BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
21/1 D
47

13.15.d.24

Digitized by Google

VIII 875

Digitized by Google

SVMMA BVLLARII EARVMVE SVMMORVM PONTIFICVM CONSTITVTIONVM

QVAE AD COMMVNEM ECCLESIAE VSVM poſt volumina Iuris Canonici, vſque ad Sanctiſſimum D. N. D. Paulum Papam V. emanarunt.

AVTHORE STEPHANO QVARANTA I. V. D. Canonico, & Iudice Synodali Neapolitano, cum Adnotationibus, & Additionibus eiuſdem.

Et vltrà proximioris editionis Conſtitutiones Apoſtolicas, & Additiones denuo adauctas, in hac poſtrema appoſitæ ſunt ipſiuſmet Authoris aliæ quamplures, quæ amplius non deſiderantur; vnà cum Additionibus PROSPERI DE AVGVSTINO, I. V. D. Presbyteri Neapolitani.

Cum Duplici Indice, verborum vno, & Titulorum, iuxta ſeriem Decretalium, & altero nouiſſimè rerum omnium digniſſimarum notatu, ſumma diligentia, breuiterq. collecto.

Acceſſerunt etiam quattuor Tractatus Canonici, necnon Extrauagantium Communium Liber Sextus, & alia prout verſa pagina indicabit.

CVM PRIVILEGIO.

VENETIIS, Apud Iuntas. M. DC. XXII.

Digitized by Google

TRACTATVS.

De rebus Eccleſiæ non alienandis cum explicatione Extrauagãtis Pauli II. incip. Ambitioſæ, pag.10.

De præſtantia, & authoritate Archiepiſcoporum in Suffraganeos, eorumq. ſubditos, & in tota Prouincia. pag.46.

De Concilio Prouinciali. pag.210.

De officio, & poteſtate Capituli Sede vacante. pag.169.

Extrauagantium Communium liber Sextus, in quinque diuiſus libros, ſub titulorum Decretalium ſerie, quæ à diuerſis Romanis Pontificibus poſt quintum librum Extrauagantium communium emanarunt, vſque ad Sanctiſſimum D.N. D.Paulum Papam V.

Canones, & Decreta Sacroſancti Oecumenici, & general. Concilij Tridentini, iuxta eumdem ordinem Titulorum Decretalium, cum Citationibus Conſtitutionum Summorum Pontificum, editis ad declarationem quorundam Capitum eiuſdem Concilij, vt habetur in fine.

Digitized by Google

ILLVSTRISSIMO

Et Reuerendiſsimo

D. OCTAVIO AQVAVIVAE

S. R. E. CARD. AMPLISS.

CVM multi iam anni ſint (Cardinalis Ampliſsime) quibus mihi cum Stephano Quaranta, viro vitæ integritate, ac doctrina conſpicuo, non leuis interceſsit conſuetudo; Cumq. is in cauſis Eccleſiaſticis diiudicandis domi, foriſq. diu multumq. verſatus eſſet, & ob id maximam Apoſtolicarum Conſtitutionum, tum veterum, tum nouiſsimarum adeptus eſſet cognitionem, videretq. quantam vtilitatem omnibus, & præcipuè Eccleſiaſticis allaturus eſſet; ſi eas in vnum redactas, Summiſtarum more colligeret; atque ita eas ex immenſo penè Bullarij Oceano liberatas, paruula hac rate ad tutum, tranquillumq. cognitionis portum perduceret, hiſce ipſe ſtimulis concitatus, nempè publicæ vtilitatis, confecit hanc Summulam ad totius Pontificij iuris Conſtitutionumq. nouiſsimarum ſcientiam illuſtrandam, accommodatam. Qua in re, me qui eo Doctore vſus, plurimum profeci, voluit ſtudiorum ſocium adhibere atque calcaria, vt ita dicam, addendo, effecit, vt has additiones perficerem; quas, qualeſcumque illæ ſint, tibi dicandas eſſe vna cum opere deſtinaui, magnum inde fulgorem conſequuturas, ſi illuſtratæ tui nominis gloria ederentur. Hoc ipſum, vt facerem,

rem, author tui amantiſsimus, ac pariter obſeruantiſsimus, maximè gratum ſe habere oſtendit. Vrgebat namque, & quaſi iure debitum exigebat, non niſi te vnum hac noſtra tempeſtate penè eſſe ſuperſtitem, qui clariſsima ex familia ortus, in Ampliſsimo iſto purpuratorum Senatu, heroicis virtutibus, & conſilij magnitudine præſtans, rebus pro Eccleſia Dei præclarè geſtis, Neapolitanam hanc noſtram Vrbem illuſtras, tibiq. iure optimo quæcumque debentur, quæ Neapolitana ingenia, & maximè de re Eccleſiaſtica, literarum monumentis mandauerint. Accedit ad illud etiam quod ex ea es familia, quæ ſemper literatos mirificè fouit, nam vt vetuſtiores tuos maiores præteream, qui ipſi tamen hoc magnificentiſsimè præſtiterunt, dicam tantum eximia beneficia, quibus ſum ornatus ab Illuſtriſs. Duce Atriæ tuo parente, qui me voluit ſuo ſub præſidio, ac tutela eſſe. Cuius beneficiorum in animo meo altius inſedit memoria, cumq. ei nequeam his meis ingenij fructibus, licet tenuibus gratias, quas debeo, perſoluere, eas nunc tibi tanto Patre digniſsimo, quas poſſum immortales ago, & perſoluo, eroq. vt me in tuam tutelam, qua ſoles alios benignitate ſuſcipias. Vale.

Illuſtriſs. & Reuerendiſs. Dominationis tuæ

Humiliſsimus ſeruus.

Proſper de Auguſtino.

AD LECTOREM.

QValis, quantaq. fuerit doctrina, atque ſapientia Stephani Quarantæ I. V. D. quanta ingenij perſpicacitas, & excellentia, omnibus quidem conſpicuum eſt, verum quantum præſertim profecerit, quantum verſatus fuerit, atque omnibus in cauſis Eccleſiaſticis tam domeſticis, quam forenſibus præcellens exſtiterit, vel ex hoc facilè cognoſci poteſt, ſi quis hanc BVLLARII SVMMAM ab ipſo omni ſtudio, vigilijs, atque ſedulitate confectam præ manibus habuerit ad legendum, & contemplandum. Ob id in reducendis, ac colligendis vniuerſis cum priſcis, tum nouiſſimis Conſtitutionibus, perinde ac omnes ſolares radios in peranguſtum ſpeculum includens, in hanc breuiſſimam SVMMAM, quidquid vberrimè in hoc dicendi genere potuerat afferri, pleniſſimè (breuibus tamen) redegit, concluſit, perſtrinxitq. Cum autem indies aliæ recentiores, lucidioreſq. Conſtitutiones Eccleſiaſticæ ab Oriente Romanæ Apoſtolicæ Eccleſiæ Sedis effulſerint, omni laborioſo conatu molitus eſt, dum adhuc vigeret in humanis, vt ipſis quoque (ſeruato Summiſtarum more, atque ſtylo) cæteras adijceret, ac (& id exactiſſimè) ampliaret, ita vt nihil protinus in futurum, vel expetendum, vel præſtandum relinqueret. Quare quæ omnia ad hæc vſque tempora conſtituta à Summis Pontificibus emanarunt, in hanc ampliorem formam, in multipliciores materias, luculentioremq. ac feliciorem ordinem hic congeſta, compilata, atque diſtincta traduntur. Vnde ne Author tantæ exiſtimationis, tantiq. ponderis fruſtraretur labore, & vt quiſquis maximam adipiſceretur vtilitatem, præcipuè verò eccleſiaſtico munere perfungentes, Nos iuxta Authoris collectionem, & ordinem, opere pretium duximus in præſentia cuncta in vnum redacta, & in multis grauiſſimis rebus adaucta, iterum mandare typis, & è prælo noſtro hoc exemplo edere in hominum lucem, atque ad vſum minimè inutilem fundo Profeſſoribus, Procuratoribus, & Patronis Eccleſiaſticis, tum Prælatis tam ſecularibus, quam regularibus, item Confeſſarijs, & alijs quibuſuis curam animarum gerentibus, necnon & ſimplicibus Sacerdotibus. Hanc SVMMAM locupletioribus ſupellectilibus ditatam impertiri. Quemadmodum igitur de præſtantia huius operis deq. neceſſi-

tate

Digitized by Google

tate huiuſmodi affecti ſtuduimus (vt aſſolemus) tibi LECTORI Studioſiſſimo rem gratam facere, ac rem non vulgaris emolumenti præſtare contendimus, pariter tu grato animo, velimus, ſuſcipias, & Authoris, & noſtram diligentiam benigniſsimè amplectare. Ceterum illud vnum animaduertendum te monemus, nimirum, quoties citantur Conſtitutiones exiſtentes in folijs Bullarij intellige de Bullario Romano impreſſo anno M. D. LXXXVI. ſub fel. record. Sixto V. quoties non addetur in Bullario intellige de folijs præſentis operis, quæ non reperiuntur in Bullario, & aliquæ adhuc non ſunt redactæ in voluminibus, quæ tamen hic non deſiderantur. Inſuper & nouus apponitur Index notabilium rerum, quæ digniora ſunt ſcitu, & nihil appoſitum, nihil additum eſt, quin ſummam ad huius SVMMÆ ſtudioſos afferat facilitatem, atque venuſtatem redoleat. interim ſtude, & vale.

Sub tuum præſidium confugimus S. Dei Genitrix, noſtras deprecationes ne deſpicias in neceſsitatibus, ſed à periculis cunctis libera nos ſemper Virgo Glorioſa, & benedicta.

QVoniam poſt editionem multarum Summarum ſuperuenerunt noua iura, innouando, moderando, ampliando, limitando, & quandoque corrigendo iura anteriora, quod non debet reprehenſibile iudicari, ideo ego Stephanus Quaranta Eccleſiæ Neapolitanæ ſeruus inutilis, viſis omnibus fere Conſtitutionibus Apoſtolicis hucuſque poſt volumina iuris Canonici promulgatis, cum annis ſuperioribus recollegiſſem communes iuxta ordinem titulorum Decretalium, fui deinde requiſitus à Reuer. Sacerdotibus, vt hanc recollectionem facerem, ſectando Communem ſtylum Summiſtarum, quid de nouo fuerit prouiſum recenſendo, onus libenter ſuſcepi, eis obtemperando, nam Domini mei ſunt, quos præ cunctis reuereri Sanctus Franciſcus monuit. Interceſsione igitur ſemper Virginis Dei Genitricis Mariæ, cuius precibus nos adiuuari mente, & ſpiritu deuotiſsimè poſcimus, opus compleui, cum Adnotationibus, & Additionibus omni qua potui breuitate. Salua correctione Sanctæ Matris Eccleſiæ, cui omnia ſubmittimus. Habetis Sacerdotes ſancti, quod mihi iniunxiſtis, tantum vos rogo, vt ad Altare Domini memineritis mei. Vni trinoq. Domino ſit ſempiterna gloria, qui vitam ſine termino nobis donet in Patria. Amen.

IN

Digitized by Google

INDEX VERBORVM.

A

Abbas. pag.1
Abbatiſſa. pag.4
Abortus. 5
Agnus Dei. 9
Alienatio rerum Eccleſiæ. 10
Ambitio. 41
Apoſtata. 43
Apoſtolorum limina. ibid.
Archiepiſcoporum authoritas. 45
Archiuium. 88
Aſtrologia iudiciaria. 89

B

Bannitorum fautores. 91
Baptiſma. 98
Beneficiorum parochialium collatio. ibid.
Beneficiorum poſſeſſio. 103
Beneficiorum reſignationes. 110
Beneficiorum reſignatorum publicatio. 124
Beneficiorum permutatio. 133
Beneficiorum priuatio. 136
Beneficiorum reſeruatio. 137
Blaſphemia. 145
Bona naufragantium. 146
Bona Eccleſiæ vſurpantes. 149

C

Cambia, vide in verbo Vſura.
Campana. 149
Canonicus regularis. 250
Canonizatio Sancti Raimundi. ibid.
Capitulum Sede vacante. 169
Caſus reſeruati. 191
Conceptio S.Mariæ. 205
Concilium Prouinciale. 209
Concilium Tridentinum. 252
Confeſſor. 234
Confeſſio Sacramentalis. 242
Communio ſacra. 243
Congregationes Illuſtriſsimorum DD.Cardinalium, & earum facultates. ibid.
Confraternitates. 272
Contractus ad caput ſaluum. 278
Contractus cenſualis. 279

D

Data, & promiſſa pro iuſtitia, vel gratia obtinenda à Sede Apoſtolica. 283
Dies feſtus. 284
Diſtributiones quotidianæ. 286
Diuinum officium. 287
Duellum. 287

E

Electio. 299
Excommunicatio ad finem reuelationis. 315
Excommunicatorum vitatio. 319
Excommunicatorum abſolutio. ibid.
Excommunicationes in Bulla die Cœnæ Domini. 320
Exemptio. 329

F

Fabrica Sancti Petri de Vrbe. 332

Fidei

Digitized by Google

Fidei profeſſionis forma à Latinis. 336
Fidei profeſſionis forma à Græcis. 340
Forum competens. 342

G

GRæcorum Ritus. 345

H

HAbitus clericalis. 357
Hæretici. 361
Horæ Canonicæ. 372

I

ILlegitimi. 374
Inuentarium actorum. 380
Indulgentiæ. 467
Iudæi. 380
Iudex. 389
Iuramentum. ibid.

L

LIbri prohibiti. 391
Litaniæ. 392

M

MAgiſter. 393
Matrim.impedimenta. 394
Matrimoniales diſpēſationes. 397
Medicus. 399
Miſſa. 401
Monaſteria, & Conuentus Regularium virorum. 403
Monialium. 440
Montes pietatis. 462
Munerum largitio Regularibus vtriuſque ſexus interdicta. 463

N

NVllitas. 480

O

ORdo. 401

P

POena pecuniaria. 503
Præcedentia. 504
Prædicator. 506
Priuilegium Regularium. 509

Q

QVarta Epiſcopalis. 550

R

REgulę Cācellarię Apoſt. 551
Reſidentia. 571
Reuerentia Diuinorum Officiorum, & Eccleſiarum. 581

S

SEqueſtrum. 587
Seruitium Capellaniæ. 589
Simonia. 590
Sodomia. 605
Spolia clericorum. 608
Synodus Diœceſana. 624

T

TOrneamenta. 627

V

VEctigal. 630
Vicarius perpetuus. 637
Vſura. 638

Prędictorum omnium recollectio iuxta ordinem titulorum Decretalium in fine operis.

TA-

TABVLA,

IN QVA GRAVIORA, AC DIGNIORA ſcitu hinc inde carptim collecta breuibus, ſed vberrimè perſtringuntur.

Abbates.

ABbatum in cauſis priuationũ quę conſtitutio ſeruanda ſit quomodo valeant priuari. quãdo intelligantur ordinarij, & quibus polleant authoritatibus. debent in monaſterio inſtituere lectorem ſacræ ſcripturæ, De eorum vſu mitræ & baculi. loco epiſc. poſſint aſſiſtere degradationi. electi tantum ſi poſſunt vti mitra, baculo, & annulo. priuilegia ipſis conceſſa conferendi ordinum minorũ, calices, & omnia paramenta eccleſiaſtica benedicendi. pag. 3.

Abbates nullo modo poſſunt alienare bona eccleſiaſtica propter iuramentum. pag. 13.

Abbatiſſæ.

Abbatiſſæ benedictio an ſit reiterabilis. pag. 3. quando debeant eligi. quando tempore ſine præfectura, & regimine debeant manere ponitur eius Bulla, ſi iterum, & pluries poſſint eligi. non in futurum perpetuæ eligantur, ſed per triennium. electio quõ facienda, nouitia ad profeſſionẽ, quibus ritibus vtendum ſit. Abbatiſſa temporalis quomodo ſit iure benedicenda. pag. 4.

Abortus.

Aborti in cauſa quot genera perſonarum incurrant pęnas contentas in conſtitutione Sixti V. eius Bulla, ſeu conſtitutio ponitur. pag. 5. moderatur per Gregorium XIIII. pag. 6. quibus in partibus ſit, & in quibus non ſit moderata. reducitur ad diſpoſitionem iuris communis. fœtus quando dicatur animatus tum in maſculo tum in femina abortũ conſulens quomodo efficiatur irregularis. pęnæ ſunt tã de iure diuino, quã ciuili circa abortũ. in quo caſu abortientes tradi debeant brachio ſæculari. pag. 7. quãdo fœtus interemptus dicitur homicidium. & non abortus. p. 7. & 8. pœnæ huiuſmodi an habeant locum in procurantes abortum, ſi vlla de cauſa liceat procurare abortum, ſi procurans efficiatur irregularis, & quomodo ſi

Digitized by Google

abortum committentes procurando fęcunditatem ſint puniendi. pag.8.

Agnus Dei.

Agnus Dei vendi non poſſunt. Circa venditionem Agnus Dei habetur Conſtitutio Greg. XIII. Non debeant pingi, nec aliquo minio, neque auro notari. Agnus Dei miſſi ab Vrbano V. ab Græcorum Imper. quot, & quibus verſibus pag.9. habētur Verſus Vrbani, pag.10.

Alienatio rerum Eccleſiæ.

Circa alienationem Eccleſiarū rerū præter Sūmiſtas quæ Conſtitutiones adſint Pontificum. Habetur Extrauagans Pauli II. de rebus Eccleſ. nō alien. pag. 10. an hæc Paulina ſit vbique recepta. pag.39. In quibus caſibus, liceat bona Eccleſiaſtica alienare; alienatio rerū Eccleſ. quando ſit nulla Alienantis pęnæ quæ ſint. de huiuſmodi alienatione habetur tum in iure Ciuili, tum in Canonico. Ad validitatem alienationis quot requirantur, & quæ ſint. pag 11. cauſæ iuſtæ alien. quot ſint, & quæ. Cauſæ alienationis, vtiles & neceſſariæ differunt. Alienatio, neque in caſu licito neque ſolēnitate aliqua fieri pōt. pag.12. Extrau. de non alienandis reb. Eccleſ. diuiditur in duas partes. Inconſulto Rom. Pont. quibus in caſibus alienatio fieri poteſt. p.12.13. non fiat aliqua alienationis ſpecies inconſulto Sūmo Pontifice, Prælati nullo modo poſſunt alienare, tū propter iuramen ūſtum etiam propter pœnas; licentia obtenta à Summo Pont. abſque alia ſolemnitate alienandi operatur. pag.13. quō hæc licentia declaretur, & limitetur. Aſſenſus in alienatione debet præcedere contractum. Tenor Decreti Cōmiſſariorum in Archiep. Neapol. de contractu alienationis. Traditio poſſeſſionis ante aſſenſum quid operetur, pag 14 ſeruanda eſt in alienatione cautela, ne incidant cōtrahentes in pœnas Paulinæ. Sufficit aſſenſum ſubſequi alienationem contractuum de nouo ad maiorem cautelam conſulitur celebrari, euidens in alienatione vtilitas quęnam ſit alienationes quando dicantur fieri in vtilitatem Eccleſiæ. p.15. Læſio ſi reperiatur poſt aſſenſum, quid fieri debeat. quando in dubijs pro decreto non præſumatur. Alienationes non confirmantur, niſi prius purificatis conditionibus in breui Apoſtolico contentis. pag 16. quando reddatur nulla interpoſitio decreti ſuper alienatione pęna infligendæ cōmiſſarijs circa alienationis culpas. Alienationes quę fiunt, cū decreto Prælati quo modo valeat. Gerardina Cōſtitutio quę ſit circa alienationē bon. Eccl. ſtipulationes inſtrumentorum alienationis fieri non debent abſque ſubhaſtationibus de licentia faciendis. Conſenſus Epiſcopi, quot & quibus requiſitis ſufficiat. p. 17. In alienatione requiritur licentia Epiſcopi. Quid in dubio cōceſſionis, an cedat in euidentem vtilitatem, faciendum ſit. Forma ponitur Decreti Commiſſariorū facienda in alienatione rerum Eccleſiaſticarū p.18. & 19. Quid faciendū in dandis cōmiſſionibus quando de ordinarijs agatur intereſſe, & præiudicium in alienatione. 19. Regulæ de alienatione quod ſ. requirantur, cauſa & ſolemnitas, eſt amplianda, & limitanda & qūo. Permutationes quot ſint faciendę. Cōtractus quot & quinā ſint per quos transfertur dominium vtile in dubio quis cōtractus pręſumatur. p.20. An alienatio per conceſſionē in emphyteuſim valeat facta vltrà tēpus promiſſū p.21. Species alienationis quæ ſint p.22. & 24. An poſſit fieri remiſſio abſque ſolemnitatibus in rebus acquirendis. p.24. Pecunia quæ, & quomodo non poſſit alienari. Mobilia quæ nō poſſint ſine cauſa, & ſolēnitate alienari. bona pia non poſſunt alienari. p. 25. loca Eccleſiæ etiam dirupta nō poſſunt alienari. Bona confraternitatum

Digitized by Google

laicorum, an & quando ſine ſolemnitate alienari poſſint. pag.26. Alienatio quando requirat ſolemnitatem incorporatā rei Eccleſiæ. Relicta Eccleſia incapaci omninò poſſunt alienari. p. 27. inciſio arborum an dicatur alienatio. p. 28. Vnio Eccleſiæ dicitur alienatio. An poſſint res obligatæ creditoribus, & quæ perueniūt ad Eccleſiā alienari abſque ſolemnitate. pag. 29. Quænam concurrere debeant in alienatione rei ſterilis, in alien. rei eccleſ. cum extēſionibus non creditur aſſertioni Prælati interueniſſe contractum. pag. 30. Qualiter debeat fieri, & præcedere tractatus circa alienationem bonorum Monaſterij. Vendenda ſunt quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, ideo neceſſario alienantur. p. 31. vt res modica poſſit alienari quo concurrant, & quænam ſit res modica & parua bona eccleſiis incapacibus ſine ſolemnitate poſſunt alienari. p. 33. in alienatione ſumma neceſſitas nō requirit ſolemnitatem; & quæ ſit iſta neceſſitas, quomodo remiſſio non eſt alienatio. pag. 34. Quid in permutante Principe cum Eccleſia, p. 35. Præſcriptio alienationis legitima, ſuccedit loco Decreti, & quō, pag. 38. Male alienantes committunt ſacrilegium. Pœna contra male alienantes, & an habeant locum ante condemnationem, pag. 39. Quænam excuſent ab his pœnis, vt in Paulina, pag. 40.

Ambitio.

Vltrà Summiſtas adeſt Conſtitutio Pij IV. contra Ambitioſos. Nuncij Apoſtolici non debent à Principibus mendicare fauores, nec pro ſe, nec pro ſuis conſanguineis, aut neceſſarijs. adeſt Bulla. pag. 41.

Apoſtata.

Contra Apoſtatam adeſt vltra Summiſtas, Bulla Pauli IV. hanc reuocauit Pius IV. reducens ad terminos iuris, an deferens habitum coopertum religionis ob metum iuſtitiæ, cenſeatur Apoſtata. pag. 43.

Apoſtolorum Limina.

Tenentur Epiſcopi viſitare limina Apoſt. pag. 43. habetur Bulla Sixti V. pag. 44.

Archiepiſcopi Authoritas.

Vltra Sūmiſtas de Authoritate Archiepiſcopi habetur. Eccleſia Bononienſis à Greg. XIII. in Archiepiſcopatum erecta. p. 45. Exſtat Bulla circa hanc erectionem illius Pontificis, pag. 46. Pius Secundus erexit Eccleſiam Senenſem in Archiepiſcopatum. Archiepiſcopus ab Epiſcopo in quibus diſcrepet; & in quibus conueniant. Authoritas Archiepiſcopi, & iuriſdictio varijs nominibus exprimitur. pag. 48. Authoritates quænam ſint, & quot Archiepiſcopi, pag. 49. vſque ad pag. 87. Epiſcopi Comprouinciales accedere tenentur ad conſecrationē Archiepiſcopi. Suffraganeus non conſeruatus ab Archiepiſcopo quid prima vice facere debeat. Archiepiſcopus eſt Pater, & Epiſcopus animarum Suffraganeorum de Suffraganeorum reuerentia in Archiepiſcopum. pariter de obedientia, p. 50. Archiepiſcopi partes debēt à Suffraganeis comprouincialibus defendi; & fauoribus affici, præſente Archiepiſcopo debent Epiſcopi ceſſare à benedictionibus priuatis. Ab Archiepiſcopo exigetur ratio de anima Epiſcopi, p. 51. Archiep. poteſt Epiſcopum ſuſpendere, interdicere, & excōmunicare. An ſit Archiep. iudex ordinarius Suffraganeorum, p. 52. Vicarij Suffraganeorum an immediate ſubſint Archiepiſcopo. pag. 53. in quibus tantum caſibus Archiepiſcopus habeat iuriſdictionem. pag. 54. in quibus Epiſcopus inuito etiam Archiepiſcopo poteſt confeſſorem eligere ſibi.

Digitized by Google

De conditore eius mouentur & reſoluuntur nonnulla dubia, & quanam ſint. pag. 56. Quam iuriſdictionem habeat Archiepiſcopus per appellationem & de eius effectu pluribus probatur cõcluſionibus à p. 57. vſque ad 60. in quo loco Archiepiſcopus poteſt cognoſcere cauſas appellationum. pag. 60. in quibus caſibus inuitis Epiſcopis poteſt regulariter in ſuis Diœceſib. agere. An de cõſenſu partium. Quæ ſint conſideranda antequã Archiepiſcopus inhibeat Suffraganeo. pag. 61. vſque ad 66. An per ſuſpicionem Suffraganei deuoluatur iuriſdictio ad Archiepiſcopum. pag. 63. A quibus decretis, & in quibus caſibus ſit admittenda appellatio. pag. 66. vſque ad 70. An Archiepiſc. de nullitate principaliter abſque appellatione cognoſcere poſſit. pag. 68. Ad Archiep. etiam poteſt appellari ab inquiſito de hæreſi. 72. an iuriſdictio reuocetur propter negligẽtiam Epiſcopi ad Archiepiſcopum. pag. 75. Quid extra caſum negligentiæ, immo etiã deuoluitur iuriſdictio in caſu recuſationis. p. 78. Quę non poſſit Archiep. exercere in ſua prouincia Suffraganea; & in locis exemptis ſuæ Diœceſis, & prouinciæ Quando non poſſit vt ſuſpectus recuſari. pag. 79. Quãdo non dicatur iudex in cauſa propria ſed executor iuris, in matrimonio debet attendi conſuetudo metrapolitani, & Archiepiſ. Eccleſiæ. pag. 80. Archiepiſcopus non poteſt cõſuetudine augere ea quæ ſunt ad honorem. pag. 81. Archiep. de iure Cõmuni facit ante ſe deferri crucem per totam ſuam prouinciam. pag. 82. Quas indulgẽtias poſſit concedere Archiepiſ. nouum pallium Archiep. debet petere, licet aliud habuerit in alio Archiepiſcopatu. Quæ facere non poſſit Archiepiſcopus antequam habeat pallium. Archiepiſcopus ſepeliri debet cum pallio quod relinqui non poteſt in morte. pag. 84. ſine pallio Archiepiſcopus non poteſt exercere neque ea, quæ exercere poterat vt Epiſcopus, poteſt tamen committere, & quæ facere poſſit, & quomodo. pag. 85. in quibus caſibus poſſit exercere iuriſdictionem fori contentioſi in ſubditos. p. 86. Circa diſpenſationem quid facere poſſit Archiepiſ. audiendo confeſſiones in viſitatione diœceſis Suffraganei. diſcordias Suffraganeorum inter ſeſe poteſt Archiepiſc. cohibere, & cogere eos vt concordent. pag. 87. authoritates Archiep. ſunt nunc quadraginta. pag. 87. & 88.

Archiuium.

Vltra Summiſtas, de faciendo Archiuio adeſt conſtitutio Sixti V. pag. 88. Prælatus an teneatur facere repertorium, ſeu Inuentarium rerum eccleſiæ, & qui alij teneantur ad hoc. Archiuium quid ſit. pagina 89.

Aſtrologia Iudiciaria.

Vltrà Summiſtas, contra exercentes Aſtrologiam iudiciariam exſtat Sixti V. Conſtitutio, necnon contra legentes, & tenentes libros huiuſmodi materiam, & alia quæcumque diuinationum genera pertractantes. pag. 89. exſtat Bulla contra hanc artem, & profeſſores ipſius Sixti V. quæ iudicia, & naturales obſeruationes permittantur, & ad quid. pag. 90.

Bannitorum fautores.

Præter Summiſtas cõtra huiuſmodi adeſt Breue Sixti V. exſtat etiam ipſum Breue, Quæ nam aliæ Bullæ Summorum Pontificum exiſtant. Qui receptatores excuſentur. pag. 91 & 92.

Adeſt & ipſius Pontificis Conſtitutio cõtra Bannitos. pag. 92 contra receptantes & non Bannitos, adſunt literæ ſermone vernaculo ad Nuncium Apoſt. Neapoli. pag. 97.

Digitized by Google

Baptiſma.

Priuilegia Hebræis conceſſa, quæ & quot ſint. Pueri, & puellæ Hebreorum patribus inuitis non debent baptiZari neque adhunc effectum auferri ſeu ſubduci.

Beneficiorum Parochialium collatio.

Circa beneficiorum Parochialiũ collationem vltra Sũmiſtas, adſunt Canones & quæ ſint. pag.98. Apportatur Cõſtitutio Pij V. p.99. Quæ cõcurrere debeant, vt Eccleſia dicatur Parochialis, & quis eius dicatur Curatus. An notorius idoneus moribus & ſcientia ſubijcietur examini. examen requiritur pro forma. An ius examinãdi curatos ſit tantum Epiſcoporum. forma examinis à Cõcilio præſcripta quib. in caſib. poſſit omitti. p.101. Menſiũ quatuor epiſcopis tempus datũ conferendi quando incipiat currere. In quibus caſibus poterit Epiſcopus terminum decẽ dierum in edicto præfixum ad alios decem dies ſubrogare. quæ perſona requiratur aut reperiatur dignior cæteris examinatis, vt præfici poſſit beneficijs eccleſiaſticis. dignior præfertur, qui ſufficientes literas habens, vitæ moribus, & prudentia alios antecellit. An patroni poſſint bona conſcientia proponere dignum cum potuerint proponere digniorem. Quibus in caſibus liceat minus digno conferre beneficia eccleſiaſtica digniore poſtpoſito. An & quomodo minus dignus competens, & concurrens cum digniori excuſetur à peccato. An eligens dignum digniore prætermiſſo teneatur ad reſtitutionem. item impediens, ne detur beneficium digniori. pag.102.

Bene ficiorum poſſeſſio.

Prouiſus à Sede Apoſtolica nõ poteſt adipiſci poſſeſſionem niſi literis expeditis. Prouiſi in Regno Neapolitano, vt faciant fructus ſuos, quid requiratur. de electo ſe ingerente adminiſtrationi ante confirmationem. Quid ſi moriatur poſt ſupplicationem ſignatam antequã peruentum ſit ad Bullarum confectionem. pag. 103. An, & quando beneficiatus poſſit cogi ad oſtendendum titulum ſui beneficij. An quis poſſit propria authoritate beneficij poſſeſſionem capere. Prouiſus à Papa quomodo committeret peccatum ſimoniæ. quando liceat dare aliquid pro conſeruatione iuris requiſiti. An quis poſſit tuta conſcientia accipere beneficium ſimplex animo relinquendi illud, & mutandi ſtatum. pag. 104. Prouiſi quando adepta poſſeſſione profeſſionem fidei emittere teneantur. qui profeſſionem fidei non emiſerit, in quibus poſſeſſionem nõ ſuffragari eis cenſuerit Sacra Congregatio. Cameræ qui fructus & quando applicentur. pag. 105. Nemo debet à ſeipſo ſumere honorem. contra retinentes & apprehendentes beneficia Eccleſiaſtica abſque literis Apoſtolicis, adſunt Conſtitutiones Pij IV. & Pij V. pag 106. Breue adeſt Pij V. circa applicationem fructuum à die vacationis vſque ad poſſeſſionem prouiſi. pag.108. De electionibus ad regimina Monaſteriorum præpoſitorum & aliarũ dignitatum conuentualium. Bulla apportatur. pag. 109. apponitur Bulla Pij V. circa relaxationem prohibitionis de nõ admittendis Reſignationibus per Ordinarios cum modificationibus. pagina 113. De reſignationibus quomodo, & qui recipere, & admittere poſſint extat Conſtitutio. Declaratio Bullæ Pij V. & dilucidatio habetur Hieronimi Sancti Pancratij tt. Cardinalis Matthæi. p.115. Ex quib. cauſis Ordinarij poſſint beneficiorum reſignationem admittere, pag. 116. vſque ad 122. Criminoſi dum beneficio veniunt priuãdi, an poſſint beneficium reſignare tam coram Papa, quã corã Ordinario p.116. in qui-

Digitized by Google

in quibus autem non poſſit reſignari duo ſunt caſus. an criminoſus crimine occulto tuta conſcientia retinere poſſit beneficium, an verò illud reſignare teneatur. Quomodo ſit intelligenda priuatio beneficij propter crimen ipſo iure à Canone facta. quid ſi nil dictum fuerit de priuatione beneficij in ſententia condemnatoria ſuper crimine, p. 117. An à die perpetrati criminis clericus criminoſus teneatur de reſtitutione à die criminis perpetrati. pag. 118. An in obtinente dignitatem per adeptionem alterius, ipſo iure inducatur vacatio prima. Quid faciendum de beneficijs vniformibus, & ſimilibus. pag. 121. Quid requiratur, vt renunciatio ab Ordinario admittatur, p. 122. Quid ſi Ordinarij admittunt aſignationem ſine debitis requiſitis Ordinarij beneficia reſignata ſuis non poſſunt conferre, & quare. An Ordinarij in Curia Romana commorantes poſſint reſignationes beneficiorum recipere, & cui voluerint conferre. Acceptantes beneficia reſignata debent iurare de non conferendo alijs, pag. 123.

Succeſſor in beneficio, an teneatur ſtare contractui. pag. 22. in quibus caſibus teneatur ſtare colono pag. 23.

Beneficiorum reſignatorum publicatio.

Præter Summiſtas, circa beneficiorum reſignationes occultas, & ſimulatas adſunt probationes Summorum Pontificum, pag. 124. exſtat Conſtitutio Greg. XIII. Proponitur cauſa ipſius Conſtitutionis. Tẽpus aſignatur, & quod tranſit ad omnes reſignationes, agitur de modo, & forma publicandi ipſas reſignationes. Quid ſi Eccleſia ruralis ſit, & populo careat. Tempus huiuſmodi reſignationis ſtatuitur etiam litigioſis. quæ forma ſeruanda ſit. pag 125. quando ceſſio facta poſſidenti, publicanda ſit. Quid ſequatur ſi forma fuerit omiſſa. modus impetrationis, & conceſſionis beneficiorum, quæ vacant, quis futurus ob nõ ſeruatam formam publicationis. Quãdo ſint irritæ reſeruationes propter nullitatem conceſſionum, pag. 126. quid ſit in cauſa litigioſi cõtra cedentem donec ſucceſſor venerit. Modus, forma, & tempus publicandi reſignationes, quæ fiunt in manibus Ordinariorum, & Legatorum. Pœna in ordinarios non ea prædicta ſeruantes. Decretum ſit irritans. omnes tolluntur cõſtitutiones de publicandis ſalua illa Pij V. pag. 127.

Ampliationes huius Conſtitutionis quot ſint pag. 128. Quod limitationes. pag. 129. cui contingat probare non fuiſſe factas publicationes. Modus probandi hanc negatiuam quis ſit. pag. 136 Conſtitutio apponitur Pij Papæ V. ſuper modo & forma, pag. 131.

Beneficiorum permutatio.

Vltrà Summiſtas, adſunt Conſtitutiones ſanctiones & Canones. An permutationes beneficiorum ſubſiſtant, quoties ordinarij illas admiſerint, patronis nõ vocatis, & abſque eorum conſenſu. p. 133. permutatio abſque patronorum cõſenſu facta, duo operatur. Conſenſus Patroni in permutatione habetur loco præſentationis. In quibus caſibus poſſit ſine conſenſu alicuius fieri permutatio. pag. 134. Quid de permutationibus quæ fiunt in Curia non facta mentione de iure patronatus laicorum; de ratione. Quid de renunciatione beneficiorũ iuris patronatus laicorum, ſiue ſimplici, ſiue ad fauorem alterius, ſiue in manib. Papæ, ſiue Ordinarij facta p. 135.

Beneficiorum priuatio.

Exſtant Cõſtitutiones vltra Summiſtas, & præcipuè Conſtitutio Pij Papæ IV. priuationem beneficiorum continens, quæ ponitur ſuo loco, pag. 136.

Bene-

Digitized by Google

Beneficiorum reſeruatio.

Prater Summiſtas adſunt cum pœnis aſſignatis Conſtitutiones, & præſertim Pij IV. contra reſeruantes ſibi beneficia. Reſeruatio beneficiorum vacantium Sede Epiſcopali vacãte, à quo facta ſit. Beneficia vacantia propter crimem hæreſis ſunt reſeruata Sedi Apoſtolicæ, pag. 137. adeſt Bulla Pij V. ſuper Reſeruatione beneficiorum, p. 139. Collationes Beneficiorũ annullata per Gregor. XIII. adeſt Conſtitutio ipſius Greg. XIII. p. 139. Beneficia parochialia collata non ſeruata forma, Concil. Trid. ſunt reſeruata. An ſit idem beneficia vacare in Curia, & apud Sedem Apoſtolicam pag. 140. Quæ ſint cauſæ propter quas ſummi Pontifices inducti fuerunt ad faciendas reſeruationis. p. 141. De reſeruatione adeſt Bulla Pij IV. pag. 149. Contra vſurpatores fructuum Sede vacante beneficiorum adeſt Bulla Pij IV. pag. 143.

Blaſphemia.

Pœna iniuncta Clericis blaſphemantibus Deum, Ieſum Chriſtum, & Matrem eius Sacratiſſimã, aut reliquos Sãctos.

Prater Summiſtas adſunt Conſtitutiones Pontificum Pœna ſtatuta in cap. 2. de maled. cur non habeat locum quo ad Clericos.

Pœna laicorum hominum blaſphemantiũ quæ ſint. pag. 145. An conſuetudo regionis excuſet Clericum. pag. 146. ira blaſphemi quibus circumſtantijs debeat eſſe vallata. pag. 146.

Bona Naufragantium.

Præter Summiſtas exſtant Conſtitutiones Summorum Pontificum. Raptores bonorum naufragantium ſunt excommunicati, & abſolutio reſeruata Pontifici in Bulla cœnæ. Quando non incurratur excommunicatio. Monitoria ſub excõmunicatione pro rebus ablatis reſtituendis, quibus in caſibus non ſint concedenda, pag. 145. Habentur nonnullæ limitationes circa excommunicationẽ inferendam raptoribus rerum naufragantium. pag. 137.

Bona Eccleſiæ vſurpantes.

Vltrà Sũmiſtas, adeſt Bulla in Cœna contra vſurpantes bona Eccleſiæ. Huiuſmodi vſurpatores incurrunt excommunicationem reſeruatam Papæ. Vſurpatores tales ne hanc cenſurã incurrant, ſunt quinque conditiones requirendæ. Additur, & ſexta, pag. 149.

Campana.

Præter Summiſtas, adeſt Bulla Leonis X. Pœna cõtra pulſantes campanas in die Sabbati Sancti ante cãpanam pulſatã in Eccleſia Cathedrali, vel Matrice. Quare campana pulſetur, diuerſi ſunt fines, & ſignificationes, pag. 549. Quare tempore interdicti prohibeatur ſonitus cãpanæ. Quare triduo ante Paſcha non pulſentur campanæ. An pulſans vel iubens pulſari campanas ad arma ſumenda pro capiendis rebellibus, vel malefactoribus, efficiatur irregularis, vel qui pulſauerit vt conuocetur populus, dum ducitur reus ad patibulum, etiam ſi inter pulſandum ipſa campana, vel eius malleus ceciderit, & aliquem interfecerit, pag. 150.

Canonicus Regularis.

Nulli Regulares, neque Canonici poſſunt, ſine diſpenſatione Apoſtolica habere beneficia curata, pag. 150.

Canonizatio Sancti Raimondi.

Quam diligens cura ſit à deputatis Cardinalibus pro ſacris Ritibus, & ceremonijs

moniys

monijs adhibenda in Sanctorum canonizationibus.

Vltra Summiſtas adſunt Conſtitutiones, & præſertim illa Sixti V. de Canonizatione ſanctorum. De ijs multis, quæ ſpectant ad Sanctorum Canonizationem quis author præcipue ſit legendus. pag. 150. Adſunt litteræ Decretales Clem. VIII. quibus Beatus Raimundus in catalogum ſanctorum adſcribitur. pag. 151. Vita Beati Raimundi deſcribitur. pag. 152. vſque ad 168.

Capitulum Sede vacante.

Sede vacāte in quibus Epiſcopo ſuccedat Capitulum. pro intelligentia iſtius materiæ adnotantur nonnulla iura ſcitu digniſſima pag. 169. an ſuccedat in ijs, quæ ſunt ordinis. An in poteſtate viſitandi. pag. 172. An poſſit diſpenſare. an excommunicare, & ab eius ſententia abſoluere. pag. 173. An Vicarius datus à Capitulo Sede vacante, poſſit quemdam abſoluere à peccato, cuius abſolutionem Papa mandauit alternatiuè Epiſcopo, vel eius Vicario. An Capitulū poſſit condere ſtatuta, & poſſit cognoſcere de arduis cauſis. pag. 174. An poſſit alienationi conſentire, & mutuo accipere. An in Capitulum tranſeat poteſtas infeudandi bona menſæ Epiſcopi. An exigat obedientiam manualem. An conferat beneficium. pag. 175. An concedat dimiſſoria ad ordines. pag. 178. An poſſit concedere licentiam Epiſcopo extero exercendi pontificalia, in eccleſia vacante. An poſſit concedere indulgentias quas poſſet Epiſcopus, ſi viueret. Ante Capitularis Vicarij electionem, quis adminiſtret. pag. 180. An Capitulum poſſit reuocare Vicarium. Cauſæ, quibus poteſt deponi Vicarius quænam ſint. pag. 181. An Capitulo quis in Vicarium eligi debeat. Capitulum Vicarium, & alios officiales quando poſſit punire tempus quod præſcribatur Capitulo poſt mortem Epiſcopi ad conſtituendum Vicarium. pag. 182. Quid facere debeat Capitulum ſi Vicarius conſtitutus non eſſet Doctor. An facta Vicarij electione, Capitulum abdicet à ſe iuriſdictionem, poſſitq. ſibi aliqua reſeruare. pag. 183. Capitulum Neapolit. munuit litteris Apoſtolicis Clemens VIII. Ponitur litterarum tenor. Quis cognoſcat de ſuſpicione Vicarij Capitularis. an teneātur eligere perſonam de gremio illius Capituli, Vicarius Capituli ex cuius bonis debeat habere ſalarium. pag. 184. An Vicarius Capituli præcedat canonicos in ſeſſionibus, an in proceſſionibus, & in choro debeat habere honorabiliorem locum. An habeatur Vicarius ex Capitulo electus pro præſente ad effectum lucrandi fructus. An Capitulum poſſit plures Vicarios eligere, & ſubſtituere. pag. 185. An Vicarius à Capitulo deputatus poſſit alium ſubſtituere, & ſi poteſt in quibus caſibus. An inhibitio facta Vic. Capitulari afficiat Epiſcopum ſucceſſorem. pag. 186. An Epiſcopo viuente detur caſus in quo Capitulum valeat Vicarium conſtituere. in quibus caſibus exſpiret officium Vicarij Capitularis. An Vicarius Capituli teneatur ſtare ſyndicatui. pag. 187. Sede vacāte an poſſint agitari cauſæ ipſius Eccleſiæ, & ſalariū aduocatis debeatur, & currat præſcriptio. Apponitur forma, pro electione Vicarij faciēda à Capitulo. pag. 188. in hac conſtitutione à Capitulo quæ obſeruanda ſint. pag 189.

Caſus reſeruati.

Ad quem finem caſus reſeruari debeant, & quales, & quot ſint. habetur decretum Clem. VIII. ſuper caſuum reſeruatione. Caſus reſeruati à ſuperioribus, qui, & quot ſint. pag. 191. Regulares deputare debent tot confeſſarios pro ſubditorum numero in ſingulis domibus. Quid ſi regularium ſuperiores dare noluerint facultatem caſus alicuius reſer-

Digitized by Google

reſeruari. pagina 192. Quando agitur de ſalute animæ, ſit extenſio etiam iuris pœnalis. Quænam ſortilegia inducant caſum reſeruatum. quando per apoſtaſiam Regularis incurrat caſum reſeruatum, vel excom. & quãdo neutrum. pag. 193. Quando regulares dicantur, & moniales proprietarij. quæ excuſent regularem à peccato proprietatis. An ex diſpenſatione inferiorum ipſo Pontifice, liceat Regularibus poſſidere agros, & alia bona immobilia, & mobilia ſuperflua. pag. 194. Dubia nonnulla proponuntur circa proprietatem regularium, & eorum reſolutiones. Circa proprietatem monialium quæruntur aliqua, quæ etiam reſoluuntur. pag. 195. Monachus quomodo poſſit habere ius teſtandi. quod dicatur iudicium regulare, ſeu legitimum, vt ſit falſitas quæ requirantur. Quæ quãtitas in furto conſtituat peccatum mortale, & caſus reſeruatus. pag. 196. Lapſus carnis quæ peccata comprehendat. Quando percuſſio non faciat caſum reſeruatum in Regulari. Aperire literas quando ſit peccatum reſeruatum in regularibus, & peccatum mortale inducat. pag. 198. confeſſarij priuilegiati à quibus caſibus abſoluere non poſſint. pag. 199. Declaratio ponitur Decreti, quo prohibetur abſolutio à caſibus reſeruatis. pag. 199. & 200. Cautela Ordinariorum in reſeruatione caſuum. p. 201. adſunt literæ Sacræ Cõgregationis de cautela habenda ab Epiſcopis circa caſuum reſeruationem. pag. 202. Caſus ponuntur reſeruati in Bulla Cœnæ. pag. 203. & 204. Pœna confitentiũ, & confeſſariorum. Quos caſus non poſſint ſibi Epiſcopi reſeruare. p. 204. Quos reſeruare poſſint. Per obitũ Epiſcopi an ceſſet caſuum ab ipſo reſeruatio, pag. 205.

Conceptio B. Mariæ.

Præter Summiſtas, adeſt Cõſtitutio Sixti IV. & aliorum Pontificum. de non diſputando Conceptionis B. Mariæ materiam in popularibus concionibus. pag. 205. adeſt tenor Bullæ Pij V. de Conceptione. pag. 206.

Concilium Prouinciale.

Conſtitutiones Concilij Prouinc. requirũt approbationem à Sede Apoſtolica antequam publicentur pag. 209. Quid ſit Concilium Prouinciale, per quem conuocetur, ad quem finem, & quoties, p. 210. Quomodo & qui vocandi ſint, & quam in eo vocem habeant, pag. 211. Quo tempore, & loco, & de termino ad comparendum, & recedendum. Quando poteſtas ſtatuendi deuoluatur ad accedentes de excuſationibus non venientium & quæ non admittantur. pag. 214. Quod poſſint compelli, & de pœna cõtumacium Quæ ſit pœna infligenda contumacibus. pag. 215. An poſſit peti caritatiuum ſubſidium de ordine celebrandi Capitulum & Legendi. pag. 216. Quis in eo præſident, & qui iudices ſint, & quis principalis. p. 217. & quomodo pronunciandum de modo agitur ſtatuendi, & ſi ſint vocales præter Epiſcopos. pag. 218. Quid ſi diſſentiat Metrapolitanus à maiori parte, & nolit pronunciare vota pro maiori parte. De quibus cauſis poſſit Concil. Prouinciale cognoſcere, quam iuriſdictionẽ habeat, & ſuper quos pag. 219. An Cap. Prou. poſſit capere informationem, aut formare proceſſum cõtra aliquem Epiſcopum ſuſpectum. Concil. Prouinc. iudicat Metrapolitanum ſeu Archiep. ad quẽ ab eo Cap. appelletur. pag. 221. & quid ſi allegetur ſuſpectum de Cap. Prouinc. poteſtatem ſtatuendo. pag. 222. & quid in eo præcipuè agendum. pag. 223. quamdiu ſit duraturum Conc. Prouin. & de illius publicatione, pagina 225. Quinam habeant poteſtatem abſoluendi à cenſuris per illud latis, Eccleſiæ Archiepiſcopales, & Epiſcopales Regni Neapolit. quæ ſint, & celebren-

celebrent Concil. Prouinciale, & vbi de eis fiat mẽtio in corpore iuris.p.226.

Concilium Tridentinum.

Præter Summiſtas adeſt confirmatio Concilij Tridẽtini à Pio IV. pęna illata contra non ſeruantes inuiolabiliter Conc. Trid. omnia abolita, & reuocata quæ contrariantur Conc. Trid. Conſtitutio Greg. XIII. contra iurantes, vel facientes iurare aduerſantia Concil. Trid. in confirmationibus priuilegiorum additur particula, quatenus ſit in vſu, & Decretis Concil. Trid. non aduerſetur. pag.232. An requiratur expreſſa mentio de Conſtitutione Cõciliari Apponitur Bulla Pij IV. de abolitione, & nullitate eorum omnium, quæ Cõcil. Trid. aduerſantur.pag.233.

Confeſſor.

Præter Summiſtas adſunt decreta Leonis X. de Confeſſoribus. p.234. quando confeſſores poſſint etiam adminiſtrare ſacramenta ſuis pęnitentibus infirmis. Adeſt Pij V. declaratio Decreti Conc. Trid. circa authoritatem confeſſorum. Confeſſores ſemel examinati ab Epiſcopo, non amplius examinantur. Priuilegia Fratrum Prædicatorum in terra laboris circa audiendas confeſſiones. & alia pag.235. Quid intelligi debeat per confeſſarium ab ordinario approbatum in euentu Iubilæi. Adeſt Clement. VIII. diſpoſitionis tenor quo ad perſonas Regulares. pag. 236. Bulla quoque Pij V. pag. 237. Confeſſores quibus in caſibus de hæreſi habeantur ſuſpecti. pag. 238. Bulla Pij IV. contra abutentes Sacramẽto Pęnitentiæ.pag 238. & 239. Priuilegia apponuntur à Sixto V. cõceſſa Presbyteris Congreg. Oratorij, Romæ qui non examinantur extra Vrbem pro audiendis confeſſionibus. pag. 240. Habetur declaratio tenoris pontificij prædicti.pag.242.

Confeſſio Sacramentalis.

Præter Summiſtas, adeſt quæſtio propoſita in Palatio Apoſtolico circa cõfeſſiones ſacramentales. pag. 241.
Vtrum liceat per literas, & internuncium confeſſario abſenti peccatã ſacramentaliter confiteri, & abſolutiones ab eo obtinere.pag.243.

Communio Sacra.

Vltra Summiſtas, adſunt Pontificũ declarationes in hebdomada Sãcta, & infra octauam Paſchæ cõmunicantes, an ſatisfaciant præcepto Eccleſiæ. pag.243.

Congregationes Illuſtriſſimorum D. Card. & earum facultates.

Adeſt Sixti V. electio per Conſtitutionem quindecim virorum ad cõſulenda grauiora & difficiliora negotia. pag. 243.

Congregatio pro Sãcta Inquiſitione.

Congregatio quare inſtituta ſit Sãctæ Inquiſitionis, p.244. Qui Cardinales ſint huius Sanctæ Inquiſitionis. pag. 245.

Congregatio Præſignaturæ.

Quare inſtituta ſit cõgregatio Præſignaturæ. Qui Cardinales huic aſſiſtãt pręſignaturæ. pag.246.

Cõgregatio pro erectione Eccleſiarũ, & prouiſionibus Conciſtorialibus.

Quid facere debeant qui eliguntur in hac Congregatione. pag. 246. Qui ſint eius Cardinales.pag. 247.

Congregatio pro vbertate annonæ.

Quid teneantur agere ij, quibus hæc cura demandatur. pag.247. Qui ſint huius con-

Digitized by Google

Congreg. Cardinales. pag 248. Et alia plures habentur Congregationes in Vrbe; & apponuntur eorum Cardinales. p. 248. vſque ad 257. De numero Cardinalium, qui praeeſſe debeant huiuſmodi Congregationibus. pag. 257. Cardinales aſſiſtentes Congregationibus debent habere ſuos ſecretarios. pag. 258. exſtant tenores duarum Conſtitutionũ Sixti V. vna ſuper noua ordinatione titulorum & diaconarũ S.R.E. Cardinalium pag. 259. Altera de numero, ordine, ætate, tẽpore, qualitate, & officio creandorum Cardinalium, pag. 264.

Confraternitates.

Adeſt Clem. VIII. forma, & modus tractandi in conſtituendis Confraternitatibus tradita, & eius tenor apponitur de verbo ad verbum, pag. 272. additur tenor Breuis Apoſtolici, quo cum fieri debeant aggregationes, & inſtitutiones.

Contractus ad caput ſaluum.

Præter Summiſtas adeſt Cõſtitutio Sixti V. contra contractus ad caput ſaluum. exſtat tenor ipſius Conſtitutionis. pag. 178.

Contractus Cenſualis.

Vltrà Summiſtas habentur Extrauagantes, & Conſtitutiones Summorum Pontificum ſuper annuorum cenſuum emptione, & vẽditione. Exſtat tenor Conſtitutionis Nicolai III. pag. 279. item Conſtitutio Pij V. ſuper forma creandi cenſus pag. 281. Hæc Conſtitutio à quibus declaretur, pag. 282. Bulla habetur Greg. XIII. circa venditionem, & emptionem cenſuum, pag. 282.

Data & promiſſa pro iuſtitia, vel gratia obtinenda à Sede Apoſtolica.

Præter Summiſtas adeſt cenſurarum, & pœnarum innouatio Greg. XIII. contra paciſcentes, ſeu dantes, & accipientes pro expeditionibus gratia, &c. exſtat eius Extrauagantis tenor. pag. 283.

Dies Feſtus.

Adeſt vltra Summiſtas de feſtorum obſeruantia Conſtitutio Pij V. Pęna, quæ ſint ſtatutæ contra nõ obſeruantes dies feſtos. p. 284. In diebus feſtis licet vacare rebus ad victum ſpectantibus; item rebus perituris. Nundinæ ſolemnes, & priuatæ quãdo poſſint prohiberi in diebus feſtiuis. adeſt Decretum particulare de Nundinis. pag. 185.

Diſtributiones quotidianæ.

Quando Canonici participes fuerint diſtributionum quotidianarum. Num abſentibus dari poſſint diſtributiones quotidianæ. Carcerato, & abſoluto an debeantur diſtributiones. pag. 186.

Diuinum Officium.

Adeſt Breue Greg. XIII. circa officia Sanctorum, qui non ſunt in Breuiario Romano, pag. 287.

Duellum.

Breue contra Duellantes Pij V. pag. 288. Item Gregor. XIII. Conſtitutio contra duellatores. pag. 294. etiam adeſt confirmatio Clemen. VIII. contra duellantes publicè, vel priuatim, & alios quouis modo participantes, pag. 295. Pragmatica in Regno Neap. contra prouocantes ad duellum. etiamſi non ſequatur effectus, adeſt pęna mortis. p. 298.

Eccleſia.

Debitum quãdo dicitur legitimè contractum ab Eccleſia. p. 30. Eccleſia bonorum incapaces quænam ſint, neque in communi. pag. 33.

Electio.

De electione Summi Pontificis habentur vltrà Summiſtas Conſtitutiones, præſertim Pij IV. exſtat tenor ipſius Conſtitutionis, pag. 299. Contra ſponſiones ſuper vita & morte Pontificis, & futura eius electione, & promotione S. R. E. Cardinalium, Conſtitutio, pag. 305. de ſponſionis priuatione ſub quolibet euentu, pag. 308. eiuſdem Pontificis habetur tenor Conſtitutionis attinentis ad electionem Cathedralium, p. 309. Probibitionis tenor Gregor. II. contra dantes vel promittentes nunciantibus prouiſiones beneficiorum, de electione ſuperiorum regularium. p. 314. de electione parochialium quādo eligens elegiſſe præſumatur indignum, quid fiet. pag. 315.

Emphyteuſis.

Emphyteuſis tres habet conditiones. pag. 12. Conceſſio in emphyteuſim abſque aſſenſu Apoſtolico quando valeat. pag. 31.

Excommunicatio ad finem reuelationis.

Concil. Trid. Forma circa excōmunicationem ad finem reuelationis. Excommunicationis deſcriptio quæ ſit. Pro executione Conc. Trid. adeſt ordinatio Pij V. pag. 315. Excommunicationes in forma ſignificauit, quomodo ſint publicandæ. pag. 316. Clauſula hæc, arbitrio ſuo, vel ſignificantes hodie cur non ponatur in Reſcriptis pœna publicæ infligendæ excommunicatis. Practica monendi generaliter malefactores, p. 317. in excommunicandis, quæ, & quæ requirantur digna conſideratu pag. 318. Excommunicatio pro paruis, & leuibus cauſis non eſt ferenda. pag. 146.

Excommunicatorum vitatio.

Vltra Summiſtas, adeſt Conſtitutio Leonis X. & aliorum. circa euitationem excommunicatorum, exſtat tenor Bullæ illius Pontificis.

Excommunicatorum abſolutio.

Præter Summiſtas, adeſt Conſtitutio Leonis X. circa abſolutionem excommunicatorum. an regulares poſſint laicos abſoluere ab excommunicatione ab homine lata. Excommunicati ordinem Mendicātium ingredi volentes, quando poſſint abſolui. Excommunicatio ab homine vnde proueniat. & vnde à iure pag. 319. Circa excommunicationis cauſam, quæ ſit cauſa leuis, aut grauis, vt abſolutionis forma obtineatur.

Excommunicationes in Bulla Cœnæ.

Præter Summiſtas adſunt Conſtitutiones excommunicationum reſeruatarum Summo Pontifici quænam ſint extra, & quænam contineantur in Bulla Tenor Bullæ apponitur. pag. 320.

Exſtat Bulla Pauli V. in die Cœnæ Domini publicata, in qua videntur quot ſint excommunicati per ipſam Bullam pag. 321. Harum excommunicationū abſolutiones reſeruantur, & quando poſſint abſolui à quocumque confeſſario, abſoluentes excommunicantur præterquam in illis caſibus Papæ abſolutio non comprehendit eos qui à præmiſſis non deſtiterint. pag. 326. quicumque audiunt confeſſiones apud ſe habere debent Bullam in Cœna, pag. 329.

De caſibus in Bulla Cœnæ contentis quæ Extrauagantes videndæ ſint, pagina 328.

Exem-

Digitized by Google

Exemptio.

Epiſcopi iuriſdictionem habent contra regulares extra clauſtra degentes quomodolibet exemptos. Archiepiſcopi poſſunt procedere contra exemptos, & in quibus rebus, & cauſis, & qui ſint iſti, qui exempti dicantur. pag. 329. Exſtat Conſtitutio Clem. VIII. contra regulares non ſubditos Epiſcopo intra vel extra clauſtra degentes, notoriè delinquentes. pag. 331.

Fabrica Sancti Petri de Vrbe.

Exſtat vltrà Summiſtas Bulla Pij V. applicationis Fabricæ medietatis relictorum piorum non exactorum per triennium. Habetur Bullę huiuſmodi tenor, pag. 332.

Fidei profeſſio.

Prouiſi de Cathedralibus tenentur facere profeſſionem publicam fidei, & alij beneficiati Eccleſiaſtici, qui intereſſe debeant Concilijs Prouincialibus. Adeſt Cōſtitutionis tenor Pij IV. de emittenda profeſſione fidei in ordinatione, & in promotione Doctorum. Adeſt tenor huius Conſtitutionis. pag. 336. forma quæ ſit confeſſionis, ſiue profeſſionis fidei, pag. 338. Profeſſio Orthodoxæ fidei à Græcis facienda iuſſu Gregorij XIII. edita. pag. 340.

Forum competens.

Adſunt præter Summiſtas Cōſtitutiones Pontificum contra perſonas Eccleſiaſticas foro ſuo renunciantes. & quæ ad forum laicale trahunt cauſas. Exſtat Bulla Martini V. pag. 342. Pro militibus regularibus Sancti Ioannis exſtat Conſtitutio Clement. VIII. de pœnis contra aſſaſſinos. pag. 345.

Græcorum ritus.

Græci de iure Communi ſunt ſubiecti Epiſcopo Latino loci Ordinario in quo degunt. pag. 345. Græci ſacerdotes quando vtantur legitimo matrimonio, pag. 345. Mores Græcorum in quibus tolerandi non ſint. Inſtructio qualis ſuper aliquibus ritibus Græcorum. Inſtructiones ſuper ritus ſeptem Sacramentorū, pag. 347. Circa alia dogmata nonnullę inſtructiones, p. 348. Bulla adeſt Papæ Innocentij VIII. ſuper ritibus Græcorum. ritus qui tenendi, & qui remouendi ſint apud Græcos. pag. 349. Literæ Pij IV. in forma Breuis, per quas ſubijciuntur Græci Ordinarijs Latinis, p. 352. adeſt Bulla Pij V. reuocationis licentiarum Græcis Latino more, & Latinis Græco ritu Miſſas, ac alia diuina officia celebrandi hactenus conceſſarū. pag. 354 Circa Sacramentum Confirmationis conferendum baptizatis, quo vtātur Græci. Habetur. Decretum Innocentij I. de hac re decernentis, p. 355. Ponuntur literæ Innoc. III. decernentis quod ſoli Epiſcopi conferās Criſma, & non ſimplices ſacerdotes. pag. 356. item decretum Eugenij IV. Confirmationem quid eſſe, & quid ſignificare declarās. cuius miniſtrum nullū alium aſſignat præter Epiſcopum. pag. 357.

Habitus Clericalis.

Clerici beneficiati tenentur incedere in habitu, & tonſura, dummodo velint gaudere priuilegijs. in minoribus conſtituti. & non beneficiati non coguntur habitum geſtare. ſi deferant habitum, & tonſuram, etiam ſi ſint coniugati gaudent priuilegijs tōſuræ. Exſtat Conſtitutio Sixti V. de habitu, & tonſura deferendis. Pœnæ. quæ ſint contra inobedientes inflictæ. pag. 357. Conſtitutio huiuſmodi ab eodem Pontifice quomodo ſit declarata limitatur etiā multis modis. Quæ veſtes ſint, & qui habitus congruentes clericis. pag. 360.

Hæretici.

Præter Summiſtas adſunt Conſtitutiones contra hæreticos circa varia Sanctę fidei fundamenta exſtat tenor Clemen. VIII. p. 361. Cōſtitutio Pij V. cōtra impedientes,

pedientes, & offendentes perſonas. bona, & frangentes carceres Sancti Officij Inquiſitionis, & de pœnis contra tranſgreſſores inflictis. pag. 363. De præeminentia Inquiſitorum Generaliũ hæreticæ prauitatis, atque de obedientia eiſdem ab omnibus præſtanda. decretum habetur Pij V. Conſtitutio ponitur Clem. VIII. quod Itali non habitent in locis de hæreſi ſuſpectis. & quid in eis tunc facere debeant. pag. 365. Declaratio adeſt & Conſtitutio Pij V. circa ſententias Inquiſitorum. pag. 366. reuocantur per Conſtitutionem Pauli V. omnes conceſſa ſuperioribus quorumcumque ordinum facultates cognoſcendi cauſas pertinentes ad Inquiſitores Sancti Officij. pag. 370.

Horæ Canonicæ.

Contra beneficiatos non recitantes Horas Canonicas vltrà Sũmiſtas adſunt Conſtitutiones, & præcipuè Decretum Concil. Lateranenſ. ſub Leone X. exſtat tenor Decreti. Quod innouatum fuit & auctum per Pium V. an fructus amittant non recitantes Horas Canonicas, pag. 373. Canonici Collegiatæ tenentur reſidere; & ad Horas Canonicas ſtatis horis recitandas poſſunt compelli, & in quibus cauſis non poſſint compelli, & non teneantur. pag. 374.

Illegitimi.

Illegitimi ſunt inhabiles ad ordines, & beneficia, ad ſucceſſionem bonorum, & ingreſſum Religionis per Conſtitutionem Alex. III. quod poſſint ſuccedere in beneficijs, quæ Conſtitutio per Clementem VII. fuit reuocata. pag. 374. exſtat tenor Bullæ Clementis, pag. 375. per Conſtitutionem Pij V. priuantur etiam quibuſcũque bonis patrimonialibus tam mobilibus, quam immobilibus; laicus poteſt vigore priuilegiorum diſponere in illegitimos de bonis merè patrimonialibus. quibus de laicalibus poſſit diſponere. Bulla Pij V. reuocans facultatem teſtandi, & diſponendi in illegitimos, licet videatur dura nimis, tamen eſt ſeruanda; qua moderatione Bulla hæc ſit moderanda, & quibus dilucidanda declarationibus. pag. 379.

Inuentarium actorum.

Actorum inuentaria facienda ſunt quotannis ab Epiſcopis, & qua de cauſa. exſtat Conſtitutio huius rei per Pium V. pag. 380.

Iudæi.

Vltrà Summiſtas adeſt Pauli III. Conſtitutio circa Iudæos venientes ad agnitionem catholicæ fidei. An venientes ad agnitionem Chriſtianæ fidei ipſi Iudæi bona patrimonialia materialia, & omnia eorum conſuetudine acquiſita, habere, tenere & poſſidere valeant p. 380. Exſtat tenor præſentis Conſtitutionis. pag. 381. Bulla habetur Pij V. ſuper reuocatione, & reualidatione Bullæ Pauli V. edita contra Iudæos. pag. 383. Iudæi prohibentur ne medeantur. quod Iudæis ſemel in hebdomada prædicetur; Bulla Gregorij XIII. cõtra Hebræos, & eorum malos mores. pagina 387.

Iudex.

Iudex ſecularis an teneatur exequi ſententiam iudicis Eccleſiaſtici. pag. 7. debet formare contra ſibi traditum Eccleſiaſticum, tamquam ſecularem, alium proceſſum à formato ab Eccleſiaſticis pag. 8. per negligentiam Epiſcopi an deuoluatur iuriſdictio ad Archiepiſcopum pag. 75. Præter Summiſtas, adeſt Decretũ Leonis X. quod Iudices à Sede Apoſtolica deſtinati ſi in altero iurium graduati non fuerint, aſſeſ-

aſſeſſorem partibus non ſuſpectum aſſumere, & iudicare teneantur.

Iuramentum.

Vltrà Summiſtas, adeſt Conſtitutio, præter illam Nicolai III. relatam, illa Gregorio XIII. innouatio Cuius hac Bulla eſt huiuſmodi teneris. pag. 389.

Libri prohibiti.

Præter Sūmiſtas multa ſunt Conſtitutiones & præſertim Clem. VIII. Index librorum prohibitorum per Conc. Trid. editus. Qui fecerit, tenuerit, aut legerit, aut impreſſerit libros prohibitos de hæreſi ſuſpectos, incidit in excommunicationem. Opera Caroli Molinæi damnantur, & reuocantur licentia ſi qua fuerint legendi, aut tenendi. Adeſt Clement. VIII. contra dictum Carolum Molinæum Conſtitutio. pag. 392.

Litaniæ.

Circa litanias vltrà Summiſtas adeſt decretum Clem. VIII. Letania quæ recitari debeant de Beata Virg. quæ aliorū ſanctorum, & ſanctarum, pag. 392.

Magiſter.

Adeſt Decretum Leonis X. circa lectiones Magiſtrorū in Philoſophia de mortalitate animæ, & vnitate, de æternitate mundi, & alij huiuſmodi. Euacuauit Deus, & ſtultam fecit ſapientiam hominum. Quo ordine Clericis ad ſtudia incumbendum ſit. quæ obſeruanda ſunt à Magiſtris, & præceptorib. ſcholarium. pag. 393. Ordinarij per Conſtitutionem Pij V. tenentur conſtituere loca, in quibus pueri in Doctrina Chriſtiana erudiantur. Ordinarij poſſunt eligere confraternitates, & indulgentias impertiri confratribus pueros docentibus. pag. 394.

Matrimonij impedimenta.

Duodecim matrimonij impedimenta quæ remanent incorrecta, & quæ non. Declarationis impedimentis ex cognatione ſpirituali prouenientis tenor apponitur. Quid de impedimento affinitatis ex fornicatione prouenientis. p. 395. An ſpadones ſint habiles ad cōtrahendum matrimonium. pag. 395. extſtant literæ Sixti V. ſuper inhabilitate ſpadonum ad matrimonium contrahendum. pag. 396.

Matrimoniales diſpenſationes.

Nulla, vel rara debet dari diſpēſatio matrimoniorum contrahendorum. Cauſæ pro quibus diſpenſationes conceduntur ad contrahenda matrimonia, quænam ſint. pag. 397. Quid faciendum ijs qui ignorantes aliquod impedimētum exiſtere inuicem per verba de præſenti matrimonium contraxerint. pag. 398. Quænam dicantur diſpenſationes ſubreptitiæ. pag. 399.

Medicus.

De Medicis vltrà Summiſtas adeſt Decretum Concilij Lateranenſis. exſtat tenor Conſtitutionis Pij V. Medici vltra tertium diem non viſitent infirmū, ſi admonitus Sacramētum pœnitentiæ non acceperit. pag. 399. & 400. Adeſt Conſtitutio Greg. XIII. circa medicos Hebræos. pag. 401.

Miſſa.

Adeſt Decretū Concilij Trid. vltrà Summiſtas de ijs quæ obſeruanda, & euitanda ſunt in Miſſæ celebratione. Exſtat Reuocatio licentiarum, ac facultatum Miſſas celebrandi veſpertino tempore Pij V. pag. 401. Qua circumſpectione vti debeant Epiſcopi in concedendis

dendis licentijs vt in priuatis oratorijs domus celebretur Miſſa. Oratoria in priuatis domibus qua reuerentia, & quibus ornamentis teneri debeant, decorata. Miſſæ non dicuntur in oratorijs domorum priuatarum die Paſchatis Reſurectionis, Pentecoſtes, & Natiuitatis Domini Noſtri Ieſu Chriſti. Qui non gaudeant priuilegio audiendi Miſſam in oratorio domus. Miſſæ poſſunt ab Epiſcopo reduci ad numerum iuxta eleemoſinæ quantitatem, p. 402. Quid iuris de illis, qui nullũ habeant beneficium, ſed ſolum iure legati relictum fuit vt eligatur ſacerdos pro certis Miſſis in hebdomada dicendis. Cæremoniæ die Iouis & Sabbati Sancti facienda debent fieri à Parocho tãtum, & Rectore. pag. 403.

Monaſteria, & Conuentus Regularium virorum.

Suſpenduntur, & reuocantur omnes licentiæ per Conſtitutionem Pij V. ingrediendi quæcumque monaſteria quibuſuis mulieribus conceſſæ. exſtat tenor huius Conſtitutionis. pag. 403. Priuantur etiam per Greg. XIII. mulieres ingredientes monaſteria ſine licentijs huiuſmodi, aut alia facultate. eſt caſus reſeruatus Prætorio pœnitẽtiariæ. Clauſura Monaſteriorum regulariũ ad quid intelligatur facta. Quando mulieres poſſint non incurrendo pęnas, ingredi monaſteria, pag. 406. Circa qualitates recipiendorum ad religionem, & ſtatum regularium adeſt Conſtitutio Sixti V. p. 406. Exſtat altera Conſtitutio Sixti V. ſuper dubijs in priori Conſtitutione emergentibus, & quæ ſint dubia huiuſmodi. pag. 410. Apponitur moderatio Conſtitutionis Sixti V. contra illegitimos Regularium, facta per Greg. XIV. pag. 413. Decreta generalia pro regularium reformatione, ac receptione nouitiorum per Clem. VIII. facta: Quibus in conuentibus deſignãtur Nouitiatus. p. 416. de renouatione & ampliatione eiuſdẽ Decreti habetur tenor Cõſtitutionis Clementis. p. 417. Contra facientium quæ pęna imponantur. p. 418. Decretorum pro reformatione tam monachorum, quam mendicantium, quæ & quot ſint, exſtat tenor Clem. VIII. à p. 418. vſque ad 423. Decretum Clemen. VIII. ſuper caſuum reſeruatione ab omnibus ſuperioribus regularium, & qui ſint caſus regularium reſeruati. pag. 423. qui intra regulares, & quot ſint deputandi cõfeſſarij. formula quęnam ſit concedendi facultatem pro Nouitijs ad habitum regularem recipiendis, p. 424. Habetur decretum ſuper forma recipiendi nouitios regularium ad habitum, & profeſſionem. pag. 425. Qua ætate, & quibus alijs conditionibus debet eſſe præditus, qui vult ad habitum recipi, ſeu profeſſionem emittere, pag. 426. quæ inſtitutiones debeant obſeruari ſuper receptione, & educatione Nouitiorum. p. 427. vſque ad 431. Quantus debeat eſſe numerus præfigendus Religioſorum cuicumque Monaſterio, Conuentui, aut Domui Regularium. pag 432. Declaratio adeſt Conc. Trid. de Reg. Decretũ apponitur Sacræ Congregationis Regularium contra regulares ad vrbem temerè & leui ex cauſa accedentes abſque ſuperiorum licentia, p. 433. pro leui etiam cauſa diſciplinati à ſuperioribus num poſſint min. de obſ. appellare. non poſſunt retineri, neque recipi fratres laxioris ordinis ad alios ordines. Adeſt Bulla reuocationis iſtius priuilegij, pag. 434. Habetur declaratio quo ad tranſitum Religioſorum de vna in aliam religionem, p. 436. an renunciatio bonorum facta ab exiſtẽte adhuc in ſeculo intuitu ingreſſus religionis, valida ſit. præſcribuntur normæ dandi licentiam ab Ordinarijs ad ædificanda in poſterum regularia monaſteria. pagina 437. Quęnam ſint Conſtitutiones editæ ad reformationem ord. min. conu. pag. 438.

Mona-

Digitized by Google

Monaſteria Monialium.

Quantum attinet ad clauſuram Monialium, præter Summiſtas adſunt Conſtitutiones. Ponitur Conſtitutio Pij V. ſuper clauſura, & reformatione quarumcumque monialium. p. 440. Greg. XIII. addidit pro declaratione maiore prædictæ Conſtitutionis aliam Conſtitutionem, & de præſtandis eis eleemoſynis, pag. 443. Quænam loca monaſterij monialium extra clauſuram eſſe declarentur. ingredi quibus tantum licitum ſit intra ſepta monaſterij monialium Superiores eorum in quibus caſibus non poſſint ingredi & in quibus poſſint. pagina 446. Exſtat tenor illius Decreti. Vltrà caſus quib. poſſunt ingredi ſepta monaſterij monialium qui ingrediuntur excõmunicationem incurrunt. exſtat tenor Conſtitutionis de hac re Gregor. XIII. pag. 447. Ampliatur prædicta Conſtitutio. pag. 448. An puellæ in monaſterijs monialiũ educationis cauſa permanere poſſint. Habentur declarationes Sacræ Congregationis circa receptionem puellarum quo ad educationem. & aliarum mulierum, & quot ſint 449. An repugnet mulieri nuptæ permanere volenti in monaſterio ex cauſa rationabili. De egreſſu monialiũ quid. Sanctimonialibus poſt profeſſionem non licet exire à monaſterio. pag. 449. Exſtat Bulla Pij V. prædictarum rerum decernens conſtitutionem. Quibus de cauſis poſſint moniales exire de monaſterio, pag. 450. loqui cum monialibus cuius ſit iuris. non poteſt quis loqui cum monialibus ſecundum Decretum Sacræ Congregationis. ponitur tenor illius Decreti, pag. 451. de non loquendo extẽditur etiam hoc decretum ad regulares Sãcti Ioannis Hieroſolimitani. An regulares adeuntes monaſteria monialium abſque licentia Epiſcopi incidant in pœnam excommunicationis. p. 452. An Epiſcopi poſſint declarare excõmunicos à iure regulares exemptos, habentes priuilegium, vt excommunicari, & ſuſpendi non poſſint. An ſtatutum Epiſcopi liget omnes tam ſubditos quam non ſubditos ad monaſteria monialium accedẽtes. An liceat, Epiſcopo licentiam dare Matri, ſororibus, & conſanguineis egrediendi monaſterium cauſa videndi filium, ſororem. & conſanguineam, quæ graui detineantur infirmitate, exſtant cum ſuo tenore ordinationes, quãplures pro reformatione monialium, p. 453. vſque ad 459. Declarationes habentur quorundam prædictorum capitum. p. 459. Literæ adſunt declaratoriæ aliquorum capitulorum attinentium ad reformationem monialium Cardinalis Florentiæ. Apponitur etiã decretum declaratorium ipſius dubiorum. pag 460. Declaratio quomodo ſint ſoluendæ eleemoſinæ pro monialibus ſuper numerum recipiendis, pag. 461.

Mons Pietatis.

Mon:es Pietatis vltrà Summiſtas quod ſint liciti demonſtratur. Contrarium prædicantes excommunicationem latæ ſententiæ incurrunt. Adeſt tenor Conſtitutionis ſuper hoc Monte Pietatis Leonis X.

Munerum largitio Regularibus vtriuſque ſexus interdicta.

Adeſt Conſtitutio Clem. VIII. de munerum largitione, & tenor eius apponitur. p. 462. pœnæ quæ iniungendæ ſint contrafacientibus, pag. 466.

Indulgentiæ.

Reuocantur indulgentiæ prò quibus conſequendis manus adiutrices ſunt porrigendæ. exſtat de hac materia Conſtitutionis tenor Pij V. reuocatoriæ, pagina 467. de reuocatione indulgentiarum

confraternitatum, & de earum agregatione adeſt Bulla Pauli V. pag. 471. Habetur Bulla Sixti V. de elargitione indulgentiarum, & applicationum ijs, qui Chriſtianorum Imperatorum numiſmata deuoto animi affectu apud ſe tenuerint, aut alijs fidelibus accõmodauerint: vel Eccleſias viſitauerint vbi fuerint ſeruata, pag. 474. Facinora egregia aliquorum Imperatorum enumerantur, & commendatur. pag. 475. etiam numiſmatũ indulgentiæ pro defunctis applicantur. pag. 459.

Nullitas.

Præter Summiſtas, adſunt Conſtitutiones de nullitatibus, quas nullitates iudices Vrbis attendere debeant, non obſtantibus nullitatibus prædictis vt ad expeditionem cauſarum attendatur. p. 480.

Ordo.

Adſunt præter Summiſtas in materia ordinationum vltra Canones, anteriores, & per Conc. Trid. exſtant quattuor cõſtitutiones. Habetur tenor conſtitutionis Pij II. contra promotos ante legitimam ætatem, aut extra tempora, aut ſine dimiſſorijs ætates idoneæ ad ordines initiandis quæ ſint, pag. 481. Quanto tempore remaneat ſuſpenſus qui ante ætatem ordines ſuſceperit. Presbyteratus ordinem ſuſcipientes ante tempus, excommunicationem, & irregularitatem incurrunt, pag. 482. Probatio ætatis quot modis fieri poſſit. Quod tempus præſignatum atque ſtatutum ſit, vt dicti ſacri ordines recipiantur tempus hoc quomodo amplietur, & limitetur. Literæ dimiſſoriales quæ ſint, & quid efficiant Epiſcopus ordinarius triplex eſſe poteſt. Quæ origo requiratur adhoc vt ſit ordinarius. Quando Epiſcopus poſſit conferre ordines ratione beneficij. Beneficium alicui quot modis poſſit dici ſubiectum. Quis & quomodo poteſt dici Ordinarius domicilij. pag. 483. An promouendis ſufficiant literæ dimiſſoriæ Vicarij Generalis. pro ſatisfactione huius Conſtitutionis, p. 484. literæ dimiſſoriæ requiruntur ab Epiſcopo alieno in promouendo ad ſacros ordines. Ratificatio an ſit neceſſaria. An ſine dimiſſorijs alterius Epiſcopi quis poſſit promoueri ad ordines per Epiſcopum cui per triẽnium inſeruiuit pag 483. agitur de pœna Epiſcopi ordinantis eum qui ſibi ſubditus non eſt, nõ habita Ordinarij licentia. Quinam excuſentur à pœnis huius Conſtitutionis. pag. 468. in ordinato ante legitimam ætatem quot modis poſſit præd. iuris ignorantia conſtringere. & de quibus ordinibus ſit intelligendum. an Presbyter ordinatus ante legitimam ætatem mala fide qui ſcienter celebrauerit antequam ingrediatur ætatem, cõtrahat irregularitatem. Epiſcopus quando in foro cõſcientiæ poteſt in irregularitate contracta abſoluere. p. 487. Epiſcopus licet cum alijs poſſit, tamen cum ſeipſo minimè poteſt diſpenſare. exſtat tenor ſecundæ Conſtitutionis, quæ eſt Pij V. ad regulares non profeſſos, qui initiari volunt. An clericus ſecularis ordinatus in ſacris abſque titulo, ſit ipſo iure ſuſpenſus. pag. 489. Quid ſi habet titulum, ſed non ſufficientem ad honeſtam ſui ſuſtentationem. Quid ſi deceperit Epiſcopum vel in totũ vel in partem, non confitendo verè ſtatum ſui beneficij. An qui poſt ordinationẽ ad ſubdiaconatum ad titulum patrimonij ſibi ordinatum illud renunciauerit, & retroceſſerit in fauorem parentum, & faciat ſe poſtea ordinari ad ſuperiores ordines, incurrat aliquam cenſuram, ſeu irregularitatem pag. 490. An ſacris initiatus ficto titulo, & à ſuſpenſione abſolutus, abſque nouo titulo ad ſuperiores ordines aſcendere poſſi. pag. 492. De ſimonia incurrente in recipiendis ordinibus multa pertractãtur. pag. 493. exiſtentia tituli debet con-

ſtare

Digitized by Google

ſtare in quolibet ordine ſacro.pag.494. Quis teneatur prouidere de alimentis ſacerdoti abſque titulo initiato. An poſſit quis loco beneficij initiari ad titulum ſeruitij alicuius Eccleſiæ, cui aſcribitur. Adſunt literæ Sixti V. ad Patriarcham Venetiarum circa titulos ſeruitij in aliqua Eccleſia. pag. 445. An Regulares poſſint ſuper temporum interſtitijs cũ ſubditis ſuis diſpenſare. extat Bulla Conſtitutionis Clem.VIII. inſerens alias duas, nempè tertiam, & quartam Sixti V. contra malè promotos, & in Epiſcopos malè conferentes ordines.pag.496. Decretum adeſt Clementis VIII. obſeruandum circa regulares iuxta decreta Concil.Trident. Regulares habitis dimiſſorijs ſuorum ſuperiorum, poſſe ad quoſcumque Epiſcopos accedere vt ordinentur. Abbates quibus poſſint ordines minores conferre. Poteſt Epiſc. rogatus in dimiſſorijs ſuperiorum aliquem ab interſtitijs diſpenſare attenta neceſſitate, vel vtilitate Eccleſiæ, ſeu Religionis.pag.501. An Epiſcopus ordinãs tacitè aliquem cũ eo diſpenſare cenſeatur. Quæ dicatur Eccleſiæ neceſſitas, ſiue vtilitas, vt ſit cauſa ſufficiens ad diſpenſandum de interſtitijs. Quis annus attendendus pro interſtitijs. Adeſt Conſtitutio Clement. VIII. contra non ſacerdotes temere ſibi ſacerdotium aſſumentes, qui Miſſas celebrare & ſacramentum pœnitentiæ exercere audent. extat tenor iſtius Conſtitutionis pag.502.

Pœnæ pecuniariæ.

Epiſcopus ſub quo nomine poſſit Clericos pœna plectere pecuniaria; & quæ cauere debeat in hac pœna imponenda pecuniaria, ne auaritiæ gratia factum ſuſpicetur. pag.503. Epiſcopus pauper dictam pœnam pecuniariam an poſſit vertere in proprium vſum. pag.504.

Præcedentia.

Præter Summiſtas, adeſt declaratio præſidentię Greg. XIII. inter fratres mendicantes, & confraternitates laicorum in proceſſionibus. pag.504. Adeſt contra lites præcedentium decretum obſeruandum DD. Cardinalium ſuper conſultatione Epiſc. & regul. Circa præcedentiam dicuntur multa, vt eſt videre hoc loci, pag.506.

Prædicator.

Adeſt de prædicatorum officio, examine, & approbatione Conſtitutio Leonis X. pag.506. Parochus quando poſſit dare in ſua parochia hanc facultatem prædicandi. pag.507. An prædicare ſit actus ſacri ordinis. Hebræis per decretũ Gregorij XIII. debet ab Ordinarijs Epiſcopis prouideri de Magiſtro idoneo in Theologia, qui eos bene docere poſſit, & ſi fieri poteſt, qui calleat linguam Hebraicã, ſcripturas vet. teſt. iuxta ſenſum Catholicum. p.508. quib. pœnis ſubijciantur ipſi Hebræi ſi neglexerint facere quæ in Bulla ordinantur. Quid faciẽdum de ijs Hebræis ad fidẽ noſtram accedentibus. pag.509.

Priuilegia Regularium.

Priuilegia fuerunt Regularium multoties moderata. adeſt Conſtitutio Leonis X. priuilegia moderãtis. Quæ ſint, & quot ſint priuilegia moderata, pag 509. vſque ad 511. verba iſta. expreſſo voto *quomodo hic intelligenda, ſine parochi licentia nõ licet regularibus leuare funera defunctorum. p.512. Adſunt moderationes factæ in regulares à Concil. Trid. quæ, & quot ſint correcta, & moderata regularium priuilegia. p.513. Qui in propria Diœceſi vbicũque locorum, & quouis tempore ſint regulares ad confeſſiones audiendas admittendi, qui verò non. Conſeruatores à*

quibus, & qui eligi debeant regularium pag. 514. Epiſcopis in Eccleſiis regularium pontificalia exercentibus poteſt erigi Baldachinus, pag. 515. De Quarta funeralium adſunt declarationes. Quæ monaſteria ſint, & quæ non ſint exempta à ſolutione Quartæ funeralium Epiſcopo. p. 516. Exſtant Pij IV. duæ Conſtitutiones derogantes priuilegijs Regularium in ijs, quæ contrariantur Concil. Trid. Adeſt Bulla confirmationis, & noua conceſſionis priuilegiorum omnium mendicantium. Pij V. Quot & quæ ſint iſta confirmata priuilegia. pagina 517. vſque ad 527. quænam ſit declaratio priuilegiorum Fratrum Ord. Prædicatorum, edita à Pio V. pag. 527. quænam ſint & quot priuilegia Fratrum Prædicatorum declarata. pag. 528. vſque ad 536. Adeſt Bulla Pij V. declaratoria aſſignationum portionum Vicarijs in vnione beneficiorum facienda, vt eſt videre in ipſa pag. 536. Reductio habetur omnium Conſtitutionum pro mendicantibus & alijs Regularibus cõtra locorum Ordinarios per Gregor. XIII. facta, pag. 539. Reductio literarum Pij V. exſtat facta per Greg. XIII. pro militibus Sancti Ioannis Hieroſol. pag. 541. Reuocato habetur priuilegiorũ. Hoſpitalis Sancti Lazari Hieroſol. de Hoſpitalibus, & pijs locis leproſorũ, exſtat Bulla Pij V. iſtius materiæ. pag. 543. Exemptiones conceſſæ, ab omnib. Gabellis, & c. vtriuſque ſexus religioſis perſonis Ordinum Mendicantium. p. 547. Bulla adeſt Pauli V. derogans facultatem audiendi in cauſa, & cauſis pertinente, & pertinentibus ad forum Sanctæ Inquiſitionis, pag. 549.

Quarta Epiſcopalis.

Deciſio circa Quartam Epiſcopalem pro remouendis litibus apponitur. An opera pia in quibus ſunt conſumenda bona repetitoria, ſint priuilegiata à iure, ita vt non debeatur Quarta Epiſcopo Siracuſano. An de relictis pro reſtauratione Eccleſiæ Matricis, & aliorum locorum piorum ædificatione, debeatur Quarta, p. 550. An de relictis pro alijs pijs operibus in genere detrahatur Quarta. Circa legatum factum de maritandis duabus puellis ſingulis annis, & pro vna puella conſanguinea teneatur Quarta Epiſcopo. De Quarta Epiſcopo danda qui legendi proponantur Authores, pag. 551.

Regulæ Cancellariæ.

Circa Regulas Cancellariæ primo fecit reſeruationes generales, & ſpeciales, quæ videri poſſunt à pag. 552. vſque ad 570.

Reſidentia.

Præter Summiſtas contra obligatos reſidentes & non reſidentes, attenditur diſpoſitio Canonum & Concil. Trid. Pius V. fecit Conſtitutionem, quæ hic apponitur ſuper reſidentia facienda. pag. 571. Quibus de cauſis non teneantur prælati reſidere. pag. 572. Quæ diſtributiones debeantur reſidentibus, & reſidentes in quot modis intelligantur. An ex cauſa ſtudijs abſens Canonicus poſſit fructus percipere. An cauſa ſtudij abſentibus requiratur licentia Epiſcopi, adſunt aliquæ Ampliationes, & Limitationes circa conceſſionem hanc pag. 574. Adeſt Conſtitutio quædam Pij IV. circa diſpenſationes de non reſidendo, & percipiendo beneficiorum fructus, ratione ſtudij cũ conſenſu Ordinarij. An priuilegium, quo gaudent duo Canonici exiſtẽtes in obſequio Epiſcopi vt lucrari poſſint fructus in abſentia extendatur ad alios Clericos inferiores nõ Canonicos. Ampliatur propoſitio quæ ſe habet, non debere Canonicos abſentes percipere diſtributiones quotidianas niſi diuinis officijs interesſint. p. 7. Quæ ſint iuſtæ cauſæ excuſantes.

ſantes à perſonali reſidentia. An Epiſcopo liceat pro Cathedralis Eccleſiæ ſeruitio, itemq. ſuo, curatum aliquem à ſua Diœceſi impedire, ne adſit. An aliquis curatus à ſua cura poſſit abeſſe pro ſeruitio Epiſcopi in Vicarium, ſiue in ſecretarium, pag. 576. De alijs, qui tenentur reſidere, quomodo poſſint, & quomodo non poſſint abeſſe ab eorum reſidentijs; adeſt Bulla Conſtitutionis Pij IV. ante publicationem Conc. Trid. de reſidentia Epiſcopali, pag. 577. Altera exſtat Conſtitutio eiuſdem Pontificis pro executione decretorum Conc. Trid. contra non reſidentes, pag. 579.

Reuerentia Diuinorum Officiorum.

Præter Summiſtas contra illicita facientes in Eccleſiis ſunt variæ pœnæ ſtatutæ per Canones. Adeſt & Conſtitutio Pij V. contra illicita facientes in Eccleſiis, pœnas conſtituens. Quænam ſint huiuſmodi pœna, & contra quæ delicta. pag. 581. Pauperes remouendi ab Eccleſiis petentes eleemoſinas ſunt, dum celebrantur Miſſæ, concionatur, & dicuntur diuina officia ab omnibus Curatis, & Prioribus regularium, ſtatuendo eos ad valuas Eccleſiæ de foris. Quæ pœnæ tranſgreſſoribus imponendæ. quæ pœnæ pauperibus non obtemperantibus. edictum Cardinalis Sabelli de ædificando in eccleſiis, in porticis Eccleſiæ de nō ſepeliendis mortuis niſi in cæmeterijs, & in Tumbis. de feneſtris Eccleſias introſpicientibus amouendis vel non faciendis. pag. 582. Immunitas eccleſiæ quæ de re inſtituta ſit. De hac immunitate adeſt Greg. XIV. Conſtitutio. pag. 583. De immunitate Eccleſiæ quot ſcripſerint. De immunitate Eccleſiæ ampliandum eſt etiam de vrbe. Exſtat tenor Conſtitutionis Pij V. Circa immunitatem Eccleſiæ, & Vrbis, pag. 586.

Sequeſtrum.

Traditur facultas per Pium IV. Iudicibus lite pendente decernendi ſequeſtra ſuper fructibus beneficiorū Sedi Apoſtolicæ reſeruatorum. Exſtat Conſtitutio ipſius Summi Pontificis ſuper ſequeſtratione. p. 587. Adeſt Conſtitutio eiuſdem de perſona, apud quā fieri debeat depoſitio ſequeſtrum. pag. 588.

Seruitium Cappellaniæ.

Quid cenſeatur de Cappellania formanda ex proprijs bonis præuia licentia Ordinarij, vtrum eligendus in Cappellanum debeat actu eſſe ſacerdos. p. 589.

Simonia.

Vltrà Summiſtas adeſt cōtra ſimoniacos Bulla Pij V. Adeſt additio pœnarum facta a Sixto V. contra ſimoniacè promouentes, & promotos etiam in prima tonſura, pag. 590. contra prauas conſuetudines recipiendi à prouiſis de beneficijs, adeſt Concilium Trid. Item reuocatio adeſt Pij V. priuilegiorum, & conſuetudinum Eccleſiarū aliquid recipiendi in collatione, prouiſione, &c. beneficiorum. p. 591. Non licet Epiſcopo pro expeditione literarum collationis beneficij, tertiam partem fructuum illius accipere, teneri ideo ad reſtitutionem. vltrà conuenientem ſuorum laborum mercedem, nihil vlterius à miniſtris Cancellariæ accipiēdum foret. contra dantes, & recipientes etiam Epiſcopi miniſtros pro collatione ordinum periculum eſt etiam candelas accipere contra examinatores deputatos pro eligendis ad gubernationes Eccleſiarum parochialium aliquid accepturos. Ex parte competitorum quomodo poſſit cōmitti ſimonia. pag. 593. eſt alia ſpecies ſimoniæ, quā beneficiorum confidentiam vocant. p. 593. exſtat Pij IV. Conſtitutio contra quoſcūque retinētes

ſeu

ſeu recipientes in confidentiam Eccleſias ſex beneficia Eccleſiaſtica. p. 594. De confidentijs beneficialibus, & de earum caſibus, præſumptionibus, & probationibus, atque de pœnis in confidentiam retinentium beneficia, exſtat Conſtitutio Pij V. pag. 596. vſque ad 599. Præfatæ Cõſtitutionis Pij V quattuor ſunt partes principales, & quæ ſint, Pœnitentiarius quomodo ſe gerere poſſit circa abſolutiones à ſimonia reali, vel conuentionali, & etiam occulta, pag. 599. Pontifex reſeruauit ſibi diſpenſationem in retinendo beneficio & fructibus per ſimoniam conuentionalem, & occultam perceptis, pag. 600. ampliatur & limitatur varijs modis quo ad pœnas hæc prædicta Conſtitutio. p. 601. adeſt Conſtitutio Pauli IV. contra eos qui pro obtinendis beneficijs ſe ipſos alijs in examine ſupponunt, &c. vt ab eis aliquid conſequantur. p. 604.

Sodomia.

Præter Summiſtas adſunt duæ Conſtitutiones Pij V. afferentes pœnas condignas contra Clericos nefandi criminis reos. pœna contra clericos nedum maſculorum concubitores, ſed & præpoſtera venere cum feminis abutentes. p. 605. Quæ pœnæ in quibus limitentur. pag. 606.

Spolia Clericorum.

Adſunt Conſtitutiones aliquæ Summorũ Pontificũ vltra Summiſtas circa Spolia Clericorum. prima eſt Pauli III. Declaratio, & Conſtitutio ſuper ſpolijs ad Cameram Apoſtolicam ſpectantibus iam tempore ab antiquo Declaratio Iulij III. de fructibus beneficiorum tempore obitus beneficiatorum, quibus debeantur. Declaratio eiuſdem ſuper fructibus beneficiorum tempore obitus beneficiatorum iam exactis. In quibus hæc Conſtitutio locum non habeat. Extat Breue Sixti V. ſuper fructibus pendentibus & maturis, & à ſolo minime ſeparatis, ad Cameram Apoſtolicam ſpectantibus pag. 608. fructus beneficiorum à die vacationis in Regno Neap. quoaduſque ſint reſeruati Sedi Apoſtolicæ. pag. 609. Clericorum bona ex illicita negotiatione acquiſita ſub nomine ſpoliorum veniunt. Declaratio literarum ſuper bonis ex illicita negotiatione acquiſitis. Extant literæ Sixti V. declaratoriæ negotiorum illicitorũ. &c. Declaratio applicationis fructuum omnium reſeruatorum in Regno Neapol. pro tempore vacantium. pag. 610. Bona quæ prælatus habet, num ſint bona acquiſita ex redditibus Eccleſiæ, p. 613. Bona Regulariũ extra clauſtra degentium ad Cameram Apoſtolicam ſpectant Cameræ verè, & propr. è eſt hæres in omnibus ſpolijs. pagina 614. De ſpolijs in Romana Vrbe, & eius diſtrictu intra decem milliaria; adeſt declaratio Pauli V. pag. 615. Inſtructiones à ſubcollectoribus in executione ſpoliorum. pag. 609. de interrogatorijs ſuper examinandos in materia de ſpolijs. pag. 621. modus interrogandi ſuper negotiationes illicitas poſt mortem preſbyteri. pag. 624.

Synodus Diœceſana.

Synodus Diœceſana quotannis celebrari debeat, & qui intereſſe tenantur. Quæ Acta in Synodo fieri debeant. Fidei profeſſio publicè legi debet in celebratione Synodus. Quæ alia decreta ſint publicè in Synodo legenda. pag. 625. Conſilium debet requiri Capituli à Patriarcha Venetiarũ nõ Synodo diœceſana, & in quibus caſibus teneatur Patriarcha accipere conſilium Cleri. Priuſquã dimittatur Synodus facienda ſunt acclamationes ſanctæ cum gratiarum actionibus. Quid agendum in dimittenda Synodo. pag. 626. vna. & optima Lex eſt, legũ obſeruãtia. p. 627.

Tor-

Digitized by Google

Torneamenta.

Præter Summiſtas adeſt Bulla Pij V. ſuper prohibitione agitationis Taurorũ, & ferarum, & ſuper annullatione votorum & iuramentorum ſuper eiſdem pro tempore interpoſitorum. pag. 627. Conſtitutiones torneamentorum duabus adhibitis conditionibus fuerunt à Greg. XIII. reuocatæ. pag. 628. Adeſt tenor reuocationis prædictæ. Sequitur moderatio Clem. VIII. pag. 629.

Vectigal.

Impedientes vectigalia, auxilium, fauorem, atque conſilium præſtantes ne ſoluantur, incurrunt excommunicationẽ, cuius abſolutio eſt Papæ in Bulla Cœnæ reſeruata. eſt regula generalis, & firmiſſima quod Clerici, & quælibet perſona Eccleſiaſtica gaudeant immunitate gabellarum, collatarum, & huiuſmodi, bona quoque ipſorum gaudent immunitate, quæ deciſio, & regula ampliatur, & limitatur varijs modis. pag. 631. & 632. Quibus Clericis ſit interdicta negotiatio emptio, & vẽditio diuiduntur tantum in duo genera & quæ ſint. Negotia quæ dicantur, & quando licita, quando Clerico teneantur ſoluere gabellam. An exactor teneatur ſtare dicto Clerici. pag. 634. Conductio an ſit negotiatio illicita. Quando exactores à Clericis incurrunt in Bullam Cœnæ. Hæc Bulla quando habeat locum, & excuſet. pag. 636.

Vicarius perpetuus.

Adeſt Conſtitutio ad declarationem portionum aſſignandarum Vicarijs perpetuis parochialium locis pijs vnitarum. pag. 637. An ſit hæc Conſtitutio reuocata.

Vſura.

Præter Summiſtas exſtat Pij V. Conſtitutio de Vſuris circa cambia. Damnantur cambia, quæ ſicca nominantur.

FINIS.

Digitized by Google

COPIA.

GLi Eccellentiſſimi Signori Capi dell'Eccelſo Conſeglio di X. infraſcritti, hauuta fede dalli Signori Reformatori del Studio di Padoua, per relatione à loro fatta dalli due à queſto deputati, cioè dal Reuerendo Padre Inquiſitor, & dal Circ. Secretario del Senato Agoſtino Dolce, con giuramento, che nel Libro ſtampato in Venetia appreſſo i Giunti intitolato SVMMA BVLLARII earumue Summorum Pontificum Conſtitutionum, quę ad communem Eccleſiæ vſum poſt volumina Iuris Canonici vſque ad Sanctiſſimum D. Paulum Quintum Authore Stephano Quaranta; al quale da nouo dal detto Authore ſono ſtati aggionti in varij luoghi molte altre Bolle Pontificie, & altre additioni, eccetto la lettera ſcritta à Monſignor di Monteſiaſcone ſopra il gouerno delle Monache: non ſi troua coſa contraria alle leggi, & è meriteuole di ſtampa, concedono licentia, che poſſa eſſer ſtampato in queſta Città.

Dat. die 2. Iannuarij 1617.

D. Vicenzo Dandolo D. Gieronimo Corner D. Benetto Bondumier	Capi dell'Eccelſo Conſeglio di X.

Illuſtriſſimi Conſilij X. Secr.
Barth. Cominus

1617. adi 13. Genaro
Regiſtrata nel Libro all'Officio contra la Biaſtema
à carte 58. Tergo

Ioannes Franciſcus Riccius
Officij contra Blaſph. Notar.

Digitized by Google

PRÆFATIO.

QVanquam neminem fore arbitror, qui vel debilitate intellectus præpeditus, vel temeritatis furore præoccupatus, affirmando ſimplicium mentibus inſinuare, ijſque vt ſuæ plauſibili, nihilominus erroneæ, & omni ſtudio ab hominum conſortio procul relegandæ opinioni calculum addat, multis varijſq. verborum pigmentis perſuadere audeat, quod qui ab initio iura, Politico ad bene tranquilleq. viuendum, & ad conſeruandam hominum ſocietatem inter ipſos admodum neceſſaria conſtituerunt, aut etiamnum pro communis publicæ vnionis, & concordiæ bono ſtatuunt, & promulgant, dum alia ſubinde aliis vel abrogando, vel innouando, vel interpretando ſubſtituerint, inconſtantia laboraſſe, & multitudine ac ſuperfluitate legum ſubditos oneraſſe: attamen ſi quiſpiam eiuſmodi præconcepto errore imbutus reperiatur, maxime cum a pleriſque abſurda, atque paradoxa multo facilius arripiantur, ac approbentur, quam felicius negligantur, & exſtirpentur, huic nunc temporis neque melius reſponſum dare, neque ſalubrius conſilium ad ſe corrigendum, & ab illo erroris laqueo liberandum communicare velumus, quam quod Summus Pontifex in cap. Non debet. De conſanguinitate, & affinitate, ſubminiſtrat, dum inquit: Non debet reprehenſibile iudicari, ſi ſecundum varietatem temporum ſtatuta quandoque varientur humana, præſertim cum vrgens neceſſitas aut euidens vtilitas id expoſcit, quoniam ipſe DEVS ex his, quæ in veteri teſtamento ſtatuerat, nonnulla mutauit in nouo. Egregia certe vox, & à quolibet, ne de Sacrarum legum cōditoribus, & ceteris Superioribus tam Eccleſiaſticis quam Secularibus Poteſtatibus, quibus à DEO OPTIMO MAXIMO libera facultas ius dicendi, & exercitium iudicandi propter bonorū defenſionem, & malorum coerctionem conceſſa fuit, male ſentire, aut perperam loqui audeat, ambabus vlnis amplectenda, memoriæ infigenda, & perpetuo mente recolenda. Ex eo enim ſatis ſuperq. apparet, qua de cauſa, quibuſue rationibus moti fuerint quandoque legumlatores, vt quę prius conſtituta non ſine maturo conſilio ab ipſis ſint, tam ampliando, quam reſtringendo in meliorem concordantiam reformauerint. Nam cum humani caſus non ſemper vno eodēq. contingere modo ſoleant, ſed inſtar Lunæ modo in exceſſum, vel defectum declinent, fieri non potuit, vt emergente aliqua facti contingentia, quæ in promulgata lege non comprehenderetur, neque per extenſionem congruam ac rationabilem per illam decidi poterat, quin noua lege inuenta, ſancitaq. remedium nouo caſui, maloq. exorto adhiberetur, ad quod aggrediendū illos ſumma quadā neceſſitate compulſos fuiſſe nemo ſanę mētis inficias ibit. Quo facto cū poſteriores leges priorib. derogauerint, illę his omne robur, vim, ac poteſta-

tem,quã in omnes,qui parere tenebantur ſub comminatione violationis exercebant,ademerunt,atque hoc pacto in deſuetudinem abierunt. Quibus nõ parum adminiculi adiungebatur a circumſtantiarum variatione, quarum intuitu quęlibet res de more Prothei ſingulis momẽtis varias & recentes aſſumit formas,iiſq. ſe abſcondit. Cum enim humanorum negotiorum atque actorũ capitula ex cauſis,atque ex perſonis,nec nõ loco,& tẽpore depẽdeant, & cõſideranda ſint, quorum modi ſi medullitus non indagatur, in erroris labyrinthum qñque grauiter impingitur,ſiquidem illis non perpenſis ante iudicetur,quã intelligatur,& ſemper regulæ Sanctorum Patru pro tẽpore, loco, perſona, & negotij qualitate traditæ fuerint, his de cauſis ſummopere neceſſariũ fuit nouarum ſanctionũ promulgatio, ne ad inſtar imperiti Medici vno collyrio omnes oculi curarẽtur,& alicui ſuũ ius hoc pacto interuerteretur,cũ lex,quæ aliàs honeſta,& iuſta, ſm naturã, & tẽpori, locoq. cõueniens eſſe definitur,ab huiuſmodi effectuũ productione & attributione ſui cuique penitus ſeiungẽretur, & ceteris per iniuriã ſub quouis æqui boniq. prætextu res alienas auferendi feneſtra aperiretur. Vtilitas verò non minorẽ potentiã obtinet ad quædã de nouo p legitimas Sanctiones introducẽda, & iuxta illarũ tenorẽ dijudicanda, cũ duobus,quæ expediunt,concurrentibus,ſemper id quod magis expedit,eligendum ſit,conſequẽs manifeſtũ euadit,quod in eiuſmodi cõparatione, & electione ſẽper variatio,ac viciſſitudo quædã emergat, propter quã ſecus fieri non potuit, niſi vt huius reſpectu a prioribus legibus quandoque diſceſſus minime rephendendus moliretur. Quod quidẽ non ſolũ in Seculariũ Poteſtatũ puta Summorũ Imperatorũ ac Principũ Conſtitutionibus locũ inuenit, verũ ẽt Summi Pontifices præ ceteris totis viribus omnibuſq. vigilijs in id incubuerunt, vt ſecundum poſſibilitatem, & iniuncti muneris præcellentem authoritate diuerſo tempore multiplices,& diſtinctas Bullas in lucẽ emitterent,quibus Religioſi & Religioſæ in debito officij ſtatu continerentur,& improuiſi errores ratione honeſtatis, & religionis Zelo emendarentur. Quapropter ego Stephanus Quarãta Eccleſę Neapolitanæ ſeruus inutilis, viſis omnibus ferè Conſtitutionibus Apoſtolicis, hucuſque poſt Iuris Canonici Decreta, Epiſtolas Decretales, Sextũ librũ Decretalium, Epiſtolas Clementinas, cũ Extrauagantibus Summorũ Pontificum promulgans, collegi illas, & iuxta ordinẽ titulorũ in iuris Canonici Voluminibus obſeruatum diſpoſui,additis ad quẽlibet titulũ non contẽnendis Adnotationibus,& Cõmentarijs ex optimis quibusque Authoribus depromptis,quibus,totam illorũ materiã illuſtrari, & vberius declarari exiſtimabã. Quã meam operam cũ quampluribus minimè diſplicere perſpexeram, & inſuper accedẽte inſtantiſſima requiſitione Reuerendiſſimorum Dominorum Sacerdotũ, vt Bullas quæ ſubſequentibus annis promulgatæ fuiſſent, prioribus adderem, & hoc pacto abſolutiſſimum opus perficerem, nõ potui neque volui honeſtiſſimę huic petitioni reſiſtere, verum potius libentiſſimo animo illi locum reliqui. Illas igitur diligenter reuiſas, & vbi opus fuerat ſumma cura emendatas, Tibi Lector ſtudioſiſſime etiam atque etiam commendo, atque defero firma ac indubitata ſpe fretus, idem euẽturum, quod Iuſtinianus Imperator de ſuis Inſtitutionibus Iuris Ciuilis tyronibus ſibi pollicetur; Te quoque, ſi in illis non vulgares progreſſus feceris, & legendo relegendoq. fideliter menti memorieq. infixeris, ſpes pulcherrima fouebit, poſſe Eccleſiaſticam Rempublicã, quę ſeculari tanto prętantior eſt quanto Sol reliquis ſtellis lucidior apparet, in partibus eius tibi credendis, ad Dei gloriam, & proximi ſalutem proſperrime gubernari.

AB-

ABBAS.

PRæter Summiſtas ſciēdum qualiter in cauſis priuationum Abbatum ſeruāda eſt Conſtitutio Leonis X.in Concilio Lateranenſi.fol.91.in Bullario incip.Superne,& infrà.

Et quoniam Epiſcopalē dignitatem tueri illæſam, & ne improborū impugnationibus, aut accuſantiū calumnijs paſſim pateat, muniri par eſt. Statuimus vt nullus Epiſcopus,aut Abbas quouis inſtante,ac requirēte (niſi ſibi copia & facultas legitimæ defenſionis permittatur) etiam ſi crimina fuerint notoria,diligenterq. partibus auditis cauſa plenariè probata fuerit, priuari valeat.

De cauſis criminalibus Epiſcoporum quid fuerit poſtea diſpoſitum,vide Concil. Trid.ſeſ.13.c.quoniam verò,cum duob. ſeqq. & c.cauſæ criminales, 24.ſeſ.& c.quam turpe, in fi.ſeſ.25.

Abbas nullius Diœceſis habens iura Epiſcopalia,eſt Ordinarius,& pōt facere omnia regulariter,quę Epiſcopus pōt in Diœceſi ſua, circa ea quæ ſunt iuriſdictionis,vt ſunt etiam Commendatarij,& pōt remittere denunciaciones matrimoniorum quæ fieri deberent in eccleſijs ſuę Abbatię,iuxta Decretū Conc.Trid. ſeſ.24.c.1.de refor.matrim.Nauar.conſ.5.de ſponſal. in antiquis, & conſ.2.de clandeſt.deſponſ.in nouis. De iſtis Abbatibus ſeu Cōmēdatarijs, dixi infrà,in verbo,Concilium prouinciale,ſub nu.3.in additione, & ſub nu.16.de Abbate Cauenſe; & Conſtitutio loquēs de Dięceſanis,intelligitur de Epiſcopis:ſi verò de Ordinarijs,comprehendantur etiam tales Abbates ſeu Cōmendatarij.Nauar.in d.conſ.

De benedictione Abbatiſſæ,& an ſit reiterabilis,vide gloſſ. in Clē. Attēdentes,in verbo ſolitæ, & in verbo, benedici, de ſtatu Monach. & ibi Zabar. & Bonif. Felin.in c.meminimus,de accuſar.Nauar.in conſ.2.de Sacramen. nō reiterēd.

Abbas prouidere debet in monaſterio,ſi comode fieri poteſt, vt ſit lector Sacræ ſcripturæ ex decreto Concil.Trid.ſeſ.5.c.1.

Abbates vſum Mitræ,& Baculi habentes ex priuilegio,aſſiſtere poſſunt degradationi loco Epiſcoporū.Concil.Trid.ſeſ.13.c.4.de refor. & adde ad c.degradatio,de pęnis, in 6.

Abbas electus anteq̄ ſit benedictus,an poſſit vti Baculo,Mitra,& Annulo,vide Abb.in c.cum inter monaſterium, nu.25.de re iud. vbi Felin.n.2.& in c.eā te, n.7 de reſcrip.Zabarel.in Clemen.Attendētes, §.ſtatuimus,de ſtatu monach. & Illuſtriſſimum ac Reuerendiſſimum Dominum Cardinalem Tuſcū Practicarum Cōcluſionum iuris,in verbo,Abbas,n.3.Quātum verò ad collationem ordinū minorum,vide c.cum cōtingat,de ætate & qualit.& gl.in d.Clē.Attēdentes,in verbo,benedici;& declarationem Sacrę Cōgregationis relatā infra, in verbo,Ordo, in priuilegio cōceſſo Abbati Montis virginis,ab Vrbano I V. vbi inter alia conceditur,& ſic dicitur.

Nos itaque ob deuotionē Beatæ Mariæ Virginis Glorioſæ,in cuius honorē dictū monaſterium eſt fundatum,veſtris ſupplicationibus inclinati,vſum Mitræ,Baculi,Annuli,Sandaliū,Chirotecarū,Tunicæ,Dalmaticæ, Benedictione ſolemni ad populum Ordinatione minorū ordinum, Indulgentia quadraginta dierum,Benedicere etiā Calices,& omnia alia ornamēta Eccleſiaſtica,& cognoſcere de matrimonio inter vaſallos,in quib. habetis ſpiritualia, tibi fili Abbas,

& ſucceſſoribus tuis in perpetuum, dummodo tibi & eiſdem ſucceſſoribus ſit more ac modo debito munus benedictionis impẽſum, & te ac eos conſtet exiſtere ſacerdotes, authoritate præſentium concedimus ex gratia ſpeciali. Vt patet ex libro priuilegiorum dicti ordinis Neap. impreſſo.

ABBATISSA.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo, ſciendum eſt, quod Abbatiſſæ, & aliæ monaſteriorum monialium ad vitam præfectæ, cũ vacauerint, ſeu ceſſerint, non vltra triennium per vniuerſam Italiam in futurũ eligantur, iuxta Decreta Sac. Conc. Trid. & regularia ſuorum ordinum inſtituta, quo tẽpore finito, præeſſe deſinant, & abſtineant per triennium a die finitę adminiſtrationis, quo elapſo, ſeruata forma eiuſdem Concilij, iterũ & pluries eligi poſſint ex Cõſtitutione Greg. xiij. Romæ publicata die 4. Ianuarij 158;. incip. Expoſcit debitum, & infrà, hac noſtra perpetuò valitura Conſtitutione ſtatuimus & ordinamus, q̃d de cetero perpetuis futuris tẽporibus in omnib. & ſingulis monaſterijs monialium Sancti Benedicti, Ciſtercienſ. Cartuſienſ. & aliorum quorumcũque ordinum in vniuerſa Italia & præſertim in vtriuſque Siciliæ Regnis conſiſtentibus quæ nunc per Abbatiſſas, vel alias præfectas perpetuas reguntur & gubernantur, cum primum Abbatiſſæ aut aliæ pręfectæ huiuſmodi regimini & adminiſtrationi ipſorum monaſteriorũ ceſſerint, etiam apud Sedẽ Apoſtolicã, vel deceſſerint, earum Abbatiſſatus, ſeu præfecturas vacare contigerit, Abbatiſſæ, aut aliæ præfectæ non amplius perpetuæ, ſeu ad vitam, (quarũ nomen ac titulum ex nunc prout ex tunc Apoſtolica authoritate ex certa noſtra ſciẽtia, deq. Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, tenore p̃ſentium perpetuo extinguimus, & abolemus) ſed triennalis tantũ à conuentu vniuſcuiuſque monaſterij, & aliàs iuxta Decreta Sancti Concilij Tridentini, & regularia ſuorum ordinum inſtituta eligantur, & præficiãtur, quæ poſtmodum elapſo triennio ſuis officijs p̃functæ præeſſe deſinant, omniq. prorſus careant authoritate, ac à regimine, & adminiſtratione monaſterij per triennium à die finitæ adminiſtrationis inchoandũ, abſtineant, quo elapſo ſeruata eadem forma Cõcilij Tridentini, iterum & pluries eligi poſſint. Diſtrictius inhibentes omnibus & ſingulis dictorũ monaſteriorum conuentibus, ſuperioribus, & perſonis aliquam Abbatiſſam aut aliam præfectam perpetuam, ſeu ad vitam, ſed triennalẽ tantum eligere & præficere vllo modo audeant, vel præſumant; quod ſi ſecùs a quoquã quauis authoritate fuerit attentatum, electionem & præfectionẽ huiuſmodi, ac omnia, & ſingula, quæ inde ſequenter irritat, nulla & inania, nulliuſq. roboris & momenti fore: ſicq; per quoſcumque iudices, & c. in Bullario, fol. 1321. Electio autẽ quomodo facienda ſit, habetur in c. indemnitatibus, de elect. in 6. & in d. Conc. Trid. ſeſſ. 2. de regul. c. 6. & 7. Hæc autem Conſtiutio declaratur per Nau. conſ. 82. de Regular. lib. 3. in antiquis, & conſ. 7. de ſtatu monach. in nouiſ. nõ includere eas, quæ vere nõ ſunt profeſſæ Regulã à Sancta Sede Apoſtolica approbatam.

Abbatiſſa tenetur ante menſem certiorẽ facere Epiſcopum de tempore profeſſionis nouitiæ, alioquin quãdiu Epiſcopo videbitur, ab officio ſit ſuſpenſa, ex Decreto dicti Conc. Trid. ſeſſ. 25. ca. 17. de poteſtate præfectæ monialium, Sot. in 4. Sent. diſt. 20. q. 1. ar. 4.

Abbatiſſa temporalis non eſt de iure benedicenda, niſi ſacroſancta Sedes Apoſtolica aliud ſtatuat expreſsè, vel ſeruet Contrarium. Nauar. conſil. 4. de regul. lib. 3. fol. 574. in antiquis. & conſ. 2. de ſtatu monach. in nouis.

ABOR-

ABORTVS.

1 *Conſtitutionis Sixti V. Relatio.*
2. *Eiuſdem per Greg. XIIII. Moderatio & nu. 4.*
3 *Pœnæ contra perſonas Eccleſiaſticas procurantes abortum, quænam ſint.*
4 *Cui reſeruatur abſolutio in foro conſcientiæ.*
5 *Fœtus animatus quando dicatur, & præſumatur.*
6 *Caſus in quibus perſona Eccleſiaſtica tradi poteſt Curiæ ſeculari.*

ABORTVS. Præter Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, quod abortum procurantes, conſultantes, & conſentientes quocumque modo, incurrunt pœnas contentas in Conſtitutione Sixti V. Romæ publicata die 16. Nouembris 1588. Neap. aliàs impreſſa, incipiente, Effrenatam, & infra. *Cōgruit tit. de homic.*

1 *Omnes, † & quoſcumque tam viros, quam mulieres, cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis, etiam clericos ſeculares, vel cuiuſuis ordinis regulares, quauis dignitate, & praeminentia Eccleſiaſtica, vel mundana fulgentes, qui de cetero, per ſe, aut interpoſitas perſonas, abortus, ſeu fœtus immaturi, tam animati quam etiam inanimati, formati, vel informis eiectionem procurauerint, percuſſionibus, venenis, medicamentis, potionibus, onerib. laboribuſq́; mulieri prægnanti impoſitis, ac alijs etiam incognitis, vel maximè exquiſitis rationibus, inde, vt re ipſa abortus ſequutus fuerit, ac etiam prægnantes ipſas mulieres, quæ ſcienter præmiſſa fecerint, pœnas tam diuino, quam humano iure, ac tam per Canonicas ſanctiones, & Apoſtolicas Conſtitutiones, quam Ciuilia iura, aduerſus veros homicidas, qui homicidium voluntarium actu, & re ipſa patrauerint, propoſitas, & inflictas (quorum omnium tenores his noſtris literis pro expreſſis, & ad verbum inſertis habemus) eo ipſo incurrere hac noſtra perpetuo valitura Conſtitutione ſtatuimus, & ordinamus, ipſaſq́; pœnas, Leges, & Conſtitutiones ad caſus præfatos extendimus. Eos verò qui clerici fuerint, omni priuilegio clericali, officijs dignitatibus, & beneficijs eccleſiaſticis, quæ ſic vacatura, noſtra, & Sedis Apoſtolicæ diſpoſitioni perpetuo reſeruamus, ipſo facto priuamus, & in futurum inhabiles ad ea ſuſpicienda decernimus; adeo, vt illi, qui hoc delictum commiſerint, non ſecus atque ij, qui ſua voluntate homicidium perpetrauerint, iuxta Concilij Tridentini decreta, etiam ſi crimen id nec ordine iudiciario probatum, nec alia ratione publicum, ſed occultum fuerit, ad ſacros ordines promoueri, aut in ſuſceptis ordinibus miniſtrare nullo modo poſſint, nec illis aliqua Eccleſiaſtica beneficia, etiam ſi curam non habeant animarum, conferri liceat: ſed omni ordine, ac beneficio & officio perpetuo careant: nec non, & illos, qui clerici non fuerint, & talia perpetrauerint, non ſolum pœnas incurrere ſupra narratas ſed etiam inhabiles ad ordines, & alia prædicta decernimus, & declaramus. Volentes, quod hi qui foro eccleſiaſtico ſubiecti, vt præfertur, deliquiſſe comperti fuerint per iudicem Eccleſiaſticum depoſiti, & degradati, Curiæ, & Poteſtati ſeculari tradantur, quæ de eis illud capiat ſupplicium, quod contra laicos vere homicidas per Diuinas Leges, ac Ciuilia iura eſt diſpoſitum. Præterea eiſdem pœnis teneri omninò ſtatuimus eos qui ſterilitatis potiones, ac venena mulieribus propinauerint, & quo minus fœtum concipiant, impedimentum præſtiterint, ac ea facienda, & exequenda curauerint ſiue quocunq́; modo in his conſuluerint, ac mulieres ipſas, quæ eadem pocula ſponte, ac ſcienter ſumpſerint. Quocirca mandamus vniuerſis, & ſingulis iudicibus Ordinarijs, & delegatis, tam Eccleſiaſticis, quam ſecularibus, quibus contra criminum reos, etiam quo ad cauſas huiuſmodi*

de iure, vel ratione delicti, aut perſonarum legitimè competet iuriſdictio, ita tamen,
vt inter eos præuentioni locus ſit, vt in his delictis, quæ vt plurimum in occulto perpe-
trantur, contra quoſcumque, nō ſolum per accuſationem & delationem, verum etiam
per inquiſitionem, ac ſimplicem denunciationem procedant, ac ad illa probanda teſtes
aliàs de iure inhabiles, eorundem tamen iudicum arbitrio, habita ratione perſonarū,
cauſarum, & qualitatum illarum, ac circumſtantiarum quarumcumque admittant,
ac in eos, qui culpabiles fuerint, prout per nos ſancitum eſt, demum animaduertant.
Inſuper vt immaniſſimi huius delicti grauitati non ſolum temporalibus, verū etiam
ſpiritualibus pœnis proſpiciamus, ac prouideamus, omnes, & ſingulos cuiu-
ſcumque ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtentes, tam laicos, quam clericos
ſeculares, & cuiuſcumque ordinis regulares, necnon mulieres ſeculares, vel quemcum
que ordinem profeſſas, qui, vel quæ, vel vei principales, vel vt ſociæ, conſciæ ad tale fa-
1 cinus committendum, opem, conſilium, fauorem, potionem, vel alia cuiuſcumque ge-
neris medicamenta ſcienter dederint, ac etiam ſcribendo literas priuatas, vel apo-
chas, vel aliàs, verbis, aut ſignis iuuerint, aut conſuluerint (vltrà ſupradictas pęnas)
ipſo facto, nunc, prout ex tunc, excommunicamus, & pro excommunicatis declara-
mus; Decernentes, ac declarantes, quod per quæcumque Iubilea, & Indulgentias, per
nos, & ſucceſſores noſtros etiam anno Iubilei, aut alio quouis tempore, etiam Crucia-
tæ Sanctæ Iubilei, vel quouis alio titulos conceſſas, & concedendas, necnon per quaſ-
cumque literas Apoſtolicas quibuſuis Principibus, ſeu ad eorum inſtantiam per nos,
& ſucceſſores noſtros pariter conceſſas, & concedendas, ac etiam vigore priuilegio-
rum, Mare magnum, vel aliàs quomodolibet nuncupatorum quibuſuis Congregatio-
nibus Regularium, aut Epiſcopis vigore Concilij Tridentini, vel aliàs per nos, & præ-
deceſſores noſtros quomodocumque conceſſorum, vel in futurum concedendorum: nec
perſonæ ſic vt præfertur, delinquentes & excommunicatæ, præterquam in mortis ar-
ticulo abſolui valeant: nec cum ijs clericis qui huiuſmodi delicta perpetrauerint, etiam
ſi eorum crimen occultum fuerit, ſuper irregularitate præmiſſorum occaſione contra-
cta nec per locorum Ordinarios, nec per alios quauis authoritate fungentes quam per
nos & Romanos Pontifices noſtros ſucceſſores, & tunc non niſi vrgentiſſimis de cau-
ſis diſpenſari poſſit. Ac tam abſoluendi, quam diſpenſandi facultatem huiuſmodi,
etiam quo ad forum conſcientiæ in caſibus ſuperius expreſſis nobis, & ſucceſſoribus
2 noſtris dumtaxat reſeruamus. † Hæc tamen Conſtitutio fuit moderata per Gre-
gor. xiiij. prid. kal. Iunij 1591. & Neap. aliàs impreſſa incip. Sedes Apoſtoli-
ca pia mater, & infra. Habita ſuper hoc cum venerabilibus fratribus noſtris S.
R. E. Cardinalibus ſuper negotijs, & conſultationibus Epiſcoporum deputatis, ma-
tura deliberatione, de eorum conſilio, Conſtitutionem prædictam ſic duximus mode-
randam, vt à peccato, & excommunicatione contra perſonas ibi expreſſas lata, tam
quo ad eos, qui hactenus deliquerunt, quam quo ad illos, qui poſt noſtram Conſtitu-
tionem in eiſdem caſibus deliquerint, quilibet presbyter tam ſecularis, quam cuiuſ-
uis ordinis regularis, ad Chriſti fidelium confeſſiones audiendas, & ad hos caſus
ſpecialiter per loci Ordinarium deputatus plenam, & liberam, in foro conſcien-
tiæ tantum abſoluendi habeat facultatem eandem prorſus, quam idem Sixtus præ-
deceſſor ſibi, ac ſuis ſucceſſoribus reſeruauit. Quo vero ad pœnas procurantium a-
bortum, fœtus inanimis, aut exhibentium mulieribus, vel ſumentium venena
ſterilitatis, aut quocumque modo auxilium, vel conſilium eis dantium in prædi-
cta Conſtitutione contentas, Conſtitutionem præfatam in ea parte, vbi de his a-
git, ad terminos Iuris Communis, ac ſacrorum Canonum, & Concilij Tridentini
diſpoſitionem authoritate Apoſtolica tenore præſentium, tam quo ad præterita,
quam,

Digitized by Google

quam, quo ad futura perpetuo reducimus, perinde, ac ſi eadẽ Conſtitutio in hu iuſmodi parte nunquam emanaſſet, non obſtantibus eadem Prędeceſſoris noſtri conſtitutione quã quo ad reliqua omnia præter contenta in hac noſtra Conſtitutione in ſuo robore omninò permanere volumus, ceteriſq. contrarijs quibuſcumque, &c.

3 Nota per hanc moderationem remanere ſupradictas † pœnas impoſitas à
Sixto V. poſt animatum fœtum, priuationis, inhabilitatis, degradationis, tra-
4 ditionis Curiæ ſeculari, & præuẽtionis, vt ſupra: ſed ſolũ fit † moderatio in par
tem, quo ad abſolutionem a peccato & excommunicationem reſeruatã ordi-
nario in foro conſcientiæ tantum; Quando verò non eſt fętus animatus, in to-
tum tollitur Conſtitutio Sixti V. & reducitur ad diſpoſitionem Iuris Cõmunis
vt in c. ſicut el 2. cap. ſi aliquis, de homicid. vbi gloſ. Abb. Felin. & Doctor. tex.
in cap. quod verò, cum ſeqq. 32. q. 2. Couar. in Clem. Si furioſus, in 2. par. §. 3. de
5 homicid. & non facit Irregularem: Dicitur † autem fœtus *a* animatus in maſcu
a lo poſt quadraginta dies, in femina poſt octuaginta; & ſi dubitatur, an maſcu-
lus ſit vel femina, præſumẽdum eſt, eſſe animatum poſt quadraginta dies, Na-
b uar. in Man. Cõfeſſ. cap. 15. num. 14. quia in dubio *b* tutior pars eſt eligenda, &
eſt Communis opinio, quam ſequitur Sacra Pœnitentiaria, vt teſtatur Nauar.
in conſ. 21. de homic. in antiq. & in conſ. 26. in nou. non tamen eſt Irregularis
conſulens abortum ei, quæ dubitat ſe eſſe prægnantem, ſi non apparet de abor-
tu, vt per eundem in conſ. ſeq. d. tit.

Pœnam à iure Diuino impoſitã habes Exodi c. 21. & c. Moyſes, 32. q. 2. Pœnã ve-
ro à Iure Ciuili impoſitam, habes in l. ſi aliquid, §. abortionis, & in l. Cicero, ff.
de pœn. in l. ſi mulierẽ, & in l. 3. §. ex Senatuſconſulto, ff. ad leg. Cornel. de ſicar.
Afflict. in Conſtit. reg. Terminũ vitæ, n. 29. & in Conſt. Mala, §. amatoria pocu
la, n. 5. Grillan. de Sortileg. q. 13. Boſſ. in tit. de homic. Foller. in pract. crim. par.
4. in princ. in verbo pœnis debitis feriantur. ſub nu. 63. Iul. Clar. in §. fin. pract.
crim. q. 8.

6 Nota ex prædictis † caſũ, in quo Eccleſiaſtica perſona põt tradi *c* Curię ſecu
c lari ob abortum animatũ; Id etiam conſiderauit Chapeauilla, in tract. de Caſ.
reſeruat. par. 2. cap. 9. q. 1. fol. 259. Alium caſum habes in perſona eccleſiaſtica
exercente Sodomiam, per Bullam Pij V. incip. Horrendum, relatã per Nauar.
in c. 27. nu. 249 in Man Confeſſ. & per Moder. in addit. ad Diaz, c. 86. fol. 341.
& infra in verbo Sodomia. Alius etiam caſus traditionis Curiæ ſeculari eſt cõ-
tra eos, qui cum ad ſacrũ Presbyteratus ordinem minimè promoti ſint, Sacer-
dotis tamen authoritatem temere ſibi aſſumentes Miſſarum celebrationẽ vſur
pare, & ſacramentum pœnitentiæ Chriſti fidelibus miniſtrare prę ſumunt, vt
patet ex nouiſſima Conſtitutione Sanctiſſimi D.N. Clementis VIII. relata in-
d fra in verbo Ordo, quam adde tit. de cler. non ordin. miniſtran. *d* Reliquos ve
ro caſus refert Iul. Clar. in pract. crim. q. 36. & tunc an teneatur iudex ſecularis
exequi ſententiam Iudicis Eccleſiaſtici, habetur per eundem. Iul. Clar. 96. nu.
7. poſt Iſer & Affl. in prima Cõſt. Regni, Luc. de Penn. late, in l. 1. C. de priuileg.
ſcholar lib. 12. & in l. nemo, C. de dignit. eo. lib. Diaz, in pract. crim. Canon. c.
144. in verbo, Curiæ ſeculari, & ibi Addentes.

a *ADDITIO. Ex quo infertur, quod poſtquam fœtus eſt viuificatus per animæ infuſionem, quæ cenſetur infuſa ſiue in mare, ſiue in femina ſi lineamenta omnium membrorum habebit, vt per Burgaſ. in Tract. De Irregul. par. 6. tit. de Veneficijs, ſub nu.*

Digitized by Google

14. *licet adhuc verè non ſit in rerum natura; & multa poſſent impedire ne naſcatur, l.1.§.ſed & ſi quis ventrem,ff.de ventr in poſſ.mitt. tamen illum occidens, verè homicidium committere dicitur,c quod vero,& c. Moyſes,32.q.2.c.conſuluiſti, in fine, & ibi gloſ.2 q.5.*

Prædicta autem pœna an vendicent ſibi locum etiam in eo qui procurauerit abortum fœtus animati ad præſeruandam ipſam prægnãtem quam Medici dicunt non aliter poſſe euadere mortem niſi exiſtens in vtero occidatur. vide Silu. in verbo, Medicus, §.4.Burgaſ notab.in d.tract. par.6.tit.de Phyſicis,& Chirurgis.fol.269. Amplia vt quo ad euitandam irregularitatis pœnam, nihil ſufragetur allegantiſe non habuiſſe intentionem & propoſitum occidendi fœtum quoties operatur actum illicitum, & de ſui natura aliquo modo ordinatum ad abortum cauſandum,cap.ſicut,el 2.de homic. Nauar.conſ.24.de homic in antiqu.Couar.in relect. Clem. Si furioſus, de homic. §. 4 p.2 licet non incurrãt irregularitatem indiſpenſabilem ex dictis per eundem Nau. in Man.Confeſſ.c.27.ſub nu.240.

Limita, & primò. in eo qui non fuit in dolo,& ſic in ignorante mulierem eſſe prægnantem,vt clarè habetur per Auguſt. Ariminenſ. in apoſtil. ad Ang. in tract. maleſ. in verſ.& ex interuallo,per Campanum in c.regni,Ad peruerſorum ſub nu 50.& colligitur ex dictis per Afflict. in rubr.Conſt.Terminum vitæ, nu.2.Couar. in præalleg. §.4 ſub num 10.dicens Contrarium ſibi non videri iuri conſonum, & eo maximè, ſi ignorantia eſſet inconuincibilis,& hoc quo ad pœnas,non autem quo id irregularitatem,quam euitare non poteſt.

Secundò limita in eo qui à contrario ſenſu dederit poculum mulieri ad eam ingrauidãdam,& illa eo ſumpto mortua fuerit,nam tunc debet tantum puniri pœna relegationis,l.3 §.ſed ex Senatuſconſulto.ff.ad leg.Corn.de ſicar Afflict. in Conſt. Mala noxia,§.amatoria pocula,n.6 & ratio eſſe poteſt vt excuſetur a dictis pœnis: quia finalis intentio tradentis huiuſmodi poculum ad concipiendum tendit in bonum,ſ.ad ſuſcipiendam prolem,quod eſt fauorabile licet iſtud factum non debeat ex toto tranſire impunitum propter malum exemplum conſiſtens in eo,videlicet,in quærendo violentare naturam, volendo imponere fœcunditatem in vtero, in quo Deus, & natura impoſuerunt ſterilitatem; Quæ ratio colligitur ex dictis notabiliter per Paul. Grill. in tract.de ſortileg q 12.num.19.non tamen euadet Irregularis.

b *Adde glo.celebrem,in c.vnico,de ſcrutin in ord. fac. in fine, & Felin. in c. auditis, de præſcript.ſub nu.32. Limita tamen in foro contentioſo,quo ad pœnam,quia in dubio iudicis partes debent eſſe in abſoluendo iuxta tex.in c.cum ſint iura partium obſcura,de reg iur.in 6 cum interpretatio debeat fieri in mitiorem partem,l ſi de interpretatione ff de pœnis; & hanc eſſe Communem Doctorum reſolutionem in c. ad audientiam,vbi præcipuè Abb.nu.3 de homic teſtatur Nauar in ſupra alleg conſ. nu. 21.in antiq.licet Couar.in Clem.Si furioſus,nu.3.de homic.par.1 in princ. videatur tenere Contrarium.*

c *Iſta traditio operatur, vt Eccleſia non teneatur eum amplius defendere, gloſ. in c. ſi quis ſacerdotũ,11.q 1.& qualiter fieri debeat,habetur in c.nouimus de verb.ſig. & in caſib in quib.clericus traditur Curiæ ſeculari puniendus.Communis opinio eſt,quod nõ tenetur iudex ſecularis ſtare proceſſui facto coram iudice eccleſiaſtico, ſed poteſt de nouo formare proceſſum;& ratio eſt:quia per huiuſmodi degradationem,& traditionem reputatur tamquam laicus de quo tamquam ſibi ſubdito, iudex ſecularis cognoſcere poteſt Iul. Clar.in §.fin. pract. crim.q.96.nu.7. quod intelligatur non procedere in crimine merè eccleſiaſtico,de quo iudex ſecularis non potuiſſet cognoſcere, etiam ſi reus fuiſſet laicus,vt in crimine hæreſis,c, vt inquiſitioni,§, prohibemus, de hæret.*

hæret. in 6. quo caſu vt refert Boſſ. in titulo, de hæret. nu. 35. ſeruatur, vt ſola ſententia tranſmittatur, immo ſolus effectus ſententiæ.

Et audiens ſerio confeſſionem ſacram, & abſoluendo, ſimulando ſe presbyterum, eſt irregularis. Nauar. in Man. Confeſſ. c. 27. ſub nu. 242. fol. 526.

AGNVS DEI.

AGNVS DEI benedicti ne nimio inficiantur, nec venales proponantur, Gregorij XIII. Cõſtitutione cauetur, Romæ publicata die 11. Iunij, 1572. cuius tenor talis eſt. Omni certè ſtudio, & opera à nobis procurandum, eſt vt ea tollantur, quæ non conueniunt, ac noſtrum, & aliorum bonorum, piorumq. Chriſti fidelium animos offendunt. Itaque prouidè conſiderantes certas formas innocentiſſimi Agni imagine figurata, & per Romanos Pontifices ſtatis temporibus conſecrari ſolitas, ſicut Agni puri, & mundi à Summo Pontifice bendicuntur, ita ab omnibus poſtmodum immaculatas, non autem auro, & coloribus vllis depictas, ſed in ſua albedinis mundicie ſanctificatas congruenti cum reuerentia teneri, & conſeruari debere, ſtatuimus, & ordinamus, ac ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrẽda prohibemus, & interdicimus, ne quiſquã ſiue vir, ſiue mulier, ſeculares, aut Eccleſiaſtici etiã ſi regularis ordinis ille ſit, & quocumque gradu, conditione, ſtatu nomine dignitate, & honore præcellat, poſt hac in perpetuum Agnus Dei per Romanum Pontificem pro tempore exiſtẽtem benedictos depingere, inficere minio, notare, vel aurum, aut colorem aliquem illis imponere, aut quidquam aliud superinducere, neque depingi, aut miniari facere, nec illos venales proponere, ſeu tenere quouis prætextu qualibetue de cauſa audeat: verum eos albos, & mũdos Agnum illum purum, innocentem repræſentantes, qui occiſus pretioſiſſimo ſanguine ſuo nos redemit, decenter ac reuerenter a cũctis haberi, deferri, & cuſtodiri præcipimus, & ita ab omnibus fieri, & cenſeri debere decernimus. Mandantes omnibus, & ſingulis locorũ Ordinarijs, per vniuerſum Chriſtianũ Orbẽ conſtitutis, eorumq; Vicarijs in ſpiritualibus generalib. vt præſentẽ noſtrã Cõſtitutionẽ & prohibitionẽ, in ſuis quiſque Ciuitatibus, & Diœceſibus ſtatim publicare procurẽt, ita, vt ad omnium notitiam quã primum peruenire poſſit. Quicunque verò inobedientes fuerint, præter excommunicationis pœnã, quã vt præfertur incurrẽt, etiam alijs pœnis ipſorũ Ordinariorum, ſeu Vicariorum plecti, & multari volumus, & iubemus, non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicus, ceteriſq. contrarijs quibuſcumque. Volumus etiã quod præſentium literarũ exemplis, etiam impreſſis, manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius prælati eccleſiaſtici obſignatis, plena, eademq; prorſus fides vbique adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo ſeptuageſimo ſecundo, octauo kal. Iunij, Pontificatus noſtri anno primo.

De ſignificatu, & eorum benedictione habetur in libro Cęremoniali, vbi in fine ſunt infraſcripti verſus.

Legimus Vrbanum V. Pont. Max. miſiſſe ad Imperatorem Græcorũ tres Agnus Dei, cum verſibus infraſcriptis.

Balſamus,& munda cera,cum chriſmatis vnda,
Conficiunt Agnum,quod munus do tibi magnum.
Fonte velut natum,per myſtica ſanctificatum.
Fulgura de ſurſum depellit,& omne malignum.
Peccatum frangit,vt Chriſti ſanguis,& angit.
Pregnans ſeruatur,ſimul & partus liberatur.
Munera defert dignis,virtutem deſtruit ignis.
Portatus mundè,de fluctibus erripit vnda.
Morte repentina ſeruat Satanaq; ruina.
Si quis honoret eum,retinet ſuper hoſte trophеum.
Parſq. minor tantum tota valet integra quantum.
Agnus Dei miſerere mei.
Qui crimina tollis,miſerere nobis.

ALIENATIO RERVM ECCLESIAE.

1 *Quanam iura obſeruanda ſint alienatione rerum Eccleſiæ.*
2 *Regula traditur pro validitate alienationis rei Eccleſiæ; Ampliatur à num.* 15. *& limitatur à num.*28.
3 *Cauſæ alienationis ſunt quattuor, & caſus à iure permiſſi ſunt idem,& requirunt ſolemnitates, & quanam illa ſint.*
4 *Conſenſus patroni an requiratur.*
5 *Diſpoſitio huius Paulinæ quæ ſit,eius intelligentia, & praxis.*
6 *Prelati iurant non alienare,& quid operatur.*
7 *Aſſenſus Apoſtolicus quid importet.*
8 *Aſſenſus debet pracedere contractum,& quando ſubſequi, num.*11.
9 *Traditio poſſeſſionis ante aſſenſum,quid operetur.*
10 *Cautela pro contrahentibus ne incurrant in pœnas huius Paulinæ.*
11 *Aſſenſus quando ſubſequatur.*
12 *Euidens vtilitas quando attendatur, quæ dicatur, & quid ſi poſt aſſenſum reperiatur læſio.*
13 *Pœna commiſſariorum male iudicantium, procurantium, ac talia decreta extorquentium.*
14 *Gerardina Conſtitutio quæ ſit,& praxis procedendi in huiuſmodi cauſis.*

ALIENATIO rerum Eccleſiæ. Preter Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt,Paulum IV. aliqua conſtituiſſe circa alienationem rerum Eccleſiaſticarum,quæ Pius IV. reduxit ad viam Iuris Communis,vt in eius Conſtitutione publicata Romæ die 24.Septembris 1560.Incip.prouida, fol.681. in Bullario, adeo quod hodie attenditur diſpoſitio Sacrorum Canonum, præſertim Pauli II.fol.91.quæ eſt inter Extrauag.Com.ſub tit.de reb.Eccleſ.non alienand. tenoris ſequentis.

Ambitioſæ cupiditati illorum præcipuè,qui diuinis,& humanis affectati damnatione poſtpoſita immobilia,& pretioſa mobilia Deo dicata,ex quibus Eccleſiæ,Monaſteria,& pia loca reguntur,illuſtranturq. & eorum miniſtri ſibi alimoniam vendicant, profanis vſibus applicare, aut cum maximo illorum, ac diuini cultus detrimento exquiſitis medijs vſurpare præſumunt,occurrere cupientes.

Omnium rerum,& bonorum Eccleſiaſticorum alienationem,omneq. pactum,per quod

quod ipſorum dominium transfertur, conceſſionem, hypothecam, locationem, & conductionem vltra triennium, necnon infeudationem, vel contractum emphyteuticum, præterquã in caſibus à iure permiſſit, ac de rebus & bonis in emphyteuſim ab antiquo concedi ſolitis, & tunc in eccleſiarum euidenti vtilitate, ac de fructibus & bonis, quę ſeruando ſeruari non poſſunt, pro inſtantis temporis exigentia, hac perpetuo valitura Conſtitutione præſenti, fieri prohibemus.

Prædeceſſorum noſtrorum Conſtitutionibus, prohibitionibus, & decretis aliàs ſuper hoc editis, quæ tenore præſentium innouamus, in ſuo nihilominus robore permanſuris. Si quis autem contra huius noſtræ prohibitionis ſeriem de bonis, & rebus eiſdem quidquam alienare præſumpſerit, alienatio, hypotheca, conceſſio, locatio, conductio, & infeudatio huiuſmodi, nullius omninò ſint roboris, vel momenti, & tam qui alienant, quam is, qui alienatas res, & bona prædicta receperit, ſententiam excommunicationis incurrant.

Alienãti verè bona Eccleſiarum, monaſteriorum, locorumq; piorum quorumlibet inconſulto Romano Pontifice, aut contra præſentis Conſtitutionis tenorẽ, ſi Pontificali vel Abbatiali præfulgeat dignitate, ingreſſus Eccleſiæ ſit penitus interdictus; & ſi per ſex menſes immediatè ſequentes ſub interdicto, huiuſmodi animo (quod abſit) perſeuerauerit indurato, lapſis menſib. eiſdem à regimine, & adminiſtratione ſuæ Eccleſiæ, vel Monaſterij cui præſidet, in ſpiritualib. & tẽporalia, ſit eo ipſo ſuſpenſus Inferiores verò prælati. Commẽdatarij & aliarũ Eccleſiarum Rectores, beneficia, vel adminiſtrationẽ quomodolibet obtinentes, Prioratib. Præpoſituris, Præpoſitatibus, Dignitatib. Perſonatib. Adminiſtrationibus, Officijs, Canonicatibus, Præbendis, alijſq. Eccleſiaſticis, cum cura & ſine cura, ſecularibus & Regularibus beneficijs quorũ res & bona alienarunt, dumtaxat ipſo facto priuati exiſtãt, illaq. abſque declaratione aliqua vacare cenſeantur, poſſintq. per locorum Ordinarios, vel alios, ad quos eorum collatio pertinet perſonis idoneis (illis exceptis, quæ propterea priuatæ fuerint) liberè de iure conferri, niſi aliàs diſpoſitioni Apoſtolicæ Sedis ſint ſpecialiter aut generaliter reſeruata, nihilominus alienatæ res & bona huiuſmodi, ad Eccleſias, Monaſteria & loca pia, ad quæ ante alienationẽ huiuſmodi pertinebãt, libere reuertantur. Nulli ergo, &c. Datum Romæ apud Sanctum Marcum Anno Dominicæ Incarnationis, 1468. Kal. Martij, Pontificatus noſtri anno quarto.

Ad euidentiam præmitto, quod de Alienatione rerum eccleſiaſticarum, piorumue locorũ habetur in Iure Ciuili in l. iubemus, la 2. & in Auth. hoc ius porrectum, cum multis Auth. ſeq. C. de Sacroſ. eccl. & in lib. Authẽt. in tit. de Alienat. & emphyt. & in alio tit. clariori, De non alien. nec permut. reb. Eccleſ. In iure verò Canonico habetur in lib. Decreti, 12. q. 2. per totam, præſertim in c. ſine exceptione, ac in lib. Decretalium in tit. de reb. Eccleſ. alien. vel non, Præcipuè in c. nulli; Habetur in lib. Sexti, in Clem. ac in hac Extrauag. Communi, eo. tit. & in Conc. Trid. ſeſſ. 25. de Reform. cap. 11. incip. Magnam.

1 Stãdum eſt hodie † Diſpoſitioni iuris Canonici, gl. in c. 1. in verbo, tractatus, de reb. eccleſ. non alien. in 6. Abb. in c. in præſentia, ſub n. 28. de probat. & in c. inter alia, n. 16. de immun. eccl. in & d. c. nulli, n. 6. de reb. eccleſ. alien. vel non, & in conſ. 41. ſub nu. 3. par. 1. Quo dilucidius intelligi poſſit hæc materia, quæ longa & obſcura eſt, viſis omnibus pene ſcriptoribus, conſideratiſq. eorum dictis, ac perpenſis, facio Regulam, quod

2 Ad † validitatem alienationis rei Eccleſiaſticæ duo copulatiuè requiruntur, cauſa iuſta in caſu licito, & forma, i. ſolemnitas legitima. c. 1. de reb. eccleſ. non

alien.

alien.in 6.d.Clem.1.eo.tit.d.c.ſine exceptione,gloſ.in Summa, 12.q.2.Abb.in c.2.n.8.de his quæ vi met.cau.in c.1.nu.17.de reſtit.in integr.& in c.nulli, nu. 7.de reb.eccleſ.alien.vel non & in c.ad noſtram,eo:tit.in c.tua,n.8.de his,quæ fiunt a prælat.ſine cõſenſu Capituli.Socin.in ſuis Fallen.Reg.100.in verbo eccleſ.Dec.in Auth.Qui rem,n.21.C.de ſacroſ.eccleſ.& in conſ.142.n.4. Couar. lib.2.Var.reſol.c.17.n.2.qui dicũt Communem eſſe opinionem, Red.in tract. de reb.eccleſ.alien.vel non,q.51.c.7.n.21.& q.36.n.17.& q.46.Maſcar.de probat.Concluſ.75.Molina,de Contract.Diſput.468.Et hac forma omiſſa, regulariter nõ valet alienatio.Afflict.in deciſ.107.& dec.85.Vinc.de Franch.dec.35. latè per Franc.Sarment.Rotæ Romanæ Auditorem, in tract. de Reddit. Eccleſ.par.1.c. .vbi doctiſſime præter alios.

3 Cauſæ iuſtæ ſunt quattuor † neceſſitatis, vtilitatis, incommoditatis, & pietatis,gl.in Sũma,12.q.2.Abb.in d.c.nulli,de reb.eccl.alien.vel non.Sil.ver.Alienatio,n.2. explicat Rebuff.in Compen.alien. rer.eccleſ.num.9.latiſſimè Redoan.in d.tract.quæſt.19.20.21.& 22.& q.51.cap.21. aliqua per Couar. d.lib. 2.Var.reſol.cap.16.num.8.& 9.& cap.17.Moli.in d.tract.diſpu.465.Nauar. in Comment.de alien.rer.eccleſ.Neceſſitas & vtilitas æquiparantur in iure, cap. 1.de reb.eccleſ.non alien.in 6.& Cle.1.eod.tit.Abb.in cap.vt ſuper,de reb. eccleſ.alien.vel non,& in cap.fin.de eccleſ.ædif.Et iſtæ cauſæ dicuntur caſus a iure permiſſi,vbi reducũtur omnes,qui in iure reperiuntur expreſſi, d.gloſ.in Sũ. 12.q.2.& in cap.2.in verbo,caſibus,de reb.eccleſ.non alien.in 6.& regulariter requirunt ſolemnitates in alienatione,exceptis aliquibus,quos ponam infra in limitationibus.

Alienatio rerũ eccleſia. Differẽtia inter alienat. ex cãne ceſſitatis, & ex cauſa vtilitatis.

Adde quod inter alienationẽ ex cauſa neceſſitatis,& illã quæ fit ex cauſa vtilitatis Communiter diſtinguunt DD.& ſic vt in primo caſu ſeruatis ſeruandis ſufficiat illam vtiliter eſſe cœptam,ita quod Eccleſia non ſit in damno,illiq. ſtetur qualẽcumque exitum habeat; in ſecundo verò non ſufficit illam vtiliter eſſe cœptam niſi effectus ſequatur,& contrarium non euenerit,ſcilicet,quod Eccleſia effecta ſit locupletior; quam differentiam præter alios tangit Federic. de Sen.in conſ.249.ſub n.2.Rebuf.in compend.aliẽnat. num.72. approbat Rota Rom.in deciſ.65.diuerſ.nu.4.& 23.vol.2.ſequitur Ioan.Anton.Lanar.in conſ. 50.nu.6.& 7.& Fabius de Anna,in conſ.58.n.36. vol.1.

Solemnitas legitima continet quattuor de iure antiquo: vt authoritas prælati,tractatus,conſenſus Capituli,& ſubſcriptio ſingulorum,ſaltem per Notariũ, de quibus per Abb.in c.1.& c.tua,de his,quæ fiunt à prælat. Silu. & Summiſtæ in verbo, Alienatio, Rebuff.in d.compen.à num.9.vſque 14.& à nu. 74. vſque
4 99.& num.118.latiſſime per Redoan.a q.24.vſque ad q.48.† Conſenſus patroni ſi Eccleſia ſit patronata,non eſt de neceſſitate.Abb.in c.vnico,vt benef.Eccleſ.ſine dim.confer.Dec. conſ.174.Redoan.in d.tract.q.31.licet Contrarium teneat Rebuf num.90.

Hodie vero regulariter prohibetur omnis modus alienandi etiam in caſu licito, & ſeruatis ſolẽnitatibus prædictis inconſulto Romano Põtifice per hanc Extrauag. quæ diuiditur in duas partes;in prima ponit cauſam motiuã; in Secunda, ibi: omnium rerum prohibitionem facit, & tres tantum caſus cõcedit alienandi inconſulto Romano Pontif.Primus eſt locationis,& conductionis infra triennium; Secundus eſt,emphyteuſis habẽtis tres conditiones,ſcilicet in caſibus a iure permiſſis,& de bonis ſolitis ab antiquo dari in emphyteuſim, & cum euidenti Eccleſiæ vtilitate.Tertius eſt alienationis fructuum,qui ſeruãdo

ſeruari

ſeruari non poſſunt ſecundũ tutiorem ſenſum, Caietan. in verbo, Excommunicatio, c.75. Pro cuius prohibitionis obſeruãtia ibi Prędeceſſorum innouat, & cõfirmat antiquos Canones, pręſertim cap. ſine exceptione, 12. q. 2. c. 1. & c. nulli, de reb. eccl. alien. c. 1. & 2. eo. tit. in. 6. Clem. 1. eo. tit. quibus duo hęc Extrauag. addit; Primũ, vt nõ poſſit fieri locatio vltra trienniũ, declarãdo verba ad modicum tẽpus in d. Clem. 1. in fine; nam antea poterat ad decẽniũ, vt ibi per gloſ. & Doct. Secũdum, vt quælibet alienationis ſpecies nõ fiat in cõſulto Rom. Pont. & ſic additur alia ſolemnitas, quæ nõ requiritur in prædictis tribus caſibus hic exceptis. Itẽ pro maiori obſeruatione huius prohibitionis annullat cõtractus, & imponit pęnas; ibi: ſi quis autem, h. d. in ſumma. Quælibet ſpecies alienationis eccleſiaſticæ etiam locationis, vltrà triennium regulariter nõ poteſt fieri in conſulto Rom. Pont. excipit, innouat, ac cõfirmat iure antiqua, annullat contractus, & imponit pęnas, vltra Caietan. faciũt relata per Redoan. q. 15. qui in q. 36. & 42. aliter intelligit, hãc Paulinã, vt quãdo ſunt ſeruatæ cauſæ & ſolemnitates, non requiratur aſſenſus Apoſtolicus de neceſſitate, nã per eam permittitur alienatio in caſibus à iure permiſſis, videlicet, iuſta de cauſa, & ſeruata forma Iuris Canonici, notat etiã Nauar. in d. Comm. de alien rer. Eccleſ. ſub n. 2. ac in Manuali Confeſſ. c. 27. nu. 156 & videtur tenere Rebuff. in d. Cõpẽd. Sed primo intelligentia eſt de obſeruãtia, ſtylo, & praxi Rom. Curiæ, cõgruit literæ, & ſenſui, ac tutior, & miror ad Redoan. & Nauar. qui de iſto Caietani ſenſu

6 mentionem non faciũt. Animaduertendum tamen eſt, quod † etiã ſi hæc Conſtitutio non fuiſſet edita, Prælati & Abbates non poſſent regulariter alienare in caſu etiam licito, & ſeruatis ſolemnitatibus inconſulto Rom. Pont. ob iuramentum, quod ita præſtant, Abb. in c. vt ſuper, de reb. eccleſ. alien. in c. fin. de eccleſ. ædific & in c. ad noſtram, eo. tit. de reb. eccle. & in c. 2. de feud. num. 13. Redoan. q. 55. Nau. in d. Cõment. à n. 11. vſque ad 15. quanto magis hodie per hãc Extrauag. cuius pœnis ſe ſubiiciunt in iuramento, vt habetur in Pontificali fol. 81. & 120. His verbis, Poſſeſſiones verò ad menſam meam pertinentes non vendam, neque donabo, neque pignorabo, nec de nouo infeudabo, vel aliquo modo alienabo, etiam cum conſenſu Capituli Eccleſiæ meę, inconſulto Rom. Pont. & ſi ad aliquã alienatione deuenero, pœnas in quadam ſuper hoc edita Conſtitutione contẽtas, eo ipſo incurrere volo. Idem iurãt Abbates vt in d. Pontificali fol 134 mutato nomine (ad menſam) dicendo ad monaſterium, (& Capituli) dicendo conuentus monaſterij mei. In ceteris vero perſonis, quæ non ita iurant, valebat alienatio in caſu licito, ſeruatis ſolemnitatibus ante hãc

7 Extrauag. Abb. in d. c. vt ſuper, † Quia aſſenſus Apoſtolicus ſupplet tractatũ & conſenſum prælati ſuperioris, Abb. in conſ. 41. par. 1 Dec. conſ. 142. Rebuff. in d. Compen. ſub. nu. 15. Capic. deciſ. 16. Pariſ. conſ. 24. lib. 2. Redoan. q. 36. & 43. Non tamen ſupplet conſenſũ Capituli ſeu maioris partis, & in quib. conſiſtat, & dicatur maior pars, Abb. in cap. 1. de his quæ ſiunt à maiori parte Capit. Rebuff. num. 76. Redoan. q. 38. & debet cõuocari per eum ad quẽ ſpectat. Abb. in c. 1. de maior. & obedient. Authoritas Epiſcopi, ſeu prelati non eſt de neceſſitate, ſi Eccleſia nõ habet Collegium ſeu Capitulum, ſed ſufficit conſenſus Rectoris ſeu beneficiati, cauſa iuſta, & aſſenſus Apoſtolicus. Abb in c. potuit, nu. 14. de loca. Franc. in c. 1. de reb. eccleſ. alien. in 6. Rebuff. n. 88. & 90. Decius & Pariſ. in preall. conſ. Rolan. conſ. 15. vol. 1. Molina de contract. diſput. 468. nu 13.

Inde elicitur Concluſio illa Doctorũ, quod licentia obtenta à Sũmo Pontifice alienãdi res Eccleſiæ, operatur, vt non requirãtur aliæ ſolemnitates. Cuius *Quid operetur.*

ſen-

In alienatione Papæ authoritas cum declaratione.

ſententiæ ratio eſt: quia Papa dicitur eſſe dominus & diſpenſator bonorũ Eccleſiæ, & ob id ad libitum poteſt de eis diſponere. Menoch. in addit. nouiſſimè impreſſis ad lib.2.de arbitr.iud.Caſu 172.nu.37. in fine. Quã Concluſionẽ intellige Primò, quando Papæ authoritas legitimè, validè interponitur; ac ſecùs ſi fuerit ſurreptitia, & conſequenter nulla, vt declarat Decius, in conſ. 142. ſub nu.5.& Ruin.conſ.157.nu.4.& 11 .eſſet enim talis, quando aliquid narratum non fuiſſet, quod ſi Papa ſciuiſſet, veriſimiliter licentiã nõ conceſſiſſet, vel ad concedẽdum difficilior redditus fuiſſet, Menoch.in præf.tract.Cẽt.3. Caſu 201.num.24. Rota diuerſ.in proprijs terminis, deciſ.65.nu.2.& 3.vol. 2. egregie & ad rem explicat ampliando, vt ibi per eum. De Anna, in præcit. conſ.38. nu.43.& infra. Secundò intellige, quãdo d.authoritas ſimpliciter, & abſolutè obtinetur, & conſtet confirmationẽ factam fuiſſe de certa eius ſciẽtia, ſcilicet, quod Papa habuerit notitiam tenoris rei cõfirmatæ; ita Ioann.Bapt.Ferret in conſ.249.num.11.vol.2.ſecùs verò in eius mandato dato ad confirmandum, cum Clauſula, quatenus per diligentem informationẽ, &c. conditionaliter reſcribendo, ſi ita eſt, referẽdo ſe ad ſupplicata. Anton. Maria de Canibus in quodam conſilio edito poſt deciſ.46.Borgn.Caual.par.1.num.399. Tertiò intellige, quod etſi Papæ authoritas interueniens ſolemnitates ſuppleat, non tamen ſupplet defectum cauſæ, Redoan. in ſuo tract.de reb.eccl.non alien.quæſt.22. num.75. Rota diuerſ.deciſ.178.num.2.volum.2. Quartò intellige, vt procedat Concluſio, ſcilicet, vt valeat alienatio ſine ſolemnitatibus facta, etiam per Papæ Commiſſarium, ſeruata tamen forma ſuæ commiſſionis, cuius eſt executor, vt innuunt Doctores allegati in d.num.7.quibus adde Ferret.in cõſil.248. num.2.volum.2.Menoch.vbi ſupra, num.39.& Amed.à Ponte, in Commentar.ad tit.Qui feuda dare poſ.ſub num.149.

Iſta Breuia Apoſtolica, quæ paſſim expediũtur in forma, Si in euidentẽ, vt plurimum loquuntur de aſſenſu præſtando per Commiſſarios alienationi faciendæ, & tunc † aſſenſus debet præcedere contractum, Abb.in c.vt ſuper.nu. 17.de reb.eccleſ.alien in c.fine nu.7.de eccle.ædific.ac in c.cum vos, ſub num. 5.de his quæ fiunt à prę.ſine cõſenſu Cap. quia quãdo aliquid eſt de forma in actu, ſemper illa forma debet pręcedere. Abb.in c.nulli, num. 7. de reb. eccleſ. alien. Rebuff. in d.Compen. alien.nu.15.& ſub n.52. Aflict.deciſ.355.Camerar.in c.Imperialẽ, de prohib. feudi alien.per Feder.fol.54. Fel.in c. ſicut tuls, nu.8.de ſimon. Iaſ.in l.licet, verſiculo. Quinto limito, de procurat. Hodie in Curia Archiepiſcopali Neap. practicatur fieri de nouo contractum alienationis, cum inſerto tenore Decreti Commiſſariorum.

(8 is printed in the margin beside the line "ciendæ, & tunc † aſſenſus…")

9 Caueant † cõtrahentes præſumere tradere poſſeſſionẽ (etiam ſi dixerint. ſaluo aſſenſu) ante impetrationem, nam incurrerent pœnas huius Extrauag.cum ſit proteſtatio contraria facto. Nau. conſ.1. de reb.eccleſ alien.in nouis; faciũt dicta per Dec.conſil. 160. Iul.Clar.in §.feudum, q.31.& in §.emphyteuſi.q.13. Gram.deciſ.49. Vinc.de Franch.deciſ.267.poſt Abb.in cap.2.de feud. Iaſ.in l. fin.nu.142.C.de iure emph. Fel.in c.quæ in eccleſiarũ, ſub n.84.de Conſt.Curt. de feud.par.q.20.nu.112.Capic.in Inueſt.in verbo, feudorũ alienationes, ampliat.17.& limitat.12.Frec.de Subfeud.lib.2.Auth.1. ſub n.24. *b* Sed bona fides excuſaret, qa dicitur in hac Extrauag Præſumẽtes, Nauar.in d.Cõmentar. de alien.rer eccleſ.n.16.lex poſita cõtra pręſumẽte aliquid facere, nõ cõprehẽdit eum qui abſque dolo vel cõtẽptu, bona fide vel ſimplicitate facit. Card.Zabar.in Cle.1.n.22.de priuileg. Nau.in c.accepta, oppoſ.8.de reſtitut.ſpoliat. &

(*b* is printed in the margin beside the line "pliat.17.& limitat.12.…")

in Manuali Confeſſ.c.27.nu.74. Sunt etiam aliæ cauſæ, quæ excuſant à pœnis
huius Paulinæ,quas dicam infra limit.21.
10 Cautius † agendo conſului, vt Beneficiatus, qui terram ſui beneficij volebat
cõcedere in emphyteuſim,illam locaret per triennium,& eo elapſo, in emphy-
theuſim concederet cum pactis emphyteuticis,in forma, ſaluo tamen & reſer-
uato aſſenſu Apoſtolico, infrà dictum triennium impetrando, ita quod eo ela-
pſo,non ſit tranſlata poſſeſſio,nec vtile dominium, niſi impetrato & exequuto
aſſenſu Apoſtolico,& non aliter,nec alio modo,aliàs eo non obtento,habeatur
pro non facta dicta conceſſio,niſi locatio pro dicto triennio tantum. Sint cauti
contrahentes,vt in Breui Apoſtolico fiat mentio de alienatione non facta per
traditionẽ poſſeſſionis, ſi fuerit tradita, quia tunc aſſenſus præſtandus trahere-
11 tur ad præterita.Ite procedit quod dicunt Doctores † ſufficere aſſenſum ſubſe-
qui alienationẽ.Rebuf.in d.Cõpen.alien.verſiculo,nonus caſus, Rodoan.q.42.
ſub nu.16. Vinc.de Franchis deciſ.163.licet ſit diſputabilis Articulus,an requi-
ratur nouus cõtractus,Capic.in Inueſt.verbo,Defectus,fol.83.Iacobin.in Inue
ſtit.in verbo,& cum pacto de non alienando,nu.19.Ad maiorem cautelã con-
ſulerẽ celebrari contractum de nouo,ſi in aſſenſu non ſit mentio de alienatione
iam facta,& valebit vt nunc tempore aſſenſus, Rebuff.in d.Compen. alien.nu.
93.& 95.tũ quia aſſenſus debet præcedere contractum,cum in hac Paulina di-
catur: Incõſulto Sũmo Pontifice,quæ verba denotant actũ nullũ,niſi præcedat
aſſenſus. Abb.in d.c.vt ſuper, de reb.Eccl.alienan. Fundatur talis aſſenſus ſuper
12 † euidenti vtilitate, quæ conſideratur tempore alienationis, Pariſ.conſ.24.lib.
4.Rebuff.ſub nu.73.Redoan.q.20.nu.141.
Euidens vtilitas dicitur, quãdo nullum dubium eſt,quin alienatio ſit magis
profutura Eccleſię,c.ſine exceptione,12.q.2.vbi Rebuf. nu.97. & 98.c.tua nu-
per,de his quæ fiunt à pręl.ſine conſ. Capit.Red d.q.20.ſub nu,81.
Ad pleniorem intelligentiam adde Rebuf.conſ.111.nu.8.& conſ.112.nu.13.
& ſcripta per Menoch. in præalleg. addit.ad Caſum 172. nu.22.& infrà latè &
notab.Borgnin.Caualcan.deciſ.45.nu.34.& ſeq.p.1.Anton.Mar.de Canib.lo-
co cit.nu.121.& infrà,ex cuius dictis,nu.160.cum pluribus ſeqq. perbellè colli-
gitur,quæ regula ſit obſeruanda,quoties ex aliorum atteſtationibus adeſſet va-
riatio circa verum rei Eccleſiæ valorem liquidandum, & poſtremo præ ceteris
diligenter examinat D.de Anna,in præſ.conſil.38.nu.5.& infrà.Item,quando
in vtilitatẽ Eccleſiæ dicẽdæ ſint fieri alienationes, tradit Eman.Roderic.tomo
1.Quæſt. regul.q.27.art.8.Id verò, quod in hac materia a Doctoribus reſpon-
detur,nẽpè,quod vt de euidẽti Eccleſiæ vtilitate cognoſci poſſit,ſpectari debeat
tempus ipſius alienationis, declarationẽ recipit in re aliqua Eccleſiæ,quę diſtra
heretur tempore belli, peſtis, & alterius ſimilis calamitatis, vt ſi propter dictos
caſus inſolitos,& raro contingentes, res diſtrahenda effecta ſit deterior, veluti,
ſi ager qui alienatur per ceſſationẽ culturæ,ſterilis, & infructuoſus redditus eſ-
ſet,ſeu ſiluoſus effectus, vel quia ab eo arbores ſucciſæ eſſent, vt tunc attendatur
valor ſeu æſtimatio temporis contractus: ſi verò nullum paſſa ſit damnum, ſed
in eodẽ ſtatu permanſerit,tunc æſtimari debet ſecundum iuſtum,& verũ valo-
rem, qui erit in futurum ceſſante bello, peſte,& ſimilibus. Ita ſanè colligitur ex
deductis per Dominos de Rota, in deciſ.65.diuerſ.vol.2.& ex eadẽ deciſ.anno
tat Menoch.loco cit.& adducitur ratio: quia illud tẽpus tamquam nõ ſucceſſi-
uum,& perpetuam cauſam habens,ſed monetaneum,& breui duraturum, nõ
attenditur.Caualcan.deciſ.45.num.53.& deciſ.46.num.26.par.1.Secundò de-
declaratur

claratur ampliando idem procedere,ſcilicet,vt debeat etiam attendi tẽpus contractus in dignoſcenda læſione Eccleſiæ,non autem tempus anterius,vel poſterius, Calderin.conſ.5.ſub tit.de rer permut. Ruin.conſ.3 .ſub nu.35.lib.1.Iaſ. in conſ.54.nu.20.vol.1.ſequitur Rota diuerſ.deciſ.18.nu.4.vol. . quæ Eccleſiæ læſio iuxta eandem Rotam in alia deciſ.67 .par.3.lib.3.erit probanda ex communi æſtimatione,non vnius tantum terrulę,ſed aliorum prædiorum,quæ circumuicina ſunt. Tertiò declaratur Communis Concluſio,quæ ſe habet,ſcilicet valorem rei inſpiciendũ eſſe tempore contractus,vt tamen in articulando probatio valoris ipſius rei tempore contractus conſiderati,non reſtringatur ſolum ad tempus breue celebrati contractus,ſed debet fieri attendendo etiam tempus anterius,& poſterius per multos annos. Afflict.deciſ.316.nu.6. Rota in præalleg.deciſ.65.nu.13.& 20.par.2.ſequendo theoricam Bartoli,& aliorum in pretia rerum, ff.ad l.Falcid. Sed quid ſi in emptione alicuius rei Eccleſiaſticæ concurrãt duo inuicem æmuli,quorum alter obtulit iuſtum pretium,alter vero deinde obtulit ſatis plus iuſto pretio,quis iſtorum ſit præferẽdus? Reſp.quod cum hic caſus contigiſſet, Vincent. Caroc. in ſuis deciſ. & propriè in deciſ.99. refert aliquos iudices ardenter inclinaſſe ad fauorem eius,qui plus iuſto pretio obtulit tamquam magis vtile Eccleſiæ,ipſe verò ex multis cumulatis circa id, quod Eccleſia eſt cultrix iuſtitiæ Contrarium ſenſit.

Et licet Decreti interpoſitio faciat præſumptionẽ pro vtilitate Eccleſię, Abb. in conſil.41.par.1. Deciſ.conſ.341. Rodoan.ibid.n.75. Maſcard.de probat.Cõcluſ.488. tamen ſolemnitatibus adhibitis non obſtantibus, Eccleſia reſtituitur, ſi fuerit læſa,c.ad noſtram,de reb. eccleſ.alien.vbi.Abb.& in c. 1.de reſtit.in integr.ac in d.c.tua nuper,Couar.lib.2.Var.reſol.c.17.ſub nu.2.Dec.cõſ.141.Grã. deciſ.79.Rodoan.q.78.c.4.

Quando pro decreto nõ pſumatur. Declara Primò, quod licet in dubio pro Decreto cõmiſſariorum pſumatur, ſecùs tamen ſit quando non apparet, quod præceſſerit cauſæ cognitio per ipſos adhibita, eoq. magis,vbi in cõmiſſionibus Breuis Apoſtolici adeſſent Clauſulæ conditionales,iuxta tenorem,& formam à Caualcano deſcriptã in deciſ.45.ſub nu.77.p.1.quia tunc de iſta diligenti perquiſitione,& cauſæ cognitione nõ perfunctoriè,& per ſolam ipſorum Commiſſariorum relationẽ,ſed expreſsè,clarè, ac liquido de ipſarũ verificatione apparere debet,quia ita mandat Papa,vt per eundem ibidem,nu.81.concluditur, & in deciſ.46.nu.28.eadem p.1.quem ſequitur Maſcard.de probat.Concl.1317.nu.37.Anton.Mar.de Canib.cum alijs ab eo allegatis in præd.conſ.nu.281.& 374.cũ ſeq. non enim Commiſſarij poſſunt aſſumere poteſtatem confirmandi alienationes,niſi purificatis prius cõditionibus,& Clauſulis in Breui Apoſtolico contentis,quæ ſunt ſuæ poteſtatis fundamentum,latè Ruin.in conſil.68.nu.5 lib.1.In quo animaduertendum,quod vbi Papa committeret alicui, vt diligenter ſe informet ſeruata forma Paulinæ, requirẽtis receptionem teſtium,& probationum ſuper veritate narratorũ,tunc hæc informatio aliundè conſtare, & probari debet, quam ex aſſertione Commiſſarij; Vbi vero Papa ſimpliciter commiteret, vt ſe informet,& ſi apparuerit illam cedere in euidentem vtilitatẽ,eam confirmet,aliàs non, derogando Paulinæ, in hoc caſu ſtabitur aſſertioni Cõmiſſarij, & ſufficit extraiudicialis informatio,Ita in hac materia diſtinguunt Domini de Rota,in deciſ.716.diuerſ.nu. 4.vol.1.in cuius finalibus verbis habetur,quod ideo hodie ſaluãtur ſimiles proceſſus,& in deciſ.160.nu.7.& 8.vol.2. Secundò declara, vbi de cauſa non fuiſſet maturè cognitũ,ſeu indagatum,ſeu per nimiã accelerationẽ, nimiſq. prope

rè,

re,& feſtinanter ad decreti interpoſitionem proceſſum fuiſſet, nam propter temporis breuitatem reſultaret præſumptio ipſos Commiſſarios minus diligenter, nec rite ſeu recte ſuum officium fuiſſe exequutos, circa loci viſitationem & inueſtigationem expoſitorum in ſupplicatione, vt per Octau. Simócel. in tract. de decretis lib.3.tit.7.inſpect 3.nu.47. Præfatus de Canib. in eod. conſ. nu. 162. & 283. alijque cumulati per Menoch. in tract. de præſumpt. lib.2. præſ.75. num. 35. quo loco agit an & quando decretum in alienationibus bonorum Eccleſiæ recte, & rite interpoſitum præſumatur. Tertio declara vt admittatur probatio in contrarium, ſcilicet, quod non fuerit neque neceſſitas, neque euidens vtilitas, immo defectus cauſæ reddit nullã interpoſitionem decreti ſuper alienatione. Gemin. conſ.48. num.9. quia tunc non verificatur conditio ſub qua Papa reſcripſit, nempe, ſi cedebat in euidentem vtilitatem, vel neceſſitatem eccleſiæ. Rota diuerſ. deciſ.178. nu.3. vol.2. & præſertim quando iſtud contrarium oſtenderetur ex actorum inſpectione. Alciat. in tract. de præſumpt. reg.3. præſ. 10. limit.4. & late per Hyp. Rim. in conſ.5. nu.162. & infra. Volens vero probare contrarium, oneratur grauiori probatione, ita vt requiratur probatio valde clara per teſtes valde graues. Alex. de Næuo in conſ.30. num.3.

Sciant autem Commiſſarij quod idem Paul. II. conſtituit vt in cauſis alienationum examinandis, quæ a Sede Apoſtolica in forma ſi in euidentem vtilitatem cedant, committuntur.

13 *S † delegatus conſcientiæ ſuæ prodigus in grauamen vel detrimentum eccleſiæ, per gratiam aut timorem vel ſordes alienationi conſenſerit, aut Decretum vel authoritatem interpoſuerit inferior quidem epiſcopo ſententiam excommunicationis incurrat, epiſcopus vero aut ſuperior ab exequutione officij per annum nouerit ſe ſuſpenſum; ad æſtimationem detrimenti eccleſiæ illati, nihilominus condemnandus, ſciturus quod ſi ſuſpenſione durante damnabiliter ingeſſerit ſe Diuinis, Irregularitatis laqueo ſe inuoluet, a quo non niſi per Rom. Pont. poterit liberari: is vero, qui dolo, vel fraude, vel ſcienter in detrimentum eccleſiæ alienationem fieri procurauerit, aut per ſordes aut impreſſionem alienationis Decretum extorſerit, ſimilem ſententiam excommunicationis incurrat, a qua niſi per Rom. Pont. poterit abſolui, ad reſtitutionem nihilominus rerum alienatarum cum fructibus ſi de præmiſſis conſtiterit, condẽnandus.* Vt patet ex Conſtitutione d. Pauli de Anno 1465. incip. Cum in omnibus. fol.88. in Bullario. c

Vltra prędictas ſolemnitates aderat ante hãc Paulinam in hoc Regno Nea-
14 politano † Conſtitutio Gerardina cõſtituens quod alienationes bonorum eccleſiarum inferiorum, quę fiunt cũ Decreto Prælati, non aliter valeant, niſi præcedentibus ſubhaſtationibus, & hoc per Cõſtitutionẽ Gerardi Cardinalis Epiſcopi Sabinenſis, de qua meminit Afflict. in Conſtit. Inſtrumentorum robur, ſub num.19. & Gram. deciſ.79. tamen non vidi ſeruari, ſed paſſim conceſſiones fieri abſque ſubhaſtationibus. Pro tutiori conſului has ſubhaſtationes eſſe præmittendas ante ſtipulationẽ inſtrumẽti conceſſionis pro maiori ſecuritate beneficiati, cõceſſionarij, & cõmiſſariorum. Ideoq; epiſcopi ſtatuere deberẽt, quod nullus beneficiatus, ſiue collegiata eccleſia, etiã Monaſterium Monialium Ciuitatis & Diœceſis ſuæ iuriſdictionis, præſumat ſtipulari inſtrumentum alienationis bonorum eccleſiaſticorũ abſque ſubhaſtationibus de eius licentia faciendis, & factis, ſi res eſt modica, iuxta diſpoſitionẽ c. terrulas, 12. q.2. & trib. requiſitis concurrentibus ſufficit conſenſus epiſcopi vt dixi infra, nu.41. ſi vero requiritur aſſenſus Apoſtolicus, tũc præuijs ſubhaſtationib. exiſtente euidenti vtili-

tate, poteſt ſtipulari inſtrumētum cum Clauſula ſaluo aſſenſu Apoſtolico impetrando infra certum tempus; & quod interim nō transferatur dominiū,neque poſſeſſio niſi obtēto,& exequuto aſſenſu Apoſtolico,ita,vt res ſit penes eccleſiā ante exequutionem aſſenſus Apoſtolici, vt dixi ſupra nu.10.& ſi res alienanda erit Capituli ſeu collegiatę,vel ēt Monaſterij monialiū, deberet epiſcopus facere ſtatutum , quod cōſenſus maioris partis per vota ſecreta duarum partium ex tribus,&hoc pōt facere ipſummet collegiū,prout habetur in ſtatutis venerabilis Archiconfraternitatis Confalonis Romæ,c.12.fol.28.ibidē impreſſis,& approbatis.& de ſtatuto epiſcopi quod in alienatione requiratur eius licētia,vide Henr.Bohic In tract.de ſynodo epiſcopi & ſtatutis ſynodal.par.2.art.1.nu.171.

Obtento Reſcripto Apoſtolico,& pręſentato,ſi antea non fuerunt factę ſubhaſtationes, præſertim ſi adeſt ſuſpicio colluſionis inter beneficiatum , & conceſſionarium , vel eſt dubium an conceſſio cedat in euidentem vtilitatem conſulerem vt Commiſſarij Apoſtolici extraiudicialiter copiam illius reſcripti conſignent epiſcopo loci ordinario (etiam ſi eius Vicarius fuerit vnus ex commiſſarijs) ad quem ſpectat tueri iura ſuarum eccleſiarum,vt ſi quid ei pro facti inſtructione videbitur ipſis commiſſarijs ſignificet.

Secundò expedire poterunt monitiones per edictum, cum inſerto tenore reſcripti,in genere monendo omnes,& quoſcūque volentes dicere de ſubreptione & obreptione,per affixionem ad valuas cathedralis, parochialis, beneficialis eccleſiæ, & in loco rei ſitæ alienandæ.

Tertio debent citari nominatim ad dicendum aduerſus reſcriptum cum inſerto eius tenore,beneficiatus,cōceſſionarius,& patroni, ſi beneficiū ſeu eccleſia eſt de iure patronatus,ad quos ſpectat tueri iura & bona eccleſię patronatæ. cōſenſus autem eorū an ſit de neceſſitate,dixi ſupra n.4.immo in quodam Breui Apoſtolico vidi clauſulam,Accedente cōnſenſu patronorum & in alio Breui aſſenſus alienationis pręhendæ annexæ canonicatui,vidi Clauſulam,Vocatis dilectis filijs canonicis Capituli. N.

Quarto poſt decretum declarationis ſe eſſe Iudices competentes,debēt Commiſſarij eligere expertos agrimenſores, & appretiatores non ſuſpectos, & vna cum eis, & partibus intereſſe prætendentibus accedere ſuper faciem loci alienandi, & illum menſurari facere cum appoſitione terminorū & relatione confinium, & relatione qualitatis arborum,& quantitatis,ſeu membrorū domus, & quanti valent in proprietate,vt poſſint ipſi Commiſſarij conſiderare, an conceſſio ſit in euidentem vtilitatem , & vt quando res erit reuerſura ad eccleſiam ſciri poſſit, an ſit meliorata, deteriorata, vel occupata a confinibus, & omnia in ſcripturas redigere cum iuramento Agrimenſorum appretiatorum, vocatis etiam dominis bonorum confinium pro eorum intereſſe.

Quinto hoc adimpleto poſſunt capere informationē,& examinare teſtes ex officio,vel ad inſtantiam partis coram eis,& facere interrogatoria opportuna.

Sexto compilatis actis & monitis partibus ad dicēdū ſuper expeditione cauſæ,ipſiſque auditis declarare debēt an conceſſio cedat in euidētem vtilitatem , ita, vel ne,& ſi viderint expoſita in reſcripto eſſe vera, tunc procedant ad prolationem decreti huiuſmodi,aliquibus additis vel detractis iuxta qualitatē facti.

In Dei nomine Amen.

Nos N.N. Cōmiſſarij Apoſtolici viſo reſcripto nobis directo , & præſentato teno-

tenoris ſequentis (inſeratur de verbo ad verbũ) & volentes Apoſtolicis obedire mãdatis, pręuijs monitionibus & citationibus opportunis, & declaratione, nos eſſe iudices competentes, viſoq; loco coram nobis menſurato, & appretiato, vt patet ex relationibus tenoris ſequentis (inſerantur) captaque diligenti informatione, & monitis, auditiſq; partibus, ad dicendum ſuper expeditione, cauſæ, & ad audiendum præſens decretum pro tali die. N. conſideratis conſiderãdis, dicimus, decernimus, & pronunciamus, cõceſſionem iuxta formam dicti reſcripti cedere in euidentem vtilitatem dictæ eccleſiæ, & proinde aſſenſum authoritate Apoſtolica pręſtamus: ita tamẽ, quod de nouo inter ambas partes ſtipuletur inſtrumẽtum cum inſerto tenore prædicti reſcripti Apoſtolici & pręſentis decreti, cum omnib. pactis emphyteuticis in forma apponi ſolitis, adiecto etiam pacto, quod in qualibet generatione renouari debeat inſtrumentum cum beneficiato de facie ad faciem, & infra menſem dictus cõceſſionarius aſſignare habeat inſtrumentũ reaſſumptũ in charta de pergameno cũ ſubſcriptione Notarij, iudicis, & teſtiũ, ſaltem triũ, Beneficiato prędicto qui infra eundem terminũ exhibere habeat copiam authenticã, & conſignare Archiuario Curiæ epiſcopalis. N. vt in eius Archiuo pro futura cautela Eccleſiæ conſeruari poſſit, & ita dicimus, decernimus, & prononciamus, iſto, & omni alio meliori modo.

Quid ſi ante ſententiã aliquis cõparuerit offerẽdo plus; vide ſupra ſub nu. 12. Et an ſucceſſor poſſit reuocare, Borgn. Caualcan. deciſ. 57. par. 2.

a *ADDITIO V. I. D. PROSPERI DE AVGVSTINO. Congruit etiã Rub. quæ eſt ſub verbis negatiuis de reb. eccl. non alienan. & a rubro infertur ad nigrum, & rub ſæpe facit regulam Iuris Cõmunis, nam quando eſt negatiua omnes caſus generaliter prohibentur niſi contrarium probetur expreſſim, ita, & e contra quando eſt affirmatiua, Hoſtien. in Sum. in tit. de teſtib. in Decretali vero Rub. eſt ambigua*
b *de reb. eccleſ. alien. vel non.* b *Niſi fiat proteſtatio reſeruando aſſenſum directi domini etiam in actu traditionis. Minado deciſ. 24.*
c *Commiſſiones huiuſmodi fiunt a Sum. Pont. ordinario loci, & alteri perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ. coniunctim, & ſi de ipſius ordinarij intereſſe, & præiudicio agitur, tunc loco ipſius committuntur Metropolitano, & ſi res ad ipſum Metropolitanum pertineat, ordinario viciniori. Concedebantur antea iſtæ commiſſiones etiam per ſacram Pœnitentiariam Romanam, cuius facultates Pius 4. reſtrinxit die 15. Maij 1562. incip. In ſublimi fol. 744 & deinde Pius V. in totum has facultates in futurum reuocauit, Kal. Maij 1569. incip. Tempus & neceſſitas, fol 1047 in Bullario, ita vt nec quidquam etiam incep:um habeant expedire.*

15 *Inter eccleſias permutantes ad inuicem etiam requiritur ſolemnitas.*
16 *Contractus per quos transfertur dominium vtile, quinam ſint, & in dubio quis contractus præſumatur.*
17 *Hypotheca generalis bonorum eccleſiæ etiam prohibetur.*
18 *Quando res eccleſiæ poteſt locari vltra triennium.*
19 *Succeſſor in beneficio an teneatur ſtare contractui.*
20 *Quando tranſactio & compromiſſum poſſit fieri abſque ſolennitatibus.*
21 *Seruitutis impoſitio requirit ſolennitates.*
22 *Ceſſio iurium, actionum, litis, & cauſa alienatio eſt.*
23 *An in acquirendis poſſit fieri remiſſio abſque ſolemnitatibus.*
24 *Inter mobilia pretioſa quanam connumerentur.*

25 Pecunia eccleſiæ quando prohibeatur alienari.
26 Iura act·ones, & nomina debitorum computantur inter immobilia.
27 Mobilia eccleſiæ quæ, & quando poſſint pignorari.
28 Quorum locorum piorum bona non poſſunt alienari, & quænam ſint loca pia.
29 Locus eccleſiæ ſeu pij loci etiam diruti, non poteſt alienari.
30 Quando conſuetudo poſſit remittere ſolemnitates.
31 Solemnitas in alienatione rei eccleſiæ incorporatæ, requiritur, etiam ſi a donante fuerit remiſſa.
32 Relicta eccleſiæ incapaci poſſunt alienari non obſtante quauis diſpoſitione in contrarium.
33 Inciſio arborum an dicatur alienatio.
34 Quando contractus eſt vtilis eccleſiæ, an requirantur ſolemnitates.
35 Vnio eccleſiarum dicitur alienatio.
36 Quando res eſt obligata creditoribus, & peruenit ad eccleſiam, an poſſit alienari abſque ſolemnitate.
37 Quænam debeant concurrere in alienatione rei ſterilis.

HAnc Regulam ſic firmatam, & declaratam quod in alienatione rei eccleſiaſticæ requirantur copulatiuè, cauſa, & ſolemnitas, Amplia & limita.

Primo amplia procedere in omni contractu, per quem transfertur dominiũ
directũ, & vtile, etiam in permutatione, c. nulli, de reb. eccleſ. alien. c. 2. vbi Abb.
15 de rer. permut. c. ſine exceptione. 12. q. 2. vbi Rebuf. n. 66. tenet procedere † etiã
quando eccleſiæ inuicem permutant. Redoan q. 2. cap. 20. & q. 12. n. 28. permutatio enim alienatio eſt. Iaſ. in l. fi. n. 101. C. de iure emphyt. Redoan q. 2. c. 4. ita vidi practicari, & expediri Breuia Apoſtolica etiam inter eccleſias permutantes, ſi in euidentem vtilitatem vtriuſque partis ceſſerint, quamuis ante hanc Extrauagantem ſufficiebat conſenſus Epiſcopi in eccleſijs ſibi ſubiectis, c. 1. & c. vt ſuper. §. fin. de reb. eccleſ. alien. Iſte eſt vnus de caſibus a iure permiſſis, nempe Permutatio, requirens ſolemnitates, etiam ſi fiat permutatio cum Principe, ſecundum Innoc. & Abb. in c. 1. de rer. permutat.

Secundo, amplia in omni contractu, vbi transfertur dominium vtile retento directo, probatur in hac Extrauag. & in loc. præalleg. Rebuff. in d. Compen.
16 numer. 3. & 6. Redoan. quæſt. 2. capitulo 24. cum ſeq. † Et ſunt ſex vt ſuperficiarius, locatio ad longum tempus, emphyteuticus, libellarius, feudalis, & precariæ in genere femineo, Declarant Aluarot. in proœm. feud. Redoan. loco præalleg. & Bened. Canoph. in repet. huius Extrauag. ſub n. 10. vſque ad 34. & in dubio præſumitur emphteuticus potius quam cenſualis, Iul. Clar. in §. emphyteuſis, quæſt. 1. num. 3. Maſcar. de probat. Concluſ. 281. poſt Afflic. deciſio. 129. ſub numero 4.

Et quia valde intereſt, an iudicetur cẽſus, vel emphyteuſis, adde quod magis recepta opinio eſt in contrariũ, de qua atteſtatur Menoch. Doctores in hoc conuenientes, longa ſerie recenſendo, in tract. de præſumpt. lib. 3. præſ. 106. num. 3. quã opinionem vltra allegatos per eum ſectatur Creſcent. deciſ. 1. ſub titulo, de cenſibus. In eam etiam deſcendit Nauar. tam quo ad forũ interius, quam exterius, in commentar. de vſur. nu. 109. eamque amplectitur Molina de contract. diſput. 38. num. 6. nec caret ratione de qua ibi per eos, & vendicat ſibi locum etiã ſi ageretur de re eccleſię, Corbulus in tract. de iure emphyt. tit. de cã priuat.

ob

ob non ſolutũ canonẽ,limit.34.n.3.Couar.lib.3.var.reſol.c.7.ſub num.1.Mo-
lina loco cit.declaratur non procedere, quãdo in ipſa regione magis frequens
eſſet vſus concedendi in emphyteuſim, Iaſ.in l.2.n.165.C.de iure emphyt.Al-
uar.Vallaſc.in tract.de iure emphyt.quæſt.32. n.35.Maſcard.de probat.Con-
cluſ.281.n.7. Et vt clare diſcerni poſſit, an ſit iudicandus contractus cenſualis,
vel emphyteuticus, quattuor caſus diſtinguẽdo proſequitur Borgn.Caualcan.
deciſ.30.n.103.& infra, par.2. vide per eum.

Tertiò amplia in hypothecatione,ſeu obligatione,vt expreſſè in hac Extra-
uag.dicitur, & in c.nulli, de reb.Eccl.alien. vbi Abb.& in c.2.n.3.de precar.in
c.1.nu.4.de pignor.Couar.lib.2.variar.reſol.c.16.num.7.Redoan.q.2. c.6. &
q.51.c.29.Ludouic.Molina,in tract.diſput.466.nu.2.Redoan.q.2.c.6.& q.51.
c.29.qui dicunt procedere in hypotheca tantum ſpeciali,non in generali:quia
in d.c nulli,dicitur,neque ſpecialis hypothecę titulo obligare,ſed attẽta diſpo-
17 ſitione huius Extrauag.†etiã generalis hypotheca eſt prohibita,quia ſimplici-
ter loquitur de hypotheca,facit l.vlt. C. de reb. alien. non alien. vbi prohibita
alienatione ſimpliciter,videtur prohibitus omnis actus,per quem alteri quęri-
tur ius aliquod in re,& probatur in hac Extrauag.vt per Nauar.in d.Cõment.
de alien rer. Eccleſ. ſub num.1. amplia etiam in ſubmiſſione,cap.2. de reb.Ec-
cleſ.alien.in 6.

Quarto amplia in locatione, & conductione vltra triẽnium: nam per hanc
Extrauag.prohibetur locatio non ſolum ad longum tempus,quod eſt ad decẽ
annos,iuxta gl.Singul.in Clemen.1.de rebus Eccleſ.alienan.ſed etiam ad mi-
18 nus tẽpus vltra trienniũ; † intelligitur tamẽ iſta Extrau.de rebus Eccleſię,quę
quotannis colũtur,& ex eis fructus quolibet anno colligũtur,alioquin ſi res Ec
cleſiæ eius ſint cõditionis,vt ex eis quolibet triennio vnicus tãtum fructus per-
cipiatur,poterit in nouẽ annos locari: quia primũ triennium æquiualet vnico
anno,ita ſecundũ,& tertium,& ſi alternatim fructificant,poterunt per ſex an
nos locari.Couarr.lib.2.var.reſol.c.16.nu.6.Nauar.in comment.ad alien. rer.
Eccle.n.21.Qui ampliat etiam in emphyteuta rei,quę nõ fructificat niſi tertio
quoque anno,vt non deuoluatur Eccleſiæ,ſi non ſoluerit per quinquennium.
neque per octo annos, ſi nõ ſoluerit laico, iuxta terminos c.potuit, de loca.&
l.2.C.de iure emphyt. Idem Couar.loc.cita.nu.4.concludit non poſſe fieri lo-
cationem ad ſex, vel nouẽ annos cũ hac Clauſula, vt tot ſint locationes, quot
triennia,& vt finito primo triennio,tũc facta ſit noua locatio,quia eſt in frau-
dem huius Conſtitutionis,ſed valida erit in tẽpore permiſſo primi triẽnij.Mo
lina de iuſt.& iure diſput.467. Erit tamen in totũ nulla, quãdo fuit facta ſim-
pliciter vltra trienniũ, etiã quo ad caſum permiſſum,vt expreſſe in hac Extra-
uag.dicitur,Couar.ibid.ſub n.5.Redoq.58.Afflict.deciſ.107. Molina de con-
tract.diſputa.466.& 467.

Hunc articulum. An ſcilicet alienatio per conceſſionem in emphyteuſim re
rum Eccleſiæ vltra tẽpus permiſſum facta, in aliquo teneat, late tractat Ioan.
Guttier. lib.2.canon.q.c.13.Et quid in locatione rei Eccleſiæ vltra triennium,
an in totum reſcindatur, vt vitietur, an ſaltem ſuſtineatur, & valeat per infra
triennium, vide Doctores citatos per Annã,in Singul.527. & diſputat ad vtrã-
que partem, Lap.allegat.80. magis tamen Communis opinio eſt,vt valeat, &
reſtringatur quo ad triennium permiſſum, de qua teſtatur Vincent. Ca-
roc.in tract loc.& cond. par.3. Concluſ.9. ampliat.4.quamuis ſuperius Con-
cluſ.6. n. 20.& ſeq. contrarium aſſeueret. Verum vt perdendi,vtraque opinio

Quando locatio rei eccleſię vltra trienniũ in totũ vitietur

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITT. EMANUELE

eſt ſuſtentabilis,& priorem ſequendo declara, vt per eundem Caroc. in præd. concluſ.9.nu.97.niſi ex probabilibus coniecturis appareat non minori tempore rem illam per locatorem, vel conductorem locaturam, vel conducturam fuiſſe; aut ſit conuentum, vt vnica tantum penſio ſoluatur pro toto tempore, quo caſu in totum locatio vitiatur, & tradit etiã Tiraquel. de retractu lignag. §.23.gloſſ.1.num.12.

Secundo, Declaratur iſta Extrauag. non procedere in locatione vltra triennium rerum exigui valoris, per can.terrulas, 12.q.2.vt non requiratur ſolemnitas ſupradictæ regulę.

Tertio Declaratur diſpoſitio huius Extrauag.procedere, quãdo conſtituitur ius in re vltra triennium, vt ſi concedatur vſusfructus rei eccleſiaſticæ durante vita beneficiati; quæ conceſſio ſpecies eſt alienationis, quia vſusfructus conſtitutio, alienatio eſt. Rebuff.in d.compen.ſub num.4. Secus autem quando quis obligat ſe actione perſonali ad dandam commoditatem, & vtilitatem percipiendi fructus vita ſua durante, vel tanto tempore vltra triennium, quia tunc non transfertur aliquod ius in re, ſed tenetur dumtaxat exhibere conductori commoditatẽ percipiendi fructus; & hæc eſt cautela, vt valeat talis cõtractus vltra triennium, Rebuff.in d.compẽ.nu.26.verſ.6.& Molina d.diſp.366.nu.5.

Quarto, Declaratur, vt non poſſint duo beneficiarij in eadem eccleſia alter alteri locare vita durante portionem obuentionum & fructuum ſuorum, quia species eſt alienationis Nau.in conſ.10. in nouis, de reb.eccle non alie.

Quinto, Declaratur non procedere quando adeſſet conſuetudo locandi vltra triennium, quia valeat, Pariſ.conſ.98.lib.4.

19 Animaduertendum eſt, quod † locationi factæ infra triennium, ſucceſſor in beneficio non tenetur ſtare. Abb.in c.fin.ne pręlati vic.ſuas, cum diſtinctione, vt ibi per eum. Etiam ſi ſit facta repræſentata pecunia abſque aſſenſu Apoſtolico, qui non conceditur ex Concil. Triden. ſeſſ. 25. capit.11. Magnam. Redoan. quæſt.57.

Et quando a Summo Pontifice confirmãtur locationes vltra triennium, apponitur Clauſula, dũmodo locatio huiuſmodi iuſto pretio, & citra anticipatã ſolutionem facta fuerit & quod finito nouennio, omnia, & ſingula bona ſub locatione huiuſmodi conprehenſa cum iuribus, & pertinentijs ſuis vniuerſis, necnon quibuſuis melioramentis deſuper pro tẽpore quomodolibet factis ad eccleſiam pleno iure, & omnino reuertantur, illique libere cedant, abſque eo quod ipſe conductor, eiuſque filij, hæredes, & ſucceſſores cõſanguinei vel affines, aut alij quicumque ius renouationes dictæ locationis quouis pretextu, & ex quacumque cauſa petere vel pretendere poſſint. Igitur vt locationi teneatur ſtare ſucceſſor, requiritur aſſenſus Apoſtolicus, & ſi adeſt, & fuerit facta ſolutio anticipata prędeceſſori, ipſi ſucceſſori non nocet, niſi in aſſenſu fuerit facta expreſſa mentio, vt poſſit fieri anticipata ſolutio.

Amplia idem iuris eſſe; vbi Rector eccleſiæ, qui locauit, beneficio renũciauerit ante finitã locationẽ, vt eius ſucceſſor non teneatur ſtare locationi, ex Communi opinione. Couar.lib.2.var.reſolut.cap.15.ſub nu.6. & ita in Rota reſolutum fuiſſe refert Pariſ.lib.1.de reſignat.benef.quæſt.16.num.47. Secundo amplia, quod ſicut ſucceſſor in beneficio non cogitur ſtare locationi factæ per Rectorem iam mortuum, pariter non cogitur conductor perſeuerare in d.conductione, ſi noluerit, vt ſeruetur ęqualitas. Caroc.cũ alijs ab eo adductis in d. par. 3.concluſ.20.num.78. Limita in Prælato adminiſtrationem habente, qui non

nomine

nomine proprio,ſed nomine eccleſiæ debita iuris ſolemnitate ſeruata , contraxiſſet.Soc.regula 388.dummodo contractus tendat in commodum,ſeu vtilitatẽ Eccleſiæ.Rota deciſ.332.incip.ſi Prælatus,in nouis,ſub tit.de locat & cód. poſt Calder.conſ.279.ſub ead.rubr. Vincent.de Franch.deciſ.163.nu.14. & ſeq. Rota diuerſ.deciſ.805.nu.4.vol.1.Borgn. Caualc.deciſ.44.nu.31.par.1. faciunt dicta per Silueſtr. in verbo, locatio, ſub quæſt.11. & eſt Communis opinio referente Caroc.in d.par.3.cõcluſ.2.in cuius fine inquit, quod ſi quis locat vti Rector, dicitur facere nomine eccleſiæ ; quã limitationem intellige , vt procedat, dummodo locatio ſit facta ad tẽpus a iure permiſſum, ipſiuſque rei locatæ redditus ad eccleſiam,& non ad Prælatum pertineant; Ita eruditiſſimus,& ſummo iudicio præditus Didac.Couar.loco prox.cit. & iuxta ipſius mentem prædictis concurrentibus haberet locũ præſens limitatio,etiam ſi cõtractatus eccleſiæ inutilis eſſet, licet ob ipſius læſionem poſſit in integrum reſtitutio peti . An autem ſucceſſor Prælati, vel alterius beneficiati,teneatur ſtare locationi prædeceſſoris proprio nomine,& in ſui vtilitatem factæ,late tradit Ioan.Guttier.libro primo can.quæſt. capitulo 36. & an ſucceſſor ſingularis eccleſiæ teneatur ſtare colono, vel inquilino, remittimus lectorem ad Hierony. Grat. conſil. 96. num.23. Petr.Duen.reg.240.nu.9.Aluar.Valaſc.deciſ.40. Luſitan.tom.1.& Guttier.lib. 2.can. quæſt.cap.8.nu.66.& ſeqq. Inter alios enim caſus in quibus ſucceſſor in beneficio tenetur ſtare colono,quos proſequitur Caroc.in prẹd.tractatu,par.3. concluſ.11.quattuor ſeq.enumerantur,videlicet. Quando S.Pontifex licentiam concederet locandi ad tot annos,& vt d.tempore durante Conductor a nemine,nec a ſucceſſoribus in beneficio moleſtari poſſit. Mandoſ.de ſignat. grat.titulo.Indultum locãdi.verſ.Supponamus igitur,&c. Item quando inchoatus eſſet annus,vel laborerium,& res non eſſet amplius integra,& ſic vt pro anno incœpto ſucceſſor in beneficio teneatur ſtare colono, Franc.Marc.deciſione Delphin.1,6.col.fin.par.2.Borgn. Caualcan.d.deciſ.44.nu.32. qui Doctores hanc opinionem tanquam æquiſſimam, & in conſcientia fundatam valde commẽdant; & faciunt dicta per Octau.Cacheran.deciſ.Pedemont.182.ſub num.10. & hic caſu extenditur etiam ad ipſum conductorem,ſcilicet,vt pro anno cẹpto non poſſit recedere a locatione, vt quia forte videret parum vtilitatis eſſe conſequuturum.Fran.Marc.deciſione 102.in fine,parte 1.Caualcan.ibidem,num. 24 Item vt ſucceſſor in beneficio teneatur ſtare colono , ſi conſuetudo loci ita obſeruet,quæ in hoc attendenda eſt, Franc.Mar. deciſ.144. par.1. Caroc. loco cita,concluſ. 4.per quem etiam in concluſ.20. nu.75. declaratur diſpoſitio Sacri Concilij Tridenti. Seſſ.25.de reſor. c.11. vt locatio anticipatis ſolutionibus licet non præiudicet ſucceſſoribus,afficiat tamen locatorẽ; quare ſi beneficium vacaret per reſignationem,tenetur locator refundere id,quod accepit;ſi vacaret per mortem,tenebitur hæres,ne locupletetur cũ aliena iactura, & ſic ſolum datur actio ad repetendum contra recipientem,& eius hæredem. Caualcan.loco præcit.n.9.Sed an ſucceſſor in beneficio recipiens canonem, cenſeatur contractum prædeceſſoris ratum habere, vide Guttier.lib.1.cano. q.cap.36. vbi etiam habetur quando hæres prædeceſſoris reſoluta locatione teneatur ad intereſſe locatori.

Caſus in quibus ſucceſſor in beneficio tenetur ſtare colono.

20 Quinto,amplia etiam † in tranſactione,& in cõpromiſſo Rebuff.in d.compen.nu.2.& 66.Redoan. quæſt 2. c.1. & cap.36. & quæſt.51. cap.17. Feder. de Sen.optime conſ.54.Caſus talis eſt, Barbat.in rub.de reb. eccleſ.nõ alie.colum. 4.Quod intellige de rebus eccleſiæ incorporatis. Franc.in c.1.in fin de reb. eccleſ.non alien.in 6.late per Roland. conſil.15. vol.1. Dicam in limit.12 prohi-

ab interitu diſtant, & commode ſeruari poſſunt, gemmæ, & his ſimilia: Grex etiam ouium, aut caprarum, de cuius fructibus emolumenta, ac redditus percipere conſueuit Monaſteriũ, aut Eccleſia, licet poſſit vendere arietes, agnos, hircos, & hædos; non tamen licet alienare totum gregem, niſi concurrentibus cauſis, & ſeruata forma. Ludouic. Molina de contract. diſput. 455. nu. 4. dicam in ampliat. ſeqq.

Decimò amplia in bonis, quæ ſeruando ſeruari poſſunt, vt ſine cauſis, & ſolemnitatibus alienari non poſſint. Abb. in c. tua, numero 7. de his quæ fiunt a prælat. in c. nulli, ſub nu. 8. de reb. Eccleſ. alienan. Nauar. in cap. ſine exceptione, nu. 5. & probatur in hac Paulina. Ex quo infertur, gregem pecudum ſeruando

25 ſeruari poſſe, §. ſed ſi gregis, Inſtitut. de rer. diuiſ. † De pecunia vero cuius proprietas eſt Eccleſiæ, quæ eſt deſtinata ad emptionem ſtabilium, cenſuum, vel mobilium pretioſorum, conſiderando pecuniam quo ad fructuoſam conſeruationem, non poteſt alienari ſine ſolemnitate & cauſa: nam tunc connumeratur inter immobilia, ſeu mobilia pretioſa. Alexan. Iaſ. & Ripa, in l. 1. §. quæſitum, ff. ad Trebellian. Tiraq. de vtroq. retractu, gl. 7. n. 105. Boer. deciſione 209. Rodoan. quæſtione 16. & facit text. in §. conſtituitur, Inſtit. de vſufru. vbi Senatus cẽſuit pecuniã in fructu eſſe. Sic etiam pecunia, quæ ſeruatur pro aliqua futura neceſſitate pro conſeruando magis patrimonio, l. ſi Caius, §. 1. ff. de leg. 3. Iaſ. in d. §. quæſitum, num. 38. vel deſeruiret pro locatione ad pompam, l. 3. in fin. cum ſeq. ff. commodati. Regulariter tamen pecunia eſt de rebus, quæ ſeruari non poſſunt, gloſ. in d. §. quæſitum. Quæ percipitur ex redditibus beneficij, & non eſt de proprietate Eccleſiæ, poteſt alienari ſine ſolemnitate, Abb. in d. cap. nulli, vbi Bero. notabiliter, diſtinguit, quem refert Rodoan. in d. q. 16. & q. 51. c. 25. Theaurus non pertinet ad beneficiatum, ſed ad Eccleſiam, arg. text. in l. diuortio §. ſi fundum, ff. ſol. matr. *d.*

26 Vndecimò, amplia, † vt iura, actiones, nomina debitorũ, annui redditus, & huiuſmodi, non poſſint alienari ſine cauſa, & ſolemnitate, cum habeantur loco rerum immobiliũ, Cle. Exiui de Paradiſo, §. cũque annui redditus, de verb. ſign. Abb. in capit. nulli, de reb. Eccleſ. alien. Rebuff. in d. Compen. n. 54. vbi declarat rei appellatione quid contineatur, l. rei, la 1. & l. alienationis, ff. de verb. ſignif.

27 Duodecimò, amplia † etiam in pignore, vt bona mobilia pretioſa, & ea mobilia, quæ ſeruando ſeruari poſſunt, non poſſint pignorari ſine debita cauſa & forma, quia pignoratio alienatio eſt, præſertim quando res tanti eſt obligata, quãti eſt. Rebuf. in d. Compen. n. 7. niſi in extrema, & vrgẽti Eccleſiæ neceſſitate, c. 1. vbi Abb. de pignor. Conar. lib. 2. var. reſol. c. 16. n. 8. Rodoan. q. 2. c. 6.

28 Decimotertiò, ampliatur regula procedere † etiã in bonis locorum piorum per hanc Paulinam, vt non poſſint alienari ſine cauſa, & ſolemnitate requiſitis in rebus eccleſiarũ, Abb. in c. nulli, in fine, de reb. Eccl. alien. Franch. in c. 1. eod. titulo, lib. 6. Loca pia dicuntur quę ſunt fundata authoritate Epiſcopi, aliàs non eſt quod ibi exerceantur opera pietatis, & concernant pium vſum, nam aliud eſt dicere de loco, & aliud de operibus: ideoq. iura loquentia de pij l cis non *e* cõprehendunt Hoſpitalia, *e* Confraternitates, Collegia, & Congregationes abſque authoritate Epiſcopi fundatas, & conſequenter eorũ bona poſſunt alienari ſine ſolemnitate. Franch. in d. capit. 1. exſtat de hoc ſingulare Cõſ. Pariſ. 54. volum. 4. vltra Felin. in capit. de quarta, de pręſcript. qui b. adde Rebuff. in Compen. alien. rei Eccleſ. num. 56. & 57. Rodoan. quæſtione 28. 47. 49. & 51. nu. 12.

Afflict.

Affliƈt. de iur.protom.in princ.num.12. vbi de Stauritis loquitur non fundatis authoritate epiſcopi,aliàs ſecus, vt habetur in additio. Moder.ad Neapoda. de iure congrui in §.eccleſia,fol.340.dicam infra limit.5.Et quoniã Cardinal.Pariſ.in d.conſ.nihil reliquit intactum,de poteſtate, quam habent epiſcopi in viſitando has confraternitates,& laicorum collegia, poſt Dec in conſ.72. & 148. eius tamen dictis adde Conc.Triden.ſeſſ.22.c.8.& 9.de refor.& vide quod antea fuerat diſpoſitum per cap.1.de cenſi.in 6. ibi: pia loca. & per c.3. c.tua,& c. Ioãnes,de teſt.Clem.quia contingit,de religio.domib.Abb.in c.inter dilectos, in fine, de donat.Bald.in c.nulli, ſub num.15.C.de epiſc.& cler.

Adde Mandoſ.de Signat.Grat.tit.ſi in euidentẽ,verſ.limitari poſſunt,&c.& Borgn.Caual.deciſ.17.nu.65.par.2.Et ad ſciendum ex quibus ſignis præſumatur,& probetur Hoſpitale eſſe locum religioſum,& Epiſcopi authoritate ędificatum poſt Ioan.de Silua, in tract.de benefic.p.1.quæſt.6.nu.17. late agit Maſcard.de probat.concluſ.869.& adeſt egregia Rotæ Rom.deciſio,in deciſ.75. diuerſ.p.1.& ſi neſciretur, an authoritate Epiſcopi fuerit locus ille ad talẽ vſum deputatus, in dubio ſtandum eſſe poſſeſſioni & rei, quæ prima facie apparet, docet Feder.de Senis in conſ.130. ſub nu.2. & vide Ant. Gabriel.lib.1. Cõium opinion.de cauſa pia,concluſ.2.per totum,& Ioſeph.Ludouicum deciſ.93.

Decimo quarto, amplia procedere non ſolum in bonis eccleſiæ, & pij loci, 29 † verum etiam in ipſa eccleſia,ſeu oratorio pij loci,authoritate epiſcopi fundato ad perpetuũ eccleſiaſticũ vſum,ſeu in ipſo pio loco; vt nõ poſſit alienari,cõcedi,ſeu ſeruitus imponi ex prędictis, Auth.Multo magis, C.de ſacroſ.eccleſ.c. ad hæc,de religio.domi.facit regula ſemel,de reg.iur.in 6.Non tamen comprehenduntur oratoria in priuatis domibus,de quibus loquitur Abb.in c.inter dilectos,de donat.quamuis in eis nõ poſſit celebrari miſſa,abſque licẽtia epiſcopi ex Decreto Conc. Trident.ſeſſ.22.c.quanta, quia nõ ſunt ad perpetuũ eccleſiaſticum vſum; neque comprehenduntur cõceſſiones cappellarum cũ ſepulturis, quæ paſſim fiunt,quia nõ dicitur alienatio, ſed conceſſio ad vſum deſtinatum. Si tamen eccleſia eſſet diruta,& non poſſet reædificari, vel reparari propter nimiam ægeſtatem,poteſt tunc epiſcopus transferre,& eccleſiam ad profanos vſus non ſordidos,erecta tamen ibi Cruce conuertere ex Decreto eiuſdem Conc. Trid.ſeſſ.21.cap.7.

Bona cõfraternitatũ laicorũ an, & quomodo ſine ſolẽnitate alienari poſſint.

Quando autem Eccleſiæ, & Oratoria cum ſolẽnitate, & Epi authoritate conſtructa pręſumãtur poſt Maſcard.de probat.concluſ.583.habetur per Menoch. in tract.de præſumpt.lib.6.præſ.79.vbi, n.9.& infra, agit,quæ dicantur Oratoria publica,& quæ priuata,de quibus ante eum ſcripſerunt Lambertin. de iure, patron.p.1.lib.1.q.11.ar.1.& Remig.in tract.de immunit.Eccleſ.p.1.ampliat. 2.Item cui debeantur oblationes,& elemoſynæ factæ huiuſmodi Oratorijs, vide Deciſ.conſ.148.nu.2.& Caualcan.qui alios commemorat,deciſ.17.nu.71.p. 2.Et circa id,ſcilicet,An bona Confraternitatum, ſeu Congregationum Laicorum poſſint ſine ſolemnitate alienari, ſatis mihi arridet diſtinctio Menochij in Commentar.de recuper.poſſeſſione,remedio 15.n.34.& infra,qui Doctor propter varias interpretum opiniones difficilem huiuſmodi diſſolutionem eſſe ſentiens,tandem ſic determinat, quod ſi Oratoriũ, in quo iſti laici omnes vna cõueniunt, eo animo ab eis ſit extructũ,ac bona ea mente vna ſimul congeſta,vt Confraternitati deſeruiant, & poſſit ipſa Confraternitas ad libitum de illis diſponere, & tractare,tunc illa bona ſeu redditus tamquam loci profani ad libitũ diſtrahi,& alienari poſſint; ſic intelligendo Bald.in Auth. Hoc ius porrectum. col.1.

Digitized by Google

col.2.verſ.2.quæro,C.ſacroſ.eccl. & in l. id quod pauperibus, quæſt. 11. C. de epiſcop.& cleric.Balb.in tract.de præſcrip.particula prima 5.par.princip. verſ. amplia 6.& Pariſ.in conſil. 34.num. 19.lib.4. Si vero Oratorium illud ab eis ſit exſtructum,vt ſit ſacrum, & Deo Opt. Max. dicatum , bonaque vna ſimul eo animo congeſta,vt ad opera Oratorij neceſſaria, & ad pauperes ſubleuandos perpetuo ſint,& tunc bona illa veluti ad illud ſolum commodum tendentia , tamquam loci religioſi iudicanda ſunt, etiam ſi epiſcopi non acceſſerit conſen ſus,& proinde non poſſint ad libitum diſtrahi,niſi accedente totius Confrater nitatis conſenſu, & Epiſcopi authoritate, ac in illis caſibus, in quibus aliorum locorum religioſorum bona alienari conceditur, ſic intelligendo quæ ſcribit Pet.Rebuf.in commentar.Regiarum Cõſtitut.tomo 2.tract. de Confratrijs, nu.9.Zabarel.in conſ.13.in princ. Panorm. in conſ.31.ſub num.1.verſ.Sed his non obſtantibus,lib.1.& Socin.ſen. in conſ.82.ſub nu.34. olim.4.

30 Decimo ſexto, amplia † etiam ſi conſuetudo eſſet in contrarium: nam ſolẽnitas a Canonibus requiſita in alienandis rebus eccleſiarum , non poteſt conſuetudine remmitti.glo.in c.cum cauſa de re iud. Abb. in c. nulli, ſub num. 6. de reb.eccle.& in c.ceterum,de donat.Rolan.conſ.15.num.14.& eſt communis opinio.& teſtatur Couar.lib.2.var.reſol.c.17.num.4.Subdens id eſſe verũ, quo ad alienationem propriam,& perpetuam,ex qua vtile & directum dominium transfertur, ſecus in datione in emphyteuſim vel in feudum, quia conſueta dari poſſunt in emphyteuſim concedi ea ſolemnitate,qua dari conſueuerunt,& dicam infra limitat.3.Quando autem conſuetudo poſſit augere, vel diminuere has ſolemnitates,late per Fel.in d.c.cum cauſa,de ſent.& re iud. Rebuff.in d.compen.nu.20.32.& 35.Redoan.q 51.c.18.fol. 95.

31 Decimo ſexto , amplia † procedere etiam vbi ita donatur vel legatur eccleſiæ,vt poſſit alienari ſine ſolemnitatibus, quia requiruntur non obſtante dicta voluntate,quæ tamquam illicita ſeruanda non eſt,c.tua,vbi Couar.num 6. de teſta.facit tex.in l.nemo poteſt,ff. de leg. 1. & habetur pro non appoſita , cum ſit improbata a iure; gl.& Abb. in c.verum,de condit.appoſ.Nam cum dominium rei ſit quæſitum eccleſiæ , res eſt effecta eccleſiaſtica , ideo requiritur authoritas iudicis eccleſiaſtici. Innoc.in c.verũ.de foro cõpet. Nõ obſtat tex.in l. 1.& 3.C quando Decr.opus non eſt:quia non militat eadem ratio de re minoris ad rem eccleſię,quia minor maior factus poteſt ratificare alienationem factam in minori ętate,toto tit.C.ſi maior fact.rat habue.quod ſecus eſt in eccleſia, quia per eccleſiæ ratificationem abſque ſolemnitatibus, nõ validatur contractus, cum de neceſſitate requirantur ſolemnitates, etiam quod appareat de euidenti vtilitate,vt dicam infra ampliat.15.ſecus eſt in alienatione rei minoris,in qua tunc non requiritur Decretum,Capic.deciſ.113.faciunt not.per Redoan.q.78.c.2.n 13. Tum etiã quia res minoris remanet laicalis & in caſu noſtro res efficitur eccleſiaſtica,& mutata perſona,mutatur rei ſtatus,l.per procuratorem,ff.de acquir.hęred.

32 Hoc intellige quando legatur eccleſiæ capaci,ſecus ſi incapaci,†quæ non poteſt retinere in cõmuni, quia tũc poteſt alienari ſine ſolemnitate. Rebuff. in d. comp.nu.29. Rolan.conſ.15.vol.4.poſt Hypp. Sing.132. In alienatione Frãc. in c.1. de reb.eccl.nõ alie.in 6 verſ. 12.limita. Idque amplia ſi in tali legato facto eccleſiæ incapaci, dicatur quod nõ poſſit alienari, quia adhuc poterit alienari, & deinde pecunia conuerti in eccleſiæ vtilitatẽ,gl.in c.1.de relig.domib. lib.6.in verbo, Domum, Abb. Fel. & Dec.in cap.cum in præſentia,de probat.

S.Anto.

Digitized by Google

S. Ant.in 3.par.Summæ,tit.12.c.1.in princ.Armilla,in verbo,Alienatio,num.
29.Dicam in limit. 6.

Decimoſeptimò, amplia regulam prædictam procedere non ſolũ in bonis
ſtabilibus eccleſiæ,ſed etiam in rebus ſolo cohærẽtibus,vt ſunt arbores,quæ ſo
o cedunt,ſi radices egerint, & iure ſoli iudicãtur, l.adeo, §.ſi alienã, ff.de acq.
er.don.§.ſi Titius, Inſt.de rer.diuiſ.ideo ſeruus ruſticus deputatus prędio cõ-
putatur inter immobilia. Abb.in c.nulli,n.2.de reb.eccleſ.alien.† & poſſeſſio-
nis appellatione continentur res poſſeſſæ,vt ſunt arbores,quæ ſolo inhęrẽt.Na
uar.in conſ.6.nu.2.de reb.eccleſ.alien. quas regulariter beneficiatus nõ poteſt
incidere etiam nõ fructiferas,& contraueniẽdo incideret in pęnas huius Pau-
linæ.Nauar.in cõſ.7.eo.tit. Beneficiatus enim æquiparatur vſufructuario, glo.
f in cap.pręſenti, de off.ord.in 6.& vſufructuarius f nõ poteſt incidere,l.æquiſſi
mũ,§.fructuarius,ff.de vſufr.Limita nõ procedere in ſilua cędua, nemore,arũ-
dineto,& alijs arboribus cæduis,quæ per inciſionem ſunt in fructu, & renaſcũ
tur, quia per huiuſmodi inciſionem non deterioratur fundus, l. diuortio, §. ſi
fundum,cum §.ſeq.vbi Bar.& Iaſ.ff.ſol.mat.l.qui fundum,ff. de cõtrah. emp.
l.ſilua cędua,ff.de verb.ſig.limita etiam ſi ex inciſione,huiuſmodi arborũ fun-
dus fieret fructuoſior,quã eſſet antea,incidendo arbores opacas,ſiue quæ vm-
bram ſummam efficiunt,vt quando nimia denſitas noceret arboribus,& fru-
ctui ab eis ferendo, & impedirent augmentum fructuum, & vtilitatem aliarũ
arborum ſufficientium prædio. Nauar.in d.conſ.6.eo.tit.vel exciderẽtur arbo-
res fructiferæ,vetuſtæ,ac corruptæ,vel non fructiferæ,& in earum locum aliæ
vtiles ſubſtituerẽtur,l.agri,ff.de vſufr.arg.§.in pecudũ,Inſtit.de rer.diuin.Bar.
& Iaſ.in d.§.ſi fundũ, Tiraq.de retractu conuen.§.3.gl.1.a.num.23. vſque ad
30.vbi etiam de creditore habente in pignus,emphyteuta, colono, & alijs ha-
bẽtib. ius in re, & per Redoan. de reb. eccl.alien.q.79.c.7.Itaque beneficiatus
debet vti arboribus,& fundo,vt nihil agriculturę,& arboribus noceat,& pro-
prietas agri nõ deterioretur, d.§.fructuarius, ac boni viri arbitratu,frui,& re-
g cte colere quaſi bonus paterfamilias. l.item ſi fundi,ff.de vſufruct. g

34 Decimooctauò, amplia etiam †ſi cõtractus eſſent vtiles Eccleſię,nam ſi ſine
ſolemnitate fiãt,ſunt nulli, Frãc.Sarmient.de reddit.eccleſ.p.1.c.2.3.& 4.Vinc.
de Frãch.deciſ.35.& alij,quos refert Redoan.q.46.& 24.in d.trac.de reb.eccl.
alienan. Contrarium tenent Dec. in cap.1.in 1.lectu.nu.71.de conſtitut. & ibi
Adden.in verb.contentioſo,& in c.quæ in Eccleſiarum,n.28. eo.tit. Rebuff. in
d.Cõpen.n.34. Redoan.q.20.& 51.c.7. Nauar.in Cõmen.de alien.rer.eccl.ſub
num.17.alios cumulat Ant.Gabriel.lib.5. Com.opin. in tit.de reb.Eccl. alien.
Concl.1. & nouiſſime Maſcard. de probat.Concl.75. qui refert hãc eſſe magis
communẽ & veriorem opinionẽ, faciũt dicta per Afflict.in Conſt.Reg.Con-
ſtitutionem Diuæ memoriæ,num.66.quod in augmentum feudi valet aliena-
tio ſine aſſenſu directi domini,eſt tamẽ in electione Eccleſiæ,ſi vult ſtare con-
tractui, & procurare expeditionem ſolemnitatum etiam inuito contrahente.
Sarm.d.c.2.nu.21.Redoan.d.q.20. nu. 193.

Ad cuius opinionis corroborationem,ſcilicet,quod contractus initus in Ec-
cleſię vtilitatẽ,nõ ſeruatis ſolemnitatibus ſuſtineatur,adde quod illam etiam ſe
ctatur Roderic.tomo 1.quæſt.regul.q.27.art.9.& ratio eſt:quia in hoc caſu in-
teruenit finis,ſeu effectus,ad quem reſpiciunt iura ſolemnitates requirentia in
alienatione rei Eccleſiæ, cum ſint inuentę ad euitandas deceptiones. Rebuf.in
conſ.109.num.13.& conſ.111.nu.9.& ſeq.poſt Albert.Brun.in tract.de forma

& ſolemnit. actus rubr. de cauſis formæ, & ſolemnit. Declara quod ita demum talis contractus erit nullus, vel validus, ſi eccleſia in cuius fauorem ſolemnitates ſunt introductæ, hoc volet, eique placebit, adeo, quod hæc nullitas non poſſit ab alio allegari, quam ab ipſa eccleſia. Innocen. cuius dictum ſequuntur Hoſt. Zab. & alij, in c. 1. in prin. de his quæ fiunt a præl. ſine conſ. Cap. Pan. in c. diuerſis fallacijs, nu. 6. de cler. coniug. Deci. in c. quæ in eccleſiarum. nu. 31. in fine de conſtitut. Rota Rom. in deciſ. diuerſ. deciſ. 153. nu. 11. & ſeq. vol. 2. & deciſ. 262. n. 9. p. 3. lib. 3. ita quod ipſa volente ſtare contractui, nō poteſt eius aduerſarius dicere contractum nullum. Menoch. qui alios congerit in addit. ad Caſ. 172. n. 62. & infra. Intellige dummodo Eccleſia poſt initum contractum, illi ſtare volens, parata & ſolicita ſit adhiberi facere legitimas ſolemnitates, vereque ac cū effectu eas adhiberi faciat, ſeu Papæ aſſenſum ſuper contractus validitate obtineat, ne conductor, ſeu ceſſionarius perpetuo ſtet in ſuſpenſo, & eccleſia ſemper in tuto, iuxta terminos inſignis deciſionis Vinc. de Franc. in deciſ. 35. quem ſequitur Amæd. a Ponte, in commentar. ad tit. qui feud. dare poſſ. num. 148. Secundo declara, quod licet defuerint ſolemnitates iuris poſitiui, dummodo iuſta cauſa interuenerit, tuta cōſcientia poterit quis res eccleſiæ detinere, donec contractus in foro exteriori caſſetur ob defectum ſolēnitatum, vt præter Sarmen. in d. tract. parte prima. capit. 2. numero 6 & 7. voluerunt etiam Abb. in capitulo 1. in fin. de reſt. in integr. Nauar. in Comment. de ſpol. cleric. §. 2. ſub numero 6. Redoan. in præd. tract. quæſt. 45. numero 4. & ſequen. & Roderic. in præd. quæſt. 27. artic. 10.

35 Decimo nono, amplia † in vnione eccleſiarum, quia vnio dicitur alienatio, vt not. Abb. in c. tua, nu 4. de his quæ fiunt a prælat. text. in Clem. fin. de reb. eccleſ. non alien. Rebuff. in d. compen. nu. 14. præterquam in caſibus a iure permiſſis vigore etiam Decretorum Conc. Trid. ſeſſ. 21. de reform. c. 5. & ſeſſ. 24. de reform. generali, c. 13. & 15. & ſeſſ. 23. c. 18.

36 Vigeſimo, amplia † etiam ſi res, quæ peruenit ad eccleſiā, erat antea obligata creditoribus vt non poſſit alienari abſque ſolemnitatibus pro illis ſatisfaciendo, ſecundum vnam opinionem, quam refert Lapus allegat. 25. n. 4. nam dominium ipſo iure tranſiuit ad eccleſiam vt ſupra, ampl. 8. & eſt effecta eccleſiaſtica vt dixi ſupra amplia. 16. quæ opinio mihi magis placet, tamē ipſe Lapus in fine refert alteram opinionem contrariam, quam ſequitur Redoan. q. 51. c. 8. nu. 18. Ego vero cenſeo quod aut alienatio, ſeu venditio fit a iudice eccleſiaſtico ad
b inſtantiā creditorum, ſicut poteſt fieri propter vrgens debitum legitime *b* cōtractū ab eccleſia, prout not. gloſ. in ſumma, 12. q. 2. & Abb. in c. ad noſtrā, de reb. eccleſ. alien. & tūc debet adhiberi cauſę cognitio, ſ. vt exiſtat cauſa vrgēs alienādi, 2. quod debitū ex bonis mobilibus eccleſiæ nō poſſit ſolui, idq; liqueat iudici per diſcuſſionem bonorum, 3. quod vendatur res minus dānoſa, 4. quod pro paruo debito nō vēdatur res magna, 5. vt ipſius iudicis eccleſiaſtici interueniat authoritas, & quod oīa iſta præcedant Decretū iudicis, & ſubſequatur ſubhaſtatio, quæ ſi conſiderantur in venditione rei minoris vt per Affli. dec. 249. multo magis in re eccleſię prohibita alienatione nō pręſumitur prohibita alienatio ex cā neceſſaria, vt ea quę ob æs alienū fit, l. alienationes, ff. fam. erciſc. & nō ſufficit ſimpliciter æs alienū ſubeſſe niſi etiā creditores vrgeant. Maſcar. de prob. concl. 1237. Aut ipſe prælatus eccleſię vult vēdere ex ſe. & tūc nō pōt abſque aſſenſu Apoſtolico, & ita vidi practicari, & expediri Breue Apoſtolicū cōmiſſum ordinario loci ad inſtantiā Conuentus I E S V S Maria, de Neap. ordinis Prędicatorum.

37 Vi-

37 Vigeſimo primo, amplia † etiam in re ſterili ſeu domo, quæ plus incommodi quam vtilitatis affert. Rebuff. in d. compen. num. 121. ſi modo non concurrunt tria, de quibus in limit. 4. Capic. deciſ. 105. Rodoan. q. 51. c. 20. nu. 2. & 3.

d *ADDITIO. De theſauro inuento ad quem pertineat, vide §. theſauros, Inſtit. de rer. diuiſ. l. 1. C. de theſaur. lib. 10. Couar. in reg. peccatum, in fi. de reg. iur. in 6. Tiraq. de retract. conuent. in fine num. 96.*

Ad pleniorem illius explicationem poſt Afflict. in Conſt. Regni Dohanæ ſecreti. recentiores Scribentes videlicet Menoch. in tract. de præſumpt. lib. 5. præſ. 30. num. 5. & infra. Petr. Nauar. in tract. de reſtit. lib. 4. capit. 2. num. 72. & ſeq. Ludou. Lopez. in Inſtructor. conſcientiæ. par. 2. c. 2. & latius Molina, de iuſt. & iure diſput. 56. & de Theſauro in bonis eccleſiæ reperto, vide Borgnin. Caualc. deciſ. 612. par. 2.

e *ADDITIO. Hoſpitale fundatum authoritate epiſcopi gaudet priuilegijs eccleſiæ. Afflict. deciſ. 67.*

f *Idem tenet Afflic. in Conſtit. reg. Iuſtitiarijs, num. 18. vbi etiam tenet, quod inciſio arborum fructiferarum ſit iudicium criminale & appellatione arborum fructiferarum contineri quercus: & de Beneficiato ſi æquiparetur vſufructuario, vel vſuario, vide Abb. in c. cum eſſes, num. 21. de teſta. Redoan. q. 51. c. 25.*

g *Sequitur ex prædictis, quod pretium arborum, quas beneficiatus non poterat incidere item marmorum & lapidum, quia non ſunt in fructu, tenetur conuertere in vtilitatem eccleſiæ & non ſuam, & quando dicatur in eccleſia vtilitatem conuerti. declarat Rebuf. in d. compen. num. 73. De fodinis auri, argenti creta, & arena, eſt tex. in d. l. diuortio, § ſi vir. ff. ſol. matr. & quando poſſit inquirere, vel exercere ac inſtituere, habetur in d. §. fructuarius, & de lapidicinis eſt etiam text. in l. ſi ex lapidicinis, ff. de iur. dot.*

h *Tunc dicitur debitum legitime contractum ab eccleſia, quando fuit cum aſſenſu Apoſtolico, alioquin non poſſunt bona eccleſiæ obligari, vt fuit dictum ſupra ampliat. 3. niſi fuiſſet verſum in vtilitatem eccleſiæ, quod tenetur probare creditor in tribus caſibus, vt in mutuo, in depoſito, & pro ſolutione debiti eccleſia legitimè contracti, nec creditur aſſertioni prælati Rebuff. in d. comp. alien. num. 38. vſque 42. Couar. lib. 2. var. reſol. c. 17. num. 3. Deci. conſ. 36. poſt Abb. in c. 1. depo. & in c. quod quibuſdam de fideiuſſo. Bart. in l. ciuitas, ff. ſi cer. pet.*

Non creditur Prælati aſſertioni interueniſſe tractatū in alienat. rei eccleſ. cū extenſionibus.

Hoc videlicet, quando creditor probare habeat pecuniā eſſe verſam in eccleſię vtilitatem, & quādo eccleſia ex mutuo ſuſcepto a pręlato, vel alio eius adminiſtratore teneatur, poſt Redoan. in præſ. tract. quęſt. 56. cum duob. ſeq. cap. diligēter explanat Menoch. li. 2. de arbitr. iud. Cēt. 5. Caſu 432. quo loco, & in trac. de pręſumpt. lib. 3. præſ. 55. diſſerit etiā de coniecturis, ex quibus id probari poſſit; cuius dictis adde, quod Abbas, qui recipit pecuniam conuertendam in certā cauſam pro neceſſitatibus monaſterij, obligat monaſteriū, licet non conuerterit in illā cauſam, ex Com. opinione, de qua teſtatur Io. Vincēt. de Anna, Singulari 1. Et quod ibi ſubdimus, ſcilicet qđ de hac verſione in vtilitatē eccleſię non credatur aſſertioni Pręlati, amplia vt nec ex eius aſſertione ꝓbetur tractatus requiſitus in alienatione rei eccleſię, ſed de eo fieri debere ſcripturā ſeparatā, docent ex multis Domini de Rota deciſ. 716. diuerſ. n. 2. & 3. p. 1. Extēde vt neque

præd.

præd.tractatus probetur ẽt ſi in inſtrumẽto alienationis diceretur, habito colloquio & tractatu, cum non ſit ad id ſpecialiter confectũ; neque ſufficeret ſi in d.inſtrumento fieret de tractatu mentio per relationem ad aliud inſtrumentũ, niſi producatur & exhibeatur. Hier. Magonius deciſ.12. Rotæ Lucenſis, nu.24. & 25. notab.6. Rolan. a Valle conſ.15.n.10. Qualiter autem debeat fieri, & præcedere tractatus circa alienationem bonorum Monaſterij, tradit Rodericus tomo, 1. quæſt. reg. q.27. art.2. Formam vero, ſeu ſolemnitatem, quam Capitulum Cathedralis, ſeu inferioris eccleſiæ adhibere debet in alienatione alicuius prædij ipſius Capituli, deſcribit Menoch. in prealleg. addit. ad Caſ.172. num.28. & infra. Proſper de Auguſtino. V.I.D.

38 *Quænam ſint res quæ ſeruando ſeruari non poſſunt.*
39 *Conceſſio in emphyteuſim abſque aſſenſu Apoſtolico, quando valeat.*
40 *Quænam dicantur ſolita concedi.*
41 *Intelligentia tex. in c. terrulas. 12.q.2.*
42 *Quando imminet ſumma neceſſitas, non ſeruantur ſolemnitates.*
43 *An diſpoſitio huius Paulinæ habeat locum in remiſſione legati, ac rei non incorporatæ.*
44 *In remiſſione caducitatis non requiritur ſolemnitas.*
45 *An in principe permutante cum eccleſia.*
46 *Præſumuntur ſolemnitates ex antiquitate temporis.*
47 *Præſcriptio legitima ſuccedit loco decreti.*
48 *An hæc Paulina ſit vbique recepta.*
49 *Pœnæ contra male alienantes, & an habeant locum ante condemnationem.*
50 *Quænam excuſent a pœnis huius Paulinæ.*

HAnc Regulam ſic ampliatam, limita Primo in locatione, & cõductione per triennium, vt in hac Paulina, cum declaratione tamen de qua ſupra in 4. ampliat.

38 Secundo, limita † in rebus, quæ ſeruãdo ſeruari non poſſunt, vt in hac Extrauag. glo. in ſumma 12.q.2. Rebuff. in d. comp. alie. rer. eccl. num.25. Socin. in fallen. reg.110. nu.2. & ſunt quæ vltra triennium durare non poſſunt abſque notabili deterioratione. arg. l. lex quæ tutores, C. de admin. tutor. cum ſimil. alleg. per Redoan. q.6. n.29. vbi tenet, quod etiam veſtes attritæ, & animalia ſuperuacua poſſunt vendi abſque Decreto, & facit text. in l. fin. C. quando Decr. opus non eſt. Sed debet pretium conuerti in vtilitatem eccleſiæ. Ac ea, quæ magis expedit diſtrahi quam ſeruari, non ſunt prohibita alienari, Redoan. q.51. c.1. n.4. Et quid bonorum mobilium appellatione, quæ ſeruando ſeruari non poſſint, comprehendatur, vltra Abb. c. nulli, de reb. eccleſ. alien. & præallegatos, declarat etiam Molina, de contract. diſput.465. nu.3. Idem dicendum eſt de re mobili minus pretioſa Rebuff. nu.24. Redo. loco præalleg. dicam infra, lim.8.

39 Tertio limita † in conceſſione in emphyteuſim, habente tres cõditiones, ſcilicet in caſib. a iure permiſſis, de bonis ſolitis ab antiquo dari in emphyteuſim, & cum euidenti eccleſiæ vtilitate, vt in hac Extrag. ſecundũ Caietan. in verbo, excommunicato, cap.75. & dixi ſup. in reg. ſub nu.5. Bona igitur, quæ reuertuntur ad eccleſiam, & ſunt ſolita concedi, ſi nõ ceſſet prima cauſa, poſſunt iterum concedi iuxta cõſuetum modum ſine ſolemnitate. Abb. & Doct. in cap. vt ſuper, de reb. eccleſ. alien. Rebuff. in d. compen. nu.33. probatur etiam in c. .. de feud. in tit.

tit.de his qui feud.dar.poſſ.& tit.epiſcop. vel Abba.in vſib.feud.vbi Iſer.Alua. Præpoſ.& Afflict.Ruin.conſ.41.num.39. Franc.Curt.in tract.de feud.par.2.q. 1.Couar.lib.2.var.reſolut.cap.17.Iul. Clar.de feud.q.13.& in §.emphyteuſis,q. 6.Calder.cōſ.vlt.Paul.Caſt.in l.etiam,ff.ſol.matr.Bero.conſ.86.vol.1.Redoan. q.51.c.6.& q.60.& 61.Menoch.conſ.70.vol.1.Alex.Stiat.in repet.huius Extrauag.num.34.43.& 44.Molina de contract. diſput.466.& 468.num.20.poſt Afflict.in Conſt.Baiulos, ſub num.85.

40 Sed quando dicatur † res ſolita cōcedi, declarant etiam Dec.in conſ.147.nu. 4.& in Auth. Qui rem,nu.20.C. de ſacroſ.eccle.Franc.Curt.ibid.n.44.Capic.in inueſt.feud.in verbo, feudum dant,verſiculo Prælati eccleſiarum,fol.142.vſq; ad 148.Iul.Clar.in d.§.feudū.q.13.Redoan.q.65.ſed vltra eos lege aurea verba Afflicti in Conſt. Regni, Conſtitutionem Diuæ memoriæ,ſub nu.67. quem ſequitur Alex.Stiat. ſub nu.19.& 33. & Molina d.diſput.468.nu.20.vide Ripam in l.filiusfam.§.Diui,num.65.ff.de leg.1.

Notandum tamen eſt Cōmunem eſſe opinionem,quod tunc dicatur res ſolita concedi, quando reperiuntur duæ conceſſiones illo modo factæ, ſimul cum curſu quadraginta annorum,vt refert Iul.Clar.in loco præallegato, dicens eſſe tenendam tamquam tutiorem.

Concluſionem hanc, nempe, quod Prælatus bona concedi ſolita,ad eccleſiā reuerſa,poſſit iterū ſine aliqua ſolemnitate concedere ſeu infeudare,notabiliter ampliat & limitat Amędęus a Ponte,in Commentar.ad tit.qui feud.dare,poſ. a.num.155.vſque ad finem.Item amplia,vt per Rolan.cōſ.1.nu.83.vol.1. Item quādo dicatur res ſolita concedi ſeu infeudari, præter Doctores citatos,vidēdi ſunt Paris de Puteo,in tract.de feud.redintegrat.ſub rubr.Res ſolita cōcedi quādo dicatur,nu.11.& infra Pręfatus a Ponte loco cit.nu.151.& ſeq.& Anton.Maria de Camb.in quodam alio ſuo conſ. collocato poſt 30.deciſ.Caual.par.1.nu. 95.119.171.& 185.cum ſeq.probatur autem iſtud ſolitum,aut per duas locationes cum curſu 40.annorū, aut per vnā ſolemniter factam; prout ita fuiſſe aliàs tentū in Rota Rom.ac eſſe Cōmunem opinionem traditur in deciſ.160.diuerſ. n.5.vol.2. vbi vero in ſecunda locatione fuiſſet adiecta noua cōuentio, ſeu noua qualitas,tunc facit,vt non poſſit dici confirmatoria primę locationis,ſed eſſet noua conceſſio diuerſa a prima,vt in eadem deciſ.nu.9.habetur, & per Caualc.deciſ.30.nu.87.& ſeq.par.2.ac ex adductis per Cacheran.deciſ.Pedem.23. nu.22. & infra ſatis comprobatur. Idem etiā vbi excederetur modus conſuetus ſeu forma cōſueta alteraretur, vt declarat Vrſil in annot.ad deciſ. Afflicti 305. nu.5 .& latius d.Amęd.ibidem,n.144.& eſt Com.Doctorum ſentētia referente Ripa,reſpon.1.num.17.& 18.ſub tit.de iure emphyt. Caualc.deciſ.25.nu 13. par.2.ideoq; vti nouus cōtractus debitas requireret ſolemnitates.Intellige procedere, vbi alteratio ex nouis pactis adiectis eſſet, quo ad ſubſtātialia ipſius actus,non autē ſi alteratio eſſet reſpectu aliquarū qualitatū,quę tamquā accidētales non eſſent in conſideratione,Cald.in conſ.11.ſub rubr.de feud. eſt Cōmunis Concluſio referente Alex. in conſ.9 n.2.lib.3.Hieron. Magonius, deciſ.14. Rotæ Lucenſis, nu.30.& 39.& ibi addentes lit.E, & quando alienatio dicatur in melius,exēplificat Riminal. conſ.340.nu.17. vol.2. vbi etiam aliqua tradit, quot tēpora requirantur vt res dicatur effecta de menſa.Inſuper ſupra affirmata Cōcluſio, videlicet,quod in bonis eccleſię concedi ſolitis,remittatur ſolēnitatis obſeruatio,inter ceteras, quas patitur exceptiones, eſt, vt nō procedat in bonis, quæ etſi,ſemel vel pluries fuerint conceſſa,ſunt tandem aliqua de cauſa ad

Res ſolita concedi, qualiter probetur.

Quando no procedat concluſio, & in bonis eccleſiæ.

ipſam

Digitized by Google

ipſam eccleſiam reuerſa,eiuſq. patrimonio incorporata,ac de illius menſa effecta,ſicq. prima ſua natura amiſſa,nouam aſſumpſerint, Creſcent.deciſ.1.nu.5. ſub tit.de reb.eccleſ.alien.vel non.poſt Zabarel.in c.2.q.12. de feud. Menoch. lib.2.de arb.iud.Cent.5.Caſu 433.quo loco,& in tract.de præſumpt.lib.6.præſ. 87.exprimit coniecturas ex quibus id conijciatur,poſt Redoan.in præd.tract. q.62.& Parid.de Puteo,vbi ſuprà,nu.6.& ſeq.Amæd.à Ponte,loco cit.nu.160. notab.Maſcard.de probat.Concluſ.203.latè præd.Anton. Marc. in prælleg. conſ.nu.194.& infrà.Reliquos recenſere omitto,cū ſatis abundè per Doctores ſcribētes ſuper c.1.qui feu.dare poſsūt,& per Redoan.quæſt.61.de eis agatur; Vnū nō pertraſeundū duxi,ſcilicet,vt bona ad Eccleſiā reuerſa,quotieſcumque ceſſaret cauſa primæ conceſſionis,& rebus nō ſic ſtantibus,non poſſit dari pro eodē canone,ſeu pretio,quando plus fuerit oblatum,vel facta diligenti inquiſitione plus reperiri potuiſſet,pp veriſimilē ſpem maioris perceptionis iuxtą terminos ſingulariter diſcuſſos per Dn̄os de Rota,in deciſ.360.diuerſ.vol.1.& vide Paul.de Caſt.cōſ.61.incip. Videtur.& Rim.cōſil.100.n.4.& conſ.567.vol.3.

conced. ſolitis remittatur ſolemnitatum obſeruatio.

41 Quartò limita,† in re immobili parua,vt poſſit alienari cū conſenſu Epiſcopi,abſque ſolemnitatibus,capit.terrulas,12.quæſtion. 2. & tūc tria copulatiuè requirūtur,vt res ſit exigua,& modica,quod nō ſit eccleſiæ vtilis,& neceſſitas. Rebuff.in d.compen.nu.122.& 60.Redoan.q.13.num.19.& q.51.cap.8.& 20. num.6.Res igitur ſterilis,ſeu inutilis prædictis non concurrentibus,non poteſt alienari abſque ſolemnitate.Capic.deciſ.105.Bero.conſil.83.85.59.& 91.vol.1. Guid.Pap.deciſ.156.Rebuff.num.121.& iuramentum prælati de non alienando,nō extēditur ad hanc rem exiguam.Abb.in c.fin.de eccleſ.ædific.in cap.vt ſuper,de reb.de eccleſ.& c.2.de feud.Redoan.d.q.13.nu.11. Capic. in Inueſt. feud.in verſic.feudū dant,Cōcluſ.20.fol.147. Nota quod text.in d.c.terrulas, per hāc Extrauag.non eſt correctus,vt dicit Alex.Sriat.hic,n.3. Nō obſtat text. in c.ad aures,de reb.eccleſ.quia ibi ponitur vnus de caſibus à iure permiſſis,& procedebat ante hanc Extrauag.per quā hodie non poteſt concedi in emphyteuſim niſi tribus concurrentibus,ſcilicet, quod ſit in caſibus a iure permiſſis, de bonis ſolitis ad antiquo dari in emphyteuſim,& cū euidēti vtilitate, in præced.limitat.quibus tribus concurrentib.poteſt cōcedi incōſulto Romano Pontifice; Quænam dicatur res exigua & modica, vltra gloſ.in d. cap. terrulas, & Redoan.q.10.eſt in arbitrio boni viri, inſpecta cōditione eccleſiæ,ſi eſt tenuis, vel multum abundās, attenta qualitate temporum,locorum,& rerum,arg.l.1. de iure deliber.& c.de cauſis,§.1.de offi. deleg.Abb.in cap.1.nu.8. de reſtit. in integr.Canoph.in repet.huius Paulinæ, num. 46.

Adde quod hoc cenſuit Sacra Congregatio Concilij,ſcilicet neque Conſtitutionem Pauli II. neque Conc.Trid.Decretum derogaſſe diſpoſitioni,c.terrulas,12.q.2.

Quintò,limita in bonis ſtauritarum, fraternitatum, hoſpitalium, collegiorum,ſeu aliorum locorū non fundatorum authoritate epiſcopi,in quibus non habet inſtitutionem neque deſtitūtionem, Redoan. quæſt. 49. nu. 8. & per ea quæ dixi ſupra 13.ampliat.cùm ſequenti.

Sextò, limita in bonis relictis, & donatis Eccleſiæ quæ eſt incapax retinendi etiam in cōmuni,vt ſunt fratres Sācti Franciſci de Obſeruantia,& Capuccini, de quibus mentionē facit Concil.Trid.ſeſſ.25.de reg.capitulo 3.vt poſſint alienari ſine ſolemnitatibus,& pretium cōuerti in eccleſiæ neceſſitatem. Socin. in Reg.110.nu.3.Dec.in c.in præſentia,n.271.de prob. & dixi ſupra ampliat. 16.

42 Septimò, limita † ſi immineret ſumma neceſſitas alienandi, & tantā celeritatem requireret, quod ſuperiorē conſuli non patiatur, tunc poteſt alienatio ſine conſenſu Papę vel alterius ſuperioris, cui fuit iuramentum præſtitū de non alienando minimè requiſito, Abbas, in c.fin.num.7.de eccleſ.edific.Card.Zabar. loquens de bonis Hoſpitalium, in Clem.2.q.11.de religioſ.domib.Rebuff.in d. Compend.num. 35. loquens pro vtilitate communi in munienda Ciuitate, & per Redoan.q.13.num.13.cum ſeqq.& quæſt.5.num.51.& quæſt. 15. nu. 7. & 9.Canophil. in repet. huius Extrauag. num.85. Item pro redemptione captiuorum, & alimonia pauperum, quando periculum eſſet in mora. Lege aurea iura in c.aurum, & c.gloria epiſcopi, 12.q. 2.

Octauo, limita, in re mobili minus pretioſa. Rebuff.in d.compend.num.24. Redoan q.51.c.1.nu. 4.

43 Nonò, limita † nō habere locum diſpoſitionem huius Paulinę, in repudiatione, vel remiſſione legati, ſeu hæreditatis, ac rei eccleſiæ non incorporatæ. quia remiſſio nō eſt alienatio, l.alienationis, ff.de verb.ſignif.& prælatus, ſeu beneficiatus, poteſt præiudicare eccleſiæ in acquirendis, Iaſ.in l.ſeruus, num.2. C. de pac.& in l.legatum, ff de leg.1.dixi ſuprà in ampliat.7. tamen tenetur eccleſiæ reſarcire damnum, gloſ.in cap.2.in verſic.aut neglectū, 12.q.4.Abb.in cap. ad pręſentiū, de pignor.Franc.in.c.1.de reb.eccleſ.non alienā.in 6.Silu.in verbo, Immunitas, primo, nu.12.Rebuff.in d.Comp.alien.n.31.Redoan.in d. tract. q.2.c.7.num.12.& q.3.num.60.ac q.21.num.25.q.76.num.31.& q.51.c.4.non tn̄ incurrit pœnas huius Paulinæ, Reg. Odia, de reg.iur.in 6.facit text.in l. qui autē, ff.quæ in fraud.credit. de debitore qui poteſt renunciare legatum in fraudem creditorū, Couar.in c.Rainaldus, §.3.de teſt.Bald. in l. maximum vitium nu.11.C.de lib.præter.quē refert Ang.in verbo, Excōmunicatio, primo, nu.20. Sed hęc procedūt in foro exteriori, non autē interiori: quia tenetur debitor facere id quod poteſt pro ſoluendis debitis iuſtis. Pet. Nauar.lib.3.de reſt.c.1.nu. 13. ſi tamen prælatus, ex iuſta cauſa ob ſcandalum vitandum omiſiſſet acquirere, nō tenetur: quia eccleſia potius debet pati damnum temporale, quam permittere ſcandalum animarū fidelium, S. Thom. & ibi Caietan. 2.2.q.43. Art. vlt.in reſp.ad 5. in fi. Quando verò eſſet reus, ſeu actio communis prælato, & eccleſiæ, ſeu Capitulo, non poteſt in præiudicium Capituli renūciare, Rebuff. in d.Comp.num.30.verſ.& iſta opinio.Iul.Clar.in § emphyteuſis, q.11.

Prælatus poteſt præiudicare eccleſię in acquirēdis, vide Riminald.cōſil.315. n.16.vol.2.Adde quod hāc opinionē ſequitur Aluar.Valaſc.deciſ.77. Luſitan. n.1.tomo 1.Amplexi sūt etiā Domini de Rota, vt liquet in deciſ.233.diuerſ.n. 6.par.3.lib.3.iuncta deciſ.184.n.9.eod.lib.ad obiectionē illā, ſcilicet, ꝙ quādo Prelatus cedit iura ſibi cōpetētia ratione hęreditatis eccleſię ſuę relictę, ad quā ſibi, & eccleſię actio eſt quęſita ex teſtamento, cedēdo, & repudiando, videtur acquirere, & adire hæreditatē tamquam neceſſariū antecedēs; ex Ripa, conſil. 170.col.2.vol.1.non enim poſſet cedere, niſi prius ſaltē ordine intellectus intelligatur adijſſe; & ita potius eſſemus in acquiſito, quā in acquirendo, & per conſequēs ceſſioni illi obſtaret Paulina tamquā abſque ſolemnitatibus per eam requiſitis factæ; ſi quidē per eoſdem Dominos in alia deciſ.30.par.3.lib.2.iuncta deciſ.Putei, 519.lib.2.Reſpōdetur, ꝙ ex quo illa ceſſio nō eſt ordinata ad acquirēdū & adeūdū principaliter, ſed potius ad repudiandū, quod illa acquiſitio momentanea, quæ fit, nō eſt in cōſideratione; Licet verior & tutior ſit opinio Contraria relata ſupra, ſub nu.23. ſcilicet, quod non tantum in acquiſitis, ſed etiā in

acqui-

Digitized by Google

acquirendis non poſſit fieri remiſſio à ſolo Prælato abſque ſolemnitate, quæ vltrà ſuprà allegatos corroboratur ex deciſ. Caputaquenſ. 359. par. 2.

Decimò, limita in rebus quæ nondum ſunt incorporatæ menſæ Epiſcopali, ſeu Capitulari, Clem. 1. in verſ. ad menſam, de exceſſ. prælat. ca. 2. de feud. Abb. in c. vt ſuper, de reb. eccl. alien. vt poſſint concedi ſine ſolemnitatib. dummodò duret prima cauſa, vt dixi ſuprà limit. 3. quæ & quomodo res dicatur de menſa, vltra Doct. in locis præallegatis, & in c. 1. de his qui feu. dare poſſ. in vſib. feud. vide Redoan. q. 52. Aduerte, quia tam per nonam, quã per hanc decimã limitationẽ, euitantur pœnæ extrinſecæ huius Paulinæ, non tamen intrinſecæ nullitatis contractus, non enim precluditur via eccleſię aduerſus repudiationem, ſeu remiſſionẽ legati, ac rei non incorporationẽ factam in damnum Eccleſiarum, quia Rectores earum vtilia, nõ inutilia agere potuerunt; ideoq. dato, quod in quærẽdis videatur quod factum Prælati poſſit præiudicare Eccleſiæ, & licet Eccleſia poſſit agere contra Prælatũ, qui illi præiudicauit in non acquirendo, non tamen per hoc videtur ſublatum remedium reſtitutionis in integrum, ex allegatis per Riminald. in c. 315. nu. 15. & infrà vol. 2.

Vndecimò limita, vt poſſit Prælatus ſine ſolemnitatibus reſtituere rẽ, quam iniuſtè detinet, Rebuff. in d. Comp. n. 28. Canoph. in rept. huius Paulinę, nu. 37.

Duodecimò, limita vt valeat trãſactio abſque ſolẽnitatibus, quando poſſeſſio nõ eſt penes Eccleſiã: nam ſi per tranſactionem Eccleſia rem relaxaret in cuius poſſeſſione exiſtit, tunc requiruntur ſolẽnitates. Rebuff. in d. Comp. nu. 21. Rolan. conſ. 15. dixi ſupra, ampliat. 5. Intellige de re dubia, alioquin nõ dicitur trãſactio, l. 1. ff. de tranſact. & dummodo ſit in euidentem Eccleſiæ vtilitatem; tutius tamen erit aſſenſum Apoſtolicũ obtinere, ſi in futurum Eccleſia nollet ſtare contractui; ſic practicatur, & ita vidi expedita Breuia.

44 Decimotertiò, limita † vt poſſit ſolus prelatus, ſeu Rector remittere caducitatem emphyteutæ Eccleſiæ, Iaſ. in l. legatum, nu. 13. de leg. 1. & in l. ſeruus, nu. 2. C. de pac. Curt. de feud. parte 2. quæſtione 2. princ. num. 7. per ea quæ dixi ſuprà limit. 9. hoc enim dependet ex voluntate beneficiati. Afflict. deciſ. 97. Iul. Clar. in §. emphyteuſis, quæſt. 9. 10. & 11. quæ pœna caducitatis, an, & quando remiſſa præſumatur notab. tradit Menoch. in tractatu de præſumption. lib. 2. præſumpt. 112. & an caducitas incurſa tempore prædeceſſoris, poſſit per ſucceſſorem intentari; & de canone decurſo tempore prædeceſſoris & non ſoluto, cui debeatur, an heredibus illius, vel ſucceſſori in Eccleſia; de vtroque agit Hieron. Magon. deciſ. 70. Rotæ Fiorentinę.

Decimoquartò, limita quando contractus eſſet in euidentem Eccleſię vtilitatem, vt non requirantur ſolemnitates, ſecundum quoſdam Doct. relatos ſuprà ampliat. 18. ſed hodie per hanc Paulinam requiritur aſſenſus Apoſtolicus, vt dixi ſuprà, num. 5. & 34.

45 Decimoquintò, limita † in Principe permutante cũ Eccleſia, ſecundũ Hoſt. in cap. ... de rer. permut. licet Contrarium teneat Innocent. vt prędixi ampliat. 1. & eſt magis tutum.

Decimoſextò, limita quando Eccleſia eſſet grauata per fideicommiſſum reſtituere, Rebuff. in d. Compen. nu. 29. & 30. Redoan. q. 51. c. 3. nu. 22.

46 Decimoſeptimò, limita † quando non apparet de ſolemnitatibus, ſed præſumuntur propter diuturnitatem temporis mortuis cõtrahentibus, Rebuff. in d. Compen. nu. 37. & in conſil. 111. nu. 12. Afflict. deciſione, 107. nu. 5. & deciſione, 368. num. 7. Capic. deciſione 16. Gramm. deciſione 79. Crauet. de ant. temp.

Digitized by Google

par.3.§.vidimus,nu.24.cum ſeq. Redoan.in d.tract.q.39.& 48. Nauar. conſil. 1.de reb.Eccleſ.alienan.in antiquis,& 16.in nouis. Rolan.conſil.15.nu.12.vol. 2.Alex.Stiat.in repet. huius Paulinæ,ſub nu.20.de qua ſolemnitate pręſumenda latè per Felin.in c.ſicut,de ſent.& re iud.Iaſ.in l.ſciendum, ff.de verb.oblig. Rimin.conſil.292.ſub nu.87.Ruin.conſ.41.cumulat,& reaſſumit Maſcard. de probat. Concl.75.&154. & 482. vbi notabiliter limitat, & ſublimitat ; & an ex curſu triginta annorum,vltra Nauar.in d.conſ.& conſ.1.de pręſcr.in nouiſ. vide Dec.conſ.56.ſub nu.8.& conſ.341.nu.13. Soc.in regula 376.in verſ.ſolemnitas extrinſeca,& an credatur inſtrumento in quo aſſeritur ſolēnitates fuiſſe adhibitas.Bar.conſ.41.par.1.

Propter tēporis diuturnitatem præſumitur ſolēnitatem interueniſſe, cū declaratione.

Pręſumuntur ſolemnitates propter diuturnitatem temporis; Adde quod hãc Concluſionem multorū authoritate comprobat Nauar.in conſ.3 nu.7.de Cenſib in antiq. Declara Primò, quod cum hæc præſumptio ſit fundata in taciturnitate partium,ex Socino iun conſ.56.ſub nu.13.& 14.lib.1.ſecus eſſet dicēdum ſi intra ſpaciū 30. annorum ſuper ea per partes aliqua lis mota fuiſſet. Rota diuerſ.deciſ.160.nu.6.vol.2. Secundò declara, talem præſumptionem nunquam habere locū, vbi ex inſtrumento conſtaret ſolemnitatem fuiſſe defectiuam, & minus legitimã.Caſſador.deciſ.3.nu.7.de procurat.Redoan.q.39.ſub nu.29.eſt magis Com.opinio, referente Caualc. qui alios cōcordes adducit,deciſ.29.ſub num.24.par.2. Amplia etiam & declara, vt per Ant. de Gama,deciſ.48.Regni Luſitaniæ,& per Riminal.cōſ.343.vol.2.& in conſ.461.vol.3.& conſ.571.eod. vol. Quid verò dicendum ſit in præſumptione aſſenſus Apoſtolici ?

Traditur plena elucidatio illius articuli, nu. 5. an ex temporis diuturnitate præſumatur aſſenſus Apoſtolicus.

Vt huius Articuli,qui admodum frequēs,neceſſarius, & difficilis eſt, veritas liqueat,amicorumq; votis morem geram,idcirco exactius illum examinando, breuiter præſupponendo dicimus,quod de ſtylo, & obſeruantia Curiæ Romanę conceſſio aſſenſus Apoſtolici ſuper alienationibus rerum Eccleſiæ,nō indulgetur,niſi pręuia delegatione S Pontificis in perſonam aliquorum in dignitate eccleſiaſtica cōſtitutorum, qui videant an conceſſiones cedant in euidentē Eccleſiæ vtilitatē,& ſi ita apparuerit,illas confirment,aliàs non,de qua obſeruantia teſtatur Vincent.de Franch.in deciſ.239.nu.1.quæ commiſſio ſolet expediri in forma Breuis,ſeu per Bullam,de quibus Reſcriptis,eorumq. Clauſulis eſt videre apud Staphil.de Reſcript.in forma Breuiū,n.20.& infrà in 2.editione,Gomeſ.in tract.Breuiū,nu.22.& ſeq.Mandoſ.de Signat.Grat.tit.Si in euidentē,& latius apud Redoan.in præd.tract.q.20.nu.89.& pluribus ſeqq. Quæritur modo an præd.aſſenſus Apoſtolicus, (cuius cōceſſio paſſim fit per Diploma ſeparatū,vt prædixi,) ex tēporis diuturnitate præſumatur? Reſpōdeo,quod iſta difficultas fuit propoſita in Rota Rom. vt habetur in deciſ.179.diuerſ.vol.2. Cuius integrum tenorem,vt cūctis innoteſcat,huc inſerere curauimus,prout ſequitur.

NEAPOLITAN. FVNDACI, LVNÆ, PRIMA IVNII M. D. LXXVIII. *Dificultas fuit reſtricta, An ex lapſu 38. vel 39. annorum, cum continua quaſi poſſeſſione, ſeu ſolutione canonis, præſumatur beneplacitum Sedis Apoſtolicæ. Et an præſumatur conſenſus Confraternitatis in alienatione facta per Ioan. Antonium in ſorores de Caracciolis. Circa primam reſoluerunt ex lapſu 30. annorum cum poſſeſſione, præſumi beneplacitum ex Put. & Aug. de reb. Eccleſ. non alien & alijs plurib. in Romana Sancti Laurentij in Damaſo, coram D. de Rubeis, iſto anno allegatis. Quo ad ſecundam partem Domini dubitabant, cum ſimus in Vniuerſitate, vel Collegio, in quo requiritur conſenſus Collegij ad remittendam caducitatem, vt latè cumulat Clar. in §. emphyteuſis, q. 19. Et quia monia-*

les

les videntur potentiores, cum quibus eſt facta alienatio; ſed hoc tollitur ex facto: quia ab initio fuit in particulares. Solum igitur remanet difficultas de Collegio, ſeu Vniuerſitate, ex adductis per Clar. d. q. 10. Hactenus deciſionis verba. Verum quia hæc reſolutio non eſt vſquequaque ſufficiens, ad pleniorem dilucidationem firmo Concluſionem, ſcilicet, quod quando intercedit ſolus lapſus annorum 30. vel 40. abſque alia coniectura non inducitur præd. præſumptio, Hugo Celſ. in conſ. 111. nu. 18. Ferret. notab. vbi huius rationē reddit in conſ. 248. nu. 12. & ſeq. vol. 2. Limitatur Primò, quando cum præd. temporis decuſu probatur ēt, ſeu cōſtaret Summum Pontificem habuiſſe ſcientiam, & tolerantiam illius contractus, ſeu alienationis, in qua eius licentia, & conſenſus erat neceſſarius, & de cuius præſumptione agitur, ex Alex. in conſ. 9. n. 8. lib. 3. quā Alexandri declarationem eam ſequendo commendat Felin. dicens de ea nunquam obliuiſcendum, in c. ſicut, ſub nu. 33. verſ. Bene fateor, de ſent. & re iud. Afflict. deciſ. 107. in fine, Crauet. in tract. de antiq. temp. p. 3. in princ. Ioan. Cephal. conſ. 628. num. 80. vol. 5. Redoan. in præfat. tract. q. 48. nu. 16. Maſcard. de probat. concl. 416. nu. 2. Com. opinio. de qua per Menoch. in tract. de præſumpt. lib. 3. præſ. 132. num. 71. qui hanc ſcientiam præſumi inquit, vbi contractus fuiſſet celebratus in eo loco, in quo eſſet notorium, & conſequenter veriſimile, quod ipſe ſuperior, & ſic Papa ſciuerit ex dictis per Capic. deciſ. 4. num. 29. & 30. Secundò limitatur, quando concurreret perſeuerantia partium in ipſo cōtractu, cum afflictorum ſolutione, prout Romę iudicatum fuiſſe atteſtatur ex quibuſdam deciſionibus manuſcriptis Mohedani, & Fabij, quæ circumferebantur, Hieron. Gabriel. conſ. 88. nu. 18. & ſeq. vol. 1. quibus conformatur prænarrata à nobis deciſio, quæ eſt Robuſterij, & quod hæc ſit magis Com. opinio, etiam abſque ſcientia & patientia ſuperioris, Ferret. conſ. 249. nu. 26. vol. 2. Declara, vt hęc limitatio non procedat, quando per partiū conuentionē, ſeu pactum, & ſic conditionaliter Papę beneplacitum requireretur, propter appoſitionem Clauſulę, videlicet, (Si & quatenus beneplacitum, & conſenſus S. Sedis Apoſtolicę interueniat) per quam ſignificatur, ipſarū partiū voluntatem eſſe, vt Eccleſię omnino ſit conſultū per Papę aſſenſum, & notitiā, & per cōſequens vt a d. futuro euentu ipſius cōtractus validitas pēdeat, & demonſtretur, quo caſu verè & non pręſumptiuè de dicto aſſenſu apparere debet, ad tradita per Ruin. in cōſ. 68. nu. 17. & 18. lib. 1. & per Ioan. Cephal. in conſ. 447. nu. 88. & infrà, vol. 3. & eſt Communis opinio, vt docet Berous, conſ. 16. nu. 14. & conſ. 90. n. 4. vol. 3. Ioſeph. Ludou. deciſ. 52. Rotæ Lucanę, nu. 25. & ſeq. optimè, & in ſpecie Caualcan. deciſ. 8. ſub num. 23. p. 2. aſſerens hoc eſſe valdè notandum, quia pauci ad hoc animaduertunt; ac ita per ipſum vti Iudicem delegatum fuiſſe iudicatum, eiuſq. ſententiam Romę confirmatam. Tertiò limitatur, quoties cetera habilia ſupponerētur, ſcilicet, quod de iuſtitia tituli appareret, aliaq. de iure requiſita concurriſſent, & ſic quod cauſa alienandi ſuberit, ac in euidentem Eccleſię vtilitatem ſit cuntractum, &c. ex Ferretto in pręaleg. conſ. 248. nu. 24. qui in terminis ita reſpondet, ſi aliud Canonicum non obſtet. Quartò, limitatur vt pręd. licentia, ſeu cōſenſus pręſumatur adhibitus, quando tranſactum eſſet tempus immemorabile. Crauet. loco pręcit. nu. 19. quem ſequitur Menoch. vbi ſupra, in eod. n. 71. in fine. Declara, niſi conſtaret, vel alia coniectura colligi poſſet, quod partes arbitrabantur eo opus non eſſe, vel non intellexiſſe illū velle adhibere ex Ioan. Vincent. Hondedeo in cōſ. 21. nu. 36. cum ſequent. & conſ. 89. nu. 26. lib. 2.

Optimè ad hanc 2. limitationē faciunt dicta p Rimin. cōſ. 199. col. 1.

Hinc non immerito quęritur, An pręd. tempus 30. aut 40. annorum in-

C 3 telligatur

telligatur currere viuente illo Prælato,ſeu Rectore, qui fecit alienationem. Reſpondeo negatiuè,immò neque poſt mortem illius,niſi data ſcientia,& patientia cuiuslibet Rectoris, ſeu Prælati ſucceſſoris,eoq. maximè, vbi plures intra d. tempus ſucceſſiſſent: quam probare debet is, qui ſe fundat in d.præſumptione, prout colligitur ex dictis per Caualcan.deciſ.46.ſub nu.29.p.1.

Quãdo non apparet de decreto Cõmiſſarij, an ex tẽpore diuturnitate interueniſſe præſumatur.

Ex pręcedentis Articuli diſcuſſione, alia emergit quęſtio dubitãdi materiam præbens,& in qua Iudices, apud quos in facti contingentia huiuſmodi proceſſus abſoluendi pẽdent,nimis perplexi eſſe vidẽtur; An ſcilicet,ſi appareat de ſupplicatione,& petitione pręd.aſſenſus, ac de cõmiſſione facta a S. Pontificis delegatione,ad confirmandum,ſi in euidentem,& c.de ipſa cõfirmatione,ſeu Cõmiſſariorum decreto ſubſequuto non conſtet,num ex temporis diuturnitate illud interueniſſe pręſumendum ſit. Reſpondeo,quod etſi pręſens dubium à Doctoribus formaliter,& in ſpecie tactum non reperi, compellor negatiuè reſpõdere,nempè,quod niſi appareat omnia contenta,& mandata per Sumũ Pontificem in huiuſmodi reſcriptis Apoſtolicis commiſſis iudicibus delegatis, per ipſos verè fuiſſe exequuta,ad illa pręſumenda temporis diuturnitas non ſufficiat, immò eſſet maxima præſumptio,quod Commiſſarij voluiſſent decretum interponere,eo quod nõ inueniſſenr expoſita in ſupplicatione verificari, verum vbi cum temporis curriculo concurreret etiam iuſtitia contractus,& euideus eccleſiæ vtilitas,continuatio poſſeſſionis cum canonis ſolutione,ſcientia,& patiẽtia cuiuslibet Rectoris ſucceſſoris,aliter reſpondendum eſſet. Vide Riminal. conſ. 430.vol.3.& conſil.74.vol.primo.

47 Decimooctauò,limita† vt poſſit res eccleſię alienata pręſcrib' bona fide,poſt mortẽ illius,qui malè alienauit ſpacio quadraginta annorũ. Rebuf.in d. Compen.nu.39. Redoan.in tract.de reb.eccleſ.q.79.c.3. Maſc.de probat.Concl.225. nu.12. Molina de iuſtit.diſput.76. Alex.Stiat.ſuper hac Paulina,ſub n 56. Nau. conſ.1.2.& 3.de præſc.in nouiſ. Io.And.& Doc.in c.2.de reb. eccleſ.alien. in 6. & in c.cura, & ibi gl.de iure patr.& cum Paulus I V. contra res malè alienatas exceptionem legitimæ præſcriptionis opponi non poſſe conſtituiſſet, Pius I V. reuocauit, & ad vim Iuris Communis reduxit, vt in eius Bulla incip. Prouida. fol.981.in Bullar.& tunc præſcriptio ex 40.annorum curriculo, habet vim Decreti. Redoan.q.2.c.3.nu.12. & aduerſus præſcriptionẽ datur nihilominus Eccleſiæ reſtitutio, Clem.vnica,de in integ.reſt. Felin.in c.1.n.8.de præſcript. Affl. deciſ.329. Couar.ĩ Regula, Poſſeſſor, p.3.§.fin.de reg.iur.in 6. Molina, de iuſtit. Diſput.80. Itẽ nõ incongrue dici poſſe videtur, quod cũ in terminis noſtris pter Ius Commune antiquũ, alienationi rerũ Eccleſiæ reſiſtat hæc Paulina, per quã additur, vt ẽt in caſu licito non poſſit fieri abſque aſſenſu Apoſtolico, quod hæc quadragenaria pſcriptio cõcurrente duplici prohibitione fortior redditur, & hodie nõ ſufficere ex adductis in ſimili per Ruin.in conſ.41.nu.27.vol.1.& per Tiber.Decian.conſ.43.nu.19.vol.1.& prohibita præſcriptione,non intelligitur

i cẽtenaria,nec illa cuius initij memoria non exſtat. Felin in rubr.de præſcr.nu. 18. & mala fides probatur eo ipſo, qđ inſtrumentũ iniuſti tituli reperitur penes poſſeſſorẽ. Nau.in conſ.3.& 5.de præſcr.in nouiſ.& de inſtrumẽto reperto poſt præſcriptionẽ, vide eundem in conſ.1.de reb. Eccl.alie.in antiq. & 16.in nouiſ.

Decimonono limita in locatione vltrà triennium,de bonis quæ non fructificant quolibet anno, vt dixi ſuprà, ampliat.4.

Vigeſimò, limita in quibusdam Religionibus, quæ poſſunt alienare vſque ad certam ſummam ex priuilegio Apoſtolico, vt refert Compend. Mendic. in

verbo,

verbo, Alienatio; quę priuilegia erunt videnda, an ſint reuocata per illã Clau-
ſulam generalem in eorũ confirmatione, dummodo ſint in vſu, & Sacris Ca-
nonibus, & Decretis Concil. Triden non aduerſentur, vt infrà, in verbo, priui-
legia Regularium.
48 Vigeſimo primò limitant† hanc Paulinam non procedere in locis in quibus
non fuit vſu recepta in totum, vel in partem. Card. Caiet. in verbo, Excõmuni-
catio, c.95. quẽ ſequitur Nauar. in Man. Cõfeſſ. c.27. ſub nu.149. ſubdens, quod
in paucis locis eſt recepta quo ad pęnas extrinſecas, quamuis in multis ſit rece
pta quo ad diſpoſitionẽ principalem, & pęnam intrinſecam nullitatis contra-
ctus; qui idẽ dicit in c.23. ſub nu.62. & in Compend. alien. nu.21. & in conſ.10.
n.2. de reb. eccl. alie: in nou. Tolet. ĩ Sum. lib.5. c.91. verſ. dico tertio de hac Pau-
lina, Felin. in c. de quarta, ſub n.3. de præſcr. & vltra Nauar. vide Boer. dec.224.
Silu. in verbo. Excõmunicatio, 7. nu.83. in fi. Sarment. de reddit. Eccleſ. par 1. c.
2. n.20. Io. Guttier. lib.1. Cano. quæſt. c.8. Molina, de Cõtract. diſp.466. n.8. Re
doan. de reb. Eccl. alie. q.36. n.21. & q.58. nu.25. vbi de ea, nu. 21. vſque ad 26.
Quãdo aũt dicatur Lex nõ vſu recepta, vt nõ obliget tranſgreſſores, Abb & ꝓ-
fundius Felin. in c.5. de treg. & pace. Nauar. c..n.41. Sil. in ver. Alienatio, q.15.
& ĩ verbo, Lex, Couar. lib.2. Var. reſol. c.16. ſub n.6. Menoc. in tract. de pręſũp.
lib.2. præſump.2. Eman. Roderic. tomo 1. quęſt. reg. q.6. Art.11. in fi. & ĩ ꝓprijs
terminis hui⁹ Paulinæ, Borgn. Caualc. dec.43. n. 2.4. & 5. Vinc. Carroc. in trac.
locati, & cõduc. par.3. tit.1. de reb. eccl. locan. Concl.9. f.129. Verum aſſertio il-
la. ſ. opus eſſe vt lex obliget, qđ ſit vſu populi recepta, c. in iſtis, §. leges, 4. diſt. l.
de quib. vbi Doct. ff. de legib. nõ eſt ita amare intelligenda, vt a ſubditorũ volũ-
tate pẽdeat obſeruatio, ſed ſatis eſt, vt Lex ſit ꝓmulgata in Ciuitate Metropoli-
tana, ſicuti Romæ cõmuniter fit. Nauar. latè in conſ.1. n.19. de Conſt. Sed quã-
do per lapſũ decennij, ex quo lex promulgata fuit ab initio à populo non fue-
rit vſu recepta, neque moribus vtẽtiũ approbata, idq. legiſlator ſciẽs, ſeu vidẽs,
taceat, diſſimulet, & non obſeruãtes impunes relinquat, tunc eſt tacita reuoca-
tio. Medin. in C. de reſtit. q.36. Couar. loco præcit. Gemin. ĩ d. §. leges, Doctores
Cõmuniter in præalleg. c.1. de treg & pace, ac Nauar. in eod. cõſ. nu.23. Igitur
cũ iſta Extrauag. ſit cũ alijs in corpore iuris impreſſa, ac in iudiciali foro cite-
tur, quotidieq. Rom. Curia pro eius obſeruãtia pronunciet, ac ita eius praxis ſe
habeat in expediẽdis paſſim Breuib. ſi in euidentẽ, &c. & ex ea emanẽt abſolu-
tiones a cẽſuris, diſpẽſationes, & habilitationes ĩ vtroque foro quo ad cõtraue
nientes, ob id ſignificatur Summos Pontifices velle illã obſeruari quo ad om-
nes partes ſuas, ꝓut expreſſè dicitur in iuramẽto quod præſtant Prælati, & Ab-
bates, vt dixi ſup. nu.6 ideoq. exiſtimo non poſſe dici, qđ non ſit morib. vtentiũ
recepta integraliter, licet præfatorũ Doctorũ pręſertim Caiet. & Nau. magna
49 ſit authoritas, † male tamẽ alienantes, cõmittunt ſacrilegium, Caiet. in d.c.4 ſ.
Innoc. in c. verũ, de foro compet. Pœnas cõtra eos impoſitas refert Rebuff. in
dicto Cõp. à n.102 vſque ad 116 & Redoan. q.76. Quattuor verò pęnę expreſſè
per hanc Paulinã imponuntur. Prima eſt, nullitatis contractus; Secunda, quo
ad perſonas, excommunicatio vniuerſalis tam contra alienantes, quã recipien
tes Tertia eſt interdictus ingreſſus Eccleſię ipſo iure, quo ad Põtifices, & Abba
tes, & poſt ſex mẽſes ſuſpẽſio, eo ipſo à regimine & adminiſtratione. Quarta, vl
trà excõmunicationẽ quo ad beneficiatos, eſt priuatio ipſo facto illius benefi-
ci , cuius bona alienauerint , abſque declarat. vacatio, & ſic ipſo iure priuati,
Nau. cõſ.4. & 14. de reb. eccl. alien. in nouiſ. Sed abſolutio eſt Epiſcopalis cũ nõ

C 4 ſit

ſit reſeruata,c.nuper,de ſent.excō.Cenſurę tamē ſtatim infliguntur in foro cō ſcientiæ; In pœna verò priuationis, requiritur ſentētia etiam quod hic dicatur abſque declaratione,qđ intellige nō opus eſſe ſententia condemnatoria,ad pę nā,ſed ſolū requiritur ſentētia declaratoria criminis,reū illud incurriſſe; & ſic requiritur declaratio facti: nam pęna ipſo iure inducta,nō habet locū in foro conſcientiæ ante condemnationē,gloſ notab.in c.fraternitas,12.q.2.quam de clarant Felin.in c.1.ſub nu 41.verſ tertius caſus,de Conſt.vbi Dec.nu.72. etiā ſi dicatur:abſque declaratione.Nau. in Man.confeſſ.c.23.nu.66. & de dat. & promiſſ.n.41.Molina de iuſt.Diſput.86.Caieat.in D.Thō.22.q.62.Art.2.Ant. Grabriel.lib.Cōmū.opi.Concl.34.Couar.latè,& not.in Epitome 4.ibi Decret. in 2.par.de ſponſ.c.6.§.8.ſub nu.10. vbi qđ nec ante exequutionem. Vnde iſti beneficiati nō tenētur abſtinere ſe a beneficijs,dignitatibus,& officijs,niſi prę ceſſerit ſententia declaratoria; Ita tenuit Doctor P.Marius Andria. in relect. huius Paulinæ,q.14.Henri.ī Sum.lib.13.de Excom.c.56.§.3.in tex.& gloſ.q... & vide infrà,in verſic.beneficiorū reſignatio,& in verbo Sodomia,ī fine.Sed vtcūque ſit,ego vidi Breuia à Sacra Pęnitētiaria in foro cōſcientię tantū obtē ta ab i s,qui alienarunt ſaluo aſſenſu Apoſtolico,& tradiderunt poſſeſſionē eo nō obtēto,vt poſſint abſolui a cēſuris,& diſpenſari ab irregularitate,ac retine re,& obtinere beneficia,ita vt curent obtineri beneplacitū Apoſtolicū,aut alie nationes reſcindi, ac bona eccleſiaſtica reſtitui. Alia etiā Breuia vidi expedita in foro exteriori per Signaturam S.D.N.& ita conſulerē pro tutiori,pręſertim ab obuiandum moleſtationibus quæ in futurum oriri poſſent.

5º Alienans autem bona eccleſiaſtica ſine ſolemnitab· † excuſatur a pęnis prędi ctis,Primò,ex bona fide,quæ in foro cōſcientię excuſat; dicitur enī,in tex.pręſumpſerit,qđ verbū denotat dolū,& temeritatem,vt dixi ſuprà,ſub nu.9.Nauar.in conſ.19.de reb.eccl.in nouiſ.Secundo,ignorantia facti probabilis,excu ſat,ab ignorātia iuris,in pſonis nō ita peritis.Nau.in d.c.23.nu.44.Tertio,quā do fuiſſet erratū in ſubtilitat.b.iuris,non peccatur mortaliter vel quādo ꝓ alie natione eſſent aliquæ Doctorum opiniones,vel eſſet ius non clarū,vel dubitabile,Felin.in c.1.n.15.de ſent.& re iudic.Nau.in conſ.8.de reb.eccleſ. alien.in antiq.& conſ.2.de præſc.in nouiſ.& in Cōmen.de alien.ter.eccl.ſub.nu.16.vbi dicit,quod non peccat moraliter,qui tranſgreditur legem humanā,malè intel lectam, ſed credens bona fide ita eſſe intelligendam ſecundū Inno.receptum in c.ꝑ tuas,il 2.de ſimon.Felin.in loco prxalleg. Quarto, excuſat à pęnis huius Paulinæ reuocatio alienationis, & pęnitētia ante realē, & pacificā traditionē, c.ſi quis presbyterorū,& ibi gloſ.in verbo celeriter,de reb.eccl.alien.Iaſ.ī l.fin. n.13.C.de iure emphyt.Couar.lib.2.Var.reſol.c.16.n.7.nā reuocatio,& reſtitutio poſt traditionē,nō excuſant à cenſura,& pęna,Nau.in cōſ.3.n.4. de reb. eccl.nō alien.in antiq.& 18.in nouiſ.Quintò,apparētia iuſtę cauſę excuſat alie nātē à culpa mortali,licet alienatio eſſet ipſo iure nulla: qa qui bōna fide facit aliquid contra legē humanam,putans ſe iuſtam cauſam habere id faciēdi, nō peccat mortaliter Nau.in Man.Confeſſ.c.23.n.43.& in d.Cōmen.de alien.n. 10.Sextò, beneficiatus, qui alienat iuſta de cauſa rē Eccleſiæ inconſulto Papa, etiam cum cōſilium eius requiratur quo ad forum exterius, bona fide faciens conditionem Eccleſiæ meliorem,non peccat quo ad Deū mortaliter,nec incidit in pœnas præfatæ Paulinæ:tum, quia nō frangit legem per præſumptionē, tum,quia alienat in caſu permiſſo à iure,tum,quia licet non ſeruet formā alienādi iuris humani,ſeruat tamen formā iure naturali,& diuino neceſſariā: quę

eſt

eſt magna conſolatio multorũ, qui per ſimplicitatem vel ignorãtiam alienant res Eccleſiæ incõſulto Papa. Ita Nauar.in d.Comment.ſub n.17.vbi tenet valere alienationẽ in foro conſcientiæ,poſt Abb.in c.1.nu.17. de reſtit. in integr.
i Fel.in c.1.nu.39.de Conſtit.i Et hæc breuiter,clarè, vtiliter, & ordinatè dixiſſe ſufficiant de hac materia alienationis rerum eccleſiæ.

Stephanus Quaranta V.I.D.

1 *ADDITIO. Præſcriptio immemorabilis etiam ſi omnibus præſcriptionibus & conſuetudinibus derogaretur,ſub tali derogatione nõ comprehenditur. Maſcard. de probat.Concl.12.& 15.num.55.*

Limita Primò,niſi ſpecialiter ipſa immemorabilis reijciatur. Roderi. tomo 1.q.regular.q.9.art.5. in fine. Secundò limita, quando conſuetudo vti iniqua, aufertur,& reprobatur:quia tunc ſimiliter,& immemorabilis ſublata,& reuocata cenſetur.Couar.cum alijs ab eo citatis,lib.3.Var.reſolut.c.13.ſub nu.5.vide Gonſalez ad 8.Reg.Cancel.gloſ.33.fol.472.& Alex.Monetam,in tract. De Diſtribut.quotidian.par.2.q.12. num. 22.

X *ADDITIO Aduertendum verò eſt, quod licet quidam Doctores tenuerint Contrarium,vt refert Rebuff.in d.Comp.nu.42.& Redoan.q.46.tamen eſt intelligẽdum, vt poſſit quis tuta cõſcientia retinere rem Eccleſiæ abſque ſolemnitatibus alienatam in euidentem eius vtilitatem, quouſque Eccleſia reſtitutionem petierit: ita Sarment.notabiliter,conciliando Doctores,in tract.de redditib.Eccleſ par.1.cap.2. num.6.& 7.*

AMBITIO.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, Pium IV. edidiſſe conſtitutionem Romæ publicatam die 5.Octobris 1565.incip.Et ſi Rom.Pont.f.849.in Bullario. *Cõgruit titul.de ſentent.*

Contra Nuncios Apoſtolicos,ne à Principibus ad quos mittuntur, debeant mendicare fauores,aut literas cõmendatitias ad dignitates, & gradus obtinendos,aut fauores ad officia eccleſiaſtica conſequendũ,per Rom.Pont.cõferenda ipſis,vel alijs conſanguineis,& neceſſarijs ſuis,neue illis etiam vltrò ſibi per Principes ſpontè oblatis vti ſub maioris excommunicationis latæ ſententiæ, ac priuationis Eccleſiarum,& beneficiorum pęnis,& inhabilitatis ad illa, & ſuffi ciunt literæ, vel preces oratorum Principum ad hoc legitimè probandum, & omninò conuincendum tenoris ſequentis. *excom. ſeu de conceſ. pręben.*

Pius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, ad futuram rei memoriam.

ETſi Romanum Pontificem,quem Dominus Omnipotens in perſona Principis Apoſtolorum Eccleſiæ militãti Sponſæ ſuæ præficere dignatus eſt,in eius vniuerſo corpore à noxijs,quæ paſſim in illud irrepunt præſeruãdo plurimum decet eſſe ſolicitum,in hoc tamen eum multo magis inuigilare neceſſe eſt, ne per importunum ſuorum propriorum miniſtrorũ qui frequẽter ab eius latere ad diuerſos orbis Principes peregrè mitti ſolẽt,ambitum,dum videlicet eorum

Digitized by Google

nonnulli inordinato curſu ad dignitates quaslibet anhelant,& ad hoc Principum fauores demerendo, Pōtificiam,& Eccleſię pro qua miſſi fuerunt cauſam vel impudenter prodere, vel certè remiſſius agere non verentur, genuinus ille Clericalis candor deturpetur, debitus prælatorū pudor inter laicos requiratur, integritatis antiqua perſuaſio minuatur,& ob illorum fluxam fidem,immoderatamq. cupiditatem,Eccleſiaſticus ordo ſcandaloſè blaſphematur. Sanè cōſiderantes, quod annis præteritis aliqui quorundam Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum,ac etiam noſtri,& Apoſtolicæ Sedis Nuncij ad diuerſos Principes ſeculares,etiā pro ſerijs, grauibuſq. dictæ Sedis negocijs miſſi,muneris ſui decoriſq.nimium obliti,in deteſtandam prælaturarū,aliorumq. eccleſiaſticorum,atque adeo Cardinalatus honorum ambitionem collapſi, ad illos alia qualibet,quam ſanctiſſima Aaronis via peruenire ſatagentes,cōmendatitias ſuper hoc literas, & indebitos fauores ab ipſis Principibus emēdicare non erubuerunt, & quod eis recto tramite gradiendo non dabatur aſſiduis, & quibus non obſequi difficile fuiſſet, Principum efflagitationibus extorſerūt,in ſuimet qui per oſtium non intrarunt animarum periculum, & prauum aliorū exemplum. Nos itaque reſeratum his artibus aditum huiuſmodi,ne ceteris itē pateat, diligenter occludendū eſſe cenſentes, habita etiam cum venerabilibus fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus in Cōſiſtorio noſtro ſecreto matura ſuper hoc deliberatione,ac de illorū conſilio & vnanimi aſſenſu hac perpetuò valitura Sanctione,vniuerſis,& ſingulis noſtris,& quorumuis Romanorum Pontificum ſucceſſorum noſtrorum Nuncij, aliiſq ad quoſuis Imperatores, Reges, Reginas, Duces & alios ſeculares Principes pro tēpore ex quauis cauſa miſſis,cuiſcumque ſtatus,gradus,ordinis,vel præminentiæ ſint, etiam ſi Epiſcopali, Archiepiſcopali, Patriarchali,vel alia maiori præfulgeāt dignitate,in virtute ſanctæ obedientiæ,& ſub maioris excōmunicationis latæ ſententiæ,ac priuationis omnium,& ſingulorum Cathedralium etiam Metropolitan.& aliarum Eccleſiarum ac Monaſteriorum etiam Cōſiſtorialium, necnon aliarum dignitatum,etiam maiorum,& principaliū perſonatuum,adminiſtrationum,& officiorum,ac Canonicatuū,& præbendarum,ceterorumq.beneficiorum Eccleſiaſticorū cum cura,& ſine cura,ſecularium, & quorumuis ordinum regularium,etiam ex quibuſuis conceſſionibus,& diſpenſationibus Apoſtolicis in Titulū,Commendam, Adminiſtrationem,& alias quomodolibet,ac etiam Romanæ Curiæ,& aliorum etiam ſeculariū cuiuſcumque qualitatis, etiā quæ ex cauſa oneroſa aſſecuti fuerint,officiorum per eos obtentorū,ac inhabilitatis ad illa, & alia ſimilia,vel diſſimilia in poſterum obtinenda,necnon infamiæ perpetuæ per cōtrafacientes eo ipſo incurrēdis pœnis, authoritate Apoſtolica harum ſerie diſtrictius inhibemus, ne deinceps ſimiles Imperatorū,Regū, Reginarum,Ducum,aut aliorum Principum ſecularium cōmendationes,preces,aut alios etiam vocales,aut in ſcriptis fauores,ad aliquas Pontificias,aut alias dignitates ſeculares, vel regulares, aut etiam Cardinalatus alios honores & officia Eccleſiaſtica conſequendū,aut ſibi vel alijs conſanguineis,& neceſſarijs ſuis quoquomodo per ipſum Romanū Pontificem conferenda, per ſe vel alium,ſeu alios,directè vel indirectè quomodolibet ambire,ſeu procurare, ne velillis etiam vltro ſibi per Principes ſponte oblatis,vti præſumant, vel audeant: eadem authoritate,& præſentiū tenore ſtatuentes,quod omnes,& ſinguli,in prę miſſis delinquētes, nulla alia monitione præcedente, & abſque proceſſu deſuper habendo ſententias, & pœnas premiſſas irremiſſibiliter eo ipſo incurrant.

Quod-

Quodq. ad illos ſententias, & pęnas huiuſmodi damnabiliter incurriſſe legitimè probandum, & omninò conuincendum ſolæ Principum ipſorum literę, vel preces etiam per ſuos apud Sedem prædictã Oratores verbotenus porrectæ plenam, indubiam, & ſufficientem in iudicio, & extra fidem faciant, nec ad id alterius probationis adminiculum requiratur. Ac decernentes, ita per quoſcũque Iudices & Commiſſarios ẽt Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, Cardinales, ſublata eis quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate iudicari, & definiri debere. Necnon ea nunc irritum & inane quidquid ſecus ſuper his à quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Ne quis autẽ inhibitionis, & ſtatuti prædictorum ignorantiã prætendere valeat, volumus præſentes literas in Baſilicę eiuſdem Principis Apoſtolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apoſtolicę valuis per aliquem ex Curſoribus noſtris earum exemplum ibi affigendo, & dimittendo publicari, publicationemq. & affixionem huiuſmodi ſingulos, & poſt duos menſes immediatè ſequentes nõ ſecus afficere, ligare, & perinde arctare, ac ſi literę ipſę perſonaliter illis intimatæ fuiſſent.

Contra prouiſos de Cathedralibus, & Monaſterijs, Nũciatoribus dantes, vide Conſtitutionem Greg. XI. relatam infra, in verbo, electio.

APOSTATA.

PRAETER. Caietan. & Summiſtas in hoc verbo, ſciendum eſt. Conſtitutionem Pauli IV. contra apoſtatas à religione, Pium IV. reuocaſſe & ad terminos Iuris Communis reduxiſſe, vt in Bullario, fol. 654. incip. Sedis Apoſtolica, adeo quod hodie attenditur diſpoſitio Iuris Communis, prout habetur in c. pen. & fin de apoſt. in c. fin. de Regular. & in c. 2. ne cler. vel monachi, in 6. De huiuſmodi Apoſt. item & de legitime a religione expulſis, nouiſſimè, & copioſè ſcripſit Eman. Roder. tom. 1. quæſt. regul. q. 30. per totam. Quibus quomodo ex Nauarri ſententia ſit conſulendum, vide ipſum in conſ. 75. de Regul. in nou. An autem regularis, qui ob timorem iuſtitia propter aliquod crimen ab eo perpetratum, ne capiatur, & puniatur à ſuo ſuperiore, deferens tamen habitum regularẽ ſed coopertum, alio habitu publicè ſuperindutus incedens, ſit Apoſtata cenſendus? Reſpondeo, quod cum caſus Venetijs accidiſſet, fuit pro tali dijudicatus & punitus referente Thoma Triuiſano lib. 2. deciſ. 19. tum quia deferre habitum regularem eſt religionis, & geſtare illum coopertum, perinde eſt, ac ſi non ferret, cum non videatur; tum, quia prædictus timor, cum ſit reſpectu pœna bene merita, non dicitur excuſabilis, & iuſtus, quinimmo punibilis. Et an ex ſola habitus regularis dimiſſione, etiam quod non aliter conſtaret de animo deſerendi religionem, apoſtaſia crimen incurratur, videndus eſt Achil. de Graſ. deciſ. vnica, ſub tit. de Apoſtatis.

APOSTOLORVM LIMINA.

Cõgruit tit. de iure iuran[illegible] & obedient.

TENENTVR Epiſcopi viſitare limina Apoſtolorum, c. iuxta, 93. diſtinct. cap. ego. de iureiur. habetur in Pont. Rom. de forma iuramenti electi in Epiſcopum, & de Pallio; & ſtatuit Sãctus Greg. Magnus, vt legitur in Breuiario Rom. die 12. Martij. Sixtus V. Conſtitutionem edidit, de viſitandis liminibus Apoſtolorum, publicatam Romæ die 20, Decembris, 1585. incip. Romanus Pontifex, & infrà, fol. 45.

Hac

Digitized by Google

Hac perpetua Conſtitutione ſancimus, decernimus, & mandamus, vt omnes Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi, Epiſcopi, per vniuerſum orbem terrarum conſtituti, à nobis deinceps ordinandi, etiam ſi Cardinalatus honore præfulgeant, antequam munus conſecrationis ſuſcipiant, ſeu eis conſecratis Pallium de B. Petri corpore ſumptum tradatur, aut ſi ad aliam Eccleſiam transferantur, antequam illius regimini, & adminiſtrationi ſe immiſceant, ſi quidem præſentes in Curia fuerint, in manibus S. R. E. Diaconi Cardinalis ordine prioris; ſi vero abſentes, in manibus Antiſtitis qui ad impendendum munus prædictum, aut ad tradendum Pallium huiuſmodi à Sede Apoſtolica delegabitur, iurent iuxta formulam in libro Cancellariæ Apoſtolicæ Quinterno Appellato, nuper deſcriptum, ſe Beatiſſimorum Apoſtolorum Petri, & Pauli limina ſtatutis in hac noſtra conſtitutione temporibus perſonaliter, ac per ſeipſos viſitaturos, ac nobis, & ſucceſſoribus noſtris pro tempore exiſtentibus Romanis Pontificibus, rationem reddituros, de toto eorum paſtorali officio, deq. rebus omnibus ad ipſarum quibus præſunt Eccleſiarum ſtatum ad cleri et populi diſciplinam, animarum denique quæ illorum fidei credita ſunt ſalutem, quouis modo pertinentibus, & viciſſim mandata Apoſtolica humiliter recepturos, & quam diligentiſſime exequuturos.

Quod ſi legitimo impedimento detenti fuerint, iurent ſe prædicta omnia adimpleturos per certum nuncium ad illa ſpeciale mandatum habentem de gremio ſuorum Capitulorum, aut alium in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutum, ſeu alias perſonatum habentem, aut ſi huiuſmodi hominem Eccleſiaſtica dignitate, & perſonatu præditum non habeant, per Diœceſanum ſacerdotem, & ſi clero careant, omninò per aliquem alium presbyterum ſecularem, vel regularem ſpectatæ probitatis, & religionis de ſupradictis omnibus plenè inſtructum. De huiuſmodi autem impedimento docere debeāt per legitimas probationes ad dictum primum Diaconū Cardinalem per ſupradictum nuncium tranſmittendas.

Quin etiam Principes temporales, ſi quid pro eorum pietate, & erga hanc Apoſtolicam Sedem obſeruantia Rom. Pont. voluerint ſignificare, eoſdem ſiue Epiſcopos, ſiue alios qui ab eis mittentur, fidos habebunt nuncios, ac relatores, quorum opera ab eadem Sede pro illorum Dominijs, Ditionibus, & rebus firmandis ac ſtabiliendis, & cum Dei & Sanctæ Religionis cauſa ſine qua tuto conſiſtere haud poſſint coniungendis, opportuna ſinceræ charitatis officia, conſilia, atque ſubſidia expectare certo poterunt.

Ad hoc autem debitum viſitationis officium commodè explendum, ſupradicti omnes Patriarchæ, Primates, Archiepiſ. & Epiſc. Itali videlicet, vel ex Italicis inſulis, vnde in Italiam commodius traijci poteſt, veluti Siculi, Sardi, Corſi, & alij adiacentium Prouinciarum Italiæ, ac etiam Dalmatiæ, & Græcarum quæ e regione ipſius Italiæ & Siciliæ oris ſunt, tertio anno, Germani verò, Galli, Hiſpani, Belgæ, Bohemi, Vngari, Poloni, Angli, Scoti, Hiberni, & ceteri omnes, qui in Europa ſunt citra mare Germanicum, & Balthicum, ac omnium inſularum Maris Mediterranei quarto anno, & qui intra Europæ fines ſunt; his prouincijs remotiores; ac etiam Africani littoribus noſtris aduerſi, ac inſularum Maris Oceani Septentrionalis, & Occidentalis Europæ, & Africæ citra continentem noui orbis tam qui nunc ſunt, quam qui ad Catholicam fidem per miſericordiam Dei aliquando redierint, V. anno. Aſiatici verò & qui extra Aſiam, & in alijs nouis terris Orientalib. Meridionalib. Occidentalib. & Septentrionalib. tam in inſulis, quam in continentibus, & denique in quibuslibet Mundi partibus, decimo anno iter ſuſcipiant, & Deo concedente perficiant; idemq. inſtitutum tertio quoque, quinto & decimo anno repetant, & obſeruent,

Digitized by Google

uent. Hac autem annorum ſpacia, à tempore ſuſcepti muneris conſecrationis, vel pallij traditionis, aut translationis, vt præfertur incipiant. Quæ ne longius differatur, volumus quod tempus qualecumque excurſum alicui ex ſupradictis præſulibus, qui ſiue morte præuentus, ſiue alia quacumque de cauſa ob non finitum tempus ei præſcriptum dicta limina non viſitauerit, ita illius ſucceſſori effluxiſſe, & excurriſſe, intelligatur, vt termino ipſo iuxta prædeceſſoris ſui iuſiurandum completo, debitam tunc viſitationem quam primum conficere teneatur.

Hi vero ex ſupradictis Antiſtitibus qui hactenus ab hac Sancta Sede ordinati ſunt, aut dictum pallium ab ea ſuſceperunt, aut ad aliam Eccleſiam translati ſunt, prout cuique diſtantia locorum, & temporum interualla præſcripta ſunt ad ſupradicta omnia obſeruanda, à die publicationis præſentis Conſtitutionis omninò teneantur.

Iubemus igitur in virtute ſanctæ obedientiæ ſupradictis omnibus Antiſtitib. præſentibus, & futuris, vt viſitationem prædictam ſibi ſuiſq. Eccleſiis adeo vtilem, ac neceſſariam iuxta præſcriptam formulam omninò conficiant. Si vero quod abſit, non egerint, eos ab ingreſſu Eccleſiæ, ac etiam ab adminiſtratione tam ſpiritualium quã temporalium, necnon à perceptione fructuum ſuorum Eccleſiarum, a Capitulis eorum omni exceptione, & mora ceſſante, interim libere exigendorum & in opus fabricæ, ſeu ornamentorum Eccleſiæ emptionem, prout maior exegerit neceſſitas inſumendorum, ipſo facto tandiu ſuſpenſos eſſe volumus, donec à contumacia reſipiſcentes, relaxationem ſuſpenſionis huiuſmodi à Sede prædicta meruerint obtinere. Non obſtantibus, &c.

ARCHIEPISCOPI AVTHORITAS.

1 *Archiepiſcopus in quo differat ab Epiſcopo.*
2 *Iuriſdictio Archiepiſcopi varijs nominibus in iure exprimitur.*
3 *Archiepiſcopi authoritas olim erat in Electione, Confirmatione, & Conſecratione Epiſcoporum, & exactione iuramenti.*
4 *Ad conſecrationem Metropolitani, & Suffraganei Comprouinciales Epiſcopi accedere tenentur.*
5 *Suffraganeus non conſecratus à Metropolitano, quid prima vice facere debeat.*
6 *Archiepiſcopus eſt pater & Epiſcopus animarum Suffraganeorum, & de dilectione, obedientia & reuerentia erga eum.*
7 *Epiſcopus extra ſuam Diœceſim quem poſſit ſibi eligere Confeſſarium.*
8 *Archiepiſcopus poteſt proferre cenſuras contra Epiſcopum.*
9 *Epiſcopus coadiutor quanam poſſit exercere.*
10 *Archiepiſcopus an ſit Iudex ordinarius Suffraganeorum.*
11 *Vicarij Suffraganeorum an ſubſint immediatè Archieſcopo.*
12 *In caſibus tantum in iure expreſſis Archiepiſcopus habet iuriſdictionem.*

ARchiepiſcopi authoritas. Præter Summiſtas in hoc verbo, ſciendũ eſt, Greg. XIII. erexiſſe Eccleſiam Bononienſ. in Metropolim, & Archiepiſcopatum, t. 13. c. in Bullar. incip. *Congruit iis de præbẽd. & dignitatibus.*

Gre-

Gregorius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

VNiuerſi orbis eccleſijs, eo diſponente, qui cunctis imperat, & cui omnia obe-
diũt, meretis licet imparibus præſidẽtes, in omnes agri Dominici partes ocu-
los noſtræ mentis vigilis more paſtoris intendimus, inſpicientes quid eccleſia-
rum ipſarum, præſertim Cathedralium inſigniũ ſtatui, & decori maxime con-
ueniat, atque hoc quidem tanto liberalius propenſiuſque curandũ cenſemus,
quanto magis Ciuitatum celebritas, ac Ciuiũ, & populorũ ſuorum vota id ex-
poſcunt, ac diuino fulti præſidio illius, qui cuncta ex ſua benignitate ad fidelis
populi ſui ſalutem diſponit, ad ea quæ ad dignitatem, & ſtatum Eccleſiarum
huiuſmodi augendum pertinẽt, officij noſtri partes libenter cõuertimus, prout
cognoſcimus in Domino ſalubriter expedire. Cum itaque eccleſia Bononiẽſis
Sedi Apoſtolicæ immediate ſubiecta, cui dilectus filius noſter Gabriel tit. Sãti
Martini in montibus, Presbyter Cardinalis Palæotus ex diſpenſatione Apoſto-
lica præeſt, & quæ in primis Sancti Petronij Epiſcopi, & Protectoris Bononiæ
interceſſionibus, & meritis; omni quidem tempore diuinæ pietatis abundãtia
magnis multiſq. ornamentis excultra, nõ modo Diœceſis magnitudine ſatis in
omnem partem patens, ſed cleri populiq. pietate, dignitate, & amplitudine flo-
rens Epiſcoporum quoque ordine ſuccedentium, quos, item multos ab initio
fere naſcentis religionis, ſeruientibus adhuc infidelium perſecutionibus, fidei
defenſores, & in ſanctorũ conſortio adſcriptos habet, numero aſſiduus, ſacra-
rum præterea reliquiarum copia abundans, religioſiſſimis quoq. templis, Baſi-
licis, Monaſterijs, locis pijs, & alijs quæ ad omnem eiuſdem cleri, populiq. Bo-
nonienſis laudem inſignia ſunt, pietatis Chriſtianæ monimentis ornata, valde
per ſe ipſa elucet. Cumq. Ciuitas ipſa iam inde vſque à Theodoſio Imper. am-
pliſſimis illuſtrata priuilegijs, & a diuerſis Romanis Põtificibus prædeceſſori-
bus noſtris ad Regũ congreſſus, Imperatoris coronationẽ, Concilij Oecume-
nici tranſlationẽ, aliaſq. maximas res gerẽdas delecta, eiuſq. Apoſtolicæ Sedis
primogenita, & ſtudiorum mater ab omnibus merito nuncupata, nobiliſſimo
Gymnaſio, Doctorumq. & Scholariũ ex omnibus orbis Chriſtiani partibus il-
luc confluentium frequentia, Clariſſimo Quadr. virum Senatu, & Magiſtra-
tibus decorata; aliorũ item illuſtriũ virorũ, apud quos, & veræ Religionis cul-
tus, & ſumma in Rom. Pont. ipſamq. Sedem obſeruantia, & ſtudium ſemper
enituit, copia quidem inſignis, quippè quæ in omnib. ſchiſmatibus partes veri
Pontificis perpetuo ſuſtinuerit, & viros dignitatibus Eccleſiaſticis claros, Epi-
ſcopos, Card. Pontificeſque de Eccleſia Dei optimè meritos ſæpenumero tule-
rit, ædificiorum item magnificentia, opibus, fertilitate, populi magnitudine,
egregia hoſpitalitate, ac præcipua erga oẽs beneuolentia, & charitate, omniq.
alia virtute illuſtris, & ſit, & habeatur; Nos aliorum Rom. Pontificum, præ-
deceſſorum noſtrorum qui eodem honore patriã ſuã condecorarunt morem
exemplumq. ſecuti & eiuſdem etiam Cardinalis, Epiſcopiq. Bononienſis, cu-
ius non ignota eſt cura, & ſolicitudo in gloria Dei, ſaluteq. animarum procu-
randa, pio ſtudio adducti & patriæ ipſius noſtræ Bononienſis quam vnice in
Chriſto diligimus, ſingularibus erga hãc Sedem meritis commoti, paternoq.
deſiderio, & ea ſpe, qua tenemur, id fore, vt patria ipſa Bonienſ hoc ſingulari
beneficio

bẽficio noſtro excitata,ſeſe in dies ad bene agẽdũ magis magiſq; cõformet,ac conſi,necnon Eccleſiæ ipſius,quã totis in Chriſto viſceribus cõplectimur meritis permoti,ad illam meritis honoribus augendam,& promouendã adducti, pijs quoque ſupplicationibus dilectorũ filiorũ eiuſdem Ciuitatis Quadraginta virum,aliorumq. Magiſtratuũ excitati, poſt habitã cũ Venerabilibilibus fratribus noſtris Sãctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, maturã deliberationem de illorũ conſilio,atque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine,ad laudem gloriã, & honorem omnipotentis Dei, ac Beatæ Mariæ ſemper virginis, & Sanctorũ Apoſtolorum Petri,& Pauli,eiuſdemq.S.Patronij,Epiſcopi,& Patroni Bononienſis,necnon ad Vniuerſalis Eccleſiæ exaltationẽ Eccleſiã ipſam Bononienſem in Metropolitanã Eccleſiã,& Sedẽ Epiſcopalẽ Bononienſem, in Archiepiſcopalem Archiepiſcopaliſq.& Metropolitani præſidis ſedem,& prouinciæ caput,pro illius Archiepiſcopo pro tempore exiſtẽti,qui pallij,& crucis vſũ aliorum Archiepiſcoporum more habeat,omnibuſq. alijs inſignibus Archiepiſcopalibus,necnõ priuilegijs honoribus,& prærogatiuis alijs Archiepiſcopis debitis,& cõceſſis,gaudeat,tenore præſentiũ perpetuo erigimus, & inſtituimus,ac nomine,titulo,& honore Archiepiſcopali,& Metropolitano decoramus.Necnon Placentin.Parmenſ.Regienſ.Mutinenſ.Imolen.Ceruienſ.& Cremenſ. Eccleſias earumq,omniũ & ſingulorũ Ciuitates,& Diœceſes cũ omnibus,& ſingulis earũ territorijs,& terminis,ac dilectos filios Clerum,& populum vniuerſum cum ſuis Collegiatis, Parrochialibus,& alijs Eccleſijs necnõ Monaſterijs vtriuſque ſexus,ceteriſq.beneficijs,& officijs Eccleſiaſticis cũ cura, & ſine cura ſecularibus,& quorumuis Ordinũ Regularibus,necnon Hoſpitalibus, Domibus,Collegijs,& locis religioſis quibuſcũque ab eiuſdẽ Sedis Apoſtolicę immediatè ſiue alterius cuiuſcumque, etiã Metropolitani ſubiectione etiã perpetuo diuidimus,& ſeparamus,illaſq.& earum Diœceſes,ac Ciuitates poſthac in prouinciã Bononienſi eſſe,& cõſiſtere,neque in alia prouincia cẽſendas,& numerãdas eſſe decernimus, & declaramus, & quatenus alteri prouincię Archiepiſcopoue,etiã Mediolanenſi,& Rauennatenſi tã antiquo iure,cõſuetudine,priuilegio,vel alterius Metropolis erectione ſiue inſtitutione, q̃ iure electionis ex Sac.Cõcil.Trident.decreto factæ,vel alia quauis ratione,& cauſa,antea adiũctę,ſubiectęq.in toto,aut in parte eſſent,vel cenſerentur,ſiue in illis poſſeſſione vel quaſi ſe eſſe prætenderent ab omni illius ſiue alterius Prouinciæ vel Archiepiſcopi etiã Mediolanenſis,& Rauẽnatenſis,aut illorũ Capitulorum iure Metropolitico,correctione,viſitatione,ſubiectioni,& omni quocumque alia iuriſdictione,obedientia,& ſuperioritate,ſi qua forſan quauis occaſione illis cõpeterent ſiue cõpetat,ſimiliter prępetuo eximimus,& liberamus,necnõ dictæ Bononienſi eccleſię predictas Placen.Parmen.Regien.Mutien.Imolen.Ceruien. & Cremen.Ciuitates,& Diœceſes pro ſua Metropolitana prouincia,ac Placẽtin.Parmen.Regien.Mutien.Imolen.Ceruien.& Cremen.Eccleſias præfatas, modernoſq.& pro tempore exiſtentes illarum ſingularum Pręſules pro ſuis & pro tempore exiſtẽtis Archiepiſcopi Bononienſis Suffraganeis, qui,necnon earum ſingularum Capitula etiã quocumque priuilegio ſuffulta , tamquã membra capiti eidem Archiepiſcopo Bononienſi iure Metropolitico ſubſint,ſibiq. obedientiam,& reuerentiam,tãquã proprio Metropolitano prorſus exhibeãt, pariter perpetuò ſubijcimus,eidẽq. Archiepiſcopo Bononienſi prędictos ſuos Suffraganeos conſecrandi , ad prouinciales Synodos euocandi , ac eis etiam Eccleſiaſtica negotia terminãdi, eorum Eccleſias diſponẽdi,& cauſas quarum

cumque

cumque appellationũ, ſiue querelas alias iuxta Sacrorũ Canonum ſtatuta co-
gnoſcendi, omniaq. alia, & ſingula, quæ de iure, vel cõſuetudine, aut aliàs quo
modolibet ad Archiepiſcopos, & Archiepiſcopale munus ſpectare, & pertine
re ſolent, & debent, gerendi, & exercendi, plenã, & omnimodã cõcedimus fa-
cultatẽ. Prouinciæ quoque Bononienſi clerum, & populũ vniuerſum, pro eo-
rundẽ Eccleſię, & Archiepſcopi Bononiẽſis prouincialibus ſimiliter perpetuo
concedimus, & aſſignamus; Decernentes ex nunc, irritum, & inane, ſi ſecus ſu
per his a quoquã, quauis authoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit atten-
tari: non obſtantibus Regula noſtra, de iure quæſito nõ tollendo, ac quibuſuis
alijs Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis necnon Placentin. Par-
men. Mutinen. Regien. Ceruien. Imolen. & Cremen. ac Rauẽnaten. & Medio
lanen. eccleſiarum prædictarum iuramento, cõſirmatione Apoſtolica, vel qua
uis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegijs quoque, in-
dultis, & literis Apoſtolicis eiſdẽ eccleſijs, illarumq. præſulibus, & adminiſtra-
toribus, ac Capitalis, & perſonis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cũ
quibuſuis, etiam derogatoriarũ derogatorijs, alijſq. efficacioribus, & inſolitis
Clauſulis, necnõ irritantibus & alijs decretis, etiam motu proprio, & ex certa
ſciẽtia, ac de ſimili Apoſtolicę poteſtatis plenitudine, & cõſiſtorialiter, & de ſi-
mili concilio, ac aliàs quomodolibet etiam pluries conceſſis, cõfirmatis, & in-
nouatis, Quibus omnibus, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrũ Anno Incarnationis Dominicæ, 1582.
quarto idus Decembris, Pontificatus noſtri anno vndecimo.

Similem erectionem fecit Pius II. de Eccleſia Senenſi ſua patria, vt in Bul-
latio. fol. 74.

Nota hic aliquas Archiepiſcopi authoritates, & quoniã hodie Archiepiſcopi
nõ poſſunt exercere omnia, quæ eis competebant per anteriores Canones, cũ
in quibuſdã eorũ iuriſdictio ſit limitata, vt Ego Sthepanus Quarãta dixi in tra
ctatu mẽo impreſſo Neap. in Anno 1586. De præſtantia Archiepiſcopi, & eius
authoritate in Suffraganeos, eorumq. ſubditos, & in tota ꝓuincia, qui cum nõ
facilè reperiatur, occaſione huius Conſtitutionis hic inſerendũ eſſe cẽſui, reco
1 gnoſcendo, & addendo, & dicimus, qđ † quamuis reſpectu ordinis, in ſubſtan-
tia, ideſt reſpectu characteris nihil plus habeat Archiepiſcopus quã Epiſcopus,
tamẽ reſpectu exequutionis & exercitij maiorẽ ſolicitudinẽ habet Archiepi-
ſcopus. Card. Zabar. in Clem. Archiepiſcopo, nu. 7. de priuil. (ad dicta per eum
vide notab. gl. in c. quia periculoſũ, in verſic. de Epiſcopis, de ſent. excomm. in
6. & in Extrauag. Ioã. XXII. ne Sede vac. in verbo, Coepiſcoporũ, Sot. in 4. Sẽt.
diſt. 24. q. 2. Art. 4. Ideo in vniuerſali diſpoſitione facta de Epiſcopo, cõprehen
ditur Archiepiſcopus. Imo. ĩ Clem. Si de beneficio, n. 9. de præb. & præcellit ce
teros Epiſcopos honore, Gemin. in c. per ſingulas, 2. 9. q. 3. & eſt pſona magis
priuilegiata, c. ſeruatis, & c. igitur, 25. q. 2. † cuius prę̃ſtantia aliquando appella-
2 tur authoritas Metropolitana, c. ſolicitudinẽ, de app. c. de his, 12. diſt. c. fin. 51.
diſt. & authoritas accipitur hic pro iuriſdictione, gl. Io. Paul. Lanc. proę. Inſtit.
Cano. in prin. ĩ verbo, authoritate. Alibi dicitur metropoliticũ ius, c. cũ nobis,
de arbitr. & ĩ Auth. De eccleſiaſ. tit. in princ. & Archiepiſcopalis dignitas, c. fin.
de purg. Canon. hinc dicit in Extrauag. Cõmuni, incip. Saluator, de præb. qđ
Metropolitana Eccl. eſt grãdioris honoris, tit. Suffraganea, q̃ eſt ſub iuriſdictio
ne, poteſtate, & ſubiectione Archiepiſ. Capituli, & Eccl. Metropolitanę. Paul. đ
offic. põt. & Capic. par. 2. q. 6. ſub nu. 6. facit text. in c. ſuper eo, de Cenſib. qđ pro

uincia

Digitized by Google

uincia eſt ad iuriſdictionem Metropolitanę Eccleſię,& nota ex d.Extrauag.qđ Metropolitanus,& Archiepiſcopus idem ſunt,c.paſtoralis,in princ.de off. ord. Imola,Zab.& Vital.in d.Clem.Archiepiſcopo,Lancel.Corrad.in templo omn. iud.lib.2.c.4.ſunt tamen aliqui Archiepiſcopi,qui nō ſunt Metropolitani,inter alios eſt Roſanenſ.& Lancianenſ.qui nullū habent Suffraganeū.Ad oſtendendum igitur quanta ſit authoritas Metropolitani in Suffraganeos,eorumq. ſubditos,& in tota prouincia,dicta Sacrorum Canonū,& Doctorū in hac materia ſparſim ſcribentiū,in vnum redigere curabo, referēdo ſingulas authoritates, & in quibus hodie reperiatur limitata,ac incipiendo a perſonis Suffraganeorum.

3 Prima authoritas erat, quod † electum in Epiſcopum Archiepiſcopus confirmabat c.1.64.d.c.innotuit, & c.cum dilectus, de elect. c.inter corporalia, de transl.Epiſ.c.qua fronte,de appell.

Secunda authoritas erat,quod electione non celebrata infra tres mēſes iuſto tamen impedimento ceſſante, ab ijs qui eligere debuerant, eligēdi poteſtate ea vice carebant, & deuoluebatur ad Archiepiſcopum ſuperiorē proximum, cap. ne pro defectu,de elect.c.quamq̄,de elect.in 6. ſed antea deuoluebatur ad Papam c.dilectus,de conceſſ.preben.vbi Innoc.3.caſſauit quandā electionem factam ab Archiepiſcopo Sanctæ Seuerinæ,ſed poſtea idem Innoc. in d. cap. ne pro defectu aliter generaliter decreuit.

Tertia authoritas erat, quia quando duo cōtentioſè in Suffraganeā Eccleſiā eligebantur, & hinc inde erant ęqualia oīa,poterat Archiepiſcopus gratificari cui volebat,c.fin.63.d.vide Hoſtienſ.in Sum.de offic.ordin.ſub n.7.verſ.cuſtos, ſed hæc Archiepiſcopi exercebant, qū ſeruabatur Scrutinium ſerotinum, quo Antiqui vtebantur, antequam electus in Epiſcopum conſecraretur, de quo in Pōtificali Romano,in fine.De quib.Epiſcopus ordinādus à Metropolitano interrogabatur, habetur in c.omnes,38,d.& quoniā Eccleſiarum Cathedralium, ſiue Metropolitanarū,ac Patriarchalium prouiſiones,ſeu electionū ad illas cōfirmationes ad Sedē Apoſtolicā hodie pleno iure pertinent,& ab ea dē Eccleſijs paſtore viduatis,vel de nouo prouidetur,vel electiones ab illis,quibus ex priuilegio licet canonicè celebratæ confirmantur,vt legitur in d. Pontific. par.1.in rub.de conſecratione electi in Epiſcop.fol.22. exſtant de hoc regulæ Cancellariæ Apoſtolicæ in princ.vbi Summus Pōtifex ſibi reſeruat generaliter oēs Eccleſias Patriarchales, Primatiales, Archiepiſcopales, & Epiſcopales, ſuperfluum eſt hodie de his diſputare dicit Vgonius in tract. de Concilijs,in præludijs,c.7. in fine,adeo quod prouiſio facta à Papa habet vim electionis,& cōfirmationis. Abb.in c.cū olim,de cauſa poſſeſ.& prop. poſt gl.in c.1.de elect. in 6.Felin in c. cū,de reſcript.Henric.Bott.de Synod.p.1.nu.33.de quorum examine habendo circa eorum qualitates,vide Conc.Trid.ſeſſ.24.de refor.gener.c.1.& ſeſſ.22.c.2. exſtat Conſtitutio Greg.xiiij.de forma faciēdi proceſſus, & inquiſitiones ex p̄ſcripto Concil. Trid. ſuper promouendis ad regimina Eccleſiarum Cathedralium,& aliarum ſuperiorum,ſeu Monaſteriorum, atque ad ceteras dignitates, de quibus in Conſiſtorio prouidetur.Dat.Romæ Idib. Maij 1591.incip. Onus Apoſtolicę ſeruitutis.Conſecratio vero Epiſcoporum ſi extra Romanā Curiam fiat in Eccleſia ad quam promoti fuerint,aut in prouincia ſi commodè fieri poterit celebretur,ex decreto Conc.Trid.ſeſſ.24.de refor.gener.c.2.

Quarta authoritas erat; nam confirmato electo in Epiſcopum, Archiepiſcopus in conſecratione ſui Suffraganei interuenire debeat, vel eam committere, nec alij Epiſcopi ſine eius mandato conſecrare debebant, vt habe-

tur 64.& 65.diſt.per totũ,c.qui in aliquo,15.diſt.c.Suffraganeis,de elect.c.ſi Archiepiſcopus,cum ſeq. de temp. ord.c.inter corporalia, de tranſl. epiſc.c.quod ſedẽ,de offic.ord.gl.in c.perlectis,in verbo,iurgia,25.diſt. Et cognoſcens Epiſc. conſecrãdum eſſe indignũ, Metropolitano poterit denunciare,c.1. de Scrut.in ord.faciend.Hodie Metropolitani hac authoritate non vtuntur: quia prouiſio fit à Papa,& ceſſat iſta authoritas,quando quis eſt ordinatus à Papa,vel de eius mandato c.nunc vero, 9.q.3. & Epiſcopum à Papa promotum inferiores non conſecrant ſine licẽtia Summi Pontificis,quæ datur in ipſis literis promotionis, vt a quocumque Catholico Epiſcopo conſecretur.Felin.in c.per tuas, ſub num. 2.de maior. & obed. & tunc in mandato promotionis vidi apponi Clauſulam, abſque præiudicio Metropolitani; & quando conſecratur extra Romanã Curiam,fit ẽt prçuia ſcientia Ordinarij loci arg.c.ex tuarum,de author & vſu pal.

Quinta authoritas erat, quia Metropolitanus à Suffraganeo exigebat iuramentum,non tamen vltra formam ſtatutam à Canone, c. dilecti, de maior. & obed.& ibi:Abb.

4 Sexto † ad conſecrationem Metropolitani debent Epiſcopi Comprouinciales venire,c.qui in alio,in fine,51.diſt.& 66.diſt. & c.ſi Archiepiſcopus, cũ ſeq. de temp.ordin.

Septima authoritas eſt,nam vocati ab Archiepiſcopo pro conſecratione alterius Suffraganei tenentur accedere,c.non debet,cum ſeq.65.diſt.d.c.ſi Archiepiſcopus,Card.Alex.in c.ſi epiſcopus,18.diſt.& vbi vult Metropolitanus,ibi cõſecrari debet d.c.qui in aliquo expenſis tamen conſecrandi.

5 Octauum Metropoliticum ius eſt,† ꝙ Epiſcopus,qui in Metropolitana Ciuitate non fuerit ordinatus infra duos,ſeu tres menſes,proprij Metropolitani ſui præſentiam viſurus accedere tenetur, vel impeditus ſcribere, vt ab eo monitis eccleſiaſticis inſtructus plenius quid obſeruare debeat, recognoſcat cap. cum longe 63.diſt.& c.ſi quis,65.diſt.

6 Nonum Metropoliticum ius eſt,quia† Archiepiſcopus eſt pater,& Epiſcopus animarum Suffraganeorũ ita ſcripſit Innoc.iij.Arelaten.eccleſiæ Suffraganeis, vt legitur in primo tomo Decretalium,& aliarum eius epiſtolarum,Romæ impreſſo de anno 1543.fol.228. quarum literarum tenorem hic duximus inſerendum,videlicet. *Cum ſecundum doctrinam, Euangelicam, quæcumque vultis vt faciant vobis homines & vos eis eadem facere debetis, eam reuerentiam vos conuenit præſtare prælatis quam vobis vultis à ſubditis exhiberi; ſanè cum venerabilis frater noſter N. Arelaten. Archiepiſcopus Metropolitanus veſter, illis ſtudijs & meritis adiuuetur,vt commendationibus non indigeat aliorum, fraternitati veſtræ duximus authoritate præſentium iniungendum, per Apoſtolica ſcripta præcipiendo mandantes,quatenus ei tamquam patri,& Epiſcopo animarum veſtrarum, deuotè ſtudeatis, & humiliter obedire,ad vocationem ipſius niſi euidens neceſſitas contradicat,ſecundum traditionem Canonicam ſine difficultate qualibet accedentes. Dat. Lateran.4. Decembr.*

Idem Innocen.ſcribens N. Lexouiẽſi Epiſcopo Suffraganeo Rothomagenſis Archiepiſcopi,fol.108. inter alia ſcribit hæc verba, videlicet. *Ad hæc ne propter hoc tu videaris ab ipſius ſubiectione ſubtractus, volumus, vt ſibi tamquam Metropolitano tuo debitam obedientiam exhibeas,cum honore; ipſe verò (ſicut ratio mutua charitatis expoſcit): ibi vt fratri, & Coepiſcopo ſuo paternam benignitatem, ac dilectionem impendat.*

Idem

Digitized by Google

Idē Innoc.ſcribens Suffraganeis Acherūtinæ Eccleſiæ fol.367.inter alia ſcribit hæc verba, videlicet. *Fraternitati veſtra per Apoſtolica ſcripta mandamus, atque pracipimus, quatenus ad eum ſicut patrem, & paſtorem veſtrum pium geratis deuotionis reſpectum.*

Notatur ex modo relatis quod Archiepiſcopus paſtoralem habet authoritatem ſuper Epiſcopū Suffraganeum, c.1.14.diſt.Gemin.in c.1.de ſupplen. negl. prçlat.in 6.col.4.in fine, Ex proxime dictis infertur, quod Suffraganei ſuò Metropolitano obedientiam, & reuerentiam præſtare debeant, cap. ad ſupplicationem, de renunc. gloſ. in cap. antiqua, in verbo, obedientiæ, de priuileg. & in literis Apoſtolicis quæ diriguntur Suffraganeis inter alia hæc habentur, videlicet. *Mandantes, quatenus eidem Archiepiſcopo tamquam membrum capiti obſequentes exhibeatis ei obedientiam, & reuerentiam debitas, & deuotas.*

Et Suffraganei partem ſui Metropolitani fouere debent, quo ad ea, quç ſpectant ad honorem ipſius, gl.in cap.cum in iuuentute, in verſic.tunc purgarent, de purg.Canon.debitū ergo honorē debēt Suffraganei exhibere Metropolitano, & eū diligere, & reuereri, ac meminiſſe ſe eſſe ſub Metropolitano, c.qa per ambitiones, vbi gl.ī verbo, meminiſti, 64.diſt.c.per ſingulas, vbi gl. in verbo cognoſcere, 9.q.3. Solicitudo nāque totius Prouinciæ Archiepiſcopo cōmiſſa eſt, c.cleros, 21.diſt.& d.c.per ſingulas, c.1.de auth.& vſu pal.& per ſingulas prouincias oportet Epiſcopos recognōſcere Metropolitanū ſuum, qui eis præeſt, d. c. per ſingulas, il primo, & 2.c.1.de off.leg.& ei tāquā maiori obedire, gl.in c.ſi epiſcopus, in verbo, perceptione, 18.diſtin.dummodo mādatum ſit ſecundum Canones, c.dilectus, de temp.ord.& in c.dilecti filij, de maior. & obedient.glo.in c.ad aures, d.titulo, de temp. ord.& c.ne Dei eccleſiam, de ſimon.in c. ſane, de exceſſ.prælat.& in c.ex tenore, de ſent.excom. Item *qui ſcit ſe quibuſdam eſſe Prapoſitum, non moleſtè ferat aliquem ſibi eſſe pralatum ſed obedientiam quam exegerit etiam ipſe dependat; & ſicut non vult grauis oneris ſarcinas ferre, ita non audeat alijs importabile pondus imponere;* verba ſunt hæc Leonis Papæ relata à Gratiano in c.qui ſcit, 3.q.6. vbi gloſ. infert ad Epiſcopos, qui non debent çgrè ferre appellationes ab eis interpoſitas, facit text. in c.quorunda, 74.diſt.d.c.dilecti filij, de maior.& ob.c.prohibemus, de cenſib.

Reuerentiæ cauſa fuit decretum, quod præſente ſeu adueniente ſuo Metropolitano, ceſſet Epiſcopus a Benedictionibus priuatis, vt habetur in Ceremoniali epiſc.nuper.edito, c.4.

Hunc deducitur ſecundū Hoſtienſ.in Sum.de pœnit.& remiſ.nu.18.in fi.ſub n.20. quod ab Archiepiſcopo de anima Epiſcopi ratio exigetur, & quod ei tenetur confiteri, ſubdens nec illud prohiberi per c.fin.de pœnit.& remiſſ. Abb.in c.cum inferior, de maior. & obed. Idem tenet habere locum d.c.fi.in exemptis tantum, Sed contrarium tenet in d.cap.fin.& Pet. de Palu. vt refert Silueſt. in verbo, confeſſor, 1.q.8.nu. 3. quod Epiſcopus etiam non exemptus, poteſt ſibi
7 eligere confeſſarium, †& intellige non ſolum in ſua Diœceſi, ſed ēt extra, dummodò Confeſſarius ſit approbatus ab Ordinario per declarationem Concil.
a Trid.ſeſſ.23.capit.15. a

Decimum Metropoliticum ius eſt, quia Archiepiſcopus pōt iniungere Epiſcopis ſuis, vt per ſuas Diœceſes ſeruetur, quod ſeruatur per Metropolitanū ipſum in ſua Diœceſi, c.dilectus, el ſecundo, de ſimon. Dicā infra 23.authoritate.

Vndecimum ius eſt. Nam abſentia Epiſcopi probanda eſt à Metropolita-

no, a quo in ſcriptis approbanda eſt. Conc. Trid. ſeſſ. 6. de reform. c. 3. & ſeſſ. 21. c. 1. de reform.

Duodecimum ius eſt, quod abſque legitima cauſa eo non reſidente Archiepiſcopus pôt applicare fructus fabricę eccleſiæ, aut pauperibus loci, & creſcente contumacia, denunciare Summo Rom. Pontifici iuxta prædictum Decret. Conc. Trid. & Conſtitut. Pij IV. de Anno 1560. pridie Non. Septembr. incip. De ſalute gregis.

8 Decimatertia authoritas eſt, quod † Archiepiſcopus poteſt Epiſcopum ſuſpēdere, interdicere, & excõmunicare, c. 1. §. fin. de offic. ord. in 6. c. venerabili, vbi Abb. de ſent. excô. gloſ. in c. fin. 12. diſtinct. Hoſt. in c. graue, col. 2. de præb. & in c. 2. de offic. vicar. in 6. Abb. in c. non poteſt, n. 8. de ſent. & re iud. & in c. poſtulatio, nu. 11. de cleric. excom. miniſt. Gemin. in c. vt litigantes, nu. 4. de off. ordin. in c. 2. §. fin. de foro comp. in 6. Deci. in c. 1. de iudic. n. 29. in 2. lect. Syno. Vgo, in præludijs, c. 9. fol. 10. col. 2. Lancel. Corrad. in templo om. iudic. lib. 2. c. 4. ſub n. 18. Bote. de Syno. par. 1. nu. 45. 46. & 47. vbi tenet quod Epiſcopus omittens congregare Synodum, eſt ſuſpendendus ab exequutione officij, & poterit ſuſpendi per Archiepiſcopum cui ſubeſt. eo excommunicato, iuriſdictio non deuoluitur ad Archiepiſcopũ, c. 1. de ſup. neglig. prælat. in 6. & tunc ceſſat iuriſdictio Vicarij, & eius officialis, & ſi de facto audit cauſas, poteſt eum ſuſpēdere, & excommunicare. Hoſtienſ. in c. 1. de off. vicar. in procedendo tamen contra Epiſcopos, ſeruanda eſt diſpoſitio c. 2. de off. deleg. in 6. & ſicut eo excommunicato non deuoluitur iuriſdictio ad Archiepiſcopum, ita vt nec etiam ſi propter morbum incurabilem paſtorale officium exercere non poſſit, adeo quod non coadiutorē dare poſſit, cap. ex parte, de cleric. ægrot. cũ hoc ſpectet ad Papam
9 c. vnico. eod. tit. in 6. Conc. Trid. ſeſ. 25. c. 7. de refor. generali; † de facultate quam habent Epiſcopi Coadiutores cum futura ſucceſſione, & quænam exercere poſſint vltra Doct. in locis præallegatis, & Oldrad. conſ. 44. ac Nau. in conſ. 2. de
b cleric. ægrot. extant Declarationes ſacrę Cõgregationis ſuper Sacris Ritibus. 5

Decima quarta authoritas eſt. Quod ſi Epiſcopus eſt negligēs in eo quod facere debet, Archiepiſcopus poteſt ipſum cõpellere, Abb. in repetitione, c. ſi quis contra clericum, nu. 7. & nu. 40. de foro compet. & in c. paſtoralis, in princ. de off. ordin. in c. auaritię, de pręben. in c. cum Bertholdus, de re iud. n. 1. & pôt in eum exagerare pœnas, Felin. in d. c. paſtoralis, nu. 6. Si autem Epiſcopus non vult facere, an ſupplebit Archiepiſcopus, dicam infrà. Ideoq. Archiepūs cogere debet Epūm negligentem in erectione Seminarij, eiuſq. cõſeruatione ſi ſuā portionē ſoluere detractauerit ex decreto Sacri Conc. Trid. ſeſ. 23. de refor. c. 18.

Decimaquinta authoritas eſt, nam Archiepiſcopus vocans Epiſcopos ad Concilium prouinciale, tenentur accedere, de quo infra, verbo, Concilium prouinciale.

10 Decimaſexta authoritas eſt, † nã Archiepiſcopus eſt Ordinarius Iudex omnium Epiſcoporũ ſuæ prouinciæ, cap. quia cognouimus 10. q. 3. cap. paſtoralis, in princ. vbi Abb. nu. 2. de offic. ord. cap. ſolicitudinem, de appel. gl. in c. Metropolitanum, 2. q. 7. & in c. ſicut vnire, in verbo, attētare, de exceſ. prælat. & in Authen. clericus, in verbo Epiſcopalis, C. de ſacroſ. eccleſ. Abb. in c. Excommunicato, ſub num. 13. de reſcript. in cap. Suffraganeis, num. 1. de elec. in cap. non poteſt, ſub nu. 8. de re iudic. in c. nullus, num. 2. de iure patr. in cap. dilectis, num. 7. de appel. in cap. poſtulatio, nu. 11. de cleri. exc. miniſtran. & in cap. antiqua, de cler. exc. miniſtran. & in c. antiqua, de priuileg. Gemin. in cap. venerabilibus,

in

in princ.nu.4.de ſent.excō.in 6.per illū textr.& in c.cleros,21.diſt.vbi ēt dicit,qđ Epiſcopi immediatè ſunt ſubiecti Metropolitano,Car.Zabar.in Clem.Abuſionibus,ſub nu.8.de pœn.& remiſſ. Gemin. & Franc.in c.vt litigantes, de off.or. in 6.Roman.conſ.121.n.3.Felin.in c.cū inferior,de maior.& obed.Bott.de Syno.p.4.Artic.2.nu.28.& 29.eſt enim Epiſcopus ſuus,& idem Metropolitana lege ſubiectus,d.c.paſtoralis,in princ.facit text. in c.dilectus filius,el ſecondo, de ſimo.ibi:Epiſcopis tuis,& c.1.34.d.& eſt de clero Metropolitani, c.miratus,& ibi gl.93.d.Botte.de Syno.p.3.art.2.ſub nu.27.qui eſt eorum ſuperior, Clem.1. & ibi gl.in verbo, ſuperiores,de exceſ.prælat.gl.in c. quia periculoſum, de ſent. excom.in ſexto,& in c.cū Apoſtolus,in verbo,rationabilibus, de Cenſib. & dicuntur Suffraganei à ſuffragādo,quia ſuffragētur ſibi in officio Epiſcopali Abb. in d.c.Suffraganeis,& c.quod ſedē,de elect.Ex quibus infertur,quod ſi Epiſcopus manus iniecit in clericum,& eſt ſenex,vel debilis,vel impeditus, poterit abſolui p Metropolitanū qui eſt eius Ordinarius,vel Sede Metropolitana vacante per Capitulū ipſius.Specul.in tit.de diuerſis ſent.for.ver.quid ſi ipſe Epiſcopus, Bertachin.tract.de Epiſcopo,in præludijs,nu.13.& qualiter Archiepiſcopus poteſt indifferenter cognoſcere de cauſa ciuili,& poteſt conueniri ēt per eius ſubditum abſque petitione veniæ,Abb.in c.legebatur,ſub nu.3.de maior.& obed.Alberic.Oliua,ſuper Ritu 11.Cur.Archiep.Neap.& quid in criminibus,vide Abb. in d.capit.paſtoralis,in princip. & in c.2.de appellat.& quid ſi de crimine agatur ciuiliter,Abb.in d c.non poteſt,nu.8.& in cauſa ciuili non ſolum procedit ſi conueniretur actione perſonali,ſed etiam ſi reali,vel ratione rei ſitæ in eius Diœceſi,vel prouincia Abb.in c.ſane,nu.5. de foro comp. cuius dictis adde Gemin. & Franc.in d.c.vt litigante.& Lancel.Contrad.in d.templo omn iudic.lib.2.c. 4.nu.17.18.& 19.& Iacob.Sbrozzius in tract.de off.Vicar.lib.1.q.58. In cauſis verò criminalibus vide decretum Conc. Trid. ſeſſ.24.de reſor. generali, c.5.& ſeſſ.13.c.6. & 7. Non deſunt tamen aliqui Doc. dicentes quod Archiepiſcopus in ipſos Suffraganeos nullam habet poteſtatem,niſi quatenus expreſſum in iure reperitur,gl.in Clem.Si vna,in verbo,menſe ſuæ,de reb.eccleſ.non alienan.Decius in c.ſolicitudinem,n.11.de appellat.poſt Hoſtienſ.& Io.Andr.in c.magnæ, de voto;Idē dicit Io.Andr.in c.nullus,de iure patron.refert Felin.in d.c.paſtoralis,in princ.& in c.cū ex officij,nu.7. de præſcript. qui dicit eſſe doctrinā ſolitariā,& qđ in hac materia Epiſcoporū Metropolitanis eſt prohibitū, quidquid expreſsè non reperitur conceſſum,colligitur euidēter in eo,quod legitur,& notatur in c.inter corporalia,§.ſed neque,verſic.& quod non eſt,de translat. Epiſc.ſecundum Hoſtienſ.in d.c.magnæ.Facit ēt text.in c.dilectus,de temp.ordin. c.duo ſimul,de off.ordin.& gl.fi.in c.1.de ſup.negli.prelat.in ſexto,vbi dicit Hoſtienſ.per d.c.2.de tranſ.Epiſc.quod Archiepiſcopo reſponderi poteſt,quia ſufficit quod caſus iſte non inueniatur expreſsè conceſſus.

11 Decimaſeptima authoritas eſt,ꝙ quod nedū Archiepiſcopus eſt Iudex Suffraganeorum,d.c.paſtoralis,in princ.ſed etiam Vicariorum generalium ipſorū,c. 1.de off.vicar.in ſexto,& hoc in ijs, in quibus Vicarij delinquūt in officio,d.c. 1.& tunc officialis dicitur delinquere in exercitio officij, quādo authoritas officij eſt in cauſa vt delinquat,& ſic quoties prętextu fauoris,contēplatione & colore officij delinqueret.Paris de puteo,in tract.Syndicat.in verſic.officialis offenſa,ſub nu.9.Carau.ſup Ritu 49.Mag.Curię Vicar.ſub n.27.Rota Romana, in deciſ.diuerſor.754.n.2.& 3.vol.1.pōt ergo Archiepiſcopus eos punire,Card. Zabar.in Clem. Abuſionibus, ſub nu.8. de pęnit.& remiſſ. idem dicit in Clem.

Archiepiſcopo,verſ.ſimili,nu.2.de priuileg. quod Archiepiſcopus habet iuriſdi
ctionē in Epiſcopos ſuffraganeos,& eorum officiales,per d.c.paſtoralis,in prin.
& c. Rom. de off.ordi.in ſexto, & quod qui habet querelā contra Epiſcopū vel
eius officialē,poteſt adire Archiepiſcopū per ſimplicē querelā, c. venerabilib.§.
ſed ſi excōmunicatus,de ſent.excō.in ſexto,ſecundū Card.in d.Clem.Archiepi-
ſcopo, Gemin.in d.c.venerabilibus,n.4.vbi ēt dicit,qd quilibet ſubditus Suffra-
ganeorū,poteſt adire Archiepiſcopū per viā querelæ contra Suffraganeum, vel
eius officialē.Nō obſtat text.in c.1.§.necēt,& §.fin.de foro comp.in ſexto;quia
intelligitur,quādo extra officium,vt per Io.And.in d.§.fin.& ideo ſi in exercē-
do iuriſdictionē Epiſcopalem delinquant officiales in aliquo, in talibus imme-
diatè ſubſunt Archiepiſcopis, vnde à ſententijs eorundē ad Archiepiſcopū ap-
pellatur,c.Romana,de appellat.in ſexto,& poſſunt Archiepiſcopi animaduer-
tere in eoſdē; verbi grana,ſi non ſeruant priuilegia Sedis Apoſtolicæ,ſentēriam
proferunt per gratiā,vel per ſordes,contra c.1.de ſent.& re iudic.in ſexto, excō-
municant ſine ſcriptis,c.1.de ſent.excom.in ſexto, vel Vniuerſitatē, ſiue Colle-
gium,vel generaliter,ſine cauſæ rationabilis,& veræ expreſſione,c.Romana,§.
pen.& finali,eod.tit.& multa alia exēpla poteris colligere per teipſum; in alijs,
aūt,quæ facit vel poſſidet officialis Epiſcopi tāquam priuatus, non habet ſe in-
tromittere Archiepiſcopus,pluſquā de alijs ſubditis Suffraganei ſui,d.c.Roma-
na,§.necēt, & §.fin.de foro comp.in ſexto, & Archiepiſcopus pōt contra eun-
dem procedere,qn̄ de facto,& contra iura ſuum exercet officiū; ita dicit Hoſt.
in d.c.1.de off.Vicar.in ſexto,in verbo,officialē, & in verbo non arctatur,idem
etiā dicit in d.c.1 de foro comp.in ſexto,in verbo,officiales,inquiēs,quod cum
Conſiſtorium Epiſcopi, & officialis vnum,& idem ſit,d.c. Romana, de appel.
in ſexto.videbatur quod vterque eadem perſona cēſetur,& ideo poſſet Archie-
piſcopus diſtingere officialē ſicut,& Epiſcopū,prout in d.c.paſtoralis,in prin-
cip.Sed non ita eſt niſi in ijs in quibus officialis delinqueret, circa dictū Conſi-
ſtorium,ſiue officium dicti Conſiſtorij, vt patet in d.c.1.§.fin. de foro comp.in
ſexto, vbi idem tenent Ioan. Andr. Gemin. & Franc.in ijs ergo quæ ſunt extra
12 officialatum,nō ſe intromittit† Archiepiſcopus pluſquā de alijs ſubditis Suffra-
ganeorum Iacob. Sbrozzius in tract.de off. Vicar.2.q.19. & lib.3.q.75.in quos
regulariter nullam habet poteſtatem, niſi in caſibus expreſſis in iure, c. Roma-
na,& cap.venerabilibus,de ſent.excom.in ſexto,d c.paſtoralis, vbi præter alios
Bellam.nu.1.& 10.& Felin.nu.5.& eſt text.in d.c.1.de ſup. negl. præl in ſexto,
c.1.de foro comp.c.ſicut vnire,de exceſſ.prælat.Abb.in c.ſi quis contra clericū,
ſub nu.40.de foro comp.& in c.ex parte,num.5.de conceſſ.præbend.Card.Za-
bar.in d.Clem.Archiepiſcopo,& ibi etiam Imo.nu.12.Felin. in c.cū ex officij,
nu.7.de præſcrip. Decius in c.ſolicitudinem, nu.10.de appell.in totū, quod Ar-
chiepiſcopus excommunicans ſubditum Epiſcopi, vel abſoluens in caſu nō ſuo
extra caſus exceptos,non tenet excommunicatio,vel abſolutio,Innoc.in d.c.pa
ſtoralis,de off.or.& ibidem Bellamera,nu.12.& Abb.ſub nu.10. qui dicit quod
Communiter tenetur;& vide eundem,in cap.quanto,de off.ordin.poſt gloſ.in
cap.per ſingulas,el ſecundo,9.q.3.& gl.in Summa,16.q.6.in verbo, Metropoli
tanum. Vnde Archiepiſcopus ſubditos ſui Suffraganei non poteſt cōpellere cau
ſas delegatas ab eo ſuſcipere,ſuas ſententias exequi,vel teſtimoniū in cauſis, ad
eū deuolutis proferre,niſi cōſuetudo aliud diſponat,c.1.§.neque,de foro cōpet.
in ſexto,vbi Gemin.n.3.notat,quod iudex non poteſt compellere teſtem ad te-
ſtificandum in cauſa coram eo vertente,niſi ſit ſuę iuriſdictioni ſubiectus.Item

Archie-

Archiepiſcopus nec contra officiales.vel prælatos Suffraganeorũ cõſuetudine aliud non diſponẽte,nec cõtra ſubditos eorum ſuper ſalari s aduocatorum, & procuratorem cauſarum fori Epiſcopi Iudex competens eſt.d.c.1. §. nec etiã. Idem Archiepiſcopus non compellit inuitos contrahentes aliarum Diœceſium in ſua propria coram ſe reſpondere, niſi ibi inueniantur, ſed ſi citati nolunt cõparere, vel malitioſè ſe occultant ne citentur, in bonis ipſorum in ſua diœceſi poteſt miſſionẽ facere, vel in alia decernere per ordinarios faciendam, d.c. 1.§.contrahẽtes.vbi no.Doc.& Gemin.qđ ratione contractus non poteſt quis conueniri in loco cõtractus, niſi reperiatur ibi, & ſic patet, quod in cõtractibus non fit remiſſio ad locũ contractus ſicut fit in delictis: quid ſi Diœceſanus non vult illam facere? non poteſt compelli à iudice contractus niſi aliàs ſit ſuus, ſecundũ Ioan.Monach.Arch.& Gemin.in d.§.cõtrahentes & nota, quod iudex non poterit excõmunicare exiſtentem extra territorium, ratione cõtractus initi in territorio, ſi ibi nõ inueniatur, quod limita, niſi iudex prius præueniſſet illum per citationem antequam exiret eius territorium, quia tunc teneret excõmunicatio contra exiſtentem extra territorium ratione contumaciæ cõmiſſæ in territorio, tenet Innoc.& Ioan. Andr.in c.præterea de dilat.& Franc.in d.§. contrahẽtes,& nota quod diſpoſita in d.§.contrahentes, habent locũ in quolibet alio iudice cõtractus, licet nõ ſit Archiepiſcopus. Io.Andr. & Gemin.ibi, ſub nu.15.& probãtur oĩa ibi diſpoſita in l.hæres abſens, & l.omnẽ, & l. interdũ, §.fin.de iudic.cum ſimilibus allegatis per Hoſtienſ.ibidem, in verſic.ſuper contractibus. Item nõ poteſt Archiepiſcopus ſuos clericos mittere in Diœceſim Suffraganeorũ vt coram ipſis fiant contractus, vel iam facti approbentur, nec ſi facti, vel approbati ſunt corã illis, poſſunt Suffraganeorum ſubditos cogere corã ſe litigare ſuper illis, nec excommunicare Suffraganeorum officiales, vel ſubditos ſi nolunt litigare coram ipſo, d.cap.1.§.fin.de foro comp.in ſexto.vbi Ioan.And.ampliat, etiam ſi cõtractus fierent coram ipſo Archiepiſcopo extra ſuam Diœceſim, nõ ſortirentur cõtrahentes ipſius forum. Infertur etiã ex regula prædicta, qđ ſi Archiepiſcopus citat ſubditũ Suffraganei, & in citatione exprimit caſum per quem concludatur ſua iuriſdictio, tenetur citatus comparere, aut non exprimit talem caſum, & non tenetur comparere, ſecundũ Hoſtienſ.Ioan.Mon.Ioan.Andr.& Gemin.in d.§.fin.n.3. etiã notat quod citatus a non ſuo iudice, licet non compareat, tamen excommunicari nõ poteſt, & ratio eſt: quia iſte non poteſt dici contumax.& Franc. in d.§. fin. vnũ caſum colligit.in quo excõmunicatio eſt ipſo iure nulla, quando ſcilicet quis citatur à nõ ſuo iudice, quia tunc non tenetur comparere, nec poteſt excommunicari ſi nõ comparet, eſto quod aliquo caſu poſſet eſſe ſuus iudex. Caſus in quibus excõmunicatio eſt nulla, ponit gloſ.in c.præſẽti, de ſent.excom. Itẽ Archiepiſcopus nõ poteſt cõſentire vnioni eccleſiarũ quę ſunt in diœceſi ſui Suffraganei, c.ſicut vnire, de exceſſ. prȩl. Alios caſus negatiuos poterit quis colligere per ſeipſum. Inter principales ergo caſus exceptos in quibus Archiepiſcopus habet iuriſdictionem, eſt qui ſequitur.

a *ADDITIO. Verba declaratoria decreti Conc. Trid ſeſſ.23 c.15. ſunt, videlicet S.D.N. audita relatione Congregationis, declarauit Epiſcopos vigore priuilegij de quo in c fin.de pœnit.& remiſſ.nõ poſſe ſibi eligere ſacerdotẽ non ſubditum, qui à proprio Ordinario non fuerit adhuc ad formam huius Decreti Concilij admiſſus, & approbatus ad audiendas confeſſiones.*

Communis intelligentia d. c. fin. eſt, vt habeat locum etiam in Epiſcopi Suffraganeo, vt poſſit ſibi eligere confeſſorem contra Hoſtienſ. qui confeſſor electus etiam Archiepiſcopo inuito poteſt omnia in eum de quibus non eſt ſedes Apoſtolica conſulenda, quia hanc poteſtatem non habet ab Epiſcopo eligente, ſed à iure committente. S. Anton. in 3. par. Sum. tit. 17 cap 2. §. 2. Silueſt. in ver. Confeſſor. 1. q. 9 & dum legitur ibi: Epiſcopo inuito, dic, Archiepiſcopo inuito; ſic enim dicit S. Ant. in loco prællegato.

De coadiutore Epiſcoporum fecit tractatum Thomas Campegius, habetur etiam per Pariſium, in tract. de reſignat. benefic. lib 8 q 20. & exſtant declarationes tenoris ſequentis, videlicet: Die Iouis 31. Ian. 1581. Congregatio Illuſtris. Dominorum Cardinalium ſuper Sacris Ritibus, ad dubia nomine Illuſtriſs. Dominorum Card. Paleotti & Veronen propoſita ſic reſpondendum cenſuit.

Ad primum dubium cenſuit Coadiutori cum futura ſucceſſione, non licere ingredi Ciuitatem põtificaliter: quia licet ſit Coadiutor cum futura ſucceſſione, ex quo tamen non habet ius in re, ſed ad rem non debet recognoſci tamquam ſuperior, & caput, ſed vti coadiutor. & eo magis, quia contingere poteſt vt non ſuccedat in epiſcopatu, ſed prior moriatur.

Ad ſecundum reſpondit ipſum non debere vti cruce in diuinis, nec in functionib. pontificijs, nec dum incedit per vrbem, cum crux ſit ſignum, & ornamentum dignitatis, & iuriſdictionis, & coadiutor vtraque careat.

Ad tertium cenſuit coadiutorem pontificalia in Eccleſia exercentem abſente Archiepiſcopo vti poſſe cappa, cum ea ſit tantum ornamentum dignitatis Epiſcopalis, præſente autèm Archiepiſcopo vti debet mantelletto, & rochetto, neque licere vnquam coadiutori vti mozzetta, & rochetto etiam abſente Archiepiſcopo, cum hoc proprium ſit eius, penes quem eſt dignitas, & iuriſdictio.

Ad quartum reſpondit negatiue cum vna ſedes non capiat duos.

Ad quintum cenſuit Canonicos eſſe compellendos vt Coadiutori Epiſcopo ſolemniter celebranti, & pontificalia exercenti, ſemper aſſiſtant, alioquin indecorum videretur ſi Epiſcopus ſine Canonicorum aſſiſtentia celebraret, necnon videretur eſſe contra decretum Conc. Trid. quod extenſiue huic etiam caſui accommodari poteſt.

Quo ad circulos reſpõdit Canonicos non debere accedere ad Circulos cum ipſi Circuli denotent membrorum vnionem ad ipſum caput, & ex ſuperius deductis conſtat coaudiutorem non debere eſſe caput.

Quo verò ad confeſſionem faciendã cum celebrant ſolemniter reſpondit decere vt coadiutor Epiſcopus confeſſionem faciat cum ſacerdote Canonico celebrante, & vt idem quoque benedicat in fine miſſæ, ne populus præſens diuinis benedictione Epiſcopali defraudetur, & iam eſt vſu receptum, vt Epiſcopus benedicturus in fine miſſæ faciat etiam confeſſionem cum celebrante.

Ad ſextum cenſuit licere Coadiutori de licentia tamen Archiepiſcopi, benedicere populo, dum per Ciuitatem incedit.

Ad ſeptimum reſpondit maximè decere, vt Canonici prodeant obuiam Coadiutori Epiſcopo ad Eccleſiã pontificaliter accedenti ad oſtium Eccleſiæ, eumq; diſcedentem ad idem oſtium deducere, immò eſſet valde commendandum, ſi nonnulli Canonici officij, & vrbanitatis gratia ad ipſius Coadiutoris ædes accederent.

Ad Octauum reſpondit, Coadiutorem non habere facultatem largiendi Indulgentias, & ſic eas Archiepiſcopi nomine, ſi quas Archiepiſcopus concedere voluerit, eſſe publicandas.

Quarum declarationum exemplar habui ab admodum Illuſt. & Reuerendiſs.

Domi-

Domino Alphonſo Piſano, Archiepiſcopo S. Seuerinæ, & inſuper vidi Bullas Apoſtolicas in perſona domini electi Epiſcopi Caliponen. Coadiutoris Domini Epiſcopi Inſulanen. cum futura ſucceſſione, vbi inter alia ſunt apposita hæc verba, videlicet. Te prædicto Annibali Epiſcopo quamdiu idem Annibal Epiſcopus eidem eccleſiæ Inſulanen. præfuerit, Coadiutorem perpetuum, & irreuocabilem in regimine, & adminiſtratione Eccleſiæ Inſulanen. huiuſmodi in eiſdem ſpiritualibus, & temporalibus cũ plena facultate omnia, & ſingula quæ ad huiuſmodi Coadiutoris officium de iure, vel de conſuetudine quomodolibet pertinerent, &c. Hæc recenſui, quia in Bullis Coadiutorum non ſolet exprimi aliqua facultas ſpecialis, ſed abſolutè prædicta generalis Clauſula, Sed audiui hodie has facultates exprimi. Proſp. de Aug. V. I. D.

13 *Quam iuriſdictionem habeat Archiepiſcopus per appellationem & de eius effectu.*
14 *Abſolutio ad cautelam quæ ſit, quando habeat locum, & dari poſſit.*
15 *In quo loco Archiepiſcopus poſſit cognoſcere cauſas appellationum.*
16 *Archiepiſcopus in Diœceſibus Suffraganeorũ eis inuitis nihil poteſt regulariter agere niſi in caſibus ſibi a iure conceſſis.*
17 *An de conſenſu partium.*
18 *Quæ ſint conſideranda ante inhibitionem.*
19 *An per ſuſpicionem Suffraganei deuoluatur iuriſdictio ad Archiepiſcopum.*
20 *A quibus decretis hodie admitenda ſit appellatio.*

13 DEcimaoctaua authoritas eſt, † nã Archiepiſcopus habet iuriſdictionem in ſubditos Suffraganei per appellationẽ, in appellantẽ, & appellatum, illoſq. qui ſe ſpontè offerunt liti ſuper illa re, de qua eſt quæſtio, c. Romana, §. in aliũ, & ibi Gemin. & Franc. de appellat. in ſexto, & appellatio principaliter operatur duos effectus, vnũ ſententię ſuſpenſiuũ, aliũ verò iuriſdictionis deuolutiuũ, Abb. in rubr. & in c. per tuas, nu. 2. de ſent. excõmun. Franc. in c. ex parte, de appellat. ſubditis enĩ Epiſcopi Suffraganei ad Archiepiſcopũ appellatur, cap. per ſingulas, el ſecõdo, c. cõqueſtũ, 9. q. 3. c. 1. de offic. leg. c. duo & c. paſtoralis de offic. Ordin. c. dilectis, c. cũ cauſam, c. ſollicitudinẽ, de appellat. c. per tuas, de ſent. excom. c. 1. de foro comp. in ſexto, d. c. Romana, de appell. in ſexto, c. 1. & c. vt litigantes, de offi. Ord. in ſexto, c. veneralibus, de ſent. excom, in ſexto, cũ ſimilib. & non ad Patriarchã, ſi Archiepiſcopus illum habet in ſuperiorem, quia omittitur mediũ, ſcilicet Archiepiſcopus. Felin. in c. cũ te cõſulente, de off. deleg. Valet autẽ cõſuetudo appellãdi eo omiſſo, qua ceſsãte, valet appellatio, ſi nõ fuit obiectũ, Abb. in rubr. de appell. Ad Papam autẽ appellatur omiſſo medio, c. ad Romanã, 2 q. 6. c. antiqua, de priuileg. gloſ. in d. cap. Romana, in princ. Felin. in d. c. cũ te, quia ipſe eſt omniũ Iudex ordinarius, gloſ. in d. c. ſi duobus, de appellat. de qua appellatione debet Archiepiſcopus certificari, vt nõ poſſit ſe intromittere. Hoſt. in c. 1. de ſup. neglig. prælat. in ſexto, de qua ſcientia vide gloſ. in reg. eũ qui ſcit, de reg. iur. in ſexto nã ſi appellatũ ſit ad Papã ab vno, & ab alio ad Archiepiſcopũ, qui ignorans appellatum fuiſſe ad Papam, ratione cõtumaciæ excõmunicauit, tenet excõmunicatio, c. ſi duobus, de appel. & ſic nota Archiepiſcopũ eſſe legitimum iudicẽ ſubditorum Suffraganeorum in cauſa appellationis, & appellatio interiecta ad Papã quã ignorabat Archiepiſcopus, non debet impedire iuriſdictionẽ ipſius, cui renũciare poterat appellans. Gem in d. c. Romana, §. cũ autẽ, de appel. in ſexto quod extendit in quolibet Ordinario ignorante fuiſſe appellatum ad ſuperiorem, vt nõ ſuſpendatur eius iuriſdictio. Petr.

Duen. reg. 24. limit. 4. per d.c. ſi duobus, & ſciens de appellatione ad Papam, non poteſt Archiepiſcopus tunc ſe intromittere, etiam in cõcernentibus appellationem, niſi appellans appellationi renunciauerit, verbo, vel facto, vel niſi notorium ſit actũ illum eſſe iniuſtum, d.c. ſolicitudinẽ, de appellat. & vide gloſ. in c. per tuas, in verbo remittimus, de ſent. excomm. & per d.c. ſolicitudinem, dicit ibi Card. Alex. num. 4. quod licet regulare ſit Archiepiſcopũ in criminibus notorijs habere poteſtatem ſupra ſubditos Suffraganeorũ, c. Romana, §. notoria, de cenſi. in ſexto, tamen amplia etiam poſt interpoſitam appellationem ad Papam, & hoc per elegantẽ deciſionem prędictæ Decretalis, de qua per Hoſtienſ. in cap. ex conſcientia, de crim. fal. Antonius Gabriel. lib. 2. Com. opin. in tit. de appellat. Concluſ. 2.

Ampliatur tamen præcedens Concluſio, quod nedum in ſpiritualibus, ſed etiã in tẽporalibus ab Epiſcopo ad Archiepiſcopum appellari poſſit. Hoſtienſ. in d.c. Romana, in princ. & in §. debet, & nedum in Ciuilibus, ſed etiam in Criminalibus, & non ſolum cum proceditur per viã accuſationis, ſed etiã per viam inquiſitionis. Abb. in cap. licet, nu. 3. de offi. Ordin. An autem in cauſis fidei, ab Ordinario ad Metropolitanũ appellari poſſit, vide Fran. Pegnam, in 3. par. Direc. Inquiſi. in Scholio ſeu Adnotatione 42. fol. 153. c

Declaratur prædicta Cõcluſio vt per appellationẽ ſolum deuoluatur iuriſdictio ad Archiepiſcopũ, quo ad partes, non quo ad alios ſubditos, & ideo in cõpulſione aliorum ſubditorum recurrẽdum eſt ad Epiſcopum. gl. & Abb. in cap. paſtoralis, in princip. num. 12. de offic. ordin. vnde non poteſt Archiepiſcopus compellere ſubditos Epi ad perhibend. teſtimonium, niſi aliud de conſuetudine obtineat, c. 1 §. neque, vbi gloſ. in verbo, ſuſcipere, de foro comp. in ſexto, & Hoſtienſ. in verbo, teſtimoniũ, dicit neceſſe eſt quod ordo ſeruetur, vt ſcilicet is qui ordinarius eſt perſonarum, primitus requiratur, qui ſi non obedierit, puniri poterit, & ſi infra tempus per Metropolitanum congruum aſſignatũ hoc non fecerit, eo lapſo ipſe Archiepiſcopus faciet, not. in c. Romana, de ſup. negl. prę l. in ſexto; Sed iſtud non placet Archidiac. qui dicit, quod licet tũc poſſit compellere Suffraganeum, non tamẽ ſubditum ipſius; & ita Io. And. reſidet Imola tamen in d. §. neque, dicit, quod fortè poſſet dici, illud procedere, quando eſt negligens in termino a iure ſtatuto, ſecùs in termino per Archiepiſcopũ ſtatuto, ne aliàs aperiatur via malitijs, c. quãto, in fin. de diuort. ſecũdum eum; deciſio autẽ huius Articuli dependent à notatis in d. capitulo, Romana, quia, ſi teneatur opinio, quod negligentia Epiſcopi deuoluat iuriſdictionem ad Archiepiſcopũ, procedit opinio Hoſtienſ. Si verò teneatur opinio Contraria, procedit opinio Arch. & ita nihil affirmando, tranſeunt Gemin. & Franc. in d. §. neque, de qua quæſtione dicam infra.

Id autem quę diximus de effectu appellationis, limita, vt per appellationem non ſuſpendatur exequutio, ſi appelletur ab excõmunicatione, vel ab alia ſententia cenſuræ eccleſiaſticę: nam tunc cauſa tãtum transfertur ad ſuperiorẽ, c. paſtoralis, §. verũ, vbi Abb. aſſignat duodecim rationes de appel. c. ad reprimẽdã, & ibi gloſ. in verbo, conqueſtus, de offic. ordin. cap. is cui, de ſent. excõmun. in ſexto (ſecus eſt in appellatione à declaratione excõmunicationis, vt dicã infrà ſub nu. 20.) & poteſt Archiepiſcopus aliquando abſoluere ad cautelã, c. per tuas, de ſen. exc c. ſolet, & c. venerabilibus, eod. tit. in ſexto; & de abſolutione ad cautelam, etiã habetur in cap. ad pręſentiam, de appel. in c. veniẽs, el 2. in fine, de teſtib. in c. Apoſtolicę, de except. c. cũ deſideres, §. 1. & c. venerabilibus, de sẽt. excom.

14 excom.& in c.præſenti,eod.titulo in ſexto,†Eſt aũt abſolutio ad cautelã vera, ſeu putatiua ab eccleſiaſtica cenſura liberatio. Io. And. in d.c.ſolet,n.12. q.poſt Innoc.Hoſt.& Io. Mon.ibi longe diffuſius tractat hãc materiã abſolutionis ad cautelã,per modum ſummæ,ex cuius,& aliorum dictis, ad intelligentiam terminorum,has breues Concluſiones delegimus. Abſolutionem.ſ.ad cautelã,nõ habere locũ niſi in ſent.excom. lata ab homine, & à cenſuris latis in homines, quia illę poſſunt eſſe nullæ,& iniuſtæ;in ſententijs verò latis à Canone,& Iure, de quibus non dubitatur,quod ſint iniuſtæ,iſta abſolutio locum non habet, & hoc niſi occurrat dubiũ facti,vel probabile dubium iuris,ſecundũ Ioan.Andr. quẽ ſequuntur ceteri Doc.quorũ dicta reaſſumit Franc.in d.c.ſolet,in 1.notabili,& col.3.& ſequitur Felin.in d.cap.Apoſtolicæ,n.20.de except. Bott.de Synod.parte 3.Ar.1.Concl.13.nu.112.vbi etiã tenet,qđ ſicut abſolutio ad cautelam,non habet locũ in cenſuris latis per Canones, ita nec in cenſuris Staturorum Synodalium; idq. colligitur etiã ex pręallegatis iuribus loquẽtibus de abſolutione ad cautelã, quę loquuntur in cenſuris latis ab homine, & excommunicatio nunquam fertur ab homine niſi propter contumaciã. Abb.in cap. qua fronte,num.11.de appellat. in rubr.de ſent.exc.& in c.2.de raptu.

Secũda Concluſio eſt,quod quãdo ex quacũque cauſa allegatur nullitas ſententiæ,habet locũ iſta abſolutio ad cautelam; & hæc opinio eſt Communior, & verior,& Cõmuniter tenetur,dicit Abb.in d.c.Apoſtolicæ,ſub nu.10.de exceptio, & ideo ſi ſentẽtia cenſuræ dicatur iniuſta, tunc nõ debet peti abſolutio ad cautelã,ſed ſimpliciter,ex quo eſt ligatus,cum ſiue iuſta,vel iniuſta ſit,ligat. Idẽ qñdo ſentẽtia eſſet æqua,& iuſta,ita ex dictis Doctorũ cõcludit Franc.in d.cap.ſolet,col.4.verſ.quinto quærit;habet ergo locũ in omni caſu quo dubitatur de nullitate,Franc.in d.c.ſolet,in 3.not.Sed ſi cõſtat eã eſſe nullã, tũc debet ſtatim ꝓnunciari nulla,nec fiet iſta abſolutio ad cautelã.Card. Alex.in c.quoties,2.q.6.à ſententia itaque iniuſta,non datur abſolutio ad cautelã,quia fatetur ſe ligatũ, ideo habet neceſſe petere directè abſolutionem, & non ad cautelam,Gemin.in d.c.ſolet,nu.7.Caſus in quibus excommunicatio eſt nulla,enumerat gloſ. in c.in præſenti, de ſent.excom. in ſexto; & quæ dicatur iniuſta, & nulla,vide gloſ.in c.ſacro, eo.tit. in antiquis.Abb.in c.ab excommunicato, de Reſcript. Nau.in Man.Confeſſ.c.27.ſub nu.2.

Tertia Concluſio eſt, quod qui non poteſt directam abſolutionem impendere,non poteſt nec illam quæ fit ad cautelam,Franc.in d.c.ſolet,col.1.

Quarta Concluſio eſt quod abſolutio ad cautelã eſt gratia nam de iure eſſet,vt primo conſtaret de veritate cauſæ quam fieret abſolutio,ideo eſt in arbitrio ſuperioris,qui poterit eam concedere,& denegare,ſecundum coniecturas occurrentes,vt concludunt Innoc. Hoſtienſ.& Ioan. And.in d.cap. ſolet, vbi Franc.in 2.notabili.

Quinta Concluſio eſt,quod quando fit hæc abſolutio ad cautelã, requiritur citatio illius cuius intereſt,niſi periculum eſſet in mora,& debet fieri abſolutio cum cautione,de parendo mandatis,ſi apparebit eum iuſtè excommunicatũ, cum enim hæc abſolutio fiat ſolum in dubio,tale dubium poſtea per probationes certificabitur,ꝑ quas patebit,an abſolutio habeatur ꝓ putatiua,& imaginaria,quod erit,cum patebit non fuiſſe ligatum;an verò ſi apparebit illũ iuſtè ligatum,vnde non bene eſſet in hunc caſum prouiſum aduerſario, ſi nõ cauiſſet; debet etiam præſtari iuramentũ,ſecundum Io. Andr.cuius dicta reaſſumit Franc.in d.c.ſolet,col.4.verſ.ſexto quęrit, & notat vnã regulã, qđ vbicumque

pats

pars pōt impedire, ne actus fiat, ſemper requiritur citatio. facit quod notatur. 3.q.9.c.omnia. Quare autē iſta abſolutio dicatur, & fiat ad cautelā, vide Abb. in d.c. Apoſtolicæ, n.10. de except. de referentē Hoſtienſ. & Io. Andr. in c. ſolet, vbi gl. in verbo, opponat, dicit, quod propter peccatum, & propter excōmunicationē facilius quis moritur, gl. in c. Epiſcopi, 11.q.3. Silua nupt. lib.6. ſub nu. 58. Oliua ſuper tit. 18. Cur. Archiep. Neap. & propriè dicitur abſolutio, quando fit à cenſura iuſta, vel ad cautelam, ſed vbi eſt cenſura iniuſta, vocatur proprie relaxatio, licet reſpectu ſuſpenſionis iura vtantur verbo relaxationis. Felin. in d.c. Apoſtolicæ, in princ. qui à nu.17. vſque ad finem, dictis per Io. And. in d.c. ſolet, circa abſolutionem ad cautelam, multa ſatis notabilia addidit.

Sexta Concluſio eſt, quod abſolutio ad cautelam, poteſt fieri, etiam antequā iudex de veritate cauſę cognoſcere incipiat, c. venerabilibus, §. ſed ſi ex cauſa, & ibi Franc. de ſent. excom. in ſexto, plus ergo poteſtatis habent Archiepiſcopi in hac abſolutione ad cautelam, quam in inhibitione quā facere non poſſunt niſi prius incipiant cognoſcere de veritate cauſæ appellationis ante definitiuā. gloſ. fin. in d.c. venerabilibus.

Septima Concluſio eſt, ſecundum Card. Alex. in cap. ſolicitudinem, nu.4. de appellat. qui ex eo textu notat, quod in omni caſu in quo nulla cauſæ cognitio requireretur, inferior pendente appellatione coram ſuperiore, poteſt adiri, & infert ſatis notabiliter, quod cum abſolutio ad cautelā, poſſit impendi prȩſtita cautione, abſque cauſæ cognitione, pendente appellatione corā Papa à facto Epiſcopi, poterit excommunicatus ab Epiſcopo petere ab Archiepiſcopo ad cautelam abſolui ab excommunicatione, non obſtante quod interpoſuerit appellationem ad Papam.

Octaua Cōcluſio eſt, quod non ſolum fit abſolutio ad cautelā, quando quis principaliter appellat, vt ſuprà dixi: ſed etiā quando contra aliquem teſtē poſſet opponi exceptio excōmunicationis, vt repellat à teſtimonio, tūc iudex poteſt abſoluere ad cautelā teſtes: quādo tamen aliter veritas haberi nō poteſt; niſi ſit tale genus excōmunicationis, cuius abſolutio reſeruaretur Papę, & durabit durāte eius depoſitione, ca. veniens, el 2. in fine, & ibi gloſ. Io. Andr. & Doc. de teſtib. ſicut & abſolutio eligere debentis, d.c. Apoſtolicæ, de except. & pōt fieri tūc à quocūque iudicē cauſę, Felin. in c. paſtoralis, n.13. de offic. Ordin. tales enim abſolutiones prouident negotijs, quibus factis reuiuiſcit ſententia, & procedit quando excipitur de excōmunicatione in vim dilatoriæ, ſecùs in vim peremptoriæ: nam tunc non fieret abſolutio ad cautelā, Franc. in d.c. ſolet, col. 2. & 5. verſ. octauo quærit; quia ita dicit poſt Archid. & Io. Andr. in c.1. nu.2. & Gemin. nu.10. de excep. in ſexto, quæ omnia notabilia ſunt, quia multi errant in iſta abſolutione ad cautelā vt dicit Card. Alex. in c. quoties, 2.q.6. fit etiā abſolutio ad cautelā extra caſū excōmunicationis, pp ambiguum duplicitatis, gl. in c. ſi, de his qui ſi occid. & ī verbo, bonū, & in c. ſignificaſti, in verſic. ad cautelā, de homic. De pœnitētia ad cautelā, legitur, in cap. ſignificaſti, el 2. de homic. gloſ. in c. perpēdimus, de ſent. excom. De venia ad cautelā, in c. exhibita, eo. tit. c.2. & 3. & ibi glo. fine, de cleric. percuſ. & quicūque abſoluitur ſaltē ad cautelā, ſemper obtineat literas abſolutionis; gloſ. in cap. propoſuit, in verſic. de abſolutione, de clerico exc. miniſtr. De iuramēto ad cautelā, glo. in cap. ſuper eo, de ſent. excom. Redeundo ad appellationis materiam, quatenus ad Metropol.
15 attinet, quæro † de loco iudicij in cauſis appellationum tractandis. Reſp. Conſtitutione Bonifacij VIII. eſſe cautū, ne Archiepiſcopus cauſas quę per appellationem,

Digitized by Google

lationē, vel aliàs iure Metropolitico deferuntur ad ipſum, alibi, quā in ſua pro-
pria Ciuitate, vel Dięceſi, aut in eis in quibus appellatum extitit vel cauſæ ipſæ
cōſiſtere dignoſcuntur, audiat, vel ēt audiendas cōmittat, niſi ſibi aliud de con-
ſuetudine cōpetat in hac parte, c. vt litigātes, de offic. ord. in ſexto: ex quo textu
notat ibi Gemin: caſum, in quo Archiepiſcopus poteſt locare ſedē, & de cauſa
cōgnoſcere in Diœceſibus Suffraganeorū ſuorum: nā Metropolitanis ne ſuo-
rum Suffraganeorū ingrediātur Dięceſes, vt in eis authoritate propria iudicēt,
diſponāt, aliquidue aliud agāt Canonica prohibēt inſtituta, vt dicitur in c. 1. de
16 off. ordin. in ſexto. Super quo textu exorditur Hoſt. † quod Archiepiſcopus in
Dięceſib. Suffraganeorū ſuorū nihil poteſt inuitis Suffraganeis regulariter age
re, & eſt text. ī c. ſicut vnire, de exceſ. præl. facit etiā text. in c. paſtoralis, in princ.
de offi. Ord. & c. duo, eod. tit. & c. 1. de ſupplen. negl. præl. in ſexto, vbi ēt Hoſt.
dicit, quod prohibitū eſt Archiepiſcopis, vt in Dieceſibus ſuorū Suffraganeorū
aliquid exerceant, ſed ſuis terminis ſint cōtenti, c. nullus Primas, 9. q. 2. & ideo
in nullo debent ſe intromittere, niſi in caſibus à iure conceſſis, & Hoſt. in d. c. 1.
de ſup. negl. præl. in 6. refert decem & octo caſus, aliàs debet regulariter Metro-
politanus abſtinere, per d. c. paſtoralis, & cap. ſicut, & eoſdem etiam caſus re-
fert in Sūma, de offic. Ord. ſub nu. 7. Archiepiſcopus inſuper nō poteſt in Dię-
ceſi Suffraganei conſtituere Officiales, qui de cauſis ad eū per appellationē de-
uoluēdis, cognoſcāt, niſi de cōſuetudine habeat, licet poſſit delegare cauſas in
Dięceſi Epiſcopi ſibi per appellationem deuolutas, d. c. 1. de offic. ordin. in 6. &
Metropolitani geſta in Dięceſi Suffraganei, in caſibus qui nō ſunt iure expreſ-
ſi, ſunt nulla, gloſ. in c. per ſingulas, el 2. 9. quæſt. 3. Card. Alex. in d. cap. nullus
Primas, & facit Regula, Ea quæ, de reg. iur. in 6. & ibi gl. Itē quæro pro declara
17 tione proximè dicti, quid ſi adeſſet cōſenſus partiū? Reſp. † quod Archiepiſco-
pus, vel eius Officialis, de cauſis clericorum, tamquā iudices, abſque Dięceſano
rum ſuorum voluntate, non cognoſcunt; quando tamē non fuit appellatū, &
ſi in ipſos ijdem clerici de facto conſentiant, d. c. 1. in prin. de foro cōpet. in 6.
vbi Gem. notat, quod Archiepiſcopus nō poteſt adiri per viā querelæ, per ſub-
ditos Suffraganei ſui, niſi ipſe conſentiat; & ſic patet quod de Iure Canonico
clerici nō poſſunt prorogare iuriſdictionē non ſui iudicis ēt eccleſiaſtici ſuo iu-
dice nō conſentiente, c. ſignificaſti, de foro comp. & conſenſus dēt eſſe Epiſco-
pi, & nō eius officialis generalis. Gemin. in d. c. 1. n. 2. & nonem concurrere de-
bent, vt conſenſus clerici teneat; Hoſt. in d. c. 1. in verbo, de facto, de foro cōpet.
in ſexto. Inter ſubditos ergo Epiſcopi citra remedium appellationis non poteſt
Archiepiſcopus regulariter aliquid definire; Abb. in c. ſollicitudinē, n. 5. de ap-
pell. & ſi Vicarius Epiſcopi detulit appellationi nō deferēdæ, nō præiudicatur
iuriſdictioni Epiſcopi; Iacob. Sbroz. in tract. de offic. Vic. lib. 2. quæſt. 204. Vlte-
18 rius quæro, quænam cauſæ cognitio requiratur, antequā inhibeatur. Reſp. † q
Archiepiſcopus antequā Suffraganeo inhibeat, plura cōſiderare debet; & Pri-
mò, an cognitio cauſæ appellationis ad ipſū pertineat: nā ab inferioribus præla
tis Epiſcopo ſubiectis, non facientibus idem conſiſtoriū cum eo, nō appellabi-
tur ad Archiepiſcopū, Sed ad Epiſcopū, niſi aliud de cōſuetudine eſſet, c. Roma
na, §. ab Archidiaconis, de appellat. in 6. vbi Franc. poſt Io. Andr. & Gem. limi-
tat duodecim modis, inter quos ſi non opponeretur exceptio, q a tunc valet ap
pellatio omiſſo, medio, Rebuff. in tract. Cōcordatorū, in rubr. de friuolis appel
lat. vbi de prædictis limitationibus. Itē in cauſis ī quibus Epiſcopus iuriſdictio
nem temporalem habet appellatur ad Archiepiſcopū, niſi ex cōſuetudine, aut
priuile-

Digitized by Google

priuilegio aut alio iure ſpeciali ſit appellandũ, d.c. Romana, §. debet, de appel. in ſexto, Capic. deciſ. 157. nu. 12. & dictis ibi per Gemin. & Franc. adde Mari. Frec. in tract. de Subfeud. lib. 1. ſub tit. de orig. Baron. q. 11. & lib. 2. tit. de different. feud. quater. ſub nu. 34. fol 142.

Similiter reſpectu appellationis interponendæ eſt differentia, an Epiſcopus habeat delegatã, vel ordinariã iuriſdictionem: nam ſi habet ordinariã, appellabitur ad Archiepiſcopum, d.c. Romana: ſed ſi delegatam, ad delegantẽ; & Epiſcopus tamquã delegatus Papæ, maior eſt Archiepiſcopo quo ad illum Articulum, vt in c. ſane, de off. deleg. c. paſtoralis, §. præterea, de offic. ord. ergo nõ debet appellari ad minorem, Abb. in capitulo, ad abolendã ſub nu. 15. de hęretic.

Item ſi Papa mãdat Epiſcopo, id quod poteſtate ordinaria, poteſt facere, nõ
e derogatur quin ab Epiſcopo ad Sedũ Metropolitanã appellari poſſit, c. licet, de offic. ordin. quia tũc dicitur potius excitata iuriſdictio ordinaria ſecũdũ Doct. ibi, & pręcipue Felin, qui declarant & ponunt caſus, quomodo poſſit cognoſci, quãdo videatur dari delegata iuriſdictio, vel excitari, & vide eundẽ Felin. in rubr. de offic. deleg. Iaſ. & Dec. in l. & ſi prætor, ff. de offi. eius, & ab habente vtramque poteſtatem ordinariam, & delegatam, ad quem appellabitur, vide
f Felin. poſt Abb. & alios, in c. cum ex officij. præſcrip. Item appellari poteſt à iudice in commodis arbitrio ſuo, ſi partem læſit, aut grauat. gloſ. in c. ſuper his, de accuſat. & in c. Romana, §. quod ſi obijciatur, in verſic. minus legitima de appel. in ſexto, gloſ. & Bart. l. ſi qua pœna, ff. de verbor. ſignif. & vide Card. Alex. qui refert opiniones contrarias, & concordiã in rubr. de appel. & Felin. in c. cum ſpeciali, & in c. ex ratione, eo. tit. Amplia iſtam Cõcluſionem, & limita, vt per Felin. notabiliter, in d.c. ſuper his, à n. 7. vſque ad 14. de accuſat.

Secundò principaliter, Archiepiſcopus antequã Suffraganeo inhibeat, conſiderare debet an per appellationem ſit deuolutum negotium, & cauſa, & an appellatio ſit legitimè interpoſita, nam aut appellatur ante ſententiam definitiuam, & tunc vt poſſit inhiberi, debet appellans exprimere probabilem, ſeu legitimam cauſam grauaminis, & quod fuerit appellatum infra decem dies, & antequam fieret fides, iudex ad quem, non poteſt procedere, nec inhibere; vnde cauti appellantes portant ſententiam definitiuam, vel interloquutoriam, & ipſam appellationẽ, vt per iſta ſimul appareat eſſe appellatum infra decẽ dies, intra quem terminum in dubio non præſumitur appellatum, niſi probetur, & ſic ante non eſt fundata iuriſdictio iudicis ad quem. Itẽ debet citari appellatus cũ termino ad opponendum contra appellationẽ, & ſi opponitur, quod cauſa in eo expreſſa nõ ſit legitima, vel vera, tũc ſi conſtat iudici ad quem, quod per appellationem ſit ad eum deuoluta cauſa, vt quia conſtat eſſe appellatũ infra legitima tempora, & quod cauſa ſit legitima, debet tũc admittere appellationẽ ex cauſa legitima interpoſitã, & deinde debet ĩcipere cognoſcere de varitate cauſæ, & his præcedentibus, ſtatim poteſt inhibere, & non antea, vt hæc oĩa colligitur ex textu, in d. cap. Romana, §. cum autem, §. ſi vero, & §. q. ſi obijciatur, & ibi Io. An. Gemin. & Frãc. ex quibus iuribus dicit Frãc. in d. §. quod ſi obijciatur, quod habetur practica, quę debet ſeruari in appellatione ab interlocutoria per ipſum iudicem antequã inhibeat. Card. Alex. ſeu Præpoſ. in c. vt debitus honor, de apell. dicit decẽ eſſe neceſſaria in appellatione ab interloquutoria, quæ etiam refert Rebuf. in tract. Cõcordatorum, in rub. de friuolis appellat. Si verò appellatur à definitiua, tũc debet primo conſtare eſſe appellatum infra decem dies, & ſtatim poterit inhibere, etiã ſi cauſa non eſſet expreſſa vt not. Franc. poſt

Gemin.

Gemin.& ceteros Doct.in d.§.quod ſi obijciatur;tñ hoc fallit,ſi dicatur eſſe ap-
pellatum in caſu a iure prohibitio: quia tunc debet cognoſci de legitimitate ip-
ſius appellationis ſeparatim ab articulo cauſę principalis, d.c.Rom.§.ſi autem,
vt Frãc.etiã notat,quod licet in appellatione ab interloquutoria iudex ad quẽ,
non poſſit inhibere,antequam appellationem,vt legitimã admiſerit, & incępe
rit cognoſcere de veritate cauſę in appellatione expreſſę,vt in d.§.quod ſi,tamẽ
ſi appellatur in caſibus,in quibus allegatur appellari non poſſe,poterit inhibere
ſtatim ad cognoſcendum,an appellatio ſit recipienda,vel non,& ſic antequam
appellatio ſit admiſſa,per d.§.ſi autem;& hæc quando allegatur quod appella-
tio ſit interpoſita in caſu à iure prohibito, & tñ de hoc non conſtat, quia ſi de
hoc conſtaret,tũc iudex à quo,& ad quẽ,ipſam recipere nõ debet. Sed illud no-
ta,quod antequã procedatur in iudicio ſuper appellatione,ſemp ſunt citandæ,
partes,etiã ſi agatur de appellatione à definitiua, vnde ſequitur, quod per iudi-
cem ad quẽ, debet aſſignari terminus ad opponendum contra appellationem
antequam procedatur vlterius, etiã ſi ſit appellatum à definitiua, notat Franc,
ex d.c.Rom.§.ſi vero,& ex dictis iuribus etiã colligitur,atque notatur, quod ip
ſe iudex ad quem,cognoſcit an ſua ſit iuriſdictio, & an appellatio ſit admitten-
da,vel non;& ideo quantumcumque iudex à quo, non admiſerit appellationẽ,
tamen vtrum appellatio ſit admittenda, vel non, ſpectat ad iudicem ad quem,
Franc.in d.§.ſi verò,ſi autem quis exequatur ſententiam à qua eſt appellatum,
latiſſime proſequitur idem Franc.in d.§.ſi autem, Appellans ergo ante defini-
tiuam,debet exprimere cauſas grauaminis nominatim,& illas,& nõ alias proſe-
qui,& iuſtificare ex eiſdem actis,c.vt debitus,& ibi: Abb.n.1.de appellat.Clem,
appellanti,de appell.& non exprimens cauſam, reputabitur nõ appellans. Ho-
ſtienſ.in d.c.Romana,§.cum autem,per text.in c.cordi nobis,de appell. in ſex-
to,ita etiam appellans ab excommunicatione,tenetur exprimere cauſam, Abb.
in c.ſacro,nu.5.de ſent.excom.& ex quo Archiepiſcopus pronunciauerit,& le-
gitime cognouerit, ſtatim debet cauſam ad Suffraganeũ remittere, d.c. Rom.
§.fin.& ibi. Franc.non tamen debet Archiepiſcopus cauſam ad Suffraganeum
remittere appellatione adhuc non iuſtificata, niſi de cõſenſu partiũ, c.accepta,
de appell.& ſi per iudicem à quo,grauaretur in alio,poteſt iterũ pars adire Ar-
chiepiſcopum,& appellare, c.dilecte nobis,de appel.Si tamen iudex à quo,ap-
pellationem friuolam admiſit, appellationi deferens, tunc totius cauſæ deciſio
deuoluta eſt ad ſuperiorem,c.cum appellationibus,eo.tit.in ſexto,& per appel-
lationem ante definitiuam ante inhibitionem non ſunt ligatæ manus iudicis,
ſecùs per appellationem a definitiua,c.non ſolum,de appellat.in ſexto.

Archiepiſcopus etiam nõ prius ante definitiuã appellationem admittere de-
bet,quam ei conſtiterit eam interpoſitã fuiſſe,vel a grauamine,vel iniuſta con-
19 demnatione,c.cum in eccleſia,de appellat.† ideoq.ſi appellatur propter ſuſpi-
cionem Epiſcopi Suffraganei,non debet appellãs audiri,niſi prius Archiepiſco
po conſtet coram Suffraganeo fuiſſe propoſitam recuſationẽ,c.cum ſpeciali,q.
ſecundo requiris,§.fin.eo.tit. eaq. eſt ratio quare ſuſpicio non ſufficit quia ſu-
ſpicio habet à iure ſuum remedium recuſationis, vt in dictis iuribus ; nam licet
cauſa ſuſpicionis ſit contra eum, non tamen ſequitur quod grauet, iudex enim
ſuſpectus bene poſſet procedere in cauſa,ita quod nullã partem grauaret,& ap-
pellatio non habet locum niſi a grauamine d.c.vt debitus,ac ſtultè faceret recu
ſans proſequendo appellationẽ,quando poſt recuſationem nõ proceſſit. Volẽs
ergo recedere à iudice ordinario,vel delegato ſuſpecto,oportet quod proponat
recuſa-

recuſationem,nam quantumcumque ſuſpectus,niſi recuſetur,eſt iudex, & poteſt procedere.Card.Alex.in c.poſtremo,n.5. de appel. & tunc ſi iudex recuſatus cauſas recuſationis non admittit,patens eſt quod in hoc grauat, & ab hoc grauamine poteſt appellari,c.ſuper quibuſdam,§.fin.de off.deleg. & hoc verũ eſt, niſi cauſa recuſationis eſſet euidenter fruſtratoria,vel notorie falſa; ita concludunt in d.cap.cum ſpeciali,in princ.Innoc.ſub nu.1.& 6.Io.Andr.col.1.Ant.de But.nu.8.Anchar.nu.1.Bellam.nu.3.Abb.nu.6.Frãc.& Card.Alex.nu.11.Idem Card.melius quã alij,in c.quoties Epiſcopi,2.q.6. & quod recuſatione propoſita non poſſit à iudice recedi,donec admiſerit vel non, cauſam recuſationis,niſi per viam appellationis.Bellam.in d.c.cum ſpeciali,nu.16.vera ratio prædictorũ ea eſt,quia per ſuſpicionem ordinarius iuriſdictionem non amittit, & remanet iudex,ẽt poſt pronunciationem factam ſuper ſuſpicione. Franc.in c.iudex, in 3.notab.de off.deleg.in ſexto, recuſatio enim ob ſuſpicionẽ perſonã concernit, non iuriſdictionem recuſati;idem Franc.poſt Pet.de Anchar.in c.ſi contra vnũ,eod.tit.in ſexto. Suſpicio namque perſonam Sigillat, iuriſdictionẽ autem non tollit, Mar.Frec.in tract.de Subfeud.lib.2.in tit.de differen.feud. quatern. nu.37.fol.143.Ratio rationis eſt : quia Ordinarius habet iuriſdictionẽ generalem,& licet propter ſuſpicionem non habeat exercitium illius cauſæ,tñ iuriſdictionem habet,& poterit delegare reſpectu ordinariæ,& generalis poteſtatis q̃ habet in committendo neutri parti ſuſpecto maximè de partiũ conſenſu, nulla contra eum poterit oriri ſuſpicio;ſecùs autem eſt in delegato,qui nihil habet iure proprio,ſed iure delegantis,& iuriſdictionem non efficaciter,ſed eligibilem, cui Papa non intendebat cauſam committere,ſi ſciuiſſet ſuſpicionem,& hęc eſt ratio , quare poſtquam eſt pronunciatum ſuper recuſatione, deſinit eſſe iudex, vt nec ẽt de cõſenſu partium poſſit exercere, d.c.iudex,de off.deleg.in ſexto. vnde in articulo in quo ceſſat ſuſpitio, Ordinarius vtitur iuriſdictione delegãdo nõ ſuſpecto,& exequendo ſententiam delegati ab eo,cum tantũ ſit excluſus reſpectu cognoſcendi. Abb.in c.ſi quis contra clericum,nu.1.6.7.11.16.18.26. vſque 28.de foro comp.Capic.deciſ.137.nu.10. Quæro, an, poſſit recedi à iudice per appellationem ſine ſuſpicionis propoſitione coram eo. Reſp. quod non: etiam ſi ſuſpicio eſſet notoria,quia licet notorium excuſet a probatione,nõ tamen excuſat à propoſitione ſuſpicionis coram eo,niſi ſuſpicio nõ concerneret pſonam iudicis,ſed locum.vt quia citatur ad locum notoriè non tutum,& tũc poteſt recedi a iudice appellãdo etiam ſine grauaminis propoſitione, Card. Alex,in d.c. quoties epiſcopi 2.q.6.vbi Gemin.& vide Franc.in c.ex parte,de appel.nam & ſi notorietas alicuius iuris mihi competentis releuet me ab onere probãdi, non tamen releuat me ab onere allegandi,& non allegãdo, nihil pdeſt notorietas, gl.in Clem. Appellanti,in verbo;aliàs,de appellat.Itẽ quæro, ſi recuſatus ſuſpectus ex cauſa rationabili,procedat poſt recuſationem ad vlteriora, in cauſa,nõ obſeruata forma d.c.cũ ſpeciali,& appellatur,an recuſãs teneatur probare cauſas ſuſpicionis. Reſpondet Innoc.in d.c.cũ ſpeciali,nu.6.quod ab ordinario legitime appellatur, ſi arbitros non elegerit etiamſi cauſæ ſuſpicionis non probarẽtur: finita autem cauſa appellationis,quæ eſt,vt caſſetur quidquid factum eſt contra eam,non oportet proſequi cauſam recuſationis; quia ſola appellatio ad hoc ſufficit,c.interpoſita,de appell. Io.Andr. ibidem,ſequendo Innoc. dicit,qđ aut recuſãs vult proſeq̃ cauſas recuſationis,& tũc oportet eas pbare,ſi vero cauſam appellationis,& tũc nihil habet neceſſe probare,de veritate cauſarum recuſationis,Ant de But.ſimiliter.dicit,ſub n.5.& Imol.eo enim ipſo quod iudex p-

cedit poſt appellationem,& recuſationem grauat partē, ita quod ſatis ex hoc dicatur iuſtificata,& probata veritas cauſarū grauaminis,& appellationis, licet recuſans non obtulerit coram eo in continenti ſe probare,cum corā Iudice recuſato non debeat fieri probatio,ſed corā arbitris,d.c.cū ſpeciali,in princip. vbi per Franc.contra Butr.Præterea,quęro,quid ſi reprobaretur appellatio,an poſſit proſequi cauſas recuſationis? Reſp.qđ ſic: vt dicunt Inn. & Ioan.Andr. in d.c.cū ſpeciali.Quæro,quis compellit arbitros? Reſp. quod Iudex recuſatus compellit arbitros ad finiendā cauſam recuſationis,c.ſuſpicionis,de off.deleg. & ipſe aſſignat terminū arbitris,d.c.cum ſpeciali,& c.legitima, de appellat. in ſexto.Itē quæro,à delegato recuſati,ad quē appellabitur? Reſp.quod à delegato Iudicis Ordinarij recuſati,appellatur ad ipſum Ordinariū recuſatum,nō vt cauſam diſcutiat,ſed vt alteri diſcutiendā, & finiendā committat, ita concludit Abb.in c.ſi quis contra clericū,ſub n.31.de foro compet.contra Hoſt.Spec. Io.Andr.& alios,tenentes ad Archiepiſcopū eſſe appellandū; quorū opinionē Cōmunē eſſe dicit Carauita,ſuper Ritibus Magnæ Cur. Vic.in Ritu 165.n.37. Vlterius quæro,an ſuſpicio Epiſcopi tāgat Vicariū? Reſp.qđ Epiſcopo certa ratione ſuſpecto,recuſari poteſt eius Vicarius, quamuis contra Vicariū nulla ad ſit ſuſpicio,c.inſinuante,vbi Abb.nu.2.de offi.deleg.Capic.dec.137.n.9. nō ſic è contra,nā ſuſpecto Vicario Epiſcopi,vel delegato ab Epiſcopo, non cēſetur
g ſuſpectus ipſe Epiſcopus,corā quo g cauſa ſuſpicionis cognoſci debet,c.ſi cōtra vnū,de offic.deleg.in ſexto; quādo tamen principaliter,& ex certa cauſa recuſatur,ſecùs autem ſi cauſa ſuſpicionis cōcernat Epiſcopū pariter & Vicariū,vel delegatum,quia tunc corā arbitris talis cauſa tractabitur.Franc.in d.c.ſi cōtra vnū,Decius in c.1.n.70.de iud.in 2.lectura;& quid ſi in cauſa cōmiſſa Vicario. Epiſcopus nullā habeat poteſtatem,quia delegatus, & tali caſu ſeparatū eſt auditorium Epiſcopi,& Vicarij,Decius,in c.quoniā Abbas,n.62.de off.deleg.an tunc ſuſpecto Epiſcopo cēſeatur ſuſpectus Vicarius? Reſp.quod ex ſequenti patet ſolutio.Quæro,an Archiepiſcopo ſuſpecto,cēſeatur etiā ſupectus eius Suffraganeus? Reſp.quod ſic: per c.accedēs,Vt lite non conteſt.& rationem aſſignat gl.in c.cū in iuuentute,de purg.Canon.Deinde quæro,an Epiſcopus recuſatus, poſſit remittere cauſam ad Archiepiſcopum? Reſp. quod Epiſcopus recuſatus poteſt remittere cauſam ad Archiepiſcopum,& ſic aliter quam per appellationem,Archiepiſcopus qui non poteſt adiri per querelam,poteſt tamen in cauſa ſubditorum ſui Suffraganei cognoſcere,ſcilicet in caſu recuſationis, inferiore remittente,d.c.cum ſpeciali,de appellat. in quo textu hoc expreſsè notat Abb. nu.5,Franc.in vltimo not.& Card.Alex.nu.10.& ſic Epiſcopo recuſato,Archiepiſcopus in iuriſdictione non ſuccedit,Abb.in c. ſi quis contra clericum,nu. 7. de foro comp.ita,vt nec etiam de cauſis recuſationis poſſit cognoſcere,cum appellandi cauſa non ſit legitima,non ſubſiſtente grauamine:ſicq. inhibitioni locus non erit;ſi tamen Epiſcopus non vult remittere,procedendū erit iuxta formam d.c.cum ſpeciali Signatura autem Sanctiſſimi D.N. Papę,iuſta,ſeu legitima cauſa ſubſiſtente,tam iudicibus Romanæ Curiæ,quam extra eam,conſueuit dare adiunctum, vt nouiſſime poſt alios refert Mandoſius, in praxi Commiſſionum,ſuper Commiſſione deputationis adiuncti,in verbo,adiunctū,fol. 60.de qua adiuncti deputatione,vide Abb.in d.c.ſi quis contra clericū,& in c.licet ex ſuſcepto,nu.16.de foro comp.& Auth.Si verò,C.de iud.Capic.deciſ.137.

Denique,in admittendis appellationibus,& cōcedendis inhibitionibus,ſeruāda eſt forma,& tenor Sacrarum Conſtitutionū,præſertim Innoc.IV.in d.c.

Digitized by Google

Romana, de appellat. in ſexto quacũque conſuetudine etiam immemorabili, aut ſtylo, vel priuilegio in Contrarium non obſtantibus; aliter inhibitiones, & proceſſus, & inde ſequuta, ſunt ipſo iure nulla, ex Decret. Concil. Trident ſeſſ. 22.c.7.in qua Decretali definit Papa, in quantum iuriſdictio Archiepiſcopalis ſe extendat quo ad ſubditos Suffraganeorum, vt inquit Hoſt.in c.1.de ſupp.neglig.præl.in 6.quam Decretalem ſi iudices appellationum præ oculis haberent, non ſic paſſim inhibitoriales concederent: nam ſui vnicuique Epiſcopo iuriſdictio ſeruari debet, c.pertinet, 11.q.1.c.2. de relig.dom.gloſ.fin.in c. ſicut olim, de accuſat.in c.dilecti filij, de priuileg.& in c.fin.de contr.vtil.vel inutil. Epiſcopus enim in ſolidũ eſt iudex in ſua Diœceſi, & cuncta debent deferri prius ad ipſum, c.vlt. de offic. Archid.& ipſe omnem cauſam ſibi competentem debet audire in ſua Diœceſi, c.de perſona, vbi Card. Alex. 11.q. 1. & habet iuriſdictionẽ vniuerſalem in tota Diœceſi, cap.conquerente, de off.ord. Gemin.in c.Romana, §.Archidiaconis, facit text.in c.1.de iud. loquitur d. inſignis Decretalis de Archiepiſc. Rhemenſi, facit ius quod ad oẽs qui dedit cãm determinandi multas lites cũ Suffraganeis, vt patet ex Decretalib.Sexti, in c.1, de ſupplen.negl.prael. in c.1.de off.ord.c.1.de foro comp.d.c.Romana, de appell.c.1.de pœnis, in c. Romana, de ſent.exc.c.1.de pœn.& remiſ.& quid ei ſcripſerit Nicolaus Papa, quando carcerauit Epiſcopum, habes in c.arguta, 2.q.6.

Poſt Conc.Lateran. ſub Leone X.& Bullam Pij I V.fol.678.in Bullario, & infrà, in verbo Reſidentia, incip. De ſalute. Superuenit Conc. Trid.ſeſ.24.c.20.de
20 reform.generali, & ſeſſ.13.c.1.de refor. Ex quib.patet † appellationem eſſe admittendam, & inhibendum in infraſcriptis caſibus.

Primò, à definitiua, d.c.20.

Secundò, ab habente vim definitiuæ, d.c. 20.

Tertiò, a grauamine, quod per appellationem à definitiua reparari non poteſt, d.c.1.& d.c.20.

Quartò, quando ab ipſa definitiua appellari non poteſt, d. c. 1.

Declarãt hos terminos Oldrad.conſ.20.Abb.& Felin.in rub.de ſent.& re iudic. Alex, Iaſ.& Doct.in rubr.& in l.quod iuſſit, ff.eod. Maranta, in vlt.par. Speculi, vbi poſt Specul.in tit.de appell.refert 45. Caſus, in quib.non poteſt appellari à definitiua, & tamen poteſt ante definitiuam ab interloquutorijs appellari: quia grauamen non ſperatur poſſe reparari per appellationem à definitiua, etſi interloquutoria non habeat vim definitiuæ, & tunc quando fuit appellatum a definitiua, poteſt inhiberi iudici à quo, ne ſententia mandetur exequutioni, antequam iudex ad quem, cognoſcere cœperit vtrum ſit recipienda appellatio, d.c.Romana, §.ſi autẽ, de app.in 6. Exempla de interloquutorijs continentibus grauamen irreparabile, ponit Bart.in l.2.ff.de appel.recip.vbi excellens Marinus Quaranta pater meus, Iureconſultus, & Aduocatus. Neap. nemini ſecundus, vita, & doctrina conſpicuus, in eius Apoſtillis, dictis per Bart. multa addidit, & examinauit p omnes partes iudicij, incipiẽdo à citatione, inter quas cauſas connumeratur, quod ſi Epiſcopus habet amplam Diœceſim, & vellet cauſam cognoſcere in loco multum remoto à partibus, poſſunt partes petere cauſam committi in loco propinquo, & ſi hoc denegaret, poteſt appellari, & ſic limitatur c. cum Epiſcopus, de offic. ordin. in ſexto, per Decium, in c. cum te, nu.12.de off.deleg. Rebuff.in tract.Concordatorum, in rub.de friuolis appel. Nauar.conſ.3.de offic.ord.nam illud magnum incommodum partium dicitur continere grauamen irreparabile.

Opi-

Opinionem iſtam Doctorum aſſerentium, quod vbi diœceſis eſt ampla, Epiſcopus non poteſt cogere ad litigandum in loco longinquo, ſed debet vel ipſe accedere, vbi vertitur litigium, vel delegare, non amplectitur Rota Rom. vt patet in deciſ. 297. diuerſ. n. 7. par. 2. ſed vt in omnem euentum procedat, quando cauſa eſſet modica, & locus valde diſtaret, ex Felino qui optimè hoc diſcutit, in c. nonnulli, col. 1. de Reſcript. Amplia, vt etiam ſi Epiſcopus aliquando retinuerit generalem Vicarium in aliquo loco ſuæ Diœceſis, non poſſit Communitas, ſeu Vniuerſitas d. loci contra Epiſcopum intentare, petendo ſe manuteneri in illa poſſeſſione, Caputaquenſ. deciſ. 306. p. 1.

Epiſcopus in qualibet ſua diœceſi in parte poteſt in ſubditos iuriſdictionẽ exercere cũ declaratione.

A carceratione datur appellatio, Duen. in Reg. 52. & extat declaratio Sacræ
h Congregationis. *h*
i Si a carceratione, quãto magis à decreto torturæ, *i* eiuſq. cõminatione dabitur appellatio, quotieſcumque enim iudex comminando, vel interloquendo protulerit decretum, quo exequutioni mãdato grauaretur pars irreparabiliter, poteſt appellari, ita hodie procedit text. in c. cum ceſſante, de appellat. & a tali futuro grauamine appellari poſſe, tenet Bar. in d. l. 2. ff. de appellat. recip. & Ius Ciuile
K concordat cum hac diſpoſitione Conciliari. Nau conſ. 2 de appellat. 4. *K*

Cenſura eccleſiaſtica vt eſt Excommunicatio, Suſpenſio, & Interdictũ, c. quęrenti, de verb. ſign. dicitur grauamen irreparabile, Rebuff. in tract. Cõcordat in rubr. de friuol. appellat. Duen. Reg. 52. & ſi appellatur non ſuſpenditur c. paſtoralis, §. verum, de appell. c. ad reprimendam, de off. Ord. c. is cui, de ſent. excom. quæ Cenſura quũ præfertur ab homine, ſemper eſt ratione contumaciæ, Abb. in c. qua fronte, de appellat. & eſt interloquutoria, vt per Doct. in d. rubr. de re iudic. & de ſent. excom. & Marant. par. 6. nu. 40. in verſ. & demum fertur, & ideo ſi fuit appellatum à futuro grauamine, & ſic à Cenſura futura, excom. poſtea lata, eſt ipſo iure nulla, c. dilecti filij, de appell. Aduend. Reg. 42. licet à futuro grauamine appellari nõ poſſit, Abb. in c. dilecto, de appellat. Felin. in c. ſignificauerũt, nu. 9. de teſtib. Maran. in d. vlt. p. nu. 273. fol. 167. niſi ab illato, vel comminato irreparabili, vt ſupra, & tunc ſi à Decreto torturæ, vel eius cõminatione et excõmunicationis comminatione, fuerit appellatũ coram Suffraganeo, & per eũ admiſſa, per ſtatim inhiberi aut nõ fuit admiſſa, & tunc Metropolitanus ad quem fuit appellatum, antequam inhibeat poteſt mãdare pro tranſmiſſione copiæ actorum, vt illis viſis prouideri poſſit ſi adeſt grauamen, & quo interim nihil innouetur, & hoc eſt de iure, quia per appellationem à grauamine irreparabili, vel comminato, ſtatim ſunt ligatæ manus Iudicis, ante quam per iudicem ad quem, inhibeatur, ſicuti per appellationem à definitiua; Ita limitatur text. in c. non ſolũ, de appell. in ſexto, Maran. d. p. 6. in verſic. & quandoque appellatur, nu. 212. quibus actis viſis per Metropolitanum, & conſtito de grauamine, poteſt inhibere Suffraganeo vt non procedat ad torturam, vel excommunicationem comminatam, & remittere cauſam, vt in eã procedat ad vlteriora, citra torturã, vel excommunicationẽ: ſi verò nõ conſtat de grauamine, debet remittere cãm appellatione non obſtante, ita conſului in Curia Archiepiſcopi Neapolitani.

Quando verò excommunicatio eſt pœna delicti, impoſita à iure, vt p Abb. in rubr. de ſent. excom. dicitur declaratio, & per appellationẽ ſuſpenditur ſententia declaratoria, nec habet exequutionẽ. Felin. in c. cum ab homine, nu. 12. de iudic. & in c. Rodulphus, nu. 43. de reſcript. Aduen. in d. Reg. 42. Nau. conſ. 12. & 20. nu. 5. & in conſ. 35. & 65. de ſent. excom. vbi etiam dicit in alio differre, quia declaratoria abſque citatione ẽ ipſo iure nulla, nõ ſic excõmunicatio, ſeu Cẽſura

ab homine, idem in conſ.4.eod. tit. in antiquis. ſi tamen crimen eſt publicum, ſeu manifeſtum, & notorium, poteſt denunciari non obſtante appellatione, ca. peruenit, el primo, cum ſeq. de appell. Couar. in c. alma mater, §. 2. nu. 9. de ſent. excom. in 6.

Id quod diximus de appellatione non impedire exequutionem excõmunicationis ab homine, limita non procedere in eo, qui appellauit poſt excõmunicationem, q̃n excommunicatio poſt denunciationem fortior redderetur, cuius abſolutio poſt denunciationem reſeruaretur Papæ. vt in c. tua, de ſent. excom. nam tunc per appellationem ſuſpenditur. Nau. in c. cũ contingat, de Reſcript. remed. 1. nu. 7. poſt Francum in d. c. paſtoralis, § verum de appell.

Primò. Quæro, an extra prædictos caſus poſſit appellari? Reſpõdeo, non poſſe, neque tenetur Iudex deferre appellationi ex Decretis d. Cõcil. Trid. quamuis ante Conc. poterat appellari ab interloquutoria in ſcriptis, & expreſſa cauſa iusta, licet non cõtineret grauamen irreparabile, vel non haberet vim definitiuę, I. c. vt debitus honor, de appell. Nau. conſ. 2. de appell. Immò Metropolitanũ nõ poſſe cognoſcere de grauamine ét citrà præiudicium curſus cauſæ corã Epiſcopo; neque ad eum effectũ ét abſque vlla inhibitione poſſe ſimpliciter mandare, vt ſibi tranſmittatur copia proceſſus expenſis appellantis extra caſus a prædicto Conc. conceſſos appellãdi, vt exſtat declaratio Sacræ Congregationis Concilij.

Secundò, Quæro, an dicti caſus appellandi ſeruari debeant, quando is à quo appellatur, non eſt Epiſcopus habens iuriſdictionem ordinariam? Reſpondeo, ſeruandos eſſe, & locum habere, vt patet ex verbis Decretorum dicti Conc. præſertim in d. c. 20. ſeſſ. 24. & exſtat declaratio Sacræ Congregationis.

Tertiò, Quęro, quid ſi dicti termini a Cõc. præſcripti in inhibendo nõ ſeruentur? Reſpondeo, iudicem à quo, nõ teneri obedire, ſed inhibitione nõ obſtante, poſſe ad vlteriora procedere, ex relatis Decretis Conc. Trid.

Quartò, Quęro, an Archiepiſcopus poſſit de nullitate principaliter abſque appellatione cognoſcere? Reſp. quod Abb. in c. in literis, in fin. de off. deleg. tenent quod ſic; Sed Contrarium tenent ibi Felin. ſub n. 5. Decius, n. 47. Franc. in c. dilecto, de appel. & ratio eſt: quia Archiepiſcopus non poteſt adiri per viam querelæ c. 1. de offic. leg. ergo nec per viam nullitatis; quia paria ſunt, vt ibidem per Decium; & querela propriè dicitur, quoties cauſa defertur ad iudicem, abſque appellatione. gl. & Abb. in capit. querelam, de procurat. quam opinionem veram eſſe cenſet, & tenet Couar. Pract. q. c. 9. ſub nu. 2. dicens opinionem Abb. eſſe veram in ſuperiore, qui poteſt adiri abſque appellatione, nõ autem in eo qui tantum eſt iudex ex appellationis cauſa, vt Archiepiſcopus, qui regulariter niſi per appellationem eſt iudex in ſubditos Epiſcopi. Abb. in c. ad reprimendam, ſub n. 6. de off. ord. & nullitas impedit exequutionem ſententiæ, gl. fin. in Clem. vnica, de ſeq. poſſ. & fruct. Bart. in l. 4. §. condemnatum, vbi Iaſ. n. 20. ff. de iud. & in l. ſi expreſſũ, ff. de appell. Vanti, de nullit. tit. 9. Ant. Gab. lib. 6. Com. opin. Cõcluſ. 2. ſub rubr. de ſtatut. Troiſius, in Prag. Regni Neap. Poteſt autem excommunicatus Archiepiſcopũ adire per viam querelæ, prout in caſu d. c. ad reprimẽdam, & c. venerabilibus, de ſent. exc. in 6. quæ iuncto c. per tuas, de ſent. exc. ſunt notabilia in hac materia abſolutionis, & Archiepiſcopi eorumq; Vicarij antequã abſoluant, debent habere præ oculis quia dant regulam, & formam quomodo ſit procedendum.

Quintò, quærò quid in caſibus, in quibus expreſsè Conc. ſuſtulit appellationem? Reſpondeo extare declarationem eiuſdem Sacræ Congregationis

nis Concilij, appellationem ſcilicet ſublatam intelligi, quo ad effectum deuolutiuum, non autem ſuſpenſiuum; & ex Decretis eiuſdem Conc. habes, quod appellatio non ſuſpendit exequutionem Decretorum in cauſa reſidētiæ, ſeſſ. 23. de reform. c. 1. Item ſi de viſitatione, aut morum correctione agatur, exequutio nō impeditur, aut ſuſpenditur per appellationem, ſeſſ. 14. de reform. generali, c. 10. & ſeſſ. 13. de refor. cap. 1. §. in cauſis, niſi de grauamine irreparabili agatur, tunc enim appellationi locus erit, etiā quo ad effectum ſuſpenſiuum, vt extat declaratio. Item examinatorum relationem circa examinatos per concurſum, quo minus exequutionē habeat, nulla deuolutio aut appellatio impedit, aut ſuſpendit, ſeſſ. 24. de reform. generali, c. 18. & quod appellari poſſit à mala electione in beneficijs per concurſum, vide Bullam Pij. V. incip. In conferēdis, quam habes infra, in verbo Beneficiorum parochialium, collatio. Item Epiſcopus cōtrouerſias omnes de præcedentia in proceſſionibus publicis, tum in his, quæ fiunt in tumulandis defunctorum corporibus, & in diferenda vmbella, & alijs ſimilib. amota omni appellatione, & nō obſtātibus quibuſcūque cōponat, vt in ſeſſ. 25. de reform. c. 13. Itē exequutionē Decreti eiuſdē Cōc. ſeſſ. 25. de reform. c. 13. cōtra cōcubinarios clericos, appellatio aut exēptio nō impedit, aut ſuſpendit, & per iudicē appellationis erit videndū, ſi fuit exceſſus modus in corrigendo, quia tunc a correctione legitimè appellatur, c. ad noſtrā, c. reprehēſibilis, in fi. & c. qa nos, c. inquiſitioni, de appell. c. licet. de off. ord. vbi de Clauſula, Appell. remota.

Concluſionē, quæ ſe habet, ſcilicet Religioſos appellare non poſſe a correctione in eos facta per ipſorum ſuperiores, declara Primo, vt intelligatur denegata eis appellatio à correctione, quæ fit ſecundum Statuta Ordinis, non autem ab ea, quæ contra ſtatuta fierer, ex deductis per Pariſ. in cōſ. 28. nu. 15. & infra, vol. 4. Secūdò declara, vt ſit permiſſa ipſis Religioſis appellatio, qn̄ correctionis modus excederetur, veluti, quia ob aliquod leue peccatum ſupra modū grauarentur, vt præter Doctores per eundem Pariſ. ibidem, nu. 21. allegatos comprobat Nau. in conſ. 4. ſub nu. 3. de appellat. in nou. & apud religioſos adire ſuperiorem ob iuſtum grauamen ad conquerendum de illo, habet vim appellationis, neque id vetare Conc. Trid. ſeſſ. 25. de regular. c. 4. docet idem Nau. in Comment ſuper c. non dicatis, 12. q. 1. nu. 61. etiā ſi prædictus acceſſus ob hanc cauſam ad ſuperiorem, fieret ſine licentia, & cōſenſu ſui ſuperioris, ratione de qua ibi per eū, & concinit Roderic. tomo 1. q. regul. q. 30. art. 3. aſſerens opinionem Dom. Bānes ad D. Tho. 2. 2. q. 12. art. 1. procedere poſſe, caſu, quo non conſtaret de iuſtitia grauaminis, & hoc ratione ſcandali; qui Roder. in q. 29. Ar. 2. eiuſdem tomi, refert per Sacram Congregationem Illuſtriſſimorum Cardinalium eſſe impoſitum Decretum anno 1587. vt appellatio hoc ordine proſequatur, a Guardiano ad Prouincialem, a Prouinciali ad Generalem, a Generali ad Protectorem, a Protectore ad Sacram Cōgregationem, & vide hoc decretum relatum in verbo, Monaſteria, & Conuentus Regularium virorum, incip. Quoniam.

Declaratur Concluſio, ſcilicet, non poſſe Religioſos appellare à correctione. Vide decretum pro fratribus S. Franc. de Obſeruantia relatum in verbo, Monaſteria, & Conuentus Regularium virorū.

Sextò, Quæro, an ſint alij caſus, in quibus appellatio non retardat exequutionē, Reſp. quod ſic; vt ſunt decreta affirmatiua, quæ enumerat Afflic. deciſ. 152. & 271. ſed primi duo per eum relati, habeāt locum in foro laicali huius Regni, cum de iure Cōmuni Ciuili, & Canonico appellationi ſit deferendum, etiā pro cauſa minima, capit. de appellationibus, de appel. l. & in maioribus, C. de appel. Tiraq. de iudic. in rebūs exig. feren. fol. 81 Item appellatio non ſuſpendit exequutionem in cauſa inſtitutionis, qua pendente, inſtitutus poteſt capere poſſeſſionem beneficij Lamb. de iure patron. 5. art. 12. q. prin. 2. par. lib. 2. nu. 2. verſ.

bene verum, fol.337. Sed in Contrarium eſt veritas; quia talis poſſeſſio dicitur attentata, & nō poſſe inſtitutum poſſeſſionem capere pendente appellatione, pluries fuiſſe deciſum in Rota Romana refert Lancel. de Attentat. par.2. c.12. limitat.49. fol.298.

Septimò, Quæro, an elapſo biennio dato per Concil. Trid. pro expeditione cauſarū, poſſint partes adire iudices ſuperiores, quando non ſtetit per iudices, Reſp. non poſſe, faciunt dicta per Abb. in c. venerabilis, nu.10. de iudic. Extat declaratio Sacræ Congregationis Concilij.

Octauò, Quæro, an acta originalia ſint tranſmittenda? Reſp. extra declarationem Sacræ Congregationis in cauſis Epiſcoporum, præſuppoſito quod acta originalia proceſſuum primæ inſtātiæ ad iudicē appellationis Notarius mittere non cogatur, niſi ꝓbabilis aliqua falſitatis cauſa, & ſuſpicio incidat, quæ iudicialiter obijciatur, & tunc terminata cauſa remitiēda ſunt ad Ordinarium, vt in ſuo archiuio conſeruentur.

Vltimò erit animaduertendū, quod ſi appellatio nō ſuſpendit pronunciatū, vt in cauſis ſupra relatis, & admittitur appellatio ad effectum deuolutiuū tantum, literæ inhibitoriales erunt pro tranſmiſſione copiæ actorum tantū, ita etiā quando appellatur ab indebita carceratione, nō apponitur Clauſula, quod interim nihil innouetur, quia per appellationē nō impeditur impinguatio informationis; ſi verò appellatio admittitur de iure, etiam quo ad effectum ſuſpenſiuū tunc literis inhibitorialibus apponitur Clauſula, qđ appellatione pēdente nihil innouetur, & innouata & attentata reducantur in priſtinū, & ſi corā Metropolitano appellās produxerit copiā Sentētiæ vel Decreti Suffraganei, a quo fuit legitimè appellatum, erit inſerenda in literis inhibitorialibus; Quando verò appellans non producit, ſed in eius cōparitione corā Metropolitano exprimit caſum Conc. Trid. permiſſum appellādi, tunc vidi practicari in literis inhibitorialibus inſeri comparitionē appellantis, cū Clauſula quod veris exiſtentibus prænarratis, & ſi infra legitima tempora fuerit appellatum, tunc tranſmittere debeat copiā actorum inhibendo in forma iudici a quo, cum admonēdo, vt ſi quid ei pro cauſæ inſtructione videbitur, poſſit ipſi iudici appellationis ſignificare: ſed modus inhibēdi cū inſertione ſentētię, ſeu decreti, cōſtito de legitima appellatione eſt tutior, & iuridicus ex prædictis, ſub n.18. verſic. ſecundo principaliter. Et vt nihil relinquatur intactū in hac appellationis materia, quęritur, an Metropol. ad quē fuit legitimè appellatū à grauamine illato ante definitiuā, corā quo fuit iuſtificata cauſa appellationis, conſtito de grauamine, poſſit cognoſcere de negotio principali, & prouidere, qđ ſtātibus grauaminibus, cauſa remaneat, vide c. vt debitus honor, in fi. de appell. c.1. in princ. & ibi gloſ. de foro comp. in 6. Bart. ī l. eius qui, n.10. ff. de appell. recip. Couar. pract. quęſtion. c.9. ſub nu.6. aut grauamen non fuit illatū, ſed comminatum, & tunc nō poteſt retinere cauſam, ſed reuocato grauamine comminato, remittere cauſam vt dictum fuit ſupra, ſub nu.20. de appellatione à comminata tortura, vel excommunicatione; ſi vero non fuit pars grauata, dēt ſtatim remittere, c. Romana, §. fin. de appell. in 6. limita niſi iudex a quo detuliſſet appellationi, tunc de neceſſitate nō tenetur remittere, c. cū appellationib. eo. tit. i 6. *Steph. Quarāta V. I. D.*

Decretum S. Congregationis. Sciendum eſt denique in hac materia appellationum extare decretum Sacræ Congregationis tenoris ſequentis.

Ad tollendas ambiguitates, & controuerſias iuriſdictionales, quæ inter appellationem & prioris inſtantiæ iudices, non ſine partium diſpendio, curſusq. iuſtitiæ impedimento,

Digitized by Google

pedimento, & ſæpè cum ſcandalo oriuntur; Sacra Congregatio cauſis Epiſcoporum præpoſita, facta prius relatione Sanctiſſimo D. N. Clementi Papæ VIII. ac de Sanctitatis ſuæ mandato viuæ vocis oraculo deſuper habito, in hunc, qui ſequitur, modum ab omnibus, ad quos ſpectat, in poſterum fieri, ac ſeruari debere mandauit, & mandat.

Metropolitani, Archiepiſcopi, Primates, aut Patriarchæ in Suffraganeos, eorumue ſubditos non iudicent, niſi in caſibus à iure expreſſis.

Item, nec alij ſuperiores, etiam Nuncij, vel Legati de Latere, ſpecificam facultatem maiorem non habentes, cauſas in Curijs Ordinariorum, vel aliorum inferiorum Iudicum pendentes, ad ſe non aduocent, niſi per viam legitimæ appellationis ad ipſorum Tribunalia deferantur, tuncq. appellantes ab inferiorum iuriſdictionibus quo ad alias cauſas eximere non poſſint.

Appellationes nunquam recipiantur, niſi per publica documenta, quæ realiter exhibeantur, prius conſtiterit appellationem à ſententia definitiua, vel habente vim definitiuæ, aut à grauamine, quod per definitiuam ſententiam reparari non poſſit in caſibus à iure non prohibitis, per legitimam perſonam, & intra debita tempora fuiſſe interpoſitam ac proſequutam.

Nec dum cauſa coram inferioribus iudicibus pendet ante definitiuam ſententiam, vel vim definitiuæ habentem, de grauamine illato ſuperiores cognoſcere valeant, licet citrà præiudicium curſus cauſarum ſe id facere conteſtentur, nec ad hunc effectum liceat eis inhibere aut ſimpliciter mandare, vt ipſis copia proceſſus tranſmittatur, etiam expenſis appellantis.

Inhibitiones poſt appellationem, ſicut præmittitur, receptam, nõ concedantur, niſi cum inhibitione tenoris ſententiæ, aut decreti definitiui, aut vim definitiui habentis, vel damnum per definitiuam irreparabile continentis, aliàs inhibitiones, & proceſſus & inde ſequuta quæcumque ſint ipſo iure nulla, eiſq. impunè non parere liceat.

Si appellans aſſerat ſententiæ aut appellationis exemplum culpa Iudicis à quo vel actuarij habere non poſſe, non ideo recipienda erit appellatio, aut aliqua inhibitio concedenda ſed eis tantum, ad quos pertinet, iniungi poterit, vt ſoluta condigna mercede, actorum exemplum authenticum appellanti intra breuem aliquem competentem terminum tradatur. Caueat tamen Iudex à quo, ne ſi verè appellatum fuerit in caſu appellabili, interim aliquid in præiudicium appellantis attentet, etſi per actum publicum, aut per teſtium depoſitiones conſtiterit acta denegari appellanti, tunc mãdato tradendi acta poſſit Iudex appellationis adijcere, ne interim aliquid noui contra appellantem attentetur.

Ab executione Decretorum Sacri Concilij Trid. aut Viſitationis Apoſtolicæ appellationes à Metropolitanis non recipiantur, nec ſi Epiſcopi virtute eiuſdem Sacri Cõcilij procedunt vti Sedis Apoſtolicæ delegati in cauſis, quæ ſub eorum iuriſdictione ordinaria non comprehenduntur ſalua tamen in hoc caſu Legatorum, & Nunciorum Apoſtolicorum authoritate.

In cauſis verò viſitationis Ordinariorum, aut correctionis morum, quo ad effectũ deuolutiuum tantum, admittantur, niſi de grauamine per definitiuam irreparabili agatur, vel cum viſitator citata parte, & adhibita cauſæ cognitione iudicialiter procedit; tunc enim appellationi locus erit, etiam quo ad effectum ſuſpenſiuum.

Cum à grauamine, quod per definitiuam reparari nequit, vt indebitæ carcerationis, vel torturæ, aut excommunicationis etiam comminatæ, appellatur, non niſi viſis actis, ex quibus euidenter appareat de grauamine, appellatio admittatur, aut inhibitio, vel prouiſio aliqua concedatur.

Cauſa appellationis pendente, appellans in eodem quo reperitur carcere, permanebit, quo ad Iudex ad quem appellatum eſt, viſis actis, & cauſa cognita, aliter decreuerit, & tunc ſi à Iudicis ad quem, Decreto vim definitiua habente fuerit appellatum, nihil mandare, aut pro ſui decreti executione attentare poterit, donec per iudicem ſuperiorem aliud fuerit ordinatum.

Acta originalia proceſſus primæ inſtantiæ, ad Iudicem appellationis Notarius mittere non cogatur, niſi probabilis aliqua falſitatis cauſa, & ſuſpicio incidat, quæ iudicialiter obyciatur, & tunc terminata cauſa, remittenda ſunt ad Ordinarium, vt in ſuo Archiuio conſeruentur.

Cenſura Eccleſiaſtica in appellantem prolata, relaxari, aut nulla declarari per Iudicem appellationis non poſſit, niſi auditis partibus, & cauſa cognita, tuncq; ſi conſtiterit eam iuſtam eſſe, ad iudicem, qui excommunicauit, appellans remittendus eſt, vt ab ipſo iuxta ſacros Canones beneficium abſolutionis, ſi humiliter petierit, debitamq. emendationem præſtiterit obtineat: ſi verò iniuſtam eſſe clarè apparet ſuperior abſolutionem impendat, ſi dubitetur, honeſtius eſt vt ad excommunicatorem intra breuẽ aliquem competentem terminum eidem præfigendum abſoluendus remittatur, licet etiam ſuperior hoc caſu idipſum per ſe præſtare iure poſſit.

Abſolutio ad cautelam nõ niſi parte citata, & viſis actis, cum dubitatur de nullitate excommunicationis ab homine prolata, vel à iure ſi occurrat dubium facti, vel probabile dubium iuris, concedenda erit, tuncq. ad tempus breue cum reincidentia, & præſtita per excommunicatum cautione de ſtando iuri, & parendo mandatis Eccleſiæ tantum, & ſi iuxta formam à iure præſcriptam apparebit, quem ob manifeſtam offenſam excommunicatum fuiſſe, debitam etiam ſatisfactionem præſtare, & ſi ob contumaciam manifeſtam, expenſas pariter ſatisfacere, & cauere de iudicio ſiſti coram excommunicatore quis tenebitur, priuſquam ad cautelam abſoluatur.

A ſententia etiam definitiua contra verum contumacem prolata, appellatio non recipiatur, nec inhibitio, aut alia quæuis prouiſio, quamdiu appellans in huiuſmodi vera contumacia perſtiterit, concedatur.

Romæ in Sacra Congregatione die xvi. Octbr. 1600.

Alex. Card. Florent.

Hiero. Agucchius Secretar.

c *ADDITIO. Quod ab inquiſito hæreſi poſſit appellari ad Metropolitanum, tenet Zanch. in tract. de hæret. cap. 29. num. 3. & 4. Repert. Inquiſ. in verbo, appellare, quamuis de prouocãdo ad Metropolitanum nõ facile admittat. Franc. Pigna in Director. inquiſ. par. 3. Commen. 31. fol. 459.*

d *Dictis per Dominum Authorem adde, quod poſtulans abſolutionem ad cautelam, non fatetur ſe excommunicatum gloſ. recepta in c. venerabilem, in verbo, poſtulauerit, de elect. Nau. conſ. 5. nu. 13. de empt. & vend. neque inducit eius neceſſitatem. Idem. Nauar. in conſ. 1. ne cler. vel monac. numero 3. & abſolutionem ad cautelam an poſſit dare is, cui commiſſa eſt abſolutio ſimpliciter: Nau. in Man. confeſ. cap. 37. ſub nu. 178. qui tenet quod non: contrarium aſſerendo in Delegato, cui committitur cauſa, faciendo differentiam inter commiſſionem abſolutionis, ab excommunicatione. & commiſſionem cauſa, quæ ſine abſolutione partium ad cautelam non ſatis cõmodè poſſet tractari, de quo plenius per Couar. in cap. alma mater, par. 1. §. fin. ſub num. 8. Et in abſolutione ad cautelam, requiritur licentia à Diœceſano loci, quando*

ſit

ſit ad partis inſtantiã ſecus ſi ex officio procedit. Pauin. in tract. de offic. & pot. Capituli Sede vac. par. 2. q. 6. n. 6. & poteſt excommunicatus abſolui ad tempus, cum reincidentia, Couar. in d. par. 1. §. 11. ſub nu 6.

Denique de hac materia poſt primã editionem ſcripſit latè Author Teſſauri Caſuum conſcientiæ, lib. 2. c. 18. quibus adde Lancel. lib. 4. Inſtit. Canon. in tit. de excom. §. ſi quis tamen, & ibi gloſ.

Exſtat declaratio Sacræ Congregrationis Conc. Trid. ad inſtantiam Epiſcopi Nicoterenſ. videlicet.

An quod c. 10. ſeſſ. 24. de refor. dicitur, quod Epiſcopi tamquam Apoſtolicæ Sedis Delegati, ius, & poteſtatem habeant, & c. ita intelligendum ſit, vt poſſit Epiſcopus declinare iuriſdictionem Metropolitani.

Congregatio Concilij cenſuit non poſſe in caſibus illis, in quibus ante Concilium tamquam Ordinarius poterat vti eodem iure, eademq. poteſtate.

Iuriſdictio duplex, aliquando in perſona vnius reſidet, cap. ſuper quæſtionum, §. ſi vero, & ibi Anchar. de off. Deleg. Menoch. de preſumpt. lib. 2. cap. 16. & 17. & iuriſdictionem Ordinariam, & Delegatam habens, videtur procedere illa, qua magis firmatur proceſſus Nauar. in conſ. 32. de ſent. excom. in antiq.

Differt autem Ordinarius à Delegato tantum, quia abſolutio excommunicationis facta ab habẽte poteſtatem iure ordinario, non ſeruata forma iuris, valet etiam ante ſatisfactionem, non tamen facta à Delegato, Nau. in Man. Conf. c. 27. num. 37.

8 *Epiſcopus cognoſcit de ſuſpicione Vicarij, eo tamen exiſtente in remotis, cognoſcunt arbitri ſicut cognoſcunt de recuſatione Epiſcopi, Iacob Brozz. in tract. de offic. Vicar. lib. 3. q. 16.*

Acta tamen facta per iudicem recuſatum, an ſint ipſo iure nulla, Ant. Gabr. in tit. de iudicijs. Concluſ. 5. Minado. conſ. 27. & de attentatis poſt recuſationem iudicis, Lancel. in tract. de attent. par. 2. c. 6. A decretis verò in cauſis ſuſpicionum non datur appellatio de iure regni, Vnic. de Franch. dec. 408.

Quando Epiſcopus litigat cum ſubdito, vel eſt ſuſpectus eliguntur arbitri, Capic. deciſ. 137. à quorum ſententia appellari ad Papã, tenet Maran. in 6. par. in verſic. & quandoque appellatur, num. 376. per gloſ. in c. ab arbitris, de off. deleg. in 6. Sed hoc procedit in arbitris delegati Papæ, non autem Ord[illegible]: quia tunc poteſt appellari ad Archiepiſcopum, vt eſt Com. opin. Carauita in Ritu M. C. Vic. 265. & tenet D. Quaranta ſuprà, ſub num 19 verſ item quæro à delegato recuſati.

Hinc dubitari põt, an Epiſcopus ſit Iudex legitimus in cauſa ſuę Eccleſię, ſeu ad Epiſcopatũ pertinẽre. Reſpondeo affirmatiuè, prout expreſsè, & indiſtinctè tenet gloſ. in can. ſi quis erga, verſ. priuetur, 2. q. 7. & Innocen. in c. noſti, n. 1. de elect. Put. deciſ. 210. nu. 1. lib. 2. quã gloſſam Communiter receptã fatetur Nauar. in conſ. 20. ſub n. 9. de Reſcript. in nou. & eſt Com. Canoniſtarũ ſententia, de qua teſtatur Redoan. in tract. de reb. Eccl. nõ alien. q. 78. c. 8. n. 4. & 5. Quam Concluſionẽ declara Primò vt tamen conſultius ſit alij cõmittere, in quo omnes concordare aſſerit Alberic. in rubr. C. ne quis in cauſa ſua, n. 3. Secundò declara, vt non procedat quando cõmodum venit ipſi Epiſcopo applicãdum, ex [illegible]or. in c. venerabili, n. 4. de Cenſib. Tertiò declara, vt poſſit nihilominus recuſari, & pp præſumptã affectionẽ vti ſuſpectus allegari, vt poſt Abbatẽ, Franc. & Dec. in c. poſtremo, de appel. cõcludit Stepha. Auferi. ĩ tract. de recuſat. n. 8. ex Com. & veriori opinione, Maranta. in Aduocat. par. 9. in 2. actu princip. n. 51. Cæſar. de Graſ. in deciſ. 4. nu. 1. ſub tit. de except. & Capic. deciſ. 137. nu. 6.

b *Tenor verò declarationis eſt. An quod Decreto Sacri Concil. Trid. ſeſſ. 13 c. 1. de reform.*

refor. & alio ſeſſ. 24. ca. 20. de refor. dicatur de grauamine quod per appellationem a definitiua reparari non poteſt, intelligi poſſit & debeat de grauamine indebita carcerationis.

Sanctiſſimus. D. N. audita relatione Congregationis Concilij, declarauit ita eſſe intelligendam, & ideo ab huiuſmodi grauamine appellari poſſe, et ordinarium teneri huic appellationi deferre, & teneri proceſſum trãsferre ad iudicem appellationis, interim tamen reo manente in carceribus, donec iudex appellationis cauſa cognita aliud iuſſerit.

Carcerati ſine proceſſu, appellatio à Metropolitano cognoſci poteſt, dummodo non impediat exequutionem correctionis, eadem Sac. Congregatio cenſuit hactenus verba declarationis.

K *In quibus caſibus poteſt inferri tortura Carau. in Ritu Mag. Cur. Vic. 41. nu. 15. idem in Ritu 259. ſub nu. 11. tenet, & probat, quod a decreto de torquendo admittatur appellatio, & tortura ſuſpendetur etiam antequam per iudicem ad quem inhibeatur, nam licet regulariter appellatio ab interloquutoria nõ liget manus iudicis a quo antequam inhibeatur, vt in c. non ſolum, de appell. in 6. limitatur non procedere in ea interloquutoria quæ infert grauamen irreparabile, vt iſta de torquẽdo, & ampliat prædicta procedere non ſolum quando tractatur de eruenda confeſſione, ſed etiam ſi tortura inferatur ad eruendam reſponſionem affirmatiue vel negatiue, ampliando etiam quando appellatur a comminatione torturæ, vt ligentur manus iudicis ſicut per appellationem a decreto de torquendo, & grauamen irreparabile dicitur omnis actus irreparabilis ferens ſecum exequutionem in inſtanti, vt excommunicatio carceratio torturæ, & alia huiuſmodi, quæ continent factũ quod infectum eſſe non poſſet l. in bello, § facta, ff. de capt. & poſt lim. reuer. ideo illud grauamen irreparabile cenſetur, Doc. in l. quod iuſſit, ff. de re iud. c. Diaz, reg. 39.*

Idem iu dictum ſit de grauamine reparabili ſed cum magna difficultate qđ non irreparabili.

Amplia vt idem iudicetur, quando grauamen eſſet quidem reparabile, ſed cũ magna difficultate, aut præiudicio partis, vt nec tunc iudex procedere poſſit. Felin. in c. accepimus, nu. 5. de fide inſtr. Duen. reg. 52. limit. 13. nu. 13. Menoc. in comment. de adipiſc. poſſ. remed. 4. nu. 866. Lancelot. in tract. de attentat. par. 2. c. 12. lim. 1. nu. 104. Hier. Gonzalez in comment. ad reg. 8. Cancell. gl. 9. § 1. f. 282. nu. 187. qui alios etiam caſus refert.

Dicitur etiam decretum habere vim definitiuæ quando Epiſcopus Suffraganeus peteret remiſſionem cauſæ. & Archiepiſcopus declaraſſet ſe iudicem competentem, & ab hoc decreto Suffraganeus appellaſſet, quo caſu non poterit Archiepiſc. ad vlteriora procedere, quia talis interloquutoria habet vim definitiuæ. ſecùs verò ſi ad inſtantiam rei hoc decreuiſſet, vt per Carauitam in d. Ritu 259. in fine vbi allegat Rebuffum.

In hac materia Appellationis addendo omnibus prædictis ſciendum eſt, quod appellatio debet fieri coram iudice à quo, infrà decem dies, niſi ſit abſens, vel adeſſet iuſtus metus: quia tũc coram iudice ad quem, vel extra iudicialiter coram Notario iudice, & teſtibus, c. fin. vbi Zab. de appellat. Maran. in 6. par. in verbo, & quandoque appellatur. nu. 133.

Item inhibitio ſuperioris legitimè interpoſita, cum cauſæ cognitione, & parte citata ligat manus iudicis, aliàs ſecùs. Maran. in d. 6. par. nu. 207. Proſp. de Aug. V. I. D.

21 *An propter neligentiam Epiſcopi deuoluatur iuriſdictio ad Archiepiſcopum.*
22 *An extra cauſam negligentiæ.*
23 *Quanam poſſit Archiepiſcopus exercere in ſua prouincia Suffraganea, & in locis exemptis ſuæ Diœceſis & prouinciæ.*

21 DEcimanona authoritas eſt,†vt propter negligentiam *m* Epiſcopi deuolua-
m tur poteſtas ad Archiepiſcopũ,9.q.3.vbi gloſ.in Sum.& in c.fin.in verbo, negligeres,quæſt.eadẽ,ac in c.paſtoralis,in princ.de off.ordin.in c. ſicut olim, de accuſ.in c.1.de ſupp.negli.prælat in ſexto.Hoſtienſ.in Sum.de off.ordi. ſub n.7. Abb.in c.quanto,n.6.de off.ord.Gemin.& Franc.in c.venerabilibus,§.ſane de ſent.excom.in ſexto.Notant ex eo text.qđ Archiepiſc.habet iuriſdictionẽ in ſubiectos Suffraganei,ſi Suffraganeus negligit facere iuſtitiã, & hãc eſſe Cõmunem opinionem dicit Abb.in c.graue,nu.9.de off.ord.Felin.in d.c.paſtoralis,nu 6.& quod negligentia ſit iuſta cauſa priuandi aliquem exercitio;& modos probandi neglientiam, vbi a iure,vel ſuperiore non eſt præfixum tempus, Felin.ponit in c.irrefragabili,de off.ord.Sed cõtra prędictã Cõmunẽ opinionẽ tenet Abb.in c.ſi quis contra clericũ,n.7.de foro comp. & in repetitione eiuſdẽ quia à nu.40.vſque ad 42.late examinat,& concludit,qđ Epiſcopo pro ſuis exceſſib.excommunicato,vel iuriſdictionẽ exercere negligẽte,eius iuriſdictio regulariter ad Metropolitanum nõ deuoluitur, quamquam in caſu negligentiæ ad iuſtitiam miniſtrãdam eundem compellere valeat;in prælatis verò Epiſcopis inferioribus,quo ad ipſum,ſecùs eſt cenſendũ; & ex hoc infert Corrolarium,quod pinguius ius habent Epiſcopi in ſubditos ſuorum ſubditorum,quã Archiepiſcopi in ſubditos ſuorũ Suffraganeorum. Idẽ tenet Abb.in d.c.paſtoralis, in princ.n.10.& 12.in c.ex parte,nu.17.de conceſſ.præben.in c.auaritiæ, nu.6.de præben.in cap.ex frequentibus,nu.10. de inſtit.in c. cum Bertholdus, nu.10.de ſent.& re iud.in d.c.graue,nu.9.de offic.ordin.& in c.nullus, de iure patron.ſimilier dicit,quod Archiepiſcopus nõ ſuccedit data qualibet negligentia,ſed tantũ in caſibus à iure expreſſis.Vndelicet regulariter poſſit compellere Epiſcopum ad officiũ ſuum debitè exercendũ, non tamẽ ipſe ſuccedet in exercitio;& notat etiã Gemin.in c.1.n.5.de ſuppl.neglig.præl.in ſexto,& ſic maior eſt iuriſdictio Archiepiſcopi in Suffraganeos,quã in ſubditos Suffraganeorum, Anchar.notat in d.c.paſtoralis,in princ.Card.Alex.in cap.de ijs 12.diſtin.propter negligentiam ergo Suffraganeorũ non deuoluitur actus ad Archiepiſcopum;Sed vniuerſus mundus tenet oppoſitũ,vt refert Felin.in d.c.paſtoralis,q dicit opinionem Abbatis eſſe nouã, & tuendo Communẽ tria pro ea conſiderat;cuius dictis adde,qđ nõ conuincitur iudex de retardata iuſtitia, niſi fuerit ter requiſitus,Gram.in cõſ.crimin.54.n.8.Bauer.in tract.de mora,par.1.niſi in prima interpellatione recuſaret,tũc vna ſufficit,& ſequitur Rebuff.i tract.Cõcordatorum,in rubr.de friuolis appellat.vbi concludit,eſſe Communẽ opinionem,quod ſi quis non poteſt habere iuſtitiæ complementum à ſuo iudice, appellare poteſt ad immediatẽ ſuperiorẽ, poſt trinam monitionẽ iudici factam, & iud exnegliens,circa ea quæ ſibi incumbunt,tenetur ad intereſſe,vt per Rebuff.in loco pręallegato,poſt gloſ. in c.dominus noſter,23.q.2. & aduerte, qđ Abb.in d.c. ſi quis cõtra clericum, loquitur, quando quis vult adire Archiepiſcopum per viã querelæ,& dictum ſuũ dicit Abb.nõ procedere in caſibus exceptis,vt in abſolutione ab excõmunicatione,c. ad reprimendã,de off.ordin.c.ſacro,de ſent.excom.gloſ.in c.qua fronte,in verbo,cõqueruntur.de appell.& in correctione criminũ,c.Romana,§.notoria,dę Cenſib.in 6, qui text. procedit,

etiam

etiam ſi Archiepiſcopus non viſitat. Abb.in c.ex frequentibus,nu.10.de inſtit. vtroque enim caſu mora affert periculum in illa; Abb.in d.repetitione c.ſi quis cõtra,n.40.de foro cõp. Ex qua ratione infertur,quod licet Archiepiſcopus nõ poſſit ipſe dare licentiam,vel conſentire,ſed tãtum cõpellere Epiſcopũ ad conſentiendum,tamẽ ſi cauſa eſt multum fauorabilis,propter aliquod bonũ emergens,quod bonum aliter non ſuccederet,poterit etiã ipſe dare licẽtiã.vel conſenſum præſtare, Lamb.de iure patron.lib.1.par.2.Art.20.q.1.princ.n.21.fol. 123. vbi pro ornatu d.c. nullus, de iure patron. late tractat, qñ aliquis debens conſentire,non vult conſentire,an poſſit adiri ſuperior,vt illũ cõpellat ad conſentiendũ,vel ipſe conſentiat,& concludit, quod quotieſcunque conſenſus eſt prȩſtandus per inferiorẽ prælatum Epiſcopo,iura Epiſcopalia habentẽ, poteſt Eps adiri in omni caſu, vt vel compellat inferiorẽ prælatũ ad conſentiendũ,vel ipſe conſentiat; & rõ eſt in Epiſcopo verſus ſubditos prælatos, quia ipſe habet intentionẽ ſuam fundatã de iure ſuper omnes exiſtẽtes in Diȩceſi,c.omnes baſilicæ.16.q.7.gl.in c.ſane,& in cap.ſicut vnire,de exc.præl.& in c quãquam, in ver c.loci ordinario,de vſur.in 6.cũ cõtingat,de foro comp.& res,de facili reuertitur ad ſuam priſtinã naturam,c.ab exordio,36.diſt.Secus tamen eſt in Archiepiſcopo,qui non põt ſupplere negligẽtiam Epiſcopi,niſi in caſib.à iure expreſſis, per d.c.paſtoralis,prout etiã ſupplet in caſu inſtitutionis, in quo põt recurri ad Archiepiſ.quãdo Epiſcop.non vult inſtituere,qui prȩfiget terminũ infra quem ſi non inſtituit,ipſe ſupplebit, Abb.in d.c.ex parte nu.17. de conceſſ. præben.& vltra rationem Abb.poteſt dici,quod ille caſus eſt expreſſus à iure, ſcilicet,in collatione beneficiorũ,vel inſtitutione,vt Epiſcopo negligente Archiepiſcopus ſuccedat,per c 2.de conceſſ.præbend.c.cum in cunctis,in fine, de elect.d.c.ex parte,de conceſſ.præb.Rocchus,de iure patron.in verſic. pro eo ꝙ Diȩceſani conſenſu,n.16.Lamb.vbi ſuprà,& in quæſt.ſeq.& lib.2.par.2.Ar.17. quæſt.8.princ.fol.19 .& in eodẽ lib.2.par.3.Art.7.quæſt.7.princ.fol.217.qui in præcedenti Art.6.n. 4. ponit multos caſus, in quibus ſuperior poteſt præfigere tempus,vbi tempus à iure non præfixum debenti facere actum;& ſi infra illud tempus ille actus nõ fuerit factus,ipſe ſuperior ſupplebit;ſi tamẽ Epiſcopus debens conſentire,noluerit conſentire ex iuſtis cauſis,& ſuperior aditus non vult eum in illis audire,ſed loco ipſius vult conſentire Epiſcopus,vel debẽs conſentire,poteſt appellare ad ſuperiorẽ ſuperioris ſui,Lamb.in d.Art.20.n.13.fol.123. & ſecundum Communẽ opinionẽ infertur,quod ſi Suffraganeus eſt negligens in exhibenda iuſtitia,ſubditus conqueritur Archiepiſcopo de Suffraganeo,qui noluit ꝓcedere,tali caſu deuoluitur poteſtas ad Archiepiſcopum, vt tamẽ quo ad hoc nulla reſtet obiectio,conſuluit Hoſt.in d.c.1.de ſup.negl.præl.in ſexto; vt Metropolitanus remittat ſubditum ad Suffraganeum aſſignãs ei certum terminum competentẽ infrà quem iuſtitiã reddat, quo elapſo, ſi hoc non fecerit debet Archiepiſcopus definire,& vt Epiſcopus monitionem negare non poſſit, fiat de prȩſentatione literarũ publicum inſtrumẽtum. Pro hac opinione Hoſt. quæ eſt Communis,vt inquit Fel.in d.c.paſtoralis de off.ordin.facit diſpoſitio Conc.Trid.ſeſſ.24.c.20.§.legati,& Ritus 10.Cur.Arch.Neap.& ibi Alb.Oliua, Frecc.de Subfeud.lib.2.Authorit.41.Card.Alexan.etiã dicit in Sum.9.q.3.ꝙ ſi Suffraganeus eſt negligens,vt nõ ordinet,vel excõmunicet,vel cõdemnet quos debet,& generaliter non facit ea,quæ debet,& admonitus nõ emẽdauerit,tũc Archiepiſcopꝰ inuito eo ſupplebit vices eius,ſcilicet ꝙ in parochia eius ordinabit clericos,inſtituet in eccleſijs,excõmunicabit,abſoluet, & damnabit ſecũdũ

Hugo

Hugonem.idē Car. etiam in d.c.fin.9.q.3. notat quod Epiſcopus nō debet eſ-
ſe negligēs in Diœceſi ſua, ſed facere ad quæ tenetur, vt puta ordinare clericos,
iudicare, & alia diſponere, ad quæ tenetur, aliàs Metropol. defectum, vel ne-
gligentiam ſupplere pōt; Idē tenet Bertach. de Epiſc.lib.4.p.2.q.44. & ſic dicta
9.q.3. abbreuiatur, vt ponitur in principio voluminis Decreti, vbi quæritur, an
liceat Archiepiſcopo clericos ſui Suffraganei abſoluere, vel damnare, & qđ nō
niſi data negligentia, vel appellatione interpoſita; excluſa ergo negligētia, vel
appellatione, non pōt Archiepiſcopus ſe intromittere, vt quādo Epiſcopus ad-
uerſus monitionē Metropolitani allegaret cauſam rationabilē, præſertim cō-
tra promouendū, etiam extraiudicialiter ſibi notam, arg.c.ad aures, de tēpor.
ord. & Conc.Trid, ſeſſ.14.c.1.& ſeſſ.23.c.8.de refor.dū dicitur, qđ vnuſquiſque
a proprio Epiſcopo ordinetur, & alius Epiſcopus nō pōt ordinare, niſi eius pro
bitas, & mores Ordinarij ſui teſtimonio commendētur, ſub pœnis ibi expreſſis.
Sed ſi Epiſcopus Suffraganeus non allegaret cauſā rationabilē, & pſona ꝓmo-
uēda eſſet idonea de vita, moribus, doctrina, ac arctata ratione beneficij cura-
ti, & adeſſet vrgens neceſſitas Eccleſiæ, & in loco eſſet magna penuria presbyte
rorū, periculū etiā eſſet in mora, ob ſalutē animarū circa adminiſtrationē Sa-
cramentorū, & non adeſſet copia temporis conſulendi Summū Pontificem,
ad maiorē cautelam, crederem attentis prædictis circumſtantijs, ac negligētia
Epiſcopi, præuia monitione, & capta informatione de prædictis omnibus per
Metropolitanū tunc poſſe ordinare ſubditū ſui Suffraganei; & ita ꝓcedere prę
dicta. Idē dicendum ſi Epiſcopus eſſet in remotis partibus, & nō adeſſet copia
tēporis recurrendi ad ipſum, vel ad Summū Pontificem, & Vicarius eſſet ne-
gligens in cōcedendo licentiā ordinandi, attentis terminis prædictis. Prętereà,
ex hac Cōmuni Cōcluſione deducitur, qđ Archiepiſcopus poteſt aſſignare ter-
n minū Epiſcopo vt conſtituat ſibi Vicarium, vel Officialē, *n* quo elapſo, Archi-
epiſcopus ſupplebit Abb.in c.quoniā, de off.ord. ſi tamen Epiſcopus eſt in Diœ-
ceſi, & pōt omnia Epiſcopalia munera obire, nō tenetur habere Vicarium, gl.
Io.Paul.Lancel.in lib.1.Inſtit.iur.Canon.ī titulo de off. Vicar.in verſic.nō pōt.
Vlterius infertur, quod in exequutione vltimæ voluntatis Epiſcopo negligēte,
ſuccedit Archiepiſcopus. Abb.in d.c.paſtoralis, in princ. Lancelot. Corrad. in
temp.om.iudic.lib.2.c.4.ſub n.22. Item Archiepiſcopus ſupplet negligentiam
prælati, ſi regulares perſonas ſuæ prouinciæ poſt eius monitionem non reuoca
uerit ad clauſtra, c.quanto, vbi Abb.de off.ordin. Quæro, quid ſi in terminis c.
omnis vtriuſque ſexus, de pœnit.& remiſſ. Epiſcopus malitioſè recuſauerit da-
re licentiam alteri confitendi, an poſſit Archiepiſcopum adire. Reſp. prout in
gl.in d.c.in verbo, obtineat. Itē quęro, quid ſi Epiſcopus eſt exemptus. Reſp. qđ
Metropolitanus non ſuplet negligentiam Epiſcopi exempti, Abb.in c.2.n.8.de
conceſſ.præb.prout erat Epiſcopus Adonenſ. qui non recognoſcebat alium ſu-
periorem niſi Papā, cui eſt directa Decretalis, in c.nullus, de iure patron.& ideo
de Papa ille tex.loquutus fuit, dicit Lamber.in d.Art.20.nu.9.fol.122. vbi nu.
15.ponit, quando dicatur negligēs, & neglectus, & habetur p Gem.in c.eccle-
ſiæ, nu.12.de ſuppl.negl.prælat.in ſexto. Quæro etiam, quid ſi Capitulum Sede
vacante negligens eſt? Reſp. quod nedum Archiepiſcopus ſupplet negligētiam
Epiſcopi, ſed etiam Capituli Cathedralis Eccleſiæ vacantis, deputando viſita-
torem, iuxta diſpoſitionem cap. fin. de ſuppl. neglig. prælat. in 6. Abb. in capi-
tulo 1.ne ſede vacan. & vide gloſſ.in Clem.1.in verbo, Capituli, de hæretic.
22 Quæro etiam, quid extra caſum negligentiæ? Reſp. quod in caſu extra ne-

gligen-

Digitized by Google

gligentiam, nõ ſuccedit Archiepiſcopus, ſi Epiſcopus ex ſuis culpis fuerit excõmunicatus, nam tunc iuriſdictio ipſius Suffraganei excõmunicati, ad Metropolitanum nõ deuoluitur, c. 1. de ſuppl. neglig. prælat. in 6. ſed ad Papam, vt ibi per Gemin. & Doctor, vbi aſſignant rationẽ: quia ſi negligens peccat in iuriſdictionem, tunc ad proximum ſuperiorem deuoluitur, non ſic ex alia cauſa; Epiſcopo verò à paganis, vel à ſchiſmaticis capto, nõ Archiepiſcopus, ſed Capitulum adminiſtrat, c. 3. d. tit. in 6. & ratio ponitur in textu. Quod amplia, etiã in abſentia Epiſcopi remota, qui nõ prouidit de Vicario, vt Capitulũ ſuccedat. Card. Zab. in Clem. vnica, ſub nu. 17. de off. Vic. Vital in in Clem. 1. §. volumus, nu. 17. de foro comp. Facit etiam text. in c. vnico, §. finali, ne ſede vac. in 6. Ita fuit in voto pro Capitulo noſtro Neap. mortuo Vicario, exiſtẽte Archiepiſcopo in Polonia.

m *ADDITIO. Quod propter negligentiam Epiſcopi deuoluatur iuriſdictio ad Archiepiſcopum, tenet etiam Afflict. in c. Imperialem, §. præterea, nu. 33. de prohib. ſeu alien. per Feder. & qualiter conſtare debeat de negligentia, vide eundem, in c. 1. ſi de inueſtit. feud. inter dom. & vaſal. notab. 13. in fine; & propter negligentiam ſolam non deuoluitur iuriſdictio ad Archiepiſcopum, niſi poſt terminum aſſignatum per Archiepiſcopum, quando tamen crimina non ſunt notoria, Pænit. de viſitat. parte 2. quæſt. 5. Item, ſi Epiſcopus non vult exhibere auxilium iudici ſeculari, poteſt adire Metropolitanum, vt illum cogat auxilium præſtare ad exequutionem ſententiæ, vt eſt Communis opinio, Couar. cap. 10. Pract. quæſt. ſub nu. 16. Et an Epiſcopus poſſit cogi ab Archiepiſcopo ad pronunciandum, vide Bald. in l. 1. num. 18. C. quomodo & quando iudex, poſt gloſ. fin. in c. admonet, de renunc. Tu dic, quod ſi cauſa eſt in expeditione, vel retardat expeditionem; tunc ad inſtantiam partis poteſt moneri ab Archiepiſcopo cum termino, aliàs eo elapſo, & nulla ſubſiſtente cauſa rationabili; poterit ipſe Archiepiſcopus procedere. Nec poteſt Epiſcopus ſeruare terminum biennij dato per Concil. Trident. in prædalleg. ſeſſ. 24. capite 20. quia in eodem cap. in §. legati quoque, expreſſè cauetur, quod negligente Epiſcopo, eoq. prius requiſito, iudex ſuperior poteſt procedere; & ratio eſt: quia illa retardatio expeditionis, præſertim ſi Reus detinetur in carcere, continet grauamen irreparabile, à quo poteſt appellari, carcer enim ſemper grauat. Bal. in l. 2. nu. 6. & 7. C. de Epiſc. audient. & ſupra diximus tit. Author. 18. & in hac Authoritate, 19. & non debere reſultare iniuria, vbi iura naſcuntur, l. meminerint, C. Vnde vi; & inducta in fauorem, non debent retorqueri in odium, l. quod fauore, C. de legib. Item, per negligentiam Epiſcopi in collatione beneficij, deuoluetur collatio ad Archiepiſcopum poſt ſex menſes, cap. 2. de conceſſ. præbend. Limita in beneficio curato, ad quod, ſi patroni præſentauerint, & præſentatus per examen fuerit approbatus, tenetur Epiſcopus infra duos mẽſes inſtituere, aliàs poterit Archiepiſcopus, ex Bulla Pij V. incip. In conferendis; Sed in eo caſu ego conſulerem, vt prius certioretur Ordinarius ad dicendum cauſam, quare non debeat fieri inſtitutio ab Archiepiſcopo, vt ipſe tutius procedere poſſit.*

Amplia non ſolum in negligentia, ſed etiam in recuſatione, vt quando Epiſcopus negaret diſpenſare, vbi patet ratio diſpenſandi, in eo caſu poſſit adire Metropolitanus, vel alius Superior. Burgaſ. in tract. de Irregul. pag. 2. fol. 8. ſub vtroque diſpenſatio dicatur debita. Facit text. cum gl. in c. exigunt 1. q. 7. & in cap. Domino Sancto, 50. diſt. & c. nullus, de iure patr. & tunc debet remittere ad Suffraganeum, vt diſpenſet, quo recuſante, vel negligente, tunc ſuperior diſpenſabit, Burgaſ. in d. tract. par. 3. in tit. de diſpenſatione Archiepiſcopi, fol. 77. Et quando liceat diſpenſare, vltra Burgaſ. vide Rebuff. not. in Praxi benefic. p. 2. ſub tit. de diſpenſatione ad plura benef. à nu.

43. vſque ad

43. vſque ad 62. Et prædicta de diſpẽſatione, intellige iuxta terminos relatos ſatis notabiliter conſideratos in præſenti authoritate, nimirum exiſtente neceſſitate, & non ita ſimpliciter. Item amplia in monitionibus excõmunicationum, quæ ſint ad finem reuelationis, vt ſi epiſcopus ea denegaret, liceat parti appellare ad Metropolitanum, quamuis reſideat in eius arbitrio illos concedere per Concil. Trid. ſeſſ. 23. cap. 3. & ita practicatur; à commiſſis enim arbitrio iudicis, ſi partem lædit, aut grauat, appellari poteſt, vt dictum fuit ſuprà, Author. 18. ſub n. 18. etiam ſi fuerit datus breuis terminus ad reuelandum. Nauar. conſ. 11. de offic. ordin. in nouis, vbi etiam, ſi obſcuritatem, vel repugnantiam contineat.

n *Hæc quæſtio, an Epiſcopus teneatur conſtituere Vicarium, diſputatur ad patres per Iacob. Sbrozz. in tract. de Vicar. Epiſc. lib 1. q. 46 & concludit pro parte affirmatiua quod ſaltem tenetur habere Vicarium in ſpiritualibus generalem, ſed tutius eſt, vt etiam in temporalibus; Et, quanam ſignificent iſta verba, In ſpiritualibus, & temporalibus, declarat gl. in c. auaritiæ, de elect. in 6. & quod poſſit Archiepiſcopus conſtituere Vicarium Epiſcopo negligente, tenet idem Sbrozz. d. lib. 1. q. 57. & Nauar. conſ. 4. de off. ordin. in antiquis.*

23 X X. Authoritas eſt, †nam in concernentibus totam Prouinciam, põt Archiepiſcopus exercere iuriſdictionem in ſubditos Suffraganeorum, vt in tollendo prauam conſuetudinem, c. ad exſtirpandas, & c. fin. de fil. presb. c. ex frequentibus, de inſtit. c. in tãtum, de ſimon. c. pernicioſus, vbi Abb. de celebr. miſſ. Abb. in c. paſtoralis, in princ. de offic. ord. & ibi Fel. nu. 7. & iſte eſt caſus, in quo Archiepiſcopus exercet iuriſdictionẽ in Diœceſi Suffraganeorum ſuorum, Abb. in d. c. ex frequentibus, nu. 4. & 10. verſ. tertia ſolutio, & Hoſt. in c. 1. de ſuppl. neg. præl. in 6. dicit, quando peccatum eſt vniuerſale, ſcilicet, quia per vniuerſam Prouinciam frequentatur, ſollicitudo enim totius Prouinciæ Archiepiſcopo commiſſa eſt, c. cleros, 21. diſt. facit text in c. ea noſcitur, de his quæ fiunt à prælat. ſine conſ. Cap. c. ruarum, de priuil. c. quoniam, 75. diſt. gloſ. in d. c. paſtoralis, de off. ord. Gem. in c. fin. in princ. nu. 9. de offic. de leg. in 6. & gerit ſolicitudinem vniuerſaliter non particulariter, Butr. in d. c. paſtoralis.

X X I. Authoritas eſt, quod Archiepiſcopus cũ in Prouincia ſua iuriſdictionem exequitur, poteſt punire ſubditos Suffraganei notorios iniuriantes ſibi, nuncijs, & familiæ ſuæ, tam ſi ob id ſua iuriſdictio impediatur, q̃ non, text. eſt notab. in c. 1. de pœn. in 6. & de iudice quod poſſit procedere contra impedientes eius iuriſdictionem, vide cap. 1. de offic. Deleg. & ibi gl. & in c. cum voluntate, §. fin. in verſic. Ratione officij, de ſent. excom. & in Extrauag. vnica, Ioan. X X I I. de priuil. verſic. impediatur officium. Faciunt dicta per Vinc. de Frãc. deciſ. 148. poſt Paul. de Caſt. in l. addictos. C. de epiſc. audient. officiales & miniſtri Archiepiſcopi ipſum repręſentant, gl. in Extrauag. Ioan. X X I I. de pœnis, in verſ. calcata reuerentia, & de prorumpente contra iudicem, vt arbitrio ſuperioris puniatur, vide cap. dilectis, de penis, vbi Abbas.

ADDITIO. Nec erit tunc iudex in cauſa propria, ex quo factum eſt notorium, & non requiritur cauſæ cognitio, cap. manifeſta, 2. q. 1. c. cum ſit Romana, de appell. cap. euidentia, & ibi gl. de accuſat. cum alijs concord. Sed erit potius executor iuris, vt per Innoc. et Card. Zab. in cap. ex parte, de verb. ſignif. per Gem. et Frãc. in d. c. 1. de pœn in 6. & ideo nec poterit vt ſuſpectus recuſari c. nouit. de appellat. & aſſerunt prædicti Doct. vbi ſupra. Hoc autem intelligit, & not. limitat. Abb. in cap.

cum

cum veniſſent, ſub n.8. de iudic. quando pro illo delicto, ſeu iniuria, eſt certa pœnā in iure expreſſa ſecus. ſi pœna venit imponenda arbitrio iudicis quia tunc in arbitrando poſſet excedere modum, & per conſequens non diceretur merus executor, exequendo ſimpliciter iuris diſpoſitionem ſed iudex, & poterit vt ſuſpectus recuſari, ex allegatis ibi per eum: quia nulla ratio patitur, vt quis iudicet in cauſa propria cum ſit res valde iniqua vt in rubr. C. Ne quis in ſua cauſa & tunc debet committere non ſuſpecto per ea quæ fuerunt dicta Auctor. 18. ſub n. 29. Et Prælatus poteſt punire iniuriam propriam, etiam occultam quando procedit extraiudicialiter per viam correctionis & impoſitionis cuiuſdam pœnæ, vel pœnitentiæ ex his, quæ notantur in c. & qui emendat, & ibi gloſ. 45. diſt & ſentit expreſſè Abb. in d. c. cum veniſſent, ſub nu. 12 Et poterit Archiepiſcopus etiam iniurias occultas punire dummodò de illis conſtare poſſit ſecundum Hoſt. & Archid. in d. c. 1. de pœn. in 6.

XXII. Authoritas Metropolitani eſt, vt puniat deuiantes à conſuetudine Metropolitanæ Eccleſiæ in Diuinis officijs, c. de ijs, 12 diſtin. Suam enim Metropolim tenetur ſequi Eccleſia Suffraganea, c. altaria, el primo, de cõſecr. diſt. 1. c. inſtitutis, de conſecr. d. 2. gloſ. in c. pen. de celeb. miſſ. c. fin. de ſponſ. duor. & facit text in c. dilectus, el 1. de ſim. & in c. 1. de poſtul. præl. & ſic nota caſum, in quo Archiepiſcopus iudicat inter ſubditos Suffraganei, videlicet, quando agitur de modo officiãdi; & ratio poteſt eſſe: quia concernit totum ſtatũ Prouinciæ, in quibus Archiepiſcopus habet iuriſdictionem, c. ex frequentibus, de inſtit. Gem. nòtat in d. c. de ijs, quem ſequitur Card. Alex. ibidem, dicens, quod cum modus publicus officiandi, debeat eſſe in tota Prouincia vniformis, talis modi obſeruantia, & violatio, reſpiciunt totam Prouinciam, & ipſum Archiepiſcopum, & pro talibus poteſt Archiepiſcopus punire ſubditos Suffraganeorum ſuorũ, niſi Eccleſiæ Prouinciæ haberent ſpecialem conſuetudinem rationabilem. Silu. in verbo, Archiepiſcopus, ſub nu. 2. hodie attenduntur Conſtitutiones Pij. V. ſuper recitatione Romani Breuiarij incip. Quod à nobis poſtulàt, Datum Romę. 6. Id. Iul. 1568. quæ eſt impreſſa in Breuiarijs, & in Bullario, fol. 1031. & altera Conſtitutio eiuſdem Pij. V. de Miſſalis Romani ex Decreto Conc. Trid. reſtituti approbatione incip. Quod primum. Datum Romæ prid. Id. Iul. 1570. quæ eſt impreſſa in Miſſali, & in Bullario fol. 1099. In matrimonio etiã debet conſuetudo Metropolitanæ Eccleſię attendi, c. 3. de cognat. ſpirit. ſed quo ad illum text. attenditur Conc. Trid. ſeſſ. 24. c. 2. de refor. matrim.

XXIII. Authoritas eſt, nã Metropolitanus ad querelã Epiſcopi tamquã delegatus Papę, procedit contra Canonicos ſui Suffraganei ceſſantes à diuinis abſque cauſa rationabili, & manifeſta, c. irrefragabili, §. ceterũ, de offic. Ordinar.

ADDITIO. Ceſſatio à diuinis, nil aliud eſt quam ſuſpendere organa miniſtrorum, vt in Eccleſia non celebrent, & eſt quid facti, Abb in c. dilectis, de appell. & de hac materia ceſſationis a diuinis, habetur in c. ſi Canonici, & c. quamuis, de offic. ord. in 6. de qua etiam multa vtilia tradit Aluarez, in Speculo Iuris Canon. ac Cæſarei, c. 37. de Eccleſ. interd. & de ratione quare ipſe Epiſcopus non corrigat hanc exceſſum ſuorum Canonicorum, vide per Innoc. & alios Doct. in d. §. ceterum.

XXIIII. Authoritas eſt, quando crimina ſunt notoria, poteſt Archiepiſcopus punire ſubditos Suffraganeorum in tota prouincia, c. 1. §. notoria, de cenſib. in 6. qui textus procedit, etiamſi Archiepiſcopus non viſitet. Abb. in c. ex frequenti

quentibus,nu. 10. de inſtitut.quando tamen Epiſcopus eſt negligens,Silueſt.in verbo Archiepiſcopus,ſub n.3.in fine, ſed in criminibus nō notorijs,& de quibus ſolum laborat infamia, nō pōt Archiepiſcopus procedere, ſed debet compellere Epiſcopum vt inquirat,& puniat.Sociu.de viſitat.ſub n.29.& ſi epiſcopus tunc non procedit in puniendo eius ſubditos,tunc poteſt Archiepiſcopus, Ioann.de viſitat. par.2.q.5.

X X V. Authoritas eſt,quia Archiepiſcopus poteſt exercere iuriſdictionē in prouincia conſuetudine ſibi permittente. Vnde licet Archiepiſcopus regulariter non poſſit exercere iuriſdictionem in prouincia in ſubditos Epiſcopi Suffraganei,c.1.de foro comp.in 6.niſi in caſibus in iure expreſſis per gloſ.in c.paſtoralis;de off.ord.& in ſum.9.q.3.& in c.conqueſtus,ea.q.inter quos eſt, quādo conſuetudo hoc ſibi tribueret,d.c.1.de foro comp.& c.1.de pœnis,in 6.vbi Gemin.& Franc.notant.

ADDITIO. Ex quo enim quis eſt in poſſeſſione per aliquod tempus ſine controuerſia dicitur pacificè poſſidere ita quod ſit in ea conſeruandus.Card. Zabar. declarando dictum Hoſt. in cap. duo ſimul, de off. ord. & ex hoc inducitur conſuetudo, quæ conſuetudo tribuit iuriſdictionem, cap. conqueſtus, 9. q. 3. capit. cum contingat, de foro compet. l. vlt. C. de emancip. liber. limita, vt non poſſit Archiepiſcopus vel alius Prælatus conſuetudine acquirere illa, quæ tendunt ad honorem, quæ communiter non conceduntur Eccleſiis ſine priuilegio Apoſtolico, vt probatur in cap. contra memorem, 100. diſt. vel ſi vellet inducere, vt eccleſia ſua præ ceteris habeat aliquam præeminentiam, videlicet, vt in ea haberet Canonicos Cardinales, aut eſſet aliqua dignitas omnino noua, Doct. in cap. cum acceſſiſſent, de conſt. Petr. de Rauen. ſingulariter, in enarrat. in tit. de conſuet. ſect. 2. num. 22.

XXVI. Authoritas eſt,nā Archiepiſcopus, vel eius Officialis, poteſt mittere quæſtores eleemoſynarum per totam Prouinciā pro fabrica eccleſiæ Metropolitanę,quibus ſi a ſubditis Suffraganeorum reſiſtitur,vel non paretur,non poſſunt eos citare,c.1.de pœn.& remiſſ.in 6.vbi Frāc.dicit hoc procedere pro quolibet opere pio, Imola,in Clem. Abuſionibus,n.28 & Card. Zab.n.9.eo.titulo, de operibus pijs vide gloſ.in capit.fin.in verbo Caſibus eo. tit. de pœnit. & remiſſ. Ideoq. licet Archiepiſcopus punire poſſit ſubditos Suffraganeorum impedientes eum vel eius officiales in iuriſdictione contētioſa,vel quaſi,c.1.de pęn. in 6. non tamen poterit iuriſdictionem exercere contra ipſos ſubditos ſuffraganeorum impedientes eum. vel eius Officiales,circa charitatē,& exhortationē; ſed bene poteſt Archiepiſcopus coercere Suffraganeos,& eorū officiales,ſi abſque cauſa iuſta non permittunt, cum poteſtas ipſorum Archiepiſcoporū circa exhortationem eſſet aliàs deluſoria; vel quia ſunt iudices Suffraganeorū,& eorum Officialiū.Franc.in d.c.1.in 3.not,de pœn.& remiſſ.in 6. Imola,& Card. Zab.in d.Clem. Abuſionibus, n.8.& Bonifac.de Vitalin. n.62. Ipſi tn̄ quæſtores debent literas Archiepiſcopi oſtendere Diœceſano,qui habebit illas examinare, quo facto debet facere incorporari in literis Epiſcopi, & tales literæ Archiepiſcopi & Epiſcopi,cōceſſæ quæſtoribus,erunt exhortatoriæ,non autē cōpulſorię,Imola,in d.Clem.Abuſionibus,n.28.De forma autem literarū,& qua

les debeant eſſe quæſtores, habetur in cap. cum ex eo, de pœnit. & remiſſ. Dum
hic dicitur, quod tenetur oſtendere literas Suffraganeo, conſului in ſimili Ar-
chiepiſcopum non poſſe propria authoritate affigere cedulones contra excom
municatos, & publicatos ab ipſo, in ſua Metropolitana, in Eccleſijs Suffraga-
neorum, ſed debet eis ſcribere, vt publicentur, & affigantur iuxta c. curæ ſit, 11.
q. 3. cuius literis creditur, c. ad probandum, de ſent. & re iudic. & cum ſit eius ſu
perior, tenetur obedire niſi ſint notoriè iniuſtæ; gloſ. in c. vnico, §. eorūdem, in
verbo requiſiſti, & ibi Doct. præſertim Vitalin. de foro cōpet. His quæſtoribus
non obſtat Conc. Trid. ſeſſ. 5. de refor. c. 2. & ſeſſ. 21. de refor. c. 11. & ſeſſ. vlt. in
Decreto de Indulg. quia loquitur Conciliū de prauis eleemoſynarum quæſto-
ribus, quorum abuſus narrantur in d. Clem. Abuſionibus, Nau. in conſ. 33. de
pœnit. & remiſſ. in nouis, & hodie eſt penitus abolitū iſtud nomen quęſtorum,
per Conc. Trid. in d. c. 9. ſed debent nuncupari collectores, vt exſtat declaratio
& debent habere qualitates, prout in d. c. cū ex eo, adeo, quod hodie per Conc.
Trid. dicta authoritas fundata in d. c. 1. de pœn. & rem. in 6. remanet intacta.

XXVII. Authoritas eſt vt Archiepiſcopus poſſit mittere edictū per totam
Prouinciam ſuam, in caſibus ad ſuam iuriſdictionem pertinentibus, cap. 1. vbi
not. Gem. & Franc. & de ſuppl. negl. præl. in 6. Congruum tamen eſſet ſcribere
Epiſcopo, vel eo abſente Vicario generali, vt illud publicari, & affigi faciant
ad valuas eccleſiæ Cathedralis, vel alibi; Ita vidi obſeruari in publicatione edi
cti Concilij Prouincialis, quod quolibet triennio tenetur Archiepiſcopus cele
brare vigore decreti Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 2.

XXVIII. Authoritas eſt, quia Archiepiſcopus de Iure Communi poteſt an-
te ſe deferri facere crucem per totam ſuā Prouinciam; quod amplia, etiam ſi
locus eſſet exemptus vigore Cōſtitutionis editæ in Conc. gener. Viennenſi, rela
to in Clem. Archiepiſcopo, de priuileg. & ante poterat per prouinciā. Habetur
in c. 1. Vt lit. pen. & ibi Abb. ſed vt poſſit liberè in loco exēpto, hoc fuit inductū
per d. Clem. vbi Card. Zabar. ſub n. 5. etiam dicit, quod delatio Crucis, licet nō
ſit contentioſæ iuriſdictionis, eſt tamen inſigne, ſapiens ſuperioritatē, & poſſe
in loco exempto vti inſignijs voluntariæ iuriſdictionis, & honoris, quem ſequi
tur Vitalin. in 3. not. dicens, quod delatio Crucis, ſignificat quandā prȩeminen
tiam eius, qui ante ſe illam facit deferre; Idem tenet Abb. in d. c. 1. ſub nu. 7. Vt
lite pend. Card. in d. Clem. & Doct. dicunt hoc ei concedi pp reliquias prȩce-
dentis ſubiectionis, cum per exemptionem talia loca non deſinant eſſe in Pro-
uincia vel Dįœceſi, ius namque reuerentiæ nunquā tollitur per exemptionē, &
ideo eccleſia exēpta ſeu liberata, tenetur nihilominus exhibere reuerentiā Epi
ſcopo, & ire ei obuiam proceſſionaliter, more aliorū, Felin. in c. cum nō liceat,
ſub nu. 2. de prȩſcript. Vide Ceremoniale Epiſcoporum, nuper editum. capit. 2.
lib. 1. Crucis enim prȩlatio, illius cui præfertur, præcipuam quandam dignita-
tem demōſtrat; Quod explicat Fiuizanus in Cōmentario de Ritu ſanctiſſimæ
Crucis Romano Pontifici prȩferendȩ, lib. 3. cap. 7. vbi eod. lib. cap. 1. refert, eius
ſignificatus. Quid verò ſignificet delatio Crucis in funere, declarat Vitalin. in
d. Clem. & quid in proceſſionibus, Rationale Diuin. lib. 6. c. 102. n. 8. Amplia, vt
poſſit Archiepiſcopus etiam quādo non viſitat. Card. in d. Clem. n. 8. multo ma
gis quando viſitat locum exemptū in ſua Dįœceſi, vel prouincia, vti Sedis Apo
ſtolicȩ delegat nam d. Clem. generaliter loquitur, & verbum declinanti ad lo-
cum exemptum, de quo in d. Clem. etiā in viſitatione verificatur, c. cum ex of-
ficij, de præſcript. quem text. Allegat gloſ. in d. Clem. & exemptis nullum fit ex

hoc

Digitized by Google

hoc præiudicium, vt in d.Clem.expreſsè dicitur. Limita, niſi eſſet præſens Legatus Papæ, quia tunc nec Patriarcha, cap. antiqua, de priuileg. vel præſens Cardinalis, nõ Legatus, vel Nuncius cum facultate Legati de latere, vti Cæremon. Epiſc. c. 3. vbi de habitu ordinario Archiepiſcopi, & Epiſc. in ſua Prouincia, Diœceſi, & Ciuitate.

XXIX. Authoritas eſt, quod Archiepiſcopus de Iure Communi poteſt benedicere populo per totam Prouinciam, quod amplia etiam in loco exempto, per d.Clem. Archiepiſcopo, de priuileg. & per talem benedictionem delentur venialia, & intellige tam de benedictione ſolẽni, per illa verba: Sit nomen Domini benedictum, vt inquit gloſſa, quam ſimplici, quam iterando præſtant, vt ibidem per Card. & Doct. ita etiam expreſſe habetur in Cæremon. Epiſc. cap. 4.

XXX. Authoritas eſt, poſſe Archiepiſcopum Diuina Officia in Pontificalibus celebrare in Prouincia etiam in loco exempto, & ab alijs in ſua præſentia ſine Põtificalibus celebrari facere, d.Clem. Archiepiſcopo, & põt vti pallio diebus tamen permiſſis illo vti, gloſſa ibidẽ, computatur enim inter Põtificalia, & indiſtinctè per d.Clement. permittitur, inquit Cardin. ſub nu.10. & tenent Anchar. nu.2. Imo. nu.6. Vitalin. nu.16. & ceteri Doct. in d.Clem. & Pauin. de viſitat. par.2. c.4. Ampliatur, vt pro celebratione in Pontificalibus poſſit collocare ſedem, quia ſpectat ad honorẽ Epiſcopalem, & eſt de acceſſorijs ad celebrationẽ, & his Põtificalibus vtitur ſine iuriſdictionis exercitio, vel officio, vt miſſam celebrando & prædicando; ſed ſi iuriſdictione vel officio vti vellet, id nõ poterit ſine licẽtia Epiſcopi, vel ſuperioris loci exẽpti, vt ordinare, chriſmare, degradare, vel ſimilia faciẽdo, gloſſa eſt celebris, & magiſtralis in d.Clement. Archiepiſcopo, quã Cõmuniter ſequuntur oẽs Doctores, & Paul. & de Viſitat. par.2. q.4. Id amplia, etiam ſi vellet hoc exercere in ſubditum ſuum non ſolum in loco exẽpto, ſed etiam in Diœceſi ſui Suffraganei Couar. Pract. quæſtion. cap.9. ſub nu.2. quod etiam amplia, vt non poſſit Archiepiſcopus etiam extra Põtificalia exercere ea quæ ſunt iuriſdictionis contentioſæ, vt excõmunicare, iudicare, & alia ſimil. c.1. de offic. ord. in 6. niſi in caſibus à iure expreſſis. Card. in d. Clem. §. ſimili, ſub nu.2. Dixi ſupra Authorit.18. ſub nu.15. & ideo quando vellet in ſua præſentia ab alio celebrari facere in Pontificalibus, eſſet authoritatiuè demandare, & iuriſdictionem exercere, quod non poteſt non ſolum in loco exempto, vt declarant Anch. nu.4. Imol. nu.9. & Card. in d. §. q.7. ſed etiam in Prouincia Suffraganea. Card. in d.Clem. in princ. nu.2.

Amplia hanc Authoritatem multo magis poſſe Archiepiſcopum diuina officia priuatim, vel publicè in Prouincia audire, etiam in loco exempto, d. Clement. Archiepiſcopo, & hoc eis competebat ẽt extra Prouinciam ſine Pontificalibus & cuilibet Epiſcopo extra Diœceſim, per cap. finale, de priuileg. in 6. vt animaduertit Cardinal. in d.Clement. ſub n.3. Sed hodie quo ad locum, ſeruãda eſt diſpoſitio Concil. Trident. ſeſſ.22. capit. quarto, verſiculo, ne patiantur, Contra quam diſpoſitionem non poteſt loci Ordinarius dare licentiam, Nau. conſil.1. de Conſt. num.79. in antiquis.

Notandum quod in caſibus in quibus poteſt Archiepiſcopus vel Epiſcopus in locis exemptis exercere, vigore huius Clem. ſi de facto ꝓhibeatur, ita quod exempti eis reſiſtant, nõ poterunt in eos animaduertere, ſed debent agere corã ſuperiore exemptorũ, qui eos coget ad parendũ huic Cõſtitutioni, & nõ parentes puniet. Cardin. in d.Clement. §. fin. in fine, Vitalin. n. 6. extra locum exemptũ in Prouincia, poterit ipſe Archiepiſcopus ꝓcedere vt dixi ſupra 21. Author. *Vide dextro-*

F 2 Alia

Digitized by Google

tum Sacra Congregationis relatum infrà, in verbo, priuilegia Regularium, ſub die 10 Iunij 1603. latum.

Alia quæ poteſt Archiepiſcopus vel Epiſcopus in loco exempto, tam vti Ordinarius, quam vti Sedis Apoſtolicæ Delegatus, vigore Decretorum Conc. Trid. dicam infra, in verbo, exemptio.

XXXI. Authoritas eſt, quia Archiepiſcopus in Prouincia ſua, poteſt concedere Indulgentias ſecundum formam Concil. General. c. noſtro, de pęnit. & remiſſ. c. 1. eod. titulo in 6. de quo Conc. habetur in cap. cum ex eo, eod. tit. Notandum tamen eſt ſecundum Nau. in tract. de Iubilæo, & Indulg. not. 31. nu. 13. fol. 1:6. quod Epiſcopi, & ſuperiores, non poſſunt concedere Indulgentias non ſubditis, exceptis primo exemptis ſui Epiſcopatus; exceptis ſecundo ijs, quibus a ſuperioribus ſuis facta eſt facultas eas quærēdi; exceptis tertiò ſaltem mediatè ſubiectis, quales ſunt ſubditi Suffraganeorum, reſpectu Archiepiſcopi. His enim Archiepiſcopus concedit, d. capit. noſtro, de pœnit. ita Nau. loco præalleg. Sed quod in loco exempro Epiſcopus, ſeu Archiediſcopus non poſſit concedere Indulgentias, cum ſit dignitatis, & iuriſdictionis Epiſcopalis, tenet Card. Zab. in Clem. Archiepiſcopo, in §. ſi tamen, à num. 4. vbi Anchar. num. 6. & Vitalin. num. 66.

XXXII. Anthoritas eſt, vt Archiepiſcopus intra quamlibet Eccleſiam Prouinciæ ſuæ, poſſit vti pallio, c. 1. de author. & vſu pal. etiam in loco exempto. Gl. in d. Clem. Archiepiſcopo, de priuil. Abb. in c. 1. de author. & vſu pal. & qa Pontificalis officij plenitudo confertur per pallium, antequam obtinuerit pallium, licet ſit conſecratus, non ſortitur nomē Archiepiſcopi, vel Primatis, aut Patriarchæ, & non poterit Epiſcopos conſecrare, nec conuocare ad Concilium, nec Chriſma conficere, nec Eccleſias dedicare, nec Clericos ordinare *a* etiam ſi pallium in alio Archiepiſcopatu habuiſſet., cum oporteat petere nouum pallium; Poteſt tamen quando vult, Miſſam ſine pallio & ſandalijs celebrare; poteſt etiam huiuſmodi conſecrationes ante pallij receptionem alteri committere, dummodo non ſit in mora petendi pallium; nec ante habitum pallium, poteſt Metropolitanus ante ſe crucem deferre, ſed tantum poſt ſe, nec poteſt Archiepiſcopus vel Patriarcha, vti pallio extra ſuam Prouinciam vel Patriarchatum, & non omni tempore, ſed tantum in eccleſia in Miſſarum ſolemnijs, in feſtis præcipuis, non in proceſſionibus, neque in Miſſis prò defunctis, & eſt perſonale, & ideo accommodari non poteſt, nec in morte alicui relinqui, ſed Archiepiſcopus, vel Patriarcha, cum eo ſepeliri debet, vt dicitur in Pontificali Romano ſub rubr. de pallio, vbi exprimuntur etiam dies, quibus pallio vti poteſt. Probantur prædicta omnia in diſt. 100. & in d. tit. de author. & vſu pall. per totum; & in c. Suffraganeis, & in c. quod ſicut, §. ſuper eo. de elec. c. 3. in fine, de poſtul. prȩlat. De pallio Patriarchȩ, vide cap. antiqua, de priuil. & de electión. in Archiepiſcopū, & confirmato quid exercere poſſit, vide gl. in c. 1. de tranſ epiſc. & in d. c. Suffraganeis.

Notandum, quod licet hodie Archiepiſcopus non viſitet Prouinciam, vt proxime dicam, tamen poteſt vti prædictis Authoritatibus 28. 29. 30. 31. & 32. non enim ſequitur, non viſitat, ergo non poteſt vti, quia etiam extra actum viſitationis poſſunt prædicta exerceri, non enim probat hoc eſſe, quod ab hoc contingit abeſſe, l. neque natales, C. de probat. tum, quia locum exemptum Archiepiſcopus nō viſitat, & tamen in eo vtitur, d. Clem. Archiepiſcopo, de priuileg.

Præterea, per Decreta Concil. Trid. prædicta Archiepiſcopò non prohibentur, quæ ei competunt iure Communi vigore etiam Conciliorum generalium,

lium, & non ex priuilegio ſpeciali, exemptis habentibus priuilegium, fuit derogatum in hoc per d. Clem. Archiepiſcopo, quæ ideo fuit ſituata ſub tit. de priuileg. reſpectu exemptorum priuilegiatorũ, ibi: non obſtante quocũque priuileg. iuri rñ Communi præſertim diſpoſitioni Conciliari non cenſetur derogatũ, niſi expreſſe dicatur, c. ex parte, de cappel. mon. Ideoq. prædictis non obſtat Concil. Trid. ſeſſ. 6. c. 5. de refor. quia loquitur de Pontificalib. cum exercitio, vt de collatione ordinum, & de Epiſcopo ordinare volente, ē prætextu priuilegij ordinandi extra ſuã diœceſim, prout erant ante Conc. Trid. multi titulares Epiſcopi, & ordinabant vbicumque volebant, ſine Epiſcopi illius loci conſenſu, & ita dicit Nau. conſ. 21. de temp. ordin. in antiq. qui in conſil. 6. de ſent. excom. in antiq. extendit etiam ad Epiſcopum qui in aliena Diœceſi ſine licentia conſecrauit Calices, & benedixit Corporalia, & Epiſcopus circumſcripto priuilegio et ante Conciliũ non poterat, per c. Epiſcopus, 9. q. 2. ac Archiepiſcopus etiam vigore prædictarum authoritatum ante Concilium non poterat ordinare in Diœceſi Suffraganei etiam ſubditum ſuum, nec alia exercere, d. c. 1. de off. or. in 6. & 9. q. 3. per totum, vt dictum fuit ſupra. Inſuper licet Diœceſis Suffraganei nõ dicatur Diœceſis Archiepiſcopi, tñ eſt de eius Prouincia ſuffraganea, & in ea habet iuriſdictionem ordinariam Metropoliticam, Archid. in c. per ſingulas, 9 q. 2. nu. 4. Bott. de Synod. Epiſ. par. 3. Art. 2. num. 27. Solicitudo namque totius Prouinciæ Metropolitano commiſſa eſt; dixi ſupra, Author. 9. ſub nu. 6. & Authorit. 10. & eſt Suffraganei ſuperior, & iudex eius ſubditorum in caſibus ſibi à iure permiſſis, vt latè etiam fuit demonſtratum Author. 16. nu. 1. & Author. 17. num. 12. & Author. 18. ſub nu. . Non eſt ergo iudicandum de Archiepiſcopo ſicut de Epiſcopo alieno, & ſic remanent prædictæ Authoritates intactæ, ſecundum diſpoſitionem Iuris Cõmunis, & non correctæ per Concil. Trid. ſeſſ. 6. ca. 5. Igitur Archiepiſcopus in quolibet loco ſuæ Prouinciæ etiam exempto, non obſtante quocumque priuilegio contrario, poteſt facere ante ſe libere portari Crucem, benedicere populo, & audire publicè vel priuatim diuina officia, & in Pontificalibus celebrare, & coram ſe facere celebrari ſine Pontificalibus tamen, d. Clement. Archiepiſcopo, de priuileg.

a *ADDITIO. Licet Epiſcopus poſſit miniſtrare illa quæ ſunt ordinis, tamen poſtquam fuerit in Archiepiſcopum promotus, & nondum pallium conſequutus, non poteſt Ordines conferre, vt Epiſcopus, nec Archiepiſcopus: & iſtud eſt verum de clericis ſui Archiepiſcopatus, quia tunc videtur conferre Ordines iure ſuo, & tamquam Archiepiſcopus, in ſubditum ſuum, & in collatione Ordinum in ſua Diœceſi, & Prouincia vititur pallio, quod adhuc non habuit. Inte. igitur text. in d. c. quod ſicut §. præterea, in fine, de elect. Poteſt tamen ante receptum pallium alteri committere gloſ. in cap. . de tranſl. Epiſc. Alios tamen clericos poteſt ordinare ſi ſit inuitatus ab alio Epiſcopo, & nomine illius alia Epiſcopolia exercere; & ratio eſt: quia illud non videtur facere iure ſuo, & tamquam Archiepiſcopus ſed vt ſimplex Epiſcopus, tum quia etſi habuiſſet pallium, non poſſet eo extra Prouinciam ſuam vti: ita colligitur ex dictis per Innoc. Zabar. & Anchar. in d. c. quod ſicut, §. præterea, & in c. Suffraganeis, eod. tit. de elect.*

Item Archiepiſcopus, qui renunciauit Archiepiſcopatui, & ſic loco & non digni. tati, non poteſt exercere Pontificalia cum pallio in Diœceſi & Prouincia renunciata, etiam cum conſenſu Archiepiſcopi ſucceſſoris, & Suffraganeorum, ſed tamen exercere Pontificalia ſine pallio, cum conſenſu prædictorum, quemadmodum in aliis ... ceſſibus,

ceſſibus, de conſenſu Diœceſanorum, quia illo pallio amplius vti non poteſt, ſed debet retinere penes ſe, & cum eo ſepeliri, vt per Doctor. loco citato, & facit text. in c. ad ſupplicationem, de renunc. Par. ſ. de reſignat. Benef. l. b. 1. q. 17.

Item ante receptionem pallij nihil interim de Eccleſiæ prouentib. recipere poteſt, vt in Extrauag. Communi, prima de elect. in fine; & pallij traditio per obiectum criminis, vel [illegible] ſe Ius retardari non debet, niſi obijciens præſtito iuramento offerat ſe promptam de obiectis facere fidem, vt in Extrauag. Communi vnica, de auth. & vſu Pallij.

a XXXIII. Authoritas eſt, nã Archiepiſcopus poteſt viſitare Prouinciam, a & procurationem à ſubditis Suffraganeorum ſuorum exigere, c. cum Apoſtolus, & ibi gl. in verbo, Archiepiſcopi, c. ſopitæ, &c. ſuper eo, & c. cũ nuper. de Cenſib. c. cum ex officij, de præſcript. c. 1. & c. fin. de Cenſib. in 6. vbi dicitur quod Archiepiſcopus dum viſitat Prouinciam, poteſt confeſſiones ſubditorum Suffraganeorum audire, & abſoluere confitentes, & ipſis pœnitentias iniungere ſalutares, & poterit abſoluere à caſibus Epiſcopo reſeruatis, & cenſuris. Pa[illegible] in. de viſit. t. par. 2. q. 4. & diſpenſare in foro cõſcientiæ. Abb. in c. ad exſtirpanda, de fil. presb. Non poteſt ordinare, neque cõcedere litteras dimiſſoriales, quia non reperitur à iure ei permiſſum. Fran. & Gemin. in d. c. fin. neque chriſmare, vt per Petr. Sub[illegible] in tract. de cultura vineę Dei, par. 1. c. 9. Non poterit exercere iuriſdictionem [illegible] conten[illegible] in ſubditos Epiſcopi Suffraganei, niſi in d[illegible] bus caſibus, in criminibus notorijs, & cõtra impedientes eius iuriſdictionem, vt per Socin. de viſitat. ſub n. 29. & dictum fuit ſuprà Author. 21. & 24. Hodie vero per Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. c. [illegible] non poteſt viſitare Diœceſes Suffraganeorum niſi cauſa cognita, & probata in Concilio prouinciali, & tunc viſitando habebit eaſdem facultates, quas ante Conc. de iure Communi habebat, vt ex præallegat. [illegible]r. necnon alia quæ à Concil. Prouinciali, in ſpecie ei committentur, iuxta facultatem quam habet à iure Conc. Prouinciale.

XXXIV. Authoritas eſt, quia Metropolitanus [illegible] per tot[illegible] Prouinciam ſuam prædicationis officium aliquibus [illegible] dicere, prout [illegible], de [illegible].

XX[illegible]V. Authoritas eſt, nam Metropolitanus poteſt confirmare electũ confirmandum ab Epiſcopo Suffraganeo, ſi Eccleſia Suffraganea vacat, ſi tamen eſt conſuetudo [illegible] tuis, & ibi gl. in ve. ſ. ad Colonienſem, de ſimon.

XXXVI. Authoritas eſt, vt Metropolitanus poſſit deputare Vicarium, ſeu Oeconomum in Eccleſia Suffraganea, ſi infra octo dies poſt mortẽ Epiſcopi Capitulum non prouiderit ex decreto Sacri Concil. Trid. ſeſſ. 24. de refor. generali, c. 1[illegible]. & emolumenta ſede vacante erunt ſucceſſoris, & non Capituli. Clem. ſtatutum, de electio. In quibus hodie in Regno Neapolitano regulariter ſuccedit Camera Apoſtolica, electio tamen Vicarij debet fieri de Capitulari perſona, ſi idonea ibi reperiatur, c. [illegible] p. de[illegible]ctu, & ibi gl. de elect. & in c. nullus inuitus, 60. d. ſed nõ de neceſſitate, vt infra, in verſ. Capitulum Sede vacante, n. 6.

XXXVII. Authoritas eſt, quia Metropolitanus tamquam Sedis Apoſtolicæ Delegatus, poteſt compellere Abbates & Regulares prælatos negligẽtes, vt prædicatio Euãgelij fiat in Eccleſijs parochialib. [illegible] monaſterijs an nulla diœceſi exiſtentibus, in cuius Prouincia Diœceſes ipſæ ſitæ ſunt, ex decreto [illegible] Conc. ſeſſ. 5. de ref. [illegible] c. 2. Item Metropolitanus tamq[illegible] Sedis Apoſtolicæ Delegatus, põt c[illegible] Regulares in cuius Pr[illegible]

ſedis Apoſtolicæ protectione ſita ſunt, negligentes exequi Decretum eiuſdem Conc.ſeſſ.25.de refor.cap.8.de Regul.de quo latè per Nauar.conſ.85.de Regular.

XXXVIII. Authoritas,quia Metropolitanus cum duob.antiquiorib. Suffraganeis poteſt in Prouincia erigere vnum, aut plura Collegia ſeminarij ob Eccleſiarum paupertatem,iuxta Decretum eiuſdem Conc.ſeſſ.23.de refor.c.18.

XXXIX. Authoritas, nam Archiepiſcopus poteſt in caſibus ſibi permiſſis reum exſulare extra Prouinciam, ca. 2. de arbitr. An verò poſſit relegare extra Prouinciam,quando in Prouincia,ſeu Diœceſi Metropolitana non exſtat inſula & an tunc ſententia operetur extra territorium, vide Felin.in c. poſtulaſti, ſub num.2.de foro comper.

XL. Authoritas eſt, quia licet Archiepiſcopus non diſpenſet cum ſubditis Suffraganeorum ſuorum vt per Doct.in c.ad exſtirpãda, de fil.presbyt.tamen in caſibus in quibus poteſt iudicare,poterit etiam diſpenſare, Felin.in c.paſtoralis,nu 7. de off.ord.& in quibus caſibus poſſit Archiepiſcopus diſpenſare, vide Burgaſ.de Irreg.p.3.in tit.de Diſpenſ.Archiep.fol. 6.

ADDITIO. Burgaſ. in loco præallegato tenet, quod Archiepiſcopus dum viſitat Diœceſim Suffraganei,audiendo confeſſiones, in pœnitentialibus poteſt diſpenſare in foro conſcientiæ, Idem dicit Abb. in c.ad exſtirpandas,de fil. presb. & dictum fuit ſupra author. 33. Item quando in foro exteriori diſpẽſatio eſt debita ratione cauſæ & perſonæ,debet remittere ad Suffraganeum eius ſubditum, vt diſpenſet cum eo; quo recuſante, vel negligente, Archiepiſcopus diſpenſabit, quod intellige vt dictum fuit ſupra author 29. Item vbicumque Suffraganeus culpa ſua ius diſpenſandi perdiſſet poteſt Archiepiſcopus diſpenſare. Item quando Epiſcopus eſt ſuſpenſus ad tempus & diſpenſatio pro magno bono fiendo, vel magno ſcandalo vitando, celeritatem requireret, tali caſu fit deuolutio ad Metropolitanum; ita per Burg. vbi ſupra qui multa allegat.

Alius caſus eſt,quod ſi Eccleſia Cathedralis non habet Capitulum actu, ſed habitu,& quando nullus Canonicus eſt in ſacris in Eccleſia Suffraganea tunc Metropolitanus poteſt exercere iuriſdictionem, & vacante ſede Metropolitana Capitulum Metropolitanum,ita per Paum.de off.& pot.Cap. Sede vac.par. 1.q 10.ſub num.5. Item quando eſt diſcordia inter Epiſcopos Suffraganeos ſuper perceptione iurium Epiſcopalium in Eccleſia quæ eſt ſita in confinibus duarum Diœceſium, poteſt Metropolitanus eos cogere vt concordent, Bellencin. in tract. de charitat.ſubſid. q.52. Item Archiepiſcopus habet iuriſdictionem in ſubditos Suffraganei, quando Clericus publice tenet illicite[?] Eccleſiam, vt in terminis c. ad exſtirpandas, de fil. presbyt. & dictum fuit ſup.auth.2[illegible].

Et tamen Archiepiſcopus nihil poteſt in Diœceſibus Suffraganeorum niſi in caſibus a iure expreſſis an idem ſit in ſimilibus, vide Felin. in c. paſtoralis ſub num.3. de reſcrip. vbi [illegible] tenere eſſe periculoſum hoc dicere.

Hæc breuiter non ſine magno labore recolligiſſe ſufficiat de Caſibus Archiepiſcopo competentibus in iure expreſſis,vltra glo[s].Abb.& Felin.in d.c. paſtoralis,de off.ord.gl.in Summa,& in c.conqueſtus.9.q.3.& gl.Hoſt.& Doct.in capit.1.de ſuppl.negl.prælat.in 6.& per eundem Hoſt.in Summa,de off.ordin.& Paum.de viſitat.par.1.quæſt.1[illegible] num.5[illegible]. Lanc[illegible]. Corrad. in templ[o] omnium iud.lib.2.c.4.in tit. de Archiepiſcopo. Cæteras verò authoritas lector ſuppleat.

His tamen quadraginta authoritatibus puto fuiſſe ſatiſfactum hodie die 9.

 Martij

Martij 1685. In feſtiuitate Sanctorum Quadraginta martyrum, familiæ meæ Protectorum; eſt enim in honore hic numerus, vt legitur in lectionibus iſtorum Sanctorum.

Archiepiſcopos autem his, & alijs authoritatibus in caſibus à iure permiſſis expreſſis vtendo, moneo eſſe memores de dicto Apoſtoli (vt non dominantes Clerum) relato à Gratiano in c.quia, 10.q.3.& legitur in epiſtola in feſtiuitate Sancti Apollinaris, die 23. Iulij.

Fuit autem iſte Tractatus deinde Neap.Impreſſus in Anno 1586.ſimul cum alio tractatu,ſic inſcripto:de Concilio Prouinciali & authoritate Archiepiſcopi in Suffraganeos,eorumq.ſubditos,& in tota Prouincia tractatus authore Stephano Quaranta V.I.D.Canonico Neapolitano. &c.

ARCHIVVS.

Cōgruit titul. de offic. ordinarij.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod bonorum eccleſiaſticorum Archiuium tenētur facere Prælati in eorum Diœceſibus, & adminiſtratores Eccleſiarum ex Conſtitutione Sixti V.incip.Prouida Romani Pontificis circumſpectio,& infra.Mandantes vniuerſis,& ſingulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopi, Epiſcopis, Abbatibus,alijſq. Prælatis,& Præſidentibus Eccleſiarū, Monaſteriorum, Vniuerſitatum, Collegiorum, & Præceptoriarum maiorum, ac ſimilium Eccleſiaſticarum dignitatū, quocumque nomine cenſeantur, ſecularium, & quorumuis Ordinum,ac Militiarū regularium,nobis,& Sedi Apoſtolicæ immediate ſubiectorum,ſiue nullius ſint Diœceſis,ſiue alias quomodolibet exempta exiſtant, dum tamen ordinariam in ſubditos, aut quaſi Epiſcopalem iuriſdictionem,de iure,conſuetudine,aut priuilegio habeant, aut exerceant per Italiam conſtitutis, vt loco Arbitrij generalis eccleſiaſtici ſui per nos ſuppreſſi, ipſi & eorum vnuſquique qui hactenus inuentaria huiuſmodi non confecerunt,debeant omnino intra annum,a die quo præſentes noſtræ ad notitiam peruenerint, omniū, & quorumcumque bonorum immobilium, cenſuum, canonum, liuellorum,prouentuum annuorum, iurium, iuriſdictionum, priuilegiorum,& ſcripturarum quæ eis eorumq. arbitrio annotatione digna videbuntur,Eccleſias,Monaſteria,Collegia,Vniuerſitates,Præceptorias maiores, & Dignitates,quibus ipſi reſpectiue præſunt pertinentium,& in quorum poſſeſſione exiſtunt. inuentaria diligenter conficere,& deinde quocūque eorum in regimine,ſeu adminiſtratione Eccleſiarum, Monaſteriorū, Collegiorū, Vniuerſitatum, & Præceptoriarū maiorū, ſeu in dignitatibus huiuſmodi ſucceſſores fuerint,intra annum a die habitę poſſeſſionis,ſimilia inuentaria de nouo conficere,ſeu renouare teneantur.Curēt pręterea ſine vlla impenſa & grauamine,ea autem aut ſolutione ſuorum ſubditorū per omnes, & ſingulos, qui vel eorum iuriſdictioni quomodolibet ſubiecti ſunt, vel in eorum Ciuitatibus, Diœceſibus,& diſtrictib.reſpectiuè exiſtunt,etiam ſi exempti,& pariter nobis,ac dictę Sedi imediatè ſubditi eſſe noſcuntur, Abbates Prępoſitos, Priores, Vicarios, Guardianos, Abbatiſſas, Prioriſſas, & cuiuſcumque eccleſiæ, vel pij loci ſeculares, vel regulares, & alios quocumque titulo, & nomine præfectos vtriuſque ſexus bona ſtabilia,iura,cenſus, redditus,& prouentus quomodolibet poſſidentes,cæteraſq. perſonas eccleſiaſticas quaſcumque dignitates,perſonatus,adminiſtrationes,vel officia,aut beneficia Eccleſiaſtica cum cura, & ſine cura, ſecularia, & quorumuis Ordinum regularia in quibuſuis Eccleſijs, ſeu ipſas Parochiales, aut alias Eccleſias in Titulum, vel Commendam, aut alias quomodolibet

modolibet obtinẽtes; Præceptores quoque minores, & alios qui beneficia qua rumcumque militiarũ obtinẽt, denique per omnes, & quoſcũque adminiſtratores, Rectores, Cuſtodes, Officiales, Operarios, & quocũque nomine nuncupatos, ſuperiores, quorumcumque hoſpitalium, Sodalitatum, Confraternitatum, Seminariorũ, Montium pietatis, Collegiorũ, ſtudiorũ generalium, ſabricarum eccleſiarũ, & piorum vel religioſorum locorum, etiam quæ per laicos, ſeu clericos coniunctim, vel diuiſim regi, aut gubernari ſolent, per modernos quidem intra eundem annum, vt præfertur, eorum vero ſingulorum pro tempore ſucceſſores ẽt intra annum, vt dictum eſt, inuentaria huiuſmodi bonorũ, ac aliorũ ſupradictorum quę eorum curæ, ſeu adminiſtrationi commiſſa ſunt, ſimiliter accuratè, & diligenter confici; & ad ſe deferri eoſq. ad id per cenſuras & pęnas Eccleſiaſticas, aliaq; opportuna iuris, & facti remedijs ſibi bene viſa cognat, & compellãt, ac demum inuentaria omnia prædicta tam à ſeipſis quã ab alijs confecta ſimiliter gratis, & ſine vlla etiã minima impenſa aut exactione in loco congruo ad id deputato; ac tuto, & bene clauſo reponãt, atque perpetuo cuſtodiant, & conſeruent, laudabilemq; hanc Conſuetudinem, vbi iam viget, proſequantur, vbi vero non eſt, quamprimum introducant.

Romæ die 8. Iunij 1587.

Et per hanc Conſtitutionẽ determinatur quæſtio diſputata per Abb. in ſua q. 3. dub. 4. ſub nu. 16. & per Conar. in c. 1. de teſta. nu. 9. An Epiſcopus, ſeu Prælatus, teneatur facere Repertorium, ſeu Inuentarium rerum Eccleſiæ. De hoc Archiuio faciendo fuit prouiſum per multa Concil. Prouin. Metrop. pręſertim per Neap. ſub tit. de viſitat. §. quoniam, fol. 60. Et omnes beneficiati tenentur facere Inuentaria, & maior Eccleſia tenetur habere Archiuium vbi collocari debent, Pauian. de viſitat. par. 2. q. 3. Fuſcus de viſitat. cap. 15. nu. 33.

ADDITIO. Archiuim eſt locus in quo reponuntur ſcripturæ publicæ quod armarium librorum appellat gloſ. in Clem. vnica, in verbo, Archiuis, de iureiuran. in quo tex. & in c. peruenit, 30. q. 1. fit mentio de Archiuiũ Sanctæ Romanæ Eccleſiæ; & nota, quod quælibet Ciuitas debet habere archiuium publicũ, & Camerã actorũ, in quo reponantur acta, & instrumenta publica, vt facilius inueniantur, ac incorruptè ſeruentur, text. eſt notat. in Auth. de Defenſor. ciuit. § penulter. præcepta, vbi gl. etiã ponit, qualiter vocetur prępoſitus archiuio publico, & quod faciat fidem inſtrumentum productum ex publico archiuio habens publicũ teſtimoniũ, eſt text. in Auth. Ad hæc, C. de fide inſtrũ. in l. Cęſus, ff. de proba. in l. moris § fiet, ff. de pęnis Crau. conſ. 602. nu. 2. lib 4. & quando dicatur habere publicum teſtimonium vltra gloſſ. ibi, declarat Abb. in c. ad audientiam, de reſcrip. & ad prædicta vide etiam Innoc. in c. 1. de procurat. & Quintil. Mandoſ. ſuper gloſ. facult. §. Habita, in verſ. Archiuij.

ASTROLOGIA IVDICIARIA.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod contra exercentes Aſtrologiæ iudiciariæ artem, & alia quæcumque diuinationum genera, libroſq. de eis legẽtes, ac tenentes, extat Sixti V. Cõſtitutio Romæ publicata die 9. Ianuarij 1586. & aliàs Neapoli impreſſa, Incip. Cæli, & terræ creator Deus, & infr. fol. 51. in Bullario.

Hac

cum, latè per Boſſ. vbi ſuprà.

Eſt & alius caſus, vt non incurrant, quoties huiuſmodi receptatio à perſonis eccleſiaſticis eſſet coactè & non voluntariè facta propter violentiam bannitorum, adeo vt non poſſent illos expellere abſque ſui periculo. Afflict. in d. Conſt. n. 3. Campan. in c. Regni, Licet contra receptatores, ſub n. 10. Roland. conſ. 45. vol. 1.

Tertius eſt caſus, vt non incurrant, quoties ipſæ perſonæ Eccleſiaſticæ tales bannitos receptarent, animo exhibendi, & præſentandi Curiæ dummodo talem habuerint intentionem inſpecto tempore receptionis, ſecus verò ſi ex poſt facto hoc deliberauerint prout colligitur ex dictis notabiliter per Nell. vbi ſupra, q. 24.

Præallegata Sixti Conſtitutio eſt tenoris ſequentis.

Sixtus Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

HOC Noſtri Pontificatus initio inter multa Reipublicæ damna, & incõmoda, quæ menti noſtræ obuerſabantur, nobis longè fuit grauiſſimum, quod Populos S.R.E. ditioni temporali ſubiectos, nõ modo ad rerũ ſubſtãtiarumq. ſuarum perturbationem & iacturam, ſed etiam vitæ periculum redactos inuenerimus, Exſulibus, Bannitis, ceteriſq. id genus facinoroſis hominibus ita vndique ingruentibus, & graſſantibus vt vix quiſquam ab hac hominũ peſte tutus alicubi conſiſtere poſſe videatur. Quare cũ ad hæc ſananda mala, ex officij noſtri debito, & præcipua erga noſtros, ac eiuſdẽ R.E. ſubditos charitate aſſiduè exſtimulemur, nihil nõ agere & tẽtare decreuimus, quo Populis optata quies, ſalus, ſecuritas, & tranquillitas per nos reſtituatur. Quod ita demũ, Deo auxiliante, ſperamus nos eſſe conſecuturos, ſi cautè prouideatur, ne vllũ domi foriſq. intra, extraue fines noſtros criminoſis hominibus huiuſmodi pateat diffugium, aut receptaculum, ſed omnino Legum & Magiſtratuũ ſeueritatem Iuſtitiæq. gladium ſubire, ac debitas pœnas luere cogantur.

Itaque de fratrum noſtrorum conſilio, omnes & ſingulas Cõſtitutiones à fel. rec. Pio. II. Paulo etiam II. Sixto IV. Iulio ſimiliter II. Leone X. Clemẽte VII. Iulio III. Pio etiã IV. Pio V. Greg. XIII. & quibuſuis alijs Rom. Pont. prædeceſſoribus noſtris, ſuo cuiuſque tempore in deteſtabile prædictorũ, & aliorum infraſcriptorum hominũ genus, pro temporis & criminum ratione editas cũ omnibus & ſingulis in eis contentis, quo ad ea quæ præſentibus, non contrariantur, & excepta Excommunicationis ſententia, per eaſdem Cõſtitutiones in illis contrauenientes promulgata, quam ne animarum perniciem potius quã ſalutem adferat conſulto tollendã & ſubmouendam duximus, ex certa ſcientia noſtra approbantes, & innouantes, illarumq; omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum infererentur præſentibus pro expreſſis & inſertis haberi volentes.

Vniuerſis & ſingulis Ducibus, Principibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, & Domicellis, etiam quacumque Eccleſiaſtica dignitate fungentibus nec non Vicarijs feudatarijs, Armorũ Ductoribus, Capitaneis, Magiſtratibus, Communitatibus, Vniuerſitatibus, & Officialib. Ciuitatum, Terrarum, Caſtrorũ, Opidorũ, & aliorũ quorumcumque locorum prædictæ R.E. mediatè, vel immediatè ſubiectorũ, in virtute ſanctæ obedientiæ ac ſub [illegible] nec non duorum millium per Communitates, & [illegible] per Vniuerſitates [illegible] que millium ducatorũ auri Cameræ Apoſtolicæ [illegible]

caudo-

candorum per Dominos tēporales,& alios prędictos abſque alia declaratione incurrendis pęnis(vltra alias in eorundē prædeceſſorū noſtrorum & literis cōtentas)diſtricte pręcipiendo mādamus,quatenus adhibita exactiſſima diligētia,de qua per publica documenta,& alias probationes fidē faciant,eorū Ciuitates,Terras,Opida, Caſtra, Villas, dominia, loca, & territoria oīa Perduellionibus,Homicidis,Latronibus,viarū Graſſatoribus,Raptorib.Incendiarijs, Sicarijs.Exiticijs,publicę quietis perturbatoribus , armatas faciētibus ſtatum Eccleſiaſticum hoſtiliter peragrātibus, pro quocumque crimine capitali, ētiā contumaciam Bannitis,alijſq.ſimilibus notorijs delinquentibus,& facinoroſis hominibus,etiam nondum condemnatis,eorumq. fautoribus,& complicibus quos omnes noſtros,dictæq. R.E.rebelles,ac publicos hoſtes eſſe decernimus,ſecura,libera,& expurgata cuſtodire,tenere & pręſeruare.Nec nō ſi quos ex ipſis,eo accedere vel cōmorari,ſeu ad prædicta loca declinare, vel illac pertranſire cōtigerit, ſtatim illos capere & apprehēdere, ac ad carceres cōducere, captoſq.noſtris,& pro tempore exiſtentium Romanorum Pontificum Magiſtratibus & Officialibus fideliter tradere & conſignare, Populoſq. ſuos pulſu campanarum & alijs ſignis ad arma conuocare,& coadunare teneantur.

Quod ſi illos capere & apprehēdere per ſe ipſos nequiuerint, finitimas quaſque Cōmunitates & Vniuerſitates necnon dominos temporales commoneſaciant,& in auxilium conuocent,iunctiſq.ſimul viribus eoſdem perduelliones, homicidas,latrones,& alios prędictos,forti manu & inceſſanter quocūque ſe verterint,etiam extra propriū territorium,& iuriſdictionem in ipſo perſequutionis actu vſque ad vltimam eorum profligationem,proſequantur , ac vt capiantur , & apprehendantur, ſeu profligentur omnem operam adhibeant.

Cumq. veriſimile non ſit,huiuſmodi hominum genus in occulto verſari,& eos, qui ad cuſtodiam tenentur ſi diligenter inuigilent illorum notitiā nō habere,neque tantam multitudinē eſſe poſſe, quin ab hominibus temporalibus, ac Communitatibus,& Vniuerſitatibus prædictis vinci & opprimi queat,iuncto præſertim finitimorum auxilio, cauilloſę excuſationes ſibi in poſterum nullo modo ſuffragentur.

Particulares vero perſonæ cuiuſcumque ſtatus , gradus, & conditionis exiſtentes,ſub quingentorum ducatorum ſimiliter,eidem Cameræ ipſo facto applicandorum,aliſq.corporalibus,etiam vltimi ſupplicij incluſiue Gubernatorū & Officialium prædictorum arbitrio iuxta cuiuſcumque perſonæ & culpæ qualitatem extendendis pœnis, cum primum campanæ ſonitum aliaue ſigna populū aduerſus dictos facinoroſos homines cōuocantia audiuerint,vel alias de illis quomodolibet notitiam habuerint,arma capere, & ad locum neceſſarium accurrere , ac vna cum alijs & per ſeipſum omnem conatū in perſequēdis,capiendis,& profligandis Bānitis,alijſq. nefarijs hominibus prædictis adhibere teneantur.

Præterea, ſub eiſdem pęnis,omnes & ſinguli prædicti tam in Vrbe, quā extra eam ad quācumque Curiæ,ſeu Miniſtrorum & Executorū Iuſtitiæ,vel cuiuſque eorum ſimplicem requiſitionem,ac etiam nulla requiſitione prævia (ſi aliquos ipſis reſiſtere vel ſeſe opponere,ſeu aliquod impedimentū adferre,eoſue ad aliquā executionem faciendam auxilio egere quoquo modo cognouerint) eiſdem Curiæ,Miniſtris,& Exequutoribus opē,& fauorem,armata etiā manu cōferre,& ſubuenire,ac pſto eſſe,& denique obedire,eoſq.ſi opus fuerit in perqſitione,executione,permāſione,trāſitu,& alijs pmiſſis comitari debeāt.

In-

les debeant eſſe quæſtores, habetur in cap. cum ex eo, de pœnit. & remiſſ. Dum
hic dicitur, quod tenetur oſtendere literas Suffraganeo, conſului in ſimili Ar-
chiepiſcopum non poſſe propria authoritate affigere cedulones contra excom
municatos, & publicatos ab ipſo, in ſua Metropolitana, in Eccleſijs Suffraga-
neorum, ſed debet eis ſcribere, vt publicentur, & affigantur iuxta c. curæ ſit, 11.
q. 3. cuius literis creditur, c. ad probandum, de ſent. & re iudic. & cum ſit eius ſu
perior, tenetur obedire niſi ſint notoriè iniuſtæ; gloſ. in c. vnico, §. eorũdem, in
verbo requiſiſti, & ibi Doct. præſertim Vitalin. de foro cõpet. His quæſtoribus
non obſtat Conc. Trid. ſeſſ. 5. de refor. c. 2. & ſeſſ. 21. de refor. c. 11. & ſeſſ. vlt. in
Decreto. de Indulg. quia loquitur Conciliũ de prauis eleemoſynarum quæſto-
ribus, quorum abuſus narrantur in d. Clem. Abuſionibus, Nau. in conſ. 33. de
pœnit. & remiſſ. in nouis, & hodie eſt penitus abolitũ iſtud nomen quęſtorum,
per Conc. Trid. in d. c. 9. ſed debent nuncupari collectores, vt exſtat declaratio
& debent habere qualitates, prout in d. c. cũ ex eo, adeo, quod hodie per Conc.
Trid. dicta authoritas fundata in d. c. 1. de pœn. & rem. in 6. remanet intacta.

XXVII. Authoritas eſt vt Archiepiſcopus poſſit mittere edictũ per totam
Prouinciam ſuam, in caſibus ad ſuam iuriſdictionem pertinentibus, cap. 1. vbi
not. Gem. & Franc. & de ſuppl. negl. præl. in 6. Congruum tamen eſſet ſcribere
Epiſcopo, vel eo abſente Vicario generali, vt illud publicari, & affigi faciant
ad valuas eccleſiæ Cathedralis, vel alibi; Ita vidi obſeruari in publicatione edi
cti Concilij Prouincialis, quod quolibet triennio tenetur Archiepiſcopus cele
brare vigore decreti Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 2.

XXVIII. Authoritas eſt, quia Archiepiſcopus de Iure Communi poteſt an-
te ſe deferri facere crucem per totam ſuã Prouinciam; quod amplia, etiam ſi
locus eſſet exemptus vigore Cõſtitutionis editæ in Conc. gener. Viennenſi, rela
to in Clem. Archiepiſcopo, de priuileg. & ante poterat per prouinciã. Habetur
in c. 1. Vt lit. pen. & ibi Abb. ſed vt poſſit liberè in loco exẽpto, hoc fuit inductũ
per d. Clem. vbi Card. Zabar. ſub n. 5. etiam dicit, quod delatio Crucis, licet nõ
ſit contentioſæ iuriſdictionis, eſt tamen inſigne, ſapiens ſuperioritatẽ, & poſſe
in loco exempto vti inſignijs voluntariæ iuriſdictionis, & honoris, quem ſequi
tur Vitalin. in 3. not. dicens, quod delatio Crucis, ſignificat quandã pręeminen
tiam eius, qui ante ſe illam facit deferre; Idem tenet Abb. in d. c. 1. ſub nu. 7. Vt
lite pend. Card. in d. Clem. & Doct. dicunt hoc ei concedi pp reliquias pręce-
dentis ſubiectionis, cum per exemptionem talia loca non deſinant eſſe in Pro-
uincia vel Dięceſi, ius namque reuerentiæ nunquã tollitur per exemptionẽ, &
ideo eccleſia exẽpta ſeu liberata, tenetur nihilominus exhibere reuerentiã Epi
ſcopo, & ire ei obuiam proceſſionaliter, more aliorũ, Felin. in c. cum nõ liceat,
ſub nu. 2. de pręſcript. Vide Ceremoniale Epiſcoporum, nuper editum. capit. 2.
lib. 1. Crucis enim pręlatio, illius cui præfertur, præcipuam quandam dignita-
tem demõſtrat; Quod explicat Fiuizanus in Cõmentario de Ritu ſanctiſſimæ
Crucis Romano Pontifici pręferendę, lib. 3. cap. 7. vbi eod. lib. cap. 1. refert, eius
ſignificatus. Quid verò ſignificet delatio Crucis in funere, declarat Vitalin. in
d. Clem. & quid in proceſſionibus, Rationale Diuin. lib. 6. c. 102. n. 8. Amplia, vt
poſſit Archiepiſcopus etiam quãdo non viſitat. Card. in d. Clem. n. 8. multo ma
gis quando viſitat locum exemptũ in ſua Dięceſi, vel prouincia, vti Sedis Apo
ſtolicę delegat. nam d. Clem. generaliter loquitur, & verbum declinanti ad lo-
cum exemptum, de quo in d. Clem. etiã in viſitatione verificatur, c. cum ex of-
ficij, de præſcript. quem text. Allegat gloſ. in d. Clem. & exemptis nullum fit ex

hoc

hoc præiudicium, vt in d.Clem. expreſsè dicitur. Limita, niſi eſſet præſens Legatus Papæ, quia tunc nec Patriarcha, cap. antiqua, de priuileg. vel præſens Cardinalis, nõ Legatus, vel Nuncius cum facultate Legati de latere, vti Cæremon. Epiſc. c. 3. vbi de habitu ordinario Archiepiſcopi, & Epiſc. in ſua Prouincia, Diœceſi, & Ciuitate.

XXIX. Authoritas eſt, quod Archiepiſcopus de Iure Communi poteſt benedicere populo per totam Prouinciam, quod amplia etiam in loco exempto, per d.Clem. Archiepiſcopo, de priuileg. & per talem benedictionem delentur venialia, & intellige tam de benedictione ſolẽni, per illa verba: Sit nomen Domini benedictum, vt inquit gloſſa, quam ſimplici, quam iterando præſtant, vt ibidem per Card. & Doct. ita etiam expreſſe habetur in Cæremon. Epiſc. cap. 4.

XXX. Authoritas eſt, poſſe Archiepiſcopum Diuina Officia in Pontificalibus celebrare in Prouincia etiam in loco exempto, & ab alijs in ſua præſentia ſine Põtificalibus celebrari facere, d.Clem. Archiepiſcopo, & põt vti pallio diebus tamen permiſſis illo vti, gloſſa ibidẽ, computatur enim inter Põtificalia, & indiſtinctè per d.Clement. permittitur, inquit Cardin. ſub nu. 10. & tenent Anchar. nu. 2. Imo. nu. 6. Vitalin. nu. 16. & ceteri Doct. in d.Clem. & Pauin. de viſitat. par. 2. c. 4. Ampliatur, vt pro celebratione in Pontificalibus poſſit collocare ſedem, quia ſpectat ad honorẽ Epiſcopalem, & eſt de acceſſorijs ad celebrationẽ, & his Põtificalibus vtitur ſine iuriſdictionis exercitio, vel officio, vt miſſam celebrando & prædicando; ſed ſi iuriſdictione vel officio vti vellet, id nõ poterit ſine licẽtia Epiſcopi, vel ſuperioris loci exẽpti, vt ordinare, chriſmare, degradare, vel ſimilia faciẽdo, gloſſa eſt celebris, & magiſtralis in d.Clement. Archiepiſcopo, quã Cõmuniter ſequuntur oẽs Doctores, & Paul. & de Viſitat. par. 2. q. 4. Id amplia, etiam ſi vellet hoc exercere in ſubditum ſuum non ſolum in loco exẽpto, ſed etiam in Diœceſi ſui Suffraganei Couar. Pract. quæſtion. cap. 9. ſub nu. 2. quod etiam amplia, vt non poſſit Archiepiſcopus etiam extra Põtificalia exercere ea quæ ſunt iuriſdictionis contentioſæ, vt excõmunicare, iudicare, & alia ſimil. c. 1. de offic. ord. in 6. niſi in caſibus à iure expreſſis. Card. in d. Clem. §. ſimili, ſub nu. 2. Dixi ſupra Authorit. 18. ſub nu. 15. & ideo quando vellet in ſua pręſentia ab alio celebrari facere in Pontificalibus, eſſet authoritatiuè demandare, & iuriſdictionem exercere, quod non poteſt non ſolum in loco exempto, vt declarant Anch. nu. 4. Imol. nu. 9. & Card. in d. §. q. 7. ſed etiam in Prouincia Suffraganea. Card. in d. Clem. in princ. nu. 2.

Amplia hanc Authoritatem multo magis poſſe Archiepiſcopum diuina officia priuatim, vel publicè in Prouincia audire, etiam in loco exempto, d. Clement. Archiepiſcopo, & hoc eis competebat ẽt extra Prouinciam ſine Pontificalibus & cuilibet Epiſcopo extra Diœceſim, per cap. finale, de priuileg. in 6. vt animaduertit Cardinal. in d. Clement. ſub n. 3. Sed hodie quo ad locum, ſeruãda eſt diſpoſitio Concil. Trident. ſeſſ. 22. capit. quarto, verſiculo, ne patiantur; Contra quam diſpoſitionem non poteſt loci Ordinarius dare licentiam, Nau. conſil. 1. de Conſt. num. 79. in antiquis.

Notandum quod in caſibus in quibus poteſt Archiepiſcopus vel Epiſcopus in locis exemptis exercere, vigore huius Clem. ſi de facto ꝓhibeatur, ita quod exempti eis reſiſtant, nõ poterunt in eos animaduertere, ſed debent agere corã ſuperiore exemptorũ, qui eos coget ad parendũ huic Cõſtitutioni, & nõ parentes puniet. Cardin. in d. Clement. §. fin. in fine, Vitalin. n. 6. extra locum exempti in Prouincia, poterit ipſe Archiepiſcopus ꝓcedere vt dixi ſupra 21. Author. *Vide decre—*

F 2 Alia

Digitized by Google

Alia quæ poteſt Archiepiſcopus vel Epiſcopus in loco exempto, tam vti Ordinarius, quam vti Sedis Apoſtolicæ Delegatus, vigore Decretorum Conc. Trid. dicam infra, in verbo, exemptio.

tum Sacra Congregationis relatum infrà, in verbo, priuilegia Regularium, ſub die 10 Iunij 1603. latum.

X X X I. Authoritas eſt, quia Archiepiſcopus in Prouincia ſua, poteſt concedere Indulgentias ſecundum formam Concil. General. c. noſtro, de pęnit. & remiſſ. c. 1. eod. titulo in 6. de quo Conc. habetur in cap. cum ex eo, eod. tit. Notandum tamen eſt ſecundum Nau. in tract. de Iubilæo, & Indulg. not. 31. nu. 13. fol. 1;6. quod Epiſcopi, & ſuperiores, non poſſunt concedere Indulgentias non ſubditis, exceptis primo exemptis ſui Epiſcopatus; exceptis ſecundo ijs, quibus a ſuperioribus ſuis facta eſt facultas eas quærēdi; exceptis tertiò ſaltem mediatè ſubiectis, quales ſunt ſubditi Suffraganeorum, reſpectu Archiepiſcopi. His enim Archiepiſcopus concedit, d. capit. noſtro, de pœnit. ita Nau. loco præalleg. Sed quod in loco exempto Epiſcopus, ſeu Archiediſcopus non poſſit concedere Indulgentias, cum ſit dignitatis, & iuriſdictionis Epiſcopalis, tenet Card. Zab. in Clem. Archiepiſcopo, in §. ſi tamen, à num. 4. vbi Anchar. num. 6. & Vitalin. num. 66.

XXXII. Authoritas eſt, vt Archiepiſcopus intra quamlibet Eccleſiam Prouinciæ ſuæ, poſſit vti pallio, c. 1. de author. & vſu pal. etiam in loco exempto. Gl. in d. Clem. Archiepiſcopo, de priuil. Abb. in c. 1. de author. & vſu pal. & qa Pontificalis officij plenitudo confertur per pallium, antequam obtinuerit pallium, licet ſit conſecratus, non ſortitur nomē Archiepiſcopi, vel Primatis, aut Patriarchæ, & non poterit Epiſcopos conſecrare, nec conuocare ad Concilium, nec a Chriſma conficere, nec Eccleſias dedicare, nec Clericos ordinare a etiam ſi pallium in alio Archiepiſcopatu habuiſſet, cum oporteat petere nouum pallium; Poteſt tamen quando vult, Miſſam ſine pallio & ſandalijs celebrare; poteſt etiam huiuſmodi conſecrationes ante pallij receptionem alteri committere, dummodo non ſit in mora petendi pallium; nec ante habitum pallium, poteſt Metropolitanus ante ſe crucem deferre, ſed tantum poſt ſe, nec poteſt Archiepiſcopus vel Patriarcha, vti pallio extra ſuam Prouinciam vel Patriarchatum, & non omni tempore, ſed tantum in eccleſia in Miſſarum ſolemnijs, in feſtis præcipuis, non in proceſſionibus, neque in Miſſis pro defunctis, & eſt perſonale, & ideo accommodari non poteſt, nec in morte alicui relinqui, ſed Archiepiſcopus, vel Patriarcha, cum eo ſepeliri debet, vt dicitur in Pontificali Romano ſub rubr. de pallio, vbi exprimuntur etiam dies, quibus pallio vti poteſt. Probantur prædicta omnia in diſt. 100. & in d. tit. de author. & vſu pall. per totum; & in c. Suffraganeis, & in c. quod ſicut, §. ſuper eo. de elec. c. 3. in fine, de poſtul. pręlat. De pallio Patriarchę, vide cap. antiqua, de priuil. & de election. in Archiepiſcopū, & confirmato quid exercere poſſit, vide gl. in c. 1. de tranſ epiſc. & in d. c. Suffraganeis.

Notandum, quod licet hodie Archiepiſcopus non viſitet Prouinciam, vt proxime dicam, tamen poteſt vti prædictis Authoritatibus 28. 29. 30. 31. & 32. non enim ſequitur, non viſitat, ergo non poteſt vti, quia etiam extra actum viſitationis poſſunt prædicta exerceri, non enim probat hoc eſſe, quod ab hoc contingit abeſſe, l. neque natales, C. de probat. tum, quia locum exemptum Archiepiſcopus nō viſitat, & tamen in eo vtitur, d. Clem. Archiepiſcopo, de priuileg.

Prætereà, per Decreta Concil. Trid. prædicta Archiepiſcopo non prohibentur, quæ ei competunt iure Communi vigore etiam Conciliorum generaſium,

lium, & non ex priuilegio ſpeciali, exemptis habentibus priuilegium, fuit derogatum in hoc per d. Clem. Archiepiſcopo, quæ ideo fuit ſituata ſub tit. de priuileg. reſpectu exemptorum priuilegiatorũ, ibi: non obſtante quocumque priuileg. iuri tñ Communi præſertim diſpoſitioni Conciliari non cenſetur derogatũ, niſi expreſſe dicatur, c. ex parte, de cappel. mon. Ideoq. prædictis non obſtat Concil. Trid. ſeſſ. 6. c. 5. de refor. quia loquitur de Pontificalib. cum exercitio, vt de collatione ordinum, & de Epiſcopo ordinare volente, et prætextu priuilegij ordinandi extra ſuã diœceſim, prout erant ante Conc. Trid. multi titulares Epiſcopi, & ordinabant vbicumque volebant, ſine Epiſcopi illius loci conſenſu, & ita dicit Nau. conſ. 21. de temp. ordin. in antiq. qui in conſil. 6 [illegible] de ſent. excom. in antiq. extendit etiam ad Epiſcopum qui in aliena Diœceſi ſine licentia conſecrauit Calices, & benedixit Corporalia, & Epiſcopus circũſcripto priuilegio [illegible] ante Conciliũ non poterat, per c. Epiſcopus, 7. q. 1. a [illegible] Archiepiſcopus etiam vigore prædictarum authoritatum ante Concilium non poterat ordinare in Diœceſi Suffraganei etiam ſubditum ſuum nec alia exercere, d. c. 1. de offic. or. in 6. & 9. q. 3. per totum, vt dictum fuit ſupra. Inſuper licet Diœceſis Suffraganei nõ d [illegible] Diœceſis Archiepiſcopi, tñ eſt de eius Prouincia ſuffraganea, & in ea habet iuriſdictionem ordinariam Metropoliticam, Archid. in c. per ſingulas, 9 q. 2 nu. 4. Bott. de Synod. Epiſ. par. 3. Art. 2. num. 27. Solicitudo namque totius Prouinciæ Metropolitano commiſſa eſt; dixi ſupra, Author. 9. ſub nu. 6. & Authorit. 10. & eſt Suffraganei ſuperior, & iudex eius ſubditorum in caſibus ſibi à iure permiſſis, vt latè etiam fuit demonſtratum Author. 16. nu. 1 [illegible] & Author. 17. num. 12. & Author. 18. ſub nu. 1 [illegible] Non eſt ergo iudicandum de Archiepiſcopo ſicut de Epiſcopo alieno, & ſic remanent prædictæ Authoritates intactæ, ſecundum diſpoſitionem Iuris Cõmunis, & non correctæ per Concil. Trid. ſeſſ. 6. ca. 5. Igitur Archiepiſcopus in quolibet loco ſuæ Prouinciæ etiã exempto, non obſtante quocumque priuilegio contrario, poteſt facere ante ſe libere portari Crucem, benedicere populo, & audire publicè vel priuatim diuina officia, & in Pontificalibus celebrare, & coram ſe facere celebrari ſine Pontificalibus tamen, d. Clement. Archiepiſcopo, de priuileg.

a *ADDITIO. Licet Epiſcopus poſſit miniſtrare illa quæ ſunt ordinis, tamen poſtquam fuerit in Archiepiſcopum promotus, & nondum pallium conſequutus, non poteſt Ordines conferre, vt Epiſcopus, nec Archiepiſcopus: & iſtud eſt verum de clericis ſui Archiepiſcopatus, quia tunc videtur conferre Ordines iure ſuo, & tamquam Archiepiſcopus, in ſubditum ſuum. & in collatione Ordinum in ſua Diœceſi, & Prouincia vtitur pallio, quod adhuc non habuit. Intelligitur text. in d. c. quod ſicut §. præterea, in fine, de elect. Poteſt tamen ante receptum pallium alteri committere gloſ. in cap. 1. de transl. Epiſc. Alios tamen clericos poteſt ordinare ſi ſit inuitatus ab alio Epiſcopo, & nomine illius alia Epiſcopalia exercere; & ratio eſt. quia illud non videtur facere iure ſuo, & tamquam Archiepiſcopus ſed vt ſimplex Epiſcopus, tum quia etſi habuiſſet pallium, non poſſet eo extra Prouinciam ſuam vti: ita colligitur ex dictis per Innoc. Zabar. & Anchar. in d. c. quod ſicut, §. præterea, & in c. Suffraganeis, eod. tit. de elect.*

Item Archiepiſcopus, qui renunciauit Archiepiſcopatui, & ſic loco, & non dignitati, non poteſt exercere Pontificalia cum pallio in Diœceſi & Prouincia renunciata, etiam cum conſenſu Archiepiſcopi ſucceſſoris, & Suffraganeorum ſed tantum exercere Pontificalia ſine pallio, cum conſenſu prædictorum, quemadmodum in a [illegible]

ceſibus, de conſenſu Diœceſanorum, quia illo pallio amplius uti non poteſt, ſed debet retinere penes ſe, & cum eo ſepeliri, vt per Doctor. loco citato, & facit text. in c. ad ſupplicationem, de renunc. Pariſ. de reſignat. Benef. lib. 1. q. 17.

Item ante receptionem pallij nihil interim de Eccleſiæ prouentib. recipere poteſt, vt in Extrauag. Communi, prima de elect. in fine; & pallij traditio per obiectum criminis, vel [illegible] ſe [illegible] retardari non debet, niſi obyciens præſtito iuramento offerat ſe promptam de obiectis facere fidem, vt in Extrauag. Communi vnica, de auth. & vſu Pallij.

XXXIII. Authoritas eſt, nã Archiepiſcopus poteſt viſitare Prouinciam, & procurationem à ſub [illegible] Suffraganeorum ſuorum exigere, c. cum Apoſtolus, & ibi gl. in verbo, Archiepiſcopi, c. ſopitæ, &c. ſuper eo, & c. cũ nuper. de Cenſib. c. cum ex officij, de præſcript. c. 1. & c. fin. de Cenſib. in 6. vbi dicitur quod Archiepiſcopus dum viſitat Prouinciam, poteſt confeſſiones ſubditorum Suffraganeorum audire, & abſoluere confitentes, & ipſis pœnitentias iniungere ſalutares, & poterit abſoluere à caſibus Epiſcopo reſeruatis, & cenſuris. Pal[illegible] de viſit. [illegible] par. 2. q. 4. & diſpenſare in foro cõſcientiæ. Abb. in c. ad exſtirpanda, de fil. presb. Non poteſt ordinare, neque cõcedere litteras dimiſſoriales, quia non reperitur a iure ei permiſſum. Fran. & Gemin. in d. c. fin. neque chriſmare, vt per [illegible] in tract. de cultura vineę Dei, par. 1. c. 9. Non poterit exercere iuriſdi[illegible] fori conte[illegible] niſi in ſubditos Epiſcopi Suffraganei, niſi in duobus [illegible] in criminibus notorijs, & contra impedientes eius iuriſdictionem, vt per [illegible] de viſitat. ſub n. 29. & dictum fuit ſuprà Auth. [illegible] 21. & [illegible] 4. Hodie vero per Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. c. [illegible] non poteſt viſitare Diœceſes Suffraganeorum niſi cauſa cognita, & probata in Concilio prouinciali, & tunc viſitando habebit eaſdem facultates, quas ante Conc. de iure Communi habebat, vt ex præall[illegible] ur. necnon alia quæ à Concil. [illegible] rouinciali, in ſpecie [illegible] nitterentur, iuxta facult[illegible] em quam habet à iure Conc. Prou[illegible]

XXXIV. Au[illegible] oritas eſt, quia Metropolitanus [illegible] Prouinciam ſuam prædicationis officium aliquibus inter dicere, [illegible] in c. [illegible] arum, de [illegible]

XX[illegible] V. Au[illegible] tas eſt, nam Metropolitanus poteſt confirmare electũ confirmand[illegible] Epiſcopo Suffraganeo, ſi Eccleſia Suffraganea vacat, ſi tamen eſt conſuetudo, [illegible] & [illegible] gl. in ve[illegible] ad C[illegible] enſem, de ſimon.

XXXVI. Auth[illegible] tas eſt, vt Metropolitanus poſſit deputare Vicarium, ſeu Officialem in Eccleſia Suffraganea, ſi infra octo dies poſt mortem Epiſcopi Capitulum non [illegible] ex [illegible] Sacri Concil. Trid. ſeſſ. 24. de refo. genera[illegible] & emolumenta ſede vacante erunt ſucceſſoris, & non Capituli. [illegible] de electio. In quibus hodie in Regno Neapolitano regulariter ſucce[illegible] Camera Apoſtolica, [illegible] tamen Vicarius debet fieri de Capitulari perſona, ſi idonea ibi reperiatur, [illegible] & ibi gl. de elect. & in c. nullus inui[illegible] 63. d. ſed nõ de neceſſitate, vt infra, in verſ. Capitulum Sede vacante, n. 6.

XXXVII. Authoritas eſt, quia Metropolitanus tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegatus, poteſt compellere Abbates & Regulares prælatos negligẽtes, vt prædicatio Euangelij fiat in Eccleſijs parochial[illegible] monaſter[illegible] ceſi exiſtentibus, in cuius Prouincia Diœceſes [illegible] ex decreto [illegible] Conc. ſeſſ. [illegible] de ref. [illegible] Item Metropolitanus [illegible] Sedis Apoſtolicæ [illegible] gatus, põ[illegible] Regulares [illegible] cuius P[illegible]

S [illegible]

Sedis Apoſtolicæ protectione ſita ſunt, negligentes exequi Decretum eiuſdem Conc.ſeſſ.25.de refor.cap.8.de Regul.de quo laté per Nauar.conſ.83.de Regulat.

XXXVIII. Authoritas, quia Metropolitanus cum duob.antiquiorib. Suffraganeis poteſt in Prouincia erigere vnum, aut plura Collegia ſeminarij ob Eccleſiarum paupertatem, iuxta Decretum eiuſdem Conc.ſeſſ.23.de refor.c.18.

XXXIX. Authoritas, nam Archiepiſcopus poteſt in caſibus ibi permiſſis reum exſulare extra Prouinciam, ca. 2. de arbitr. An verò poſſit relegare extra Prouinciam, quando in Prouincia, ſeu Diœceſi Metropolitana non exſtat inſula & an tunc ſententia operetur extra territorium, vide Felin. in c. poſtulaſti, ſub num.2.de foro compet.

XL. Authoritas eſt, quia licet Archiepiſcopus non diſpenſet cum ſubditis Suffraganeorum ſuorum, vt per Doct.in c.ad exſtirpāda, de fil.presbyt.tamen in caſibus in quibus poteſt iudicare, poterit etiam diſpenſare, Felin.in c.paſtoralis, n. 7. de off.ord.& in quibus caſibus poſſit Archiepiſcopus diſpenſare, vide Burgaſ.de Irreg.p.3.in tit.de Diſpenſ.Archiep.fol. 6.

ADDITIO. Burgaſ. in loco præallegato tenet, quod Archiepiſcopus dum viſitat Diœceſim Suffraganei, audiendo confeſſiones, in pœnitentialibus poteſt diſpenſare in foro conſcientiæ; Idem dicit Abb. in c.ad exſtirpandas, de fil. presb. & dictum fuit ſupra author. 3. Item quando in foro exteriori diſpēſatio eſt debita ratione cauſæ & perſonæ, debet remittere ad Suffraganeum eius ſubditum, vt diſpenſet cum eo; quo recuſante, vel negligente, Archiepiſcopus diſpenſabit; quod intellige vt dictum fuit ſupra author. 19. Item vbicumque Suffraganeus culpa ſua ius diſpenſandi perdiſſet, poteſt Archiepiſcopus diſpenſare. Item quando Epiſcopus eſt ſuſpenſus ad tempus & diſpenſatio pro magno bono fiendo, vel magno ſcandalo vitando, celeritatem requireret, tali caſu fit deuolutio ad Metropolitanum; ita per Burg. vbi ſupra qui multa allegat.

Alius caſus eſt, quod ſi Eccleſia Cathedralis non habet Capitulum actu, ſed habitu, & quando nullus Canonicus eſt in ſacris in Eccleſia Suffraganea tunc Metropolitanus poteſt exercere iuriſdictionem, & vacante ſede Metropolitana Capitulum Metropolitanum, ita per Pauin.de off.& pot.Cap. Sede vac.par. 1.q 10.ſub num.5. Item quando eſt diſcordia inter Epiſcopos Suffraganeos ſuper perceptione iurium Epiſcopalium in Eccleſia quæ eſt ſita in confinibus duarum Diœceſium, poteſt Metropolitanus eos cogere vt concordent, Bellencin. in tract. de charitat.ſubſid. q.52. Item Archiepiſcopus habet iuriſdictionem in ſubditos Suffraganei, quando Clericus publice tenet illicitè Eccleſiam, vt in terminis c. ad exſtirpandas, de fil. presbyt. & dictum fuit ſup.auth.20.

Et licet Archiepiſcopus nihil poſſit in Diœceſibus Suffraganeorum niſi in caſibus à iure expreſſis, an idem ſit in ſimilibus, v. de Felin.in c. paſtoralis ſub num.3. de reſcrip. vbi videtur tenere eſſe periculoſum hoc dicere.

Hæc breuiter non ſine magno labore recollegiſſe ſufficiat de Caſibus Archiepiſcopo competentibus, in iure expreſſis, vltrà gloſ. Abb. & Felin. in d.c. paſtoralis, de off.ord. gl.in Summa, & in c. conqueſtus, 9.q.3. & gl. Hoſt. & Doct. in capit.1.de ſuppl.negl.prælat.in 6.& per eundem Hoſt.in Summa, de off.ordin.& Pauin.de viſitat.par.1.quæſt.10. num. 53. Lancel. Corrad. in templo omnium iud.lib.2.c.4. in tit. de Archiepiſcopo. Cæteras verò authoritas lector ſuppleat.

His tamen quadraginta authoritatibus puto fuiſſe ſatisfactum hodie die 9.

F 4 Martij

Martij 1685. In feſtiuitate Sanctorum Quadraginta martyrum, familiæ meæ Protectorum; eſt enim in honore hic numerus, vt legitur in lectionibus iſtorum Sanctorum.

Archiepiſcopos autem his, & alijs authoritatibus in caſibus à iure permiſſis expreſſis vtendo, moneo eſſe memores de dicto Apoſtoli (vt non dominantes Clerum) relato à Gratiano in c.quia,10.q.3.& legitur in epiſtola in feſtiuitate Sancti Apollinaris,die 23. Iulij.

Fuit autem iſte Tractatus deinde Neap.Impreſſus in Anno 1586.ſimul cum alio tractatu,ſic inſcripto:de Concilio Prouinciali & authoritate Archiepiſcopi in Suffraganeos,eorumq.ſubditos,& in tota Prouincia tractatus authore Stephano Quaranta V.I.D.Canonico Neapolitano. &c.

ARCHIVVS.

Cōgruit tit.de offic. ordinarij.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod bonorum eccleſiaſticorum Archiuium tenētur facere Prælati in eorum Diœceſibus, & adminiſtratores Eccleſiarum ex Conſtitutione Sixti V.incip.Prouida Romani Pontificis circumſpectio,& infra.Mandantes vniuerſis & ſingulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopi, Epiſcopis, Abbatibus,alijſq. Prælatis,& Præſidentibus Eccleſiarũ, Monaſteriorum, Vniuerſitatum,Collegiorum, & Præceptoriarum maiorum, ac ſimilium Eccleſiaſticarum dignitatũ, quocumque nomine cenſeantur,ſecularium, & quorumuis Ordinum,ac Militiarũ regularium,nobis,& Sedi Apoſtolicæ immediate ſubiectorum,ſiue nullius ſint Diœceſis,ſiue alias quomodolibet exempta exiſtant, dum tamen ordinariam in ſubditos, aut quaſi Epiſcopalem iuriſdictionem,de iure,conſuetudine,aut priuilegio habeant, aut exerceant per Italiam conſtitutis, vt loco Arbitrij generalis eccleſiaſtici ſui per nos ſuppreſſi, ipſi & eorum vnuſquique qui hactenus inuentaria huiuſmodi non confecerunt,debeant omnino intra annum,a die quo præſentes noſtræ ad eorum notitiam peruenerint, omniũ, & quorumcumque bonorum immobilium, cenſuum, canonum, liuellorum,prouentuum annuorum, iurium, iuriſdictionum,ac priuilegiorum,& ſcripturarum quæ eis eorumq. arbitrio annotatione digna videbuntur, Eccleſias,Monaſteria,Collegia,Vniuerſitates,Præceptorias maiores,& Dignitates, quibus ipſi reſpectiue præſunt pertinentium,& in quorum poſſeſſione exiſtunt. inuentaria diligenter conficere,& deinde quicumque eorum [illegible],ſeu adminiſtratione Eccleſiarum,Monaſteriorũ Collegiorum, Vniuerſitatum, & Præceptoriarũ maiorũ, ſeu in dignitatibus huiuſmodi ſucceſſores fuerint,intra annum a die habitę poſſeſſionis,ſimilia inuentaria de nouo conficere,ſeu renouare teneantur.Curēt prętereà ſine vlla impenſa & grauamine,ea autem aut ſolutione ſuorum ſubditorũ per omnes, & ſingulos, qui vel eorum iuriſdictioni quomodolibet ſubiecti ſunt, vel in eorum Ciuitatibus,Diœceſibus,& diſtrictib.reſpectiue exiſtunt,etiam ſi exempti,& pariter nobis,ac dictę Sedi immediatè ſubditi eſſe noſcuntur,Abbates Prępoſitos,Priores,Vicarios, Guardianos, Abbatiſſas, Prioriſſas, & cuiuſcumque Eccleſiæ, vel pij loci ſeculares, vel regulares, & alios quocumque titulo, & nomine præfectos vtriuſque ſexus bona ſtabilia,iura,cenſus redditus,& prouentus quomodolibet poſſidentes,ceteraſq. perſonas eccleſiaſticas quaſcumque dignitates,perſonatus,adminiſtrationes,vel officia,aut beneficia Eccleſiaſtica cum cura, & ſine cura, ſecularia ,& quorumuis Ordinum regularia in quibuſuis Eccleſijs, ſeu ipſas Parochiales, aut alias Eccleſias in Titulum, vel Commendam, aut aliàs quomodolibet

modolibet obtinéres; Præceptores quoque minores, & alios qui beneficia quarumcumque militiarũ obtinẽt, denique per omnes, & quoſcũque adminiſtratores, Rectores, Cuſtodes, Officiales, Operarios, & quocũque nomine nuncupatos, ſuperiores, quorumcumque hoſpitalium, Sodalitatum, Confraternitatum, Seminariorũ, Montium pietatis, Collegiorũ, ſtudiorũ generalium, fabricarum eccleſiarũ, & piorum vel religioſorum locorum, etiam quæ per laicos, ſeu clericos coniunctim, vel diuiſim regi, aut gubernari ſolent, per modernos quidem intra eundem annum, vt præfertur, eorum vero ſingulorum pro tempore ſucceſſores et intra annum, vt dictum eſt, inuentaria huiuſmodi bonorũ, ac aliorũ ſupradictorum quę eorum curæ, ſeu adminiſtrationi commiſſa ſunt, ſimiliter accuratè, & diligenter confici; & ad ſe deferri eoſq. ad id per cenſuras & pęnas Eccleſiaſticas, aliaq; opportuna iuris, & facti remedijs ſibi bene viſa cogant, & compellãt, ac demum inuentaria omnia prædicta tam à ſeipſis quã ab alijs confecta ſimiliter gratis, & ſine vlla etiã minima impenſa aut exactione in loco congruo ad id deputato; ac tuto, & bene clauſo reponãt, atque perpetuo cuſtodiant, & conſeruent, laudabilemq; hanc Conſuetudinem, vbi iam viget, proſequantur, vbi vero non eſt, quamprimum introducant.

Romæ die 8. Iunij 1587.

Et per hanc Conſtitutionẽ determinatur quæſtio diſputata per Abb. in ſua q. 5. dub. 4. ſub nu. 16. & per Couar. in c. 1. de teſta. nu. 9. An Epiſcopus, ſeu Prælatus, teneatur facere Repertorium, ſeu Inuentarium rerum Eccleſiæ. De hoc Archiuio faciendo fuit prouiſum per multa Concil. Prouin. Metrop. pręſertim per Neap. ſub tit. de viſitat. §. quoniam, fol. 60. Et omnes beneficiati tenentur facere Inuentaria, & maior Eccleſia tenetur habere Archiuium vbi collocari debent, Pauian. de viſitat. par. 2. q. 3. Fuſcus de viſitat. cap. 15. nu. 33.

ADDITIO. Archiuim eſt locus in quo reponuntur ſcripturæ publicæ quod armarium librorum appellat gloſ. in Clem. vnica, in verbo, Archiuijs, de iureiuran. in quo tex. & in c. peruenit, 30. q. 1. fit mentio de Archiuiũ Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, & nota, quod qualibet Ciuitas debet habere archiuium publicũ, & Camerã actorũ, in quo reponantur acta, & inſtrumenta publica, vt facilius inueniantur, ac incorruptè ſeruentur, text. eſt notat. in Auth. de Defenſor. ciuit. § pen ver. præcepta, vbi gl. etiã ponit qualiter vocetur prępoſitus archiuio publico, & quod faciat fidem inſtrumentum productum ex publico archiuio habens publicũ teſtimoniũ, eſt text. in Auth. Ad hæc, C. de fide inſtru. in l. Cẽſus, ff. de probat in l. moris § [illegible], ff. de pęnis Crau. conſ. 6[illegible]2 nu. 1. lib. 4. & quando dicatur habere publicum teſtimonium vltra gloſſ. ibi, declarat Abb. in c. ad audientiam, de præſcrip. & ad prædicta vide etiam Innoc. in c. 1. de procurat. & Quintil. Mandoſ. ſuper gloſ. facult. §. Habita, in verſ. Archiuij.

ASTROLOGIA IVDICIARIA.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt quod contra exercentes Aſtrologiæ iudiciariæ artem, & alia quæcumque diuinationum genera, libroſq. de eis legẽtes, ac tenentes, extat Sixti V. Cõſtitutio Romæ publicata die 9. Ianuarij 1586. & aliàs Neapoli impreſſa, Incip. Cæli, & terræ creator Deus, & inſr. fol. 51. in Bullario.

Hac

Cōgruit titul. de Sortilegijs.

Hac perpetuo valitura Conſtitutione Apoſtolica authoritate ſtatuimus,& mandamus,vt tam contra Aſtrologos, Mathematicos,& alios quoſcumque dicta Iudiciaria Aſtrologiæ artem,preterquam circa Agriculturam Nauigationem,& rem Medicam in poſterum exercentes, aut facientes iudicia, & natiuitates hominum quibus de futuris contingentibus, ſucceſſibus, fortuitiſq. caſibus, aut actionibus ex humana voluntate pendentibus,aliquid euenturum affirmare audent, etiam ſi id ſe non certè affirmare aſſerant, aut proteſtentur, quam contra alios vtriuſque ſexus qui ſupradictas damnatas, vanas, fallaces, & pernitioſas diuinandi artes ſiue ſcientias exercent, profitentur, & docent. aut diſcunt, quive huiuſmodi illicitas diuinationes,ſortilegia,ſuperſtitiones, veneficia, incantationes, ac præmiſſa deteſtanda ſcelera,& delicta, vt præfertur faciunt, aut in eis ſe quomodolibet intromittunt, cuiuſque dignitatis,gradus,& conditionis exiſtant,tam Epiſcopi,& Prælati ſuperiores,ac alij Ordinarij locorum, quam Inquiſitores hæreticæ prauitatis vbique gentiũ deputati, etiam ſi pleriſque ex his caſibus antea non procedebant, aut procedere non valebant, diligentius inquirant, & procedant, atque in eos ſeuerius Canonicis pœnis, & alijs eorum arbitrio animaduertant. Prohibentes omnes,& ſingulos libros, Opera,& Tractatus huiuſmodi Iudiciariæ Aſtrologiæ, Geomantiæ, Hydromantiæ, Pyromantiæ, Onomantiæ, Chiromantiæ, Necromantiæ Artis magicæ, aut in quibus Sortilegia,Veneficia,Auguria,Auſpicia,execrabiles incantationes,ac ſuperſtitiones res continentur,ac vt ſupra in memorato Indice interdictos ſub cenſuris,& pœnis in eo contentis, à quibuſcumque Chriſti fidelibus legi, aut quomodolibet retineri, ſed Bos Epiſcopis,& Ordinarijs locorum,vel Inquiſitoribus præ[illegible] præſentari,& c[illegible] nari debere;& nihilominus eadẽ authoritate ſtatuimus & mandamus,vt contra ſcienter legentes aut retinentes libros, & ſcripta huiuſmodi,ſeu in quibus talia continentur,ſimiliter ijdem Inquiſitores liberè,& licitè procedant,ac procedere & pœnis condignis punire,& coercere poſſint. Non obſtantibus,&c.

Indicis librorum prohibitorum Regula 9.

Libri omnes, & ſcripta Geomantiæ, Hydromantiæ, Aeromantiæ, Pyromantiæ, Onomantiæ,Chiromantiæ Necromantiæ ſiue in quibus continentur Sortilegia, veneficia auguria auſpicia, incantationes artis magicæ,prorſus reijciuntur.

Epiſcopi vero diligenter prouideant,ne Aſtrologiæ iudiciariæ libri, tractatus, indices,legantur,vel habeantur,qui de futuris contingentibus, ſucceſſibus. fortuitiſue caſibus,aut ijs actionibus quæ ab humana voluntate pendent, certo, aliquid euenturum affirmare audeant.Permittuntur autem iudicia,& naturales obſeruationes,quæ Nauigationis,Agriculturæ ſiue Medicæ artis iuuandæ gratia conſcripta ſunt.

Cenſuras,& pęnas de quibus in prædicta Conſtitutione fit mentio,vide inf. in verbo,libri prohibiti. Et ad declarationem omnium prædictorũ, vide Abb. in c.ex tuarum,n.6.de ſortileg. & Caietan Sum. in verbo Obſeruatio aſtroru. Et pro interpretatione,& ſignificatu vocabulorum,vide c.1.26.q.3.& cap.nec mirum.26.q.5.

ADDITIO.Vltra Abb.in d.c.2. de ſortil.adde Paul.Grillan.in trac.de Sortilegio, q.11.nu.12.& 22.& Corrad.Lancel.in templo omn.iud.lib.1 c.1 ver. ſortilegia euitare, Nauar.conſ.1. ſub tit.ſortileg.& quæ diffuſius refert Ambroſ.de Vignate,vna cum annot.Franc.Pegn.in tract.de hæret.q.10.

BANNITORVM FAVTORES.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod cõtra Eccleſiaſticas perſonas Regni Neapolitani Bannitorum fautores, fuit per Sixtum V. prouiſum per Breue tenoris ſequentis, videlicet.

Sixtus Papa V. Dilecte fili nobilis vir, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Exponi nobis nuper feciſti, in Regno Neapolitano, ac præſertim in Prouincia Aprutij, nonullos Bannitos viarum graſſatores exiſtere, contra quos pro tui officij debito omni ſtudio procedere intendis, & ad id neceſſaria omnia remedia præparaſti. Ne autem dicti banniti & viarum graſſatores condignas delictis ſuis pœnas euadant, prouidere volentes, omnibus & ſingulis Abbatibus, Prioribus, Abbatiſſis, Prioriſſis, Præpoſitis; Plebanis, Guardianis, Archipresbyteris, Præceptoribus, Commendatarijs, Rectorib. & alijs quibuſuis perſonis Eccleſiaſticis, ſecularibus, & quorumuis Ordinum & militiarum Regularibus, Regni, & Prouinciæ huiuſmodi ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, a qua niſi à nobis, aut Romano Pontifice pro tempore exiſtente, præterquam in mortis articulo abſolui nequeant, diſtrictè prohibemus ne dictos bannitos, & viarum graſſatores in Monaſteria, domos, eccleſias, cappellas hoſpitalia, aut quæuis alia loca recipere, ſeu in eis occultare, aut illis auxilium, conſilium, [illegible] fauorem, ſeu victum aut veſtitum, vel alia eis neceſſaria directè, ſeu indirectè quomodolibet præſtare audeant, ſeu præſumant, non obſtantibus quibuſuis Conſtitutionibus & Ordinationibus Apoſtolicis, necnon Monaſteriorum & aliorum locorum prædictorum [illegible] iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate aliæ roboratis, [illegible] ſtatutis, [illegible] conſuetudinibus, ceteriſq. contrarijs quibuſcumque. Ceterum quia difficile foret præſentes literas ad ſingula quaque loca deferri, volumus, & ſimiliter Apoſtolica authoritate decernimus, quod præſentium tranſumptis etiam impreſſis, & [illegible] obſignatis eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur [illegible] exhibitæ, vel oſtenſæ, Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub Annulo Piſcatoris, d. 20. Maij, 1589. Pontif. noſtri anno 5. M. Veſtrius Barbianus Antonius R[illegible]ffius. A tergo Dilecto filio nobili viro, Ioanni de Zunica, Proregi Neapolitano. Locus Sigilli. Impreſſa Neap. Apud Horatium Saluianum. 1589.

De materia bannitorum, & eorum fautorũ exſtant nonnullæ Bullæ præſertim. Greg. XIII. incip. Tãta, fol. 1294. in Bullario, & Sixti V. incip. Hoc noſtri, fol. [illegible]. cum ibidem adnotatis per Dominũ Laertium Cherubinum Iureconſultum Romanum, eximium compilatorem Bullarij ſuper quibus exſtant cõſ. Nauar. 57. 59. & 68. de ſent. excom. in antiq. vbi tenet non incurrere eos, qui dictos bannitos quo ad victũ adiuuant in extrema neceſſitate, faciendo eleemoſynam, vel aliud opus in genere ſuo bonũ, ad finem conuertendi, & pęnitẽdi.

ADDITIO. Nec etiam incurrent illi, qui per ignorantiam receptauerint aliquos neſcientes eos eſſe bannitos, ex dictis per Ang. in tract. malefic. & ibi Auguſt. Ariminen. in apoſtil. in verſ. maleficio ſemper aſſiſtit, nu. 23 [illegible] per Nell. in tract. bannit. in 3. par. ſecundi temporis, q. 2[illegible]. Afflict. in Conſt. Pactarenorum, nu. 8. cum receptare in ſe non ſit del[illegible]um. Boſſ. in tit. de rapinis, n. 2[illegible]. in foro autem exteriori præſumitur ſcientia, quando eſſet publicum, & notorium [illegible]os eſſe bannitos, gloſ. in l. 1. ff. de receptat. & per dictos Doctores in locis prealleg. & quando dici poteſt eſſe publicum

cum

cum, latè per Boſſ. vbi ſuprà.

Eſt & alius caſus, vt non incurrant, quoties huiuſmodi receptatio à perſonis eccleſiaſticis eſſet coactè & non voluntariè facta propter violentiam bannitorum, adeo vt non poſſent illos expellere abſque ſui periculo. Afflict. in d. Conſt. n. 3. Campan. in c. Regni, Licet contra receptatores, ſub n. 10. Roland. conſ. 45. vol. 1.

Tertius eſt caſus, vt non incurrant, quoties ipſæ perſonę Eccleſiaſticæ tales bannitos receptarent, animo exhibendi, & præſentandi Curiæ dummodo talem habuerint intentionem inſpecto tempore receptionis, ſecus verò ſi ex poſt facto hoc deliberauerint prout colligitur ex dictis notabiliter per Nell. vbi ſupra, q. 24.

Præallegata Sixti Conſtitutio eſt tenoris ſequentis.

Sixtus Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

HOC Noſtri Pontificatus initio inter multa Reipublicæ damna, & incómoda, quæ menti noſtræ obuerſabantur, nobis longè fuit grauiſſimum, quod Populos S. R. E. ditioni temporali ſubiectos, nó modo ad rerũ ſubſtantiarumq. ſuarum perturbationem & iacturam, ſed etiam vitæ periculum redactos inuenerimus, Exſulibus, Bannitis, ceteriſq. id genus facinoroſis hominibus ita vndique ingruentibus, & graſſantibus, vt vix quiſquam ab hac hominũ peſte tutus alicubi conſiſtere poſſe videatur. Quare cũ ad hæc ſananda mala, ex officij noſtri debito, & præcipua erga noſtros, ac eiuſdẽ R. E. ſubditos charitate aſſiduè extimulemur, nihil nó agere & tẽtare decreuimus, quo Populis optata qes, ſalus, ſecuritas, & tranquillitas per nos reſtituatur. Quod ita deinũ, Deo auxiliante, ſperamus nos eſſe conſecuturos, ſi cautè prouideatur, ne vllũ domi foriſq. Intra, extraue fines noſtros crimi noſis hominibus huiuſmodi pateat diffugiũ, aut receptaculum, ſed omnino Legum & Magiſtratuũ ſeueritatem Iuſtitiæq. gladium ſubire, ac debitas pœnas luere cogantur.

Itaque de fratrum noſtrorum conſilio, omnes & ſingulas Cõſtitutiones à fel. rec. Pio. II. Paulo etiam II. Sixto IV. Iulio ſimiliter II. Leone X. Clemẽte VII. Iulio III. Pio etiã IV. Pio V. Greg. XIII. & quibuſuis alijs Rom. Pont. prædeceſſoribus noſtris, ſuo cuiuſque tempore in deteſtabile prædictorum, & aliorum infraſcriptorum hominũ genus, pro temporis & criminum ratione editas, cũ omnibus & ſingulis in eis contentis, quo ad ea quæ præſentibus, non contrariantur, & excepta Excommunicationis ſententia, per eaſdem Cõſtitutiones in illas contrauenientes promulgata, quam ne animarum perniciem potius quã ſalutem adferat conſulto tollendã & ſubmouendam duximus, ex certa ſcientia noſtra approbantes, & innouantes, illarumq; omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum infererentur præſentibus pro expreſſis & inſertis haberi volentes.

Vniuerſis & ſingulis Ducibus, Principibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, & Domicellis, etiam quacumque Eccleſiaſtica dignitate fungentibus, nec non Vicarijs feudatarijs, Armorũ Ductoribus, Capitaneis, Magiſtratibus, Communitatibus, Vniuerſitatibus, & Officialib. Ciuitatum, Terrarum, Caſtrorum, Opidorũ, & aliorũ quorumcũque locorum prædictæ R. [illegible] mediatè ſubiectorũ, in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub [illegible] neenon duorum millium per Cõmunitates, & mille per [illegible] quæ millium ducatorũ auri Cameræ Ap[illegible]

cando-

candorum per Dominos tẽporales, & alios prędictos abſque alia declaratione incurrendis pęnis (vltra alias in eorundẽ prædeceſſorũ noſtrorum & literis cõtentas) diſtricte precipiendo mãdamus, quatenus adhibita exactiſſima diligẽtia, de qua per publica documenta, & alias probationes fidẽ faciant, eorũ Ciuitates, Terras, Opida, Caſtra, Villas, dominia, loca, & territoria oĩa Perduellionibus, Homicidis, Latronibus, viarũ Graſſatoribus, Raptorib. Incendiarijs, Sicarijs. Exiticijs, publicę quietis perturbatoribus, armatas faciẽtibus ſtatum Eccleſiaſticum hoſtiliter peragrãtibus, pro quocumque crimine capitali, ẽt in contumaciam Bannitis, alijſq. ſimilibus notorijs delinquentibus, & facinoroſis hominibus, etiam nondum condemnatis, eorumq. fautoribus, & complicibus quos omnes noſtros, dictæq. R. E. rebelles, ac publicos hoſtes eſſe decernimus, ſecura, libera, & expurgata cuſtodire, tenere & pręſeruare. Nec nõ ſi quos ex ipſis eo accedere vel cõmorari, ſeu ad prædicta loca declinare, vel illac pertranſire cõtigerit, ſtatim illos capere & apprehẽdere, ac ad carceres cõducere, captoſq. noſtris, & pro tempore exiſtentium Romanorum Pontificum Magiſtratibus & Officialibus fideliter tradere & conſignare, Populoſq. ſuos pulſu campanarum & alijs ſignis ad arma conuocare, & coadunare teneantur.

Quod ſi illos capere & apprehẽdere per ſe ipſos nequiuerint, finitimas quaſque Cõmunitates & Vniuerſitates necnon dominos temporales commonefaciant, & in auxilium conuocent, iunctiſq. ſimul viribus eoſdem perduelliones, homicidas, latrones, & alios prędictos, forti manu & inceſſanter quocũque ſe verterint, etiam extra propriũ territorium, & iuriſdictionem in ipſo perſequutionis actu vſque ad vltimam eorum profligationem, proſequantur, ac vt capiantur, & apprehendantur, ſeu profligentur omnem operam adhibeant.

Cumq. veriſimile non ſit, huiuſmodi hominum genus in occulto verſari, & eos, qui ad cuſtodiam tenentur ſi diligenter inuigilent illorum notitiã nõ habere, neque tantam multitudinẽ eſſe poſſe, quin ab hominibus temporalibus, ac Communitatibus, & Vniuerſitatibus prædictis vinci & opprimi queat, iuncto præſertim finitimorum auxilio, cauilloſę excuſationes ſibi in poſterum nullo modo ſuffragentur.

Particulares vero perſonæ cuiuſcumque ſtatus, gradus, & conditionis exiſtentes, ſub quingentorum ducatorum ſimiliter, eidem Cameræ ipſo facto applicandorum, aliſq. corporalibus, etiam vltimi ſupplicij incluſiue Gubernatorũ & Officialium prædictorum arbitrio iuxta cuiuſcumque perſonæ & culpæ qualitatem extendendis pœnis, cum primum campanæ ſonitum aliaue ſigna populũ aduerſus dictos facinoroſos homines cõuocantia audiuerint, vel alias de illis quomodolibet notitiam habuerint, arma capere, & ad locum neceſſarium accurrere, ac vna cum alijs & per ſeipſum omnem conatũ in perſequẽdis, capiendis, & profligandis Bãnitis, alijſq. nefarijs hominibus prædictis adhibere teneantur.

Præterea, ſub eiſdem pęnis, omnes & ſinguli prædicti tam in Vrbe, quã extra eam ad quãcumque Curiæ, ſeu Miniſtrorum & Executorũ Iuſtitiæ, vel cuiuſque eorum ſimplicem requiſitionem, ac etiam nulla requiſitione prævia (ſi aliquos ipſis reſiſtere vel ſeſe opponere, ſeu aliquod impedimentũ adferre, eoſne ad aliquã executionem faciendam auxilio egere quoquo modo cognouerint) eiſdem Curiæ, Miniſtris, & Exequutoribus opẽ, & fauorem, armata etiã manu cõferre, & ſubuenire, ac p̃ſto eſſe, & denique obedire, eoſq. ſi opus fuerit in perqſitione, executione, permãſione, trãſitu, & alijs p̃miſſis comitari debeãt.

In-

Inſuper ſtatuimus,& ordinamus,vt ſi qui ex Perduellionibus homicidis,latronibus,furibus,& alijs facinoroſis hominibus prædictis,in Ciuitatibus,Terris,Opidis,Caſtris, Villis, Dominijs,·Locis, & Territorijs huiuſmodi damna aliqua intulerint, ſeu furtum,aut latrocinium commiſerint,nec capti & depręhenſi fuerint, ſed impunè euaſerint, Domini temporales ſeu Cõmunitates & Vniuerſitates Nobis & Sedi Apoſtolicę mediatè ac immediatè ſubiecti,in quorũ locis,territorijs,& iuriſdictionib. reſpectiue ſimilia ꝑpetrata fuerint, præter hoc quod ad damnorum quotumcumque ſic illatorum parti læſæ damnaq. huiuſmodi patienti, ac eorum hæredibus plenariam reſtitutionem & ſatisfactionem omninò teneatur, ad tantundem etiam quantum damna illata æſtimata fuerint Cameræ prædictæ realiter,& cum effectu perſoluendum,eo ipſo ſint diſtricti, ac aliàs prout latius continetur in alijs literis dicti Pij V. prædeceſſoris contra Dominos ac Communitates,& Vniuerſitates,eorum territoria non cuſtodientes,editis quas,firmis tamen remanentibus alijs ſupra & infraſcriptis pœnis,tenore præſentium etiam innouamus.

Duces quoque,Principes,Marchiones,Comites,Barones,Domicellos,Vicarios,Feudatarios,Gubernatores,Magiſtratus,Doctores,Capitaneos,& Officiales prædictos,necnon quoſcũque alios cuiuſcumque etiam Eccleſiaſt. dignitatis,conditionis, ſtatus,gradus,ordinis excellentię,ſexus,& ætatis,dũmodo decimũ quartum illius annum excedant,huius ſtatus & iuriſdictionis noſtræ tẽporalibus,ac prædictæ R.E.in eiſdẽ tẽporalibus mediatè vel immediatè ſubiectos,etiã Dominia,Iuriſdictiones,& loca extra ſtatum prędictum obtinentes, qui Perduelliones,homicidas,latrones,& alios nefarios homines prędictos in ſuis quiſque Dominijs,Terris,Opidis,Caſtris,Fortalitijs,villis,locis,territorijs, ſeu domibus tã in ipſo ſtatu,quam extra eum conſiſtentibus receptauerint ſeu confouerint,aut q̃d in illis recipiãtur vel confoueantur quoquomodo permiſerint, ſeu ne ij capiantur impediuerint,vel captos eripuerint,ſeu occultauerint, aut illis poteſtatem ſeu commoditatem euadendi fecerint, vel carcerẽ aut aliã quamcunque cuſtodiã effregerint,inuaſerint, aut quoquomodo violare tentauerint,ſiue ad hoc homines,vel arma,aliaue miniſtrauerint,ſiue aliàs auxiliũ, conſiliũ,vel fauorem,palam vel in occulto per ſe vel alium ſeu alios quoquomodo etiã extra territoria,iuriſdictiones,& domos ꝓprias præſtiterint ſeu pręſtare permiſerint,vel ẽt quoſqumque Iudices,Miniſtros,aut Executores Iuſtitiæ in perquiſitione,captura,vel abductione, ac omninò in eorũ offici, libera exequutione,ſiue in Vrbe,ſiue extra,vbique locorũ impediuerint,ſeu verberauerint,vel inſequuti fuerint, aut concuſſerint ſeu minis vel aliàs perterrefecerint, aut ad arma conclamauerint, alioſue concitauerint, ſeu talia fieri mandauerint, facientibus adhæſerint, & fauerint, ſeu, alicuius Magnatis nomen auxilij cauſa aduerſus Curiam Executores, & miniſtros prędictos inuocauerint, ſeu franchiſias appellauerint contra quas aliam Cõſtitutionẽ dicti Greg. prędeceſſoris, deſuper editã ſimiliter innouamus. Acrioribus etiã remedijs in dies vſuri ꝓ huiuſmodi Aſylis, pręſertim in dicta Vrbe,tollẽdis,& omnino extirpandis, Læſæ Maieſtatis reatum verum, ac nulla iuris aut hominis fictione confectum crimen incurriſſe,& eiuſdem R.E. rebelles, omnibuſq. & ſingulis priuilegijs, gratijs,libertatibus,indultis, exẽptionibus, immunitatibus, realibus,& perſonalib.necnon Ducatibus,Principatibus,Marchionatib. Comitatibus,Ciuitatib.Terris,Opidis,Caſtris,Dominijs,Vicariatibus,Gubernijs,locis,iuriſdictionibus,dignitatibus,etiam Eccleſiaſticis honoribus,iuribus,offi-

cijs,

Digitized by Google

cijs, penſionibus, beneficijs, & fructibus Eccleſiaſticis, ac etiam quibuſcumque feudis, & conceſſionibus, quæ a Romana prædicta, & quibuſcumque alijs Eccleſijs obtinent, & in futurum obtinebunt ceteriſq. etiam immobilibus, mobilibus, & ſe mouentibus bonis, iuribus, & actionibus, eo ipſo priuatos, ipſoſq. & illorum filios, ad illa, & quælibet alia in poſterum obtinenda, ac quoſcumque actus legitimos exercendos inhabiles, & indignos fore atque eſſe, necnon a toto ſtatu Eccleſiaſtico, vna cum eorum familijs perpetui exſilij pœna damnari, domoſq. ędificia, arces, & fortalitia eorum demoliri, & ſolo æquari, ſeu alijs dictæ Camerę iuribus adſcribi debere, nec illis portam vllius dignitatis Eccleſiaſticæ vel mundanæ vnquam patere decernimus & declaramus.

Vaſallos verò Cuſtodes, Capitaneos, Officiales, Populos & ſubditos eorundem, à fidelitatis iuramento, ac homagijs, & quocũque alio iure quo ipſis quomodolibet adſtricti fuerint, ex nunc penitus abſoluimus, & liberamus.

Ducatus autẽ, Dominia, Vicariatus, Gubernia, Feuda, Ciuitates, Terras Opida, Caſtra, ceteraq. bona prędicta, necnon iura, & actiones, cum fructibus, & emolumentis eorundem, Fiſco noſtro & Camerę prędictę, ipſo facto abſque aliqua declaratione, citatione, Iudicis ſentẽtia, ſeu decreto, vel alia iuris & facti ſolemnitate habenda, etiam in præiudicium filiorum, deſcendentium, & aliorum quorumcumque Agnatorum, in inueſtituris, conceſſionibus, ſeu alijs diſpoſitionibus, comprehenſorum, in omnibus & per omnia perinde ac ſi per lapſum temporis illorum conceſſionis, & finitam lineam ad ipſam Cameram rediijſſent, ſeu deuoluta eſſent, confiſcamus, applicamus, & incorporamus, illaq. ſic nobis & pro tempore exiſtentibus Romanis Pontificibus, & Cameræ prędictæ aperta, deuoluta confiſcata, applicata, & incorporata, ſub Conſtitutione eiuſdem Pij V. prædeceſſoris, de huiuſmodi dominijs, & iuriſdictionibus in feudum, aut aliàs non concedendis minimè comprehendi, etiam declaramus.

Necnon quęcumque fideicommiſſa, ſubſtitutiones, & alias diſpoſitiones, ſub quacumque verborum forma, etiam cum expreſſa alienationis prohibitione, alijſq. ſtrictiſſimis Clauſulis, & Cautelis, cõceptas, ad hoc vt fructibus bonorum huiuſmodi fideicommiſſis ſubiectorum durante vita naturali delinquentis, et incontumaciam, ex prædictis cauſis condemnati, Fiſco applicentur, & in dictæ Cameræ vſum conuertantur, proprietateſq. dictorum bonorum quamdiu delinquens naturaliter vixerit, per Fiſcum & Cameram huiuſmodi poſſideantur, & detineantur, tollimus & abrogamus.

Ad hæc Communitates & Vniuerſitates huiuſmodi, ſi homines facinoroſos prædictos receptauerint, tolerauerint, cibis, cõmeatu, auxilio, cõſilio, vel fauore, aut quocumque alio modo etiam vt euadant, per ſe, vel alios iuuerint, omnibus pęnis ſupradictis ſupponimus, eorumq. res, & bona omnia, necnon fructus, & emolumẽta, eidẽ Fiſco modo, & forma præmiſſis applicamus, & appriamus.

Particularibus autem hominibus qui ad facinoroſos prędictos capiendos, & apprehendendos, Iuſtitiæq. Miniſtris tradendos, ſufficientibus viris fuerint deſtituti, niſi eoſdem illico propalauerint, Officialeſq. Populos, & finitimos, ita vt nullo modo euadant conuocauerint. Ac demum ijs qui aliquẽ in pręmiſſis culpabilem ſciuerint, nec nobis, vel ſucceſſoribus noſtris, ſeu alicui per quẽ ad nos, vel dictos ſucceſſoris fideliter deferatur intra trium dierum ſpaciũ reuelauerint, pęnam arbitrio iudicis pro modo culpæ etiam vſque ad mortem incluſiuè infligendam ſtatuimus.

Decernentes ſuper omnibus & ſingulis præmiſſis, per accuſationem, delatio-

nem,

Digitized by Google

nem,inquiſitionem,& quouis alio meliori modo procedi poſſe.

Ac quæcumque vetuſta priuilegia ſiue exemptiones etiā immemorabiles,vel alias quaſcumque prætenſiones de recipiendis, & non conſignādis huiuſmodi Bannitis,& alijs facinoroſis hominibus nemini contra præſentium tenorē ſuffragari,etiam ſi de eis ſpecialis,& indiuidua mentio facięda eſſet, neque Receptatores,Fautores,Auxiliatores,Conſultores,& alios quoſcumque præſentibus noſtris ac prædeceſſorum noſtrorum literis,vt pręfertur approbatis,& innouatis,quomolibet contrauenientes,quocumque prætextu ēt Agnationis,& cuiuſcumque Conſanguinitatis etiam in primo gradu aut vnicè,& non doloſè & penitus inculpatè,nec ad malum finem receptionis vllatenus excuſari,Cum beneficium publicum ſit priuatæ neceſſitudini præferēdum,nec dolus abſit ab eo qui ipſis nefarijs hominibus,& publicis inimicis,quoquomodo ſe amicum præſtat,genuſq. hominum huiuſmodi facile cognoſcatur.

Eum quoquè qui ſeſe vi,& metu ad manifeſtum,& inſtans vitę periculū euitandum, de quo tamē per litigimas probationes docere teneatur, eis receptum dediſſe,ſiue victum,& alia præſtitiſſe aſſeruerit, nequaquā excuſari, niſi quam primum ſe ſubripere, vel alios tranſmittere potuerit, nulla interpoſita mora de tranſitu,vel ſtatione dictorum facinoroſorum hominum viciniorem locum,illiuſq. Magiſtratus & Officiales certiorauerit.

Et nihilominus vt pręmiſſa ſuum debitum(prout ex intimo cordis noſtri affectu exoptamus)conſequantur effectum, Dilectis filijs eiuſdem S R.E.Camerario, Vrbis Gubernatori,Cauſarum Curię Camerę prędictæ,Generali Auditori,necnō Prouinciarum noſtrarum Legatis, de quibus plurimum confidimus, ac Vicelegatis, & Præſidibus Ciuitatumq. & aliorum locorum prædictorum Rectoribus, & Officialibus, ac ceteris omnibus ſingularum Cōſtitutionibus & literarum prædictarum executoribus,ſimiliter in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub indignationis noſtræ pœna,per Apoſtolica ſcripta mandamus ; vt quiſque pro ſe, ad omnimodam præſentium, ac aliarum literarum & Conſtitutionum prædictarum,necnon pęnarum omniū in eis cōtentarum executionē, omnino procedentes, illas omnes, & in eis contenta quæcumque, ſemper & vbique per omnia loca prædicta,ac ab omnibus ſub illis comprehenſis inuiolabiliter obſeruari Capitaleſq. ſententias prædictas a Iuſtitiæ Miniſtris abſque alicuius irregularitatis incurſu exequi mandent,& faciant,ac pro executione pęnarum pecuniariarū contra Communitates, Vniuerſitates, Dominos temporales, & alios prædictos propter eorum inobedientiam repreſalias concedant, realiterq. & irremiſſibiliter dictas pęnas pecuniarias exigant.

Non obſtantibus fideicommiſſis,inueſtituris,conceſſionibus,ſubſtitutionib. teſtamentis,& ali s diſpoſitionibus,necnon priuilegi s,exemptionibus ac alijs præmiſſis,quorum omnium tenores ac ſi de verbo ad verbū nihil penitus omiſſo,& forma in illis tradita obſeruata inſerti forent pręſentibus haberi volumus pro expreſſis, & inſertis,nec nō omnibus quæ in ſingulis literis prædictis cōceſſum eſt,non obſtare,ceteriſq. contrarijs quibuſcumque.

Rogamus quoque & hortamur attētè in Domino,oēs, & ſingulos quācumque iuriſdictionem temporalem extra ſtatum Eccleſiaſt.prædictum exercētes, etiā Regia,Ducali,vel alia quacumque mūdana vel Eccleſiaſtica, authoritate, ſuperioritate & excellentia fulgentes,velint pro ſua,in nos, & hāc ſanctam Sedem Apoſt.deuotione, & obſeruantia, reiq. ipſius æquitate prouidere, ne poſt hac in prouincijs,dominijs,& locis ſuis pduellionés, homicidæ, & alij facinoroſi præ-

roſi prædicti, vllo modo recipiantur, aſſecurentur, vel tuti reddantur, quinimò, ſi ipſos ad illa declinare aut ibidem reperiri contigerit, per ſuos Iuſtitiæ Miniſtros & Executores capi, & apprehẽdi, ac ad Prę ſides & Gubernatores Prouinciarum & locorum noſtrorum vnde ipſi originem traxerint, vel delictum commiſerint liberè conduci, & remitti, eiſq. conſignari mandent, & procurent; Ac quoſcumque ſaluos cõductus, aliàs aſſecurationes, reuocẽt, & annullent, prout nos vice verſa idipſum contra huiuſmodi facinoroſos à dictis eorum Prouinciis, & dominijs bannitos, fieri, & obſeruari curabimus: ſperantes hac optima ratione omninò futurum, vt eiuſdem R. E. & cuiuſque eorum ditionis, ſtatus (annuente Domino) expurgetur, populiq. nobis, & illis ſubditi, pacis, & trãquilitatis dulcedine fruantur.

Vt autem pręſentes literę omnibus innoteſcant, & ne quiſquam illarũ ignorationem allegare poſſit, iubemus illa valuis Eccleſiæ S. Ioann. Lateranenſ. & Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, ac in acie Campi Floræ appendi, eiſq. detractis illarumve exempla etiam impreſſa in eiſdem locis affixa relinqui, factaq. huiuſmodi publicatione, volumus ipſas præſentes hic in Vrbe publicatas, die ſequenti, extra eam verò poſt decem dies, quoſcumque perinde arctare, atque afficere, ac contrafacientes pœnas, & alia ſupradicta omnino incurrere, ac ſi eis ſingulis præſentibus in proprijs eorum perſonis, & locis intimatæ fuiſſent.

Inſuper earundem præſentium exempla etiam impreſſa, Notarij publici manu, & Camerarij prædicti, aut alterius pſonę in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ ſigillo obſignata, eandem prorſus fidem vbique locorum in iudicijs & extra illa facere, quæ ipſęmet præſentęs facerent ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Necnon quod quælibet Cõmunitas, Vniuerſitas, & Populus, quarumcumque Ciuitatum, Opidorum, Caſtrorum, & locorum prædictorum ſub indignationis noſtrę, ac mille ducatorũ dictæ Cameræ applicandorum pœnis, per contrafacientes eo ipſo incurrendi, ſtatim, cum præſentes literæ noſtrę huiuſmodi, ſiue earum tranſumptum, etiam impreſſum, ad eorum notitiam peruenerit. Conuocato publico Conſilio in præſentia Officialium, Syndicorum, & curam maleficiorum habentium, eas vna cum alijs prædeceſſorum noſtrorum Cõſtitutionibus, ſic vt pręfertur cõfirmatis, & innouatis, ibi alta & intelligibili voce, etiam vulgari ſermone illas declarando, vt melius & facilius ab omnibus percipi & intelligi poſſint legi facere, & deinde in eorum Archiuio publico diligenter cuſtodiri, curare omnino debeant, ac ſingulis annis ſucceſſiue in principio cuiuslibet anni perpetuis futuris temporibus ſimiliter eaſdem literas præſentes, & alias innouatas in eodem publico Conſilio legendo reiterare teneantur. Alioquin loci Gubernator, Rector, & quilibet alius Iuſtitiæ Miniſter, quocumque nomine nũcupatus, contra eos ad exequutionem pęnarum huiuſmodi ſine mora irremiſſibiliter procedat. Dat. Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1585. kal. Iulij Pontificatus noſtri Anno primo.

Contra vero receptantes alias perſonas, etiam non bannitos, neque viarum graſſatores exſtant literę directæ Illuſtriſſimo nuncio Neapol. in quibus inter alia diſponitur in hæc verba: Non piace a N.S. che le Chieſe, ne gl'altri luoghi ſacri ſeruano d'aſilo, & di ricettacolo a triſti, Onde mi ha fatto comandare diſcriuere a V. S. che facia prohibire, & intimare per parte di Sua Beatitudine a i Superiori de Monaſterij de Regolari, de tutti gli Ordini co'l mezo de gli Ordinarij, ò come meglio parerà a lei, che per l'auuenire non diano ricetto a ſorte alcuna de condennati, ne banditi, ladri, ò altre genti di male af-

fare,ne a falliti,& debitori,ſotto pena della priuatione d'officio,ſi hauerà notitia del riccetto,ancora che nõ ſiano trouati queſti tali ne i Monaſterij,& ſotto altre pene anco maggiori ad arbitrio della Santità ſua, & vuole in oltre che ſi ſtia auertito per punire quelli che haueranno ardire di contrauenire a quell'ordine. Potrà dunque V.S.andar publicando la prohibitione per li luoghi,doue ne ſarà maggiore biſogno,& di mano in mano per tutto,che non ſe ne poſſa pretendere ignoranza; & il Signore l'aſſiſta con la ſua ſanta grazia. Di Roma alli 11. d'Aprile 1602.

Di V.S. come fratello amoreuoliſſimo.

Il Cardinal di Firenze.

BAPTISMA.

PRæter Summiſtas ſciendum eſt,qualiter Iulius III.vniuerſis,& ſingulis Hebræis in Ciuitatibus,Opidis,Terris,& Caſtris,& locis prouinciarum Campaniæ,Maritimæ,Latij,& Sabinæ, ac Ciuitatibus Caſtellañ. & Nepeſiñ. necnon Caſtris Fiani,Scrofani,Arignani, Caſtri noui, & Formelli degentibus conceſſit aliqua priuilegia,& indulta,& inter alia ſunt hæc verba tenoris ſequentis.

Et inſuper Epiſcopis,eorumq. Vicarijs,& Officialibus,ac quibuſuis alij perſonis tam Eccleſiaſticis, quam Secularibus dictarum prouinciarum,Ciuitatũ, & locorum, ſub ſuſpeſionis à diuinis, ac mille ducatorum auri ipſo facto per quemlibet ipſorum contrafacientium incurrendis, ac præfatæ Cameræ applicandis pœnis,expreſſe inhibemus,ne filios veſtros,tam mares,quam feminas, vobis inuitis violenter auferre, ſeu ſubducere, nec præter formam Sacrarum Canonum quomodolibet baptizare debeãt, vel præſumant,& vt in eius Conſtitutione 15.incip.Cum ſicut.fol.516.in Bullario.

Vide Sanctum Thomam,in Summa, 2.2.q. 10. art. vltimo. & in Quolib. 2. Art.7.gloſſ.in c.Iudęorum, 28.q.1.Silueſt. in verbo, Baptiſmus, ſub nu.4. & in verbo,matrimonium, 8.§. 10.verſ.10.Sot.in 4.Sent.diſtin.5.q.1.art.10. & diſt. 34.Art.2.Hériq.in Summ.lib.2.de Baptiſmo,c.25. Ledeſma,q.8.& Afflict.deciſ.151.incip.Sereniſſimus Rex Federicus.

BENEFICIORVM PAROCHIALIVM COLLATIO.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod in prouiſione facienda de eis obſeruanda ſunt diſpoſita per Sacros Canones, nempe, in cap. cum in cunctis,§.inferiora,de elect. ad cuius materiæ declaratioñe exſtant, c. licet canon, c nemo deinceps,c.ſtatutum,c.cũ ex eo,& c.commiſſa,d.tit.in 6.& vide c.cum ſit ars artium,de ætate & qualit.c.graue nimis,de præben.c.cum in illis,d.tit.in 6.& Concil.Trid.ſeſſ.44.de refor.gener.c.18.Extſtat poſtremo Pij V.Cõſtitutio ſuper collatione Parochialium Eccleſiarũ Romæ publicata,die 16. Maij 1567.

quæ diuiditur in duas partes; in prima allegat iura prædicta, diſponentia circa hanc materiam; in ſecunda illa innouat, ac ampliat, & diſponit obuiãdo fraudibus contrauenientium; ſecunda ibi: ſed quoniã res humanæ, &c. Hanc Conſtitutionem explicat Gonzalez, in Commentario ad octauam Reg. Cancellariæ, gl. 6. Sequitur tenor dictæ Conſtitutionis Pij V.

IN conferendis beneficijs Eccleſiaſticis, & præſertim Parochialibus Eccleſiis perſonis dignis & habilibus, quæ in loco reſidere, per ſeipſos curam exercere valeant quantam diligentiam adhiberi oporteat, Alexandri III. in Lateranenſi & Greg. X. in Lugdunenſi generalibus Concilijs, ac Innocentij ſimiliter III. & aliorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum edita Conſtitutiones teſtantur, quod vt diligentius ac rectius perficiatur, ſtatuit etiam Synodus Tridentina, vt occurente vacatione Parochialis Eccleſiæ, etiam generaliter, vel ſpecialiter, etiam vigore indulti, in fauorem S. R. E. Cardinalium, aut aliàs quomodolibet reſeruata, vel affecta debeat Epiſcopus habita notitia vacationis Eccleſiæ, ſi opus fuerit, idoneum in ea Vicarium cum congrua eius arbitrio fructuum portionis aſſignatione conſtituere, qui onera ipſius Eccleſiæ ſuſtineat, donec ei de Rectore prouideatur. Et deinde Epiſcopus, & qui Ius patronatus habet intra decem dies, aut aliud tempus ab Epiſcopo præſcribendum, aliquos Clericos ad regendum Eccleſiam idoneos Examinatoribus, iuxta formã eiuſdẽ Synodi deputatis, nominet, & non niſi ab eiſdem Examinatoribus per concurſum aliorum examinatorum, etiam tamquam magis idoneo ab Epiſcopo iudicato, & electo de Eccleſia prouideatur, alias prouiſiones ſeu inſtitutiones omnes præter formam prædictam factæ, ſubreptitiæ cenſeantur. Sed quoniam res humanæ ſemper in deterius prolabuntur, niſi ſit qui eas retineat ac debitæ executioni demandet, & verendum ſit ne propter Conſtitutionum huiuſmodi tranſgreſſionem, maximi abuſus oriantur, Nos, ad quorum notitiam non ſine graui noſtra moleſtia peruenit, nonnullos ex venerabilibus fratribus noſtris Archiepiſcopis, & Epiſcopis occurrente vacatione parochialium Eccleſiarum, eas nullo aut minus ritè ſeruato examine, præſertim illo, quod per concurſum fieri debet, ex Concilio Tridentino, vel etiam examine, ritè ſeruato, perſonis minus dignis, carnalitatis, aut alium humanæ paſſionis, affectum non rationis iudicium ſequentes, contuliſſe, & de eis prouidiſſe: volentes quantum cum Deo poſſumus huiuſmodi, ac etiam futuris periculis occurrere, eorundem prædeceſſorum noſtrorum Conſtitutiones præfatas etiam innouando, authoritate Apoſtolica, tenore præſentium, omnes, & ſingulas collationes, prouiſiones, inſtitutiones, & quaſuis diſpoſitiones parochialium Eccleſiarum ab eiſdem Epiſcopis, & Archiepiſcopis, ac quibuſuis alijs collatoribus tam Ordinarijs, quam Delegatis, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, ac Sedis Apoſtolicæ Legatis, vel Nuncijs, præter, & contra formam ab eodem Concilio Tridentino præſertim in examine per concurſum faciendo, præſcriptam, factas, aut in futurum faciendas, nullas, irritas, ac nullius roboris vel momenti fore, & eſſe, nullumq. prouiſis ius, aut titulum etiam coloratum, poſſidendi præbere, & parochiales Eccleſias huiuſmodi, vt prius ante collationes huiuſmodi vacabant, ex nunc vacare ſtatuimus, decernimus, & declaramus, eaſq. omnes pro tempore ſic vacantes, noſtræ & Sedis Apoſtolicæ, ſeu eorum quibus ius conferendi eas, præterquam Epiſcopis & Archiepiſcopis, qui curam dicti examinis iuxta Decretum eiuſdem Concilij habere debent, competet, diſpoſitioni reſeruamus. Inſuper, ne parochiales Eccleſiæ diu in ſuſpenſo maneant, in maximum animarum

Cõgruit ſitul. de electione.

 pericu-

periculum quarumcumque parochialium Eccleſiarum, quarum, dum pro tempore vacant, ad Epiſcopos Archiepiſcopos, Primates, & Patriarchas, & quoſuis alios Ordinarios collatores in menſibus ordinarijs collatorib. etiam per noſtras regulas aſſignatis, prouiſio & collatio ſpectat, & pertinet, de quibus ijdem Epiſcopi & Ordinarij prædicti, intra ſex menſium ſpacium à die vacationis earundem perfecto examine iuxta formam Concilij Tridentini præfati non prouiderint, ac illarum etiam quarum collationes nobis, dictæ ſedi generaliter vel ſpecialiter ex quauis cauſa reſeruatæ, ſeu affectæ exiſtunt, aut alijs ex indulto Sedis Apoſtolicæ competunt, ad quas occurrente illarum vacatione, Epiſcopi, & Archiepiſcopi præfati, perſonas per examen concurſu mutuo habito, iuxta dicti Concilij Tridentini formam approbatas, & magis idoneas non elegerint, aut electas nobis, vel ſucceſſoribus noſtris, aut ijs ad quos collatio ſpectabit, pro collatione obtinenda intra quatuor menſium ſpacium a die illius vacationis non ſignificauerint, necnon parochialium Eccleſiarum ſimilium quæ Iuris patronatus Eccleſiaſtici, vel Laicorum, ſeu Clericorum & Laicorum ſimul fuerit, ſic præſentatus intra tempus eiſdem patronis a iure præfixum, præuio examine iuxta formam dicti Concilij approbatus, petatur inſtitui, inſtitutioq. ipſa per duos menſes à die præſentationis dilata fuerit, collationem, prouiſionem, inſtitutionem, ac omnimodam diſpoſitionem, nobis, & ijs ſi Sedi, ac perſonis indulta huiuſmodi conferendi, prouidendi ſeu inſtituendi obtinentibus reſpectiuè reſeruamus, data tamen in parochialibus Iuris patronatus optione ipſius patronis, vt ſi inſtitutio ad Ordinarios ſpectabit, ipſis Ordinarijs illam facere negligentibus & vltrà dictos duos menſes differentibus poſſint pro huiuſmodi inſtitutione obtinenda habere recurſum ad Metropolitanum, vel viciniorem Ordinarium, aut ad Sedem Apoſtolicam, prohibentes etiam eiſdem Ordinarijs, ne tempus decem dierum eiſdem Ordinarijs, & patronis ab eodem Concilio Tridentino ad nominandum idoneos clericos coram deputatis Examinatoribus præfixum, vltrà alios decem dies prorogare audeant, vel præſumant; Diſtrictius inhibentes, ne quis præter Romanum Pontificem aut alios, indulta huiuſmodi obtinentes vt præfertur, quacumque ſit ſuper hoc authoritate munitus de huiuſmodi beneficijs ſic reſeruatis, vt præfertur, diſponere, vel circa illa etiam per viam permutationis, vel aliàs innouare, quoquomodo præſumat. Vt autem non ſolum dignis ſed magis idoneis repertis iuxta eiuſdem Concilij decretum parochiales Eccleſiæ conferantur volumus & eadem authoritate decernimus, quod ſi Epiſcopus minus habilem, poſthabitis magis idoneis, elegerit, poſſint ij qui reiecti fuerint, a mala electione huiuſmodi ad Metropolitanum, vel ſi ipſe eligens Metropolitanus aut exemptus fuerit, ad viciniorem Ordinarium, vel noſtrum & Sedis huiuſmodi delegatum, aut aliàs ad ipſam Sedem Apoſtolicam appellare, ac praelectum ad nouum examen coram ipſo appellationis Iudice, & eius Examinatoribus, prouocare, & conſtito de prioris eligentis irrationabili iudicio, eoq. reuocato parochialis magis idoneo per eundem Iudicem appellationis authoritate noſtra (quatenus collatio ad Epiſcopum à quo appellatum fuit ſpectaret) conferatur, aliàs eidem magis idoneo per iudicem appellationis approbato, conferenda, remittatur, ad cum, ad quem collatio, prouiſio, vel inſtitutio ſpectabit; Hac tamen appellatio interpoſita, interim non impediat aut ſuſpendat quo minus electio per ordinarium primo loco facta interim debitæ demandetur executioni, & prouiſus ab eadem Eccleſia, cauſa appellationis huiuſmodi pendente non amoueatur. Et ſi quis a ſententia per iudicem appellationis lata duxerit appellandum, is tunc ad Sedem ipſam Apoſtolicam appellabit. Si ſecus in præmiſſis omnibus, & ſingulis actum, aut attentatum fuerit, irritum decernimus, & inane. &c.

ADDE

Digitized by Google

ADDITIO. Ea quæ concurrere debent, vt Eccleſia dicatur Parochialis, & vt quis dicatur Curatus, habentur per Staphil. de lit. grat. tit. de qualit. & ſtat. benef. nu. 27. & infra, Gomeſ. in Regul. Cancel. de Idiomate. quæſt. 11. Hoied. de Beneſ. incompatib. par. 1. c. 13. & notab. diſcutiuntur per Rotam Rom. in deciſ. diuerſor. deciſ. 52. vol. 2.

Circa examen per concurſum in vacatione parochialis Eccleſiæ faciendum, quæritur de infraſcriptis, & Primò. An notorietas idoneitatis de vita, moribus, & ſcientia, alicuius perſonæ qualificatæ, operetur, vt non ſubijciatur huic examini? Reſpondeo negatiuè, etiam ſi eſſet famoſiſſimus Doctor qui cum maximo applauſu per plures annos legerit, ad tradita per Fuſc. lib. 2. de viſitat. c. 5. num. 10. etiam ſi eſſet Vicarius ipſius Epiſcopi, ex declar. Sacræ Congreg. referente Pariſ. lib. 8. de reſign. benef. quæſt. 9. nu. 87. neque hoc caret ratione: Patet enim præd. examen requiri pro forma, cum aliàs ſtante præfata Pij V. Conſtitutione annulletur collatio, & ideo omitti non poteſt, ad notata per Lambert. qui alios citat, de iure patr. lib. 2. part. 1. quæſt. 11. Art. 3.

Secundò quæritur, An iſtud ius examinandi, & edicti proponendi, ſolis Epiſcopis competat, ita, vt alij inferiores, ad quos ipſarum parochialium Eccleſiarum collatio pertineret, ab hoc excludantur? Reſpondeo affirmatiuè, & ita pluries reſolutum fuiſſe per Sacram Congregationem, eius deciſiones, & reſponſa, ad verbum recitando teſtatur Pariſ. loco cit. Limitatur in illis, qui omnimodam iuriſdictionem Epiſcopalem haberent, nec alicui ſubderentur, ſed immediatè Sedi Apoſtolicæ ſubiecti eſſent, ac nullius diœceſis cenſerentur, proprium, & diſtinctum territorium habentes, cum facultate congregandi Synodum, quam antea etiam coegiſſent, & in ea examinatores elegiſſent, & habetur in Archiep. Bononienſ. par. 4. tit. de exam. per concurſ. & cenſuiſſe Sacram Congregationem affirmat, in d. q. 6. Pariſ. nu. 98.

Tertiò quæritur, in quibus caſibus hæc forma examinis à Concilio præſcripta, omitti poſſit? Reſpondeo quod præter caſus in præalleg. cap. 18. in eius fine expreſſos, ſunt etiam alij, quorum primus eſt in cura animarum, quæ in Eccleſia Collegiata exercetur per Canonicos, vel hebdomarios arg. text. in cap. ſtatutum, de elect. in 6. nam in iſto caſu cura dicitur eſſe penes Collegium, & non penes ſingulos, aut quemcumque Canonicum per ſe, ita, vt Canonicus dicatur curatus. Oldrad. conſ. 67. tit. de præben. Puteus deciſ. 290. lib. 1. & cenſuit Sacra Congreg. in vna hebdomadaria collegiata Eccleſiæ S. Ioannis maioris, de Neap. Sed obſtare videntur verba Conc. Trid. in princ. d. c. 18. adiecta quibus apertè ſignificatur. prædictam examinis formam non eſſe prætermittendam, etiam ſi cura Eccleſię, vel Epiſcopo incumbat, & per plures adminiſtretur. Hinc Domini de Rota. in prox. tit. deciſ. 48. dixerunt, quod vbi cura beneficio inhærens Eccleſiæ, vel Epiſcopo incumbat, & ab ipſo Eccleſiæ ſuperiore pluribus inuicem propriè & diſcretè, veluti ſingulis hebdomadis exercenda & adminiſtranda committitur, in hoc caſu verificari verba Concil. Trid. vbi verò promiſcuè, confusè & indeterminatè cura beneficij, ſeu ipſius miniſterium per plures exercetur, & Eccleſiæ vel Epiſcopo non incumbat, tunc locum eſſe d. Oldradi conſ. & ita eſſe intelligen. vt non repugnet Decreto Concil. Trident. Secundus caſus, vt non requiratur nouum examen in prouiſionibus faciendis de beneficijs ex cauſa permutationis, declarando vt per Pariſ. in d. quæſt. 9. nu. 65. Tertius vt non oporteat ſeruare formam examinis per concurſum, in collatione Canonicatus, cui vnita ſit Parochialis, prout fertur cenſuiſſe Sacram Congregationem. Quartus in reſignatione Parochialis factæ in manibus Sanctiſſimi, ad fauorem certæ perſonę, ſed ſufficere ſi examinetur eo examinis genere, quod vocatur in forma dignum; iuxta quam opinionem plu-

ries in facto contingenti reſpondiſſe Sacram Congregationem, refert Pariſ. lib. 10. de reſignat. benef. q 7. & illa verba in Concilio poſita ibi. ſ. (per reſignationem etiam in Curia) intellige de reſignatione ſimpliciter facta, & non de ea quę fit in fauorẽ, quod & ipſe ex pluribus ſimilibus comprobat.

Quarto quęritur. Quando incipiat currere tempus, quattuor menſium Epiſcopis datum ex prȩd. Pij V. Conſtitutione? Reſpondeo quod non incipit currere niſi a die habitȩ notitię vacationis; ita in terminis huius Bullȩ vnanimiter concluſum fuit per Dominos de Rota, in deciſ. diuerſ. deciſ. 481. vol. 1.

Denique quaritur, in quib. caſib. poterit Epiſc terminum decem dierum in edicto præfixum, ad alios decem dies prorogare? Reſpondeo quod hoc non aliter ei licebit, niſi qui deſcripti ſunt, legitimo impedimento detenti fuerint, quo minus præſtituto tempore ad concurſum acceſſerint, ſiue etiam ſi in tempore quidem ſe obtulerint, ſed legitima aliqua cauſa ne ad concurſum accederent, impediti fuerint. At ſi nullus intra priorem terminum ſe obtulerit, vel ex accedentibus nullus idoneus repertus fuerit, tunc edictum erit proponendum, cuius termino elapſo ſi nemo ſe exhibeat, aut ex oblatis nullus idoneus inueniatur. tunc omiſſo edicto atque concurſu præcedente tamen examine, alteri beneficium poterit conferri. Non etiam aliud edictum erit neceſſarium proponere, aut propoſitum prorogare, ſi infra terminum vnus tantum ſe exhibuerit, nam de eo ſolo periculum erit faciendum, prout hæc, & alia habentur in d. Archiep. Bononienſi.

Et quoniam Conc. Trid. & præfata Pij V. Conſtitutio, præcipere videntur tale examen, vt poſtea poſſit de digniori & magis idoneo ad vacantis beneficij regimen electio fieri, ad ſciendum, quæ ſcientia in aliquo requiratur, vt dicatur dignus, & præfici poſſit Eccleſiaſticis beneficijs, vide Ioan. de Silua, in tract. de benef. p. 3. q. 5. & Gonzalez ad 8. Reg. Cancel. gl. 4. à nu 60.

Item, an magis idoneus doctrina præferendus ſit illi, qui ſufficientes literas habens eſſet tamen magis idoneus moribus & prudentia, adde D. Th. 2. 2. q. 63. Art 2. & Rodriquez in noua ſua caſ. conſc. p. 1. c. 106 n. 2. & an patroni ſalua conſcientia præſentabunt dignum, & idoneum, cum præſentare poterint digniorem & idoneiorem, ac teneat huiuſmodi præſentatio. Latè Lambert. de iure patron. lib. 2. parte 1. q. 10. art. 3. Item, in quibus caſibus liceat conferre beneficia Eccleſiaſtica minus digno, digniore poſtpoſito, poſt Sot. lib. 3. de iuſt. & iure, abundè tradit Nau. in Miſcellã. 38. de Orat. & Rodriq. in præalleg. c. 106.

Item, An & quomodo iuxta terminos Conc. Trid. d. cap. 18. minus dignus in beneficio competitor, cum digniore concurrendo. poſſit ſe excuſare à peccato, idem Nauar. optimè in Miſcellan. 40. & An eligens dignum, prætermiſſo digniori, teneatur ad reſtitutionem ac damni ſatisfactionem, & cui, poſt Caiet. in Sum. in verſ. Acceptio perſonarum, & Soto lib. 4. de iuſt. & iure. q. 6. Art. 3 verſ. Ad ſextum argumentum, diſputat hanc quæſtionem Couar. qui alios citat, in Regula, Peccatum par. 2. §. 7. nu. 6. de reg. iur. in 6. Et denique quomodo impediens ne detur beneficium eccleſiaſticum digniori, vel digno ad reſtitutionem teneatur, videndi ſunt D. Th. & ibi Caiet. 2. 2. q. 62. Art. 2. ad 4. Silueſt. in verbo, Reſtitutio, 3. §. 12. Couar. loco cit. & Nau. in Man. c. 17. nu 74. & in prȩd. Miſcellan. 40. nu. 16. qui in vtroque loco loquitur in materia concurſus.

Digitized by Google

BENEFICIORVM POSSESSIO.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, quod prouiſus à Sede Apoſtolica, non poteſt poſſeſſionem adipiſci niſi literis expeditis, & contra tales adminiſtrationi ſe ingerentes, exſtat Extrauag. Cōmunis, incip. Iniunctæ nobis, de elect. quæ fuit innouata per Iulium II. fol. 152. in Bullario, & per Iulium III. fol. 124. extenditur, & ampliatur per Paulum III. fol. 360. & per Pium IV. fol.
a 804. cum ante confectionem literarum gratia Apoſtolica ſit informis *a* voluit Summus Pontifex in reg. Cancel. 26. de non iudicando iuxta formam ſupplicationum, ſed literarum expeditarum.

Cōgruit titul. de electione.

In Regno Neapolitano ad hoc vt prouiſi faciant fructus ſuos, vltra literas
b Apoſtolicas requiritur quod poſſeſſionem recipiant de manu Nuncij *b* ob Breue Pij V. de anno 1568. die 8. Ianuar. fol. 1008. incip. Cupientes, & quæ haben-
c tur infra, & ratio eſt: quia beneficio vacante ſuccedit Camera in fructibus *c* vt Nuncius Apoſtolicus reddatur certior, quando Camera deſinat poſſidere.

De electo ſe ingerente adminiſtrationi ante confirmationem, eſt text. in ca.
d auaritiæ, de elect. in 6. *d*

a *ADDITIO: Ratio eſt quia ex quo gratia à mente Papæ dependet, & ipſe non vult quod gratiatus gratia vtatur niſi literis expeditis, ſecundum Gomeſ. in Reg. de non iudic. iuxta for. ſupp. quæſt. 9. & talis conceſſio habeat quaſi tacitam conditionē, videlicet, ſi per Cancellariam tranſierit, vt per Mandoſ. in ead. Reg. q. 3. Hinc dicitur quod in beneficialibus literæ expeditæ habētur loco tituli, Staphil. in tract. de lit. grat. in princ. nu. 16. quæ quando dicantur ſuam formā recipere, vt poſſint dici expeditæ, vide per Rebuff. in Praxi tit. de bul. non. declarat Gomeſ. loco citato quæſt. 1. & in tractat. Breuium, ſub nu. 2. Maſcard. de probat. in Concluſ. 1269. nu. 2. & quibus rationibus id ſtatutum ſit, vide per Pariſ. de reſign. benef. lib. 3. q. 2. nu. 13. & lib. 10. q. 1. num. 12. Et diſpoſita contra capientes beneficiorum poſſeſſionem ex ſola ſignatura, abſque literis expeditis, limita Primò, vt habetur per Staphil. tit. de reſcript. in for. Breu. nu. 24. & Gomeſ. in tract. Breuium ſub nu. 14. Secundo limita, niſi poſſeſſio capiatur vigore Breuis nomine Cameræ, vt fieri ſolet in beneficijs litigioſis, cū Clauſula, Citra vitium ſpolij, & attentatorum, de quo latè per Lancel. de attentat. par. 2. c. 4. num. 455. cum ſeq. Pariſ. in d. tract. lib. 11. q. 6. num. 29. quo caſu ex Bulla Pij V. incip. Cordi, quam habes infrà in verbo ſequeſtrum fructus beneficiorum lite pendente deponi debet apud perſonam iudice à eligendam, non obſtantibus quibuſcumque ſtatutis diſponētibus, quod Capitula & Canonici percipiant. Et quid ſi poſt ſupplicationem ſignatam manu Sanctiſſimi, ipſius mors intercedat priuſquam peruentum ſit ad Bullarum confectionē, vide Doctores in proœm. Sext. verſ. Vniuerſitati Felin. in rubr. de Conſtit. ſub num. 5. Gomeſ. loco primo citato, & in Reg. de infir. reſign. q. 18. Boer. deciſ. 346. Afflict. deciſ. 253. num. 4. & Pariſ. in d. tract. lib. 10. q. 1. num. 35. & infra. Et an Epiſcopus pro expeditione literarum collationis beneficij, poſſit tertiam partem fructuum illius accipere, vide Nauar. conſil. 13. de ſimon. in antiq. intrepidè tenentem, quod non. Ad quod facit text. in c. ex multis tēporibus, 1. q. 3. Conc. Tridi. ſeſſ. 24. de ref. c. 14. & Bulla Pij V. incip. Durum nimis, quam habet infra in verbo Simonia, illius decreti declaratoria, reuocans omnia priuilegia & conſuetudines Eccleſiarum aliquid recipiendi pro collatione, prouiſione, ac miſſione in poſſeſſionem beneficiorum; adeo, vt pro immiſſione in poſſeſſionem alicuis beneficij, vel*

receptione in Canonicum, tam Epiſcopo, quam Capitulo, ſint de genere prohibitorum etiam dulciaria multa, & quid ſimile, exigere, prout Sacra Congregatio cenſuit.

An, & quando beneficiatus cogi poſſit ad oſtendendum titulum ſui beneficij, vltrà gl. in c. 1. de reg. iur. in 6. vide Gomeſ. in reg. de trien. poſſeſſ. q. 43. Maran. in Spec. par. 6. tit. de inquiſit. n. 152. & par. 4. diſt. 13. nu. 6. Couar. in c. Alma mater, de ſent. excom. in 6. par. 2. §. 2. ſub nu. 9. Io. Silua, de benef. par. 3. q. 25. Maſcard. latè & notab. de probat. Cõcl. 1373. Capic. dec. 6. & Nau conſ. 14. de off. ord. in antiq. Et quid in ſucceſſore in beneficio, an, & quando teneatur docere de tit. ſui prædeceſſoris, adde Boer. deciſ. 42. num. 3. Maſcar. de probat. Concluſ. 1374 Pariſ. in d. tract. lib. 10 q. 4. Quid autem ſi Bullæ fuerint deperditæ quomodo poſſit earum probatio fieri, vide Afflict. deciſ. 302. n. 3. & deciſ. 274. Mandoſ. in Reg. de non indic. iux. for. ſup. q. 6. Maſcard. Concluſ. 246. Parſ. in d. tract. lib. 8. quæſt. 2. nu. 22. & infra, ac per alios Doctores a prædictis citatos.

b *Qui poſt Bullas ſibi præſentatas, ſcribit literas ſuo Collectori ſiue Cõmiſſario Diœceſis, in qua eſt ſitum beneficium impetratum à Sede Apoſtolica, vt promiſſo poſſeſſionem relaxet, vel ipſum in eam immittat. Et an quis poſſit propria authoritate beneficij poſſeſſionem capere. ac de corporali inductione ad ipſius apprehenſionem præter Rebuff. latè de hoc ſcribentẽ in praxi, tit. de miſſ. in poſſeſſ. doctiſſimè loquitur Couar. lib. 3 var. reſol. c. 16. Roſſin. de benef. c. 12. Pariſ in d. tract. lib. 10. q. 6. Et quid ſi promiſſus à Papa, non poſſit capere poſſeſſionem beneficij, eo quod fuerit impeditus expedire Bullas ab aliquo penſionario, ob non ſolutionem penſionis antiquæ, ſuper illo beneficio impoſitæ an ad remouendum illud impedimentum poſſit illam ſoluere vel impedienti aliquid promittere? Reſpondet quod iſte talis ad hoc cauere debet, abſque authoritate vel licentia Sanctiſ. D. N. alias committeret peccatum ſimoniæ, quia quamuis liceat beneficiario pro iure ſpirituali iam quæſito & poſſeſſo conſeruãdo dare aliquid temporale moleſtatori de facto, vt probatur, in c. dilectus, el primo, de ſimon. & per gloſ. in c. decimas. 16. q. 7. in verſ decimas, ſecus tamẽ eſt pro iure ſpirituali quærendo, neque pro quæſito nondum poſſeſſo conſeruando, vt per Panor. in d. c. dilectus, num. 4. & in fi. præd. gl. quam rationem affert Nauar. conſ. 17. de ſimon. in antiq. & tamen verum eſt, poſſe penſionarium iure petere penſiones decurſas, & non ſolutas annorum præteritorum, à nouo poſſeſſore beneficij, qui forte nihil recuperabit ab hæredibus ſui prædeceſſoris prout colligitur ex dictis Philipi Fran. in c. præſenti, §. fin. de off. ordin. in 6. & latius ex Gigan. in trac. de pẽſion. q. 39. & quod ita ſe habeat ſtylus Curiæ, teſtatur Nauar. in conſ. 49. n. 5. de præb. in antiquis.*

Quamuis liceat beneficiarie &c. Quod licite poſſit quis redimendo vexationem aliquid dare, ne moleſtetur ſuper beneficio, quod poſſidet, & pro conſeruatione illius iuris iam quæſiti, poſt Doctores, in c. dilectus, el 2. de Simon. vide Pariſ. in conſ. 135. nu. 20. vol. 4. Burgaſ. in trac. de irregul. par. 6. tit. de Simon. nu. 58. & Rebuffum plenè declarantem in Praxi, par. 2. tit. de Simon. in reſignat. nu. 17. & pluribus ſequ. ac Nauar. in Manuali, c. 23. ſub nu. 102. erunt conſ. 47. & 44. de Simon. in nouiſ. Toletum in Summa, lib. 5. c. 90. Ioan. Guttier. lib. 2. Canon. quæſt. c. 23. à n. 57.

At an quis licitè & tuta conſcientia poſſit beneficium ſimplex accipere animo illud poſtea relinquendi, & mutandi ſtatum; vide Nauar. in Miſcel. 44. de Orat. & quid in accipiente beneficium curatum animo non reſidendi in eo, ſed permutandi ob aliud ſimplex, vel renunciandi reſeruata penſione, vide eundem Nau. in conſ 16. & conſil 24 de præb. in antiq. ideoq. ad hoc euitandum de ſtylo in Curia quando datur examen, apponitur Clauſula dato prius iuramento, quod illud non recipiat animo renunciandi, teſtante Pariſ. tract. lib. 9. q. 10. in fine.

Inter

Digitized by Google

Inter alia requiritur, vt prouiſi à die adepta poſſeſſionis, intra duos menſes, ſi qualitas beneficij hoc expoſcit, debeant emittere profeſſionem fidei, iuxta decretum Cōcil. Trid. ſeſſ. 24. de ref. c. 12. §. Prouiſi etiā, & Bullā Pij IV. incip. Iniunctum nobis quā habes infra in verbo fidei profeſſio, ſub pęna, vt alioquin non faciant fructus ſuos, nec poſſeſſio illis ſuffragetur, vt habetur in d. Concil. quam Concilij diſpoſitionē amplia & primo in eo, qui illam infra tempus à Concil. præfixum nō fecerit, vt nihilominus poſſit, & debeat deinde illam facere ratione à Nau. aſſignata, conſ. 4. de Sum. Trinit. & fid. Cathol. Secūdo amplia, vt tali non ſuffragetur quo ad fructus poſſeſſio triennalis, tum, per rationem eiuſdem Nauar. conſ. 1. nu. 1. eod. tit. tum, quia hoc voluit Congr. Conc. Trid. §. vt nec longiſſima poſſeſſio proſit ei qui non emiſit profeſſionem fidei, quo ad fructus percipiendos, quamdiu illam non emiſerit. Limita & Primo, vt propter illa verba Concilij, §. vt nec illi poſſeſſio ſuffragetur, nō excludatur prouiſus quo ad titulum & proprietatem beneficij, ſicuti per plura reſponde Nauar. in facti contingentia, in conſ. 5. de verb. ſing. in antiq. Secundo limita, in omnittēte illam ex incogitantia, vel ignorātia, vt nec mortaliter peccet, neque in foro cōſcientia obligetur ad fructuum reſtitutionem. Idem Nau. conſil. 1. & 3. eod. tit. admonens tacendā eſſe hanc negligentiā coram hominibus, ſecùs verò in foro exteriori, quia illa ignorantia eſt iuris clari, quę non excuſat, c. ignorantia. de reg. iur. in 6. & ſic præſumeretur mala fide illos percepiſſe, arg. reg. qui contra iura, cum concord. in gloſ. allegatis, eod. tit. & lib. Tertio limita, intelligendo vt propter omiſſionem profeſſionis fidei amittātur tantum fructus præbendarum, non autem diſtributiones quotidiana quos inſeruiendo quis acquiſierit, prout eadem Sacra Congregatio cenſuit.

Refertur Sacram Congregationem Conc. cenſuiſſe, ſcribendum eſſe ad Nuncium Hiſpaniarum. Ei, qui profeſſionem fidei non emiſit, poſſeſſionem non ſuffragari quo ad faciendos fructus ſuos tantum, quo ad ceteros autem effectus commodo poſſeſſionis, & ceteris iuribus, ſi qua habet, non priuari; ac aliàs declaraſſe. omiſſionem & profeſſionis fidei non priuare Canonicum alijs poſſeſſionis effectibus, ſed ipſum, & vocem in Capitulo, & ius præcedendi habere à die adepta poſſeſſionis, niſi aliud obſtet.

c ***Quos fructus à die vacationis obuenientes, vſque ad diem quo prouiſus per Summū Pontificē poſſeſſionē cęperit, hodie applicat ſibi Camera Apoſtolica pro Eccleſia Romana neceſſitatibus releuandis, vt colligitur ex Extrauag. Cum nonnulli, ſub tit. de præb. inter comm. & fuit etiā prouiſum per alias diuerſorū SS. Pontificū Cōſtitutiones, qui in Regno Neap. exiguntur à Cōmiſſarijs deputatis per Nūcium; idq. limitatur in Epiſcopatibus & beneficijs huius Regni, pertinentibus ad regiam nominationem, vt fructus decurrentes durante tēpore vacationis, reſeruentur futuro ſucceſſori, in quo videtur obſeruari ius Commune, prout ſtatuitur in c. quia ſæpe, de elec. in 6. & in c. præſenti, de offic. ord. eod. lib. & habetur per Nauar. in tract. de ſpol. §. 12. n. 3. & per Bour. deciſ. 340. Quid vero dicendum ſit de fructibus beneficiati demortui infra annum ad quem debeant ſpectare pro rata tēporis decurſi, vſque ad illius obitū, prięter Doct. in d. c. præſenti, vide Couar. lib. 1. Var. reſol. c. 15. nu. 12. & latè per Redoan. in tract. de ſpol. q. 5. Faciunt dicta per Vinc. de Franc. deciſ. 168. & eo magis ſtāte concordia facta cū Sede Apoſtolica ſuper ſpolijs. Ad quod etiam vide Bullā 9. Iul. III. incip. Cum ſicut nobis, fol. 504. in Bullario. vide infrà, in verbo Spolia clericorū. Et an ex iſtis beneficij fructibus pēdētibus, ac inexactis poſſit creditoribus ob debita ipſius beneficiarij ſatisfieri, tangit Nau. in Apolog. de Reddit. Eccl. q. 2. mon. 26. in fine, & in cōſ. 4. de ſucceſſ. ab inteſt. in antiq. Et an Camera teneatur ad ſoluēda debita ipſius beneficiarij, vel prælati de fructibus beneficij, & ſpolijs remāſis tēpore obitus***

eorum,

eorum, habetur plenè per Redoan. in ſupra d. tract. q. 10. vide etiam Nau. conſ. 14. de Regul. in antiq.

Cuius text. diſpoſitionem licet pœnalem, tãquam Eccleſiis fauorabilem aliàs procedere etiam in præſentato à patronis ante inſtitutionem, Lap. alleg. ſub nu. 4. Roc. de Curte in tract. iuris patronat. in verb. honorificiũ, q. 39. Reb. in Praxi 3. par. Signat. n. 54. & 55. & ratio diſpoſitionis illius text. erit: quia nemo debet à ſeipſo aſſumere honorem Paul. Apoſt. ad Hebr. c. 5. c. qualiter, de elec. Limita, non procedere in tentante & parante ſed tantum ad illud faciendum abſque executione, vt per gloſ. Gem. & Franc. in d. textu.

Quamuis ex relatis per Lambertin. in tract. de iure patron. par. 2. lib. 2. q. 5. Art. 1. appareat aliqualiter controuerſum, num diſpoſitio text. c. Auaritiæ, de elect. in 6. extendatur ad præſentatum ingerentem ſe in adminiſtratione; ipſe verò declinat in partem affirmatiuam, & hanc litem nobis clarè definiuit Rota Rom. teſte Creſcentio, in deciſ. 6. ſub tit. de iure patron. quo loci à nu. 12. & infrà, plura notatu digna ad intellectum, & ampliationẽ præd. text. Vide Mãdoſium de Signat. gratiæ, tit. priuationes, fol 37.

SEQVVNTVR CONSTITVTIONES IVLII III. ET Pij IV. & Pij V. Supra allegatæ.

Contra retinentes beneficia Eccleſiaſtica abſque literis Apoſtolicis ſuper eiſdem retentionibus; Necnon cõtra quoſcumque apprehendentes poſſeſſionem beneficiorum Eccleſiaſticorum abſque eiſdem literis Apoſtolicis.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus noſter, Dñs Iulius, diuina prouidentia Papa III. Cui nuper innotuit, quod licet aliàs fel. rec. Gregorius Decimus, in Generali Concilio Lugdunẽſi, ſua Generali Conſtitutione ſanciuerit, quod nullus ex tunc de cetero adminiſtrationẽ dignitatis ad quã electus eſſet, prius quã celebrata de ipſo electio confirmaretur, ſub œconomatus, vel procurationis nomine, aut alio de nouo quæſito colore, in ſpiritualibus, vel tẽporalibus, per ſe, vel aliũ, pro parte, vel in totum gerere, vel recipere, aut illis ſe immiſcere præſumeret, omnes illos, qui ſecùs feciſſent iure, ſi qd illis per electionem quæſitũ, foret, decernens eo ipſo priuatos, & piæ mem. Bonifacius VIII. etiã ſua ppetua valitura Cõſtitutione ſanciuerit, vt Epiſcopi, & alij Prælati ſuperiores, necnõ Abbates, Priores, & ceteri Monaſteriorũ regimina exercentes, quocumque nomine cenſerentur, qui apud Sedẽ Apoſtolicã promouerentur, aut confirmationis, conſecrationis, vel benedictionis munus reciperent: ad cõmiſſas eis Eccleſias, & Monaſteria, dictæ Sedis literis eorũ promotionẽ, cõfirmationem, conſecrationẽ, ſeu benedictionem huiuſmodi continentibus, nõ confectis accedere, vel bonorũ Eccleſiaſticorum adminiſtrationem accipere non præſumerent, nulliq. eos abſque dictarum literarum oſtenſione reciperent, aut eis parerent, vel intenderent. Quod ſi forſan contra præſumptum fuiſſet, quod per Epiſcopos, Prælatos, Abbates, Priores & alios Monaſteriorum regimina exercentes, prædictos, medio tempore actum foret, irritum haberetur, nec quidquam interim ijdem Epiſcopi, vel Prælati, Abbates, Priores, vel regimina exercentes, de Eccleſiarum, vel Monaſteriorum eorundem prouentibus perciperent, & fel. mem. Paulus III. Romani Pontific. prædeceſſores noſtri, qui buſcun-

c. auaritia de elect. in 6.

Digitized by Google

buſcũque Tabellionibus publicis, ſub excõ nunicationis latæ ſentẽtiæ pęna inhibuerint, ne ex tunc de cetero de tranſumptis ſupplicationũ pręterquam habentium Clauſulã, quod earum ſola ſignatura ſufficeret, ac decreto, & cõceſſione literarum, ſeu mandatorum poſſeſſionem beneficiorum Eccleſiaſticorũ vigore ſupplicationũ huiuſmodi apprehendi, rogari deberent, neue illa ſcribere, vel ſubſcribere, aut quouis modo authẽticare, vel partibus tradere præſumerẽt, volens, & Apoſtolica authoritate ſtatuẽs, inter cetera, quod partes trãſumptis, ſeu literis, aut mandatis huiuſmodi, ex tunc deinceps vtentes, ac illorũ prætextu poſſeſſionem huiuſmodi apprehẽdentes, fructus quos ex illis pro tẽpore perciperent, ſuos non faceret. Quinimmò ad beneficia in eiſdem trãſumptis, & literis, ac mãdatis expreſſa efficerẽtur ipſo facto perpetuò inhabiles, & ad reſtitutionem fructuum ex illis pro tempore receptorum in vtroque foro tenerentur. Decernentes, ſic iudicari debere, ac irritũ, &c. Et ſucceſſiuè, Sanctitas ſua attendens, quod ante confectionẽ literarũ gratia Apoſtolica eſt informis, inter alia voluerit, ſtatuerit, & ordinauerit, quod Iudices in Rom. Curia, vel extra pro tẽpore exiſtentes, etiã ſi eſſent S.R.E. Cardinales, vel cauſarũ Palatij Apoſtolici Auditores, aut quicũque alij non iuxta ſupplicationẽ ſuper impetratione ſignatarum tenores, & formas iudicare deberent, etiã decreto irritanti adiecto. Nihilominus diuerſi Epiſcopi, & alij Prælati ſuperiores, & Abbates, literis ſuper diſpenſatione retinẽdi beneficia per eos antequã promouerẽtur, aut eorũ electiones confirmarentur, obtenta, per prædictam Sedem pro tẽpore conceſſis minime cõfectis beneficia, per eos obtẽta prædicta retinere, & diuerſæ aliæ perſonæ Eccleſiaſticæ poſſeſſionũ beneficiorũ Eccleſiaſticorũ eis dicta authoritate conferri, ſeu commendari, vel in eorũ fauorem vniri, aut aliàs diſponi poſſeſſionẽ literis Apoſtolicis deſuper non expeditis apprehendere præſumunt, inhabilitatem, & alias pœnas in ſanctionibus, & inhibitione, ac voluntate, & ſtatuto prædict contentas damnabiliter incurrendo in animarum ſuarum periculum, Volens periculis animarum huiuſmodi latius occurrere, Sanctiones, & inhibitionem, ac voluntatem & ſtatutum huiuſmodi quorum tenores Sanctitas ſua, ac ſi de verbo ad verbũ inſererentur, haberi voluit pro expreſſis, approbans, & innouans, ac ꝑpetuo obſeruari debere decernẽs, & Sanctiones ipſas ad inferiora beneficia Eccleſiaſtica quæcũque, quomodocũque qualificata amplians & extendens, hac ſua in perpetuo valitura Conſtitutione ſtatuit, & ordinauit, quod omnes, & ſingulæ perſonæ Eccleſiaſticæ, tam ſeculares, quã quorumuis ordinũ regulares, cuiuſuis ſtatus, gradus, ordinis, vel cõditionis exiſtant, etiã ſi Epiſcopali, vel Archiepiſcopali, aut Patriarchali, vel alia maiori dignitate pręfulgeãt, quod de cetero literis ſuper diſpenſationẽ retinẽdi beneficia per eos antequam promoueãtur, aut eorum electiones cõfirmentur, obtẽta, eis per Sedẽ eandem pro tẽpore conceſſis minimè confectis beneficia ipſa retineri, aut poſſeſſionem alicuius, ſeu aliquorum beneficiorũ Eccleſiaſticorum cum cura, vel ſine cura ſecularium, vel quorumuis ordinum regulariũ quæcumque, & qualitercumque qualificatorum eis dicta authoritate Apoſtolica cõferri, ſeu cõmendari, aut in eorum fauorem, & comodum vniri, ſeu aliàs diſponi conceſſionem literis Apoſtolicis ſuper collatione, ſeu cõmenda, aut vnione, ſeu alia diſpoſitione huiuſmodi non expeditis, per te, vel per alium ſeu alios, eius nomine, etiã ſupplicationum ſeu ſumptorum vel trãſumptorũ huiuſmodi, aut collationum eis poſtmodũ de ipſis beneficijs tamquã etiã tunc certo modo in ſupplicatione expreſſe vacantibus, ordinaria, vel alia quauis authoritate factorum prætextu appre-

Digitized by Google

hendere prçſumpſerint,aut per alios apprehenſam ratã,& gratam habuerit, ipſorum beneficiorũ non poſſeſſores,ſed meri, & nudi detentores, ac violenti ſine aliquo titulo in eis intruſi cenſeãtur,& pro talibus habeantur,& repetentur, nec fructus ſuos faciant,ſed ad illorum reſtitutionẽ,vt præfertur,teneantur, & obligati exiſtant,Cõſtitutiones ſeu dictę Cancellariæ Regulæ de annali,& triẽnali poſſeſſore in illis locum non habeant,nec eiſdẽ detentoribus, & intruſis in aliquo ſuffragentur;quinimo beneficia per eos tẽpore promotionis ſuæ aut eorum electionis,cõfirmationis,obtenta,literis ſuper diſpenſatione ea retinendi, ſibi conceſſa non expeditis retinentes,aut poſſeſſionem beneficiorũ literis Apoſtolicis ſuper illis non confectis apprehendentes, ſeu per alios apprehenſam,ratam,& gratã habentes,beneficia ſic retenta,aut apprehenſa,& omne ius,quod in illis,vel ad illa pro tempore quomodolibet habuerint, eo ipſo amittãt, illiſq; & illo priuati , ac ad illa de cetero obtinenda perpetuo inhabiles , nec illa vlterius,& prætextu noui tituli,aut nouæ Cõmendæ,vel vnionis,ſeu alterius diſpoſitionis,etiã Apoſtolica authoritate facta aſſequi valeãt, ſed beneficia ipſa tanquam de iure,& facto vacantia alijs conferri,ſeu commendari & per quoſuis, tam ab eorũ ordinarijs collatoribus , quã à Sede prędicta libere impetrari poſſint,& ſi bñficia ipſa litigioſa fuerint,collitigantis in omni iure,& ad omne ius quo ad beneficia retinẽtibus, aut poſſeſſionem apprehẽdentibus huiuſmodi in eiſdem beneficijs , vel ad illa quomodolibet competebat aut cõpetere poterat eo ipſo abſque iuris,aut hominis miniſterio ſurrogẽtur, & ſurrogati eſſe cẽſeantur,ac in eorum fauorem cauſa deſuper pendens auocata, & lis exſtincta fuiſſe & ſimiliter eſſe cẽſeantur . Quodque de cetero ſupplicationes etiã manu noſtra & motu proprio ſignatę,niſi habuerint Clauſulam,quod eorum ſola ſignatura ſufficiat,nullam aliam quam per literarum ſuper illis cõficiens fidem, aut probationem faciant, ſeu præſtent, nec nulla eis in aliquo alio caſu fides adhibeatur,& adhiberi poſſit. Decernens ſic,& non aliter,tam in eadem Curia, quam extra eam & in partibus per quoſcumque iudices,ac Cõmiſſarios quauis etiam Apoſtolica authoritate prædicta fungentes,etiam cauſarum palatij huiuſmodi Auditores,& ipſius R.E.Card.in quauis cauſa,& inſtãtia ſublata eis,& eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi authoritate & facultate iudicari,& deffiniri debere,ac irritum.&c.

Placet publicetur,& deſcribatur L.

Breue Pij V. applicationis fructuum omnium beneficiorum reſeruatorum in Regno Neapolis pro tempore vacantium à die vacationis , vſque ad diem quo prouiſi poſſeſſionem ceperint de manu Nuncij.

CVpientes malitijs nonnullorum, qui fructus Monaſteriorum , & aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum diſpoſitioni Apoſtolicæ reſeruatorum,vſurpare non verentur, occurrere , Cameræ noſtræ Apoſtolicæ indemnitati , quantum cum Deo poſſumus, conſulere , Motu proprio , & ex certa ſcientia , ac matura deliberatione noſtris, deq. Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine omnes, & ſingulos fructus, redditus, & prouentus, ac iura, obuentiones, & emolumenta quæcumque. quomodolibet, & qualitercumque nũcupata, omnium, & ſingulorum beneficiorum Eccleſiaſticorum cum cura,& ſine cura,ſecularium,& quorumuis Ordinum regularium & Monaſteriorum etiam Conſiſtorialium nobis,& Sedi Apoſtolicæ,tam per Conſtitutiones Apoſtolicas,quam Cancellariæ Apoſtolicæ Regulas editas,& edendas, ſeu aliàs quomodolibet,

Digitized by Google

bet, & ex quauis cauſa generaliter, vel ſpecialiter reſeruatorum, ſeu affectorum in Regno Neapolis, & quibuſuis illius Prouincijs, Ciuitatibus, Terris, Opidis, & locis conſiſtentium per obitum, & aliàs quouis modo, præterquam per ceſſum, illa obtinentium pro tempore vacantium à die ipſorum beneficiorum, & Monaſteriorum vacationis pro rata temporis, vſque ad diem, quo prouiſi per nos de eiſdem beneficijs, & Monaſterijs vigore literarum noſtrarum ſub plumbo illorum poſſeſſionem de manu dilecti filij Magiſtri Pauli Odeſchalchi Notarij, & in dicto Regno Nuncij, & collectoris noſtri, quem per alias noſtras literas Commiſſarium ad capiendum poſſeſſionem beneficiorum & Monaſteriorum huiuſmodi deputauimus, habuerint, & acceperint, & aliter capta poſſeſſio nullius ſit roboris, vel momenti, ac prouiſis ipſis nullum ius per eam acquiri, neque eis vllatenus ſuffragari poſſit, eidem Cameræ Apoſtolicæ authoritate Apoſtolica tenore præſentium applicamus, incorporamus, & appropriamus illaq. applicata, incorporata & appropriata eſſe, & fore, & ad illam ſpectare, & pertinere, nullumq. præter nos, & dictam Cameram, aut ipſum Paulum Nũcium, & Collectorem, aut ab ipſo deputatos Subcollectores, ea percipere exigere, aut aliàs ſe in illis intromittere poſſe aut debere, ſtatuimus, & ordinamus; & nihilominus ne aliquod impedimẽtum huic noſtræ ordinationi occurrat, quibuſuis Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum Ordinarijs in virtute Sanctæ Obedientiæ, ac ſub ſuſpenſionis à diuinis & interdicti ingreſſus Eccleſiæ quo ad Archiepiſcopos, & Epiſcopos, quo ad verò alios inferiores, etiam ſub excõmunicationis, & alijs arbitrij noſtri, & quo ad omnes, ſub priuationis facultatis conferendi beneficia in eorum menſibus pro tempore vacantia, pœnis, diſtrictè præcipimus, & inhibemus, ne beneficia diſpoſitioni Apoſtolicæ reſeruata, ſeu affecta, prædicta quouis prætextu, cauſa, aut quæſito colore cuiquam conferre, ſeu de illis prouidere quoquomodo audeant, vel præſumant; ſicq. in præmiſſis omnibus, &c. Non obſtantibus, &c.

DE ELECTIONIBVS AD REGIMINA MONASTERIORVM Præpoſiturarum, & aliarum dignitatum Conuentualium.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus noſter dominus Pius Diuina prouidentia Papa IV. Ad cuius peruenit notitiam, quod licet aliàs omnia monaſteria virorum, valorem ducentorum florenorum auri communi æſtimatione excedentia, necnon Prioratus, Præpoſituras, ac alias dignitates Conuentuales, & Præceptorias generales, ordinum quorumcumque diſpoſitioni ſuæ generaliter reſeruauerit, ac propterea illorum prouiſiones, & ad ea quæ ſpeciali priuilegio eligẽdi ſibi per Sedem Apoſtolicam conceſſo ſuffulta ſunt, Canonice factarum electionum confirmationes, ad Sanctitatem ſuam, & dictam Sedẽ pertinere noſcantur: nihilominus pleríque Religioſi cæcâ nimis ambitione agitati, partim electiones de ſuis perſonis ad Monaſteria, Prioratus, & alias dignitates Cõuentuales huiuſmodi, vel priuilegium eligendi prædictum habeant, vel illo careant, nullo iuris ordine ſeruato, nullaq. boni, vel æqui ratione habita temere fieri factaſq. per ordinum ſuperiores, aut locorum Ordinarios, de facto confirmari; partim vero nedũ priuſquã electiones de ſe ad Monaſteria, & alias Conuentuales dignitates eligẽdi priuilegio ſuffulta, factæ, ritè confirmentur: ſed ne electi quidem canonicè, ſe in regimine, & adminiſtratione tam in ſpiritualib. quam temporalibus Monaſteriorum, aliarumq. dignitatum vacantium eorundem, ac illorum bonorum immiſcere non verentur, in animarũ periculum, au-

thori-

thoritatis Apoſtolicæ contemptum, & plurimorum ſcandalũ: Volens tantis qui paulatim in religioſos irrepſerũt abuſibus, & auſibus nimis licentioſis aliquando, ſicut par eſt, occurrere, ſuamq. Sedi præfatæ prærogatiuam aſſerere, omnes, & ſingulas electiones quarumuis perſonarum ad regimina Monaſteriorũ, Prioratuum, Præpoſiturarum, & aliarum dignitatum Conuentualium, ipſarumq. electionum confirmationes per quoſcumque cuiuſuis ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis exiſtant, & quauis etiam Archiepiſcopali, Patriarchali, aut maiori præfulgeant dignitate, hactenus ſic præſumptas, nullas, & inualidas, ac pro nullis, inualidis, & prorſus infectis habendas eſſe, perſonaſq. ſicut præfertur electas, & cõfirmatas, Monaſteria, aliaſq. dignitates huiuſmodi ſine legitimo titulo poſſediſſe, & poſſidere, nec non illorũ fructus, redditus, & prouentus, indebitè percepiſſe, & percipere. Ac perſonas ipſas ad abſolutionem, & habilitationem ſuper his, necnon confirmationẽ electionũ de ſe factarum à Sanctitate ſua ſeu Romano Pontifice pro tpe exiſtente, aut Sede prædicta infra ſex mẽſes à data præſentiũ cõputandos, impetradũ, ac literas Apoſtolicas ſuper huiuſmodi confirmatione in totum expediendum omnino teneri declarauit. Et nihilominus hac ſua perpetuo valitura Conſtitutione ſtatuit, & ordinauit, quod nullus de cetero ſe in regimine, & adminiſtratione Monaſterij, vel alterius dignitatis Conuentualis, ad quod, ſeu quam, illum eligi contigerit in ſpiritualibus, vel temporalib. antequam ritè celebrata electio a Sanctitate ſua, aut Romano Pontifice pro tpe exiſtente, & ſede prædicta confirmata, & literę Apoſtolicę deſuper expeditę fuerint, per ſe, vel alium in toto, vel in parte quouis quæſito colore immiſcere, aut ad illud, vel iſtã, ſe recipi facere, vel alias ſe pro eius pręlato gerere præſumãt.

Decernens omnes, & ſingulos qui ſecus fecerint, iure ſi quod illis ad Monaſteria, vel eorum regimina, & adminiſtrationes, ac alias Conuentuales dignitates per electionẽ huiuſmodi quæſitum fuerit, eo ipſo priuatos, & deinceps ibi: ineligibiles eſſe, ipſaq. Monaſteria, & alias dignitates ab eadem Sede impetrari poſſe; qui verò ſimiles electiones confirmare præſumpſerit, etiam eo ipſo ſuperiores ordinum videlicet ſuis dignitatibus priuatos; ordinarij autem locorum etiam ſi Archiepiſcopali, & maiori pręcellant dignitate, ingreſſum Eccleſię interdictum, eoſq. ab Eccleſiarum ſuarum regimine, & adminiſtratione ſuſpenſos exiſtere.

Placet publicetur, & deſcribatur. I.

Lecta, & publicata fuit, præſcripta regula Romæ, in Cancellaria Apoſtolica, Anno Incarnationis Dominicę Milleſimo, quingenteſimo ſexageſimo quarto Die vero Martis vltima menſis octobris, Pontificatus præfati S. D. N. Papæ Anno Quinto.

Ann. Homellius Cuſtos.

BENEFICIORVM RESIGNATIONES.

Cõgruit tit. de renũciat.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, beneficium potuiſſe olim reſignari ſimpliciter in manib. collatoris, c. admonet, de renunc. gl. in Clem. vnica, in verbo, manibus, eo. tit. & in c. de regularibus, in ver. dimittant, de ſimon. Mãdoſ. in Praxi Signat. gratiæ, in ver. reſignatio non tamen ad fauorẽ quia eſſet ſimonia, gl. & Abb. in c. ex parte nu. 4. de off. deleg. & in c. cum vniuerſorum, num. 5. de rer. permut. niſi fieret in manibus Papę ſecundũ ſtylum Curiæ à multis ſeculis ſeruatum

tum

tum, à quo tamen cœpit recedere Greg. XIII. qui permiſit, vt vna cũ renunciatione vnius, præſentetur petitio alterius, cui renuncians vellet coferri. Nauar. in Man. Conf. c. 23. ſub nu. 107.

Sed poſtea Pius V. ſuſpendit facultates, & authoritates conferendi beneficia per reſignationem, ſeu permutationem vacantia, in manibus quorumcumque Ordinariorum, vt patet ex eius Conſtitutione publicata Romæ die 8. Auguſti 1567. incip. Officium creditæ, fol. 992. in Bullario.

Deinde idẽ Pius V. relaxauit ſupradictã prohibitionem, de non admittendis reſignationibus per Ordinarios, cũ modificationibus, vt ex altera eius Conſtitutione publicata Romæ die 10. Aprilis 1568. fol. 1014. Incip. Quanta Eccleſię Dei incõmoda. Præallegatæ duæ Conſtitutiones Pij V. ſunt ſequentis tenoris.

Bulla Eiuſdem S. D. N. PII. Papæ V. Relaxationis prohibitionis de non admittendis Reſignationibus per Ordinarios, cum modificantibus.

OFFICIVM creditæ nobis adminiſtrationis expoſcit, vt non ſolum corrigamus ea, quæ perperam attentantur, verũ ẽt ne in futurum illa contra Eccleſiaſticã puritatẽ attentari poſſint, debita animaduerſiõne prouideamus. Sanè cum, ſicut accepimus, in reſignationibus, & permutationibus quæ tã apud Sedem Apoſtolicam, quã in partibus in Ordinariorum manibus fiunt, quamplurimi abuſus irrepſerint, Nos volẽtes huiuſmodi abuſus ab Eccleſia Dei tollere, & futuris reſignationum, & permutationum admiſſionibus eã normam præſcribere, qua ſanctuarium Dei hominũ pactionibus tradi non poſſit, ac vt omnis ſimoniæ labes, & fraudis ſuſpicio, in beneficiorũ eccleſiaſticorũ prouiſionibus abſit, decernimus ſupplicationes beneficiorũ quorumcũque reſignationum, ſeu permutationẽ continentes, donec per nos illarum admittendarũ modus præſcriptus fuerit, vlterius non per modernos, & pro tẽpore exiſtentes Cardinales, & alios ſignaturæ noſtrę gratię præfectos, vt antea, ſed per nos tãtum, manu noſtra ſignari debere. Et ne, dũ præmiſſis occurrere intendimus, & à ſignaturæ noſtrę præfectis ab illis abſtinendum cenſuimus, locorum Ordinarij, ceteriq. beneficiorum Eccleſiaſticorũ inferiores Collatores præfati, vt antea à pleriſque eorũ factum eſſe audiuimus, ita ſe fiducialiter cũ ijs, qui in eorũ manibus beneficia eccleſiaſtica reſignant, vt non niſi illis, quos ipſi nominauerint, aut pro quib. interceſſerint ea conferant, & de eis prouideant, vel diſponãt, ac quos Eccleſiæ plus poſſe cognoſcunt, negligãt, & cõtemnant, Apoſtolica authoritate, adde Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac noſtra Cõſtitutione omnibus, & ſingulis dilectis filijs noſtris, & Sedis Apoſtolicę Legatis, Nuncijs, ac Venerabilib. fratrib. Patriarchis, Primatib. Archiepiſcopis, Epiſcopis, ac quorumuis Cathedraliũ, & Cõllegiatarum Eccleſiarum Capitulis, Abbatib. ceteriſq. alijs quorumuis beneficiorũ Eccleſiaſticorum quomodcumque qualificatorũ inferioribus Collatoribus, ad quos de iure, vel conſuetudine eorundẽ beneficiorũ reſignationes, ſeu permutationes admittendi facultas ſpectat, & pertinet, quacumque dignitatis prærogatiua etiã Cardinalatus honore fulgentibus, prohibemus, ne poſthac, donec debitus modus, vt pręmittitur, ſtatuatur, ac decernatur, quorũuis beneficiorum Eccleſtaſticorum, tã ſeculariũ quã quorumuis ordinũ regularium, qualitercumque qualificatorum etiam ſi iuris patronatus, & ad quorumuis pręſentationem, nominationem, electionem, & quamuis aliam diſpoſitionẽ pertineant, reſignationes, ſeu permutationes recipiant,

piant,vel admittant,neque beneficia eadẽ tamquam per reſignationem vacãtia,quibuſuis perſonis cõferant,vel de eis ꝓuideant, aut quomodolibet diſponant. Nos enim beneficiorum præfatorum collationes, aut quaſuis alias diſpoſitiones per eoſdem factas,nullas,irritas,& inanes,nullumque ius,aut titulum etiam coloratũ,tam in petitorio, quã poſſeſſorio prouiſis tribuere, ac ipſos ſic prouiſos ad eadẽ beneficia eccleſiaſtica obtinenda perpetuo inhabiles fore,& eſſe: ac omnes, & ſingulos Collatores præfatos, in collatione,ꝓuiſione,& diſpenſatione beneficiorũ,in eorum manibus ſic reſignatorum,quouis prætextu etiã deuolutionis vacãtium,ſe intromittere nullatenus poſſe, beneficiaq. præfata tamquã verè vacantia,per nos, & Sedẽ Apoſtolicã, & quouis eorundem Collatorũ in quorum manibus, contra huiuſmodi noſtrã prohibitionem, reſignationes,ſeu permutationes factę fuerint,Superiores, nullo alio deuolutionis ordine ſeruato,ſed qđ locus ſit pręuẽtioni cõferri, & de ijs prouideri,ac diſponi liberè,& licitè poſſe; Et ſic per quoſcumque Iudices, etiã cauſarũ Palatij Apoſtolici Auditores,ſublata eis,& eorũ cuilibet quauis aliter iudicãdi, & interpretãdi facultate,iudicari & definiri debere, ac irritum & inane ſi ſecus ſuper ijs à quoquã quauis authoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari,ſtatuimus atque decernimus. Nõ obſtantibus Cõſtitutionibus,& ordinationibus Apoſtolicis, etiã iuramẽto, cõfirmatione Apoſtolica vel quauis firmitate alia roboratis,ſtatutis, & conſuetudinibus, etiã immemorabilibus, priuilegijs quoque Indultis, & literis Apoſtolicis, quibuſuis in genere, vel in ſpecie quomodolibet conceſſis, confirmatis, & ſæpius innouatis,quibus omnibus, etiã ſi de illis,eorumq. totis tenorib. ſpecialis,ſpecifica,expreſſa,& indiuidua mentio habenda eſſet,eorum tenores,ac ſi de verbo ad verbũ inſererentur præſentibus pro ſufficienter expreſſis habẽtes,illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, ceteriſq. cõtrarijs quibuſcũque. Ceterũ quia difficile foret præſentes literas ad ſingula quæque loca, in quibus opus, fuerit, deferri, volumus ẽt ac decernimus, quod præſentiũ tranſumptis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis,& ſigillo alicuius perſonæ indignitate Eccleſiaſtica conſtitutę munitis,eadem prorſus fides in iudicio,& extra adhibeatur,quæ præſentibus adiberetur,ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ; quodq. literæ ipſæ in Cancellaria Apoſtolica publicentur,ac omnes ita afficiant,& arctent,ac ſi illis perſonaliter intimatæ fuiſſent. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ prohibitionis,ſtatuti,derogationis, decreti, & voluntatis infringere,vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit,indignationem Omnipotentis Dei,ac Beatorũ Petri & Pauli Apoſtolorum eius,ſe nouerit incurſurum; Datum Romæ Apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Mileſimo quingenteſimo ſexageſimo ſeptimo,ſexto Idus Auguſti,Pontificatus noſtri anno ſecundo.

B.Cyrillus.

H.Cumin.

Regiſtrata in Secretaria Apoſtolica.

Lectæ,& publicatæ fuerũt retroſcriptæ literæ Romę in Cancellaria Apoſtolica Anno Incarnationis Dominicæ mileſimo quingenteſimo ſexageſimo ſeptimo; Die vero Lunæ XVIII. Menſis Auguſti, Pontificatus Sanctiſſ. D.N.D. Pij diuina prouidentia Papæ V. anno ſecundo.

Bulla

Della S. D. N. Pij Papa V. Relaxationis prohibitionis de non admittendis Reſignationibus per Ordinarios, cum modificationibus.

Pius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

QVANTA Eccleſiæ Dei incommoda omni tempore attulerit, & nunc quotidie magis afferat miniſtrorum in eam ingreſſio vitioſa, iã latè perſpici int, & cũ mœrore expendãt Præſules omnes, & paſtores, quando hæc pernicies ceterarũ omnium maxima, tam multas orbis Eccleſias impie violarit. Quia verò hoc malum cũ in ceteris frequens, tum maxime in beneficiorum, & officiorũ eccleſiaſticorum dimiſſione admittitur, nemini moleſtum, eſſe debet, quod pridem de reprimendis quotidianis fraudib. quæ hac in re frequẽtiores internoſcũtur, certã aliquã rationem tandem inituri, officij noſtri partes in prohibenda omnibus interim reſignationũ huiuſmodi receptione paulo ſeuerius interpoſuerimus, omneſq. beneficiorum interim reſignãdorum diſpoſitiones quæ fierẽt, in irritum reuocauerimus, ac etiam decreuerimus nullum per eas in illis ius, neque titulum, vel coloratum tam in peritorio, quã in poſſeſſorio ipſis prouiſis tribuere, quin etiam eos ad illa deinceps obtinẽda perpetuo inhabiles fore; Collatores verò aliàs in illorum diſpoſitione etiam tanquam deuolutionis iure ſeſe interponere nõ poſſe, ſed de eis vt verè vacãtibus, ſiue per Rom. Pont. ſiue alios collatorum eorũdem ſuperiores, vti pręuentũ eſſet, liberè prouideri. Nunc autem intendentes inſtitutũ hoc noſtrum, quo ſanctuarium Domini cupimus illibarũ authore Domino perſequi, ac ſimul quãtum in nobis eſt cauere, ne reſignationes ipſæ dehinc pro cuiuſque arbitrio, nulliſq. vel certè leuibus cauſis paſſim, & temerè admittãtur, prohibitionem, & alia prędicta, ac cetera omnia noſtris ſup his literis contenta, catenus relaxamus, vt poſthac Epiſcopi, & alij facultatem habẽtes eorũ dumtaxat reſignationes recipere & admittere poſſint, q aut ſenio cõfecti, aut valetudinarij, aut corpore impediti, vel vitiati, aut crimini obnoxij, cenſuriſq. eccleſiaſticis irretiti, aut nequeũt, aut nõ debẽt Eccleſiæ, vel beneficio inſeruire, ſeu qui vnũ aliud vel plura beneficia obtinuerint, vel quos ad aliud contigerit promoueri, Religionẽ quoque ingreſſuri, vel matrimoniũ cõtracturi, ſi ſtatim poſtea id re ipſa exequantur; Denique, cũ quis ex alijs caſibus acciderit, qui Cõſtitutione felicis recordationis Innocẽtij Papę iii. de dimittendis cathedralibus eccleſiis, edita cõtinentur. Qui etiã ob capitales inimicitias nequeũt vel nõ audeãt in loco beneficii reſidere ſecuri. Sed nec horum vllus ſacro ordini mancipatus, niſi religionẽ ingreſſurus valeat vllo modo beneficium, vel officiũ eccleſiaſticũ reſignare, niſi aliunde ei ſit, quo in vita poſſit commodè ſuſtentari. Ad hæc beneficiorum, & officiorũ permutationes admittere, quę Canonicis ſanctionibus, & Apoſtolicis Cõſtitutionibus permittuntur. Caueant autem Epiſcopi, & alii prædicti, itemq. omnes electores, præſentatores, & patroni, tam eccleſiaſtici, quam laici quicũque ſint, ne verbo quidem, aut nutu, vel ſigno futuri in huiuſmodi bñficiis, & officiis ſucceſſores, ab ipſis reſignãtibus, aut aliis eorum ſignificatione vel hortatu deſignẽtur, aut de his aſſumẽdis promiſſio inter eos, vel etiã intentio qualiſcũque intercedat. Ceterũ præcipimus, atque interdicimus, ne ipſi Epiſcopi, aut alii collatores de beneficiis, & officiis reſignandis prædictis, aut ſuis, aut admittentium cõſanguineis, affinibus, vel familiaribus, etiã per fallacẽ circuitum multiplicatarum in

extraneos collationũ audeant prouidere, quod ſi ſecus, ac etiam quidquid præter, vel contra formam prędictorum fuerit a quocumque temere attẽtatum, id totum ex nunc vires, & effectum decernimus non habere. Qui vero cõtra fecerint, vt in eo in quo deliquerint puniãtur, a beneficiorũ, & officiorũ collatione, necnõ electione, pręſentatione, confirmatione, & inſtitutione, prout cuiqúe cõpetierit, tãdiu ſuſpenſi remaneant, donec remiſſionẽ a Romano Pontifice meruerint obtinere, & qui talia beneficia ſeu officia receperint, eos prędictis pęnis volumus ſubiacere. Et nihilominus in eos, qui ſic ſuſpenſi cõferre, eligere, pręſẽtare, cõfirmare, vel inſtituere auſi fuerint, excõmunicationis quo ad perſonas, quo vero ad Capitula, & Cõuẽtus a diuinis ſuſpẽſionis ſentẽtias ipſo facto promulgamus; quibus etiã nullus alius quã ipſe Romanus Pontifex ſiue abſolutionis, ſiue relaxationis gratiã (excepto mortis articulo) valeat impertire Prohibitione, & literis noſtris prædictis, nihilominus in ceteris omnibus perpetuo valituris. Nõ obſtãtibus quibuſcũque priuilegijs, & ĩdulgẽtijs, & literis Apoſtolicis generalibus, & ſpecialibus quibuſcũque Epiſcopis, & alijs ſuperioribus, ac inferioribus eccleſiarũ prælatis, necnõ Eccleſijs, Monaſterijs, & Capitulis, Cõuentibus, Colegijs, & Vniuerſitatibus, eorumq. & alijs perſonis etiam Regia, & Imperiali maieſtate præditis, ſub quacũque verborũ forma & cõceptione conceſſis, per quæ effectus præſentium impediri poſſet, quomodocũque vel differri, ēt de eis ipſorumque totis tenoribus ad verbum, ac de proprijs nominibus eorũ, nec nõ Eccleſijs Monaſterijs, locis ordinibus, & dignitatibus de quibus nec nõ cauſis propter quas illa cõceſſa ſunt, ſpecialẽ & expreſſã pręſentibus fieri oporteret mentionum. Ceterũ iubemus eaſdem præſentes ad valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorũ de Vrbe, & in acie Cãpi Floræ publicari & earũ exempla affigi volumus, eaſq. eas ſic publicatas omnes, & ſingulos perinde afficere, & obligare ac, ſi illis ipſis fuiſſent ſingulariter intimatę; exęmplis quoque prędictis etiã impreſſis, manuq. Notarij publici, & ſigillo prælati Eccleſiaſtici vel eius Curiæ obſignatis, eandem prorſus ſidẽ adhiberi, quę ipſis præſentibus ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ relaxationis, pręcepti, interdicti, decreti, promulgationis, iuſſionis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſũpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quintegeſimo ſexageſimo octauo, Kal. Aprilis, Pontificatus Noſtri Anno Tertio.

Cæſ. Glorierus.

H. Cumyn.

Regiſtrata apud Cæſarem Secretarium.

Anno à Natiuitate Domini Milleſimo quintegeſimo ſexageſimo octauo, Indictione vndecima, die verò decima menſis Aprilis, Pontificatus Sãctiſſimi in Chriſto Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. anno 3. Retroſcriptę literę Apoſtolicę, affixę, & publicatę fuerũt ad valuas Baſilicę Principis Apoſtolorum de Vrbe, & in acie Campi Florę, dimiſſis ibidem eorundem exemplis affixis, per nos Iulium Parinum, & Ioan. Andream Panizzam prælibati Sanctiſſimi D. N. Papæ Curſores.

Bartholomæus Sottocaſa Magiſter Curſorum.

ROMÆ, Apud Hæredes Antonij Bladij, impreſſores Camerales.

Poſt

Poſt hæc Epiſcopi, & alij facultatem habentes eorum duntaxat reſignationes recipere, & admittere poſſint, qui aut ſenio confecti, aut valetudinarij, aut corpore impediti, vel vitiati, aut crimini obnoxij cenſuriſq; eccleſiaſticis irretiti, aut nequeunt, aut non debent eccleſiæ, vel beneficio inſeruire, qui vnum aliud, vel plura beneficia obtinuerint, vel quos ad aliud contigerit promoueri. Religionem quoque ingreſſuri, vel matrimonium contracturi ſi ſtatim poſtea id re ipſa exequantur. denique cum quis ex alijs caſibus acciderit qui conſtitutione fel. recor. Innocentij Papæ III. de dimittendis Cathedralibus Eccleſijs edita continentur. Qui etiam ob capitales inimicitias nequeunt, vel non audent in loco beneficij reſidere ſecuri; Sed nec horum illus ſacro ordini mancipatus, niſi religionem ingreſſurus valeat vllo modo beneficium, vel officium eccleſiaſticum reſignare, niſi aliunde ei ſit quo in vita poſſit commode ſuſtentari. Ad hæc beneficiorum, & officiorum permutationes admittere quæ Canonicis ſanctionibus & Apoſtolicis Conſtitutionibus, permittuntur. Caueant autem Epiſcopi, & alij prædicti, itemq. omnes electores, præſentatores, & patroni tam Eccleſiaſtici, quam Laici, quicumque ſint, ne verbo quidem, aut nutu, vel ſigno futuri in huiuſmodi beneficijs & officijs ſucceſſores ab ipſis reſignantibus, aut alijs eorum ſignificatione vel hortatu deſignentur, aut de his aſſumendis promiſſio inter eos, vel etiam intentio qualiſcumque intercedat.

Ceterum præcipimus atque interdicimus, ne ipſi Epiſcopi, aut alij collatores, de beneficijs & officijs reſignandis prædictis. aut ſuis, aut admittentium conſanguineis, affinibus, vel familiaribus, etiam per fallacem circuitum multiplicatarum in extraneos collationum, audeant prouidere: quod ſi ſecus, ac etiam quidquid præter, vel contra formam prædictorum fuerit à quocumque temerè attentatum, id totum nunc vires & effectum decernimus non habere.

Qui vero contra fecerint vt in eo in quo deliquerint, puniantur, à beneficiorum, & officiorum collatione necnon electione. præſentatione, confirmatione, & inſtitutione, prout cuique competierit, tamdiu ſuſpenſi remaneāt, donec remiſſionem à Rom. Pont. meruerint obtinere; & qui talia beneficia, ſeu officia, receperint, eos prædictis pœnis volumus ſubiacere. Et nihilominus in eos qui ſic ſupenſi conferre, eligere, præſentare, confirmare, vel inſtituere auſi fuerint, excommunicamus quo ad perſonas, quo verò ad Capitula, & Conuentus à diuinis ſuſpenſionis ſententias ipſo facto promulgamus, quibus nullus alius quam ipſe Rom. Pontif. ſiue abſolutionis, ſiue relaxationis gratiam (excepto mortis articulo) valeat impartire, prohibitione, & litteris noſtris prædictis nihilominus in ceteris omnibus perpetuo valituris. Non obſtantibus, &c.

Hæc Conſtitutio latiſſimè declaratur per Pariſium in tract. de reſignat. benefic. p. 1. lib. 5. q. 6.

Decreto Concil. Trid. ſeſſ. 21. c. 2. de reform. prouiſum eſt, quod ordinatus ad titulum beneficij illud reſignare non poteſt, niſi facta mentione, quod ad illius beneficij titulū ſit promotus, neque ea reſignatio admittatur, niſi conſtito, quod aliunde viuere commodè poſſit, & aliter facta reſignatio nulla ſit.

AD maiorem dilucidationem Bullæ Pij V. relatæ in fol. 104. ſciendum eſt, exſtare declarationem, quam ex authentico habuimus, videlicet. Nos Hieronymus tit. Sancti Pancratij S. R. E. presbyter Cardin. Matthæus Fidem facimus, & atteſtamur in libris Sacræ Congregationis Concilij, quæ apud nos aſſeruantur, adnotatum eſſe, quod fel. rec. Greg. XIII. declarauit, beneficia iuris patronatus non comprehen-

Digitized by Google

di in §.cęterum, contento in Conſtitutione ſanctæ mem. Pij V. relaxāte prohibitionem de non admittendis reſignationib. quo §. prohibetur Epiſcopis beneficia in eorum manibus reſignata, eorum, aut reſignantium affinibus, conſanguineis, vel familiaribus conferre.

Hieron. Card. Mattheius. *Locus ſigilli.*

Quæ fides facta fuit ad requiſitionem Reuerendiſſimi Archiepiſcopi Salernitani.

ADDITIO. Recolligendo huiuſmodi cauſas, ex quibus Ordinarij poſſunt beneficiorum reſignationes admittere. Prima eſt, quando beneficiatus volens reſignare eſt ſenex; & quiſnam dicatur ſenex; Communis opinio eſt, hoc remitti iudicis arbitrio conſiderata qualitate perſonarum, propter complexionum diuerſitatem, vt per Menoch. de arb. iud. Caſu 59. Pariſ. loco ſuperius allegato, nu. 7.

Secunda cauſa eſt infirmitas volentis reſignare beneficium; quis autem dicatur valetudinarius, comm. Doctorum ſententia eſt, hoc etiam iudicis arbitrio relinqui. Menoch de arbit. iud Caſu 60. eſſet talis in terminis noſtris, qui ab aliquo malo corporis affectu adeo frequenter vexatur, quod non poſſit muneri ſibi iuncto ſatisfacere. Pariſ. ibidem, nu. 12.

Tertia cauſa eſt quando beneficiatus eſt corpore impeditus, & impedimentum eſſet tale, vt non poſſit præſtare id, ad quod tenetur, vel aliàs ipſi Ordinario videretur eſſe ſufficiens. Pariſ. vbi ſupra, nu. 32. qui hoc ſuperius exemplificat in octo morborum generibus, videlicet in leproſo, in ſcabioſo herculeo, in paralitico, in apoplectico, in habente morbū Comitialem, in lunatico, in laborante morbo Gallico producente vlcera per corpus, in habente manus tremulas, vel chiragram continuam, quorum morborum genera late explicat Maiol. de irregul. lib. 2. c. 15. 16. 18. 19. & 24.

Quarta cauſa eſt, quando beneficiatus eſt corpore vitiatus, vbi Pariſ. nu. 26. vſque ad 54. exemplificat in ſex corporis deformitatibus. ſ. in cæco, in claudo, in habente pedem fractum cum magna deformitate, in habente manum mutilam, vel articulatas manus ad vtendum inefficaces, in habēte crus penitus abſciſſum, aut adeo cōtractum, vt ligneo pede ſit opus, in gibboſo, & tandem ſecundum eum in diminuto qualibet parte corporis notabili quos defectus fuſius proſequitur Maiol. de irregul. lib. 1. c. 14. & 19. & quæ ſit ratio huius Conſtitutionis in hac parte, vide per Paul. Fuſc. in tract. de viſitat. lib. 2. cap. 28. num. 18. accedit etiam quia aliquando hi diuinis miniſterijs tractandis impotentes ſunt, ideoq. recta ratione conſtitutum fuiſſe tradit Menoch. de arb. iud. Caſu 226.

Quinta cauſa eſt. ſi beneficiatus eſt crimini obnoxius, vbi Pariſ. nu. 58. exemplificat in caſibus in quibus ob crimen commiſſum veneris beneficio priuandus, videlicet, in homicida, in ſimoniaco, in adultero, in concubinario, qui poſt admonitionem non reſipiſcit, in ſuſtinente excommunicationem per annum, in periurio, & in blaſpheme; & ratio huius Conſtitutionis in hac parte erit, quia ad eorum priuationem etiam iura conueniunt quæ aſſignare videtur Fuſc. de Viſit. lib. 2. c. 28. num. 25.

Quæſtio tamen eſt, an iſti crimnoſi inquiſitione pendente, quando in ſententia ex deductis venirent priuandi beneficijs, poſſint illa reſignare tam coram Papa, quam coram Ordinario; & quod ſimpliciter poſſunt etiam poſt receptas probationes & cōcluſum in cauſa, c. dudum. el 2. in fine & ibi Doct. de elect. Rebuff. in Praxi in tit. de modis amit. beneficia, Boer. deciſ. 206. num. 3. modo fiat mentio criminis & proceſſus incepti, niſi crimen illud renunciantem indignum non redderet. Pariſ. in d. tract. de reſignat. benef. tomo 1. lib. 3. q. 16. nu. 23. quod amplia etiam pendente appellatione

pellatione à ſententia priuationis. Cuius ratio erit: quia ſententia non priuat ſine executione, per text. in l. qui à latronibus, §. vlt. ff. de teſtament. quæ per appellationem ſuſpenditur. Lap. Alleg. 2. modo fiat mentio priuationis, ſecundum veriorem, & tutiorem opinionem. Pariſ. in d. quaſt. num. 23. Ad fauorem autem alterius non poſſunt in duobus caſibus. Primus eſt, poſtquā eſt concluſum in cauſa, ita vt nihil reſtet niſi proferenda ſententia; & eſt Communis opinio, referente Pariſ. in ead. q. 16. ſub n. 46. & rationem aſſignante: quia tunc renunciatio iudicatur doloſa, & malitioſa, & ſic elideretur iudicium, arg. text. in c. 2. de renunc in 6. Secundus caſus eſt, poſtquam tales inquiſiti ſciuerint impetrationem factam à tertio de eorum beneficijs in euētum priuationis, Boer. deciſ. 20. nu. 8. Lancelot. de Attentat. c. 5. nu. 10. cenſeretur enim facta in fraudem & præiudicium impetrantis, cui eſt ius quæſitum ad illa beneficia, de quorum vacatione ſperatur, c. ſi poſtquam de preb. in 6. c. fin. de conceſſ. preb. eod. lib. huiuſq; impetrationis in hoc caſu Communem, quotidianam praxim inſinuat Pariſ. in d. q. 16. num. 37.

Huius occaſione quæro? An ob delictum occultum, ob quod quis eſſet beneficio priuandus, poſſit ipſe crimínoſus beneficium tuta conſcientia retinere, an verò illud reſignare teneatur. R. quod non tenetur reſignare, cum nemo teneatur pœnam exequi contra ſeipſum, & pœna etiam ipſo iure ſtatuta in foro conſcientiæ locum non habeat gl. Cōmuniter recepta in c. fraternitatis, 12. q. 2. Couar. notab. in 4. lib. Decret. parte 3. §. 8. nu. 10. cum ſuis extenſionib. Nau. in Man Conf. cap. 23. nu. 66. & ſeq. Limita, niſi initium eſſet vitioſum, quale eſſet ingreſſus ſimoniacus, intruſio in beneficio, cap. eum qui, de præben. in 6. & ibi Gemin. & ſimilia. Secundo limita, niſi à iure addatur vt etiam in foro conſcientiæ non poſſit illud retinere; pro hoc habeo text. Concil. Trident. loquentem de fructibus beneficij pro rata temporis abſentiæ non retinendis tuta conſcientia, alia etiam declaratione non ſecuta, ſeſſ. 23. de refor. c. 1. verſ. ſi quis autem. Tertio limita, ſi ab ipſo iure declaretur inhabilis ad illud obtinendum, vt in eod. Conc. Trid. ſeſſ. 25. de ref. cap. 14. ceteriſq. Conſtitutionibus hac verborum, forma loquentibus.

Rurſus quæro. Quomodo ſit intelligenda priuatio beneficij propter crimen ipſo iure à Canone facta? Reſpondetur, vt non aliter ſortiatur effectū, niſi prius per ſententiā à iudice declaretur, ipſum reum illius criminis eſſe culpabilem, per text. in cap. cum ſecundum leges, de hæret. in 6. & per Regulam generalem quā in hoc facit Ioan. Andreas in cap. 1. nu. 10. de homic. in 6. Gomeſ. in Reg de ann. poſſeſſore quæſtione 52. & dictum fuit ſatis notabiliter ſuprà, in verbo, Alienatio ſub nu. 49. Amplia etiam ſi crimen eſſet notoriū & eius author, prout indiſtincte tenet Couar. dicens, quod ita praxis recepiſſe videtur, in repet. capit. Alma mater, de ſent. excom. in 6. par. 1. §. 2. num. 9. in fine, intelligendo ante declarationem poſſe conferri beneficium tamquam ipſo iure vacans, licet non poſſit poſſeſſio auferri ab ipſo poſſidente, donec lata ſit ſententia declaratoria ſecundum Ripam in cap. ſæpè. de reſtit. ſpoliat. col. pen. faciunt dicta per Nauar. conſ. 12. de hæret. in antiq. Limita, vt hoc non procedat, cum contrarium conſtet de mente legiſlatoris, & quādo priuatio beneficij non imponitur propriè vt pęna ſed vt quædam conditio, vel modus rei tradita, vt in terminis c. licet canon, de elect. in 6. Nau. in Man. Conf. c. 25. num. 118.

Quid ſi in ſententia condemnatoria ſuper crimine lata, nil fuerit dictum de priuatione beneficij? Reſpondetur quod niſi hoc in ea exprimatur, ipſe criminoſus nō eſt priuatus beneficio. Rebuff. in praxi de modo amitt. benef. n. 64. & eſt Cōis opinio teſtāte Pariſ. in ſuprad. q. 16. nu. 30. Limita, niſi tale eſſet crimen, per quod ipſo iure, & ipſo facto, id eſt ſimulatque commiſſū eſt crimen, beneficij priuatio irrogetur. Abb. in c.

inter dilectos, de exceſ. prælat. prope fin. & quoties Canon. vtitur verbis executionem denotantibus, de quibus latè Felin. in capit. Rodulphus, de reſcript. tunc enim ſufficit pronunciari reum illud crimen incurriſſe, vt locus ſit pœnæ priuationis beneficij. quæ etſi non exprimatur in ſententia, intelligitur poſita authoritate iuris, per text. in l. 1. ff. ad Turpil. & colligitur ex dictis Gemin. in c. 1. §. ſacris de homicid. in 6. Diaz, in Pract. Crim. 123. in verbo, Beneficijs priuari.

An autem Clericus criminoſus beneficioc priuatus, teneatur ad reſtitutionem fructuum à die perpetrati criminis, vide Felin. in c. de quarta, nu. 32. de præſcript. Diaz. loco prox. cit. Cou. in 4. lib. Decret. de ſponſal. par. 2. c. 6. §. 7. n. 8. & 9. Boer. deciſ. 98.

Denique ſciendum, iudices cauſarum criminalium concernentium priuationẽ beneficiorum, eorumq. affines, & familiares non poſſe beneficia illa impetrare, ex Bulla 20. Pij IV. incip. Cupientes, &c. relata infra in verſ. Beneficiorum priuatio.

Sexta cauſa eſt, quoties beneficiatus eſſet Cenſuris Eccleſiaſticis irretitus, de quib. in c. quærenti, de verb. ſignific.

Septima cauſa eſt quando beneficiatus nequit Eccleſiæ ſiue beneficio inſeruire, & exemplificat Pariſ. num. 93. in quolibet irregulari, clerico bannito, in dæmoniaco, & in muto effecto, de quibus vltimis plenè loquitur Maiol. de Irregul. lib. 1. cap. 26. & lib. 2. c. 15. in qua ſeptima cauſa includit etiam illos, qui, etſi poſſint, non tamen debent Eccleſiæ ſine beneficio inſeruire, ſub quo capite comprehenduntur primo clerici turpiter & ſcandoloſe viuentes. ſecundo lunatici; item patientes ſtomachi lãguorem, & ſic vomitum, de quo etiam per Maiol. lib. 1. cap. 27. Item illiterati, de quibus habetur in Concil. Trid. ſeſſ. 21. de ref. c. 6. idq. propter ſcandalum quod dant in ipſo ſeruitio ad quod ſunt obligati, & vltimo, ſecundum eum, num. 105. continentur habentes morbum caducum.

Octaua cauſa ex qua Ordinarij poſſunt recipere reſignationem beneficiorum, eſt, quando beneficiatus vnum aliud, aut plura obtinuerit beneficia quod prohibetur per Decretum Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. cap. 17. quando vnum eſt ſufficiens ad congruam ſuſtẽtationem ratione in eodem textu aſſignata, in verbis illis: Cum Eccleſiaſticus ordo, &c. ab eodem Pariſ. declarata num. 116. aliaſq. rationes tradit Alph. Hoied. in tract. de incompatib. benef. par. 1. c. 19. num. 2. qui Doctores aſſerunt contrafacientes mortaliter peccare iuxta gloſ. quam celeberrimam, & ad hoc receptam inquit Nauar. in Miſcellan. 62. de Orat. num. 1. & in conſil. 26. de præb. in antiq. in cap. dudum el 2. in verbo, retinere de elect. idq; amplia, vt nõ excuſet Communis obſeruantia in Contrariũ, etiam ſi eſſet tẽporis immemorabilis ex alleg. per Pariſ. num. 119. cum ſeqq. & per Hoied in d. capitulo 19. numero 9. Limita niſi in hoc cum aliquo adeſſet diſpenſatio, ex rationibus adductis per eum Pariſ. in eodem loco, nu. 125. & per Hoied. d. num. 9. & tunc an diſpenſatus in hoc ſine rationabili cauſa, ſit tutus quo ad Deum; Cõmmunis ſententia eſt quod non, teſte Couar. lib. 4. de ſponſal. parte 2. c. 6. § 9. nu. 9. in quam etiam deſcendit Abb. in c. exſtirpanda, § qui vero, nu. 43. de præb. & prædicti Doctores confirmant. Et quæ poſſet eſſe iuſta cauſa illa retinendi, & etiam diſpenſandi. vide Nauar. in Man. Conf. cap. 25. ſub nu. 128 & 129. & in conſil. 1. de Conſtitut. in antiq. ſub num. 40. Quod autem dicatur beneficium ſufficiens ad congruam ſuſtentationem, iuxta mentem dicti Concilij, quia hoc non eſt à iure definitum, & ſub certa Regula comprehendi non poteſt, cum illud quod reſpectu vnius dicitur magnum, reſpectu alterius dicitur paruum; Vera, & recepta ſententia eſt, referente Pariſ. ibidem, num. 132. hoc relinqui arbitrio Iudicis paulo plus, vel minus aſtimandum, per reg. l. 1. ff. de iure delib. & c. de cauſis, §. illis etiam, de off. deleg. conſideratis conſiderandis, ſ. qualitate perſonarum, locorum, & temporum,

porum,

Digitized by Google

porum, de quibus præter Nauar. loco citato latiſſimè habetur per Pariſ. & Hoied. in locis præalleg. Et an in indicanda beneficij ſuffic.entia, debeat haberi ratio bonorum patrimonialium ipſius beneficiarij? Reſpondetur negatiuè, ſtante Cõi opinione, quæ ſe habet poſſe clericum conſeruare proprium patrimonium, eiuſq. fructus & beneficij redditus in proprios vſus impendere; In quam ſententiam præter alios conſentiunt Innocent. & Abb. in c. Epiſcopus, de præb. Felin. in cap. poſtulaſti, de Reſcript. Franciſc. Sarment. in tract. de reddit. Eccleſ. par. 2. capit. 1. num. 18 Couar. in cap. 1. num. 2. de teſtam. Nauar. in Apolog. lib. de reddit. Eccleſ. quæſt. 1. monit. 30 eamq. poſt reſponſiones ad aliquas obiectiones, quibus Communis hæc ſententia improbatur firmat Alphonſ. Hoied, in d. cap. 19. num. 45. In quo animaduertendum, differentiam eſſe, an quis poſſit honeſtè, & ſic ſine penuria viuere, & an poſſit decenter, & commodè viuere, iuxta gloſ. notab. in capit. 1. §. ſane, verſic. abſque penuria, vbi Franc. & Gemin. de ſtatu Regul. in 6. Quam etiam ſequitur Panor. in cap. 2. num. 4. de inſtitut. & in cap. poſtulaſti, notab. 2. de Reſcript. ipſamq. ſolemnẽ in hoc prædicat. Nauar. in d. Miſcellan. 62. numero 8. aſſerens, illud dici ſufficere ad viuendum honeſtè alicui, quod ſufficit ad viuendum, ita vt non cogatur mendicare. & ſecundum hunc intellectum ex mente ipſius Nauar. loco citato, ad effectum vt quis poſſit ad Ordines Sacros promoueri, ex diſpoſitione Concil. Trid. ſeſſ. 21. de refor. cap. 12. Beneficium 50. aureorum Communiter ad honeſtè viuendum pro ſufficienti haberi, non autem ad commodè & decenter viuendum, ſecundum terminos in quibus loquimur. Idem confirmat Pariſ. vbi ſupra, num. 155.

Circa renunciationem beneficij, ad cuius titulum quis eſt promotus, qua ratione exprimi debeant illæ duæ qualitates, de quibus in Concilio, vide per Pariſ. in d. tract. tomo 1. lib. 2. q. 6. nu. 38. cum ſeq. Et quid ſi Ordinarius admiſerit huiuſmodi renunciationem contra formam Decreti Concil. Trid. Reſpondetur, à Sacra Congreg. eiuſdem Concil. reſolutum fuiſſe, referente eodem Pariſ. in proximè alleg. q. 6. ſub nu. 41. non poſſe prædictum Ordinarium eidem reſignanti beneficium, illud iam reſignatum reſtituere, collationemq. inde factam tenere, ipſumq. Ordinariũ teneri de proprio reſignanti vitæ neceſſaria ſubminiſtrare. iuxta diſt. cap. Epiſcopus, de præb. Illud autem non procedere in permutatione æquiualenti, eadem Congregatio cenſuit. Quid autem ſi quis ad titulum cuiuſdam beneficij ad ſacros ordines promotus & nihil aliud habẽs vnde viuere poſſet illud renunciauerit, reſeruata ſibi penſione centũ ducatorum, nulla facta mentione, quod ad titulum illius beneficij ſit ordinatus, num talis reſignatio ſit valida ſtante ſupra d. Concilij decreto; vide Nauar. ad partem affirmatiuam inclinantem, ratione vt ibi per eum, conſ. 23. de præb. in antiquis.

Nona cauſa eſt, quando contingeret beneficiatum ad aliud beneficium promoueri, quo caſu talis reſignatio non tam dicitur fieri propria voluntate, quam ex neceſſitate, per text. in c. de multa, de præb. & in Extrauag. Execrabilis, verſ. Qui vero deinceps, eod. titulo inter Communes. Hinc incidenter quæro? An, & quando per aſſecutionem alterius beneficij ipſo iure vacet primum? In quo Prima ſit Concluſio, quod habens beneficium curatum, ſi aliud curatum obtineat, ipſo iure vacat primum. vt in iuribus præalleg. & in cap. cum ſingula, de præb. in 6. cum alijs concord. Diaz. in ſuâ pract. Canon. c. 42. verſ. Beneficia plura poſſident. quia per diſpoſitionem Conc. Trid. ſeſſ. 7. de ref. cap. 4. & ſeſſ. 24. de refor. cap. 17. incompatibilia iudicantur eriq. ratio: clarum eſt enim in illis perſonalem reſidentiam eſſe neceſſariam, capit. quia nonnulli, de cler. non reſid. cum ſimilibus, & impoſſibile eſt, quem vno eodemq. tempore in diuerſis Eccleſiis reſidere poſſe Lap. Alleg. 116. num. 3. & cum regimen ac cura animarum ſit ars artium, capit. cum ſit ars, de ætate & qualit. Rebuff. in Praxi in titulo de

Quando per aſſecutionem alterius beneficij vacet primũ.

H 4 non

Digitized by Google

non reſiden. num. 20. ideoq. in hoc videtur electa induſtria perſonæ, & non poteſt regulariter per Vicarium deſeruire, argũ text. in l. inter artifices, ff. de ſolut. cap. fin. §. 1. de offic. deleg. cap. is cui, eod. tit. in 6. Abb. in cap. extirpandæ, §. qui verò, de præb. Quod verò non intelligatur procedere per ſolam gratiæ impetrationem ad ſecundum beneficium ſed poſt obtentam pacificam ipſius poſſeſſionem, Clem. Gratiæ, vbi Card. Zabar. quæſt. 12. de reſcript. Vel ſi acceptata collatione, per eum ſteterit, quo minus ipſam haberet, cap. commiſſa, de elect. in 6. & primum intelligitur vacare ipſo iure, ſic tamen, vt eius poſſeſſio alteri tradi non poſſit, niſi vocato primo poſſeſſore, cap. licet epiſcopus, de præb. in 6. Quæ verba, ipſo iure, in eo quod attinet ad hoc propoſitum pulchrè declarat Greg. Toloſ. in inſtitut. nou. rei beneficiar. capit. 25. num. 1. 2. & 3. Amplia hoc adeo eſſe verum, quod etiam poſt obtentam pacificam poſſeſſionem alterius beneficij incompatibilis, in quo quis iuſtè putabat ſibi ius eſſe quæſitum, & verè non erat, vt in hoc caſu, primum non vacet, & poterit ad illud redire abſque nouo titulo, & noua collatione. Nauar. in conſ. 31. num. 3. de præb. in antiq. per text. in cap. ſi benefic. de præb. in 6. Secundò amplia, quoties non poſſet fructus ſecũdi beneficij percipere eo quod alteri ex aliqua cauſa debeantur, tunc enim non cenſetur vacare primum, cap. ſi tibi conceſſo, vbi Gemin. & Franc. de præb. in 6. Quæ verò dicatur pacifica poſſeſſio vide gloſ. & ibi Doct. in d. cap. commiſſam, in verbo, pacificã, Caſſad. deciſ. 9. de cauſa poſſeſ. & propr. Maſcard. Singulariter in proprijs terminis loquẽtem, de probat. Cõcluſ. 183. Limita, & Primo, vt licitè poſſit quis duo beneficia curata obtinere, quando vnum ab altero legitimè dependet, cap. ſuper eo, vbi gloſ. & Franc. de præb. in 6. cap. eam te. de ætate & qualit. gloſ. in cap. dudum, el 2. in verbo, intitulatam, de elect. Et ratio huius compatibilitatis eſt: tum, quia beneficium per vnionem amittit nomen beneficij, & deſinit eſſe, per Oldrad. conſil. 257. num. 15. & 18. Caſſad. deciſ. 13. ſuper Reg. Cancel. tum, quia in Eccleſia annexa, nõ tenetur quis reſidere, in qua poterit per Vicarium deſeruire, cap. extirpandæ. §. qui vero, de præb. Mandoſ. in addit. fin. ad Lap. Alleg. 35. Secundò limita, quando quis haberet vnum beneficium curatum in titulum & aliud in commendam cap. qui plures, 21. quæſt. 1. d. capit. dudum. vbi gloſ. Rebuff. in Praxi in tit. de Commenda, num. 4. intelligendo de beneficio ad tempus commendato, & ſi eccleſia eſt parochialis, non vltrà ſex menſes, cap. nemo deinceps, de elect. in 6. ſecùs verò in perpetuum, id eſt ad vitam illius cui conceditur: quia hoc æquiparatur beneficio dato in titulum, Gomeſ. in Reg. de infir. reſign. quæſt. 13. in fine, Nauar. in Man. Conf. c. 25. num. 126. & in conſ. 1. num. 39. de Conſtit. in antiq. Verum in hoc Alphonſ. Hoied. in tract. de benef. compatib. par. 2. c. 4. num. 18. reſolutiuè tenet, quod etiam attento iure nouiſſimo Conc. Trid. ſeſſ. 7. de ref. cap. 4. licitum ſit habere duo beneficia curata, vnum in titulum, & alterum in commendam perpetuam: declarando Primò, dummodò illa conceſſio beneficij curati in commendam perpetuam, ſimile habenti, fiat à Papa, non autem ab Epiſcopo; & ita ait intelligendum eſſe Nauar. d. cap. 25. num. 126. Secundò, eo quod ex verbis Concil. Trid. in d. cap. 4. clarè pateat, nolle prohibere pluralitatem duorum beneficiorum, ſ. vnius in titulum, & alterius in commendam perpetuam, ſed ſolummodo pluralitatem duorum beneficiorum collatorum per viam commendæ, ſiue perpetuæ, ſiue temporalis. & quod commendæ noſtri temporis hodie ſemper fiant in perpetuum, ad vtilitatem commendatariorum aſſerit Pariſ. de reſign. benef. lib. 11. quæſt. 5. num. 40. Tertio limita, ſi de duob. beneficijs curatis, alterum eſſet habitu, & potentia curatum, & non actu: quia iſtud non cadit ſub diſpoſitione iurium ſupra alleg. Abb. in d. c. de multa, ſub nu. 42. rationibus vt ibi per eum. Ioan. Silua, in tract. de benef. 3. par. quæſt. 42. Staphil. de lit. grat. tit. de qualit. & ſtatu benef. num. 20. & eſt commun. opin. vt per Benedict.

Capram

Digitized by Google

Capram in tract. Regul. & fallent. regul 92.num.74.cum ſeq. eſſet enim tale, quando tunc temporis ex defectu Parochianorum non poſſet cura exerceri, vt quia occaſione peſtis, vel timore hoſtilitatis, vel alia, de illo loco Parochiani receſſerunt, transferentes ſe ad alienas parochias, gloſ. in c. licet canon, in verbo, parochialis, de elect. lib.6. & firmat Nauar. in alio propoſito, in conſ.4. de præb. in antiq. declarando niſi poſtea per reuerſionem ipſorum parochianorum ad deſertam parochiam, illud beneficium ad actum curæ reducatur: quia tunc ceſſaret compatibilitas, & tenetur ipſe beneficiarius, infra ſpacium ſex menſium, vnum ex præfatis dimittere, ex d. Decreto Conc. Trid. ſeſſ. 24.c.17. Numquid autem licitè ab vno obtineri poſſint duo beneficia curata, propter eorum tenuitatem; & inſuper quid agendum erit, ſi hac de cauſa ſibi conceſſa fuerint, & poſtea dicta beneficia ad pinguiorem fortunam peruenerint, ita, quod vnumquodque illorum per ſe eſſet ſufficiens ad congruam ſuſtentationem ipſius beneficiarij, primum & ſecundum tangit, & explicat Hoied. in ſuo tract. de benef. compatib. par.2.c.5.num.4. & c.6.num.14.cum ſeq.

Secunda ſit Concluſio, illud idem affirmandum in obtinēte dignitatem, vel perſonatum vt per adeptionem alterius ipſo iure inducatur vacatio primæ, vt clarè habetur in d.c. de multa & in d. Extrau. Execrabilis, adeo, vt nullo modo contrariū ex cōſuetudine introduci poſſit, c.1. & ibi Scribētes, de cōſuet. in 6. optimaq. ratione per dicta iura hoc eſt prouiſum, tum, quia quando vni aſſignantur duæ dignitates, vel perſonatus, in eadem Eccleſia, illa Eccleſ. defraudatur neceſſario miniſterio vnius beneficiarij, & conſequenter ex miniſtrorum paucitate diuini cultus diminutio fit, cum potius ſit augendus, c. ex parte, de Conſt. tum, quia ex eo quod quis pluralis, in aliqua Eccleſia vendicans ſibi ſtipendia plurimorum, cōtra text. in d.c. quia nonnulli, ſequitur maxima inæqualitas, ſ. quod alius quidem eſurit, alius autem ebrius eſt. Quā Cōcluſionem etiā declara vt ſup. videlicet, diſpoſitioni prædictorum iurium non eſſe locū, niſi ſecūda aſſecutio dignitatis vel perſonatus ſit pacifica, non ſolū de facto, ſcilicet vt in poſſeſſionis apprehenſione non ſit incontinenti deturbatus per reiectionem ab illa, ſed etiam de iure, ſ. vt non ſit litigioſa, dummodo in limitibus legitimæ poſſeſſionis moueatur ſibi lis, prout expreſsè habetur per Aegid. de Bellam. deciſ.596. Staph. de liter. grat. tit. de qualit. & ſtat. benef. nu.48. & de intellectu d. Extrau. Execrabilis, diſponentis circa dimiſſionē verbaliter ſub publico teſtimonio faciendam de primo beneficio curato, ſeu dignitate, corā Ordinario, vide Aegid Bellam. Concluſ.754. & Staphil. de lit. grat. tit. de var. mod. vacat. nu.59. Quid verò iuris ſit in beneficijs illorum qui ſunt promoti ad Epiſcopatum, præter Doct. in c. cum in cunctis, §. cum verò, de elect. Vide Hoied. in tract. de incompatib. benef. par.1. capit.4. Mandoſ. in Reg. de benef. vacat. per promot. q.4. Gig. de penſion. quæſt.56. Pariſ. de Reſign. benef. lib.3.q.1.nu.75. & infra, & Card. Simonet. in tract. de benef. q.27.

Tertia Concluſio ſit, Quando duo beneficia ſunt vniformia, i. ſimilia, & eiuſdē ſpeciei, tunc per alterius adeptionem in eodem tecto, vacat primum ipſo iure, c. literas, de conceſſ. præb. etiam ſi iure annexionis ad aliquam dignitatem alterum pertineret, Clem. fin. de præb. Nauar. conſ.23. eod. tit. in nouis; ſecùs vero, ſi ſint difformia, Rebuff. in Praxi de diſpenſ. rat. ætat. §. incompatibilia, num.4. Franc. in d. cap.1. de Conſuetud. in 6. vt eſſet theſauraria cum cappellania in eadem Eccleſia. Nauar. conſil.22. de præb. incip. Canonicatus cum dignitate; idem Nauar. conſil.24. eod. tit. quæ etiam habentur loco vnius, Staphil. de lit. grat. fol.12. Declaratur hæc Concluſio non procedere quando beneficium veniret ſecundario in quandam conſequentiam primi beneficij, vt quando quis eſt rector alicuius Eccleſiæ, & percipit redditus alicuius Cappellaniæ in ea ſitæ, quo caſu non dicitur duplex in beneficio qui cappel-

Digitized by Google

la, venit ſecundariò, arg. text. in cap. ſuper eo, de præb. in 6. Lap. Alleg. 117. & ita declarat Felin. in cap. ex parte, el 2. num. 3. de reſcript. Verum quo ad propoſitum noſtrum & ad effectum incompatibilitatis, vt duo beneficia dicantur vniformia, non ſufficit quod vno, & ſimili nomine nuncupentur, ſed requiritur vt ſint inſtituta ad vnum & eundem finem, habeantq. idem prorſus officium & onus, ſecus ſi diuerſum, vel non eodem tempore explendum. Nau. ſingulariter, conſil. 16. de præb. in nou. & dicuntur beneficia eſſe ſub eodem tecto, quando ſunt intra eandem Eccleſiam, eiuſq. circuitum, Rebuff. in Praxi, de diſpenſ. rat. ætat. §. etiam ſi ſunt ſub eodem tecto. An autem in vna, & eadem Eccleſia poſſit quis duas obtinere penſiones abſque diſpenſatione, & an diſpenſatus ad duo beneficia, cenſeatur diſpenſatus, vt poſſit illa obtinere intra eandem Eccleſiam, quando illud in diſpenſatione non exprimitur, habetur per Rebuff. loco prox. citato; & latè diſputat vtrumque Articulum Alphonſ. Hoied, in tract. de incompatib. benef. par. 1. cap. 20.

Quarta, & vltima Concluſio in præſenti quæſtione erit, quod omnia alia beneficia præter illa de quibus ſtatuitur in d. capit. de multa, & in d. Extrauag. Execrabilis, quamuis ſint ex aliqua cauſa incompatibilia cum alijs, non vacant ipſo iure, etiã poſt Conc. Trid. ſeſſ. 7. de ref. cap. 4. & ratio eſt: quia nulla pœna, ipſo iure incurritur, niſi in caſibus à iure expreſſis, iuxta gloſ. pen. & memorabilem, in cap. fin. de iure patron. alijſq. rationibus firmat Nauar. in conſ. 17. de præb. in nou. prout etiam cenſuit Rota diuerſor. par. 1. deciſ. 484. Sed datur electio, ita, vt teneatur illorum vnum quod maluerit relinquere c. referente, & cap. præterea, de præb. & multi effectus reſultant, an inducatur ipſo iure beneficiorum vacatio, an verò per ſententiam, quos cumulat Hoied, in d. tract. par. 1. cap. 13. num. 59. cum ſeq. & Gregor. Toloſ. in vbi ſuprà, cap. 26. num. 13. & infra Pariſ de Reſign. benef. lib. 3. q. 1. & ad reſecandam beneficiorum pluralitatem, veluti animabus periculoſiſſimã, legendus eſt Diaz, in ſua Pract. Crim. cap. 42. in verſ. Beneficia plura poſſident.

Decima cauſa eſt, quando Clericus beneficiatus vellet Religionem ingredi aut matrimonium contrahere, dummodò ſtatim re ipſa id exequatur: & in primo caſu, non poterit ipſe Ordinarius beneficium conferre, niſi ſecuta profeſſione, cap. beneficium, de Regular. in 6. in ſecundo verò non ſufficerent ſponſalia; Fuſc. de Viſit. libro 2. c. 28. ſub num. 18.

Vndecima, & vltima cauſa eſt, quando beneficiatus nequit, aut non audet propter capitales inimicitias in loco beneficij ſecurus reſidere. Quæ autem dicatur capitalis inimicitia, remittitur Iudicis arbitrio, Grammat. conſil. 57 num. 9. Menoch. de Arbitr. Iud. Caſu 110. quæ poſſet argui ſi ex magna cauſa præcedente fuerit ipſius beneficiarij vita inſidiatum vel de vniuerſa ſubſtantia controuertatur, de quibus coniecturis plenè per Maſcard. de probat. Concluſ. 899. Verum an tales inimicitiæ ſint legitima cauſa vt ſemper beneficiatus excuſetur à non reſidendo, dicetur infrà, in verbo, Reſidentia.

Attamẽ, vt renunciatio ex relatis cauſis ab ipſis Ordinarijs admitti poſſit, requiritur, vt reſignans ſi eſſet in Sacris Ordinibus conſtitutus, habeat aliunde vnde vitã commodè ſuſtentare poſſit, & ratio erit ne in opprobrium ordinis mendicare cogatur, vel ſordidum aliquẽ quæſtum exercere, c. ad ſupplicationẽ. de renu. & habetur in Conc. Trid. ſeſſ. 21 de refor. in c. 2. in princ. quod amplia, etiã, ſi quis fuerit ordinatus ad titulum patrimonij, vt Ordinarius in ipſa beneficij renunciatione debeat inſpicere an ei ſuperſit tantum, ve ipſius iudicio commodè viuere poſſit. Pariſ. ibidem, num. 176 Limita, niſi renuncians ſit Religionem ingreſſurus, quia tunc ceſſat ratio de allegata mendicitate, quæ exceptio in d. conſtitutione firmat Regulã in alijs caſibus non

exce-

Digitized by Google

exceptimatis, l. nam quod liquidè, in fine. ff. de penu leg.

Quid ſi Ordinarij admittant beneficiorum reſignationem abſque quo adſit aliqua ex prædictis cauſis, nũ puniatur aliqua pœna? Reſpondetur quod non, vt aduertit Pariſ. n. 225. ſed reſignatio erit nulla propter Decretum irritans, ibi. quod ſi ſecùs, &c.

Et quare Ordinarij per iſtam Conſtitutionem prohibeantur beneficia ex prædictis cauſis reſignata conferre ſuis aut admittẽtium, ſeu dimittentium conſanguineis, affinibus, & familiaribus, etiam per circuitum vt in ea continetur? Reſpondetur quia ſi hoc facerent, hæc renunciatio præſumeretur tacitè, & indirectè facta ad fauorẽ quæ coram eis fieri non poteſt, vt ſuprà dictum eſt; & quod directè prohibetur, cenſetur prohibitum etiam indirectè, cap. cum quid vna via, de reg. iur. in 6. Quæ autem ſit ratio quod reſignatio ad fauorem certæ perſonæ, quæ non poteſt fieri coram Ordinario, ſecùs ſit coram Papa, vide per Greg. Toloſ. in Inſtitut. nou. rei beneſ. cap. 28. ſub num. 8.

Et quid ſi Ordinarij ignorantes hanc Conſtitutionem, contrauenerint conferendo huiuſmodi beneficia ſic reſignata talibus perſonis prohibitis, an ligetur reſpectu pœna, in d. Conſtit. impoſita? Reſp. in Praxi affirmatiuam opinionem tamquam tutiorem ſeruari, vt etiam in caſu ignorantiæ habeatur abſolutio à Summo Pont. teſtante ibidem Par. ſub num. 121. ſe in proprijs terminis huius conſt. Pij V. ita vidiſſe obſeruari.

An autem Ordinarij in Curia Romana commorantes, poſſint huiuſmodi reſignationes beneficiorum recipere, & illis admiſſis conferre quibus eis placuerit? Reſp. Ceuar. libro 3. var. reſol. cap. 20. ſub num. 8. tenere quod non: quia ex hoc dicũtur vacare in Curia, & eo caſu collatio palam ad Sum. Pontificem ſpectat, cap. 2. de præb. in 6. licet Communiter Epiſcopi referente Gomeſ. in Regul. de non iud. iux. for. ſupplic. adhibeant hanc cautelam in conferendo, vt exeant ab Vrbe, ad hoc, vt dicantur eſſe in aliena Diœceſi.

Pro complemento viſum eſt inſinuare quod non obſtante hac Conſtitutione prohibente, vt in huiuſmodi renunciatione coram Ordinario facienda, nec etiam nutu deſignari poſſit ſucceſſor in beneficio, aliàs collatio ſit inualida, poſſe reſignantem nutu non præcedente dimiſſione facta in foro conſcientiæ rogare collatorem, abſque labe ſimoniæ, vt conferat beneficium à ſe nominato; neque etiam peccare renunciantes ea intentione vel ſpe concepta quod Ordinarij conferent illud beneficium cui ipſi volent, quando nihil horum eſt in conuentione deductum, cum aliàs eſſet inijcere laqueum; contra text. in cap. de viduis, 27. q. 1. quia vix aliquis ad hoc ſpontaneè inducitur abſque prædictis Probantur hæc per ea quæ Domini de Rota declarauerunt, referente Caſſadoro, deciſ. 2. de ſimon. & ex dictis per Nau. in Man. Conſ. c. 23. num. 107. & 109. & in conſ. 36. & 38. de ſimon. in antiquis.

Sciendum eſt etiã quod ad obuiandum illis qui beneficia acceptant, vel procurant, animo non retinendi, ſed alteri renunciandi, ſeruatur in Curia quod in examine faciendo detur illi iuramentum, quod tale beneficium non recipit animo renunciandi; ita refert Pariſius, de reſign. benef. lib. 9. q. 10. in fine, Ideo Innocent. nonus, bene inſtituit, vt accipiens beneficium curatum, vel ſimile, non poſſit illud renunciare ante triennium, vt ibi: vt teſtatur Dominus Iſidorus Muſconius, in tractatu de Maieſtate Militantis Eccleſiæ, lib. 1. par. 3. c. 2. rubr. de benefic. fol. 451.

BENEFICIORVM RESIGNATORVM PVBLICATIO.

SVMMARIA.

1 *Cauſa huius Conſtitutionis.*
2 *Omnes reſignationes & iurium ceſſiones, publicari debent intra ſex menſes, ſi beneficia ſint citra montes: ſi verò vltrà intra nouem.*
3 *Modus & forma publicandi reſignationes & ceſſiones.*
4 *De Eccleſia Rurali, & populo carente.*
5 *De capienda poſſeſſione beneficij etiam litigioſi, intra prædictum tempus, & quomodo.*
6 *Forma prædicti ſeruari debet in omnibus beneficijs ſpecificè, & non per æquipollens.*
7 *Ceſſio facta poſſidenti quando publicanda ſit.*
8 *Formæ omiſſio qualiſcumque facit gratiam nullam, inducit vacationem, & inhabilitatem, nec prodeſt reſignanti poſſeſſio à ſe poſtea continuata.*
9 *Modus impetrationis, & conceſſionis beneficiorum quæ vacant ob non ſeruatã formam publicationis.*
10 *Propter nullitatem conceſſionum, non ſunt irrita reſeruationes, niſi in caſu de quo infrà.*
11 *Proceditur in cauſa litigioſi contra cedentem, donec ſucceſſor venerit ad eam.*
12 *Modus, & forma, & tempus admittendi, & publicandi reſignationes, quæ fiunt in manibus Ordinariorum vel Legatorum. &c.*
13 *Pœna Ordinariorum, & aliorum qui prædicta non ſeruant.*
14 *Decretum irritans.*
15 *Tolluntur omnes ante hac emanatæ Conſtitutiones de publicandis, ſalua Conſtitutione Pij V. quæ ſeruari debet in reſignationibus, & ceſſionibus hucuſque factis.*
16 *Ampliationes quinque huius Conſtitutionis.*
17 *Limitationes quattuor.*
18 *Cui incumbit onus probandi non fuiſſe factas publicationes.*
19 *Modus probandi negatiuam quis ſit.*

PRÆTER. Summiſtas ſciendum eſt, quod ad prohibendum ſimulatas occultaſue beneficiorum reſignationes per diuerſos Rom. Pont. fuit prouiſum, vt per Innocent. VIII. incipit, Sicut bonus paſtor, fol. 130. in Bullario. per Clement. VII. incip. Sanctiſſimus, fol. 518 per Pium IV. fol. 662. & fol. 898. per Piũ V. fol. 1187. præſcribendo, quomodo etiam ordo ſit tenendus in confectione Bullarum ſuper gratijs reſignationum Parochialium, & ſimplicium, fol. 1167. & per Regulas Cancellariæ Apoſtolicæ, de publicandis reſignationibus ſuper quibus ſcripſerunt Rebuff. in Praxi benefic. & Gomeſ. Hodie verò attenditur Conſtitutio Greg. XIII. de modo, & forma publicandi reſignationes, & ceſſiones, fol. 1324. tenoris ſequentis.

GRE

GREGORIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.
Humano vix iudicio ita bene quidquam, & prouidenter ſanciri poteſt, quin vſus
ſæpe aperiat, doceatq́; id quod ſalubre fore credebatur, minus experiundo prodeſſe,
quod illis Conſtitutionibus quas ad prohibendas ſimulatas occultaſue beneficiorum
eccleſiaſticorum reſignationes diuerſi Rom. Pont. multifariam ediderunt, & felic.
record. Pius Papa V. prædeceſſor noſter nouiſſimè promulgauit, cognoſcimus acci-
diſſe. Nos hoc multum prout occaſio neceſſitaſq. poſtulat, coercere volentes, ſtatui-
mus, vt poſthac omnes, & quæcumque reſignationes, etiam cauſa permutationis, ac
Commendarum & etiam literis Apoſtolicis non confectis, & poſſeſſione non habita,
necnon litis, & iurium quorumcumque ceſſiones, ac retroceſſiones quæ deinceps de
quibuſcumque beneficiis Eccleſiaſticis in noſtris, ſeu Romani Pont. pro tempore exiſten-
tis manibus, ac etiam coram Notario publico & teſtibus fient & à nobis, vel illo, ſeu
noſtro, vel illius mandato admittentur, & ſuper eis prouiſiones, & quæcumque aliæ
diſpoſitiones, ſiue temporales, ſiue perpetuæ, aut ad hoc mandata Apoſtolica ſub qua-
cumque forma, & quibuſcumque etiam S.R.E. Cardinalibus ac piis locis, quocum-
2 que priuilegio ſuffulti, facta, publicari debeant, cum literis Apoſtolicis deſuper confe-
ctis intra ſex menſes, ſi beneficium citra montes fuerit, vltra vero intra nouem a da-
ta conceſſionis gratiæ, non autem a die præſtiti ſuper ea conſenſus numerandos, etiam
ſi poſtea conceſſio gratiæ huiuſmodi ex quauis cauſa, diuerſiſq. ſubſequentibus datis,
ac quotieſcumque, & quouis modo reformata, & valida reddita fuerit, pluresq. &
quotquot in alium, vel alios ceſſiones, ac etiam ipſummet primum reſignantem, vel
cedentem retroceſſiones termino prædicto nondum elapſo retroceſſerint, ita vt vnicus
dumtaxat terminus omnibus ſucceſſiuis ceſſionibus ac retroceſſionib. decurrat, vt qui
poſtremus gratiam habuerit publicationem huiuſmodi facere cæteraq́; omnia hic præ-
ſcripta intra eundem terminum præſtare teneatur.
3 Ipſa autem publicatio in cathedrali & in beneficii eccleſia vel eccleſiis ſi in pluri-
bus illud ſit, fiat, ibiq. dum frequens populus ad Miſſarum ſolemnia conuenerit, pa-
lam omnibus literæ Apoſtolicæ prædictæ earumue tranſumptum authenticum exhi-
beatur claraq. & intelligibili voce reſignatio, ſeu ceſſio huiuſmodi, ac beneficii qua-
litas, & inuocatio nominaq. & cognomina reſignantis ſeu cedentis, ac illius in cuius
fauorem gratia huiuſmodi facta eſt, pronuncietur, vt hæc omnia poſſint ad notitiam
omnium ibi exiſtentium veriſimiliter peruenire, ſcriptoq́; de his omnibus exemplo col-
lato, valuis dictarum eccleſiarum affixum relinquatur.
4 Si vero eccleſia beneficii ruralis ſit, aut populo conuentuq. careat, eo caſu in paro-
chiali intra cuius parochiæ limites beneficium ipſum conſiſtit, & in cathedrali eccle-
ſia vel ſi locus bello, ſeu peſte aliiſue manifeſtis periculis ſubiaceat, tunc in proxima
parochiali ac etiam in cathedrali eccleſia, vel ſi aditus ad illas, aut vtrãuis minime
ſit ſecurus, in alia cathedrali, vel parochiali viciniori periculorum immuni publica-
tio huiuſmodi peragatur.
5 Is quoque in quem diſponi, vel mandari de beneficio etiam litigioſo, vel à cedente
non eſſe ſub quacumque forma contigerit, poſſeſſionem beneficii intra dictum tempus
vigore litterarum Apoſtolicarum deſuper confectarum, nec aliàs apprehendere de-
beat, & ſi propter litem aut aliud legitimum impedimẽtum nequiuerit, ſaltem literas
Apoſtolicas cum earum publicatione ſi tunc facta erit, Iudici, ſeu executori illarum,
vel aliis ad quos pertinet, per ſe, vel procuratorem ſuum legitimum, intra eidem tem-
pus præſentare, & apud illum, vel illos pro ipſarum literarum executione inſtare &
poſſeſſionem huiuſmodi inſtanter petere teneatur.
6 Ceterum modus, & forma hic tradita ſemper, & vbique debeat obſeruari nec alia,
vel

vel æquipollens vllo modo admitti in omnibus huiuſmodi reſignationibus, ceſſionibus, & retroceſſionibus, de quibuſcumque Eccleſiis, Monaſteriis, Prioratibus, tam virorum, quam mulierum dignitatibus, officiis, & beneficiis Eccleſiaſticis ſecularibus, & quorumuis Ordinum etiam Militiarum Regularibus, etiam electiuis & manualib. ac etiam de iure patronatus laicorum illuſtrium, & aliàs quomodocumque exiſtentibus, ſiue pacificis, ſiue in petitorio, ſiue in poſſeſſorio litigioſis, etiam de quibus in Conſiſtorio noſtro diſponi conſueuit, ſeu debet, quæ poſthac ex quacumque cauſa fient, & per nos, ac prædictos ſucceſſores extra tamen dictum Conſiſtorium admittẽtur, etiam cum reſeruationibus nominis tituli, adminiſtrationis, poſſeſſionis, fructuum etiam omnium, ac rerum & iurium quorumcumque.

7 *Ad prædictorum tamen obſeruationem eum in quem iuris ſit ceſſio beneficii, quod tempore ceſſionis huiuſmodi, & antea illam vigore literarum Apoſtolicarũ vt ſupra ſi ad id tenebatur, publicatarum realiter poſſidebat, nolumus obligari.*

8 *Quod ſi quidquam prædictorum omnium omiſſum fuerit dictis terminis, vt quiqua præſcripti ſunt elapſis, omnes diſpoſitiones, & gratiæ reſignatorum, & ceſſorum beneficiorum aut iurium huiuſmodi, cum omnibus inde ſecutis ſiue de pacificis, ſiue de litigioſis, ſint irrita, & inanes, nullaq. alia gratia ſuper huiuſmodi beneficio ſiue iure ceſſo his quibus conceſſa fuerit, ſuffragetur: ſed ipſi ad tales inhabiles, & incapaces ſint ad huiuſmodi beneficia ſic reſignata & ceſſa quandocumque obtinenda illaq. ſiue iura, ab ipſa ſtatim prima reſignatione, ſeu ceſſione etiam ſi illæ aliàs nullæ & inualidæ eſſent, vacauiſſe & vacare cenſeatur, eo ipſo nec reſignantib. ſeu cedẽtibus, ſi poſtea in ſua poſſeſſione remanent, conſtitutiones de annali & triennali poſſeſſore, nec præſumptæ, aut tacitæ retroceſſiones, etiam propter diuturnam continuatæ poſſeſſionis huiuſmodi tolerantiam, neç omnino aliud ius, vel beneficium vllo tempore ſuffragetur ſed ipſa beneficia ſiue iura ſic à principio vacantia à Sede Apoſtolica prædicta dumtaxat impetrari valeant, ac concedi.*

9 *Illorum vero impetrationes, vel etiam Motu proprio conceſſiones quibuſcumque derogationibus ſuffulta, nunquam ſub clauſulis generalibus, aut vacationum modis cõditionalibus vel implicitis comprehendantur ſed ſpecialiter & expreſſe ob non ſeruatam præſentis Conſtitutionis formam, ac cum declaratione nominum, & cognominum reſignãtis ſeu cedentis & gratiam habentis, diſpoſitiue, & non conditionaliter fieri omnino debeant, & quicumque ſic impetrans aut gratiam etiam motu ſimili habens præfinitum cuique caſui tempus prædictum à data conceſſionis gratiæ ſibi factæ huiuſmodi, ea omnia quæ cadens à iure prædicto debeat præſtare teneatur, & ſi pluribus gratiam huiuſmodi fieri contigerit præ omnibus obtineat, qui primus publicationem ſuæ impetrationis fecerit, & poſſeſſionem adeptus fuerit, aut petierit omniaq; requiſita prædicta adimpleuerit, quamuis in data ſit poſtremus, & poſſeſſio ab alio in publicando negligentiore prius apprehenſa fuerit, vel petita.*

10 *Reſeruationibus omnibus nominis, adminiſtrationis fructuum, etiam omnium ac penſionum & aliarum rerum quarumcumque, necnon facultatibus, indultis, & aliis conceſſionibus, tam ipſis reſignantibus, ſeu cedentibus, qui tamen poſſeſſionem ab initio re ipſa dimiſerint, quam aliis ex huiuſmodi reſignationibus, ſeu ceſſionibus à Sede Apoſtolica factis nihilominus validis, plenumq. effectum ſortituris.*

Sed ne in beneficiis ſuper poſſeſſione, vel proprietate litigioſis litis proſecutio turbari valeat, vel differri, in cauſis huiuſmodi contra cedentem ad vlteriora, etiam ad ſententiam definitiuam, & rem iudicatam, ac illius executionem, quouſq; ille qui gratiam ex reſignatione, ſeu ceſſione, aut ex omiſſa forma publicationis huiuſmodi obtinuit, ad cauſam per ſe, vel procuratorem legitimum acceſſerit, litemq;

huiuſmo-

huiuſmodi ſuſceperit, eodem modo, & ordine procedi poſſit, quo potuiſſet legitime ſi ceſſio huiuſmodi facta non fuiſſet, ac quidquid interim ſic procedendo decretum, & expeditum fuerit, ſiue cum cedente, ſiue contra eum, etiam poſtquam ipſe, vel quiuis alius incumbentiam ſibi ſecundum prædicta præſtiterit, non ſolum circa fructus, ſed etiam circa poſſeſſionem & ipſum ius, quod ceſſum eſt valeat omnino, & vim obtineat, illumque ipſum cui gratia facta eſt, non minus afficiat quaſi ipſo legitime citato contra eum decretum, & expeditum fuiſſet, nec ipſe aduerſus hæc prætextu non acceptata gratia vel etiam illius ignorata aut citationis, vel inſinuationis executioni contra ipſum minime demandata, aliaue ratione valeat excuſari. Poſſit tamen ipſe etiam ſi in lite. & cauſa huiuſmodi ſurrogatus non ſit, quandocumque ad illius proſecutionem, & terminationem venire, & a Iudice coram quo cauſam ipſam etiam ex delegatione pendere contigerit, in illis ipſis ſtatu, & terminis, in quibus tunc eam eſſe reperit, etiam abſque reſcripto ſpeciali admitti.

12 *De beneficijs autem quæ deinceps in manibus ordinariorum collatorum, etiam Cardinalium, etiam indulta & facultates ad hoc ab Apoſtolica Sede habentium ac legatorum etiam de latere, & delegatorum etiam ſpecialium eiuſdem ſedis extra Romanam Curiã reſignari etiam ex cauſa permutationis contigerit, ipſi intra menſem negotium vniuerſum admiſſionis, vel reiectionis reſignationis huiuſmodi, & (ſi per eos facienda erit) prouiſionis reſignati beneficij iuxta Apoſtolicas, & aliàs Canonicas ſanctiones omnino abſoluant. Et qui ſic prouiſus fuerit intra tres menſes à die ſibi factæ prouiſionis, illam publicet, & poſſeſſionem beneficij capiat modo & forma ſupradictis, alioquin illis elapſis nulla ſit eius prouiſio, & beneficium vacare cenſeatur eo ipſo.*

13 *Ordinarijq. & alij prædicti qui hæc, vt eis præſcribuntur, non perfecerint, eo caſu poteſtate diſponendi de ipſis beneficijs ſint ea vice priuati, eorumq. diſpoſitio eo ipſo ad Sedem Apoſtolicam deuoluta exiſtat, aut alijs idoneis ab ipſa Sede dumtaxat modo, & forma prædictis concedatur.*

14 *Decernentes ſic per quoſcumque iudicari debere, necnon irritum & inane quidquid ſecus in his per quoſcumque ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.*

15 *Non obſtantibus prædicti Pij V. & alijs omnibus aliorum prædeceſſorum noſtrorum Conſtitutionibus de publicandis reſignationibus huiuſmodi hactenus editis & reformatis quas omnes omnino abrogamus. Ita tamen quod in publicandis illis reſignationibus, & ceſſionibus quæ in manibus noſtris hucuſque facta, & a nobis admiſſa ſunt & tempus ad eas publicandas, iuxta dicti Pij prædeceſſoris Conſtitutionem nondum effluxit, Conſtitutio ipſa quo ad eas dumtaxat, integrè obſeruetur. Necnon reſignantium ſiue cedentiũ voluntatibus conditionibus, proteſtationibus, & Clauſulis in ipſiſmet reſignationibus, & ceſſionibus, ſeu procuratorum conſtitutionibus, & mandatis, ac aliàs etiam ad præſeruationem ſuorum iurium, & ſignificationem quod non aliter, nec alio modo reſignant, ſeu cedunt, appoſitis, & quacumque verborum vi. formula, & multiplicatione expreſſis necnon indultis, priuilegijs, & gratijs Apoſtolicis etiam prædictis Cardinalibus, ac eorum, & noſtris familiaribus continuis commenſalibus, necnon literarum Apoſtolicarum ſcriptoribus, abbreuiatoribus, ceteriſq. Romanæ Curiæ Officialibus, & ex quibuſuis cauſis quomodocumque conceſſis, & confirmatis, quæ omnia etiam tollimus, & annullamus ceteriſq. contrarijs quibuſcumque. Vt autem præſentes. & c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo quingenteſimo octuageſimo tertio. Non. Ianuarij. Pont. noſtri Anno Duodecimo.*

Sequitur relatio publicationis Romæ, die 19. Ianuar. 1583.

Hæc

Hæc Conſtitutio latiſſimè declaratur per Pariſ. in tract. de reſignat. beneſ. tomo 1.lib. 11.per totum.

ADDITIO. Quia hac Conſtitutio eſt ampliſſima, ideo dubiorum quæ in hac materia in foro aſſidua, excitari poſſent, reſolutio ex eius lectura euidenter apparet; aliqua tamen de quibus in ea non ſit expreſſa mentio, per aliquas Ampliationes, & Limitationes breuiter explicanda cenſui.

16 *Amplia igitur Primò præſentem Conſtitutionem, vt quoties ex defectu publicationis non factæ, ſeruata ipſius forma contingeret reſignationē eſſe nullam, non poſſit reſignans repetere beneficiū reſignatum, neque de ſpolio agere: quia omne ius ab eo cecidit vt ex d.Conſt. colligitur, quamuis aliàs regulariter, vbi ex aliqua cauſa reſignatio redderetur nulla & niſi beneficium re ipſa reſignatario acquiratur, nunquā ab ipſo reſignante ius abdicetur, & ad illud redire poſſit prout vſu compertum, & clariſſimum eſt, de quo latè ſcripſit Pariſ. de Reſign. beneſ. lib 1.q.3.*

Secundò amplia pari ratione vbicumque prima reſignatio ob publicationem non factam, eſſet nulla effecta, & reſignans iterum eidem, vel alteri beneficium reſignaterit, cuius ſecundæ reſignationis vigore ſit poſtea publicatio facta, & poſſeſſio capta, vt tamquam inualida nō ſubſiſtat: quia in hoc caſu cum per primam reſignationem ſit abdicatus titulus, & omne ius ab ipſo reſignante, vt notiſſimum eſt, Caſſad. deciſ.9. de Conceſſ. præb. Gomeſ. in reg. de public. reſign. q.18. & tempus publicandi per hanc Conſtitutionem computetur, & currat à die primæ prouiſionis, nihil potuit per ſecundam reſignationem transferre, quia nihil habebat, arg. tex. in c. quod autē, in fine. de iure patron. quod enim ſemel eſt extinctum, nō reuiuiſcit, l. qui res, §. areā, ff. de ſolut.

Tertiò amplia, vt per hanc Conſtitutionē teneatur ad publicandum etiam minor 14.ann. cum quo per Sum. Pontificem fuerit diſpenſatum ad huiuſmodi beneficia reſignata: quia licet in minore ceſſet ratio fraudis, vigent tamen alia, quæ ſunt æquè principales, propter quas requiritur publicatio beneficiorum reſignatorum, de quibus per Pariſ. lib.11.q.1. intelligendo etiam præſuppoſita ignorantia ex parte ipſius minoris ex Communi omnium ſententia. Pariſ. d. lib.11.q.4.nu. 62. & eo magis, ſi ob non factam publicationem fuerit alteri collatum beneficium, quia cum res non ſit integra, & etiam de lucro tractetur, non venit minor reſtituendus cum damno tertij, Abb. in c. ex parte, de reſtitut. ſpoliat. Boer deciſ. 350. num. 4.

Quarto amplia hanc publicationem requiri etiam in renunciationibus hoſpitalium, tam reſpectu eorum quæ dantur in titulum, quā eorum quæ dantur in adminiſtrationem, quando hoſpitalarij depuiantur in regimen, de quibus habetur in Clem. quia contingit, §. verum, & ibi Doctores de religioſ. domib. idq. fuiſſe apud Rotam indiſtinctè firmatū ſcripſit Pariſ. d. lib. 11. quæſt. 3 Accedit quia hæc Conſtitutio veluti fraudibus obuiatiua, & ob bonū publicū introducta, cēſetur fauorabilis, & in materia fauorabili appellatione beneficiorum Eccleſiaſticorum veniunt Hoſpitalia, etiam ſplica laicis cōcedi in adminiſtrationem, Card. Zabar. in Clem. Diſpēdioſam, q.3. de iudic. Felin. in c. de quarta, n.15. & 16. de præſcript. Mandoſ. in Reg. de beneſ. vacat. per promot. q.5.

Quintò amplia, etiam ſi Papa in cuius manibus fuit renunciatio facta, moriatur intra illud tempus datum ad publicandum; vt nihilominus teneatur reſignatarius Sede vacante, vel tempore ſucceſſoris, ad publicandum intra eundem terminum præſcriptum; & ratio eſt: quia renunciatio huiuſmodi iam habuit ſuum effectū tunc temporis, quo Papa viuebat, per cuius obitum ſuperuenientem, non poteſt tolli, cum

ſit

Digitized by Google

ſit iam cauſatus, ad quod faciunt dicta notabiliter per Dec. conſ. 24. ſub nu. 5. & hanc veram Concluſionem, & de ſtylo receptam fatetur Pariſ. d. lib. 13. q. 2. nu. 32. intellige tamen niſi propter impedimentum ſedis vacantis, quia tunc ius non redditur, Bullas expedire non potuerit, arg. text. in l. iure ciuili ff. de reg. iur. quo caſu de ſtylo tempus prorogatur. Pariſ. d. lib. 11. q. 23. nu. 136.

17 *Limita primò quoties fuiſſet prorogatum tempus à Sum. Pontifice, quo caſu cenſetur reſtitutus aduerſus lapſum temporis tribus concurrentib. primum, vt ſi allegetur reſignantem adhuc viuere hoc iuſtificetur ſi ſuper hoc fundatur ipſa reſtitutio; ſecundum, vt poſtea fiat publicatio infra illud tempus in prorogatione conceſſum; tertium, vt iſta prorogatio non operetur ſi medio tempore eſſet ius alteri acquiſitum per collationem factam ab eodem Sum. Pontifice: ideoq; apponi ſolet Clauſula præſeruatiua iuris tertij. Pariſ. d. lib. 11. q. 7. nu. 78. & 79. qui etiam ſuperius, nu. 69. ponit formulam huius ſupplicationis.*

Secundo limita hanc Conſtitutionem non habere locum in tranſlatione penſionis in aliquem, & ſic vt ille non teneatur ad publicandum. Gomeſ. in Reg. de public. reſign. q. 10. ratione vt ibi per eum; neque appellatione beneficij regulariter ipſa penſio venit, Gigas de penſion. quæſt. 28. nu. 10.

Tertio limita quoties prætextu legitimi impedimenti publicatio fieri non potuerit cum impedito non currat tempus cap. quia diuerſitatem de conceſſ. præb. Nau. conſ. 3. de renunciat. in antiq. quod non ita ſimpliciter & abſolute intelligendum eſt, recipit enim aliquas declarationes quarum prima eſt, vt impedimentum illud probari debeat, l. vlt. §. illud etiam, C. de temp. appell. & quod fuerit cauſa immediata non faciendi quod debebat. Abb. in c. plerumque, ſub nu. 6. de Reſcript. Crauet. conſ. 151. num. 22. quod an, & quando ſufficiat probare per iuramentum ipſius impediti, Maſcard. notab. de probat. Concluſ. 885. Secunda declaratio eſt, vt per dictam probationem verificetur impedimentum fuiſſe tale, quod euitari non potuerit, Dec. conſ. 677. num. 4. & 5. Crauet. conſ. 270. nu. 3. & inſuper adhibitam fuiſſe debitam diligentiam pro illo remouendo, Maſcard. loco citato, num. 9. Boer. deciſ. 40. num. 4. niſi ex qualitate impedimenti notorium eſſet quod omnis diligentia fuiſſet fruſtratoria. Felin. in c. ex tranſmiſſa, num. 2. de præſcript. Lancelot. de attent. par. 2. cap. 12. ampliat. 1. num. 68. Afflict. deciſ. 29. incip. Quidam exterus. Boer. d. deciſ. 40. nu. 7. deciſ. 9. Senatus Pedemont. num. 4. Tertia declaratio, vt ſi impedimentum eſſet ex facto aduerſarij, vel tertij, tunc demum excuſetur ſi vi armata impediretur ipſe reſignatarius vt non poſſit nec per ſe, neque per alium facere illud ad quod tenetur. ſecus vero ſi ex dolo prædictorum. Pariſ. d. lib. 11. num. 100. Quarta & vltima declaratio, vt non liberetur reſignatarius ſi ob iuſtum impedimentum non poſſit publicare in loco deſtinato, & præſcripto; quin illam facere teneatur in alio æquipollenti. Gomeſ. in reg. de publicat. reſignat. quæſt. 15. §. in Cathedrali, & Parochiali viciniori, ab impedimentis immuni, vt in præſenti Conſtit. ſtatuitur, in §. ſi vero Eccleſia, verſ. vel ſi locus, ex quo recipiunt interpretationem, & modificationem verba eiuſdem Conſtit. in §. ceterum, vt in hoc caſu ſpeciali forma ibi requiſita remittatur. Pariſ. d. q. 13. ſub num. 47.

Quarto & denique limita, vt excuſetur reſignatarius ſi nõ publicauerit infra tempus præfixum, quoties Datarius ſignata ſupplicatione mandauerit ad alicuius inſtantiam in ea apponi, vt nihil transeat, dummodo citauerit partem aduerſam coram ipſo Datario ad dicendum quare vult impedire ipſius ſupplicationis regiſtrationem, & per conſequens literarum expeditionem & inſtare vt ſupplicatio relaxetur, quod ſi Datarius ex cauſa ſibi viſa noluerit ipſam dimittere, adhuc excuſabitur à pu-

blicatione modo uſus fuerit diligentia per totum tempus datum ad publicandum, per ſe, vel per procuratorem ad petendam ſupplicationis relaxationem, Pariſ. ibidem, à n. 112. uſque ad 120. & illud idem affirmandum, ſi reſignatarius eo quia fuerit carceratus, literas expedire nec per alium potuerit; vel ipſe literæ expeditæ detinerentur à iudice, modo proteſtetur coram Iudice, Notario & Teſtibus, per eum non ſtare, neque culpa ſua tempus tranſire, Gomeſ. d. q. 13. Pariſ. loco cit. nu. 121.

18 . *Adueniente tamen caſu, vt huius Conſtitutionis diſpoſitioni ſit locus, ſciendum eſt, onus probandi non publicationem, incumbere impetranti beneficium, tamquam vacans, ob publicationem non factam: non autem reſignatario, qui ad illam tenebatur; & ratio eſt: quia negatiua qualiſcumque ſit, probanda eſt per eum qui in ea ſuæ intentionis fundamentum facit, de Comm. omnium Doctorum opinione, ex adductis per Gabriel. lib. 1. Comm. opinionum, de probat. Concluſ. 6. & eo magis, quia præſumitur factum, quod de iure erat faciendum, Dec conſ. 446. nu. 7. Cranet. conſ. 22. num. 5. & conſ. 149. nu. 12. Maſcard. de probat. Concluſ. 734.*

Quam Concluſionem, ſ. reſignatarium non teneri probare publicationem, limita, & primò, quoties eſſemus in ſpolio: nam tunc nec triennalis poſſeſſio induceret publicationem illam eſſe factam. hocq. pluries per Dominos de Rota fuiſſe reſolutum, tradit Pariſ. d. lib. 12. q. 14. nu. 31. Secundò limita, vt teneatur reſignatarius publicationem exhibere, ſi ſuperior ex officio procedens, vellet eam videre. Rebuff. in Praxi, tit. de reſcrip. ad benef. vacant. nu. 20. etiam ſi eſſent miniſtri deputati à Camera Apoſtolica, Pariſ. d. q. 24. nu. 37. niſi ſuperior conſtituiſſet ſe aduerſarium eius qui beneficium obtinet, gl. Communiter recepta, in c. conquerente, in verſ. voluerit, & ibi Abb. de reſtit. ſpoliat. Felin. in c. licet Heli, nu. 9. de ſimon. Gemin. & Franc. in cap. ordinarij § 1. de offic. ordin. in 6. Tertiò limita, quando ipſe reſignatarius peteret ſuam gratiam canonizare ad aliquem effectum, Innocent. in cap. ex inſinuatione, ſub num. 3. de procur. Rebuff. ibidem, nu. 17. Gemin. & Frãc. loco cit. latè Coſmas Guymier, in Pragm. ſanct. tit. de pacif. poſſeſſ. ſuper verbo, inquirant.

19 . *Modos autem probandi per impetrantem hanc negatiuam, quæ de ſui natura difficilis probationis æſtimatur, vt per Doct. in c. quoniam contra, de probat. Dec. conſ. 172. nu. 1. poterit eſſe per coarctationem loci, & temporis de quo latè per Herculan. in tract. de negatiua, num. 260. & 318. vſque ad finem, quoties impetrans probaret fuiſſe relaxatas literas in fine termini dati ad publicandum: ita vt impoſſibile fuerit literas tranſmitti potuiſſe in partibus, vbi erat facienda publicatio, Menoch. de Arbitr. Iud. Caſu 472. Mandoſ. in Reg. de veriſim. notit. quæſt. 9. Alter probandi modus erit, ſi à perſonis per quas actus publicationis fieri oportebat, vt ſunt Notarij, vel ſciri debebat quales ſunt Canonici vel Clerici eiuſdem Eccleſiæ, ſcriptus non reperitur, neque ſcitur, ex adductis per Pariſ. d. q. 14. nu. 60. cum ſeq. vel etiam per ipſius partis confeſſionem, vt per Herculan. in d. tract. de negat. num. 196. Optimum verò eſſet ex mente Pariſ. loco citato, nu. 52. ad tollendas lites, & diſpendia, vt facilè conſtare poſſit, an ſit facta publicatio, vel ne, mandari vt publicationes omnium beneficiorum regiſtrentur penes Actuarium Curiæ Epiſcopalis illius loci, in quo fiunt.*

Digitized by Google

Pij Papa V. Conſtitutio ſuper modo, & forma publicandi Eccleſiaſticorum Beneficiorum reſignationis, ac eorum conſenſuum extenſione.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & D.N.D. Pius diuina prouidentia Papa V. ani
mo repetens, quæ, & quã grauia inconuenientia, & abſurda ex occultis benefi
ciorum Eccleſiaſticorum reſignationibus, & ceſſionibus in dies oriantur. Cum
ſæpe contingat, quod occultè reſignantes, vel cedentes huiuſmodi etiam poſt
reſignationem, vel ceſſionem per eas factas, non ſolum fructus ex beneficijs ſic
ceſſis, vel reſignatis prouenientes, indebitè percipiunt, ſed etiam, quod grauius
eſt dolendum, tamquam veri Prælati, vel beneficiati, ſacramenta miniſtrant,
ordines conferũt, & Indulgentias Chriſti fidelibus concedunt, in maximũ ani-
marum periculum, & ſcandalum plurimorum; nonnunquam etiam cum eiſ-
dem reſignantibus vel cedentibus tamquam cum veris Prælatis aut beneficia-
tis contrahẽtes, illiſq. decimas, cenſus, oblationes, & alia iura Eccleſiaſtica per-
ſoluentes, illa poſtmodum veris Prǽlatis ſeu beneficiatis iterum ſoluere, & ab il
lis intruſis non ſine maximo ipſorum ſoluentium damno, & incommodo repe
tere coguntur. Plerumque etiã ordinarij collatores, ac etiam Romani Pontifi-
ces pro tẽpore exiſtentes, beneficia huiuſmodi occultè reſignata, vel ceſſa, per
obitum ipſorum reſignantium, vel cedentium vacare exiſtimantes, illaq. tam-
quam per obitũ vacantia conferẽtes, detecta poſtea reſignatione, vel ceſſione
prædicta, ſimul cũ perſonis proiſis grauiter deludantur, & fraudentur; Ac etiã
conſiderãs, quantũ in beneficijs Eccleſiaſticis, ea quę hæreditariæ ſucceſſionis
imaginem referunt, Canonicis ſanctionibus ſint odioſa, ac Sanctorũ Patrum
Decretis cõtraria. Quodque ꝓpter varias, & diuerſas fraudes, & malitias, quæ
in dictorum beneficiorum reſignationibus, ſeu iuriũ in illis vel ad illa cõpeten
tiũ ceſſionibus, quas maxime puritas ſimplicitaſq. decet, quotidiè excogitan-
tur, & adhibentur, plerũque beneficia huiuſmodi, quaſi iure hęreditario, occu
pata detinẽtur. Et ꝓpterea ne abſurda, & incõuenictia prędicta de cetero oriã-
tur prouidere, illaq. à tẽplo, & sãctuario Dei q̃ lõgiſſime ſubmouere, ac anima
rũ periculis, necnõ fraudibus, & malitijs huiuſmodi occurrere cupiẽs, pſẽti ſua
ꝑpetuo valitura Cõſtitutione voluit, ſtatuit, & ordinauit, ꝙ quæcũque dictorũ
beneficiorũ reſignationes, aut iuriũ ceſſiones, tã in manibus ſuæ Sãctitatis, q̃ cu
iuſcumque Romani Põtificis ſui prędeceſſoris, aut ſucceſſoris, aut cuiuſuis alte
rius etiã loci Ordinarij vſque in diẽ publicationis pręſentis Cõſtitutionis factę,
& quas in poſterum fieri contigerit, ſub infraſcriptis modo, & forma, & nõ ali
ter publicari, ac ad eorũ, ad quos ſpectat notitiam deduci debeant, videlicet re
ſignationes, & ceſſiones iam factæ, ſi illarum vigore poſſeſſio nondũ fuerit per
reſignatarium, vel ceſſionariũ apprehenſa, etiam ſi ſuper illis conſenſus pręſtiti
fuerint, necnon eæ quas infra tempus inferius deſignatum, à quo pręſens Cõſti
tutio obtinere incipiet, ſi quidẽ extra Romanã Curiã factę extiterint infra vnũ,
ſi verò in eadẽ Curia, infra ſex menſes à die qua eadẽ Conſtitutio ſic vt prefer-
tur obtinebit, numerãdos; Reliqui verò quas poſt dictũ diẽ fieri cõtinget, ſi qui
dem extra Curiam ſimiliter infra vnũ, ſi verò in ipſa Curia fiant, infra ſex men
ſes a die datę ſupplicationis reſignationũ, ſeu ceſſionũ, eorũdem, nõ autẽ à die
præſtiti ſeu præſtandi conſenſus computantur in Eccleſia ipſius Benefici, ac et
Cathedrali vel Metropolitana, vel alia ſuperiori Eccleſia, cui beneficiũ ipſum
reſignatum vel ceſſum immediatè ſubeſt, ſi quidẽ beneficiũ extra Cathedralẽ
Eccleſiam ſitũ eſt, vel fuerit; ſi vero beneficiũ huiuſmodi in Cathedrali, vel alia

Digitized by Google

ſuperiori Eccleſia exſtiterit in ipſa ſola, dum inibi Populi multitudo ad Diuina audiēda cōuenerit, publicè, ac alta intelligibili voce ita ꝙ ad omniū in eadem Eccleſia præſentiū notitiam veriſimiliter peruenire poſſit, per ipſos reſignantes vel cedentes aut reſignatorios, vel ceſſionarios, vel alium, ſeu alios eorū nomine publicentur; Ipſiq. reſignatarij vel ceſſionarij, realem & actualem poſſeſſionem beneficiorum huiuſmodi realiter, & cum effectu apprehendere, vel ſaltem illam infra prædictū vnius vel ſex menſium terminū ab his ad quos illius traditio de iure vel de cōſuetudine ſpectat, verè, & non fictè, ſecum perfunctoriè, congruo loco, & tempore petere debeant. Et ſi beneficia ipſa etiam quo ad poſſeſſionem tantū litigioſa per alios poſſeſſa, vel eorū poſſeſſio, ex quauis cauſa capi ſeu apprehendi non poſſit, ſi litem huiuſmodi in dicta Curia, nunc, aut in futurū, tendere contigerit, vltra præmiſſa, literas deſuper expeditas, vel ſaltē inſtrumentum conſenſus cum data ſupplicationis, ac etiā cum deſignatione libri, & folij in quib. ſupplicatio huiuſmodi regiſtrata fuerit, infra mēſem a die eiuſdem datę, non autem a die præſtiti conſenſus numerandū, in actis Notarij cauſæ, & litis huiuſmodi realiter, & cū effectu præſentare illumq. in eiſdē actis annotari facere. Et inſuper quod in omnibus & ſingulis caſibus ſupradictis, reſignatarij, ſeu ceſſionarij, eorumq. ſucceſſores, vel cauſam ab eo quomodolibet habentes, conſenſum ante obitum reſignantis, vel cedentis etiam ſupplicatio per eundem reſignantem, vel cedētem, ſeu eius procuratorem porrecta fuerit, in libris Cameræ vel Cancellariæ, ſi quidem reſignatio vel ceſſio huiuſmodi in ipſa Curia, aliàs ſi extra Curiam facta fuerit, vel fiat, in actis Epiſcopalis ſeu Archiepiſcopalis, vel alterius Superioris Curiæ cui beneficium ipſum immediatè ſubeſt extenſum fuiſſe legitimè docere ſeu probare teneatur; Alioquin reſignationes, & ceſſiones ac extēſiones cōſenſuum huiuſmodi aliter quam vt præfertur publicatę ſeu factæ cum omnibus inde ſequutis, & ſequēdis etiam nouis prouiſionibus, ac alijs ceſſionibus, & retroceſſionibus ceteriſq. quibuſuis gratijs, nullas, & inualidas, nulliuſq. roboris vel momenti, fore, ac fuiſſe, & eſſe ſtatuit & ordinauit. Et præmiſſa omnia, & ſingula etiam in quibuslibet beneficijs cōſiſtorialibus, & vt pręfertur litigioſis, etiam ſi reſignantes vel cedentes extra poſſeſſionem eorundem beneficiorum, ciuiliter vel naturaliter deceſſerint, ac etiā ſi reſignationes, & ceſſiones præfatæ ex cauſa permutationis, vel cū reſeruatione omnium & ſingulorum fructuum, redituū, & prouentuū, ac quotidianarū diſtributionum propria authoritate, vel aliàs percipien. & cum reſeruatione tituli, adminiſtrationis, ſeruitij, ac ſtali, & alios quomodocūque, & qualitercumque etiam in fauorē alicuius ex Scriptoribus Apoſtolicis, aut alijs Rom. Curiæ officialibus, ac etiam in fauorem alicuius ex S.R.E. Cardinalibus hactenus factæ exſtiterint, aut etiam in futurum fieri, & reſignatarios ipſos infra dictum vnius, vel ſex menſium ſpacium cedere, vel retrocedere contingat, locū habere & ſuum locum obtinere voluit, & expreſsè declarauit. Sicq. & non aliter per quoſcumque Iudices, & commiſſarios, quauis etiā Apoſtolica authoritate fungētes, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, & ipſius S.R.E. Cardinales in quauis cauſa, & inſtantia, Sublata eis, & eorū cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretādi facultate, & authoritate iudicari, & definiri debere irritam quoque eſſe decreuit. Ceterū, vt præſens Cōſtitutio facilius omnibus innoteſcat, Sanctitas ſua voluit, & mandauit, quod eadem Conſtitutio non ſolū in Cancellaria Apoſtolica, vt moris eſt ſed etiā ad Valuas Baſilicę Principis Apoſtolorum de Vrbe, in Acię Campi Florę publicetur, illiuſq. exempla in ijſdem locis

locis affixa dimittantur, & inter Conſtitutiones perpetuas deſcribatur, & annotetur. Quod omnes, & ſingulos, quos illa concernit, præſentes quidē in Curia ſtatim lapſo menſe a dicta die publicationis numerãdo, ceteros verò intra montes degentes tribus, vltra verò ipſos montes commorantes ſex menſibus decurſis perinde arctet, ac ſi eiſdem perſonaliter intimata fuiſſet, cum non ſit veriſimile apud eos manere incognitum, quod tam patenter fuerit publicatū.

Placet deſcribatur, & publicetur. M.

Lecta, & publicata fuit ſupradicta Conſtitutio, & Ordinatio Romæ in Cancellaria Apoſtolica anno Incarnationis Dominicę milleſimo, quingenteſimo, ſexageſimo octauo, Die vero Iouis Secunda Menſis Sept. Pont. præfati S. D. N. Pij Papæ Quinti anno tertio.

A. Homellinus Cuſtos.

Anno à natiuitate Domini Milleſimo quingenteſimo ſexageſimooctauo. Indictione vndecima, Die vero Iouis ſecunda menſis Septembris. Pontificatus S.D.N. Pij diuina Prouidentia Papæ V. anno tertio, ſupraſcripta Sanctio, & Conſtitutio Apoſtolica, affixa, & publicata fuit ad Valuas Baſilicæ Principis Apoſtol. de Vrbe, & in acie Cãpi Florę, dimiſſis in ſupradictis locis illius copijs, affixis per nos Io. Freile, & Iulium Parinum prælibat. S.D.N. Papæ Curſores.

Io. Andreas Panizza Magiſter Curſorum.

Romæ Apud Hæredes Antonij Bladij Impreſſores Camerales.

BENEFICIORVM PERMVTATIO.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod beneficiorum, & officiorū permutationes Ordinarij admittere poſſunt, quæ Canonicis ſanctionibus, & Apoſtolicis Conſtitutionibus permittuntur, vt patet ex Conſtitutione Pij V. ſupra relata, in verbo, beneficiorum reſignationes; adeo, quod hodie in ipſorum permutationibus coram Ordinarijs attenditur diſpoſitio iuris quę habetur in tit. de rerum permut. præſertim in c. quæſitum, vbi Abb. nu. 4. & 10. c. 1. eod. tit. in 6. & Clem. Nau. in Man. cap. 23. ſub n. 10. & debet fieri publicatio iuxta Conſtit. Greg. XIII. ſupra relatam, in verbo, beneficiorū reſignatorum publicatio. Requiſita in permutatione ponit Rebuf. in Praxi benef. tit. de permutatione, p. 3. reaſſumendo dicta Feder. de Senis, Ægidij Bellameræ, ac Petri de Vbaldis in tract. de permutatione beneficiorum, de quo extat etiā alius tractatus nouiſſimè conſcriptus per Petrum Andream Gambarnm. *Cōgruit titul. de rer. permut.*

ADDITIO Frequenter tamen accidere ſolet authoritate ipſorum Ordinariorum fieri permutationes beneficiorum, quæ ſunt de iure patronatus laicorum, ideo non abs re elucidandum erit, an huiuſmodi permutationes ſubſiſtant, quoties Ordinarij illas admiſerint patronis non vocatis, & abſque eorum conſenſu. Et quidem ex Doctoribus de hac materia ſcribentibus, quos vidi, percepi omnes in vnum concurrere (Staphilo exceptio in tit. de mod. & for. impetr. nu. 26. quod. ſ. nulla, & inualida ſit talis permutatio;) & Communis huius Concluſionis erit ratio: quia patronorum intereſt, vt videāt ne habeāt rectorem eis odioſum, & non acceptum, vnde cum de eorum præiudicio tractetur, ſequitur illos neceſſario eſſe vocandos, eorumq. conſenſum requiri, per reg. quod omnes tangit, de reg. iur. in 6. quod vltimum limita quando ipſi patroni fuerint peremptoriè vocati, dato eis termino ad comparendum cum expreſſione cauſæ, & ipſi infra terminum præfixum non comparuerint ad contradi-

Digitized by Google

cendum permutationi, quod tunc ſecuta inſtitutione Ordinarij, vlterius non audientur, nec poterint ſe opponere etiam infra reſiduũ temporis dati ad præſentandum; ſi verò comparuerint, declarando ſe permutationi nolle conſentire, & velle alium præſentare, tunc licet non præſentauerint infra tempus præfixum in edicto per Epiſcopum appoſito, poterunt nihilominus vti beneficio temporis legalis vſque ad finẽ quadrimeſtris, tum per Reg. Indultum, de reg. iur. in 6. tum etiam, ratione: quia hoc tempus datum patronis ad præſentandum, eſt pœnæ inductiuum, cum eo elapſo amittant pro illa vice ius præſentandi, propter quem pœnæ incurſum, ſequitur neque ex cauſa poſſe illud tempus ordinarium abbreuiari.

Quæ permutatio abſque patronorum conſenſu facta, ſiue ſit nulla ipſo iure, prout quidam ex Doctoribus pro conſtanti, & indiſtinctè aſſeuerant; ſiue veniat per ſentẽtiam annullanda, & retractanda prout magis Commun. ſententia eſt, defectus huius conſenſus præter ipſius permutationis irritationem, operatur duo. Primum, vt in pœnam propter patronorum contemptum non poſſint permutantes redire ad eorum beneficia, licet regulariter contra. Secundum, quod dicti patroni freti authoritate eis conceſſa per c. decernimus 16. q. 7. liberè poſſunt illis excluſis, alios in eccleſiis patronatis præſentare. Prædicta intellige in permutatione quæ fit ad libitum Ordinarij, vel fauore, & intuitu permutantium, & tam Ordinarius quam ipſi, fuerint in culpa, eo quod ſcientes Eccleſias eſſe patronatas, ſpretis patronis, contra ius, & honeſtatem, eos non vocãdo, ad actum permutationis deuenerunt; vel quando Ordinarius eis inuitis, & rectè contradicentibus permutationẽ admiſerit. Amplia etiam ſi quo ad effectum euitandi pœnam amiſſionis beneficiorum in ipſa permutatione apponatur conditio, ſi placeat patrono; quod tamen limità duobus modis, & primò, vt iſta conditio ſi placeat patrono, operetur, quando copia patroni haberi nõ potuit, ex quo conſtat fuiſſe in longinquis partibus. Secundo limita, quoties nõ ita abſolutè apponeretur, ſed adijciendo illa verba nec aliter nec alio modo velle permutare; quia virtus huius Clauſulæ eos excuſabit reſeruando conſenſum patroni.

Ex quibus concludendum eſt omninò in huiuſmodi permutatione patroni conſenſum eſſe requirendum, qui conſenſus habetur loco præſentationis, & conſeruat eos in quaſi poſſeſſione, abſque noua & actuali præſentatione & poterit etiam interuenire poſt actum permutationis ad ipſam conualidandam, & in hoc nullus Doctorum diſcrepat, ſiue expreſſè illum interponendo intra tempus datum à iure patronis ad præſentandum, ſiue tacitè quoties patronus non reuocando ſibi ad iniuriam quod fuiſſet contemptus, permitteret labi tempus 4. menſium non contradicendo, nec aliũ præſentando; quia conſenſus interpoſitio non erit dicenda ratihabitio, ſed potius quædam ſuppletio, ſeu perfectio illius actus permutationis qui propter eius defectum tunc non habuit effectum. Declara vt ſi patronus incepiſſet non contradicere, & intra lapſum quattuor menſium moriatur, non per hoc dici poſſe, quod videatur tacite cõſenſiſſe in præiudicium hæredis, qui poterit reliquo tempore contradicere vel tacendo tacitè approbare.

Hæc autem limita in caſu in quo per Ordinarium poterit patronus compelli ad conſentiendum, ſcilicet vrgente neceſſitate, & vtilitate Eccleſiæ, ſiue populi: quia cũ hæc permutatio ſit de iuſtitia, poterit Epiſcopus diſponere de beneficio patronali aliter quam eius natura exigit, ipſiſq. vt patronis inuitis, quod intellige procedere duobus modis; primò, vt ad hoc nõ ſufficiat qualibet ſimplex neceſſitas, vel vtilitas Eccleſiæ: ſed talis, cui ſine illa permutatione aliter prouideri non poſſet, idq. in duobus tantum caſibus accidere poſſe ait Lambertin. loco infra citando. Prius, quando perſona præpoſita ad Eccleſiam patronatam, per permutationem eſſet talis ſine

qua

qua plebs pateretur in conſcientia eo quod in illa parochia eſſent hæretici, & non reperiretur alter rector Theologus qui plebi conſulere poſſet. Secundus caſus, quando bona Eccleſiæ occuparentur ab aliquo potente, cum quo nemo ſe prævalere poſſet pro illis recuperandis, niſi perſona illa præpoſita, & aliàs ſecundum eum eſſet deſtruere gratiam à iure patronis factam, ut in hoc iure ſuſtineantur, quo per hanc viam ſæpè fraudari poſſent Couar. verò loco etiam infrà citando cauſam neceſſitatis & vtilitatis Eccleſiæ non ita ſtrictè exigit, ſed ſufficere inquit, quod conſtet talem permutationem factam fuiſſe in magnam Eccleſiæ vtilitatem. Secundò intellige procedere, niſi patroni allegarent aliam cauſam rationabilem, & prævalentem neceſſitati, & vtilitati Eccleſiæ & in permutatione, quæ fit ex gratia, & fauore ipſorum permutantium, tenet Aegidius de Bellamera, in loco inf. cit. ſimplicem & voluntarium patroni contradictionem valere ad impediendam.

Prædicta extende, vt eodem iure cenſeantur quo ad inualiditatē permutationes quæ fiunt in Curia, non facta mentione de iurepatronatus laicorum, ratione per Lap. aſſignata Allegat. 9. ubi Mandoſ. in addit. lit. N. & O. in quo loco etiam refert ita fuiſſe pronunciatum à Greg. XI. itaque nunquam potuit quidam Cardinalis obtinere quod ex cauſa permutationis fieret derogatio iuris patronatus laicorum; in caſu autem in quo fieret expreſſio de iure patron. & de patronorum conſenſu non conſtaret, vel ab eis hoc ignoraretur, dubium facit permutationem tenere, cuius validitas oritur ex eo, quod illa expreſſio, & Papæ admiſſio, inducerent præſumptam derogationem, quæ derogatio non præſumitur, neque tenet niſi expreſſè de ea in literis appareat, & Aegidius Bellamera aſſerit, quod tempore quo ipſe fuit Referendarius in Curia, vidit ſeruari permutationem non expediri, niſi habeatur conſenſus patroni laici; & ratio quare non ita de facili præiudicetur iuri patron. laicorum adducitur per gl. in cap. cum dilectus, in verſ. quempiam præſentare, in fine, de iure patron.

Quos terminos intellige etiam procedere in renunciatione beneficiorum iuris patronatus laicorum ſiue ſimplici, ſiue ad fauorem alterius, ſiue in manibus Papæ, ſiue Ordinarij facta, vt abſque patronorum conſenſu ſit nulla, & collatio inde ſequuta de iure admitti non debeat, eadem ratione, quia patronorum intereſt ne beneficiati dimittant eorum beneficia ipſis ſpretis, & ne forſan beneficijs præficiantur perſonæ eis non gratæ, quæ etiam conualidatur per ſuperuenientem eorum conſenſum, ſiue expreſsè, ſiue tacitè quoties ſcientes, & patientes, non reclamauerunt; quod declara, niſi conferatur cum Clauſula (dummodo accedat patronorum conſenſus ex fundatione) quo caſu non ſufficit tacitus inductus ex lapſu quatuor menſium, quia per illam Clauſulam inducitur forma, quæ non impletur per conſenſum tacitum, qui dicitur fictus, per quem etiam non inducitur ſtatus libertatis, vt quaſi poſſeſſio præſentandi amittatur, vt ſupra dictum eſt. Prædicta verò limita, quoties Summus Pontifex admitteret reſignationem, & conferret cum expreſſa derogatione iuris patronatus laicorum, quod poteſt: tum, quia eſt dominus abſolutus, & diſpenſator, præſertim in beneficialibus & ſit ſupra ius; tum etiam quia illud laici habent ex mera gratia ipſius Papæ, in qua derogatione non ſufficiunt Clauſulæ generales, neque ſi in literis exprimatur (etiam ſi ad aliquius præſentationem & collationem beneficium pertineat,) & ſolet de ſtylo paſſim ſeruari, vt dicatur pro hac vice tantum, & aliàs minimè cenſendum & iudicandum eſt Sum. Pontificem velle derogare iuri patron. laicorū. & in hoc nulla eſt controuerſia inter Doctores; quæ derogationes tamquā odioſæ non admittūtur, vt tradunt Rebuſ. & Couarru. de quib. ſcribit Mādan. Praxi ſignat. grat. verſ. derogationes iuris patr.

Quæ ſub breui quodam Compendio annotaui ex dictis Doctorum, in cap. 1. de rerum permut. in 6. Card. Zab. in repet. c. quæſitum, eo. tit. Panorm. in diſputat. 5. incip. Angerio, nu. 17. Gemin. in c. nemo deinceps. ſub num. 11. de elect. in 6. Felin. in cap. cum Bertoldus, de re iudic. & in tract. quãdo lit. apoſt. nocẽãt patron. Bonif. de Vitalinis, in Clem. vnica, n. 47. cũ ſeq. eod. tit. A Egid. Bellamera, in tract. de benef. rer. permutat. par. 4. & deciſ. 87. & 181. Rocch. de Curte in tract. de iure patr. in verſic. honorificum q. 3. & 51. Lambert. in eod. tract. par. 1. lib. 2. art. 9. q. 6. & par. 3. lib. 2. Art. 9. & 10. q. 3. & lib. 3. art. 5. q. 5. Conar. lib. pract. q. c. 36. Pariſ. in tract. de reſignat. benef. lib. 2. q. 4. Deci. conſ. 172. & 223. nu. 3. Crauet. conſ. 82. & 153. nu. 10. & aliorũ. Et intentionis meæ fuit loqui tantum de iure patron. laicorum ex fundatione, cõſtructione, vel dotatione, non autem de acquiſito ex priuilegio, vel præſcriptione, nec de iure pat. eccleſiaſtico, & mixto, in quibus quid iuris ſit remitto me ad eoſdem Doctores, ad quorum narratorũ comprobationem non vſus ſui allegationibus, quia in præalleg. locis ad ſaturitatem reperiri poſſunt.

RENEFICIORVM. PRIVATIO.

PRÆTER Summiſtas ſciẽdum eſt, quod Iudices cauſarum beneficialium, vel criminalium, priuationem beneficiorũ concernentium, eorumq. affines, & familiares, beneficia illa impetrare non poſſint, fuiſſe prouiſum per Pij IV. Conſtitutionem fol. 682. in Bullar. tenoris ſequentis.

Cupientes vnicuique iuſtitiam, prout par eſt, æqua lance miniſtrari, & omnem delinquendi occaſionem ab ipſius iuſtitiæ miniſtris, præſertim Iudicibus in beneficialibus ac etiam criminalibus, priuationem beneficiorum Eccleſiaſticorum concernentibus cauſis tam à Sede Apoſtolica, & eius Legatis, & Vice legatis, quam aliàs quomodolibet, & à quibuſcumque pro tempore deputatis, ſeu ad quos illarum cognitio tam de Iure quam de Conſuetudine etiam ratione eorum quæ obtinent officiorum, & alias quomodolibet pertinet, & pertinebit, ſeu quibus cauſæ ipſæ tam Apoſtolica quam alia authoritate commiſſæ ſunt, & pro tempore committentur penitus remoueri, ac eorum fraudibus obuiare, & animarum ſaluti quantum cum Deo poſſumus ſalubriter conſulere, & ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolica poteſtatis plenitudine decernimus, & declaramus, quoſcumque iudices etiam S. R. E. Cardinales, necnõ cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ſeu Locatenentes & vtriuſque, ſeu alterius ſignaturæ Referendarios, & quoſuis alios etiam Archiepiſcopali, Patriarchali, aut alia etiam maiori dignitate, etiam legationis munere fungentes ad audiendum, cognoſcendum, & decidendum cauſas ſuper quibuſuis Eccleſijs, Monaſterijs, Prioratibus, & alijs beneficijs eccleſiaſticis, tam in Rom. Curia quam extra eam quomodolibet hactenus motas, etiam priuationem eorumdem concernentes, & in futurum mouendas, tam à dicta Sede eiuſq. Legatis ſeu Vicelegatis prædictis, ac tam Apoſtolica quam Ordinaria, aut alia authoritate & a quibuſuis in dicta Curia, & extra eã, vel aliàs vbilibet pro tempore deputatos, ſeu ad quos ſimilium cauſarum deciſio ſeu qualiſcumque cognitio etiam quomodolibet, vt præfertur ſpectat, & ſpectabit in futurum; aut quibus illas quouiſmodo audiendas, cognoſcendas, & decidendas, & vt præfertur, aliàs committi contigerit, necnon eorudem Cardinalium, Auditorum, Locatenentium, Referendariorum, & aliorum, vt præfertur qualificatorum Iudicum huiuſmodi nepotes, conſanguineos, affines, procuratores, ſollicitatores, ac domeſticos, vel familiares cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis fuerint, & etiam ex quorum ſententijs priuationes Eccleſiarum, Monaſteriorum, Prioratum &

benefic.o.

beneficiorum huiuſmodi, aut aliàs emanauerint, ac emanabunt eorum, per priuationem eundem, aut aliàs quomodolibet occurrenda vacatione, nullo vnquam tempore à nobis, ſeu Sede, aut alijs Legatis prædictis, vel quibuſuis illarum Ordinarijs Collatoribus impetrare, aut ab alijs impetrari, ſeu ſibi conferri, & de illis prouideri facere, quequomodo poſſe, ſeu debere: ſed illos penitus ad illa in poſterum obtinẽda inhabiles fore, & eſſe, ac quaſcumque impetrationes ſic ab eis, etiam, vt præfertur qualificatis, necnon collationes, & prouiſiones, ac quaſuis alias diſpoſitiones, aut alias conceſſiones de Eccleſiis, Monaſterijs, Prioratib. & beneficijs huiuſmodi etiam per nos aut prædeceſſores noſtros, etiam motu, & poteſtatis plenitudine ſimilib. hactenus quomodolibet factas, & in poſterum faciendas, nullas, irritas, & inanes, nulliuſq. roboris, & momenti exiſtere, nullumq. per illas eis ius quaſitum fuiſſe, fore, aut eſſe, ſeu dici, vel cenſeri, ac de annali, & triennali poſſeſſore, aut alias Cancell. Apoſtolicæ Regulas, ſeu alias Conſtitutiones eis aduerſus præmiſſa nullatenus ſuffragari poſſe, ſed illos eis ſic impetratis omnino priuatos, & ab eis amouendos eſſe prout nos harum ſerie priuamus, & amouemus, ac priuatos, & amotos eſſe denunciamus, & ita, &c. Non obſtantibus, &c.

BENEFICIORVM RESERVATIO.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt quod quibuſuis Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum Ordinarijs in virtute ſanctæ obedientię, ac ſub ſuſpenſionis a diuinis & interdicti ingreſſus Eccleſiæ quo ad Archiepiſcopos, & Epiſcopos, quo verò ad alios inſeriores etiam ſub excõmunicationis, & alijs arbitrii noſtri, & quod ad omnes ſub priuationis facultatis conferẽdi beneficia in eorũ menſibus pro tẽpore vacantia pœnis, diſtrictè percipimus, & inhibemus, ne beneficia diſpoſitioni Apoſtolicæ reſeruata, ſeu affecta, quouis prætextu, cauſa, aut quæſito colore, & cuiquam conferre ſeu de illis prouidere, aut in illis, ſeu eorum poſſeſſione ſeſe intromittere quoquomodo audeant vel pręſumant, inquit Pius Quartus in Conſtitutionibus ſub die 22. & 25. Aprilis 1561. fol 697. in Bull. incip. Volentes, & in alia incip. Cupientes, & Pius V. fol. 1008. in Bullario vide ſuprà, in verſic. beneficiorum poſſeſſio; & illas Pij V. vide infra in fine huius verſic. Beneficiorũ reſeruatio. Et nota pro ampliatione Extrauag. Com. Pauli II. de præb. ſub quo titulo etiam habetur Extrauag. Benedicti XII. incip. Ad regimen, & Ioannis XXII. incip. Execrabilis, vbi de bñficiis Sedi Apoſtolicæ reſeruatis. In c. 2. & 3. & in c. pręſenti, de pręb. in 6. tractatus de vacantibus *Cõgruis titul. de præbẽd.*

a in Curia *a* ac in Extrauag. Comm. Bonif. VIII. eodem tit. Alię reſeruationes ſunt in Regulis Cancellariæ, quas habes infra in verſic. Regulę Cancellarię ac

b collatores ſcire oportet. *b* & dictæ Bullę Pij IV. & V. loquuntur, quando tempore vacationis fructus ſpectant ad Cameram Apoſtolicam.

Nota etiam, quod nulliter prouiſus ab Ordinario de beneficio reſeruato, in impetratione poſtea facienda à Papa, oportet mentionem facere de nulla collatione facta ab Ordinarus, aliàs eſt inualida, vt per Æneã de Facolnibus, in tract. Reſeruat. beneſ. in 35. effectu, fol. 48.

Reſeruatio beneficiorum vacantium, & quæ in poſterum vacabunt, Sede Epiſcopali vacante, fuit facta per Conſtitutione Pij V. incip. Sanctiſſimus, vt in Bullario, fol. 167.

Ruſus, omnia beneficia vacantia propter crimen hæreſis, ſunt reſeruata Sedi Apoſtolicæ per Conſtitutionem Pij V.

Bulla

Bulla Sanctiſ. D.N.D. Pij diuina prouidentia Papæ V. ſuper reſeruatione beneficiorum.

Pius Epiſcopus Seruus Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

CVM ex Apoſtolatus officio nobis(meritis licet imparibus)credito,cura Dominici gregis nobis immineat generalis, & exinde teneamur, more vigilis paſtoris,vigilare,& attentius prouidere,vt Eccleſijs,Monaſterijs,& quibuſuis alijs beneficijs Eccleſiaſticis,nunc & pro tempore,propter crimen hæreſis,vacantibus,& vacaturis,tales viri eis præficiantur idonei,qui deteſtãdas ac nefarias hæreſes diabolo diſſeminante contra veræ,orthodoxæ fidei puritatẽ exortas, de agro Domini extirpare, & populos ſibi cõmiſſos ad Catholicę Eccleſiæ veritatem reducere,doctrina,verbo,& boni operis exemplo valeant. Pręmiſſorum itaque cõſideratione inducti, & alijs ad id ſuadẽtibus rationabilibus cauſis,nonnullis etiam prędeceſſorum noſtrorum veſtigijs inhęrendo,Motu proprio,non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam,ſed de mera noſtra voluntate,& deliberatione,omnia, & ſingula bñficia eccleſiaſtica cũ cura,& ſine cura,ſecularia,& quorumuis ordinum etiam Sancti Ioannis Hieroſolymitani, & aliarum quarumuis Militiarũ regularia quęcũque & qualiacũque ſint etiã ſecularia,Canonicatus,& Prębendæ,Dignitates,Perſonatus, Adminiſtrationes,vel Officia in Cathedralibus ẽt Metropolitanis,vel Collegiatis, & Dignitates ipſæ in Cathedralibus etiã Metropolitanis poſt Põtificales maiores,ſeu Collegiatis Eccleſijs huiuſmodi principales, Regularia verò beneficia huiuſmodi Monaſteria ẽt Conſiſtorialia,Prioratus,Prępoſiturę, Prępoſitatus, Dignitates ẽt Conuentuales,Perſonatus,Adminiſtrationes,vel Officia ẽt Clauſtralia,ac Hoſpitalia,& Pręceptorię,& aliàs quomodocumque qualificata fuerint,ordinationi,& diſpẽſationi noſtræ,& Sedis Apoſtolicę hac ꝑpetua Cõſtitutione valitura authoritate Apoſtolica tenore pręſentiũ reſeruamus. Declarãtes,omnes & quaſcũque impetrationes de beneficijs vt pręfertur,quomodocũque qualificatis certo modo in futurum faciendas,& obtinendas,beneficia huiuſmodi propter hereſim vacãtia & in futurum vacatura, nõ comprehendere, niſi ſpecialiter,& diſpoſitiuè vacationis modus propter crimẽ hęreſis expreſſus fuerit,& illũ nullo modo ſub quibuſuis Clauſulis,& Decretis cõprehendi quãtumcũque generalibus in quibuſuis gratijs & cõceſſionibus per nos & Romanos Pontifices ſucceſſores noſtros faciendis, etiam per fiat ſignatis,& cõceſſis. Ac decernẽtes, omnes, & quaſcũque impetrationes de quibuſuis beneficijs,vt præfertur qualificatis,hactenus factas, & obtentas, niſi earũ vigore in iudicio per impetrantes crimen huiuſmodi deductum fuerit, & ſuper eo ſententiã fauorabilem obtinuerint,vel dictorum beneficiorum poſſeſſionem aſſequuti fuerint,ad vacationem huiuſmodi propter crimen hæreſis ſe non extendere,& illum neminem comprehendere,ſicq. per quoſcumque Iudices,& Cõmiſſarios quauis authoritate fungentes,etiã Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales,iudicari,& interpretari debere. Irritũ quoque & inane,ſi ſecus per quoſcũque quauis Dignitate & authoritate præditos, iudicatũ fuerit,decernimus. Volumus aũt,quod pręſentes literæ in Cancellaria noſtra Apoſtolica,& acie Cãpi Floræ de more publicentur,& inter Cõſtitutiones perpetuo valituras deſcribãtur. Et quia difficile foret præſentes ad ſingula quęque loca deferri,volumus,& ẽt declaramus,

claramus, quod earum tranſumptis, etiã impreſſis, manu alicuius Notarij ſubſcriptis, ac ſigillo alicuius Prælati munitis, eadẽ prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ Reſeruationis, Declarationis, Decreti, & Voluntatis, infringere, vel ei auſu temerario cõtraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ, Apud ſãctum Petrũ, Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo, quingenteſimo ſexageſimo ſexto, ſexto Kalend. Februarij, Pontificatus Noſtri Anno ſecundo.

Cæſ. Glorierus.

rio

Viſa de Curia Io. Rouetius R.

H. Cumyn.

Regiſtrata apud Cæſarem Secretarium.

Locus ✠ ſigili plumbei.

Anno à Natiuitate Domini Milleſimo, quingẽteſimo, ſexageſimo ſexto, Indictione decima, Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto patris Pij Papæ V. Anno ſecundo, die vero decima ſeptima menſis Februarij, retroſcriptæ literæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Cancellariæ Apoſtolicæ, & in acie Campi Floræ, per nos Antonium Clerici, & Io. Andream Rogerium prędicti Sanctiſſimi Domini Noſtri Papę Curſores. Scipio de Octauianis Magiſter Curſorum.

Gregorius autem XIII. annullauit collationes beneficiorum perſonis prohibitis propter genus, aut hæreſim, & à fide apoſtaſiam, & ſunt reſeruata vt in eius Conſtit. publicata Romæ die 18. Nouembris 1580. incip. In Eccleſiis, fol. 1297. in Bullario.

Gregorius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

IN eccleſiis præſertim inſignibus, hoc magnoperè curandum eſt, vt ſacerdotes, & perſonæ, ſalubribus earũ inſtitutis cõuenientes ordinentur; quod quantum in nobis eſt enitimur, adque eos ab illis repellẽdos in primis contendimus, qui propter genus aut hęreſim, & à fide Apoſtaſiam, ſiue proprio, ſiue ſtirpis, ſiue cognatorũ vitio cõtaminati, p Canonicas ſanctiones, aut Statuta ab hac Sede firmata, aut Apoſtolica priuilegia prędictis Eccleſiis prohibẽtur. Sed nobis negotiorum magnitudine diſtẽtis, huius generis nonnulli ad illarum ſacerdotia frequenter obrepant, inter quos quidam exiſtimationis ſuæ prodigi, & ſi ſe ab illis expulſum iri ſciant, ſpe tamẽ inconceſſa præſumũt, ſe inde, vel permutatione, vel quoquo pacto, beneficium, penſionẽ, aut quid aliud exacturos Nos malum hoc (quo dictę Eccleſiæ ſæpius diuexantur) penitus euellere volẽtes, pręſentium authoritate decernimus, omnes, & quaſcũque Apoſtolicas, necnon Legatorum dictæ Sedis, & aliorum omnium ab ea facultatẽ diſponendi habentiũ, ac etiam ordinarias diſpoſitiones dignitatũ, præbendarum, & beneficiorũ, & officiorũ eiuſmodi Eccleſiarũ in quaſcũque perſonas, ſic infectas, & per huiuſmodi ſanctiones ſeu ſtatuta, vel priuilegia, vt pfertur, inhabiles vires, & effectũ

non

nõ habere, perſonaſq. huiuſmodi illarũ prorſus vſu,& comodo carere, Beneficiaq. ipſa, vt prius vacare, & quæ ex illis tẽpore diſpoſitionis Apoſtolicę prędictis perſonis, illi reſeruata fuerint, vel affecta ſub eadẽ reſeruatione, vel affectione manere, & tam illa, quã etiam omnia alia nõ reſeruata, neque affecta, de quibus ab ipſa Sede, ac Legatis, & alijs facultatẽ habentibus prędictis, in huiuſmodi perſonas quomodocũque diſpoſitum fuerit, ad nouam Romani Pontificis diſpoſitionẽ dumtaxat pertinere, eaq. ab alijs idoneis, ab ipſa Sede dũtaxat liberè impetrari poſſe, Impetrationes tamen, ac etiã Motu proprio cõceſſiones, niſi modus vacationis, necnõ caſus, ac decretũ huiuſmodi, non cõditionaliter, aut per æquipollens, ſed definitè, nominatim, ac diſpoſitiuè in illis exprimãtur, omninò nõ valere, ab ordinarijs verò, (ceſſãtibus reſeruationibus, vel affectionibus Apoſtolicis) pro tempore collata, deuolutioni, iuxta Lateranẽſis ſtatuta Concilij ſubiacere, nec nõ irritũ, & inane quidquid ſecus per quoſcũque ſcienter, vel ignoranter contingerit attentari. Reſeruationibus Apoſtolicis fructuũ, penſionum, & aliarum rerum huiuſmodi Beneficiorum in perſonas idoneas, etiam de huiuſmodi contaminatorum cõſenſu factis, eiſdemq. ab illis interim præſtitis, vel ſolutis, nihilominus valituris. Nemo autẽ ignorationẽ prætendẽs, valeat excuſari, cũ prædictæ prohibitiones ſatis manifeſtæ ſint, & quiſque ante petitionem, vel acceptationem Beneficiorum huiuſmodi, nam illorũ capax ſit debeat ſe probare. Nulli ergo omninò hominũ liceat hãc paginam noſtri Decreti infringere, vel ei auſu temerario cõtraire. Si quis autem hoc attẽtare præſumpſerit, Indignationem omnipotẽtis Dei, ac Beatorũ Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrũ Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo quingẽteſimo octuageſimo Id. Nouẽbris Pontificatus noſtri anno nono M. Datarius Cæſ. Glorierius A. de Alexijs.

Item omnia beneficia recepta in confidentiã vacãt ipſo iure, & ſunt reſeruata Sedi Apoſtolicę, per Conſtit. Pij IV incip. Romanum Pontificem, fol. 820. & per Conſtit. Pij V. incip. Intolerabilis, fol. 1051. in Bullario. & vide infra in verbo, Simonia.

Etiam beneficia parochialia collata non ſeruata forma Concil. Trid. ſeſſ. 24. de reform. c. 18. ſunt reſeruata vt ſtatuit Pius V. in eius Conſtit. incip. In confe-
c rendis c & vide in verſ. Beneficiorum parochialium collatio. Alia beneficia reſeruata refert Pariſ. de reſign. benef. lib. 2. quæſt. 5. poſt Mandoſ. ſup. Reg. Cancel. to. 1. & Hieron. Gonzalez, ſuper 8. Reg Cancel. gloſ. 51. fol. 590. vbi in gloſſa ſeq. quando beneficia dicantur affecta, fol. 602.

a *ADDITIO. Quomodo ad hunc effectum reſeruationis Curia intelligi debeat, add: Gomeſ. in Reg. de trien. poſſeſſ. quæſt. 31. verſ. ſed antequam ſpecialia, & Mandoſ. in quæſtion. 25. Reg. reſeruat. & an ſit idem beneficia vacare in Curia, & apud Sedem Apoſtolicam, Couar. in lib. Pract. quæſt. cap. 36. ſub numero 3. Limita, vt ſub huiuſmodi reſeruatione non cadant beneficia illa quibus ex erectione, vel fundatione, aut alijs Conſtitut. requiruntur aliqua qualitates, ſeu certa onera iniũcta ſunt, vt ſunt præbendæ Theologales, pro Magiſtro, & ſim. Conc. Trid. ſeſſ. 25. de reform. c. 5. in cuius fine dicitur, vt prouiſio de eis facta ſubreptitia cenſeatur; & hoc multum conducere ex mente Couarr. loco cit. Secundo limita, vt non comprehendantur beneficia quæ ſunt de menſa Epiſcopali, declarãdo vt per Aeneã de Falcon. in tract. reſer. 3. q. prin. num. 1. & 2. quæ vero talia ſint, vide gl. in Clem. Frequens, in verſ. ad menſam, & ibi Card. Zabar. de exceſſ. prel. & eundem Zabar. cũ gl. in Clem. Quia Regulares, in verſ. de menſa, de ſupp. neglig. prel. & Pan. Ro. in tract. de penſ. c. 1. n. 7.*

Tertio

Tertiò limita in terminis c.ſi Apoſtolica, de præb. in 6. Quid autem dicendum ſit in beneficijs iuris patronatus laicorũ vacantibus in Curia, præter Doc. in c.2. de præb. in 6. adde Staph. de lit. grat. tit. de mod. & for. impetr. nu. . & infra Lap. Alleg. 96. Rebuff. in 3. par ſignat. verſ. necnõ iuris patronatus, Mandoſ. in Reg 1. Cancel. q. 10. & in tract de ſigna. grat. verſ. Derogationes iuris patronatus, Lambert. in tract. de iure patron. q. 6. prima par. lib. 2. Art. 22. Pariſ. de reſign. benef. lib. 2 q. 4. nu. 45. & inf. & denique Couar. d. c. 36. num. 4. & 7.

Controuertitur tamen inter aliquos, num cap. ſtatutum, de præb. in 6. diſponens (quod ſi Papa beneficia vacantia in Curia per menſem à die vacationis numerandum, non conferant, poſſint illa conferri ab illis ad quos collatio pertinebat) ſit reuocatum. & correctum per iura noua, nempe, per Extrauag. in c. Ex debito, de elect. & Extrau. inc. Pia ſollicitudinis, de præb. inter. Com. quam controuerſiam ceteris omiſſis videre poteris per Staph. in tract. de grat. & expectat. ſub num. 28. per Mand. in add. ad Lap. Alleg. 96. lit. E. & per Aen. de Falcon. in tract. de reſeru. q. 4 prin. & n. 2. in 6. effectu, poterit tamen de feudi & corroborari opinio inclinãtium in fauorẽ Epiſcoporum, & ea potiſſimum ratione: quia cum c. ſtatutum, nihil de nouo concedat, eo quod poteſtas Epiſcoporum reducatur ad ſuum ius primæuum, iuxta text. in c. peruenit. 11. q. 1. cum ſimil. & res de facili ad naturam ſuam reuertatur, c. ab exordio, 35. diſt. l. ſi vnus §. pactus ne peteret, vbi Iaſon, ff. de pact. & hoc eſſe fauorabile per plura probat Felin. in c. cum omnes, num. 8 de Conſt. & per conſequens potius ampliandum quam reſtringendum, vulgat. iuribus.

6 *Quæ ſint cauſæ propter quas Summi Pontifices inducti fuerũt ad faciendas huiuſmodi reſeruationes, vide per Card. Simõcel. in tract. reſeruat. benef quæſt. 3. Quæ beneficia ſic reſeruata, intellige, vt ſemper durent affecta, etiam per obitum ipſorum Pontificum, & ipſa Romana Sede vacante, vt Extrauag. incip. Ad Romani Põtificis, inter Comm. ſub tit. de præb. & extſtat Regula Cancel. nona, incip. Itẽ declarauit, licet talis affectio multoties naſcatur ex appoſitione manus Papæ, cui datum eſt in prærogatiuam ſupremæ poteſtatis, vt in quibus ipſe manum appoſuerit, alij ſe intromittere nõ poſſint, vt in cap. noſtrum, de appel. & plenius per Mandoſ. q. 5. in proœm. Reg. Cancel.*

6 *Quæ Conſtitutio eſt in viridi obſeruantia referente Pariſio, in tract. de reſign. benef. lib 8. q. 9. ſub num. 79. & ad interpretationem dicti Decreti Conc. Trid. diſponẽtis in vacatione Eccleſiarum parochialium debere fieri examen per concurſum, vide Fuſc. in tract. de viſit. lib. 2. c. 5. & eundem Pariſ. d. q. 9. & lib. 10. q. 7. in quibus locis ad intelligentiam dicti Decreti, præter alia ſcitu digna & neceſſaria, ſatis notabiliter congerit quamplures Deciſiones Illuſtriſſimorum Cardinalium deputatorum ſuper declaratione Conc. Trid. ponens etiam formulam Edicti circa examen eorum qui Eccleſiæ parochiali præficiendi ſunt.*

Inſuper quod attinet ad materiam reſeruationis beneficiorum, Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. c. 19. annullat, & prohibet mentales reſeruationes quas declarant Caſſador. deciſ. 4. cum tribus ſeqq. ſub tit. de reſeruat. & Mandoſ. q. 4. & 15. nu. 7. 11. Reg. Cancel. & explicat d. Card. Sim. in tract. reſeruat. benef. quæſt. 4. & 15. fol. 20. & 72.

Pius

Pius Papa IV. Dilecto filio Donato Matthæo Minal, Theſaurario, ac Spoliorum, & iurium Cameræ Apoſtolicæ in tota Italia Collectore generali noſtro. Dilecte fili, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

VOlentes ne Beneficia Eccleſiaſtica diſpoſitioni Apoſt. reſeruata, in quibus Collectores, & Subcollectores ſpoliorum, & iurium Cameræ Apoſtolicæ eſſe conſueuerunt pro tempore vacantię ab vllis perſonis, quæ ſua non ſunt quærentibus indebitè occupētur, oportunè prouidere, Te de cuius fide, ſolertia, & diligentia, plurimum in Domino confidimus, noſtrum, & eiuſdē Cameræ Comiſſarium, ad infraſcripta omnia, & ſingula facienda, & gerenda authoritate Apoſtolica tenore præſentium conſtituimus, & deputamus. Tibi mandantes, quatenus per te, vel Subcollectores tuos, viros Eccleſiaſticos, noſtro, & dictæ Cameræ nomine, omniū, & ſingulorum Beneficiorum cum cura, & ſine cura ſecularium, & quorumuis ordinum regulariū, noſtræ & Sedis Apoſtolicæ diſpoſitioni, tam per Conſtitutiones Apoſtolicas, quā Cancellariæ Apoſtolicæ regulas editas, & edendas, ſeu alias quomodocumque, & qualitercūque reſeruatorum, ſeu affectorum, in dictis Italiæ partibus, earumq. Ciuitatibus, & Diœceſibus conſiſtentium, per obitum etiam apud Sedem Apoſtolicā, quorumcūque illa in Titulum, ſeu Commendam, aut aliàs quomodolibet obtinentiū, & poſſidentium, pro tempore vacantium, etiā ſi ſecularia, Canonicatus, & Prębendæ, Dignitates etiam maiores, & principales, ſeu ſimplicia, vel aliàs quomodolibet nūcupata; Regularia verò Beneficia huiuſmodi, Monaſteria, & Cōſiſtorialia, Prioratus, Præpoſituræ, Præpoſitatus, Dignitates, etiā Cōuentuales, Perſonatus Adminiſtrationes, vel Officia, etiam Clauſtralia, ac tam illa, quā alia Beneficia pręfata, curata, & electiua, & etiam litigioſa fuerint, ſtatim habita notitia vacationis huiuſmodi præſentium vigore realem, & actualem poſſeſſionem capias, & apprehendas & captam, & apprehēſam amotis exinde, etiam abſque vitio ſpolij quibuſuis (præter quam authoritate Apoſtolica prouiſis) detentoribus, & intruſis, quos ſi de iure eorū in petitorio, vel poſſeſſorio experiri voluerint, in Romana Curia, attenta reſeruatione huiuſmodi iudicialiter agere mādamus, teneas, & conſerues, & eorūdem Beneficiorum fructus, redditus, & prouētus, exigas, percipias, & leues, ipſamq. poſſeſſionem cum dictis fructibus ſic exactis illis tradas, & relaxes, qui literas collationis, ſeu commēdæ noſtræ ſub plumbo expeditas tibi exhibuerint, & præſentauerint, & quo ad litigioſa, cui de iure tradenda fuerint, cōtradictores quoslibet, nō prouiſos, vt præfertur, & rebelles, & in dictis beneficiis itruſos, ac tibi, vel a te deputādis in pmiſſis nō parētes, eiſq. auxiliū, & conſilium vel fauorē præſtantes, cuiuſcumque dignitatis, etiam Epiſcopalis, vel maioris, ac ſtatus, gradus, ordinis, & cōditionis fuerint, per cenſuras, & interdicti, ac alias pęnas Eccleſiaſticas à perſonis Eccleſiaſticis per te eligēdis huiuſmodi fulminādas, ac priuationis Beneficiorū per eos obtentorum, inhabilitatiſq. ad illa, & alia in poſterum obtinenda; ac pecuniarias tuo arbitrio moderādas, & applicandas, aliaq. opportuna iuris & facti remedia appellatione poſtpoſita compeſcēdo, ac legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus, cenſuras, & pęnas huiuſmodi etiam iteratis vicibus aggrauādo, inuocato ēt ad hoc ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis; & nihilominus, ne aliquod impedimentū huic noſtræ ordinationi occurrat, Quibuſuis Archiepiſcopis, & alijs locorū Ordinarijs, in virtute Sanctę obedientiæ, ac ſuſpenſionis à diuinis,

& in-

& interdicti ingreſſus Eccleſiæ, quo ad Archiepiſcopos, & Epiſcopos, quo verò ad alios inferiores, etiam ſub excommunicationis, & alijs arbitrij noſtri, & quo ad omnes ſub priuationis facultate conferendi Beneficia in eorum menſibus pro tempore vacantia pœnis diſtrictè præcipimus, & inhibemus, ne beneficia diſpoſitioni Apoſtolicæ reſeruata, ſeu affecta, prædicta, quouis prętextu, cauſa, aut quæſito colore cuiquam cōferre, ſeu de illis prouidere, aut in illis eorūq. poſſeſſione ſeſe intromittere quoquomodo audeant, vel præſumant. Sicq. in pręmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcumque quauis authoritate fungentes Iudices, Commiſſarios, & perſonas, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicādi, & interpretandi facultate, & authoritate, iudicari, & definiri debere, irritum, quoque, & inane decernimus, ſi ſecus ſuper his a quoquā quauis authoritate ſcienter vel ignoranter, contigerit attentari. Non obſtantibus felicis recordationis Bonifacij Papę VIII. prædeceſſoris noſtri, de vna, Cōcilij generalis de duabus dietis, dummodò nō vltrà tres aliquis authoritate pręſentiū ad Iudicium trahantur, & alijs Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis piuilegijs quoque, indultis, & literis Apoſtolicis quibuſuis perſonis, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis conceſſis, & cōfirmatis, (quibus omnibus eorum tenores, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permāſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus) ceteriſq. Cōtrarijs quibuſcumque. Aut ſi aliquibus cōmuniter, vel diuiſim, ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari nō poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Volumus autē quod Beneficia prædicta, quādiu in manibus Subcollectorum, vel aliorum a te deputatorum fuerint, debitis propterea non fraudentur obſequijs, & animarum cura, ſi qua illis, immineat nullatenus negligantur, ſed illorū cōgrue ſupportentur onera cōſueta, quodq. tranſumptis præſentium manu Notarij publici ſubſcriptis, & tuo ſigillo munitis, eadem prorſus fides in iudicio, & extrà adhibeatur, quæ eiſdem pręſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitę, vel oſtenſæ. Datum Romæ Apud Sāctum Petrum ſub annulo piſcatoris, die vigeſima ſecunda Aprilis, milleſimo, quingenteſimo ſexageſimo primo, Pontificatus noſtri anno ſecundo.

Cęſ. Glorierius.

Bulla Pij Papæ IV.

PIus Papa IV. Ad futuram rei memoriam. Cupientes malitijs nōnullorum qui in poſſeſſione Monaſteriorum, & aliorū Beneficiorum Eccleſiaſticorum Diſpoſitioni Apoſtolicæ reſeruatorum, pro tempore vacantium ſine iuſto titulo, ac ſine literis Apoſtolicis, vt illorum fructus durāte vacatione huiuſmodi vſurpent, ſe intrudere nō verētur, occurrere, & Cameræ noſtræ Apoſtolicæ grauiſſimis oneribus in aliqua parte ſubleuandis, quantum cum Deo poſſumus conſulere. Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, deq. Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnes, & ſingulos fructus, redditus, & prouentus, ac iura, obuentiones, & emolumenta quæcumque, quomodolibet, & qualitercumque nuncupata, omnium, & ſingulorum Monaſteriorum etiam Conſiſtorialium, & beneficiorum Eccleſiaſticorum, cū cura, & ſine cura, ſecularium, & quorumuis ordinū regulariū, nobis, & Sedi Apoſtolicę, tam per Conſtitutiones Apoſtolicas, quā Cancellariæ Apoſtolicę Regulas editas, & edēdas, ſeu aliàs quomodolibet, & ex quauis cauſa generaliter, vel ſpecialiter reſeruato-

rum

rum,ſeu affectorũ in partibus Italiæ, in quibus Collectores, & Subcollectores
ſpoliorum,& iuriũ Cameræ Apoſtolicæ prædictę eſſe conſueuerunt, ac earum
Ciuitatibus,& Diec.conſiſtentium,per obitum,& aliàs quouis modo,præter-
quam per ceſſum illa obtinentium,pro tempore vacantium, à die ipſorũ Mo-
naſteriorum,& Beneficiorũ vacationis,pro rata temporis vſque ad diem pro-
uiſionis,ſeu Cõmendę de eiſdẽ Beneficijs,& Monaſterijs per nos faciendę,de
qua per literas noſtras ſub plũbo,& nõ aliter conſtare debere volumus,eidem
Camerę Authoritate Apoſtolica tenore pręſentiũ reſeruamus,applicamus,in-
corporamus,& appropriamus,illaq.ei reſeruata,applicata,incorporata,& ap
propriata eſſe,& fore,& ad illam ſpectare, & pertinere,nullumq. præter nos,
& dictam Camerã, aut dilectũ filium Donatum Matthęum Minalem, ac pro
tempore exiſtentẽ Theſaurarium noſtrũ,ac ſpoliorum,& aliorum iurium ip-
ſius Camerę Collectorẽ generalem,vel eius Subcollectores ea præcipere,exige
re,& recuperare,aut aliàs ſe ĩ illis intromittere poſſe,aut debere,tenore pręſen
tium ſtatuimus,& ordinamus;& nihilominus,ne aliquod impedimentũ huic
nřæ ordinationi occurrat,quibuſuis Archiepiſcopis, Epiſcopis,& alijs locorũ
Ordinarijs,in virtute ſanctæ obediẽtię,ac ſub ſuſpenſionis a diuinis,& interdi
cti ingreſſus Eccleſiæ,quo ad Archiepiſcopos,& Epiſcopos quo ad vero alios
inferiores,etiã ſub excõmunicationis, & alijs arbitrij noſtri,& quo ad omnes
ſub priuationis facultatis conferendi Beneficia in eorum menſibus pro tẽpore
vacãtia pęnis diſtrictè præcipimus,& inhibemus,ne Beneficia diſpoſitioni A-
poſtolicæ reſeruata,ſeu affecta prędicta,quouis prætextu,cauſa,aut quęſito co
lore cuiquã conferre, ſeu de illis prouidere,aut in illis, vel eorum poſſeſſione,
ſeſe intromittere quoquomodo audeant,vel præſumant,ſicq.in præmiſſis om
nibus,& ſingulis per quoſcũque quauis authoritate fungentes Iudices, Cõmiſ
ſarios,& perſonas,ſublata eis,& eorũ cuilibet,quauis aliter iudicandi,& inter-
pretãdi facultate,& authoritate,iudicari,& definiri debere;Irritum quoque,
& inane decernimus ſi ſecus ſuper his a quoquã, quauis authoritate, ſcienter,
vel ignoranter contigerit attentari.Mandantes eidẽ Donato Matthęo, & pro
tẽpore exiſtẽti Theſaurario,& Collectori,vt noſtro,& dictæ Camerę nomine,
fructus,redditus,prouẽtus,iura,obuentiones,& emolumenta huiuſmodi, per
ſe,vel eius Subcollectores prędictos,etiã propria authoritate,exigat,percipiat,
& leuet, ſibiq. nihilominus conſignari, & tradi ab omnibus ad quorũ manus
peruenerint pro rata prædicta,per cenſuras, & pęnas Eccleſiaſticas,per perſo-
nas Eccleſiaſticas ab eo eligẽdas,fulminãdas,& alia oportuna iuris, & facti re
media,quacumque appellatione poſtpoſita,faciat,& curet,inuocato etiã ſi o-
pus fuerit auxilio brachij ſecularis, Super quibus omnibus,& ſingulis,plenam
& liberã illi per præſentes concedimus facultatem, non obſtantibus Conſtitu-
tionibus , & Ordinationibus Apoſtolicis, ac Monaſteriorũ,& illorum ordinũ
ac beneficiorum prædictorum,etiam iuramento cõfirmatione Apoſtolica,vel
quauis firmitate alia roboratis,Statutis, & Cõſuetudinib. Priuilegijs quoque,
Indultis,& literis Apoſtolicis, illis,& quibuſuis alijs perſonis, ſub quibuſcum-
que tenoribus,& formis,ac cũ quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs,
alijſq.efficioribus,efficaciſſimis,& inſolitis Clauſulis irritantibuſq.& alijs De-
cretis, etiam Motu, & ſcientia ſimilibus conceſſis ,confirmatis, & innouatis ;
quibus omnibus, etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione,de illis,eorumq.
totis tenorib. ſpecialis, ſpecifica,expreſſa, & indiuidua,ac de verbo ad verbũ,
non autem per Clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quæuis alia

expreſſio

expreſſio habenda foret. tenores huiuſmodi præſentibus pro ſufficiēter expreſſis, & inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permãſuris, hac vice dumtaxat harũ ſerie ſpecialiter, & expreſsè derogamus, illaq. aduerſus pręmiſſa nullatenus ſuffragari poſſe, ſiue debere decernimus, ceteriſq. contrariis quibuſcũque. Volumus autẽ quod ex fructibus, redditibus & prouẽtibus per dictũ Theſaurarium, & etiã deputatos pro rata hmõi percipiendis, onera quęcumque dictis beneficijs incumbentia, ſimiliter pro rata tẽporis ſupportari debeant, quodq. præſentium manu Notarij publici ſubſcriptis tranſumptis, & ſigillo perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutę, ſeu Curiæ eccleſiaſticæ munitis, eadem prorſus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ eiſdem præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitę, vel oſtẽſæ. Datum Romę apud Sanctũ Petrum, ſub annulo piſcatoris die 25. Aprilis 1561 Pontificatus noſtri anno ſecundo. Cęſ. Glorierius.

BLASPHEMIA.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod *quicumque clericus Deum, & D. N. Ieſum Chriſtum, vel glorioſam Virginem Mariam eius genitricem, expreſsè Blaſphemauerit, pro prima vice fructibus vnius anni omnium, & quorumcumque beneficiorum ſuorum, pro ſecunda beneficijs priuetur, pro tertia omnibus etiam dignitatibus exutus deponatur, & in exſilium mittatur. Quod ſi clericus nullum obtinuerit beneficium, pœna pecuniaria vel corporali pro prima vice puniatur, pro ſecunda carceribus mancipetur, pro tertia verbaliter degradetur, & ad triremes mittatur. Qui reliquos ſanctos blaſphemauerit, pro qualitate blaſphemiæ, atque perſonæ, arbitrio iudicis puniatur.* Pij V. Conſtitutione cauetur Leonis X. in Concil. Lateranenſi ſtatuta innouando, fol. 929. in Bullar. incip. Cum primum §. ad abolendam, & de dicti Concilij ſtatuto fol. 194. in Bullar. meminerũt & ad literam referunt, Diaz in pract. crim. cap. 110. in verbo, Blaſphem. Nauar. in cap. inter verba, 11. q. Corol. 57. num. 148. & Couar. in c. quamuis pactum, par. 1. §. 7. ſub num. 10. de pact. in 6. De hac Pij V. Conſtitutione vide Farinac. in Pract. Crim. in tit. de delictis, & pœnis, q. 20. ſub num. 63. de Blaſphemijs, & flagitijs Iudęorum, in qua hæreticæ prauitatis inquiſitores animaduertunt extat Greg. XIII. ſtatutum Romę publicatum di 10. Iunij 1581. Incip. Antiqua, fol. 1305. in Bull. & vide Abb. in cap. gaudemus, de diuor. poſui in verbo Iudæi.

ADDITIO: Pęnas contra Blaſphemantes impoſitas præter Diaz. in d. c. 110. diligenter recenſent Boer. deciſ. 30. num. 9. 10. & 19. & Couar. in diſt. §. 7. num. 10. & 11. & ratio quare pœna ſtatuta in cap. 2. de maled. non habeat locum quo ad clericos, prout Communiter teneri atteſtatur ibi Abb. num. 8. eſt, ne propter publicam illam ſatisfactionem vileſcat dignitas ordinis clericalis. Iul. Clar. in Pract. Criminali, §. Blaſphemiã, n. 3. Ignat. Lopez. in addit. ad Diaz, loco cit. verbo, clericos, non ſubire. Quibus adde quod de iure nouiſſimo Pragm. Regni Neap. quo ad laicos eſt pœna triremium per quattuor annos; & hac eſt in viridi obſeruantia; ſuper cuius Pragm. Commentario plura notatu digna Alex. Moman. Meſſapien. congeſſit. De Iure Canonico nouiſſimo eſt illa qua continetur in d. Concil. Lateranen. & in d. Conſt. Pij V. eſt tamen animaduertendum, quod verba illa Bullæ pro prima vice, interpretanda ſunt pro prima vice punitionis, & nõ Blaſphemia, etiam ſi clericus fuerit pro illa prima vice inquiſitus. quod pluries Blaſphemaſſet quia Bulla videtur habere reſpectum ad correctionem clericorum; ad quod facit text. in c. graue de præb. ibi: poſt primam, & ſecundam correctionem. Et ad hoc vt quis dicatur conſuetus Blaſphemare, non

ſufficit quod per duas vel tres vices id crimen commiſerit, Alex.conſ.72.in 1.vol.nu. 8.& quæ ſit ratio ſpecialitatis, vide per Rocch. Curt.in rubr.de Conſuetud.q.5.num. 36.Boer.in d.deciſ.30.ſub num.11.ſed ad inducendum prauum vſum, & vitioſum habitum blaſphemandi, requiruntur multo plures reiterationes. Iaſ.in l.ait prætor, §. iurauit, num.14.ff.de iureiur. Menoch.lib.2.de arbitr.iud.4.Cent. Caſu 375.Inſuper ad ſciendum an clericum à prædictis pænis excuſent, vel ſaltem operentur vt cum eo mitius eſſet agendum regionis conſuetudo ex frequenti vſu hominum illius loquentium quibuſdam verbis in contemptum Dei tendentibus, lubricum linguæ, & præſertim in eo qui non perfecit blaſphemiam, & ſtatim ſe pœnituit, & ad hoc vt excuſet iracundiæ calor quibus eſſe debeat circumſtantijs vallatus, præter prææalleg. Doct. in præd.loc. quare etiam apud Alex. conſil.15. ante fin.volum.3. Afflict.in Conſtit. Regni Blaſphemantes num.5.& 10.Cauin.ſuper Pragm.50.Regis Fernandi, num. 6.Gram.deciſ.50.plenius per Foller.in pract.cenſ.in verſ.Nicolaus Epiſcopus, à nu. 59.vſque 67.Iul.Clar.in pract.crim.quæſt.60.num.6.& Ioan.Franc.Ponzibium in tract. de Lamijs, ſub num.80. Si quis calore iracundiæ pluries vno inſtanti blaſphemat, præſumitur quod ſemel tantum Blaſphemauerit. Menoch. de præſumpt.lib.5. præſumpt.3.num.27.

BONA NAVFRAGANTIVM.

Cōgnitio de rapiu ſeu de furto

PRæter Summiſtas ſciēdum eſt, quod raptores prædictorum bonorum, ſint excommunicati, & abſolutio eſt reſeruata Papæ in Bulla Cœnæ, nam licet antea fuiſſet lata, non tamen erat reſeruata, vt in cap. excommunicationi, de raptor. & declarat Nauar. in Man. Confeſſ. c.17.num.60. & num.118.& contra tales raptores prouiſum eſt in Regno Neap. per Conſtit. Rapinas eorum, vbi Afflict. eorumq. dominis ſuccurritur pro conſeruatione bonorū per Conſtit. Dohanæ de ſecretis, quantum verò attinet ad excommunicationem Papalem, non incurritur ſi furtum non excedit duos aureos quamuis peccet mortaliter. ita tenuit Præceptor meus Pater Marius Andria, in expoſitione d. Bullæ, per text.in l.ſi oleum, §.fin.cum l.ſeq.ff.de dolo. Sed per decretum Sacræ Congregationis relatum infrà in verbo caſus reſeruati contra præſumentes abſoluere ab vllo ex caſibus, clarè vel dubiè in Bulla die Cœnæ Domini, conſulerem pro tutiori, abſolutionem obtinendam eſſe à Summo Pontifice; quando tamen furtum bonorum naufragantium aſcenderet ad eam quantitatem, quæ ſit peccatum mortale, Vgolinus de Cenſuris, in expoſitione d.Bullę, cap.4.verſ. 7.fol.143. Cum hunc caſum conferrem cum admodum Reuer. Patre Philippo Pantaleone, lectore caſuum Conſcientiæ Primario in Collegio Societatis Ieſu, ita reſpondit.

Quamuis excōicatio non pro paruis, & leuibus cauſis ſit ferenda, c.Epiſcopi, & c.nullus, 15.q.5.& per Trid.Concil.ſeſſ.25.c.3.de refor. cautum ſit monitoria ſub excōicatione pro rebus ablatis reſtituendis concedenda non eſſe pro re vulgari, atque in nonnullis eccleſijs per Synodales etiam Conſtitutiones ſit ſtatutum, ne pro re, quæ minoris ſit certa quadam quantitate quis excommunicetur, quarum meminit Nauar.c.17.n.3.& ſic etiam per Curiam Romanam ſeruatur: nihilominus vbi ſtatuto, vel ſentētia Eccleſiaſtica generaliter ſub excommunicationis pęna furtum prohibetur, quicumque mortale furtum committeret, eadem cenſura ligaretur, ſecundum Couar.in c.Alma mater, 1.par.§. 9.num.2.verſ.quarto eadem ratione, idq. maximè confirmatur.

Primò,

Primò,quoniam nec Summus Pontifex in c.2. de Cõſt. in 6.nec iura ciuilia quæ direptiones,& rapinas Naufragantiũ prohibuerunt,nec denique Doctores,qui eadem iura ſunt interpretati diſtinxerunt de furto mortali magnæ alicuius quantitatis,ſed quodcumque generaliter prohibuerunt.

Secundò, quoniam etiam excommunicatio lata in inijcientes manus violentas in clericos,in c.ſi quis ſuadente diabolo, 17.q.4.ligat quoſcumque mortale peccatum committentes in percutiẽdo,etiam ſi ſit leuis percuſſio,in communi.

Tertiò,quoniam alioquin plures poſſent etiam ſeorſum,& ſine vlla conſpiratione, quantitatem ſolum ſufficientem ad mortale peccatum ex naufragio ſubripere, & nullus eorum excommunicationem incurreret,quamuis omnes notabile furtum feciſſent, & ſic indemnitati naufragantium non eſſet plenè prouiſum.

Quartò,quoniam ſi peccata etiam leuia,& venialia ex rationabili cauſa, & pro cõmuni bono poſſunt ſub cenſura prohiberi,iuxta Suarez tomo 5. diſput. 20.ſect.2. dubio 1.circa finem, ergo multo magis prohiberi poſſunt ſub excõmunicatione peccata, & furta quæ ſolum pertingunt ad mortalia, ex eadem iuſta cauſa, quæ proculdubio adeſſe videtur in preſenti materia,cum direptio naufragantium bono communi plurimum noceat, & longe ſuperet grauitatem omnium furtorum,& rapinarum.

Quintò denique, quod ſic vbique ſeruatur, & recepta eſt præſens Bulla, vt conſcientia omnium teſtatur.

Saluo meliori &c.

Limitatur ſecundò, vt etiam non incurratur quando eſſent bona naufragorum non tamen Chriſtianorum ſed infidelium, Iudaeorum, hæreticorum,& aliorum quomodocumque Chriſtiano nomini inimicorum. Auth. Nauigia,C.de furtis, & ex verbis bulla comprehenditur fuiſſe Sum. Pontificis intentionem, prouidere bonis fidelium.

Tertiò limitatur,vt hæc excommunicatio maior,non extendatur ad tertiam perſonam tam per Bullam Sixti V. q̃ Clem. VIII. licet per Bullam Greg. XIII. à Nau. relatam ſecus,vt ex eius verbis palam colligitur: quamuis teneatur illa tertia perſona cognito vero domino nauis, & rerum ablatarum illa reſtituere quæ a ſurripiente acceperat, vel emerat etiam nullo ſibi ſoluto pretio,per text.in l.inciuilem, C.de furt. Quid dicendum in eo qui naufragium paſſus veniat ad terram, & aliquas res quas ſaluare potuit penes tertium depoſuerit, ſi ille poſtea negauerit dictum depoſitũ,quod ab ipſo domino non poſſit ſufficienter probari, an teneatur pœna huius Bullæ ac ſi res ipſas ſurripuiſſet, illas contra domini voluntatem retinendo? Reſp. hunc caſum attentis verbis Bullæ non videri comprehendi poſſe.

Limitatur quarto,vt nec etiam incurratur ex ſolo actu acceptionis talium bonorum animo conſeruandi ea,& tradendi vero domino illius habita notitia,non autem vſurpandi,& in vſum, ac proprium commodum conuertendi aliàs ſecus; licet deinceps eũ pœniteat,& mutato animo illa reſtituet: ſiquidem per illã pœnitentiam ab excommunicatione non liberatur; ſed opus eſt abſolutione,arg.text.in c. cum deſideres, de ſentent.excommunic. Declara hanc 4.limitationem, niſi adſit mora reſtituendi. id eſt cum quis poteſt reſtituere. & non reſtituit, gloſſ. fin. d. capit. excommunicationi, ratione per Caietanum aſſignata in verbo, excommunic. cap.23. propter quam eum ſequitur Nauar. in d. capit.27. num.118. etiam ſi non præcedat monitio,

pro dictis bonis ablatis reſtituendis cum Panormit. in d. capit. excommunicationi diſtinguente, vt ibi per eum, num. 2. in fine, Communi tamen opinione in contrarium exiſtente teſtantibus Silueſt. in ver. excom. 7. §. 20. Roſel. in eod. verbo. el 1. excom. 21. loquentibus attentis verbis d. c. excommunicationi de rapt. ſed tu conſideranda verba Bullæ die Cœnæ Domini, nouiſſimè promulgatæ, & quæ ſcripſit Suarez. de Cẽſuris, diſp. 21 ſect. 2. Cenſura 4. fol. 266.

Quinto limitatur. vt per hanc Bullam non intelligantur excommunicati, putantes propter ignorantiam illa non eſſe bona naufragorum, ſed aliorum, licet nolint reſtituere, & ſint in mora reſtituendi. Nauar. in conſ. 1. num. 2. de pœnit. & remiſſ. in antiq. item per ſimplicitatem rapientes de dictis bonis, credentes eis id licere ex alia cauſa, Silu. & Roſel in verbo, naufragium. Nauar. in Man. c. 17. nu. 99.

Limitatur sextò Quando dominus illa bona habuerit pro derelictis, amiſſa omni ſpe ea recuperandi, l. falſus §. ſi iactum ff. de furt. ſecus verò ſi illa proieciſſet in mare propter procellam, & vim tempeſtatis ad nauem exonerandam, vt periculum euaderet, quia tunc dominiũ remanet penes proprium dominum, l. qui leuandæ ff. ad leg. Rhod. de iactu, quæ ſi quis acceperit animo retinendi, furtum committit, l. quæ ratione § fin. ff. de acq. rer. dom. §. fin. inſt. de rer. diuiſ. Abb. in c. cum dilecti, de accuſat. num. 11. in dubio autem non præſumitur habuiſſe illa pro derelictis, l. interdum, §. 1. ff. de acquir. poſſ. ex reg. illa: quia nemo putatur ſuum iactare, l. cum de indebito ff. de probat. & quando cenſendum ſit aliquid habitum pro derelicto, vide text. in §. pen. Inſtit. de rerum diuiſ. gloſſ. in l. ſi quis merces ff. pro derelicto. Silueſt. in verſ. inuenta, ſub num. 3. Roſel. in verbo, Furtum, §. 12. Nauar. in Man. capit. 17. ſub num. 99. in hoc caſu ad coniecturas eſſe recurrendum, inquit Panor. loco cit. vbi etiam Felin. num. 6. quæ coniecturæ deprehendi poſſunt ex dictis eiuſdem Nauar. in d. cap. 17. num. 170. & 176. de quibus etiam habetur in lib. theſaur. Caſ. conſc. in expoſit. Bul. Cœnæ, cap. 8. & per Bartholom. Vgolin. in tract. de Cenſuris Rom. Pont. reſeruatis, c. 4. § 2.

Vide Menochium lib. 3 de præſumpt. 20. n. 3 Mol. & inſt. ciu. diſpu. 5.

Septimò, & denique limita, in eo, qui pro recuperandis talibus bonis quæ de ſui natura ſtatim erant peritura cuicumque periculo mortis expoſuit vitam ſuam, & dominus veriſimiliter dicta bona per aliud medium, & viam non erat rehabiturus, ita vt poſſit tuta conſcientia ſibi illa retinere, Vgol. loco cit. ſub num. 3. ſecus verò ſi illa ſalua feciſſet ſine vllo periculo vitæ, etiam ſi dominus illa bona, nec per ſe, nec per alium erat aliàs recuperaturus: quia ex charitate tenebatur ad præbendum auxilium; d. capit. excommunicationi, vbi etiam gloſſa, & plenius in ſupra alleg. Conſtit. Rapinas, debet tamen habere mercedem ſui laboris iudicio boni viri, ita communiter Summiſtæ in ver. Naufragium; & Nauar. d. c. 17. ſub nu. 98. aſſerens etiam quod ſi fulminaretur excommun. contra habentes de talibus bonis, & ſi quis poſſit licitè illa retinere vt in caſu proximè dicto teneatur ſaltem manifeſtare.

Omnibus & ſingulis vtriuſque Sexus Chriſti fidelibus qui auxilium, conſilium, & fauorem naufragium patientibus in reparatione, & conſeruatione ſuorum bonorum præſtiterint, decem annos, & totidem quadragenas de iniunctis ei pœnitentijs miſericorditer in domino relaxarunt Iul. II. Paul. III. & Pius V. vt patet ex eorum Conſtitutionibus in Bulla fol. 442. 552. & 927.

BONA

BONA ECCLESIAE VSVRPANTES.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, vſurpatores tales eſſe excommunicatos, & abſolutionem eſſe reſeruatam Papæ. vt in Concil. Trid. de refor. ſeſſ. 22. cap. 11. & hodie eſt in Bulla Cœnæ Clauſula 17. his verbis, videlicet. *Qui ne iuriſdictiones, ſeu fructus, redditus, & prouentus ad nos, & Sedem Apoſtolicam, & quaſcumque eccleſiaſticas perſonas ratione eccleſiarum, monaſteriorum, & aliorum beneficiorum eccleſiaſticorum pertinentes, vſurpant, vel etiam quauis occaſione, vel cauſa ſine Rom. Pont. vel aliorum ad id legitimam facultatem habētium expreſſa licentia ſequeſtrant.*

Congr. sit. de ſent. ex com.

ADDITIO. Verū ad hanc Cenſuram incurrendam quinque conditiones requiri docent Caiet. in verbo, excommunicatio, cap. 27. & Nauar. in Man. c. 27. ſub num. 71. verſ. Sexta, explicantur etiam in lib. Theſaur. Caſ. conſc. in expoſ. Bull. Cœna, cap. 21. & ille dicitur vſurpare, qui ſibi vendicat id quod ad eum non pertinet, gloſ. in c. multi, 2. q. 1. cuius termini ſignificatum quo ad præſentem materiam optimè explicat Vgolin. in præalleg. tract. cap. 17. num. 4. & eod. c. §. 2. & quod vſurpantes iura eccleſiaſtica tamquam ſacrilegi iudicentur eſt text. in cap. conqueſtus, de foro compet.

Item pœnam huius excommunicationis effugiet is, qui tamquam creditor, vt ſuum recuperet, beneficij fructus capit, prout conſuluit Nauar. conſil. 35. de ſentent. excom. in antiq.

Poſtremam partem huius Canonis intellige de ſequeſtratione neceſſaria, quæ fit iuſſu iudicis: non autem de voluntaria, quando partes inter ſe conueniunt, vt ſequeſtrum fiat, ad quod non eſt neceſſarium licentiam poſtulare. Vgolin. loco proximè citato, in fine. Secundò intellige, vt non incidat in pœnam huius excommunicationis is, qui id faciendum procurauit, quia ſumus in diſpoſitione pœnali, & ideo non debet fieri extenſio de vno caſu ad alium, c. pœn. de pœnit. diſt. 1. Nauar. conſil. 34. de ſent. excom. in antiquis.

CAMPANA.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, per Leonem V. in Conc. generali Lateranenſi fol. 217. in Bulla, fuiſſe moderata Priuilegia Mendicantium, & inter alia fuit prouiſum, *Vt debitus honor matrici Eccleſiæ reddatur, tam ipſi Fratres, quam alij Clerici ſeculares, etiam ſuper hoc Apoſtolicæ Sedis priuilegio muniti die Sabbati maioris hebdomadæ, antequam Campana Cathedralis, vel Matricis Eccleſiæ pulſauerit, campanas in Eccleſiis ſuis pulſare minimè poſſint, contrafacientes pœnam centum ducatorum incurrant.* Quæ adde ad c. patentibus, de priuileg. & ad Extrauag. Ioan. XXII. incip. Quia cunctos, inter Communes, de off. cuſtod. ceteris verò diebus non poſſunt impedire, vt patet ex declaratione relata infra, in verbo, Confeſſor, & aderat antea Cōſtitutio Pij V. incip. Et ſi Mendicantium, fol. 982. in Bullario.

Cōgruit. de offic. cuſtod. ſeu sit. de maior. & obedient.

ADDITIO. De diuerſis finibus ad quos Campana pulſetur, eorumq. ſignificatu, vide per Guliel. Durand. in Ration. diuin. offic. lib. 1. c. 4. Abb. in c. 1. nu. 2. de off. cuſtod. Boniſ. de Vital. in Clem. Grauis, n. 13. & 14. de ſent. excom. & quando Vniuerſitas vocari poſſit per ſonum campanæ, per eundem Abb. in cap. in cauſis, de elect. Et

nunquam marceſcit, ſpretis omnibus mundi diuitiis, diues factus eſt in gratia
Sap. 6. Dei, quæ data eſt in Chriſto Ieſu in omni verbo, & ſciẽtia, diues in humilitate,
1. Cor. 1 & virtute, diues in bonis operibus, in quo denique Deus oſtendit abundantes
Iacob. 1 diuitias gratiæ, & gloriæ ſuæ. Nam vocauit eum in partem ſortis Sãctorum, &
1 Tim. 6 impleuit agnitione voluntatis ſuæ, in omni ſapientia, & intellectu ſpirituali, ita
Eph. 2. vt plenus Spiritu Sancto, & fide, in medio Regum, & Magnatorum ſapientiã
Coloſſ. 1 loqueretur, non ſapiẽtiam huius ſeculi, neque Principum huius ſeculi, qui de-
Act. 10. ſtruuntur, ſed Dei ſapientiam in myſterio, quę abſcondita eſt a ſapientibus hu-
Eccl. 39 ius mundi, & reuelata paruulis: nimirum verus Dei miniſter in paupertate, in
1. Cor. 2 omni patientia, in orationibus, in laboribus Dei gloriã quærens, ac myſterium
Mat. 11 fidei in conſcientia pura fidelibus, & infidelibus ſumma charitate patefaciens,
2. Cor. 6 permultos in cęcitate cordis a via ſalutis aberrãtes, verbo veritatis, & innocen-
2 Tim. 3 tia vitæ in rectam mandatorum Dei ſemitã traduxit, & aduerſus hęreticorum
Pſ. 118 impetum & audaciã ſe tamquam murum fortiſſimum, & inexpugnabilem op-
Pſ. 67. poſuit. Inſuper Deus, qui eſt mirabilis in ſanctis ſuis, dedit ei gratiam curatio-
1. Cor. 12. num, ac ſanctitatem eius, in virtute Spiritus Sancti, per ſigna & prodigia, cum
in eius vita, tum poſt obitum ita manifeſtauit, vt eius gloria p amplisſima Hi-
Rom 15 ſpaniarum regna permanarit. Hæc enim eſt ſumma Dei begnitas qua ſanctos
ſuos, qui in contemptione honorum, in omni rerum humanarum deſpiciẽtia,
Gal. 6. & in cruce Chriſti Domini Noſtri gloriantes, in hac vita eius laudẽ & honorẽ
1 Reg 2 amplificarunt, nunc eoſdem glorificans, à quibus ipſe honorificatus eſt, veluti
quadã viciſſitudine honoris, omnium bonorum felicitate in cęlis remunerat,
Iſa 56. & tribuit eis nomen ſempiternum, quod nunquam interibit. Quamobrem ad
2 Cor. 6 eorum virtutes imitandas vehementer incitari debemus, cum huiuſmodi homines
auerſos ab honoribus, in tribulationibus, in anguſtiis tantam adeptos eſſe glo-
riam videamus, vt ſua tenuitate, & humilitate oĩum Regum amplitudinem,
omnem huius mundi exiſtimationem, & dignitatem longe ſuperarint. Nã di-
Iſa. 55. uerſæ ſunt viæ Dei a viis hominum, qui in vanis cogitationibus, & curis inani-
bus occupati, loquuntur ſublimia gloriantes; Deus autẽ ſedes Ducum ſuperbo-
rum deſtruxit, & ceſſare fecit memoriam eorum à terra, memoriam verò hu-
1. Reg 2 milium ſenſu reliquit, & maximis honoribus, ampliſſimiſq. monumentis con-
Eccl. 10 ſecrauit. Quare Beatum Raimundum merito laudamus, & Deum in eo bene-
dicimus, qui ſingularibus gratiarum donis, & ſummis virtutibus eum ornauit;
de cuius vita, morum ſanctimonia, fidei puritate, & admirabilium ſignorum
multitudine pauca ſolum ad communem totius Eccleſiæ vtilitatem propoſui-
mus, vt omnes intelligant quibus tandem ille gradibus in cęlum aſcenderit, ac
Deo gratias immortales agãt, eius nomen in Eccleſia Dei publico hoc noſtro,
& Sedis Apoſtolicæ decreto, numero Sanctorum fuiſſe adſcriptum.

Beatus Raimundus Barcinonẽſis ex nobili familia de Penia fort originem
duxit. Prima in pueritia religionis Chriſtianæ rudimẽtis imbutus, iã magnum
aliquid portẽdere videbatur cum eſſet eximia corporis, & animi indole, & na-
turæ quodã inſtinctu ad virtutẽ, & pietatem indies magis propenderet. Ado-
leſcens humaniores literas tam auide arripuit, vt exiguo tẽpore maximos pro-
greſſus fecerit, & eas artes, quas plene didicerat, Deo adiuuante, ſumma cum
laude plurimos Barcinone gratis docuerit. Atque vt e talentis ſibi a Dño cõcre-
Mat. 25 ditis lucrum faceret ampliſſimum, Bononiam, velut ad cõe bonarum artium
domicilium, & diſciplinarum emporium profectus eſt, vbi tempus ſibi ad ne-
gotiationem ſapientiæ datum, non inſumpſit in vanis, & carnalibus deſide-
rijs,

ris, quibus ætas illa iuuenilis a ſtudio virtutis abripi ſæpè ſolet, ſed pietatis of- Pro 31.
ficijs, ac Pontificio, Ciuiliq. Iuri toto pectore incubuit, ac tandē Doctoris lau- 1. Pet. 2.
rea, ceteriſq. doctrinæ inſignibus decoratus, ſacros Canones publice magna
cum hominum admiratione abſque vllo ſtipendio eſt interpretatus. cui poſtea
cum Senatus Bononienſis ob præclaram eius eruditionem honorarium ex ære Leu. 27.
publico decreuiſſet, ipſe labores ſuos Domino ſanctificās, data ſibi a ſenatu pe-
cunia, omniumq. rerum, quas ſua induſtria comparaſſet, Deo in primis, ac ſuo
Parocho Decimas fideliter offerebat. Quo in munere docēdi cum aliquot an-
nis egregiam nauaſſet operam, & iam eius eruditionis fama per Italiam incre-
buiſſet, Berengarius Barcinonenſis Epiſcopus eius virtutibus, ac ſciētia permo-
tus, Roma ſuam ad eccleſiam rediēs Bononiam iter inſtituit, vbi Beatum Rai-
mundum cōuenit ac multis vltro, citroqi ſermonibus habitis, Berengarius vi-
rum admiratus, ac ſecum ipſe reputans eum ingenti Eccleſiæ ſuæ ornamento,
& vtilitati futurū, vehemēter institit, vt ſecum ad eccleſiā Barcinonenſem, vbi
educatus fuerat, re uerteretur; quod tandē magnis ab eo precibus obtinuit, quē
etiam aliquanto poſt eiuſdem Eccleſiæ Canonicatu, & quadā præpoſitura ad-
dita ornauit. Hoc beneficio, & dignitate auctus, oībus Canonicis, & vniuerſo
illius ciuitatis populo integritatis, ac doctrinæ ſplendore præfulgebat, eratq.
tanta eius in omni geſtu, motuq. corporis modeſtia, & totius vitæ conſuetu-
dine ſuauitas, vt oīum ætatum, atque ordinum homines in amorē ſui raperet,
& admirationem. Deiparam Virginem ſingulari pietatis affectu venerabatur,
eiuſq. honorem, & cultum pro viribus ſemper auxit. Nam cum feſtus Annun-
ciationis eiuſdem Virginis dies ea in Eccleſia minus celebris haberetur, ipſe ab
Epiſcopo, & Capitulo impetrauit, vt duplici ritu ſolemniter perpetuò colere-
tur, atque ex Præpoſituræ ſuæ redditibus cenſum annuum attribuit Canonicis
in diſtributiones erogandum, qui ſacris officijs eo die intereſſent.

Magnam hac ratione apud omnes authoritatē, & ſanctitatis opinionem ſi-
bi conciliarat, totiuſq. Ciuitatis oculos, animoſq. omnium, ac præcipuè Præ-
latorum, & Principum in ſe conuerterat, cum inanem mundi gloriā inſtar fœni Iſa. 40.
areſcentis decuſſo flore marceſcentem apud ſe ipſe contemnens, ad ſublimiorē
vitæ ſtatum aſpiraret. Venerant tunc in eam vrbem recenter Fratres Ordinis
Prædicatorum, qui Apoſtolicum in morem Euāgelio Chriſti prædicando po-
pulum docebant, & ad cultum Dei, ſtudiumq. pietatis incitabāt, quorum vſu,
& conſuetudine primum delectari Beatus Raimundus; deinde etiam ad idem
vitæ inſtitutum amplectendum vehementer cœpit inflammari, neque anceps
ea difficilisve cogitatio fuit, Nam inclinatum eius animum, & in via ſalutis Ro. 10.
ambulantem, ſpecioſi illi pedes euangelizantium pacem in montem Domini,
perfectionis nimirum Euangelicæ apicem facilè deduxerunt.

Itaque iam matura ætate, annū circiter quintū ſupra quadrageſimū agens,
abdicatis honoribus, ſpretiſq. omnibus diuitijs, aſſumpſit pennas, vt columbę,
atque in requiē Domini euolans, in ordine Fratrum Prædicatorum ſolemnem
profeſſionem emiſit; Quod vt oībus admirationi fuit, hominem genere nobi- Pſ. 54.
lem, doctrina præſtātem, affluentem bonis, dignitate, & fama celebrem, ſuſce-
pto religioſę vitæ inſtituto, ſpontaneam paupertatem opibus, ſuiq. contemptū
honoribus, & commodis prętuliſſe; ita eius exemplo complures literati, ac ſtu-
dijs, doctriniſq. dediti nobiles viri, eundem Ordinem ſunt amplexi, ac pro- Marc.
pterea magnū ea religio in dicta Ciuitate ſuſcepit incrementū. Hic iam nouus 12.
Chriſti miles aduerſus humani generis hoſtem fortiter dimicare apud ſe ſta- 2. Cor 3
tuens,

Digitized by Google

tuens,ac turrim æternæ ſalutis ædificans, vt ſapiens architectus, humilitatis re-
ligioſæ,quæ ceterarum eſt parens, cuſtoſq. virtutum, fundamenta iacere de-
creuit.Itaque etſi omnibus eruditione, & prudentia antecellebat, hoc tamen
ipſo demiſſius ſentire de ſe,alijs omnia,ſibi nihil tribuere, ſingulos honore de-
bito proſequi, denique libentius delitescere,quam in lucem prodire conſueue-
rat, cuius ille virtutis tenaciſſimus in omni vita fuit: & quoniam obedientia
humilitatis vita,eſt ad hanc tuēdam, atque conſeruandam exemplo mediato-
ris, & Saluatoris Domini Noſtri Ieſu Chriſti, qui humiliauit ſemetipſum fa-
ctus obediens vſque ad mortem,vir iuſtus die, ac nocte meditabatur obedien-
tiam, ac ſepulto propriæ voluntatis arbitrio, mortuus huic ſeculo, vitam cum
Chriſto in Deo abſconderat,ac totus à ſuperiorū nutu pendebat.Beatam pau-
pertatem regni cælorum premio dignam,& Chriſti ore laudatam,toto pecto-
re amplexus eſt, ac eam veluti fraternæ pacis fundamentum,munditiam vitæ,
curarum huius mundi abdicationem,proximam denique,& quaſi compēdia-
riam ad Deum viam ſtudioſiſſime ſemper coluit,ac ſemetipſum,tamquā aurū
igni probatū in camino paupertatis expurgabat.Caſtitatis quæ cęleſtis, & An-
gelicus theſaurus eſt,amantiſſimus fuit,ac præcinctus lumbos, & lucernā boni
operis in manibus habens,eam in fictili corporis vaſe in ſanctificatione,& ho-
nore portans,incorruptam,& integram vſque ad extremū vitę diem conſerua
uit,& qua erat in Dei matrem,& intemeratam Virginem Mariā pietatē in cu-
ius fidem, & clientelam ſe iamdiu ante contulerat, nullū firmus ad Dæmonis
vires conterēdas,quam eiuſdem Virginis præſidium inueniri poſſe certum,ex-
Climac. ploratumq. habens,eius patrocinium aſſiduè inuocabat, ac tantus erat eius in
gradu 4 oratione feruor,& perſeuerantia,vt ex varijs occupationibus ſe ipſe frequēter
1. Tim. colligens,ſederet ſolitarius,& leuans ſe ſuper ſe,diuinę contemplationi vacaret
Philip.2 in qua cęleſtes planè ſpiritus hauriebat,& de fontib.Saluatoribus aquas ſapien
Prouer. tiæ ſalutaris accipiens, tanto gratiarum imbre omnes vitæ ſuæ actiones irriga-
15. bat, vt flumina aquæ viuæ de ventre eius in aliorum vtilitatem promanarent.
Coloſſ.3. In pauperes,ac pręcipue captiuos dura ſeruitute ab infidelibus detentos pro
Climac. penſiſſimus erat nullumq. officij genus vnquam prætermiſit, quo eos liberari
gradu poſſe exiſtimaret,quorum hoc etiam maiorem curā, & ſolicitudinē gerendam
17. eſſe cenſebat,quo in grauiori periculo Chriſtianæ fidei abiurandę,& amittēdę
Iſai.48. ſalutis æternæ verſarentur. Cum itaque eius hortatu Petrus Molaſcus natione
2.Cor.4 Gallus, cuius cōfeſſiones Beatus Raimūdus audiebat,vir opibus florens,& in-
1.Pet.1 ſigni pietate pręditus,ad inopes alendos,& maximè ad captiuos ex Barbarorū
Luc. 12. vinculis redimēdos, ſuas copias, & opes magna cū alacritate ac libenti animo
2.Cor.4 conferret,egregium pij ac liberalis animi officiū pro ſua infinita bonitate gra-
1.Theſ- tū Deus habuit. Nā proxima nocte inſequente, Beatiſſima Virgo Dei mater ei
ſal.4. dē Petro,qui ſanctis meditationibus,& orationi vacās cogitabat, qua ratione
Thre.3. calamitatibus Chriſtianorū in captiuitate degentiū ſuccurri poſſet,ſerena frō-
Iſai.12. te ſe cōſpiciendam dedit, & acceptiſſimū ſibi,ac vnigenito ſuo filio fore dixit,
Ioan 7. ſi ſuum in honorē inſtitueretur ordo religioſorum; quibus cura incūberet ca-
ptiuos e tyrannide Turcarum liberandi, ac illa ipſa nocte eadē Virgo Sāctiſſi-
ma Beato Raimundo,& Iacobo primo Aragonię Regi apparuit,id ipſū de re
ligioſis admonens. Quare hi collatis inter ſe conſilijs,& cōſentientibus animis
ordinem B. Marię de Miſericordia ſeu de Mercede,redemptionis captiuorum
fundauerunt,cui Beatus Raimūdus certas viuendi leges pręſcripſit ad iſtius or
dinis vocationem accōmodatiſſimas, quarū approbationē aliquot annis poſt
a fel.

a fel.rec.Gregorio IX.prædeceſſore noſtro impetrauit,& dictum Petrum, qui eidem ordini omnia ſua promptè dederat,primum etiam Generalem Ordinis Magiſtrum ſuis ipſe manibus habitu eodem indutum creauit.

Hęc Beatus Raimundus, quæ ad vnius Dei gloriam, & proximi vtilitatem geſſerat,etſi occultiſſima eſſe volebat,tamen ardentem illius in egenos charitatem,& vitę ſanctimoniam iam vbique fama vulgauerat,& ſanctę eius doctrinę odorem manifeſtabat in omni loco. Quamobrem bo.me.Ioãnes Cardinalis Epiſcopus Sabinenſ. eruditionis, & pietatis laude clariſſimus,ab eodẽ Gregorio IX.prædeceſſore noſtro Hiſpaniam ad Crucẽ aduerſus Sarracenos prædicandam,aliaq; Sedis Apoſtolicæ negotia pertractãda Legatus de latere miſſus,multorum ſermonibus ſingularem eius integritatem intelligens, eum ſibi legationis accepit adiutorem.

Quo in munere Beatus Raimundus tãta cum prudẽtia tanta humilitate, & charitate verſatus eſt, vt omnibus eſſet bonus odor Chriſti ad vitã. Nã etſi honeſtiſſimo loco natus eſſet,& iam ętate prouectus,multiſq; virtutibus cumulatus,magna apud omnes authoritate polleret;in hoc tamẽ lõginquo,& difficilimo itinere,nullis vnquam ab eo precibus obtineri potuit,vt equo veheretur, ſed verus Chriſti diſcipulus calceatus pedes in præparationem Euãgelij pacis, & aſſumpto ſpiritus gladio,quod eſt verbũ Dei,iter ſuis comitatus ſociis pedibus faciebat, & Cardinalem,quo erat venturus pręuertẽs, quaſi viam ante faciem eius in benedictione præparans,Euangelio Chriſti prędicãdo per multos adiuuante Domino ad arctam ſalutis ſemitã a via lata, & ſpacioſa traducebat & confeſſiones audiẽdo,a cenſuris,& a peccatorũ labe liberabat. Quodq. omnibus mirum fuit toto illo itinere nihil vnquam de ſolita ciborum abſtinentia, vigilijs,ieiunijs,precationibus totiuſq; religionis ſeueritate remiſit, ſed obſeruantiſſimus Conſtitutionem ſui Ordinis, ne latum quidem vnguem ab illius ſtatutis,& legibus diſcedebat. Quare ſuſpiciebãt ipſum vniuerſi,colebant omnes,Ioãnes Cardinalis ſummopere diligebat, qui perfunctus legatione ad Vrbem rediẽs,cum Beatum Raimundum vna ſecum adducere decreuiſſet,numquam tamen ab eo potuit impetrare,ſed cum ad eundem Gregorium IX.prędeceſſorem noſtrum,de rebus legationis referret, tam multa, eaq. pręclara de huius Beati viri virtutibus dixit, vt idem Gregorius prædeceſſor illius videndi deſiderio incenſus,ad eum ad ſe confeſtim euocauerit,cuius ille dicto audiẽs, quamquam religioſæ quietis auidiſſimus Romam venit.

1.Cor. 2.

Ephes. 6.

Luc. 1.

Excepit eum amanter,& benignè prędictus Gregorius prędeceſſor, ac breui perſpectis, & exploratis eius animi dotibus,ſũmiſq. virtutibus, Cappellani ſui officio,quod tunc temporis idem erat,quod nũc eſt cauſarum Palatij Apoſtolici Auditorum, Pœnitentiarij dignitate ornauit. ac tanti ſemper fecit, vt non niſi adhibito eius conſilio grauiores cauſas tractaret,quem cũ etiam a ſacris ſibi confeſſionibus prefeciſſet,is, qua erat in egenos charitate, pœnitẽtię loco illi iniungebat,vt inopum preces,& iuſtas petitiones ſtatim audiret,eorumq negotia expediret,& quam citiſſimè cõficeret;quare ab eodẽ Gregorio prędeceſſore Pater pauperum eſt appellatus. Decreta Romanorũ Põtificum, quo quæque tempore condita erant,diuerſis in Epiſtolis,& Concilijs ſparſa,quæ obſcuritatem,& incertitudinem inducere videbãtur,ad communem omniũ,& maximè ſtudentiũ vtilitatẽ,in ordinem,& compendiũ redigi iamdiu omnib. fere placuerat,ſed tanto operi vir idoneus quærebatur. Itaque Gregorius prędeceſſor Beatum Raimũdum huic muneri aptiſſimum eſſe ratus,id oneris ei impo-

ſuit,

fuit, quod tandem ipſe ingenti labore trium annorum ſpatio feliciter abſoluit, quemadmodum in ipſo Decretalium prooemio grauiſſimo eiuſdem Gregorij teſtimonio eſt comprobatum.

Hiſce lucubrationibus, & aſſiduo humilitatis ſtudio, quamdiu Romæ vixit, contra otioſam mentis euagationē, & inanis gloriæ cupiditatem ſe ipſe tuebatur diligētiſſime. Quare oblatos etiā honores, & ampliſſimas Eccleſiarum Cathedras omni conatu repudiauit. Nam cum Gregorius Archiepiſcopatū Tarraconenſem ei deferre decreuiſſet, id ille adeo grauiter, & moleſtè tulit, vt illico febri correptus aliquot dies ingenti corporis, animiq. dolore torqueretur. Itaque ab huius mundi gloria alieniſſimus omni ope contendit vt eam à ſe dignitatem auerteret, quod cum per ſe nō poſſet, adhibitis multorum precibu, & quorundam Cardinalium authoritate, eiuſdem Gregorij pręedeceſſoris animum ita inflexit, vt illius Eccleſiæ onus in eum transtulerit, quem ei muneri Beatus Raimundus aptiſſimū eſſe indicauit. Hac difficultate perfunctus exultabat in Domino, ac veluti ſuo iuri redditus, gratijs Deo peractis, ad ſolitos labores ſeſe contulit, quorum tandem magnitudine, & diuturnitate confectus, in tam grauem morbum incidit, vt illi certā mortem Medici denunciarēt, niſi patrium ſolum repeteret. Itaque dimiſſo confeſſarij eiuſdem Gregorij prædeceſſoris munere, & obtenta abeundi facultate, Barcinonem redijt, atque ita redit, vt eum animi candorem ab omni ambitionis labe intactum, & illæſum, quo imbutus ad Vrbem venerat, in patriam reportarit.

Vix ab Vrbe receſſerat, cū ſtatim ei diuinitus per ſpiritum data eſt gratia ſa-
1.Cor. 12. nitatum, atque operatio virtutū. Nam cum ad eum Cathaloniæ portum, quem
Toſſa vocant, appuliſſet, aduectum ad ſe leui cymba quēdam eius loci incolā, Barcelo de Faro nuncupatum (qui dum in meſſem incumberet, adeo graui, & repentino correptus erat morbo, vt ſtatim oībus orbatus ſenſibus, nullos neque admotos corpori ſtimulos perciperet, ſed humi iacens exanimis, mortuus eſſe crederetur) Beatus vir miſeratus, Deum, qui diues eſt in miſericordia, ar-
Eph. 2. dentiſſimè eſt deprecatus, vt ei vitam, quæ ſatis eſſet ad confitendum peccata,
produceret: tum magna in Deum fide nixus infirmum proprio compellans nomine rogauit, an vellet peccatorum ſordes ſacra cōfeſſione diluere, confeſtim ille velut e ſomno excitatus oculos ſuſtulit, recentiq. vocis vſu, id velle ſe, ac vehementer optare dixit, & confeſſione facta, atque exonerata peccatorum cōſcientia, perceptaq. abſolutione nihil amplius elocutus ſpiritū Deo reddidit. Id circumſtantes admirati, glorificauerunt Deum, quod talem hominibus dediſſet poteſtatem.

Mat. 9. Atque vbi Barcinonem appulit, confirmatis paululum viribus, ſtatim ad res
diuinas, & cęleſtes contemplandas aīum adiecit. Eius vero Barcinonē aduentus ſimulatque per Hiſpaniam innotuit, ingens hominum cōcurſus ad eū fieri cœptus, & partim viſendi gratia, partim conſulendi (nam Pęnitentiarij poteſtatem conceſſu eiuſdem Gregorij, etiam ab Vrbe abſens exercebat) quos om-
Eccleſ. 21. nes conſolabatur in Domino, & ſpiritualibus monitis mirifice recreabat, eius
enim ſciētia, quaſi inundatio in omnibus abūdabat, & conſiliū eius, ſicut fons vitæ ſalutem animę plurimis afferebat. Hac autem Pœnitētiarij poteſtate, quo liberius Deo, ſibiq. vacaret, ſpontè ſe abdicauit, quamquam eius etiam abſentis opera idem Gregorius prædeceſſor, ceteriq. Romani Pōtifices, qui eum ſequuti ſunt prædeceſſores item noſtri vtebantur, vt ex ipſorū literis facile conſtat, quibus ei grauiſſima negotia cōmittebant. Conſcripſit etiā Sūmam caſuū

con-

Digitized by Google

conſcientiæ,qui ſolent in foro pœnitentię frequenter occurrere, magnæ doctrinæ,atque authoritatis,& tam Confeſſarijs,quam confitentibus valde vtilem, & neceſſariam.

Dum ſacris,& ſuauibus hiſce ſtudijs,& iuuãdi proximi occupationibus deſtinetur,anno humanæ ſalutis mileſimo ducenteſimo trigeſimo octauo Iordanus eiuſdem Ordinis ſecundus Generalis magiſter,ex hac vita exceſſit. Quare nouo Generali Magiſtro deligendo Capitulũ Generale Bononię eſt congregatũ vbi cũ diſſidentibus ſententijs non ſatis Patribus inter ſe cõueniret, ad Sancti Dominici corpus preces indictæ ſunt, atque inde ad ſuffragia ventum, quibus omnibus, nullo penitus refragante, Beatus Raimundus abſens Generalis Magiſter eſt declaratus, cuius ille rei nuncio perculſus, atque animo pertubatus,primum repugnare vehementer cępit;ſed prouectioribus ætate, ac ſapientia Patribus Bononia Barcinonem aduentãtibus,qui eam omnium,& Dei voluntatem eſſe confirmarunt,ægrè tandem acquieuit,ac magiſtratum init.Itaque aliorum precibus, & authoritate victus,animum ad regendam eam familiam adiecit,quã cum integrò biennio ſanctiſſimè,& magna cũ laude adminiſtraſſet, facto ipſo poſtulante ſuperiore anno, ex communi Patrum ſententia decreto, vt liceret Magiſtro Generali officium magiſterij renunciare,proximo inſequente Capitulo Bononiæ item habito, affectam ætatem,infirmamq. valetudinem incuſans,priſtinæ nimirum,quietis,vitæq. priuatæ auidiſſimus, Magiſtratu mærentibus omnibus ſpontè ſe abdicauit,quo veluti onere depoſito, lætus,& alacer ad conſuetas pietatis exercitationes,& proximi ad virtutem incitandi ſtudium ſe quam diligentiſſime retulit, ac nihil vnquam antiquius habuit, quam vt religionem Catholicam longe, lateque propagaret, & pro viribus ab hæreſum labe vendicaret.

Quamobrem cla.me.Iacobo Regi Aragoniæ eius nominis primo,in primis ſuaſit, vt ſacrum Inquiſitionis officium ſuis in Regnis inſtitueret,ad hereſim, videlicet, quæ tunc ex nefaria Valdenſium ſecta recenter exorta erat,omneſq. alias procul à finibus eius Regni arcendas; atque hanc ob cauſam Concilio Prouinciali Tarracone aduerſus eoſdem ſectarios habito, iuſſu ipſius Iacobi Regis interfuit.

Sub idem vero tẽpus Sarraceni,qui nobiliſſimas Hiſpanię Ciuitates,& finitimas inſulas impia ſui generis ſtirpe multo ante infecerãt, armata manu vehementer etiam infeſtabat,quibus vt in ſuis regnis Euangeliũ Chriſti prędicaretur, eidẽ Iacobo Regi author fuit. Hunc etiã ad maiorem inſulam ex Balearibus proficiſcẽtem eius rogatu comitatus eſt,tum vt ei à ſacris cõfeſſionibus eſſet,tum etiã,vt verbo Dei prædicãdo, fideiq. Catholicæ miſterijs explicandis, Hebræos,& Agarenos,qui ibidem magno numero erant,ad Chriſtianam religionẽ adduceret; vbi cũ idem Iacobus Rex veſano amore captus cuiuſdam feminæ conſuetudine vteretur,Beatus Raimundus,qua erat dicendi libertate àc prudentia,illum blando primum ſermone ab ea conatus eſt reuocare; verũ vbi ſe nihil proficere animaduertit, tum orare, proq. ſua in Deum fide precibus omnibus cæpit obteſtari,ne ob exiguam corporis voluptatẽ male ſe ipſum perderet:ſed neque preces quidquã profuere.Hic tum Beatus Raimundus animi dubius,& incertus quo ſe verteret, cõſulto tandẽ precibus diuino numine ſtatutis nihil grauius ſibi faciendum quam vt ex inſula diſcederet, ne libidinẽ eiuſdem Iacobi Regis,quam ferre amplius non poterat probare ſua pręſentia videretur. Itaque eum adijt, ſerioq. ac ſeuerè admonitum ſuæ voluntatis certiorem

tiorē fecit; Iacobus verò Rex, eius apud ſe retinēdi cupidus, nautas omnes præmoneri iuſſit atque capitali edicto prohiberi, ne vllus eum traijceret. Interim ignarus huiuſce cōſilij B. Raimūdus, ad portū perexit, vbi ab omnibus nauicu-latoribus cōmuni conſenſu reiectus, cognita Iacobi Regis voluntate, in portū Sollar profectus eſt, itineris ſui comiti hoc vnū firmiſſimè aſſeuerans, ibi æternum Regem ſibi nō defuturum; at cum neque in eo portu a nautis admitteretur, id ſecū ipſe demiratus, hoc magna fide pronunciauit, Regem quidem mortalem ita ſtatuiſſe, ſed Regem æternum aliter prouiſurum. Itaque omnibus in litore ſalutatis, per quaſdam rupes, & prærupta ſaxa in mare porrecta aliquantulū ag greſſus in mare deſcendit, ac ſociū allocutus, videbis, inquit, quemadmodū ſūm Deus optimam nauē prouidebit. Quare fiduciæ plenus, expanſo ſuper aquis pallio, reductaq. eius ora inſtar veli ad baculum, quo tamquam malo vteretur, Dei opem inuocans, ac ſigno Crucis ſe muniens, relicto in inſula ſuo modicę fidei, ac dubitante ſocio, mari ſe commiſit, ac leni, proſperoq. inſtante vē-

Matth. 14. Pſal. 8. Pſal. 88. to, perambulans ſemitas maris, ac benedicens Deum, qui dominatur poteſtati eius; centum ſexaginta milliaria ſex horis confecit, omnibuſq. circū litora inſolitum nauigandi genus admirantibus, Barcinonē appulit, vbi reſumpto pallio, quod ne quidem aqua perfuſum erat, ad Monaſterium ſui ordinis ſub meridiem ſe contulit; quodq. nō minus admirandū eſt, ianuis clauſis illud ingreſſus, populi acclamationes euitans, ad gratias Deo peragendas in templū ſeceſſit, cuius rei fama totam vrbem, fineſq. illius breui peruaſit. Auxit etiam huius miraculi magnitudinem eiuſdem Iacobi Regis emendatio ſubſecuta; exſtant autem vſque in hunc diem veſtigia turris, & cappellæ eo in loco, ex quo in mare deſcēderat, exſtructę, atque ipſum etiam pallium, vt in continuata apud eos populos traditione receptum eſt, cuius contactu multi à varijs corporis infirmitatibus quotidie liberantur.

In procuranda Hebræorum, & Sarracenorū ſalute magno charitatis ardore ſemper incenſus fuit, omnēq. operam dedit ad eos fidei Chriſtianæ documentis excolendos, ac pro viribus adiuuandos, quod vt ei facilius eſſet, Seminariū, in quo nōnulli ſui Ordinis religioſi Hebraico, & Arabico ſermone erudirētur, Caſtellæ, & Aragoniæ Regum impenſis inſtituit, quod opus toti Hiſpaniæ ornamento, atque infidelibus adiumēto fuiſſe ex eo ſatis conſtat, quod illius ope, atque auxilio ingens eorum multitudo Chriſtianā religionē amplexa ſit. Neophytos non minori charitate doctrinæ Chriſtianæ præceptionibus imbuebat, atque tam aſſiduus erat in illis inſtituendis, vt eorum parens eſſe videretur, & ne alimenta ijs ad vitā neceſſaria deeſſent, vndique eleemoſynas corrogabat.

De rebus dubijs ſæpè conſultus, ſingulari prudentia, ac diuina planè ſapientiā omnibus reſpondebat, atque inter cetera beneficia, quæ accepit, hoc præcipuè donum a Deo eſt conſecutus, vt eos, quibus cum ageret, mira conſuetudinis ſuæ dulcedine, ac voluptate perfunderet.

Orandi, contemplandiq. ſummam diuturno vſu adeptus eſt facultatem; nā etſi varijs, grauibuſq. negotijs diſtineretur; tamen vbi ſe ad orationem cōpoſuerat, tāta ſubito diuini ſpiritus ſuauitate rapiebatur, vt omnium rerum mortaliū cura exutus eſſe videretur, ac ſæpe intempeſta nocte clam obſeruatus eſt in ſecretiori templi receſſu, tam crebra, altaq. ſuſpiria inter orandum edere, vt audientes ad lacrymas commoueret. In diuinis officijs erat aſſiduus, atque incredibilem pſallendo capiebat voluptatem.

Sacroſanctum Miſſæ Sacrificium fere quotidie celebrabat; quāta verò eſſet

eius

eius in ſacrificando animi puritas, ac deuotionis feruor, vel ex eo facilè exiſtimari poteſt, quod aſtantes ex eius ſolo aſpectu ad orationem incitarentur, ac petita a Deo Patre miſericordiarum beneficia eius precibus impetrarent.

Nam Frater Martinus eiuſdem ordinis Conuerſus, cum antequam ſuaui ſe Chriſti iugo ſubijceret, voluptatibus carnis liberius indulſiſſet, ac tunc earum rerum, quibus ante aſſueuerat, recordatione, ſuiq. corporis illecebris, quaſi quibuſdam ſtimulis agitatus, mirum in modum vexaretur, omnem huius tentationis propulſandæ ſpem in Beati Raimundi meritis collocauit. Igitur eius *2. Cor. 1* ſacrificijs ſæpè intereſſe, ac ſummis precibus a Deo flagitare cœpit, vt tanto ſuo malo remedium aliquod afferret, quod dum perſeueranter peteret, quodã die ex manibus Beati Raimundi celebrantis, ac ſacram hoſtiam populo oſtendentis, Chriſtus Dominus ſub auguſtiſſima pueri ſpecie clariſſima luce radiantis ſpectandum ei ſe præbuit: quo viſo, tanto eſt repente gaudio delibutus, vt ex eo tempore ad extremum vſque diem, diuina gratia, & bonitate, ab omni concupiſcentiæ carnis commotione fuerit præſeruatus.

Cum cęleſtis militiæ Angelo tanta inerat ei familiaritas, & amiçitia, quę maximum eſt puritatis, & ſanctimoniæ argumentũ, vt ab eo frequenter ad orandum, a ſomno excitatus inuitaretur.

Cibi, potuſq. parciſſimus fuit, totam enim hebdomadam, excepto die Dominico ieiunabat nullum vnquam in eo contumaciæ, vel arrogantiæ veſtigium animaduerti potuit, quinimmo lenitate, ac patientia fuit maxima, & in Deum tanta charitate, vt eius amore omnia arbitratus ſit vt ſtercora, ex quã *Philip. 3* etiam egregia illa in proximos charitas redundabat.

Omnibus demum virtutibus cumulatiſſimus, deuexa iam ętate, in perpetua quadam erat animi vigilia, expectans Dominum, vt ad cęleſtes nuptias ab eo *Luc. 12.* vocaretur. Igitur annos fere centum natus, cupiens diſſolui, & eſſe cum Chri- *Mat. 22* ſto, in lethalem morbum incidit, atque Sacramentis omnibus ritè munitus, *Philip. 1* orantibus ad lectulũ fratribus, deficiente ſenſim omni vitæ ſenſu, ipſo die Epiphaniæ Barcinonæ obdormiuit in Domino, ſalutis humanæ anno milleſimo ducenteſimo ſeptuageſimo quinto.

Vulgata eius morte, ingens hominũ concurſus ad Monaſteriũ videndi cauſa repente factus eſt, ac tãta fuit eius ſanctitatis apud oẽs opinio, vt multi Epi, complures Præſati, ac nobiles viri, clerus etiam, & populus Barcinonenſis vniuerſus, funus eius ſumma doloris ſignificatione ſunt proſecuti; Communem vero illam eius ſanctitatis fama, authoritate ſua magnopere auxerunt, Alphonſus Caſtellæ, & Iacobus Aragoniæ Reges, qui ad eius exequias ſua pręſentia cohoneſtandas, comitantib. filijs, ac domeſticis oĩbus, ſumma cum veneratione, & fama ſanctitatis beati huius viri conuenerunt. Itaque corpus eius magno totius Ciuitatis luctu, ac Principum virorum dolore honorificè humatũ eſt, quod paucis annis poſt in ſepulchrum marmoreũ translatum fuit. Barcinonenſis populus Beato Raimũdo vita functo, quaſi totius patriæ lumine extincto, mœrore afflictus grauiter angebatur, atque ob recẽtem virtutũ eius, ac be- *2. Cor.* neficiorum memoriam eo carere oĩbus acerbiſſimũ erat; ſed pater miſericor- *1. Pſal.* diarum, & Deus totius conſolationis, qui ſecundum multitudinem dolorum, *93.* conſolationibus ſuis timentiũ ſe, corda lętificat, Beati Raimundi meritis beneficia in omnes conferendo, plebem ſuam mirificè recreauit. Nã fideliſſimi huius ſerui integritatem, & ſanctimoniam multis quidem in vita miraculis clarã, pluribus ſignis poſt obitum ingenti omniũ lętitia comprobauit. Atque vt om-

nes

nes etiam intelligerent, quam Deo placita eſſet anima eius, eo ipſo tempore, quo ex hac vita migrauit ad Dominum, inſigni miraculo eſt declaratum.

Erat in ea Ciuitate Guillelmus de Villaragut, qui inueterata corporis lepra grauiter laborabat, neque eum fœditas morbi, doloriſue acerbitas in publicum prodire, ſolitaſq. exercitationes, & negotia obire patiebatur. Medici adhibitis fruſtra medicamentis omnibus, deplorata re, animum deſponderãt; ipſe verò Deo ita diſponente, qui Sanctum ſuum clarificaturus erat, in ædes quaſdam Monaſterio ordinis Prædicatorum vicinas, ea ipſa nocte, qua Beatus Raimundus exceſſit è vita, diuerterat, vbi cum grauiſſimo elephantiæ dolore torqueretur, a pio quodam viro Bernardo de Molendinis nuncupato, canonico Barcinonenſi admonitus eſt, vt Beati Raimundi; qui eo tempore dormierat in Domino, meritis ſe commendaret, quod ille recuperandæ valetudinis cupidiſſimus ſimulatq. diligenter præſtitit, confeſtim omnis lepra, ex eius mẽbris collapſa eſt, ac ſanum corpus reliquit, in cuius rei ſignum, & accepti beneficij memoriam idem Guillelmus monumento ſuſpenſo in templo, rem omnibus teſtatam eſſe voluit, & poſteritatis memoriæ commendauit.

Illud verò maximum eſt eius ſanctitatis argumẽtum, quod mortuos, etiam ad vitam reuocarit. Nam quędam puella Margarita noĩe Ioannis Phyſici filia quattuor, aut circiter annos nata, diuturna febri, continuiſq. alui fluxionibus exhauſta, diem obierat extremum, eamq. verè mortuã eſſe pallor ipſe vultus; contractæ nares, oculi extincti, horridi dentes, ceteraq. indicia confirmabãt; quin & idem Ioannes pater medicæ artis expertiſſimus, aſſeruit omnia mortis, nulla vitę veſtigia in eius corpore exſtitiſſe; honeſta iterim mulier Romea, eiuſdem Margaritę mater quę paulo ante ad Beati Raimundi ſepulchrum acceſſerat, & auxilium ab eo, filiæq. valetudinem precabatur, vbi de morte filiæ certior a Ioanne eius marito facta eſt, ab eodem ſæpius domum reuocata fuit, quo illa nuncio perculſa tanto filiæ recuperandæ deſiderio inflammata eſt, vt neque inde ſe abituram & reuerſuram affirmaret, niſi Beati huius viri meritis, & interceſſione Margarita eius filia vitæ reſtitueretur? Itaque lacrymis, ac lamentis omnia miſcere, & ardentius orationi inſtare, atque a Deo, per Beati viri merita ſummis precibus flagitare cępit, vt filiam vitæ, ſibiq. redderet, cuius perſeuerantem firmiſſima fide orationem reſpexit Deus, nec ſpreuit deprecationes eius. Nam ſub occaſum ſolis Margarita filia, paulo poſt meridiem defuncta, non modo vitæ, ſed etiam integræ valetudini eſt penitus reſtituta, quæ poſtridie in templum pedes adijt ad gratias pro tanto beneficio agendas, & decem, & quattuor annos ſuperuixit.

Altera item honeſtę conditionis fœmina Romea appellata, Michaelis, videlicet de Sala hominis pij vxor, Beati Raimundi opem experta eſt, nam cũ maturo iã fętu acerbiſſimis pariendi doloribus præmeretur, ac infantis caput enixa, reliquò intus recluſo corpore, tribus integris diebus, ac noctibus grauiſſimo cruciatu torqueretur, nihil propius factum eſt, quã vt ex hac vita decederet; nã ob languentis ſtomachi faſtidium, orbos omnes, hauſtuſq. reſpuebat, atque a ſenſibus alienata, vociſq. vſu priuata, iacebat exanimis, quo tam præſenti vxoris ſuæ periculo prædictus Michael vehementer animo cõſternatus ad tẽplum illico excurrit, Beati Raimundi opem, ſubſidiumq. implorãs, qui ſimul ac domum redijt, Romea feliciſſimè partum edidit, atque omni dolore eſt liberata.

Præterea iuuenis quidã continuos viginti dies acutiſſima febri agitatus, viribuſq. exhauſtus in ſuperiorem ædium partem a ſuis delatus fuerat, vt aura puriore

riore frueretur, animumq. relaxaret, quo ex loco deorſum in lapides, & ſaxa corruens, ita conuulſus, fractuſq. membris fuit, vt immotus humi proſtratus ab omnibus mortuus eſſe putaretur. Eo, vt fit, cum multi videndi, & iuuandi cauſa accuriſſent, aſtantium quidam pulueres ex Beati Raimundi ſepulchro deſumptos quos religioſè, ac piè ſecum geſtabat in iacentis, ac moribundi os iniecit, colloq. appendit, atque æger ille continuò valetudini eſt integræ reſtitutus. Et illa quidem, aliaq. quamplurima multo ante tempore contigerunt, hęc vero recentiora ſunt.

Anno milleſimo quingẽteſimo octogeſimo nono, dum peſtilentia Barcinone graſſaretur, atque ingenti hominum clade inualeſceret; quidam probus vir Michael Amat, appellatus, peſte mortifera correptus, ac deſperata valetudine a Medicis deſtitutus, Sacramẽtorum, atque extremæ vnctionis ſuſceptione ad mortem ſe cõparabat, ſeuſim verò per omnia corporis membra ſerpente morbo, in eas redactus erat anguſtia, vt præcluſis faucibus loqui amplius non poſſet. Quare intimo cordis, & animi affectu B. Raimundum deprecatus; vt eam à ſe infirmitatẽ depelli precibus ſuis impetraret, qui in oratione Beatum Raimundum ſibi videre viſus eſt, atque extenſa manu ſe contingere, quo ex facto ita omni repente morbo leuatus eſt, vt eodem ipſo die conualuerit.

Hoc aliquanto recẽtius eſt. Nam anno milleſimo quingenteſimo nonageſimo ſexto, pia quædam mulier Anna Beneta vocata, Barcinone honeſtis parentibus orta, ipſo Epiphaniæ Feſto copioſo ſanguinis profluuio in ſummum vitæ periculum adducta erat, neque adhibita Medicorum remedia ſanguinem vllo modo ſiſtere poterant, neque ipſa in proximũ diem victura putabatur. Quare eorundem hortatu cum Sanctiſſimæ Euchariſtiæ, atque extremæ vnctionis Sacramenta, piè, & deuotè ſumpſiſſet, mortem expectabat. Interim ad Beati Raimundi præſidium toto animo confugit, ac puluerẽ ex eius ſepulchro ad ſe deferri, atque in cyatho miſceri ſibi iuſſit, quibus epotis, melius ſe habere cœpit, & abſque vllo prorſus alio pharmaco vitæ diſcrimen euitauit.

Illud vero ꝑpetui cuiuſdã miraculi vim obtinet, ꝙ ex primo eius ſepulchro terra quędã tenuis, ſeu puluis ſaluberrimus enaſcitur, q licet magna ĩ copia ide exportetur, nũq̃ tñ deficit, ac multæ, magnęq; corporis infirmitates eo curãtur.

Anno itidẽ milleſimo quingẽteſimo nonageſimo ſexto, cũ Iudices cõſtituti ad explorãdas Beati huius viri reliquias, arcã, vbi erãt recõditę, aperuiſſẽt, tãtus illico odor ex eius corpore, q̃ viuẽs ĩ odorẽ ſuauitatis Deo ſe cõſecrarat, exhalauit, vt multi, q̃ eo cõfluxerãt, nihil eo percipi poſſe iucũdius affirmarẽt; quinimmo, egregius vir Ludouic⁹ de Claramũt ex graui morbo ſenſu odorat⁹ a ſexdecim annis orbatus, eũ in ea hominũ multitudine vidẽdi deſiderio incitatus ꝓpius acceſſiſſet, eum etiã, odorẽ ſuauiſſimũ ſenſit, quo repẽte ita recreatus eſt, vt lachrymas ꝑ gaudio cõtinere, nec vllã vocẽ emittere vllo mõ poſſet, verũ tacitus apud ſe cogitãs dubitabat, nũ iſtius ſolũmodo odoris olfactũ recuperaſſet, an etiã rerũ aliarũ, ſed domũ reuerſus vbi ſe varios odores ꝑcipere animaduertit, miraculũ ſubito euulgauit, Neq; vero hæc odoris fragãtia eo ſolũ tẽpore ex eius corpore emanauit, ſed ex aperto quodã eius ſepulchri meatu idẽ ſuauis odor qñq. afflatur, qui ab ijs ſentitur, quos diuina bonitas eo munere dignatur. *Leuit. 8.*

His, pluribuſq. alijs miraculis, quæ referre longum eſſet, corda Regum inclinata, plurimiq. Eccleſiarum Antiſtites, & Prælati, populiq. integri Regni Aragoniæ diuinitus excitati, vna voce, & cõſenſu a multis Romanis Pontificibus prędeceſſoribus noſtris freq̃uẽter petierũt, vt Beatus Raimũdus in Sãctorũ

quare tempore interdicti prohibeatur ſonus campanæ. Gemin. in c. Alma, §. adijcimus num. 4. ſent. excom. & an tunc temporis illam pulſantes incurrant irregularitatem. Philip. Franc. ibidem num. 3. Et qua ratione campanæ ſileant triduo ante Paſcha, habetur in d. Rationali diuin. offi. lib. 6. cap. 72. Numquid autem pulſans, vel pulſari iubens campanam ad arma ſumēda pro captione alicuius rebellis, vel malefactoris, incurrat irregularitatem, ſi ob illum ſonum ille reus fuerit captus; & deinde morte, vel mutilatione membri damnatus. Reſp. Maiolus, in tract. de irreg. lib. 2. cap. 10. tenet affirmatiuè hoc idem extendens in pulſante vt conuocetur populus quando reus ducitur ad ſupplicium declarando dummodo pulſet ad finem vt reus ſecurius ducatur ad mortem, ſecus verò ſi pulſet tantum ad ſignum & publicum exemplū. Et quid in eo qui pulſando campanam ipſa vel eius malleus cadēs aliquā interfecerit, quando ſit irregularis, vide text. in cap. Ioannes, de homic. & ibi dicta per Card. Zabar. & Abb. vna cum additione Alex. de Neuo, ad ipſum. Syluest. in verbo. Homicidiū, 2. verſ. 10. Maiol. in d. tract. lib. 5. c. 48. §. 3. Nec omittas videre quæ de campanis traduntur per Io. Silu. in tract. de beneſ. par. 1. q. 5. nu. 82. & infrà, & per Paul. Fuſc. in tract. de viſitat. lib. 1. cap. 14.

CANONICVS REGVLARIS.

PRæter Summiſtas, & Doctores, ſciendū eſt, quod hodie Nulli Regulares, etiā ſi ſint Canonici, habere poſſunt ſine diſpenſatione Apoſtolica beneficia curata, nec in perpetuum neque ad tempus, & ita in Praxi obſeruari atteſtatur D. Hieron. Gonzalez in Comment. ad reg. Cancell. gl. 7. num. 13. referens etiam declarationem Sacræ Congregationis Concil. Trident. videlicet. Sanctiſſimus D. N. Greg XIII. noluit licere Canonicis Regularibus Congreg. Lateranenſ. etiam de licentia ſui Generalis, abſque permiſſu Summi Pontificis aſſumere curam animarum, etiam ad tempus, multoq. minus beneficium curatum ad tempus.

Quam declarationem adde ad cap. quod Dei timore, de ſtatu monach. & Vide decreta pro reformatione regularium relata infra, in verbo Monaſteria, & Conuentus Regularium ſub die 25. Iulij, 1599. num. 32.

Canonizatio Sancti Raimundi.

PRæter Silueſt. & Summiſtas in hoc verbo, ſciēdum eſt, qualiter inter alias facultates attributas Congregationi Illuſtriſſimorum Dominorū Cardinalium pro ſacris ritibus & cæremonijs. eſt, vt diligentem curam adhibeat circa Sanctorum canonizationem vt patet ex Conſtitutione Sixti V. extāt de canonizatione Sanctorum cōmentarius Reuerendiſſimi P Angeli Roccæ Auguſtiniani Apoſtolici Sacrarij Præfecti, Epiſcopi Tagaſti, vbi de definitione, Authoritate, & Antiquitate deque cauſis, & ordine iudiciario canonizādi Sanctos. De miraculis, item ac de rebus, quæ veram declarant ſanctitatem, necnon de honoribus qui Sāctis debentur. Deque ineffabili Catholicæ Eccleſiæ certitudine, ad Canonizationem pertinente, additis cæremonijs in ea obſeruari conſuetis, ac declaratis; Sāctorumq. canonizatorum Catalogo accedente, & eorum qui de Canonizatione ſcripſerint, Romæ impreſſus anno 1601. occaſione Canonizationis factæ Sancti Raimundi a Clemente VIII. tenoris ſequentis.

S. D.

S. D. N. D. Clementis Diuina prouidentia Papæ VIII. Decretales literæ, quibus Beatus Raimundus à Peniafort, Barcinonenſis, Ordinis Prædicatorum, in Sanctorum Catalogum adſcribitur, ac decernitur, vt ab vniuerſali Eccleſia vti Sanctus colatur, illiusq. Feſtum, & Officium ſicut pro vno Confeſſore non Pontifice, ad formam in Rubricis Romani Breuiarij præſcriptam anno quolibet, die ſeptima Ianuarij celebretur, cum Indulgentiarum elargitione.

Clemens Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

ROmana Catholica Eccleſia, quæ ſupra fundamentum Apoſtolorum, & Pro- *Eph.2.*
phetarum, ipſo ſummo angulari lapide Chriſto Ieſu ædificata, diuinitus a
Spiritu Sancto regitur, & ineffabili eius æternę ſapientiæ prouidentia mirabili
ter gubernatur, in eadem vnitate fidei, & doctrinæ veritate quã a Chriſto ſuo
ſponſo, & Apoſtolis accepit, perpetua cõſenſione perſeuerans, a Deo Patre mi *1 Cor.1*
ſericordiarũ continuis gratiæ cęleſtis benedictionibus cumulatur, ac veluti fę-
cunda mater multiplici ſanctorum prole aucta, eorũdẽ meritis, ac virtutibus
illuſtratur. Atque hanc fidei Catholicę vnitatem vnus idemq. ſpiritus per mul
tas gratiarum diuiſiones in corpore Chriſti, cuius nos membra ſumus, antea
operatus eſt, & nunc etiam operatur. Et quoſdã quidem poſuit Deus in Eccle- *1.Cor.*
ſia, primum Apoſtolos, ſecundo Prophetas, tertio Doctores, qui vnum Domi- *12.*
num, vnam fidem, vnum Baptiſma prædicarũt, ac veritatem faciẽtes in chari- *Eph.4.*
tate creuerũt in illo per omnia, qui eſt caput Chriſtus, ex quo totum corpus cõ- *Eph.4.*
pactum, & connexum eſt per omnem iuncturam ſubminiſtrationis ſecundum *Rom.8.*
operationem in menſuram vniuſcuiuſque mẽbri. Pręcipua verò huius myſtici
corporis membra ſunt viri ſancti, quos elegit Deus, & prędeſtinauit in vitam,
qui eandem fidem ſemper tenuerunt, & pro eius defenſione legitimè certãtes,
adepti ſunt repromiſſiones, & in cælis coronari meruerunt. Huius autem fidei *2.Tim.*
vnitatem, in qua vnũ corpus in vno ſpiritu efficimur, iam inde ab ipſius Eccle- *2.*
ſiæ naſcentis initio, ad hæc vſque tempora Principes, & poteſtates tenebrarum *Heb.11*
multis hæreſum procellis, ac turbinibus excitatis labefactare, & cõuellere tẽta- *1.Cor.*
runt: ſed diuina Chriſti ſapientia, qua Eccleſiam ſuam ſupra firmam petram *12.*
fundauit, aduerſus quam portæ inferi prępualere nunquam potęrunt, potẽti ſua *Eph.6.*
dextera eam ſemper defendit, & vſque ad conſummationẽ ſeculi conſeruabit. *Matth.*
Atque in hoc admirabilis Dei prouidentia maximè elucet, quod omniũ pene *7.*
ſeculorum ętatibus, & ijs pręcipuè temporibus, quibus religio Catholica Tyrã *Matth.*
norũ atrocitate, & hęreticorum perfidia impugnata eſt, inuictos martyres, ath *16.*
letas fortiſſimos, glorioſos confeſſores, & viros ſanctos, magnos in virtute, ac *Matth.*
prudentia prędítos, aduerſus Tyrannorũ ſęuitiam, atque hęreticorum iniqui- *28.*
tatem excitarit, qui ſuo ſanguine fidem Chriſtianam decoratã, ac vitæ integri- *Eccleſ.*
tate, doctrinis, virtutibus, & miraculis confirmatam latiſſimè propagarunt. Ac *44.*
ſuperioribus quidem ſeculis ex glorioſi Patris Sancti Dominici familia Beatus
Raimundus a Peniafort Barcinonenſis exſtitit, qui amator verę ſapiẽtiæ, quæ

nunquam marceſcit, ſpretis omnibus mundi diuitiis, diues factus eſt in gratia
Sap. 6. Dei, quæ data eſt in Chriſto Ieſu in omni verbo, & ſciẽtia, diues in humilitate,
1. Cor. 1 & virtute, diues in bonis operibus, in quo denique Deus oſtendit abundantes
Iacob. 1 diuitias gratiæ, & gloriæ ſuæ. Nam vocauit eum in partem ſortis Sãctorum, &
1 Tim. 6 impleuit agnitione voluntatis ſuæ, in omni ſapientia, & intellectu ſpirituali, ita
Eph. 1. vt plenus Spiritu Sancto, & fide, in medio Regum, & Magnatorum ſapientiã
Coloſſ. 1 loqueretur, non ſapiẽtiam huius ſeculi, neque Principum huius ſeculi, qui de-
Act. 10. ſtruuntur, ſed Dei ſapientiam in myſterio, quę abſcondita eſt a ſapientibus hu-
Eccl. 39 ius mundi, & reuelata paruulis: nimirum verus Dei miniſter in paupertate, in
1. Cor. 2 omni patientia, in orationibus, in laboribus Dei gloriã quærens, ac myſterium
Mat. 11 fidei in conſcientia pura fidelibus, & infidelibus ſumma charitate patefaciens,
2. Cor. 6 permultos in cęcitate cordis a via ſalutis aberrãtes, verbo veritatis, & innocen-
2. Tim. 3 tia vitæ in rectum mandatorum Dei ſemitã traduxit, & aduerſus hęreticorum
impetum & audaciã ſe tamquam murum fortiſſimum, & inexpugnabilem op-
Pſ. 118 poſuit. Inſuper Deus, qui eſt mirabilis in ſanctis ſuis, dedit ei gratiam curatio-
Pſ. 67. num, ac ſanctitatem eius, in virtute Spiritus Sancti, per ſigna & prodigia, cum
1. Cor. 12. in eius vita, tum poſt obitum ita manifeſtauit, vt eius gloria p amplißima Hi-
Rom 15 ſpaniarum regna permanarit. Hæc enim eſt ſumma Dei begnitas qua ſanctos
ſuos, qui in contemptione honorum, in omni rerum humanarum deſpiciẽtia,
Gal. 6. & in cruce Chriſti Domini Noſtri gloriantes, in hac vita eius laudẽ & honorẽ
1 Reg. 2 amplificarunt, nunc eoſdem glorificans, à quibus ipſe honorificatus eſt, veluti
quadã viciſſitudine honoris, omnium bonorum felicitate in cęlis renumerat,
Iſa 56. & tribuit eis nomen ſempiternum, quod nunquam interibit. Quamobrem ad
2. Cor. 6. eorum virtutes imitandas vehementer incitari debemus, cum huiuſmõi homines
auerſos ab honoribus, in tribulationibus, in anguſtiis tantam adeptos eſſe glo-
riam videamus, vt ſua tenuitate, & humilitate oĩum Regum amplitudinem,
omnem huius mundi exiſtimationem, & dignitatem longe ſuperarint. Nã di-
Iſa. 55. uerſæ ſunt viæ Dei a viis hominum, qui in vanis cogitationibus, & curis inani-
bus occupati, loquuntur ſublimia gloriantes; Deus autẽ ſedes Ducum ſuperbo-
rum deſtruxit, & ceſſare fecit memoriam eorum à terra, memoriam verò hu-
1. Reg. 2 milium ſenſu reliquit, & maximis honoribus, ampliſſimiſq. monumentis con-
Eccl. 10 ſecrauit. Quare Beatum Raimundum merito laudamus, & Deum in eo bene-
dicimus, qui ſingularibus gratiarum donis, & ſummis virtutibus eum ornauit;
de cuius vita, morum ſanctimonia, fidei puritate, & admirabilium ſignorum
multitudine pauca ſolum ad communem totius Eccleſiæ vtilitatem propoſui-
mus, vt omnes intelligant quibus tandem ille gradibus in cęlum aſcenderit, ac
Deo gratias immortales agãt, eius nomen in Eccleſia Dei publico hoc noſtro,
& Sedis Apoſtolicæ decreto, numero Sanctorum fuiſſe adſcriptum.

Beatus Raimundus Barcinonẽſis ex nobili familia de Peniafort originem
duxit. Prima in pueritia religionis Chriſtianæ rudimẽtis imbutus, iã magnum
aliquid portẽdere videbatur cum eſſet eximia corporis, & animi indole, & na-
turæ quodã inſtinctu ad virtutẽ, & pietatem indies magis propenderet. Ado-
leſcens humaniores literas tam auide arripuit, vt exiguo tẽpore maximos pro-
greſſus fecerit, & eas artes, quas plene didicerat, Deo adiuuante, ſumma cum
laude plurimos Barcinone gratis docuerit. Atque vt e talentis ſibi a Dño cõcre-
Mat. 25 ditis lucrum faceret ampliſſimum, Bononiam, velut ad cõe bonarum artium
domicilium, & diſciplinarum emporium profectus eſt, vbi tempus ſibi ad ne-
gotiationem ſapientiæ datum, non inſumpſit in vanis, & carnalibus deſide-
nijs,

Digitized by Google

ri s, quibus ætas illa iuuenilis a ſtudio virtutis abripi ſæpè ſolet, ſed pietatis of- *Pro 31.*
ficijs, ac Pontificio, Ciuiliq. Iuri toto pectore incubuit, ac tandē Doctoris lau- *1. Pet 2.*
rea, ceteriſq. doctrinæ inſignibus decoratus, ſacros Canones publice magna
cum hominum admiratione abſque vllo ſtipendio eſt interpretatus, cui poſtea
cum Senatus Bononienſis ob præclaram eius eruditionem honorarium ex ęre *Leu. 27.*
publico decreuiſſet, ipſe labores ſuos Domino ſanctificās, data ſibi a ſenatu pe-
cunia, omniumq. rerum, quas ſua induſtria comparaſſet, Deo in primis, ac ſuo
Parocho Decimas fideliter offerebat. Quo in munere docēdi cum aliquot an-
nis egregiam nauaſſet operam, & iam eius eruditionis fama per Italiam incre-
buiſſet, Berengarius Barcinonenſis Epiſcopus eius virtutibus, ac ſciētia permo-
tus, Roma ſuam ad eccleſiam rediēs Bononiam iter inſtituit, vbi Beatum Rai-
mundum cōuenit ac multis vltro, citroq. ſermonibus habitis, Berengarius vi-
rum admiratus, ac ſecum ipſe reputans cum ingenti Eccleſiæ ſuæ ornamento,
& vtilitati futurū, vehemēter inſtitit, vt ſecum ad eccleſiā Barcinonenſem, vbi
educatus fuerat, re verteretur, quod tandē magnis ab eo precibus obtinuit, quē
etiam aliquanto poſt eiuſdem Eccleſiæ Canonicatu, & quadā prępoſitura ad-
ditā ornauit. Hoc beneficio, & dignitate auctus, oībus Canonicis, & vniuerſo
illius ciuitatis populo integritatis, ac doctrinæ ſplendore præfulgebat, eratq.
tanta eius in omni geſtu, motuq. corporis modeſtia, & totius vitæ conſuetu-
dine ſuauitas, vt oīum ætatum, atque ordinum homines in amorē ſui raperet,
& admirationem. Deiparam Virginem ſingulari pietatis affectu venerabatur,
eiuſq. honorem, & cultum pro viribus ſemper auxit. Nam cum feſtus Annun-
ciationis eiuſdem Virginis dies ea in Eccleſia minus celebris haberetur, ipſe ab
Epiſcopo, & Capitulo impetrauit, vt duplici ritu ſolemniter perpetuò colere-
tur, atque ex Præpoſituræ ſuæ redditibus cenſum annuum attribuit Canonicis
in diſtributiones erogandum, qui ſacris officijs eo die intereſſent.

Magnam hac ratione apud omnes authoritatē, & ſanctitatis opinionem ſi-
bi conciliarat, totiuſq. Ciuitatis oculos, animoſq. omnium, ac præcipuè Præ-
latorum, & Principum in ſe conuerterat, cum inanem mundi gloriā inſtar fęni *Iſa. 40.*
areſcentis decuſſo flore marceſcentem apud ſe ipſe contemnens, ad ſublimiorē
vitæ ſtatum aſpiraret. Venerant tunc in eam vrbem recenter Fratres Ordinis
Prædicatorum, qui Apoſtolicum in morem Euāgelio Chriſti prædicando po-
pulum docebant, & ad cultum Dei, ſtudiumq. pietatis incitabāt, quorum vſu,
& conſuetudine primum delectari Beatus Raimundus; deinde etiam ad idem
vitæ inſtitutum amplectendum vehementer cœpit inflammari, neque anceps
ea difficilisve cogitatio fuit, Nam inclinatum eius animum, & in via ſalutis *Ro. 10.*
ambulantem, ſpecioſi illi pedes euangelizantium pacem in montem Domini,
perfectionis nimirum Euangelicæ apicem facilè deduxerunt.

Itaque iam matura ætate, annū circiter quintū ſupra quadrageſimū agens,
abdicatis honoribus, ſpretiſq. omnibus diuitijs, aſſumpſit pennas, vt columbę,
atque in requiē Domini euolans, in ordine Fratrum Prædicatorum ſolemnem
profeſſionem emiſit; Quod vt oībus admirationi fuit, hominem genere nobi- *Pſ. 54.*
lem, doctrina præſtātem, affluentem bonis, dignitate, & fama celebrem, ſuſce-
pto religioſę vitæ inſtituto, ſpontaneam paupertatem opibus, ſuiq. contemptū
honoribus, & commodis prętuliſſe; ita eius exemplo complures literati, ac ſtu-
dijs, doctriniſq. dediti nobiles viri, eundem Ordinem ſunt amplexi, ac pro- *Marc.*
pterea magnū ea religio in dicta Ciuitate ſuſcepit incrementū. Hic iam nouus *12.*
Chriſti miles aduerſus humani generis hoſtem fortiter dimicare apud ſe ſta- *1. Cor 3*
tuens,

Digitized by Google

tuens, ac turrim æternæ ſalutis ædificans, vt ſapiens architectus, humilitatis re-
ligioſæ, quæ ceterarum eſt parens, cuſtoſq. virtutum, fundamenta iacere de-
creuit. Itaque etſi omnibus eruditione, & prudentia antecellebat, hoc tamen
ipſo demiſſius ſentire de ſe, alijs omnia, ſibi nihil tribuere, ſingulos honore de-
bito proſequi, denique libentius deliteſcere, quam in lucem prodire conſueue-
rat, cuius ille virtutis tenaciſſimus in omni vita fuit: & quoniam obedientia
humilitatis vita, eſt ad hanc tuẽdam, atque conſeruandam exemplo mediato-
ris, & Saluatoris Domini Noſtri Ieſu Chriſti, qui humiliauit ſemetipſum fa-
ctus obediens vſque ad mortem, vir iuſtus die, ac nocte meditabatur obedien-
tiam, ac ſepulto propriæ voluntatis arbitrio, mortuus huic ſeculo, vitam cum
Chriſto in Deo abſconderat, ac totus à ſuperiorũ nutu pendebat. Beatam pau-
pertatem regni cælorum pręmio dignam, & Chriſti ore laudatam, toto pecto-
re amplexus eſt, ac eam veluti fraternæ pacis fundamentum, munditiam vitæ,
curarum huius mundi abdicationem, proximam denique, & quaſi compẽdia-
riam ad Deum viam ſtudioſiſſime ſemper coluit, ac ſemetipſum, tamquã aurũ
igni probatũ in camino paupertatis expurgabat. Caſtitatis quæ cęleſtis, & An-
gelicus theſaurus eſt, amantiſſimus fuit, ac præcinctus lumbos, & lucernã boni
operis in manibus habens, eam in fictili corporis vaſe in ſanctiſicatione, & ho-
nore portans, incorruptam, & integram vſque ad extremũ vitę diem conſerua
uit, & qua erat in Dei matrem, & intemeratam Virginem Mariã pietatẽ in cu-
ius fidem, & clientelam ſe iamdiu ante contulerat, nullũ firmus ad Dœmonis
vires conterẽdas, quam eiuſdem Virginis præſidium inueniri poſſe certum, ex-
Climac. gradu 4 ploratumq. habens, eius patrocinium aſſiduè inuocabat, ac tantus erat eius in
oratione feruor, & perſeuerantia, vt ex varijs occupationibus ſe ipſe frequẽter
1. Tim. colligens, ſederet ſolitarius, & leuans ſe ſuper ſe, diuinę contemplationi vacaret
Philip. 2 in qua cęleſtes planè ſpiritus hauriebat, & de fontib. Saluatoribus aquas ſapien
Prouer. 15. tiæ ſalutaris accipiens, tanto gratiarum imbre omnes vitæ ſuæ actiones irriga-
bat, vt flumina aquæ viuæ de ventre eius in aliorum vtilitatem promanarent.
Coloſſ. 3. In pauperes, ac pręcipue captiuos dura ſeruitute ab infidelibus detentos pro
Climac. gradu 17. penſiſſimus erat nullumq. officij genus vnquam prætermiſit, quo eos liberari
poſſe exiſtimaret, quorum hoc etiam maiorem curã, & ſolicitudinẽ gerendam
eſſe cenſebat, quo in grauiori periculo Chriſtianæ fidei abiurandę, & amittẽdę
Iſai. 48. ſalutis æternæ verſarentur. Cum itaque eius hortatu Petrus Molaſcus natione
2. Cor. 4 Gallus, cuius cõfeſſiones Beatus Raimũdus audiebat, vir opibus florens, & in-
1. Pet. 1 ſigni pietate pręditus, ad inopes alendos, & maximè ad captiuos ex Barbarorũ
Luc. 18. vinculis redimẽdos, ſuas copias, & opes magna cũ alacritate ac libenti animo
2. Cor. 4 conferret, egregium pij ac liberalis animi officiũ pro ſua infinita bonitate gra-
1. Theſſal. 4. tũ Deus habuit. Nã proxima nocte inſequente, Beatiſſima Virgo Dei mater ei
Thre. 3. dẽ Petro, qui ſanctis meditationibus, & orationi vacãs cogitabat, qua ratione
Iſai. 12. calamitatibus Chriſtianorũ in captiuitate degentiũ ſuccurri poſſet, ſerena frõ-
Ioan. 7. te ſe cõſpiciendam dedit, & acceptiſſimũ ſibi, ac vnigenito ſuo filio fore dixit,
ſi ſuum in honorẽ inſtitueretur ordo religioſorum; quibus cura incũberet ca-
ptiuos e tyrannide Turcarum liberandi, ac illa ipſa nocte eadẽ Virgo Sãctiſſi-
ma Beato Raimundo, & Iacobo primo Aragonię Regi apparuit, id ipsũ de re
ligioſis admonens, Quare hi collatis inter ſe conſilijs, & cõſentientibus animis
ordinem B. Marię de Miſericordia ſeu de Mercede, redemptionis captiuorum
fundauerunt, cui Beatus Raimũdus certas viuendi leges pręſcripſit ad illius or
dinis vocationem accõmodatiſſimas, quarũ approbationẽ aliquot annis poſt

a fel.

a fel. rec. Gregorio IX. prædeceſſore noſtro impetrauit, & dictum Petrum, qui eidem ordini omnia ſua promptè dederat, primum etiam Generalem Ordinis Magiſtrum ſuis ipſe manibus habitu eodem indutum creauit.

Hęc Beatus Raimundus, quæ ad vnius Dei gloriam, & proximi vtilitatem geſſerat, etſi occultiſſima eſſe volebat, tamen ardentem illius in egenos charitatem, & vitę ſanctimoniam iam vbique fama vulgauerat, & ſanctę eius doctrinę odorem manifeſtabat in omni loco. Quamobrem bo. me. Ioãnes Cardinalis Epiſcopus Sabinenſ. eruditionis, & pietatis laude clariſſimus, ab eodẽ Gregorio IX. prædeceſſore noſtro Hiſpaniam ad Crucẽ aduerſus Sarracenos prædicandam, aliaq; Sedis Apoſtolicæ negotia pertractãda Legatus de latere miſſus, multorum ſermonibus ſingularem eius integritatem intelligens, eum ſibi legationis accepit adiutorem.

Quo in munere Beatus Raimundus tãta cum prudẽtia tanta humilitate, & charitate verſatus eſt, vt omnibus eſſet bonus odor Chriſti ad vitã. Nã etſi honeſtiſſimo loco natus eſſet, & iam ętate prouectus, multiſq; virtutibus cumulatus, magna apud omnes authoritate polleret; in hoc tamẽ lõginquo, & difficillimo itinere, nullis vnquam ab eo precibus obtineri potuit, vt equo veheretur, ſed verus Chriſti diſcipulus calceatus pedes in præparationem Euãgelij pacis, & aſſumpto ſpiritus gladio, quod eſt verbũ Dei, iter ſuis comitatus ſociis pedibus faciebat, & Cardinalem, quo erat venturus prœuertẽs, quaſi viam ante faciem eius in benedictione præparans, Euangelio Chriſti prędicãdo per multos adiuuante Domino ad arctam ſalutis ſemitã a via lata, & ſpacioſa traducebat & confeſſiones audiẽdo, a cenſuris, & a peccatorũ labe liberabat. Quodq. omnibus mirum fuit toto illo itinere nihil vnquam de ſolita ciborum abſtinentia, vigilijs, ieiunijs, precationibus totiuſq. religionis ſeueritate remiſit, ſed obſeruantiſſimus Conſtitutionem ſui Ordinis, ne latum quidem vnguem ab illius ſtatutis, & legibus diſcedebat. Quare ſuſpiciebãt ipſum vniuerſi, colebant omnes, Ioãnes Cardinalis ſummopere diligebat, qui perfunctus legatione ad Vrbem rediẽs, cum Beatum Raimundum vna ſecum adducere decreuiſſet, numquam tamen ab eo potuit impetrare, ſed cum ad eundem Gregorium IX. prędeceſſorem noſtrum, de rebus legationis referret, tam multa, eaq. prędara de huius Beati viri virtutibus dixit, vt idem Gregorius prædeceſſor illius videndi deſiderio incenſus, ad eum ad ſe confeſtim euocauerit, cuius ille dicto audiẽs, quamquam religioſæ quietis auidiſſimus Romam venit.

1. Cor. 2.

Ephes. 6.

Luc. 1.

Excepit eum amanter, & benignè prędictus Gregorius prędeceſſor, ac breui perſpectis, & exploratis eius animi dotibus, ſumiſq. virtutibus, Cappellani ſui officio, quod tunc temporis idem erat, quod nũc eſt cauſarum Palatij Apoſtolici Auditorum, Pœnitentiarij dignitate ornauit. ac tanti ſemper fecit, vt non niſi adhibito eius conſilio grauiores cauſas tractaret, quem cũ etiam a ſacris ſibi confeſſionibus pręfeciſſet, is, qua erat in egenos charitate, pœnitẽtię loco illi iniungebat, vt inopum preces, & iuſtas petitiones ſtatim audiret, eorumq negotia expediret, & quam citiſſimè cõficeret; quare ab eodẽ Gregorio prędeceſſore Pater pauperum eſt appellatus. Decreta Romanorũ Põtificum, quo quæque tempore condita erant, diuerſis in Epiſtolis, & Concilijs ſparſa, quæ obſcuritatem, & incertitudinem inducere videbãtur, ad communem omniũ, & maximè ſtudentiũ vtilitatẽ, in ordinem, & compendiũ redigi iamdiu omnib. fere placuerat, ſed tanto operi vir idoneus quærebatur. Itaque Gregorius prędeceſſor Beatum Raimũdum huic muneri aptiſſimum eſſe ratus, id oneris ei impo-

ſuit,

Digitized by Google

ſuit, quod tandem ipſe ingenti labore trium annorum ſpatio feliciter abſoluit,
quemadmodum in ipſo Decretalium proœmio grauiſſimo eiuſdem Gregorij
teſtimonio eſt comprobatum.

Hiſce lucubrationibus, & aſſiduo humilitatis ſtudio, quamdiu Romæ vixit,
contra otioſam mentis euagationē, & inanis gloriæ cupiditatem ſe ipſe tuebatur
diligētiſſime. Quare oblatos etiā honores, & ampliſſimas Eccleſiarum Cathedras
omni conatu repudiauit. Nam cum Gregorius Archiepiſcopatū Tarraconenſem
ei deferre decreuiſſet, id ille adeo grauiter, & moleſtè tulit, vt illico
febri correptus aliquot dies ingenti corporis, animiq. dolore torqueretur.
Itaque ab huius mundi gloria alieniſſimus omni ope contendit vt eam à ſe dignitatem
auerteret, quod cum per ſe nō poſſet, adhibitis multorum precibu,
& quorundam Cardinalium authoritate, eiuſdem Gregorij prędeceſſoris animum
ita inflexit, vt illius Eccleſiæ onus in eum transtulerit, quem ei muneri
Beatus Raimundus aptiſſimū eſſe indicauit. Hac difficultate perfunctus exultabat
in Domino, ac veluti ſuo iuri redditus, gratijs Deo peractis, ad ſolitos labores
ſeſe contulit, quorum tandem magnitudine, & diuturnitate confectus,
in tam grauem morbum incidit, vt illi certā mortem Medici denunciarēt, niſi
patrium ſolum repeteret. Itaque dimiſſo confeſſarij eiuſdem Gregorij prædeceſſoris
munere, & obtenta abeundi facultate, Barcinonem redijt, atque ita redit,
vt eum animi candorem ab omni ambitionis labe intactum, & illæſum,
quo imbutus ad Vrbem venerat, in patriam reportarit.

Vix ab Vrbe receſſerat, cū ſtatim ei diuinitus per ſpiritum data eſt gratia ſa-
1. Cor. nitatum, atque operatio virtutū. Nam cum ad eum Cathaloniæ portum, quem
12. Toſſa vocant, appuliſſet, aduectum ad ſe leui cymba quēdam eius loci incolā,
Barcelo de Faro nuncupatum (qui dum in meſſem incumberet, adeo graui, &
repentino correptus erat morbo, vt ſtatim oībus orbatus ſenſibus, nullos neque
admotos corpori ſtimulos perciperet, ſed humi iacens exanimis, mortuus
eſſe crederetur) Beatus vir miſeratus, Deum, qui diues eſt in miſericordia, ar-
Eph. 2. dentiſſimè eſt deprecatus, vt ei vitam, quæ ſatis eſſet ad confitendum peccata,
produceret: tum magna in Deum fide nixus infirmum proprio compellans nomine
rogauit, an vellet peccatorum ſordes ſacra cōfeſſione diluere, confeſtim
ille velut e ſomno excitatus oculos ſuſtulit, recentiq. vocis vſu, id velle ſe, ac
vehementer optare dixit, & confeſſione facta, atque exonerata peccatorum
cōſcientia, perceptaq. abſolutione nihil amplius elocutus ſpiritū Deo reddidit.
Id circumſtantes admirati, glorificauerunt Deum, quod talem hominibus dediſſet
poteſtatem.

Mat. 9. Atque vbi Barcinonem appulit, confirmatis paululum viribus, ſtatim ad res
diuinas, & cęleſtes contemplandas aīum adiecit. Eius vero Barcinonē aduentus
ſimulatque per Hiſpaniam innotuit, ingens hominum cōcurſus ad eū fieri
cœptus, & partim viſendi gratia, partim conſulendi (nam Pęnitentiarij poteſtatem
conceſſu eiuſdem Gregorij, etiam ab Vrbe abſens exercebat) quos om-
Eccleſ. nes conſolabatur in Domino, & ſpiritualibus monitis mirifice recreabat, eius
21. enim ſciētia, quaſi inundatio in omnibus abūdabat, & conſiliū eius, ſicut fons
vitæ ſalutem animę plurimis afferebat. Hac autem Pœnitētiarij poteſtate, quo
liberius Deo, ſibiq. vacaret, ſpontè ſe abdicauit, quamquam eius etiam abſentis
opera idem Gregorius prædeceſſor, ceteriq. Romani Pōtifices, qui eum ſequuti
ſunt prædeceſſores item noſtri vtebantur, vt ex ipſorū literis facile conſtat,
quibus ei grauiſſima negotia cōmittebant. Conſcripſit etiā Sūmam caſuū

con-

Digitized by Google

conſcientiæ, qui ſolent in ſoro pœnitentię frequenter occurrere, magnæ doctrinæ, atque authoritatis, & tam Confeſſarijs, quam confitentibus valde vtilem, & neceſſariam.

Dum ſacris, & ſuauibus hiſce ſtudijs, & iuuãdi proximi occupationibus deſtinetur, anno humanæ ſalutis mileſimo ducenteſimo trigeſimo octauo Iordanus eiuſdem Ordinis ſecundus Generalis magiſter, ex hac vita exceſſit. Quare nouo Generali Magiſtro deligendo Capitulũ Generale Bononię eſt congregatũ vbi cũ diſſidentibus ſententijs non ſatis Patribus inter ſe cõueniret, ad Sancti Dominici corpus preces indictæ ſunt, atque inde ad ſuffragia ventum, quibus omnibus, nullo penitus refragante, Beatus Raimundus abſens Generalis Magiſter eſt declaratus, cuius ille rei nuncio perculſus, atque animo pertubatus, primum repugnare vehementer cępit; ſed prouectioribus ætate, ac ſapientia Patribus Bononia Barcinonem aduentãtibus, qui eam omnium, & Dei voluntatem eſſe confirmarunt, ægrè tandem acquieuit, ac magiſtratum iniit. Itaque aliorum precibus, & authoritate victus, animum ad regendam eam familiam adiecit, quã cum integrò biennio ſanctiſſimè, & magna cũ laude adminiſtraſſet, facto ipſo poſtulante ſuperiore anno, ex communi Patrum ſententia decreto, vt liceret Magiſtro Generali officium magiſterij renunciare, proximo inſequente Capitulo Bononiæ item habito, affectam ætatem, infirmamq. valetudinem incuſans, priſtinæ nimirum, quietis, vitæq. priuatæ auidiſſimus, Magiſtratu mærentibus omnibus ſpontè ſe abdicauit, quo veluti onere deſpoſito, lætus, & alacer ad conſuetas pietatis exercitationes, & proximi ad virtutem incitandi ſtudium ſe quam diligentiſſime retulit, ac nihil vnquam antiquius habuit, quam vt religionem Catholicam longe, lateque propagaret, & pro viribus ab hæreſum labe vendicaret.

Quamobrem cla. me. Iacobo Regi Aragoniæ eius nominis primo, in primis ſuaſit, vt ſacrum Inquiſitionis officium ſuis in Regnis inſtitueret, ad hereſim, videlicet, quæ tunc ex nefaria Valdenſium ſecta recenter exorta erat, omneſq. alias procul à finibus eius Regni arcendas; atque hanc ob cauſam Concilio Prouinciali Tarracone aduerſus eoſdem ſectarios habito, iuſſu ipſius Iacobi Regis interfuit.

Sub idem vero tẽpus Sarraceni, qui nobiliſſimas Hiſpanię Ciuitates, & finitimas inſulas impia ſui generis ſtirpe multo ante infecerãt, armata manu vehementer etiam infeſtabãt, quibus vt in ſuis regnis Euangeliũ Chriſti prędicaretur, eidẽ Iacobo Regi author fuit. Hunc etiã ad maiorem inſulam ex Balearibus proficiſcẽtem eius rogatu comitatus eſt, tum vt ei à ſacris cõfeſſionibus eſſet, tum etiã, vt verbo Dei prædicãdo, fideiq. Catholicæ miſterijs explicandis, Hebræos, & Agarenos, qui ibidem magno numero erant, ad Chriſtianam religionẽ adduceret; vbi cũ idem Iacobus Rex veſano amore captus cuiuſdam feminæ conſuetudine vteretur, Beatus Raimundus, qua erat dicendi libertate ac prudentia, illum blando primum ſermone ab ea conatus eſt reuocare; verũ vbi ſe nihil proficere animaduertit, tum orare, proq. ſua in Deum fide precibus omnibus cæpit obteſtari, ne ob exiguam corporis voluptatẽ male ſe ipſum perderet: ſed neque preces quidquã profuere. Hic tum Beatus Raimundus animi dubius, & incertus quo ſe verteret, cõſulto tandẽ precibus diuino numine ſtatutis nihil grauius ſibi faciendum quam vt ex inſula diſcederet, ne libidinẽ eiuſdem Iacobi Regis, quam ferre amplius non poterat probare ſua pręſentia videretur. Itaque eum adijt, ſerioq. ac ſeuerè admonitum ſuæ voluntatis certiorem

tiorē fecit; Iacobus verò Rex, eius apud ſe retinēdi cupidus, nautas omnes præmoneri iuſſit atque capitali edicto prohiberi, ne vllus eum traijceret. Interim ignarus huiuſce cōſilij B. Raimūdus, ad portū perexit, vbi ab omnibus nauicularatoribus cōmuni conſenſu reiectus, cognita Iacobi Regis voluntate, in portū Sollar profectus eſt, itineris ſui comiti hoc vnū firmiſſimè aſſeuerans, ibi æternum Regem ſibi nō defuturum; at cum neque in eo portu a nautis admitteretur, id ſecū ipſe demiratus, hoc magna fide pronunciauit, Regem quidem mortalem ita ſtatuiſſe, ſed Regem æternum aliter prouiſurum. Itaque omnibus in litore ſalutatis, per quaſdam rupes, & prærupta ſaxa in mare porrecta aliquantulū progreſſus in mare deſcendit, ac ſociū allocutus, videbis, inquit, quemadmodum Deus optimam nauē prouidebit. Quare fiduciæ plenus, expanſo ſuper aquis pallio, reductaq. eius ora inſtar veli ad baculum, quo tamquam malo vteretur, Dei opem inuocans, ac ſigno Crucis ſe muniens, relicto in inſula ſuo modicæ fidei, ac dubitante ſocio, mari ſe commiſit, ac leni, proſperoq. inflante vē-
Matth. 14. to perambulans ſemitas maris, ac benedicens Deum, qui dominatur poteſtati
Pſal. 8. eius, centum ſexaginta milliaria ſex horis confecit, omnibuſq. circā litora in-
Pſal. 88. ſolitum nauigandi genus admirantibus, Barcinonē appulit, vbi reſumpto pallio, quód ne quidem aqua perfuſum erat, ad Monaſterium ſui ordinis ſub meridiem ſe contulit, quodq. nō minus admirandū eſt, ianuis clauſis illud ingreſſus, populi acclamationes euitans, ad gratias Deo peragendas in templū ſeceſſit, cuius rei fama totam vrbem, fineſq. illius breui peruaſit. Auxit etiam huius miraculi magnitudinem eiuſdem Iacobi Regis emendatio ſubſecuta; exſtant autem vſque in hunc diem veſtigia turris, & cappellæ eo in loco, ex quo in mare deſcēderat, exſtructę, atque ipſum etiam pallium, vt in continuata apud eos populos traditione receptum eſt, cuius contactu multi à varijs corporis infirmitatibus quotidie liberantur.

In procuranda Hebræorum, & Sarracenorū ſalute magno charitatis ardore ſemper incenſus fuit, omnēq. operam dedit ad eos fidei Chriſtianæ documentis excolendos, ac pro viribus adiuuandos, quod vt ei facilius eſſet, Seminariū, in quo nōnulli ſui Ordinis religioſi Hebraico, & Arabico ſermone erudirētur, Caſtellæ, & Aragoniæ Regum impenſis inſtituit, quod opus toti Hiſpaniæ ornamento, atque infidelibus adiumēto fuiſſe ex eo ſatis conſtat, quod illius ope, atque auxilio ingens eorum multitudo Chriſtianā religionē amplexa ſit. Neophytos non minori charitate doctrinæ Chriſtianæ præceptionibus imbuebat, atque tam aſſiduus erat in illis inſtituendis, vt eorum parens eſſe videretur, & ne alimenta ijs ad vitā neceſſaria deeſſent, vndique eleemoſynas corrogabat.

De rebus dubijs ſæpè conſultus, ſingulari prudentia, ac diuina planè ſapientiā omnibus reſpondebat, atque inter cetera beneficia, quæ accepit, hoc præcipuè donum a Deo eſt conſecutus, vt eos, quibus cum ageret, mira conſuetudinis ſuæ dulcedine, ac voluptate perfunderet.

Orandi, contemplandiq. ſummam diuturno vſu adeptus eſt facultatem; nā etſi varijs, grauibuſq. negotijs diſtineretur; tamen vbi ſe ad orationem cōpoſuerat, tāta ſubito diuini ſpiritus ſuauitate rapiebatur, vt omnium rerum mortaliū cura exutus eſſe videretur, ac ſæpe intempeſta nocte clam obſeruatus eſt in ſecretiori templi receſſu, tam crebra, altaq. ſuſpiria inter orandum edere, vt audientes ad lacrymas commoueret. In diuinis officijs erat aſſiduus, atque incredibilem pſallendo capiebat voluptatem.

Sacroſanctum Miſſæ Sacrificium fere quotidie celebrabat; quāta verò eſſet

eius

eius in ſacrificando animi puritas, ac deuotionis feruor, vel ex eo facilè exiſtimari poteſt, quod aſtantes ex eius ſolo aſpectu ad orationem incitarentur, ac petita a Deo Patre miſericordiarum beneficia eius precibus impetrarent.

Nam Frater Martinus eiuſdem ordinis Conuerſus, cum antequam ſuaui ſe Chriſti iugo ſubijceret, voluptatibus carnis liberius indulſiſſet, ac tunc earum rerum, quibus ante aſſueuerat, recordatione, ſuiq. corporis illecebris, quaſi quibuſdam ſtimulis agitatus, mirum in modum vexaretur, omnem huius tentationis propulſandæ ſpem in Beati Raimundi meritis collocauit. Igitur eius ſacrificijs ſæpè intereſſe, ac ſummis precibus a Deo flagitare cœpit, vt tanto ſuo malo remedium aliquod afferret, quod dum perſeueranter peteret, quodã die ex manibus Beati Raimundi celebrantis, ac ſacram hoſtiam populo oſtendentis, Chriſtus Dominus ſub auguſtiſſima pueri ſpecie clariſſima luce radiantis ſpectandum ei ſe præbuit: quo viſo, tanto eſt repente gaudio delibutus, vt ex eo tempore ad extremum vſque diem, diuina gratia, & bonitate, ab omni concupiſcentiæ carnis commotione fuerit præſeruatus. 2. Cor. 1

Cum cæleſtis militiæ Angelo tanta inerat ei familiaritas, & amicitia, quę maximum eſt puritatis, & ſanctimoniæ argumentũ, vt ab eo frequenter ad orandum, a ſomno excitatus inuitaretur.

Cibi, potuſq. parciſſimus fuit, totam enim hebdomadam, excepto die Dominico ieiunabat nullum vnquam in eo contumaciæ, vel arrogantiæ veſtigium animaduerti potuit, quinimmo lenitate, ac patientia fuit maxima, & in Deum tanta charitate, vt eius amore omnia arbitratus ſit vt ſtercora, ex quã etiam egregia illa in proximos charitas redundabat. Philip. 3

Omnibus demum virtutibus cumulatiſſimus, deuexa iam ętate, in perpetua quadam erat animi vigilia, expectans Dominum, vt ad cęleſtes nuptias ab eo vocaretur. Igitur annos fere centum natus, cupiens diſſolui, & eſſe cum Chriſto, in lethalem morbum incidit, atque Sacramentis omnibus ritè munitus, orantibus ad lectulũ fratribus, deficiente ſenſim omni vitæ ſenſu, ipſo die Epiphaniæ Barcinonæ obdormiuit in Domino, ſalutis humanæ anno milleſimo ducenteſimo ſeptuageſimo quinto. Luc. 12. Mat. 22 Philip. 1

Vulgata eius morte, ingens hominũ concurſus ad Monaſteriũ videndi cauſa repente factus eſt, ac tãta fuit eius ſanctitatis apud oẽs opinio, vt multi Epi, complures Prælati, ac nobiles viri, clerus etiam, & populus Barcinonenſis vniuerſus, funus eius ſumma doloris ſignificatione ſint proſecuti; Communem vero illam eius ſanctitatis famã authoritate ſua magnopere auxerunt, Alphonſus Caſtellæ, & Iacobus Aragoniæ Reges, qui ad eius exequias ſua præſentia cohoneſtandas, comitantib. filijs, ac domeſticis oĩbus, ſumma cum veneratione, & fama ſanctitatis beati huius viri conuenerunt. Itaque corpus eius magno totius Ciuitatis luctu, ac Principum virorum dolore honorificè humatũ eſt, quod paucis annis poſt in ſepulchrum marmoreũ translatum fuit. Barcinonenſis populus Beato Raimũdo vita functo, quaſi totius patriæ lumine extincto, mœrore afflictus grauiter angebatur, atque ob recẽtem virtutũ eius, ac beneficiorum memoriam eo carere oĩbus acerbiſſimũ erat; ſed pater miſericordiarum, & Deus totius conſolationis, qui ſecundum multitudinem dolorum, conſolationibus ſuis timentiũ ſe, corda lętificat, Beati Raimundi meritis beneficia in omnes conferendo, plebem ſuam mirificè recreauit. Nã fideliſſimi huius ſerui integritatem, & ſanctimoniam multis quidem in vita miraculis clarã, pluribus ſignis poſt obitum ingenti omniũ lętitia comprobauit. Atque vt omnes 2. Cor. 1. Pſal. 93.

nes etiam intelligerent, quam Deo placita eſſet anima eius, eo ipſo tempore, quo ex hac vita migrauit ad Dominum, inſigni miraculo eſt declaratum.

Erat in ea Ciuitate Guillelmus de Villaragut, qui inueterata corporis lepra grauiter laborabat, neque eum fęditas morbi, doloriſue acerbitas in publicum prodire, ſolitaſq. exercitationes, & negotia obire patiebatur. Medici adhibitis fruſtra medicamentis omnibus, deplorata re, animum deſponderãt; ipſe verò Deo ita diſponente, qui Sanctum ſuum clarificaturus erat, in ædes quaſdam Monaſterio ordinis Prædicatorum vicinas, ea ipſa nocte, qua Beatus Raimundus exceſſit è vita, diuerterat, vbi cum grauiſſimo elephantiæ dolore torqueretur, a pio quodam viro Bernardo de Molendinis nuncupato, canonico Barcinonenſi admonitus eſt, vt Beati Raimundi; qui eo tempore dormierat in Domino, meritis ſe commendaret, quod ille recuperandæ valetudinis cupidiſſimus ſimulatq. diligenter præſtitit, confeſtim omnis lepra, ex eius mẽbris collapſa eſt, ac ſanum corpus reliquit, in cuius rei ſignum, & accepti beneficij memoriam idem Guillelmus monumento ſuſpenſo in templo, rem omnibus teſtatam eſſe voluit, & poſteritatis memoriæ commendauit.

Illud verò maximum eſt eius ſanctitatis argumẽtum, quod mortuos, etiam ad vitam reuocarit. Nam quędam puella Margarita noĩe Ioannis Phyſici filia quattuor, aut circiter annos nata, diuturna febri, continuiſq. alui fluxionibus exhauſta, diem obierat extremum, eamq. verè mortuã eſſe pallor ipſe vultus; contractæ nares, oculi exſtincti, horridi dentes, ceteraq. indicia confirmabãt; quin & idem Ioannes pater medicæ artis expertiſſimus, aſſeruit omnia mortis, nulla vitę veſtigia in eius corpore exſtitiſſe; honeſta iterim mulier Romea, eiuſdem Margaritę mater quę paulo ante ad Beati Raimundi ſepulchrum acceſſerat, & auxilium ab eo, filiæq. valetudinem precabatur, vbi de morte filiæ certior a Ioanne eius marito facta eſt, ab eodem ſæpius domum reuocata fuit, quo illa nuncio perculſa tanto filiæ recuperandæ deſiderio inflammata eſt, vt neque inde ſe abituram & reuerſuram affirmaret, niſi Beati huius viri meritis, & interceſſione Margarita eius filia vitæ reſtitueretur? Itaque lacrymis, ac lamentis omnia miſcere, & ardentius orationi inſtare, atque a Deo, per Beati viri merita ſummis precibus flagitare cępit, vt filiam vitæ, ſibiq. redderet, cuius perſeuerantem firmiſſima fide orationem reſpexit Deus, nec ſpreuit deprecationes eius. Nam ſub occaſum ſolis Margarita filia, paulo poſt meridiem defuncta, non modo vitæ, ſed etiam integræ valetudini eſt penitus reſtituta, quæ poſtridie in templum pedes adijt ad gratias pro tanto beneficio agendas, & decem, & quattuor annos ſuperuixit.

Altera item honeſtę conditionis ſemina Romea appellata, Michaelis, videlicet de Sala hominis pij vxor, Beati Raimundi opem experta eſt, nam cũ maturo iã fętu acerbiſſimis pariendi doloribus præmeretur, ac infantis caput enixa; reliquo intus recluſo corpore, tribus integris diebus, ac noctibus grauiſſimo cruciatu torqueretur, nihil propius factum eſt, quã vt ex hac vita decederet; nã ob languentis ſtomachi faſtidium, orbos omnes, hauſtuſq. reſpuebat, atque a ſenſibus alienata, vociſq. vſu priuata, iacebat exanimis, quo tam pręſenti vxoris ſuæ periculo prædictus Michael vehementer animo cõſternatus ad tẽplum illico excurrit, Beati Raimundi opem, ſubſidiumq. implorãs, qui ſimul ac domum redijt, Romea feliciſſimè partum edidit, atque omni dolore eſt liberata.

Præterea iuuenis quidã continuos viginti dies acutiſſima febri agitatus, viribuſq. exhauſtus in ſuperiorem ædium partem a ſuis delatus fuerat, vt aura pu-

riore

Digitized by Google

riore frueretur, animumq. relaxaret, quo ex loco deorſum in lapides, & ſaxa corruens, ita conuulſus, fractuſq. membris fuit, vt immotus humi proſtratus ab omnibus mortuus eſſe putaretur. Eo, vt fit, cum multi videndi, & iuuandi cauſa accuriſſent, aſtantium quidam pulueres ex Beati Raimundi ſepulchro deſumptos quos religioſè, ac piè ſecum geſtabat in iacentis, ac moribundi os iniecit, colloq. appendit, atque æger ille continuò valetudini eſt integræ reſtitutus. Et illa quidem, aliaq. quamplurima multo ante tempore contigerunt, hęc vero recentiora ſunt.

Anno milleſimo quingẽteſimo octogeſimo nono, dum peſtilentia Barcinone graſſaretur, atque ingenti hominum clade inualeſceret; quidam probus vir Michael Amat, appellatus, peſte mortifera correptus, ac deſperata valetudine a Medicis deſtitutus, Sacramẽtorum, atque extremæ vnctionis ſuſceptione ad mortem ſe cõparabat, ſenſim verò per omnia corporis membra ſerpente morbo, in eas redactus erat anguſtia, vt præcluſis faucibus loqui amplius non poſſet. Quare intimo cordis, & animi affectu B. Raimundum deprecatus; vt eam à ſe infirmitatẽ depelli precibus ſuis impetraret, qui in oratione Beatum Raimundum ſibi videre viſus eſt, atque extenſa manu ſe contingere, quo ex facto ita omni repente morbo leuatus eſt, vt eodem ipſo die conualuerit.

Hoc aliquanto recẽtius eſt. Nam anno milleſimo quingenteſimo nonageſimo ſexto, pia quædam mulier Anna Beneta vocata, Barcinone honeſtis parentibus orta, ipſo Epiphaniæ Feſto copioſo ſanguinis profluuio in ſummum vitæ periculum adducta erat, neque adhibita Medicorum remedia ſanguinem vlſo modo ſiſtère poterãnt, neque ipſa in proximũ diem victura putabatur. Quare eorundem hortatu cum Sanctiſſimæ Euchariſtiæ, atque extremæ vnctionis Sacramenta, piè, & deuotè ſumpſiſſet, mortem expectabat. Interim ad Beati Raimundi præſidium toto animo confugit, ac puluerẽ ex eius ſepulchro ad ſe deferri, atque in cyatho miſceri ſibi iuſſit, quibus epotis, melius ſe habere cœpit, & abſque vllo prorſus alio pharmaco vitæ diſcrimen euitauit.

Illud vero ꝑpetui cuiuſdã miraculi vim obtinet, ꝙ ex primo eius ſepulchro terra quędã tenuis, ſeu puluis ſaluberrimus enaſcitur, q̃ licet magna ĩ copia ĩde exportetur, nũq̃ tñ deficit, ac multæ, magnęq; corporis infirmitates eo curãtur.

Anno itidẽ milleſimo quingẽteſimo nonageſimo ſexto, cũ Iudices cõſtituti ad explorãdas Beati huius viri reliquias, arcã, vbi erãt recõditę, aperuiſsẽt, tãtus illico odor ex eius corpore, q̃ viuẽs ĩ odorẽ ſuauitatis Deo ſe cõſecrarat, exhalauit, vt multi, q̃ eo cõfluxerãt, nihil eo percipi poſſe iucũdius affirmarẽt; quinimmo, egregius vir Ludouic⁹ de Claramũt ex graui morbo ſenſu odorat⁹ a ſexdecim annis orbatus, eũ in ea hominũ multitudine vidẽdi deſiderio incitatus ꝓpius acceſſiſſet, eum etiã, odorẽ ſuauiſſimũ ſenſit, quo repẽte ita recreatus eſt, vt lachrymas ꝑ gaudio cõtinere, nec vllã vocẽ emittere vllo mõ poſſet, verũ tacitus apud ſe cogitãs dubitabat, nũ iſtius ſolũmodo odoris olfactũ recuperaſſet, an etiã rerũ aliarũ, ſed domũ reuerſus vbi ſe varios odores ꝑcipere animaduertit, miraculũ ſubito euulgauit, Neq; vero hæc odoris fragãtia eo ſolũ tẽpore ex eius corpore emanauit, ſed ex aperto quodã eius ſepulchri meatu idẽ ſuauis odor q̃ñq. afflatur, qui ab ijs ſentitur, quos diuina bonitas eo munere dignatur. *Leuit. 8.*

His, pluribuſq. alijs miraculis, quæ referre longum eſſet, corda Regum inclinata, plurimiq. Eccleſiarum Antiſtites, & Prælati, populiq. integri Regni Aragoniæ diuinitus excitati, vna voce, & cõſenſu a multis Romanis Pontificibus prędeceſſoribus noſtris frequẽter petierũt, vt Beatus Raimũdus in Sãctorũ

numerum referretur; Et quidem, quarto ab eius obitu anno, ſalutis, videlicet,
humanæ, milleſimo ducẽteſimo ſeptuageſimo nono Archiepiſcopus Tarraco-
nenſis, ac decem Epiſcopi Regni Aragoniæ, multiq. Abbates in Concilio Pro-
uinciali Tarracone congregati literas ad fel. rec. Nicolaum Papam III. prędeceſ-
ceſſorem noſtrum dederunt, quibus ſingularem eius in Deum charitatem, vi-
tæq. innocentiam coram Deo, & hominibus teſtificati, vt eum præuia virtu-
tum, ac miraculorum eius inſpectione, Sanctorum numero adſcribere vellet,
humiliter ſupplicarunt.

Cum autem ipſe Nicolaus III. prædeceſſore vita migraſſet, Præfecti Ciuita-
tum Regni Aragoniæ, & Principatus Cathaloniæ, totaq. Ciuitas Barcinonen.
quin & Priores, ceteriq. Fratres Ordinis Prædicatorum, qui eas Prouincias
incolebant, idem a fel. rec. Bonifacio VIII. etiam prędeceſſore noſtro enixè fla
gitarunt; verum ipſo Bonifacio prædeceſſore ab humanis etiam erepto Conci
lium Prouinciale Tarracone denuo cõuocatum, apud ſanctæ mem. Ioannem
XXII. prædeceſſorem etiam noſtrum primam petitionem renouauit, quo tem
pore Frater Arnaldus Barguetus Ordinis Prædicatorum Inquiſitor, ac Procu-
rator a Capitulo Generali ad hanc cauſam proſequendam inſtitutus, multos
teſtes ſuper miraculis, quæ de hoc Beato viro vulgabantur, examinari curauit.
Sed cum per dicti Ioannis prædeceſſoris obitum res tranſigi non potuiſſet, cla.
me. Petrus Aragoniæ Rex datis ad fel. rec. Clementem VI. ſimiliter prædeceſ-
ſorem noſtrum litteris, vehementer inſtitit, vt Beatus hic vir humanis laudi-
bus extolleretur in terris: quam diuinæ prouidentiæ ſublimitas; quemadmo-
dum in eius litteris habebatur, honorare voluerat in excelſis.

Cum vero huius rei tanta ſit grauitas, & magnitudo, vt exiguo tempore per-
fici non potuerit, omnis huius cauſæ tractatio v que ad tempora Sãctæ mem.
Pauli III. ſimiliter prædeceſſoris noſtri fuit intermiſſa. qui tandẽ precibus bon.
mem. Fratris Ioãnis a Toleto tituli Sancti Sixti Cardinalis Burgen. nuncupati
inclinatus cõceſſit, vt in oĩbus Monaſterijs, & Eccleſijs, Ordinis Prędicatorum
in Regno Aragonię exiſtentibus ſolẽne officium de Beato Raimundo celebra
ri poſſet. Interiecto autẽ diuturni temporis interuallo, cum Deus, qui eſt gloria
virtutis Sanctorum, Beati Raimundi meritis, & interceſſione plurima in dies
beneficia toti Hiſpaniæ largiretur; clar. etiã mem. Philippus II. Hiſpaniarum
Rex Catholicus per literas, & per dilectum filium nobilẽ virum Antonium de
Corduba, & Cordona, Sueſſæ Ducẽ, ſuum apud nos, & Sedẽ Apoſtolicã orato-
rẽ ſupplicauit, vt huic cauſæ ſub tot Romanis Pontificibus inchoatæ ipſi velle-
mus finẽ imponere, quo ſane pio Regis ſtudio vehementer ſumus recreati. Nã
cum ab ipſo Pontificatus noſtri principio nihil magis, quã Dei gloriã, & Catho
licę religionis exaltationem ſpectauerimus, gaudebamus in Dño, cum vtrãque
hiſce Regis ſupplicationibus promoueri cerneremus. Itaque vt religioſo eius
deſiderio ſatisfaceremus, Venerabilibus Fratribus noſtris S.R.E. Cardinalibus
Congregationis Sacrorum rituum iniunximus, vt acta oĩa, quæ prius hac in re
confecta erãt, diligẽter inſpicerent, & examinarẽt; Hi autẽ fuere ex triplici or-
dine aſſumpti, Venerabiles Fratres Epiſcopi Alphonſus Oſtiẽſ. Geſualdus, Ini-
cus Aualos Portuenſ. de Aragona, Gabriel Sabinen. Paleot. & dilecti filij noſtri
Alexãder Sãctæ Mariæ Trãſtyberim Medices, Frãciſcus Sãcti Petri ad Vincula
de Gioioſa, Auguſtinus Sãcti Marci Veronen. Dñicus Sancti Chryſogoni Pi-
nellus, Frãciſcus Maria Sãctæ Mariæ in Ara cęli de Monte. Aſcanius Sãctæ Pu-
dẽtianę Columna, titulorũ Presbyteri Odoardus Sãcti Euſtachij Farneſius, An

tonius

tonius Sanctorũ Quatuor Coronatorũ, Facchinetus, Diaconi nuncupati, S R. E. Cardinales; corã quibus ritè congregatis cũ dilectus filius Michael Llot, Sacræ Theologiæ Doctor Frater eiuſdem Ordinis Prędicatorũ profeſſus, ac Procurator legitimè hac in cauſa conſtitutus, pro ſuo munere, in quod per ſex annos cõtinuos diligẽter incubuit, quaſdã ſcripturas ad hanc ipſam cauſã ſpectãtes protuliſſet; quia tamen multę probationes addi poterant, Literæ ad Archiepiſcopũ Tarraconẽſem, atque ad Barcinonen. & Vicen. Epiſcopos cũ opportuna facultate miſſæ sũt, vt alias omnes ſcripturas, & probationes annis ſuperioribus hoc in negotio factas Bacinone extraherent, & ea denique agerent quæ ad hãc cauſam requiri videbãtur, omniaq; ad nos trãſmitterẽt, quę cũ eſsẽt omni iure confecta, ſummaq; authoritate firmata, & debita cũ diligentia, & fide trãſmiſſa, Nos tribus viris, doctrina, & integritate præſtantibus, ac vſu peritiſſimis, Seraphino, videlicet, Oliuario, Razzalio, Decano, Petro Franciſco Gipſio, & Frãciſco Peniæ, cauſarum Palatij noſtri Auditoribus cõmiſimus, vt ea ſummo ſtudio, quantaq; poſſent diligentia legerent, expenderent, ac totius cauſæ merita exactiſſi me ponderarent. Quo in munere cum ſedulo, & accuratè verſarentur, Philipus II. Hiſpaniarum Rex Catholicus, cuius memoria in benedictione ſit, magno in primis noſtro, & totius orbis Chriſtiani dolore, ac detrimento, viã vniuerſæ carnis ingreſſus eſt. Quare charissimus in Chriſto filius noſter Philippus III. Hiſpaniarũ item Rex Catholicus, eius filius, nõ modo regnorũ, verumetiã paternarũ virtutum hæres, ſtatim a primo regni ſui exordio, vt ſe, ſuaq; omnia in Beati Raimundi præſidium, ac patrociniũ conferret, literis, & per eundem Antonium Sueſſæ Ducem oratorem item ſuum, nobis ſupplicauit, vt in hac cauſa progredi, vellemus. Idcirco vehemẽter lætabamur, & benedicebamus Dño, qui pios Reges perpetuo ſuſcitat, ad sãctos ſuos honoribus proſequendos, quos elegit in ædificationẽ Corporis Chriſti, q̃ eſt Eccleſia. *Ephes. 4 Coloſ. 1.*

Cum igitur prędicti Auditores in diſcutiẽdis actis, ac vniuerſo proceſſu diuturnã, & aſſiduam nauaſſent operam, nihilq; eorum, quæ ad hanc rẽ peragendã petinẽt prętermiſiſſent oẽm, rei geſtę feriẽ, ſuumq; iudiciũ ſcripto nobis tradiderũt, quorũ integrã relationẽ nos eiſdẽ Cardinalibus Cõgregationis ſacrorũ rituũ p eoſdẽ Auditores tradi iuſſimus, atque vt pluriũ iudicio tota hæc cauſa examinaretur, alios etiã Cardinales prioribus adiunximus, nimirũ dilectos filios noſtros Federicũ Sanctæ Mariæ Angelorũ in Thermis Borromæũ, Antoniũ Mariã Sanctæ Agnetis in agone Gallũ, Cæſarẽ SS. Nerei, & Archillei Baronium, Siluium Sancti Saluatoris in Lauro Antonianũ, titulorum Presbyteros, atque Andreã Sãcti Angeli in foro Piſcium Perettũ Diaconũ S. R. E. Cardinales, quos omnes monuimus, vt acta oĩa de Beati Raimundi puritate fidei, morũ integritate, ac miraculorũ euidentia, tãto ſtudio perpenderẽt, quãtum, & rei grauitas reqrebat, & nos merito expectabamus, qui cũ priuatim, multiſq; Congregationibus inter ſe habitis, dilecto filio Põpeo Molella Fiſci noſtri pcurato re ſemper citato, & partes ſuas diligẽter pręſtãte ſingula rerũ capita, & acta omnia ſedulo examinaſſent, ac proceſſum, teſtes inſtrumenta, & huius cãæ momẽta cũ Auditorum ſententijs diligẽter cõtuliſſent, eoq; adducta eſſent omnia, vt ad Nos referri oporteret, nos Conſiſtoriũ ſecretũ pro more cõuocari iuſſimus, in quo pfatus Alphõſus Cardinalis Geſualdus, ſuo, & totius Cõgregationis nomine primũ retulit ſcripturas, proceſsũ, omniaq; huius cauſę acta legitimè cõfecta eſſe, ac maximę authoritatis, pbateq; veritatis vĩ obtinere; deĩde tota Beati Raimũdi vita multiſq; miraculis enarratis, ſe, & ceteros dictæ Congregatio-

nis Cardinales vna voce, vnaq. mēte in eam ſententiā veniſſe dixit, Beatū Rai
mūdum (ſi ita nobis videretur) poſſe Catalogo Sanctorū aggregari; in quorū
ſentētiam cum reliqui Cardinales ſuo quiſque ſuffragio ex ordine iuiſſent, ma-
gnam animi voluptatem capiebamus, quod Beati huius viri ſanctitatē in dies
magis elucere videremus. Atque vt ī hoc grauiſſimo negotio, nihil de priſtina
noſtra conſuetudine, ac debita diligentia remitteremus, nos ipſi acta ſtudioſe,
& accurate perlegimus, atque eorundē Rotę Auditorum, & Venerabilium fi-
liorum noſtrorum S.R.E. Cardinalium relationem veriſſimā eſſe cōperimus.

Quare lapſis paucis poſt diebus ex Romanorū Pōtificum prædeceſſorū no-
ſtrorū īſtituto, Cōſiſtoriū publicū indiximus, in quo pręter Cardinales Patriar
chę, Archiepiſcopi, Epiſcopi, Prælati, noſtriq familiares nobis adſuerūt, ac ī eo
dilectus filius Bernardinus Scott⁹ Cōſiſtorialis Aulę noſtrę Aduocatus, eximia
Beati Raimūdi charitate, vitę innocētia, & miraculis copioſa oratione explica
tis, Chariſſimi in Chriſto filij noſtri Rodulphi Romanorū Regis Illuſtris ī Im
peratorem electi, & eiuſdem Philippi III. Regis Hiſpaniarū Catholici & Prin
cipatus Cathaloniæ, totiuſq. Ordinis Pędicatorū nomine, vt Beatum Raimū-
dum Sanctis adiungere vellemus, a nobis ſuppliciter flagitauit. Quæ cū audire
mus, benedicebamus Domino, & gratias Deo agētes lætabamur præcipue Phi
lippū III. Regē Catholicū in ipſo regnādi principio hūc ſibi ad felicem regno-
rū ſuorū adminiſtrationē patronū tāto ardore poſtulare. Itaq. reſpōdimus ſan-
ctā eius petitionem nobis eſſe gratiſſimā, & eā ad Dei gloriā in primis, & cōmu
nē totius Chriſtianæ Reipublicæ vtilitatē pertinere, ꝙ nimirū Deus, q ſplēdor,
& gloria Sanctorū eſt, in Sanctis ſuis magis laudatur, & Chriſti fideles eo faci
lius diuinę gratię munera Sanctis interceſſoribus obtinent, quo maior cultus, &
honor Sāctis adhibetur. Pręterea, ſingularē Regis pietatē cōmēdāte, optare nos
pio eius deſiderio ſatisfacere velle duximus; huius tñ rei tantā eſſe grauitatē, vt
maturis adhuc cum Venerabilibus filijs noſtris S.R.E. Cardinalibus & ceteris
Epiſcopis deliberādū eſſe cēſeremus. Itaque oēs eos in Domino hortati ſumus,
vt omnia q̄ ad Beati Raimūdi, vitā, & miracula ſpectarēt, omni ſtudio, & dili-
Ephe. 6. gētia examinarēt; deinde, orātes in ſpiritu, & in ipſo vigilātes (ꝙ nos facturi era
Ephe. 1. m⁹) Deū p̄carēt, vt daret nobis ſpiritū ſapiētiæ, & reuelationis, quo hæc arcana
cæleſtia, q̄ rōne humana cōprehēdi non poſsūt, cognoſceremus, & illuminaret
oculos cordis noſtri, vt qđ ī hac grauiſſima cā ſtatuēdū eēt deliberare poſſem⁹.

His peractis ſecretū aliud Cōſiſtoriū indiximus, cui etiā Patriarchas, Archie
piſcopos, & Epiſcopos, qui tunc erant in Vrbe, ac noſtros, & Sedis Apoſtolicæ
Notarios, necnon Palatij noſtri Auditores, & Secretarios voluimus intereſſe,
in quo Nos ex gratiæ cæleſtis abundantia, qua noſtra tenuitas in hac ſuprema
Luc. 12. Paſtorali vigilia, domus Dei, quæ eſt Eccleſia Dei viui, colūna & firmamētū vę
1. Tim. ritatis conſtituta eſt, ea diximus, quæ ad hāc cauſam ſpectare nobis viſa ſunt;
3. Deinde ab iiſdē Fratribus noſtris petiuimus, vt conſideratis, atque examinatis
omnibus actis, id præciſe dicerent, quod Spiritus Sāctus eis daret eloqui, & an
Beatus Raimūdus Sāctis adſcribēdus eſſe videretur. Itaque primū S.R.E. Car
Act. 2. dinales, deinde Patriarchę, tū Archiepiſcopi, & Epiſcopi ibidē p̄ſētes ſuo quiſq.
loco dictis ſententijs, oēs cōi cōſenſu ex ijs, quæ in vniuerſo proceſſu explorata
erāt, merito a Nobis Beatū Raimundū inter Sāctos referēdum eſſe cōſuerunt.
Act. 4. Gratias igitur Deo agebamus, q Fratres noſtros oēs ī vnitate ſpiritus idē ſētire
fecit, tribuēs omnibus cor vnū & animā vnā, eoſq. monuimus, vt interim pre-
cibus, ieiunijs, & eleemoſynis, Dei gratiam, & auxilium nobiſcum inuocarēt.

Cum-

Digitized by Google

Cumq. omnia iam ad præſcriptum, & normam Sacrorum Canonum confecta eſſent, quod ſupererat acturi poſt aliquot mẽſes diem Canonizationis diximus Tertium kal. Maij, Dominicã videlicet in Albis, qua Paſchalis ſolemnitas terminatur, Neophytorum habitus candore animi permanẽte commutatur, & Euangelium in Eccleſia legitur, quo Chriſtus Dominus poſt reſurrectionem ad diſcipulos ianuis clauſis ingreſſus, inſufflato eis Spiritu Sãcto, poteſtatem remittendi, & retinendi peccata eſt elargitus, in quo magna nobis lętitiæ materia oblata eſt, quia videlicet memineramus Beatum Raimundũ, & Sacramenti pęnitentiæ miniſtrum extitiſſe, & poſt traiectionis miraculum ianuis clauſis Monaſterium ſui Ordinis Barcinone ingreſſum eſſe, deinde etiã, quod eodem ſolẽnitatis, & lætitiæ die, Nos ab hinc ſeptem annis Sanctũ Hyacinthum Polonum eiuſdem Ordinis Fratrum Prædicatorum Beati Raimundi coætaneum in Sanctos retulimus, ad quã quidem animi noſtri voluptatem non mediocris acceſſio facta eſt, quod hoc ipſo die Sãctæ Catharinæ Senẽſis, ac Sancti Petri Martyris Feſtum in Eccleſia ſolemniter celebretur, qui ſub eadem Sancti Dominici diſciplina vitam ſanctiſſime traduxerunt. Quamobrem in tam accommodata totius Eccleſiæ, ac Sanctorum eiuſdem Ordinis ad hãc celebrrimam actionem feſtiuitate, Nos Beato Raimundo eum honorem decernere ſtatuimus, qui Sanctis Confeſſoribus adhibetur.

Cum igitur præſcripta Dominica in Albis hodierna ſcilicet dies aduenifſet, Nos cum Venerabilibus filijs noſtris S.R.E. Cardinalibus, Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, qui in Cappella noſtra Põtificia hãc ob cauſam cõuenerãt, veſtibus ſacris induti, hymnũ Aue maris ſtella inchoauimus, reliquũ Cappellæ noſtræ choro proſequente, ad B. Mariæ Virginis opẽ implorandam, atque ita cantantes in vijs Domini, Romanæ Curiæ Prælatis, Officialibus & familiaribus Noſtris, & ſeculari, ac religioſo clero longo ordine præcedentibus, ſingulis cereos accenſos geſtãtibus, ex noſtro Palatio Apoſtolico ad auguſtiſſimã Principis Apoſtolorum Baſilicã proceſſimus, vario ornamentorum genere inſtructam, iamq. ingreſſi ad Sanctiſſimũ Euchariſtiæ Sacramentũ genuflexi procubuimus, orantes, vt Deus hãc celeberrimã actionem ad laudem, & gloriam nominis ſui dirigeret. Inde ad ſupremã Eccleſiæ partem aſcendimus alto, & ſublimi fornice admirandam, vbi amplum, regioq. ſumptu ſuggeſtum erectum erat coram altari Sancti Petri Principis Apoſtolorũ; in quo ſacrã Põtificialem Miſsã celebraturi eramus, omniaq. facibus, cereiſq. ardentibus collucebant; ac plurimæ circũ imagines Beatum Raimundum erecto corpore egregiè pictũ referebant, dextera manu clauẽ in poteſtatis, atque officij Pœnitentiarij memoriã, ſiniſtra librum doctrinæ, ac Decretalium monumentũ gerentẽ, vbi ſtatim nobis in mentem venit nos iiſdem, quibus Beatus Raimundus, Cappellani videlicet, ſeu Cãrum Palatij Apoſtolici Auditoris munere, antequã in numerũ Cardinalium aſſumeremur, & in ipſa Cardinalis dignitatę ſummi Pœnitentiarij officio, quamquã non exactè, ac perfectè functos fuiſſe, ac propterea Deum in ſpiritu humilitatis nõ ſine lachrymis precabamur, vt ſi quid iſtis in muneribus ex noſtra imbecillitate a nobis omiſſum, vel cõmiſſum fuiſſet, id eius bonitas, atque clemẽtia Beati Raimũdi meritis, atque interceſſione nobis condonaret. Deinde in ſuggeſtum delati ante idẽ altare Principis Apoſtolorũ orauimus, vt ſuo nobis auxilio, præſidioq; adeſſet: mox in excelſo e regione altaris throno cõſidentes eoſdẽ Cardinales, Patriarchas, Archiepiſcopos, & Epiſcopos ſacris indutos veſtibus obedientiã nobis de more præſtãtes,

 excepi-

excepimus; tum dilectus filius noſter Odoardus Sancti Euſtachij Cardinalis Farneſius nuncupatus, Regni Aragoniæ Protector, Catholici Regis nomine, ſemel, iterum, ac tertio ſuppliciter a nobis flagitauit, vt Beatum Raimundum inter Sanctos referremus, cuius ſingulis petitionibus opportune reſpondimus, ac per interiecta totidem interualla, litanias, hymnos, preceſq. adiunximus.

Denique abſolutis, perfectiſq. omnibus ijs, quę a Romanis Pontificibus hoc in genere inſtituta ſunt, communibus precibus implorata Spiritus Sancti ope, ad honorem Sãctæ, & indiuiduæ Trinitatis, ad exaltationẽ fidei Catholicæ, & religionis Chriſtianæ augmentũ, authoritate eiuſdẽ Sanctæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Beatorũ Apoſtolorũ Petri, & Pauli, ac noſtra, de Venerabilium Filiorum noſtrorũ S. R. E. Cardinalium omniumq. Patriarcharũ, Archiepiſcoporum in Romana Curia exiſtentium cõſilio, cõmuniq. conſenſu Beatum Raimundum a Peniafort Ordinem Fratrum Prædicatorum expreſsè profeſſum, ac in Eccleſia Sanctæ Catharinæ eiuſdem Ordinis Barcinone ſepultum, de cuius innocentia vitæ, & miraculis nobis plane cõſtat, Sanctum eſſe definiuimus, & in Sãctorum Cõfeſſorum numero, & Catalogo adſcribendum eſſe decreuimus, prout per præſentes definimus, decernimus, & adſcribimus, ſtatuentes, vt ab vniuerſa Eccleſia quolibet anno, die ſeptima Ianuarij Feſtũ eius, & Officium, ſicut pro vno Cõfeſſore non Pontifice ad normã in Rubricis Breuiarij Romani præſcriptã deuotè celebretur. Inſuper oĩbus verè pœnitentibus, & confeſſis, qui ſingulis annis eodem die prædictam Eccleſiam Sãctæ Catharinæ Barcinonenſis, in qua corpus eius conditum eſt, piè, & deuotè viſitauerint, eaſdem Indulgentias, & peccatorum remiſſiones conceſſimus, & elargiti ſumus, quemadmodum cõcedimus & elargimur, quæ ceteris dicti Ordinis Monaſterijs, & Eccleſijs diebus Feſtis Sanctorum eiuſdem Ordinis cõceſſę ſunt.

Itaque oĩbus, quę ad Beati Raimundi canonizationem ſpectabant, ritè peractis, atque hymno ad Dei laudem, & gratiarum actiones decantato, diuinaq. ope Sancti Raimundi meritis, peculiari in eius honorem oratione, quam nos ipſi fecimus, & clara voce recitauimus, inuocata, Nos in eodem loco, & altari Principis Apoſtolorum Miſſam ſolemnem de octaua Dominicæ Reſurrectionis, cum eiuſdem Beati Raimundi commemoratione celebrauimus, oĩbuſq. Chriſti fidelibus, qui & canonizationi, & Miſſæ interfuerunt, ad Dei laudẽ, & Sancti ſui gloriam, plenariam oĩum peccatorum ſuorum Indulgentiam conceſſimus. Quare Deũ mirabilem in Sãctis ſuis benedicamus, & gratias immortales ei agamus, quia ſuſcepimus miſericordiam in medio templi eius, nouum videlicet in Eccleſia interceſſorem cuius merit's, ac ſuffragijs in oĩbus animæ, corporiſq. periculis adiuuemur. Ac ſingulari planè diuinæ prouidentię munere factũ eſt, vt hiſce difficillimis temporibus, quibus religio Catholica inimicorum telis aſſiduè impugnatur, hũc patronũ, & aduocatum, vniuerſi Chriſti fideles conſecuti ſint ad Eccleſię pacẽ in primis, & tranquillitatẽ, ad optatã Principibus Chriſtianis concordiam, ac hęreticis in errorũ tenebris a via ſalutis errantibus lucẽ veritatis impetrandã. Ceterum, quia nimis difficilè foret præſentes noſtras literas ad ſingula quęque loca deferri, volumus, vt earum tranſumptis etiã impreſſis, manu publici notarij ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica cõſtitutę munitis, eadem fides vbique habeatur, quę hiſce præſentibus haberetur, ſi eſſent exhibitę, vel oſtenſę. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam noſtrorum definitionis, decreti, adſcriptionis, ſtatuti, cõceſſionis, elargitionis, & voluntatis, infringere, vel ei auſu temerario cõtraire; ſi

Pſal. 67 *Pſal. 47*

quis

quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Sanct rum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo ſexcenteſimo primo, Tertio Kal. Maij, Pontificatus Noſtri Anno Decimo.

† Ego Clemens Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

Locus Sigilli.

†
† Ego Ptolomæus Epiſcopus Protuenſ. Card. Comenſis.
† Iul. Antonius Epiſcopus Præneſtinus, Card. S. Seuerinæ.
† Hieronymus Epiſcopus Sabinenſ. Card. Ruſticucius.
†
† Alex. Epiſcopus Albanenſ. Card. de Florentia.

† Ego Ant. Maria tt. S. Mariæ Tranſtiberim Presbyter Card. Saluiatus.
† Ego Aug. tt. S. Marci Presbyter Card. Veronenſis.
† Ego Simon tt Sancti Laurentij in Lucina Presbyter Card. de Terra noua.
† Ego Dominicus tt. Sancti Chryſogoni presbyter Card. Pinellus.
† Ego Fr. Hieronymus tt. S. Mariꝫ ſuper Mineruam Presbyter Card. Aſculanus.
†
†
† Ego Antonius tt. Stephani in monte Celio presbyter Card. Saulius.
†
†
†
† Ego Fr. Gregorius tt. Sancti Auguſtini Card. de Mont. Elpero.
† Ego Paulus tt. Sancta Ceciliæ Presbyter Card. Sfondratus.
† Ego Benedictus tt. Sanctæ Priſcæ, Presbyter Card. Iuſtinianus.
† Ego Franciſcus Maria tt. S. Mariæ in Ara cœli Presbyter Card. a Monte.
† Ego Octauius tt. Sancti Alexij Presbyter Card. Parauicinus.
† Ego Hieronymus tt. Sancti Pancratij Presbyter Card. Matthæius.
† Ego Octauius tt. Sanctæ Mariæ de Populo Presbyter Card. de Acquauiua.
† Ego Flaminius tt. S. Mariæ de Pace, presbyter Card Platus.
†
† Ego Lucius tt. SS. Quirici, & Iulitæ Presbyter Card. Saxus.
† Ego Franciſcus Maria tt. S. Bartholomæi in Inſula Presbyter Card. de Senis.
†
†
†
† Ego Camillus tt. SS. Io. & Pauli Presbyter Card. Burgheſius.
† Ego Cæſar tt. SS. mart. Nerei, & Achilei Presbyter Card. Baronius S. R. E. Bibliothecarius.
† Ego Laurẽtius tt. S. Laurentij in Pane, & Perna, Presbyter Card. Blanchettus.
† Ego Franciſcus tt. Sanctꝫ Crucis in Hieruſalem Presbyter Card. Auila.

†
† Ego Franciſcus tt.S.Thomæ in Parione, presbyter Card.Mantica.
† Ego Pompeius tt.S.Balbinæ Presbyter Card.Arrigonus.
†
†
†
† Ego Dominicus tt.Sancti Petri in Monte Aureo, Presbyter Card.Tuſcus.
† Ego Arnaldus tt.Sancti Euſebij Presbyter Card.Oſattus.
† Ego Paulus Æmilius, Presbyter Cardinalis Sancti Marcelli.
†
† Ego Siluius tt.Sancti Saluatoris in Lauro Presbyter Card.Antonianus.
† Ego Robertus tt.Sanctæ Mariæ in Via Presbyter Card.Bellarminius.
† Ego Bonuiſus tt.Sancti Blaſij de Anbulo, presbyter Card.Bonuiſius.
†

† Ego F.Diac.Card.Sfortia S.Mariæ in Via Lata.
†
†
†
†
† Ego Petrus S.Nicolai in Carcere Diac.Card.Aldobrand.S.R.E.Camerarius.
† Ego Cinthius Diaconus Card.S.Georgij.
† Ego Bartholomæus Sanctæ Mariæ in Porticu Diac.Card.Cæſius.
†
†
† Ego Io.Baptiſta Sanctæ Mariæ in Coſmedin.Diac.Card.Detus.

M.Veſtrius Barbianus:
A.de Alexijs.

Regiſtrata apud Marcellum Secretarium.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum Sede vacante in quibus Epiſcopo ſuccedat latiſſimè declaratur.*
2 *Ante Vicarij Capitularis electionem quis adminiſtret.*
3 *An Capitulum poſſit reuocare Vicarium.*
4 *An facta electione Vicarij Capitulum abdicet à ſe iuriſdictionem, poſſitq. ſibi aliqua reſeruare.*
5 *Quis cognoſcat de ſuſpicione Vicarij Capitularis.*
6 *An teneatur eligere perſonam de gremio ipſius Capituli.*
7 *Ex cuius bonis Vicarius debeat habere ſalarium.*
8 *An Vicarius præcedat Canonicos in ſeſſionibus.*
9 *An Capitulum poſſit plures Vicarios conſtituere.*
10 *An Vicarius Capitularis poſſit alium ſubſtituere.*
11 *An inhibitio facta Vicario Capitulari, afficiat Epiſcopum ſucceſſorem.*
12 *An Epiſcopo viuente detur caſus, in quo Capitulum valeat Vicarium conſtituere.*

13 *In*

Digitized by Google

13 *In quibus caſibus exſpiret officium Vicarij Capitularis.*
14 *An Vicarius teneatur ſtare Syndicatui.*
15 *Sede vacante an poſſint agitari cauſa ipſius Eccleſia, & ſalarium aduocatis debeatur, & currat praſcriptio.*

CAPITVLVM SEDE VACANTE.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, ne ſede vacante acta cauſarum criminalium occupentur, fuiſſe Pij V. Conſtitutione præceptum, vt Epiſcopi, vtriuſq. Siciliç quotannis conficiant inuentarium, vt habetur infra in verſ. inuentarium actorum, cuius Cõſtitutionis occaſione dicã aliqua de officio & po
1 teſtate Capituli ſede vacãte, præſertim ad pręſentia tempora accomodata, & † Capitulum Cathedralis Eccleſiæ defuncto Epiſcopo ſuccedere in his quæ Epiſcopalem iuriſdictionem concernunt, c. cum olim, vbi gl. & Doct. de maior. & obed. c. vnico, eo tit. lib. 6. & totum Capitulum durante vacationis tpe poterat de iure p ſeipsũ adminiſtrare, iuriſdõnéq. exercere. Abb. in c. irrefragabili, ſub n. 2. de offic ordin. Felin. in d. c. cum olim. n. 9. hodie vero ex decreto Concilij Trid. ſeſſ. 24. de ref. c. 16. tenetur infra octo dies poſt mortem Epiſcopi omnino Vicarium conſtituere, vel exiſtentem confirmare, qui ſaltem in iure Canonico ſit Doctor vel Licẽtiatus, vel alias quãtum fieri poterit idoneus; ſi ſecus factum fuerit ad Metropolitanum deputatio hmõi deuoluatur. Et ſi eccleſia ipſa Metropolitana fuerit, aut exempta, tunc antiquior Epiſcopus ex Suffraganeis, in Metropolitana, & propinquior in exempta Vicarium idoneum poteſt conſtituere.

Pro intelligentia huius materia videnda ſunt ſequentia iura, videlicet.

Cap. illa, & c. fin. ne ſede vacan.
cap. vnico, eo. tit. in 6.
cap. cum olim, & c. his quæ, de maior. & obed.
cap. ad abolendam, de hæret.
cap. vnico, de inſtit. in 6.
cap. ſi epiſcopus, & cap. eccleſiæ, de ſup. negl. prelatorum, in 6. c. quia ſæpè, de elect. in 6.
Clem. Statutum, de elect.
capit. cum nullus, §. Epiſcopo, de tempor. ord. in 6. c. vnicum, de maior. & obedien. in 6.
Conc. Trid. ſeſſ 7. c. 10.
& ſeſſ. 23. cap. 10. de reform.
& d. ſeſſ. 24. cap. 16.

In quibus iuribus diſponitur de poteſtate Capituli.

QVia indies accidit Cathedrales Eccleſias ſuis Paſtoribus ex hac luce ſubtractis viduari, operæ pretiũ duxi per quaſdã quæſtiones magis notabiles deciſiuè procedendo breuiter enucleare, ad quæ tunc tẽporis Capituli poteſtas ſuum Epiſcopũ repręſentãtis extendatur. Quęro igitur, qualiter intelligatur generalis regula illa: Capitulũ, ſ. Sede vacãte ſuccedere Epiſcopo in his q̃ ſunt iuriſdictionis vulgãtis iuribus? Reſp. ex mẽte gl. celebris in Clem. 1. ver. Capituli, prope finem, de hæret. hanc maximã in pluribus declaratione egere, vnde nõ abs re erit, per ſequentes exceptiones eam dilucidare. Et Primò, vt intelligatur de iuriſdictione ordinaria, non autem de delegata, Federic. de Senis conſ. 30. Abb.

Abb.in d.c.cum olim,quod amplia procedere, etiam in iuriſdictione generali quam haberet Epiſcopus à iure delegatam Apoſtolica authoritate,in caſu c.ad abolendam, de hæret.aliјſq. ſimilibus,quos recenſet Pauin. in prælleg. tract. par.1.quæſt.10.in princ.Io.Andreas quem Cõmuniter ſequuntur Doctores in d.c ad abolendam,& preciſè Card.Zab.qui tàm in d. loco, quam in Clem. 1. queſt.8.de heret.omnibus Contrarijs libratis,hanc veriorē eſſe aſſerit,& quod hæc ſit Cõmunis,teſtatur Philipp. Frãc.in c.vnico,de maior.& obed.in 6.ſubdens ita eſſe tenẽdum,& ibidem Gem.Caſu 7.rationem affert: quia in talibus potius eſſet ſupplere vices Papæ quam Epiſcopi , idq. confirmare videtur Bellam.Concl.166,quamuis huiuſmodi iuriſdictio per viam iuris cõceſſa, ſit perpetua.Feder.de Senis,conſ.130.incip.Factum eſt tale,in fine.Pauin.tamē loco cit.ſub nu.4.pro concordia diſtinguit,illud colligẽdo ex mente Inn.& Hoſt.in d.c.ad abolendam,aſſerens,quod ne in hoc fiat amara interpretatio,dici poſſet in talibus caſibus Capitulum ſuccedere ſtante neceſſitate,vel vtilitate actus expediendi,eoq. maximè,ſi non ſit de proximo futurus ſucceſſor,aliàs ſecus.

Subſequenter hanc regulam intellige procedere in iuriſdictione quæ cõpetit Epiſcopo Iure Cõmuni,& proprio,ſ.eo ipſo quod eſt Epiſcopus,ſecus verò vbi competeret aliquo iure ſpeciali,ſeu accidentali.Doct. in c. verum, de foro compet.Rebuf in Praxi,tit.de deuolut.n.68. Declara,dummodo per illud accidens, ſiue caſum aduentitium ipſi Epiſcopo noua tribueretur iuriſdictio,aliàs ſi non tribueretur noua iuriſdictio ſed eſſet quædã annexio,ſeu additamentum ad generalem,& naturalem iuriſdictionem quã haberet à Iure in ſua Diœceſi, tunc ſuccederet Capitulum. Ant.But.in cap.cum in cunctus,de elect.latius per Geminian.in c.quamquam,de elect.in 6.Felin.in d.c.verum,ſub num,3.cuius ratio eſſe poteſt: quia idem iudiciũ fieri debet de additamento quod de principali, Abb.in Clem.Statutum,in 3.oppoſ.de elect.Hinc dixerunt aliqui Capitulum ſuccedere in iuriſdictione,ſeu alio iure,quod Epiſcopus ex Conſuetudine ſibi acquiſiuiſſet, Abb.in d.c.cũ olim , q.10.licet oppoſitũ voluerit in c.ſcriptũ, nu.12.de elect.Franc.in d.c.vnico,ſub nu.4.Pauin par,1.q.9,nu. 7. Ex quibus etiam Felin.in c.eam te,n.17,de reſcr. infert ad tria notatu digna. Primum eſt ex mente Butr.& Imolæ,in d.tex.5.in mandato facto Epiſcopo ipſo defuncto Capitulum non ſuccedere etiam literis iam præſentatis;Secundum quod Capitulum Sede vacante non ſuccedit in poteſtate literarum exequutorialium, quæ dantur in perſonam Epiſcopi, ſi conferunt poteſtatem non concurrẽtem cum poteſtate Iuris Communis,ex mente Lud.Rom.conſil. 606. De tertio dicemus infrà,vbi magis opportune cadet,in fine 3.quæſt.ſpecialis .

Tertio intellige regulã procedere in iuriſdictione cõtentioſa,vel neceſſaria. 1.vbi fieri non poteſt quin ille actus fiat,iuxta doctrinã præd.gl.in Clem 1. de hæret. Cõmuniter approbatæ,vt inquit Fel. in d. c. cum olim, & ſic in his quæ ſunt iuſtitiæ,& quoties actus de neceſſitate eſſet expediẽdus, ſi ſine cã denegaretur, poſſet adiri ſuperior pro compulſione, arg. eorum quæ notantur in c. nullus,de iure patron.& eorum quæ in ſimili ſuperius dicta fuerunt,in verſic. Archiepiſcopi authoritas,n.21,& ſeq.ſecùs autẽ ex mente aliquorũ in iuriſdictione volũtaria,& ſic in his quæ ſunt gratiæ.Io.Monach.in d.c. vnico,de maior, & obed.in 6.& in c.fin.de ſuppl.neglig.prælat.eod. libro, niſi in quantum à iure reperiatur conceſſum.Gemin.in d.c.vnico,ſub nu.4. vel exiſtente neceſſitate, Felin.in c.cum omnes,ſub nu.10.de Conſtit.Quidam verò in hoc diſſentiunt, volentes indiſtincte circa poteſtatẽ Capituli Sede vacante eſſe conſtituendam

Regulam

Digitized by Google

Regula affirmatiua.

Regulam affirmatiuã, videlicet, vt Epiſcopo in oĩbus regulariter ſuccedat quæ ſunt iuriſdictionis ordinariæ, exceptis caſibus expreſſis, prout nouiſſimè poſt alios per eum citatos cenſuit Nauar.conſ.51.num.2.de temp.ord.in antiq.

Quarta declaratio.

Vlterius ſciendum, quod Capitulum in quantũ Epiſcopo ſuccedit, eiuſq. vices ſupplet, non dicitur eo inferius, ſed par, & ratio eſt, quia eius iuribus vtitur, habetq. eandem poteſtatem tanquã ſubrogatum, arg.text.in c is qui in ius, de regul.iur.in 6. & ex relatis per Iacob.Sbroz.in tract.de Vicar.Epiſc.lib.1.q.15. clarè patet, in quo ferè oẽs conueniunt. Quam extende, & primo, vt in ea dicatur ſuccedere pleno iure, ſ.quo ad liberam adminiſtrationem, tam ſpiritualiũ, q̃ temporalium, c.ſi Epiſcopus, cum ſeq.de ſuppl.neglig.prælat.in 6.& quæ cõprehendantur ſub iſtis vocabulis, ſ.in ſpiritualibus, & tẽporalibus traditur notabiliter per Feder. de Sen.conſ. 302.etiam ſi ſpiritualia eſſent talia quæ requirerent ſpeciale mandatum Epiſcopo viuente. Gemin.& alij, in c.cum nullus, §. Epiſcopo, de tempor.ordin.in 6. Secundò extende, vt illam exercere poſſit tam in perſonas Eccleſiaſticas, quam ſeculares, qñ ſ. prælatus defunctus præter ſpiritualem habebat etiam temporalem iuriſdictionem, vt poſſet cognoſcere de cauſis quæ mouẽtur inter laicos ſuæ Diœceſis, arg.text.in c.conqueſtus, de foro compet.& in c.Romana, §.debet, de appellat. in 6.quã in criminalibus quã per alios exercere ſolet abſque irregularitatis incurſu, cap.fin.ne cler.vel monachi, in 6.Pauin. parte 1.q.2.n.5. Tertiò extendè, vt poſſit illam exercere contra ſingulos de Capitulo, etiam Decanum vel Præpoſitum ipſius Capituli, ſecundum omnes, teſte Nauar.conſil.7. ſub num. 3. de offic.ordin. in antiquis.

Quinta declar.

Prædicta reſtringe, & primò, vt nõ ſuccedat Capitulũ in caſu in quo Epiſcopus exercitiũ iuriſdictionis non haberet ſolus, ſed cũ alio: quia tunc nõ ad Capitulum, ſed ad collegam ſuperſtitem fieret deuolutio, c.fin.65.diſt.hoc tamen declarando ea mente Zab.in d.c.ad abolendã, quãdo taliter Epiſcopo, & alio competeret quod inter eos eſſet locus iuri accreſcendi, arg.text.in l.vnica, C.qñ non petent.par.aliàs ſi non in ſolidum cõpeteret, expectandus eſſet ſucceſſor in ipſa dignitate Epiſcopali, cap.qm Abbas, de offic.deleg. Secũdò, illam reſtringe, vt intelligatur qñ contenditur de nudo exercitio ipſius iuriſdictionis, ſecus autem quoties verteretur quæſtio ſuper propritate alicuius certi iuris ſeu iuriſdictionis, vt non ſuccedat Capitulum in examinatione illius quæſtionis & ratio eſt: pp præiudicium quod generari poſſet futuro Epiſcopo, cum tunc Eccleſia careat legitimo defenſore, c.fin.ne Sede vacan.exẽpla ponit Panor.in c.verum, n.12. de foro compet. veluti, ſi cõtenderetur, an talis ſit ſubiectus, an exẽptus; Item, an talis locus ſit de Diœceſi, vel ne. Poſſet etiam exemplificari qñ dubitaretur de aliquo beneficio, an eſſet de iure patronatus, vel pertineret ad merã Epiſcopi collationẽ, eo quod per iura à patronis producta, liquidè nõ appareret de exiſtentia ipſius iuris patronatus; quod intellige, etiam ſi hmõi cauſa reperiretur incepta ante vacationẽ, & ſic ipſo epiſcopo viuente, ſ.vt non poſſit proſequi, ſed ab ea deſiſtendum vſque ad noui prælati aduentũ, Doct.in d. c.fin.Pauin.p.1.q.9. Tertiò regulam han generalẽ reſtringe, quod etſi Capitulum Sede vacãte ſuccedat in iuriſdictione, non tñ in emolumento prouenienteex ipſa iuriſdictione, & ſigillo Curiæ, vel aliàs vndecumq. ad Prælatum pertinente, ſed illud ſucceſſori reſeruandum eſſet, per textũ in Clem. Statutum, de elect.quod intellige, etiã vbi iſtud emolumentum iuriſdictionis quod percipit eſſet cõmune Epiſcopo & Capitulo, quia cum cõſiſtat in re diuiſibili, pars Capituli ſibi cedet, pro parte verò Epiſcopum tãgente, fiet reſeruatio, vt dictum eſt.

Notabilis doctrina.

Sexta declaratio.

Zabar.

Zabar.ſingulariter in d.text.q.5.Secundò, intellige hoc procedere, qñ emolumentum directè ex iuriſdictione proueniret,ſecùs ſi ex cauſa perſonæ illā exercentis gratis,& nō tamquam debitum aliquid detur,arg.text.in c.ſtatutū,§.inſuper,de reſcript.in 6.Imola,in præalleg.Clem.ſub n.19, verū in locis in quibus adſunt collectores Cameræ Apoſtolicę,illud vacationis tēpore durante eadem Camera ſibi appropriat,vt eſt in Regno Neap.& per emolumentū intelligitur pęna impoſita inobedientibus, rōne contumaciæ, eſſet etiam tale id quod percipitur rōne decreti quod interponitur. Vital.in dicta Clem.n.47.& ſeq.intelliguntur etiam compoſitiones,& pęnæ pecuniariæ,ſeu emendæ,quæ,& cui debeātur,habetur per Felin.in c.irrefragabili , de off.ord.per Diaz.in ſua Praxi c.146.per Couar.lib.2.var.reſolut.c.9.n.9.& nouiſſimè per Conc.Trid.ſeſſ.25.de reſ.c.3.§.... In cauſis verò iudicialibus, diſpoſitū eſt, vt huiuſmodi multæ pecuniariæ,eo ipſo quod exactę fuerint,aſſignentur locis pijs ibi exiſtentibus,cuius Canonis authoritate id ſtatim exequi poterit Vicarius Capituli,& ex dictis emolumentis Sede vacante obuenientibus, deduci debent rōnabiles expenſæ; & quę eſſent tales,vide per gl.in d.Clem.Statutum,verſ.expenſæ. Quartò limita,quod licet de iure abſque hominis miniſterio Capitulum in prędictis ſuccedat;cuius ſucceſſionis rōnes aſignat Lamber.in tract.de iure patron. lib.1.par.1.art.9.1.q.princ. tamen ſecùs eſſet, vbi talis iuriſdictio Sede vacante ex aliquo iure ſpeciali competeret certę perſonę,ratione ſuæ dignitatis,veluti,ſi hoc conſtitutum eſſet in fundatione illius dignitatis, ſiue Eccleſiæ,vel cōſuetudine, ſeu priuilegio,Ioan.And.in c.pen.de off.leg. Pauin.par.1.quęſt.9.num.4.arg.text. Conc.Trid.ſeſſ.23. de ref.c.10. prope finem ; etiam ſi illa iuriſdictio deferretur cum emolumento,d.Clem.Statutum,in fine, cum ibi adnotat. per gl.& Doct. de elect.

Septima declar.

Nec Capitulo obſtabit,quo minus in huiuſmodi adminiſtratione ſuccedat perſona, ſ.vel Coadiutoris pro tēpore, quem forſan Epiſcopus habebat, vel adminiſtratoris , ſi quem Papa dederit, quia horum poteſtas exſpirat mortuo Epiſcopo,Fran.in d.c.vnico, ſub num.3. Felin.in d.c.cum olim, num.8.

An Capitulum Sede vacan.ſuccedat in his quæ ſunt ordinis epiſcopalis.

Subnectitur congruè quærendum , quid dicendum in his , quæ ſunt ordinis epiſcopalis, Reſp.quod in illis ēt Capitulum ſuccedit, illud ſanè intelligendo.ſ. quo ad poteſtatem ea cōmittendi alteri Epiſcopo vicino , quem ad illa exercēda inuitabit,arg.text.in cap.Pontifices,7.q.1,cum ſimil.Franc.in d.cap.vnico, num.9.& ſi nō poſſit cōmodè habere aliquē ex cōuicinis Epiſcopis,poterit vocare alium commodiorem Sedis Apoſtolicę,cuius copiam habere poterit, Pauin.par.1.q.3. num.4. proteſtatione verò adhibita, quod per hoc nihil iuris illi Epiſcopo vocato acquiratur, Panor.in c.his quæ, n.3.de maior.& obed.quod amplia in oībus quæ conſecrationis miniſterium expoſcerent,de quib.per Pauin.loco cit.in princ. Illa enim de lege iuriſdictionis Epiſcopalis exiſtere, docet gloſ.recepta, in c.dilectus, de offic.ord. Limita tamen, vt non ſuccedat quo ad immunitates , & priuilegia conceſſa Epiſcopis ordinis & dignitatis Pontificalis,quæ numerantur per gloſ.in c.fin.de priuileg.in 6.quod pro indubitato ponunt Doct.in d.cap.vnico, & Pauin.ibidem refert, ſub num.9. Item, quæ ſint ordinis Epiſcopalis, & quæ eis competant ratione dignitatis,& quæ contineat iuriſdictio Epiſcopalis, clarè & diſtinctè notat Iacob. Sbroz.in tract.de Vicar. Epiſc.lib.2.q.2.& duabus ſeqq.

An in poteſtate viſitandi.

Quibus ſic prelibatis, vltrò ſe offerunt ſpeciales quæſtiones decidendæ, inter quas erit prima in ordine, An poteſtas viſitādi Diœceſim Sede vacāte, tranſeat in Capitulū. Reſp.quod Panor.in præalleg.c.cum olim, indiſtinctè tenet quod

ſic.

Digitized by Google

ſic.Idem confirmat Soc.in tract.de viſitat.col.4.Bonif.de Vital.in Clem.1.nu.79.de hæret.ratione de qua ibi per eum. quod declara duobus modis,& primo niſi ſperaretur quod de proximo prouideretur Eccleſiæ de Epiſcopo ſucceſſore,vt colligitur ex theorica Innoc. in d.c.ad abolendã. Felin.in d.c. cum olim, ſub num.3.Secundò vbi viſitatio competeret epiſcopo de iure ſpeciali,vt quando epiſcopus exemptos Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectos authoritate Apoſtolica viſitat,iuxta text.in Clem.Attendẽtes.de ſtatu monach.vbi Card.Zab.1.q.4.& in c.cum olim, q.9.Fed.de Sen.conſ.291.Franc.in d.c.vnico, nu.5.Phi. Prob.in addit.ad Io.Monach.in cap.eccleſiæ, num.1 de ſup.neg.præl.in 6.verum in hoc vltimo Pauinus,par.1.q.7.in fine, ſibi placere inquit moderationẽ Collectarij in d c.cum olim, ſ.vt Capitulum id etiam poſſit ſubſiſtente neceſſitate; & vide eundem in tract. Viſit.par.2.princ. in fine.

Secundo quæro. An Capitulum Sede vacante poſſit diſpenſare in caſibus Epiſcopo permiſſis.Reſp. quod Feder.de Sen.cõſ.30.poſt multa hinc inde adducta, concludit tandẽ affirmatiuè; cuius dicta ad verbũ recitat Pauin. par.1.q.5.quã partem amplectitur Abb.in d.c.cũ olim, & in c.at ſi clerici, §.de adulterijs, ſub num.16.de iud. Zab.in c.cum omnes, q.10.in fine, de conſt.cui etiã accedit Gem.in c.cum ex eo,num.7.de elect.in 6.eamq. expreſſe ſequitur Nauar.conſ.31.de tempor.ordin.in antiq. volens poſſe Capitulum Sede vacante diſpenſare cũ illegitimis ad ordines minores,& beneficiũ ſimplex,iuxta text.in c.1.de fil.presb.in 6.quã Concluſionem declara procedere in caſu in quo ſubſiſtente legitima cauſa diſpenſatio eſſet debita,iux.gloſ.in cap.vt conſtitueretur, & c.Domino ſancto, 50.d.tum, quia cum fiat cauſa cognita, dicitur eſſe iuriſdictionis.Zab.in c.2.q.3.ne Sede vac.tum,quia cum tũc exſequatur iuſtitia,vt per Abb.in d.§.de adulterijs,ſub num.20.eſſet ius non omnino voluntariũ,ſed coactum.Felin.in d.c.cum olim,q.8.Secundò declara nõ procedere in Vicario à Capitulo ſimpliciter dato. arg. text.in c.3.de off.Vic.in 6.ſecùs verò ſi poſt aliquos caſus ſpecificatos eſſet appoſita Clauſula generalis.Fed.de Sen.conſil.40. in fine.Emanat dubitatio, An Capitulum ſuccedat in poteſtate Epiſcopis conceſſa diſpenſandi in irregularitatibus,iuxta Decretum Concilij Tridentini ſeſſone 24.de reform. capit.6. Reſpondeo, quod affirmatiuam ſententiam tenet Henriq.in Sum.lib.14.de irregular.c.20.§.1.in fine, rationem aſſignans: quia ſuccedit Epiſcopo in iuriſdictione,præterquam in paucis exceptis.Idem etiam colligitur ex relatis per Ioannem Guttier. libro 2. Canon. quæſt. capit. 3. num. 10.Sed Suarez oppoſitum ſentit, in tractatu de Cenſuris,diſput.41.ſectione 2. pag.748.colum.2.

An poſſit diſpenſare.

Tertio quæro, An ſuccedat in poteſtate excõicandi,& abſoluendi ab excõicationis ſententia quoſcumque poſſet Epiſcopus ſi viueret. Reſp. quod de ſecundo clarum eſt illud poſſe, prout ad literam habetur in c. vnico, de maior. & obed.in 6. etiam ſi excõicatio eſſe lata à iure, dummodo alteri non ſit reſeruata, Nauar.in Man. Confeſ.c.27. num.39. & per conſequens idẽ concludendum circa poteſtatem excõicandi, cũ poteſtas abſoluendi & ligandi pari paſſu ambulent, & qui poteſt vnũ, poteſt aliud, c.verbum, de pœn.d.1.Franc.in d.c. vnico,nu.5.& eo magis in excõicatione ad finẽ reuelationis vt animæ exeant è peccato,iuxta diſpoſita in Conc.Trid.ſeſ.25.de reſ.c.3. Prædicta amplia,vt ad finẽ abſoluendi a caſibus Epiſcopo reſeruatis de quibus habetur per gloſ.in c.2. de pęn.& remiſ.in 6.poſſit deputare pęnitentiariũ vt expreſsè decidit Pan.in c. his quę,in fine,de maior.& obed.& hoc pp periculum, imminere poſſet ipſis anima-

An excommunicare, & ab eius ſententia abſoluere valeat.

Digitized by Google

animabus ex ſuperioris defectu Sede Epiſcopali vacante, arg. text.in c.ne pro
defectu, de elect. Secundo amplia procedere etiam in abſolutione à iuramen-
to,Card.conſ.35.verſ. Ad ſecundum dubium principale, cuius dicta reaſſumit
Felin.eum ſequendo,in cap.1.num.2 de iureiur. & concurrit Ant.Gagliard.in
tract.de abſol.a iuram.§.4.num.11.

Hinc incidenter quæro,Num Vicarius datus à Capitulo Sede vacante,poſ-
ſit abſoluere quendam à peccato,cuius abſolutionem Papa mandauit alterna-
tiuè Epiſcopo, vel eius Vicario? Hanc quæſtionem mouet Felin.in cap.eam te,
poſt num.17.de reſcrip.& concludit negatiuè; eà ratione:quia talis Vicarius à
Capitulo electus, non dicitur Vicarius Epiſcopi, ſed Epiſcopalis iuriſdictionis,
& illius quam à Capitulo aſſumpſit ; ſed cum hoc non poſſit Capitulum, tam-
quam iure accidentali Epiſcopo competēs,vt ſuperius dictum eſt,ergo, nec ip-
ſius Vicarius,arg.text.in l.Nemo plus iuris,ff.de regul.iur.& c.quod autem, de
iure patr.Sbroz.in tract.de Vic.Epiſc.lib.1.q.16.

An poſſit condere ſtatuta. Quarto quæro. An Capitulum Sede vacante poſſit condere ſtatuta ſuper ſta
tu eccleſiæ diſtringentia totam diœceſim ? Reſp. quod Feder.de Sen conſ.16,
hanc quæſtionem diſputando affirmatiuè tandem determinat, cui ſtipulatur
Pan.in d.cum olim, q.7. & ſic tranſeunt Doct.in d.cap.vnico , eandē allegātes
rationem,quia ſ.ius ſtatuendi dependet à iuriſdictione,per text.in c.2.de Cōſt.
in 6.Quàm Concluſionē intellige,& primò, vt talia Statuta teneant,& durent
etiam in tempus futuri prælati . nam licet Capituli poteſtas ſit in defectū & tē-
pus,ac in aduentu ſucceſſoris exſpiret,illud tamen quod tempore ſuo fecit,tan
quam legitimè factum durabit, c.factum legitime, de reg.iur.in 6. & habetur
per prædictos Doct.in locis citat. Tabiena, in verbo, excōicatio , 4.num.5. Se-
cundò intellige,vt ſit in poteſtate ſucceſſoris quandocūque illa pro libito reuo-
care,arg.tex.in c.ſi qua,de rebus,12 q.2.& ijdē Doct.cōfirmant. Tertiò intelli-
ge , dummodo ſint iuſta , & ſalubria , ſecùs verò ſi in præiudicium eccleſiæ vel
Epiſcopalis menſæ, etiam ſi eſſent iurata, c.ſicut noſtis, vbi gloſ.& Hoſt.de iu-
reiur.& pœnæ appoſitione vallata.Lap. Alleg.20. & ſeq.Pauin.par.1.quæſt.6.
num 8.quod Felin. in c.cum omnes, ſub num.10. de conſtit. ſubintelligit pro-
cedere in his quę de Iure Communi,vel laudabili,& approbata Conſuetudine
Epiſcopo competerent,ſecùs ſi in aliquo iure ipſi Epiſcopo non canonicè quæ-
ſito,præiudicium afferretur. Quartò & denique intellige, etiam ſi talia Statuta
Capituli eſſent contraria Statutis,& Synodalibus Conſtitutionibus ab Epiſco-
po editis, cum illas poſſit tollere , & reuocare , Gemin. & Franc. in d.c. vnico,
Zabar.& Felin.in d.c.cum omnes, Pauin.loco cit.

Cognoſcit de arduis cauſis. Quintò quæro , An Capitulū Sede vacante poſſit cognoſcere de arduis cau-
ſis? Reſp.affirmatiuè, idq; patet: nam cauſę matrimoniales maiores reputan-
tur, cap.1.de conſang.& affin. de quibus Capitulum cognoſcit, vt probatur in
cap.veniens,iuncta ſupraſcriptione, de eo qui duxit, in matrim.& notat Abb.
in cap.præterea, num.2.de teſt.cog.ex quo hoc non reperitur prohibitū,neque
agatur de aliquo ſucceſſoris præiudicio.Pauin.p.1.q.10.ſub nu.8.& ſi oppona-
tur de textu Conc. Trid.ſeſſ.24.de ref.c.20.§.ad hęc,diſponētis,quod cauſę ma
trimoniales relinquātur examini & iuriſdictioni Epiſcopi tantū, reſpōdeo per
illa verba excludi alios prælatos inferiores, ſed Capitulum in hoc caſu nō dici-
tur inferius Epiſcopo,ſed par,vt ſupra tactum eſt,& de intellectu d.text.Conc.
Trid.vide Nauar. conſ.1.num.5. & 6.de off.deleg. in antiq. Itē patet quia ſuc-
cedit in officio cognoſcendi de crimine hæreſis quod inter maxima computari
nemini

nemini dubiũ eſt, de quo eſt text. expreſſus in Clem.de hæret. ex cuius verbis colligitur, quod in hoc a Capitulo dẽt eſſet aliquis in ſpecie deputatus; vbi etiã Zabar.quæſt.12. inquit non ſufficere quod ſit Vicarius generalis ipſius Capituli niſi ad hoc haberet ſpeciale mandatum.

An poſſit alienationi conſentire, & mutuo accipere.

Sextò, quęro, An Capitulũ poſſit alienare bona ipſius eccleſiæ vacantis? Reſp. negatiuè, per text.in c.ſi qua, de rebus, & c.precarię, 12.q.2.poterit tamẽ cõſentire, & interponere authoritatẽ eccleſiæ inferiori ex cauſa alienare volenti, Panor.in d.cap.cum olim, quæſt.3.Franc.in d.c.vnico, ſub nu.3. Rebuff. in Praxi tit.de deuolut.nu.104.limitatur etiã in rebus quę ſeruando ſeruari nõ poſſunt, quas liberè poterit alienare; Pauin.par.2.q.8, ſub num.3.etiam ſine alterius authoritate, Abb.in c.1.ne Sede vac.& tandẽ limita vt pro inſtãtibus neceſſitatibus ipſius eccleſię vacantis, etiã ſine ſuperioris authoritate poſſit pecunias mutuo recipere prout tenet gloſ.in c.cupiẽtes, §.ad hæc, verſ.aliundè, de elect.in 6. quod intellige, cũ manifeſta ſit in hoc eccleſię vtilitas, & negotiũ dilationem nõ caperet, & de facili ſuperioris authoritas haberi nõ poſſet, aliàs ſecus, adeo quod ex tali mutuo obligetur eccleſia, & prælatus ſucceſſor. Pauin.d.q.8. num. 20.Fran.in d.§.ad hæc, num.4.Io.Gutierrez.lib.1.Canon.q.c.1.num.1 3 2.Redoan.in tract.de reb.eccleſ.non alien.q.30.qui in fine ad pręſentẽ materiã addit id quod noſtris temporibus in ſimili vacante Sede per obitum Sum.Põtif. ſeruàri ſolet per ſacroſanctum Illuſtriſſimorum Cardinalium Collegium.

An in Capitulũ tranſeat poteſtas infeudandi bona menſæ Epiſ.

Sub hac q.cadit alterius deciſio, an ſcilicet in Capitulum Sede Vacante tranſeat poteſtas infeudandi bona infeudari ſolita deuoluta, & dependentia a mẽſa Prælati, ad quam ſimiliter negatiuè reſpondetur: niſi inueſtitura eſſet neceſſaria, cum tũc ex ea ſucceſſori nullum paretur præiudicium, vel vbi in Eccleſia eſſet conſuetudo talia infeudandi, quando ipſo Prælato vacaret, ita concludit Amæd.à Ponte, in comment.ad tit. Qui feud.dare poſſ.num.157.

Septimò quæro, An ſuccedat in poteſtate compellendi executores teſtamentorum? Reſp.quod non ſolum in hoc, ſed etiam in ipſo executionis officio ipſis executoribus negligentibus. Doct.in c.Ioannes, & ibi Couar.n.2. de teſtam. & hoc Communiter approbari inquit Card.in Clem.vnica, q.1.de teſtam.Pauin. par.2.q.7.quod extende etiam quo ad poteſtatem cogendi ipſos executores ad rationes reddendas.Imol.in d.Clem.vnico, ſub nu.13.Franc. in d.c.vnico, de maior.& obed.in 6.q.11.

Exigit obedientiã manualẽ.

Octauò quæro, An ſuccedat in exactione manualis obediẽtiæ quam in quibuſdam locis ſtatuto die clerici diœceſis ſuo prælato exhibere ſolent cum muneribus? Reſp. videri dicendum quod ſic, per text.in cap.his, quæ, de maior. & obed.verum Card.Zab.ibi, quæſt.4.in fine dicit, non obſeruari quod Capitulum exigat obedientiam, ſed Neapoli Sede vacante fuit obſeruatum Contrarium in prima Dominica menſis Maij, exigendo Capitulum reuerentialem, & manualem obedientiam ab ijs, qui tenentur comparere cum floribus, fructibus, cereis, aliſq.munuſculis, & hoc ex iuris diſpoſitione, iuxta text. prælleg. Accedit etiam, quia obedientia eſt de lege iuriſdictionis, c. conquerẽte, de off. ord.in qua Capitulum ſuccedit.

An conferat beneficia.

Nonò quæro, Num Capitulum Sede Epiſcopali vacãte ſuccedat in poteſtate conferendi beneficia? In quo firmanda eſt Cõcluſio negatiua, quę probatur tũ de Iure Cõmuni, per text.clarum, in c.2.ne ſede vac.vbi habetur, hoc nuſquam inueniri cautũ in iure, tum de Iure nouiſſimo, per Conſtitutionẽ fel.mem. Pij V.incip.Sãctiſſimus in Chriſto Pater, fol.1167.in Bullar.per quã omnia bene-

ficia

Digitized by Google

ficia epiſcopali Sede vacante quomodolibet vacantia ad eorundẽ Epiſcoporũ
collationẽ, prouiſionem, præſentationem, electionem, ſeu quamuis aliam di-
ſpoſitionem quomodolibet pertinentia, ipſi Põtifici reſeruantur. Quã amplia,
& primò, etiam vbi collatio beneficiorũ per ipſum Epiſcopũ non ex toto libe-
re, ſed cũ cõſilio, vel cõſenſu ipſius Capituli fieri deberet, iuxta text. in c. vnico,
§. cũ vero, ne Sede vacan. in 6. in eo enim caſu perinde eſt, ac ſi cũ conſilio tan-
tum deberet fieri, quia ad veritatẽ alternatiuæ ſufficit alterum adimpleri, c. in
alternatiuis, cum gl. de reg. iur. in 6. huncq. verum illius text. ſenſum eſſe teſta-
tur Pauin. par. 2. quæſt. 1. ſub n. 2. Nauar. conſ. 1. ne Sede vac. in nou. Secundò,
prædictã Concluſionem extende procedere, etiam quãdo alius ex aliquo ſpe-
ciali iure haberet cõferre cum Epiſcopo, Rebuff. in Praxi, tit. de deuolut. n. 76.
quod poteſt eſſe duobus modis, ſ. vel cum conſilio, vel cũ cõſenſu Epiſcopi, &
in neutro ſuccedit Capitulũ, nec in præſtatione conſilij, neque conſenſu, ſiqui
dẽ primo caſu poterit ille tertius liberè conferre irrequiſito Capitulo, nec tene-
bitur aliquẽ adire loco Epiſcopi pro tali cõſilio, d. c. vnico, §. fin. vbi Gemin. &
Franc. huius rationẽ adducunt, & in 2. caſu de neceſſitate erit expectãdus ſuc-
ceſſor in Epiſcopatu qui conſentiat, gl. in d. §. fin. verſ. cũ cõſilio, & ibi Scribẽ-
tes, gloſ. in cap. ſi pro te, de reſcript. in 6. ipſiq. expectanti tamquã impedito tẽ-
pus non currit, cap. quia diuerſitatẽ, de conceſſ. præb. c. fin. de elect. quod vlti-
mũ declara, niſi ille conſenſus præſtandus eſſe ab Epiſcopo ſolum rationẽ iu-
riſdictionis Epiſcopalis, vt in conceſſione iuris patronatus, & decimarũ, c. nul-
lus, cum alijs concord. de iure patron. nam tunc ſuccederet Capitulum. Pauin.
loco ſuperius cit. nu. 11. Tertiò Cõcluſionem amplia procedere, etiã in benefi-
cijs ad ipſum Epiſcopum pertinentibus iure deuoluto ob negligentiã, vel cul-
pã inferiorũ prelatorum, non conferẽtium, vel male conferentium, ſecundum
vnam opinionem, cui ſe ſubſcribit Rebuff. in Praxi, tit. de deuolut nu. 93. & cũ
huius determinatio propter Doctorum varietatẽ difficillima reputetur, prout
præcipue eſt videre ceteris omiſſis apud Abb. & Felin. in præalleg. c. cũ olim, &
apud eoſdem, in c. verum, de foro comp. tangit idem Abb. ſibipſi Contrarius,
in cap. 2. ne Sede vac. Ioan. Andr. Gemin. & Franc. tractant in c. quamquam,
de elect. in 6. habetur per Pauin. p. 2. q. 2. Diu me cogitabundum tenuit, cui po-
tius adhærerẽ ſententiæ, quæ ad præſens omni difficultate carere videtur pro-
pter d. Conſtitutionẽ. fel. recor. Pij V. generaliter loquentẽ. Quartò & denique
amplia, vt Capitulum Sede vacante non poſſit conferre etiam Hoſpitale in ti-
tulũ: quia loco beneficij habetur, Clem. Quia cõtingit, de relig. dom. Clem. 2.
de prẹb. ſecùs quando ad nutum daretur, vt per Io. Silu. in tract. de beneficio,
par. 2. quæſt. 11. in fine.

Quæ Concluſio recipit plures fallentias, inter quas prima eſt, vt nõ procedat
in beneficijs quæ communiter ſpectant ad collationem Epiſcopi, & Capituli,
quia vno deficiẽte, vel inhabili exiſtẽte, alter cõfert, c. vnico, ne Sede vac. in 6.
Similiter ex idẽtitate rationis ſuccedet in poteſtate prẹſentãdi, vel eligẽdi quo
ties ad vtrũque ſimul ſpectaret electio, & præſentatio, aliàs nõ, prout declarat
Lap. quẽ ſequuntur Gemin. & Frãc. in d. c. vnico, de maior. & obed. in 6. & ita
concludit Lambert. latè, & notabiliter examinãdo in ſuo tract. de iure patron.
par. 2. lib. 2. art. 14. quæſt. 2. princ. & quare in his quæ communiter Epiſcopo, &
Capitulo imminent facienda, de facili trãſeat de vno ad alium poteſtas, ratio
aſſertur p̃ Io. Monach. ĩ d. c. vnico, ne Sede vac. in 6. à Doctorib. in varijs locis
relata; & illud dicitur Cõmuniter pertinere, quando æquale ius quælibet pars

habet

habet in actu, prout in d.tex.notat Gem.& explicat plene Prob.in addit.ad Io. Monach.in c.cum illis, de præb.in 6. Per quos terminos erit ēt decidenda dubitatio illa, ſ. An prouiſio præbendę pœnitentialis (quam Concil.Trid.ſeſſ.24. de ref.c.8.iuſſit inſtrui in eccleſijs Cathedralibus) facta à Capitulo Epiſcopali Sede vacãte, valida ſit, traditur per Nauar.conſ.29.de præb in antiq. Secũdò limita, vt poſſit in illis præfigere œconomũ, ſeu ipſas eccleſias ad tempus cõmendare alicui, vt ipſarum iura regat & adminiſtret, donec fuerit per ſuperiorẽ prouiſum, c.cum vos, vbi Panor.n.2.de off.ord. idem Panor.in d. c. ne Sede vac. & in c.bonæ, de appellat. Gem.in d.c.vnico, de maior.& obed.in 6.& in d.§.cum vero, Pauin.par.2.q.3.quod rationibus comprobat Fel.in d.c.cum olim, n.6.& Rebuff.in Praxi d.tit.de deuolut.n.77.& infra. Verũ in Regno Neap. Camera ſtatim capit poſſeſſionem, vt clarè patet ex dictis ſuprà, in verſic.beneficiorum, poſſeſſio, fol.121.& 124. Tertiò limita, vt nihilominus ſuccedat in poteſtate inſtituẽdi præſentatos à patrono, quod eſt expreſsũ in c.1.de inſt. in 6.vbi Gem. & Franc.diuerſitatis rationem aſſignant, quare ſ.aliud ſit in collatione beneficiorum, & per Abb.in d.c.1.ne Sede vac. Itẽ in poteſtate confirmãdi electiones quas Epiſcopus viuẽs cõfirmabat, d.c.cũ olim, &p Rebuf.loco cit.n.88. Sbroz. in tract.de Vic.Epiſc.lib.2.q.70.nu.4.& de vtroque loquitur Pauin.p.2.q.4.& 5.quod ſi electio alicuius dignitatis ſpectaret ad Capitulum, & confirmatio ad Epiſcopũ, vacante Sede, Capitulũ duplici iure fungetur, iux.tex.in l.ſi Cõſul.ff. de adopt.ſ. ꝙ eliget iure Capitulari, & confirmabit iure Epiſcopali, gl.& Doct. in c.pen.de ſup.negl.pręl.in 6. Hanc limitationem extende duobus modis, & Primò, vt ēt ſuccedat in poteſtate dandi licentiam ędificandi eccleſiã ad finem vt ædificãs acquirat ius patronatus, vt dedicit Calder.quem alij ſequuntur col. 3.incip. An Capitulum, ſub tit.de iure patron.nã ſi retardaretur aſſenſus vſque ad aduentum noui Epiſcopi, periculũ eſſet in mora, qa poſſet pœnitere fundatorẽ, contra diſpoſita in c.3.de iure patron. Lambert.tñ in d.tract.lib.1.art.9.q. 2 princ.hunc articulum more ſuo diſcutiendo tãquã nimis dubitabilẽ, reliquit ſuper eo cogitandum, licet ſuperius dixerit hãc partẽ veluti Cõmunem eſſe tenendam in iudicando & cõſulendo; quam ſuſtinendo, declara, vt nõ liceat Capitulo conſentire vt in fundatione apponatur conditio aliqua, propter ꝙ præiudiciũ aliquod Epiſcopo generetur: quia cum non adſit q̃ Epiſcopale ius tueatur, debet hoc omnino cenſeri prohibitum, arg.text.in c.1.ne Sede vac. Secundò, prædictã limitationem extende, poſſe etiam Capitulũ Sede vacãte ſi patronus eſſet clericus ex eius motu proprio illi acceptãti Eccleſiã conferre, ſicut & Epiſcopus poſſet. Pau.par.2.q.5.in fine, declarando iuxta dicta Lambert.in prę alleg.tract.par.1.lib.2.art.4.quæſt.7.princ. Quartò limita, vt poſſit interponere authoritatẽ in beneficiorũ permutatione in duobus caſibus. Primus eſt quando eorum collatio ſpectabat Cõmuniter ad epiſcopum, & Capitulum, ex gl.notab & Communiter approbata in Clem.vnica, in ver.cõferãtur, & ibi Imol.n. 11.de rer.permut.Zab.conſ.46. n.2. Secundus caſus eſt, quando beneficia pertinent ad collationem tertij. Idẽ Zab.Clem.1.ver.Duro, de hæret. Quintò limita, vt poſſit recipere beneficiorum reſignationem, Panor.in d.c.cũ olim, qui ſatetur ita per maiorẽ partem Dominorũ de Rota fuiſſe concluſum; refert, & ſeqtur Gem.in d.c.vnico, Caſu 22.de maior.& obed.in 6. Idẽ tenet Philip.Fran. in cap.1.ſub n.7. de rer. permut. in 6. Quod quidem declara procedere tribus modis; Primò, quando fieret ex cauſa neceſſaria, non autem liberè, & ſimpliciter, Rebuff. loco ſuperius cit.num.95. vel quando fieret in pœnam ipſius reſi-

gnãtis vt clare elicitur ex Extrauag. Execrabilis, §. ceterum, de præb. & fuit originarie ex mente Lapi, in addit. ad Feder. de Sen. in tract. permut. benef. q. 36. Secundò declara, dũmodò talis reſignatio, & collatio fiant ante prouiſionẽ factã de prælato in Cõſiſtorio etiam antequam poſſeſſionem capiat, & ita apud Rotam fuiſſe reſolutum in ſimilibus terminis refert Pariſ. in tract. de reſign. benef. lib. 7. q. 23. n. 47. Tertio ſecundum eundem Pariſ. declara, procedere in beneficijs quorum collatio ad Epiſcopum & Capitulum ſimul pertinet ex Cõmuni, & veriori opinione, ratione vt ibi per eum à quo vltimo excipe niſi Capitulum Sede vacante eſſet in poſſeſſione conferendi & recipiendi reſignationẽ beneficiorum ſpectantiũ ad collationem ſoliùs Epiſcopi, cum in iſtis attendatur poſſeſſio, c. conſultationib. de iure patr. Decius conſ. 125. nu. 2. Sexto limita, vt poſſit ex cauſa vnire beneficia in omnibus caſibus, in quibus poterat Epiſcopus, dummodo nihil pereat de iure Epiſcopali; & cum hoc ſimpliciter trãſeunt Doctores in Clem. 1. de ſtatu monach. & in prçalleg. c. 1. de maior. & obed. in 6. Petrus de Peruſ. in tract. de vnion. eccleſ. c. 4. n. 29. Io. Bapt. de Caccialup. in tract. de vnionibus, Art. 2. ſub n. 19. Rebuff. in Praxi, tit. de vnione beneſ. n. 36. Quod etiam vendicabit locum à contrario ſenſu, vt Sede vacante poſſit ex cauſa dimembrare beneficia vnita in eo caſu, in quo poterat Epiſcopus Rebuff. in Praxi, tit. de vnion. reuoc. nu. 19. & tam vnio quam ipſius vnionis diſſolutio durabunt etiam in tempus noui Epiſcopi creati, vt concludit idem Petr. de Peruſ. in tract. de reuocat. vnion. num. 16. & 17. & habetur per Felin. in c. cum olim, in fine, & in materia vnionis beneficiorum plura ſalubriter ſanciuit Concil. Trid. ſeſſ. 7. de ref. c. 6. & 7. & ſeſſ. 24. de ref. c. 13. & 15. & ſeſſ. 25. de ref. c. 9. §. inſuper acceſſiones. Septimò, & deniq; limita, quod quamuis non ſuccedat in collatione beneficiorum, poterit ex cauſa deſtituere beneficiatos ipſis beneficijs illoſq. ſeruatis de iure ſeruandis, priuare. Doct. in d. cap. cum olim, Pauin. par. 2. q. 6. in princ. Per quæ remanet expedita quæſtio iſta, & inſuper oſtenſum, quid poſſit Capitulum Sede vacante, & quid non poſſit in beneficialibus.

An concedat dimiſſoria ad ord.

Decimo quæro, An Capitulũ Sede vacante poſſit dare literas dimiſſorias, ſeu reuerendas ad ordines ſuſcipiendos? Reſp. quod ante Conc. Trid. abſolutè id poterat, per text. expreſſum in c. cum nullus, §. Epiſcopo, de tem. ordin. in 6. Hodie verò ex Conc. Trid. ſeſſ. 7. de ref. c. 10. non poteſt illas concedere ſub pœna inibi contenta, tam reſpectu Capituli, quam ipſius ordinati. Quam diſpoſitionem amplia, etiã ſi Capitulum haberet territorium diſtinctum & exemptum ob immemorabilem poſſeſſionem, & ſint iudices ordinarij prout reſcriptum fuit a Sacra Congregatione Capitulo Salamãtino. Secundò amplia pocedere, etiam in literis dimiſſorijs conceſſis ad primam tonſuram, per gloſ. in c. 1. ver. clericum, de temp. ord. in 6. Maiol. de irregular. lib. 4. c. 2. idq. cõfirmatur cum ſecundum Canoniſtas prima tonſura ſit ordo, c. cum contingat, vbi Doct. de ætate & qualit. gloſ. in c. eos qui, de tempor. ord. in 6. Tertiò pœnam impoſitam reſpectu ordinati extende etiam in eo, qui tales literas non a Capitulo, ſed ab alijs quibuſuis in iuriſdictione Epiſcopi loco Capituli ſuccedentibus obtinuerint, vt habetur in eod. Conc. Trid. ſeſſ. 23. de ref. c. 10. ſuſpendẽte etiam ipſo iure concedentes illas ab officio, & beneficio per annum. Eandem limita, & primò, vbi vacatio Eccleſiæ fuerit diuturnior anno, quo tranſacto Capitulum id poterit. Secundò ſtante neceſſitate ſeu arctatione beneficij habiti vel habendi, ordinem requirentis, nã tunc poterit infra annum a die vacationis illas cõcedere, qui caſus in eod. Concilij decreto ſeſſ. 7. de ref. c. 10. exprimuntur.

Et

Digitized by Google

Et refertur Sacram Congregationem declaraſſe facultatē remittendi interſtitia Epiſcopo competentem ex cauſis comprehenſis in c.11.13.& 14.Seſſ.23 de ref. tranſire in Vicarium Capituli Sede vacante, quando tamen ex decretis eiuſdem Concilij poteſt concedere licentiam ordinandi.

Tertiò limita, vt poſſit approbare de vita, & moribus habentes priuilegium a Summo Pontifice recipiendi ordines a quouis Antiſtite cum approbatione Ordinarij de vita, & moribus: quia per talem atteſtationem non eſſet dare literas dimiſſorias, ſed ſolum literas teſtimoniales idoneitatis quas dare non prohibetur. Nau.conſ.19.de temp.ord.in antiq.

Hinc contingit dubitare de duobus. Et primò: quia in prælleg. textu Conc. Trid. ſtatuitur, vt ordinatus in minoribus ordinibus contra formam illius decreti, nullo priuilegio clericali gaudeat, an poſſit habere beneficium? Reſp. quod prima facie videtur dicendum quod non: quia quod quis ſit capax beneficij eccleſiaſtici, eſt clericale priuilegium, vt probatur in c. ex literis, de tranſact. & in capit. 2. de inſtitut. Verum quia taliter ordinatus ex mente Nauar. conſ.20.de temp.ord.in antiq. hoc priuilegium nō amittit ipſo iure, ſed debet illud amittere per ſententiam, vel per ademptionem, ſequitur quod poterit beneficium habere antequam priuetur; & ratio eſt: quia Concil. Trid. vtitur verbo, gaudeat, quod cum ſit futuri temporis non infligitur pœna ipſo iure, iuxta gloſ. receptam in reg. in pœnis, de reg. iur. in 6.

Secundò dubitatur, Nū habens literas dimiſſorias a ſuo Epiſcopo, cōtinētes facultatem ſuſcipiendi ordines a quocūque Catholico Atiſtite, ſi deinde antequā ordinetur, & ſic re integra ſuus Epiſcopus moriatur, poſſit virtute illarū ordinari? Reſp. quod ſic: vt determinat Card. Cōmuniter receptus in Clē.ſi.q.5.de elect. Nauar. in c. placuit, n.163. de pęnit. diſt.6 & in cōſ.49. de temp. ord. in antiq. in 2. par. Romæ impr. fol.747. Heric. Henriquez in Sum. lib.10. de ordinis Sacram. c.22. in fine, hocq. intrepide tenendum latè demonſtrat. Ioan. Guttierez lib.2. Canon. q.c.17. extendēs etiam in literis cōceſſis ad recipiendos ordines a Capitulo Sede vac. in caſibus tñ, in quibus id poteſt. ſ. vt finita Capituli poteſtate nihilominus validæ ſint, niſi nouus Epiſcopus eas reuocauerit, antequam exequātur, & ſortitæ fuerint effectū; conſulit vero ibidem ſub. n.12. ordinatoribus, vt in vtroque caſu ſi tempore præſentationis dictarū literarū corā eis ſciuerit nouū prelatū atque ſucceſſorē poſſeſſionē eiuſdē Epiſcopatus cepiſſe, vel in Epiſcopatu adeſſe, illas nō admittāt, niſi reualidatę, vel nouiter a ſucceſſore cōceſſę, productę fuerint, vel ab eius officiali generali ad id ſpeciale mādatū habēte, & hoc propter præſumptionem fraudis, cū faciliter cōtingere poſſit, quod illæ ſint reuocatę, idq. ordinandus ſubticeat, ſicuti ſemel hoc fatetur accidiſſe, aliàs veræ procul dubio poterint illas acceptare, & ipſarū virtute ordines in eiſdē contētos cōmēdatis conferre. Hæc ille; Confirmatur: quia gratia per mortē concedentis nō exſpirat, c. ſi ſuper gratia, de off. deleg. in 6. c. ſi cui, de pręb. eod. lib. & eſt Comm. Doctorum ſnīa. Gigas de penſion. quęſt.91. Rebuff. in Praxi, benef. tit. de gratia rationi congruit, nu.2 Silu. in verbo, priuilegium, §.14. Nauar. optimè in Man. Confeſſ. cap.27. ſub nu.253. in 4. recognitione. Hinc idem voluit conſ.1. de priuil. in antiq. facultatem diſpenſandi Epiſcopo datam, non exſpirare per obitum Papæ. Amplia, idem dicendum in licentia, quam quis haberet audiendi confeſſiones, vt non deſinat valere per mortem concedētis, niſi fuerit conceſſa vſque ad eius beneplacitū, iuxta text. in capitulo, ſi gratioſè de reſcript. in 6. ſecus verò ſi fuerit appoſita Clauſula, donec aliud decreuerit

Dimiſſoria non exſpirant per mortem concedentis.

M 2 huiuſ-

huiuſq. differentiæ rationem aſſignat Nauar.conſ.2.de priuileg.in antiq.ſecus etiam vbi non ſimpliciter fuerit dictum, ad beneplacitum, ſed donec reuocauerit.Dec.conſ.108.vel etiam ſi fuerit conceſſa ad certum tempus quod adhuc expletum non eſſet, niſi poſtea fuerit ex cauſa per ſucceſſorem reuocata, arg. text.in c.cum ad hoc,vbi Inn.de cler.nō reſid.Card.&Imola,in d.Clem.finali.

An poſſit concedere licẽtiã Epiſcopo extero exercẽdi pontificalia.

Vndecimò quæro, An Capitulum Sede vacante poſſit concedere licentiam extero Epiſcopo exercendi pontificalia in eccleſia vacante.Reſp.quod ſic,præterquam ordinandi ſubditos, vel eos qui ſunt ſub iuriſdictione ipſius Capituli Sede vacante infrà annum,per dec.Concil.Trid.ſeſſ.7.cap.10 de refor.Henriquez in Sum.lib.10.de ordin.cap.22. vbi intelligit Cōcilium de ſecularibus ordinandis,& apparet ex verbis eiuſdem Concil.poſt annum vero nullum dubiũ eſt, quo ad ſubditos ipſius Capituli, & tunc neque obſtabit idem Concil.Trid. ſeſſ 6.c.5. etiam quo ad exteros,cum dimiſſorijs ſuorum ſuperiorum, vt tenet Nauar.in conſ.21.de temp. ord.in antiq. & conſ.44.eod.tit.in nouis.

Aduerte,quod Vicarius Capitularis Neap.Sede Archiep.vacante, infra annum renuit concedere licentiam Epiſcopo in Ciuitate,ſeu Diœceſi Neap.commoranti,vt præuio ipſius Vicarij examine,&approbatione ordinare poſſet regulares exiſtentes de familia in Conuentibus præd.Ciuitatis,& vide decretum de ordinatione regularium relatum in verbo, ordo.

An indulgentias concedere.

Duodecimo quæro, An Capitulũ Sede vacante poſſit concedere Indulgentias,quas poſſet Epiſcopus ſi viueret,iuxta text.in c.cum ex eo, cum cōcord. de pœnit.& remiſſ. Reſp.omiſſis in hoc variorum Doctorum citationibus, Cōiter teneri quod non; quia licet poteſtas concedẽdi Indulgẽtias pertineat ad clauem iuriſdictionis, vt per D.Tho.3. Senten.20.d.q.4.Art.2.eſt verè iuriſdictio conceſſa Epiſcopali dignitati,c.accedentibus,de exceſſ.prælat. de qua Comm. teſtatur Zab.in Clem.2.q.3.de pœnit.& remiſſ.Pauin.p.1.q.4.attñ Ludou. Bologn.in ſuo tract.de Indulg.ex profeſſo hũc articulũ tamquã frequentẽ, & neceſſarium examinando, partem affirmatiuam tenet. Huic etiam parti videtur inhærere Nauar.de Iubil. & Indulg. notab.31.num.7. præſertim ſi Capitulum Sede vac.id haberet ex conſuetudine; Henriquez in Sum.lib 7.de Indulg.cap. 31.tutius tamen eſſet vt Capitulum hoc committeret alicui Epiſcopo qui ſuo nomine hoc faceret, vt in ſimili, ſcilicet in electo & confirmato in Epiſcopum nondum conſecrato inquit Zabar. loco cit. & in terminis noſtris Pauin. eum ſequendo d.quæſt.4.ſub num.5.

Verum quia propter difficultatem congregandi totum Capitulum præſertim in his quæ celeritatem deſiderarent, item ob contradictionem, ac diſcordiam quæ oriri poſſet inter ſingulos de Canonicis, commodius & magis expediens viſum fuit vt hanc iuriſdictionem quæ penes ipſum Capitulum reſidet, vni committat, vnumq. ad illam exercendam deputet. Iure igitur optimo Sacroſanctum Concil.Trid.ſeſſ.24.capit.16.ſancinit,vt infra octo dies,&c.Circa quod de pluribus dubitare occurrit.

2 Primo dubitatur † ſtante præfixione termini octo dierum,infrà quem Capitulum cogitur Vicariũ eligere,quis interim adminiſtrabit? Reſp.quod quamuis videatur dici poſſe Archidiaconum debere tunc tẽporis vices Vicarij ſuſtinere,per text.in cap.1.& in cap.ad hæc,de offic.Archid.idq. etiam ſentiat Iac. Sbroz in tract.de Vic.Epiſc.lib.1.q.61.tamen, quia ex diuerſis nō fit illatio, & dicta iura loquãtur Sede repleta, nō autẽ Sede vacãte, quo caſu de iure trãſit in Capitulũ iuriſdictio,vt ſatis abundè ſupra ſcriptũ fuit,dicendũ puto infra octo

illos

Digitized by Google

illos dies eorum Capitulum adminiſtrare debere, poſſeq. etiam prędictum numerum octo dierum pro Vicarij electione reſtringere breuiorem ſtatuendo, per text. in c. Eccleſia veſtra, vbi Abb. notab. 1. de elect.

Secundò dubitatur. Quid ſi adeſſet diſcordia inter Canonicos in electione Vicarij, & plures ad hoc officium aſſumerentur? Reſp. quod in hac controuerſia magis idoneus, & habens qualitates Concilij remanere debet ceteris remotis ex declaratione Sacræ Congregationis.

3 Tertiò dubitatur† An facta electione vel confirmatione, poſſit poſtea illũ reuocare? Reſp. affirmatiuè per Pauin. par. 2. quæſt. 10. ſub n. 7. nam Vicariũ poſſe ad libitũ remoueri ab eo cuius eſt Vicarius, modo ſolũ habeat poteſtatem ab illo, aſſeruit Nauar. conſ. 9. de elect. in antiq. & D. Antonin. 3. p. ſuę Sum. tit. 19. c. 10. §. 2. in fine. Ita teſtatur ſe Paduæ conſuluiſſe, arg. text. in c. fin. de precar. tñ huiuſmodi motio non debet fieri ſine cauſa, cũ abſque ea variatio à iure improbetur, ex annotatis per Scribentes, in c. publicato, de elect. necnõ ad fauorẽ Vicarij dici poſſet, iuſtam, & rationabilem cauſam in reuocatione requiri, etiã ſi a Capitulo ſimpliciter, & ſine certa tẽporis pręfinitione conſtitutus eſſet, vel cũ adiectione Clauſulæ ad beneplacitum, quam Clauſulam non importare liberã voluntatem, ſed ad arbitrium boni viri referri debere voluerunt Abb. in c. verum, n. 6. de foro compet. Iaſ. in l. ſi ſic legatum, n. 6. de legat. primo. Fel. in c. 1. ſub n. 51. de Conſt. Capic. deciſ. 116. niſi ex Communi loquendi vſu pro libero arbitrio ſumeretur, ſicuti apud Gall. refert Menoch. de arbitr. iudic. lib. 1. quæſt. 8. nu. 10. Ad cuius corroborationem faciunt ea quæ idem tradit in addit. ad 1. lib. quæſt. 55. nu. 21. & ratione comprobatur: quia ſi Canonici pro libito eorum voluntatis poſſent auferre Vicario commiſſionem ei factã, ſequeretur abſurdũ, ſ. quod ipſe Vicarius ſegniter ſe haberet in adminiſtrãda iuſtitia in Canonicos particulares, vel dependentes ab eis; hoc enim nõ procedit in Vicario Epiſcopi ad beneplacitum cõſtituto, cum ad eius nutum poſſit liberè remoueri, arg. text. in l. iudicium ſoluitur, ff. de iudicijs, concor. adductis per Sbroz. in tract. de Vicar. Epiſc. lib. 3. quęſt. 32. ſi quidẽ Epiſcopus iudicare poteſt de per ſe abſque vicari, ſecus in Capitulo poſt octo dies, idque & fortius locum habere aſſerendum eſt Vicario Capitulari expreſsè electo durante Sedis vacatione, vel ad certum tempus determinatum vt eo magis ſine iuſta cauſa moueri non poſſit ante tempus finitum, aliàs Capitulum teneretur ad intereſſe. Frecc. in tract. de Subfeud. libro ſecundo, Authorit. 9. Verum in Contrarium magna eſt authoritas, D. Antonini loco cit. loquentis in proprijs terminis. Inter iuſtas autem cauſas deponendi Vicarium ab officio, enumerantur ſequẽtes; quarum Prima eſt, quando in ſuo officio negligens admodũ eſſet, l. fin. ff. vbi pupill. educ. deb. & l. ſi quos, C. de offic. præf. prę t. & eo magis ſi ob eius negligẽtiã in iuſtitia nõ miniſtrata aliquis mortuus fuerit. Boer. deciſ. 153. n. 20. Secunda cauſa iuſta eſſet, quando pręuaricaretur in ipſo officio illud male gerendo, ſ. vendendo iuſtitiam, & his ſimilia faciendo, Petr. Belluga in Spec. Princip. rubr. 26. de priuat. offic. §. Princeps, num. 6. quinimo Capitulum teneri de delicto Vicarij ab eo conſtituti, niſi quanto citius ſciuerit, eius delictum purgauerit, ſcriptum reliquit Pauin. loco cit. ſub n. 22. Tertia cauſa iuſta eſſet, quando appareret inſufficiens in exercitio illius officij, cap. quamuis triſte, 7. q. 1. Boer. deciſ. 149. num. 17. Menoch. has cauſas ex ordine colligens in addit. ad lib. 1. de arbitr. iudic. quæſt. 55. num. 29. Neque ignorandum exiſtente iuſta cauſa poſſe Capitulum Vicarium reuocare, etiam ſi interpoſitum fuerit iuramentum, vel ab ipſis

Canonicis ſub cera pœna promiſſum de non reuocando; vt contrauenientes non ſint perituri, nec pœnæ debitores efficiātur. D. Antonin. loco præall. Pauin. d. q. 10. ſub nu. 7. Sbroz. in d. tract. lib. [illegible] q. [illegible] nu. 7. An ſcilicet Capitulum poſſit ad libitum amouere Vicarium aliàs per ipſum electum ſeu confirmatū; placuit nobis pro norma, & exemplo aliarum eccleſiarum huc tranſcribere, quæ circa hoc & alia ſancita reperiuntur inter Conſtitutiones, & Decreta Sexti Concilij Prouincialis Mediolanenſis, & habentur apud acta eiuſdem Eccleſiæ, parte 1. pagina 306. & ſunt prout ſequitur.

Comprobatur cōclusio nō licere Capitulo ſine cauſa Vicariū amouere.

Capitulum Sede Epiſcopali vacante, Vicarium conſtituat, confirmetve, qui omnino iuris Canonici Doctor ſit; quod ſi huiuſmodi vir in Collegio, Capitulove non extat, alium de Capitulo, qui quam maximè poteſt idoneus ſit, deligere poterit.

Eidem Vicarium ſemel electum mutare ob cauſam licebit, modo aliū octo dierum ſpatio coſtituat: alioquin illius eligendi facultas ad Metropolitanum, aut ad eius antiquiorem Suffraganeū Sede Metropolitana vacante pertinebit, Electione verò in controuerſiam aut in dubium adducta, is electus cenſeatur qui a Capituli maiori parte electus fuerit.

Ne verò œconomus, ceterive Officiales ſemel electi à Capitulo, mutentur, niſi electio etiam viuente Epiſcopo ad Capitulum pertineat.

Vicario autem, aliiſue Officialibus abſentibus, ſubſtitutorum electio ad Vicarium non ad Capitulum ſpectet.

Cū Vicarius, aliuſue Officialis a ſuo munere amouendus erit, fas ſit Capitulo Vicariū ipſum, Officialeſue ad redēdam rationem adminiſtrati muneris compellere, eoſq. pro modo culpæ etiā non expectato nouo Prẹlato punire: qui nihilominus eandem adminiſtrationis rationem, quā Sede vacante reddiderint exigere poſſit, atque in eos, quamuis per Capitulū abſoluti eſſent, animaduertere, vt iuris erit. Hæc ibi. Ex quibus infertur, quod ſi mutare Vicariū ob cauſā licebit, ſine cauſa non permittendū; Neque huic Cōcluſioni obſtabit authoritas D. Antonini contrariū aſſeuerātis, ſi quidē nō eſt mirum ſi præfatus Doctor in eam deſcendit ſententiam tunc temporis, quo Capitulum per ſeipſum valebat iuriſdictionem exercere, neque ad Vicarij deputationē arctabatur; ad quā hodie vigore decreti Concilij Trid. omninò tenetur. Neque à præd. adminiſtratione erit illico remouendus, niſi cauſa, quæ aduerſus ipſum Vicariū opponitur, benè ponderata, & qua mente, quove ſpiritu d. oppoſito fiat, & niſi ex informatione capta aliquid ſubſtantiale appareat, quia non eſt indulgendum malitijs hominum, ſed potius obuiandū, l. in fundo, § cēſuimus, ff. de rei vend.

Terminum octo dierum poſt mortē Epiſcopi præſcriptum Capitulo ad cōſtituendum Vicarium ex decreto Conc. Trid. ſeſſ. 24. capit. 16. refertur Sacram eiuſdē Concilij Congregationem declaraſſe, currere Capitulo ēt a die ſcientiæ tranſlationis Epiſcopi ad aliam Eccleſiam, quando tamen à Sūmo Pontifice fuerit Epiſcopus abſolutus à vinculo prioris Eccleſiæ, quia tunc dicitur propriè vacare Sedes per tanslationem, etiam ante adeptam poſſeſſionem ſecūdę Eccleſiæ. Hoſt. in Sum. de tranſlat. Epiſc. ſub nu. 6. Abbas in conſ. 101. parte 2. Franc. Marc. deciſione Delphin. 1098. & tunc ceſſare adminiſtrationem, & fructuum perceptionem cenſuit Sacra Cōgregatio ſuper cauſis Epiſcoporū, quidquid dicat Alphonſ. Hoied. in tract. de benef. incompat. parte 1. cap. 3. nu. 12. Ex quo ſequitur infra illos octo dies non arctari Capitulum ad conſtituendū Vicarium, & ſucceſſiuè poſſe de per ſe adminiſtrare, cū voto cōſultoris, in caſib.

in

in quibus eo opus erit,ſed ne Eccleſia,Ciuitas,Diœceſis,& Tribunal infra illud tempus detrimentum patiantur, conſulo, vt Capitulum deputet perſonam, quę nomine ipſius adminiſtret per ſeptem dies,abſque tamen facultate determinandi cauſas, & procedendi ad actus irretractabiles, ſed tantum ad actus currentes,& ad ea,quæ celeritatem exigunt, & interim deliberare de qualitate Vicarij deputandi,qui ad id munus obeundum ſit idoneus;& attente conſiderare,an expediat illum ad certum tempus conſtituere,an vero durante Sedis vacatione,an cum omnimoda poteſtate,an verò aliqua reſeruare,& quæ; & pro dicta inueſtigatione facienda, oẽs Canonici habentes vocem in Capitulo non ſemel, ſed pluribus vicibus conſulto per eum, ad quem ſpectat, conuocari debent, vt de hoc tractatus inter eos habeatur, omniaq. agere præuia Miſſa de Spiritu Sancto.

In caſu vero in quo Vicarius conſtitutus non eſſet Doctor, poteſt Capitulum in ipſo actu deputationis,dare ei conſultorem Doctorem,vt dicam num. 6. alioquin poterit ipſe Vicarius eligere conſultorem ſibi bene viſum, partibus non ſuſpectum, in caſibus in quibus eo opus erit, vt fertur eandem Sacram Congregationem ſuper cauſis Epiſcoporum cenſuiſſe,per quam fuit etiam diſpoſitum, & pluribus Capitulis reſcriptum, vt nequeat Capitulum amouere Vicarium ſine cauſa approbanda prius ab ipſa Sacra Congregatione, quę certiorari debet, alioquin reuocatio eſſet nulla.

4 Quartò dubitatur † An facta electione Vicarij, videatur tranſlata omnis poteſtas a Capitulo in Vicarium; ita vt nihil remaneat apud ipſum Capitulum? Reſp. quod poſt Vicarij electionem Capitulũ non abdicat à ſe iuriſdictionẽ, ſed illius exercitium tantum, nam qui per alium facit, per ſeipſum facere videtur, ex Iuris Regula; In commiſſione tamen Vicarij poteſt Capitulum ſibi aliqua reſeruare,vt colligitur ex dictis per Ioan.Guttierez lib.1.Canon.quęſt. cap.1 1.num.10.dum inquit poſſe Vicarium ritè à Capitulo Sede epiſ. vacante cum plena, omnimoda, & libera poteſtate,deputatũ concedere literas monitoriales generales ad finem reuelationis,niſi id expreſsè in mandato,ſeu cõmiſſione denegetur, vel reſtringatur ad alia, reſeruando cetera ipſi Capitulo. Prædicta amplia, etiam quando Metropolitanus, vel alius ex Epiſcopis antiquior iuxta Concilij decretum ipſum Vicarium conſtitueret ſupplendo Capituli negligentiam,vt non per hoc Capitulum iuriſdictione priuetur alijs vicibus; ex quo ſequitur quod ſi Vicarius a Superiore conſtitutus ex hac vita migraret,vel renũciauerit,vel decurſum eſſet tempus ad quod creatus eſſet, poſſit denuo a Capitulo alter Vicarius eligi, & non a Superiore, cum illa negligentia Capituli ſuggillet perſona, non autem inducat iuriſdictionis priuationem, cum Capitulum ſit iudex ordinarius; & ad huius comprobationem cito ea quę in ſimili ſcripta fuerunt ſuprà.in verbo, Archiepiſcopi authoritas,auth. 18. Per quæ non intendimus affirmare, quod ſi Metropolitanus, vel is ad quẽ in hoc caſu ſpectat ſupplere defectum, & negligentiam Capituli, differret Vicarium deputare, licere Capitulo, pœnitendo ſe de commiſſa negligentia ad Vicarij creationem procedere, quia eo ipſo quod lapſum eſt tempus dierum octo,ius eſt quæſitum ipſi Superiori,& ſit executio ab ipſo iure,ſeu Concilio transferrente ſtatim illam poteſtatem ad Metropolitanum,& ideo facta deuolutione, non eſt locus purgationi moræ ex allegatis notabiliter per Geminian. in cap. fin. num.8. de ſuppl. negl. prælat.in 6. Hinc infertur etiam, poſt Vicarij conſtitutionem ad Capitulum ſpectare, ne eccleſiaſtica libertas,

ſeu iuriſdictio aliqua ex parte imminuatur, prout de hoc Sanctiſſimus D.N.D. Clemens Papa VIII. Capitulum Neap. monuit Apoſtolicis literis tenoris ſequentis, videlicet.

Dilectis filijs Canonicis, & Capitulo Eccleſiæ Neapolitanæ.

CLEMENS Papa VIII. Dilecti filij, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. Pie, ac merito literis ad nos ſcriptis, deploratis iacturam, quæ à vobis, & ab inſigni iſta Eccleſia nuper facta eſt in obitu venerabilis fratris noſtri Archiepiſcopi veſtri Alphōſi Cardinalis Geſualdi, cuius animæ ſempiterna gaudia tribuat Deus; & nos etiam viri pietate, & vitæ integritate, ac multis meritis præclari, atque in hoc ſacro Ordine ampliſſimi mortē doluimus, ſed in Dei voluntate omnes conquieſcere ęquum eſt. Vos interea pro eo quod vos decet, dū Eccleſia iſta, quam paternè amamus, & in viſceribus Chriſti gerimus, Paſtore proprio viduata eſt, date operā, vt cultus Dei & eccleſiaſtica diſciplina accuratè conſeruetur, & vos eccleſiæ, eiuſq. iuriſdictio, & libertas vbique ſarta, & tecta ſit, neque vlla ex parte imminuatur. Denique quidquid ad Dei honorem, & animarum vtilitatem pertinet ſumma inter vos concordia procurate quam diligētiſſimè, & agite quo ad Deo bene iuuante idoneū Paſtorem, & Archiepiſcopum, vt maximè cupimus, eccleſiæ iſti præficiamus, vobis filijs, Apoſtolicam benedictionem noſtram benignè impartimur. Dat. Romę apud S. Petrū, ſub annulo Piſcatoris, Die vij. Martij, 1603. Pontificatus noſtri anno 12.

Siluius Antonianus Card.

5 Quintò dubitatur † quid agendum, quando allegaretur ex aliqua cauſa ſuſpectus Vicarius a Capitulo deputatus? Reſpond. in eo caſu ad Capitulum eſſe recurrendum, ipſumq. poſſe eligere arbitros ad cognoſcendum de cauſis ſuſpicionum, quæ proponuntur, eo ſcilicet modo quo Epiſcopus potuiſſet, & ita Sacra Congregatio cenſuit, quod ſi cauſæ ſuſpicionis militauerint in eo caſu, arbitror poſſe Capitulum illas cauſas à Vicario auferre, & altri committere.

6 Sextò dubitatur, † An teneatur eligere perſonam de gremio ipſius Capituli? Reſp. nō eſſe de neceſſitate; ſi verò adeſſet idoneus, ceteris parib. eſſet pręferēdus, ex declaratione Sacræ Cōgregationis, quæ etiā voluit irritam eſſe electionem Vicarij nō Doctoris, quando haberi poteſt Doctor; Item, quod ſi Epiſcopus demortuus reliquerit Vicariū non Doctorem, Capitulum non debet illum confirmare, ſed alium qui ſit Doctor eligere. Et quid ſi in Capitulo nullus ex Canonicis adeſſet Doctor, & fieret electio in Vicarium vnius ex ipſis, an eidē poſſit deputari conſultor. Reſp. quod ſic, cum per Conſtitutionem Leonis incip. Regimini vniuerſalis Eccleſiæ, fol. 188. in Bullar. inter alia ſit diſpoſitum, quod Iudices à Sede Apoſtolica deputati, ſi in altero iurium graduati nō fuerint, aſſeſſorem partibus non ſuſpectum, ab ipſis partibus, vel earum altera requiſiti, aſſumere & ſecundum eius relationem iudicare teneatur.

7 Septimò dubitatur † quando creatur Vicarius ex Canonicis ipſius Capituli, an debeat habere ſalariū ex bonis eccleſię vacandis? Reſp. affirmatiuè, ac ſi eſſet quilibet extraneus, quia officiū ſuum nemini debet eſſe damnoſum, l. ſed ſi quis ex ſignatoribus, ff. quemadm. teſtam. aper. & nemo tenetur ſuis ſtipendijs

militare,

militare,c.cum ex officij,de pręſcript.illudq. ſoluatur pro labore quem exercet ad opus, & vtilitatem ipſius Prælaturæ, & hoc expreſsè firmat Card. in Clem. Statutum,quęſt.7.de elect.& Imol.ibidem,num.13.Sbroz.de Vic.Epiſc lib.1. quæſt.55.num.7. Sed an poſſint ipſi Canonici conuenire,& paciſci cum Vicario ab eis eligendo, vt teneatur ſalarium, & omne aliud emolumentum diuidere inter ſe,& alios Canonicos,vide Nauar.cōſ.2.ne pręl.vices ſuas,in antiq. pro negatiua conſulentem: quia in hoc admitteretur ſimonia, non tamen inciderent in pœnam Extrauag.2.de ſimon. etiam ſi reipſa participarent, quam non habere locum niſi in ſimonia commiſſa in ordine, vel beneficio, voluit etiam ipſemet in Man.Confeſſ. cap.23.num.111.

8 Octauò dubitatur, † qn̄ Vicarius Capituli eligitur vnus ex Canonicis interueniens in choro cum Canonicali apparatu, vt lucretur diſtributiones, an debeat ſedere primus inter alios Canonicos? Reſpōdeo negatiuè,ſed debet ſedere in loco ſui Canonicatus, antiquiores non præcedendo, per text.in c.à collatione, vbi Gemin.num.6.& Franc.n.4.de appellat.in 6.Nicol.Boer.in addit.ad tract.de author. Magni Conſ.num.66.in illo enim caſu conſideratur vt Canonicus, & non vt Vicarius, Menoch.de arbit.iudic.lib.2. Cent.1.Caſu 68.n.23. & ideo nō debet attendi illa qualitas dignitatis Vicariatus.Frecc.de Subfeud. lib.1.c.incip.Alia etiam fuit quæſtio,n.7.niſi conſuetudine Contrarium in aliqua eccleſia eſſet inductum.Nauar.conſ.2.de off.Vicar.in antiq.

Succeſſiuè hæſitare contingit de duobus. & Primò qn̄ non eligitur Vicarius ex Canonicis,an in Choro, & in proceſſionibus occupare debeat primum, & honorabiliorem locum? Ad quod reſpondendum videtur,ei eſſe præferēdum Archidiaconum,ſeu aliā habēs dignitatem maiorem,& primam poſt Epm̄,cuius maioritatis ſigna pulchrè,recenſent Ioan.Andr. & Gemin.c.pen.de off.legati in 6.determinantes,quod in Eccleſijs in quib.Prępoſitus præfertur Archidiacono,hanc maioritatē retinet Præpoſitus,etiam ſi Archidiaconus gerat vices Epiſcopi Sede Vacante: & tunc tēporis imperet Præpoſito, quia illa poteſtas vti tēporalis,& breui duratura,non facit eum haberi maiorē.Sequitur Felin.in rubr.de maior.& obed.n.10.& Nicol. Boer.in tract.de Ordine, & præced.graduum vtriuſque fori,p.1.num.21.& expreſſe in terminis noſtris firmat Sbroz.lib.2.de Vicar.Epiſc.q.25.num.20. Dubitatur Secundò, Num Vicarius Sede vacante ex Canonicorum numero electus, habeatur pro pręſente ad effectum lucrandi fructus.Reſpondeo per infraſcriptos Doctores videri quod ſic: quia cenſetur eſſe in ſeruitio Eccleſiæ ea ratione, cum magis cōmodum ſit Eccleſiæ,vt deputetur vnus ad exercendam iuriſdictionem,propter difficultatem congregandi totum Capitulum, & diſcordias, quæ poſſunt oriri inter ſingulos Pauin. in tractatu de off. & poteſt. Cap.Sede vac. par.2.q.10. ſub n.5.cui concinit Rebuff.in Praxi, par.1.tit.de Vicar. Epiſc.num.5. ſubnectens, quod conſuetudo multarum Eccleſiarum illum abſentem non excuſat. Sequitur Rota Rom.deciſ.221. diuerſ. n.6.p.2. Verum in hoc caſu quando ſcilicet Vicarius à Capitulo Sede vac.de ipſius corpore eligitur,dum à choro abſens,exercet officium ſuum, illiq. tempore diuinorum officiorum incumbit,vt nō debeat quotidianas diſtributiones percipere,dicendum putat Alex.Monet.in tract.de diſtrib.quotid.par.2.q.11.num.83. rationibus, de quib.ibi per eum.

Quē locum in choro, & proceſſionibus habere debeat Vicarius Capitularis nō Canonicus.

An Vicarius de Capituli g'emio electus Sede vac. debeat in abſentia fructus lucrari.

9 Nonò dubitatur † An poſſit plures Vicarios conſtituere? Reſp.affirmatiuè, ſiue plures æquè principales, ſiue vnum generalem, & alium foraneum, præſertim vbi eſſet ampla Diœceſis, Pauin.par.2.quęſt.10.num.6.Sbroz.de Vicar. Epiſc.

epiſc.lib. 1.q.50.num.2.ac etiam alterum Vicarium monialium vbi Epiſcopus viuens illum ſeparatim conſtituebat, vt obſeruatur Neapoli.

Refertur Sacram Congregationem cenſuiſſe, ex Decreto Concilij ſeſſ. 24.c. 16.a Capitulo Sede vac.vnum tantum Vicarium eſſe eligendum, ceterum non eſſe eo decreto ſublatam conſuetudinem duos, aut plures eligendi, præſertim immemorabilem. Et ego accepi obſeruari, quod quãdo duo Epiſcopatus ſunt vniti, & Capitula Cathedralium Eccleſiarum ſunt ſeparata, per obitum Epiſcopi conſtituuntur duo Vicarij, vnuſquiſque in ſua Diœceſi.

Ad maiorem corroborationem ſciendum eſt, exſtare declarationem tenoris ſequentis.

Pro Capitulo Salernitano ſupplicatur Illuſtriſſimis, & Reuerendiſſimis Dominis Cardinalibus interpretationi Decretorum Sac. Cõc. Trid. præfectis, declarari ſubſcripta dubia.

An Capitulum Sede vacante duos Vicarios conſtituere poſſit, vt alternis menſibus Vicariatus munere fungantur, ſi ita ab immemorabili tempore conſueuerit.

An item poſſit certum tempus in ipſa Vicarij deputatione præfinire, quo elapſo eius iuriſdictio exſpiret.

Reuerend. Dominis Canonicis, & Capitulo Eccleſiæ Salernitanæ.

Reuerendi Domini. Ad duas dubitationes libello his literis adiuncto comprehenſas, & nomine veſtro Sacræ Congregationi Cardinalium Concil. Trid. Decretorum ex Sanctiſſimi D. authoritate interpreti, propoſitas, ſic Cõgregatio ipſa (quod ad primam attinet) reſpondit, ſi legitimè probetur immemorabilis conſuetudo, poſſe vtique Capitulum huiuſmodi Vicarios conſtituere, dum tamen illis qualitatibus ſint præditi, quas Trid. Conc. c. 16. ſeſſ. 24. requirit. Ad ſecundam reſpondit Capitulum tempus præfinire poſſe. Quam Congregationis de vtroque ſententiam vobis notam eſſe volumus. Deus vos ſeruet incolumes, gratiæq. ſuæ donis participes faciat. Romæ die 26. Iulij 1589.

Veſter in Domino.

A. Card. Caraf.

10 Decimò dubitatur † An Vicarius à Capitulo deputatus, poſſit alium ſubſtituere? Reſp. negatiuè, niſi in tribus caſibus. Primus eſt, qñ ad modicum tempus & ex magna cauſa, ac non nimis frequenter alium loco ſui relinqueret. Hoſt. in c. clericos, de off. Vicar. Zab. in Clem. vnica, eod. tit. q. 19. Secundus caſus eſt, vbi hanc poteſtatem in mandato ſpecificè a Capitulo habuiſſet, Pauin. p. 2. q. 10. conſulens, quod qñ a Capitulo in commiſſione datur poteſtas ſubſtituendi, ad cautelam poni debent hæc verba, videlicet (quem ex nunc nos ipſi conſtituimus) Tertius caſus eſt vt ex cauſa infirmitatis, vel alterius impedimenti poſſit delegare cauſas tunc pendentes; idem Pauin. in eod. loco, ſub num. 21. quod ego intelligo de conſenſu ipſius Capituli, cuius nomine iuriſdictionem exercet, aliàs ſi Capitulum ſe opponeret, & vellet durante infirmitate alium Vicarium conſtituere, dicerem quod poſſit, ſalua, &c.

11 Vndecimò dubitatur † An inhibitio facta Vicario a Capitulo Sede vacante deputato, afficiat ſucceſſorem & modernum Epiſcopum. Reſp. quod non, ad effectum

Digitized by Google

effectum vt ſi ipſe Epiſcopus poſtea cõtraueniat inhibitioni, geſta per eum ſint tamquam attentata reuocanda, Lancelot. in tract. de attentat. cap. 20. limit. 28. num. 5. dicens ita per Rotam vltimo loco fuiſſe reſolutum, die 15. Decembris 1574. in cauſa, vt ibi per eum.

12 Duodecimò dubitatur, † An prædicta vendicent ſibi locũ extra caſum mortis, ſ. qñ Epiſcopus degeret in remotis partibus, & Vicarius moreretur, & ipſe non prouidit. Reſp. affirmatiuè, quia longa abſentia æquiparatur morti, Card. in Clem. vnica, 18. in fine, de off. Vicar. Vital. in Clem. 1. §. volumus, q. 5. de foro compet. & ille dicitur eſſe in remotis, cuius præſentia in breui haberi non poteſt, c. vnico, §. fin. vbi Gemin. notat. ne Sede vac. in 6. ad quod vide gl. in c. cũ nullus, verſ. remotis, de tempor. ordin. in 6. idq. in facti cõtingentia Neap. ſeruatum fuit tempore quo bonę memoriæ Annibal de Capua Archiepiſc. Neap. exiſtebat in Polonia Nuncius Summi Pontificis; Relatum fuit ſupra, in verſ. authoritas Archiepiſcopi, num. 22. fol. 76. Idem eſt dicendum quando Sedes Epiſcopalis quaſi vacaret, iuxta text. in c. ſi epiſcopus, de ſup. negl. prælat. in 6.

13 Decimotertio dubitatur † qñ exſpiret poteſtas Vicarij a Capitulo conſtituti. Reſp. quod ceſſabit ceſſante poteſtate ipſius Capituli, cuius exercitiũ cõtinuare poterit donec nouus prælatus adeptus fuerit poſſeſſionem. Pauin. d. q. 10. num. 19. Rebuff. in Praxi, tit. for. Vicar. num. 20. nam vſque tunc Sedes habetur pro vacante, Hoſt. in c. olim, el 1. de reſtit. ſpol. Felin. notabiliter conſ. 40. n. 4. & ſic non ſufficit quod Eccleſiæ fuerit de Epiſcopo prouiſum, ac de eo à Papa ſit nominatio facta; Vital. in Clem. 1. n. 170. de hæret. & quouſque ſuper ſua promotione non fuerint literæ confectæ, non poterit adminiſtrare, vt habetur in Extrauag. Bonifac. VIII. incip. Iniunctæ, ſub tit. de elect. adeo qđ nec ei liceat Vicariũ mittere. Abb. in c. qualiter, notab. 1. de elect. Vital. loco cit. Ne prędictis repugnare videatur deciſio Rotę 182. inter nouiſſimas diuerſ. par. 2. quã allegat ẽt Pariſ. lib. 7. de reſign. benef. q. 23. n. 46. & ſeq. quæ in contrariũ facere videt. Aduertendum eſt, quod dicta deciſio fuit poſtea reuocata, & ab illa receſſum per aliam eiuſdem Rotæ deciſionem factam in eadem cauſa Burgen. Canonicatus, vbi ẽt fuit reprobata opinio tenentium, quod ad hoc, vt per prouiſionẽ à Sede Apoſtolica de Prælato factã, ceſſet vacatio Cathedralis Eccleſiæ, & ſola expeditio literarũ ſufficiat, & ſola ſcientia, abſque illarum pręſentatione, & intimatione Capitulo factã, prout atteſtatur Hier. Gonzalez in Comm. ad Reg. 8. Cancel. gl. 15. n. 49. & in §. 2. eiuſdem gl. n. 80. & infra, ſubdens hanc vltimam deciſionem fuiſſe poſtmodum ſępius à Rota canonizatã, & ſic vt Capituli poteſtas ceſſet, requiritur apprehenſio poſſeſſionis Epiſcopatus cũ literarũ oſtenſione. Secundò ceſſaret Capituli poteſtas ſi à Sede Apoſtolica Eccleſiæ vacantis adminiſtratio fuerit alteri commiſſa, c. is cui, de elect. in 6. & talis adminiſtrator Capitulo equiparatur, adeo quod poterit etiam Vicarius coſtitui. Sbroz. de Vicar. Epiſc. lib. 1. q. 62. Tertio exſpirat quando à Capitulo eius poteſtas eſſet limitata, ſcilicet, vt ad certum tempus vices gerat, & tempus eſſet decurſum, & quod Capitulum id poſſit, colligitur ex Pauin. in d. q. 10. ſub num. 6.

14 Dubitatur denique, An † Vicarius Capituli Sede vacãte finito officio teneatſtare ſyndicatui, & corã quo? Reſp. quod ſic: & tenetur reddere rõnẽ adminiſtrationis nouo Epõ, & hoc eſſe ſpeciale in Vicario Epiſcopalis iuriſdictionis, vt Sbroz. in d. tract. lib. 3. q. 52. ſtante decreto Conc. Trid. ſeſſ. 24. de ref. cap. 16. vbi id ſancitur in hæc verba; Epiſcopus verò ad eandẽ Eccleſiam vacantẽ promotus, ex ijs quæ ad eum ſpectant, ab eodẽ Vicario, & alijs quibuſcũque officialibus,

cialibus,& adminiſtratoribus,qui Sede vacante,fuerūt a Capitulo,vel ab alijs in eius locum conſtituti,etiam ſi fuerint ex eodem Capitulo,rationē exigat officiorum,iuriſdictionis,adminiſtrationis,aut cuiuſcūque eorum muneris,poſſitq. eos punire, qui in eorum officio, ſeu adminiſtratione deliquerint, etiam ſi prædicti officiales, redditus rōnibus, à Capitulo,vel à deputatis ab eodē,abſolutionem, aut liberationem obtinuerint. Eidem quoque Epiſcopo teneatur Capitulum de ſcripturis,ad Eccleſiam pertinentibus,ſi quæ ad Capitulum peruenerunt,rationem reddere. Hactenus verba Concilij. Illud etiam ante ipſum Concilium videtur ſenſiſſe Paun. in d.tract. p.2.q.7.num.15. in Vicario verò Epiſcopi conſuetudo ſe habet in Contrarium, & expreſsè declarauit fel.mem. Gregor. Papa XIII. in quibuſdam literis de anno 1578. quæ reperiuntur impreſſæ in libro de antiq. Tarent.in fine,fol.212.directis clero,& Cōitati Tarentinorum,quibus prætendentibus Archiepiſcopi Vicarios pro tempore exiſtentes, ſyndicatui eſſe obnoxios, reſpondit his verbis; Statuimus, & mandamus, quod Vicarij,& officiales,ſiue generales,ſiue particulares,etiam foranei nuncupati, per eundem Archiepiſcopum, ſiue eius pro tēpore ſucceſſores in d.Eccleſia Tarentina, ſiue eius Diœceſi deputati.vel deputandi, ad aliquem ſyndicatum nullo modo teneantur, aut eidem ſub quouis reſpectu, ſint obnoxij.

16 † An Capitulum Sede vacante poſſit agitare cauſas ipſius eccleſiæ? Verum quia Felin. in c.edoceri, ſub num.7.verſ. vacante Sede, de reſcript.in hoc format regulam negatiuam, cum Ampliationibus & Limitationibus, & eaſdem Limitationes magna ex parte repetit in conſ. 40.num.8. in quibus plenè & ordinatè procedit,nolui hic tranſcribere,addò tamen præter eum quærendo, An tunc temporis.i.vacante Sede, debeat ſolui ſalarium conſuetum aduocatis ipſius Eccleſiæ; & reſpondeo quod ſic: quia licet per id tempus nulla lis agitari debeat,tunc magis Eccleſia indiget conſilijs,ſicuti etiam accidere poſſet ipſam ſaltem de facto vexari, vel quod redditus Epiſcopales diſſipentur; & ita determinant Card.& Imola,in d.Clem. Statutum, de elect.

Formula cōmiſſionis in perſonā Vicarij Capitularis, ſ. torquā in caſib. in iure exceptis

Num Sede vacante currat præſcriptio cōtra ipſam eccleſiā? Reſp.quod nō: etiam ſi eſſet cœpta viuente prælato, quia interim dormit, & tēpus vacationis ſemper de medio ſubducitur,c.auditis,cum alijs concord.de præſcript.Balb.in tract.de præſcript.2.p.6.par.princ. num.7. quod intellige vi ſecus ſit è conuerſo,ſi quidem ipſa Eccleſia vacans bene contra alias præſcribere poteſt,ne quod in ſui fauorem introductum eſt,torqueatur in læſionem.Hoſt.in Sum.in tit.ne Sede vacante, §.1. Secundò intellige, vt ipſius iuriſdictionis exercitium poſſit ab alijs contra Capitulum præſcribi Paun. par.1.q.9. ſub num.2. & quod iſta iuriſdictionalia ſint præſcriptibilia,clarè patet in d.c.auditis.& in c.cum olim, eod.tit.latè Balb.in præalleg.tract.par.1. quintæ par.princ.quæſt.11.

Denique, vt nihil prętermiſſum remaneat, cū ex prænarratis ſatis pateat de poteſtate Capituli, & eius Vicarij, cui qm̄ decet cōmiſſionem in ſcriptis facere,vt de eius facultate in futurū ambigi non poſſit,illius ēt formā pro coronide ſubnectere cenſuimus,cui pro voluntate Capituli addi,vel minui pōt. *Nos Canonici,& Capitulū Cathedralis N. Sede vacante per obitum bonæ memoriæ N. Epiſcopi, &c. Reuerendo N ſalutē in Domino ſempiternā. Cum ex ſacrorum Canonum diſpoſitione Eccleſiarum Cathedralium Capitula in deficientium Epiſcoporum(præſertim ſi ex humanis eximi contigerit) locum ſubrogentur, eiſq. in ſpiritualibus & tēporalibus, ſuccedant; eorū munus erit viduatis Eccleſijs ita cōſulere, vt miniſtrorum ſolertia, & diligentia viduitatis incommoda minime ſentiantur. Ne igitur ſupradicta*

prædictæ Eccleſia noſtri culpa aliquid detrimenti in ſpiritualibus & temporalibus patiatur, Nos dictis ſacris Canonibus, & Concil. Trid. decretis obtemperare volentes vocatis omnibus, & ſingulis Canonicis, infra tempus à dicto Concilio ſtatutum, ad Vicarium, qui vices noſtras ſubſtinere debeat, deputandum Congregatiſq. ijs, qui debuerunt, voluerunt, & potuerunt intereſſe, habitiſq. intereſſentium votis, de conſenſu, & voto eiuſdem Capituli, te Reuerendum N. de cuius probitate, ſcientia, & ſufficientia confiſi, generalem in ſpiritualibus, & temporalibus Vicarium noſtrum in prædicta Eccleſia Cathedrali, Ciuitate, & Diœceſi, tenore præſentium deputamus, creamus, & conſtituimus (per menſes ſex . . . .) (vel Epiſcopali Sede vacante) cum omnibus, & ſingulis facultatibus, priuilegijs, honoribus, oneribus, præeminentijs, & prærogatiuis, ad huiuſmodi munus exercendum neceſſarijs, & opportunis, dantes tibi plenam, & liberam poteſtatem, omnia, & ſingula exercendi, quæ Capitulo Sede vacante in vtroque foro à iure permittuntur, & proinde cauſas omnes, tam ciuiles, quam criminales, & mixtas, etiam hæreſis, & matrimoniales, audiendi, prouidendi, & decidendi, cum facultate excommunicandi, & cenſuras proferendi, cum voto tamen ordinariorum Conſultorum noſtræ Curiæ, in ſententiando, & procedendo ad actus, quorum grauamen per appellationem à definitiua reparari non poteſt; necnon ea omnia faciendi, quæ nos facere, & mandare poſſumus, etiam ſi ſpeciale mandatum requirant; Reſeruantes nobis collationem beneficiorum, eorumq. inſtitutionem ad Capitulum ſpectantem, deputationem examinatorum, officialium, actuariorum, & miniſtrorum Curiæ, regimen Seminarij, facultatem cognoſcendi de cauſis ſuſpicionum, & denegata iuſtitia, & conſtitis (ſeruatis de iure ſeruandis) alteri delegandi. Volumus autem, vt licentiam ordinandi etiam ad primam tonſuram, (in caſibus à Sacro Concilio Trident. Capitulo permiſſis) & prouidere de Prædicatoribus in Aduentu, & Quadrageſima; ac diſpenſare in foro exteriori, etiam quo ad temporum interſtitia, & caſus reſeruatos de nouo facere non poſſis, abſque expreſſo noſtro conſenſu Capitulariter habito. Nec approbare Confeſſ. ordinandos, & ad benefic. obtinenda, niſi præuio examine ab examinatoribus deputatis, quorum approbationes per Secretarium annectentur in lib. In caſu verò infirmitatis, vel abſentiæ ſubſtituere non poſſis, vel cauſas delegare, ſed in his caſibus prouiſio ad nos ſpectare debeat. Præcipimus itaque vniuerſo Clero huius Ciuitatis, & Diœceſis, aliiſq. huius Eccleſiæ iuriſdictioni ſubiectis, quatenus te in Vicarium Officialemq. noſtrum generalem recipiant, tibiq. in omnibus præmiſſis pareant, & obediant: Dantes tibi vices, & voces noſtras, &c. Contradictores, & inobedientes pœnis, & cenſuris Eccleſiaſticis compeſcendi, & statuentes in Vicarium deputamus, cum ſolutione ſalarij, per eum cui incumbit, facienda. In quorum fidem præſentes ſcribi iuſſimus per Notarium noſtræ Curiæ, & manu propria ſubſcripſimus. Datum in noſtro Capitulo Cathedralis Eccleſiæ N. Die &c. Anno &c.

Circa quam cõmiſſionem erit primò obſeruandum, expedire Capitulo in ea aliqua ſpecificare, nam ſi conſtitueret Vicariũ ſimpliciter abſque temporis præfinitione, eius officiũ durabit durante Sedis vacatione, ſi vero cum omnimoda poteſtate Capitulari, exercitium totius iuriſdictionis tranſiret in Vicariũ, ſi ſimpliciter dicendo, Conſtituimus te Vicarium generalem in ſpiritualibus, & tẽporalibus, tunc dubiũ eſt, an tranſeant ea, quæ requirunt ſpeciale mandatum, & quod minimè trãſeant, diximus ſupra fol. 132. ex Feder. de Senis in conſ. 40. quem etiam ſequitur Pauin. in ſæpius cit. tract. par. 2. q. 10. num. 17. Verum an hodie poſt Conc. Trid. hoc procedat, & ſimiliter dicendũ videtur nõ tranſire: nam

nam Concilium eſt Lex noua, & nihil ſanciuit de hoc, ſed arctauit tantum Capitulum ad conſtituendum Vicarium infra octo dies, & caſus omiſſus remaneat in diſpoſitione Iuris Communis. Dubium tamen hoc indigeret declaratione à Sacra Congregatione Concilij.

Idem erit obſeruandum ex dictis ſupra, f... n.13. poſſe Capitulum in ipſo deputationis actu Vicariũ ad certum tempus cõſtituere, & non poſtea; Poſſe itidem tunc quædã reſeruare, vt prædiximus nu.4. non autem poſtea, & deceret reſeruare ea, quæ ſunt voluntariæ iuriſdictionis, quarum quædã ſunt expreſſa in formula dictæ Cõmiſſionis, cum non requirant actus iudiciarios, neque retardetur executio iuſtitiæ per conuocationem Capituli. Itẽ in ipſa deputatione Vicarij Doctoris iuris Canonici poteſt Capitulum, vt maturius ac cõſultius in decidendis cauſis procedatur, apponere Clauſulam, vt adhibeat etiam vota aliorum conſultorum, præſertim ſi Epiſcopus adhibeat; & vt in cauſis Canonicorum procederet cum voto certi cõſultoris, quia vt plurimum Vicarij Capitulares, ſolent eſſe exoſi ijs, qui ſibi non dederunt vocem ad fauorem. Item ſciendum eſt decere Vicarium eſſe de corpore Capituli, vt dictum eſt ſupra in verſic. Archiepiſcopi authoritas, 36. authoritate, fol.8. Sed non eſſe de neceſſitate, vt dixi ſupra, n.6. Parochus tamen non põt eſſe Vicarius, vt Sacra Congregatio ſuper cauſis Epiſcoporum reſcripſit Archiepiſcopo Surrentino. Sciendum eſt etiam, quod Vicarius Capitularis nõ poteſt dici, proprie electus, cum electio cadat in eũ, qui indiget confirmatione, toto tit. de electio. & ideo Concilium Triden. ſeſſ.24. cap.16. vtitur verbis: ſcilicet, *Officialem conſti uant, & deputent.* Quamobrem cum eius poteſtas depẽdeat à Capitulo, cuius vices gerit, non poterit totum Capitulum ſuſpendere, & interdicere, & redundare contra ſeipſum, quia vis officij, & iuriſdictionis Vicarij ab ipſo Capitulo dependet, & ſuſpenſo Capitulo, erit ſuſpenſus eius Vicarius, quod procedit etiam quando Vicarij deputatio eſſet facta per Metropolitanum, vel viciniorẽ Epiſcopum, ob negligentiã Capituli. Suarez de Cenſur. diſp.7. ſect.3. Hinc eſt, quod Vicario excommunicato, ſuſpenſo, vel interdicto, cuius abſolutio, & relaxatio ſpectat ad Ordinarium, poterit abſolui de mandato Capituli, c. vnico, de maior. & obed. in 6. vel à ſuperiore Capituli, & aliud eſt Capitulum, & aliud ſinguli de Capitulo, Fel. in c. cum acceſſiſſent, n.22. de Conſt. & Canonici Capitulariter congregati, non dicũtur ibi vt ſinguli, ſed vt Collegium, & ſi cognoſcit Vicarius in ſingulares perſonas de Collegio, eſt ex commiſſione Capituli iuriſdictionem habentis in ſingulos Canonicos, quos poterit Vicarius excommunicare, ſuſpendere, & interdicere vigore ſuæ commiſſionis; Si vero aliqui de Capitulo dicerent de nullitate, & quod non fuerint vocati, nec auditi, nullitas hæc proponi poteſt coram ſuperiore Capituli, per quem ſi hoc prætextu fuerit electo irritata, poterit Capitulum denuo congregari, & ad Vicarij conſtitutionem deuenire, prout Sacra Congregatio ſuper cauſis Epiſcoporum reſcripſit Archiepiſcopo Surrentino. An autem ſit conſignanda clauis Archiuij Epiſcopalis Vicario Capitulari, habetur apud acta eccleſ. Mediolan. in 14. Decreto ſecundi Concilij Prouincialis, par.1.

SVMMARIVM.

1 *Ad quem finem caſus reſeruari debeant, & quales. & num.14.*
2 *Superiores Regularium quos caſus reſeruare poſſint.*
3 *Quando agitur de ſalute animæ, ſit extenſio etiam iuris pœnalis.*

4 *Que-*

4 *Quanam Sortilegia inducant caſum reſeruatum.*
5 *Quando per apoſtaſiam Regularis incurrat caſum reſeruatum, vel excommunicationem, & quando neutrum.*
6 *Quando regulares & moniales dicantur proprietarij.*
7 *Quando dicatur iudicium regulare, ſeu legitimum.*
8 *Vt ſit falſitas, quæ requirantur.*
9 *Quæ quantitas in furto conſtituat peccatum mortale.*
10 *Lapſus carnis quæ peccata comprehendat.*
11 *Quando percuſſio non faciat caſum reſeruatum in Regulari.*
12 *Aperire literas quando inducat peccatum mortale, & quando non, & in Regularibus caſum reſeruatum.*
13 *Confeſſarij priuilegiati a quibus abſoluere non poſſint.*
14 *Cautela Ordinariorum in reſeruatione caſuum.*

CASVS RESERVATI.

1 PRÆTER Summiſtas ſciẽdum eſt quod † Caſuum reſeruatio debet fieri ad finem, vt populus Christianus huius metu a peccatis arceatur, & à recidiuis præſeruetur; & licet ſit in Epiſcoporum arbitrio quos velint reſeruare, expedit tamen vt quoad fieri poteſt, ſint perpauci, breues, & clari, & obſeruare modũ vt infra, nu. 14. quę reſeruatio debet fieri de atrocioribus, & grauioribus criminibus, Conc. Trid. ſeſſ. 14. cap. 7. de quibus per Nauar. cap. 27. nu. 259. & infrà, & inſuper debet ipſe prȩlatus ſe facilem, & benignum præbere in concedenda facultate Confeſſarijs abſoluendi a caſibus reſeruatis, aliàs ſi ſine cauſa denegaret, peccaret ratione quam affert Nauar. ex verbis D. Thomæ, in cap. placuit, n. 119. de pœnit. diſt. 6. & ſi Deus benignus, vt quid ſacerdos auſterus vult apparere? cap. alligant autem onera, 26. q. 7. Hæc tamen facultas hodie omnibus ſuperioribus Regularium eſt reſtricta, prout ſequitur Decretum Sãctiſs. D. N. Clementis Papæ VIII. ſuper caſuum reſeruatione ab omnibus Regularium ſuperioribus obſeruandum.

Sanctiſs. D. N. qui iam pridem accurratè perpendit, & re ipſa comperit, quod reſeruatio facultatis abſoluendi Religioſos pœnitentes a peccatis quibuſdam grauioribus niſi ſuperiores admodum prudenter, ac moderatè illa vtantur, nonnullos infirmiores qui interdum Superiori ſuo conſcientiæ maculas detegere formidant, adducere poſſet in æterna damnationis periculum, & ſpiritualis remedij deſperationem.
1 *Ideo vt huic malo Sanctitas Sua opportunè proſpiceret, decreuit, † vt nemo ex Regularium ſuperioribus peccatorum abſolutiones ſibi reſeruet, exceptis ijs, quæ ſequuntur, aut omnibus, aut eorum aliquo, prout ſubditorum vtilitati expedire prudenter in Domino iudicauerint.* *C. gru. it iiiut. de pæni. & remiſſione.*

1 *Veneficia, Incantationes, Sortilegia.*
2 *Apoſtaſia a Religione, ſiue habitu dimiſſo ſiue retento, quãdo eo proueuerit vt extra ſepta Monaſterij ſeu Conuentus fiat egreſſio.*
3 *Nocturna & furtiua è monaſterio ſeu Conuentu egreſſio, etiam non animo apoſtatandi facta.*
4 *Proprietas contra votum paupertatis, quæ ſit peccatum mortale.*
5 *Iuramentum falſum in iudicio regulari, ſeu legitimo.*

6 *Pro-*

Prælatis non ſunt deputati vt extat Clem. VIII. declaratio vt infra in verbo Confeſſor.

ADDITIO. Quo ad primum caſum non eſt ignorandum ſub illis tribus ſuperſtitionum ſpeciebus expreſsè prolatis, & explicitis, comprehendi ceteras omnes ſpe-
3 *cies ex identitate, vel maioritate rationis: quia ſunt eiuſdem generis, nam quando agitur de ſalute animæ, & de euitando peccato, debet fieri extenſio etiam iuris pœnalis, Iaſ. qui alios citat, in Auth. Quas actiones, num. 25. C. de ſacroſ. eccleſ. & potius dicitur incluſio ſimilium peccatorum, quam extenſio, vt patet ex titulo Codicis, qui inſcribitur De maleſ. & mathemat. & ceter. ſimilibus. Eſt etiam ſciendum, quod*
4 *vt ea quæ attinent ad ſortilegia, inducant caſum reſeruatum in religioſis, neceſſe eſt vt ſint peccata mortalia, ex dictis per Caiet. in eius Summula, in verſ. Diuinatio, & in verbo incantatio.*

Circa ſecundum declara decretum Summi Pontificis intelligi debere in vero, & proprio apoſtata à religione, & ſic in religioſo illo qui expreſsè, vel tacitè profeſſus, deſerit religionem quam profeſſus eſt, ſine tranſitu ad aliam, cum animo non redeundi ad ſuã, de quo loquitur titulus de Apoſtatis. D. Thom. 2. 2. q. 12. art. 1. & ibi Caiet.
5 *Nauar. notab. in conſ. 1. de Apoſtat. Diſtat tamen in hoc, quando retrocedit à religione habitu dimiſſo, vel habitu retento, ſi quidem primo caſu incidit etiam in excommunicationem latæ ſententiæ, cap. 2. & ibi Doct. ne cler. vel monachi, in 6. in 2. caſu quando habitum retinuit, eſto quod animum reuertendi non habuerit, neque tranſeundi ad aliam religionem, licet peccet mortaliter & incidat in caſum reſeruatum, non tamen eſt excommunicatus, & quid ſi deferret habitum, ſed abſconſum, & coopertum, ita quod patenter non ſe exhibeat conſpectibus hominum in habitu monachali, an taliter deferens, dici poſſit habitum dimiſiſſe, & per conſequens ſit innodatus ſententia excommunicationis, iuxta text. in d. capit. 2. Vide Doctores, præſertim Imol. & Vitalin. in Clem. 2. ſuper gloſſa, in verbo, extrinſeci, de vita, & honeſt. clericor. Oldrad. optimè in conſil. 184. incip. Pater ſancte. num. 12. vſque in finem. Panorm. in cap. Deus qui, num. 4. de vita & honeſt. cler. Nauar. conſil. 14. num. 4. de regular. in nou.*

Secundò declara, Decretum hoc non habere locum in religioſo profeſſo qui inconſulto ſuperiore à ſua Religione recedit, vt aliam etiam laxiorem intret, quia tunc non diceretur apoſtata, nec eſſe excommunicatus, neque eſſet caſus reſeruatus Innoc. Communiter receptus, in cap. intelleximus, in fine, de ætate, & qualit. quia non deſerit religionem in genere, ſed in ſpecie Abb. in c. fin. num. 4. de apoſtat. & in cap. ſanè, num. 6. de regular. Caiet. egregiè ad D. Thom. 2. 2. quæſt. 12. Art. 1. Neque aduerſantur, quod ſi quis ab ordine mendicantium ad aliquam monachalem religionem (Cartuſienſium dumtaxat excepta) conuolet abſque debita licentia, ſit ipſo facto excommunicatus, per Extrauag. Martini IV. incip. Viam ambitioſæ ſub tit. de regul. inter Communes, nam id non eſt ratione apoſtaſiæ, ſed propter tranſitum, vt rectè aduertunt Caiet. loco prox. cit. & Nauar. in d. conſ. 1. de apoſt. & dixi, abſque debita licentia, quia aliàs non eſſet excommunicatus, licet ſit priuatus omni voce actiua, & paſſiua in omnibus vicibus Clem. 1. & ibi gloſ. in verbo officij, & Card. de reg. Et ad pleniorem intelligentiam quando deſerens religionem reputetur Apoſtata, & quando non, vide quæ ſcribit nouiſſimè Menoch. de arb. iud. Cent. 6. Caſu 546. a num. 28. vſque ad 46. in quo loco etiam reperies aliquas iuſtas cauſas per eum recollectas, numero 40. propter quas Regularis profeſſus poſſet habitum dimittere animo, tamen non deſerendi religionem nec habitum ipſum.

Quo ad tertium quando religioſus vagatur extra monaſterium, vel ſe celat, ne inueniri poſſit, tunc dicitur vagus, & fugitiuus. Pan. & alij, in c. fin. de regular. per text. in l. quis ſit fugitiuus, ff. de ædilit. edicto. Delatio autem habitus, vel ne, intereſt tãtum quo ad excommunicationis euitationem, Oldrad. conſ. 201. & neutro modo apoſtaſiã incurrit, quoties numquam habuerit animum recedendi à religione, nihil verò refert quo minus incidat in caſum reſeruatum ſub hoc Decreto.

6 *Circa quartũ † quando monachus dicatur habere proprium, declaratur per Doct. in c. cum ad monaſterium, vbi huius materiæ ſedes iacet, de ſtatu monach. quibus adde text. in c. exiit, §. porro de verb. ſignif. in 6. D. Thom. 2. 2. q. 186. Art. 3. D. Ant. in 3. par. ſuæ Sum. tit. 16. c. 1. §. 11. Conc. Trid. ſeſ. 25. de regul. c. 1. & 2. Silueſtr. in verſ. Religioſ. 6. nu. 7. Nau. plenè & luculenter in cap. non dicatis, nu. 17. & infra 12. q. 1. & in conſ. 75. de regul. in antiq. quod eſt tertium in nou. ſub tit. de ſtatu monach. collocatum, ex quorum dictis facilè liquebit quando religioſus peccaret peccatum proprietatis contra votum paupertatis, ad hoc vt ſit caſus reſeruatus in hoc Decreto contentus; & An monialis poſſit ſine peccato mortali lucrum laborum ſuorum ſibi appropriare, & de eo viuere tangunt Anton. Franc. in addit. ad Panor. in fine & Felin. num. 26. in cap. cum M. Ferrarienſis. de Conſtitut. quod per Sacri Conc. Trid. Congregationem indiſtinctè definitium eſt, vt quidquid fuerit moniali a parentibus donatum, relictum, vel eius labore, & artificio quæſitum, omne aſſignari debere in manu Abbatiſſæ, quæ ex eo primum prouidere debet neceſſitatibus illius monialis cuius cauſa illud eſt quæſitum ſeu donatum, & reliquum in communem Monaſterij vſum eſſe conferendum, & quod quando moniales victui, & vitæ ſuæ aliter conſulere non poſſent, niſi ſuſtentẽtur artificio operum quæ manibus elaborarentur, hoc non prohiberi, modo debita illarum clauſura, & honeſtas ſeruetur, prout illarum inſtituta & Sac. Trid. Conc. decreta poſtulant, reſponſum eſt Epiſcopo Cathaniæ.*

Ad hoc autem vt licentia prælati excuſet Regulares à peccato proprietatis, & qualis licentia ſit ſufficiens, vel neceſſaria, reperies in prælleg. Doctoribus, quibus viſum eſt addere ſequentia, & Primum, quod ſi ſuperior conceſſerit monacho vſum ſeu detentionem alicuius rei, poteſt hanc licentiam ſemper ad libitum reuocare, adeo quod ſi ipſe Religioſus negaret reddere ſuperiori ſemel conceſſum, vel non eſſet animo parato ad reſignandum ipſi ſuperiori quotieſcumque voluerit, eſſet in peccato mortali, & eſſet caſus reſeruatus; Quod amplio, vt non poſſit monachus etiam ante monachatum conuenire, vt liceat ſibi habere vſumfructum rerum ſuarum, ita, vt in futurum poſſit detinere inuito Abbate, Panor. in conſ. 88. par. 1. num. 3. ratione vt ibi per eum. Limito in licentia perpetua quæ valeret cũ confirmatione & aſſenſu Sedis Apoſtolicæ. Idem Panor. in cap. niſi eſſent, circa finem, de prab. Ad quæ faciunt dicta per Nau. conſ. 20. de Regul. in antiquis.

Secundum, quod ſi Regularis dono aliqua acciperet, vel à conſeruatorio bonorum caperet veſtes, calceos, & ſimilia, ſine licentia ſuperioris, licet fecerit contra votum, & regulam, nec tamen eſſet proprietarius, ſi ea detineret tamquam dependentia a voluntate prælati in loco patenti.

Sequuntur declarationes Sacræ Congregationis.

QVæritur primò, An ex diſpenſatione inferiorum Summo Pontifice, liceat Regularibus poſſidere, vel tenere agros, annuos redditus, aliaq. bona immobilia, videlicet, & mobilia ſuperflua, non obſtante decreto Concilij ſeſſ. 25. de Regular. cap. 2.

2 An

2 An propter talem diſpenſationem, ſeu ſcientiam ſuperiorum, poſſidẽtes, vel tenentes immobilia, vel mobilia ſuperflua, à culpa, vel à pœna excuſentur?

3 An ſuperioribus aſſeuerantibus huiuſmodi licentias poſſe concedere, fides adhibenda ſit.

4 An ſuperiorum arbitrio, & præfinitioni ſtare debeant Regulares quo ad mobilium ſuperfluitatem, & conuenientiam?

5 An ſuperiore quantumuis requiſitio, neceſſaria ſuis Regularibus negante, vel ſubtrahente, liceat ipſis clàm, vel inuito eo illa ſibi comparare, ſeu retinere.

6 Et quatenus liceat, an itidem liceat, cum neceſſaria ideo negantur, vel ſubtrahuntur, quia Monaſterij facultates non ſuppetunt?

7 An dicti ſuperiores Regulares dictum capit. 2. declarare, & interpretari poſſint?

Ad primum Congregatio Concili reſpondit non licere.

Ad 2. non excuſari neque à culpa, neque à pœna ipſo facto incurrenda.

Ad 3. Minimè adhibendam.

Ad 4. Niſi de exceſſu arbitrij conſtiterit, vtique ſtare debere, habita videlicet ratione perſonę, officij, & Regulę, ſtatuſq. paupertatis, quam profeſſi ſunt, & ceterarum itidem qualitatum.

Ad 5. Non licere.

Ad 6. Licere ſi præciſa neceſſitas ſit ad indiuidui ſuſtentationem, ceterum communem penuriam ab omnibus percipiendam, vſque adeo, vt ſi quid priuatim alicui delatum, vel ab ipſo partum fuerit, id omne ad ſuperiorem recte deferri oporteat, qui ex eo primum ſuccurrat eius neceſſitati, cuius intuitu illud obuenerit, ſi peculiari aliqua neceſſitate vltrà communem prematur, reliquum Conuentui incorporetur, & in communem cedat vtilitatem.

Ad 7. Non poſſe.

Hier. Card. Matthæius.

Locus Sigilli.

In Aliquibus Monaſterijs monialium reperiuntur nonnullæ moniales, quæ cenſus, & annuos quoſdam redditus & prouentus, ſeu fructus percipiunt ſub diuerſis contractuum ſpeciebus. Nam

Aliquæ in ipſarum perſona emerunt certos redditus à perſonis laicis.

Aliquæ ab alijs monialibus.

Aliquæ ab ipſis Monaſterijs.

Aliæ verò dederunt pecuniam monaſterio, vt ex earum pecunijs fieret emptio nomine monaſterij ad rationem ſeptem, vel octo pro centenario, & Abbatiſſæ dabãt dictis monialibus illos redditus, quos ex dictis emptionibus exigebant ſingulis annis.

Aliquæ Monaſterijs, ſeu eorum ſuperioribus certas pecuniarum Summas manualiter pro monaſterij indigentijs dederunt, pacto adiecto, vel etiam tacita conuentione adhibita, vt monaſterium, ſeu Abbatiſſa certos redditus ad rationem tot pro centenario earum vita durante concedat.

Quæritur, An in huiuſmodi caſibus liceat Monialibus dictos redditus, fructus, & prouentus percipere abſque incurſu proprietatis, vel potius tanquam proprietariæ incurrant pœnas per Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 2. de Regularibus,

laribus, proprietarijs inflictas, etiam ſi de licentia Abbatiſſæ, & ad Abbatiſſæ nutum, vel Conuentus, ſeu Monaſterij nomine percipiant.

Congregatio Concilij cenſuit, in nullo ſupradictorum caſuum licere Monialibus dictos fructus, ſeu redditus percipere, & ſi perciperit incidere in pœnas propoſitas decreto d.capit.2.ſeſſ.25.de regul.neque ab huiuſmodi pœnis excuſari ob licentiam Abbatiſſæ, quæ etiam dicti Concilij decreto in ſupradictis caſibus concedere quidem prohibetur, ſed debet pro ſuo munere ex Monaſterij redditibus, vel eleemoſynis, Monialium neceſſitatibus in dies ſubuenire.

Hier.Card.Matthæius.

Locus Sigilli.

Quomodo poſſit monachus habere ius teſtandi, vide Conar. in capit.2.nu. 10.de teſtam.itē qualiter in hoc circa aliquid ſe gerere poſſit abſque nota proprietatis nec faciēdo contra votum paupertatis, vide Nauar.in d.c. non dicatis, ſub nu.22.& in Man.cap.27.nu.270.quod tamquam quotidianum eſt notatu dignum.

Poſtremo aduertant Regulares propter ſanctam obſeruantiam voti paupertatis id quod Card.Zab.in conſ.17.num.5. aſſerit, nempè, religioſum nec habere dominium pannorum quos in dorſo defert, ita vt dicere nequeat hæc veſtis eſt mea, ad inſtar ſerui, l.id veſtimentum, ff.de pecul. Itē quod poſt profeſſionem non habent neque velle, neque nolle, cap.fin.de teſtam.in 6. & cap. fin.de ſepult.eod.lib.quæ monitio dirigatur ad illos in quibus (quod abſit) hæc ſancta obſeruantia non vigeret, informantes conſcientias ſuas largas ex proprio ſenſu, & qualiter regularis poſſet reſtituere Ordini ſuo damna quæ per peccatum proprietatis intulit, recurrat ad modos deſcriptos per Nau.in tract. de reddit.eccleſ.monit.10.q.2.

Quo ad quintum. Ex eius verbis infertur ſecùs eſſe in iuramento falſo a religioſo facto extra iudicium, vt non ſit caſus reſeruatus, ſed ſolū quando iuridicè
7 interrogatus falſum deponeret in iudicio † regulari, ſ.coram iudice vel prælato eiuſdem ordinis, & religionis, vel legitimo, ſcilicet; quoties examinaretur a Nuncio, Epiſcopo, ſeu quolibet alio delegato, hocq. locum habet ſiue fuerit examinatus tamquam principalis, ſiue tamquam teſtis, atque etiam ſiue falſum aſſeruerit.

8 Quo ad ſeptimum Quamuis ad eſſe falſificationis, † vt ſit punibilis, tria debeāt cōcurrere, de quibus p Silueſt. & alios Sūmiſtas, in verbo, Falſarius, tamē ad incurrendum caſum reſeruatum, ſufficit ſcilicet quod ſit mutatio veritatis, & quod fiat cum dolo.i.animo inferendi damnum, licet non ſequatur iactura.

Vide Nauar. in Man. c.17.ſub num. 2.

6 Circa octauum ad determinandam quantitatem † quæ ſatis ſit ad effectum conſtituendi culpam mortalem in aliquo furto, licet etiam nō deſint qui aſſerant quantitatē furti quæ verè inducat mortale crimen, debere penſari ad arbitriū boni, & diſcreti viri, iuxta propoſitas qualitates in cōtingenti ſpecie, tamē ī expoſitione huius decreti, Pater Marius Andria definiuit, nēpe furtū mortale eſſe, quotieſcūque quātitas rei ſubreptę pertingeret ad ſummā duorū Iuliorū, ſeu

Carole-

Digitized by Google

carolenorũ ſumens regulã in attendendo valorem, ſeu æſtimationẽ mercedis diurnæ cuiuſque operarij circa victum vnius diei in homine, qui hodie cõmuniter conſiderari poteſt ad quantitatẽ duorũ argenteorum vel trium, ad ſummum, & non ſoluere mercedem operario pauperi, eſſet ei notabile damnum inferre, eo quod eſſet auferre victum quotidianum, cum ex illo denario diurno victum ſuſtentet. Deuteron. c. 24. & ſic peccatum mortale induceretur: qui enim negat victum, interficit, l. necare, ff. de lib. agnoſc. Nec obſtat ordinaria illa obiectio, quæ in hac materia fieri ſolet, ſ. valorem duorum argenteorum videri potius modicam quantitatem, quam notabilem, idq. probatur: quia Iuriſconſultus in l. oleum, §. fin. iuncta l. ſeq. ff. de dolo, declarauit modicam quantitatem illam eſſe, quæ non excedit ſummam duorum aureorum & quod de modicis non ſit curandum, eſt text in l. ſcio, ff. de reſtit. in integ. & abſurdum videri quod anima condemnetur pęnis inferni pro re tã modica, ſcilicet duorum Carolenorum; nam reſpondeo, prædicta procedere in foro exteriori, ſcilicet quod pro modica ſumma à iurę Ciuili quis nõ puniatur, eo quod deneget actionem doli, & non per hoc ſequitur id licitum eſſe in foro interiori, in quo attenditur lex naturalis, ne quis locupleretur cum aliena iactura, l. nam hoc natura, ff. de condict. indeb. cum diuerſum ſit ius exterius a foro conſcientiæ, vt latè habetur per Panor. in c. quia plerique, de immunit. eccleſ. Nau. in c. nouit. notab. 6. n. 79. de iudic. & inſuper quemadmodũ abſurdum eſſet condemnare animam pro valore duorum argenteorũ, ita etiam dici poſſet pro maiori ſumma, cũ anima ſi cunctis rebus pretioſior, l. ſancimus, C. de Epiſc. & cler. & datur progreſſus in infinitũ, adeo quod oppoſitio de abſurdo euitãdo non vrget.

An aũt hæc Concluſio procedat non ſolũ quando religioſus prędictã quantitatẽ caperet vnica vice, ſed et ſeparatim, & pluribus vicib. adeo, quod omnia illa exigua, & parua furta ſimul coniuncta conflarent, ſeu efficerẽt quãtitatem notabilem duorum argenteorum? Reſpondeo quod quamuis opinio Cõmuniter recepta ſe habeat in affirmatiuam partem. ſ. quod eo ipſo, vt primum peruentum fuerit ad illam ſummam peccatum mortale committatur ratione detentionis cũ obligatione reſtituendi ſicuti poſt alios exprimit Couar. lib. 1. variar. reſol. c. 3. ſub nu. 12. Nauar. in Man. c. 17. n. 139. quam etiam ſectatus fuit prædictus P. Marius Andria, non habita diſtinctione, an interuenerit animus perue niendi ad illam ſummam, an non, reperi nuper eundem Nauar. in ſolemni conſ. 75. de regular. in antiq. n. 27. & conſ. 3. de ſtatu monach. in nouis, nõ negãtem hãc opinionem eſſe probabilem, & Communem, & aſſerentẽ Cõtrariam veriorẽ eſſe, dummodo ipſe religioſus nõ intenderit expreſsè, vel virtualiter, in aliquarũ illarũ viriũm nocere in pluri quam tunc furabatur, & ad hunc animũ præſumendũ multum facere in capiendis illis minutis habuerit memoriã prioris furti, vel poſterioris faciendi, ſubdens quod talis animus fuiſſe præſumitur in foro hominis, non autẽ in foro Dei, quod ſola nititur veritate c. multi, 2. q. 1.

Eſſet etiã furtum mortale, & caſus reſeruatus, cum obligatione reſtituendi in religioſo qui furriperet rẽ ſacrã, licet pretio numario nõ æſtimetur, vt ſunt reliquiæ, & huiuſmodi. Et idem ſi furriperet aliqua reſcripta ſeu aliud, q eſſet æſtimabile ſingulari pretio, & intereſſe affectionis, qa res tãti valet, quãti ab eo æſtimatur q hẽt rem, l. vnica, C. de ſen. q̃ pro eo, q intereſt proferunt, ſi verò religioſus clã furriperet, & conſumeret res comeſtibiles ex locis publicis, nẽpe ex officinis conſuetus, quæ ſunt expoſitæ periculo pbabili, poſſet excuſari, vt nõ ſit caſus reſeruatus, tamẽ cauendũ eſt. Domin. Bannes in D. Thom. 2. 2. quæſt. 66. Art. 6.

N 3 Dice-

Digitized by Google

Diceretur etiam religioſus furtum committere:& eſſet caſus reſeruatus,quoties ex pecunia quam accepit a ſuo ſuperiore pro viatico,id quod ſupereſſet nõ reſtitueret ipſi ſuperiori, ſine cuius licentia non poteſt, de eo quod ſuperfuit, diſponere vltra ſummam duorum Iuliorum,etiam ſi conſumeret in faciendo eleemoſynam, & licet Religioſus in itinere poſſit facere eleemoſynam vt ingnit gl.in Clem.2 de vita & honeſt.cleric. illud intelligẽdum eſt cum tacita licentia ſuperioris,Diu.Thom.2.2.quęſt.32.Art.8.vel quod poſſit erogare conſtitutis in extrema neceſſitate,Card.in d.Clem.2.verſ.ſed & tales q.4. & ratio per Nauar.aſſignatur in d.c.non dicatis,nu. 28.

10 Circa nonum ſciendum per lapſum carnis †cõprehendi omnes ſpecies peccati carnalis,de quibus per D.Th.2.2.q.154.per plures articulos, adeo, vt peccatũ propriè mollitiei, ſeu voluntariæ pollutionis, etiam ſine vlla cõmixtione tertiæ perſonæ,opere conſumatũ, ſit caſus reſeruatus, & quando per Capitulũ Generale,ſeu Prouinciale,iuxta poteſtatem à Summo Pontifice ſibi traditã,ad præſentem nonũ caſum ſuperadderentur hęc verba:videlicet,(& quidquid eſt contra votum Caſtitatis quod in actum externum prodeat) tunc ſi ſolum interceſſerint prouocatio,ſeu ſolicitatio ad turpia,oſcula,tactus,ſeu amplexus impudici,ſiue in propria,ſiue in aliena perſona,eſſent etiam caſus reſeruati,aliàs nõ.

11 Quo ad decimum.Ad cognoſcendum† quãdo dicatur percuſſio grauis, ſeu enormis,medioeris,vel leuis,& cuius arbitrio hoc relinquatur præter Doct. in c.peruenit,& in c.cum illorum,de ſent.excom.vide Nauar.in Man.c.27.n.91. & ſeq. & infrà,in verſic. excommunicatorum abſolutio. Amplia in religioſo qui verberaret etiam Nouitium primi diei,vt ſit excommunicatus,c.religioſo,§.1. de ſent.exc.lib.6. & ſit etiam caſus reſeruatus; limita in percuſſione graui, quæ per regularem facta fuiſſet in termino iuſtæ defenſionis,ſeruato moderamine inculpatæ tutelę,quod quale debeat eſſe,& quãdo,in defenſione ad fuiſſe dicendum ſit,vide Conſtit.Regni,incip.Pacis cultum.Aretin.in tract.de malefic.in verſic. & dictus Vitius ſe defendendo,Silueſt. in verbo, Bellum 2. Nauar.in Man.Confeſſ.c.15.n.3.& in quibus conſiſtere debeat Boer.deciſ.168.n.4.& infrà,Maſcard.de probat.Concl.1126.a nu.29.vſque in finem,& quando quis dicatur exceſſiſſe limites defenſionis Menoch.de arbitr.iud.libro 2. Cent.3. Caſu 277. & quando non imputetur exceſſus, vt eo non obſtante dici poſſit fuiſſe ſeruatum hoc moderamen,gloſ.in c.ſignificaſti verbo,moderamine, de homicid Folle.in pract.crimin.rubr.recipiantur defenſiones,n.16. & in fragment.par.num.57.& 58.Denique de hac defenſione latè habetur per Anchar. in capit.dilecto,de ſent.excommun.lib.6.

Circa vndecimum & vltimũ.Quibus rationibus prohibeatur literas alienas quæ clauſæ ſunt,aperiri,& vide per Nau.in c.Sacerdos,n.10.& ſeq. de pœnit. diſt.6 quem refert Menoch.de arbitr.iud.Caſu 311.nu.12.Cent.4.& de pœna aperientis literas alijs deſtinatas,præter Bar.in l.Titio,ff. ad municip.& Iaſon in l.non dubium, n.53.C.de legibus, vide Abb. Felin.& alios,in c.cum olim, el 2 de off.deleg.quibus ad materiam adde Silueſt.& alios Summiſtas,in verbo,falſarius.D.Antonin.parte 2.tit.1.c.22.§.5.in fine Nau.in Man.c.18.n.53.
12 & latè Menoch.de arbitr.iud.Cent.6.Caſu 538.†Vt autẽ religioſi propter impedimentũ,retardationem,& apertionem literarum incurrant caſũ reſeruatũ, neceſſe eſt quod manifeſte ſit peccatũ mortale,eſſet enim tale,ſi eo animo aperiantur, vt nocumentum notabile proximo inferatur. Secũdò ſi illud eueniret etiã ſine tali intentione.Tertiò eas proditoriè ſcribentis aduerſario oſtendẽdo.

Non eſſet mortale in manifeſto inimico mittẽtis, vel illius cui mittuntur iuſtè timente per illas aliquod dãnum ſibi parari, vel dubitante, ne aliquid in illis contra eum tractetur. Secundò, in reſerante ac illas bono fine impediente, ſ. ad præcauendũ aliquod malũ iniuſtum alteri per illas probabiliter illaturum. Tertiò, qñ Cõiter tangerent ipſum, & tertium, ei illas manifeſtando. Quartò, non eſſet etiam mortale aperire literas, quæ non ſunt alicuius momenti, neque continerent materiam grauem, ſed leuem; an autẽ ſit res leuis vel grauis, facilè dignoſci poteſt, & rem grauem efficere poſſet illa perturbatio qua pars afficeretur dum id contra eius voluntatẽ fieret, vt tenuit præd. P. Marius Andria in explicatione huius caſus; ſecùs ſi id fieret ex conſenſu præſumpto mittẽtis, vel bona fide ſpem ponendo in ratihabitione eius qui mittuntur. Quintò, vt non incidat in caſum reſeruatũ religioſus malitioſè frangens ſolum illam chartulam, cum qua literæ clauduntur, vel ſigillum auferens, non tamen illas legens, quia literæ non dicuntur apertę ſi ſola ligatura ſit deſſoluta, niſi etiam fuerint lectæ cũ ſimus in pęnalibus in quibus debet fieri ſtricta interpretatio, Bar. in l. ſi quis in graui, §. ſi quis tabulas, ff. de Senatuſc. Syllan. Felin. in d. c. cũ olim. Denique ceteris omiſſis qui per Summiſtas ſupplentur, non eſſet mortale in perſona legitimam ad id faciendum poteſtatem habente, vt in pręlato ſeu præfecto ipſorum Regularium cui publica lege id licet, & tunc iure ſuo vtatur c. non dicatis, 12. q. 1. Nauar. in d. c. ſacerdos, n. 19. Summiſtæ loco cit. Hinc eſt, quod de laudabili, & Cõi Religioſorum obſeruantia, miſſio, & acceptio literarũ ipſis prohibetur, ſine ſuperioris licentia, quod vltimũ limitatur non procedere in literis neceſſarijs, & vtilibus monaſterio, quas iuridicè poſſunt ipſi Regulares ſine ſuperioris voluntate dare, vel accipere, quales eſſent illæ quibus Regularis denunciaret delicta ipſius ſuperioris arg. text. in c. ex parte, de accuſ. vel literas a Papa impetratas ſuper hoc acciperet Inn. Cõiter receptus, in c. cum I. & A. ſub n. 4. de ſent. & re iud. Nauar in d. c. nõ dicatis, in 4. notab. in fine, & in conſ. 33. nu. 4. de ſent excom. in antiq. Qualiter vero puniatur clericus literas alijs directas apetiens, & aduerſarijs oſtendens, adde Diaz. in Pract Crim. Can c. 103.

Dantur tamen aliqui caſus, in quibus Regularis habens caſum reſeruatum, poteſt abſolui ab alio, quam à ſuo Superiore, indirectè verò, & cum obligatione, vt quam primum cõmodè poterit pręſentet ſe Superiori a quo directè abſoluatur; prout clarè, & ad rem declarat hanc materiam Henricus Henriquez in Sum. lib. 3. de pœn. c. 15. illud idem aſſeren: eod. c. num. 3. in ſuperiore monaſterij, vt poſſit abſolui ab inferiori cum prædicto onere ſe præſentandi

Quę breuiter annotaſſe ſufficiant, quo ad caſus reſeruatos tãgentes perſonas
13 religioſorum. † Quantum vero ad ipſos Confeſſarios tam Regulares quã ſeculares priuilegiatos circa abſolutionem à reſeruatis, ſciẽdum eſt, eorum facultatem fuiſſe reuocatam, & moderatam per vniuerſam Italiam tantũ, vt ſequitur.

Declaratio Decreti, quo prohibetur abſolutio à caſibus reſeruatis.

EDitum fuit aliàs à Sacra Congregatione S.R.E. Cardinalium, negotijs, & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſita, Decretum ſuper abſolutione à caſibus reſeruatis eius qui ſequitur, tenoris.

Sacra Congregatio S.R E. Cardinalium, negotijs, & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſita, iuſtis, & grauibus cauſis id exigentibus, ac de San-

Sanctiſſimi D.N.Clemētis Papæ VIII. ſpeciali mandato, viuæ vocis oraculo deſuper habito, Sacerdotibus omnibus tam Secularibus quam Regularibus per vniuerſam Italiam extra Vrbem degentibus ad confeſſiones audiendas approbatis, quorumuis Ordinum etiam Mendicantium, Militarum, aut Congregationum, etiam Societatis Ieſu, & generaliter quarumcumque aliarum, quouis nomine nuncupentur. iubet, & præcipit ne quis eorum ſub prætextu priuilegiorum, indultorum, aut facultatum generaliter, vel ſpecificè ſcripto, aut viua vocis oraculo, vel per communicationem à Sede Apoſtolica, vel eius authoritate eorum Ordinibus, Congregationibus Collegijs, vel Societatibus, aut Archiconfraternitatibus ſæcularium aut ſingularibus perſonis, ſeu aliàs quomodocūque ſub quibuſuis tenoribus. formis. & Clauſulis, etiam derogatoriarum derogatorijs, ad cuiuſuis etiam Imperatoris. Regum aut aliorum Principum inſtantiam conceſſarum, ſeu confirmatarum, alicui cuiuſuis ſtatus, gradus, & conditionis, aut dignitatis. tam eccleſiaſtica quam ſecularis, etiam Regia, vel Imperialis, ab vllo ex caſibus clarè, vel dubiè in Bulla die Cœnæ Domini legi ſolita, contentis, vel aliàs quomodocumque Sedi Apoſtolicæ reſeruatis. aut in futurum & per Sanctitatem ſuam, eiuſq. ſucceſſores pro tempore in eadem Bulla, vel aliter reſeruandis nec etiam a Caſibus quos Ordinarij locorum hactenus reſeruarunt. vel in poſterum ſibi reſeruabunt, nullo caſu etiam neceſſitatis vel impedimenti. niſi in mortis articulo ſeu cum noua, vel ſpeciali Sanctitatis ſuæ, aut ſucceſſorum ſuorum vel ordinariorum quoad caſus ab ipſis tantum reſeruatos. reſpectiuè, impetrata in ſcriptis licentia, Ordinarijs locorum exhibenda absolutionis beneficium de cætero impendere audeat. vel præſumat, ſed cum opus fuerit, pœnitentes ad ſuperiores legitimoſq. Iudices ſuos accedere conſulant; ſub pœna contrafacientibus tam Regularibus, quam Secularibus excommunicationis. priuationis officiorum. & dignitatum, aut beneficiorum, inhabilitatis item audiendi confeſſiones, & quæcumque officia, prælaturas, beneficia, in poſterum obtinenda. ipſo facto, abſque vlla alia declaratione incurrenda; ſuper quibus à nemine niſi à Romano Pontifice habilitatio, diſpenſatio. aut abſolutio, præter quam in mortis articulo, poſſit impartiri; Sanctitas enim ſua (quatenus opus ſit) facultates, & conceſſiones ipſas in hac parte vis caſſas, & irritas haberi de cætero voluit & vult, non obſtantibus quibuſcumque.

Præterea nouerint pœnitentes. abſolutionem, ſi quam obtinebunt contra huiuſmodi prohibitionem eſſe nullum, nulliuſq roboris, vel momenti.

Et ne locorum Ordinarij quibus ius hoc reſeruādorum caſuum competit, plurium, quam opus ſit, reſeruatione, ſubditis, aut confeſſarijs in animarum ſalute procuranda cooperatoribus, ſint oneroſi, monentur omnes, vt paucos, eoſq. tantum, quos ad Chriſtianam diſciplinam retinendam, animarumq. ſibi creditarum ſalutem, pro cuiuſuis Diœceſis ſtatu. & qualitate neceſſario reſeruandos eſſe iudicauerint, reſeruent. In quorum fidem, &c. Romæ die 9 menſis Ianuarij Anni 1601.

CVm autem dubia quędam ac difficultates circa eiuſdē Decreti interpretationem, atque obſeruationem emerſiſſent, eadem Congregatio, ne vllus deinceps obſcuritati, ſcrupulo, ambiguitatiue locus relinquatur, & vt clarius appareat, in quibus caſibus vigore eiuſdē Decreti reſeruatis, intelligatur prohibita abſolutio, ſpeciali mandato eiuſdem S. D. N.Clementis Papæ VIII. ſimiliter viuę vocis oraculo ſuper ea habito, ipſum Decretū ita moderauit, ac declarat, videlicet ſub eiuſdē prohibitione illos tantum in poſterum cōprehendi caſus, qui in Bulla die Cœnæ Dñi legi cōſueta cōtinētur. Ac prçterea violationis

immuni-

Digitized by Google

immunitatis eccleſiaſticę in terminis Cõſtitutionis felic.rec.Greg.XIV.quę in
cipit:Cũ aliàs nonnulli. Violationis clauſuræ monialium ad malũ finem. Pro-
uocantiũ & pugnantium in duello,iuxta Decretum Sacri Cõcilij Tridentini,
& Conſtitutionẽ fel.rec.Gregorij Papæ XIV.incipientẽ,Ad tollendũ. Inijciẽ-
tium violentas manus in clericos iuxta Canonẽ,Si quis ſuadente,&c. 17.q 4.
ac iuris diſpoſitionem.Simoniæ realis ſcienter contractæ,atque etiã confiden-
tiæ beneficialis. Itẽ omnes caſus,quos Ordinarij locorũ ſibi reſeruarunt, vel in
poſterũ reſeruabũt. In quibus omnibus iam enumeratis caſibus, dumtaxat, &
ſublata etiã pœna inhabilitatis audiendi confeſſiones eadem Sacra Cõgrega-
tio vult,& mãdat, dictum Decretũ in ſua firmitate,& priſtino robore perma-
nere,Ac pręterea declarat,eos quidem ſacerdotes tam Seculares,quã Regula-
res,qui aliqui ex priuilegijs,indultis,& facultatibus in ſupradicto Decreto ex-
preſſis ſuffulti fuerint,poſſe iuxta eorũ priuilegia,indulta,& facultates,vſu an-
te idem Decretũ,receptas,& quæ ſub alijs reuocationibus non comprehẽdun-
tur, tantũ, & non aliàs abſoluere à caſibus in præſenti declaratione non com-
prehẽſis:alijs verò ſacerdotib.huiuſmodi priuilegia nõ habẽtibus,nihil de no-
14 uo cõcedi† Sed ne Locorũ Ordinarij,ad quos caſuum reſeruatio ſpectat,ea in
re modũ excedant,eadẽ Sacra Cõgregatio illos rurſus magnopere admonen-
dos cenſet,vt non paſſim ſed cũ id videbitur Cõmuni bono expedire,atrocio-
rum tantũ,& grauiorum criminum abſolutionẽ ſibi reſeruent,quorũ reſerua-
tio ad Chriſtianã diſciplinam retinendam conferat in ędificationem,non au-
tem in deſtuctionẽ cedat: ne alioquin Sacramenti Pœnitentię Miniſtrorũ co-
arctata poteſtate,Sãctæ Matris Eccleſiæ piæ menti Cõtrarius effectus ſubſequa
tur. Prohibet etiã, ne ſibi ſuperfluè reſeruent caſus in Bulla die Cœnæ Domini
legi conſueta,& contentos, neque alios Sedi Apoſtolicæ ſpecialiter reſeruatos.
Facultatẽ verò,& licentiã abſoluendi à caſibus reſeruatis, quã in ſcriptis tantũ
concedi permittebatur etiam ſola viua voce concedi poſſe declarat. Ceterũ,ne
quis ſacerdotum Secularium, aut Regularium, ſub prætextu,& per primo di-
ctum Decretum , non fuerit ſufficienter eorũ ſpecialibus priuilegijs derogatũ,
eidẽ Decreto ſic,vt præfertur declarato,contrauenire audeat,Sãctitas ſua Cõ-
ſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis omnibus,in fauorem quorumcũ-
que Ordinum ſeu Inſtitutorum Regularium,aut Sacerdotũ,tam Secularium,
quam Regulariũ editis,necnon eorundem Ordinum,ſeu Inſtitutorũ,ac etiam
Eccleſ. & Monaſteriorum , & aliorum Secularium, ſeu Regularium locorum
quorumcumque etiã iuramento,cõfirmatione Apoſtolica,vel quauis firmita-
te alia roboratis ſtatutis,& cõſuetudinibus,priuilegijs quoque,indultis,& lite-
ris Apoſtolicis,etiã Mari magno,ſeu Bulla aurea,aut aliàs nuncupatis, eiſdem
Ordinibus,ſeu Inſtitutis,ac etiã Eccleſijs,& Monaſterijs,& Secularib.ſeu Re-
gularib. locis,aut perſonis,ſub quibuſcumque tenoribus,& formis, ac cũ qui-
buſuis ẽt derogatoriarũ derogatorijs,alijſq.efficacioribus,& inſolitis clauſulis,
necnon irritantibus,& alijs Decretis etiã Motu proprio,& ex certa ſcientia,ac
de Apoſtolicę poteſtatis plenitudine,aut aliàs quomodolibet etiã per viam cõ-
municationis,ſeu extenſionis cõceſſis,ac etiã iteratis vicibus approbatis,& in-
nouatis,etiam ſi pro illorũ ſufficienti derogatione de illis,eorumq. totis teno-
ribus,& formis,ſpecialis,ſpecifica,expreſſa,& ĩdiuidua,ac de verbo ad verbũ,
non autẽ per Clauſulas generales idẽ importantes,mentio, ſeu quæuis alia ex-
preſſio habẽda,aut alia exquiſita forma ſeruãda eſſet,tenores huiuſmodi, ac ſi
de verbo ad verbũ,nihil penitus omiſſo,& forma in illis tradita obſeruata,in-

ferri

ſerti forent, præſentibus pro expreſſis habens, quo ad ea, quæ præſentibus aduerſantur, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogat, Contrarijs quibuſcumque nõ obſtantibus. Romæ die 26. Nouembris 1602.

Alex. Card. Florent. Epiſc. Praneſt. nus.

Hier. Agucchius Secret.

SEquuntur literæ Sacræ Congregationis ad Dominum Cardinalem, & Archiepiſcopum Neap. Illuſtriſſime, & Reuerendiſſime Domine. Accipiet Illuſtriſſima Amplitudo veſtra vna cum hiſce literis exemplum Declarationis, quam Sacra Congregatio S.R.E. Cardinalium, negotijs & cõſultationibus Epiſcoporũ, & Regularium præpoſita, de expreſſo Sanctiſſimi Domini noſtri mandato nuper edidit ſuper Decreto de prohibita à ſolutione ab caſibus reſeruatis, die 9. Ianuarij 1601. promulgato, quod in ſuis Diœceſibus Oſtiẽſi, & Neapolitana publicandum, ac ſtudioſè obſeruandum diligenter curabit. Cum autem locorum Ordinarij magna ex parte indicem, ſeu notam ſingulorum caſuum a ſe reſeruatorũ huc miſerint, compertum eſt in hoc genere variè quid à varijs admiſſum fuiſſe, quod aliqua emendatione indigeret, quoſdam nimirum quædam reſeruaſſe, quę iam Apoſtolica Sedes ſibi reſeruarat; alios alia, quæ minimè expediebat, nonnullos verò in ea re modum exceſſiſſe, vt nullum ferè ſupereſſet peccatum, quod nõ ſibi vendicaret indifferens illa ſeruandi ratio, quæ (vt neceſſe erat) res pleraſque leuis momẽti, & alioquin Conc. Triden. aliorumq. Sacrorum Canonum ſententiæ parum congruentes, complectebatur; Verum quia nõdum ſatis hic explorata erat cuiuſque loci conditio, ac neceſſitas non potuit vnicuique reſeruationum huiuſmodi ſigillatim modus ac temperamentum, quod res poſcebat, adhiberi. Nec ſane, debuit vna eademq. regula omnibus eccleſijs præſcribi, quandoquidem alia alibi magis conuenire certum eſt, & fieri vix poteſt, vt omnia omnibus in locis æquè probentur, & proſint. Quæ cum ita ſint, viſum eſt eidem Sacræ Congregationi, præter illam declarationẽ, priuatas quoque literas ad ſingulos Ordinarios mittere quibus moneantur, vt ſimul ac eas acceperint, omnes caſus ſibi iã olim reſeruatos, adhibitis aliquibus pietate, & doctrina præſtantibus viris, de integro diſcutiant, diligẽterq. examinent, & ad ipſius Decreti iam declarati normam accommodent, eorũ multitudinem ſic reſecantes, vt ad quam pauciſſimos, eoſq. maximè neceſſarios redigantur ijdem caſus, vnde ſalutaris ille ſequatur effectus, cuius cauſa hæc reſeruandi attrociores quoſdam caſus Epiſcopis in ſua cuique Diœceſi tributa eſt authoritas

Præcipuè verò hæc monenda cenſet Sacra Cõgregatio, vt videãt ipſi Ordinarij, ne illos caſus ꝓmiſcuè reſeruẽt, quibus annexa eſt excõmunicatio maior à iure impoſita, cuius abſolutio nemini reſeruata ſit, niſi fortè propter frequens ſcãdalum, aut aliam neceſſariã cauſam aliqui huiuſmodi caſus nominatim reſeruandi viderentur, neque caſus, in quibus abſolutio niſi cũ reſtitutione, vel executione eorũ ad quæ pœnitẽtes tenentur, non confertur, neque illos, qui ẽt ſi mortale peccatũ inducãt, circa res tamen parui momẽti verſantur, & frequẽter inter idiotas euenire ſolent, vti damni dati, & ſimilium. In peccatis etiã carnalibus reſeruãdis multa vtãtur circũſpectione, pp periculum ſcãdalorũ in ijs

maximè

maximè perſonis, in quas ob acceſſum ad confeſſarios extraordinarios, vel frequentem reditum ad Ordinarios, ſuſpicionis aliquid cadere poteſt. Poſtremò eam potiſſimum ineant, ac ſequantur rationem, quæ conſideratis diligenter cuiuſque Prouinciæ, ac populorum moribus, natura, ac propenſione magis in domino expedire videbitur. Poſtquam autem ab ijs peracta, deſcriptaq. fuerit hæc moderatio, vnuſquiſque eam primo quoque tempore ad me perferendam curet, addita inſuper cauſa, quæ cuiuſque caſus reſeruationem potiſſimũ ſuaſerit. Hoc n. S. D. noſtro deliberatum eſt, poſtmodum ſingulę huiuſmodi reſeruationes diſtinctius examinentur, quo perfectè tandè, adiutrice Dei gratia, opportunum ijs incommodis remedium adhibeatur. Interim de ipſius Sanctitatis ſuæ mãdato ijdem Ordinarij moneantur vt per totam ſuam Diœceſim, ac pręſertim ijs locis qui a Ciuitate & Cathedrali Sede longius remoti ſũnt Penitentiarios, alioſq. Sacerdotes conſtituant, ac delegent, quibus facultatem abſoluendi à caſibus ſibi reſeruatis, concedant, ita vt his quoque liceat eandem alijs Confeſſarijs ſi opus ſit, etiam viua voce impartiri; idque maxime in ſolemnioribus, & pręcipuis anni feſtiuitatibus, vt peccatores, quibus obuia, & facilis fuerit huiuſmodi ſacerdotũ copia ad peragendam confeſſionem, alliciantur; quia alioquin plerique vel ob idipſum omittere poſſent, ſi neceſſe haberẽt pœnitentiæ miniſtros, quibus indigent, longius quęrere. In eam igitur curam quantum in ſe erit ſedulo incumbet Illuſtriſ. Amplitudo veſtra, vt hæc omnia ex Sanctitatis ſuæ, & Sacræ Cõgregationis mente, debitæ executioni mandentur, ea diligentia, eoque zelo vbique adhibito, quem optimus quiſque Paſtor erga animarum ſibi creditarum ſalutẽ præſeferre debet. Vt autem apud ſe, ſucceſſoreſq. ſuos, perpetuum exſtet monumentum, quid hic circa totam hanc reſeruandi rationem deliberatum ſit, dabit operam, vt hæ literæ vna cũ ipſo Decreto, ac Declaratione in publicis ſuarum Curiarum Epiſcopalium actis integrè deſcribãtur. Eas verum cum primum acceperit, dignabitur facere nos ea de re certiores, miſſura poſtea quãto citius fieri poterit, expeditũ nouæ reſeruationis indicẽ ex præſcripto huiuſce mandati confectũ. Quæ omnia mãdante ipſa Sac. Congregatione ego Illuſt. Dominationi veſtræ ſcripſi, Deum precatus, vt eandem quam diutiſſime incolumẽ tueatur. Romæ die 26. Nouemb. 1602. Dignabitur etiam amplitudo veſtra Illuſtriſs. operam dare, vt prælatis inferioris ordinis exemptis, ſeu nullius Diœceſis, ſi qui ſint in ſua Prouincia, innoteſcat Decretum hiſce literis incluſum, tum etiam hæc reliqua, quæ ei ſcribuntur ſuper caſuum reſeruatione.

Illuſtriſs. & Reuerendiſs. Dominationis veſtræ.

humillimus ſeruus.

Alex. Card. Florent.

Ex prędictis ſummarium diſtinctè recolligendo, habes, quod Sanctiſſimus D. N. derogando omnibus priuilegijs ampliſſime, prohibet quibuſcumque confeſſarijs Secularibus, & Regularibus, ne vigore ipſorum priuilegiorum

Abſoluant in caſibus contentis in Bulla die Cænę clarè vel dubiè.
Violationis immunitatis Eccleſia in terminis Conſt. Greg. XIIII.
Violationis Clauſura Monialium ad malum finem.

Prouoca-

Prouocantium, & pugnantium in duello in terminis Concilij, & Conſtitutionis Gregorij XIII.

Iniicientium manus violentas in Clericos, iuxta cap. Si quis ſuadente, ac iuris diſpoſitiones.

Simoniæ realis ſcienter contracta.

Confidentia beneficialis.

Et in omnibus caſibus quos locorum Ordinarij ſibi hactenus reſeruarunt, aut reſeruabunt.

Etiam in caſu neceſſitatis, & impedimenti.

Niſi mortis articulo, vel

Habeant licentiam nouam ſpecialem à Sede Apoſt. vel ab Ordinarijs in ſcriptis, vel in viua voce.

In alijs Caſibus, qui habent priuilegia, poterunt iuxta d. priuilegia, & facultates abſoluere. Dummodo ante decretum eſſent vſu recepta, vel non reuocata.

Qui non habent, nihil de nouo eis conceditur.

Pœna quo ad Confitentes — *Nullitas abſolutionis.*

Quo ad Confeſſarios — *excommunicationis,*

priuationis officiorum, dignitatum, beneficiorum.

Inhabilitatis ad ea in poſterum obtinenda.

Et ipſo facto incurrunt abſque vlla declaratione.

Et à nullo diſpenſari, habilitari, vel abſolui poſſunt, niſi à Sede Apoſtolica, præterquam in mortis articulo.

Aderat etiam pœna inhabilitatis audiendi Confeſſiones, ſed hodie eſt ſublata.

Quod Ordinarij.

NON reſeruent caſus contentos in Bulla Cœnæ Domini non ſpecialiter reſeruatos Sedi Apoſtolicæ.

Non promiſcue eos, quibus annexa eſt excommunicatio maior à iure impoſita, cuius abſolutio nemini eſt reſeruata — *Niſi iudicauerint aliquos nominatim reſeruandos, propter frequentiam, ſcandalum, aut aliam neceſſariam cauſam.*

Non eos in quibus non datur abſolutio, niſi facta reſtitutione, vel executione.

Non eos in quibus licet adſit peccatum mortale, tamen verſantur circa res parui momentis, & quæ frequenter euenire ſolent inter idiotas. } *vt damni dati, & ſimilium.*

Non in Carnalibus, vbi adeſt periculum ſcandalorum, vel vbi cadere poteſt aliquid ſuſpicionis propter frequentem reditum ad Ordinarios.

Non paſſim, modum excedendo.

Digitized by Google

Reſeruent.

Paucos, reſecando multitudinem.

Quam pauciſſimos, eoſq. maximè neceſſarios.

Atrociorum tantum, & grauiorum criminum.

Quos indicauerint neceſſario reſeruandos, ad retinendam diſciplinam in ædificationem, non in deſtructionem. Ad animarum ſalutem.

Vt non ſequatur effectus contrarius piæ menti Sanctæ Matris Eccleſiæ.

Quos expedire indicauerint conſiderata diligenter cuiuſque prouinciæ, & populorum moribus, natura, propenſione, pro cuiuſque Diœceſi ſtatus, & qualitate.

Aliquos nominatim, in quibus de iure eſt impoſita excommunicatio propter frequentiam, ſcandalum, aut aliam neceſſariam cauſam.

Poſtremo animaduertendum, id quod paſſim aſſeritur, ſcilicet per obitum Epiſcopi caſuum reſeruationem ceſſare, intelligi debere de caſibus, quos ipſe Epiſcopus ſibi reſeruauerit, ſicuti Communiter ſolent Epiſcopi vti his verbis; ſcilicet nobis reſeruamus, quia cum ſint lati ab homine, ipſo ſublato, & ipſi extinguuntur; ſecùs verò de caſibus à iure Epiſcopo reſeruatis, de quibus per Silueſt. in verbo, Caſus, ſub n. 3. quia tunc per eius mortem non exſpirant, & erit facienda abſolutio à ſucceſſore, vel à Capitulo Sede Vacan. ſuccedente in eius iuriſdictione; & illud idem affirmãdum, quoties caſuum reſeruatio eſſet facta ab Epiſcopo viuente per modum ſtatuti, ſeu perpetuæ Conſtitutionis, veluti decernendo, quod abſolutio ab eis fieri non poſſit, non niſi à nobis, vel Epiſcopo qui, pro tempore fuerit, vel reſeruãdo Curiæ ſeu Sedi Epiſcopali, tunc enim non exſpirat, niſi fuerit facta reuocatio à ſucceſſore, vel à Capitulo Sede Vacãte, vt infrà dicetur. Ad quæ faciunt text. in c. fin. de offic. leg. in c. 2. §. ſtatuto, de Conſtit. in 6. & dicta per Nauar. in Man. cap. 27. num. 2. & ſub num. 74.

CONCEPTIO BEATAE MARIAE.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, quod vltra ea quę habentur in Conſtitutione Sixti IV. relata in Extrauag. Communi. de reliq. & vener. Sanctor. & in Sac. Conc. Trid. ſeſſ. 6. in princip. §. vlt. adeſt Conſtitutio Pij V. fol. 1100. in Bullario Romæ publicata die 7. Decembris 1570. ne in popularibus concionibus diſputetur de Conceptione Glorioſæ Dei genitricis MARIÆ, qua & innouantur quæ per fel. rec. Sixtum Papam IV. & Sac. Concil. Trid. ſtatuta fuerunt, incip. Super ſpecula, & infra, & cet. & eſt tenoris ſequentis.

Cõgruis titul. de reliq. & vener. Sanct.

Conſti-

Conſtitutio S. D. N. Pij PP. V. Ne in popularibus concionibus diſputetur de Conceptione glorioſæ Dei genitricis Mariæ, quæ & innouantur, quæ deſuper per fel. rec. Sixtum Papam IV. & Sacrum Tridentinum Concilium ſtatuta fuerunt.

Pius Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

SVper ſpeculā Domini viribus licet exiguis, conſtituti: prophetæ ſolicitudinem imitantes, die noctuq. ad diuerſos Eccleſiæ ſtatus noſtræ mentis aciem intendimus, ſtudioſè prouidentes, vt communi Domino ab omnibus gradibus fideliter ſeruiatur, ac illis maximè, quibus digniora miniſteria diuini Spiritus fauore credita ſunt, inter quos diuini verbi prædicatores adnumerandos eſſe nemo dubitare poterit, qui eorum munus ab ipſo Domino cōſecratum, Apoſtolis præcipuè iniunctum fuiſſe animaduertet, qui ſi adepto gradu dignè fungerentur, euangelizantes pacem, annunciantes bona, prædicantes ſalutē, non ſolum vox eorum dulcis, verum & ſpecioſi pedes viderentur, & fraternæ ſalutis vberes fructus referentes, multam fiduciam haberent in die Domini. Verum quod neque ſine animi dolore accepimus, nec referre poſſumus; quidam diuerſorum ordinum Regulares, Clericiq. ſeculares, omiſſis quæ diuinæ maieſtatis gloriam, & ſanctiſſimæ Dei genitricis, aliorumq. diuinorū venerationem, atque fidelium pietatem, promouere poterāt, quod Apoſtolus in quibuſdam arguit, languent circa quæſtiones, & pugnas verborum, ex quibus oriuntur inuidiæ, & contentiones, ceteraq. vitiorum monſtra, potiſſimum verò, cum de glorioſæ Virginis Mariæ Conceptione ſermo inciderit, tam pertinaciter pro alterutra parte contendunt, ac ſi de illis dogmatibus eſſet, quæ corde credere ad iuſtitiam, ore confiteri ad ſalutem neceſſarium eſt. Quibus illud prophetæ conuenire videtur, dicunt, ait Dominus, cum ego nō ſim loquutus, cum Sancta Romana Eccleſia omnium Eccleſiarum Magiſtra, & doctrix diſciplinæ, de ea re hucuſque non definierit, nemo, abſque temeritate, prædicare, vel alterius partis ſententiam damnare poteſt, & quaſi deſint præclariſſima inuentricis gratiæ merita, quæ nec angelica quidem lingua ſatis dignè referri poſſunt; & cum ex illo vberrimo fonte, puteoq. aquarum viuentium, non poſſint ſaluberrimas haurire aquas, quibus fidelis populus, magna cum vtilitate, atque dulcedine, reficeretur, ad diſſipatas Ciſternas occurrunt, ſtultas ſcilicet, & ſine diſciplina quæſtiones, quæ generant lites, quas nec frequens multitudo intelligere, nec viri ſapiētes qui capiunt, vtiliter percipere valent, præſertim, quoniam, vt experimento didicimus ipſorum concionatorum, qui ad quæſtiones huiuſmodi proponendas facilius erumpere ſolent, maior numerus materiæ difficultatem prorſus ignorantes, neque intelligentes, quæ loquuntur, aut de quibus affirmant, ſimpliciū animos, indiſcretæ deuotionis obtentu, vel potius loquacitatis, & oſtentationis effectu, ad tumultus & ſimultates cōcitant, quos tumultuantes atque diſſidentes componere, ſedareq; potius oportebat. Cumq. paruulis in Chriſto lac infundere, prouectis ſolidum cibū apponere deberent, dum in huiuſmodi cōtrouerſijs interminatis verſantur, omnibus verba proferunt arētia, quod nō abſque maledictionis nota legimus in propheta. Nos igi-

tur

tur qui prædeceſſorum noſtrorũ ſaluberrima decreta pro viribus ſalua eſſe cupimus, potiſſimum illa, quę a ſacroſancta Synodo Tridentina denuo ſunt cõfirmata, liberam cuique facultatem reliquentes opinandi huius cõtrouerſiæ quilibet partem, prout, vel magius pium, vel magis probabilẽ eſſe iudicauerit. Prędictorum igitur, concionatorum, aliorumq. contentioni, atque temeritati, populorumq. ſcandalis occurrere ſtudentes. Motu proprio, non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiã, ſed ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ſtatutũ fec. rec. Sixti I V. Prædeceſſoris noſtri, ſuper ea re, ꝙ a præfata Synodo innouatũ eſt (illud præſentibus, ac ſi de verbo ad verbum eſſet inſertũ, pro plenè & ſufficienter expreſſo, & inſerto habẽtes) Apoſtolica authoritate tenore pręſentium, confirmamus, & approbamus, atque vt deinceps efficacius à cũctis obſeruetur, perpetuo ſtatuimus, ordinamus, ac per Apoſtolica ſcripta mãdamus, quatenus nemo cuiuſcũque ordinis, gradus, conditionis, vel dignitatis exiſtat, in popularibus cõcionibus, vel vbicũque promiſcua virorum, & mulierum multitudo conuenire ſolet, de huius cõtrouerſiæ alterutra parte diſputare rationibus, vel Doctorũ authoritate aſſerendo propriã ſententiam, & Contrariã refellendo, aut impugnando, vel de hac ipſa quęſtione cuiuſuis pietatis, aut neceſſitatis prętextu vulgari ſermone ſcribere, vel dictare præſumat. Qui contra fecerit, ſuſpẽſionis pœnã à diuinis abſque noua declaratione ipſo facto incurrat, ſi modo fuerit in ſacris conſtitutus, quocũque pręterea gradu, ſiue dignitate, vel adminiſtratione fungatur, illis omnibus ſit ipſo iure priuatus, & ad eadẽ vel ſimilia munera obtinẽda, vel obeunda perpetuæ inhabilitatis cẽſuræ ipſo etiam facto ſi obnoxius, ſuper quibus niſi a Romano Pontifice pro tempore exiſtẽte, diſpenſari, ſiue abſolui non poſſit. Et nihilominus alijs pœnis, ſi opus fuerit à proprio prælato pro delicti menſura infligendis ſubijciatur, prout ſubijcimus. Ceterum, quamdiu per Apoſtolicã Sedem altera pars definita non fuerit, oppoſitaq. ſententia condemnata, liceat viris doctis in publicis Academiæ diſputationibus, ſiue Generalium, aut Prouincialium Capitulorum, vel vbi aliàs interſunt, qui rẽ capere poſſunt, nec ſcandali vlla ſubeſt occaſio, de illa quęſtione differere, & argumentis vtramlibet partẽ, vel aſſerere, vel impugnare, dum tñ neutra, veluti erronea pręiudicetur ſeruenturq; illa omnia, quæ à dicto Sixto prædeceſſore noſtro ſtatuta ſunt, quorum ſingula, vt præfertur, etiã quantum ad alias pœnas, duximus innouãda, & innouamus per præſentes. Vt autẽ hæc noſtra Conſtitutio, & præmiſſa omnia ad eorũ omnium, quorum intereſt, notitiam cõgruentius peruenire poſſint, in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub pœna ſuſpenſionis ingreſſu Eccleſiæ etiã eo ipſo incurrenda, ſi in his, quæ mandamus exequendis ſe negligentes exhibuerint præcipimus, & mãdamus, omnibus & ſingulis locorum Ordinarijs, ac eorundẽ Vicarijs, Suffraganeis, & officialibus quibuſcũque, & alijs ſingulis ad quos quomodolibet ſpectat, & pertinet, quatenus huiuſmodi noſtra Conſtitutionẽ ſingulis ſuę Dięceſis vel diſtrictus Prędicatoribus, & alijs quib. expedire iudicauerint, opportunè inſinuẽt, & publicent, ac inſinuari, & publicari faciãt. Et ne quis in poſterum quoquomodo ignorantiã de præmiſſis poſſit prætendere, aut ſe contra præmiſſa valeat excuſare, volumus, & ſimiliter eadem authoritate decernimus, quod præſentes litteræ per aliquos ex noſtri Curſoribus in Baſilicarũ Sancti Ioannis Lateranẽſis, ac in principis Apoſtolorũ, & Cancellariæ Apoſtolicæ, valuis, ac in acie Campi Floræ de Vrbe de more publicẽtur, & affigãtur, & illis inde amotis remaneant in eiſdẽ locis earundẽ exempla affixa; quæ publicatio,

& affixio,ita omnes ad quos ſpectat afficiat,& arctet,ac ſi illis perſonaliter inti matæ fuiſſent. Non obſtantibus Conſtitutionibus,& Ordinationibus, ac quibuſuis Indultis,& literis Apoſtolicis,quibuſuis perſonis, etiam quantumcũque qualificatis, & in quacũque etiam Cardinalatus,Patriarchali, Archiepiſcopali,Epiſcopali,& quauis alia dignitate,& honore conſtitutis,etiam quod interdici,ſuſpendi,vel excommunicari nequeant,quomodolibet conceſſis, quæ eis contra præmiſſa in aliquo ſuffragari non poſſe decernimus,ceteriſq́.contrarijs quibuſcumque. Volumus inſuper, & decernimus, quod præſentes vim perpetuę,& irrefragabilis Conſtitutionis obtineat,& quod illarum tranſumptis,etiã impreſſis, manu alicuius Notarij ſubſcriptis,& ſigillo alicuius pſonæ in dignitate Eccleſiaſtica cõſtitutæ,munitis,eadem prorſus fides adhibeatur,quæ præſentibus literis adhiberetur, ſi oſtenſæ, vel exhibitæ forent, Regula Cancellariæ noſtræ Apoſtolicæ quacumque Contrarium diſponente,non obſtãte. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrę Confirmationis, Approbationis,Statuti,Ordinationis, Mãdati,Subiectionis,Innouationis,Præcepti, Voluntatis,& Decreti infringere,vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit,indignationem Omnipotentis Dei,ac Beatorum Petri,& Pauli Apoſtolorũ eius,ſe nouerit incurſurum. Datũ Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo,quingẽteſimo, ſeptuageſimo,pridie Cal. Decembris, Pontificatus noſtri anno Quinto.

Cæſ. Glorierius.

H. Cumin.

ANno à Natiuitate Domini noſtri Ieſu Chriſti Milleſimo quingenteſimo ſeptuageſimo, Indictione Decimatertia, Die verò ſeptima menſis Decembris, Pontificatus Sãctiſſimi in Chriſto patris & Domini noſtri, Domini Pij, diuina prouidentia Papę V. anno 5. retroſcriptæ literæ Apoſtolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt in Baſilicarum Sancti Ioannis Lateranenſis,& principis Apoſtolorum de Vrbe,ac Cancellariæ Apoſtolicæ valuis, & acie Campi Floræ, dimiſſis illarum copijs affixis, per nos Ioannem Andream Panizzam,& Petrum Aloiſium Gaitam, prælibati S.D.N. Papæ Curſores.

Camillus Cherubinus Magiſter Curſorum.

Romæ Apud Hæredes Antonij Bladij Impreſſores Camerales Anno 1570.

Motu proprio, non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam ſed ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolica poteſtatis plenitudine ſtatutum felic. record. Sixti IV. prædeceſſoris noſtri, ſuper ea re quod à præfata Synodo innouatum eſt, (illud præſentibus, ac ſi de verbo ad verbum eſſet inſertum, pro plenè & ſufficienter expreſſo & inſerto habentes. Apoſtolica authoritate tenore præſentium, confirmamus, & approbamus, atque vt deinceps efficacius à cunctis obſeruetur, perpetuò ſtatuimus, & ordinamus, ac per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus nemo cuiuſcumque ordinis, gradus conditionis, vel dignitatis exiſtat, in popularibus concionibus, vel vbicumque promiſcua virorum, & mulierum multitudo conuenire ſolet, de huius controuerſia alterutra parte diſputare, rationibus, vel Doctorum authori-

tate

Digitized by Google

ſtate aſſerendo propriam ſententiam, & Contrariam refellendo, vel de hac ipſa quæſtione, cuiuis pietatis, aut neceſſitatis prætextu vulgari ſermone ſcribere, vel dictare præſumat. Qui cõtrafecerit, ſuſpenſionis pœnam à diuinis abſque noua declaratione ipſo facto incurrat, ſi modo fuerit in ſacris conſtitutus, & quocumque præterea gradu, ſiue dignitate, vel adminiſtratione fungatur, illis omnibus ſit ipſo iure priuatus, & ad eadem, vel ſimilia munia obtinenda, perpetuæ inhabilitatis cenſura ipſo etiam facto ſit obnoxius. Super quibus, niſi à Romano Pontifice pro tempore exiſtenti diſpenſari ſiue abſolui non poſſit. Et nihilominus alijs pœnis, ſi opus fuerit, à proprio prælato pro delicti menſura infligendis, ſubijciatur, prout ſubijcimus. Ceterum, quamdiu per Apoſtolicam Sedem, altera pars definita non fuerit, oppoſitaq; ſententia condemnata, liceat viris doctis in publicis Academiæ diſputationibus, ſiue Generalium aut Prouincialium Capitulorum, vel vbi hi aliàs interſunt, qui rem capere poſſunt, nec ſcandali vlla ſubeſt occaſio, de illa quæſtione diſſerere, & argumentis vtramlibet partem, vel aſſerere, vel impugnare, dumtamen neutra, veluti erronea prædicetur, ſeruenturq. illa omnia, quæ à dicto Sixto prædeceſſore noſtro ſtatuta ſunt; quorum ſingula vt præfertur, etiam quantum ad alias pœnas duximus innouanda, & innouamus per præſentes.

S V M M A R I V M.

1 *Conſtitutiones Concilij Prouincialis requirunt approbationem à Sede Apoſtolica antequam publicentur.*
2 *Quid ſit Concilium Prouinciale, per quem conuocetur, ad quem finem, & quoties.*
3 *Quomodo, & qui vocandi, & quam in eo vocem habeant.*
4 *Quo tempore, & loco, & de termino ad comparendum, & recedendum.*
5 *Quando poteſtas ſtatuendi deuoluatur ad accedentes.*
6 *De excuſationibus non venientium, & quæ non admittantur.*
7 *Quomodo poſſint cõpelli, vt veniant ad Concil. Prouinciale, & de pœna contumaciũ.*
8 *An poſſit peti charitatiuum ſubſidiuum pro acceſſu.*
9 *De ordine illud celebrandi, & ſedendi.*
10 *Quis in eo præſidens, & qui iudices ſint, & quomodo pronunciandum.*
11 *De quibus cauſis poſſit Concilium Prouinciale cognoſcere, quam iuriſdictionem habeat, & ſuper quos.*
12 *Ad quem ab eo appelletur, & quid ſi allegetur ſuſpectus.*
13 *De eius poteſtate in ſtatuendo, & quid in eo præcipuè agendum.*
14 *Quanto tempore Concilium Prouinciale durabit, & de illius publicatione.*
15 *Quinam habeant poteſtatem abſoluendi a cenſuris per illud latis.*
16 *Eccleſiæ Archiepiſcopales, & Epiſcopales Regni Neapol. quæ ſint, & celebrent Concilium Prouinciale, & vbi de eis fiat mentio in corpore iuris.*

CONCILIVM PROVINCIALE.

PRÆTER Summiſtas ſciendũ eſt, quod hodie per Conſtitutionẽ Sixti V. 1 † Concilia Prouincialia poſtquam fuerint celebrata eorũ ſtatuta tranſmittuntur ad Sanctiſs. D. Papam, & per Sacram Congregationẽ Dominorũ Cardinalium deputatam pro interpretatione, & exequutione Concil. Trid. recognita, & approbata, deinde publicantur, vt patet ex Conſtitutione eiuſdẽ Sixti IV. Romæ publicata die 23. Martij 1504. incip. Immenſa. Et qm̃ de Concilio

Cōg-nit titul. de Conſtit.

Prouinciali ego Stephanus Quaranta tractatum edidi Neap. impreſſum anno 1589. qui cum non facile reperiatur, hic inſerendum eſſe cenſui recognoſcendo, & addendo.

Inter ceteras ſolicitudines quæ Metropolitano incumbunt, ea non minima reputatur, conuocare ſcilicet Concilium Prouinciale, de quo breuiter, vtiliter, & ordinatè ſcripturus, nōnullas ponam quæſtiones ex Sacris Canonib. varijſq. Doctoribus, ac locis, non ſine maximo ſtudio, labore, atque vigilijs elaboratas, & collectas ad inchoationem dicti Cōcilij, illuſq; progreſſum, atque tractatū, & ad præſtantiam Archiepiſcopi in eo pertinentes. Diuino igitur inuocato au-
2 xilio dicimus, † hanc Concilij Prouincialis conuocationē ad Metropolitanum ſpectare, c. ſi epiſcopus, c. ſi quis epiſcoporū, c. qm̄, c. propter, 18. d. c. ſicut olim, de accuſat. c. 1. de pœnis, in 6. Ipſe namque eſt caput huius Congregationis, & propterea ad ipſum ſpectat hmōi conuocatio. Card. Alex. ſiue Præpoſit. in d. c. ſi quis Epiſcoporum, & Cōcilium Prouinciale dicitur, quia præſentat Eccleſiā Prouinciæ. Abb. in c. graue, in fine de præben. & in d. c. ſicut, vbi etiā de triplici Conciliorum differentia, poſt gl. in Sum. 17. d. quorum etiam definitiones ponit Io. Paul. Lancel. lib. 1 Inſtitut. Iur. Canon. in tit. de eccleſ. cōſtit. & declarat in ſua gl. vel. appellatur, quia regulariter fit, & cōgregatur in prouincia authoritate Archiepiſcopi Metropolitani, qui oībus Epiſcopis, Prælatis, & Clericis prouinciæ præeſſe dicitur, Berous, in c. 1. de iudic. & ſine authoritate Metropolitani non inferioribus illud congregare, Card. Alex. notat in d. c. propter, el 1. Sede tñ Metropolitana vacante, Epiſcopi prouinciæ ſe congregare poſſunt ad illud celebrandum. Archid. & Gemin. in c. placuit, num. 2. & in d. c. propter, vbi Ioan. de turre cremata Card. S. Sixti, num. 8. ac Card. Alex. in c. de Concilijs, in 3. notab. & in d. c. placuit, 18. diſt. Petrus de Monte, Epiſcopus Brixien in tract. Monarchiæ Conciliorū, c. 2. n 9. Vgonius Epiſcopus Famaguſtanus, in tractatu quē inſcripſit de Concilijs Synodo. Vgonius in præludijs, q. 5. & in 3. par. fol. 134. Henric. Botteus de Synodo Epiſc. p. 1. n. 43. ad quem tñ finem, quoties, & quid ſit tractandū in eo, habetur in d. c. propter, cap. qm̄, 18. diſt. & c. ſicut, de accuſat. Iuſta etiam cauſa illud conuocandi eſt, cū aliqua magna oritur dubitatio, quæ aliàs cōmodè non poſſet definiri. Card. Alex. in c. multis, in 4. notab. 17. diſt. et poteſt conuocari pro corrigendo Epō, prout in c. 1. 34. diſt. & qñ immineret neceſſitas, pōt congregari ante tempus ſtatutū, idem Card. in d. c. de Concilijs, Bott. in d. par. 4. n. 54. ſed Archiepiſcopo non licet ante receptionem pallij, illud cōuocare, c. quod ſicut, §. præterea, de elect. & ex his patet reſponſio ſaltem remiſſiuè ad primam quæſtionē, quæ erat præmittenda, videlicet quid illud ſit, per quem conuocetur, ad quē finem & quoties, & de cōcilijs Prouincialibus, vide quod nouiſſimè fuit decretū per Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. c. 2.

ADDITIO. Verba Concil. Trid. ſunt iſta, videlicet. Prouincialia Concilia ſicubi omiſſa ſunt, pro moderandis moribus corrigendis exceſſibus, controuerſiis cōponendis, alijſq. ex Sacris, Canonibus permiſſis renouentur. Quare Metropolitani per ſeipſos, ſeu illis legitimè impeditis, Coepiſcopus antiquior, intra annum ad minus à fine præſentis Concilij, & deinde quolibet ſaltem triennio poſt octauam Paſchæ Reſurrectionis Domini noſtri Ieſu Chriſti, ſeu alio commodiori tempore pro more prouinciæ nō prætermittat Synodum in prouincia ſua cogere; quo Epiſcopi omnes, & alij qui de iure, vel conſuetudine intereſſe debent, exceptis ijs quibus cum imminenti periculo transferendum eſſet, conuenire omnino teneantur. Nec epiſcopi comprouinciales

prætex-

Digitized by Google

prætextu cuiuſlibet conſuetudinis ad Metropolitanam Eccleſiam in poſterum accedere inuiti compellantur. Itidem Epiſcopi qui nulli Archiepiſcopo ſubijciuntur, aliquem vicinum Metropolitanum ſemel eligant in cuius ſynodo Prouinciali cum alijs intereſſe debeant, & quæ ibi ordinata fuerint, obſeruent, ac obſeruari faciant; in reliquis omnibus eorum exemptio, & priuilegia ſalua, atque integra maneant. Synodi quoque Diœceſanæ quotannis celebrentur, ad quas exempti etiam omnes, qui aliàs, ceſſante exemptione, intereſſe deberent, nec Capitulis generalibus ſubduntur, accedere teneantur; ratione tamen parochialium, aut aliarum ſecularium eccleſiarum, etiam annexarum, debeant ij qui illarum curam gerunt, quicumque illi ſint, ſynodo intereſſe. Quod ſi in his tam Metropolitani, quam Epiſcopi, & alij ſuprascripti negligentes fuerint, pœnas, Sacris Canonibus ſancitas, incurrant. Hactenus verba Conc Trid. Eſt autem Concilium Prouinciale conuentus Epiſcoporum coactus ab habente poteſtatem congregandi, vocatis vocandis; de iure, vel conſuetudine Nauar.conſ.4.num.3. de verb. ſignif. in antiq. vbi etiam inquit, poſſe Concilium Prouinciale congregari ad aliquas particulares cauſas in congregatione ipſius expreſſas, ex mente Innoc.in cap.graue, num.7.de præb. Itidem ex verbis Conc. Triden. ſupra relatis, colligitur, hodie ceſſare poteſtatē Capituli Metropolitani Sede vacante illud celebrandi, ac Suffraganeos cōuocandi, licet ante ipſum Cōcilium Trid.id poterat, vt per Pauin.in tract. de off. & poteſt.Cap.Sede vac.par.1.q.7.ſub num.5.& Bott.de ſynod.par.1.num.43.

An autem electio ſemel facta Metropolitani ab Epiſcopo exēpto, vt ad eius Synodum Prouincialem conueniat, poſſit poſtea mutari? Reſp.quod non, ſed ſemper in futurum ad illam accedere tenetur, eiuſq. electio ligat ſucceſſores, & ita declarauit Sacra Congregatio.

3 Secundo quæro, † quomodo, & qui vocandi? Reſp. Metropolitanum conuocare Concilium ad ſtatutam diem, per literas, & ſufficere vnicam citationem, cap.ſi Epiſcopus, & ibi glo.27.diſt.Gemin & Franc.in cap.1.de pœnis, in 6 & Epiſcopi prouinciæ vocandi ſunt, & ire tenentur, vt in præall.iuribus habetur, ex quo textu in d.cap.ſi Epiſcopus, notat Card.Alex. quod Suffraganei non tenentur venire ad Concilium Prouinciale, niſi a Metropolitano ſint vocati, in tantum, quod ſi Suffraganeus videret omnes alios Epiſcopos Conſuffraganeos ire ad Concilium, ſi ipſe non eſſet vocatus, non tenetur ire, niſi in præcedenti Concilio fuiſſet deliberatum de futuro celebrando, cum aſſignatione loci, & temporis, tunc qui fuiſſent præſentes, non forent neceſſario vlterius vocandi; vel niſi eſſent vocati per edictum generaliter, Card. Iacobatius in tract.de Concilio, lib.2.Art.4.q.5.fol.102 & ratio eſt: quia in ijs in quibus eſt neceſſaria denunciatio, prout hic, non ſufficit ſcientia, vbi verò ſola ſcientia eſt de ſubſtantia, non requiritur de neceſſitate denunciatio; & ita procedit reg. Eum qui, de reg.iur.in 6.quæ potuiſſet obſtare, ut ibi per Ioan.Andr. & Fran. Formulam indictionis futūri Concilij Prouincialis, vide in fine Concil. Prouin.Mediolan.4.& 6. & in Cerem. Epiſc.lib.1.cap.finali.

Tertio quęro, quid de Abbatibus? Reſp.quod Abbates etiam interſunt Concilio Prouinciali, c.ex ore, de priuileg.capit. Vt Apoſtolicæ, eod.tit.in 6.& an accedere teneantur, vide Gemin. & Card S,Sixti, & Alex.in capit.Epiſcopus, 18.diſt. Doct.in d.tract.par.2.ſub num.4.

ADDITIO. Quando tamen habēt populum, & membra non exempta, à quibus appellatur ad Archiepiſcopum, clarum eſt, quod tenentur accedere vt in iuribus præalleg. & Abbates habentes populum, & territorium proprium, iuriſdictionemq.

Epiſcopalem exercentes intra ambitum ipſius Prouinciæ ad Concilium Prouinciale vocari debent, quemadmodum vocantur Epiſcopi Comprouinciales; & poſſunt dici Suffraganei, nam cum habeant iura Epiſcopalia, ac proprium territorium, & celebrent de per ſe Synodum Diœceſanam, dicuntur Ordinarij locorũ, & appellatione Ordinarij comprehenduntur, gl. notab. iuncto text. in c. Ordinarij de off. Ordin. lib. 6. quorum Abbatum multi ſunt in Regno Neap. qui obtinent plurima Caſtra, de quibus per Frecc. in tract. de Subfeud. ſub rubr. de origine Baronum, c. 3. n. 28. & iſti funguntur vice trium perſonarũ. ſ. Abbatis in monaſterio erga monachos, Prælati, ſeu Antiſtitis erga populum, & domini iuriſdictionis temporalis ciuilis, ſeu mixtæ (ſi habent) erga laicos, qui etiam omnibus prælatis inferioribus præferuntur, arg. tex. in cap. 1. de ætate, & qual. Benè per Lancel. Conr. alios cumulantem, in templo omnium iudic. lib. 2. c. 7. num. 18. quibus competere poſſunt non ſolum ea, quæ ſunt dignitatis, & iuriſdictionis Epiſcopalis verum etiam ea, quæ ſunt ordinis Epiſcopalis, de quibus in c. quãuis Chorepiſcopis, 68. diſt. in c. quanto, de conſuetud. in c. aqua, de conſecr. eccleſ. vel altar. & in c. accedentibus, vbi Panor. de exceſſ. prælat. præter tria, videlicet, conferre ordines ſacros, conſecrare baſilicas, & altaria, & conficere chriſma, prout patet ex priuilegijs quibuſdam Abbatibus à Sede Apoſtolica conceſſis. Inſuper iſti in Concilio ſedent poſt Epiſcopos vt per Pet. de Monte, in tract. Monarch. Conc. q. 5. n. 4. & per Campeg. in tract. de author. Sacri Conc. c. 7. & tamquã locorũ Ordinarij in Cõc. Prouinciali habent vocẽ deciſiuã, vt per Alph. Aluarez, in Speculo Iuris Pontificij & Cæſarei, t. 51. §. 2. fol. 208. & tunc de eis in Decretis debet fieri mẽtio, vt obſeruatum fuit in ſynodo Prouinciali Sipontina, celebrata de menſe Ianuarij 1567. Manfredoniæ, attento proœmio tenoris ſequentis: videlicet. Nos Ptolomus Gallius. S. R. E. tit. S. Pancratij presbyter Cardinalis Comenſis, ac Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Archiepiſcopus Sipontinus, de conſilio, & aſſenſu Reuerendiſſimorũ DD. Epiſcoporum, Abbatum, & aliorum noſtræ Prouinciæ Ordinariorum, in Prouinciali Synodo Sipontina, hæc ſtatuimus, & ſancimus; & infra, ampliatur, vt accedere teneantur etiamſi in capite eſſent exempti, notat Gemin. in d. c. vt Apoſtolica, num. 4. Secundò ampliatur in Commendatarijs perpetuis, conſtitutis in ſacris ordinibus, habentibus proprium territorium, curam animarum, ac Epiſcopalem iuriſdictionem. ex adductis per Nauar. in conſ. 3. n. 2. de fil. presb. & conſ. 5. de ſponſal. in antiq. Limita, quod non omnes Abbates, ſeu Commendatarij habeant vocem deciſiuam in Concilio Prouinciali, ſed illi tantum, qui habent iuriſdictionem Epiſcopalem, & alia, vt ſupra, licet habeant inſignia Epiſcopalia. ſcilicet, vſum mitræ & baculi, ac aliorum Pontificalium ex priuilegio Apoſtolico, cum habere vocem deciſiuam, ſit etiam iuriſdictionis, Campeg. in d. tract. cap. 7. & 15. Si tamen Concilio prouinciali non placuerit, conſulenda erit Sacra Congregatio.

An autem Abbates prædictis qualitatibus muniti, habentes populum intra fines Prouinciæ exiſtentem à quorum ſententijs immediatè ad Sedem Apoſtolicam appellatur, & non ad Archiepiſcopum, teneantur ad Concilium Prouinciale accedere, & videtur dicendum, quod ſic: ſi quidem Epiſcopi exempti, à quorum ſententijs ad Summum Pontificem appellatur, tenentur eligere aliquem vicinum Metropolitanum vigore decreti Cõc. Trid. ſupra relati. ergo eò magis Abbates reſpectu populi exempti, tutius enim erit conſulere Sanctam Sedem Apoſtolicam. an ſcilicet mens Conc. Trid. fuerit dictos Abbates comprehendere.

Quartò quæro, quid de Capitulis Eccleſiarum? Reſp. quod Capitula Cathedralium vocari debent, & admitti ad tractatum Concilij, non autem ad deci-

decidendum, & poſſunt comparere per procuratores, c.fin. de his quæ fiunt à prælat.ſint conſ.Cap.vbi Abb.nu.4. dicit, procedere etiam in negotijs non tãgentibus Capitula, & Card Zab.in c.graue,q.5.de præb.tenet, ſemper vocandos eſſe ad Conciliũ Prouinciale Canonicos Cathedralium pro tutiori. Bott. in d.tract.par.2.nu.42.habetq.Capitulum vocem conſultiuam. Formulam literarum quib. Capitula Canonicorum Cathedralium ad illud inuitantur, vide in fine voluminis actorum Eccleſiæ Mediolanenſ.fol.359.

ADDITIO. Si tempore celebrationis Concilij Prouincialis, vacaret Sedes, Capitulum Cathedralis, ſeu Metropolitanæ ſuccedens in iuriſdictione, eſt Ordinarius iudex, & debet de neceſſitate vocari, & poteſt comparere per Vicarium generalem, cum ſpeciali mandato dandi vocem deciſiuam, cum ſit iuriſdictionis, quæ tranſit in Capitulum Sede vacante, vt ſatis abundè fuit demonſtratum ſupra, & in verbo Capitulum; Sede vacante ſi tamen Concilio prouinciali non placuerit, conſulenda erit Sacra congregatio. Notandum etiam eſt, quod Sacra Congregatio cenſuit Capitula Collegiatarum quaſi Epiſcopalem iuriſdictionem habentia, ad Synodum Prouincialem eſſe vocanda.

Quintò quæro, quid de alijs? Reſp. quod ad Concilium prouinciale nedum debent venire Epiſcopi, verum etiã alij inferiores, qui ſe læſos eſſe exiſtimant; ſed Epiſcopi veniũt vt definitores, iſti autem pro iuſtitia conſequenda, d.cap. propter, vbi Card. Alex. in 1.notab.18. diſt.

Sextò quæro, qui debeant omnino vocari? Reſp. quod de neceſſitate ad illud vocandi ſunt Epiſcopi, & nõ alij, Innoc. Hoſt. & Zab. in d.cap.graue, de præb. Abb. in diſputat.1.nu.29. & ſequuntur Communiter Doctores, vt refert Card. Alex. in d.c.propter, el primo.

ADDITIO. Intellige hoc non procedere, quando in prouincia vltrà Epiſcopos, adeſſent alij Ordinarij locorum, habẽtes Epiſcopalem iuriſdictionem, vt dixi ſuprà, in addit. ad tertiam, & 4. quæſtion. Item, vbi fuiſſet prouiſum de Epiſcopo qui nondũ eſſet conſecratus, licet non dicatur Epiſcopus ante conſecrationem, gloſ. in Clem. Dignum, de celebr. miſſ. & per plura citata à Felin. in cap. eam te, de Reſcript. Nauar. in Man. Confeſſ. cap. 27. ſub num. 67. ſi tamen eſt electus & confirmatus, & poſſeſſionem adeptus, poterit intereſſe Concilio & votare, arg. text. in cap. tranſmiſſam, vbi gloſ. de elec. & per ea quæ dicit Abb. in c. accedentibus de exceſs. prælat. Campeg. de Concil. c. 15. eiq. & ſynodum conſecrare licebit, ſuamq. ſynodum conuocare. Bott. de Synod. parte 1. & ideo erit de neceſſitate vocandus.

Septimò quæro, Quid ſi Epiſcopus vocatus moritur? Reſp. qđ ſi citato Epiſcopo, & eo mortuo fuerit prouiſum de alio, ante inchoatum Conciliũ, ex illa citatione non arctaretur ſucceſſor, Card. Iacobat. in d. tractatu de Conc. lib. 1. Articulo. 4. quæſt. 6.

Octauò quæro, quid ſi Epiſcopus nõ reperitur in Diœceſi? Reſpon. qđ Epiſcopi, qui nõ ſunt in ſuis Diœceſibus, ſed extra eas, neceſſariò non ſunt perſonaliter citandi ad Cõcilium Prouinciale, Card. Alex. in c. peruenit, in 4. notab. 18. diſt. verũ in Prouinciali Concilio Sanctæ Seuerinæ obſeruauimus, literas Metropolitani directas Epiſcopo abſenti, cõſignari facere ius Capitulo vt trãſmittat, & proponere edictũ ad valuas Cathedralis, vbi tenetur reſidere, & domicilium reſidentiæ ſemper eſt principale, Felin. in c. poſtulaſti, nu. 1. de foro cõp. et.

Digitized by Google

4 Nonò quæro† de tempore & loco? Reſp. non debere Concilium Prouinciale celebrari temporibus quibus abſtinentiæ, ſeu contemplationi vacandum, vt in quadrageſima, & in diebus quibus inſiſtendum eſt celebrationi ſolemnitatum præcipuarum. c. habeatur, vbi Card. Alexan. in fine, 18. diſt. Bott. de Synodo, par. 1. n. 56. & in Congregationibus Conciliorum debet haberi ratio, vt hi qui vocati ſunt, non fatigentur propter diſcrimina itinerum, debent ergo fieri huiuſmodi Congregationes & Conuentus in loco non multum remoto, immò proportionato reſpectu eorum, qui debent venire; debet etiam haberi ratio temporis, vt non in hieme maxima fiat, cum in iſtis temporibus periculoſa ſit itineratio, Cardinal. Alex. in c. quoniam, 18. diſt. Bott. in d. par. 1. num. 56.

Decimò quæro de termino ad veniendum? Reſp. quod vocati ad Conciliũ, debent venire infrà terminum, vel ſaltem ad terminum eis aſſignatum, c. placuit, & c. ſi epiſcopus, 18. diſt. ſed quamdiu Concilium non erit abſolutum, poterit Epiſcopus moram purgare, & non punietur pœna Canonica. Doct. in d. c. ſi epiſcopus, Card. Iacobat. in d. tract. lib. 1. Art. 5. fol. 110.

Vndecimò quæro, quid ſi venit & diſceſſit illicentiatus? Reſp. quod Epiſcopus qui venit ad Concilium, & diſceſſit illicentiatus, antequam Synodus abſoluatur, debet excommunicari, & excommucatus à Synodo, non poteſt abſolui per ſingulos prælatos Synodi, ſed ab ipſa Synodo tantum, c. ſi quis, 18. diſt. vbi Card. Alex. notat, paria eſſe, nõ venire, & ante abſolutum Cõcilium recedere; facit text. in c. certũ, 11. q. 3. & c. 1. de iud. in tantum, quod ſi vocatus ad Cõciliũ expectaſſet per plures dies alios abſentes. & poſtea etiam in die prorogata illicẽtiatus recederet, puniretur tamquã contumax non expectato fine Concilij, Card. Iacobat. in d. Art. 1. fol. 112. & 113. Synod. Vgo. in 4. par. fol. 144. & cõtumax dicitur ille, qui illicentiatus recedit, Dec. in c. 1. de iudic. n. 43. in 1. lectura.

5 Duodecimò quæro quid ſi non omnes venirẽt? Reſp.† quod ſi Archiepiſcopus vocat ſubditos ad Concilium, & ipſi non veniunt in termino eis aſſignato conuincuntur de negligentia, & poteſtas deuoluitur ad accedentes, etiam numero pauciores, Iacobat. in d. tract. lib. 5. Art. 7. fol. 275.

ADDITIO. Ex quo enim vocati venire noluerunt, alienos ſe feciſſe videntur, c. cum nobis, vbi Panor. num. 3. de elect. & ſic abſurdum eſt, eos in numero computare, iuxta gloſ. in Clem. quod circa, eod. tit. vnde faciunt, quod contumax reſideat in præſentibus, & in terminis noſtris aſſerit Petr. de Monte in prealleg. tract. de Concilio. quæſt. 6.

6 Decimotertiò quæro† de excuſationibus non venientium? Reſp. quod Epiſcopus qui non poteſt intereſſe Concilio, debet ſe excuſare per literas ſubſcriptas per eum, & excuſationis ſuæ rationem exprimere apud Metropolitanum, & non eſt neceſſe apud totum Concilium illam allegare. Card. Alex. in d. c. placuit, 18. diſt. quem ſequitur Iacobat. in d. tract. libro 2. Artic. 1. quæſt. 7. fol. 103. qualiter autem probabitur impedimentum, vide gloſ. in d. cap. placuit.

Decimoquartò quæro, quænam excuſatio requiratur? Reſp. non quamlibet neceſſitatem excuſare Epiſcopum, vt non teneatur venire ad Cõcilium, ſed requiri grauem neceſſitatem, & tunc tenetur mittere nuncium ad recipienda ſtatuta edita in Concilio Prouinciali, c. Epiſcopus, cum ſeq. & ibi Card. Alexãd. ac etiam in c. peruenit, 18. diſt. vbi gl. in verbo, neceſſitatibus, ponit multa, quæ excuſant ne vocatus teneatur venire ad Cõcilium, & Cãpeg. de Conc. c. 11. & formula

mula literarum, quibus Epiſcopi à Concilio Prouinciali abſentis excuſatio accipitur, reperitur impreſſa in fine voluminis actorum eccleſiæ Mediolañ.fol. 359.de quibus excuſationum cauſis late Bott.de Syno.par.2.ſub num.56.

Decimo quintò quęro, quid ſi Epiſcopus ſubeſt duob. Metropolitanis, prout dicit gloſ.in cap.1. in verbo veniendo, in fine, ne Sede vac. & eodem tempore vocetur ab ambobus ad Concilium? Reſp. quod accedendo ad vnum, poteſt mittere procuratorem ad aliud.

ADDITIO. Similis gloſ. eſt in c. & temporis, verſ. vnire, 16 q.1. & arg. text. in c.2. de relig dom. & vide Caccialup. in tract. de vnion. Artic.8. num.11. & in Regno Neap. extant aliqui Epiſcopi qui ſubſunt duobus Metropolitanis, ratione duorum Epiſcopatuum vnitorum, & inter alios eſt epiſcopus Campanienſis, & Satrianenſis, vniti, qui reſpectu primi ſubeſt Archiepiſcopo Salernitano & reſpectu ſecundi recognoſcit in Metropolitanum Archiepiſcopum Compſanum. Et facit in ſimili quod dicit gloſ. fin. in c. ex ore, de priuileg. Imol. in c. quod ſuper his, de maior. & obed. Bott. in d. tract. par.2. ſub num.42. & Fran. Aret. in conſ.

Decimoſextò quæro, Quid de vocato ad Concilium à Metrapolitano, ſi eodem tempore vocetur à Rege ad quem potius accedere debeat? vide gloſ. in cap.ſi Epiſcopus, 18.diſt.& in c.cum parati, de appellat.vbi Inn. & Abb.Card. Iacobat in d.tract.lib.1.Art.5.fol.117.Lancel.Conrad.in templa.omn.iud.lib. 1.cap.2.§.3.num.6.& Bertach.in tract.de Epiſc.lib.4.par.1.quęſt.14.& Dec.in conſ.72.Campeg.de Concil.cap.11.

7 Decimoſeptimò quæro, † An poſſint Epiſcopi compelli vt veniant ceſſante impedimento, & quomodo? Reſp. quod ſicut poſſunt compelli ſubditi venire ad Synodum Epiſcopalem, ſic & compelli poſſunt Epicopi, vt veniant ad Concilium Prouinciale, Abb.in cap.quod ſuper his, de maior.& obed.in 3.notab.

Decimo octauò quæro, de pęna contumaciũ? Reſp. quod Epiſcopus qui impedimento Canonico ceſſante, non venit ad Concilium, debet priuari cõione aliorum Epiſcoporum vſque ad futurum Concilium, ſi fuerit contumax, cap.ſi quis Epiſcoporum, & ibi Card.Alex.in 1.not.18 d.faciunt etiam c.non oportet, in fine, cap.ſi quis autem, cap.placuit, & cap.ſi quis Epiſcopus, diſt.eadem; vnde non erit talis Epiſcopus prohibitus celebrare diuina officia, & recipere Sacramenta eccleſiaſtica, & communicare cum ceteris Epiſcopis, & alijs, ſed tantum erit ſuſpenſus à communibus negotijs cum alijs Epiſcopis, nec poterit intereſſe ſcrutinio Epiſcoporum, nec Conſecrationi eorum, & alijs Cõiter pertractandis cum Metropolitano, & Epiſcopis, & gloſ.in d.cap.placuit, & Card. Alex.in fine, Card.Iacobat.in d.art. in princ.fol.111.ſubdens, quod etiam poterit excõicari excludendo à cõione fidelium, & erit in electione Archiepiſcopi; Quod ſanè debet intelligi, vt ſi primò vocatus non venit, procedat prędicta pœna, ſi iterum, & tertio monitus, non venit, poterit excommunicari, nec punitur bis ex eodẽ delicto: ex multiplicato enim delicto cõtumaciæ, augetur pœna; ideo & ſi vnica citatione monitus non venit, poterit priuari cõione aliorum Epiſcoporum, & iſta non eſt excõicato; vnde ad hanc pęnam inferendã ſufficit vnica monitio, d.c.ſi Epiſcopus, ſi tamen poſtea tertio monitus adhuc perſiſtit in ſua contumacia, tunc poterit excommunicari; & pro hac diuerſitate facit: quia priuatio à cõione, de qua in dd.iuribus, non eſt Cenſura Eccleſiaſtica, ſed pęna Canonica, & ideo trina monitio in ea nõ requiritur, ſecus in excõ-

O 4 municatione

municatione,quæ eſt Eccleſiaſtica cenſura,c.quæréti,de verb.ſignif.& nō poteſt niſi trina monitione præmiſſa proferri,c.ſacro, de ſent.excom.c.1.eo.tit.in 6. Ad prædicta facit in ſimili,qđ notat Io.And.in c.1.de exceſſ.prælat.vbi dicit, ad inferendā pœnam ſuſpenſionis, non requiri monitionem,quando profertur vt pęna, quādo autem profertur vt cenſura, trina monitio debet præcedere; ita reſidet Card.Alex.in d.c. ſi quis Epiſcoporū; cuius dictis addo, etiā vt ſi vocatus ad Concilium negligat venire,& non mittat,nec ſe excuſet,nō ſtatim puniendus eſt tāquā contumax, ſed prius debet admoneri,& requiri,& tandē citari ad videndū ſe declarari,c propter,el 1.18 diſt.& ibi gloſ.Card.Iacobat. in d.tract.lib.1.Art.5.in princ.fol.114.Campeg.de Concil.c.13.Facit id, quod dicit Innoc.in cum olim,in fin.de teſti.quod contumax in proceſſu iudicij,citatur ad ſentētiam; Item in procedendo contra Epiſcopos conſulerem ſeruādam eſſe Conſtitutionem Alex.III.relatam in c.2.de off.deleg.in 6.

8 Decimonono quæro,† an Epiſcopus pro dicto acceſſu poſſit petere ſubſidiū? Reſp. qđ Epiſcopus volēs ire ad Conciliū Prouinciale, poteſt petere ab Eccleſijs ſubiectis,vt conferāt expēſas; Bellēcinus Rotæ Auditor, in tract.de charitatiuo ſubſid.q.21.Card.Iacobat.in d.Art.5. fol.111. Quod intellige, quando Epiſcopus eſſet pauper qui non haberet ad faciendū expenſas, vt per eundem Card.Iacob.in d.art.5.fol.110.col.1.Rebuff.in tract.Cōcordat.in rubr.de public.concubinariis,§.quia verò,quod charitatiuum ſubſidium non exigendū eſt a pauperibus,& ille dicitur pauper clericus, qui ex redditibus non percipit vltra decentē victum ſuū.Bellencin.in d.tract.q.30. & quando prælatus poſſit imponere charitatiuū ſubſidiū,vltra Bellenç.in d.tract.vide Afflict. in Cōſtit. Regni,Quā plurimū,nu.1.Boer.deciſ.133.cū tribus ſeqq.& Petr.Duen, Reg. 89.1 vertic.charitatiuū ſubſidiū & Reg.253.in verbo,Epiſcopus;Et quę dicatur cōgrua Clerici ſuſtētatio,vide Menoch.de arb.iud.Cent.6. Caſu 520.n.10.

Vigeſimò quæro,quid de Archiepiſcopo? Reſp.quod Archiepiſcopus,nō debet petere aliquid à prælatis venientibus ad Conciliū,aliàs teneretur in quadrupulū,c.quoniā,18.diſt. qui text. loquitur quando Archiepiſcopus expetierit, ſi tamen ipſo nō petēte,aliquis ex Suffraganeis Epiſcopis aliquid daret de ibi cōtentis, nō incurreret in pœnā quadrupli Archiepiſcopus,cū hanc pęnalē Conſtitutionem nō debeamus extendere ad caſum nō expreſſum; peccaret tamen, cum abſtinere debeat à muneribus,ſecundum Card.Alex.in d.c.quoniam,vbi tenet,quod ex ſola petitione incurrit dictam pęnā,de rigore iuris;ſed de æquitate non, ſi non obtineat; & tunc authoritate maioris poteſt compelli ad ſoluendū de proprijs bonis,& non eccleſiæ.& ſolutio debet fieri Epiſcopo quando agitur de reſtitutione rei petitæ, pœna autem applicabitur Eccleſiæ cui facta eſt iniuria, munuſcula autem ſeu xenia, non debet quærere, nec ea ſpontè oblata reſpuere,c.de eulogijs,18 diſtinct.& ibi Card.Alex.

9 Vigeſimoprimò quęro,† de ordine ad Cōcilium Prouinciale celebrandum? Vide Pontificale Romanum,ſub titulo, de ordine ad Concilium Prouinciale celebrandum,& nouiſſimè Ceremon.Epiſc.lib.2.c.21.

Vigeſimoſecundò quæro,de ordine in ſedendo? Reſp.quod Epiſcopi,ſecundum ordinationis ſuæ tempus,ſiue ad conſedendum, ſiue ad ſubſcribendū loca tenere debent,cap.fin.17.diſt.conſeruato Metropolitani primatu,c.placuit, 18.diſt.dicit tamen gloſ.c.per tuas,de maior.& obed.eſſe ibi argumentum pro exemptis Epiſcopis, vt in Synodo ſedeant in meliori loco, ſed an præferantur non exēptis,primo promotis,vide Abb. ibidē; Si verò Epiſcopus teneret locū Metro-

Metropolitani; licet ſit poſterius ordinatus, preponitur alijs, gloſ. in d.c.fin. De Abbatibus, an debeant præcedere Canonicos, tractat Felin. in c. paſtoralis, nu. 9 de off. deleg. Card. Iacobat. in d lib.7. Art. 2. fol.72. Synod. Vgo. f. 58. vbi poſt Gemin. & Card. Alex. in d.c.fin. 17. diſt. tenet, quod Clerici ſeculares Regularibus, regulariter ſemper præferendi ſunt. Quomodo autem ſe habere debeant in Concilio reſidentes, vide c. in loco benedictionis, 5. quæſt. 4.

ADDITIO. In ſeſſione verò, & ordine proferendi vota inter Epiſcopos, Dignitates, Abbates, Canonicos, Commendatarios, Procuratores, & ceteros, attenditur hodie nouiſſima diſpoſitio quæ habetur in d. Ceremon. Epiſc. lib. 1. cap. fin. & eod. lib. c. 3. habetur, Epiſcopos in Congregationibus Concilij Prouincialis, coram Archiepiſcopo uti poſſe Rochetto diſcooperto cum mozeta.

Quid Archiepiſcopo ſiue titulari, ſiue aliàs prouiſo ac tranſlato ad Eccleſiam Suffraganeam, an in Synodo Prouinciali ſedere debeat immediatè poſt Metropolitanum ratione Archiepiſcopalis dignitatis quâ functus eſt an præcedere debeat alios Epiſcopos antiquiores. Reſp. quod ſic. arg. text. in l. 1. ff. de albo ſcrib. & rubr. C. vt dignitat. ordo ſeruetur, lib. 12. & hoc in memoriam priſtinæ dignitatis, & honoris quem geſſit, ratione cuius retinet iura reuerentialia. Ad quod faciunt ea quæ cumulat Felin. in capit. quæ in eccleſiarum, num. 81. de Conſtit. Eſt & alia ratio: quia Archiepiſcopus tranſlatus ad Eccleſiam Suffraganeam, ceſſit loco, & non dignitati, arg. text. in cap. 1. de ordin. ab Epiſc. qui renunc. Epiſcopat. & in cap. poſt tranſlationem, de renunc.

10 Vigeſimo tertiò quæro, † quis in eo eſt præſidẽs? Reſp. quod Archiepiſcopus in Concilio Prouinciali eſt præſidens, d. cap. placuit, gloſ. in cap. Paſtoralis, in verbo, exceptis, de off. ord. & eſt caput Concilij. Abb. in cap. graue, num. 8. & Imol. num. 10. de præben. Card. Alex. in capit. ſi quis Epiſcoporum, 8. diſt. qui omnibus Epiſcopis, Prælatis, & Clericis prouinciæ præeſſe dicitur. Berous, in cap. 1. de iud. & authoritate Archiepiſcopi celebratur, Bonifac. de Vitalinis, in Clem. 1. num. 45. de ſent. excommunic.

Vigeſimoquartò quæro, quinam iudices ſint? Reſp. nedum Archiepiſcopũ, ſed etiam alios Epiſcopos eſſe iudices, cap. 1. vbi Abb. in primo notab. & Marian. Soc. in 2. notab. De libelli oblat. gloſ. in Sum. 9. quæſt. 8. fine quorum conſenſu non iudicat Archiepiſcopus, Abb. in cap. . num. 14. de iudic. Cardin. Iacobat. in d. tract. lib. 5. Art. 11. fol. 292. Synod. Vgo. in 3. par. fol. 108. colum. 3. Metropolitanus ergo eſt coniudex, licet tamquam maior ſedeat. Card. Alex. 3. q. 8. in Sum. Epiſcopi congregati nõ dicitur eſſe ibi vt ſinguli, ſed vt collegiũ, capit. 1. 34. diſtin. Anchar. & Felin. in cap. ſicut olim, de accuſar. Henr. Bott. de Synod. par. . num. 48. & totum Concilium eſt iudex, non autem ſingulares, Abb. in c. nõ poteſt, num. 18. de ſent. & re iudic. in Synodo vero Epiſcopi, vnus eſt iudex, & lata eſt differentia inter iſtam, & illam, vt per Bott. in d. tractatu par. 1. ſub num. 32. ſicuti non eſt bona ſimilitudo, arguere de Concilio Prouinciali ad Generale. Card. Iacobat. de Concil. lib. 6. Artic. 2. fol. 345.

Vigeſimoquintò quæro, quis eſt principalis iudex? Reſp. quod Archiepiſcopus eſt iudex principalis, c. 1. 34. d. & ipſe habet principaliter iudicare de conſilio aliorum Epiſcoporum, Card. Alex. in capit. de eo, 50. diſt. Archiepiſcopus enim præſidẽs cũ Epiſcopis Suffraganeis in Cõcilio Prouinciali, habet iuriſdictionem ordinariã, d.c. ſicut olim, Suffraganei Epiſcopi in Concilio exiſtentes, in co-

in cognoſcendo ſunt coniudices,in definiendo,vt aſſeſſores, Card. Alexand.in cap.propter,el t.18.diſt.Imol.in cap.graue, de præb. Bott.de Synod.p.1.num. 33.& par.2.num.48.Synod.Vgol.cap.9.ſed ſiue ſint iudices,ſiue aſſeſſores,non valet quod fit eis non vocatis.Inn. & Hoſtienſ. in d.c.graue ; nam ſi Archiepiſcopus vult ſtatuere vniuerſaliter in tota prouincia, requiritur cõſenſus Suffraganeorum, d.c.ſicut olim, de accuſat. cum ſimil.eorũ enim qui participes ſunt officij,debet attendi cõſenſus,Abb.in cap.cum olim, n.4.de arbit.& tunc ligat ſubditos totius prouinciæ ; aliter verò comprehenderet ſubditos Diœceſis ſuæ tantum,cap.Romana,& ibi gl.in verſ.ſententię,de ſentent.excommunic.in 6. Item quando vult ſtatuere vniuerſaliter in prouincia, vltra conſenſum Suffraganeorum,requiritur etiam conſenſus ſubditorum Suffraganeorum, ſi ſtatutũ concernit eorum præiudicium,vnde ſi faceret ſtatutum Archiepiſcopus,quod poſſit cognoſcere de cauſis ſubditorum Suffraganeorũ,& ad ſuam Diœceſim illos trahere, tale ſtatutum non valeret in præiudicium ſubditorum Suffraganeorum, niſi conſentirent, Card.Alex.18.diſt.in Sum. Felin.in cap. paſtoralis, num.7.de off.ord.Lancel. Conrad.in templo omn.iud.lib.2.c.4.num.22.

Vigeſimoſextò quęro,quomodo ſit pronunciandum? Reſp.quod Archiepiſcopus tamquam caput, de conſenſu, & conſilio Suffraganeorum, vel maioris partis, pronunciare debet, Ioan.And.poſt Hoſt.in cap.1 de libelli oblat. Idem Card.Hoſt.& Zabar.in c.graue,de præb.num.6.vbi Imol.num.19.& hanc eſſe veritatem dicit idem Imol. in d.c.1.in vltimo not. & ſub num.21. Card.Iacobat.in d.tract.lib.5. Art.8.fol.288. & faciunt c.ſane, 65.diſt. c.nec Epiſcopi, de temp.ord. cap.ſicut, de accuſat. & ſic in Praxi obſeruari patet ex principijs nonnullorum Conciliorum Prouincialium, quæ ſunt impreſſa, videlicet Mediolanen.Coſentin.Neap.Tranen.& aliorum.

Vigeſimoſeptimò quæro,de modo in ſtatuendo? Reſp.quod Abb.in cap.1. de pac.notat modum, & Practicam condendi legem in Concilio Prouinciali: nam vnus de Concilio facit propoſitionem, & reliqui ſi eis placet, ſtatuunt illam confirmando, vel reſtringendo, ſeu ampliando.

Vigeſimooctauò quæro,an alij pręter Epiſcopos in d.Concilio ſint vocales? Reſp.quod in Concilio Prouinciali, Metropolitano multo plus quam alijs eſt tribuendum : nam ipſe poteſt eligere electiſſimos quoſque ſacerdotes, vt præter Epiſcopos habeant in Concilio vocem conſultiuam, & deciſiuam vt latè demonſtrat Doc. Michael Thomaſius Hiſpanus in diſputatione de ratione habendi Concilia Prouincialia, Romę impreſſa anno 1565.a fol.81.vſque ad 99.

ADDITIO. Intellige, vt ſi ipſi Concilio placuerit, poterunt habere vocem deciſiuam, vt fuit determinatum per Greg. XIII. in reſponſione ad quintam difficultatem propoſitam à Concilio Prouinciali Rothomagenſi, quæ eſt impreſſa in d.Concilio, immò requiritur conſenſus omnium ſuorum Suffraganeorum;nec ſufficit maior pars. Faciunt dicta per Campeg. in tract.de Conc.capit.6.ſecus tamen eſt in voce conſultiua tantum,quia nullum affertur præiudicium habentibus deciſiuam,ſaltem vbi deeſt copia Epiſcoporum, vt cum maturiori iudicio procedatur. Abb.in 1.q.ſub num.29.de alijs non Epiſcopis habentibus vocem deciſiuam,dixi ſupra q.3.1 & 5.Suffraganeus legitimè impeditus poteſt conſtituere procuratorem vnũ ex Suffraganeis cũ ſpeciali mandato ad decidendum ita tenet Nauar.conſil.3.de off.deleg.in antiquis & conſ.7. de maior. & obed.in nouiſ. quod mihi non placet ; nam pro danda voce in omnibus actibus Concilij requiritur præſentia, intelligentia aliorum iudicium, & facti diſcuſ-

ſio, ex

ſio, ex quibus monetur ad determinandum, & non poteſt pendere ab alieno arbitrio, cum ſit electa induſtria perſona ad determinandum vna cum alijs; niſi dicamus, poſſe conſtituere procuratorem ad præſentandum votum in ſcriptis redactum per ipſum Epiſcopum impeditum accedere ſuper aliquo particulari negotio, de eo inſtructo, accedente voluntate Concilij Prouincialis.

Vigeſimonond quæro, quid ſi Metropolitanus à maiori parte in iudicando, vel ſtatuendo diſſentit? Reſp. quod Metropolitano diſcrepante, præualet Prouincialis Cõcilij ſententia, ſentẽtiæ Archiepiſcopi; dicit Card. Iacobat. de Concil. lib. 6. Art. 2. fol. 329. Henric. Bott. de ſyno. par. 3. n. 137. nam Concilium Prouinciale reputatur vt Collegium. Ancharan. & Fel. in c. ſicut olim, de accuſat. & in agẽdis a collegio ſi diſcordãt, ſtatur maiori parti, c. ſane, & ibi Card. Alex. 65. diſt. gl. in c. ſi Archiepiſcopus, de temp. ord. Nau. in conſ. 1. de his quæ fiunt à maiori par. Cap. in antiq. ſtandũ eſt in diſpoſitionibus Cõcilij, iudicio plurimorũ, Abb. in c. 1. de pact. & in c. in ſingulis, n. 5. de ſtatu monac. & ideo Cõci-
a lij Prouincialis iudicium integrum dicitur, quia plurimorum a ſententijs comprobatur, Clem. 1. de ſent. exc. vbi Bonif. de Vital. in 10. notab. n. 45. dicit, quod ſtabilius, & firmius eſt ſtatutum per Concilium Prouinciale, quam per ſententiam Præſulis prouinciæ, ſicut eſt Archiepiſcopus, licet authoritate Archiepiſcopi celebretur. Item diſpoſitio Synodalis dicitur, quæ fit à maiori parte. Abb. in c. non poteſt, ſub n. 16. de ſent. & re iud. denique Metropolitani ſuffragium nõ poteſt niſi vim vnius habere. Doctor. Thomaſius in dicta diſputatione, fol. 89. & ſi non præualeret maioris ſententia, poſſet Archiepiſcopus ſolus decernere ſine conſenſu Suffraganeorum cõtra prædicta in ſuperioribus quæſtionibus, 24. 25. & 26. non obſtat c. ſi quis Epiſcopus, cum ſeq. 6. q. 4. quia ſpeciale eſt in cõdemnatione vel abſolutione Epiſcopi, vt ibi dicit gl. & in c. epiſcopis, 65. diſt.

a *ADDITIO. Adde tex. in c. extra conſcientiam, 64. diſt. & in c. prudentiam, de offic. deleg. Afflict. deciſ. 1. & ibi Vrſil. in annot. limita, vt opinio ſingularis præualeat, Cõmuni, quando ratione fortiori nititur per text. in c. Cappellanus, & ibi Panor. num. 3. ab omnibus receptus de ferijs. Felin. in c. 1. ſub n. 54. de Conſt. Petr. de Monte in tract. Monarch. conc. q. 7. Nauar. conſ. 17. nu. 8. de priuileg. in antiquis.*

Trigeſimò quæro. Quid ſi Archiepiſcopus non vult pronunciare ſecundum vota maioris partis? Reſp. tunc puto eſſe recurrendum ad Summum Pontificem, per ea quæ dicit gl. in c. ſanè 65. diſt. in vlt. dicto, & in c. fin. in verbo iudic. 63. diſtinct.

Trigeſimoprimò quæro, quid ſi ſententiauerit Archiepiſcopus ſecundum voluntatem minoris partis, dicit Abbas, in c. ne Epiſcopi, de tempor. ord. quod vitiabitur factum; & facit id quod in ſimili dicit gloſ. not. in c. 2. in verſic. dum conſilio, de corpore vitiat.

11 Trigeſimoſecundò quæro, de † quib. cauſis cognoſcère poſſit Conciliũ Prouinciale, quã iuriſdictionem habeat, & ſuper quos? Reſp. quod Conciliũ Prouinciale cognoſcit de omnibus cauſis Eccleſiaſticis totius Prouinciæ, c. pp, & ibi Gem. notat, 18. diſt. & habet iuriſdictionẽ ſuper omnes de prouincia, Abb. in c. graue, n. 4. de præb. & cognoſcit, & examinat delicta non ſolum Suffraganeorum, ſed etiã ſubditorum ſuorũ, d. c. graue, c. ſicut olim, vbi Hoſt. de accen-

ſat.

Digitized by Google

cuſat.& d.c.propter, Philip.Fran.in c.fin.de cenſ.in 6.Lancel. Corrad. in tẽplo omn.iud.lib.2.c.6.n.2. & habet iuriſdictionẽ ordinariam, Card.Alex.in c.experientiæ 11.q.1.& 3.q.8.in Sum. Bero.in c.1.n.125.de iudic. & cognoſcit de oĩbus cauſis, nedum per appellationem, ſed etiã per ſimplicem querelã. Card. Alex.in c.de Cõcilijs,18.diſt.& in rub.de appellat.n.36.& in c.cum ſpeciali, n. 27.eod.tit.quẽ ſeqtur Card.Iacobat.ĩ d.tract.lib.5.Art.11.fol.298.Lãcel.Corrad.in d.templo,lib.2.c.3.n.20.& debent audiri querelæ omniũ læſorũ,d.c.propter,& ſecundũ Innoc.quẽ ſequuntur Io.And.Imola,Card.Zab.in d.c.graue, Abb.in c.1.n.15. de iudic.& Card.Alex. in d.c.de Concilijs,18.diſt. ẽt non citati tenetur reſpõdere de querelis ciuilibus,ac ſi citati eſſẽt; de criminalibus autẽ non,niſi ſint citati,& expoſita crimina ſuper quibus accuſantur: habent tamen ius reuocãdi domum accuſati,ſi pro ſpecialibus negotijs fiat Conciliũ, & petatur quod reſpondeant pro alijs,arg.c.fin.de foro cõpet.aliàs ſecùs,ſi indiſtinctè fiat Conciliũ pro omnibus negotijs emergentibus;etiam cõpetit ius reuocandi domũ,ſi Concilium ſit de longinquo,niſi in caſibus,qui de ſui natura tractantur in Cõcilio, ſecundũ Card.Zab.in.d.c.graue. Bott.de Syn. pat.3.in princ.nu 41.& 42.Card.Iacobat.in d.lib.7.Art.8.fol.289.Syn.Vgo. in prælud. 10.& in fine,f.10.& in 5.par.f.108.col.1.in fine. Epi in Cõcilio Prouinciali cõgregati,loco Ordinarij ſunt in omnibus cauſis clericorũ,quæ ad Cõciliũ referuntur, ad illum autem qui præeſt definitio pertinet de cõſilio,& aſſenſu aliorum Epiſcoporũ omnium,vel maioris partis, Hoſt.in d. c. graue, & dixi ſupra quæſt.26.Concilium inſuper Prouinciale habet poteſtatẽ excõmunicandi Epiſcopos illius prouinciæ,Abb.in c.1.n.5.de iudic.vbi Bero. n.67. & Prælatos ex proprio delicto poteſt ſuſpendere,& Epiſcopum,tñ deponere non poteſt.Abb. in d.c.graue,n.4.de præb.quia depoſitio Epiſcoporum ſoli Papæ eſt reſeruata, Abb.in c.Paſtoralis,in prin.de off.ord.Fel.in.c.1.n.23.de iud.dicit tamen Abbas in c 2.n.3. de accuſat. quod Archiepiſcopus cum ſuis Suffraganeis poteſt audire cauſam,ſed nõ definire; Idẽ dicit Anchar.in d.c.graue,n.18.& Imola,

b ſub n.18.ſolũ enim interdicitur Concilio poteſtas b deponẽdi Epiſcopos,Abb. in c.1.de iud.Sed circa hoc vide quod fuit decretũ per Conc.Trid.ſeſ.24.de reſor.generali,c.5.& de reſeruatis Sedi Apoſtolicæ vide notab.gl.in c.quod trãſlationẽ,de off.legati, & in Clem.q̃a cõtingit,de relig.dom.& enumerat Card. S.Sixti in c huic Sedi,17.diſt.& Paulin.de Viſit. par.1.q.10. Habes ergo ꝙ Cõciliũ Prouinciale poteſt cognoſcere de cauſis quæ vertũtur inter Epiſcopos, & Clericos; itẽ poterit cognoſcere de omnibus cauſis clericorũ, dũmodo factum ſit notorium,vel ſi res non patiatur dilationẽ, vel in breui poſſit liquidari, ipſe tñ Archiepiſcopus qui præeſt Concilio,vel qui habet poteſtatẽ definiendi, debet hoc facere de conſilio, & aſſenſu aliorum de Concilio ve maioris partis,c. nec Epiſcopi,de temp.ord.& c.ſicut,de accuſat.Card.Iacobat.in d.lib.6.Art.8. fol.288. in quo Concilio debet etiã tractari de corrigendis exceſſibus,& moribus reformandis,preſertim in Clero,d.c.ſit,& c.pp.18.diſt.& ex nõ celebratione Cõciliorũ ſequitur incõueniens,quod multa remanẽt incorrecta de his quæ cõcernũt eccleſiaſticũ ſtatũ,c.peruenit,18.diſt.& debet fieri inquiſitio sũmaria pp breuitatẽ tẽporis, de his quæ ſunt notoria, vel quæ confitentur delinquentes,vel de q̃bus ſtatim fides poteſt haberi,de dubijs vero delictis nõ eſt inquirẽdũ,ſed ſunt omittẽda,Hoſt.& Zab.in d.c.graue,ſub n.3.& ibi Imola,ſub n.19. Bott.de Syn.par.3.ſub n.45. dẽt ẽt fieri generalis inquiſitio de malis, ſed cõtra certã perſonã nõ debet fieri,fama nõ præcedẽte,ſecũdũ Abb.in d.c.graue,n.9.

b AD-

b *ADDITIO. An concilium Prouinciale poſſit capere informationem,aut formare proceſſum contra aliquem Epiſcopum ſuſpectum, aut accuſatum ibi de cauſis grauioribus,ad effectum tranſmittendi probationes & proceſſum ad Romanum Pontificem? Reſp. quod hodie de iure nouo non ſolum depoſitio Epſcoporum eſt reſeruata Papæ,ſed etiam omnimoda cognitio,& examinatio cauſæ depoſitione digna,ita quod inferiori Papa hoc denegetur,prout habetur in præallegato Concil. Trid. ſeſſ. 24. de refor.c.6.per quod Capitulū,crimen hæreſeos,& alia crimina maiora depoſitione,& priuatione digna,exequantur,quo ad Nauar.conſ.1.de foro compet.in antiq. Amplia etiam ſi talis formatio proceſſus fieret ad finem remittendi cauſam inſtructiorem ad Papam.gloſ.in c.inquiſitiones de hæret.in 6.limita de mandato expreſſo Summi Pōtificis iuxta conditiones in d.c.5. deſcriptas, per quod etiam permittitur, vt minores criminales cauſæ Epiſcoporum in Concilio tantum Prouinciali cognoſcantur,& terminentur,vel ad deputandas illas cauſas,debeant eſſe Epiſcopi,& an abſoluto Concilio poſſint in illis cauſis procedere? Reſp. videtur dicendum non eſſe neceſſe, vt ſint Epiſcopi,quia illa facultas eſt generalis,& eorum iuriſdictio non exſpirat,ſi prius.i. ante Concilij abſolutionem,cœperint cognoſcere, prout in ſimili notatur in c.relatū, & c.gratum,de off.deleg.deceret tamen,vt eſſent Epiſcopi.*

Trigeſimotertiò quæro,an cognoſcat de Metropolitano? Reſp.quod Concilium Prouinciale non iudicat Archiepiſcopum, c.graue, de præben.ſed tamen poteſt ex charitate reprehendere,gl.in c.ſi autem,& ibi Card.Alex.9.q.3.negligentiam vero Metropolitani circa iuſtitiam miniſtrādam, ſupplere poteſt Cōcilium Prouinciale,c.ſi Metropolitanus, & ibi Card.Alex.6.q. poteſt cognoſcere de cauſis appellationum interpoſitarum à Metropolitano, gl.in c.multis,in verſic.ad maiorem 17.diſt.in c omnis oppreſſus,2.q.6.in c.ſi Roma.conſ.521. nu.3.Syn.Vgo. in prælud.c.10.poteſt etiam cognoſcere de cauſis ad Eccleſiam ipſius Metropolitani ſpectantibus,gl.in d.c.ſicut.De perſona autem & ſtatu ipſius Archiepiſcopi Prouinciale Concilium non cognoſcit ad effectum iudicandi,ſed admonendi ipſum Archiepiſcopum,vt corrigat;& ſi obſtinatus ſe corrigere nollet, ad effectum denunciādi Summo Romano Pontifici,d.c.graue,de præb. Card.Alex. in c. ſi clericus, 11. q. 1. non tamen poteſt ſe intromittere ad effectum iudicandi de eo, vt notat gl.in d.c. ſicut, per ea quæ habentur c. cum inferior,de maior.& obed.& in c.inferior,21.diſt.& ibi gl.fin.in c.3.de raptor. Ita diſtinguit Bellamer.in d.c.ſicut,ſub num.21. Card.Alex.2.q.8.& ratio eſt: quia ipſe præeſt Cōcilio, & ideo ab ipſo Concilio tamquam inferiori, non debet iudicari, Imola in d.cap.graue,num. 10.

ADDITIO. Hinc ſequitur,non poſſe Archiepiſcopum excommunicari a Concilio Prouinciali,contra opinionem quam tenet Nauar.in conſ.30.de off.ordin.in antiq.nam contradicit textus in d.cap.graue nimis,& iuribus præalleg.quæ ab ipſo non citantur.

12 Trigeſimoquartò quæro,† an ab eo poſſit appellari,& ad quem? Reſp.quod a Cōcilio Prouinciali appellatur ad Papam, c.ſicut excellentiam,2.q.4.Card. Alex.in rubr. de appellat.nu.24.Felin.in cap.1.nu.6.de iudic.Bellam.& Card. Alex.in d.cap.multis,& Synodus Vgo.in prçlud.q.10.Nauar.conſ.3.de appellat.in antiq.

Trige-

Digitized by Google

Cōg·nit titul de Conſtit.

Prouinciali ego Stephanus Quaranta tractatum edidi Neap.impreſſum anno 1589. qui cum non facile reperiatur, hic inſerendum eſſe cenſui recognoſcendo, & addendo.

Inter ceteras ſolicitudines quæ Metropolitano incumbunt, ea non minima reputatur, conuocarè ſcilicet Concilium Prouinciale, de quo breuiter, vtiliter, & ordinatè ſcripturus, nōnullas ponam queſtiones ex Sacris Canonib. varijſq. Doctoribus, ac locis, non ſine maximo ſtudio, labore, atque vigilijs elaboratas, & collectas ad inchoationem dicti Cōcilij, illuſq; progreſſum, atque tractatū, & ad præſtantiam Archiepiſcopi in eo pertinentes. Diuino igitur inuocato au-
2 xilio dicimus, † hanc Concilij Prouincialis conuocationē ad Metropolitanum ſpectare, c.ſi epiſcopus, c.ſi quis epiſcoporū, c.qm̄, c.propter, 18.d.c.ſicut olim, de accuſat.c.1.de pœnis, in 6. Ipſe namque eſt caput huius Congregationis, & propterea ad ipſum ſpectat hmōi conuocatio. Card. Alex. ſiue Præpoſit.in d.c. ſi quis Epiſcoporum, & Cōcilium Prouinciale dicitur, quia præſentat Eccleſiā Prouinciæ. Abb.in c.graue, in fine de præben.& in d.c.ſicut, vbi etiā de triplici Conciliorum differentia, poſt gl.in Sum.17.d.quorum etiam definitiones ponit Io.Paul.Lancel.lib.1 Inſtitut.Iur. Canon.in tit.de eccleſ.cōſtit. & declarat in ſua gl.vel. appellatur, quia regulariter fit, & cōgregatur in prouincia authoritate Archiepiſcopi Metropolitani, qui oībus Epiſcopis, Prælatis, & Clericis prouinciæ præeſſe dicitur, Berous, in c.1.de iudic.& ſine authoritate Metropolitani non inferioribus illud congregare, Card. Alex.notat in d.c.propter, el 1. Sede tn̄ Metropolitana vacante, Epiſcopi prouinciæ ſe congregare poſſunt ad illud celebrandum. Archid.& Gemin.in c.placuit, num.2.& in d.c.propter, vbi Ioan.de turre cremata Card.S.Sixti, num.8.ac Card. Alex.in c.de Concilijs, in 3.notab.& in d.c.placuit, 18.diſt.Petrus de Monte, Epiſcopus Brixien in tract. Monarchiæ Conciliorū, c.2.n.9. Vgoniūs Epiſcopus Famaguſtanus, in tractatu quē inſcripſit de Concilijs Synodo. Vgonius in præludijs, q.5.& in 3.par. fol.134. Henric.Botteus de Synodo Epiſc.p.1.n.43.ad quem tn̄ finem, quoties, & quid ſit tractandū in eo, habetur in d.c.propter, cap.qm̄, 18.diſt.& c.ſicut, de accuſat. Iuſta etiam cauſa illud conuocandi eſt, cū aliqua magna oritur dubitatio, quæ aliàs cōmodè non poſſet definiri. Card. Alex.in c.multis, in 4.notab. 17.diſt.et poteſt conuocari pro corrigendo Epō, prout in c.1.34.diſt.& qn̄ immineret neceſſitas, pōt congregari ante tempus ſtatutū, idem Card. in d.c.de Concilijs, Bott.in d.par.4.n.54. ſed Archiepiſcopo non licet ante receptionem pallij, illud cōuocare, c.quod ſicut, §.præterea, de elect.& ex his patet reſponſio ſaltem remiſſiuè ad primam quæſtionē, quæ erat præmittenda, videlicet quid illud ſit, per quem conuocetur, ad quē finem & quoties, & de cōcilijs Prouincialibus, vide quod nouiſſimè fuit decretū per Conc. Trid.ſeſſ.24. de refor.c.2.

ADDITIO. Verba Concil. Trid. ſunt iſta, videlicet. Prouincialia Concilia ſicubi omiſſa ſunt, pro moderandis moribus corrigendis exceſſibus, controuerſiis cōponendis, alijſq. ex Sacris, Canonibus permiſſis renouentur. Quare Metropolitani per ſeipſos, ſeu illis legitimè impeditis, Coepiſcopus antiquior, intra annum ad minus à fine præſentis Concilij, & deinde quolibet ſaltem triennio poſt octauam Paſchæ Reſurrectionis Domini noſtri Ieſu Chriſti, ſeu alio commodiori tempore pro more prouinciæ nō prætermittat Synodum in prouincia ſua cogere; quo Epiſcopi omnes, & alij qui de iure, vel conſuetudine intereſſe debent, exceptis ijs quibus cum imminenti periculo transferendum eſſet, conuenire omnino teneantur. Nec epiſcopi comprouinciales prætex-

Digitized by Google

prætextu cuiuſlibet conſuetudinis ad Metropolitanam Eccleſiam in poſterum accedere inuiti compellantur. Itidem Epiſcopi qui nulli Archiepiſcopo ſubijciuntur, aliquem vicinum Metropolitanum ſemel eligant in cuius ſynodo Prouinciali cum alijs intereſſe debeant, & quæ ibi ordinata fuerint, obſeruent, ac obſeruari faciant; in reliquis omnibus eorum exemptio, & priuilegia ſalua, atque integra maneant. Synodi quoque Diœceſanæ quotannis celebrentur, ad quas exempti etiam omnes, qui aliàs, ceſſante exemptione, intereſſe deberent, nec Capitulis generalibus ſubduntur, accedere teneantur; ratione tamen parochialium, aut aliarum ſecularium eccleſiarum, etiam annexarum, debeant ij qui illarum curam gerunt, quicumque illi ſint, ſynodo intereſſe. Quod ſi in his tam Metropolitani, quam Epiſcopi, & alij ſuprascripti negligentes fuerint, pœnas, Sacris Canonibus ſancitas, incurrant. Hactenus verba Conc Trid. Eſt autem Concilium Prouinciale conuentus Epiſcoporum coactus ab habente poteſtatem congregandi, vocatis vocandis, de iure, vel conſuetudine Nauar.conſ.4.num.3. de verb. ſignif. in antiq. vbi etiam inquit, poſſe Concilium Prouinciale congregari ad aliquas particulares cauſas in congregatione ipſius expreſſas, ex mente Innoc.in cap.graue, num.7.de præb. Itidem ex verbis Conc.Triden.ſupra relatis, colligitur, hodie ceſſare poteſtatē Capituli Metropolitani Sede vacante illud celebrandi, ac Suffraganeos cōuocandi, licet ante ipſum Cōcilium Trid.id poterat, vt per Pauin.in tract. de off. & poteſt.Cap.Sede vac.par.1.q.7.ſub num.5.& Bott.de ſynod.par.1.num.43.

An autem electio ſemel facta Metropolitani ab Epiſcopo exēpto, vt ad eius Synodum Prouincialem conueniat, poſſit poſtea mutari? Reſp.quod non, ſed ſemper in futurum ad illam accedere tenetur, eiuſq. electio ligat ſucceſſores, & ita declarauit Sacra Congregatio.

3 Secundo quæro, † quomodo, & qui vocandi? Reſp. Metropolitanum conuocare Concilium ad ſtatutam diem, per literas, & ſufficere vnicam citationem, cap.ſi Epiſcopus, & ibi glo.27.diſt. Gemin & Franc.in cap.1.de pœnis, in 6 & Epiſcopi prouinciæ vocandi ſunt, & ire tenentur, vt in præall.iuribus habetur, ex quo textu in d.cap.ſi Epiſcopus, notat Card.Alex. quod Suffraganei non tenentur venire ad Concilium Prouinciale, niſi a Metropolitano ſint vocati, in tantum, quod ſi Suffraganeus videret omnes alios Epiſcopos Conſuffraganeos ire ad Concilium, ſi ipſe non eſſet vocatus, non tenetur ire, niſi in præcedenti Concilio fuiſſet deliberatum de futuro celebrando, cum aſſignatione loci, & temporis, tunc qui fuiſſent præſentes, non forent neceſſario vlterius vocandi; vel niſi eſſent vocati per edictum generaliter, Card. Iacobatius in tract.de Concilio, lib.2.Art.4.q.5.fol.102 & ratio eſt: quia in ijs in quibus eſt neceſſaria denunciatio, prout hic, non ſufficit ſcientia, vbi verò ſola ſcientia eſt de ſubſtantia, non requiritur de neceſſitate denunciatio; & ita procedit reg. Eum qui, de reg.iur.in 6.quæ potuiſſet obſtare, ut ibi per Ioan. Andr. & Fran. Formulam indictionis futuri Concilij Prouincialis, vide in fine Concil. Prouin.Mediolan.4.& 6. & in Cerem. Epiſc.lib.1.cap.finali.

Tertio quæro, quid de Abbatibus? Reſp.quod Abbates etiam interſunt Concilio Prouinciali, c.ex ore, de priuileg.capit. Vt Apoſtolicæ, eod tit.in 6.& an accedere teneantur, vide Gemin. & Card S,Sixti, & Alex.in capit.Epiſcopus, 18.diſt. Doct.in d.tract.par.2.ſub num.4.

ADDITIO. Quando tamen habēt populum, & membra non exempta, à quibus appellatur ad Archiepiſcopum, clarum eſt, quod tenentur accedere vt in iuribus prealleg. & Abbates habentes populum, & territorium proprium, iuriſdictionemq.

Epiſcopalem exercentes intra ambitum ipſius Prouinciæ ad Concilium Prouinciale vocari debent, quemadmodum vocantur Epiſcopi Comprouinciales; & poſſunt dici Suffraganei, nam cum habeant iura Epiſcopalia, ac proprium territorium, & celebrent de per ſe Synodum Diœceſanam, dicuntur Ordinarij locorũ, & appellatione Ordinarij comprehenduntur, gl. notab. iuncto text. in c. Ordinarij. de off. Ordin. lib. 6. quorum Abbatum multi ſunt in Regno Neap. qui obtinent plurima Caſtra, de quibus per Frecc. in tract. de Subfeud. ſub rubr. de origine Baronum, c. 3. n. 28. & iſti funguntur vice trium perſonarũ. ſ. Abbatis in monaſterio erga monachos, Prælati, ſeu Antiſtitis erga populum, & domini iuriſdictionis temporalis ciuilis, ſeu mixtæ (ſi habent) erga laicos, qui etiam omnibus prælatis inferioribus præferuntur, arg. tex. in cap. 1. de ætate, & qual. Benè per Lancel. Conr. alios cumulantem, in templo omnium iudic. lib. 2. c. 7. num. 18. quibus competere poſſunt non ſolum ea, quæ ſunt dignitatis, & iuriſdictionis Epiſcopalis verum etiam ea, quæ ſunt ordinis Epiſcopalis, de quibus in c. quãuis Chorepiſcopis, 68. diſt. in c. quanto, de conſuetud. in c. aqua, de conſecr. eccleſ. vel altar. & in c. accedentibus, vbi Panor. de exceſſ. prælat. præter tria, videlicet, conferre ordines ſacros, conſecrare baſilicas, & altaria, & conficere chriſma, prout patet ex priuilegijs quibuſdam Abbatibus à Sede Apoſtolica conceſſis. Inſuper iſti in Concilio ſedent poſt Epiſcopos. vt per Pet. de Monte, in tract. Monarch. Conc. q. 5. n. 4. & per Campeg. in tract. de author. Sacri Conc. c. 7. & tamquã locorũ Ordinarij in Cõc. Prouinciali habent vocẽ deciſiuã, vt per Alph. Aluarez, in Speculo Iuris Pontificij & Cæſarei, c. 51. §. 2. fol. 208. & tunc de eis in Decretis debet fieri mẽtio, vt obſeruatum fuit in ſynodo Prouinciali Sipontina, celebrata de menſe Ianuarij 1567. Manfredoniæ, attento proœmio tenoris ſequentis: videlicet. Nos Ptolemus Gallius. S. R. E. tit. S. Pancratij presbyter Cardinalis Comenſis. ac Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Archiepiſcopus Sipontinus, de conſilio, & aſſenſu Reuerendiſſimorũ DD. Epiſcoporum, Abbatum, & aliorum noſtræ Prouinciæ Ordinariorum, in Prouinciali Synodo Sipontina, hæc ſtatuimus, & ſancimus; & infra, ampliatur, vt accedere teneantur etiamſi in capite eſſent exempti, notat Gemin. in d. c. vt Apoſtolica, num. 4. Secundò ampliatur in Commendatarijs perpetuis, conſtitutis in ſacris ordinibus, habentibus proprium territorium, curam animarum, ac Epiſcopalem iuriſdictionem. ex adductis per Nauar. in conſ. 3. n. 2. de fil. presb. & conſ. 5. de ſponſal. in antiq. Limita, quod non omnes Abbates, ſeu Commendatarij, habeant vocem deciſiuam in Concilio Prouinciali, ſed illi tantum, qui habent iuriſdictionem Epiſcopalem, & alia, vt ſupra, licet habeant inſignia Epiſcopalia. ſcilicet, vſum mitræ & baculi, ac aliorum Pontificalium ex priuilegio Apoſtolico, cum habere vocem deciſiuam, ſit etiam iuriſdictionis, Campeg. in d. tract. cap. 7. & 15. Si tamen Concilio prouinciali non placuerit, conſulenda erit Sacra Congregatio.

An autem Abbates prædictis qualitatibus muniti, habentes populum intra fines Prouinciæ exiſtentem. à quorum ſententijs immediatè ad Sedem Apoſtolicam appellatur, & non ad Archiepiſcopum, teneantur ad Concilium Prouinciale accedere, & videtur dicendum, quod ſic: ſiquidem Epiſcopi exempti, à quorum ſententijs ad Summum Pontificem appellatur, tenentur eligere aliquem vicinum Metropolitanum vigore decreti Cõc. Trid. ſupra relati. ergo eò magis Abbates reſpectu populi exempti, tutius enim erit conſulere Sanctam Sedem Apoſtolicam, an ſcilicet mens Conc. Trid. fuerit dictos Abbates comprehendere.

Quartò quæro, quid de Capitulis Eccleſiarum? Reſp. quod Capitula Cathedralium vocari debent, & admitti ad tractatum Concilij, non autem ad deci-

decidendum, & poſſunt comparere per procuratores, c.fin. de his quæ fiunt à prælat.ſint conſ.Cap.vbi Abb.nu.4. dicit, procedere etiam in negotijs non tãgentibus Capitula,& Card Zab.in c.graue,q.5.de præb.tenet, ſemper vocandos eſſe ad Conciliũ Prouinciale Canonicos Cathedralium pro tutiori. Bott. in d.tract.par.2.nu.42.habetq.Capitulum vocem conſultiuam. Formulam literarum quib. Capitula Canonicorum Cathedralium ad illud inuitantur, vide in fine voluminis actorum Eccleſiæ Mediolanenſ.fol.359.

ADDITIO. Si tempore celebrationis Concilij Prouincialis, vacaret Sedes, Capitulum Cathedralis, ſeu Metropolitanæ ſuccedens in iuriſdictione, eſt Ordinarius iudex, & debet de neceſſitate vocari, & poteſt comparere per Vicarium generalem, cum ſpeciali mandato dandi vocem deciſiuam, cum ſit iuriſdictionis, quæ tranſit in Capitulum Sede vacante, vt ſatis abunde fuit demonſtratum ſupra, & in verbo Capitulum; Sede vacante ſi tamen Concilio prouinciali non placuerit, conſulenda erit Sacra congregatio. Notandum etiam eſt, quod Sacra Congregatio cenſuit Capitula Collegiatarum quaſi Epiſcopalem iuriſdictionem habentia, ad Synodum Prouincialem eſſe vocanda.

Quintò quæro, quid de alijs? Reſp. quod ad Concilium prouinciale nedum debent venire Epiſcopi, verum etiã alij inferiores, qui ſe læſos eſſe exiſtimant; ſed Epiſcopi veniũt vt definitores, iſti autem pro iuſtitia conſequenda, d.cap. propter, vbi Card. Alex. in 1.notab.18.diſt.

Sextò quæro, qui debeant omnino vocari? Reſp. quod de neceſſitate ad illud vocandi ſunt Epiſcopi, & nõ alij, Innoc. Hoſt. & Zab. in d.cap.graue, de præb. Abb. in diſputat.1.nu.29. & ſequuntur Communiter Doctores, vt refert Card. Alex. in d.c.propter, el primo.

ADDITIO. Intellige hoc non procedere, quando in prouincia vltrà Epiſcopos, adeſſent alij Ordinarij locorum, habẽtes Epiſcopalem iuriſdictionem, vt dixi ſuprà, in addit. ad tertiam, & 4.quæſtion. Item vbi fuiſſet prouiſum de Epiſcopo qui nondũ eſſet conſecratus, licet non dicatur Epiſcopus ante conſecrationem, gloſ. in Clem. Dignum, de celebr. miſſ. & per plura citata à Felin. in cap. eam te, de Reſcript. Nauar. in Man. Confeſſ. cap.27. ſub num.67. ſi tamen eſt electus & confirmatus, & poſſeſſionem adeptus, poterit intereſſe Concilio & votare, arg. text. in cap. tranſmiſſam, vbi gloſ. de elec. & per ea quæ dicit Abb. in c. accedentibus de exceſs. prælat. Campeg. de Concil. c.15. eiq. & ſynodum conſecrare licebit, ſuamq. ſynodum conuocare. Bott. de Synod. parte 1. & ideo erit de neceſſitate vocandus.

Septimò quæro, Quid ſi Epiſcopus vocatus moritur? Reſp. qđ ſi citato Epiſcopo, & eo mortuo fuerit prouiſum de alio, ante inchoatum Conciliũ, ex illa citatione non arctaretur ſucceſſor, Card. Iacobat. in d. tractatu de Conc. lib. 1. Articulo. 4. quæſt. 6.

Octauò quæro, quid ſi Epiſcopus nõ reperitur in Diœceſi? Reſpon. qđ Epiſcopi, qui nõ ſunt in ſuis Diœceſibus, ſed extra eas, neceſſariò non ſunt perſonaliter citandi ad Cõcilium Prouinciale, Card. Alex. in c. peruenit, in 4. notab. 18. diſt. verũ in Prouinciali Concilio Sanctæ Seuerinæ obſeruauimus, literas Metropolitani directas Epiſcopo abſenti, cõſignari facere ius Capitulo vt trãſmittat, & proponere edictũ ad valuas Cathedralis, vbi tenetur reſidere, & domicilium reſidentiæ ſemper eſt principale, Felin. in c. poſtulaſti, nu.1. de foro cõp. et.

4 Nonò quæro† de tempore & loco? Reſp. non debere Concilium Prouinciale celebrari temporibus quibus abſtinentiæ, ſeu contemplationi vacandum, vt in quadrageſima, & in diebus quibus inſiſtendum eſt celebrationi ſolemnitatum pręcipuarum. c. habeatur, vbi Card. Alexan. in fine, 18. diſt. Bott. de Synodo, par. 1. n. 56. & in Congregationibus Conciliorum debet haberi ratio, vt hi qui vocati ſunt, non fatigentur propter diſcrimina itinerum, debent ergo fieri huiuſmodi Congregationes & Conuentus in loco non multum remoto, immò proportionato reſpectu eorum, qui debent venire; debet etiam haberi ratio temporis, vt non in hieme maxima fiāt, cum in iſtis temporibus periculoſa ſit itineratio, Cardinal. Alex. in c. quoniam, 18. diſt. Bott. in d. par. 1. num. 56.

Decimò quæro de termino ad veniendum? Reſp. quod vocati ad Conciliū, debent venire infrà terminum, vel ſaltem ad terminum eis aſſignatum, c. placuit, & c. ſi epiſcopus, 18. diſt. ſed quamdiu Concilium non erit abſolutum, poterit Epiſcopus moram purgare, & non punietur pœna Canonica. Doct. in d. c. ſi epiſcopus, Card. Iacobat. in d. tract. lib. 1. Art. 5. fol. 110.

Vndecimò quæro, quid ſi venit & diſceſſit illicentiatus? Reſp. quod Epiſcopus qui venit ad Concilium, & diſceſſit illicentiatus, antequam Synodus abſoluatur, debet excommunicari, & excommucatus à Synodo, non poteſt abſolui per ſingulos prælatos Synodi, ſed ab ipſa Synodo tantum, c. ſi quis, 18. diſt. vbi Card. Alex. notat, paria eſſe, nō venire, & ante abſolutum Cōcilium recedere; facit text. in c. certū, 11. q. 3. & c. 1. de iud. in tantum, quod ſi vocatus ad Cōciliū expectaſſet per plures dies alios abſentes, & poſtea etiam in die prorogata illicētiatus recederet, puniretur tamquā contumax non expectato fine Concilij, Card. Iacobat. in d. Art. 1. fol. 112. & 113. Synod. Vgo. in 4. par. fol. 144. & cōtumax dicitur ille, qui illicentiatus recedit, Dec. in c. 1. de iudic. n. 43. in 1. lectura.

5 Duodecimò quęro quid ſi non omnes venirēt? Reſp.† quod ſi Archiepiſcopus vocat ſubditos ad Concilium, & ipſi non veniunt in termino eis aſſignato conuincuntur de negligentia, & poteſtas deuoluitur ad accedentes, etiam numero pauciores, Iacobat. in d. tract. lib. 5. Art. 7. fol. 275.

ADDITIO. Ex quo enim vocati venire noluerunt, alienos ſe feciſſe videntur, c. cum nobis, vbi Panor. num. 3. de elect. & ſic abſurdum eſt, eos in numero computare, iuxta gloſ. in Clem. quod circa, eod. tit. vnde faciunt, quod contumax reſideat in præſentibus, & in terminis noſtris aſſerit Petr. de Monte in prealleg. tract. de Concilio. quæſt. 6.

6 Decimotertiò quęro† de excuſationibus non venientium? Reſp. quod Epiſcopus qui non poteſt intereſſe Concilio, debet ſe excuſare per literas ſubſcriptas per eum, & excuſationis ſuæ rationem exprimere apud Metropolitanum, & non eſt neceſſe apud totum Concilium illam allegare. Card. Alex. in d. c. placuit, 18. diſt. quem ſequitur Iacobat. in d. tract. libro 2. Artic. 1. quæſt. 7. fol. 103. qualiter autem probabitur impedimentum, vide gloſ. in d. cap. placuit.

Decimoquartò quæro, quænam excuſatio requiratur? Reſp. non quamlibet neceſſitatem excuſare Epiſcopum, vt non teneatur venire ad Cōcilium, ſed requiri grauem neceſſitatem, & tunc tenetur mittere nuncium ad recipienda ſtatuta edita in Concilio Prouinciali, c. Epiſcopus, cum ſeq. & ibi Card. Alexād. ac etiam in c. peruenit, 18. diſt. vbi gl. in verbo, neceſſitatibus, ponit multa, quę excuſant ne vocatus teneatur venire ad Cōcilium, & Cāpeg. de Conc. c. 11. & for-

mula

mula literarum, quibus Epiſcopi à Concilio Prouinciali abſentis excuſatio accipitur, reperitur impreſſa in fine voluminis actorum eccleſiæ Mediolañ.fol. 359.de quibus excuſationum cauſis late Bott.de Syno.par.2.ſub num.56.

Decimo quintò quęro, quid ſi Epiſcopus ſubeſt duob. Metropolitanis, prout dicit gloſ.in cap.1.in verbo veniendo, in fine, ne Sede vac. & eodem tempore vocetur ab ambobus ad Concilium? Reſp. quod accedendo ad vnum, poteſt mittere procuratorem ad aliud.

ADDITIO. Similis gloſ.eſt in c.& temporis, verſ.vnire, 16 q.1.& arg.text. in c.2.de relig dom. & vide Caccialup.in tract.de vnion. Artic.8.num.11.& in Regno Neap. extant aliqui Epiſcopi qui ſubſunt duobus Metropolitanis, ratione duorum Epiſcopatuum vnitorum, & inter alios eſt epiſcopus Campanienſis, & Satrianenſis, vnitis, qui reſpectu primi ſubeſt Archiepiſcopo Salernitano & reſpectu ſecundi recognoſcit in Metropolitanum Archiepiſcopum Compſanum. Et facit in ſimili quod dicit gloſ.fin.in c.ex ore, de priuileg. Imol.in c.quod ſuper his, de maior.& obed. Bott. in d.tract.par.2.ſub num.42.& Fran. Aret.in conſ.

Decimoſextò quæro, Quid de vocato ad Concilium à Metrapolitano, ſi eodem tempore vocetur à Rege ad quem potius accedere debeat? vide gloſ. in cap.ſi Epiſcopus, 18.diſt.& in c.cum parati, de appellat.vbi Inn. & Abb.Card. Iacobat in d.tract.lib.1.Art.5.fol.117.Lancel.Conrad.in templa.omn.iud.lib. 1.cap.2.§.3.num.6.& Bertach.in tract.de Epiſc.lib.4.par.1.quęſt.14.& Dec.in conſ.72.Campeg.de Concil.cap.11.

7 Decimoſeptimò quæro, † An poſſint Epiſcopi compelli vt veniant ceſſante impedimento, & quomodo? Reſp.quod ſicut poſſunt compelli ſubditi venire ad Synodum Epiſcopalem, ſic & compelli poſſunt Epicopi, vt veniant ad Concilium Prouinciale, Abb.in cap.quod ſuper his, de maior.& obed.in 3.notab.

Decimo octauò quæro, de pęna contumaciũ? Reſp.quod Epiſcopus qui impedimento Canonico ceſſante, non venit ad Concilium, debet priuari cõione aliorum Epiſcoporum vſque ad futurum Concilium, ſi fuerit contumax, cap.ſi quis Epiſcoporum, & ibi Card.Alex.in 1.not.18 d.faciunt etiam c.non oportet, in fine, cap.ſi quis autem, cap.placuit, & cap.ſi quis Epiſcopus, diſt.eadem; vnde non erit talis Epiſcopus prohibitus celebrare diuina officia, & recipere Sacramenta eccleſiaſtica, & communicare cum ceteris Epiſcopis, & alijs, ſed tantum erit ſuſpenſus à communibus negotijs cum alijs Epiſcopis, nec poterit intereſſe ſcutinio Epiſcoporum, nec Conſecrationi eorum, & alijs Cõiter pertractandis cum Metropolitano, & Epiſcopis, & gloſ.in d.cap.placuit, & Card. Alex.in fine, Card.Iacobat.in d.art. .in princ.fol.111.ſubdens, quod etiam poterit excõicari excludendo á cõione fidelium, & erit in electione Archiepiſcopi; Quod ſanè debet intelligi, vt ſi primo vocatus non venit, procedat prędicta pœna, ſi iterum, & tertio monitus, non venit, poterit excommunicari, nec punitur bis ex eodẽ delicto: ex multiplicato enim delicto cõtumaciæ, angetur pœna; ideo & ſi vnica citatione monitus non venit, poterit priuari cõione aliorum Epiſcoporum, & iſta non eſt excõicato; vnde ad hanc pęnam inferendã ſufficit vnica monitio, d.c.ſi Epiſcopus, ſi tamen poſtea tertio monitus adhuc perſiſtit in ſua contumacia, tunc poterit excommunicari; & pro hac diuerſitate facit: quia priuatio à cõione, de qua in dd.iuribus, non eſt Cenſura Eccleſiaſtica, ſed pęna Canonica, & ideo trina monitio in ea nõ requiritur, ſecus in excõ-

municatione, quæ eſt Eccleſiaſtica cenſura, c, quæręti, de verb. ſignif. & nõ poteſt niſi trina monitione præmiſſa proferri, c. ſacro, de ſent. excom. c. 1. eo. tit. in 6. Ad prædicta facit in ſimili, qđ notat Io. And. in c. 1. de exceſſ. prælat. vbi dicit, ad inferendã pœnam ſuſpenſionis, non requiri monitionem, quando profertur vt pęna, quãdo autem profertur vt cenſura, trina monitio debet præcedere; ita reſidet Card. Alex. in d. c. ſi quis Epiſcoporũ; cuius dictis addo, etiã vt ſi vocatus ad Concilium negligat venire, & non mittat, nec ſe excuſet, nõ ſtatim puniendus eſt tãquã contumax, ſed prius debet admoneri, & requiri, & tandẽ citari ad videndũ ſe declarari, c. propter, el 1. 18 diſt. & ibi gloſ. Card. Iacobat. in d. tract. lib. 1. Art. 5. in princ. fol. 114. Campeg. de Concil. c. 13. Facit id, quod dicit Innoc. in cum olim, in fin. de teſti. quod contumax in proceſſu iudicij, citatur ad ſententiam; Item in procedendo contra Epiſcopos conſulerem ſeruãdam eſſe Conſtitutionem Alex. III. relatam in c. 2. de off. deleg. in 6.

8 Decimonono quæro, † an Epiſcopus pro dicto acceſſu poſſit petere ſubſidiũ? Reſp. qđ Epiſcopus volẽs ire ad Conciliũ Prouinciale, poteſt petere ab Eccleſijs ſubiectis, vt conferãt expẽſas; Bellẽcinus Rotæ Auditor, in tract. de charitatiuo ſubſid. q. 1. Card. Iacobat. in d. Ar. 5. fol. 111. Quod intellige, quando Epiſcopus eſſet pauper qui non haberet ad faciendũ expenſas, vt per eundem Card. Iacob. in d. art. 5. fol. 110. col. 1. Rebuff. in tract. Cõcordat. in rubr. de public. concubinarijs, §. quia verò, quod charitatiuum ſubſidium non exigendũ eſt a pauperibus, & ille dicitur pauper clericus, qui ex redditibus non percipit vltra decentẽ victum ſuũ. Bellencin. in d. tract. q. 30. & quando prælatus poſſit imponere charitatiuũ ſubſidiũ, vltra Bellenç. in d. tract. vide Afflict. in Cõſtit. Regni, Quã plurimũ, nu. 1. Boer. deciſ. 133. cũ tribus ſeqq. & Petr. Duen. Reg. 89. 1 verſic. charitatiuũ ſubſidiũ, & Reg. 253. in verbo, Epiſcopus; Et quę dicatur cõgrua Clerici ſuſtẽtatio, vide Menoch. de arb. iud. Cent. 6. Caſu 520. n. 10.

Vigeſimò quæro, quid de Archiepiſcopo? Reſp. quod Archiepiſcopus, nõ debet petere aliquid à prælatis veniẽtibus ad Conciliũ, aliàs teneretur in quadruplũ, c. quoniã, 18. diſt. qui text. loquitur quando Archiepiſcopus expetierit, ſi tamen ipſo nõ petẽte, aliquis ex Suffraganeis Epiſcopis aliquid daret de ibi cõtentis, nõ incurreret in pœnã quadrupli Archiepiſcopus, cũ hanc pęnalẽ Conſtitutionem nõ debeamus extendere ad caſum nõ expreſſum; peccaret tamen, cum abſtinere debeat à muneribus, ſecundum Card. Alex. in d. c. quoniam, vbi tenet, quod ex ſola petitione incurrit dictam pęnã, de rigore iuris: ſed de æquitate non, ſi non obtineat; & tunc authoritate maioris poteſt compelli ad ſoluendũ de proprijs bonis, & non eccleſiæ. & ſolutio debet fieri Epiſcopo quando agitur de reſtitutione rei petitæ, pœna autem applicabitur Eccleſiæ cui facta eſt iniuria, munuſcula autem ſeu xenia, non debet quærere, nec ea ſpontè oblata reſpuere, c. de eulogijs, 18 diſtinct. & ibi Card. Alex.

9 Vigeſimoprimò quęro, † de ordine ad Cõcilium Prouinciale celebrandum? Vide Pontificale Romanum, ſub titulo, de ordine ad Concilium Prouinciale celebrandum, & nouiſſimè Ceremon. Epiſc. lib. 2. c. 21.

Vigeſimoſecundò quæro, de ordine in ſedendo? Reſp. quod Epiſcopi, ſecundum ordinationis ſuæ tempus, ſiue ad conſedendum, ſiue ad ſubſcribendũ loca tenere debent, cap. fin. 17. diſt. conſeruato Metropolitani primatu, c. placuit, 18. diſt. dicit tamen gloſ. c. per tuas, de maior. & obed. eſſe ibi argumentum pro exemptis Epiſcopis, vt in Synodo ſedeant in meliori loco, ſed an præferantur non exẽptis, primo promotis, vide Abb. ibidẽ; Si verò Epiſcopus teneret locũ

Metro-

Metropolitani; licet ſit poſterius ordinatus, pręponitur alijs, gloſ.in d.c.fin. De Abbatibus, an debeant præcedere Canonicos, tractat Felin.in c.paſtoralis, nu. 9 de off.deleg. Card. Iacobat.in d lib.7.Art.2.fol.72.Synod. Vgo.f.88.vbi poſt Gemin.& Card.Alex.in d.c.fin.17.diſt.tenet, quod Clerici ſeculares Regularibus, regulariter ſemper præferendi ſunt. Quomodo autem ſe habere debeant in Concilio reſidentes, vide c.in loco benedictionis, 5.quæſt.4.

ADDITIO. In ſeſſione verò, & ordine proferendi vota inter Epiſcopos, Dignitates, Abbates, Canonicos, Commendatarios, Procuratores, & ceteros, attenditur hodie nouiſſima diſpoſitio quæ habetur in d.Ceremon. Epiſc.lib. 1.cap.fin.& eod. lib.c.3.habetur, Epiſcopos in Congregationibus Concilij Prouincialis, coram Archiepiſcopo uti poſſe Rochetto diſcooperto cum mozeta.

Quid Archiepiſcopo ſiue titulari, ſiue aliàs prouiſo ac tranſlato ad Eccleſiam Suffraganeam, an in Synodo Prouinciali ſedere debeat immediatè poſt Metropolitanum ratione Archiepiſcopalis dignitatis qua functus eſt, an præcedere debeat alios Epiſcopos antiquiores. Reſp.quod ſic, arg.text.in l.1.ff.de albo ſcrib.& rubr.C. vt dignitat. ordo ſeruetur, lib.12.& hoc in memoriam priſtinæ dignitatis, & honoris quem geſſit, ratione cuius retinet iura reuerentialia. Ad quod faciunt ea quæ cumulat Felin.in capit. quæ in eccleſiarum, num. 81.de Conſtit. Eſt & alia ratio: quia Archiepiſcopus tranſlatus ad Eccleſiam Suffraganeam, ceſſit loco, & non dignitati, arg.text.in cap.1.de ordin.ab Epiſc.qui renunc.Epiſcopat. & in cap.poſt tranſlationem, de renunc.

10 Vigeſimo tertiò quæro,† quis in eo eſt præſidẽs? Reſp.quod Archiepiſcopus in Concilio Prouinciali eſt præſidens, d.cap.placuit, gloſ.in cap. Paſtoralis, in verbo, exceptis, de off.ord. & eſt caput Concilij. Abb.in cap.graue, num.8.& Imol.num. 10.de præben.Card.Alex. in capit. ſi quis Epiſcoporum, 8.diſt.qui omnibus Epiſcopis, Prælatis, & Clericis prouinciæ præeſſe dicitur. Berous, in cap.1.de iud.& authoritate Archiepiſcopi celebratur, Bonifac.de Vitalinis, in Clem.1.num.45.de ſent. excommunic.

Vigeſimoquartò quæro, quinam iudices ſint? Reſp. nedum Archiepiſcopũ, ſed etiam alios Epiſcopos eſſe iudices, cap.1.vbi Abb. in primo notab. & Marian.Soc.in 2.notab. De libelli oblat.gloſ.in Sum.9. quæſt.8.ſine quorum conſenſu non iudicat Archiepiſcopus, Abb.in cap. .num.14.de iudic.Cardin.Iacobat.in d.tract.lib.5.Art.11. fol.292. Synod. Vgo.in 3.par. fol.108.colum.3. Metropolitanus ergo eſt coniudex, licet tamquam maior ſedeat. Card.Alex.3. q.8.in Sum. Epiſcopi congregati nõn dicũtur eſſe ibi vt ſinguli, ſed vt collegiũ, capit.1.34.diſtin.Anchar. & Felin.in cap.ſicut olim, de accuſat. Henr. Bott.de Synod. par. .num. 48. & totum Concilium eſt iudex, non autem ſingulares, Abb.in c.nõ poteſt, num.18.de ſent.& re iudic.in Synodo vero Epiſcopi, vnus eſt iudex, & lata eſt differentia inter iſtam, & illam, vt per Bott.in d.tractatu par.1.ſub num.32.ſicuti non eſt bona ſimilitudo, arguere de Concilio Prouinciali ad Generale. Card.Iacobat.de Concil.lib.6.Artic.2.fol.345.

Vigeſimoquintò quęro, quis eſt principalis iudex? Reſp.quod Archiepiſcopus eſt iudex principalis, c.1.34.d. & ipſe habet principaliter iudicare de conſilio aliorum Epiſcoporum, Card.Alex.in capit. de eo, 50.diſt. Archiepiſcopus enim præſidẽs cũ Epiſcopis Suffraganeis in Cõcilio Prouinciali, habet iuriſdictionem ordinariã, d.c.ſicut olim, Suffraganei Epiſcopi in Concilio exiſtentes, in co-

Digitized by Google

in cognoſcendo ſunt coniudices, in definiendo, vt aſſeſſores, Card. Alexand. in cap. propter, el 1.18. diſt. Imol. in cap. graue, de præb. Bott. de Synod. p. 1. num. 33. & par. 2. num. 48. Synod. Vgol. cap. 9. ſed ſiue ſint iudices, ſiue aſſeſſores, non valet quod fit eis non vocatis. Inn. & Hoſtienſ. in d.c. graue; nam ſi Archiepiſcopus vult ſtatuere vniuerſaliter in tota prouincia, requiritur cõſenſus Suffraganeorum, d.c. ſicut olim, de accuſat. cum ſimil. eorũ enim qui participes ſunt officij, debet attendi cõſenſus, Abb. in cap. cum olim, n. 4. de arbit. & tunc ligat ſubditos totius prouinciæ; aliter verò comprehenderet ſubditos Diœceſis ſuæ tantum, cap. Romana, & ibi gl. in verſ. ſententię, de ſentent. excommunic. in 6. Item quando vult ſtatuere vniuerſaliter in prouincia, vltra conſenſum Suffraganeorum, requiritur etiam conſenſus ſubditorum Suffraganeorum, ſi ſtatutũ concernit eorum præiudicium, vnde ſi faceret ſtatutum Archiepiſcopus, quod poſſit cognoſcere de cauſis ſubditorum Suffraganeorũ, & ad ſuam Diœceſim illos trahere, tale ſtatutum non valeret in præiudicium ſubditorum Suffraganeorum, niſi conſentirent, Card. Alex. 18. diſt. in Sum. Felin. in cap. paſtoralis, num. 7. de off. ord. Lancel. Conrad. in templo omn. iud. lib. 2. c. 4. num. 22.

Vigeſimoſextò quęro, quomodo ſit pronunciandum? Reſp. quod Archiepiſcopus tamquam caput, de conſenſu, & conſilio Suffraganeorum, vel maioris partis, pronunciare debet, Ioan. And. poſt Hoſt. in cap. 1 de libelli oblat. Idem Card. Hoſt. & Zabar. in c. graue, de præb. num. 6. vbi Imol. num. 19. & hanc eſſe veritatem dicit idem Imol. in d.c. 1. in vltimo not. & ſub num. 21. Card. Iacobat. in d. tract. lib. 5. Art. 8. fol. 288. & faciunt c. ſane, 65. diſt. c. nec Epiſcopi, de temp. ord. cap. ſicut, de accuſat. & ſic in Praxi obſeruari patet ex principijs nonnullorum Conciliorum Prouincialium, quæ ſunt impreſſa, videlicet Mediolanen. Coſentin. Neap. Tranen. & aliorum.

Vigeſimoſeptimò quæro, de modo in ſtatuendo? Reſp. quod Abb. in cap. 1. de pac. notat modum, & Practicam condendi legem in Concilio Prouinciali: nam vnus de Concilio facit propoſitionem, & reliqui ſi eis placet, ſtatuunt illam confirmando, vel reſtringendo, ſeu ampliando.

Vigeſimooctauò quæro, an alij pręter Epiſcopos in d. Concilio ſint vocales? Reſp. quod in Concilio Prouinciali, Metropolitano multo plus quam alijs eſt tribuendum: nam ipſe poteſt eligere electiſſimos quoſque ſacerdotes, vt præter Epiſcopos habeant in Concilio vocem conſultiuam, & deciſiuam vt latè demonſtrat Doc. Michael Thomaſius Hiſpanus in diſputatione de ratione habendi Concilia Prouincialia, Romę impreſſa anno 1565. a fol. 81. vſque ad 99.

ADDITIO. Intellige, vt ſi ipſi Concilio placuerit, poterunt habere vocem deciſiuam, vt fuit determinatum per Greg. XIII. in reſponſione ad quintam difficultatem propoſitam à Concilio Prouinciali Rothomagenſi, quæ eſt impreſſa in d. Concilio, immò requiritur conſenſus omnium ſuorum Suffraganeorum; nec ſufficit maior pars. Faciunt dicta per Campeg. in tract. de Conc. capit. 6. ſecus tamen eſt in voce conſultiua tantum, quia nullum affertur præiudicium habentibus deciſiuam, ſaltem vbi deeſt copia Epiſcoporum, vt cum maturiori iudicio procedatur. Abb. in 1. q. ſub num. 29. de alijs non Epiſcopis habentibus vocem deciſiuam, dixi ſupra q. 3. 4 & 5. Suffraganeus legitimè impeditus poteſt conſtituere procuratorem vnũ ex Suffraganeis cũ ſpeciali mandato ad decidendum ita tenet Nauar. conſil. 3. de off. deleg. in antiquis & conſ. 7. de maior. & obed. in nouiſ. quod mihi non placet; nam pro danda voce in omnibus actibus Concilij requiritur præſentia, intelligentia aliorum iudicium, & facti diſcuſſio, ex

ſio,ex quibus monetur ad determinandum, & non poteſt pendere ab alieno arbitrio, cum ſit electa induſtria perſona ad determinandum vna cum alijs;niſi dicamus,poſſe conſtituere procuratorem ad præſentandum votum in ſcriptis redactum per ipſum Epiſcopum impeditum accedere ſuper aliquo particulari negotio,de eo inſtructo,accedente voluntate Concilij Prouincialis.

Vigeſimononò quæro,quid ſi Metropolitanus à maiori parte in iudicando, vel ſtatuendo diſſentit? Reſp. quod Metropolitano diſcrepante,præualet Prouincialis Cōcilij ſententia,ſentẽtię Archiepiſcopi; dicit Card.Iacobat.de Concil.lib.6.Art.2.fol.329.Henric.Bott.de ſyno.par.3.n.137.nam Concilium Prouinciale reputatur vt Collegium.Ancharan.& Fel. in c. ſicut olim, de accuſat. & in agẽdis a collegio ſi diſcordāt,ſtatur maiori parti,c.ſane,& ibi Card.Alex. 65.diſt.gl.in c.ſi Archiepiſcopus,de temp.ord.Nau. in conſ.1. de his quæ fiunt à maiori par.Cap.in antiq. ſtandũ eſt in diſpoſitionibus Cōcilij, iudicio plurimorũ, Abb.in c.1. de pact.& in c.in ſingulis, n.5.de ſtatu monac.& ideo Cōci-
a lij Prouincialis iudicium integrum dicitur,quia plurimorum *a* ſententijs comprobatur,Clem.1.de ſent.exc.vbi Bonif.de Vital.in 10.notab.n.45.dicit,quod ſtabilius,& firmius eſt ſtatutum per Concilium Prouinciale,quam per ſententiam Præſulis prouinciæ, ſicut eſt Archiepiſcopus, licet authoritate Archiepiſcopi celebretur.Item diſpoſitio Synodalis dicitur,quæ fit à maiori parte. Abb. in c.non poteſt,ſub n.16.de ſent. & re iud. denique Metropolitani ſuffragium nō poteſt niſi vim vnius habere.Doctor.Thomaſius in dicta diſputatione,fol. 89.& ſi non præualeret maioris ſententia,poſſet Archiepiſcopus ſolus decernere ſine conſenſu Suffraganeorum cōtra prędicta in ſuperioribus quæſtionibus, 24.25. & 26.non obſtat c.ſi quis Epiſcopus,cum ſeq. 6. q.4. quia ſpeciale eſt in cōdemnatione vel abſolutione Epiſcopi,vt ibi dicit gl.& in c.epiſcopis,65.diſt.

a *ADDITIO. Adde tex.in c.extra conſcientiam,64. diſt. & in c. prudentiam, de offic.deleg. Afflict.deciſ.1.& ibi Vrſil.in annot.limita,vt opinio ſingularis præualeat,Communi,quando ratione fortiori nititur per text.in c.Cappellanus, & ibi Panor. num.3.ab omnibus receptus de ferijs. Felin.in c.1.ſub n.54.de Conſt.Petr.de Monte in tract.Monarch.conc.q.7.Nauar.conſ.17.nu.8.de priuileg.in antiquis.*

Trigeſimò quæro. Quid ſi Archiepiſcopus non vult pronunciare ſecundum vota maioris partis? Reſp. tunc puto eſſe recurrendum ad Summum Pontificem,per ea quæ dicit gl.in c.ſanè 65.diſt.in vlt.dicto,& in c.fin.in verbo iudic. 63. diſtinct.

Trigeſimoprimò quęro,quid ſi ſententiauerit Archiepiſcopus ſecundum voluntatem minoris partis,dicit Abbas,in c.ne Epiſcopi,de tempor.ord.quod vitiabitur factum; & facit id quod in ſimili dicit gloſ. not. in c. 2. in verſic. dum conſilio,de corpore vitiat.

11 Trigeſimoſecundò quæro,de † quib. cauſis cognoſcere poſſit Conciliũ Prouinciale,quã iuriſdictionem habeat, & ſuper quos? Reſp. quod Conciliũ Prouinciale cognoſcit de omnibus cauſis Eccleſiaſticis totius Prouinciæ, c. pp. & ibi Gem.notat,18.diſt.& habet iuriſdictionẽ ſuper omnes de prouincia, Abb. in c.graue,n.4.de præb.& cognoſcit,& examinat delicta non ſolum Suffraganeorum,ſed etiã ſubditorum ſuorũ,d.c.graue,c.ſicut olim,vbi Hoſt.de accen-

ſat.

cuſat.& d.c.propter, Philip.Fran.in c.fin.de cenſ.in 6.Lancel. Corrad. in tẽplo omn.iud.lib.2.c.6.n.2. & habet iuriſdictionẽ ordinariam, Card.Alex.in c.experientiæ 11.q.1.& 3.q.8.in Sum. Bero.in c.1.n.125.de iudic. & cognoſcit de oĩbus cauſis, nedum per appellationem, ſed etiã per ſimplicem querelã. Card. Alex.in c.de Cõcilijs,18.diſt.& in rub.de appellat.n.36.& in c.cum ſpeciali, n. 27.col.ult.quẽ ſeqtur Card.Iacobat.ĩ d.tract.lib.5.Art.11.fol.298.Lãcel.Corrad.in d.templo,lib.2.c.3.n.20.& debent audiri querelæ omniũ læſorũ,d.c.propter,& ſecundũ Innoc.quẽ ſequuntur Io.And.Imola,Card.Zab.in d.c.graue, Abb.in c.1.n.15. de iudic. & Card.Alex. in d.c.de Concilijs,18.diſt. ẽt non citati tenetur reſpõdere de querelis ciuilibus,ac ſi citati eſſẽt; de criminalibus autẽ non,niſi ſint citati,& expoſita crimina ſuper quibus accuſantur: habent tamen ius reuocãdi domum accuſati,ſi pro ſpecialibus negotijs fiat Conciliũ, & petatur quod reſpondeant pro alijs,arg.c.fin.de foro cõpet.aliàs ſecùs,ſi indiſtinctè fiat Conciliũ pro omnibus negotijs emergentibus;etiam cõpetit ius reuocandi domũ,ſi Concilium ſit de longinquo,niſi in caſibus,qui de ſui natura tractantur in Cõcilio, ſecundũ Card.Zab.in.d.c.graue. Bott.de Syn. par.3. in princ.nu 41.& 42.Card.Iacobat.in d.lib.7.Art.8.fol.289.Syn.Vgo. in prælud. 10.& in fine,f.10.& in 3.par.f.108.col.1. in fine. Epi in Cõcilio Prouinciali cõgregati,loco Ordinarij ſunt in omnibus cauſis clericorũ,quæ ad Cõciliũ referuntur, ad illum autem qui præeſt definitio pertinet de cõſilio,& aſſenſu aliorum Epiſcoporũ omnium,vel maioris partis, Hoſt.in d. c. graue, & dixi ſupra quæſt.26.Concilium inſuper Prouinciale habet poteſtatẽ excõmunicandi Epiſcopos illius prouinciæ,Abb.in c.1.n.5.de iudic.vbi Bero. n.67. & Prælatos ex proprio delicto poteſt ſuſpendere,& Epiſcopum,tñ deponere non poteſt.Abb. in d.c.graue,n.4.de præb.quia depoſitio Epiſcoporum ſoli Papæ eſt reſeruata, Abb.in c.Paſtoralis,in prin.de off.ord.Fel.in.c.1.n.23. de iud.dicit tamen Abbas in c 2.n. 3. de accuſat. quod Archiepiſcopus cum ſuis Suffraganeis poteſt audire cauſam,ſed nõ definire; Idẽ dicit Anchar. in d.c.graue,n.18.& Imola, ſub n.18.ſolũ enim interdicitur Concilio poteſtas *b* deponẽdi Epiſcopos,Abb. in c.1.de iud.Sed circa hoc vide quod fuit decretũ per Conc.Trid.ſeſ.24.de reſor.generali,c.5.& de reſeruatis Sedi Apoſtolicæ vide notab.gl.in c.quod trãſlationẽ,de off.legati, & in Clem.qa cõtingit, de relig.dom.& enumerat Card. S.Sixti in c huic Sedi,17.diſt.& Pauin.de Viſit. par.1.q.10. Habes ergo ꝙ Cõciliũ Prouinciale poteſt cognoſcere de cauſis quæ vertũtur inter Epiſcopos, & Clericos; itẽ poterit cognoſcere de omnibus cauſis clericorũ, dũmodo factum ſit notorium,vel ſi res non patiatur dilationẽ, vel in breui poſſit liquidari, ipſe tñ Archiepiſcopus qui præeſt Concilio,vel qui habet poteſtatẽ definiendi, debet hoc facere de conſilio, & aſſenſu aliorum de Concilio ve maioris partis,c. nec Epiſcopi,de temp.ord.& c.ſicut,de accuſat.Card.Iacobat.in d.lib.6.Art.8. fol.288. in quo Concilio debet etiã tractari de corrigendis exceſſibus,& moribus reformandis,pręſertim in Clero,d.c.ſit,& c.pp.18.diſt. & ex nõ celebratione Cõciliorũ ſequitur incõueniens,quod multa remanẽt incorrecta de his quæ cõcernũt eccleſiaſticũ ſtatũ,c.peruenit,18.diſt.& debet fieri inquiſitio sũmaria pp breuitatẽ tẽporis, de his quæ ſunt notoria, vel quæ confitentur delinquentes,vel de qbus ſtatim fides poteſt haberi,de dubijs vero delictis nõ eſt inquirẽdũ,ſed ſunt omittẽda. Hoſt.& Zab.in d.c.graue,ſub n.3.& ibi Imola,ſub n.19. Bott.de Syn.par.3.ſub n.45. dẽt ẽt fieri generalis inquiſitio de malis, ſed cõtra certã perſonã nõ debet fieri,fama nõ præcedẽte,ſecũdũ Abb.in d.c graue,n.9.

b AD-

Digitized by Google

b *ADDITIO. An concilium Prouinciale poſſit capere informationem, aut formare proceſſum contra aliquem Epiſcopum ſuſpectum, aut accuſatum ibi de cauſis grauioribus, ad effectum tranſmittendi probationes & proceſſum ad Romanum Pontificem? Reſp. quod hodie de iure nouo non ſolum depoſitio Epſcoporum eſt reſeruata Papæ, ſed etiam omnimoda cognitio, & examinatio cauſæ depoſitione digna, ita quod inferiori Papa hoc denegetur, prout habetur in præallegato Concil. Trid. ſeſſ. 24. de refor. c. 6. per quod Capitulũ, crimen hæreſeos, & alia crimina maiora depoſitione, & priuatione digna, exequantur, quo ad Nauar. conſ. 1. de foro compet. in antiq. Amplia etiam ſi talis formatio proceſſus fieret ad finem remittendi cauſam inſtructiorem ad Papam, gloſ. in c. inquiſitiones de hæret. in 6. limita de mandato expreſſo Summi Pōtificis iuxta conditiones in d. c. 5. deſcriptas, per quod etiam permittitur, vt minores criminales cauſæ Epiſcoporum in Concilio tantum Prouinciali cognoſcantur, & terminentur, vel ad deputandas illas cauſas, debeant eſſe Epiſcopi, & an abſoluto Concilio poſſint in illis cauſis procedere? Reſp. videtur dicendum non eſſe neceſſe, vt ſint Epiſcopi, quia illa facultas eſt generalis, & eorum iuriſdictio non exſpirat, ſi prius. i. ante Concilij abſolutionem, cœperint cognoſcere, prout in ſimili notatur in c. relatũ, & c. gratum, de off. deleg. deceret tamen, vt eſſent Epiſcopi.*

Trigeſimotertiò quæro, an cognoſcat de Metropolitano? Reſp. quod Concilium Prouinciale non iudicat Archiepiſcopum, c. graue, de præben. ſed tamen poteſt ex charitate reprehendere, gl. in c. ſi autem, & ibi Card. Alex. 9. q. 3. negligentiam vero Metropolitani circa iuſtitiam miniſtrādam, ſupplere poteſt Cōcilium Prouinciale, c. ſi Metropolitanus, & ibi Card. Alex. 6. q. poteſt cognoſcere de cauſis appellationum interpoſitarum à Metropolitano, gl. in c. multis, in verſic. ad maiorem 17. diſt. in c omnis oppreſſus, 2. q. 6. in c. ſi Roma. conſ. 521. nu. 3. Syn. Vgo. in prælud. c. 10. poteſt etiam cognoſcere de cauſis ad Eccleſiam ipſius Metropolitani ſpectantibus, gl. in d. c. ſicut. De perſona autem & ſtatu ipſius Archiepiſcopi Prouinciale Concilium non cognoſcit ad effectum iudicandi, ſed admonendi ipſum Archiepiſcopum, vt corrigat; & ſi obſtinatus ſe corrigere nollet, ad effectum denunciādi Summo Romano Pontifici, d. c. graue, de præb. Card. Alex. in c. ſi clericus, 11. q. 1. non tamen poteſt ſe intromittere ad effectum iudicandi de eo, vt notat gl. in d. c. ſicut, per ea quæ habentur c. cum inferior, de maior. & obed. & in c. inferior, 21. diſt. & ibi gl. fin. in c. 3. de raptor. Ita diſtinguit Bellamer. in d. c. ſicut, ſub num. 21. Card. Alex. 2. q. 8. & ratio eſt: quia ipſe præeſt Cōcilio, & ideo ab ipſo Concilio tamquam inferiori, non debet iudicari, Imola in d. cap. graue, num. 10.

ADDITIO. Hinc ſequitur, non poſſe Archiepiſcopum excommunicari a Concilio Prouinciali, contra opinionem quam tenet Nauar. in conſ. 10. de off. ordin. in antiq nam contradicit textus in d. cap. graue nimis, & iuribus præalleg. quæ ab ipſo non citantur.

12 Trigeſimoquartò quæro, † an ab eo poſſit appellari, & ad quem? Reſp. quod a Cōcilio Prouinciali appellatur ad Papam, c. ſicut excellentiam, 2. q. 4. Card. Alex. in rubr. de appellat. nu. 34. Felin. in cap. 1. nu. 6. de iudic. Bellam. & Card. Alex. in d. cap. multis, & Synodus Vgo. in prælud. q. 10. Nauar. conſ. 3. de appellat. in antiq.

Trige-

Trigeſimoquintò quæro, an totum Cõcilium Prouinciale poſſit allegari ſuſpectũ, & an ſi Metropolitanus nõ eſt ſuſpectus, poſſit recuſari propter Epiſcopos ſuſpectos; & quid ſi tantũ Metropolitanus eſt ſuſpectus, vel aliqui de Cõcilio, vide Abb. in c. ſi quis contra clericum, ſub n. 21. de foro compet. & in c. 2. ſub n. 14. de iudic. & ibi Dec. n. 96. in 1. & 2. lectura. Felin. n. 6. Ripa, n. 40. Card. Alex. in c. quia ſuſpecti, 6. q. 5. & in rubr. de appel. col. 1 . & in c. cũ ſpeciali, eo. tit. Card. Iacobat. in d. tract. lib. 5. art. 10. fol. 291. Boer. deciſ. 269. Capic. dec. 138. Menoch. in tract. de arbit. iudic. lib. 2. Centur. 4. Caſu 458. Synod. Vgo. fol. 108. col. 3. Communis tamen eſt opinio, totam Synodum poſſe recuſari, Card. Alexand in d. capitulo, cum ſpeciali, & Dec. in d. capitulo 1. nu 66. in 1. Lect. & ſuſpectus non debet intereſſe quando votatur, etiam ſi nõ det votũ ſuum Capic. in d. deciſ. n. 5. Carauit. in Ritu Mag. Curiæ Vic. 26. Suſpicionum verò cauſæ multæ reperiuntur in iure expreſſæ, & approbatæ, & minor cauſa repellit tam iudicem, quam teſtem, gl. in c. accedens, Vt lite non conteſt. Dec. in d. c. 1. de indic. nu. 22. Septuaginta quattuor poſt Speculat. refert Card. Alex. in c. poſtremo, de appellat. vbi Philip. Franc. 40. reaſſumit, tractando etiam de perſonis quæ recuſari poſſunt. Abb. remiſſiuè, in d. c. ſi quis contra clericum, nu. 24. Maran. alias 40. refert in Speculo, par. vlt. à n. 25. vſque ad 68. Multæ tamen cauſæ poſſent obuenire, quæ iuſtiores eſſent quam in iure expreſſę, & relinquũtur arbitrio Iudicis, qui ſi male arbitratur, appellari poteſt. Io. Andr. in d. c. cum ſpeciali, col. 3 Anchar. nu. 13. Abb. nu. 8. & ceteri ſequuntur, in d. tit. de appellat.

ADDITIO. De qua Communi teſtatur etiam Nauar. conſil 1 de appell. in antiq. & totum Concilium Prouinciale ſuſpectum dici poſſet, vbi ſolum illius caput eſſet ſuſpectum, ex allegatis per Crauet. in tract. de antiquit. tempor. par. 1. num. 80. & per Menoch. loco cit. nu. 16. poſſet tamen ſecundum eum in hoc fieri diſtinctio, prout etiã colligitur ex mente Ripæ, in c. 1. nu 41. in fine de iudic. ſ. quod aut caput Concilij amoueri non poteſt, quin totum Concilium amoueatur, & tunc ſi caput eſt ſuſpectum, totum Concilium redditur ſuſpectum, cum ab eo pendeat, ipſoq. amoto, non detur Concilium; aut verò caput Concilij amoueri poteſt, Concilio ipſo ſubſiſtente, valente ſine eo, de cauſa illa cognoſcere, & tunc ſolum caput eſſet remouẽdum, & illius loco debet alter ſubrogari, qui illius perſonam ſuſtineat.

13 Trigeſimoſextò quęro de poteſtate in ſtatuendo? Reſp. Cõcilia prouincialia neque definiendi, neque generaliter cõſtituendi, vim aliquã habere, ſed tãtum curãdi, vt id ſeruetur, quod aliàs ſtatutũ eſt, & quod generaliter, ſeu ſpecialiter obſeruari pręceptũ eſt, 13. diſt. in Sũma, c. ſicut olim, de accuſat. Io. Pau. Lancel. in lib. 1. Inſtit. Iuris Can. in tit. de eccleſ. conſt. §. Prouincialia, & diſpoſitiones quæ fiunt in Concilio Prouinciali, debẽt eſſe canonicæ, & iuſtæ, canonicę quãtum ad cauſam, & iuſtæ, quantũ ad ordinem, notat Card. Alex. in c. multis, 17. diſt. & põt facere ſtatuta, Clem. 1. de ſent. excõ. Anch. & Felin in d. c. ſicut olim, quæ non debent eſſe in præiudicium aliorum inferiorum, c. veſtra, de locat. & cõduct. neque cõtra Ius Canonicũ, c. inſtitutionis 2. q. 2. quod ſuper de maior. & obed. vbi Fel. notabiliter examinat; poteſt tñ ſtatuendo adiuuare Ius Commune, ſ. apponendo pœnam vbi ius non imponit, vel grauãdo, pęnã à iure impoſitã, c. innouit, & ibi Abb. & Anchar. de eo qui furt. ord. ſuſcep. c. 2. de Conſt. in 6. gl. in Clẽ. Ne Romani, in verbo, tolli, de elect. Abb. in capitulo, cũ dilectus, nu. 10. de conſuetud. & in cap. à nobis, el 1. nu. 2. de ſent. excom. Gemin. Card. Alex.

Alex.& ceteri Doct.18.diſtin.in Sum.vbi dicit idem Card.nō valere ſtatutum quod nō poſſit à ſentētia appellari. De quibus Cōcluſionibus latiſſimè per Hēric.Doct.de Syno.parte 3.Art.1.ac reaſſumit Duen.in Regula 249.cū ſeq. Lancell.Corrad in templo omn.iud.lib.2.c.5.§.3.nu.55.& ſtatuta Cōcilij Prouincialis ligāt etiā ſubditos Epiſcopi Suffraganei abſentis,Card.Alex.in c.Epiſcopus Synodū,18.diſtin.& laici ligantur ſtatutis Archiepiſcopi factis in Synodo Prouinciali in materia ſpirituali,c.fin.18.diſtin.vbi Doct.Bott.de Syno par.3. Art.2.ſub nu.3.qui ibidem nu.102.dicit,quod abſtinere debent Epiſcopi à nimia multitudine ſtatutorum,& debent eſſe pauca,& de rebus in quibus iuxta temporum diuerſitatem opus eſt prouidere. Quę etiam deberent obligare quo ad pęnā tantū temporalē,& non quo ad culpā,Panor.in c.cū olim,ſub nu.5.de cler.coniug. & ideo illa facientes, apertè deberent mentionē ſuam declarare. Bott.de Syno.par.3.Art.1.Concluſ.10.in fine. Item in dictis Conſtitutionibus rarò eſt vtendū pœnis cenſurarū,ne ex frequentia contemnantur, & in vilipēdium ducantur, iuxta Panor.in c. Clericus,notab.2 de cohab.cler. & mulier. eoq. magis,vbi præuideri poteſt illas non proficere.Hoſt.in c. Romana,§. ſed nec,de ſen.excom.in 6. quem ſequuntur Io.And. & Gemin.in c. Conſtitutionem,eod.tit.& lib.Iaſon in l.quod iuſſit,nu.42.de re iudic.Couar. in initio c. Alma mater,ſub nu.10.de ſent.excom.in 6.ideoq. illas mitigari,& ipſarū loco pęnas temporales imponi deberet, docet Bott.in d.Art.1.Concluſ.13.nu.113.

ADDITIO. Concilium Prouinciale an poſſit ſtatuere, ne ſignum crucis pingatur vel ſculpatur in alia re humi iacente, vide Nauar. conſ.3. de reliq. & vener. ſanct.in antiq. & quod ſtatuta Concilij Prouincialis non comprehendant Regulares exemptos,eorumq.loca,habetur per eundem,in conſ.2.de ſepult.in antiq.à ſententijs tamen excommunicationum per ſtatuta Prouincialia aut Synodalia promulgatis, nequaquam abſoluere poſſunt,aliàs inciderēt in Papalem excommunicationē Clem. 1.de priuileg. non poteſt Concilium Prouinciale dare facultatem pœnitenti ſubdito Epiſcopi Suffraganei eligendi confeſſarium non approbatum à Suffraganeo ipſo, ita declarauit Sac.Congreg.die 16.Martij 1581.

Trigeſimo ſeptimò quæro,quibus præcipuè ſit in eo vacandum, & quid ſtatuendum in eo,ac etiam de illius poteſtate,præſertim ex Decretis Sacri Concilij Tridentini? Reſp. quod Epiſcopi in Cōcilio Prouinciali ſe exercere debent in meditatione Euangeliorum,& Canonicorum præceptorum,ac in ſolicitudine ipſorum cuſtodiendorum,c.non oportet,c.quoniam,vbi Card.Alex.notat.18.diſt. Ex quibus infert, quod illis tēporibus non debent prælati intēdere cōuiuijs,nec ludis,vel alijs actibus ſecularibus, ſed de corrigēdis exceſſibus, & moribus reformandis,præſertim in Clero diligentē habeāt cū Dei timore tractatū,Canonicas regulas maximè quę ſtatutę ſunt in generali Cōcilio Lateranenſi relegentes, vt eas faciant obſeruari debitā pęnam tranſgreſſoribus infligendo,c.ſicut olim,de accuſat.Conſtitutiones in generali Cōcilio editas enumerāt.Hoſt Ioan.And.& Ioan.de Ann.in d.cap. ſicut,ſunt enim 71.quæ omnes reperiuntur in volumine Decretaliū Iuris Canonici ſparſæ ſub diuerſis relatæ titulis;illas etiā refert Synod.Vgo.in prælud.cap.9. poſt quarū enumerationē dicit Hoſt.in d.cap.ſicut, quod ſi Archiepiſcopus in Cōcilijs neſcit quid proferat,vt ſe quādoque vidiſſe teſtatur,poterit ſibi per has concordantias, ex quibus ſtatuta ſua eliciat,ſubuenire. Alias,etiā regulas morales, & vtiles potes

addere,

addere, quas reperies in eodem volumine Decretalium, & refert idem Hoſt. in d.cap.ſicut.

e Audiendæ ſunt relationes teſtium Synodalium, e & ſi non ſunt, de nouo ſtatui debẽt, de quorum munere, & fide, habetur in d.cap. ſicut, vbi latè, per gloſ. Hoſt. Abb. Anchar. Felin. & ceteros Doctores, & per Bott. de Syno. par. 3. à nu. 57. vſque ad 76. Synod. Vgo. in prælud. c. 9. & per Conc. Prouinc. Mediolanẽſe quartum, p. 3. ſub rubr. de teſtibus Synodal. fol. 79. & in Synod. Placent. de anno 1570. eod. tit. fol. 166.

Recipienda ſunt in primis decreta Conc. Trid. & facienda eſt fidei profeſſio ex decreto eiuſdem Conc. ſeſſ. 25. de refor. c. 2.

Prouidebit Concilium Prouinciale circa deputationem perſonarũ qualificatarum pro commiſſione cauſarum a Sede Apoſtolica, iuxta c. ſtatutum, de Reſcript. in 6. ex decreto eiuſdem Conc. ſeſſ. 25. de refor. c. 10.

Synodus Prouincialis pro cuiuſque prouinciæ vtilitate, & moribus, certam cuique formulam præſcribet, quæ ad debitum in diuinis officijs regimen ſpectant, deq. congrua in his canendi, ſeu modulandi ratione, de certa lege in choro conueniendi, & permanendi, ſimulq. de omnibus eccleſię miniſtris, quę neceſſaria erunt, & ſi qua huiuſmodi ex decreto d. Conc. ſeſſ. 24. de refor. generali, capitulo 12.

Examinare debet Concilium Prouinciale vocatis quorum intereſt, & diligẽter expẽdere quas Cathedrales eccleſias propter anguſtias, & tenuitatẽ redituum inuicem vnire, vel nouis prouentibus augere expediat, confectaq. de præmiſſis inſtrumenta ad Sum. Romanũ Pontificem mittere, ex decreto eiuſdem Conc. ſeſſ. 24. de refor. generali, c. 13.

Sinodus Prouincialis ꝓuidet, an pro moris regione videbitur magis expedire, vt per edictum etiã publicũ vocentur, qui volent examinari ad beneficia curata obtinenda, quorũ examinatores in Synodo prouinciali ſi opus erit, rationem reddere tenentur, & ſi quid contra officium eos feciſſe compertũ fuerit, grauiter eius arbitrio puniũtur; circa quam examinis formã prouidere poteſt, iuxta tenorem decreti eiuſdem Conc. ſeſſ. 24. de reformat. generali, c. 18.

Ad Metropolitanum vna cum Cõcilio Prouinciali ſpectat iudicare de licentijs datis non reſidentibus ex decreto eiuſdem, ſeſ. 23. de refor. c. 1. quod decretum debet in eo publicari.

Archiepiſcopũ, & ſuperiores negligentes in inſtitutione ſeminarij Synodus Prouincialis acriter corripere poteſt, & cogere ad illius erectionem, ac pro regionis more pro eccleſiarum, & beneficiorum qualitate prouidere circa illud, iuxta decretum eiuſdem Concilij, ſeſſ. 23. de refor. c. 18.

Pręſcribit propriam examinis, ſeu inſtitutionis faciendæ formam a Sanctiſſ. Romano Pontifice approbandam, quæ magis eiſdem locis vtilis, & opportuna eſſe videbitur, circa promouendos ad Cathedrales, iuxta decretum eiuſdem Concilij, ſeſſ. 24. de refor. generali, c. 1.

Cauſa cognita, & approbata in Concilio Prouinciali, Metropolitanus poteſt viſitare Eccleſias Epiſcoporum Comprouincialium, & eorum Dięceſes ex decreto eiuſdem Conc. ſeſſ. 24. de refor. generali, c. 3.

Epiſcopi & Viſitatores excedentes in viſitatione, vltra pęnas impoſitas, etiã alijs pęnis in Synodo Prouinciali arbitrio Synodi abſque vlla ſpe veniæ multantur ex decreto eiuſdem Concilij, in loco prætallegato.

Quando nõ conſtat quę Cathedralis Eccleſia ſit proximior Eccleſiæ ſeculari,

nullius

nullius Diœceſis, prælatus illius debet in Concilio prouinciali ſemel eligere prælatum, qui tamquàm Apoſtolicæ Sedis delegatus viſitabit ex decreto dicti Cōcilij, ſeſſ.24.de reform.generali c.9.

Supplet, & coercet negligentiam Epiſcoporum in exequendis decretis Sac. Concil.Trid.in Monaſterijs ſibi ſubiectis, & in omnibus alijs ipſi in decretis d. Concilij ſpecialiter commiſſis, & prouidit etiam in defectum Capitulorum generalium per deputationem aliquorum eiuſdem ordinis, iuxta tenorem decreti eiuſdem Concilij, ſeſſ.25.de Regular.c.22.

Synodus prouincialis, vel deputandi ab ea, cognoſcunt de locationibus rerum eccleſiaſticarum in damnum eccleſiæ contra canonicas ſanctiones factis, iuxta formam decreti eiuſdem Concilij, ſeſſ.25. de reform.c.11.

Epiſcopos concubinarios Synodus prouincialis admonere debet, & ſi perſeuerent, referre ad Sanctiſs.Rom.Pont. ex decreto eiuſdem Concilij, ſeſſ.24. de reform.generali, c.14.

Abuſus Indulgentiarum, ſi qui irrepſerunt; Epiſcoporum ſententia cogniti in prouinciali Synodo, Sanctiſs. Rom. Pontifici referri debent, ex ſeſſ. eadem, in fine, de Indulgentijs, & circa noua miracula, necnon nouas reliquias recipiendas, vide in ſeſſ.25.in decreto, de reliquijs.

Minores criminales cauſę Epiſcoporum in Concilio tantum prouinciali cognoſcantur, & terminentur, vel ex deputatis per Concilium Prouinciale, non autem grauiores, ex decretis eiuſdem Concilij, ſeſſ.24.de reform.generali, c.5. & ſeſſ.13.de reform.c.8. & quęnam cauſa requiratur, vt Epiſcopus poſſit citari, vt compareat perſonaliter, vide in ſeſſ.13.c.6.vbi in c.7.habetur, quænam qualitas requiratur in teſtibus contra Epiſcopum deponentibus.

Debet à Concilio prouinciali fieri diligens inquiſitio, an beneficia fuerint collata indignis perſonis, & collatores ab eodem poſt primam, & ſecundam monitionem reperti culpabiles, ſuſpenduntur à collatione, Metropolitani verò delictum, ſuperioris iudicio relinquitur, ex parte Concilij nunciandum, d. c.graue, de præben.vbi Imo.poſt Ioan.Andr.in d.c.graue, num.17.dicit, quod Epiſcopi delinquentes conferendo indignis beneficia, poſſunt puniri per Archiepiſcopum ſuum, ſed Archiepiſcopus ſi negligens eſt, tunc Concilium habet poteſtatem hoc faciendi.

Per Concilium Prouinciale compeſcatur ſi quis Iudæos, vel paganos officijs publicis præfecerit, dicitur in c. cum ſit, de Iudæis.

e *ADDITIO. Qui teſtes Synodales denunciare teneantur crimina, quæ probare non poſſunt, vide Silueſt.in verbo fama, in fine.*

14 Trigeſimooctauo quæro, quamdiu durabit? Reſp. quod congregati in Concilio, non morantur ſimul, niſi tribus, vel quattuor, vel paucis diebus. Hoſt.in d.c.graue, col.3.de præben. & non debet Concilium Prouinciale durare vltra vnam hebdomadam, tamen propter iuſtam cauſam poſſet vlterius differri propter imminentia negotia. Card.Alex.in cap.propter, el 1.18.diſt.

Trigeſimononò quæro de illius publicatione? Reſp. quod ſinguli Epī infrà ſex mēſes debent notificare in Diœceſibus ſuis ea quę in Concilijs Prouincialibus ſtatuta ſunt, cap.fin.18.diſt.vbi Card.Alex.dicit, quod de his ſex menſibus ſubducitur tēpus, quo Ordinarius potuit redire de Cōcilio, & quod deberēt ex Latino vulgarizari, vt illa idiotæ intelligerent; Formulā autem acclamationū

Digitized by Google

in fine Concilij Prouincialis faciendam; item formulam literarum de monitionibus, quæ Epiſcopis à Concilio Prouinciali abſentibus mittuntur, aliamq. formulam literarum quibuſuis Concilium Prouinciale mittitur ad Summum Pontificem. Itemq. formulam literarum ad Epiſcopos prouinciæ de affixione, & promulgatione illius, imprimi fecit Carolus Borromeus Card. Sanctæ Praxedis in Sanctorum numerum à Paulo V. P. M. relatus in fine voluminis actorum Eccleſiæ Mediolan. fol. 353.

15 Quadrageſimo quæro, quinam habeant poteſtatem abſoluendi à cenſuris per illud latis? Reſp. quod Archiepiſcopus, & Ordinarius, poſſunt abſoluere à ſnía excõicationis lata per Canonem Synodalem, Doct. in d. c. graue, vbi Anh char. num. 12. & quod abſoluere poſſint Suffraganei *b* a ſentẽtijs per Concilia Prouincialia latis, tenet ẽt Bott. de Syn. par. 3. Art. 5. n. 2. poſt Archid. & ceteros Doct. 17. diſt. in Sum. Quando tamen quis eſſet excõicatus à Concilio Prouinciali per viam ſententiæ, non poteſt abſolui niſi de mandato Concilij, ſecus ſi per viã ſtatuti, Card. Alex. in cap. propter, el 2. 18. diſt. deniq. ex præcedentibus habetur, quanta ſit Archiepiſcopi poteſtas quo ad Conciliũ Prouinciale, quæ eſt in eo conuocando, prout in 1. & 2. q. diximus. Item in recipiẽdo excuſationes Epiſcoporum non valentium venire, vt in q. 13. in procedendo cõtra contumaces, prout in q. 18. in ſedendo, præſidendo, & pronunciando tamquam caput, prout in q. 22. 23. 25. & 26. item in eligendo, prout in q. 28. item vt Concilium non iudicet de eo, vt in q. 33. & in abſoluendo, vt in præſenti quæſt.

b *ADDITIO. Quam Concluſionem etiam firmant Card. Zabar. in Clem. 1. §. ſi quis q. 6. de reb. eccleſ. non alien. Io. Gutierez c. 5. Canon. q num. 22. Sbroz. de Vic. Epiſc. lib. 2. quæſt. 173. num. 11 quam amplia etiam poſtquam Cõſtitutiones Concilij Prouincialis, in quibus fuerit appoſita aliqua cenſura, ante publicationem ſint per Papam confirmatæ, Panor. & Zabar. in c. ex frequentibus, de inſtit. Felin. in c. paſtoralis §. præterea, col. 1. de off. ord. Burgaſ. de irregular. par. 6. rub de abſolut. à maior. excom. ſub num. 33. & ratio eſt: quia confirmatio Papæ non tollit poteſtatem ordinariam, vt notatur in c. 1. de confirm. vtil. vel inut. Panorm. loco cit. num 12. Secundò amplia, vt non ſolum poſſint abſoluere Suffraganei, ſed etiam alij ſacerdotes, & Confeſſarij inferiores, Bott. in d. par. 3. art. 5. Concluſ vnica, num. 2. niſi Epiſcopi ſibi abſolutionem reſeruauerint, Duen. Reg 252.*

16 *Poſt præcedentem tractatum de Concilio Prouinciali, non incongruum duximus ſubnectere Metropolitanas, & Cathedrales Eccleſias huius Regni Neapolitani, quarum Antiſtites ad Prouinciale Concilium celebrandum conueniunt & vltrà deſcriptionem Conſiliarij Marini Freccia, in tract. de Subfeud. annotauimus etiam loca, in quibus in corpore Iuris Canonici de eis ſit mentio, & ſunt.*

Archiepiſcopus Neapolitanus. Huic eccleſiæ præfuit primus epiſcopus Neapolitanus S. Aſpren. qui à Sancto Petro Apoſtolo ab infirmitate curatus, & deinde baptizatus eiuſdem Ciuitatis Epiſcopus ordinatus fuit, de quo in Martyrologio Romano ſub die 3. Auguſti, vbi die 4. Septembris de Sancta Candida quæ Sancto Petro ad eam vrbem venienti prima occurrit, atque ab eo baptizata, poſtea ſancto fine quieuit. Habuit inſuper Ciuitas Neap. multos alios ſanctos Epiſcopos eodem Martyrol. Rom. promulgatos.

Archiepiſcopo Neap. ſcripſit Gregorius Papa in c. 1. de relig. dom. & in c. 2. de Cõſtit. Greg. III. in c. 1. de ſtatu monach. Innoc III. in c. ad noſtrã, el 3. de iureiur. Greg. IX. in c. fin. de ſeru. non ordin. Fortunato epiſcopo Neap. ſcripſit Gregor. in c. monaſte-

rijs,

Digitized by Google

rijs, 19.q 3.& in c.fraternitatem, 71.diſt.Greg. vniuerſis militibus Neap.in c.Summa, 73.q.1.Idem Clero, & nobiliſſimis ciuibus Neapolitanis, in cap.Petrus, 39 diſt. in c.de Petro, 47.diſt.in c.nec nouum, 8.q.1.in c.ſtudij, 61.diſt.& in c.priuſquã, 28. diſt. In Sardicenſi Synodo Oſius Cordubenſis Epiſcopus, & Vincẽtius Capuanus Epiſcopus, & Ianuarius Beneuentanus, & Calepodius Neapolitanus S.R.Eccleſia legati exſtiterunt, vt habetur in cap. prima, el 2. §.quarta, 16.diſt. Gregorium primum in Archiepiſcopalem ſedem Neapolim erexiſſe patet ex Decretalibus eiuſdem, qui in d.c.fraternitatem, & c.monaſterijs, ſcribit Fortunato epiſcopo Neap. & in c.primo de relig.dom. dicit Victori Archiepiſcopo Neapol.

Stephanus Neap. Antiſtes interfuit Concilio ſub Symmacho anno 500. idem interfuit ſub Symmacho in Concilio quarto, Ioannes Neapolitanus interfuit Synodo ſexta ſub eodem.

SVffraganei ſunt, videlicet, 1. Epiſcopus Puteolanus S.Paulus Apoſtolus venit Puteolos, vbi inuentis fratribus manſit apud eos dies ſeptem, vt legitur in Actibus Apoſtolorum, c.vlt. vnde Verus: O vere Campania felix, quæ Petro Neapol. & Paulo Puteolis gloriaris, eſt ad Regiam præſentationem. 2. Epiſc. Nolanus, 3. Epiſc. Acerrarũ, qui eſt ad Regiam præſentationem. 4. Epiſc. Iſolanus ſeu Aenarius, 5. Epiſc. Auerſanus exemptus. Huic ſcripſit Honorius III. in cap.fin.de cler.ægrot. Greg. Guitmundo Auerſano Epiſcopo ſcripſit, in c.ſi conſuetudinem, 8.diſt. & quod hactenus Eccleſia Auerſana Archiepiſcopo Neap. reſponderit, à quo Conſecrationis, & Confirmationis conſueuerat beneficium obtinere, & obedientiam ac reuerentiam ſicut Metropolitano exhibere, patet ex lib. primo Decretalium, atque aliarum epiſtolarum Innoc. III. Romæ impreſſo, fol. 199. Scribentis epiſcopo, & Capitulo Auerſano, hodie autem eſt in poſſeſſione exemptionis, & eligens Archiepiſcopum Neapol. Metropolitanum viciniorem (iux. decretum Concil. Trident ſeſſione 24. de reformat. capit. 2.) acceſſit ad Concilium Prouinciale Neapolitanum, erat tamen antea in facultate ipſius Auerſani Epiſcopi, ſi maluiſſet accedere ad Capuanum Archiepiſcopum eadem vicinitate coniunctum, & hæc modo electio ligat ſucceſſores, ex declaratione Romæ habita ad Illuſtriſſimum D. Cardinalem Borromæum die 25. Aprilis 1568. tenoris ſequentis. Electio Metropolitani facta ſemel ab Epiſcopo exempto ad cuius Synodum conueniat, ligat ſucceſſores, ſimiliterq. ligat ſucceſſores electio facta à prælatis nullius Diœceſis pro viſitationibus.

Epiſcopatus Cumanus, & Atellanus ſunt vniti Auerſano.

Archiepiſcopus Capuanus Inter Capuanam Prouinciam, & Piſanam, eſt prouincia Romana, cap. tua nobis, & ibi Abb. in 3. notab. de off. vicar. gl. in capit. vnico, in verſic. ſede vacante, de ſchiſmat. in 6. Pauin. in tract. de off. & poteſt Cap. Sede vac. par. 2. quæſt. 10. ſub num. 41. & inter vniuerſas Metropoles Capuana eſt Apoſtolicæ Sedi vicinior, ita exorditur Innoc. III. in c.cum inter, de elect. Greg. in cap. quoniam, 61. diſt. meminit de Feſto, Capuana Eccleſia Epiſcopo, Honorius III. De Archiepiſcopo Capuano mentionem facit in cap. illa, ne Sede vac. & Innoc. III. in cap. cum cauſa de offic. & poteſt iudic. deleg. Anno Domini 964. in Archiepiſcopalem ſedem erigitur, vt colligitur ex Chronica Caſſinenſi, lib. 2. capit. 9. fol. 39. vbi quomodo, à quo Põtifice, & quis fuerit primus Archiepiſcopus, & in lib. 3. c. 25. fol. 93. de Hildebrando Capuano Archiep. & lib. 4. cap. 3. fol. 135. de Senn. Capuano Archiep. & eod. lib. capit. 71. fol. 155. de Othone Archiep. Capuano. Fuerunt multi Sancti Antiſtites Capuani deſcripti in Martyrologio Rom. vt SS. Vitalianus, Rufus, Priſcus, Ariſteus, Pamphilus, Paulinus, Victor, Caſtrenſis, Bernardus, & Germanus, nouiſſime autem præeſt huic inſigni Eccleſiæ Illuſtriſs. & Reuerendiſſimus D. Robertus Bellarmi-

rus S.R.E.Cardinalis,& Illuſtriſs.Religionis Societatis I E S V ſingulare ornamentũ,vitæ probitate,& doctrina celeberrimus,id quod ſcripta,& facta ipſius teſtantur.

SVffraganei ſunt videlicet.1.Epiſcopus Theanenſis Leoni Epiſcopo Theanenſi ſcripſit Stephanus Papa V. prout in c.de manifeſta, 2.quæſt.1. & in cap.1.15.q.5.de eccleſia Theanenſi legitur in c.Romanus. 81.diſtin. præfuerunt huic Eccleſiæ Sancti Antiſtites,Paris, & Vrbanus. deſcripti in Martyrologio Rom.2.Epiſcop.Caluenſis, 3.Epiſc.Caſertanus,4.Epiſc.Calatinus,ſeu Caiacienſis.5.Epiſc. Caleni ſeu Calimenſis ſeu Carinola,ſeu Calamenſis;huic ſcripſit Honor.III.in cap.illa,ne Sede vacan.6. Epiſc. Ceſernienſis , vbi ortus fuit S.Petrus de Morino, poſtea Celeſtinus Papa V.de quo in Martyr. Rom.ſub die 19. Maij.7. Epiſc. Sueſſanus Canonicis Sueſſanis ſcribitur ab Honorio III. in d.cap. illa . 8 Epiſc. Venafranus, de Leone Venafrano Epiſcopo chronica Caſſinen.lib.4.c.8.fol.127. & de Gratiano eccleſiæ Venafranæ diacono tranſlato in Diaconum Cardinalem Neap. eccleſiæ habetur in c. fraternitatem , 71.diſt.9.Caſſinenſis;Vitam S.Seueri epiſcopi Caſſinenſ.ſcripſit Petrus Diaconus,vt refert Chronica Caſſinen.lib.4.c.68.fol.154. Nunc eſt Cœnobiũ celebre nullius Diœceſis, de quo extat d.Chronica; & de electione Caſſinen. Abbatis in Tranenſem Archiepiſcopum habetur in cap. licet, de offic. leg. Decano Caſſinenſi ſcripſit Alex. III. in cap.quia,de præſumpt.Idem Caſſinen.Abbati in cap.1.de conſang. & affin.& Innoc.III.in d.lib.epiſtolarum fol. 192.10.Aquinas Epiſcopus prætendit non eſſe de Prouincia Capuana , vt D. Freccia ponit , ſed Romana. Aquitati Epiſcopo ſcripſit Innoc.III.in cap ex literis,de pignor.& in d.lib.epiſtolarum fol.131. De Sancto Conſtãtino Epiſcopo dictæ Ciuitatis prophetiæ dono multiſq. virtutibus claro,vide Martyrol.Rom.die 1.Septembris,& S.Gregor.in 3.lib.Dialog.capit.8.cuius vitam Paulus Diaconus ad Guarinum Aquinatem Epiſcopum ſcripſit , vt refert Chron. Caſſinenſ.lib.4.cap.68.11. Fundanus Epiſcopus etiam prætendit nõ eſſe de Prouincia Capuana,neque Theatina,vt Freccia ponit,ſed Romana, De Benedicto Fundanæ Ciuitatis Epiſcopo Chron.Caſſinen.lib.4.cap.55.ac de Andrea einſdem Ciuitatis Epiſcopo,quomodo fuerit liberatus à carnis tentatione,lege Sanctum Greg.in 3.lib.Dialog. c.7 12 Caietanenſ.Epiſc.etiam prætendit non eſſe de Prouincia Capuana,neque Theatina,vt Freccia ponit:ſed Romana Alex.III.huic ſcripſit in c.cum P.Manconella,de accuſat. & in c.[illegible]*,de purgat.Can.& de Rainaldo Caietanen. epiſcopo Chron. Caſſinenſ.lib.4.c.9.fol.128. & huius Ciuitatis epiſcopus præſentatur à Rege.13.Soranus epiſc. Ioanni huius ciuitatis Epiſcopo ſcripſit Gelaſius Papa. in c.certum, de conſecr. diſt.1.& Alex. III.de eo mentionem facit ſcribens Canonicis Soranis in c.veniens, el 1.de ſponſ. De Roffrido Sorano, Chron. Caſſin.in d.lib.4.c.8.fol.127. qui etiã prætendit non eſſe de Prouincia Capuana,neque Theatina,vt idem Freccia ponit,ſed de Romana , quam vrbem Summus vir, & pietate, & literis, Cæſar Baronius ortu ſuo illuſtrat , ac toto orbi celebrem reddidit , qui tum ob vitæ innocentiam,tum etiam ob egregiè Reip.Chriſtianæ in Eccleſiaſtica hiſtoria nauatam operam,(quam multis,& rerum,& temporum erroribus implicitam maximo ordini.ſuaq. veritati, quantum fieri potuit reſtituit)à Sanctiſs.D.N.Clemente VIII. ampliſſimum Cardinatus honorem euectus fuit.*

Archiepiſcopus Salernitanus eſt ad regiam præſentationem. Alex.III. Archiepiſcopo Salernitano ſcripſit in c.cũ in, de vſur.& in c.de quarta, de præſcr. & c.clericos, de cohab.cler.mulier.& in cap.de cetero,cum ſeq.de teſtib. & in c. licet, de ſponſa duorum,& in cap.1.de cognat.ſpirit.& in c.verum,de conuerſ.coniugat.& in c.ad hæc,de preb.& in c.1.de corp.vitiat.prout habetur in Decretali Romæ impreſſo,Honor. III. in c.1.de offic.iud.Gregor. III. Archiep.Salernit.in cap.1.de offic.Archid.

Suffra-

Suffraganei Epiſcopi ſunt, 1. Epiſc. Caputaquenſis. 2. Policaſtrenſis. 3. Sarnenſis. 4. Arcenenſis. 5. Marſicenſis. 6. Campanienſis. 7. Nucerinus, de quo Greg. Papa meminit in cap. 2. de relig. dom. & Felici epiſcopo Nucerino ſcripſit Innocent. I. in cap. laici, diſt. 33. 8. Epiſc. Nuſcitanus, de Sancto Amato Epiſcopo Nuſcitano, legitur apud Martyrol. Rom. die vlt. Auguſti, 9. Epiſc. Cauenſis eſt exemptus, & per multos annos Abbas Sacri Monaſterij Sanctiſs. Trinitatis de Caua. Ordinis S. Benedicti habebat iura Epiſcopalia in d. Ciuitate, et caſalibus, ante erectionem Epiſcopatus; quo tempore in anno Milleſimo, Nonageſimo fuit prad. Monaſterium exemptum cũ eius iuriſdictione ab Archiepiſcopo Salernitano, & ab Vrbano Papa II. in anno 1092. Abbati Cauenſi fuit data faculates exercendi omnia pontificalia, & ſpiritualia, exceptis tribus. ſcilicet conferre ordines ſacros, baſilicas, & altaria conſecrare, & conficere chriſma; qua hodie exercet extra tamen Diœceſim Cauenſem, in alijs locis ſibi ſubditis, de quo Cauenſi Monaſterio meminit Honor. III. in c. 1. de offic. iud. & Eugen. III. in c. inſuper, de teſtib. & de monaſtico ordine, qui ſecundum Dei timorem, & Beati Benedicti Regulam, & Cauenſis Monaſterij obſeruantiam, ac de multitune monachorum de Cauenſi ordine introducto in monaſterio montis Regalis, Lege epiſtolam Innoc. III. directam Archiepiſcopo Montis Regalis. fol. 145. De hoc Monaſterio legitur etiam apud Chron. Caſſinen. lib. 2. cap. 30. & lib. 3. c. 3. De poteſtate huius Abbatis exſtant litera Sacra Congregationis tenoris ſequentis..

Nos Hieron. Sancti Euſtachij Diaconus Cardinalis Matthaius nuncupatus, fidẽ facimus, & atteſtamur, in libris Congregationis Cõcilij qui apud nos aſſeruantur, ad notatum eſſe, Illuſtriſs. Card. Carafam fidem feciſſe, & atteſtatum eſſe, ex authenticis ſcripturis alias coram Congregatione productis, liquido conſtare, Abbatem Monaſterij Sanctiſs. Trinitatis Caua, omnimodã habere iuriſdictionem Epiſcopalem, nec alicui ſubditum eſſe, ſed immediatè ſubiectum Sedi Apoſtolica, nulliuſque eſſe Diœceſis, & proprium habere territorium; In quorum fidem, has præſentes fieri iuſſimus, & noſtri ſigilli impreſſione muniri mandauimus.

Datum Roma Idibus Martij. 1591.

Hier. Card. Matthaius.

Locus ſigilli.

Sequitur tenor alterius Decreti, Die 13. Auguſti, 1579. Congregatio cenſuit hos monachos Monaſterij Sanctiſs. Trinitatis Caua, non poſſe ex Decreto Conc. ſeſſ. 25. cap. 13. de regular. cogi ad proceſſiones, tum, quia non poſſunt dici exempti qui nunquam ſubditi fuerunt, item propter pactum confirmatum à Sede Apoſtol. quod non tollitur per c. 22. de regular.

Archiepiſcopus Amalphitanus; Amalphitana Eccleſia Suffraganeis ſcripſit Nicolaus Papa II. in cap. de conſanguinitate, 35. q. 2. & 3. Monaſterij S. Petri de Amalphia, fit mentio in c. 1. de off. iudic.

Suffraganei ſunt videlicet 1. Epiſcopus Capritanus. 2. Scalenſis. 3. Minerenſis. 4. Litterenſis. 5. Epiſc. Rauellenſis, qui eſt exemptus, & nunc vnitus cum Scalenſi per Clementem VIII.

Archiepiſcopus Surrentinus. De eo mentionem faciunt Innoc. III. in c. Conſtitutis el 1. de teſtib. De Surrentino epiſcopo Greg. meminit in c. 2. de relig. dom. Anno Domini 913. fuit erecta in Archiepiſcopalẽ Sedem ſecundum Frecciam, De Sancto Antonio Abbate dicta Ciuitatis Protectore legitur apud Martyrolog. Roman. die 14.

Febr. vbi die 19. Martij, de S. Martyribus, Quincto, Quintilla, Quartilla, & Mario, cum alijs nouem.

Suffraganei ſunt videlicet 1. Epiſcopus Acquenſis, ſeu Vici. 2. Lubrenſis, ſeu Maſſæ. 3. Stabienſis, ſeu Caſtelli ad Mare, qui à Rege præſentatur.

Archiepiſcopi Compſani; Suffraganei ſunt videlicet, 1. Epiſc. Muranus. 2. Satrianenſis, qui eſt vnitus cum Campanienſi Epiſcopo. 3. Laquedonenſis. 4. Epiſ. Sancti Angeli de Lomardis, & Biſatienſis vniti. 5. Epiſc. Montis viridis.

Archiepiſcopatus Acherontinus, & Materanus, vniti ad regiam ſpectũt præſentationem. De Acherontino fit mentio in c. cum clamor, de teſtib. & in c. fin. de colluſ. deteg. Huic ſcribitur ab Innoc. III. in c. cum olim, de cler. coniug. qui etiam Suffraganeis Acherontinæ eccleſiæ ſcripſit, vt in eius epiſtolis fol. 366. quo tempore Cancellarij vicem agebat, vt legitur in fine epiſtolarum. fol. 368.

Suffraganei ſunt videlicet. Epiſcopus Venuſinus. De Stephano Venuſinæ eccleſiæ epiſcopo legitur in c. bene quidem, 96. diſtin. 2. Epiſc. Anglonenſis. De huius Eccleſiæ Canonicis fit mentio in d. c. cum olim, de cler. coniug. 3. Potentinus, qui eſt ad regiam præſentationem. Apud hanc Ciuitatem legitur ſucceſſiſſe miraculum de Sacris ſtygmatibus S. Franciſci in perſonam Canonici Rogerij, vt ſcribit S. Bonauentura in eius vita, c. 16. §. 5. 4. Epiſc. Grauienſis. 5. Tricaricenſis De huius Eccleſiæ Cantore habetur in d. c. cum olim, de cler. coniug 6. Epiſc. Montis Peluſii, qui eſt exemptus.

Archiep. Tarentinus, qui eſt ad regiam præſentationem. Huic ſcripſit Gregor. in c. 2. de cler. percuſſ. & in c. habuiſſe, 33. diſt. Eccleſiæ Tarentinæ mentio habetur in cap. ex parte, el 2 de reſcipt. Clero & plebi Tarent. ſcripſit Gelaſius Papa, in c. venerabilis, de conſcr. diſt. 4.

Suffraganei ſunt videlicet, 1. Epiſc. Motulenſis, qui eſt ad regiam præſentationem. 2. Epiſc. Caſtellaneti. 3. Epiſc. Oriæ ſeu Vritanus, qui eſt ad regiam præſentationem. Huic ſcripſit Lucius III. in c. præterea, el primo, de tranſact. prout legitur in 2. collectione Decretalium.

Archiep. Brunduſinus, qui eſt ad regiam præſentationem Clero, & Ordini, & plebi Brunduſii dirigitur cap. conceſſo, 12. q. 2. Suffraganeus eſt 1. Epiſc. Hoſtunenſis 2. Epiſc. Heritonenſis, aliàs Nardonenſis, exemptus. 3. Epiſcop. Monopolitanus exemptus, qui eſt ad regiam præſentationem.

Archiep. Hydruntinus, qui eſt ad regiam præſentationem. De eo legitur in c, cum ſecundum de temp. ord. Suffraganei ſunt, videlicet. Epiſc. Lycienſis, aliàs Lupienſ. 2. Leucenſis, & Alexanenſis. 3. Caſtrenſis, 4. Gallipolenſis. 5. Epiſcop. Vgentinus qui duo ſunt ad regiam præſentationem.

Archiep. Barēſis, & Canuſinæ Sedis Antiſtes. Huic ſcripſerũt Alex. III. in c. ſuper hoc, de eo qui dux. in matrim. & in c. 2. de coniug. leproſ. Innoc. III. in c. licet, de offic. legati, & Gregor. IX. in c. conſultationi, de tempor. ordin. & in c. fin. de colluſ. deteg.

Suffraganei ſunt, videlicet, 1. Epiſcop. Bitontinus. 2. Rubenſis. 3. Polignanenſis. 4. Epiſc. Menarunini. 5. Epiſc. Cuperſani, ſeu Cōuerſanen. 6. Epiſc. Biſecti. 7. Epiſc. Melficten. exemptus vt aſſeritur. 8. Epiſc. Iuuenatienſis qui eſt ad regiam præſentationem. 9. Epiſcopus Iauellinus.

Archiepiſcop. Tranenſis & Salpenſis eſt ad regiam præſentationem. De Canonicis Tranenſibus fit mentio in cap. licet, de off. legati. Suffraganei ſunt, videlicet, 1. Epiſc. Vigilen. Huic ſcribitur ab Alex. III. in c. debitores, de iureiur. in c. cũ ſit, de ſimon. in c. ſponſam de ſponſal. in c. quia nos, de teſtamen. & in c. ſuper eo, de cognat. ſpirit. & ab Vrbano III. in c. 3. de ſecund. nupt. 2. Epiſc. Andrienſ. de eo legitur in c. cōſuluit, de iure patr. Hæc patria eſt celeberrimi Decretorum, & legum Doctoris caſuum conſcientiæ

ſcientia primarij, Illuſtriſs. familia & Religionis Societatis Ieſu P. Martij de Marcellis, qui Neapoli per annos triginta, & plus publicè legit, ſacrãq. p. gina expoſuit.

Archiepiſcopus. Nazarenus eſt titularis, cui ſunt vniti Epiſcopatus Caurenſis, & Montis Viridis, habet Eccleſiam in caſtro Baroli Tranenſis diœceſis ſub vocabulo Sancta Mariæ Nazaret, cum Capitulo, Canonicis, de dignitatibus, & clero intus dictam eccleſiam habet iuriſdictionem, & vtitur inſignibus Archiepiſcopalibus.

Archiepiſcopatus Sipontinus aliàs Manfredonia, De eo habetur in c. te referente, de celebr. miſſ. in c. de adulter. in capit. ſi cuſtos, 27. quæſt. 1. vbi Gregorius ſcribit Vitaliano epiſcopo Sipontino. Paſchalis II. erexit in Archiepiſcopalem ſedem. Suffraganeus eſt Epiſcopus Vectanus 2. Epiſcop. Melphien. & Rapollen. vniti, eſt exemptus, & de eo fit mentio in c. cum clamor, de teſtib. eiq. ſcribit Lucius III. in c. requiſiuit, de ſponſal.

Archiepiſ. Beneuentanus. De ciuitate Beneuentana legitur in c. Frater epiſcop. 17. q. 4. Conſulibus & populo Beneuentano ſcribitur per Innoc. III. in cap. cum cauſa, de teſtib. & Epiſcopo ac Archidiacono Beneuentano in c. cum a nobis, eod. tit. & Canonicis Beneuentanis in c. ex tenore, qui fil. ſint legit.

Suffraganei ſunt, videlicet 1. Epiſcop. Auſculanus de eo in c. ſicut, ne cler. vel monachi, 2. Theleſinus. 3. Epiſc. S. Agathæ, de eo in c. præterea, de ſponſal. in c. cum dilectus, de ijs, quæ vi metuſue cauſa fiunt, 4. Cliſanus, 5. Epiſc. Montis Marani. 6. Puellinen. & Frequentinus vniti. 7. Triuicanus. 8. Arianus. qui eſt ad regiã præſentationem 9. Boianen. 10. Epiſcop. Bouin. 11. Vulturarien. & Montis Coruini. 12. Larinen. 13. Epiſc. Termularum. 14. Epiſc. Sancti Seueri. 15. Epiſc. Troianus exemptus. de eo in c. 3. de auth. & vſu pal. & in c. niſi, de off. lega. Epiſcopo Troiano Regni Siciliæ Cancellario ſcripſit Innoc. III. vt in eius epiſtolis, fol. 380. 16. Epiſc. Guardien. Alpheriæ.

Archiepiſcopatus Theatinus à Clemente VII. anno Domini 1526. erectus fuit in Archiepiſcopalem ſedem. De eo fit mentio in c. tenor, de ſent. & re iud. eſt ẽi Comes; nec repugnat eſſe Comitem, & Epiſcopum Abb. in c. inter dilectos, ſub n. 5. de fide inſtrum. Suffraganeum vnicũ tantum habet, & eſt Epiſ. Orthonenſ. & Complenſis, ad quã Ciuitatem reliquiæ Sancti Thomæ Apoſtoli ex India tranſlatæ ſunt, vt legitur apud Martyrol. Rom. ſub die 3. Iul. De certitudine dictarũ reliquiarum in d. Ciuitate exiſtentiũ teſtatur S. Brigitta, lib. 7. Reuelationũ cæleſtium, c. 4. & exſtat libellus eius vitæ, & tranſlationis deſcriptus à Io Bapt. dilectis, de Orthona, impreſſus apud Firmanã ciuitatẽ anno Domini 1577. 2. Epiſc. Ciuitatis Pinnæ, & Hadrien. vniti, de eo habetur in c. qualiter, de elect. in c. nuper, de teſtib. 3. Epiſc. Valuẽſis, & Sulmonen. vniti. 4. Aquilanus, qui eſt ad regiam præſentationem. 5. Marſicanus, 6. Aprutinus, alias Therami, de quo in c. bene, 61. diſtin. dicitur Princeps Therami, & Comes Biſengnæ. 8. Epiſc. ciuitatis Ducalis, hi omnes prædicti nunquam fuerunt Suffraganei.

Archiepiſc. Lancianenſis a Pio IV. ex Epiſcopali fuit erecta in Archiepiſcopalem ſedem, nullum habet Suffraganeum, & eſt ad regiam præſentationem. Epiſc. Tridentinus, qui eſt ad regiam præſentationem exemptus, acceſſit ad Concilium Prouinciale Lancian. eligens.

Archiep. Rheginenſis eſt ad regiam præſentationẽ. Huic ſcribitur ab Innoc. III. in c. cũ cauſa, de offic. & poteſt. iud deleg. & ab Honorio III. in c. venerabilis, eo. tit. Archidiacono Rheginenſi ſcribitur à Gregorio IX. in c. cum olim, de maior. & obed. Suffraganei ſunt, 1. Epiſc. Cathacenſis, aliàs Cathanzarij, 2. Epiſc. Cotronienſ. qui eſt ad regiam præſentationẽ. 3. Epiſc. Tropienſis, qui etiã eſt ad regiã præſentationẽ. 4. Oppienſis, 5. Bouenſis, 6. Neucaſtrenſis, 7. Nicotirenſis. 8. Ieracen. 9. Epiſc. Squillacenſ. de quo in c. Afros, 99. diſt. & in c. paſtoralis, 7. q. 1. directo Ioanni epiſcopo Squillatino-

Digitized by Google

no.10. Epiſc. Mileti exemptus. De eo habetur in c. expoſuiſti, de corp. vitiat.

Archiep. Conſentinus. De eo in c. continebatur, de homicid. & in c. venerabili. de offi. & poteſt. iud. deleg. vbi etiam ſit mentio de Theſaurario Conſentino. Epiſc. Marturanen. Suffraganeus. 2. Epiſc. Sancti Marci exemptus, qui antea vocabatur epiſc. Maluitan. 3. Epiſc. Biſinianen. exemptus. 4. Epiſc. Caſſanen. exemptus, qui eſt ad regiam præſentationem de eo in c. relatum, el 2. de teſtam.

Archiep. Roſſanen. nullum habet Suffraganeum. De eo in cap. quod ſuper, de conſang. & affin. & in c. cum cauſa, de off. deleg.

Archiep. S. Seuerinæ De eo in c. dilectus, de conceſſ. præb. Titulus Archiepiſc. eccleſiæ eſt S. Anaſtaſiæ virginis, & martyris Romanæ, cuius Capitulo ſcripſit Innoc. IV. vt in eius epiſtolis, fol. 8. Suffraganei ſunt, 1. Epiſ. Vmbriaticen. 2. Bellicaſtrenſ. 3. Inſulanus, 4. Gerentinenſ. & Cariatenſ. vniti. 5. Epiſc. Strongulenſis.

Habetis ergo ex prædictis in Regno Neapolit. Sedes archiepiſcopales numero viginti, quarum octo ſpectant ad Regiam præſentationem & Cathedrales Epiſcopales, num. centum, & tredecim, & harum decem, & ſeptem ſunt ad Regiam præſentationem ſaluo tamen meliori calculo.

Epiſcopus Liparenſis eſt in Regno Neap. & ad regiam præſentationem: eſt Suffraganeus Archiepiſc. Meſſanenſ.

CONCILIVM TRIDENTINVM.

Cōgruit titul. de Conſtit.

PRÆTER. Summiſtas ſciendum eſt, quod Pius IV. confirmauit generale Concilium Tridentinum, idq. ab omnibus Chriſti fidelibus recipi, & inuiolabiliter obſeruari mandauit, prohibendo prælatis ſub interdicto ingreſſus Eccleſiæ, alijs vero ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœnis, commentarios, gloſſas, annotationes, ſcholia, vllumq; omnino interpretationis genus ſuper ipſius Concilij decretis quocumque modo edere, quocumque nomine, etiam ſub prætextu maiori corroborationis decretorum, aut exequutionis, alioue quęſito colore ſtatuere; ſed in dubio recurri ad Sanctam Sedem Apoſtolicam, vt ex eius Conſtitutione Romæ 7 Kalen. Feb. 1563. incip. Benedictus Deus, fol. 799. in Bullar. Idem Pius IV. declarauit tps,.ſ.a kal. Martij tunc proxime præteriti, Decreta d. Concil. ad reformationem, & ius poſitiuum dumtaxat ſpectantia quæ obſeruari, & euitari debeant omnes obligare cępiſſe, vt in Bulla incip. Sicut ad ſacrorum, publicata die 20. Iulij, 1564. quæ ſunt impreſſa in fine d. Cōcil. Ab eodem Sum. Pont. 13. Kal. Martij 1564. fuit facta reuocatio priuilegiorum, exemptionum, immunitatum, facultatum, conſeruatoriarum, indultorum, confeſſionalium, Maris magni, & aliorum quarumcumque ſimilium gratiarum, quibuſcumque locis, & perſonis cōceſſarum, his in quibus ſtatutis, & decretis ſac. Conc. Trid. contrariantur, annullando in vtroque foro facta, & geſta vigore prædictorum, poſt id tempus quo Concilium obligare cœpit, vt in eius Bulla incip. In Principis Apoſtolor. fol. 481. in Bullario.

Gregorius XIII. Conſtitutionē edidit cōtra iurantes, & iurare facientes illicita, impatibilia, damnoſa, eccleſiæ libertati, ac decretis Cōc. Trid. aduerſantia, in c. Inter Apoſtolicas, fol. 1354. in Bullario, & vide infrà, in verbò, iuramētum.

In confirmationib. priuilegiorum poſt dictum Cōcilium ſolet apponi Clauſula, Quatenus ſint in vſu, & decretis Conc. Trid. non aduerſentur.

An

An autem requiratur expreſſa mentio, de Conſtitutione Conciliari, vt illi ſit derogatum, per Clauſulam generalem, Non obſtant. habetur in c. ex parte, de cappel. monach. in c. nonnulli, de reſcript. vbi Felin. Arch. in c. 1. de Conſtit. in 6. Gomeſ. in Proœm. Reg. Canc. q. 5. latè per Card. Iacobat. in tract. de Concilio, lib. 5. Art. 18. fol. 311.

Pro huius ergo Conc. Trid. interpretatione, & exequutione exſtat aliorum Illuſtriſſimorum Dominorum S. R. E. Cardinalium Congregatio inſtituta à Pio IV. fol. 895. in Bullario, incip. Aliàs nonnullis.

Sixtus V. iſtius Sacræ Congregationis facultates declarauit, vt in eius Conſtitutione publicata Romæ die 23. Martij, 1583. Incip. Immenſa.

Gregor. XIII. Priuilegia Regularibus conceſſa à Pio V. reduxit ad terminos Conc. Trid. incip. In tanta negotiorum mole. Et habetur in fine Manualis Nauar. & infrà, in verbo, Priuilegia Regularium, Bulla Pij. IV. ſuprà relata, eſt tenoris ſequentis.

Bulla S. D. N. Pij Papæ IV. reuocatoria priuilegiorum, exemptionum, immunitatum facultatum, conſeruatoriarum, indultorum, confeſſionalium, Maris Magni, & aliarum quarumcumque ſimilium gratiarum, quibuſcumque locis, & perſonis conceſſarum, in his in quibus Statutis, & Decretis Sacri Concilij Tridentini contrariantur.

Pius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

IN Principis Apoſtolorum ſede meritis licet imparibus, diuina diſpoſitione conſtituti, nihil neque vniuerſali Eccleſiæ, curæ, & ſolicitudini noſtræ commiſſæ ſalubrius neque iniuncto nobis Apoſtolicæ ſeruitutis officio decentius, præſtare poſſumus, quam quod prouidentiæ noſtræ miniſterio Oecumenicum Concilium Tridentinum ſicut noſtris potiſſimus auſpicijs, ſummaq. ſanctorum Patrum concordia, per DEI miſericordiam feliciter abſolutum fuit, ita per vniuerſos, qui Chriſtiana pietate cenſentur vbique ſuſpiciatur, & remotis quibuslibet obſtaculis, ab omnib. æqualiter obſeruetur. Cum itaque in eodem Concilio quamplura ſalubria, & ad vniuerſalem morum reformationẽ valde vtilia Decreta, atque Statuta, maturo pręſentium ipſorum examine pręcedẽte, ſint edita, quibus multa, atque diuerſa priuilegia, exemptiones, immunitates, diſpenſationes, facultates, conſeruatoriæ, indulta, & vt vocant confeſſionalia, & Mare magnum, & alię gratiæ, quæ varijs, tam Cathedralibus, etiam Metropolitan. quam Collegiatis Eccleſijs, Monaſterijs, & Conuentibus, & aliis Religioſis, etiam fratrum mendicantium Domibus, & Ordinibus necnon, Sancti Spiritus in Saxia, Sancti Ioannis Lateranenſis, ac Incurabilium de Vrbe ſancti Antonii Viennen. & Sancti Bernardi Iureu. aliiſq. Hoſpitalibus Militiis, eorũq. Capitulis, & Conuentibus ac Vniuerſitatibus, etiã ſtudiorum generalium Collegiis, tam ſecularibus quam Eccleſiaſticis, Cõfraternitatibus, Societatibus, & tã Principis Apoſtolorum de Vrbe, quã aliis Fabricis Sãctę Cruciatæ, aliiſq. piis locis,

locis,& operibus; necnõ Patriarchis, Archiepiſcopis Epiſcopis, Prælatis, Abbatibus, Abbatiſſis, Prioribus, Præpoſitis, & aliis Eccleſiaſticis, tã ſecularibus, quã diuerſorum Ordinum, & Militiarum Regularibus, ac ẽt laicis cuiuſcumq. dignitatis, & ſtatus, ac gradus, & excellentiæ, ac etiã Ducali, Regia, & Imperiali dignitate fulgentibus, vtriuſq. ſexus perſonis, necnon aliquibus Notariis, & ẽt de Latere legatis, atque Nunciis, tam perpetuò, quam ad tempus, per plures Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos, ac Sedẽ Apoſtolicã, eiuſq. Legatos hactenus, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ſeu ẽt Imperatorum, Regum, Ducum, & aliorum Principum contẽplatione, & intuitu, ẽt de Fratrum Conſilio, diuerſimodè, varijſq. temporibus in genere, vel ſpeciè, ex quauis ẽt honeſta cauſa conceſſa, & etiam pluries confirmata, & innouata fuerunt, in pleriſq. contrariantes. Nos quibus in primis cordi eſt tam ſancta, & Eccleſiæ Dei ſaluberrima decreta ſuos vt par eſt, effectus vbique conſequi, & ab omnibus obedienter obſeruari, Priuilegiorum, Exemptionum, Immunitatum, Facultatum, Conſeruatoriarum, Indultorum, Confeſſionalium, Maris Magni, & aliarum gratiarum prædictarum, ac quarumcũque Apoſtolicarum, & aliarum literarum deſuper confectarum, Proceſſuumq. Decretorum, & aliorum inde ſecutorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum insererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & plenè inſertis habentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, quod eadem oĩa, & ſingula Priuilegia, Exemptiones, Immunitates, Facultates, Diſpẽſationes, Cõſeruatoriæ, Indulta Cõfeſſionalia, Mare Magnum, & aliæ gratiæ in his oĩbus, & ſingulis, in quibus illa ſtatutis, & decretis Concilii hmõi cõtrariantur, ipſo iure reuocata, caſſata, & annullata, ac ad ipſius Cõcilii terminos, atque limites reducta ſint, & eſſe cẽſeantur, nec quidquã aduerſus ipſa Decreta, & Statuta quo minus vbique & apud oẽs obſeruantes, in aliquo ſuffragari poſſe, ſed ea perinde haberi, & reputari debere, ac ſi nunquam emanaſſent, authoritate Apoſtolica tenore præſentium declaramus, ac ẽt ſtatuimus, & ordinamus. Decernentes, nihilominus oĩa, & ſingula, quę vigore Priuilegiorum, Exemptionum, Immunitatum, & Diſpenſationũ, Facultatum, Conſeruatoriarum, Indultorum, Confeſſionalium, & aliarum quarumcumq. gratiarum hmõi, poſt id tempus, quo Concilium obligare cępit, facta, & geſta quomolibet fuerunt, & in poſterũ fient, in his in quibus dicti Cõcilii Decretis aduerſantes, nulla, inualida, & irrita eſſe, & cenſeri, ac nemini, etiã quantumlibet, vt præfertur, qualificato, tam in foro (quod aiunt) fori, quam conſcientiæ, ſuffragari poſſe, & debere; Et ita per quoſcumque &cet. non obſtantibus, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, 1565. tertiodecimo Kal. Martij, Pontificatus noſtri anno ſexto. Sequitur publicatio die 24. Febr. 1565. Hæc Bulla reperitur etiam impreſſa in fine dicti Conc. Trid.

CONFESSOR.

PRęter Summiſtas, in hoc verbo ſciẽdum eſt, quod Leo X. in Generali Concilio Lateranenſi, de Regularium Priuilegiis in Bullar. fol. 217. inter alia decreuit. *Quod ipſi fratres forenſium confeſſiones audire valeant, laicos tamen, & clericos ſeculares à ſententijs ab homine latis, nullatenus abſoluere poſſint.*

Euchariſtiæ verò, & Extremæ Vnctionis, aliaq. Eccleſiaſtica Sacramenta, illis quorum etiam infirmorum, ac decedentium confeſſiones audierint, dicentibus proprium

prium ſacerdotem illa ſibi dare denegare, dare nequeant; niſi denegatio ſine legitima cauſa facta, vicinorum teſtimonio probata, aut requiſitio coram Notario publico facta doceretur: Eorundem vero fratrum obſequio inſiſtentibus, Sacramenta huiuſmodi nullatenus miniſtrare valeant, niſi illorum durante obſequio.

Decretum Concilij Trident. ſeſſione 23. de reform. capit. 15. Pius V. declarauit, vt infrà, videlicet.

Declaramus, decretum Cōcilij. Trid. de approbatione Regularium audiendis confeſſionibus ſecularium præpoſitorum ab epiſcopis facienda, obſeruari debere in omnibus Regularibus quorumuis ordinum, etiam Mendicantiū, etiam ſub regulari diſciplina viuentibus, etiam ſi ſint Doctores, aut in Theologia, etiam de ſuperiorum ſuorum licentia graduati, vel promoti, vel a ſuis Magiſtris Generalibus, vel Prouincialibus miniſtris ſecularium confeſſionibus audiendis expoſiti. Volumus tamen eos, qui ſemel ab Epiſcopo in Ciuitate, & in Diœceſibus ſuis præuio examine approbati fuerint ab eodem Epiſcopo iterum non examinari. Ab Epiſcopo autem ſucceſſore, pro maiori conſcientia ſua quiete, examinari de nouo poterunt, vt patet ex eius Conſtitutione Romæ publicata die 22. Auguſti, 1571. incip. Romani Pontificis, in Bullar. fol. 1131.

Quæ non fuit reuocata à Greg. XIII. per reductionem priuilegiorum Regularium ad terminos Concilij Trident. vt teſtatur Sacra Congregatio, cuius Decreta fuerunt impreſſa Romæ apud hęredes Antonii Bladii impreſſ. Cameralis, 1586. tenoris ſequentis, videlicet.

Pro fratribus Ordinis Prædicatorum Prouincia terræ Laboris dicti Regni, die 10. Octobris, 1586.

Lecto in Sacra Congregatione Regularium memoriali, oblato nomine totius familiæ fratrum Mendicantium quarumcumque Prouinciarum Regni Neap. conquerentium qualiter contra formam ſuorum Priuilegiorum, Sacrum Canonum, Concilij Trid. & Ordinationum Apoſtolicarum, in quam plurimis ab Ordinarijs locorū grauantur, prout eiuſdem memorialis ſeries continebat. Illuſtriſs. Domini Cardinales his maturè conſideratis ſtatuerunt, & decreuerunt, vt infrà, ab eiſdem locorum Ordinarijs, perpetuò, & inuiolabiliter obſeruari debere.

Primò, quod circa ſecularium confeſſiones, ab ipſis fratribus Mendicantibus audiendas, ſeruetur deciſio Congregationum Sacri Concilij, & Epiſcoporum, corripianturq. Ordinarij, qui in articulo mortis id fieri prohibent, vel in licentijs conceſſis id excipiunt.

Secundò, Fratres Mendicantes nullatenus à quæſtuatione, quæ de licentia ſuorum Superiorum fit, & in dies fieri continget, prohibeantur.

Tertiò, Ordinarij in cognitionibus cauſarum Fratrum Mendicantium tam ciuilium, quam criminalium minimè ſeſe ingerant; pariter; nec in viſitatione eorumdem fratrū, vel Eccleſiarū ſuarum, niſi quatenus eis per Conc. Trid. decreta conceditur.

Quartò, Ordinarij non impediant fratres pulſare campanas ad Matutinum, ad Horas, & ad Miſſam antequam pulſetur Campana maioris Eccleſiæ, præterquam in die Sabbati Sancti.

Quintò, quo autem ad quartam funeralium ſeruetur Decretum Sacri Conc. Trid.

F. Michael Bonellus, Card. Alexandrin.

Georgius Palearius Secret.

Seſſ. 23. cap. 15.

Congregatio Concilij cenſuit, Regulares ad audiendas in Ciuitate, & Diœceſi ſecularium confeſſiones, ſemel ab Epiſcopo præuio examine approbatos, iterum ab eo-

eodem Epiſcopo non eſſe examinandos. Ceterum à ſucceſſore poſſe vtique examinari iuxta Conſtitutionem ſanctæ memor. Pij V. datam vij. Id. Aug. Pontificatus illius anno 6. quæ à fel. recor. Greg. XIII. non eſt reuocata per reductionem priuilegiorum Regularium ad terminos Conc. Trident. *Anton. Card. Carafa.*

PRAETER *Summiſtas, ad remouendam omnẽ dubitandi anſam in quæſtione illa non parũ apud inſignes, & grauiſſimos viros controuerſa, per quos in diuerſas ſententias itum eſſe, ex relatis per Ioan. Guttier. lib. 1. Can. quæſt. c. 27. ſatis apparet: An ſcilicet, facultas conceſſa pœnitenti virtute alicuius Bullæ ſeu Iubilæi, eligendi Confeſſarium quẽcumque presbyterum ſecularem, vel ſecularem ex approbatis ab Ordinario, intelligi debeat, ab Ordinario illius loci, ſeu Diœceſis, vbi exercenda eſt adminiſtratio Sacramenti Pœnitentiæ, & ſic vbi pœnitens Confeſſariũ eligere vult, vt confiteatur. An vero ſufficiat approbatio per alium Ordinarium facta in alio Epiſcopatu; ſciendum eſt, quod propter opinionum varietatem, & conflictum, teſtante Emanuele Roder. in explicatione Bullæ Cruciatæ, §. 9. num. 5. Ioãnes Ribera, Archiepiſcopus Valentinus, conſuluit Illuſtriſſimos Cardinales Concilij, eiq. reſcriptum fuit in hunc modum. videlicet: Congregatio Concilij reſpondet, approbatum ab alio quam à Valentino Archiepiſcopo in Diœceſi Valentina, non cenſeri approbatum ab Ordinario. Qua declaratione attenta, opinio contrarium ſentientium non videtur tuta. Quo vero ad perſonas Regulares, adeſt Diſpoſitio S.D.N. Clementis VIII. ſub Dat. Romæ, 23. Nouembris, 1599. tenoris ſequentis.*

Ad perpetuam rei memoriam Romani Pontificis circumſpecta benignitas honeſtis petentium votis, quæ perſonarum ſub Religionis iugo Altiſſimo famulantium ſtatum, & ſalubrem directionem reſpiciunt, ad exauditionis gratiam libenter admitti, & fauoribus proſequitur opportunis. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Procurator Generalis Ordinis Fratrum Beatæ Mariæ de monte Carmelo, quod cum in Bulla Cruciata Sanctæ, & alijs Priuilegijs, quæ ab Apoſtolica Sede concedi ſolent, detur facultas eligendi Confeſſorem idoneum ab Ordinario approbatum, qui poſſit Chriſti fideles abſoluere à caſibus Ordinario reſeruatis, & à quibuſdã etiã quæ dictæ Sedi reſeruata ſunt; Religioſi dicti Ordinis, ſeu eorũ nonnulli, etiã ijs facultatibus vti præſumunt, & illorũ prætextu eligũt Confeſſorẽ aliquando præter eos, qui à ſuis Prælatis eorũ confeſſionibus deputati ſunt, quod aliquando in ſpeciale eorũ vergit detrimentũ. Quare prædictus Procurator Generalis humiliter nobis ſupplicari fecit, quatenus in præmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, talem conceſſionem Sanctæ Cruciatæ, & aliorum indultorum particularium quantum ad prædictum articulum eligendi Confeſſorem, & abſoluendi à caſibus reſeruatis, cum Fratribus, & Sororibus Monialibus Ordinis prædicti, ac aliorum quorumcumque Ordinum, & Congregationum cuiuſuis inſtituti Mendicantium, & non Mendicantium, tam Prouinciæ Hiſpaniæ, quam extra eam vbilibet, locum minimè habere, neque cenſeri, ſed noſtræ intentionis exiſtere, quod ijdem Fratres, & Moniales quantum ad Sacramentum Pœnitentiæ, ſeu Confeſſionis adminiſtrationem diſpoſitione ſuorum Prælatorum ſubiecti ſint, Apoſtolica authoritate tenore præſentium perpetuò declaramus, eiſdem tamen Prælatis, vt in vſu huiuſmodi poteſtatis ſe cum ſubditis benignos, & faciles habeant, præcipimus, & mandamus. Non obſtantibus, &c.

Pius

Pius Papa V.

AD perpetuam rei memor. Rom. Pontificis circumſpecta benignitas, honeſtis petentium votis quę perſonarum ſub Religionis iugo altiſſimo famulantium, ſtatum, & ſalubrem directionẽ reſpiciunt, ad exauditionis gratiā libenter admittit, & fauoribus proſequitur opportunis. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius, Prior prouincialis Prouinciæ Hiſpaniæ, Ordinis Fratrũ Prædicatorũ, quod cũ in Bulla Cruciatæ Sanctæ, & alijs Priuilegijs, quæ ab Apoſtolica Sede concedi ſolent. detur facultas eligendi confeſſorẽ idoneũ ab Ordinario approbatũ, qui poſſit Chriſti fideles abſoluere à caſibus Ordinario reſeruatis, & à quibuſdā etiā, quæ dictæ Sedi reſeruata ſunt Religioſi dicti Ordinis, ſeu eorũ nonnulli, ẽt his facultatibus vti præſumunt, & illarũ prætextu eligunt confeſſorem aliqñ, præter eos, qui à ſuis prælatis pro audiendis eorũ confeſſionibus deputati ſunt, quod aliquãdo in ſpeciale eorum vergit detrimentũ. Quaræ prædictus Prior nobis humiliter ſupplicari fecit, quatenus in præmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur huiuſmodi obuiare volentes, ac eundem Priorem à quibuſuis Excommunicationis, Suſpenſionis, & Interdicti, alijſq. ſententijs, cenſuris, & pęnis, à iure, vel ab homine, quauis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendis, harum ſerie abſoluentes, & abſolutũ fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, talẽ conceſſionem Cruciatæ Sanctę, & aliorũ indultorum particularium ad prędictum articulũ eligendi confeſſorem, & abſoluendi a Caſibus reſeruatis, cum fratribus, & ſororibus Monialibus, totius Ordinis Prædicti, tã Prouinciæ Hiſpaniæ hmõi, quam extra eam vbilibet, locum minime habere, nec cenſeri: ſed noſtræ intentionis exiſtere, quod ijdem fratres, & Moniales, quantũ ad Sacramenti Pœnitentiæ, ſeu Confeſſionis adminiſtrationem, diſpoſitioni ſuorum prelatorũ ſubiecti ſint, Apoſtolica authoritate tenore præſentium perpetuò declaramus, eiſdem tñ prælatis vt in vſu huius poteſtatis, ſe cum ſubditis benignos, & faciles exhibeant, præcipientes, & mandantes. Et inſuper quia ſacrum Oecumenicum Generale Trid. Concil. conceſſit Epiſcopis, vt abſoluere poſſint in foro animæ, ſeu conſcientiæ ab oĩbus peccatis, & diſpenſare in irregularitatibus, prout ſeſſ. 24. c. 6. habetur, ne Prior Conuẽtualis, & Superiores Prælati dicti totius Ordinis, tam in dicta prouincia, quã extra eam, vbilibet, in hac parte deterioris conditionis, quã Clerici, aut ſeculares exiſtãt: eiſdẽ Priori Conuentuali, & Superioribus Prelatis, vt ipſi per ſeipſos idem oĩnò poſſint in fratres, & Moniales dicti Ordinis ſibi ſubditos, quod poſſunt Epi in Clericos, & laicos ſibi ſubiectos, tã quo ad abſoluendi, & diſpenſandi hmõi, quam alias quaſcumq. facultates eiſdem authoritate, & tenore, ẽt perpetuò concedimus, & indulgemus, ac etiam declaramus. Decernentes, præſentes literas perpetuò durare, & valere, & ſub quibuſuis illarũ conſimiliũ, vel diſſimilium Conceſſionũ, Indulgentiarum, & Gratiarũ reuocationibus, ſuſpenſionibus, alterationibus, derogationibus, vel alijs cõtrarijs diſpoſitionibus, ẽt per nos, & ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices pro tempore exiſtẽtes, aut Sedem Apoſtolicã, etiam ex quauis cauſa, aut aliàs quomolibet, canonicè, vel de facto, nunc, & pro tẽpore factis, & faciẽdis, nullatenus cõprehenſas, ſed ſemp ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in priſtinum, & validiſſimum ſtatum reſtitutas, & de nouo cõceſſas exiſtere,

ſtere,& fore,ac cenſeri, & ſuffragari debere,irritũ quoque,& inane,ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignorãter contigerit attentari. Non obſtãtibus præmiſſis,& quibuſuis Apoſtolicis ac Vniuerſalibus, Prouincialibus,& Synodalibus Concilijs editis,Specialibus, vel Generalibus Conſtitutionibus,& Ordinationibus. Necnon quibuſuis etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica,vel quauis firmitate alia roboratis,ſtatutis,& conſuetudinibus,priuilegijs quoque,indultis,& literis Apoſtolicis, quibuſuis perſonis ſub quibuſcũque tenoribus,& formis, ac aliàs quolibet conceſſis,& approbatis,& innouatis. Quibus oĩbus,& ſingulis,ẽt ſi de illis,eorumq. totius tenoribus, ſpecialis,ſpecifica,indiuidua, & expreſſa mentio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenorem ſuum,ac ſi de verbó ad verbũ, nihil penitus omiſſo,& formę in eis tradita obſeruatę inſererẽtur,pręſentib. pro ſufficienter expreſſis habentes,illis alijs in ſuo robore permanſuris,hac vice dumtaxat ſpecialiter,& expreſsè derogamus, ceteriſq. cõtrarijs quibuſcumque, aut ſi aliquibus Cõiter,vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum,quod interdici,ſuſpedi,vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas,nõ facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mẽtionem. Datum Romæ apud Sanctum Petrum,ſub annulo piſcatoris,die 21. Iulij,1571. Pontificatus noſtri anno ſexto. G. Melchioris, & a tergó G. de Caſtro.

Hæc Pij V. Conſtitutio reperitur impreſſa in priuilegijs Minimorũ fol. 253. & in Compendio Priuilegiorum Ordinum Mendicantium per Sorbum.

Nauar. in conſ. 9. de ætate, & qualit. in antiquis & in conſil. 84. Derogari. in nouis, dicit, quod fere omnes Ordines, & Religiones habent priuilegia per quæ ſuperiores poſſunt diſpenſare cum ſubditis ſuper omnibus irregularitatibus, excepta illa, quæ prouenit ex homicidio voluntario, & mutilatione, ac bigamia. Aduertę circa diſpoſitionem Concil. Trid. ſeſſ. 24. de refor. gener. c. 6. in fine, quod hodie non poſſunt abſoluere Epiſcopi in crimine Hæreſis, ſed abſolutio eſt reſeruata Summo Pontifici per Bullam Cœnæ, nec etiam vigore priuilegiorum poſſunt Superiores Regularium cognoſcere cauſas ſuorum ſubditorum ad officium Sanctæ inquiſitionis pertinentes, per Conſtitutionem S. D. N. D. Pauli V. relatam infrà in verbo, Hæretici.

Sciendum eſt etiam quod contra Confeſſores, qui in ſacris Confeſſionibus confitentem ab libidinem prouocauerint, cum male de Sanctiſſimo Pœnitentiæ Sacramento ſentire videantur, eo abutentes, vti de hæreſi ſuſpectos, iure optimo hodie procedunt hæreticæ prauitatis Inquiſitores, vt tradit Fran. Pegna, in Comment. ſuper Director. Inquiſit. par. 2. q. 56. ac ita in Sacroſ. Inquiſitionis Tribunalibus obſeruari atteſtatur Ignatius Lopez, in add t. ad Diaz, in Pract. Crimin. Can. cap. 82. quod & iuſtiſſimè ordinauit, ac decreuit Pius IV. Pontif. Max. quodam ſuo Breui, cuius tenorem fideliter deſumptum ex Archiuio Sacræ Inquiſitionis generalis Olyſipone, Corians libri in quo continebatur, ſibi faciente Reuerendiſſimo D. Antonio de Norona Epiſcopo Eluenſi & Generali Inquiſitore Sanctæ Inquiſitionis Regnorum Portugalliæ, refert Eman. Roderic. tomo 1. ſuarum quæſt. Regul. q. 59. artic. 4. fol. 557. in impreſſis Salmanticæ, prout ſequitur.

Venerabili fratri Archiepiſcopo Hiſpalenſi, in Regno Hiſpaniæ hæreticæ prauitatis Inquiſitori Generali, Pius Papa IV.

Venerabilis frater ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Dum ſicut nuper non ſine animi noſtri moleſtia, accepimus, diuerſos ſacerdotes in Regnis Hiſpaniarum,

Digitized by Google

rum, atque etiam in Ciuitatibus, & Diœceſibus curam animarum habentes, ſiue eam pro alijs exercentes, aut aliàs audiendis confeſſionibus pœnitentium deputati, in tantam proruperint iniquitatem, vt Sacramento pœnitentiæ in actu confeſſionis abutantur; nec illi, & qui id inſtituit Domino Deo, & Saluatori noſtro Ieſu Chriſto iniuriam facere vereantur, mulieres videlicet pœnitentes ad actus inhoneſtos, dum earum audiunt confeſſiones alliciendo, & prouocando, ſeu allicere, & prouocare, ac loco earum per Sacramentum huiuſmodi Creatori noſtro reconciliationis grauiorum peccatorum mole eas onerando, & in manibus Diaboli tradendo, in Diuinæ Maieſtatis offenſam, & animarum perniciem, & Chriſti fidelium ſcandalum non modicum. Non animum inducere nequeuntes, quod qui de Fide Catholica rectè ſentiunt, Sacramẽtis ab Eccleſia Dei inſtitutis nõ abutãtur, aut illis iniuria faciant, fraternitati tuæ de cuius eximia pietate, virtute, atque doctrina plurimum in Domino confidimus, per præſentes committimus, & mandamus, quatenus per te, vel alium, ſeu alios à te deputandum, ſeu deputandos, contra omnes, & ſingulos Sacerdotes dictorum Regnorum, ac illarum Ciuitatum & Diœceſum de præmiſſis quomodolibet diffamatos tam Seculares, quam quorumuis etiam exemptorum, ac Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectorum Ordinum Regulares, cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ exiſtant, tam ſuper præmiſſis, quam ſuper Fide Catholica, & quid de ea ſentiant diligenter inquiras, & iuxta facultatum tibi contra hæreticos, aut de hæreſi quouis modo ſuſpectos a Sede Apoſtolica conceſſarum continentiam, & tenorem, procedas, ac culpabiles repertos iuxta exceſſuum ſuorum qualitatem, prout de iure fuerit faciendum, debita præcedente degradatione ſecularis iudicis arbitrio puniendos tradendo. Non obſtan. &c. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die 16. Aprilis, Anno Domini milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſeptimo, Pontificatus noſtri anno ſecundo.

Ampliantur: nam licet ex contextu d. Conſtitutionis, ibi: Mulieres videlicet, &c. illa tantum loquatur de ſollicitatione ad actus impudicos circa mulieres, vt tamen ex eius mente fuerit, velle comprehendere etiam confeſſores allicientes adoleſcentes ad peccatum nefandum: tum quia ratio in ipſa Conſtitutione expreſſa conueniat etiam huic caſui, immò fortiori ſeu maiori ratione in hoc caſu procedere debet, cum multo grauius ſit hoc crimen; tum, quia hæc Conſtitutio loquatur de his, quæ communiter eueniunt, non excludens propter hoc alia, quæ raro contingunt, ſed ſunt eiuſdem generis, immò grauioris. Roderic. loco præcit. & latius tomo 2. quæſt. 26. art. 3. Et nos pro huius ampliationis corroboratione, tacitæ etiam obiectioni reſpondendo, addimus, quod non ſuffragatur vulgaris regula illa: nempe, in odioſis, & pœnalibus ſtrictam eſſe interpretationem faciendam: quia negamus dicendum eſſe ex hoc caſu fieri extenſionem, ſed potius incluſionem, ex gloſ. notab. in cap 1. in verbo, Italia, de temper. ord. lib. 6. ſufficit enim legiſlatori apponere caſum magis frequentem, in quo etiam includitur alius non adeo frequens, qui forſan tacitus fuit maioris honeſtatis cauſa, quia eſſet valde moleſtum auribus piis, audire confeſſarium communiter conari id quod omnes Chriſtiani abhorrent. Accedit, quod vbi agitur de ſalute animarum ad euitanda maiora peccata, tũc in pœnis facienda eſt extenſio de caſu ad caſum, ex communi DD. conſenſu & allegatis per Iaſ. in Auth. Quas actiones, n. 25. C. de ſacroſ. eccl. & aliàs diximus f. 136. & 138.

Inſuper ſciendum eſt, qualiter die 2. Septembris 1562. Illuſtriſſimi Domini Cardinales Inquiſitores generales, decreuerunt, quod per quamcumque gratiam factam, vel fiendam, quibuſuis aliàs decretis non intendunt eos reſtituere, vt poſſint confeſſiones

feſſiones aliquorum ſecularium audire. Idem confirmatum fuiſſe reperitur in actis Sancti Officij, ſub die 15. Nouembris, 1565. cum additione, ſeu declaratione, quod illi qui abiurarunt aliàs ſecretè, vel publicè, aut aliàs quomodocumque, non admittantur ad audientiam confeſſionum ſecularium; ita habetur inter Decreta Sancti Officij, in fine Iudicia inquiſit. Romæ impreſ. anno 1570. fol. 476.

ADDITIO. De approbatione Regularium ad Sacras Confeſſiones audiendas Summa Henriquez lib. 3. de pœnit. c. 6. fol. 273. ſub rub. Quis ſit, & reputetur idoneus Confeſſarius, iux. Conc. Trid. ſeſſ. 23. c. 15. vbi etiam de priuilegijs ipſorum Regularium circa Confeſſiones.

Item abſoluere poteſt à caſibus Epiſcopo reſeruatis, quiuis Confeſſor illo mortuo, poſt mortem enim eius deſinunt eſſe reſeruati ſi ſit reſeruatio ab homine, ita tenet Emanuel in Aphoriſmis Confeſſariorum, in verbo, Abſolutio, num. 20. Vide ſupra in verſic. Caſus reſeruati, in fine.

Preſbyteri Congregationis Oratorij Romę approbati ad Confeſſiones audiendas, non debent examinari extra Vrbem à locorum Ordinarijs, quibus ſufficit præſentare eorum licentias Romæ habitas, vt hæc & alia patent ex eorum priuilegijs tenoris ſeq. videlicet.

Sixtus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

DECET *Romanum Pontificem, cuius fidei, cura, & ſalus gregis Dominici diuinitus eſt cõmiſſa prædeceſſorum ſuorum veſtigijs inhærendo, ea benigniter concedere, quæ ad eiuſdem gregis conſcientiæ purificationẽ, & peccatorũ remiſſionẽ, animarumq. ſalutem, ac ſpiritualem conſolationem, noſcuntur pertinere. Aliàs ſi quidem fel. rec. Gregor. Papæ XIII. prædeceſſori noſtro pro parte dilectorum filiorum Philippi Nerei, Præpoſiti, & presbyterorum Congregationis Oratorij in parochiali eccleſia S. Mariæ in Vallicella, de Vrbe, per ipſum prædeceſſorem antea inſtituti, expoſito, quod de menſe Auguſti, Anni Domini Milleſimi Quingenteſimi, Sexageſimi quinti, piæ memoriæ Pius Papa IV. etiam prædeceſſor noſter Philippo, & preſbyteris præfatis, tunc eccleſiæ Sancti Ioannis Baptiſtæ nationis Florentinorum, etiam de Vrbe, in diuinis deſeruientibus, nonnullas gratias, & priuilegia ad decennium duratura, Apoſtolica authoritate conceſſerat, & decennium huiuſmodi iam tunc exſpirauerat dictus Gregorius prædeceſſor, volens eoſdem Philippum & presbyteros non minoribus quam dictus Pius prædeceſſor proſequutus fuerat gratijs, atque priuilegijs proſequi, & vt ipſi facilius, & libentius altiſſimo famulari, & animabus Chriſti fidelium, in eorum audiendis confeſſionibus amplius prodeſſe poſſent prouidere, Philippo, & presbyteris Congregationis huiuſmodi, vt quorumcumque Chriſti fidelium ad ipſos vndecumque accedentium, illoſq. infirmitatis, vel quocumque alio tempore & occaſione domum ſiue ad quemcumque alium locum ad ſe vocantium, & requirentium confeſſiones liberè audire, & illis diligenter auditis ipſos Chriſti fideles, & eorum ſingulos ab excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, ac quibuſuis alijs eccleſiaſticis ſententijs, & cenſuris quauis occaſione, vel cauſa, quomodolibet latis, & per eos incurſis, ac etiam ab omnibus, & ſingulis eorum peccatis, crimi-*

criminibus, exceſſibus, & delictis, quantumcumque grauibus, & enormibus, etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, exceptis contentis in literis die Cœnæ Domini legi conſuetis, abſoluere, & pro commiſſis pœnitentiam ſalutarem eis iniungere, ac vota quæcumque vltramarina viſitationis liminum Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum de Vrbe S. Iacobi in Compoſtella, & B. Mariæ Lauretanæ, ac Caſtitatis, & Religionis votis dumtaxat exceptis, in alia pœnitentiæ, vel pietatis opera commutare, necnõn per dimidium horæ ſpacium, ante auroram, & poſt meridiem eis eueniente caſu Miſſas celebrare liberè & licitè valerent, dicta authoritate indulſit, & facultatem conceſſit, prout in ipſius Gregorij prædeceſſoris literis deſuper in forma Breuis ſub die 14. Martij, Pontificatus ſui anno quarto, expeditis, plenius continetur. Cum autem ſicut exhibita nobis nuper pro parte Philippi, & presbyterorum præfatorum petitio continebat à pluribus credatur literas, & facultates huiuſmodi, licet illæ ad certum aliquod tempus ſpecificè, & expreſsè non fuerint limitatæ, nihilominus decennio iam de menſe Martij proximè præteriti elapſo, tantum duraſſe, & propterea ipſi, vt omne dubium tollatur, ac in Dei, animarumq. ſeruitio indies magis, & magis proficere valeant, libentiuſq. in hanc curam incumbant, dictas facultates ipſis in perpetuum concedi, ac in quibuſdam extendi, & ampliari deſiderent; pro parte eorundem Philippi, & presbyterorum, qui vt aſſerunt, primi in dicta eccleſia ad confeſſiones audiendas de noſtri in dicta Vrbe, & illius diſtrictu Vicarij in ſpiritualibus generalis licentia deputati exiſtunt, nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt eis in præmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui honeſtis petentium votis libenter annuimus, eaq. fauoribus proſequimur opportunis, Philippum & presbyteros præfatos, ac eorum ſingulos a quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijſq. eccleſiaſticis, ſententijs, cenſuris, & pœnis, a iure vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus, quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, necnon literarum præfatarum tenores præſentibus pro expreſſis habentes, huiuſmodi ſupplicationib. inclinati, Philippo, ac nunc, & pro tempore exiſtentibus Congregationis huiuſmodi vbicumque locorum diffuſæ, presbyteris, in Vrbe à dicto Vicario, ſeu extra eam ab Ordinarijs locorum, ad confeſſiones audiendas, quomodolibet approbatis, eorumq. ſingulis, quod ipſi perpetuis futuris temporibus omnium, & ſingulorum Chriſti fidelium confeſſiones audire, illiſq. auditis eos à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti alijſq. quibuſuis eccleſiaſticis, ſententijs cenſuris, & pœnis quauis occaſione, vel cauſa, quomodolibet latis, & per eos incurſis, necnon ab omnibus, & ſingulis eorum peccatis, criminibus exceſſibus, ac delictis quantumcumque grauibus, & enormibus, etiam in caſibus dictæ Sedi reſeruatis, vel in poſterum reſeruandis, exceptis tamen contentis in literis die Cœnæ Domini legi conſuetis, abſoluere, ac pro commiſſis pœnitentiam ſalutarem eis iniungere, necnon vota quæcumque vltramarina viſitationis liminum Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum de Vrbe, & S. Iacobi in Compoſtella, Caſtitatiſq. & Religionis votis dumtaxat exceptis, in alia pœnitentiæ, vel pietatis opera commutare; præterea per dimidium horæ ſpacium ante auroram, & poſt meridiem Miſſas celebrare, ac etiam qui ex eis prævio examine ad confeſſiones audiendas in ipſa Vrbe a dicto Vicario approbati fuerint, extra eandem Vrbem abſque alio examine, de licentia tamen ordinariorum locorum indulto, & facultatibus huiuſmodi vti, ac potiri liberè, & licitè valeant, Apoſtolica authoritate tenore præſentium concedimus, & indulgemus. Decernentes præſentes literas nullo vnquã tempore reuocari, ſuſpendi, vel limitari, neque eis derogari poſſe,

Q

ri poſſe, nec ſub quibuſuis ſimilium, vel diſſimilium gratiarum reuocationibus comprehendi & quoties illa emanabunt, toties in priſtinum ſuum, & validiſſimũ ſtatum reſtitutas, ac plenariè redintegratas eſſe, & cenſeri irritum quoque, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam, quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contingeret attentari. Non obſtantibus præmiſſis, ac Cõſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſq. contrarijs quibuſcumque. Volumus autem quod Philippus, & presbyteri præfati, huiuſmodi indulto celebrandi ante diem parcè vtantur: quia cum in altaris miniſterio immoletur Dominus noſter Ieſus Chriſtus Dei filius, qui candor eſt lucis æternæ, congruit, hoc non noctis tenebris fieri, ſed in luce. Quodq. præſentium tranſumptis etiam impreſſis, Notarij publici manu ſubſcriptis, & ſigillo Iudicis ordinarij Rom. Curiæ, vel alterius perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides vbique locorum adhibeatur, quæ ipſis præſentibus originalibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo hominum omninò liceat hanc paginam noſtræ abſolutionis, conceſſionis, indulti, decreti, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire; ſi quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Marcum, anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo octuageſimo ſexto, Non. Septembr. Pontificatus noſtri anno ſecundo.

E.Pallotus Datar.

R.Bergerius.

SEquitur declaratio tenoris ſequentis, videlicet, à tergo Illuſtriſſimis, & Reuerendiſſimi. Dominis Cardinalibus Congregationis Sacri Concilij Trid. pro presbyteris Congregationis Oratorij, intus verò Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi Domini. Sixtus Papa Quintus fel. record. indulſit Patribus Congregationis Oratorij, vt qui ex eis præuio examine ad audiendas confeſſiones in ipſa vrbe à Vicario approbati fuerint, extra eandem Vrbem, abſque alio examine de licentia tamen Ordinariorum locorum, confeſſiones liberè audire valent; ſed quia in partibus præcipuè Neapolis ipſis in dubium reuocatur priuilegium prædictum ſub prætextu quod non contineat præciſam derogationem neque mentionem aliquam Concilij Trid. ſeſſ. 23. c. 15. quo cauetur, ne quis abſque propriorũ Diœceſanorum examine audeat confeſſiones audire; ideo prædicti presbyteri Congregationis Oratorij ſupplices deſiderant ſuper hoc reſponſum à Sacra Congregatione, An fuerit neceſſaria derogatio Sacri Conc. Trid. Congregatio Concilij cenſuit ſi huiuſmodi priuilegium fuerit vt proponitur à Sede Apoſtolica conceſſum, vtique omninò eſſe obſeruandum, quamuis nullam derogationem, aut mentionem Concil. Trid. contineat.

Hieron. Card. Matthæius.

Circa facultatem abſoluendi à caſibus reſeruatis vigore dictorum priuilegiorum, attendenda eſt hodie declaratio Decreti, quo prohibetur abſolutio à caſibus reſeruatis quæ fuit relata ſupra in verbo Caſus reſeruati.

CONFESSIO SACRAMENTALIS.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod Die 20. Iunij anno a Natiuitate Domini Ieſu Chriſti 1602. In Generali Congregatione Sanctæ Romanæ, & vni-

et vniuerſali Inquiſitionis habita in Palatio Apoſtolico in monte Quirinali,coram S.N.D. Clemente diuina prouidentia Papa VIII. Propoſita quæſtione.

Vtrum liceat per literas ſeu internuncium, confeſſario abſenti, peccata Sacramentaliter confiteri,& ab eodem abſolutionem obtinere.

Sanctiſſimus Dominus noſter auditis votis Patrum Theologorum, & re cũ Illuſtriſſimis,& reuerendiſs. Dominis Cardinalibus,contra hæreticam prauitatem,generalibus inquiſitoribus maturè ac diligenter conſiderata; hanc propoſitionem ſcilicet licere per literas,ſeu internuncium confeſſario abſenti peccata Sacramẽtaliter confiteri, & ab eodem abſente abſolutionem obtinere; ad minus vti falſam,temerariam,& ſcandaloſam damnauit,ac prohibuit, præcepitq. ne deinceps iſta propoſitio,publicis,priuatiſue lectionibus, concionibus, & cõgreſſibus doceatur,neue vnquam tamquam aliquo caſu probabilis defendatur,imprimatur,aut ad praxim quouis modo deducatur; quod ſi quis illam docuerit, defenderit, imprimi fecerit, aut de ea etiam diſputatiue tractauerit, (niſi forſan impugnãdo) vel ad praxim directè ſeu indirectè,deduxerit,præter excommunicationem latæ ſententiæ, quam ipſo facto incurrat, & à qua non poſſit(præterquam in articulo mortis)ab alio,quacumque etiam dignitate fulgente,etiam Sanctæ Romanæ Eccle æ maiori Pœnitentiario; niſi à pro tempore exiſtente Romano Pontifice abſolui, alijs etiã pœnis arbitrio infligendis ſubiaceat. Quintilianus Andrianus Not. publicata fuit Romæ die 19. Iulij 1602.

COMMVNIO SACRA.

PRÆTER Summiſtas,ſciendum eſt, ad declarationem c.omnis vtriuſque ſexus, de pœnit. & remiſ. Eugenium IV. declaraſſe, quod communicans in hebdomada ſancta,vel infra octauam Paſchę,ſatisfacit præcepto Eccleſię die 8.Iulij.1449.Põtificatus ſui anno 10.quam refert Nauar.in Man.Confeſſ.c.21. num.45.quæ non eſt in Bullario, ſed eam inueniens per extenſum impreſſam in priuilegijs Minimorum fol. 159.

CONGREGATIONES ILLVSRTISSIMORVM Cardinalium & earum facultates.

Sixti Papæ V. Conſtitutio, qua Congregationes quindecim certo S. R. E. Cardinalium numero conſtituantur, vt Romanæ Curiæ Status Eccleſiaſtici, ac vniuerſæ Reipublicæ Chriſtianæ negotia & cauſæ quæcumque commodius audiantur, & facilius expediantur propriè denique vniuſcuiuſque Congregationis functiones, & facultates explicantur.

Sixtus Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

IMmenſa æterni Dei omnium opificis ſapientia à fine vſque ad fin fortiter attingẽs,ſic cuncta inter ſe admirabili concordiæ nexu copulauit,ſuauiterq.

diſpoſuit, vt viciſſim ad ſuorum ſe munerum functiones exercẽdas mutuis auxilijs ſubleuarent, ipſa in cæleſti Hieruſalem varios ſpirituum ordines diſtinxit, quorum ſuperiores de diuinæ prouidẽtiæ rebus inferiores illuminarent, ipſa militantis eccleſięq. triumphantis illius imago eſt, corpus vari s membris diſcreuit, quæ capiti ſuo glutino charitatis compacta, & connexa, mutuo ſe adiuuarent, ex quo totius corporis ſalus, & conſeruatio exiſteret. Quare iure optimo Rom. Pontifex, quem Chriſtus Dominus corporis ſui, quod eſt Eccleſia, viſibile caput conſtituit, omniumq. Eccleſiarũ ſolicitudinẽ genere voluit, multos ſibi tã immẽſi oneris adiutores aduo at, atque adſciſcit. Cũ venerabiles Epiſcopos fratres ſuos, quos toto terrarũ Orbe ad ſingulos greges paſcendos mittit, tũ ampliſſimum ordinẽ S. R. E. Cardinalium, qui tamquã nobiliſſima membra capiti propius cohęrẽtia, eidẽ Sũmo Pontifici, ſicut Chriſto Domino Apoſtoli ſemper aſſiſtunt, quique primi laborum, & cõſiliorum ſocij ſunt, & participes, vt partita inter eos, aliosq. Rom. Cur. Magiſtratus, ingenti curarũ negotiorũq. mole, ipſe tantę poteſtatis clauũ tenens, diuina gratia adiutrice nõ ſuccumbat. Nos igitur magni illius Moyſi exemplo adducti, qui cum ? eo loquens Soceri ſui Iethro conſilium de varijs iudicibus conſtituendis non repudiauit. quique Dei iuſſu inſignem Senatum ſeptuaginta ſeniorum conſcripſit, qui cũ eo onus populi ſuſtinerent ne ſolus ipſe grauaretur Pontificium hoc onus Angelicis plane humeris formidandum, inter Senatores Orbis Terrę filios noſtros Cardinales, apta quadam diſtributione prò temporum conditione, negotiorũ multitudine, & varietate, ipſaq. vtilitatis ratione ſalubriter partiri decreuimus. Ea in primis cogitatione permoti, vt qui ex omnibus nationibus ad hanc Matrem, Magiſtram, perfugiumq. fidelium Apoſtolicam Sedem deuotionis, ſalutiſq. ſtudio, iuris perſequendi gratiæ impetrandæ, aliarumq. multarũ rerum cauſa frequentiſſimi confugiunt, ij quidem, & tuto, & commodè (quantũ in prouincijs noſtris praſtare poſſumus) Romam peruenia t, & vt facilius celeriuſq. expediantur, diſtinctos Cardinalium conuentus, & Cõgregationes ad certas rerum negotiorumq. tractationes paratas habeant, Cardinaleſq. ipſi diſtributi, muneris partem leuius ferant, diligentius adminiſtrent, commodius nos conſulãt, & denique viri primarij publicis in rebus exercitati, nullo vnquam tempore deſint. Itaque Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac de eorundem filiorum noſtrorum S. R. Eccleſiæ Cardinalium conſilio, & aſſenſu, ex eodem Sacro Collegio, quod per Dei gratiam, viris pietate, doctrina, rerumq. vſu pręſtantibus, ex omni natione abundat. Congregationes XV. conſtituimus, ſingulisq. certa negotia aſſignauimus, ita vt grauiores, difficilioreſq. conſultationes ad nos referant, ac vnicuique earum ſuas facultates, & authoritatem, in eum modum, qui infra deſcriptus eſt, dedimus, atque attribuimus.

Congregatio pro Sancta Inquiſitione.

IN primis igitur quoniam fides, ſine qua impoſſibile eſt placere Deo, totius ſpiritualis ædificationis fundamentum eſt, cupientes hoc pretioſum depoſitum quod nobis potiſſimum à Chriſto Domino, in Beato Petro Apoſtolo, eſt creditum, aduerſus omnes inferorũ portas, integrũ inuiolatumq. cuſtodire. Congregationem Sãctæ Inquiſitionis hæreticæ prauitatis, magna Prædeceſſorum noſtror um

ſtrorum prouidentia tamquam firmiſſimum Catholicæ fidei propugnaculum in Vrbe inſtitutum,cui ob ſummam rei grauitatem Romanus Pontifex præſidere ſolet, nos quoque confirmamus, & corroboramus, illiuſq. oĩa inſtituta omneſq. & ſingulas facultates à Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris Cardinalibus ad eam congregationem pro tempore delectis, conceſſas, omnemq. authoritatem,& poteſtatem eis communicatam, ſcilicet inquirendi,citandi,procedendi,ſententiandi,& definiendi,in omnibus cauſis,tam hæreſi manifeſta, quam ſchiſmata, Apoſtaſiam à fide, magiam, ſortilegia, diuinationes,Sacramẽtorum abuſus, & quęcumque alia,quæ etiam pręſumptam hęreſim ſapere videntur,concernentibus,non ſolum in Vrbe,& Statu temporali nobis,& huic Sãctæ Sedi ſubiecto,ſed ẽt in Vniuerſo Terrarum Orbe, vbi Chriſtiana viget Religio,ſuper omnes Patriarchas,Primates,Archiepiſcopos, Epiſcopos, & alios inferiores, & Inquiſitores quocũque Priuilegio illi ſuffulti ſint, quorũ ac aliorũ prędictorum ſeries his noſtris literis ad verbum expreſſa cenſeatur, confirmamus. Ea denique omnia, quæ per eoſdem prędeceſſores, circa eandem Congregationem,illiuſq.iuriſdictionem,ac authoritatẽ decreta fuerunt, nos itidem ſtatuimus, atque decernimus.Exemptiones quoque, Immunitates, Priuilegia, atque Indulta, etiam eiuſdem Officij miniſtris, vel in hunc vſque diem cõceſſa,vſuq. recepta pariter approbamus,obnixè in Domino hortantes, & per viſcera miſericordiæ Ieſu Chriſti, & per eius tremendum iudicium obteſtantes Chariſſimos in Chriſto filios noſtros, in Imperatorem electum, omneſq. Reges, ac dilectos filios nobiles viros rerum publicarum, alioſq. Duces, illiſq. regendis & adminiſtrandis præpoſitos, ac ſingulos orbis terrarum Principes & Magiſtratus, quibus gladij ſecularis poteſtas ad malorum vindictam à Deo eſt tradita, per eam ipſam quam ſe tueri promiſerunt Catholicam fidem, vt ſic ſuas quiſque partes, ſiue in præſtando Miniſtris prædictis auxilio, ſiue in criminũ poſt eccleſię ſententiam animaduerſione interponant,(quod eos pro eorum pietate libenter facturos confidimus,)vt eorum quoque præſidio miniſtri ipſi tantum munus tamquam ſalutiferum pro Regis æterni gloria, ac Religionis incremento, feliciter exequantur; cuius Pij, Chriſtianiq. obſequij Principes ipſi, & Magiſtratus ampliſſimum a Domino pręmium recepturi ſunt in ęternæ beatitudinis conſortio, Catholicæ fidei aſſertoribus,& defenſoribus pręparatum.In his aũt omnibus noſtra eſt intẽtio, ne in officio Sanctæ Inquiſitiones in Regnis, & dominijs Hiſpaniarum Sedis Apoſtolicæ authoritate ſuperioribus temporibus inſtituto, ex quo vberes in Agro Domini fructus indies prodire cõſpicimus, nobis, aut ſucceſſoribus noſtris inconſultis aliquid innouetur.

Huius autem congregationis Cardinales hi ſunt.

LVdouicus Madrutius tituli Sanctę Anaſtaſiæ,presbyter Cardinalis.

Iulius Antonius, tituli Sancti Bartholomæi in inſula presbyter Cardinalis Sanctæ Seuerinæ.

Petrus de Deza,tituli Sancti Hieronymi Illyricorum,presbyter Cardinalis.

Ioannes Antonius tituli SS. quattuor Coronatorum, presbyter Cardinalis.

Ioannes Baptiſta tituli Sancti Marcelli,presbyter Cardinalis.

Frater Hieronymus tituli Sancti Thomæ in Parione, presbyter Cardinalis Aſculanus.

Digitized by Google

Frater Conſtantius Sarnanus, tituli Sancti Petri in Monte Aureo, Presbyter Cardinalis.

Congregatio pro ſignatura gratiæ.

Vt quoniam ad eam quæ ſignatura gratiæ appellatur, & in qua nos etiam Prædeceſſorum noſtrorum Romanorũ Pontificum more præſidemus, ex diuerſis orbis Terrarum partibus ob multiplices gratias obtinendas, magni cõcurſus fiunt, ſupplicesq. libelli referuntur, vt quæ ex iudicum ordinaria facultate expediri nequeunt poteſtate Principis, qui viua eſt lex, iuſtis de cauſis explicentur, & concedantur; ſanè pro loci dignitate, & rerũ ratione, magna circumſpectio adhibenda eſt, vt & honeſtæ ſupplicationes, quãtum cum Domino licet, exaudiantur, & multorũ petentiũ importunitas coerceatur; Quamobrem Cardinales infraſcriptos Signaturę noſtræ gratię adſcribimus, ad hoc vt omnes Signaturam noſtram quauis de cauſa adeuntes, benignè audiãt, porrectaſq. oblatarũ petitionũ informationes excipiant; nobis verò, aut ſucceſſoribus noſtris, dum ſupplices libelli referuntur, aſſiſtant, opportunumq. cõcilium afferant, omniq. depoſito humano affectu, ſinceram ſuam quiſque ſententiam non rogatus, ex conſcientia dicat. Declaramus autem in dictam Cõgregationem ſemper eos Cardinales adſcriptos eſſe, qui infraſcriptis muneribus, & officijs pfecti erũt: videlicet maior Pęnitẽtiarius, Præfectus Signaturę Gratiæ; Pręfectus Signaturę Breuium præfectus Signaturę Iuſtitiæ; & qui Datarij munere fungetur, ſi Cardinalis fuerit, qui ſimulatq; eas præfecturas, & officia adepti erunt, ſtatim in ipſam ſignaturam adnumerati cenſeantur.

Huius Congregationis Cardinales hi ſunt.

Antonius Carafa SS. Ioannis & Pauli presbyter Cardinalis ſignaturæ gratiæ præfectus.

Scipio Lancelottus tituli S. Saluatoris in Lauro presbyter Cardinalis Signaturæ Breuium præfectus.

Ioannes Baptiſta Caſtrucius, tituli S. Mariæ in Ara cęli presbyter Cardinalis Signaturæ iuſtitiæ præfectus.

Hippolytus Aldobrandinus tituli S. Pancratij, presbyter Cardinalis maior Pęnitentiarius.

Euangeliſta Pallottus, tituli S. Matthæi presbyter Cardinalis Datarius.

Congregatio pro erectione Eccleſiarum, & prouiſionibus Conſiſtorialibus.

Illa præterea cura ad Paſtoralis noſtri officij ſolicitudinem, & Eccleſię Vniuerſalis gubernationem maximè pertinet, vt ad fidelium populorum vtilitatẽ Eccleſijs iã erectis, aut in poſterũ iuſtis de cauſis erigendis, de Epiſcopis, & Paſtoribus idoneis, & fidelibus, ac fructuoſis in Vinea magni Patris familias operarijs ſalubriter in Domino præuideamus. Quare aliã cõſtituimus Cardinalium Cõgregationẽ, qui in primis cognoſcant de legitimis cauſis erectionũ nouarũ Eccleſiarũ quarumcumque Patriarchaliũ, Metropolitanarũ, & Cathedraliũ, ac de cuiuſque earũ dote, Capitulo, Clero, Populo, alijſq. ad eiuſmodi erectiones iuxta præſcriptum Sacri Cõcilij Trident. & Sanctorum Patrũ Decreta neceſ-

ceſſaria erũt. Examinẽt pręterea omnes difficultates de his incidentes, controuerſias quoque inter eas quæ iam erectæ ſunt, necnon dictarum Eccleſiarum, Diœceſum, vel Monaſteriorum vniones, diſmembrationes, ceſſiones, permutationes, translationes, penſionũ ſupet illarum redditibus aſſignationes, Monaſteriorum pluralitatem, dignitatum incompatibilitatem, pręſentationes, & nominationes electionum, ſiue poſtulationum confirmationes, ſeu admiſſiones, Suffraganeorum coadiutorumq. deputationes cum futura ſucceſſione, ſiue abſque eadem ſecceſſione curaq. adhibebunt ſolertem circa ætatem, & qualitatem promouendorum, eaq. diſcuſſa, & examinata, ad nos, ſucceſſoreſq. noſtros referant, vt pro noſtro, eorumue arbitrio, in Conſiſtorio ſecreto iuxta formam in hunc vſque diem ſeruatam, proponantur.

Huius Congregationis Cardinales hi ſunt.

ALexander Farneſius Epiſcopus Hoſtienſis, S.R.E. Vicecancellarius.
Gabriel Paleottus tituli Sancti Laurentij in Lucina, presbyter Cardinalis.
Ludouicus Madrutius tituli Sanctæ Anaſtaſiæ, presbyter Cardinalis.
Petrus de Deza tituli Sancti Hieronymi Illyricorum, presbyter Cardinalis.
Franciſcus de Gioioſa tituli Sanctæ Trinitatis in Monte Pincio, presbyter Cardinalis.

Congregatio pro vbertate annonæ.

CVmq. ad prouidentiam noſttam pertineat curare, vt populi Eccleſiaſticæ ditioni ſubiecti, non ſolum pane verbi Dei reficiantur, ſed quoque terreno quem etiam cũ illo a Patre celeſti nobis dari quotidie petimus abundent, pauperes præſertim, & egeni, quibus parentis loco ſumus. Idcirco vt in omnibus prouincijs noſtris, & in hac potiſſimum Alma Vrbe ad quam tãta hominum frequentia vndique confluit, res frumentaria bene curata ſit, & annonæ publicæ copia benedicẽte Domino, ſemper ſuppetat, Congregationem Cardinalium conſtituimus, quæ oĩ ſtudio curet non ſolũ in Vrbe, ſed in Vniuerſo Statu Eccleſiaſtico temporali, copiã haberi frumẽti, atque aliarum huius generis ſurgum, quibus ad vitam humanam ſuſtentãdam indigemus, quæ ſi peccatis populi id promerentibus ob terræ ſterilitatem in ditione Eccleſiaſtica aliquando, quod Deus auertat, deerunt, aliũdè commeatũ pro locorum opportunitate conuehi, comportariq. ſtudeat, Ciuitatibus, Opidis, locis, perſonis, quibuſcumque, quauis etiã Eccleſiaſtica atque Cardinalatus dignitate fulgentibus, ea omnia quæ ad abundantiam parandam atque conſeruandam erunt opportuna præcipiat, Commiſſarios vbique locorũ prout exegerit neceſſitas, aut ſuaſerit vtilitas, deputet, cõtra impedientes, aut negligentes, ſiue annonam extrahi, vel adduci ꝑ ſeipſos, aut per alios palã, vel occultè procurãtes procedat, aliaq. faciat quæ ad annonæ vbertatem omninò pertinere videbuntur. Præcipuam verò curam, & diligentiam adhibeat vt Pecunię Summa ſcutorum ſcilicet ducentorum millium à nobis tam ſalubri, ac neceſſario operi pauperum in primis cauſa paternè aſſignata, atque attributa, nec in alium vſum conuertatur, & integra conſeruetur. Quod ſi in caritate annonæ aliquid ex dicta ſumma deceſſerit, illius recuperandæ, ac redintegrandę, ratio quam primum ineatur, vt hoc publicum præſidium, & tamquã patrimonium pauperum eorũdem Car-

dinalium prudentiæ,& ſedulitate perpetuo aſſeruetur,& prout in alia Conſtitutione ſuper hoc a nobis edita latius explicatur.

Huius Congregationis Cardinales hi ſunt.

Io.Antonius Sorbollonus Epiſcopus Portuen.Card. S. Georgij.
Ant.Maria Saluiatus,tit.Sanctæ Mariæ de pace,presbyter Cardinalis.
Henricus Caietanus,tit.S.Pudentianæ presb.Card.S.R.E.Camerarius.
Federicus Cornelius,tit.S.Stephani in Monte Cælio,presb. Cardinalis.
Benedictus Iuſtinianus,tit.S. Agathæ Diac.Cardinalis.

Congregatio pro ſacris Ritibus & Caremonijs.

IAm verò cum Sacri Ritus, & Cæremoniæ quibus Eccleſia à Spiritu Sancto edocta,ex Apoſtolica traditione,& diſciplina vtitur in Sacramentorum adminiſtratione. Diuinis Officijs, omniq. Dei,& Sanctorum veneratione magnam Chriſtiani populi eruditionem veræq. fidei proteſtationem contineant, rerum ſacrarum maieſtatem commendent, fidelium mentes ad rerum altiſſimarum meditationem ſuſtollant,& deuotionis etiam igne inflammēt,cupientes filiorum Eccleſię pietatem,& diuinum cultum ſacris ritibus,& cęremonijs conſeruandis,inſtaurãdiſq. magis augere, Quinque itidem Cardinales delegimus,quibus hæc præcipuè cura incumbere debeat, vt veteres ritus ſacri vbiuis locorum in omnibus Vrbis Orbiſq. Eccleſijs,etiam in Cappella noſtra Pontificia,in Miſſis,Diuinis Officiis,Sacramētorum adminiſtratione,ceteriſq.ad Diuinum cultum pertinentibus,à quibuſuis perſonis diligenter obſeruentur,cęremoniæ ſi exoleuerint,renouentur,ſi deprauatæ fuerint,corrigantur. Miſſale,& Breuiarium Romanum,ac libros de ſacris Ritibus, & Cæremoniis, in primis Pontificale,Rituale,Cæremoniale, prout opus fuerit reforment,& emendent Officia diuina de Sanctis Patronis,examinent,& nobis prius conſultis concedant. Diligentem quoque curam adhibeant circa Sanctorum Canonizationem,feſtorumq. dierum celebritatem,vt omnia ritè,ac rectè,& ex Patrum traditione fiant, vt Reges, & Principes eorumq. Oratores, aliæq. perſonę etiam Eccleſiaſticæ ad Vrbem, Curiamq. Romanam venientes pro Sedis Apoſtolicę dignitate,ac benignitate honorifice,more maiorum,excipiantur,cogitationem ſuſcipiant,ſeduloq. prouideant Controuerſias de præcedentia in proceſſionibus,aut alibi, ceteraſq. in huiuſmodi ſacris Ritibus, & Cæremoniis incidentes difficultates cognoſcant,ſummariè terminent,& componant.

Huius etiam Congregationis Cardinales hi ſunt.

Alphonſus Geſualdus Epiſcopus Tuſculanus.
Nicolaus Sfrondatus,tituli Sanctæ Ceciliæ,presb. Cardinalis Cremonenſ.
Auguſtinus Valerius,tituli Santi Marci,presbyter Cardinalis Veronenſ.
Vincentius Laurus,tituli Sanctę Mariæ in via,presbyter Cardinalis Montis regalis.
Federicus Borromæus Sanctæ Mariæ in Dominica,Diac.Cardinalis.

Con-

Congregatio pro claſſe paranda, & ſeruanda.

PRæterea poſtea quã Dei benignitate, nec ſine magno noſtro labore & ſumptu perditorum hominum licentia compreſſa, publica tranquilitas, in locis mediterraneis reſtituta eſt, vt iam vnicuique abſque timore vllo ſub vita ſua, & ſub ficu ſua quieſcere liceat, cupientes vt litora quoque, & oræ maritimæ Ditionis noſtræ ſuperi, inferiq. maris à Piratis, ac prædonibus quantum fieri poteſt tutæ ſint, nedum ad noſtrorum ſubiectorum ſecuritatem, verum vt exteræ quoque nationes ad hanc fidei patriam Communemq. fidelium matrem ſecuri (pro eo quod in nobis eſt) accedant, ne a Piratis in miſeram ſeruitutem quod alias perſæpè accidit abducãtur, ob eas cauſas Cardinales quinque præfecimus triremibus numero decem parandis, ædificandis, ornandis, omniq. neceſſario nautico, & militari apparatu inſtruendis, curaq. diligentiſſima conſeruandis, quarum ope, & præſidio Deo adiutore Piratæ, & prædones coerceantur, & à noſtris litoribus longe repellantur. Quare & earum triremium idoneos duces, ac præfectos (nobis tamen, & pro tempore Rom. Pont. conſultis) deligant, & cetera omnia ad ea quæ duximus, celeriter vtiliterq. efficienda pro ipſorum prudentia, & ſedulitate diſponant, atque expediant. Deinde operã adhibeant, vt ſubſidium pecuniarium quodcumque ab ijs, qui noſtro mandato huic tam neceſſario operi contribuere tenentur fideliter, integrè, maturèq. exigatur, exactam verò ac receptam, ad ſupradicta tantummodo opera perficienda, & voluntatis noſtræ præſcripto fructuosè impendantur. Illud autem Cardinales ipſos magnoperè admonemus, curent diligenter, vt in his triremibus Apoſtolicis nautæ omnes, & milites non ſolum ex nautica militariq. ſed multo magis ex Chriſtiana diſciplina, piè & modeſtè viuant. Quare viros Religioſos animarum corporumq. curatores deligant, qui valentes ad pietatem inſtruant ægrotos multæ charitatis affectu quouis neceſſario adiumenti genere ſpirituali in primis recreẽt, atque reficiãt. Denique omni loco, a præfectis militibus, nautis, ea piè viuẽdi ratio, & inſtitutio obſeruetur, vt vere illos Chriſtianos ac Pontificios eſſe omnes agnoſcant.

Huius Congregationis Cardinales hi ſunt.

- Inicus Aualos Epiſcopus Sabien. Card. de Aragona.
- Marcus Sitticus tit. S. Mariæ in Transtiberim, presb. Card. ab Altaemps.
- Ant. Saulius tit. S. Vitalis, presb. Cardinalis.
- Fran. Sfortia S. Nicolai in Carcere, Diaconùs Cardinalis.
- Fr. Vgo Lubæus Verdlla, S. M. in Porticu Diaconus Cardinalis magnus magiſter Hoſpitalis S. Ioannis Hieroſolymitani Melitenſium.

Congregatio pro Indice librorum.

QVia verò hæreſis morbus Animæ perniciosiſſimus, vt cancer ſerpit, & filij tenebrarũ Arcem Catholicæ veritatis omni machinationis genere oppugnant, libris præſertim hęreſis veneno infectis promulgandis, aliiſq. noxia doctrina aſpergendis, corrumpendiſq. poſtulat à nobis paſtoralis officij ſolicitudo, vt vulpes doloſas, & lupos rapaces, ab ouili Chriſti omni vigilantia arceamus.

mus. Quare vt Cardinales, qui ad libros præuidendos, expurgandoſue, delecti ſunt, in ea cura diligenter, ac maiori cum fructu verſentur, has illis facultates tribuimus, vt librorum eiuſmodi Catalogos, & Indices, aut olim, aut proximè confectos, eorumq. regulas editas recognoſcant, atque examinent, certorum authorum libros prohibitos, aut quouis modo in prioribus indicibus ſuſpenſos, diligenter excutiant, & prout expedire iudicauerint, permittant libros qui poſt Indicem Tridentini Conc. iuſſu editum prodierunt, Catholicæ doctrinæ Chriſtianorumq. morum diſciplinæ repugnantes expēdant, & recognoſcant, ac (vbi nobis retulerint) noſtra authoritate reijciant, hominum verò iniuria, & dolo deprauatos, emendēt; eos libros, qui paucis erroribus reiectis, alioquin vtiles ſtudioſis eſſe poſſent, expurgandi, atque corrigendi modum ineant, Indicesq. expurgatorios conficiant, nouos præterea libros approbandi, & imprimēdi rationem præſcribant Vniuerſitatum Pariſienſ. Bononienſ. Salamatin. Louanien. aliarumq. probatarum ſtudia ad librorum expurgationem, & correctionem excitent, earumq. diligentem operā & induſtriam requirant. Permittimus quoque eidem Congregationi, vt Theologis, Canoniſtis, alijſq. peritis viris pijs, atque idoneis, etiam aliundè acceritis, ad vniuerſum hoc negotium Reipublicæ Chriſtianæ tam in his temporibus neceſſarium adhibitis, eam ob rem tantum nec verò alijs, libros vetitos tenendi, legendiq. etiam abſque noſtra licentia impetiantur facultatem.

Huius congregationis Cardinales hi ſunt.

Marcus Antonius Columna Epiſcopus Prenestinus.
Hieronymus de Ruuere, tit. S. Petri ad Vincula presbyter Card.
Philippus de Lenoncourt. tit. S. Honufrij, presb. Cardin.
Gulielmus Alanus, tit. S. Martini in Montibus presb. Cardin.
Aſcanius Columna, SS. Viti, Modeſti, & Creſcentiæ, Diaconus Cardinalis.

Congregatio pro interpretatione, & executione Conc. Trident.

Deo autem Patri miſericordiarū gratias agentes, qui in Oecumenico Concilio Trid. Spiritus S. lumine diffuſo, Catholicam Veritatem omnibus patefecit, hęreſes noſtrorum temporum cōfutauit, mores, & diſciplinā reſtituit, eiuſdemq. Concilij Decreta ab omnibus obſeruari volentes, cum ad ſingularē Romani Pontificis authoritatē tātumodo ſpectet, Generalia Cōcilia indicere, cōfirmare, interpretari, & vt vbique locorū ſeruentur, curare, ac præcipere, eorū quidem decretorum, quæ ad fidei dogmata pertinēt interpretationē nobis ipſis reſeruamus. Cardinalibus verò præfectis interpretationi, & executioni Cōcilij Tridentini, ſi quādo in his, quæ de morū reformatione, diſciplina, ac moderatione, & Eccleſiaſticis, iudicijs, alijſq. hmōi ſtatuta ſunt, dubietas, aut difficultas emerſerit, interpretandi facultatem (nobis tamen conſultis) impartimur; & quoniam eodem Concilio Trid. decretū eſt, Synodos Prouinciales tertio quoque anno, Diœceſanas ſingulis annis celebrari debere, id in exequutionis vſum ab ijs quorum intereſt, induci, eadē Congregatio prouidebit. Prouincialium verò, vbiuis terrarum illę celebrētur, decreta ad ſe mitti pręcipiet, eaq. ſingula expendet, & recognoſcet, Patriarcharum præterea Primatum, Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum, quibus Beatorū Apoſtolorum limina certo cōſtituto tempore viſitare, alia noſtra ſanctione iuſſum eſt, poſtulata audiat, &

quæ

Digitized by Google

quæ Congregatio ipſa per ſe poterit, ex charitatis, & iuſtitiæ norma expediat, maiora ad nos referat,qui fratribus noſtris Epiſcopis(quantum cum Domino licet) gratificari cupimus.Item ab iiſdem Præſulibus Eccleſiarũ expoſcat,quæ Eccleſijs eorũ curæ, ac fideicõmiſſis, Cleri, populiq. morum diſciplina ſit,quę Concilij Tridentini decretorum,cum in omnibus,tum præſertim in reſidētię munere exequutio,quæ item pię cõſuetudines,& qui omnium denique in via Domini ſint progreſſus, ipſiſq. det literas ex formula pręſcripta in teſtimoniũ obitę per eas viſitationis liminum Sanctorum eorundem Apoſtolorum. Habet itidem Congregatio authoritatem promouendi reformationem Cleri, & populi, nedum in Vrbe,& Statu Eccleſiaſtico temporali,ſed etiam in vniuerſo Chriſtiano Orbe,in ijs,quę pertinent ad diuinum cultum propagandum,deuotionem excitandam, & mores Chriſtiani populi ad præſcriptum eiuſdem Concilij componendos, atque ad rationes difficilimis his,perturbatiſq. temporibus neceſſarias conformandos, quo vberius Diuinę miſericordię vim in nobis ſentiamus,iuſtamq. iram,atque animaduerſionem effugiamus.

Huius Congregationis Cardinales hi ſunt.

Ptolomęus Gallius Epiſcopus Albanen.Cardinalis Comenſis.
Hieronymus Ruſticucius tit.S.Suſannę Presbyt.Cardinalis.
Antonius Carafa tit.SS.Io.& Pauli Presb.Cardin.
Fr.Stephanus Benuccius tit.SS. Marcellini, & Petri, Presb.Card.Aretinus.
Hieronymus Matthęius S.Marię in Coſmedin.Diac.Cardin.

Congregatiõ pro grauaminibus ſubleuandis.

NEc verò paternus noſter affectus, quem erga populos nobis & huic Sanctæ Sedi ſubiectos tamquam erga peculiares filios gerimus, eo contentus eſt, quod Deo authore noſtraq. ſollicitudine, publica pace, & tranquillitate perfruuntur,quodque de eorũ vtilitate,& quiete,multis alijs modis pręſtanda,& augenda aſſiduè cogitamus, ſed eos etiam ab exactionum oneribus ob tẽporũ interdum difficultates,variaſq.publici boni rationes,à prędeceſſoribus noſtris impoſitis,magnoperè,quantum fieri poterit,cupimus ſubleuare.Quocirca nouam inſtituimus Cardinalium Congregationem,vt quęcumque grauamina,vectigalium,pedagiorum,& tributorum cuiuſcumque generis illa ſint, eorumq. exigendi rationes, quęſtorum iniurias, ſi quas adeſſe compererint, Commiſſariorum extorſiones, iudicij forma planè poſtpoſita, maturè audiat & cognoſcat: atque ſi fieri poſſe videbitur, controuerſias moderetur,& componat: Quod ſi rationibus hinc inde allatis,accuratè expenſis,res tranſigi nequiuerit, eam totam ad nos deferat, vt quod ęquum, & pium erit, eius Congregationis cõſilio prudenter definire valeamus; Cauſas vero in quibus iudicialis ordo requiritur proprijs iudicibus de iure decidendas relinquat. Qui autem à iudicibus ſenſerint ſe grauatos, ad tribunalia, quæ his ſunt ex antiqua inſtitutione prępoſita,ac ad alia, vt moris eſt,iuris remedia confugiant.

Huius Congregationis Cardinales hi ſunt.

Proſper Sanctacrucius tituli Sancti Clementis Presbyt.Cardinalis.
Io.Hieronymus Albanus,tit.S.Ioannis Ante portam Latinam,presb.Card.
Vincentius Gonzaga tit.S.Alexij presb.Cardin
Henricus Caietanus,tit.S.Pudentianę presb.Cardin.S.R.E.Camerarius.
Hieronymus Mattheius Sanctę Marię in Coſmedin, Diaconus Cardinalis.

Congregatio pro Vniuerſitate Studij Romani.

ILlud etiam cogitantes,quod literarum cognitio,liberaleſq. doctrinę, & diſciplinę quibus iuuentus in publicis Gymnaſijs inſtruitur, & eruditur, magnam Chriſtianę Reip.(ſi cum pietate coniungantur)afferunt vtilitatem,tunc enim Ciuitates,& Regna optimè adminiſtratur,cum ſapientes, atque intelligentes gubernacula poſſident, ob eam ſanè cauſam Romani Gymnaſij, eiuſq. Vniuerſitatis ornandę,& amplificandę curam merito gerimus,vnde, ipſam Vniuerſitatem ab ære alieno xxij. millium ſcutorū, & alijs pluribus oneribus ſubleuauimus,ac planè liberauimus.Itaque vt illius rationibus quam optimè proſpiciamus,Cardinales quinque eidē Gymnaſio, & Vniuerſitati, illiuſq. reformationi præfecimus,quibus facultatem cōceſſimus,vt cū opus fuerit,præclaros Theologię Magiſtros,Iuriſcōſultos egregios, & liberalium artium profeſſores eximios,vndecumque ad iuuētutem erudiendam euocent,qui morū integritate,eruditione,atque elegantia literarum non minus pręſtent,quam peritia, vſque docēdi,aſſiduiſq. prælectionibus iuuentutē inſtruant,vtq. ſingulis ſcientiarum Magiſtris pro meritorum ratione, re tamen nobiſcum aut cum ſucceſſoribus noſtris participata ſtipendium conſtituant. Inſuper cum in hac Alma Vrbe noſtra ſingulari Dei beneficio inter alias diſcentiū Scholas, Græcorum, Maronitarum,& Neophytorum ingenti Pontificum liberalitate,atque munificentia, erecta ſint Collegia, congruiſq. redditibus dotata, in quibus ſacra Theologia liberaſq. artes Hæbracè, Græcè, Arabicè, & Caldaicè edocentur, eiſdem Cardinalibus iniūximus, vt horum Collegiorum Alumnos ad literarū ſtudia ardentiori animo complectēda quod ad fidei Catholicæ propagationem,ac literarum ornamentum, & ingenia excolēda maximè pertinet,oportunè pro eorū pietate, & prudētia,omni adhibito ſtudio excitari current. Denique cum in præcipuis Chriſtiani Orbis partibus Sancta hæc Apoſtolica Sedes, vt pia Mater inſignes quaſdam Vniuerſitates, in quibus ſacrarum literarum, Legum, & Artium præſtantiſſima ſtudia florent,olim in tutela,& clientelam receperit ſuam,nimirum Pariſienſem,Oxonienſem,Bononienſem,Salamantinam, vt in eis ſcilicet ex Apoſtolicæ Sedis protectione bonarum artium ſtudia tanto maiori cum fructu excolerentur, nos,& illas ipſas,& ceteras Catholicas Vniuerſitates paterna beneuolentia complectentes, nec ipſam Oxonienſem quantū in nobis eſt,deſerentes,ſeu ex intimo animi affectu ad matris gremium,& ad viam Salutis reuocātes,omneſq. intimo cordis affectu,& Sūma beneuolentia proſequētes,ac ſub noſtra, Beati Petri Apoſtolorū Principis protectione,iterū ſuſcipientes,eidem Congregationi imponimus, vt earundē Vniuerſitatū, atque ad eas pertinentium negotiorum apud Sedem Apoſtolicam curā gerat,illarumq.neceſſitates,nobis,ſucceſſoribuſq.noſtris ordine exponat,

ponat, vt eis, ex paterna charitate, opem, & auxilium afferre valeamus, eaſq. interdum per literas viſitet,noſtroq.nomine Catholicis viris Apoſtolicam benedictionem impartiatur,illiſq.vt proſpera cũcta eueniant,alijs verò Spiritum Conſilij ſanioris à Deo optimo Maximo deprecetur.

Huius Congregationis Cardinales hi ſunt.

PRoſper Sanctacrucius tituli S.Clementis, presbyter Cardinalis.
Antonius Maria Saluiatus,tit.S.Mariæ de Pace presbyter Cardin.
Scipio Lancelottus,tit. S.Saluatoris in Lauro,presbyter Cardinalis.
Henricus Caietanus, tituli S. Pudentianæ presbyter Cardinalis, S. R. E. Camerarius.
Alexander Perettus,S.Euſtachij Diaconus Cardinalis Montaltus.

Congregatio pro conſultationibus Regularium.

NEc ſanè minus de Regulariũ Ordinibus ſoliciti ſumus,qui Eccleſiæ Dei magnũ adiumentum,atque ornamentum,omni tẽpore præſtiterunt,immò verò ſummoperè cupientes eorum ſalutaria ſtudia, progreſſus ad pietatem promouere qui è fructibus ſeculi in portum Regularis vitæ cõfugerunt;ob eã cauſam,vt remotis impedimentis,& inanibus contentionibus amputatis,ſub ſuaui Religionis iugo, & ſuorum inſtitutorum obſeruantia, quiete viuãt, gratumq. Altiſſimo famulatũ exhibeãt quinque alios Card.delegimus quib. facultatẽ cõcedimus,vt Regulariũ,Clauſtraliũ,Mẽdicãtiũ, nõ Mẽdicãtiũ,Hoſpitalariorũ, & Militariũ poſſidẽtiũ, & nõ poſſidẽtiũ cuiuſuis demũ Ordinis,ſint,cõtrouerſijs dubitationibus,cõſultationibuſq; propoſitis reſpõdeant eãs ve. ò quas inter ipſos religioſos oriri cõtigerit iuxta quarũcũq; religionũ inſtituta,eorũq. diſpoſitionẽ ſuperiores illorũ definiant,atque terminent. Dũ autẽ inter Epiſcopos & Regulares dubitationes inciderint,quæ ſub Decretorũ Cõcilij Trid. diſpoſitione,aut interpretatione,cõprehendantur,eas ad eandem Congregationẽ Concilij remittant; Audiant itidem,& decidant prædicti Cardinales cauſas,& cõtrouerſias inter prædictos Ordines vertẽtes,ſiue in vniuerſũ,ſiue ratione particularium locorum, dummodo formam iudiciariam non requirant. Cõcedimus etiam,vt dictis Regularibus non ad laxiorem,nec ad parẽ,ſed ad arctiorẽ Religionẽ tranſeundi,ijs quos feruore ſpiritus incenſo ad perfectioris vitæ ſtatam tranſire velle conſtiterit,non obſtãtius quibuſcumque prædeceſſorum noſtrorum Decretis, licentiam dare poſſint Apoſtatarum quoque electorum, & præter ea extra Monaſteria degentium,aut vagantiũ cauſas ijdem Cardinales audiant, & cognoſcant,eoſq. coercendi poteſtatem habeant. Curent præterea Viſitationis Apoſtolicæ iuſſa,& cõſtitutiones editas a Romanis Põtificibus circa ipſos Regulares exequendas,& in vſum introducẽdas. Prouideant inſuper Regulares laudatæ vitæ zelo Dei,& ſalutis animarũ,& prudẽtia ſpiritus præditos, inſtitutoriq. regularium ordinis, & laudabilium conſuetudinum peritiſſimos qui cum neceſſitas exegerit,prouincias ſui ordinis & non alterius receptis a nobis literis ad Omnipotentis Dei laudẽ,& locorum vtilitatem ſalubriter viſitare valeant. Sub nomine aũt Regulariũ,etiã Moniales,cuiuſuis ſint Regulæ & obſeruantiæ comprehẽdi volumus, omneq. denique ſtudiũ Cardinales ipſi impen-

impendant, vt ab inferioribus erga ſuperiores debita humilitas, & viciſſim à ſuperioribus erga illos paterna beneuolentia in multa charitate, & diſciplina in ſpiritu lenitatis adhibeatur; neue dominentur inter fratres, ſed ſuperiores ipſi, Patres ſe eſſe meminerint. Poſtremo eoſdem Cardinales quaſi religioſorum omnium tutiſſimum perfugium eſſe volumus; vt eorum authoritate, & auxilio recordati, ſtudium religioſæ vitæ, & regularis perfectionis, ſine impedimento ſtrenue percurrant.

Huius Congregationis Cardinales hi ſunt.

Frater Michael Bonellus tit. S. M. ſupra Mineruam presb. Cardinalis Alexandrinus.
Iulius Anton. Sanctorius, tit. S. Bartholomæi in inſula, presbyter Cardinalis Sanctæ Seuerinæ.
Philippus Spinola tit. S. Sabinæ presbyt. Cardinalis.
Fr. Conſtantius Sarnanus, tit. S. Petri in Monte aureo, presbyter Cardinalis.

Congregatio pro conſultationibus Epiſcoporum, & aliorum Prælatorum.

Et nos quidem ex Apoſtolicæ ſeruitutis officio omnibus Chriſti fidelibus ad ædificationem debitores ſumus, ſed tamen præcipuo charitatis affectu in Chriſto cõplectimur venerabiles fratres noſtro Eccleſiarũ Præſules, & paſtores, qui ex præcepto Apoſtoli vigilant, in omnibus laborant, miſteriumq. ſuũ implent. Quare, vt ab Apoſtolica Sede, à qua tamquã à matre honorem, & iuriſdictionẽ acceperunt, ſibi cum opus erit, auxilium præſidiumq. paratum eſſe intelligant, vt greges ſuos tanto fructuoſius paſcant. Quinque iidem Cardinales præponimus Epiſcoporum, & aliorum Prælatorum conſultationibus audiendis, quorũ erit facultas, vt Patriarcharum, Primatum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Prælatorum, & Ordinariorũ quorumcumque etiam inferiorũ, non tamen Regularium, petitiones audiant, prępoſitiſq. difficultatibus, quæſtionibus, ac controuerſijs alijſq. ſuper quibus conſulti fuerint, etiam per literas ſedulo humaniterq. reſpondeant, dubia, rationes, & cauſas, Eccleſiarum, earumq. dignitatis, iuriſdictionis, exemptionis, immunitatis, iurium, priuilegiorum, & laudabiliũ conſuetudinum, conſeruationem concernentes, ſummariè cognoſcant, atque tam ex partium petitione, quam ex officio componant, prout honeſtum, oportunumq. eis videbitur. Cauſas item, & controuerſias, inter eoſdem Prælatos de iuriſdictione, aliaue de cauſa, exortas, item inter Capitula, aut obtinentes dignitates, ac inter quaſcũque dignitates ſingulares perſonas, ac Vniuerſitates aut locorum in temporalibus Dominos, præter eas quæ Concilij Trid. interpretationem exigunt, vel ordinem iudiciarium re ipſa requirant, examinent, atque amicabiliter deſuper tranſigere, & per alios, ſi ita conſultum videbitur, etiam extra Diœceſim curent. Ac præterea ad Eccleſias viſitandas vbique locorũ in quibus Chriſtiana viget Religio viſitatores nobis preſentent, vt exemplo Beati Gregorij Magni, Sancti Leonis, & aliorũ Summorũ Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, cum in Domino expedire videbitur, deſtinare valeamus. Viſitationis item formam illis præſcribant, vt multo cum ſpirituali fructu, & fidelium ædificatione munus ſuũ obeant, negotiorumq. omnium tractationis modum aſſignent, ac negligentiam, ſi quando opus erit emendẽt. Inſuper, vbi neceſſitas, viros

Digitized by Google

ros vſu,& doctrina idoneos, rectos, & timentes Deũ deligant,qui noſtrarum literarum authoritate ſuffulti eccleſias vt Vicarij Apoſtolici regant. Denique eoſdẽ Cardinales immunitatis Eccleſiarum defenſores, ad tuendum ipſorum Prælatorum perſonas,res, & bona, quarũcumque Eccleſiarũ prædictarum ab omnium iniurijs, atque oppreſſionibus aduerſus quoſcumque quauis authoritate præfulgentes conſtituimus.

Huius Congregationis Cardinales hi ſunt.

Nicolaus tit.S.Praxedis,presbyter Cardinalis Senonenſis.
Hieronymus Simoncellus tit.S.Priſcæ presb.Cardin.
Ioannes Baptiſta tit.S.Marcelli presb.Cardin.
Iulius Cananius tit.S.Euſebij presb. Cardin.
Scipio Gonzaga tit.S.Mariæ de populo,presb.Cardinalis.

Congregatio pro vijs pontibus, & aquis curandis.

ET quoniam curæ,& cogitationes noſtrę ita in communis boni procuratione defixę ſunt, vt dum grauiora,maioraq. diſponimus, eorum etiam quæ minora videntur,nõ obliuiſcamur,Conſiderantes,quod ad Almæ vrbis,locorũq. ditionis noſtræ Eccleſiaſticæ ornamentum,aeris ſalubritatem,ciuium,incolarumq.vtilitatem,ac ad Peregrinorũ iterq. agẽtium commoditatem,eorũ præſertim,qui ad hanc Apoſtolicam Sedem,& Apoſtolorum limina,totq. S.loca innumerabilium martytum ſanguine conſecrata piè viſitanda concurrunt, permagni intereſt viarum,pontium,& aquarum curatio.Nos idcirco huic rei conſulentes Cardinales ſex infra nominatos deputauimus,quibus facultatem damus vias curandi,aperiẽdi,muniendi,dirigendi,ſartaſq. tuendi,coarctatas dilatandi,veteres iam occupatas iterum in publicum vſum vẽdicandi,& redigendi,pontes item tuendi, & vbi opus eſt,nouos exſtruẽdi, vetereſq. ruinoſos inſtaurandi, & iam collapſos, ſi ita neceſſitas tulerit reficiendi, Aquarũ præterea curam gerẽdi,illarum præſertim,quas nos tanta impenſa,& labore in Vrbem adduximus, illaſq. certa menſura ad publicum vſum, commoditatemq. melius deſtribuẽdi,& vbi maiori aquarum copia opus eſſe viderint, fontes aquarum magis,vbi res vnde deduci poſſint inueſtigãdi deductiones, ſubſtructiones,caſtella,formas,aquęductus receptaculaq. earundem,ſarta,tecta, cõſeruandi,omne impedimentũ tollẽdi, Camerę noſtrę Apoſtolicæ Præſides, & Miniſtros, quibus ea ſpecialis cura data eſt dirigendi, & ab contradictoribus protegendi,aliaq.in his neceſſaria, & opportuna exequendi;Si qua verò difficultas,aut cauſa tam contra Domicellos,Communitates,& Vniuerſitates,quã cõtra quoſcumque alios etiam immunes, atque exemptos, ſuper his omnibus iam exorta ſit, vel in poſterum inciderit, eam omnem ſummariè ſola facti veritate inſpecta, ac re primum ad nos,& ſucceſſores noſtros relata,demum definiendi poteſtatem facimus. Qua facultate eoſdem Cardinales, nedum in Alma Vrbe, verum in Vniuerſa Eccleſiaſtica Ditione temporali vti poſſe ſtatuimus.

Huius

Frater Conſtantius Sarnanus, tit. Sancti Petri in Monte aureo, presbyter Cardinalis.
Benedictus Iuſtinianus S. Agathæ, Diaconus Cardinalis.
Scipio Gonzaga tit. S. Mariæ de Populo, presb. Cardinalis.

Congregatio pro conſultationibus negotiationum Status Eccleſiaſtici.

Denique cum valde conſentaneum ſit, vt qui longinquos, & externos in Domino complectimur, eorumq. negotia breuiter expediri curamus, domeſticis, & propinquis qui ſub noſtra, & Apoſtolicę Sedis peculiari tutela sũt, hac quoque in re, propenſius conſulamus; Idcirco vt fideles Eccleſiæ Romanę filij ditioni noſtræ temporali ſubiecti, ad varia negotia, cauſas, neceſſitatesq. ſuas proponendas perfacilem aditum inueniant, remediumq. ex iuſtitiæ, & ęquitatis pręſcripto, opportunè, celeriterq. obtineant, Cardinales itidem quinque eorum conſultationibus præficimus, ac præponimus, quorum iuris ſit, cõſultationes, dubitationes, quærelas, ſuper cauſis ciuilibus, criminalibus, & mixtis ad forum ſeculare dumtaxat ſpectantes, audire, illasq. inter ſe ſtatis diebus conferre, quod æquum eſſe, quodq. omnibus diligenter conſideratis de maioris partis ſententia expedire cenſuerint, ſtatuere, & deliberare, iuſtitiam expedire, adminiſtrare, quæ decreta, ac definita erunt executioni tradi curare, ipſiſq. facultatem concedimus, vt in omnibus negotijs, & cauſis cuiuſcumque generis illæ ſint, etiam inter fiſcum, & priuatum, & inter priuatos, Communitates, Vniuerſitates, Collegia, eorumq. Rectores, aut alios quoſcũque etiã coram ditionis Eccleſiaſticæ Magiſtratibus, & Miniſtris introductis, & pendentibus, quod iuſtum, & ęquum videbitur, præcipiant, cauſas ab eis, vbi id ius, & ratio poſtulauerit, authoritate noſtra auocent, alijſq. iudicibus committant, Gubernatoribus, Prætoribus, ceteriſq. omnibus officia, ex Sedis Apoſtolicæ authoritate gerentibus, vt iuſta, & imperata eius Congregationis exequantur ſignificent, impoſitas pœnas, ſiue multas, bonorum proſcriptiones, ſeu confiſcationes, corporis pœnas, etiam capitis, vltimiq. ſupplicij (nobis tamen prius de ea re conſultis) moderentur, & commutent, ac eos, qui in carcere erunt, de loco ad locum, vbi id ita expedire iudicauerint, transferri mandent, ceteraq. pro iuſtitiæ conſeruatione ſubditorumq. noſtrorum quiete, & tranquillitate deliberent, ac prouideant.

Huius Congregationis Cardinales hi ſunt.

Dominicus Pinellus, tit. S. Laurentij in Pane, & Perna, presb. Cardin.
Hieronymus de Ruere tit. S. Petri ad Vincula presb. Cardin.
Antonius Maria Gallus tituli S. Agnetis in Agone, presb. Cardinalis Peruſinus.
Alexander Perettus S. Euſtachij Diac. Card. Montaltus.
Bened. Iuſtinianus S. Agathæ Diac. Cardinales.

Denique, quo dictarum Congregationum expeditiones valide exiſtant, Cardinales in qualibet Congregatione non ſint pauciores tribus, ad iudiciorũ vero confuſionem euitandã volumus, vt vnaquæque Congregatio, quando aliqua cauſa, quæſtio, vel conſultatio ad eam delata fuerit, diligenter perpen-

dat,an ad ipſam propriè eius cauſæ cognitio & expeditio pertineat, & ſi ad ſe minimè ſpectare cognouerit,eandem ad iudices ordinarios, vel ad propriam Congregationē remittat. Itidē Cardinales dictarū Congregationum proprios ſigillatim habeāt ſecretarios, ab eiſdē liberè deputandos, & ad res quæ in dies geruntur, annotādas,& in publicā formā,ſi opus fuerit redigendas, & quoniā diuinis oraculis admonemur, vbi multa cōſilia, ibi ſalutem adeſſe eædem Cōgregationes pro earū arbitrio viros Sacrę Theologiæ,Pōtificij,Cęſareiq. iuris peritos,& rerū gerendarū vſu pollentes,in cōſultationibus aduocēt,atque adhibeant,vt cauſis,quæſtionibus,& negotijs quā optime diſcuſſis,q̄ Dei gloriæ, animarū ſaluti,& iuſtitiæ,atque æquitati cōſentanea minimè erunt, decernatur,gratiora verò quæcūque, ad nos,vel ſucceſſores noſtros deferātur,vt quid ſecundū Deū expediat,eius gratia adiuuante, maturè ſtatuamus, ſicq. & non aliter per quoſcūque iudices Ordinarios,& Delegatos,etiā dictos Cardinales, ac cauſarū Palatij Apoſtolici Auditores,ſublata eis,& eorū cuilibet quauis aliter iudicādi,& interpretādi facultate, iudicari,& definiri debere, irritumq. & inane quidquid ſecùs ſuꝑ his à quoquā quauis authoritate ſcienter,vel ignorāter contigerit attētari,decernimus. Nō obſtātibus præmiſſis. ac quibuſuis Cōſtitutionib. Ordinationib. Apoſtolicis,Priuilegijs quoque, Indultis,& Literis Apoſtolicis quibuſcūque formulis illa ſint cōcepta. Quibus omnib. ēt ſi de illis eorūq. tenoribus ſpecialis,ſpecifica,expreſſa,non autē per Clauſulas generales idē importātes mentio,aut quęuis alia expreſſio habēda eſſet, eorū tenores, ac ſi ad verbū insererentur. præſentibus pro expreſſis atque inſertis habentes,illis aliàs ī ſuo robore ꝑmanſuris,hac vice dūtaxat ſpicialiter,expreſsè, ac latiſſimè derogamus,ceteriſq. cōtrarijs quibuſcūque. Demū per paternā noſtram charitatem,& authoritatē quæ nobis à Chriſto Domino data eſt,admonemus,& per ipſum per quem Reges regnant, obteſtamur Chariſſimos in Chriſto filios noſtros in Imperatorē electum,omneſq. Reges,ac dilectos filios nobiles viros Rerūpublicarū,alioſq. Duces, ac ceteros ſeculares Principes, quos Deus in excelſo loco cōſtituit,& tēporali poteſtate cōmuniuit, vt fidei Catholicæ propugnatores,ac defēſores ſint,de quorū pietate, & erga Apoſtolicā Sedē obſeruātia,atque obediētia, magnoperè in Domino cōfidimus, & quā ēt multis argumentis ꝑſpectā habemus ; alios verò Eccleſiaſtica dignitate p̄ditos ꝑ hęc Apoſtolica ſcripta ac ꝑ debitę obediētię vinculū,ſtatuſq. ſui ſublimē cōditionē,qua Deo arctius religati exiſtūt, obſtringimus, vt his noſtris conatibus ad Dei laudē,fidei ꝓpagationē, fideliū cōmoditatē,& ſalutē,aſſiſtāt, ac authoritatē, quæ Eccleſiæ præſidibus in Beati Petri ꝑſona à Chriſto Domino credita , & collata fuit,ad fidei Catholicæ exaltationē & augmentū, ꝓut ex eorū munere tenētur, noſq. eos piè facturos ſperamus,tueātur, & defendant,ac operā dēt,ſtudiūque ſuū omne cōferāt,vt eadem authoritas Eccleſiaſtica oīnò illæſa cōſeruetur, ac Eccleſię Dei Miniſtris opē,& auxiliū,in his oībus impendant, & de Sede Apoſtolica,ex ſua,maiorūq. ſuorū pietate,benemereri nō deſināt,memores ſe in ſuſceptione Imperialis ac Regij Diadematis,& Principatus ad id p̄ ceteris deuinctos eſſe,vt inde in hac mortali vita felicitatē,noſtrāq. & Sedis eiuſdē benignitatē ac gratiā vberius valeāt ꝓmereri,poſt exactū verò mortalis huius vitę curriculū à Deo æternā gloriā,& beatitudinē cōſequātur. Quod ſi ſecus ab eorum aliquo,q̄d minimè credimus,factū erit, diuinā irā donec ſub potēti manu Dei humiliētur,qui tarditatē pęnæ ſupplicij interdū grauitate cōpenſat,ſe minimè effugere poſſe certo ſciant. Vt autem hæ noſtræ literæ quamprimum vbique

loco-

Digitized by Google

locorum, & gentium innoteſcant, quas inter alias Apoſtolicas perpetuasq. Cõſtitutiones, annumeramus, illas publicis in locis de more affici, earumq. exemplis, vel etiã impreſſis, ſigillo obſignatis, alicuius perſonæ Eccleſiaſtica dignitate prædite, ac quibus Notarius publicus ſubſcripſerit, eandem fidem haberi volumus, quæ his exhibitis maxima cũ reuerentia omninò eſſet adhibenda. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum decretorum, conſtitutionum, aſſignationis, dationis, attributionis, confirmationis, coroborationis, ſtatutorum, approbationis, declarationis delectionum, præfectionum, tributionis, permiſſionis, reſeruationis, impartitionis, inſtitutionis, cõceſſionum, iniunctionis, impoſitionis, voluntatum, mandati, præpoſitionis, derogationis, admonitionis, obteſtationis, obſtrictionis, & annumerationis, infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum annò Incarnationis Dominicæ Milleſimo, quingenteſimo, octuaſimooctauo 11. Kal. Februarij Pont. noſtri anno Tertio.

Tho. Thom. Gualterius.

Regiſtrata apud eundem Thomam Secretarium.

A. de Alexijs.

Anno à Natiuitate Domini milleſimo, quingenteſimo octuageſimo octauo Indictione prima. Die vero Mercurij vigeſima tertia menſis Martij, Pont. Sãctiſſimi in Chriſto Patris, & D. N. D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. anno eius tertio. Retroſcriptæ literę Apoſtolicæ affixæ, lectæ & publicatæ fuerunt in valuis, ſeu porti Sancti Ioannis Lateranen. & S. Petri Principis Apoſtolorum de Vrbe, necnon Cancellariæ, & acie Campi Floræ, & per aliquod temporis ſpacium dimiſſæ, per nos Ioãnem Baptiſtam Bagni, & Heren. Lucium Sanctiſſimi D. N. Papæ Curſores. Alex. Parabiachus Magiſter Curſ.

Romæ apud Hęredes Antonij Bladij Impreſſores Camerales 1588.

His ſubiunximus duas Conſtitutiones Sixti Diuina prouidentia PP. V. quarum prior ſuper noua ordinatione Titulorum, & Diaconiarium Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium; poſterior autem de Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium creandorum numero, ordine, ætate, tempore, qualitate, & officio promulgata fuit, & ſunt tenoris ſequentis.

Sixtus Epiſcopus, Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

RELIGIOSA Sanctorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorũ prouidẽtia inſtitutum olim fuit, iam inde à vetuſtiſſimis tẽporibus, & poſteris traditũ, vt S. R. E. presbyteris, certæ in Vrbe Roma Eccleſiæ, tituli appellatæ, quaſi

R 2 quæ-

quædam cuiuſq; propriæ Diœceſes, Diaconibus vero, Vrbis regiones ad Chriſtianę religionis propagationē, & cōſeruationē aſſignarētur. Quæ quidē ſancta inſtitutio, pluriū ſeculorū continuata ſerie, ac pro tēporū varietate ſuſceptis incrementis ad noſtram vſque ætatem ſeruata, ita viget, vt præter ſex Epiſcopos Cardinales, qui certis Cathedralibus Eccleſijs Vrbi finitimis præſunt, ſingulis presbyteris & Diaconis Cardinalibus propriæ in Vrbe Eccleſiæ tituli videlicet & Diaconiæ cum ſuis Clero & populo, ac quaſi Epiſcopali iuriſdictione in ſpiritualibus & temporalibus regendæ & adminiſtrandæ committantur. Proinde nos, poſtquam per noſtrā nuper editam Conſtitutionem, creandorum Cardinalium numerum, computatis ſex Epiſcopis prędictis, quattuordecim Diaconis, reliquis vero presbyteris Cardinalibus, ad ſeptuaginta præſcripſimus, nunc quoque ad Dei honore, atque ad ipſius Sanctæ Romanæ Eccleſiæ decus & ornamentum, ac Romani Cleri & populi bonum regimen, ſalubremq. directionem, eiſdem presbyteris & Diaconis Cardinalibus totidem titulos, & Diaconias, ipſorum amplitudini & dignitati maximè congruentes, duximus aſſignādos. Ac licet pleræque ex antiquis Eccleſijs in titulos & Diaconias concedi ſolitis, aut a prædeceſſoribus noſtris ſucceſſu temporum additis, adhuc integræ, & illæſæ permaneant: tamen quia nonnullæ, tum diuturnitate & iniuria temporum, tum diuerſis quæ olim contigerunt eiuſdem Vrbis direptionibus, incendijs, & ruinis collapſæ ſunt: Nos antiquæ pietatis & religionis Chriſtianæ monumenta conſeruare cupiētes, ſicuti ſacroſanctas Baſilicas, & auguſtiora templa antiquitate ipſa veneranda, nedū ſarta tecta cuſtodiri, & ſed & ingenti noſtro ſumptu refici, inſtaurari, & ornari indies magis curamus; ita etiam primo quidem loco veteres, & nobiles Eccleſias priſcis temporibus in titulos presbyterorum Cardinalium, vt præfertur, inſtitutas, delegimus, eaſq. omnes, quæ adhuc extāt, voluimus omnino in titulos pro modernis & futuris presbyteris Cardinalibus retinere. Deinde ex ijs, quę recenti memoria in titulos erectę fuerūt, prætermiſſis quibuſdam, propter loci incommoditatē, aut alias minus idoneis, ceteras itidem retinere; ac demum ne titulorum numerus presbyteris Cardinalibus deſit, exemplo nōnullorum noſtrorum prædeceſſorum, alias partim antiquas, nondum tamen huiuſmodi honore decoratas, partim vero recentiores celebres tamen Eccleſias dignitate Præſulum maiorem in modum illuſtrare, & in ſimiles titulos erigere, & inſtituere, ac pro numero presbyterorum Cardinalium tot titulos addere, & ſupplere; ex Diaconis quoque antiquitus inſtitutis quattuordecim magis inſignes pro totidem Diaconis Cardinalibus ſeligere, & congrua diſtinctione confuſionem perpetuo tollere decreuimus, eoſdem nimirum titulos, & Diaconias proprios cuiuſque ordinis certos, & diſtinctos aſſignando, ita vt nunquam in poſterum, quod hactenus ſæpe factum eſt, presbyteris Diaconiæ, neque Diaconis tituli presbyterales perturbato ordine, aut promiſcue concedantur. Quod quidem rationi conſentaneum videtur, vt quemadmodum Summus Pontifex vniuerſali Eccleſiæ præſidens, & omnium totius orbis Eccleſiarum ſolicitudinem gerens, ſpecialiter tamen Vrbis Romę Epiſcopus exiſtit, & in ea diuina diſpoſitione ſupremam Sacerdotalis poteſtatis Cathedram tenet; pari quoque ratione Cardinalibus, quos vti ſpeciales Sanctæ Romanæ Eccleſiæ filios, in Apoſtolici muneris functione, atque in vniuerſæ Reipublicæ Chriſtianæ adminiſtratione, præcipuos, ſibiq. maximè coniunctos habet conſiliarios, & cooperatores, in eadem Vrbe Roma, quæ olim Beati Petri Sede in ea conſtituta, ipſius & Coapoſtoli eius

Pauli

Pauli doctrina & martyrio conſecrata, & caput Chriſtiani Orbis,& religionis effecta eſt, certas ſedes, mãſionẽ & locũ vnicuique propriũ aſſignet,cuius quidem loci conceſſione, ijdẽ Cardinales & ſui officij admoneãtur, & reſidẽtiæ, quam aſſiſtendo ipſi Romano Pontifici ſeruare debẽt,& vel ex hoc magis tãquã in vnum corpus cõpacta membra,ſacro capiti connexa eſſe,ab illo dependere clarius dignoſcãtur. Habita igitur cũ Venerabilibus filijs noſtris eiuſdem S.R.E.Cardinalibus deliberatione matura,de eorum conſilio & aſſenſu ſtatuimus & ordinamus,in poſterum perpetuis futuris tẽporibus presbyteris Cardinalibus,has tantum,quæ infra deſcriptæ ſunt,Eccleſias,in titulos aſſignari debere,videlicet ex antiquis,Sanctæ Crucis in Gieruſalem,Sanctorum Marcellini & Petri,Sanctorum Quatruor Coronatorum, Sãctorum Ioãnis & Pauli, S. Anaſtaſiæ,S.Sabinæ, S.Stephani in Cœlio monte, S.Clemẽtis, Sanctorũ Nerei & Archilei,S.Suſanæ,S.Pudẽtianæ,S.Sixti,Sancti Petri ad Vincula,S.Martini in Montibus,S.Euſebij,S.Priſcæ,Sãcti Vitalis,S.Marci,S.Marcelli,S.Laurentij in Lucina,Baſilicę xij.Apoſtolorum,S.Laurẽtij in Damaſo,quę S.R.E. Vicecancellario pro tempore exiſtenti perpetuo conceſſa, & aſſignata eſt, S. Balbinæ,S.Cæcilię,S.Chryſogoni,S.Praxedis,S.Mariæ Trãſtiberim. Ex poſterioribus vero Sanctorum Quirici & Iulitæ, S. Ioannis ante Portam Latinã, S. Agnetis in Agone,S.Laurenti; in Paliſperna,S.Thomæ ĩ Parione, S. Silueſtri in Campo Martio,S.Pãcratij,S.Bartholomæi in Inſula,S.Matthæi in Merulana,S.Mariæ de Aracæli,S.Mariæ in Via,S.Mariæ ſupra Mineruam,S. Mariæ Angelorum in Thermis,S. Hieronymi Illyricorum: Necnon quas ſupradictis antiquis, & poſterius inſtitutis addimus, & ex nunc in titulos presbyterorum Cardinaliũ cum honoribus,inſignibus,priuilegijs,authoritatibus,pręeminentijs debitis,& conſuetis, inſtar aliarum Eccleſiarum, quæ in ſimiles titulos per noſtros prædeceſſores antiquitus erectæ & inſtitutæ fuerũt,ſine alicuius præiudicio perpetuo erigimus,& inſtituimus,ac titulorum nomine & dignitate inſignimus,& decoramus. Sãcti Honuphrij in Ianiculo,murato illius ſtatu ex Diaconia,quæ hactenus fuit,in titulum presbyteralem,Sancti Auguſtini,S.Marię de Populo,Sãcti Alexij in mõte Auẽtino,Sancti Blaſij de Annulo,Sanctæ Mariæ de Pace,Sancti Saluatoris de Lauro,Sãcti Petri in Mõte aureo, Sãctiſſimæ Trinitatis in mõte Pincio,Sanctæ Mariæ Tranſpõtinæ. Ex Diaconijs vero antiquis ſtatuimus retinedas eſſe tantũ modo quattuodecim infracriptas, videlicet Sanctæ Mariæ in Aquiro,Sanctæ Mariæ in Coſmedin,Sanctorũ Coſmæ & Damiani,Sanctæ Mariæ Nouæ, S.Adriani, S.Mariæ in via lata,Sãctæ Mariæ in Porticu,Sãcti Angeli in foro Piſcario,Sancti Nicolai in carcere Tulliano,S. Mariæ in Dominica,S.Euſtachij, Sãcti Viti ĩ Macello,S.Agathę,ac S.Georgij ad Velabrum,Eccleſias,quæ inſigniores exiſtunt,& præſcriptũ a nobis Diaconorum Cardinalium numerum exæquant,ita vt cõputatis Eccleſi;s Cathedralibus,videlicet Oſtienſi,& Veliterna inuicem vnitis,Portuenſi,& Sãctæ Rufinæ,itidẽ vnitis,Albanenſi,Sabinenſi,Tuſculana,& Præneſtina, quibus ſex Epiſcopi Cardinales præſunt,& titulis presbyterorum ſuperius deſignatis numerũ ſeptuaginta Eccleſiarũ cõſtituãt,& alter prętereà titulus ſupra numerũ additus ſit vt quãdo contingat Diaconũ vel Epiſcopũ Cardinalem Vicecancellarium eſſe: & ideo eundẽ dictæ Eccleſiæ Sancti Laurentij in Damaſo,quæ Vicecãcellario pro tẽpore exiſtenti per literas fel.recor.Clemẽtis Papæ VIII.prędeceſſoris noſtri perpetuò,vt præfertur,cõceſſa & aſſignata fuit,præeſſe, alicui presbytero Cardinali proprius titulus non deſit, Omnes vero illas Eccleſias, quæ per

R 5 præſen-

præſentem noſtram Conſtitutionẽ presbyteris Cardinalibus in titulos aſſignatæ ſunt, nũc vero à Diaconis Cardinalibus etiam forſan ex diſpenſatione Apoſtolica pro Diaconia obtinentur: itidẽ omnes & quaſcũque ex quattuordecim ſuperius enumeratis Diaconijs, quæ presbyteris Cardinalibus in titulos forſan etiam ex ſimili diſpenſatione conceſſæ aliàs fuerunt, & ab ijs obtinentur. Demũ omnes & quaſcumque Eccleſias Superius non expreſſas, ipſis presbyteris, aut Diaconis Cardinalibus in titulos aut Diaconias commiſſas, & aſſignatas, ac per ipſos obtentas, volumus, & decernimus per præſentes, ex nunc eo ipſo vacare, & quaſcumque illarũ aſſignationes, conceſſiones, necnon diſpenſationes deſuper etiam Motu proprio & Cõſiſtorialiter, ac de ſimili filiorũ conſilio expeditas, quæ à prædeceſſoribus noſtris, quæq. à nobiſmetipſis emanarunt, literaſq. Apoſtolicas deſuper confectas, proceſſuſq. habitos per eaſdem, & inde ſecuta quæcumque, caſſamus, irritamus, & annullamus, irritaq. & nulla, ac nullius roboris vel momẽti eſſe ꝓnunciamus, mox aſſignaturi eiſdẽ Cardinalibus, ex quorum perſonis Eccleſiæ in titulos aut Diaconias per eos hactenus obtentæ, vigore huius noſtri decreti vacãt, & eorum cuilibet alios titulos aut Diaconias ex ſupradicto numero proprio cuiuſq. ordini congruentes. In alijs vero præterquam ſupranominatis Eccleſijs, etiam ſi earum aliquæ in titulos presbyterorum, aut denominationes Diaconorum Cardinaliũ concedi ſolitæ ſunt, & Cardinales i s præfici conſueuerunt (quarum ſingularum ſituationes, & inuocationes præſentibus haberi volumus pro expreſſis) nomina, inſignia, denominationes, & ſtatum huiuſmodi titulorum aut Diaconiarum perpetuo ſupprimimus, & extinguimus, ac diſtrictè etiã interdicimus, ne de cetero vnquam perpetuis futuris temporibus, alia, quã ex ſupraſcripto numero, Eccleſia in titulũ, aut denominationẽ Cardinalatus, cuipiam presbytero aut Diacono Cardinali concedatur, aut aſſignetur; neque aliis quã ſupranominatis titulis aut Diaconiis Presbyteri vel Diaconi Cardinales præficiantur, neue vnquã aliqua ex ſupradictis Diaconiis, presbytero, neque contra, vllus ex dictis titulis Diacono Cardinali quomodolibet concedatur, vel aſſignetur; neque cum iis, aut eorum aliquo, ex quauis cauſa, deſuper diſpenſetur. Sed & decreta aliàs in Cõſiſtorio ſuper hoc edita innouãtes, & ampliantes, pari ratione etiam perpetuo prohibemus, ne in poſterum alicui Presbytero, aut Diacono Cardinali, qui alterũ titulum, aut Diaconiã quomodolibet aſſecutus fuerit, quiue ex ordine Diaconorũ ad ordinem presbyterorum vel ad Epiſcopalem dignitatem tranſierit, aut ex ordine presbyteratus in Epiſcopum pariter promotus fuerit, licentia, & facultas retinendi priorem Eccleſiã ſui tituli, vel Diaconiæ in adminiſtrationem, aut in titulum, neue Canonicatuum & præbendarum, dignitatum, officiorum aut beneficiorum dimiſſi tituli vel Diaconiæ collatio, neque palatii, domus, vineę, hortorum, aut fructuum, reddituum, & prouentuum, aut iurium quorumcumque ad huiuſmodi titulos ſeu Diaconias pertinentium, ad tẽpus, ſeu ad vitam retẽtio, aut vlla alia reſeruatio, quouis prætextu, occaſione, vel cauſa, ẽt melioramẽtorũ & ſumptuũ in illarũ reparationẽ, neceſſitatẽ, ſiue vtilitatẽ factorum, concedãtur; ſed volumus vt ipſi tituli, & Diaconię, cũ illis annexis, iuribuſq; & pertinẽtiis ſuis vniuerſis, liberè dimittãtur. Inſuper pręcipimus & ꝑpetuo ordinamus, vt de cetero in quibuſcũque literis Apoſtolicis, in quib. Cardinaliũ ſubſcriptio manu propria facienda erit, ijdẽ Cardinales ẽt tituli, ſeu Diaconiæ, vel Epiſcopatus ſui Cardinalatus nomine expreſſo ſe ſubſcribant. Decernẽtes per huiuſmodi erectionem & inſtitutionem, decẽ prædictas per nos in titulos erectas

Digitized by Google

ctas Eccleſias tm̃modo nouis priuilegijs & dignitate auctas,decoratas,& inſignitas; nihil autem oinō præiudicij cuiquam illatum , nihil alieni iuris detractum,aut imminutum cenſeri poſſe aut debere, ſicq. per quoſcumque Iudices Ordinarios,& Delegatos,etiā cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores,& Cardinales prædictos,ſublata eis,& eorum cuilibet quauis aliter iudicandi,& interpretandi facultate, in quauis cauſa & inſtantia iudicari, & definiri debere; necnon irritum & inane ſi ſecus ſuper præmiſſis, eorumue aliquo à quoquam quauis authoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Nō obſtātibus Cōſtitutionibus & Ordinationibus Apoſtolicis , ac Eccleſiarū ſupradictarum aliarum quarumcumque, necnō ordinum iuramento,cōfirmatione Apoſtolica,vel quauis firmitate alia roboratis,ſtatutis,& cōſuetudinib⁹,priuilegijs quoque indultis,& literis Apoſtolicis illis, ac quibuſuis pſonis quomodolibet conceſſis,approbatis & innouatis. Quibus omnibus , illorum tenores præſentibus pro expreſſis habentes, ſpecialiter & expreſsè derogamus, ceteriſq. contrarijs quibuſcumque. Sic igitur ipſi Cardinales,quibus huiuſmod Eccleſiarum regimen,cura, & adminiſtratio pro tēpore commiſſa erunt , eas in ſpiritualibus & tēporalibus ſolicitè,fideliter,& prudēter regant, & gubernent,ac iuxta conſtitutionē piæ memoriæ Leonis Papæ X. prædeceſſoris noſtri in Cōcilio Lateranenſi nouiſſimè celebrato,editā,frequenter viſitent,circa cultum diuinum inuigilent,mores ac vitam cleri & populi eis ſubiecti diligenter explorent,eoſq. ad rectè & honeſtè viuendum paterno moneant affectu,bonorum ac tēporalium redditūum curā gerant, ſic ad Dei gloriam & fidelis populi ædificationē pia & magnifica ſtructura & fabrica,ſuas quique Eccleſias inſtaurare ſtudeāt, & exornare, & tam in vita, quam in mortis articulo,pro diuini cultus augmēto , & ſalute animarum ſuarum ad congruè ſuſtentandum aliquem presbyt. qui inibi in diuinis deſeruiat,ſiue aliàs erga ipſas Eccleſias ſi reparatione indigeant,vel alia ſubuentione, de bonis ſibi a Deo collatis, prout cuique pro modo facultatem conſcientia dictauerit , munificos ſe exhibeant , & liberales, vt earundē Eccleſiarum decora & ornamenta tantorum Præſulum reſpondeant dignitati, ac ipſæ Eccleſiæ tam ſublimibus perſonis gaudeanr ſe commiſſas,& eorum amplitudine illuſtratas ; ijdemq. Cardinales exinde ipſius Sanctæ Romanæ Eccleſiæ,cuius nobiliſſima membra ſunt,maieſtatem ſua pietate,ſolicitudine, & prudētia in dies magis extollant, & reuerentiam omnium gentium erga illam exemplis bonorum operum inſigniter augeant , ac denique præter ęternę retributionis pręmia digna quoque laudum præconia à nobis & Apoſtolica Sede valeant promereri. Mādamus verò vt præſentes literæ in quinterno Cancellariæ Apoſtolicæ de more deſcribantur . Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum ſtatutorum, ordinationum, erectionis, inſtitutionis,inſignitionis,decorationis,voluntatum, decretorum,caſſationis, irritationis,annullationis,nunciationis,ſuppreſſionis,exſtinctionis,interdicti, innouationis,ampliationis,prohibitionis,præcepti,derogationis,& mandati, infringere,vel ei auſu temerario cōtraire.Si quis autem hoc attentare pręſumpſerit,indignationem Omnipotentis Dei,ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius,ſe nouerit incurſurum .

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum,anno Incarnationis Dominicę Milleſimo Quingenteſimo,octuageſimo ſeptimo,Idibus Aprilis, Pontificatus Noſtri Anno Secundo.

† Ego Sixtus Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

Digitized by Google

Sixtus Epiſcopus, Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

1. Pe. 5.

POſtquam verus ille atque æternus Paſtor, & Epiſcopus animarum Chriſtus Dominus ad gubernandam Vniuerſalem Eccleſiam, quam ſuo pretioſo ſanguine acquiſiuit, Apoſtolorum Principi Beato Petro Cæleſtis ſimul ac terrenę tradidit plenitudinem poteſtatis, eiq. ſuas in terris vices commiſit, ſicut in cathedra ipſius Petri ſucceſſor, & verus Chriſti Vicarius Romanus Pōtifex diuina præordinatione, eiuſdē ſupremæ Apoſtolicæ dignitatis faſtigium, & locum in terris tenet: ita etiā ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales repræſentantes perſonam Sanctorū Apoſtolorum, dum Chriſto Saluatori regnū Dei prædicanti, atque humanę ſalutis myſterium operanti miniſtrarent, eidē Pontifici in executione Sacerdotalis officij, & in dirigēda ipſa Eccleſia Catholica cui præeſt, cōſiliarij & coadiutores aſſiſtūt, quaſi oculi & aures, ac nobiliſſimę ſacri capitis partes, & præcipua illius membra a Spiritu Sancto cōſtituta, qui in hac ipſa Eccleſiaſtica Hierarchia diuina diſpoſitione, inſtar illius cæleſtis, cui ex altera parte reſpondet, ordinata, ad altiſſimū gradū euecti cū ipſo Romano Pontifice cōmuni patre ac paſtore, ad quem ex omnibus vndique gentibus ac nationibus in grauiſſimis, maximeq. arduis rebus fidelis omniū generū, omnium ordinum, ſummi, infimi quotidie confluunt, tanti ponderis molē atque onus populorū ſuſtineant, & pro animarum ſalute, pro fide, pro iuſtitia, pro vnitate aſſiduè inuigilent, ac laborent, qui circa ipſū vniuerſali Eccleſiæ ſeruiēdo, ſingularū Eccleſiarum cōmoditatibus ſe impendant, quorū conſilio idem Pontifex agenda diſponat, quorum opera & neceſſaria & plurimū fructuoſa vniuerſæ Reipublicæ Chriſtianæ in ſecundis rebus ornamento & cōmodo, in dubijs præſidio & adiumēto eſſe poſſit, qui denique pro exaltatione Catholicę Religionis, pro pace & quiete Chriſtiani populi, pro augmēto & honorę Sāctę Sedis Apoſtolicæ, ſanguinē, ſi ita referat, & ſpiritum conſtanter effundant. Cū itaque ipſi veri cardines ſint & clariſſima Eccleſię lumina, tēpli Dei baſes, firmamēta & lumina Chriſtianę Reipublicę, ſingulari quadā pietate ac doctrina: nec vulgari aut mediocri, ſed inſigni atque eximia virtute abūdare debēt, vt quā gerunt perſonā dignè & honorificè valeant ſuſtinere. Ac quemadmodum præcipuę ſunt partes ſummi Romani Præſulis in ijs aſciſcendis exquiſitā adhibere diligentiā, & accurata circumſpectione prouidere, vt viri optimi ac lectiſſimi aſſumantur, & vel in hoc potiſſimū neceſſitati atque vtilitati totius Eccleſiæ ſibi commiſſæ cōſulatur: ita etiam Prælati ceterę q. perſonæ Eccleſiaſticæ ad tātæ dignitatis ſublimitatem promouendi, anteactæ vitę laude, atque excellenti quadā & rara meritorum commendatione præ ceteris fulgeant, neceſſe eſt, vt hoc ampliſſimo honore digni habeātur. Siquidē eorū vita ac mores ceteris exēplo eſſe debēt, verba & reſpōſa ꝓ oraculis, monita ac præcepta ab vniuerſis Chriſtianis, regulę & norma rectè viuēdi recteq. ſētiēdi exiſtimātur; ab ijs quaſi ſapientiſſimis magiſtris Eccleſiaſticæ diſciplinę formā ſuſcipiūt q̄ ad mores vitāq; cunctorū fideliū cōponēdos longe lateq; diffuſa propagetur. Ipſi deniq; verè ſunt ſal terræ, ac lucernæ poſitæ ſuper cādelabrū, vt inter ſanguinē, & ſanguinē, cauſam & cauſam, leprā & leprā diſcernāt ac doctrinæ opportunitate & veritate infirma cōfirmēt, diſrupta cōſolident, deprauata conuertant, luceāt omnib. qui in domo Domini habitant, ac primę huic Sedi aſſiſtētes, cūctos

c. per venerabile, 9 fil. ſint legit. cap. fundamenta, de elect. lib. 6.

Extrauagant. Ioann. XXII. Execrabilis.

Matt. 5. Deuter. 17.

ctos paſtores, dum in grauioribus negotijs eandē Sedem cōſulunt, eiuſue opē implorant, ſuo iudicio, cōſilio, & authoritate inſtruere, dirigere, ac docere nō ceſſent. Ceterū cū non ſolum ad eos ſpectet plurima, & maximi momēti negotia & cauſas, quæ eis indies cōmittuntur, præclara fide & prudētia cognoſcere, ac legationibus in Prouincijs gubernandis, & in grauioribus rebus, ſæpius ad Reges & Imperatores perfungi: ſed, qđ omniū caput & ſūma eſt, ex eorū corpore, numero, & Collegio, ille ipſe qui cunctis paſtoribus eſt præficiēdus, ac totius Dominici gregis curam habiturus, ſummus Pōtifex deligatur, ijdemq. illū ſuis ſuffragijs creent, qui tūc demū publico bono Chriſtiani populi, optimus ſine vlla dubitatione exiſtet, ſi e numero & ſuffragijs bonorū deligetur in hac ſacra lectione cēſendi ſunt veri īterpretes atque internūcij voluntatis Dei, cuius ſpiritu ſicut vniuersū Eccleſiæ corpus ſanctificatur, & regitur, ita maximè hoc totū huiuſmodi electionis opus eiuſdē afflatu & īſtinctu abſolui certiſſimū eſt, atque omnibus exploratū, vel ex ipſo pſpici poſſit, quāta in eis requiratur puritas & ſinceritas ab omni carnis affectu, priuatorū cōmodorū cura, & factionum ſtudiis aliena, quorū pectora & voces tēpla & organa futura ſint Spiritus Sācti, & ex quibus quaſi ſeminibus is ſit pditurus, in quē totius Apoſtolicæ poteſtatis plenitudo Deo annuēte merito cōferatur. Quapropter, vt tanti muneris amplitudo ea qua decet obſeruantia & admiratione apud cūctos mortales honoretur, & in quos ob celſitudinē gradus, omniū oculi, omniū ora cōuertuntur, in eis sūmæ dignitati par claritas & ſplendor eluceat, atque in eis glorificetur Deus, honorificetur ſacerdotale miniſteriū, & animæ fideliū lætificētur, certe ſacris ampliſſimi huius honoris inſignibus ij demū decorādi videtur, qui eximia eruditione, innocētia, ac ſanctitate & omni virtutū genere à vero ſolidorū bonorum largitore Deo ſupra ceteros fuerint illuſtrati. Proinde nos, poſtquā placuit diuinæ bonitati imbecillitatē noſtrā ad Summi Apoſtolatus apicē vocare, inter ceteras, quas pbono vniuerſalis Eccleſiæ his maximè turbulētis tēporibus, dies noctesq. ſuſcipimus curas, & cogitationes, hanc ipsā Pōtificia noſtra ſolicitudine digniſſimā indicauimus, vt ad cōmunem ſalutē, & profectum Chriſtiani populi noſtræ curæ crediti, ac ad ipſius S. R. E. decus, & ornamentum circa Cardinalium electionem atque aſſumptionē, tam a prædeceſſoribus noſtris, quam a nobis hactenus editas ſanctiones, & decreta, expēderemus, in quibus licet pleraque ſalubriter ac prudētur diſpoſita & ordinata fuerint: quia tamē res humanæ facile in deterius plabūtur, niſi ſit, quis eas aſſidue renouet atque conſeruet, eaſdē illas ſanctiones & decreta partim innouādo, partim declarādo, partim pro rerū & tēporū exigētia ſupplēdo, & in melius reformādo, habita ſuper his cū Venerabilibus filijs noſtris eiuſdem S.R.E. Cardinalibus, deliberatione matura, de eorundē filiorum conſilio & vnanimi cōſenſu, hanc noſtrā perpetuo valituram Cōſtitutionē duximus promulgandā, qua & noſmetipſos in re tam graui muneris admonemus, & quam nobis legem imponimus, eandē noſtris ſucceſſoribus indicamus, quos & ſui officij nō immemores *Rom. 14* fore confidimus, & ſe aliquando in diſtricto ac tremendo Dei iudicio ſuæ vil- *2. Cor. 5* licationis rationē eſſe reddituros, Apoſtolo dicēte: Omnes ſtabimus ante tribunal Chriſti, & vnuſquiſque noſtrum pro ſe rationem reddet Deo.

PRIMVM igitur, cum ita expoſcente rerū ac temporum qualitate & occaſione receſſum fuerit a veteri illo more, admodū paucos viros in ſacrū Collegiū aſcribendi, iāque plures noſtra ætate Cardinales quā antiquius in ipſum Collegiū cooptari conſueuerint, tū vt iuxta Generalis Concilj Tridentini Decretum,

cretum,

Digitized by Google

cretũ,omnium Chriſtianitatis Nationum ratio habeatur,tũ quia in eodẽ Collegio multi,quæ eſt humani corporis infirmitas, ſenectute,vel morbis frequẽter grauari,haud cõmode tãto oneri aſſiduè ſuſtinẽdo ſufficere queũt,vt ijs hęc moderatio cõgrua adhibeatur,& certi limites præſcribãtur,ne vel ad veterẽ illã paucitatem eos redigamus, vel rurſus eorũ honor nimia ac ſuperflua numeroſitate vileſcat,qđ interdum,& noſipſi dũ in minoribus eſſemus, vidimus, & experti ſumus; Ac vt veteris Synagogę figura Sãctę & Apoſtolicę Eccleſię veritati reſpõdeat,ſequi cupientes mandatũ Domini factũ ad Moyſen,de congregãdis ſeptuaginta viris,de ſeniorib. Iſrael,quos noſſet ſenes populi eſſe,& Magiſtros,vt ſecũ onus populi ſuſtẽtarent, & nõ ipſe ſolus grauaretur, ſuper quos
Num. 11. ad oſtiũ tabernaculi ductos,loquẽte Domino,Spiritus requieuit: de prędictorũ filiorũ noſtrorũ conſilio perpetuo ſtatuimus,& ordinamus,vt in poſterũ connumeratis oĩbus cuiuſque ordinis Epiſcopis,Presbyteris,& Diaconis Cardinalibus,qui nunc ſunt,quiq.in futurũ creabuntur,cuncti ſimul numerum Septuaginta nullo vnquã tempore excedant,ac talis numerus quouis prætextu, occaſione vel cauſa ẽt vrgentiſſima minimè augeatur. Quod ſi vnũ vel plures a nobis vel pro tẽpore exiſtente Romano Pontifice in futurũ vltra dictũ numerum eligi in Cardinalẽ,aut creari aut ꝓnunciari contingeret,decernimus hõimodi electionẽ,creationem,& pronunciationẽ nullã, irritã,& innanem fore,& cenſendã eſſe,nullumq. ius, ſeu titulũ,re, aut nomine ſic electo ſeu electis acquiri, neque eorũ quẽquã pro Cardinali haberi,aut reputari poſſe,aut debere,neque dictã electionẽ,creationẽ,pronunciationẽ,ab initio inualidam,& vltrã numerum factã,ſi poſtea ad præſcriptũ numerum moriente vno vel pluribus Cardinalibus ipſum Collegium redigatur, propterea ex poſt facto conualeſcere, ſed vti a principio ſic deinceps in perpetuum nullius fore roboris vel momenti.

Quoniã vero iam inde ab antiquiſſimis etiam Apoſtolorum temporibus Diaconorũ ordo ad inſeruiendũ & miniſtrandum in Eccleſia Dei ex magna ꝓuidẽtia dignoſcitur inſtitutus, & ꝓ tẽporũ varietate modo maior, modo minor numerus eſſe cõſueuit,ita vt aliquãdo ſeptẽ, interdũ quattuordecim quãdoque verò decem,& octo Diaconi fuerint, & tamen hoc tẽpore tum propter eorum paruum numerũ, tam propter aliquorũ abſentiã a Romana Curia,adeo pauci reperiuntur,vt eorũ officio ſatisfacere nequeant,immò ſæpius presbyt.Card. loco Diaconorum, contra patrũ inſtituta Pontifici aſſiſtere, & miniſtrare cogantur:idcirco ſtatuimus,vt ex prædicto numero Cardinalium,Diaconi quattuordecim,reliqui omnes præter ſex Epiſcopos,presbyteri ſint,& eſſe debeant.

Neque poſthac quiſpiã in Diaconũ Cardinalẽ aſſumi poſſit,niſi ſaltẽ in vigeſimo ſecundo ſuæ ætatis anno fuerit cõſtitutus,ita vt oĩnò intra annũ ad ſacrũ Diaconatus ordinẽ valeat,& debeat ꝓmoueri: alioquin ſi anno elapſo ad ipſũ Diaconatus ordinẽ promotus nõ fuerit,eo ipſo tã in Conſiſtorialibus,& oĩbus alijs actibus,& negotijs Cardinalitijs quã etiã iuxta Cõſtitutionẽ felic.rec. Pij Papæ IV.prædeceſſoris noſtri ſuper reformatione Cõclauis editã, in electione Romani Pontificis voce actiua,& paſſiua omnino careat ac priuatus exiſtat.

Diaconorũ autem numerus ſic præfinitus perpetuò retineatur,ac Diaconi in eodẽ ordine ſẽper remaneant, & ſi qui eorũ ex deuotionis feruore ad presbyteratus ordinẽ promoti fuerint, ſemper tñ in eodem Diaconatus ordine & officio miniſtrent,& ſuũ locũ inter Diaconos Cardinales teneant, donec ex Cardinalibus de nouo creandis ſiue eligẽdis,alij Diaconi prædictũ numerum ſuppleãt,& in eorum locũ ſubrogẽtur,ac ſubſtituãtur. Quo caſu antiquiores Diaconi

Digitized by Google

coni ad presbyteratus ordinem promoti, ad presbyteros Cardinales tranſire atque inter eos ſedere valeant, & connumerari.

Vt vero Diaconos Cardinales, qui in ſua vocatione permãſerint, & in miniſterio ordinis ſui perſeuerauerint, maioribus honoribus proſequamur, volumus vt cum aliquã ex ſex Cathedralibus Eccleſijs quibus Epiſcopi Cardinales præſunt, primo, ſecundo, & tertio per obitum vel translationem, aut alias pro tempore vacare contigerit, antiquior quidem presbyter Cardinalis præſens, ſal uo cuique Epiſcopo Cardinali iure tranſeundi ad eam, dimiſſa priore cui præerat, vt moris, eſt promoueatur: ſed vbi poſt tres vacationes, tres itidem ex ipſis presbyteris Cardinalibus in Epiſcopos præfecti fuerint: tunc ſi quarta alicuius harum Eccleſiarum vacatio cõtigerit, excluſo, ea tantum vice, antiquiore presbytero, prior Diaconorum Cardinalium, qui præſens fuerit, & in ætate legitima conſtitutus, vel ſi ille noluerit, aut nequiuerit aſſumi, ſequens Diaconus eiſdem qualitatibus præditus, ad eam promoueatur, & ita deinceps in huiuſmodi vacationibus ſex Eccleſiarum prædictarũ perpetuo obſeruetur, vt poſt tres presbyterorum ad dictas Eccleſias promotiones, quarta occurente vacatione, prior Diaconorum aut ſequens, vt præfertur, in Epiſcopum præficiatur.

Inter hos Septuaginta Cardinales, præter egregios vtriuſque iuris aut Decretorum Doctores, non deſint aliquot inſignes viri in ſacra Theologia Magiſtri, præſertim ex Regularibus, & Mendicantium Ordinibus aſſumendi, ſaltem quattuor, non tamen pauciores.

Antiquum vero Clementis, Anacleti, Euariſti, Alexandri, & aliorum Sanctorum Pontificum Prædeceſſorum noſtrorum morem, per ſexcentos & amplius annos continuata ſerie obſeruatum ſequi volentes, ac Decretum aliàs per nos in noſtro Cõſiſtorio editum, innouantes, perpetuò ſancimus, tempus creandorũ Cardinaliũ ſeu promotionis ad Cardinalatus honorem faciendæ mẽſe Decembri dũtaxat in ipſis tẽporibus, ſeu diebus ieiuniorũ, & non alijs eſſe debere.

Vt autem ipſi Cardinales in regimine vniuerſalis Eccleſiæ nobis pro tempore exiſtenti Romano Pontifici vtiliter aſſiſtere valeant, ac de omnibus Chriſtianorum Regnorum, Prouinciarumq. moribus, rebus, & negotijs promptè & fideliter certa ab eis notitia, pro rerum emergentium opportunitate habeatur, prædicti Concilij Tridentini Decreto inhærentes, ſtatuimus, vt ex omnibus Chriſtianitatis nationibus, quantũ cõmode fieri poterit, idonei aſſumãtur.

Præterea, qui Cardinales creandi erunt, legitimis, & honeſtis ſint exorti natalibus, neque vlla prorſus labe, aut illegitimorũ natalium ſuſpicione quouis modo laborent, ſed oĩ macula, & impuritate careant, alioquin ad tã eminentẽ dignitatis gradum, penitus inhabiles, & illius incapaces ſint, & eſſe cẽſeãtur. Quo circa cõſiderantes, quod licet tãta ſit vis, & efficacia Sacramenti Matrimonij, quod Apoſtolo teſte, Magnum eſt in Chriſto, & in Eccleſia, vt qui antea geniti erant, ex ſoluto, & ſoluta, inter quos rite Matrimonium cõſtare poterat, poſt illud cõtractum legitimi habeantur, in nonnullis tamẽ Prouincijs, & Dominijs, nobilitatis priuilegijs non gaudẽt, nec ad ſecularia officia, honores, & dignitates, neque ad nobilium feudorum, & ſtatuũ ſucceſſiones admittuntur; quodq. multo magis indecorũ videretur, & ab Apoſtolicæ Sedis dignitate alienũ, ſi huiuſmodi illegitimi per ſequẽs Matrimonium, vt præfertur, legitimati, in Cardinales aſſumerentur, ac Cardinalatus celſitudo, & ſplendor, qui dignitati Regię comparatur facile deprimi, cõmaculari, aut quodãmodo inobſcurari poſſet: ideo vt puriori dignitati puriores natales reſpõdeãt, quoſcumque illegitime na

tos,

tos,quorumuis,etiam Magnorum Principum,etiam Ducali,aut maiori,etiam Regia,& Imperiali authoritate fulgentium filios,quocumque gradu,dignitate,& præeminentia prędiţos,etiam genitos ex ſoluto, & ſoluta inter quos tunc Matrimonium conſtare poterat,ac poſtea per ſubſequens Matrimonium, etiã ritè, & ſolemniter in facie Eccleſiæ contractum, vel aliàs legitimatos, & quomodolibet habilitatos, & natalibus reſtitutos, ac quorumuis honorũ capaces effectos,etiam ſi cum eis,vt hanc ipſam dignitatem obtinere valeãt, ſuper defectu natalium fuerit expreſſe,& in ſpecie authoritate Apoſtolica quomodolibet diſpenſatum,nihilominus prædictæ Cardinalatus dignitatis prorſus incapaces,& ad eam obtinendam perpetuò inhabiles decernimus,ac declaramus.

Sed,& inſuper prohibemus,ne ij,quos pp defectus,vitia, aut impedimenta quæcũque ad ſacros ordines ſecundũ Canonicas ſanctiones promoueri fas nõ eſt,etiã ſi cum dicta ipſis authoritate Apoſtolica fuerit diſpẽſatũ,neue alicuius criminis,aut infamiæ nota reſperſi in Cardinales, vllo vnquã tpe aſſumantur.

Ceterum,vt non ſolum honore,ſed etiam re ipſa cardines ſint,ſuper quibus oſtia vniuerſalis Eccleſiæ tuto nitantur,diuinaq.& humana miniſteria ſibi cõmiſſa vtilius exequi poſſint,ſtatuimus vt lectiſſimi,& pręcellentes viri in ipſum Collegium aſcribantur,& quorum virę probitas,morum candor,præſtans doctrina,& eruditio, eximia pietas, erga ſalutem animarum ardens ſtudium, & zelus, in dãdis conſilijs ſincera fides, & integritas,in rebus gerendis ſingularis prudentia,conſtantia,& authoritas,& aliæ qualitates à iure requiſitæ,tam ipſi Pontifici,quam vniuerſo Collegio cognitæ,& probatę ſint.

Ac proinde ne homines ſacrarum rerum planè imperiti,& rudes,atque Eccleſiaſticarum functionum ignari,quaſi in Eccleſia Dei hoſpites,& peregrini, ſtatim huiuſmodi muneri pręficiantur,iuxta decretum iam pridem a nobis in prædicto conſiſtorio noſtro ſancitum, quod pariter harum ſerie innouamus, diſtrictè interdicimus,ne quis vllatenus ad Cardinalatus honorẽ aſſumi queat niſi qui antea clericali charactere inſignitus,& in quatuor minoribus ordinibus conſtitutus,per annum ſaltem habitum, & tonſuram geſtauerit clericalẽ.

Cum autem ad honorem adeo ſublimem promouendi omni virtutum, & præſertim caſtimoniæ laude ſupra ceteros plurimum eminere debeant,qui vero filio etiam legitimos,ex vxore ſua aliàs dignoſcitur ſuſcepiſſe,certũ nequeat ſuæ teſtimonium continentiæ exhibere, & pater erga proprios filios naturali affectu nimia quadam propenſione feratur, verendumq. ſit ne propterea varijs propriæ domus negotijs,ac multiplici liberorum cura diſtractus, Eccleſiæ negotia ſibi credita, aut negligenter tractet, aut minus ſolicitè, & fideliter, quam par eſt,eiuſdem Eccleſiæ iura tueatur,prohibemus,ne aliquis qui vtriuslibet ſexus filium, ſeu filios, etiam ex legitimo matrimonio ſuſceptos, vel nepotem,ſeu nepotes ex eis habeat,vllatenus in Cardinalem aſſumi,aut promoueri poſſit.

Inſuper,vt factionũ fomitẽ,& ſimultatum anſam,ex ſacro hoc cœtu quantũ cũ Domino poſſumus,amputemus,Decretũ pię memorię Iulij Papę III.prędeceſſoris noſtri in ſacro olim Cõſiſtorio editũ approbantes,& declarãtes, Similiter perpetuò interdicimus, ne vllo vnquã tempore aſſumatur aliquis poſt hac in eiuſdem S.R.E.Cardinalẽ,qui frater vtroque vel alterutro parente germanus exiſtat alterius Cardinalis viuentis,ita vt eodem tẽpore duo fratres germani in eodẽ Collegio nullatenus eſſe poſſint. Quinimo idẽ Decretũ extendẽtes,& ampliãtes, ꝓhibemus quoq; ne patrueli,vel amitino,aut cõſobrino Cardinale

dinale viuente, alter eius patruelis vel amitinus, aut conſobrinus, ad Cardinalatum valeat promoueri.

Sed, & pari ratione ſancimus, ne patruo aut auunculo Cardinali viuente, eius ex fratre vel ſorore nepos, nec rurſus nepote ex fratre vel ſorore Cardinale exiſtente, illius patruus aut auũculus, nec vllus denique alius, qui primo aut ſecundo tantum conſanguinitatis gradu alicui Cardinali viuenti coniunctus ſit, quamdiu is vixerit in Cardinalẽ aſſumi poſſit. Ita vt omnes, & ſinguli prædicti tam pater, filios, aut nepotes habens, quam fratres germani, patrueles, amitini, conſobrini, patruus, auunculus, nepos ex fratre vel ſorore, & quiuis vt ſupra primo, aut ſecundo gradu coniunctus alter altero Cardinali viuente, ad Cardinalatum inhabiles, & illius incapaces ſint, & cenſeãtur, neque eorum aliquis Cardinalis creari valeat, neque aduerſus hanc prohibitionem ex quacumque etiã vrgentiſſima cauſa cum eis liceat diſpenſari. Et nihilominus electio, creatio, ac pronunciatio Cardinalium huiuſmodi contra præſentem prohibitionem aut interdictum facta & attentata nulla, irrita, & inanis ſit, eo ipſo, ac cum omninde ſecutis nullius ſi roboris, vel momenti.

Poſtremo attendẽtes proprium eſſe eorundem Cardinaliũ munus, aſſiſtere vt pręmittitur, Chriſti in terris Vicario, eiq. in regẽda Eccleſia Catholica cõſiliũ & operã aſſiduè præſtare, atque cũ eo Eccleſię neceſſitatibus prouidere, ipſoſq. tum ad id ex ipſius officij debito, tũ ex ſanctorũ Patrum decretis teneri, ac propterea abſurdum eſſe Cardinales procul ab ipſo Pontifice vitam agere & locũ manſionemq; ſuã in Eccleſia Dei adeo pręcelſam cõtra huiuſmodi officij debitum, & in ſuarũ perniciem animarum negligere ac deſerere, inhærẽtes decreto ſimiliter a nobis in Cõſiſtorio noſtro dudum deſuper promulgato, de eorundẽ Filiorum cõſilio ſtatuimus, & ornamus, ne quis in poſterum a Romana Curia abſens Cardinalis creetur, aut pronũcietur, niſi hac adiecta cõditione, vt intra annũ in Romanã Curiã venire, & Apoſtolorũ limina viſitare teneatur, necnõ antequã Biretum rubrum, quod a Romano Põtifice de more benedici, ac per certũ nunciũ mitti ſolet, ei tradatur, illiuſue capiti imponatur, iuret in manibus perſonæ alicuius in dignitate Eccleſiaſtica cõſtitutæ, cui id negotij datũ fuerit, ſe intra annũ a die præſtiti iuramenti numerandũ, oĩ mora poſtpoſita, & impedimẽto remoto, ad Vrbẽ, vel alio, vbi Ro. Cu. eo tẽpore fuerit, pſonaliter aduẽturum, vt ſiſtat ſe nobis, aut pro tpe exiſtenti Romano Pontifici, & ſanctæ Sedi Apoſt. cuius obſequijs erit aſcriptus, & quãdiu ipſi Pontifici vſum fuerit, muneri ſuo incũbat, atque ita de legibus, moribus, cõſuetudinibus, ac toto ſtatu eiuſdẽ Sedis plenè inſtruatur, atque ad Eccleſiæ ſeu Prouinciæ, cui forsã præerit, neceſſitates ſubleuandas, abuſus tollendos, mores reformandos, Eccleſiaſticã diſciplinam, ſi qua ex parte labefactata fuerit, reſtituendam, opportuna, & ſalutaria conſilia ab ipſius Põtificis paterna charitate, ſapientia, & vigilãtia recipiat, & pro viribus exequatur. Cuius quidem iuramenti poſtquam per eum præſtitum fuerit, publicum inde inſtrumentum conficiatur, & in forma authentica ad nos, vel noſtrum pro tẽpore ſucceſſorẽ, nulla interpoſita mora trãſmittatur. Quod ſi fortè id iurare recuſauerit, volumus, vt biretum rubrũ ei omnino denegetur, ac nequaquã tradatur, ſed ipſo facto, abſque alia declaratione, vel decreto Cardinalatus honore priuatus exiſtat: atque habeatur in oĩbus, & p oĩa ac ſi nũquã in Cardinalẽ aſſumptus, vel promotus fuiſſet. Inhabilis quoque ad eandem dignitatẽ poſtea obtinẽdam, & illius incapax efficiatur. Sin autẽ iuret, ac biretũ rubrum accipiat, ſed tñ poſtea ad Vrbem, & Romanam Curiã, vt præ-

fertur,

fertur, intra annum a die præſtiti iuramenti nõ comparuerit, tunc pariter abſque alia declaratione Cardinalatus dignitate, officio, titulo, denominatione, atque omnibus, & quibuſcumque illius inſignibus, facultatibus, priuilegijs, authoritatib. careat eo ipſo, & perpetuò priuatus ſit, & cẽſeatur, perinde, ac ſi nũquam inter Cardinales coopatus fuiſſet, nec biretum rubrum accepiſſet. Quod quidem biretum poſt id tempus confeſti deponere omnino teneatur. Decernent ſic in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcumque Iudices, & Cõmiſſarios, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, & ipſos S.R.E. Cardinales, in quauis cauſa, & inſtantia, ſublata eis, & eorum cuique quauis aliter iudicandi, & interpretãdi facultate, & authoritate iudicari, & definiri debere: necnon irritum, & inane quidquid ſecus ſuper his à quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Non obſtan. Apoſtolicis, ac in Generalibus Cõcilijs editis Cõſtitutionibus, & ordinationibus, etiam certum alium eorundem Cardinalium numerum præſcribentibus, aut aliàs ſuper præmiſſis diſponẽtibus, quas omnes quatenus præſenti Cõſtitutioni in aliquo aduerſantur, illarum tenores pro plenè, ac ſufficienter expreſſis habentes, etiamſi de illis ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, indiuidua, de verbo ad verbum, non autem Clauſulas generales idem importantes, mentio facienda eſſet, omninò abrogamus, abolemus, & annullamus, ceteriſq. contrarijs quibuſcumque.

Ceterum, vt præſentes literæ omnibus innoteſcant, mandamus illas ad valuas Lateranenſis, & Principis Apoſtolorum de Vrbe Baſilicarum, atque Cancellariæ Apoſtolicæ, & in acie Campi Floræ more ſolito publicari, & inibi affigi, & per aliquod temporis ſpacium dimitti, eiſq. detractis earum exempla eo in loco relinqui. Ac volumus, vt illarum tranſumptis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo Prælati, vel perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, in iudicio, & extra illud, vbi opus fuerit, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ ipſis originalibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſę. Nulli ergo omnino hominum liceat hãc paginam noſtrorum ſtatutorum, ordinationum, decretorũ, voluntatum, ſanctionum, declarationũ, prohibitionũ, innouationum, interdictorum approbationis, extenſionis, ampliationis, abrogationis, abolitionis, annullationis, & mandati, infrigere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo, quingenteſimo, octuageſimo ſexto, tertio Nonas Decemb. Pontificatus noſtri anno ſecundo.

† Ego Sixtus Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

† ego Alexand. Card. Farneſius, Epiſcopus Oſtien. Vicecancellarius.
† ego Iac. Card. Sabellus, Epiſc. Portuenſ.
† ego Io. Ant. Card. S. Gregorij, Epiſcopus Tuſculanus.
† ego Io. Franciſcus Card. de Gambara, Epiſcopus Præneſtinus.
†
† ego Innicus Aualos, Card. de Arag. Epiſcopus Sabinenſ.
†

† Ego

† ego Marchus Sitticus Card.ab Altaeps.
† ego Marchus Ant.Card.Columna.
†
† ego Proſper Card.Sanctacrucius.
† ego Gabriel Card.Paleottus.
† ego Frater Michael Bonellus,Card.Alexandrinus.
† ego Ludouicus,Card.Madrucius.
† ego Nicol.Card.Senon.tit.S.Praxedis.
† ego Iul.Ant.Sanctorius,Card.S.Seuerinæ.
†
† ego Hieronymus Card.Ruſticutius.
† ego Io.Hieronymus Card.Albanus.
† ego Hieronymus Card.Simoncellus.
†
† ego P.Card.Deza.
†
† ego Antonius Card.Carafa.
†
† ego Io.Antonius Card.SS.Quattuor.
† ego Io.Baptiſta.Card.S.Marcelli.
†
†
†
† ego Iulius Card.Cananius.
†
† ego Antonius Card.Saluiatus.
† ego Auguſtinus Valerius Card.Veronenſ.
† ego Vincentius Laurus Card.Montis regalis.
† ego Philippus Card.Spinula.
† ego Georgius Card.Radiuil.
†
† ego Scipio Card.Lancelottus.
† ego Vincentius Card.Gonzaga.
†
†
† ego Io.Baptiſta Card. Caſtruccius Signaturæ Iuſtitiæ Præfectus.
† ego Federicus Card.Cornelius.
† ego Hippolytus de Rubeis Card.Papiæ.
†
† ego ...Card.Azzolinus.
† ego Hippolytus Card.Aldobrandinus.Maior Pœnitent.
†
† ego Ferd.Card.Medices.
† ego Philippus Vaſtauil.Card.Camer.
†
†
†
†

† Ego

† Ego Andreas Card. Battorius.
† Ego Alexander Card. Montaltus.

Tho. Thom. Gualterutius.

Regiſtrata apud eundem Thomam ſecretarium.

Anno a Natiuitate Domini, Milleſimo, quingenteſimo octuageſimo ſexto, Indictione decimaquarta, die vero decimatertia Menſis Decembris, Pontificatus Sanctiſſimi Domini Noſtri, Domini Sixti diuina prouidentia Papæ V. anno ſecundo. Retroſcriptæ literæ lectæ, affixæ, & publicatæ fuerunt, & per aliquod temporis ſpacium dimiſſæ in portis, ſeu valuis Baſilicarum S. Ioannis Lateranenſis, & Sancti Petri Principis Apoſtolorum de Vrbe, necnon Cancellariæ Apoſtolicæ, & aciei Campi Floræ, per nos Io. Freile, & Octauiũ Taglièttum, Sanctiſſimi Domini Noſtri Papæ Curſ.

Alex. Parabiachus Magiſter Curſ.

CONFRATERNITATES.

SCIENDVM eſt, quod ſuper modo, & forma per quoſcumque Regulares Ordines, Religiones inſtitutas, ſeu Archiconfraternitates, & Congregationes ſecularium, tam Vrbis, quam aliarum Ciuitatum, & locorum, in erectionibus, inſtitutionibus, & aggregationibus Confraternitatum, & Cõgregationum, & communicationibus Priuilegiorum, Indulgentiarum, Facultatum, aliarumq. ſpiritualium gratiarum, & Indultorum eiſdem Confraternitatibus, & Congregationibus faciendis in poſterum obſeruanda, edita fuit a Sanctiſſimo D. N. D. Clemente Diuina prouidentia Papa VIII. publicata Romæ die 24. Decembris, 1604. tenoris ſequentis.

Clem. VIII. Cõgruit ſi. de priuileg. Seu de pęnis. et remiſſione.

Quæcumque a Sede Apoſtolica ad promouendam Chriſti fidelium ſalutem aliquãdo conceſſa ſunt, & etſi maturo conſilio, magnaq. prudentia, & cautione ſancita, & Decreta ſint; tamen cum Romanus Pontifex de animarum ſalute ſolicitus progreſſu temporis animaduertit ſenſim aliquos abuſus in eiſdem ſtatutis, & decretis obſeruandis prouenire; debet pro ſui Paſtoralis officij munere illis opportuna ratione occurrere, & quantum cum Domino poteſt, adhibito ſalutari remedio, prouidere. Cum itaque a pluribus Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus noſtris, & forſan etiam a nobis nonnullis Regularibus Ordinibus, Religionibus, & inſtitutis ac etiam Chriſti fidelium ſecularium Archiconfraternitatibus, & Congregationibus diuerſarum nationum, nominum, & inſtitutorum, tam in Alma Vrbe noſtra, quam in alijs Ciuitatibus, & locis Chriſtiani Orbis inſtitutis, facultas erigendi in eorum, & alijs Eccleſiis, & Collegijs, necnon etiam ſibi aggregandi Confraternitates, & Congregationes in eadem Vrbe, & in alijs eis, exiſtentes, eiſq. priuilegia, Indulgentias, facultates, aliaſq. ſpirituales gratias, & indulta ſibi conceſſa reſpectiue communicandi attributa fuerit, ac nulla certa forma, vel ratio præſcripta ſit, quæ in huiuſmodi erectionibus, inſtitutionibus, aggregationibus, & communicationibus faciendis ſeruari debeat; propterea ſiue negligentia Superiorum Ordinum Religionum, & inſtitutorum, vel officialium Archiconfraternitatum, &

Congre-

Congregationũ erigentium, inſtituentium aggregantium, & cõmunicãtiũ, quæ Confraternitatib. & Congregationib. erigendis, inſtituendis, & aggregandis, & quibus communicationes priuilegiorum, indulgentiarũ, aliorumq. gratiarum prædictarum fiunt, non ſeruant formam in huiuſmodi erectionibus, inſtitutionib. aggregationib. & communicationibus ſeruari debitam, neque præſcribunt modum, quo priuilegia, indulgentias, facultates, aliaſq. ſpirituales gratias, & indulta prædicta conſequi debeant, ſeu ipſarum Confraternitatũ, & Congregationum incuria, quæ nõ inquirunt ea, quæ præſtare oportet, vt illa conſequantur, nonnullæ prauæ conſuetudines irrepſerũt, multaq; incommoda inde prouenerunt, quibus Nos pro commiſſo Nobis Apoſtolicæ ſollicitudinis officio, paternaq. erga omnes Chriſti fideles caritate proſpicere volentes, hac noſtra Conſtitutione perpetuò valitura decernimus, atque ſtatuimus, vt in poſterum tam huius Almæ Vrbis noſtræ, quam aliarũ Ciuitatum, & locorum totius Chriſtiani Orbis Regularũ Ordinum, Religionũ, & Inſtitutionum quib. in eorũ, & quibuſcumque alijs Eccleſiis, & Collegijs, Confraternitates ſecularium erigendi, & inſtituendi facultas conceſſa eſt, necnon etiam Archiconfraternitatum, & Congregationũ cuiuſuis nationis, nominis, & inſtituti illæ ſint, & in quibuſcumque Eccleſiis Domibus, & Oratorijs, tam ſecularium, quam vt præfertur, quorumcũque, etiã Mẽdicantium Ordinum, Religionum, & Inſtitutorum Regularium quauis tam Ordinaria, quam Apoſtolica authoritate erecta ac inſtituta exiſtant, ſeu aliàs quouis modo introducta reperiantur, quibus alias Confraternitates, & Congregationes inſtituendi, erigendi ac ſibi aggregandi, illiſq. priuilegia, indulgentias facultates, aliaſq. ſpirituales gratias, & indulta prædicta elargiendi, & communicandi poteſtas à Romanis Pontificib. Prædeceſſorib. noſtris, vel à Nobis, & Apoſtol. Sede attributa fuit, Magiſtri, Priores, Præpoſiti, Rectores, Gubernatores, Præceptores, Primicerij, Prælati, Cuſtodes, Guardiani, Præfecti, Adminiſtratores, & alij Officiales ſeu Superiores quouis modo nuncupati, Regularium ſiquidem Ordinum, Religionum, & Inſtitutorum, vnam tantũ Confraternitatẽ, & Congregationem, de conſenſu tamen Ordinarij loci, & cum literis eius teſtimonialib. quib. Cõfraternitatis, & Cõgregationis erigendæ, & inſtituendæ pietas, & Chriſtianæ caritatis officia, quæ exercere cupit, apud eos commendẽtur, in eorum, & quibuſcumque alijs Eccleſiis, & Collegijs erigere, & inſtituere, ceterarũ vero Archicõfraternitatũ, & Congregationũ in ſingulis Ciuitatib. Opidis, vel locis vnã ẽt Confraternitatẽ & Congregationẽ dumtaxat, quæ Apoſtolica, vel Ordinaria authoritate prius erecta nulli alteri Ordini, Religioni, Inſtituto, Archicõfraternitati, & Congregationi eiuſdem, vel alterius nationis nominis, & inſtituti aggregata ſit, præuio ſimiliter loci Ordinarij conſenſu, & cum eius literis teſtimonialib. quib. eiuſdẽ Confraternitatis, & Congregationis aggregandæ inſtitutum, pietas, & Chriſtianæ caritatis officia, quæ exercere conſueuit apud eos commendetur, ſibi adiungere, & aggregare poſſint. Huic vero Cõfraternitati, & Congregationi erigendæ, inſtituẽdæ, ſeu aggregandæ, ea tantum priuilegia, indulgentia, facultates, aliaſq. ſpirituales gratias, & indulta, quæ ipſi Ordini Religioni, Inſtituto erigenti inſtituenti, ac communicãti, ſeu Archiconfraternitati & Congregationi aggreganti nominatim, & in ſpecie, non autem quæ per extenſionem, vel communicationem ſibi quouis modo conceſſa ſint, & illa quidem non ſub generali forma verborũ, vel ad inſtar, ſed expreſſè, & in ſpecie communicare valeat. Statuta autem pro regimine Ordinum, Religionum, & Inſtitutorum erigentium, & inſtituentium, ac cõmunicantium, ſeu Archiconfraternitatum, & Congregationum aggregantia, edita Confraternitatibus, & Congregationibus, erigendis, inſtituendis & aggregandis, & quibus communicationes priuilegiorum, & aliorum prædictorum fiũ, impar.

tri non poſſint, niſi ea prius ab Epiſcopo Diœceſano examinata, & pro ratione loci approbata fuerint, quæ nihilominus eiuſdem Epiſcopi decretis, ac moderationi, & correctioni in omnibus ſemper ſubiecta remaneant. Inſuper volumus, & ordinamus, vt prædicti Ordinis Religiones, inſtituta erigentia, inſtituentia, ac cõicantia, necnon Archicõfraternitates, & Cõgregationes aggregantes etiam erigẽdi, inſtituendi, aggregandi, & cõmunicandi formulam à Nobis nouiſſime approbatã diligenter obſeruent, ſecundum quam priuilegia, indulgentias facultates, aliaſq. ſpirituales gratias, & indulta, ipſis Ordinibus, Religionib. Inſtitutis erigentib. inſtituentib. & communicantib. ſeu Archiconfraternitatib. & Congregationib. aggregantib. nominatim, & expreſſè, non autem per communicationem, neque ad inſtar vt ſuprà conceſſa ipſis Confraternitatibus, & Congregationibus erigendis, inſtituendis, & aggregandis, & quibus communicationes fiunt communicare poſſint, quibus Confraternitates, & Congregationes eiuſdem dumtaxat nationis, & nominis, Ordinis, Religionis, & Inſtituti, Archiconfraternitatis, & Congregationis cui aggregantur, tam hactenus aggregatæ quam in poſterum aggregandæ vtantur, potiantur, & gaudeant, ita vt dictarum Confraternitatum, & Congregationum erectarum, inſtitutarum & aggregatarum, ac quibus communicationes factæ ſunt Miniſtri, & officiales, & alij ſupradicti, priuilegia, indulgentias, facultates, aliaſq. ſpirituales gratias, & indulta huiuſmodi præuia tamen recognitione Ordinarij loci, qui adhibitis duobus

Seſſ. 21. de refor. c. fin.

de eiuſdem Eccleſiæ Capitulo, illa iuxta Sacri Concilij Trid. decretum promulganda decernat debitis temporibus promulgare valeant, quibus etiam Miniſtris Officialibus, & alijs prædictis eleemoſynas, & alia oblata Chriſtianæ charitatis ſubſidia, iuxta modum, & formam, per Ordinarium loci præſcribenda. remotis tamen menſis, peluib. & capſis quæ in Eccleſiis, & Oratorijs dictarum Confraternitatum, & Congregationũ publicè ad hoc exponi conſueuerunt, excipiendi poteſtas detur. Atque hoc ipſum Ordines, Religiones, Inſtituta erigentia, inſtituẽtia, ac communicatio, ſeu Archiconfraternitates, & Congregationes aggregãtes tam Almæ vrbis noſtræ, quã aliarũ Ciuitatũ, & locorum quorumcumque iuxta modũ a Vicario Vrbis, & ab Ordinarijs locorum reſpectiuè præſcribendum, obſeruare teneatur. Eleemoſynas autem ſic collectas in reparationẽ & ornatũ Eccleſiarũ tã Ordinũ, Religionũ Inſtitutorũ erigentiũ inſtituentiũ, & cõicantium ac Archiconfratern. & Congregationum aggregantium quam Confraternitatum, & Congregationum erigendarum, inſtituendarum, & aggregandarum, & quibus communicationes fient, aut in alios earum pios vſus arbitrio eiuſdem Vicarij noſtri in Vrbe, necnon Ordinariorum locorum reſpectiuè fideliter exponere, atque erogare procurent, vt omnes intelligant cæleſtes Eccleſiæ theſauros, non quæſtus, aut alicuius lucri cauſa ſed pietatis, & charitatis excitandæ gratia, ex Apoſtolicæ Sedis benignitate, Chriſti fidelib. aperiri. Præ-

Cõgruit tit. de pœn. & remiſ. & vide ſupra fol. 147.

terea volumus, vt Cõfeſſarij qui vigore priuilegiorũ ipſis Ordinib.; Religionib. Inſtitutis erigẽtib. inſtituentib. & cõmunicantib. ſeu Archicõfraternitatib. & Cõgregationib. aggregantib. cõceſſorũ, ac Cõfraternitatib. & Cõgregationib. aggregãdis cõmunicandorum pro tempore eligi poſſunt, & potuerunt ſæculares in Alma Vrbe a prædicto noſtro Vicario, extra Vrbẽ vero a locorũ Ordinarijs; Regulares autem non ſolum a prædicto Vicario noſtro & a locorum Ordinarijs, reſpectiuè, ſed etiam a ſuis ſuperioribus approbati ſint; vtque Confratres confitentes a criminibus, caſibus, & cenſuris iuxta dictorum priuilegiorum (quatenus tamen ſint in vſu & ſacris Concilij Tridentini decretis, ac Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, & noſtris Conſtitutionibus non aduerſentur, nec reuocata aut ſub aliquibus reuocantibus comprehenſa ſint) formam, & tenorem dumtaxat abſoluere valeant.

Deter-

Decernimus inſuper, vt ijdem Confeſſarij prædictos Confratres cuiuſcumque gradus, ſtatus, conditionis, & præeminentiæ, etiã ſi ſpeciali nota digni fuerint a caſibus contẽtis in literis, quæ in die Cœnæ Domini legi conſueuerunt, necnon violationis immunitatis, & libertatis Eccleſiaſticæ, & clauſuræ Monaſteriorum Monialiũ ſi videlicet ſine neceſſaria & vrgenti cauſa, ac ſine ſuperiorum licentia, vel ẽt ſi cauſa & licentia concessa abutentes, prædicta Monaſteria ingreſſi fuerint; necnon violentæ manus iniectionis in Clericum & ſingularis certaminis, ſeu duelli, ac ab alijs ẽt caſibus tam a Nobis, quam à prædicto noſtro in Vrbe Vicario & locorum Ordinarijs reſpectiuè reſeruatis, & pro tempore reſeruandis, & etiam a quauis excõicatione, ab homine lata abſoluere & ſuper irregularitatibus tam ex aliquo defectu prouenientibus quam occaſione delicti contractis cum aliquo diſpenſare prætextu dictorum priuilegiorũ nullo modo poſſint. Demum ſtatuimus & pariter ordinamus, vt Confraternitates, & Congregationes vbiuis locorum, quauis authoritate, vt præfertur, erectæ, & inſtitutæ, quibus communicationes prædictæ factæ ſunt ac cuicumque, ex dictis Ordinibus, Religionibus, Inſtitutis, Archiconfraternitatibus, & Congregationibus vbilibet exiſtẽtibus hactenus aggregatæ ab eiſdẽ reſpectiuè Ordinibus, Religionibus, Inſtitutis, Archiconfraternitatibus, & Congregationibus nouas erectionum, inſtitutionum, cõmunicationum, & aggregationum literas, iuxta formam à Nobis nouiſſime approbatam, infra annum ſi in Europa ſint, & extrà Europam fuerint infrà biennium à die publicationis præſentium in Romana Curia facienda computandos impetrare teneantur: alioquin dicto tempore elapſo erectiones, inſtitutiones, & quaſcumque communicationes priuilegiorum, facultatum, indulgentiarum, aliorumq. ſpiritualium gratiarum, & indultorum, & aggregationes illarum vigore ipſi conceſſa, nullius ſint roboris & momenti, ac reuocata, & abolita cenſeantur, eo ipſo. Erectionum aũt inſtitutionum, communicationum & aggregationum tam hactenus factarum quam deinceps faciendarum literæ, ab ipſis Ordinibus Religionibus inſtitutis, ſeu Archiconfraternitatibus & Congregationibus gratis omnino, ac nulla prorſus mercede etiã à ſponte dantibus accepta expediri, & concedi debeant. Quod ſi Min[i]ſtri aliqui ſuperiores, vel officiales quocumque nomine nuncupati, Ordinum, Religionũ, Inſtitutionum, ſeu Archiconfratern. Congregationum, & Confraternitatum huiuſmodi, quauis authoritate, vel priuilegio, & officio fungantur, & præfulgeant, contra præmiſſa in aliquo venire, vel facere præſumpſerit, Erectiones, & inſtitutiones, & communicationes priuilegiorum, indulgentiarum, facultatum, ſpiritualiumq. gratiarum, & indultorum, aliorumq. præmiſſorum conceſſione, necnon aggregationes per ipſos faciendæ, ſeu renouandæ, nullius ſint roboris, & momenti, & quilibet eorundem Miniſtrorum, Superiorum, Officialium & aliorum prædictorum, priuationis officiorum, quæ obtinet, ac inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda pœnam, quæ alio quam à nobis Rom. Pont. pro tempore exiſtente, remitti non poſſit, incurrat eo ipſo. Decernentes præſentes literas perpetuò validas, & efficaces exiſtere, & fore ab omnibus & ſingulis ad quos ſpectat, inuiolabiter obſeruari debere, ſicq. noſtræ mentis, & intentionis exiſtere; & ita & non aliter per quoſcumque Iudices, &c. Non obſtantibus &c. Vt autem præſentes literæ ad omnium, quos concernunt notitiam facilius deueniant, volumus illas ad valuas Baſilicarum S. Io. Lateranen. & Principis Apoſtolorum de Vrbe, & in Acie Campi Floræ, more ſolito publicari, & affigi atque ijs inde amotis, earundem exempla, etiam impreſſa, ibi affixa relinqui, factaq. publicatione huiuſmodi, oẽs Regulares Ordines, Religiones, Inſtituta, & Archconfraternitates, Congregationes, & Confraternitates ſecularium, quæ in Vrbe quidem poſt menſem, quæ verò in Europa, poſt ſex menſes, quæ demum extra Europam, poſt

*decem menſes à die publicationis huiuſmodi computandos perinde afficere, & arcta
re, ac ſi earum cuilibet nominatim inſinuata fuiſſent. Et nihilominus, vt ipſæ præſen-
tes literæ notoriæ fiant, magiſq. omnibus innoteſcant, vniuerſis & ſingulis Venerabi-
libus fratribus Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorũ Or
dinarijs, per eaſdem præſentes committimus, & mandamus, vt per ſe, vel alium, ſeu
alios, haſce noſtras literas poſtquam earum exemplũ receperint, ſeu earum notitiam
habuerint, ſemel, aut pluries, prout eis magis expedire viſum fuerit, in ſuis Cathedra
libus, & maioribus reſpectiuè Eccleſiis Ciuitatum, Opidorum, & locorum quorum-
cũque eorũ Diœceſum, dũ in eis maior populi multitudo ad Diuina conuenerit, ſolem-
niter publicẽt, & publicari authoritate noſtra mãdent, ac faciant. Ceterũ quia & c.*

De confraternitatibus vide etiam in verbo, Præcedentia.

Hodie vero huiuſmodi Aggregationes & Inſtitutiones fiũt cũ inſerto teno-
re Breuis Apoſtolici, & inter alia pono infraſcriptã, videlicet, Nos frater Ludo
uicus Yſtella Valẽtinus, S.T. Profeſſor, & totius Prędicatorũ Ordinis Vicarius
Generalis, vniuerſis pręſentes literas inſpecturis ſalutẽ in Domino ſempiternã.
Religio noſtra cũ inter alia priuilegia quib. a Sancta Sede Apoſt. decorata eſt,
facultatẽ habeat ſecularium confraternitates ſub inuocatione Sãctiſs. Roſarij
erigend, eiſq. ſpirituales gratias, priuilegia, & indulgẽtias cõmunicandi, in hu
iuſmodi confraternitatib. inſtituendis, ſi ad Chriſti fideliũ ſalutẽ promouendã
expedire animaduertit, liberalẽ ſeſe præbere cõſueuit. Nos igitur qui generalẽ
totius Ordinis ipſius curã gerimus, ſperantes fore, vt ex hac ſpiritualiũ gratiarũ
participatione, Chriſti fideles ad deuotionem & pietatem magis excitẽtur, au-
thoritate nobis à Sũmo Pont. conceſſa Confraternitatẽ Sanctiſs. Roſarij in ec
cleſia N loci N. Diœceſis N. de conſenſu loci Ordinarij, qui eiuſdẽ Cõfraterni
tatis inſtitutum, pietatẽ, ac religionem literis patentibus nobis nuper exhibitis
commendauit, dummodo tñ alia ſimilis in ipſo, vel alio ad tria milliaria pro-
pinquo loco hactenus erecta nõ fuerit, per pręſẽtes noſtras literas inſtituimus,
illiq. & pro tempore exiſtentib. vtriuſque ſexus Cõfraternitatib. elargimur, &
cõmunicamus Indulgẽtias, priuilegia, & ſpirituales gratias ſigillatim inferius
deſcriptas, noſtriq. primariæ Cõfraternitati S. Mariæ ſuper Mineruã, nomina-
tim, expreſsè, & præcisè per Breue S.D.N. Pauli Papæ V. tenoris ſequẽtis cõceſ
ſas. Paulus PP. V. ad perpetuam rei memoriã. Cũ certas vnicuique Confrater-
nitati indulgẽtias, & gratias ſpirituales, quib. de cetero fruãtur, duxerimus ad-
ſcribendas. Idcirco Nos Omnes, & ſingulas indulgentias, & peccatorũ remiſ-
ſiones, & pœnitentiariũ relaxationes, Cõfraternitati Sanctiſs. Roſarij in eccle
ſia B. Mariæ ſupra Minoruã de Vrbe, Ordinis Fratrũ Prædicatorũ, aut in qbuſ-
uis alijs Eccleſijs & locis inſtitutæ, & illius confratribus, & ſororib. hactenus p
quoſcũque Rom. Pont. prædeceſſores noſtros cõceſſas reuocãtes, & annullan-
tes, ac nullius roboris, & momenti in poſterum fore declarantes Omnipoten-
tis Dei miſericordia, ac Beatorũ Petri, & Pauli Apoſtolorũ eius, authoritate cõ-
fiſi, omnib. vtriuſque ſexus Chriſti fidelibus, qui dictam Cõfraternitatem de ce
tero ingrediũtur, die primò eorũ ingreſſus, ſi verè penitẽtes, & cõfeſſi Sanctiſs.
Euchariſtiæ Sacramẽtũ ſumpſerint, plenariã, ac tã ipſis ꝓpe deſcribẽdis, ꝗ iã
deſcriptis in dicta Cõfraternitate cõfratrib. & ſororib. et vere pęnitẽtib. & cõ-
feſſis, ac ſacra cõmunione refectis, qui Altare SS. Roſarij in eius feſto principa
li prima Dominica mẽſis Octobris celebrari ſolito, à primis veſperis, vſque ad
occaſũ Solis diei eiuſdẽ feſti ſingulis annis deuotè viſitauerint, & ibi pro Chri
ſtianorũ principũ cõcordia, hæreſum extirpatione, ac Sanctæ Matris Eccleſiæ
exaltatione, pias ad Deum preces effuderint, et plenariã in mortis quoque arti

Digitized by Google

dulo eiuſdē Confratrꝯ ius,& Cōſororibus,qui pęnitentes,& confeſſi,ac Sāctiſ-
ſima Communione refecti, Nomen IESV ore,ſi potuerint,ſin autē corde de-
uotè inuocauerint,& animam ſuam Deo commendauerint,plenariā ſimiliter
omnium peccatorum ſuorum indulgētiam, & remiſſionem miſericorditer in
Domino cōcedimus;qui verò ſimiliter pęnitētes, & confeſſi, ac Sacra Cōmu-
nione refecti prædictorū Altare Santiſs. Roſarij in Natiuitatis, Annunciatio-
nis, Purificationis, & Aſſumptionis B. Mariæ Virg. feſtiuitatibus ſingulis an-
nis viſitauerint,& orauerint, vt præfertur, quo die feſtiuitatum huiuſmodi id
egerint,decem annos & totidē quadragenas. Inſuper præfatis vtriuſque ſexus
Confratrib. qui qualibet hebdomada Roſarium,aut totū inſimul,vel diuiſum
in tribus partibus quindecim myſteria ipſius Roſarij contēplādo, quindecim
annos,qui verò totū Roſarium recitauerint, triginta annos & totidē quadra-
genas,necnō eiſdē Cōfratrib.& Cōſororib. ſimiliter pęnitentib. & confeſſis,
ac ſacra Cōmunione refectis, qui ꝓceſſioni in qualibet prima Dominica mē-
ſis per dictā Confraternitatem fieri ſolitæ interfuerint,& ibi vt præfertur ora-
uerint,triginta annos,& totidē quadragenas;ijs verò,qui cōfeſſi non fuerint,
dummodo contriti animū confitendi debito tēpore habuerint,ducentos dies,
necnon qui Sabbati, aut feſtis diebus Antiphonæ Salue Reginæ tēpore cōple-
torij,aut Litanijs B.Mariæ quolibet ſabbato, & vigilijs, & feſtiuitatib. eiuſdē
B.Mariæ ante prædictū Altare Roſarij recitari ſolitis ēt interfuerint, pro qua-
libet vice ducētos dies,quoties vero Miſſis i eccleſia vel Altare Roſarij,ſeu ora
torio dictæ Cōfraternitatis pro tēpore celebrādis,& recitandis,ſeu Congrega-
tionibus publicis,vel priuatis eiuſdē Cōfraternitatis,vbiuis faciendis interfue-
rint,dictumq. Santiſs.Euchariſtiæ Sacramentū,quādo tam in proceſſionibus,
quā ad infirmos, aut aliàs quōcūque,aut quādocumque pro tēpore deferetur
comitati fuerint,aut ad hoc impediti,cāpanæ ad hoc ſigno dato,ſemel oratio-
nē Dominicā, & toties ſalutationē Angelicā pro infirmo dixerint, aut proceſ-
ſionib.extraordinarijs eiuſdē Confraternitatis,aut aliorū quarūuis de licentia
Vicarij noſtri, & Ordinarij loci, reſpectiuè faciendis, vel defunctorum exe-
quijs interfuerint,aut infirmos viſitauerint,eiſq.in eorū neceſſitatibus auxilia-
ti fuerint, vel pauperes hoſpitio ſuſceperint, aut eleemoſynas illis dederint, &
opē tulerint,vel pacē cū inimicis proprijs vel alienis cōpoſuerint, vel componi
fecerint,vel procurauerint,aut quinquies Orationem Dominicā,& toties Sa-
lutationem Angelicā pro animabus defunctorū Confratrum,& Conſororum
dictæ Cōfraternitatis recitauerint, aut impęnitentes ad viā ſalutis reduxerint,
& ignorantes præcepta Dei,& ea,quę ad ſalutē ſunt docuerint, aut quodcum-
que aliud pietatis, vel caritatis opus exercuerint, toties pro quolibet prędicto-
rū operū piorū,cētum dies de iniunctis eis,ſeu aliàs quōlibet debitis pęnitētijs
in forma eccleſiæ cōſueta relaxamus,& inſuper eiſdē Confratrib. qui legitimè
impediti,infirmi nimirum,nauigantes, & iter facientes, ad Eccleſiā accedere
nequiuerint, concedimus,& indulgemus,vt eo die huiuſmodi cā impediti, ter-
tiā partē Roſarij recitantes, eaſdem indulgentias conſequi poſſint, quas con-
ſequuntur,ſi prędicta omnia in Eccleſia adimplerēt;ac dilecto filio moderno,
& pro tempore exiſtenti Magiſtro Generali dicti Ordinis Prædicatorū, & in
ſua abſentia eius Vicario in Vrbe cōmorāti,vt vbique locorū extra Vrbe Cōfra
ternitates Roſarij erigere,& inſtituere,illiſq. oēs prędictas indulgētias,& grā-
tias ſpirituales(ſeruata tn̄ forma præſcripta in Conſtitutione eiuſdē Clementis
prędeceſſoris ſup dictarū Cōfraternitatū aggregationib.& inſtitutionib.edita)

S 3 commu-

communicare ſimiliter liberè, & licitè poſſit, & valeat, Authoritate Apoſtolica, tenore præſentium facultatem concedimus, & impartimur; Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſq. contrarijs quibuſcumque, præſentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo piſcatoris menſe Nouembris *1606*. Pontificatus noſtri anno ſecundo, qubus omnibus Indulgentijs, & ſpiritualibus gratijs ſigillatim deſcriptis, Contraternitatem ipſam nunc erectam eiuſq. Confratres potiri, & gaudere poſſe decernimus, iuxta felic. record. Clementis Papæ VIII. Conſtitutionem ſequentem.

Clemens Papa VIII. ad perpetuam rei memoriam. Quæcumque à Sede Apoſtolica ad promouendam Chriſti fidelium ſalutem, & reliqua vt ſupra fuerunt relata in principio huius verbi, Confraternitates.

CONTRACTVS AD CAPVT SALVVM.

PRÆTER Summiſtas, in verbo Vſura, ſciendum eſt, Sixtum V. edidiſſe Conſtitutionem ſuper Contractibus ſocietatum ad caput ſaluum, vel alia pacta illicita continentibus, & quomodo in poſterum iniri debeant, vt patet ex eius Conſtitutione publicata Romæ die 25. Octobris, 1586. fol. 154. in Bullar. incip. Deteſtabilis auaritiæ ingluuies, & infra.

Hac noſtra perpetuo valitura Conſtitutione damnamus, & reprobamus omnes, & quoſcumque contractus, conuentiones, & pactiones, poſthac ineundos ſeu ineundas, per quos, ſeu quas, cauebitur perſonis pecunias, animalia, aut quaſlibet alias res ſocietatis nomine tradentibus, vt etiam ſi fortuito caſu quamlibet iacturam, damnum, aut amiſſionem ſequi contingat, ſors ipſa ſeu capitale ſemper ſaluum ſit, & integrum à ſocio recipiente reſtituatur, ſiue vt de certa quantitate, vel ſumma in ſingulos annos, aut menſes durante ſocietate reſpondeatur: Statuimuſq. huiuſmodi contractus, conuentiones, & pactiones, vſurarios, & illicitos poſthac cenſeri debere, atque in poſterum non licere ijs, qui pecunias, vel animalia, aut alias res in ſocietatem tradent, de certo lucro, vt præfertur, percipiendo, inter ſe paciſci, & concordare, neque etiam ſiue ad certum, ſiue ad incertum lucrum conuenerint ſocios, qui ea recipient, ad ſortem ſeu capitale ſaluum, & integrum, vbi illud caſu fortuito perierit, vel amiſſum erit, reddendum quouis pacto, aut promiſſione ſibi obligare; Ac ne de cetero ſocietates ineantur ſub huiuſmodi pactis, & conditionibus, quæ vſurariam prauitatem ſapiunt, diſtrictè interdicimus, & prohibemus. Sed potius cuncti nouerint ſocietates huiuſmodi, cum in poſterum vnus pecuniam, animalia, aut alias res, & bona, alter vero operam, vel induſtriam confert, purè, ſincere & bona fide, ſicut decet, iuſtis, & æquis conditionibus, & pactis, ſecundum iuris diſpoſitionem, ac ſine vlla prorſus fraude, palliatione, aut vſurariæ prauitatis labe, aut ſuſpicione, ineundas, ſeu contrahendas eſſe, ita, vt non ad certam ſummam aut quantitatem, ab omni periculo & damno, vt præfertur, immunem, lucri nomine perſoluendam, neque ad capitale, ſi caſu fortuito perit, reſtituendum, ſocius accipiens teneatur. Si verò finita ſocietate ipſum capitale exſtat, ei qui illud in ſocietatem contulerit, reſtituatur, niſi ſocio recipienti fuerit communicatum, aut aliter inter ipſos contrahentes ſuper eo legitimè conuentum ſit. Ac præterea ijdem contrahentes fructus, expenſas, & damna in commune conferant, & prout æquum & iuſtum fuerit, ſibi communicent, atque diuidant. Decernentes, ſi qui contractus, conuentiones, & pactiones in futurum contra noſtram huiuſmodi pro-

prohibitionem de facto initi fuerint, nullam ex eis, tamquam per hanc eandem Conſtitutionem noſtram damnatis, & reprobatis, etiam ſi iuramento, aut in forma Cameræ Apoſtolicæ, vel aliàs quomodolibet roboratiſ fuerint, obligationem ciuilem aut naturalem oriri, nullamq. actionem realem, aut perſonalem, nec iudicis officium, neque aliud quodcumque ius cuiquam competere, neque quo ad ſortem ſeu capitale integrum recuperandum, quod caſu fortuito perierit, aut amiſſum erit, neque quo ad certas ſummas, & quantitates in ſingulos annos, aut menſes, lucri ſocialis nomine promiſſas. Si quis verò in poſterum ſub prædictis conditionibus & pactis contrahere temerè præſumpſerit, aut prætextu ſimilium contractuum, conuentionum, & pactionum ſocietatis nomine initorum, qui hucuſque durant, ad exactionem dictæ ſortis, ſeu capitalis, ſiue illius pretij, & valoris, poſtquam illud in toto, vel in parte caſu fortuito perierit, aut amiſſum ſit, aut certa ſumma, vel quantitatis annua, qui menſtrua ſibi promiſſa in futurum procedere auſi fuerint, eos vniuerſos, & ſingulos in pœnas contra manifeſtos vſurarios, & fæneratores à ſacris Canonibus, & Concilijs generalibus latas, & promulgatas, eo ipſo incurrere, & contra illos vti manifeſtos vſurarios, & fæneratores, via iuris, aliiſq. opportunis remedijs procedi poſſe, & debere; ſicq. omnibus, &c.

CONTRACTVS CENSVALIS.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, quod vltrà Extrauag. Communes Martini V. & Caliſti III. in tit. de empt. & vendit. ſuper annuorum cenſuum emptione, & venditione, confirmatas per Paul. V. fol. 411. in Bullario, habemus Conſtitutiones Nicolai V. Pij V. & Gregor. XIII. Nicolai V. eſt tenoris ſequentis in Bullario, fol. 71.

Nicolaus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

SOlicitudo Paſtoralis officij fores noſtræ prouidentiæ pulſare non deſinit, vt indemnitati, ac ſtatui proſpero fidelis populi curæ noſtræ cælitus commiſſi, iuris moderando rigorem per optima prouiſionis remedia, quantum ex alto nobis permittitur, ſalubriter conſulamus. Sanè (ſicut fide dignorum relatione audiuimus) in regno Siciliæ, ac certis alijs Dominijs, & terris chariſſimi filij noſtri Alphonſi Aragoniæ, & vtriuſque Siciliæ Regis Illuſtris, auaritiæ cæcitas, & damnandæ ambitionis improbitas, quorumdam oculos adeo excæcauit, vſurariaq. prauitas illis in partibus tantum excreuit, quod incolæ & habitantes partium illarum, pecunijs indigentes eas vix, aliter quam fæneratorum opera (quaſi mandatum fænus exercentium) conſequi poſſunt, & cum eas acceperint ſi in tempore percepta non reſtituant breui eorum bona inſatiabili vſurarum voragine miſerabiliter conſumuntur, & quod in dominijs, & terris ipſius Regis vltra montes conſtitutis, videlicet in Regnis Aragoniæ, Valentiæ, & Maioricarum, ac principatu Cathaloniæ, & Comitatibus Roſſilionis & Ceritaniæ, Vniuerſitates, & ſingulares perſonæ tam Eccleſiaſticæ, quam ſeculares huiuſmodi pecunijs indigentes, vt cum minori incommodo etiam habere poſſint per venditiones annualium cenſualium, (quæ mortua nuncupantur) ſuper domibus poſſeſſionibus, & proprietatibus ſpecialiter, vel etiã generaliter, ſuper omnibus bonis, redditibus, emolumentis, iuribus & rebus eorum (mediante tamen inſtrumento, gratia redimendi onera eorum) ſibi vt plurimum proſpicere, & conſulere conſueuerunt. Quod Cõgruit tit. de empt. & vẽditi-ne.

S 4 iu præ-

in prædictis eiuſdem regni partibus, & Regnis vltra montes conſtitutis, non ſolum in longam conſuetudinem (de cuius contrario memoria hominum non exiſtit,) more viuentium deductum eſt, ſed etiam per municipalia huiuſmodi Regnorum, & partium iura, per Regem ipſum ſeu eius prædeceſſorem, cum conſenſu trium brachiorum (videlicet eccleſiaſtici, militaris, & Regalis) promulgata ſpecialiter confirmatur. Cum itaque multis incolis & habitatoribus partium & dominiorum eiuſdem Regis vltra montes conſtitutorum, indigentibus per huiuſmodi cenſualium venditiones ſubueniri, ipſiq. fœneratorum vſuris eximi poſſint; ſed quia in hoc pecunijs abundantes dubitant vſurariam prauitatem committere, & ſic eiſdem indigentibus, more præmiſſo ſuccurrere formidant, in indigentium detrimentum, & fœneratorũ quorundam euidens incrementũ, pro parte eiuſdẽ Regis aſſerentis ſe, & ſubditos, ſerenitatis ſuæ, quamplures grauium vſurarũ voraginibus magnis hactenus pecunijs exhauſtos exiſtere, alios quoque indies pecunijs egentes fœnore magis, atque magis opprimi, & vexari, Nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt eis paterno compatientes affectu, inprimis de opportune prouiſionis ope ſuccurrere, præfataſq. cenſualium venditiones cum Clauſulis, & cautionibus ad earum valetudinem inter venditores, & emptores, mutuo conſenſu ineundis, abſque læſione conſcientiæ in Regnis Siciliæ citrà, & vltrà Pharum, fieri poſſe decernere, & declarare, de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur pro debito Paſtoralis miniſterij nobis Diuinitus iniuncti, ſuper his ſalubriter prouidere, ac ſtatui, & indemnitatibus incolarum, & habitatorum Regnorũ & terrarum dicti Regis citrà Montes conſtitutorum, præſentium, & futurorum, quantum cum Deo poſſumus ſubuenire cupientes, & attendentes, quod clero terrarum, & dominiorum ipſius Regis citrà montes conſtitutorum, in ſuis olim indigentijs, per venditiones prædictorum cenſualium, authoritate Apoſtolica pluries conſultum & prouiſum fuit; præfati Regis in hac parte ſupplicationibus inclinati, tam eidem Regi, quam huiuſmodi Regnorum Siciliæ, citrà, & vltrà Pharum omnibus, & ſingulis incolis, habitatoribus, ac locorum, Ciuitatum, & terrarum Vniuerſitatibus præſentibus & futuris, huiuſmodi cenſualia ſuper rebus, & proprietatibus ſuis, ac facultatibus, & emolumentis eorundem, inſtrumento gratiæ pro conſimili pretio illa redimendi mediante (dummodo annualis cenſus huiuſmodi cenſualium decimam partem principalis recepti ſeu pretij eorundem, non excedat) inter ſe contrahendi, vendendi, & emendi cum opportuna contrahentium ſecuritate, tuitione, & indemnitate, ac cum poteſtate vendentes perſonas, eorumq. proprietates, redditus, iura, iuriſdictiones, cenſus, ac omnia, & ſingula mobilia, & immobilia bona obligandi, & obligari faciendi, ac etiam quaſcumque alias obligationes, & ſubmiſſiones cuicumque foro, necnon renunciationes, promiſſiones, ſtipulationes, pœnis, iuramentis, & alijs cautionibus vallatas, & alia quæcumque de quibus inter ementes & vendentes huiuſmodi cenſualia conuentum, & in pactum deductum fuerit, plenam licentiam, & liberã authoritate Apoſtolica tenore præſentium concedimus facultatẽ, decernentes, & declarantes, eoſdem incolas, & habitatores, ac Ciuitatum, & Terrarum Vniuerſitates, cenſualia prædicta, modo præmiſſo in Regnis ipſis Siciliæ, citrà, & vltrà Pharum, liberè & licitè contrahere, ac emere. & vendere poſſe, neque propterea vſurariam prauitatem committere (dummodo aliàs quam vt præmittitur, quodlibet annuum cenſuale decimam partem recepti, ſeu pretij venditionis ipſius non excedat, & penſionibus, ſeu annualitatibus illorum in ſortem non computatis, pro tota redemptione, præter principalem ſummam, nihil vltrà percipiat ab emptore, vel exhibeatur à venditore, non obſtantibus, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, &c. Anno incarnationis Dominicæ Milleſimo, Quadringẽteſimo ſcdo, pridie Kal. Oct.

Quæ-

Digitized by Google

Quæ etiam eſt impreſſa inter Pragmat. Regni Neap. ac eam commentauit Pet. Foller. in Praxi Cenſuali, & vide Io. Bapt. Lup. in l. 1. C. de pact. inter empt. & vend. §. 2.

Conſtitutio Pij V. ſuper forma creandi cenſus fuit Romæ publicata die 29. Iannar. 1569. fol. 1042. in Bullario, incip. Cum onus, & infrà.

Hac igitur noſtra Conſtitutione ſtatuimus, cenſum, ſeu annuum redditum creari, conſtituiue nullo modo poſſe, niſi in re immobili, aut quæ pro immobili habeatur, de ſui natura fructifera, & quæ nominatim certis finibus deſignata ſit. Rurſum, niſi verè in pecunia numerata, præſentibus teſtibus ac Notario, & in actu celebrationis Inſtrumenti, non autem prius recepto integro, iuſtoq. pretio. Solutiones, quas vulgò anticipatas appellant, fieri, aut in pactum deduci prohibemus. Conuentiones directè aut indirectè obligantes ad caſus fortuitos eum, qui aliàs ex natura contractus non teneatur, nullo modo valere volumus: quemadmodum nec pactum auferens, aut reſtringens facultatem alienandi rem cenſui ſuppoſitam: quia volumus rem ipſam ſemper, & liberè, ac ſine ſolutione laudemij, ſeu quinquageſimæ, aut alterius quantitatis, vel rei, tam inter viuos, quam in vltima voluntate alienari. Vbi autem vendenda ſit, volumus dominum cenſus, alijs omnibus præferri, eiq. denunciari conditiones, quibus vendenda ſit, & per menſem expectari. Pacta continentia moroſum cenſus debitorem teneri ad intereſſe lucri ceſſantis, vel ad cambium, ſeu certas expenſas, aut certa ſalaria ſeu expenſas medio iuramento creditoris liquidandas, aut rem cenſui ſubiectam, ſiue aliquam eius partem amittere, aut aliud ius ex eodem contractu, ſiue aliunde acquiſitum perdere, aut in aliquam pœnam cadere, ex toto irrita ſint, & nulla. Immò, & cenſum augeri, & nouum creari ſuper eadem, vel alia re, in fauorem eiuſdem, aut perſonæ per eum ſuppoſitæ pro cenſibus temporis vel præteriti, vel futuri, omninò prohibemus. Sicuti etiam annullamus pacta continentia ſolutiones onerum ad eum ſpectare, ad quem aliàs de iure, & ex natura contractus non ſpectaret. Poſtremo cenſus omnes in futurum creandos, non ſolum re in totum, vel pro parte perempta, aut infructuoſa, in totum, vel pro parte effecta, volumus ad ratam perire, ſed etiam poſſe pro eodem pretio exſtingui, non obſtante longiſſimi etiam temporis, ac immemorabili, immò centum, & plurium annorum præſcriptione, non obſtantibus aliquibus pactis, directè, aut indirectè talem facultatem auferentibus, quibuſcumque verbis, aut Clauſulis concepta ſint. Cum verò traditione pretij redditus exſtinguendus erit, volumus per bimeſtre ante id denunciari ei, cui pretium dandum erit, & poſt denunciam, intra annum tamen, etiam ab inuito pretium repeti poſſe, & vbi pretium, nec volens, intra bimeſtre ſoluat, nec ab inuito intra annum exigatur, volumus nihilominus quandocumque redditum exſtingui poſſe, præuia tamen ſemper denuncia, de qua ſuprà, & non obſtantibus his de quibus ſuprà, idq. obſeruari mandamus, etiam quod pluries, ac pluries denunciatum fuiſſet, nec vnquam effectus ſecutus fuiſſet. Pacta etiam continentia pretium cenſus extra caſum prædictum, ab inuito, aut ob pœnam, aut ob aliam cauſam repeti poſſe, omninò prohibemus: Contractuſq. ſub alia forma poſthac celebrandos fœneratitios iudicamus. Et ita illis propterea non obſtantibus, quidquid vel expreſsè, vel tacitè contra hæc noſtra mandata dari, remitti, aut dimitti contingat, à Fiſco volumus poſſe vendicari. Hanc autem ſalutiferam Sanctionem nedum in cenſu nouiter creando, verum etiam in creato quocumque tempore, alienando, modo poſt publicationem Conſtitutionis creatus ſit, perpetuò, & in omnibus ſeruari volumus, Declarantes pretium ſemel cenſui conſtitutum, nunquam poſſe ob temporum aut contrahentium qualitatem, ſeu aliud accidens, nec quo ad vltimo contrahentes minui, vel augeri. Et licet legem ip-

ſam

Digitized by Google

ſam ad contractus iam celebrantes non extendamus, illos tamen omnes in quos ſub alia forma peruenerunt cenſus, hortamur in Domino, vt ſingulos contractus cenſuræ bonorum religioſorum ſubijciant, & animarum ſaluti conſulant. Non obſtantibus, &c.

Hanc Conſtitutionem declarat Nauar.in Man.Confeſſ.cap.17.ſub nu.254. & Io.Lup.in d.l.2.§.2.num.84.C.de pact.inter empt.& vend. Redoan.de rebus eccleſ.non alien.a fol.101. vſque ad 109.& fol.11.n.15.eamq. exponit etiã per ſingulas Clauſulas Ludou.Molina,de Cõtract.Diſput.380. cũ plurib.ſeqq.

GREGOR. XIII. *Ad perpetuam rei memoriam. Quæ à Romanis Pontificibus ad Regum ſupplicationem pro ſuorum vtilitate Regnorum maximè ad tollendam peccati occaſionẽ matura deliberatione ſpecialiter conceduntur & longo vſu recepta ſunt, vt ea contrarijs generalibus Conſtitutionibus poſtea editis minimè obſtantibus, illibata ſeruentur, rationi valde conuenire videtur; Cum alias itaque, Nicolaus V. felicis recordationis Prædeceſſor noſter ſupplicationibus Alphonſi Glorioſæ memoriæ tunc Aragoniæ, & Siciliæ Regis inclinatus, per ſuas literas, tam ipſis Regi, quam Regnorum Siciliæ citrà, & vltrà Pharum omnibus, & ſingulis incolis & habitatoribus, ac locorum Ciuitatum, & Terrarum Vniuerſitatibus præſentibus & futuris, Cenſus ſuper rebus & proprietatibus ſuis, & facultatibus. & emolumentis eorundem. Inſtrumento gratis pro conſimili pretio illa redimendi, mediante, conſtituere abſque vſurariæ prauitatis incurſu concesſerit, dummodo annualis cenſus, decimam partem pretij non excedat, & alia decreuerit, vt latius in his literis continetur, quæ recepta & per centum, & vltra annos obſeruata fuerunt, deinde vero recolendæ memoriæ Pius V. etiam Prædeceſſor noſter, cui ſuggeſtum fuit, multas in venditione, & emptione cenſuum, fraudes committi, multaq. pacta illicita apponi, literas ediderit, quibus illud in primis cauetur, vt cenſus, non generaliter ſuper omnibus bonis, ſed ſpecialiter ſuper re certa imponatur, aliaq. in eiſdem ad iuſtitiam contractus minimè neceſſaria conſtituerit, contractuſq. ipſos emptionis, & venditionis cenſuum, ſuarum literarum forma non ſeruata factos, fœneratitios eſſe iudicauit, vt in ipſis plenius explicatur; Quas cum dilecti filij Regis Siciliæ vltra Pharum Miniſtri debita cum reuerentia ſuſcepiſſent, eaſq. exequutioni demandare, tamquam obedientiæ filij decreuiſſent experientia compertum eſt, eas literas, non ſine maxima Regni illius perturbatione, & damno obſeruari poſſe; Quare totius Regni prædicti nomine, ad eundem Pium V. Prædeceſſorem noſtrum acceſſit dilectus filius Octauius Spinula Regni ipſius Magiſter Portulanus, qui multis difficultatibus, & incommodis eidem Prædeceſſori propoſitis, nonnullas ab eo ſuarum literarũ, declarationes, & moderationes reportauit: quas, vt Regni neceſſitatibus, minimè ſatisfacere compertum eſt; Rurſus Chariſſimus in Chriſto filius noſter, Philippus Rex Catholicus, Regni ſui indemnitati proſpicere volens, tam ſuo, quam ipſius Regni nomine venerabilem fratrem Iacobum Archiepiſcopum Panormitanum de eo negotio optimè inſtructo, ad noſtram præſentiam mittere curauit, qui multis nobis repræſentatis difficultatibus, quæ in exequutione literarum Pij V. ſuboriuntur, & grauiſſimis totius Regni damnis, ex illarum obſeruatione prouenientibus, diſertè expoſitis, & diligenter enarratis; Humiliter tam Regis quam ipſius Regni nomine, nobis ſupplicauit, vt illorum indemnitati de benignitate Apoſtolica proſpicere dignaremur, quod nulla commodiori ratione fieri poſſe videatur, quam ſi literæ Nicolai V. illæſæ in Regno illo conſeruarentur; Nos ipſarum literarum tenoribus diligenter conſideratis,*

ratis & re maturè diſcuſſa, cum literæ Nicolai, nihil in ſe contineant quod à ratione ſit alienum, diuq. in Regno Siciliæ prædicto magna cum incolarum tranquillitate obſeruatæ fuerunt, literas verò Pij V. tam primo, quam ſecundo loco emanatas, eidem Regno minimè expedire atteſtetur prædictus Rex Catholicus, cui tanquam optimo Regi & diligenti Patriſfamilias, in his, præſertim quæ ſuorum ſubditorum vtilitatem concernunt, omninò credendum eſſe duximus, ſupplicationibus prædictis inclinati, vt tam Regi ipſi, quam omnibus, & ſingulis Regni Siciliæ vltra Pharum incolis, & habitatoribus, & Locorum, Ciuitatum, & Terrarum Vniuerſitatibus præſentibus & futuris cenſus iuxta Nicolai V. Conſtitutionem facere, emere, & vendere liceat, eoſq. ſic conſtitutos cenſus, validos, & licitos, non autem fœneratitios eſſe perinde, ac ſi literæ Pij V. prædicti non emanaſſent, tenore præſentium Apoſtolica Authoritate concedimus, declaramus & ſtatuimus: illud addentes, vt in cenſuum optione, & venditione, prius vnius, vel plurium rerum certarum ſuper qua, vel quibus, cenſus ipſe conſtituatur expreſſè, & deinde ſi voluerint omnium bonorum in genere mentio fiat, quemadmodum in cenſualibus contractibus huiuſmodi in futurum in eo Regno celebrandis, & præteritis in quibus fortè prius generalis, deinde ſpecialis bonorum mentio facta eſt; quo ad hoc in ſuo robore permanentibus, retineri, & quatenus opus ſit, de nouo introduci, & obſeruari præcipimus. Præterea, ſi qui abuſus in contractibus prædictis faciendis irrepſerint, qui Conſtitutioni Nicolai prædicti aliqua ex parte aduerſantur, vel facultatem redimendi cenſum, tam annualem, quam perpetuum, iuxta dicti Nicolai, & Pij V. literas eſſe decernimus, aliquo modo reſtringant, eas omnes harum authoritate literarum quas perpetuò valere volumus, abolemus, literis Pij V. & quatenus literis Nicolai V. aduerſantur, vel aliud præterea decernunt, & alijs contrarijs, quibuſcumque non obſtantibus. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub Annulo Piſcatoris, die 6. Ianuarij 1574. Anno ſecundo.

DATA ET PROMISSA PRO IVSTITIA, VEL GRATIA obtinenda à Sede Apoſtolica.

PRÆTER Summiſtas, in verbo, Excommunicatio, ſciendum eſt, qualiter per Gregorium XIII. fuit facta innouatio cenſurarum, & pœnarum quas fel. record. Bonifacius Papa VIII. edidit contra paciſcentes, ſeu dantes, & accipientes, aut promittentes, & acceptantes pro expeditionibus gratiæ, iuſtitiæ, & ipſarum extenſio, vt patet ex eius Conſtitutione, publicata Romæ die 3. Nouembris 1574. incip. *Cōgruit tit. de ſent. excom.*

Ab ipſo Pontificatus noſtri principio, quā maximè poſſumus enitimur, atque contendimus, vt domus & Curia noſtra à ſordibus expurgetur. Cui ſalubri conſilio incumbens fel. record. Bonifacius Papa VIII. excommunicauit, & anathematizauit omnes Clericos Religioſos, & Laicos vtriuſque ſexus, ſiue familiares Curiæ, ſiue vndecumque alios qui aliquod pactum facerent ſeu quid paruū, vel magnum promitterent, vel promiſſionem reciperent, aut ex pacto vel promiſſione occulta, vel manifeſta ſiue ſub verbis generalibus, & plenè non expreſſis, ſiue ſpecialibus, & apertè expreſſis facta, quidquam darent, aut reciperent pro iuſtitia, ſiue gratia, ſiue pro ſe, ſiue pro alio in cauſis, vel iudicijs, ſeu aliàs per literas Apoſtolicas, & quibuſcumque alijs *Extrauag. 1. de ſent. excom.*

modis

modis apud ſedem Apoſtolicam obtinenda, & eam ſententiam ad promittentes, & acceptantes, danteſq. & recipientes duxit extendendam; illos etiam qui ſibi intra triduum non renunciarent eum, quem in culpa eſſe ſcirent, vel alicui per quem ad ſe fideliter referretur, ſimili voluit ſententiæ ſubiacere. Ac decreuit, vt nullus hanc incurrens excommunicationis ſententiam, abſque ſpeciali mandato ſuo abſolutionis beneficium valeret obtinere, niſi in mortis articulo conſtitutus: ſed nec quiſquam admitteretur, ad abſolutionis gratiam niſi prius erogatum eſſet pauperibus, quantum ille dediſſet, vel etiam recepiſſet. Iuſtitiæ verò ſiue gratiæ expeditiones ſic obtentæ, nullius prorſus eſſent roboris, vel momenti; & ſcienter illis vtentes, ſimili ſententia innodauit: ac reſeruauit ſibi abſolutionem eorum, cum prædictos ad pęnas ſimiles in omnibus obligauit. Sed hoc ſcelus ita hodie in mores inductum eſt, vt plerique cupiditate improbi quæſtus potentiorum ſuffragationibus adnixi, huiuſmodi negotiorum expeditiones hac illac conquirentes, turpiſſimè nundinentur. Alij alios, quos gratia præſtare arbitrantur, donis pollicitationibuſq. ambiant. Quidam etiam ſe talium operam atque induſtriam pretio & muneribus quæſiſſe effingant. Quæ cum peſſima ſint, & Curiæ prædictæ exiſtimationem grauiſſimè offendant; in eos qui talia agunt, animaduertendum fore arbitrati, Conſtitutionem prædictam cum ſuis cenſuris & pęnis omnibus innouamus: eaſdemq. omnes extendimus ad audentes qualecumque horum facinorum quæ adſcripſimus, danteſq. illis & ſupradictis auxilium, conſilium, vel fauorem. Quin etiam eos omnes, omni beneficio & officio eccleſiaſtico, & ſeculari, ſiue temporali, ſiue perpetuo, ipſo iure priuamus, ac priuatos eſſe declaramus, & præterea infamia ſubiectos perpetuò ac inhabiles ad illa, & alia eſſe volumus; A quibus etiam, prout quæque res erit, tales pœnæ exigantur, quæ ceteris ſint exemplo; illis tamen, qui rem adhuc incognitam, compliceſq. ac fautores, & ſocios retexerint, impunitas concedatur. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1574. nonis Nouembris, Pontificatus noſtri Anno tertio.

Cæſar Glorierius.

M. Datarius.

Hanc Extrauag. declarauit Nauar. in Commentario, de datis, & promiſſis pro iuſtitia, vel gratia obtinenda.

DIES FESTVS.

Cōgruit titul. de fer.

PRÆTER Summiſtas, in hoc verbo, & in verbo, Dominica, ſciendum eſt Decreto Conc. Trid. ſeſſ. 25. de Regular. capite 12 caueri, quod dies feſti, quos in Diœceſi ſua ſeruandos Epiſcopus præceperit ab exemptis omnibus etiam Regularibus, ſeruentur. Exſtat etiam Conſtitutio Pij V. in Bullario, fol. 925. incip. Cum primum, & infrà.

c. 1 & ſi. de ferijs

Cum verò dierum feſtorum obſeruatio ad Dei cultum maximè pertineat, & in lege diuina præcipiatur, cupientes abuſus prauos, qui ex eorum inobſeruantia inualuerunt, oīnò corrigere, & antiquorum Canonum Statuta renouātes, mandamus, vt oēs dies Dominici, & præcipuè in honorem Dei, Beatæ Mariæ Virginis, Sanctorum Apoſtolorum feriati, cum omni veneratione obſeruētur, & oēs in diebus pręfatis Eccleſias frequētent, Diuinis Officijs deuotè intendāt, ab omni illicito, & ſeruili opere abſtineāt, mercatus nō fiant, profanę negotiationes, & iudiciorum ſtrepitus cōquieſcāt. Qui vero in diebus pręfatis opus aliquod illicitum feciſſe deprehenſus fuerit, pręter diuinā vltionē, & amiſſionem anima-

animalium, quibus ad vecturam vtetur, etiam graues pœnas incurret arbitrio noſtro, ſeu Vicarij noſtri in Vrbe. In alijs autem locis arbitrio Ordinariorum vel aliorum Magiſtratuum, ita vt preuentioni locus ſit. Quibus omnibus diſtricté præcipimus, vt hæc diligenter obſeruari procurent; illas etiam feſtiuitates, quæ iuxta conſuetudinem locorum ſolemniter celebrari conſueuerunt, iuxta laudabilem conſuetudinem debita cum reuerentia obſeruari faciant, ſub pœnis arbitrio ipſorum imponendis, & moderandis.

Congregatio Concilij cenſuit, licere diebus feſtis dare operam rebus ad victum neceſſarijs, ac tempore perituris, præſertim tempore vindemiarum, & meſſium, ac recollectionis fructuum, vel vbi neceſſitas vrgeat, aut ſuadeat pietas. Hier. Card. Matthæius. Loc. Sigilli.

Et huic declarationi conformari videntur c. licet, & c. fin. de ferijs, & dicta per Silueſt. in verbo, Dominica, quæſt. 7. Neapoli verò contra inobedientes, & nõ obſeruantes diem feſtum, exigũtur tantum tres Caroleni pro pœna, cum reſtitutione animalium, & bonorum interceptorum, quæ pœna applicatur pijs vſibus, & ſi fuerint pauperes, relaxatur vti pauperibus.

An, & quando non obſtante conſuetudine Nundinæ ſolemnes, & priuatæ poſſint prohiberi per Epiſcopos diebus feſtiuis, tam de Iure Communi, quam ex decreto Sacræ Congregationis Concilij. Adde D. Stephanum Gratianum, in deciſ. 11. Rotæ Marchiæ, Romæ impreſ. vbi nu. 17. refert, quod quo ad nundinas priuatas, Sacra Congregatio reſoluit declarando, licuiſſe Archiepiſcopo Neap. prohibere nundinas, ſiuo mercatus, quæ de conſuetudine antiqua celebrabantur in ciuitate Neap. in feſtiuitatibus S. Mariæ Annunciatæ, & Spiritus Sancti, cum a præfato decreto facto per Archiepiſcopum fuiſſet habitus recurſus ad d. Sacram Congregationem per Prepoſitos, ſeu Magiſtros dictarum Eccleſiarum. *Dies feſtus.*

Quo verò ad nundinas publicas, adeſt infraſcriptum eiuſdem Sacræ Congregationis particulare decretum, editum occaſione nundinarum, quæ in ciuitate Racanatenſi conſueuerunt fieri ex indultis, & authoritate SS. Pontificum, ab eodem Gratiano, ibid. nu. 20. relatum, cuius tenor talis eſt. *Præceptum de Dominicis, & feſtiuis diebus ſanctificandis, & obſeruandis, ſub prætextu mercatuum, nundinarum, & feriarum, nullatenus eſſe violandum. Ceterum, his diebus licere agaſonibus, ac alijs iumentorum directoribus, ſeu mercium conductoribus, baiulis, & alijs huiuſmodi ſeruientibus, ac miniſtris, ſarcinas, & onera nundinarum cauſa exonerare, & deponere, inceptumq. iter Miſſa tamen prius audita, tranſeundo proſequi, & continuare: Non autem debere ſarcinas componere & iumenta onerare ad iter de nouo incipiendum; Neque mercatoribus, aut alijs ciuibus, & viatoribus ijs diebus, etiam clauſis apothecis merces vendere, emere, aut aſportare licere, niſi tantum ad victum neceſſaria, aut alia minuſcula, & modici momenti opera iam conflata, & elaborata, pro tranſeuntium hoſpitum, aduenarum, & exterorum vrgenti & præſentanea neceſſitate, & opportunitate. In quo partes erunt Epiſcopi, propoſitis edictis prouidere, vt in primis hi feſti dies debita obſeruatione colantur, ſimulq. populorum, eo confluentium neceſſitatibus, quantum ſine diuina offenſione fieri poteſt, conſulatur. Quo ad Iudicia autem, quæ Dominicis, & feſtis diebus ſilere debent, id obſeruari poterit, quod iure communi permittitur in quibuſdam vrgentibus caſibus, qui moram, & dilationem non patiuntur; In quibus, & alijs iuriſdictionem Conſulum nundinis præpoſitorum concernentibus conſtitutiones,* *Decretũ Sacræ Congregationis*

& Summorum Pontificum, ſi qua habent Priuilegia, & allegatum Breue ſel. rec. Pij V. ſeruanda eſſe ſtatuit.

DISTRIBVTIONES QVOTIDIANAE.

POST diſpoſitionem Bonifacij Papæ VIII. de qua in c. vnico, de cleric. non reſid. lib. 6. vbi quotidianarum diſtributionum materiæ ſedes reſidet, fuerunt aliqua per ſacroſan. Conc. Trid. circa illas ordinandas, augendas, diuidendas, & à quib. recipiendas, ſancita, ſeſſ. 21. & ſeſſ. . . . de refor. c. 3. ac ſeſſ. 24. de ref. c. 12. §. Diſtributiones vero, & c. 15. De Canonicis celebrantibus Miſſam priuatim tempore horarum, item & de aſſociantibus ſuum Epiſcopum extra Eccleſiam, an debeant diſtributiones habere, quid Sacra declarauerit Congregatio memorat D. Hieron. Gonzalez in comm. ad 8. reg. Cancel. n. 181. & 183. vt ſequitur. Qui tempore, quo cantatur vna Hora in Choro, Miſſam celebrat in eadem Eccleſia ex deuotione, vel obligatione, non dicitur interfuiſſe illi Horæ, nec illius diſtributiones accipere poteſt; Si vero iuſſus fuerit a Superiore, vt celebraret, tunc reciperet, Superior tamen debet cauere a tali iuſſione. Quod ſecundum declarauit ſic; Non poſſunt Canonici, videlicet duo, aut plures aſſociantes eorum Prelatum, quandoque volentem audire Miſſam non in Cathedrali, ſed in alia Eccleſia ciuitatis participes fieri diſtributionum quotidianarum, quæ non niſi præſentibus, & inſeruientibus dantur.

Carcerato, & abſoluto a debeantur diſtributiones.

De Canico iniuſtè ob alicuius criminis ſuſpicionem in carcerem coniecto, veram, iuriq. conſonam, & ab omni quæſtione liberã ponimus concluſionem, quod ei denegari non debeant quotidianæ diſtributiones, quas lucratus fuiſſet, ſi captus non fuiſſet, & vna cum aliis Canonicis diuinis Officiis interfuiſſet. Cui concluſioni in ſpecie ſe ſubſcripſerunt Philip. Prob. in addit. ad Ioan. Monach. in præd. cap. vnico, n. 22. vbi etiam Gemin. ſub nu. 5. Didac. Couar. lib. 3. var. reſol. cap. 13. ſub nu. 8. verſ. Vndecimo ex his colligitur, & c. Franc. Monal. conſ. 27. nu. 6. & nouiſſimè Alex. Mon. in tract. de diſtrib. quotid. par. 2. quæſt. 5. nu. 80. Quam Concluſionem ampliamus, & primo, vt ſi fuerit abſolutus, & innocens declaratus, nedum ei debeãtur veræ diſtributiones quotidianæ, verum etiam, & fructus certo modo certis temporibus diuidendi, qui tantum intereſſentibus diuinis aſſignantur. Nauar. in conſ. 10. de cler. non reſid. in nou. Ampliamus ſecundò, vt etiam illi reddi debeant ea, quæ pro anniuerſarijs defunctorum largiuntur, & mortuaria, ſeu funerale portiones, quæ manualiter diuiduntur inter intereſſentes officio funeris, iſta enim comprehendi appellatione quotidianarum diſtributionum docet Lap. & ad eum Mandoſ. in addit. lit. B. Allegat. 42. & inter ſe æquiparari Communiter adnotant Scribentes, in d. cap. vnico, in fine. Hinc ſi Capitulum inuitaretur ad funus Canonici, qui perſonaliter ad illud non vadunt, cereos non habebunt, quamuis conſuetudo contrarium diſponeret, exciperetur verò caſus iſte, de quo agimus, ſicut & alii excepti, in d. cap. vnico, vbi Gemin. in fine. Tertio loco ampliamus procedere, etiam ſi tam grandia criminis indicia præceſſiſſent, vt ſufficientia Iudici viſa ſint, nedum ad capiendum, ſed etiam ad illum torquendum, & deinde fuerit per ſententiã a crimine ei obiecto abſolutus, & innocens iudicatus, ita in terminis noſtris pro Præpoſito cuiuſdam Eccleſię Cathedralis, contraria diluendo, reſpondit Nauar. conſil. 9. de cler. non reſid. in antiq. & conſil. 11. in nou. Denique & quarto eandem Concluſionem ampliari poſſe arbitramur, etiã ſi in primo iudicio

ció prolata fuerit cōdemnatoria ſententia, quæ per legitimam appellationem interpoſitam, per iudicem appellationis reuocata fuerit, & per eius ſentētiam ſubſecutam Canonicus inquiſitus, ſeu accuſatus, fuerit abſolutus, & ad priſtinum ſtatum, & famam reſtitutus; quia appellatio ſuſpendit pronunciatum, quatenus reſpicit futurum,& quatenus reſpicit præſens extinguit,l.1.cum ſibi concord. ff.ad Turpil. Bald. in l.tale pactum, §.qui prouocauit, ff.de pact. & qui appellauit,non dicitur cōdemnatus, l.2.§.fin.ff.de pœnis. Illam verò limitamus non habere locum,quando huiuſmodi Canonicus ante carcerationem non conſueuerat aliàs in choro frequens eſſe,& corporaliter inſeruire, per ea, quæ generaliter in aliis cauſis iuſtis in iure expreſſis excuſantibus ab omiſſione quotidianarum diſtributionum determinant Doctores in hac materia.

Item ſciendum eſt.extare Rotæ deciſionē ſub die 4.Iunii 1593. & vnanimiter reſolutum, quod quando penſio eſt impoſita authoritate Apoſtolica ſuper fructibus, & diſtributionibus alicuius Canonicatus, ſeu alterius beneficii, & pp abſentiam,vel obitum Canonici,ſeu beneficiati,Capitulum iure accreſcēdi recipiat omnes fructus,vel diſtributiones,qđ tali caſu Capitulum ſine difficultate tenebitur ad ſoluendum penſionem penſionario, nec aliquo modo ſe valebit excuſare,quamuis dicat,quod nunquam ſoluerit.De qua deciſione atteſtatur rationem aſſignans D.Gonzalez in præcit.comment. gloſ.5.§.5.n.44. & ſi in contrariam opinionem inclinauerint. Nauar. in conſ.49. de præb. in antiq.& in conſ.1.& 3.ſub tit.de ſolut.in nou.Io.Guttier.lib.1. Can.qq. cap.1. num.109.& infrà,ac Alex.Mon.in pręf.tract.p.3.q.8.nu.17.& ſeq.

DIVINVM OFFICIVM.

QVONIAM plerumque contigit fieri Officium Sanctorum,qui non ſunt deſcripti in Breuiario Romano, ideo opere pretium duximus hoc loco recenſere declarationes quaſdam contentas in quodam Breui bonæ memoriæ *Greg.*
Gregorii XIII.incipien.Paſtoralis officii,& infrà. *XIII.*

Ad omnem ſcrupulum dimouendum,Motu proprio,& ex certa ſcientia noſtra,ac de Apoſtolicę poteſtatis plenitudine hæc quę ſequuntur declarāda duximus,& cōcedenda. In primis illud nobis declarandum ſe offert, ex quo magna oriri poterat cōfuſio: Cum enim prædeceſſor prædictus indiſtinctè cōceſſerit, vt Eccleſiæ Hiſpaniæ poſſint celebrare officia ꝓpria Sāctorum illius Prouinciæ,illiq. plures ſint numero, ex hoc ſequebatur vt officium maioris partis feriarum anni omitteretur; & ordo Breuiarii ferè ſubuerteretur. Nos huic incōmodo occurrere volentes,& prędeceſſoris prędicti mentem ſano mō interpretātes,declaramus vnamquāque Hiſpanię Eccleſiā eorum tantū Sāctorum, qui in Breuiario non ſunt deſcripti officia propria celebrare poſſe,qui vel illius Dięceſis ſunt naturales, vel eius Eccleſię, ſeu Dięceſis ſunt Patroni, vel eorum corpora, ſeu notabiles reliquiæ in Eccleſia,ſeu Dięceſi requieſcunt.De aliis vero Sanctis,etiam ſi ſint naturales,vel patroni alterius Dięceſis,etiam ſi illorum corpora, vel notabiles reliquię in aliqua Eccleſia alterius Diœceſis requieſcant, non celebretur officium proprium, ſed ſeruetur ordo Breuiarii Romani,& quo die celebrabitur feſtiuitas Patroni vnius Dięceſis,religiones omnes teneantur eodem die in ſuis Eccleſiis intra limites illius Dięceſis exiſtentes eandem

Cōgruit tit. de celebr. Miſ. & de offic.

Digitized by Google

dem feſtiuitatem celebrare,& in hoc cum Eccleſia Matrice ſe cõforment, &c.
Itē concedimus,quod quælibet Eccleſia,& Monaſterium Hiſpaniç habens aliquas reliquias inſignes,puta caput,brachium, vel crus alicuius Sācti,etiam alienigenæ, non exiſtentis in Breuiario, vel de quo in dicto Breuiario fit tantum commemoratio,poſſit illius feſtiuitatem celebrare,& officium duplex facere,& de alio ſancto eodem die occurrenti ſi fuerit ſimplex,fiat commemoratio:ſi verò fuerit duplex, vel ſemiduplex, trãsferatur in primam diem ſimili feſto non impeditam, &c.
Cum vero in Eccleſijs,& Religionibus Hiſpaniæ vigeat conſuetudo,quod diebus Paſchalibus,& feſtiuitatibus maioribus, celebret Miſſam Conuentualem Antiſtes,vel alia perſona principalis,& regula Miſſalis ordinet,quod omnibus Dominicis infra annum Sacerdos, qui celebrauerit Miſſam Cõuentualem exeat ante celebrationem Miſſæ cum pluuiali, vel cappa,& cum miniſtris ad incipiendum in Altari maiori Antiphonam, Aſperges,& ad aſpergendam aquam benedictam populo concedimus,quod Antiſtes,ſeu alia perſona principalis,celebrans Miſſam Cõuentualem præmiſſa facere non teneatur,ſed illa facere poſſit quilibet alius ſimplex Sacerdos eius loco, & quod talis Sacerdos non deferat pluuiale, ſed albam, & ſtolam, vel ſuperpellicium, & ſtolam, nec procedat aſſociatus cum miniſtris,ſed ſolum cum Acolythis,&c. Datum Romæ,&c.die 30. Decembris 1573.
Breue hoc eſt impreſſum in principio Officiorum propriorum Sanctorum Toletanæ Eccleſiæ.

Pius Epiſcopus, Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

EA quæ a prædeceſſoribus noſtris Roman. Pontific.ſuadentibus legitimis cauſis emanarunt, libenter approbationis, & innouationis munimine ſolidamus. Vt eo firmius illibata perdurẽt quo ſæpius fuerint Apoſt.authoritate munita,illaq. de nouo ſtatuimus,& ampliamus,prout rationabiles cauſę perſuadent,& hoc in domino conſpicimus ſalubriter expedire. DVDVM ſiquidem a fel.rec.Clemente Papa VII.prædeceſſore noſtro emanarunt literæ in quibus nõnullę aliæ inſeruntur tenorũ ſubſequentium.Clemens Epiſcopus,ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuã rei memoriam.Conſueuit Roman. Pontifex ex Apoſtolicæ Sedis prouidentia ad reprimendum nefarios conatus peruerſorũ contra Canonicas ſanctiones,& mandata Apoſtolica, in ſuarum,& aliarũ animarum periculũ,ac dictę Sedis contemptum temerè tendentiũ,geſta prædeceſſorũ quãdoque innouare, ac innouata cõfirmare, & Apoſtolico munimine roborare, ꝓut in Domino cõſpicit ſalubriter expedire, Sanè dudũ fel.rec. Iulius Papa II. prędeceſſor noſter, Motu ꝓprio Duellorũ, & gladiatorum vſum per ſuas literas dãnauit,& improbauit,ac in terris Sãctæ Rom. Eccleſiæ mediatè, vel immediatè ſubiectis ꝑ quoſcũque quauis authoritate,& poteſtate,ac nobilitate fulgentes,ſub excõicationis latæ ſententię pęna,ex quacũque cauſa, etiã à Legibus permiſſa, fieri omninò prohibuit. Quas quidem literas poſtmodũ piæ memoriæ Leo Papa prędeceſſor noſter,& ſecũdum carnem frater patruelis

lis pro illarum maiori robore per ſuas literas cũ literarũ Iulii II. prædeceſſoris huiuſmodi de verbo ad verbũ inſertione innouauit, prout in eiſdẽ literis quas præſentibus de verbo ad verbum inſeri fecimus, plenius continetur. Nos igitur cupientes literas prædictas pro Chriſti fidelium animarum, & corporũ ſalute, ac tranquilitate inuiolabiliter obſeruari. Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, literas prędeceſſoris huiuſmodi authoritate Apoſtolica tenore præſentiũ approbamus, & innouamus, ac præsẽtis ſcripti patrocinio communimus: Decernentes illas cum omnibus, & ſingulis in eis cõtentis Clauſulis, plenũ firmitatis robor obtinere, ac ab omnibus inuiolabiliter obſeruari, & per executores in illis deputatos aduerſus contrafacientes ad executionẽ pęnarum procedi debere, non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis quæ dicti prædeceſſores in dictis eorum literis voluerunt nõ obſtare, ceteriſq. contrariis quibuſcumque. Tenor verò literarum prædictarum ſequitur, & eſt talis. Leo Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei Ad perpetuam Rei memoriam. Quam Deo & hominibus abominabiles viri pugnantes in duello exiſtant, & omnium in ore verſatur, & diuina humanaq. iura deteſtantur: nec immeritò, cum non ſolum corporum, ſed etiã eorũ animarũ pro quib. Saluator noſter Ieſus Chriſtus Dei filius mortẽ ſubiit temporalem, graue detrimentũ afferre noſcantur. Ad reprimendum igitur talium nefarios auſus, plurimum conferre cenſentes, eos qui huiuſmodi ſcelus deteſtabile quidem, & Canonica Ciuiliq. lege prohibitum patrare non expaueſcunt, grauiter fore puniendos, ac ea quæ ad compeſcendum ſimiles vetitos conatus à Roman. Pontificibus prædeceſſoribus noſtris ſtatuta fuerunt, vt eo firmius obſeruentur, quo ſæpius fuerint authoritate Apoſtolica communita, approbamus, & nouo munimine roboramus, & ſi qua ad perterrendum animos audaces meliora ſint his adiijcimus, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire. Dudũ ſiquidẽ a fel. rec. Iulio Papa II. prædeceſſore noſtro emanarunt literæ, tenoris ſubſequentis, videlicet. Iulius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, Ad perpetuã Rei memoriam. Regis pacifici qui regnat in Cęlis, licet inſufficientibus meritis vices gerentes in terris, cunctorum fidelium ſtatui prout ex ſuſceptæ ſeruitutis tenemur officio, indefeſſa ſolertia intendentes, ac animarum periculis obuiare cupientes, ad ea per quæ vbique præſertim in terris Roman. Eccleſiæ Sponſæ noſtræ ſubiectis, inter fideles eoſdem, cædes, rixę, & contentiones ceſſent, ſcandalorum tollantur fomenta, pax, & concordia vigeant, proſperiſq. eorum ſucceſſibus conſulatur, opportunæ prouiſionis operam impendimus, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire. Sanè nõ ſine maxima animi noſtri perturbatione accepimus, quod nonnulli fidelium prędictorũ, inimico humani generis inſtigante, & aliquibus cauſis occurrentibus, & plerumque in minimis, & inhoneſtis, ac leuibus verbis, ad contumelias, contentiones, & diffidationes deuenientes, vt alter alterius ſanguine ſatietur, ad temporales Principes, & Dominos maximè Ciuitatũ, Terrarum, & locorum Sedi Apoſtolicæ ſubiectorum confugiũt, vt eis locum tutum ſiue campum ad Duellum ſeu pugnandum aſſignent, & quamuis Principes, & Domini præfati Duellum ſiue pugnam eis diſſuadere, & prohibere deberent, tamen plerumque locum aut campum tutum huiuſmodi aſſignant, maleuolumq. altercantium propoſitum ad executionem augent, magiſq. vni quam alteri fauent, ex quo hominum mortes repentinæ, & niſi diuina gratia præ-

munitates,& Vniuerſitates prefatas Ciuitatũ,Terrarũ, & Locorum Sedi pręfatæ mediatè vel immediatè ſubditorum, decurſo menſe arctent, & contrafacientes pœnas præfatas incurrãt in oĩbus,& per oĩa, perinde ac ſi eis in oĩbus, & ſingulis contrafacientibus perſonaliter, & particulariter inrimatæ fuiſſent; Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ damnationis, improbationis,prohibitionis,ſtatuti,præceptionis,mandati,& voluntatis,infringere vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius,ſe nouerit incurſurum.Dat. Romę apud Sanctum Petrum,anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo Quingenteſimo octauo Cal. Martij, Pontificatus noſtri anno ſexto.Cum autem ſicut accepimus in eiuſdem literis contenta ab aliquo tempore citrà, non fuerint obſeruata, & ex eo quamplurimi Barones, Domini temporales, & alij præſertim eidem Romanæ Eccleſię ſubditi adeo proclines ad pugnandum in Duello redditi ſint, vt paſſim quotidie ſingularia huiuſmodi certamina vbique committi videãtur, ac Domini temporales præfati,armorumq. Duces ad id inuitare,quin potius irritare non formident, cum,& in eorum Territorijs, & iuriſdictionibus tutum pancratium, ſiue Aream pręparent, & alia cruenta ſpectacula exhibeant,& illis comitiuam pręſtent. Nos igitur non minus deteſtabilem in Duello pugnantium, quã Ducum,Comitum,Marchionum,Baronum,Domicellorum, & armorum Capitaneorum,aliorumq. Dominorum temporalium eis ad id auxilium,cõſilium, & fauorem præſtantium, nequitiam ac improbam eorum conſcientiam reprobantes, & qui ad ea viſendi gratia conueniunt, corporum, & animarum ſaluti Chriſti fidelium opportunis remedijs indeſeſſo ſtudio proſpicere volentes,literas Iulij prædeceſſoris præfati Motu proprio,& ex certa ſcientia noſtra, ab animi deliberatione harum ſerie authoritate Apoſtolica approbamus, cõfirmamus & innouamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus, adijcientes, & eadem authoritate Apoſtolica ſtatuentes,quod pugnantes ipſi,non ſolum pœnis prædictis ſubiaceant,ſed eorum memoria perpetuò damnata ſit, ac bona proſcripta ſint, & Cameræ noſtræ Apoſtolicæ confiſcata eo ipſo. Duces quoque, Barones, Comites, Marchiones, Domini temporales, Vicarij, Feudatarij, armorum Capitanei, Communitates quoque Ciuitatum Terrarum, & Locorum eidem Romanæ Eccleſiæ mediatè, vel immediatè ſubiectorum, campum ad pugnandum præſtantes, ne quidem pœnas prædictas incurrãt, ſed ab omni iure quod in locis,& Territorijs ſuis obtinent,ipſo facto cadant, illudq. ad Cameram præfatam deuoluatur, & deuolutum eſſe cenſeatur,abſque alia declaratione deſuper faciẽda; Qui verò ad talia cruenta ſpectacula videnda conuenerint,ſi nobiles,quingentorum,ſi mediocris fortunæ centum, ſi verò ignobiles vigintiquinque ducatorum, necnon excommunicationis & perpetuæ maledictionis pœnam incurrant, ac locus ipſe Eccleſiaſtico ſubiaceat interdicto; Et inſuper omnia, & ſingula tam per Iulium prędeceſſorem ſtatuta, & vt prefertur per nos confirmata, & illis adiecta, perpetuæ firmitatis robur obtinere, ac inuiolabiliter obſeruari debere decernimus. Quocirca, venerabili Fratri Raphaeli Epiſcopo Hoſtien. Camerario noſtro, ac dilectis filijs præſidentibus, & Clericis dictæ Cameræ pro tempore exiſtentibus, Motu ſimili mandamus, quatenus præſentes literas ſolemniter prout ſibi videbitur publicari, ipſaq. ac omnia, & ſingula in eis contenta in-

uiolabiliter obſeruari faciant, contrafacientes vero prædictas cenſuras & pœnas damnabiliter incurriſſe declarent, ac ſummariè, & eorum Camerali more exequantur, & irremiſibiliter exigant conuocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſecularis ſuper quibus amplam eiſdem concedimus facultatem, & poteſtatem, non obſtan. omnibus ſupradictis; aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim, ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis, confirmationis, innouationis, commonitionis, adiectionis, ſtatuti, decreti, mandati, & conceſſionis, infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo, Quingenteſimo decimo nono, decimo Cal. Auguſti Pont. noſtri anno ſeptimo. Cum autem ſicut nobis innotuit quamplurimi Duces, Comites, Marchionis, Domicelli, Barones, & alij in temporalibus Domini, Vicarij, Communitates, & Vniuerſitates Ciuitatum, Terrarum, & locorum eidem Romanæ Eccleſiæ mediatè, vel immediatè ſubiectorum, nonnuliq. alij ſingularia certamina exoptantes, & alij etiam vt præfertur ſubditi illa videre cupientes ſuorum ſtatus ſalutis & honoris immemores, literis prædictorum huiuſmodi contrauenire, & cenſuras. ac pœnas illis contentas paruipendere non vereantur in animarum ſuarum perniciem, & diuinæ Maieſtatis offenſam ac Reipublicæ læſionem. Nos quorum eſt, ſceleratorum inſolentiis quibus aduerſus Deum, & proximum ac dictæ Sedis authoritatem veluti Catholicæ profeſſionis inimici ſeuiunt, ſalubriter reprimendis, ne ipſorum inualeſcat præſumptio, & peruerſitas extollatur, intendere, & ne literæ prędictæ quæ prouida deliberatione ab ipſis prædeceſſoribus emanarunt contemptibiles reddantur, ſed illarum tranſgreſſores debita animaduerſione puniãtur prouidere volentes. Motu proprio non ad aliquorum nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam. Sed de noſtra mera deliberatione, & ex certa ſcientia ſingulas Iulij, Leonis & Clementis prędeceſſorum prędictorum literas cum ſtatutorum, ordinationum, addictionum, decretorum, declarationum, confiſcationum, incorporationis, applicationis, voluntatum, & mãdatorum, ac omnibus, & ſingulis alijs in eis reſpectus contentis Clauſulis authoritate Apoſtolica tenore præſentium approbamus, & innouamus, & perpetuo firmitatis robore ſubſiſtere, & ſingulos quos literæ ipſæ concernunt, & concernet, ſub excommunicationis, anathematis, maledictionis, perpetuæ infamiæ, diffidationis, criminis læſæ Maieſtatis, ſeditionis, rebellionis, confiſcationis, & priuationis Statuum, & Dominiorum, ac Feudorum, & Vicariatuum, ac aliorum bonorum ſuorum ac depoſitionis illorum, necnon inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda, ac interdicti, ac alijs cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, & temporalibus, aliiſq. in eiſdem literis contentis, quas contrauenientes eo ipſo incurrant, & inteſtabiles fiant, ac vltrà pęnas prędictas carceribus mancipari, & detineri, & pęnis prędictis irremiſſibiliter puniri debeant, perpetuò obſeruari, & executores in dictis literis deputatos aduerſus eoſdem contrafacientes ad totalem executionem dictarum pęnarum procedi debere decernimus, illaſq. tam ad pugiles taliter pugnan-

pugnantes,quam eos ad id tentantes,& prouocantes,aut locum,ſeu campum ad pugnandum dantes,ſeu concedẽtes, ac in illis aſtantes,& intereſſentes, accertantes comitantes , & comitiuam præſtantes , necnon conſulentes , ac adhærentes,& fautores, necnon chartas certaminis ſeu Duelli ſubſcribentes, vel affigẽtes,aut publicantes,etiam ſi prædictæ ſeu cuiuſcumque alterius dignitatis,nobilitatis,ſtatus,gradus & ordinis, tam Eccleſiaſticæ quã mundanæ, exiſtant,etiam ad hoc,vt ipſi vltra pęnas prædictas excõmunicationis maioris latæ ſententiæ pœnam à qua non niſi à nobis ſeu Roman. Pont. pro tẽpore exiſtente abſolui poſſint,eo ipſo incurrant,& ſi Eccleſiaſtici fuerint etiã omnibus, & ſingulis Eccleſijs,Monaſterijs, dignitatibus, & alijs beneficijs Eccleſiaſticis per eos obtentis, ſeu in quibus, & ad quæuis eis ius cõpetit,eo ipſo priuati, & ad illa,ac alia in poſterũ obtinenda inhabiles exiſtant,necnõ illa, antequã per priuationẽ huiuſmodi vacantia ab alijs impetrari poſſint extendimus , & ampliamus,& nihilominus præmiſſa omnia,& ſingula,prout per Iulium,Leonẽ, & Clementem prædeceſſores præfatos ſtatuta, & ordinata, inhibita, decreta, & mãdata fuerunt,in omnibus,& per omnia, de nouo ſtatuimus,ordinamus, inhibemus, decernimus, declaramus, & mandamus, ac omnes conceſſiones Duellorum huiuſmodi,& facultates deſuper prędictis,ſeu alijs quibuſuis perſonis per quoſcumque Roman.Pont.prędeceſſores noſtros,ſub quibuſuis formis,& verborum expreſſionibus forſan conceſſas,approbatas, innouatas,harum ſerie reuocamus, caſſamus, & annullamus. Et inſuper cupientes illa, & tã deteſtabilem pugnantium,& aliorum loca ad pugnandũ,ac aliàs in præmiſſis fauorem præſtantium, & denique tanti ſceleris fautorũ, nequitiam nõ ſolum in terris,& locis eidem Romanæ Eccleſiæ,vt præfertur,ſubiectis,ſed aliàs vbilibet penitus reprimi & aboleri , ac ſingulorum Chriſti fidelium animarũ periculis obuiare per viſcera Domini noſtri Ieſu Chriſti rogamus , & obteſtamur vniuerſos & ſingulos totius orbis Imperatorẽ,Reges,Duces,etiam armorum, Marchiones,Barones,ceteroſq. Principes Chriſtianos,necnon Dominia,Potentatus,Communitates Ciuitatũ,ac in temporalibus Dominos,ac etiã militum tã equeſtrium,quã pedeſtrium Capitaneos,& Præfectos, ac etiam temporali ditioni ipſius Romanæ Eccleſiæ non ſubditos , cuiuſcumque ſtatus , gradus,ordinis,conditionis,nobilitatis,ac pręeminentię fuerint,vt Diuini nominis intuitu,& pro ſua in nos & hanc ſanctam Sedem Apoſtolicã deuotione,& reuerentia,necnon fidei cultu & conſeruatione,ac animarum eorũ qui huiuſmodi Duellã diabolica fraude decepti ꝑquirũt ſalute,dicta Duella,ſeu alia ſingularia certamina in ſuis Regnis, Ducatibus,Marchionatibus, Baronijs,Dominijs,Terris,& locis nullatenus fieri permittãt,immo ne fiãt expreſſè ꝓhibeant,& diſſuadeat,diſtrictius pręcipientes eis,ne vllo vnquã tẽpore huiuſmodi Duella,ſeu certamina,quouis prætextu,ſeu quauis occaſione, vel cauſa,admittere,aut aliquos ad id irritare,ſeu ꝓuocare,vel illis intereſſe,aut vt fiãt pati,ſeu ꝑmittere audeãt,vel præſumant,alioquin eos ac etiã extra terras,& loca ditioni Eccleſiæ huiuſmodi nõ ſubiecta Duella,ſeu ſingularia certamina huiuſmodi,aut diffidationes deſuper faciẽtes,& ad id irritãtes,ſeu prouocãtes, & auxiliũ,conſiliũ,vel fauorẽ dãtes,ac illis aſtantes,& intereſſentes,& ſimiliter chartas deſuper ſubſcribentes,aut publicantes,ſeu de illis ſe intromittentes,eorũq; ac ipſorũ ſingulos ab Imperatore, & Regibus, inferiores, maioris excõicationis,& vltrà eã,ſi Eccleſiaſtici fuerint,priuationis,& inhabilitatis pœnis prædi-

ctis ſubiacere,illaſq. incurrere,& ab eis prӕterquam à nobis, ſeu dicto Romano Põtifice pro tempore exiſtente,vt prӕfertur,abſolui,aut aduerſus illas reſtitui,ſeu rehabilitari nõ poſſe,neque debere, decernimus,& delaramus.Nõ obſtantib.Conſtitutionibus,& Ordinationibus Apoſtolicis,ac omnibus illis,quę dicti prędeceſſores in ſinguli eorũ literis prӕdictis voluerunt non obſtare, ceteriſq. contrarijs quibuſcumque.Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtrę approbationis,innouationis,extenſionis,ampliationis,ſtatuti,ordinationis,inhibitionis,mandati,pręcepti,reuocationis,caſſationis,annullationis,rogationis,atteſtationis, decretorum, & declarationum, infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare prӕſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei,ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum.Dat.Romӕ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicӕ Milleſimo Quingenteſimo Sexageſimo , Idibus Nouembris. Pontificatus Noſtri Anno Primo.

Cӕſ. Glorierus.

Barengus.

Fed. Cardinalis Cӕſius.

Gregorij XIII. Conſtitutio Romӕ publicata die 24.Decẽbri 1582.fol.1319. in Bullario extenditur,ampliatur Decretum Conc.Trid.ſeſſ.25.c.19.de refor. generali,vt in dic.Conſt.incip.Ad tollendum,& infra.

Authoritate Apoſtolica ſtatuimus,omnes illos,qui ex condicto ſtatuto tempore & in loco cõuento monomachiam commiſerint,etiam ſi nulli patrini ſocijue ad id vocati fuerint, nec loci ſecuritas habita, nullӕue prouocatoriӕ literӕ, aut denunciationis chartulӕ prӕceſſerint,cẽſuris,& pęnis omnibus à Concilio propoſitis,teneri perinde,ac ſi publico,& cõſueto abuſu ſingulare certamẽ iniuiſſent; Volẽtes etiam locorum Dominos, ſi certamen ex cõdicto huiuſmodi permiſerint,aut quantum in ſe fuerit, non prohibuerint, omneſq. illud fieri mandantes, inſtigantes,auxilium,conſilium,vel fauorem dãtes,equos,arma, pecuniam commeatum, & alia ſubſidia ſcienter ſubminiſtrantes, aut ex compoſito ſpectatores , vel ſocios quouis modo ſeſe prӕbentes, eiſdem cenſuris, & pœnis ſubiacere, etiam ſi illi qui ad locum deſtinatum pugnatori acceſſerunt , impediti pugnam non commiſerint, ſi per ipſos non ſteterit, quo minus illa committatur : non obſtantibus &c.

Nouiſſimè autem adeſt Sanctiſſimi Domini Noſtri Clementis VIII. confirmatio,declaratio,& extenſio Conſtitutionum Apoſtolicarũ,& Decreti Concilij Tridentini,contra pugnantes in duello publicè vel priuatim; Necnon contra mittentes,ſcribentes,aut diuulgantes chartulas prouocatorias,aut ſcripta, quӕ dicuntur manifeſta,eorumq. fautores,& complices,Romӕ publicata die 2.Sept.1592.tenoris ſeq.

Illius vices,licet immerito gerentes,qui,vt animas ſuorum fidelium a peccato,& diaboli laqueis liberaret e cӕlo deſcẽdẽs,humana carne aſſumpta, ne ꝓprio quidem ſuo pretioſiſſimo ſanguini pepercit,ſed ſeipſum in Ara crucis immacula-

maculatam hoſtiam æterno Patri offerre voluit in hanc præcipuè curam ſummo ſtudio incumbimus, vt eaſdem animas inæſtimabili pretio redemptas, aduerſus Sathanæ fraudes, quantum in nobis eſt illæſas præſeruemus; præſertim vero totis viribus nobis à Domino traditis exterminemus exitialia quædam, atque enormia peccata, quibus Diuina, Maieſtas grauius offenditur, quæq; eodem fabricante humani generis hoſte, inuenta, atque introducta ſunt, vt ex cruenta corporum morte animarum etiam ſimul interitus, ac pernicies ſequatur. Recte, ſi quidem & ſalubriter felic. record. Pius Papa IV. prædeceſſor noſter, poſt alios complures ſuos, noſtroſq. prædeceſſores, qui deteſtandum, Diuina, naturaliq. Lege, ac Sacris Canonibus damnatum duellorum abuſum, ſuis etiam Conſtitutionibus ſeuerè prohibuerant, graueſq. pœnas cõtra quoſcumque temporali ditioni S. R. E. mediatè, vel immediatè ſubiectos, eius criminis quomodolibet reos, vel participes inflixerant, cupiens non ſolum in terris prædictis, ſed aliàs vbilibet, animarum periculis obuiare, Principes, ac Domicellos permittentes in ſuis dominiis id pattari, ac etiam extra terras, & loca ditioni Eccleſiaſticæ ſubiecta, huiuſmodi duella, ſeu ſingularia certamina, aut diffidationes deſuper facientes, ac ad inuitantes, prouocantes, auxilium, conſilium, vel fauorem dantes, illiſq. aſtantes, & intereſſentes, necnon chartas deſuper ſubſcribentes, aut publicantes, ſeu de illis ſe intromittentes, ſingulos Imperatore, ac Regibus inferiores, maioris excommunicationis, (ac ſi Eccleſiaſtici fuerint) vltrà eam, etiam priuationis omnium dignitarum, beneficiorum, & officiorum eccleſiaſticorum, inhabilitatiſq. ad illa, & alia in poſterum obtinenda, pœnis ſubiacere, eaſq. incurrere voluit, à quibus non niſi à Rom. Pont. abſolui poſſint. Sed & poſtmodum Generalis Tridentina Synodus ad exterminãdum penitus ex Chriſtiano orbe hoc malum, ſtatuit, vt Imperator, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, & quocumque alio noĩe Dñi temporales, qui locum ad Monomachiam in terris ſuis inter Chriſtianos conceſſerint, eo ipſo ſint excõicati, ac iuriſdictione, & dominio Ciuitatis, Caſtri, aut loci, in quo, vel apud quem duellum fieri permiſerint, quod ab Eccleſia obtinent, priuati intelligantur; & ſi feudalia ſint, directis dominis ſtatim acquirantur. Qui verò pugnam commiſerint, & qui eorum Patrini vocantur, excõicationis, ac oĩum bonorum ſuorum proſcriptionis, ac perpetuæ infamiæ pœnam incurrant, & vt homicidæ, iuxta Sacros Canones, puniri debeãt: & ſi in ipſo conflictu deceſſerint, perpetuo careant eccleſiaſtica ſepultura. Illi etiam qui conſilium in cauſa duelli, tam in iure, quam facto, dederint, aut alia quacumque ratione ad id quemquam ſuaſerint, necnon ſpectatores, excõicationis & perpetuæ maledictionis vinculo teneantur. Quas pœnas nouiſſimè piæ mem. Gregorius Papa XIII. pariter prædeceſſor noſter, extendit aduerſus illos etiam omnes, qui non publicè, ſed priuatim ex condicto, ſtatuto tempore, & in loco conuento monomachiam commiſiſſent, etiam patrinis, ſociiſve non vocatis, & loci ſecuritate non habita, & prouocatoriis literis minime præcedentibus etiam contra locorum Dominos, ſi id (quãtum in ſe fuerit) non prohibuiſſent, ceteroſq. ſupradictos criminis ſocios, & ex compoſito ſpectatores, etiam ſi pugnam ob aliquod impedimentum non commiſiſſent, ſi ad locum acceſſiſſent pugnaturi, & per eos non ſtetiſſet quo minus pugnarent. Verum quia cum magna animi noſtri moleſtia intelleximus, adhuc in quibuſdã, præſertim tranſalpinis ac remotis regionibus, & potiſſimum vbi bella vigent, caſtrenſi quadam, & militari licentia, ſeu vetus audacia perniciosum hoc ſcelus

inter fideles exerceri, quaſi fas ſit in ſolo hoſtili, vbi Chriſtiani nominis, ſeu
Catholicæ fidei hoſtes tyrannidem exercent, ſiue hæreſes, & ſchiſmata impu-
ne graſſantur, ſiue inter ſigna & caſtra militaria in caput ſuorum fratrum im-
pios conuertere mucrones, quos multo ſalubrius contra Chriſti aduerſarios
ſtringi par eſſet. Nos nefaria diaboli arma ſalutari Eccleſiæ gladio ad conti-
nendos in officio fideles nobis præcipuè ipſius Domini authoritate traditos,
retundere, atque à ceruicibus gregis Domini noſtri curæ crediti, quantum (eo-
dem Deo adiutore) eniti poſſumus, propulſare cupientes, prædictas omnes
Conſtitutiones, ac Decretum Concilij Tridentini, cum omnibus & ſingulis in
eis contentis cenſuris & pœnis, decretis, extenſionibus, quarum, & quorum
omnium tenores præſentibus haberi volumus pro expreſſis, & ad verbum in-
ſertis, authoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuo approbamus, con-
firmamus, & innouamus. Ac inſuper authoritate, & tenore præmiſſis decer-
nimus, & declaramus, eaſdem Conſtitutiones ac decretum, locum habere
vbique gentium & terrarum, inter quaſcumque perſonas, etiam armatas, &
in caſtris ſeu propugnaculis militantes, etiam vbi noſtrorum & S. R. E. aut
Catholicæ fidei hoſtium furor impunè graſſatur, vel in Dominijs per eos oc-
cupatis, & detentis. Idem quoque iuris cenſendum eſſe, ſi publico, & forſan
iuſto bello indicto, miles aliquis contra alterum in aduerſariorum exercitu
militantem, ſiue aliàs in hoſtium caſtris, præſidijs, aut terris degentem, priua-
tas ſimultates atque inimicitias publicæ cauſæ intermiſcendum etiam ducum
permiſſu ex condicto ad ſingulare certamen deſcendat, aut illum prouocet.
Nec non ijſdem pœnis, Decreto, & Conſtitutionibus teneri eos, inter quos pa-
ctiones initæ ſint de dirimendo certamine cum primum alteruter vulneratus
fuerit, ſeu ſanguinem effuderit, aut certus ictuum numerus vtrinque illatus
fuerit, vel ſi conuenerint, vt non ſinguli cum ſingulis, ſed bini, terni, aut plures
hincinde pugnent Et non ſolum locorum Dominos, ſed etiam Magiſtratus,
Præſides, Locum tenentes, aut etiam militum Duces, & Capitaneos in Caſtris,
vel extra ea, in alieno, vel hoſtili ſolo, vel cum militibus exercitus aduerſariorũ
monomachiam in quocumque caſu per præſentem, vel alias Conſtitutiones
huiuſmodi prohibitis, permittentes: vel quantum in ipſis eſt non prohiben-
tes, aut poſt admiſſum crimen, veniam, & impunitatem concedentes. Præte-
rea, pari ratione prohibemus omnia, & ſingula eius generis ſcripta manifeſta,
ſeu fides vulgò appellata, quæ etiam ſine expreſſa prouocatione ad certamen
tñ quaſi preparatoria que iã ad cartulas, ſeu libellos prouocatorios, & ad duel-
la illorumq. veluti radices, aut ſemina, vt plurimum laceſſendi aliquem ad pu
gnam, & ſuſcitandæ ſimultatis, atque inimicitiæ materiam, & occaſionem
præbent. Dum ſcilicet in illis per modum epiſtolæ, libelli, aut publicæ atteſta-
tionis, & intimationis, ſiue per authentica documenta, ſiue per vnius, pluriũue
chirographũ, ſubſcriptiones, aut relationes ſub prætextu proprij, vel alieni ho-
noris, & famæ, more militari, atque vt vulgo dicitur cauallereſco, tuendi, aut
lædendi, ſiue ad illatæ, propulſateque contumeliæ, aut iniuriæ probationem, ſeu
tollendam illius ſuſpicionem rei alicuius geſtę ad id pertinentis, vel verborum,
aut reſponſionum ſeries, & ordo, narratur Vel ex ſimili abuſu hac de cauſa a li-
quid tale adeo firmiter aſſeritur, aut negatur, vt qui cõtradixerit, is, ſiue nomi-
natim ſiue in genere mendacij arguatur, aut mentiri dicatur. Aut ad hunc effe
ctum ex militari etiam conſuetudine queritur, declaratur, aut reſpondetur, qua
mente, aut quo ſenſu quippiam eiuſmodi, quod ad ſuperius expreſſa ſpectet,
geſtum

Digitized by Google

geſtum dictumue ſit. Vel denique offert ſe quiſpiam contra certam, vel incertam perſonam, vel generatim contra quemcunque ad probandum armis & verificandum etiam inito certamine aliquid ita eſſe, vel fuiſſe, vel non fuiſſe. Necnon quaſcumque etiam ſine ſcripto factas talium rerum ſupradicta quoquomodo concernentium, & huiuſmodi cauſas in locis publicis, vel priuatis, vbi hominum multitudo conuenire ſoleat, denunciationes, narrationes, declarationes, & teſtificationes. Volentes eos omnes, & ſingulos, qui ſuo, vel alieno nomine, ad effectum, de quo ſuperius dictum eſt, prædicta, vel his ſimilia, multoq. magis ad certandum prouocatoria ſcripta, libellos, epiſtolas, earumue exempla dictauerint, compoſuerint ſcripſerint, miſerint, detulerint, diuulgauerint, affixerint, exemplauerint, typis impreſſerint, ſubſcripſerint, intimauerint, vel etiam verbo denunciauerint, ſiue atteſtati fuerint. Quiue alijs ad ſingulare certamen, publicè vel occultè ineundum, vel ad prouocandum aliquem ad pugnam, ſiue ad huius generis ſcripta, quæ manifeſta, quæque cartulæ prouocatoriæ appellantur ſcribenda, dictanda, mittenda, deferenda, diuulganda, auxilium, conſilium, operam vel fauorem præſtiterint, ſiue id ſuaſerint, aut mandauerint, quiue in præmiſſis, vel eorum aliquo, ſe quomodolibet immiſcuerint, etiam ſine pugna aliqua, nec certamen aut effectus, nec acceſſus, aut actus ad pugnam proximus, neque expreſſa, & aperta prouocatio ſubſecuta fuerit, neque ſcriptiones prædictæ quæ manifeſtæ dicuntur, in publicũ prodierint, aut cuiquam intimatę exſtiterint, ſi per eos non ſteterit, quo minus publicatio, aut denunciatio fieret, nihilominus cenſuris, & pœnis omnibus in præſenti, & alijs prædictis Conſtitutionibus, & Decreto contentis, ſubiacere, tam ſi ſuperius enumeratis, quam ſi alijs etiam maioribus Eccleſiaſticis vel mundanis dignitatibus, gradibus, & præeminentis excellant. Quinimò, de nouo etiam per præſentes ex parte Omnipotentis Dei Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, excommunicamus, & anathematizamus, maledicimus & execramur, omnes, & quoſcumque publicè, vel priuatim, palam, vel occultè, in quibuſcumque locis, modis, & formis, ac caſibus ſub præſenti noſtra, vel aliis prædictis Conſtitutionibus, ac Decreto comprehenſis, ſingulare certamen (quod duellum vulgo dicitur) ex compoſito ineuntes, necnon id ſcelus ſuadentes, aut prouocantes, opem, conſilium, vel fauorem præſtantes, equos, arma, & commeatus præbentes, aut comitantes, vel circa cartulas, ſeu libellos, literas, nuncios, aut quæcumque alia ſcripta huiuſmodi quomodolibet peccantes, huiuſq. delicti ſocios, de induſtria, ſpectatores, patrinos, fautores, defenſores, quacũque tam ſuperius expreſſa, quam alia eccleſiaſtica, vel mundana præfulgeant dignitate, ita vt ſingulares etiam perſonæ cuiuſlibet Cõmunitatis, Vniuerſitatis, Collegii, aut Reip. quæ huius criminis participes quoquomodo fuerint, nequaquam excuſentur ſed prædictos omnes, eorumq. ſingulos ipſo facto, abſque vlla monitione, iudicis decreto, aut miniſterio perpetui anathematis, excommunicationis maioris & maledictionis æternæ mucrone perculſos, & damnatos harum ſerie declaramus, & ſi in ipſo cõflictu obierint, ſepultura eccleſiaſtica perpetuo priuatos eſſe volumus: Ipſas vero Ciuitates, Terras, Opida, vel Caſtra, & loca, in quorum territoriis id facinus ſcientibus, & tacitè, vel expreſsè permittentibus, aut tolerantibus Dominis, aut Magiſtratibus, vel Senatu, aut Populo, admiſſum fuerit, eccleſiaſtico ſupponimus interdicto, cuius interdicti relaxationem, aut excõmunicationis abſolutionem, ab alio, quã a nobis,

aut

Digitized by Google

aut pro tempore exiſtente Romano Pontifice pœnitentia, & ſatisfactione congrue peracta, niſi in mortis articulo conſtituti nequeant obtinere, etiam prætextu quarumuis facultatum, & indultorum quibuſuis perſonis tam eccleſiaſticis cuiuſcumque ordinis, aut militiæ, ſtatus, gradus, aut conditionis exiſtentibus, quam laicis, etiam Imperiali, Regali, vel alia mundana præeminentia inſignitis, per Sedem Apoſtolicam in genere, vel in ſpecie conceſſorum. Quæ omnia, quo ad præmiſſa, nolumus cuiquam in aliquo ſuffragari. Pœnis alijs tam ſpiritualibus, quam temporalibus contra eos inflictis, nihilominus in ſuo robore permanſuris; Vniuerſos autem, & ſingulos chariſſimos in Chriſto filios noſtros Imperatorem, Reges, ac dilectos filios nob. viros Duces, etiam armorum, & exercituum, Marchiones, ceteroſq. Principes Chriſtianos, necnon Dominia, Potentatus, Communitates, & Vniuerſitates Ciuitatum, Opidorum, & Caſtrorum, illorumq; Domicellos, & Dominos temporales, ac etiã Militum, & copiarum tam equeſtrium, quam pedeſtrium ductores, Tribunos, Præfectos, Capitaneos in quibuſcumque, etiam nobis, & S.R.E. temporali iuriſdictioni non ſubiectis locis conſtitutos, cuiuſcumque gradus, præeminentiæ, & nobilitatis exiſtentes, hortamur, rogamus, & obteſtamur per viſcera D.N. Ieſu Chriſti, & eius diuini nominis intuitu pro ſua erga eundem Deum, per quem regnant reges, & a quo Principatus acceperunt, pietate, atque erga nos, & Sãctam hanc Sedem reuerentia, & deuotione, non modo nihil tale in ſuis Dominijs fieri permittãt, nec vllo modo conniueant, ſed hoc malum omni ſtudio, diligentia, & authoritate totis viribus procurent, & contra quoſcumque delinquentes, & (vt præfertur) quomodolibet complices, & participes etiam temporalibus pœnis grauiſſimis animaduertant & per ſuos officiales, & Curiæ miniſtros procedi curent: ſcituri ſe obſequium Deo pergratum, perq. acceptum præſtituros, ſi quo gladio ad tutelam bonorum, & ad propulſandos perditorum conatus ſunt accincti, eundem ad vindictam huius peccati, & ad ſummendas de huiuſmodi criminis reis debitas pœnas exercuerint: contra vero memores, ſi in re tam graui male ſe geſſerint, ſe in diſtricto Dei iudicio rationem in nouiſſimo die reddituros, volumus autem vt præſentium tranſumptis &c.

ADDITIO. Adeſt etiam in Regno Neap. Pragmatica Sanctio, incip. Nouis occurrentibus morbis, ſtatuens pœnam mortis naturalis ipſo iure incurrendum non ſolum per ipſos principales audentes prouocare alios ad duellum, etiam ſi nullum certamen ſequeretur, verum etiam per nuncios intermedios, & aſſiſtentes ſimilibus pugnis, & duellis; excipiuntur verò duo caſus, in quibus dicta pœna minoratur vt in d. Pragmat. ſuper qua exſtant Commentaria Petri Follerij & Io. Franciſci Scaglioni.

ELECTIO.

PRæter Summiſtas ſciendum eſt, qualiter quãtum ad electionẽ Summi Pontificis attinet, vltra diſpoſita in cap. licet de vitanda, de election. & cap. vbi periculum,

riculum.eod.tit.in 6.& Clem.Ne Romani, d. titulo. Extat Conſtitutio Pij IV. ſuper reformatione Conclauis in electione Summi Pontificis,fol.767.in Bullario,incip. In eligendis,& eſt tenoris ſequentis.

Pius Epiſcopus, Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

IN Eligendis Eccleſiarum Prælatis, quibus & humana & diuina miniſteria committuntur, quantam adhiberi curam oporteat, teſtantur patrum noſtrorum ſacratiſſimæ Conſtitutiones, quas illi magna ſeueritate de Epiſcoporum, & aliorum Prælatorum qualitate ediderunt,propterea quod a bonis bona omnia videlicet caritas,vigilantia,Eccleſiaſtica diſciplina, denique animarum eis commiſſarum ſalus proficiſceretur, A malis vero contra, non niſi mala,nempè,auaritia,negligentia,faſtus,& animarum periculum poſſit expectari.Quod ſi in quibuslibet Eccleſiarum Paſtoribus tantopere prouidendum eſt, ne quis aſſumatur indignus, maiorem certè, & perſpicaciorem diligentiam in Romano Pontifice eligendo qui ceteris Paſtoribus eſt præfuturus,& totius Dominici gregis curam habiturus,oportet adhiberi. Hac ſancta meditatione permoti prædeceſſores noſtri,& præſertim fel. record. Alexander III. Gregorius X.Clemens V. Clemens VI. & Iulius II. nonnullas Conſtitutiones ſanxerunt ad prouidendum, vt Summorum Pontificum electiones liberè, rectè & maturè fierēt. Sed quoniam res humanæ ſemper in deterius prolabuntur,niſi ſit qui eas aſſiduè retineat & conſeruet, verendumq. ſit ne aliquando propter earum Conſtitutionum trāſgreſſionem ſuborti abuſus longius ſerpant, & progrediātur. Nos quantum cum Deo poſſumus futuris caſibus & periculis occurrere, Volentes eorundem prædeceſſorum noſtrorum Cōſtitutiones tum innouando tum declarando, & pro rerum & temporum neceſſitate ſupplendo de fratrum noſtrorum vnanimi cōſilio atque aſſenſu definimus, ſtatuimus & declaramus,vt cum Pontificem de hac vita migrare contigerit,Cardinales præſentes decem tantummodo diebus,iuxta dicti Gregorij prædeceſſoris Conſtitutionem in Concilio Lugdunen. editā Cardinales abſentes expectare teneantur,& interim ſolitas nouem cōtinuorum dierum exequias omnino peragant, nec vllo prætextu vlterius differant. Et nequid impedimēto eſſe poſſit,quo minus exequiæ ipſæ nono die abſoluantur, ſi quando per obſeruantiam alicuius magni, & præcipui feſti Cardinalibus videretur officium exequiarū intermitti debere, dies illi ſic intermiſſi in numerum nouē dierum nihilominus cōputari debeant,& impenſa quæ in eis pro exequijs facienda eſſet,inter pauperes Chriſti diſtribuatur. Ac vt ſuperfluis quoque ſumptibus, qui iam in immenſum excreuerunt, modus imponatur,funus ſimplicius quam conſueuerit fiat:vt illius ratione(præter regalia populo Romano præſtari ſolita)decem Millium ducatorum ſummam pannis lugubribus,& regalibus tam Camerarij,& Clericorū, ac aliarum Cameralium, quam aliorum quorumcumque miniſtrorum & officialium ac alijs omnibus omninò computatis impenſa non excedat.Sūma autem decem millium huiuſmodi vel ſi collegio viſum fuerit etiā minor, ac nullo modo

lo modo maior, per tres Cardinales antiquiores vnũ videlicet de quolibet ordine & Camerariũ proportionabiliter pro rata diſtributionis aliàs fieri ſolitæ inter prędictos omnes & ſingulos diuidatur. Lapſis verò decẽ dieb. a die obitus Põtificis, ingreſſus Conclauis nullatenus prorogetur, aut differatur, ſed ſequẽti die miſſa de Spiritu Sãcto celebrata ſiue Cardinales abſentes venerint, ſiue nõ, qui fuerint præſentes ſtatim Cõclaue ingredi teneãtur, & ingredientes ipſi abſque mora aliqua omiſſa omnino Capitulorũ confectione, primis diebus fieri ſolitorum, in electionis negotio procedãt, & ſingulis diebus ſcrutinium fiat, & in primo ſcrutinio etiã accedere liceat. Si qui vero forte intrare noluerint, vel ingreſſi abſque manifeſta infirmitatis cauſa iuramẽto Medicorũ, & a maiori parte Cardinalium per ſecretus ſuffragia approbata exiuerint, dictæ Cõſtitutioni s Gregorij X. pœnam incurrant. Declarantes nihilominus quod poſtquã Card. pręſentes alijs Cardinalibus etiam de latere Legatis, aut ex alia quacumque ẽt publica cauſa etiã cum licentia Summi Pontificis abſentibus vlterius non expectatis, poſt tamen lapſum dictorum decem dierum à morte Pontificis electionem ſiue intrà, ſiue extrà Cõclaue fecerint, electio ſic facta ex itineris aut alterius etiã probabilis, & Notarij ipſorum Cardinalium abſentium impedimenti prætextu impugnari minimè valeat, quũ publica vtilitas ex natura electionis ꝓueniens, cuiuis alteri rationi præferri debeat. Sedis aũt vacatione durante, Collegium Cardinaliũ in ijs quæ ad Pontificẽ Maximũ dum viueret, pertinebant, nullam omnino poteſtatem aut iuridictionẽ habeat, neque gratiã neque iuſtitiã faciendi aut factam per Pontificem mortuum executioni demandandi, ſed ea omnia futuro Pontifici reſeruare teneatur, Neque de ſtatu temporali Rom. Eccleſiæ neque de pecunijs Cameræ Apoſtolicę aut Datarij, vel ꝓ ſolutione debitorũ, ante obitum Pontificis quomodolibet cõtractorum, aut aliàs ex quauis cauſa (caſibus infraſcriptis dumtaxat exceptis) quidquam diſponere, nec contra dictã Gregorij Cõſtitutionem pro ſeipſis aliquid percipere, nec æs alienum vltrà neceſſarios ſumptus pręſentibus comprehenſos contrahere debeat, neque Camerarius, Theſaurarius, Datarius, Depoſitarius, Caſtellanus Arcis Sãcti Angeli, aut alij Officiales cõtra harũ Conſtitutionum tenorẽ Collegio obedire teneantur, ſiue debeant, quinimo ſi eis in talibus obtemperauerint, aut ipſi Cardinales vel Officiales ex eorum officijs contra præmiſſa aliquid attentare pręſumpſerint, de ſuo proprio Camerę Apoſtolicę plenariè ſatisfacere, & pecunias erogatas reſtituere, ac quęuis dãna ad eligẽdi Põtificis arbitrium reſarcire cogantur. Quod autẽ expendi poſſit erit pręfata decem Millium ducatorum ſumma. Illud item quod pro victu familiæ Pontificię ante Conclauis ingreſſum, ac poſt ingreſſum pro pauperum officialium Palatij tantum per Camerarium, & priores ordinum deſcribendorum victu, ac etiã pro eleemoſynis Sede vacante fieri conſuetis. Itemque pro defenſione terrarum Eccleſiæ, vel partis earum, Nec nõ pro regalibus, populo Roman. & illius Magiſtratibus ac cuſtodia Vrbis, & Cõclauis, illiusq. prouiſionibus opportunis neceſſarium erit. Quæ vero impenſa pro defenſione terrarum, & locorũ Eccleſiæ & ſecuritate ac prouiſionibus Cõclauis facienda ſit, Cardinales præſentes per ſecreta ſuffragia ordinare debeãt, ita vt maioris partis ſententia obtineat, id quod obſeruandum erit etiam in gubernatoribus Vrbis tam vltra pontem, quã citrà, & alijs officialibus etiam pro ſtatus Eccleſiaſtici regimine ſi opus fuerit eligendis. Si verò vltra prædicta aliquod grãde periculum immineret, cui omnibus, & ſingulis Cardinalibus præ-

ſentibus

ſentibus iuxta ordinationem Gregorii X. aut ſaltē duabus illorum tertiis partibus, per ſecreta ſuffragia videretur celeriter occurrendū, tūc collegium iuxta maioris partis ſentētiam ſimiliter per ſecreta ſuffragia de remedio opportuno ac prouide de neceſſaria impenſa prouidere poſſit & debeat. Statuimus etiam quod tres Cardinales antiquiores, vnus videlicet ex quolibet ordine vna cū Camerario poſt Pontificis obitū reliquos Cardinales congregandi, & occurrentes neceſſitates in cōgregationibus generalibus proponēdi, & vt cōclaue bene vndique claudatur curandi ius habeant. Ipſorum autē officiū tertia die poſt conclauis ingreſſum omninò exſpiret, eorumq. loco tres alii ſequentes in ordine quolibet tertio quoque die cum eodē Camerario in eadem poteſtate ſuccedāt. Camerarii quoque, & maioris Pęnitentiarii officia quæ ēt Sede vacāte durant ita durare decernimus, & declaramus & non ſolum ea, quæ præſenti Conſtitutione prohibētur, & quę Pontifice viuente exercere nō conſueuerunt, ſeu a quibus pro eiuſdē Pontificis reuerētia, aut aliàs quomodolibet abſtinebant, minimè vſurpent, ſed Camerarius ac pręſidentes, & clerici aliiq. Miniſtri, & officiales Camerę Apoſtolicę exactioni pecuniarū eidē Cameræ debitarum, ac prouiſionibus ratione Sedis vacantis, iuxta præmiſſa neceſſariò faciēdis dūtaxat incumbere, & propterea a ſolutione debitorū ante Pontificis obitum contractorum, aut illorū declarationem, rationum ſolidatione, extractionibus frumētorum, remiſſionibus delictorū, aſſecurationibus delinquētium, & quibuſcūque aliis expeditionibus tam gratiā, quam iuſtitiam, aut illarum executionē quomodolibet concernentibus, omninò abſtinere debeant. Pęnitentiarius verò, & eius officiales ea tantū facere, & expedire valeant, quæ ad forū conſcientię pertinent, in reliquis officium eorum conquieſcat. Itaque a quiſcūque matrimonialibus, & aliis diſpenſationibus ac abſolutionibus, & declarationibus necnō quibuſuis aliis expeditionibus forum (quod aiunt) fori mixtim, vel ſeparatim quomodolibet reſpicientibus, omnino abſtineāt. Alioquin in quibus tā Camerarius quā Pęnitentiarius, & alii prædicti etiam de licentia aut mandato totius Collegii cōtrafecerint, ea nulla, & irrita ſint, ac nemini ſuffragētur. Et nihilominus eorū exceſſus & inobedientiæ rationem Pontificis arbitrio quādocumque reddere teneantur. Literis etiā noſtris ſuper reformatione Cameræ, & Pęnitentiariæ huiuſmodi editis in ſuo robore permanſuris. Datarii verò miniſterium, per eiuſdem Pontificis obitum omninò exſpiret, ita vt nō ſolum datas per eum antea notatas extendi poteſtatē minimè habeat, ſed quaſcumque ſupplicationes gratiarum, & iuſtitiæ penes eum, aut eius miniſtros adhuc exiſtētes, etiā ſi datatæ fuerint, Collegio Cardinaliū ſtatim ſub ſigillo clauſas pręſentare teneātur, futuro Pontifici reſeruādas. Quod ſi cōtra præmiſſa quidquam ad cuiuſuis etiam Cardinalis inſtantiam attentare præſumpſerit, irritum, & inane exiſtat, & nihilominus falſi crimen incurrat, illius rationē futuro Pōtifici redditurus. Prohibentes inſuper, ne Cardinales, & Prælati, Signaturę gratiarum, & iuſtitię præfecti, Sede vacante ſupplicationes, & cōmiſſiones aliquas etiā ſi ſupplicantes paruas datas, vt moris eſt, antea obtinuerint, ſignare valeāt, ſed officia eorū omninò ceſſare intelligātur. Quod ſi aliter fecerint, pro exceſſibus huiuſmodi futuri Pontificis arbitrio puniantur. Mādamus quoque quod Cellę cōclauis Cardinalibus ſorte diſtribuantur, nec liceat eas etiā infirmitatis prætextu mutare, aut deſuper ædificari, vel illas dilatare, ſed quilibet etiam Decanus, ſit ſua ſorte contentus. Poſt Cōclauis verò ingreſſum, interdicimus, & expreſsè prohibemus ſub officiorum, & beneficiorum priuationis pęna, atque etiā ſub alia, ar-

bitrio

Digitized by Google

bitrio gubernatoris ad cuſtodiam conclauis deputari ſoliti infligenda, nec quis immediatè ſupra, aut infra conclaue ſeu a lateribus habitare, vel morari poſſit. Quæ loca muris claudi, & a præſidentibus cuſtodiæ cõclauis ac dicto Gubernatore ſæpius viſitari debeant. Et ſi qua fraus cõmiſſa fuerit, teneatur ipſe Gubernator ſub periurij pęna eo ipſo incurrẽda, & alia arbitrio futuri Pontificis infligenda, delinquẽtes huiuſmodi Cardinalibus pro tẽpore deputatis reuelare, curareq. vt delinquentes ipſi carcerentur, & acriter puniantur. Teneantur quoque Cardinales pro tẽpore deputati Cellas Cardinalium, & alia conclauis loca ſæpius viſitare, & diligenter perquirere ne ipſius conclauis muris aut laquearibus, ſeu pauimentis vetita foramina fiant. Et ſi quid tale deprehẽſum fuerit, auctores priuationis officiorum, beneficiorum, ac alijs etiam corporalibus, & ſæuerißimis eiſdem pœnis teneantur, niſi ſtatim, ſi intra conclaue fuerint eiſdem Cardinalibus deputatis, ſi vero extra cõclaue Gubernatori, & prælatis prępoſitis reuelauerint. Qui quidẽ Gubernator, & Pręlati ſub periurij pęna in hoc inuigilare, & opportune prouidere debeãt. Quilibet autẽ Cardinalis in conclaui duobus ſeruientibus Clericis, vel Laicis contentus ſit. Infirmis autẽ, & grauiter affectis a maiori parte Collegij per ſecreta ſuffragia tertius ad ſummũ indulgeri poſſit. Qui ſeruientes familiares domeſtici, & cõtinui cõmenſales ipſius Cardinalis, & ab anno ante fuiſſe & tunc eſſe debeant, & non mercatores, miniſtri principum, domini temporales, & iuridictionẽ habentes, neque fratres aut nepotes Cardinalium, etiam ſi expenſis eorum viuerent. Et qualitatibus conclauiſtarum Cardinales deputati ante cõclauis ingreſſum diligenter inquiſitionẽ habere, & eos approbare, ac poſt ingreſſum denuo diligẽter prouidere debeãt Sacriſta quoque cũ vno clerico coadiutore in officio Sacriſtiæ, duo quoque magiſtri cęremoniarũ conclaue ingrediãtur Miſſis celebrandis, & alijs quæ ad ipſos pertinẽt vacaturi. Adſit præterea vnus religioſus pro cõfeſſionibus audiendis a maiori parte Cardinaliũ p ſecreta ſuffragia eligẽdus, vnus Collegij Secretarius tãtum, duo Medici, vnus Chirurgus, vnus Aromatarius cũ vno, aut duobus ſeruientibus, vnus faber lignarius, vnus Cemẽtarius, duo Barbitonſores, cũ vno duobus ſeruientibus. Item octo aut decem ſeruientes publicæ vtilitati, & commoditati omnium, veluti pro lignis portãdis, pro verendo conclaui, & ſimilibus neceſſarijs miniſtrãdis, qui omnes à Collegio Cardinalium, non tamẽ ex familia alicuius Cardinalis, per fabas ſecretas eligantur: ita tamen vt is obtineat, qui plura vota tulerit, & eis ſalaria de publico perſoluantur. Quod ſi vltrà præfatas perſonas, in conclaui aliquis inuentus fuerit, expelli ſtatim debeat; Et ſi quis vſpiam ſe occultaſſe deprehendatur, ignominioſè expellatur, & infamia notetur, & officijs atque beneficijs priuetur, conſcij vero ſub eadem pęna illos Collegio reuelare teneantur, præmium reportaturi ſi indicauerint. Clauſo conclaui, nulli ad colloquium etiam extra portam conclauis etiam principum oratores, niſi ex magna, & vrgenti cauſa a maiori parte Collegij approbanda admittantur. Et ſi quis forte (quod abſit) clam ipſum cõclaue, & aliunde quam per oſtium ingrediatur, omni honore, gradu, ac officio, & beneficio ipſo facto priuatus nullius gñris ſcripta ad eos qui in cõclaui erunt, ſeu nunciũ vel notã, aut ſignum mittere, ſeu recipere, aut contra, e conclaui ad eos, qui foris erunt, vllo mõ ꝑferre liceat, qui cõtra fecerint, quacũque dignitate ẽt ſi Cardinalatus honore præfulgeant pęnæ excommunicationis latæ ſentẽtiæ ſubiaceant, abſoluendi facultate, præterquã in mortis articulo, ſoli Pontifici maximo reſeruata, a quo nihilominus pro qualitate delicti vltra dictam excommunicationis pœ-

nam,

nam,puniendi erunt.Prohibentes etiam ſuper futura electione Pontificis ſpon
ſiones,quas excōmiſſas vocant,fieri,& ſi fortè contra præſentium tenorem fa-
ctæ fuerint,illas nullas,& irritas in iudicio,& extra fore,& omninò cēſeri,& cō
trafaciētes ac proxenetas arbitrio Gubernatoris,& futuri Pōtificis puniri debe
re decernimus.Cardinales autem primo ipſo die quo Cōclaue ingreſſi fuerint,
tam in prandio,quam in cęna vno ſolo ferculo vnius ſpeciei tantum eoq.mo-
derato,& aliàs iuxta Cōſtitutionē prędicti Clemētis VI.qualificato,cōtēti ſint,
& eſſe debeant,nec quiſquam in alterius cella,vel de alterius ferculo veſcatur.
Prælati quoque ad cuſtodiā Conclauis deputati,ſub pœna periurij, & ſuſpēſio
nis à diuinis,maxima,& exquiſita diligentia vtātur in inſpiciēdis ac perſcrutā
dis epulis,& alijs rebus ac perſonis Conclaue intrantibus,& de eo exeuntibus,
ne ſub earum rerum velamine,literę,aut notę,vel ſigna aliqua tranſmittantur.
Quod ſi tale quid inuentum fuerit,familiares Cardinaliū, aut alij delinquen-
tes penā priuationis officiorum, & beneficiorum,ac inhabilitatis ad obtēta,&
obtinenda incurrant.Et vlterius per Gubernatorē carceribus mancipentur,ex
inde niſi de mādato noui Pōtificis minimè relaxādi,ſed eius arbitrio acrius pu
niēdⁱ,ɔī facultate Collegio Cardinaliū ī fauorē quorūcūque ꝗ in pręmiſſis vel
corū aliquo deliquerint,oīnò interdicta.Conclauiſtæ verò,& quicūque alij ſer
uiētes Cōclaui,ex cauſa infirmitatis manifeſtę,& notabilis à Medicis medio iu
ramento probatæ,& de conſenſu deputatorū,quorum etiā conſcientiam deſu
per oneramus,& non aliter exituri,nullo modo reuerti poſſint,ſed eorum loco
alij eodē prorſus tempore,quo infirmi exibunt, ingrediantur. Statuimus etiā,
& declaramus, quod ſi forte aliquis Cardinalis ſaltē in Diaconatus ordine cō-
ſtitutus non fuerit,is nullatenus ad eligēdum admitti debeat. Cardinales autē
per viſcera miſericordiæ Domini Noſtri Ieſu Chriſti enixè rogamus,& horta
mur,ac eis nihilominus ſub Diuini interminatione Iudicij pręcipimus,& mā-
damus,vt attēdentes magnitudinē miniſterij, quod per eos tractatur in dādis
ſuffragijs,ac alijs omnibus,& ſingulis electionē quomodolibet concernētibus,
omni dolo ac fraude, factionibus , & animorū paſſionibus remotis,ac princi-
pum ſecularium interceſſionibus,ceteriſq. mundanis reſpectibus minimè attē
tis,ſed ſolum Deum prę oculis habentes,ſeſe purè,liberè,ſincerè,quietè, & pa-
cificè gerere,& habere debeant, nec pro ipſius Pontificis electione cōſpiratio-
nes,cōdictas,pactiones,& alios illicitos tractatus inire,ſigna, aut contraſigna
votorū ſuorū altę̗i dare,minaſue aliquibus inferre,tumultus excitare,aut alia
facere per quæ electio retardetur,vel minus liberè ſuffragia pręſtētur,per ſe,vel
alium,directè,vel indirectè,quouis colore,vel ingenio audeant,vel præſumāt.
Quod ſi ſecus fecerint,aut cōtra ꝓhibita in præſēti Cōſtitutione,aliquid admi
ſerint,vltrà Diuinā vltionē,futuri Pontificis pro modo culpæ in eos quandocū
que animaduerti poſſit.Quia verò parū eſſet iura cōdere,niſi forēt ꝗ executio-
ni ea demādarēt,ſtatuimus,& ordinamus,vt Pręlati,Rectores,Officiales Vrbis,
ac Principū Oratores,illuſtres viri,quos oēs a Collegio ꝓ cuſtodia cōclauis eli-
gi cōtinget,eligere aūt Collegiū debebit eos ꝗ ad id magis idonei videbūtur ꝑ-
miſſa oīa plenè,& inuiolabiliter,ac ſine fraude,& dolo aliquo obſeruari faciāt,
de quo corporale iuramētū corā ipſo Collegio ante ingreſſū Cōclauis,& quo-
ties opus fuerit,præſtare teneātur:quæ quidē niſi fecerint,vel ſi in eis dolum,&
fraudē commiſerint,prædictas pœnas,& cetera in dicta Conſtitutione Grego
rij X.cōtentas,incurrant.Volumus aūt,neque per Prælatos,neque per Recto-
res,aut Officiales præfatos,vltrà quā pręmittitur,Cardinales arctari,neque prę
ſentes

Digitized by Google

ſentes hac noſtras Conſtitutiones per Collegium Cardinalium vllo modo alterari, corrigi, aut immutari poſſe, ſed illas coram omnibus de verbo ad verbũ in prima Congregatione poſt obitum Pontificis fieri ſolita, & deinde poſt Cõclauis ingreſſum legi, & iurari eo modo quo leguntur, & iurantur Conſtitutiones Iulij II. & aliorum prædeceſſorum noſtrorum, quorum Conſtitutionibus, & pœnis in eis contentis, vltrà præmiſſa per hanc noſtram Conſtitutionem derogare non intendimus, ſed magis eas confirmare, innouare, & comprobare. Et ne diſſenſionis occaſio aut ſchiſmatis oriatur, volumus cẽſurarum, & excommunicationum præfatarum, & aliarum quarumcumque prætextu, Cardinales à Pontificis electione actiuè, vel paſſiuè excludi nullo modo poſſe, quas quidem excommunicationes, & cenſuras ad electionis effectum tãtum, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ſuſpendimus, & ſuſpenſas eſſe volumus, & declaramus. Decernentes quoque excommunicationes, & cenſuras ipſas eum ſolum afficere, qui deliquerit, non autem alios conclaui durante cum eo conuerſantes, ac præſentes, ac noſtras vbicumque electionem Summi Pontificis etiam extra Vrbem fieri contigerit locum habere, & obſeruari debere. Ac inſuper illas in valuis Baſilicæ Principis Apoſtolorum, & Cancellariæ Apoſtolicæ, ac in Acie Campi Floræ, aliquos Curſores noſtros legi, & publicari, ac illorum copiam ibidem affixam dimitti, & deinceps omnes, & ſingulos Cardinales, etiam abſentes, præſentes, & futuros, & alios quoſcumque quorũ intereſt, vel intereſſe poterit, quomodolibet in futurũ afficere, & ligare, nullumq. earum ignorantiam prætendere poſſe, ac ſi eis perſonaliter intimatæ forent, pręmiſſis ac alijs Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſq. contrariis nõ obſtantibus quibuſcumque. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtrorum definitionis, ſtatutorum, declarationum, decretorum, prohibitionum, mandatorum, interdicti, præcepti, rogationis, hortationis, & voluntatum infringere, vel auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorũ Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum. Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſecundo. Septimo Id. Octobris Pontificatus Noſtri Anno Tertio.

Ego Pius Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

† Ego R. Card. de Carpo Epiſcopus Hoſtienſis.
† Ego F. Card. de Carpo Epiſcopus Port. manu propria.
† Ego Fed. Card. Cæſius Epiſcopus Tuſculanus.
† Ego Io. Card. Moronus, Epiſcopus Prænestinus.
†
† Otho Truchſes de Vualdburg. Epiſcopus Card. Albaneñ.
† Ego Ti. Card. Criſpus.
† Ego Io. Card. Saracenus.
† Ego Io. Card. Sancti Vitalis.
† Ego Iac. Card. Puteus.
† Ego Io. B. Cicada. Card. S. Clement.
† Ego B. Card. Tranenſ.
† Ego Scipio Card. Piſarum.

† Ego

Digitized by Google

† Ego Io.Card.Reumanus.
† Ego Io.Ant.Card.Capiſuccus.
† Ego F.M.Card.Alexandrinus.
† Ego Clemens Card.Arçcel.
† Ego Io.Ant.Card.Sanct.Gregorij.
† Ego Aloyſius Card.Cornelius.
† Ego Bernardus Card.Saluiatus.
† Ego Ph.Card.Aburd.
†
† Ego M.Ant.Card.Amulius.
† Ego R.Cardin.Nauagerius.
†
† Ego A.Card.Farneſius Vicecancel.
† Ego G.Aſc.Card.Camer.
† Ego Iul.Card.Vrbin.
† Ego Hier.Card.Simoncellus.
† Ego Vitellotius Card.Vitellius.
† Ego Carolus Card.Borromeus, il ſancto.
† Ego Franciſcus Card.Gonzaga.
† Ego Inicus Aualos,Card.Aragona.
†
†
†

Cæſ. Glorierius.
Franciſ Delyon.

Anno a Natiuitate Domini milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſecundo Indictione quinta die verò 21. menſis Octobris, Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto Patris,& Domini noſtri, Domini Pij diuina prouidẽtia Papæ IV. Anno tertio,ſupraſcriptæ literæ Apoſtolicæ affixæ,& publicatæ fuerunt Romæ in locis ſupraſcriptis, vt eſt moris, inibi earundem copijs dimiſſis affixis,per nos Andream de Curia, & Franciſcum Fayæ eiuſdem S.D.N. Papæ Curſores.

Pro Magiſtro Curſorum Franciſcus Rogerius Curſ.

Contra ineuntes ſponſiones ſuper vita,& morte,& futura electione Summi Pontificis, ac promotione S.R.E. Cardinalium extat Gregorij XIV. Conſtitutio Romæ publicata die 28.Martij 1591.incip.Cogit nos deprauata.

Cogit nos deprauata miſeri huius ſeculi corruptela,vt vel in ipſo noſtri Pontificatus ingreſſu,ſeuerioribus pœnis illorum coerceamus audaciam,qui cæca ducti cupiditate, grauioribus peccatis diuinã Maieſtatem lædere, ac ſacroſanctæ Eccleſiæ Dei mala, & ſcãdala pernicioſa inferre nõ perhorreſcunt Qualia multa cum ingenti animi noſtri dolore ſenſimus manere ex frequenti ſponſionum illarum vſu,quæ commiſſæ vulgo dictæ ſuper futura electione aut vita,& morte Romani Pontificus, aut promotionibus S.R.E.Cardinalium fieri conſueuerunt: Nam ſiue rem ipſam,quæ nedũ eccleſiaſtica,& ſed & ſacra, & merè ſpiritualis eſt,ſpectemus,profanatio quædã rei ſacræ,& ſacrilegium quoddã inde propterea committi videtur,dũ electionibus, & promotionibus ſacris,ac

plene ſpiritualibus ſors pecuniarum immiſcetur, & turpiſſimæ nundinationis genus cohæret, ſiue grauiſſima p ccata earũ occaſione perpetrari ſolita, & detrimenta inde prouenĩetia, ſpõſione huiuſmodi, quæ ſuper prędictis fiunt, omninò damnandas, & prohibendas, atque a Chriſti fidelium cõmercio prorſus exterminandas arbitramur. Multi ſiquidem lucri cupiditate, aut metu iacturæ pecuniarum, illicitis modis directè, vel indirectè per ſe, vel aliũ, electiones, ſeu promotiones impedire, aut retardare conãtur; Alij eligendorũ, aut promouẽdorum honorem, famã, & exiſtimationem impijs, falſis, ac prorſus iniquis detractionibus aut diffamationibus læ lere, ac dilacerare nõ erubeſcent; Orationes vero, & vota, ac pias preces Chriſtiani populi, quas eo potiſſimum tẽpore ſummo deuotionis feruore ex intimo cordis affectu ab vniuerſo fideliũ cœtu Deo omnipotẽti offerri par eſſet, vt huiuſmodi electionibus ac ꝓmotionibus Spiritus Sanctus aſſiſteret, non mediocriter hac de cã impediri, perturbari, ac refrigeſcere neceſſe eſt, dum multi turpibus lucris intenti, aut obliuiſcuntur, quæ Dei ſunt, aut certe deſiderant ſæpenumero, & procurant, vel eligantur nõ i, qui optimi ſunt, ſed ex quorum electione plurimũ lucri ſe conſecuturos anima luerũt; Nec deſunt, qui innumerabiles fraudes, ac pnicioſa mendacia, dolos, & fallacias cõminiſcuntur, dum ſponſionum pretia augere, aut imminuere callidè, & verſutè ſatagunt. Nonnulli quoque manifeſta iniuſtitia peccant, dum fere certi eorũ, qui eligendi, aut promouendi ſunt, conuentiones, ſeu ſuſpenſiones ineundo, ab alijs id ignorantibus pecunias per fraudem extorquẽt. Multi præterea dum vana ſpe vniuerſum patrimonium ſuum in diſcrimen temerè deducunt, repente, & ex improuiſo ad inopiam redigũtur; ex quo & abominabiles contra Deum blaſphemiæ, & plurima ſcandala, & peccata atrocia conſequuntur; quod autem deterius eſt, miſeri quidam ad nefandas Dæmonũ inuocationes, ad prohibita ſortilegia, damnataq. diuinãdi genera confugiũt, vt futura (ſi id fieri poſſet) prænoſcendo, minori cum periculo, aut quemadmodum ipſi vana ſpe decepti ſibi perſuadent, certiore euentu ſpõſiones ineant: Illud denique omnibus notiſſimum eſt, magnum hoc eſſe auaritiæ fomentũ, & ex eo vehementem quæſtus cupiditatem, quandoque etiã in Eccleſiaſticis, & Religioſis perſonis excitari. Nos igitur qui hoc præcipuũ munus ad Paſtoralem noſtrã ſolicitudinem maxime pertinere exiſtimamus, vt gregem Dominicum fidei noſtræ creditũ ab omni offenſione, atquæ æternæ vitæ periculo ſecurũ in viã ſalutis, diuina fauente gratia, dirigamus peſtiferri huius morbi cõtagium priuſquam in communem fidelium perniciem latius ſerpat (quantum in nobis eſt) tollere, necnon delicti, & ſcandali inde vt plurimum prouenientis occaſionem penitus & vbique ſubmouere cupientes, ac ſimul æquum cenſentes, in quo frequenter, & grauiter peccatur, id ad tollendum ſcandali periculũ generatim, & peræq. omnibus interdicatur: fel. rec. Pi Papæ IV. prædeceſſoris noſtri, qui pariter hoc ipſum ſuper futura Põtificis electione fieri prohibuit, veſtigijs inhærentes, de tributæ nobis à Domino poteſtatis Apoſtolicæ plenitudine, hac noſtra in perpetuum valitura Conſtitutione, damnamus, & reprobamus omnes, & quaſcumque ſpõſiones, promiſſiones, ſtipulationes, conuentiones, aut pacta, Excommiſſas vulgo dictas, quouis nomine, aut vocabulo appellatas. Quas, ſiue per cedulas (vt aiunt) vel apochas, aut alio quocũque publicæ, aut priuatæ ſcripturæ, aut chirographi genere, vel per Menſariorum, aut Mercatorum libros, aut partias crediti (vt dicunt) ſeu verbo tantum data fide, aut facto depoſito certæ pecuniarum ſummæ, vel cuiuſuis alterius

rei pre-

Digitized by Google

rei pretio æſtimabilis, aut aliàs quoquo mō, vel ſub quauis noīati, aut innoīat contractus forma, aut conditione, in euentum vitę, aut mortis, vel futuræ creationis Romani Pontificis, tam eo viuente, quam Apoſtolica Sede vacante, aut in euētum promotionum S.R.E. Cardinalium, poſthac in quibuſuis Chriſtiani Orbis Regnis, Dominijs, Prouincijs, Ciuitatibus, Terris, & locis vbilibet gentium, aut locorum iniri qn̄cunque contigerit, ipſoſq. contractus, ſponſiones, aut pacta, ſi quę poſt hanc noſtram prohibitionem inita fuerint, vel etiam antea, quarum tamen, vel quorum exitus adhuc expectatur, damnata prorſus, illicita, & inualida decernimus, & declaramus, illaq. ex nunc, prout ex tunc, & è contra harum ſerie reſcindimus, & annullamus, ac ne de cetero fiat diſtricte interdicimus, & prohibemus. Decernentes, ex eis tamquam dānatis, & reprobatis etiā ſi iuramento, quod pariter illicitum, & tamquam contra bonos mores præſtitum, nihil operari in hoc, declaramus, aut inſtr̄o in forma Cameræ Apoſtolicæ, vel aliàs quolibet roborata fuerint, nullam prorſus obligationem oriri, nullamq. actionem realem, aut perſonalem, aut Iudicis officium in foro exteriori, neque extra illud, nec etiam quo ad forum conſcientiæ, prouenire, neque exceptionem, aut aliud quodcumq. ius cuiquam competere. Quinimo ſtatuimus, & declaramus, ex prædictis damnatis ſponſionibus, nullum talium pecuniarium dominium, etiam ſi ſolutæ, aut datæ ſeu remiſſæ, vel condonatæ hac de cauſa fuerint, cuiquam acquiri: ſed quidquid pecuniarum, aut cuiuſuis alterius rei in contractus, ſeu ſponſiones hmōi deductum fuerit, ſiue datum, & acceptum, ſiue tantummodo promiſſum, vel vt præfertur condonatum, aut ēt, vt ab alijs ſoluatur mandatum exiſtat, eo ipſo pijs locis eius Ciuitatis, aut Opidi vbi ſponſiones ipſæ initæ, vel vbi primum defectæ fuerint, etiam ſi prius alibi initæ ſint, acquiſitum cenſeri, & ipſos cōtrahentes ad reſtitutionem ſiue elargitionem eiſdem pijs locis in vtroque foro teneri, & in foro exteriori ad id per Epiſcopum (cuius conſcientiam ſuper hoc oneramus) opportunis iuris, & facti remedijs etiam ſub cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis cogi, & compelli debere, & non ſolum Procuratoribus, ſeu adminiſtratoribus, ſeu cuilibet perſonæ, actionem popularem noīe eorundem piorum locorum pro ipſis pecunijs conſequendis competere, ita tamen, vt ſi plura loca pia in Opido, ſeu Ciuitate huiuſmodi exiſtant, inter ipſa loca pia is præferatur, & pecunias integrè lucretur, qui prior agere cęperit: nec componere, tranſigere, aut concordare cum ipſis delinquentibus, aut illis partem aliquā pœnæ remittere, aut concordare quoqūo liceat, ſed integrè ab ipſis locis pijs exigatur: quod ſi de facto concordatū fuerit, tunc eo ipſo concordia, compoſitio, aut tranſactio irrita ſit, & nulla, & actio pro reliqua ſumma non exacta ad alia loca pia deuoluta cenſeatur, donec pœna prędicta integrè ab ipſis tranſgreſſoribus fuerit perſoluta. Perſonas verò Eccleſiaſticas, ſi quæ forſan (quod non credimus) tale aliquod pactū, aut ſponſionem contra hanc noſtrā prohibitionem inire præſumpſerit, tam ſeculares, quam cuiuſuis ordinis, aut militiæ regulares, cuiuſcumq. ſtatus, gradus, vel cōditionis fuerint, etiam ſi Epiſcopali, Archiepiſcopali, Primitiali, Patriarchali, aut alia quacumque, etiam S. R. E. Cardinalatus præfulgeant dignitate (præter ſupradictam, & alias in præſenti Conſtitutione cōtentas pœnas) omnibus, & quibuſcumq. per eas obtentis beneficijs cum cura, & ſine cura, ſecularibus, & quorumuis ordinum, aut militiarum regularibus, ex nunc eo ipſo per præſentes in vtroque foro priuamus, & priuatas, ac ad illa, & alia quæcumque in poſterum obtinenda, perpetuò inhabiles, & incapaces declaramus, eaq.

Digitized by Google

omnia iuxta præſentem Conſtitutionem ipſo facto vacare, deq. illis liberè per Sedem Apoſtolicam, vt per ordinarios Collatores illi prouideri poſſe; ac etiam ſi alioquin noſtræ, & Sedis Apoſtolicæ, ſeu Rom. Pontificis tantum diſpoſitioni ex quauis reſeruatione generali, etiam in corpore iuris clauſa, ſeu aliàs quomodolibet reſeruata, ſeu affecta fuerint, nihilominus per Ordinarios Collatores, ad quos eiſdem reſeruationibus, ſeu affectionibus Apoſtolicis ceſſantibus, pertineret, liberè, & licitè conferri, & de eis perinde, ac ſi reſeruata, aut affecta non eſſent, diſponi poſſe volumus, & declaramus. Vlterius etiam in eos, qui talia patrare, & huic noſtræ Conſtitutioni contrauenire præſumpſerint, tam ſi prædictis quæ hic pro expreſſis habeantur, quam ſi quibuſuis mundanis etiam Ducalibus, Regijs, Imperialibus dignitatibus fungantur, ac etiam in eoſdem, vel alios, qui id in Terris, Locis, Ciuitatibus, ac Dominijs, ſibi ſubiectis tacitè, vel expreſsè fieri permiſerint, eorumq. Conſiliarios, Magiſtratus, Poteſtates, Gubernatores, Præfectos, aut Locatenentes, eorumq. ſingulos, qui pariter cõſenſum, auxilium, conſilium, vel fauorem in præmiſſis præſtiterint, ac in quoſcumque Proxenetas, vel mediatores, excommunicationis ſententiam per eaſdem præſentes ferimus, & promulgamus, eoſq. ipſo facto abſque alia monitione, aut declaratione, Iudicis decreto, aut miniſterio, excommunicationis ſententiam incurrere volumus, à qua eorum nullus ab alio, quam à Romano Pontifice, pro tempore exiſtente (niſi in mortis articulo) quo ad eos, qui pecunias, vel aliud quidpiam præmiſſorum occaſione perceperint, etiam prçuia reſtitutione integræ pecuniç eiuſmodi occaſione pceptç, abſolui poſſit aut dẽat.

Sicq. in omnibus, & ſingulis ſuperius expreſſis per quoſcumque iudices Ordinarios, & Delegatos, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac eiuſdem S.R.E. Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate & authoritate, in quauis cauſa, & inſtantia, iudicari, & definiri debere. Irritum quoque, & inane decernimus, ſi ſecus ſuper his a quoquã quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attẽtari. Quocirca vniuerſis locorum Ordinarijs, vbilibet conſtitutis, per Apoſtolica ſcripta mandamus, vt præſentes literas in ſuis quiſque Eccleſijs, Ciuitatibus, Diœceſibus, & locis, ab omnibus inuiolatè obſeruari curent, & contra quibuſcumque præſentis Conſtitutionis tranſgreſſores ad declarationem cenſurarum, & pœnarum huiuſmodi procedant, inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis. Non obſtantibus, &c.

ADDITIO. De huiuſmodi ſponſionibus ſeu conuentionibus factis ſub aliquo futuro euentu, vide Dec. conſ. 115. Couar in reg. peccatum, par. 2. §. 4. num. 2 Lud. Molina, de contract. diſput. 508. & in terminis Vincent. de Franch. deciſ. 113. & in Regno Neap. etiam adſunt Pragmaticæ Sanctiones, ſimiliter fieri prohibentes Excõmiſſas Sede vacante & ſuper creatione Summi Pontificis, necnon, & excommiſſas ſuper pueris mulierum prægnantium, ſub pœnis ibi contentis, ſub tit. de ſponſionibus mercatorum.

Quantum verò attinet ad electionem Cathedralium, ſequitur eiuſdem Pontificis Conſtitutio de forma faciendi proceſſus, & inquiſitiones ex præſcripto Concilij Tridentini ſuper promouendis ad regimina Eccleſiarum Cathedralium, & aliarum Superiorum, ſeu Monaſteriorum, atque ad ceteras dignitates, de quibus in Conſiſtorio prouidetur.

Onus

Onus Apoſtolicæ ſeruitutis, ad qđ nuper nos dignatio diuina prouexit, aſſi- *Gregor.*
due admonet, in eam poriſſimum curam nobis eſſe paſtorali ſolicitudine in- *XIV.*
cumbendum, vt quæ à Sacris, Oecumeniciſq. Conciliis pro cõi totius Chriſtia-
ni populi ſalute pie, prudenterq. ſtatuta ſunt, nulla aut temeritate violentur,
aut negligentia deſerantur; ea præſertim, quæ ad bonos, idoneoſq. paſtores
Cathedralibus, ac Superioribus eccleſiis gubernandis præficiendos pertinent;
nam ſi in quibuſuis Eccleſiæ gradibus, & miniſtris curandum eſt tales eligi, qui
Religione, & ſanctitate fideles ædificenr, multo certè magis elaborandum eſt,
ne in eius electione erretur, qui ſupra omnes gradus cõſtituitur, cui tamquam
ſeruo fideli, & prudenti, totius familiæ cura traditur, qui ad oẽm virtutem, &
mandatorum Dei obſeruantiã aliorum forma eſſe debet; cum certum ſit gre-
gis ſalutẽ magnopere pendere ex boni paſtoris pręſtanti vita, & doctrina. Sa-
nè, venerabiles patres, qui ex toto terrarũ Orbe ad Sacrum generale Triden-
tinum Concilium à Summis Pontificibus prędeceſſoribus noſtris euocati ma-
gna frequentia conuenerunt, cum in aliis rebus multis præclarum ſtudium ad *Seſſ. 24.*
corrigendos deprauatos mores, & collapſam Eccleſiaſticam diſciplinam reſti- *de refor.*
tuendam, oſtenderunt, tum in eo potiſſimum inſigni zelo, magnaq. cum laude *gen. c. 1.*
laborarunt, vt rõnem inuenirent, qua viri doctrina, pietate, prudentiaq. excel-
lentes, & in Eccleſiaſticis functionibus, diu multumq. verſati, Eccleſiis Cathe-
dralibus pręficerentur. Nos igitur, qui cũ in minoribus conſtituti Cremonenſ.
Eccleſiam regeremus, in eodẽ Cõcilio cum ſanctis, & egregiis illis Patribus in-
terfuimus, & Concilio abſoluto ad Eccleſiã noſtrã reuerſi magno ſemper deſi-
derio flagrauimus, vt tã ſalubria generalis Concilii Decreta executioni debitæ
mandarentur, atque vt id fieret pro virili parte curauimus; Multo nunc magis,
cum diſponente Domino omnium eccleſiarum cura, & ſolicitudo nos premit,
ſummo deſiderio tenemur, vt Paſtores ij pręficiantur Eccleſiis qui opus ſuum,
& miniſteriũ impleant, & de ouium ſalute nos in Domino lætificent. Illud au-
tẽ in hoc ſaluberrimo, & pernéceſſario negotio, quod eſt de Epis eligendis, &
præficiendis, vr̃ eſſe pręcipuum, vt inſtructio, examen, & inquiſitio de fide, vi-
ta, moribus, doctrina, & prudentia promouendorum tam accurate fideliter,
ac ſerio inſtituatur, vt oĩs fallacia fuco ſemoto certo confidere valeamus, tales
a nobis Chriſti gregi paſcendo eſſe propoſitos, quales tantum onus, Angelicis *Seſſ. 6 de*
videlicet humeris formidandum, exigit, & quales ille expetit, qui pro iiſdem *ref. c. 1.*
ouibus redimendis propriæ vitæ, ac ſanguini non pepercit, & quidem in hac
parte prouidentia dicti Concilii Tridentini minime defuit, cum ſtatuerit, ac
mãdauerit, vt in Prouinciali Synodo per Metropolitanũ habẽda pręſcribetur
quibuſq. locis, & Prouinciis propria examinis, ſeu inquiſitionis, aut inſtructio-
nis faciendæ forma Rom. Pontificis arbitrio approbanda, quæ magis eiſdem
locis vtilius atque opportuna eſſe videretur. Verum neque id hactenus niſi a
pauciſſimis factum eſt, neque ſpes eſt niſi longiſſimo temporis ſpacio, vt ab oĩ-
bus fiat, atque interim, dum certa examinis, ſiue inquiſitionis ratio à Prouin- *Supra*
cialibus Conciliis expectatur, perit vber ille fructus, qui ex tam vtilibus Conci- *Seſſ. ca-*
lii generalis decretis ſperari poſſe videbatur, & experientia ipſa docuit per tot *dẽ c. 1. §.*
annos a publicatione Concilii prædicti elapſos, quid in vnaquaque Prouincia *quonia.*
opus ſit, quidue poſſit fieri. Habita igitur cum venerabilibus filiis noſtris San-
ctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, matura deliberatione, ac de eorum
vnanimi conſilio, & aſſenſu præſenti noſtra perpetuo valitura Conſtitutione,
decernimus, vt cum extra Roman. Curiam examen, inſtructio, ſiue inquiſi-

tio facienda erit, nemo oĩnò cuiuſcumque ſtatus, gradus, conditioniſve fuerit, inquiſitionẽ prædictam ſibi arrogare præſumat, ſed integrum hoc negotium iis, qui à prędicto Tridẽtino Concilio, deſignantur, Apoſtolicę, videlicet, Sedis Legatis, ſeu Nũciis Prouinciarũ, aut eius, de quo inquiſitio fit, Ordinario eoq. deficiente Ordinariis vicinioribus relinquatur, niſi iuſtis de cauſis nobis, aut pro tẽpore exiſtenti Romano Pontifici per ſpeciale mandatũ alicui alteri hoc munus quandoque cõmittendum eſſe viſum fuerit. Quod ſi forte aliquis prædictorum cõſanguinitate, aut affinitate vſque ad tertiũ gradum incluſiue promouendum cõtingeret, vt oĩbus ſuſpicio carnalis affectus a tam ſancto negotio repellatur, ille quidem eo caſu cenſeatur excluſus, atque ad eum qui proxime ſequitur hoc eſt, ſi Legatus excludendus erit, ad Nunciũ, ſi Nuncius ad Ordinariũ, ſit Ordinarius ad viciniorẽ Ordinariũ ĩquiſitionis officiũ deferratur. In Curia vero hęc functio ſpectet, vel ad eos Cardinales, qui à nobis, vel pro tẽpore exiſtente Rom. Pontifice deligẽtur, vel ad Cardinales earum Prouinciarum, ſeu Regnorum apud nos, & Sedẽ Apoſtolicam Protectores, in quibus Eccleſiæ ipſæ conſiſtunt, ſi tñ ad ipſos hmôi vacantium Eccleſiarum relatio pertinebit. Quod ſi de Epiſcopo, vel Metropolitano extra Rom. Curiam degente, ab vna Eccleſia ad aliam ex aliqua graui, & iuſta cauſa transferendo agetur, hoc munus deficientibus Legato, vel Nuncio Apoſtolico eius Prouinciæ, aut Regni, vbi Eccleſia ipſa à qua trãsfertur ſita erit, ad Metropolitanũ, ſi Epiſcopus, ad Suffraganeum verò antiquiorẽ reſidentem, ſi Metropolitanus transferendus erit, pertinere declaramus. Deinde quia Sacrum Tridentinum Cõciliũ, non ſine magna rõne eminentes perſonas, & quæ negotii magnitudinem probè intelligerent, ad hoc officium noĩauit, Declaramus, & ſtatuimus tã Legatos, ſiue Nuncios, quã Ordinarios, vel alios ab hac ſancta Sede forte delegandos non per Auditores, aut Vicarios, alioſue Miniſtros, ſed per ſeipſos inquirendi munus exercere debere; quãuis ab hmôi perſonis aliiſq. viris peritis adiuuari poſſint, & ſi Prælatus inquirens per ſe non poſſet ob locorum diſtantiam teſtes examinare circa articulum aliquẽ, vt legitimos natales, vel ætatem, aut aliquid eiuſmodi, licebit ei articulum illum alteri perſonæ in dignitate eccleſiaſtica cõſtitutæ ſubdelegare, non autẽ vniuerſam inquiſitionẽ. Quod ſi forte contingat aliquem ſupradictorum legitimè impediri, vt per ſe hoc munus præſtare non poſſit, ad alios ea cura transferetur, qui ſunt ab eodem Cõcilio Tridentino ad hoc officiũ deſignati, vt ſupra dictum eſt, de iis qui ob cõſanguinitatẽ, vel affinitatem ab hoc munere excluduntur. Ad hęc, vt mens eiuſdẽ ſacri Cõcilii rectè, ac fideliter debitę executioni mandetur, & tale ſit examen, quale requiritur in negotio tanti ponderis, declaramus, ac ſtatuimus, nõ eſſe in vita, ac doctrina promouendi inueſtiganda eam rõnem adhibendam, vt ab ipſo promouendo articuli offerãtur, ac teſtes producãtur, ſed oportere, vt Prelatus, qui munus inquirẽdi ſuſcepit, articulos conſcribat, atque ipſe ex officio ſuo illos teſtes vocet, atque examinet, quos de rebus inquirẽdis ſincerum, ac fidele teſtimoniũ daturos eſſe exiſtimet. Verum, vt inquiſitio prædicta facilius, ac plenius perfici, atque expediri queat, vtile erit, ſi Prelatus qui inquiſitionẽ facturus eſt, vel a promouendo, vel ab aliquo alio confici curet ſchedulã, in qua ſint ordine deſcripta nomen promouẽdi, cognomen, patria, parentes, ætas, ordo, gradus, profeſſio functio ſi quã is forte exercuit, loca in quib. aut Theologię, vel iuri Canonico operã dederit, aut lõgo tpe verſatus fuerit; denique amici, ac familiares, qui tã ipſum, quã parẽtes eius intime norint. Quod ſi promouẽdus documẽtũ aliqđ exhi-

Digitized by Google

exhibere voluerit, vnde ipſius ętas, gradus, dignitas, ſacri ordines, functio officia, muneraq. aut aliquod eiuſmodi cóprobetur, admittendũ, ac proceſſui inſerendum erit, modo documentũ publicum ſeu authenticum fuerit. Illud quoque prohibendũ cenſuimus, ac expreſsè prohibemus, ne ad teſtimoniũ dicendum de fide Catholica, vita, moribus doctrina, atque aptitudine ad regendã Eccleſiã, quilibet homines admittantur, ſed viri tantũ graues, pij, prudentes, docti, qui de qualitatibus promouendorũ rectũ iudiciũ ferre valeant, ac vt ſuprà diximus, ſincerũ, ac fidele teſtimoniũ dare velint. Proinde tam cognati, ac nimiũ familiares, quã inimici, atque æmuli excludendi erunt. Porro teſtes eiuſmodi, Pręlatus, qui examen, ſeu inquiſitionẽ habiturus erit, ſeorſum, ac ſigillatim examinabit, & ſi quando iudicauerit expedire, eis ad memoriã reducet, tũ iuramenti vim, tum periurij grauitatem: eoſdem etiã ſerio, & grauiter admonebit, ipſos reos futuros apud Omnipotentem Deũ eorum omnium, quorum, vel cõmitendo, vel omittendo rei erunt, qui promouebuntur, ſi vel falſa narrãdo, vel reticẽdo vera, in cauſa erunt, vt homines indigni, vel minus idonei eiuſmodi Eccleſijs præficiantur. Diligenter etiã teſtium qualitates cognoſcere ſtudebit, ac potiſſimũ quam ſint ad promouẽdos affecti, vt inde conijciat, vtrum ex affectu, an ex veritate teſtimoniũ dicant. Denique, cũ teſtes de qualitatibus promouendi interrogabit, dabit operam, vt quo ad eius fieri poterit, oĩa, & ſingula, quæ ad prædictam inquiſitionem facere videbuntur per ipſos exprimantur. Quamuis autem qualitates oẽs promouendorum, quæ in generalium Synodorum decretis, alijſq. Canonicis ſanctionibus continentur, probè cognitæ eſſe debeant ijs, quibus inquiſitionis officium demãdatum eſt, quales ſunt natum eſſe ex legitimo matrimonio, atque parẽtibus Catholicis, annũ trigeſimũ iam expleuiſſe, ſacris ordinibus ſaltẽ ante ſex menſes initiatum eſſe, gradũ Doctoratus, aut Licẽtię in Theologia, vel iure Canonico, aut certè publicũ alicuius Academiæ teſtimoniũ obtinuiſſe, quo ad alios docendos idoneus eſſe declaretur; Ad hęc in Eccleſiaſticis functionibus diu eſſe verſatũ, itẽ fide, puritate, innocentia vitæ, prudentia, vſu rerũ, integra fama, doctrina præditum eſſe; tamẽ quia circa doctrinam plures fraudes cõmitti ſolent, & ſæpè contingit, vt non nulli ſcientia vacui de ſolo Doctoris titulo, aut priuilegio glorientur, vt de eorũ etiam doctrina diligenter inquiratur, qui vel Doctoratus, aut Licentiæ titulis, & priuilegijs gaudent, vel etiam à publicis Academijs teſtimonium habuerũt, quod idonei eſſent ad alios docendos, niſi forte aliquorum inſignis doctrina, ex publica ipſorum functione notoria eſſet. Ita verò inquiſitio facienda erit, vt quibus in locis, quanto tempore, & quo fructu Theologiæ, vel Iuri Canonico promouendus operam dederit, cognoſcatur, & quoniã in quibuſdam prouincijs nulla ſunt ſtudia generalia, neque vllæ publicæ ſcholæ, neque vſus habet, vt qui ſtudijs operã nauant, vllis Doctoratus, aut Licentiæ inſignibus decorẽtur, declaramus in eiuſmodi locis ſufficere, ſi teſtimonio virorum grauium, & Sacræ Theologiæ, vel iuris Canonici peritorum conſtet, promouendos ea ſcientia Theologiæ, vel Canonum verè pollere, vt idonei ſint ad ea docenda, quæ populum Chriſtianum ſcire oportet, ac muneris ſibi iniungendi neceſſitati valeant ſatisfacere. Teſtes præterea deponant, ſe de ſcientia promouendorum certos redditos eſſe ex eo, quod prædictos promouendos ſpecimen ſuæ doctrinæ publicè, vel priuatim dediſſe cognouerint. Quod autem ad Regulares pertinet, cum ad Eccleſias Cathedrales promouendi fuerint: ne fraus vlla ſubrepere poſſit in eo, quod idem Tridentinum Concilium ſtatuit, vt Regulares à

V 4 ſuis

Digitized by Google

ſuis Superioribus ſufficientis doctrinæ teſtimoniũ habeant. Declaramus noīe ſuperiorum eos dumtaxat intelligendos eſſe, qui nullum ſui ordinis ſuperiorē agnoſcunt, ſiue ij cuiuſuis ordinis Abbates, Magiſtri, aut Miniſtri, aut Præpoſiti generales, aut quarumlibet Congregationum præſidentes ſiue Definitores, aut Viſitatores Capitulum generale repręſentantes, ſiue alij quocumque vocabulo nominentur, & in eorum abſentia ipſorum Vicarij, ſeu Commiſſarij generales, vel in Rom. Curia Procuratores Ordinum, aut Congregationum generales in hac parte ſuccedant, & nihilominus præter ſuperiorum teſtimoniũ, quia fidem facient eiuſmodi regulares ad alios docēdo idoneos eſſe, volumus ea ſeruari, quę de ijs diximus, publicum doctrinę ab aliqua Academia teſtimoniũ habēt, vt videlicet ſerio inquiratur, an Regulares ad Cathedrales Eccleſias promouēdi, eos progreſſus in ſtudiis fecerint, qui in futuro Antiſtite requiruntur. Poſt inquiſitionem verò, de fide, vita, moribus, doctrina, promouendi, nec non informationem de ſtatu Eccleſiæ, alijſq. neceſſariis rebus quæ pariter corā ſuperius expreſſis Prælatis iuxta eiuſdem Cōcilii decreta fieri debet, profeſſio fidei Catholicæ a promouendo facienda erit, quā quidem ab eo dumtaxat recipiendam eſſe declaramus, ad quem inquiſitio pertinebit, niſi fortè qui profeſſionē emiſſurus eſt, à Pręlato inquirente longe diſtet: tūc enim is pręlatus ex ſubdelegatione inquirentis profeſſionē admittere debebit, cui promouendus vicinior erit; quod idē intelligatur, de informatione, de ſtatu Eccleſiæ, accipiēda, ſi qn̄ cōtingeret, vt in alia Prouincia, ſiue Regno eſſet Eccleſia, in alio promouendus. Recipiet autē Pręlatus profeſſionem promouendi pręſente Notario publico, ac teſtibus, atque eam a ſe admiſſam, ac receptam, proprię manus ſubſcriptione teſtabitur. Is quoque qui profeſſionē eiuſmodi fecerit, in eo loco vbi proprium nomen profitentis exprimi ſolet, nomen ſuũ manu propria adſcribet. Denique his peractis Notarius publico inſtr̄o fidem faciet de profeſſione prędicta adhibitis teſtibus, vt præfertur; Vbi verò totum examen, ſeu inquiſitio de perſona promouenda perfecta fuerit, ea in inſtr̄m publicum redacta, cum toto teſtimonio, ac profeſſione fidei emiſſa ad hanc ſanctam Sedem, vt Concilium ſtatuit, quam primum clauſa, & obſignata in forma authentica tranſmittēda erit. In qua obſeruari volumus, vt profeſſio fidei iiſdem omnino verbis deſcripta ſit, quæ in ea forma continetur, quam felicis record. Pius Papa IV. prædeceſſor noſter ſtatuit obſeruandam, & vt Pręlatus qui inſtructionem, examen, & inquiſitionem fecit, vel per literas ſeparatas, ſimul tamen cũ proceſſu mittēdas, vel per ſubſcriptionē dicti proceſſus ſignificet, quanta fides teſtibus examinatis, eorũq. dictis, & ſcripturis productis ſuo iudicio habenda ſit; ſimul ēt quid de promouendo ipſe ſentiat, proceſſus autem ſic formari, & ad Curiā tranſmiſſi, a Cardinale, cui promouendi munus incumbet, & a tribus Prioribus Ordinum Cardinalibus, vt moris eſt, iuxta formam Cōcilii prædicti ſubſcribentur, & expedientur. Volumus autem, vt Cardinalis relator moneat promouendum, ſi præſens in Curia fuerit, vt iuxta Concilium Lateranenſe, nouiſſimè celebratum, omnes Cardinales, ſiue maiorem partem Collegii adeant, antequam Eccleſiam proponat; vt quæ à referente Collega ſint audituri occulta fide quantum ad perſonam promouendi attinet, cognoſcere poſſint. Hæc porrò omnia, quæ de promouendis ad Eccleſias Cathedrales dicta ſunt, ad eos etiam pertinere, atque in eorum promotione ſeruanda eſſe declaramus, & decernimus qui nominati, pręſentati, aut electi fuerint, ad dignitates Abbatiales ac Prioratus, ſeu Prępoſitatus, Monaſteriorum regimina, aut alias

regula-

Digitized by Google

regularium cuiuſuis Ordini, aut etiam ſeculariũ præfecturas, de quibus Cõſiſtorialiter prouideri contigerit, atque eos præſertim, quibus præter curã, & regimen Monachorum, aut Canonicorum, Clericorumq. regularium, vel ſecularium annexa eſt in populum iuriſdictio ſpiritualis, vel tẽporalis excepta tamen ætate circa quam nihil innouamus. Quo verò ad doctrinam, cum generalia Concilia non ſtatuant, vt perſonæ promouendæ ad regulares dignitates Doctoratus ſiue Licentiæ gradum ſuſcipere, vel publicum teſtimoniũ ab Academia aliqua habere teneantur, & tamen æquum ſit, vt ea doctrina polleant, qua onus ſibi imponendũ ſuſtinere valeant, declaramus, & ſtatuimus, vt Prælati, qui inquirendi munus ſuſcepturi ſunt, ſtudioſè, ac diligenter inquirant ſuper doctrina eiuſmodi perſonarum, iuxta modum, & formã ſuperius præſcriptam, vt nos, & pro tempore futuri Romani Pontifices habita de illis vera informatione, per proceſſum qui ab inquirente tranſmittetur, certo ſtatuere, ac iudicare poſſimus, an perſona promouenda verè ſit talis, qualem dignitas illa ad quam proueheđa eſt exigit, & requirit. Hortamur verò in viſceribus Domini noſtri Ieſu Chriſti, ac paterna caritate monemus eos oẽs, qui ab hac Sancta Sede nominandi, præſentandi, vel etiam eligendi futuro Epiſcopos, vel Abbates ius habent, vt ſeriò apud ſe cogitent, quanti momenti ſit hoc negotium, ex quo ſalus animarum, trãquilitas Reipublicę, incolumitas Religionis, propagatio fidei, aliaq. permulta, & maxima bona dependent. Illud etiam ſæpè, & ſæpius ad mentem reuocent, quod ſancta Tridentina Synodus admonet, nihil ſe ad Dei gloriam, & populorum ſalutem vtilius poſſe facere, quam ſi bonos Paſtores, & Eccleſiæ gubernãdæ idoneos promouere ſtudeant, eoſq. alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, niſi quos digniores, & Eccleſiæ magis vtiles ipſi iudicauerint, nõ quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium cupiditatibus ſed eorum exigentibus meritis præfici diligenter curauerint. De nominandis verò, præſentandis, vel eligendis ad Regulares dignitates, pręter ea, quę ſuperius obſeruanda eſſe declarauimus, illud quoque paternis his noſtris hortationibus, & monitionibus adiiciendum cenſuimus, vt nominationis, præſentationis, vel electionis ius habentes, eos deligere ſtudeant, atque omninò conentur, qui nõ modo eundem Ordinem ſint profeſſi: ſed in eodem etiam ſatis diu laudabiliter verſati, neque enim decet, vt Magiſtri aliorum eſſe incipiant, qui non fuerint ante diſcipuli, & ſubditis imperare præſumant, qui prius non didicerint ſuperioribus obedire. Eos denique, qui vel examinando, & inquirendo, vel teſtimonium ferendo operam ſuam in hac re præſtabunt ſerio admonemus, vt ſumma fide, ac diligentia in negotio tanti momẽti verſentur, vt à Deo, & à nobis laudem pro bono opere expectare valeant. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ prohibitionis, voluntatis, declarationis, decreti, ſtatuti, hortationis, & monitionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationẽ Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorũ eius, ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ in Monte Quirinali, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo nonageſimo, primo Maii, Pontificatus noſtri anno primo.

Gre-

Gregorij XI. probibitio dandi aliquid, vel promittendi nunciantibus prouiſiones beneficiorum.

GRegorius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Solicitè debet vitari, quod noxium eſſe dignoſcitur, & excupidiatis auiditate, etiam in honoris Apoſtolicæ Sedis depreſſionem, ortum habere videtur. Sanè nuper ad noſtrum peruenit auditum, quod nonnulli inhoneſta lucra quærentes, dum per Sedem prædictam de perſonis aliquorum apud Sedem conſtitutis eandē, Patriarchalibus, Metropolitanis, & ali s Cathedralibus Eccleſijs, ſiue Monaſterijs vacantibus prouidetur, vel perſonæ ipſæ ad huiuſmodi, per dictā Sedem de alijs, Eccleſiis trāsferuntur, aut aliàs ipſorum gubernationi cōmittuntur, huiuſmodi prouiſiones, translationes, commendas, ſiue commiſſiones, prædictis perſonis ſic apud Sedem prędictam cōſtitutis, vt aliquod munus ab ipſis recipiant, denunciare feſtinent. Nos igitur in præmiſſis (prout ex debito tenemur paſtoralis officij) prouidere volentes, vniuerſis, & ſingulis perſonis Eccleſiaſticis, ſecularibus & Regularibus, cuiuſcumque ſtatus, gradus, ſexus, ordinis, vel cōditionis exiſtant, etiam ſi Pontificiali, vel alia quauis Eccleſiaſtica præfulgeant dignitate, authoritate Apoſtolica tenore præſentiū diſtrictius inhibemus, ne de cetero illis, qui ipſis huiuſmodi ꝓuiſiones, trāslationes, commendas, ſiue commiſſiones earundē, ſiue de Romani Pontificis pro tempore exiſtentis, ſiue de alicuius, vel aliquorum ex venerabilibus filijs noſtris Sanctæ Rom. Eccleſ. Cardinalibus, aut alterius cuiuſcūque mandato, ſeu aliàs qualitercumque apud dictā Sedē nunciabunt, ſeu nunciari facient, ſiue dici, vel ſuper hoc noua portari, aliquid directè, vel indirectè per ſe, vel per alium donent, ſeu promittant, neque per alium datum, ſeu promiſſum perſoluant. Nos enim quoſcumque præſumentes contrarium quoquo modo, excōmunicationis ſententiæ ſubiacere volumus, & decernimus ipſo facto, à qua nullus ab alio quam à Rom. Pōtifice poſſit, niſi dumtaxat in mortis articulo, abſolutionis beneficium obtinere. Non obſtantibus, &c. Dat. Auinioni VI. Cal. Nouembris, Pontificatus noſtri anno quinto.

Quantum verò attinet ad electionem ſuperiorum Regulariū, vltrà diſpoſita per Concil. Trid. ſeſſ. 25. de regular. c. 6. Sciendū eſt, quod Archiepiſcopi, & Epiſcopi cuiuſcūque ordinis profeſſores, ad clauſtra ſuorū ordinū redeuntes, ad officia, & dignitates aſſumi nō poſſunt per Conſtitutionē Pauli IV. Romæ publicatā die 22. Iulij 1559. fol. 634. in Bullar. incip. In Sacra Beati Petri Sede, & infrà. Motu ꝓprio, & ex certa noſtra ſciētia volumus & Apoſtolica authoritate mandamus, & ordinamus q̄d nullus cuiuſuis Ordinis, ſeu Religionis ꝓfeſſus, Epiſcopus, ſeu Archiepiſcopus, poſtquā manus conſecrationis huiuſmodi ſuſceperit (etiam ſi à vinculo Eccleſiæ cui præfuerat, per Sedem eandē abſolutus, eiq. quod in ſuo ordine ꝑmanere, & ad dignitates, ac officia, & ſuperioritates huiuſmodi aſſumi, eaq. obtinere poſſet per Sedem eandem, ſeu illius authoritate conceſſū foret) ad dignitates, aut officia, ſeu ſuperioritates huiuſmodi cuiuſcūque qualitatis exiſtant, & quouis nomine nuncupentur eligi, ſeu aſſequi, aut obtinere nullatenus poſſit, & ineligibilis ac ad ea obtinēda perpetuò inhabilis exiſtat: Ac quęuis indulta, cōceſſiones, diſpēſationes, & facultates, ac

Paul. IV.

aliæ

aliæ gratiæ ei,tam à Nobis,& Sede prædicta,etiã per literas Apoſtolicas,etiam in forma Breuis, vel aliàs ab eius Legatis,ſeu Nuncijs,aut Maiori pęnitẽtiario noſtro,quam à ſuperioribus dictorum ordinum ac quibuſuis alijs etiam ad id poteſtatem,& authoritatem habentibus,ſub quibuſcumque tenoribus,& formis,ac cum quibuſcumque etiam derogatoriarum derogatorijs,alijſq. efficacioribus, & inſolitis Clauſulis irritãtibus,& alijs Decretis,etiam motu,& ſcientia ſimilibus,& deſuper hactenus conceſſa,& in poſterum concedenda,nulla, & inualida ,nulliuſq. roboris , vel momenti ſint , & eſſe cenſeantur. Et ſi quis eum de cetero ad dignitates, ſeù officia , aut ſuperioritates huiuſmodi ſcienter elegerit,iure eligendi perpetuo careat,ac voce actiua, & paſſiua eo ipſo priuatus exiſtat: Reuocantes, Caſſantes, & Annullantes omnia, & ſingula indulta, conceſſiones,diſpẽſationes,facultates,& gratias huiuſmodi, quorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum insererẽtur , præſentibus haberi volumus pro expreſſis,ac decernentes irritum,& inane quidquid ſuper his à quoquam, quauis authoritate,ſcienter,vel ignoranter contigerit attentari;non obſtantibus & cet.

Quantum verò attinet ad electionem parochialium Eccleſiarum , vltra diſpoſita per Sacros Canones,& Conc. Trid. ſeſſ.24.c.18.de reformat. generali , exſtat Conſtitutio Pij V. incip. In cõferendis, quam habes ſuprà in verſic. Beneficij Parochialis collatio .

Quando eligens indignum ad officium Eccleſiaſticũ,ad effectum vt eligendi facultate priuetur,præſumatur in dubio ſcienter, vel ignoranter elegiſſe, vide Menoch. de arbitr. iud. lib.2. in addit. ad Caſum 511. nu. 9. vſque in finem.

EXCOMMVNICATIO AD FINEM REVELATIONIS.

PRæter Summiſtas ſciendum eſt, Decreto Conc. Trid. ſeſſ.25. de reform. generali ca.3. Salutiferam in his monitorijs formam ſeruandam præſcribi in hæc verba. Quamuis excommunicationis gladius,neruus ſit Eccleſiaſticæ diſciplinę,& continendos in officio populos valde ſalutaris,ſobriè tamen,magnaq. circumſpectione exercendus eſt,cum experientia doceat,ſi temerè,aut leuibus in rebus incutiatur,magis contemni,quam formidari,& perniciem potius parere,quam ſalutem. Quapropter excommunicationes illæ, quæ monitionibus pręmiſſis ad finem reuelationis,vt aiunt,aut pro deperditis ſeu ſubtractis rebus ferri ſolent, a nemine prorſus, præterquam ab Epiſcopo decernantur , & tunc non alias, quam ex re nõ vulgari,cauſaq. diligenter,ac magna maturitate per Epm examinata , quæ eius animum moueat , nec ad eas concedendas cuiuſuis ſecularis, etiam Magiſtratus authoritate adducatur, ſed totum hoc in eius arbitrio,& conſcientia ſit poſitum,quando ipſe pro re,loco,perſona, aut tempore, eas decernendas eſſe iudicauerit.

Pro cuius Cõcilij Trid. executione exſtat Pij V. ordinatio incip. Sãctiſſimus in Chriſto Pater,& Dominus noſter Pius Diuina prouidentia Papa V. volens ſuper expeditione mandatorum quæ fiunt in forma,ſignificauit,pro rerũ ſubtractarum,aut deperditarum reſtitutione,ſeu illarum, & illas ſubtrahentiũ reuelatione,modum,& formã ſtatuere(manẽte in alijs reformatione officij correctoris literarum cõtradictarum à Sanctitate ſua edita) præſenti quod perpetuò obſeruari vult ſcripto,ordinat, vt mãdata pro reſtitutione, ſeu reuelatione huiuſmodi dentur. Modo ſuper illis ſupplicationes in præſentia ſuæ Sãctitatis ſignatæ fuerint ad earum dumtaxat inſtantiã,quorũ ciuiliter intereſt,quæ ſupplicationes Pij V.

plicationes rem ipſam,de qua agitur,reiq. valorẽ nominatim, & ſpecificè exprimant,niſi forte ſint pro eccleſijs,locis pijs,Cõmunitatibus,Vniuerſitatibus Collegijs, aut vniuerſalibus ſucceſſoribus, quos veriſimile eſt certã rerũ notitiam non habere, tunc etenim hac ipſa qualitate perſonarum expreſſa, ita demum ferri poterit quædam in genere deſignatio rerum,ſi deſignatio neque nimis vaga,& incerta,atque adeo inueriſimilis ſit,& tamen oſtendat res ipſas(id quod præcipuè in omnibus attendendum eſt)minimè vulgares exiſtere. Committuntur autem Epiſcopo ordinario loci,vel eius Vicario in ſpiritualibus generali,ſub hac forma verborum,quæ ex Concilio Tridentino,videlicet,ſi cauſa diligẽter,& magna maturitate examinata per ipſum,pro rei,loci, temporis, & perſonæ qualitatibus,ſibi pro ſua conſcientia videbitur expedire, decernens irritum,&c. Solent aũt expediri huiuſmodi ſub hoc tenore. Clemẽs Epiſcopus ſeruus ſeruorũ Dei,venerabili fratri Epiſcopo N. ſeu eius in ſpiritualib. Generali Vicario ſalutem,& Apoſtolicã benedictionem.Significauit nobis dilectus filius N. quod nonnulli iniquitatis filij,quos prorſus ignorat, Cenſus, Terras , Domos,Poſſeſſiones,Bona mobilia,& immobilia,Scripturas publicas,& priuatas,fidem tamen facientes,ac Iura,necnon Pecuniarum ſummas, auri,& argẽti,ferri,lignorum,vini,olei hordei,frumenti,ac aliarum frugum, quantitatũ , Iocalia, Gemmas, pannos lineos, laneos, ſericos domuſq. ſupellectilia magni momenti,ad dictum ſignificantem ratione ſucceſſionis,hęreditatis parentum, & cõſanguineorum ſuorum defunctorum, & aliàs legitimè ſpectantia ſubtraxerunt,& temerè occuparunt,eaq. malitioſe occultare,atque occultè,& indebitè detinere præſumpſerunt, & præſumunt, ex quo dicto ſignificanti , grauia damna,valorem quinquagintá ducatorum excedẽtia, nequiter intulerunt, in animarum ſuarum periculum,& dicti ſignificãtis non modicum detrimẽtum, ſuper quo ipſe ſignificãs Apoſtol.Sedis remedium implorauit,quocirca fraternitati tuæ Epiſcope,& diſcretioni tuæ fili Vicarie,per Apoſtolica ſcripta mandamus,quatenus quilibet veſtrum,diligenter,& magna maturitate,cauſa diligenter examinata, pro rei, loci, temporis , & perſonarum qualitatibus , vobis pro veſtra conſcientia videbitur expedire,omnes huiuſmodi bonorum detentores,& illorum cęlatores, aut aliàs ſcientiam habentes, ac damnorum illatores occultos,ex parte noſtra publicè in Eccleſij coram populo,per vos,vel aliũ , ſeu alios moneatis,vt infra competentem terminum, quem eis præfixeritis, ea dicto ſignificanti debita,detentores quidem,& occupatores reſtituant, occultatores verò,ac illa ſcientes reuelẽt, & ſi non adimpleuerint,infra alium competentem terminum,quem eis ad hoc duxeritis peremptoriè præfigendum,ex tunc in eos generalem excommunicationis ſententiam proferatis, & faciatis , vbi,quando,& quoties opus fuerit,& videbitur expedire,vſque ad ſatisfactionem condignam,& reuelationem debitum ſolemniter publicari. Volumus autem quod ex reuelatione huiuſmodi,ſi eam fieri contingat,non poſſit,niſi pro ciuili intereſſe,& ciuiliter tantum agi,& aliter reuelatio ipſa neque in iudicio, neque extra iudicium fidem faciat.Datum Romæ,apud Sãctum Petrum,&c.

Notandum,quod quãdo impetratur à Papa tale Reſcriptum in forma ſignificauit,non poteſt pars, ad cuius inſtantiam expeditum Reſcriptum, formare alia capita vltra expreſſa in Reſcripto , niſi in eo adſit Clauſula , latius arbitrio tuo,vel ſignificãtius,quæ ſi deſit,Reſcriptũ eſt pulicandũ de verbo ad verbum, non alterando,ſenſum,ſermonem,nec verba dicti Reſcripti,ſed pro idiotis poteſt pulicari materna lingua , ſeu vulgari , vt reſcripſit Sacra Congregatio Ar-

chiepi-

Digitized by Google

chiepiſcopo Neapolitano his verbis:videlicet.Molto Illuſtre & Reuerendiſſimo Signore come fratello,Altre volte ſi e Scritto al Vicario di V.S.che in eſecutione di monitorij de ſcommuniche in forma ſignificauit,nõ ſi deueno ſpecificare capi di ſorte alcuna,ma ſolo publicare il contenuto dell'iſteſſo monitorio tradotto di Latino in volgare,per diuerſi incõuenienti ſucceſſi con la prattica in contrario,& lamentandoſi hora la Signora N.che cio ſe le deneghi ſopra vn ſimile monitorio per eſſa vltimamente ottenuto. De ordine de queſti mei Signori Illuſtriſſimi ne dò auiſo a V.S. a fin che le piaccia di comandare che non eſſendoui coſa releuante per contra,ſe proceda all'eſecutione del prefato monitorio nella maniera che l'ho detto,& Noſtro Signor la præſerui. Di Roma li 20.di Settembre 1593.Di Voſtra Signoria Molto Illuſtre & Reuerendiſſima Come fratello affettionatiſſimo il Cardinale Alexandrino.

Quæ clauſula latius arbitrio tuo,vel ſignificantis hodie non ponitur in Reſcriptis,& quando apponeretur in formandis alijs capitibus, erunt concedenda iuxta Decretum Concilij Trid. conſideratis conſiderandis, ſecundum etiã diſpoſitionem iuris,vt per Doctores infra allegandos.Forma monitorij quando authoritate ordinaria conceditur à Curia Archiepiſcopali Neapolitana,eſt tenoris ſequentis:videlicet.Præmiſſo prius nomine Archiepiſcopi Vobis Nuncijs noſtræ Curiæ,& veſtrum cuilibet in ſolidum requirens,tenore præſentium in virtute Sanctæ obedientiæ committimus,& mandamus, quatenus quoties pro parte infraſcript.inſtant.fueritis requiſiti,ſeu alter veſtrũ fuerit requiſitus, publicè alta, & intelligibili voce ex noſtri parte, vt moris eſt in locis publicis, ſolitis, & conſuetis in genere moneatis omnes, & ſingulos vtriuſque ſexus homines,mares, & feminas, quos dictus inſtans prorſus ignorat, & de contentis in capitibus in pede præſentiũ deſcriptis, conſcios,culpabiles,ſiue aliquid ſcientes quatenus infra ſex dierum ſpacium, quorum ſex dierum, duos pro primo, duos pro ſecundo,& reliquos duos pro tertio,& vltimo peremptorio termino, ac monitione canonica aſſignamus,ijdem conſcij,& ſcientes reuelaſſe,culpabiles verò,& fautores reſtituiſſe,& ſatisfeciſſe debeant,prout in infraſcriptis capitibus continetur,alioquin dicto termino elapſo, & monitioni eiuſmodi non parito,illos,& eorum quemlibet in Eccleſijs,alijſq. locis publicis ſolitis,ſingulis Dominicis & feſtiuis alijs diebus,cãpanis pulſatis,& candelis accenſis,ac demum extinctis,&,in terram proiectis,pro excommunicatis publicè denuncietis,prout nos præſentium tenore excommunicamus,denunciamus,& declaramus,id tamdiu facientes,donec,& quouſque ad gremium Sanctæ matris Eccleſiæ,mãdatis noſtris huiuſmodi obedien. humiliter redierint,& præuia condigna ſatisfactione,& reuelatione,à nobis abſolutionis beneficium meruerint obtinere,Datum Neap. in Palatio Archiepiſcopali, &c.

Practica monendi generaliter malefactores,& ſcientes,vt infra certum terminum ſatisfacint,vel reuelent,aliàs excommunicationem incurrant,necnon, & modus ipſius excommunicationis publicãdæ, habetur optimè in Extrauag. Cõm.vnica,Ioannis XXII. ſub titulo de furtis,& ad materiã literarũ monitorialium generalium ad finẽ reuelationis ſub excõmunicationis pęna vide Zabar.Imol.& alios,in Clement.Diſpendioſam,de iudic.vbi præfatarũ literarum formã notant.Luculentiſſime ſcripſerunt Ioannes de Neuizan.in ſua Silua nuptiali,lib.3.in verbo monitorię,Philip.Prob.ad Ioann.Monach.in c.2.de conſtitut.in 6.Nauar.in repetit.c.inter verba,Concluſ.6.Corrolar.66.11.quæſt.3.licet etiam aliqua pauca ſparſim tangat in Manuali, & in conſ.7.de ſentent.

excom.

excom.in antiq.Ioannes Guttierez,lib.1.Canon.quęſt.c.11.per totum.Henriquez.in Summa,lib.3.excom.cap.18.quędam etiam ad propoſitum huius materiæ reperiuntur annotata per Rip.in Tract.de peſte,in fine,à num.121.vſque ad 128. & nouiſſimè ſcripſit Reuerēdiſſimus Epiſcopus Montis Marani, in ſua Praxi,cap.1.& 2.per quos traduntur regulæ obſeruandæ in dictis literis concedendis, explicantur cauſæ ex quibus quis excuſatur a reuelando, numerantur perſonæ quæ ab huiuſmodi literis eximuntur,& præſertim declaratur quæſtio illa,an, & quando principalis teneatur ſeipſum propalare, & denique traditur communis praxis eius, quod agendum eſt receptis reuelationibus. An autem quis compelli poſſit cenſuris ad exhibendas ſcripturas contra ſe, & quando ad id teneatur, præter Doctores in c.1.de probat. vide Sot.in 4.diſt. 22.q.1.Art.2. Caſu 3.Nauar.in conſ.3. de Cenſib.in antiq. Henriquez.diſtinctè, & notabiliter in præalleg.cap.18.num.1.& 2.

Contingit ſæpè ſub clypeo harum monitorialium falſitates committi, ideo Epiſcopus,ſeu eius Vicarius,antequam eas concedat,tam authoritate ordinaria,quam Apoſtolica delegata,ſemper præ oculis habere debet Decretum prędictum Conc.Trid.conſiderādo illa verba, ex re non vulgari, cauſaq. diligenter,ac magna maturitate examinata,pro re,loco, perſona,aut tempore,& alia ſecundum iuris diſpoſitionem recollecta per præallegatos Doctores.

Pro tutiori debere principalem cum iuramento prius interrogare de rei valore,eius intereſſe, & an competat actio, an habeat teſtes, certas ſcripturas,vel alias probationes, ad quē finem,an pēdeat lis, in quo termino reperiatur, nam qn̄ petuntur pro habendis teſtibus, & illis poſtea examinandis, ſeu repetendis coram iudice laico,debet procedi cū magna circumſpectione, ob ſuſpicionem falſitatis, cum principales, qui non producunt, prætendunt excuſari ab ea, & ſub hoc clypeo excuſationis,poſſent etiam teſtes euadere pęnam falſitatis,allegando ſe non veniſſe ſpontè,ſed coactos, ne inciderent in excōmunicationem contentam in monitorialibus.Item,an reſultent in alicuius infamiā, vel ſi dirigi poſſunt in cauſam criminalem, & quādiu habet, quod ipſe principalis paſſus eſt damnum, nam pro rebus multo tēpore citrà deperditis, ego regulariter non concederem,ſi à die quo ſciuit,& recurrere potuit,eſſet elapſum longū tēpus,& ne contra coniunctos,qui in eadem domo habitant,& perſonas in eius poteſtate conſtitutas; Interdum etiam illud exigatur, vt conſtet aliqualiter de damno, prius quam concedantur ob frequentes calumnias,item quotieſcumque in capitibus monitionum, noīatur aliqua perſona viuens, vel ſi facile colligi poteſt contra quem, vel noīatur perſona mortua, etiam ſi capita non concernant infamiam, & eſſet caſus concedendi, non publicentur, antequam notificentur perſonæ nominatæ viuenti, vel hæredi defuncti. Item ſi principalis qui petit monitória, eſt abſens, non concedantur abſque ſpeciali mādato procuratoris;Item bonum eſſet ex officio interuenire in receptione teſtium,ipſum Epiſcopū, vel Vicarium,vel eo impedito, cōmittere receptionem teſtium perſonæ idoneæ,& timoratæ, faciendo eis interrogatoria opportuna;In recipiendis reuelationibus præcipiat Epiſcopus, vt nihil recipiatur nomine ipſius, vel eius Vicarij, etiam nomine Decreti, vt in Concilio prouinciali Mediolanenſi fuit ſtatutum;De hac materia,ad meam,& aliorum inſtructionem,dum eſſem conſultor ordinarius in Curia Archiepiſcopali Neapolitana,aliqua ſcripſi,antequam ederetur Praxis prædicta,& Ioan. Guttierez in loco præallegato.

EX-

Digitized by Google

EXCOMMVNICATORVM VITATIO.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, quod quantum ad euitationem excō-municatorum attinet, exſtat Conſtitutio Leonis X. in Conc. Lateranenſi vltimo ſeſſ. 11. fol. 179. a ter. in antiquis, & in Bullar. fol. 212 tenoris ſequentis.

Statuimus inſuper, quod ad euitādum ſcandala, & multa pericula, ſubueniēdumq. conſcientijs timoratis, quod nemo deinceps à communicatione alicuius in Sacramentorum adminiſtratione, vel receptione, aut alijs quibuſcūque diuinis, vel extra, prætextu cuiuſcūque ſententiæ, aut cenſuræ Eccleſiaſticæ, ſeu ſuſpenſionis, aut prohibitionis ab homine, vel à iure generaliter promulgatæ, teneatur abſtinere, vel aliquem vitare, vel interdictum Eccleſiaſticum obſeruare, niſi ſententia, prohibitio, ſuſpenſio, vel cenſura, huiuſmodi fuerit, vel cōtra perſonam, Collegium, Vniuerſitatem Eccleſiaſticam, aut locum certū, aut certam a iudice publicata, & denunciata ſpecialiter, & expreſsè, aut ſi notoriè in excommunicationis ſententiam conſtiterit incidiſſe, quod nulla poſſit tergiuerſatione cęlari, aut aliquo iuris ſuffragio excuſari, cum à communione illius abſtinere volumus, iuxta Canonicas ſanctiones. Per hoc tamen huiuſmodi excommunicatos, ſuſpenſos, interdictos, ſeu prohibitos nō intendimus in aliquo releuare, nec eis quomodolibet ſuffragari.

Hanc Extrauag. inter alios recitant, & declarant Nauar. in Man. Confeſſ. c. 27. nu. 35. Couar. in c. Alma mater, par. 1. §. 2. nu. 7. de ſent. excom. in 6. Henriquez in Summa lib. 13. de excom. cap. 5. latiſſime Ioan. Guttier. lib. 1. Canon. q. c. 1.

EXCOMMVNICATORVM ABSOLVTIO.

PRÆTER Summiſtas, in hoc verbo, ſciendum eſt, quod Regulares à ſententia excommunicationis ab homine lata, nullatenus abſoluere poſſunt laicos, & clericos ſeculares, Leonis X. Conſtitutione cauetur in generali Concil. Lateranen. vt infra, in verſi. priuilegia Regularium, in qua etiam fuit prouiſum, qđ excommunicati ordinē Mendicantium profiteri volentes, vbi de intereſſe tertij ageretur, abſolui nō poſſint, niſi præuia ſatisfactione. Procuratores quoque & negotiorum geſtores, ac operarii eorundem fratrū ſeruitiis inſiſtentes ſententiis excommunicationis promulgatis, illaqueati ſint, & eſſe cenſeantur, ſi illis cauſam dederint, aut dantibus conſilium, auxilium, vel fauorem præſtiterint. Et ſcias quod excommunicatio lata ab homine, non prouenit niſi ratione contumacię, à iure vero prouenit ratione delicti, Abb. in rub. de ſent. excomm. in c. qua fronte, nu. 10. de appell. & de abſolutione caſuum reſeruatorum, vide infrà, in verſic. caſus reſeruati.

Annectere viſum fuit Ioan. XXII. declarationem, quę ſit atrox iniuria, vel damnabilis violentia, quam recitat per extenſum Ioan. Bapt. Confect. in Collect. Priuileg. Ordin. Mendic. & non Mend. fol 22. Mouit nos ad hoc agendū, prȩſertim, quia Nauar. in Man. cap. 27. ſub num. 91. Io. Guttier. lib. 1. Canon. q. c. 5. nu. 15. & Sair. in Theſauro caſ. conſc. lib. 3. cap. 18. nu. 8. diminutam illam referunt, & vt tutius iudicium fieri poſſit, an Ordinarii abſoluere valeant. præd. Extrauag. tenor talis eſt.

Perle-

Digitized by Google

Perlectis literis veſtris circa abſolutionem excommunicatorũ, vos in eis dubitare perſpeximus, quæ eſſet modica, aut leuis iniuria, circa quam, ſicut talis loquitur, abſoluendi vobis contulimus poteſtatem, Ad quod, cum ſit facti potius quã iuris quęſtio, vobis prout poſſumus reſpondemus: illam videlicet modicam percuſſionem, aut impulſionem, pugni, palmę, manus, pedis, digiti, aut baculi, vel lapidis, quæ ad liuorem, mutilationem membri, fractionẽ dentis, depilationem capillorum non modicam, vel effuſionem ſanguinis nõ excedit, nec ſi tam leuiſſimi ictus, aut pugni percuſſiones ſanguis exiret, trãſire in atrocem iniuriam profitemur, vt propter hoc ſit ab abſolutione taliũ abſtinendũ, vt tamen non ſolum ipſum factũ, immò etiam facti qualitas, percutiendi modus, aut iniuriandi circa hoc diligentius attendatur; & ipſius facti circumſtãtia, loci videlicet, & etiã perſonæ, quæ ſit leuis, vel modica, grauis, aut enormis iniuria manifeſtius cognoſcatur, loci quidẽ vt in theatro, vel in foro, corã Rege, Prælato, vel udice, in Eccleſia corã multis, in alio loco publico alicui iniuria inferatur. erſonæ veluti ſi Magiſter, vel Iudex, aut etia n Magiſtratus, aut Prælatus, Pater, aut Patruus, vel aliquis in dignitate, vel perſonatu cõſtitutus ab inferiori, vel humili contra naturam iuris patiatur: per hæc quidem graues videantur iniuriæ, & quæ ſint tales, aut modicæ tamquã ex oppoſito cognoſcantur. Sane quia negotij natura non patitur, vt ad plenũ omnia differantur, iudicium autem talis enormis iniuriæ veſtro duximus arbitrio committendum, vt poteſtatem veſtram, cum ad hęc proceſſeritis, temperetis, vt citrà metas huiuſmodi potius, quam vltrà eas circa abſolutionem taliũ procedatur, ne iniuriãtes de vicina abſolutione confiſi, de facili in atroces prorumpant percuſſiones, vel iniurias, & ſententias Canonis in periculoſis contemnentes, in excõmunicationis ſententias procliuius prolabantur. Tolerabilius eſt enim, aliquos, qui per vos etiam poſſunt abſolui, nobis, vel ſuperiori abſoluendos relinquere, quã contra ſtatuta Canonum imagine quadam abſolutionis, (quod non ſit ſine grandi periculo,) quemquam relinquere innodatum, cum vmbra quędam videatur in opere, veritas autem non ſubeat in effectu.

Hactenus verba literarum Ioan. XXII. Quarum literarum terminos, ſcilicet, quando percuſſio, ſeu læſio iudicetur leuis, mediocris, vel enormis, præter Nauar. & Sairũ vbi ſuprà, declarant Tolet. in Sum. lib. 1. c. 32. & latius Suarez de Cenſuris, diſput. 22. ſect. 1. pag. 308. col. 2.

EXCOMMVNICATIONES IN BVLLA DIE COENAE DOMINI.

PRÆTER Summiſtas, in verbo, Excõmunicatio, ſciendum eſt, quod Excommunicationum quarum abſolutio eſt reſeruata Summo Pontifici quædam ſunt extra di Jam Bullam, quædam verò continentur in ea; quæ enumerantur, & declarantur per Summiſtas, pręſertim per Nauar. in Manuali Confeſſorum c. 27. tenor verò dictæ Bullæ eſt tenoris ſequentis.

IN NOMINE SANCTÆ ET INDIVIDVÆ TRINIT. Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Nouerint Vniuerſi hoc præſens publicum tranſumptam inſpecturi, quod Nos Marcellus Lantes, Protonotarius Apoſtolicus, vtriuſque Signaturæ S. D. N. Papæ Referendarius, ac Curiæ Cauſarum Cameræ Apoſt. generalis Auditor,

ditor, Romanæq. Curiæ Iudex ordinarius, ſententiarumq. & cenſurarum in eadem Rom. Curia latarum, ac quarumcumque literarum Apoſtolicarum vniuerſalis executor ab eodem S.D.N. Papa deputatus, vidimus, & diligenter inſpeximus literas Apoſt S.D.N. Pauli Diuina prouidentia Papæ V. hodie, quæ fuit dies feriæ quintæ, & Cœnæ Domini, ſolemniter more ſolito lectas, & publicatas, eiuſq. Bulla plumbea cum cordula rubei, croceiq. colorum more Romanæ Curiæ pendente, bullatas, & omni ſuſpicione carentes, ſubſequentis tenoris.

Paulus Epiſcopus, Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

PROOEMIVM BVLLÆ.

Paſtoralis Romani Pontificis vigilantia, & ſolicitudo cum in omni Chriſtianæ Reipublicæ pace, & tranquillitate procuranda, pro ſui muneris officio aſſiduè verſatur, tum potiſſimum in Catholicæ fidei, ſine qua impoſſibile eſt placere Deo, vnitate, atque integritate retinenda, & conſeruanda, maximè elucet: Nimirum, vt fideles Chriſti non ſint paruuli fluctuantes, neque circumferantur omni vento doctrinæ in nequitia hominum, ad circumuentionem erroris, ſed omnes occurrant in vnitatem fidei, & agnitionis filij Dei, in virum perfectum, neque ſe in huius vitæ ſocietate, & communione lædant, aut inter ſe alter alteri offenſionem præbeat, ſed potius in vinculo charitatis coniuncti tamquam vnius corporis membra ſub Chriſto capite, eiuſq. in terris Vicario Romano Pontifice, Beatiſſimi Petri ſucceſſore, à quo totius Eccleſiæ vnitas dimanat, augeantur in ædificationem, atque ita diuina gratia adiutrice ſic præſentis vitæ quiete gaudeant, vt futura quoque Beatitudine perfruantur. Ob quas ſane cauſas Rom. Pontifices Prædeceſſores noſtri, hodierna die quæ anniuerſaria Dominicæ Cœnæ commemoratione ſolemnis eſt, ſpirituale Eccleſiaſticæ diſciplinæ gaudium, & ſalutaria iuſtitiæ arma per miniſterium ſummi Apoſtolatus, ad Dei gloriam, & animarum ſalutem ſolemniter exercere conſueuerunt.

Nos igitur quibus nihil optabilius eſt, quam fidei inuiolatam integritatem, publicam pacem, & iuſtitiam Deo authore tueri, & ſolemnem hunc morem ſequentes.

1. Excommunicamus, & anathematizamus ex parte Dei Omnipotentis, Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Authoritate quoque Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, ac Noſtra, quoſcũque Huſſitas, Vvicleffiſtas, Lutheranos, Zuinglianos, Caluiniſtas, Vgonottos, Anabaptiſtas, Trinitarios, & à Chriſtiana fide Apoſtatas, ac omnes, & ſingulos alios Hæreticos quocumque nomine cenſeantur, & generaliter quoslibet illorum defenſores, ac eorundem libros Hæreſim continentes, vel de religione tractantes, ſine authoritate Noſtra, & Sedis Apoſtolicæ ſcienter legentes, aut retinentes imprimentes, ſeu quomodolibet defendentes, ex quauis cauſa publicè vel occultè, quouis ingenio, vel colore, necnon Schiſmaticos, & eos qui ſe à Noſtra & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis, obedientia pertinaciter ſubtrahunt, vel recedunt.

2. Item excommunicamus,& anathematizamus oẽs,& ſingulos cuiuſcumque ſtatus,gradus,ſeu conditionis fuerint: Vniuerſitates vero,Collegia,& Capitula quocumque nomine nuncupentur,interdicimus ab ordinationibus, ſeu mandatis noſtris, ac Romanorum Pontificum pro tempore exiſtentium ad vniuerſale futurum Concilium appellantes: necnon eos quorum auxilio, vel fauore, appellatum fuerit.

3. Item excommunicamus,& anathematizamus omnes Piratas, Curſarios, ac Latrunculos maritimos, diſcurentes mare noſtrum, præcipuè à Monte Argentario vſque ad Terracinam:ac omnes eorum fautores,receptatores,& defenſores.

4. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & ſingulos, qui Chriſtianorum quorumcumque Nauibus, tempeſtate ſeu in tranſuerſum (vt dici ſolet) iactatis,vel quoquo modo naufragium paſſis, ſiue in ipſis nauibus, ſiue ex eiſdem eiecta in mari,vel in litore inuenta,cuiuſcumque generis bona, tam in noſtris Tyrrheni,& Adriatici, quam in ceteris cuiuſque Maris Regionibus, & litoribus ſurripuerint. Ita vt nec ob quodcumque priuilegium, conſuetudinem,aut longiſſimi, etiam immemorabilis temporis poſſeſſionem, ſeu alium quemcumque prætextum excuſari poſſint.

5. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, qui in terris ſuis noua Pedagia, ſeu Gabellas, præterquam in caſibus ſibi à iure, ſeu ex ſpeciali Sedis Apoſtolicæ licentia,permiſſis,imponunt,vel augent,ſeu imponi, vel augeri prohibiti exigunt.

6. Item excommunicamus,& anathematizamus omnes falſarios literarum Apoſtolicarum,etiam in forma Breuis ac ſupplicationum,gratiam,vel iuſtitiã concernentium, per Romanum Pontificem, vel S.R.E. Vicecancellario, ſeu gerentes vices eorum,aut de mandato eiuſdem Romani Pontificis ſignatarũ, necnon falſo fabricantes literas Apoſtolicas, etiam in forma Breuis, & etiam falſo ſignantes Supplicationes huiuſmodi,ſub nomine Romani Pontificis,ſeu Vicecancellarij,aut gerentium vices prædictorum.

7. Item excommunicamus,& anathematizamus omnes illos, qui ad Sarracenos,Turcas, & alios Chriſtiani nominis hoſtes, & inimicos, vel Hæreticos, per noſtras,ſiue huius Sanctæ Sedis,ſententias expreſsè,& nominatim declaratos,deferunt,ſeu tranſmittunt equos,arma,ferrum,filum ferri,ſtannum,chalybem,omniaq. alia metallorum genera,atque bellica inſtrumenta, lignamina,canapem,funes,tam ex ipſo canape,quam alia quacumque materia,& ipſam materiã,aliaq. huiuſmodi,quibus Chriſtianos,& Catholicos impugnant, necnon illos,qui per ſe,vel alios de rebus ſtatum Chriſtianæ Reip.concernentibus, in Chriſtianorum perniciem, & damnum, ipſos Turcas, & Chriſtianæ Religionis inimicos,necnon hęreticos,in damnum Catholicę Religionis certiores faciunt,illiſq. ad id auxilium,conſilium,vel fauorem quomodolibet pręſtant.Non obſtantibus quibuſcumque priuilegijs, quibuſuis perſonis Principibus,Rebuſpublicis,per Nos,& Sedem prædictã hactenus conceſſis, de huiuſmodi prohibitione expreſſam mentionem non facientibus.

8. Item excõmunicamus, & anathematizamus omnes impedientes, ſeu inuadẽtes eos,qui victualia,ſeu alia ad vſum Romanę Curię neceſſaria aduehũt ac etiam eos,qui ne ad Roman.Curiam aduehantur,vel afferantur,prohibẽt, impediunt,ſeu perturbãt,ſeu hæc facientes defendunt,per ſe,vel alios cuiuſcũque fuerint ordinis,præeminentiæ,conditionis,& ſtatus,etiã ſi Pontificali,ſeu

Regali,

Digitized by Google

Regali, aut alia quauis Eccleſiaſtica, vel mundana præſulgeant dignitate.

9. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui ad Sedem Apoſtolicam venientes, & recedentes ab eadem, ſua, vel aliorum opera, interficiunt, mutilant, ſpoliant, capiunt, detinent, necnon illos omnes, qui iuriſdictionem ordinariam, vel delegatam à nobis, vel noſtris iudicibus non habentes, illam ſibi temerè vendicantes, ſimilia contra morantes in eadem Curia audent perpetrare.

10. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes interficiẽtes, mutilantes, vulnerantes, detinentes, capientes, ſeu deprędantes Romipetas, ſeu peregrinos ad Vrbem cauſa deuotionis ſeu peregrinationis accedentes, & in ea morantes, vel ab ipſa recedentes, & in his, dantes auxilium, conſilium, vel fauorem.

11. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes interficientes, mutilantes vulnerantes, percutientes, capientes, carcerantes, detinentes, vel hoſtiliter inſequentes S. R. E. Cardinales, ac Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, Sediſq. Apoſtolicæ Legatos, vel Nuncios, aut eos à ſuis Diœceſibus, territorijs, ſeu dominijs, eijcientes, necnon ea mandantes, vel rata habentes, ſeu præſtantes eis auxilium, conſilium, vel fauorem.

12. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui per ſe, vel per alios, perſonas Eccleſiaſticas quaſcumque, vel ſeculares, ad Romanam Curiam ſuper eorum cauſis, & negotijs recurrẽtes, ac illa in eadem Curia proſequentes, aut procurantes, negotiorumq. geſtores, aduocatos, procuratores, & agentes, ſeu etiam Auditores, vel Iudices ſuper dictis cauſis, vel negotijs deputatos, occaſione cauſarum, vel negotiorum huiuſmodi, occidunt, ſeu quoquomodo percutiunt, bonis ſpoliant, ſeu qui per ſe, vel per alios directè, vel indirectè delicta huiuſmodi committere, exequi, vel procurare, aut in eiſdem auxilium, conſilium, vel fauorem pręſtare non verentur, cuiuſcumque præeminentiæ, & dignitatis fuerint.

13. Item excõmunicamus, & anathematizamus omnes, tam Eccleſiaſticos, quã ſeculares, cuiuſcumq. dignitatis, qui prætexentes friuolam quandam appellationem à grauamine, vel futura executione literarum Apoſtolicarum, et in forma Breuis, tam gratiam quam iuſtitiam cõcernentium, necnon citationum, inhibitionum, ſequeſtrorum, monitoriorum, proceſſuum executorialiũ, & aliorũ decretorum, à Nobis, & à Sede prędicta, ſeu Legatis, Nuncijs, Præſidentibus Palatij noſtri, & Camerę Apoſtolicæ Auditoribus, Cõmiſſarijs, alijſq. Iudicibus, & Delegatis Apoſtolicis, emanatorum, & quæ pro tempore emanauerint, aut aliàs ad Curias ſeculares, & laicam poteſtatem recurrunt, & ab ea, inſtante etiam Fiſci procuratore, vel aduocato, appellationes hmõi admitti, ac literas, citationes, inhibitiones, ſequeſtra, monitoria, & alia prædicta capi, & retineri faciunt, quiue illa ſimpliciter vel ſine eorum beneplacito, & conſenſu, vel examine, executioni demandari, aut ne Tabelliones, & Notarij ſuper hmõi literarum, & proceſſuum executione, inſtrumenta, vel acta conficere, aut confecta, parti cuius intereſt, tradere debeant, impediunt, vel prohibent; ac etiam partes, ſeu eorum agentes conſanguineos, affines, familiares Notarios, executores literarum, citationum, monitoriorum, & aliorum prædictorum, capiunt, percutiunt, vulnerant carcerant, detinent, ex Ciuitatibus, locis, & regnis eijciunt, bonis ſpoliant, perterrefaciunt, concutiunt & comminantur, per ſe, vel alium, ſeu alios, publicè, vel occultè, quiue alias quibuſcumque per-

ſonis, in genere, vel in ſpecie, neque quibuſuis eorum negotijs proſequendis, ſeu gratis, vel literis impetrandis, ad Romanam Curiam accedant, aut recurſum habeant, ſeu gratias ipſas, vel literas à dicta Sede impetrent ſeu impetratis vtantur, directè, vel indirectè prohibere, ſtatuere, ſeu mandare, vel eas apud ſe, aut Notarios, ſeu Tabelliones, vel aliàs quomodolibet, retinere præſumunt.

14. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & ſingulos, qui per ſe, vel alios, authoritate propria, ac de facto, quarumcumque exemptionũ, vel aliarum gratiarum, & literarum Apoſtolicarum prætextu, beneficiales, decimarum, ac alias cauſas ſpirituales, & ſpiritualibus annexas, ab Auditoribus, & Commiſſarijs noſtris, alijſq; Iudicibus Eccleſiaſticis auocant, illarumue cauſas ipſas proſequi volentes, impediunt, ac ſe de illarum cognitione, tamquã iudices interponunt. Quiue partes actrices, quæ illas committi fecerunt, & faciunt, ad reuocandum, & reuocari faciendum, citationes vel inhibitiones, aut alias literas in eis decretas, & faciendum, vel conſentiendum, eos, contra quos tales inhibitiones emanarunt, à cenſuris & pœnis in illis contentis, abſolui, per ſtatutum, vel aliàs compellunt, vel executionem literarum Apoſtolicarum, ſeu executorialium proceſſuum ac decretorum prędictorum, quomodolibet impediunt, vel ſuum ad id fauorem, conſilium, aut aſſenſum præſtant, etiam prætextu violentiæ prohibẽdę, vel aliarum prętenſionum, ſeu etiam donec ipſi ad nos informandos, vt dicunt ſupplicauerint, aut ſupplicari fecerint, niſi ſupplicationes huiuſmodi coram Nobis, & Sede Apoſtolica legitimè proſequantur, etiam ſi talia committentes, fuerint Præſidentes Cancellariarum, Conſiliorum, Parlamentorum, Cancellarij, Vicecancellarij, Conſiliarij, Ordinarij, vel Extraordinarij quorumcumque Principum ſecularium, etiam ſi Imperiali, Regali, Ducali, vel alia quacumque præfulgeant dignitate, aut Archiepiſcopi, Epiſcopi, Abbates Commendatarij, ſeu Vicarij fuerint.

15. Quiue ex eorum prætenſo officio, vel ad inſtãtiam partis, aut aliquorum quorumcumque perſonas Eccleſiaſticas, Capitula, Conuentus, Collegia Eccleſiarum quarumcumque, coram ſe ad ſuum tribunal, Audientiam, Cancellariã, Conſilium, vel Parlamentum, præter Iuris diſpoſitionem, trahunt, vel trahi faciunt, vel procurant, directè, vel indirectè, quouis quæſito colore, necnon qui Statuta, Ordinationes, Conſtitutiones, Pragmaticas, ſeu quęuis alia Decreta in genere, vel in ſpecie, ex quauis cauſa, & quouis quæſito colore, ac etiã prætextu cuiuſuis Conſuetudinis, aut Priuilegij, vel aliàs quomodolibet fecerint, ordinauerint, & publicauerint, vel factis, & ordinatis, vſi fuerint, vnde libertas Eccleſiaſtica tollitur, ſeu in aliquo læditur, vel deprimitur, aut aliàs quouis modo reſtringitur, ſeu noſtris, & dictæ Sedis, ac quarumcumque Eccleſiarum iuribus, quomodolibet directè, vel indirectè, tacitè, vel expreſſè præiudicatur.

16. Necnon qui Archiepiſcopos, Epiſcopos, alioſq. ſuperiores, & inferiores Prælatos, & omnes alios quoſcũque iudices Eccleſiaſticos ordinarios quomodolibet hac de cauſa directè, vel indirectè carcerando, vel moleſtando eorum agẽtes, procuratores, vel familiares, necnon cõſanguineos, & affines impediũt quo minus ſua iuriſdictione Eccleſiaſtica, contra quoſcumque vtantur, ſecundũ quod Canones, & ſacræ Conſtitutiones Eccleſiaſticæ, & Decreta Conciliorum generalium, & præſertim Tridentini, ſtatuunt, ac etiam eos, qui poſt ipſorum Ordinariorum, vel etiam ab eis delegatorum quorumcumque ſententias, & decreta, aut aliàs fori Eccleſiaſtici iudiciũ eludentes, ad Cancellarias, & alias

Curias

Digitized by Google

Curias ſeculates recurrunt,& ab illis prohibitiones,& mandata,etiam pœnalia Ordinarijs,aut Delegatis prędictis, decerni,& cõtra illos exequi procurãt; eos quoque qui hæc decernũt,&exequuntur,ſeu dant auxilium,conſilium,patrocinium, & fauorem in eiſdem.

17.Quiue iuriſdictiones,ſeu fuctus,redditus,& prouentus,ad nos,& Sedem Apoſtolicam,& quaſcumque Eccleſiaſticas perſonas ratione Eccleſiarũ,Monaſteriorum,& aliorũ beneficiorum Eccleſiaſticorum pertinentes, vſurpant, vel etiam qui quauis occaſione,vel cauſa,ſine Romani Pontificis,vel aliorum ad id legitimam facultatem habentium, expreſſa licentia ſequeſtrant.

18.Quiue,Collectas, Decimas, Talleas, Præſtantia, & alia onera, Clericis, Prælatis,& alijs perſonis Eccleſiaſticis,ac eorum,& Eccleſiarum,Monaſteriorum, & aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum bonis, illorumq. fructibus, redditibus,& prouentibus huiuſmodi,abſque ſimili Romani Pontificis ſpeciali,& expreſſa licentia,imponunt,& diuerſis etiam & exquiſitis modis exigunt, aut ſic impoſita, etiam à ſponte dantib. & concedentibus, recipiunt, Necnon qui per ſe, vel alios directè, vel indirectè, prædicta facere,exequi,vel procurare,aut in eiſdem auxiliũ,cõſilium,vel fauorem præſtare non verentur,cuiuſcũque ſint præeminentiæ, dignitatis,ordinis,condirionis,aut ſtatus,etiam ſi Imperiali,aut Regali præfulgeant dignitate,ſeu Principes,Duces,Comites,Barones, & alij Potentatus quicumque, ẽt Regnis, Prouincijs,Ciuitatib. & Terris quoquomodo præſidentes,& Conſiliarii,& Senatores,aut quauis etiam Pontificali dignitate inſigniti,Innouantes decreta ſuper his, per Sacros Canones, tam in Lateranenſi nouiſſimè celebrato, quam alijs Concilijs generalibus,edita,etiam cum cenſuris,& pęnis, in eis contentis.

19. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & quoſcumque Magiſtratus,& Iudices,Notarios,Scribas,Executores,& Subexecutores,quomodolibet ſe interponẽtes in cauſis capitalibus, ſeu criminalibus, cõtra perſonas Eccleſiaſticas,illas proceſſando,banniendo, capiendo, ſeu ſententias contra illas proferendo,vel exequendo,ſine ſpeciali,ſpecifica,& expreſſa huius Sãctæ Sedis Apoſtolicæ licentia,quique eiuſmodi licentiam ad perſonas,& caſus non expreſſos extẽdunt,vel alias illis perperam abutuntur, etiam ſi talia committentes,ſint Conſiliarij,Senatores,Prẹſidentes,Cancellarij, Vicecancellarii, aut quouis alio nomine nuncupati.

20.Item excommunicamus,& anathematizamus omnes illos,qui per ſe,ſeu alios directè,vel indirectè ſub quocumque titulo,vel colore,inuadere, deſtruere, occupare, ac detinere præſumpſerint in totum, vel in partem Almam Vrbem, Regnum Siciliæ,Inſulas Sardiniæ, Corſicæ, Terras citra Pharum, Patrimonium Beati Petri in Tuſcia,Ducatum Spoletanum,Comitatum Venuſinũ, Sabinẽſem,Marchiæ Anconitanæ,Maſſæ Trebarię,Romandiolę,Campanię, & Maritimas Prouincias, illarumq. Terras, & Loca,ac Terras ſpecialis commiſſionis Arnulforum, Ciuitateſq. noſtras Bononiam Cęſenam, Ariminum, Beneuentum,Peruſium,Auinionem,Ciuitatem Caſtelli, Tudertum,Ferrariã, Comalum, & alias Ciuitates, Terras, & loca, vel iura ad ipſam Romanam Eccleſiã,pertinentia, reliquaq. Romanæ Eccleſiæ mediatè,vel immediatè ſubiecta,necnon ſupremam iuriſdictionem in illis,nobis,& eidem Romanæ Eccleſiæ competentem, de facto vſurpare, perturbare, retinere, & vexare varijs modis præſumunt,necnon adhærentes fautores,& defenſores eorum, ſeu illis auxilium,conſilium,vel fauorem quomodolibet præſtantes.

X 3 Ab-

Abſolutio ſoli Pontifici reſeruatur.

Volentes præſentes noſtros proceſſus, ac omnia, & quæcumque his literis contenta, quouſque alij huiuſmodi proceſſus à nobis, aut Rom. Pontifice pro tempore exiſtente, fiant, aut publicẽtur, durare, ſuoſq. effectus omninò ſortiri.

Abſoluere præſumentes excommunicantur.

Ceterum à prędictis ſententijs, nullus per alium quam per Romanum Pontificem, niſi in mortis articulo conſtitutus, nec etiam tunc niſi de ſtando Eccleſiæ mandatis, & ſatisfaciendo, cautione præſtita, abſolui poſſit, etiam prętextu quarumuis facultatum, & indultorum, quibuſcumque perſonis Eccleſiaſticis, ſecularibus, & quorumuis Ordinum, etiam Mendicantium, ac Militarium regularibus, etiam Epiſcopali, vel alia maiori dignitate præditis ipſiſq. Ordinibus, & eorum Monaſterijs, Conuentibus, & Domibus, ac Capitulis, Collegijs, Confraternitatibus, Congregationibus, Hoſpitalibus, & locis pijs, necnon laicis, etiam Imperiali, Regali & alia mundana excellentia fulgentibus, per nos, & dictam Sedem, ac cuiuſuis Concilij decreta, verbo, literis, aut alia quacumque ſcriptura, in genere, & in ſpecie conceſſorum, & innouatorum, ac concedendorum, & innouandorum.

Quod ſi fortè aliquid contra tenorem præſentium, talibus excommunicatione, & anathemate illaqueatis, vel eorum alicui abſolutionis beneficium impendere de facto præſumpſerint, eos excommunicationis ſentẽtia innodamus, grauius contra eos ſpiritualiter, & temporaliter, prout expedire nouerimus, proceſſuri.

Papæ abſolutio non comprehendit eos qui à præmiſſis non deſtiterint.

Declarantes, ac proteſtantes quamcumque abſolutionem, etiam ſolemniter per nos faciendam, prædictos excommunicatos ſub præſentibus comprehenſos, niſi prius à præmiſſis, cum vero propoſito vlterius ſimilia non committendi, deſtiterint, ac quo ad eos, qui contra Eccleſiaſticam libertatem, vt præmittitur, Statuta fecerint, niſi prius Statuta, Ordinationes, Conſtitutiones, Pragmaticas, & Decreta huiuſmodi, publicè reuocauerint, & ex Archiuijs, ſeu Capitularibus locis, aut libris, in quibus annotata reperiuntur, deleri, & caſſari, ac nos de reuocatione huiuſmodi certiores fecerint, eos non comprehendere, nec eis aliter ſuffragari, quin etiam per huiuſmodi abſolutionẽ, aut quoſcumque alios actus contrarios, tacitos, vel expreſſos, ac etiam per patientiam, & tolerantiam noſtram, vel ſucceſſorum noſtrorum, quantumcumque tempore cõtinuatam, in præmiſſis omnibus, & ſingulis, ac quibuſcumque iuribus Sedis Apoſtolicæ, ac S.R.E. vndecumque, & quandocumque quæſitis, vel quęrendis, nullatenus præiudicari poſſe, aut debere.

Non obſtãtibus Priuilegijs, Indulgẽtijs, & Literis Apoſtolicis, generalib. vel ſpecialibus ſupradictis, vel eorũ alicui, ſeu aliquibus alijs, cuiuſcũque ordinis, ſtatus, vel cõditionis, dignitatis, & præeminentiæ fuerint, etiam ſi, vt pręmittitur, Põtificali, Imperiali, Regali, ſeu quauis Eccleſiaſtica, & mũdana pfulgeant dignitate, vel eorũ Regnis, Prouincijs, Ciuitatibus, ſeu locis à prędicta Sede ex

quauis

quauis cauſa, etiam per viã contractus, aut remunerationis, & ſub quauis alia forma, & tenore, ac cum quibuſuis Clauſulis, ẽt derogatoriarum derogatorijs, conceſſis, ẽt continentibus, quod excõmunicari, anathematizari, vel interdici non poſſint per literas Apoſtolicas, nõ facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbũ, de indulto huiuſmodi, ac de ordinibus, locis, nominibus proprijs, cognominibus, & dignitatibus, eorum, mentionem, necnon conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, pręſcriptionibus, quantumcũque longiſſimis, & alijs quibuslibet obſeruantijs, ſcriptis, vel non ſcriptis, per quæ contra hos noſtros proceſſus, ac ſentẽtias quo minus includantur, in eis iuuare valeãt, vel tueri. Quæ omnia, quo ad hoc eorum omnium tenores, ac ſi de verbo, ad verbum, nihil penitus omiſſo, inſerentur, præſentibus pro expreſſis habentes, penitus tollimus, & omninò reuocamus, ceteriſq. contrarijs quibuſcumque.

Vt verò præſentes noſtri proceſſus ad publicã omnium notitiam facilius deducantur, chartas, ſeu membranas Proceſſus ipſos continentes, Valuis Eccleſię Sancti Ioannis Lateranenſis, & Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, appendi faciemus. Vt ij, quos proceſſus huiuſmodi concernunt, quod ad ipſos non peruenerint, aut quod ipſos ignorauerint, nullam poſſint excuſationem prætendere, aut ignorantiam allegare, cum non ſit veriſimile, id remanere incognitum, quod tam patenter omnibus publicatur.

Inſuper, vt proceſſus ipſi, & præſentes literæ ac omnia, & ſingula in eis contenta eo fiant notiora, quo in pleriſque Ciuitatibus, & locis fuerint publicata: Vniuerſis, & ſingulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & locorum Ordinarijs, & Prælatis, vbilibet conſtitutis, per hæc ſcripta committimus, & in virtute ſanctæ obedientię diſtrictè præcipiendo mandamus, vt per ſe, vel alium, ſeu alios, præſentes literas, poſtquam eas receperint, ſeu earũ habuerint notitiã, ſemel in anno, aut ſi expedire viderint, etiam pluries in Eccleſijs ſuis, dum in eis maior populi multitudo ad diuina conuenerit, ſolemniter publicent, & ad Chriſti fidelium mentes reducant, nuncient, & declarent.

Quicumquè audiunt confeſſiones apud ſe has literas habeant.

Ceterum Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, alijq. locorum Ordinarij, & Eccleſiarum Prælati, necnon Rectores, ceteriq. curam animarum exercentes, ac presbyteri ſeculares, & quorumuis ordinum regulares ad audiendas peccatorum cõfeſſiones, quauis authoritate deputati, tranſumptum præſentium literarum penes ſe habeant, eaſq. diligenter legere, & percipere ſtudeant.

Volentes earundem pręſentium tranſumptis, etiam impreſſis, Not. publici manu ſubſcriptis, & ſigillo Iudicis ordinarij Rom. Cur. vel alterius perſonę in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eandem prorſus fidem vbique locorum adhibendam fore quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrę excõmunicationis, anathematizationis, interdicti, innouationis, innodationis, declarationis, ꝓteſtationis, ſublationis, reuocationis, cõmiſſionis, mãdati, & voluntatis iſfringere, vel auſu temerario contraire. Si quis autẽ hoc attentare pręſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum

eius ſe nouerit incurſum, Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1605. Decimo Cal. Aprilis, Pontificatus Noſtri Anno primo.

P. Card. Prodat.

M. Veſtrius Barbianus.

S. de Vrſinis.

Regiſtrata apud Marcellum Secretarium.

Anno a Natiuitate D. N. Ieſu Chriſti Milleſimo ſexcenteſimo ſexto, Indict. quarta, die verò vigeſima tertia menſis Martij, Pont. Sãctiſs. in Chriſto Patris, & D. N. D. Pauli Papæ V. Anno eius primo, ſupradictæ literæ Apoſtolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Baſilicarum Principis Apoſtolorum, S. Ioannis Lateranen. & in Acie Campi Floræ, per nos Bernabęum Politũ, & Bernardinum Mazzatellum S. D. N. Papæ Curſ.

Io. B. Bagni. Mag. Curſ.

Quibus quidem literis diligenter inſpectis, illas ad requiſitionem, & inſtantiam Mag. D. Proſperi Farinacij S. D. N. Papæ, & Cam. Apoſt. Procuratoris Fiſcalis, per D. Hieronym. Fabrium noſtrum, & de Curia Not. publicum infraſcriptum tranſumi, & exemplari, ac in hanc publicam tranſumpti formam redigi mandauimus, decernentes, & volentes, vt huic præſenti trãſumpto, iuxta earũdem literarum, & Decreti in eis appoſiti formam, continentiam, & tenorem, de cetero plena, & indubitata fides adhibeatur vbique locorũ, ac ſi ipſę literæ originales exhibitæ, vel oſtenſæ forent. Quibus omnibus, & ſingulis authoritatem noſtram ordinariam, ac decretũ interpoſuimus, & interponimus per præſentes. In quorum fidem præſentes literas, atque præſens publicum Inſtrumentum tranſumpti exinde fieri, & per Impreſſores Camerales imprimi, ac per dictum noſtrũ, & Curiæ noſtræ Not. infraſcriptum, ſubſcribi, & publicari mãdauimus, noſtriq. ſoliti ſigilli impreſſione muniri iuſſimus, & fecimus. Dat. Romę in ædibus noſtris, anno a Natiuitate D. N. Ieſu Chriſti, 1606. Indictione quarta, die verò 23. Menſis Martij, Pont. autem S. D. N. D. Pauli Diuina prouidentia PP. V. Anno eius primo. Præſentibus ibidem DD. Laureto Perſico, & P. Ant. Catalono d. Cur. noſtræ Not. & corã nobis ſcribis teſtibus ad præmiſſa omnia, & ſingula vocatis, ſpecialiter atque rogatis.

Locus † ſigilli.

Marcellus Lantes Auditor.

Hieronymus Fabrius Cur. Cauſ. Cam. Ap. Not. & Menſ.

De caſibus in hac Bulla Cęnę cõtentis, vide Extrauag. Commun. Pauli II. & Sixti VI. incipien. Etſi Dominici, de penitẽt. & remiſſ. ac Cõſtitutiones Innoc. VIII. incip. Officij noſtri, fol. 131. in Bulla Leonis X. incipien. In ſupremo. fol. 219.

Digitized by Google

229.in Bulla Clem. VII. incip. Romanus Pontifex. fol. 347. loquentes de impedientibus exequutionem Literarum Apoſtolicarum.

Item Pij II. incip. Execrabilis. fol. 75. & Iulij II. incip. Suſcepti, fol. 156. contra appellantes ad futurum Concilium.

Item Vrbani VI. incip. Quia ſicut, fol. 47. contra bannitentes ſeu regulantes aut præſcribentes perſonas Eccleſiaſticas.

Item Leonis X. Contra inuadentes, vel occupantes Ciuitates, & loca S.R.E. eorumq. fautores incip. Inter graues. fol. 195. in Bulla.

Item Pauli III. contra auferentes bona naufragantia, f. 442. incip. Accepimus nuper, cum ſimilibus ibi notatis per Dominum Laertium Cherubinum.

Item Leonis X. in Concil. Lateranen. Contra occupantes fructus beneficiorum, &c. & de impedientibus libertatem Eccleſiaſticam, fol. 194. in Bulla. §. & cum fructuum.

Item Alex. VI. Contra offendentes, litigantes in Romana Curia, eorumq. aduocatos, procuratores, vel iudices, teſtes, vel Notarios, fol. 146. incip. In eminenti.

EXEMPTIO.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, Pium IV. Epiſcopis reſidentibus conceſſiſſe, vt iuriſdictionem habeant contra Clericos ſeculares, & etiã Regulares extra clauſtra degentes, quomodolibet exemptos, vt in eius Conſtitutione incip. De ſalute, §. inſuper, fol.... in Bullar. & infrà, in verbo, Reſidentia, quæ facultas poſtea per Concilium Trid. fuit in pluribus ampliata: ſi quidem dicti Concilij vigore poſſunt Epiſcopi ſeu Archiepiſcopi contra exemptos procedere tamquam Apoſtolicæ Sedis delegati in infraſcriptis.

Et primò, Compellere opportunis remedijs, vt lectio ſacræ Scriptæ habeatur in Monaſterijs monachorum, vbi commodè fieri poteſt, ſi Abbates in hoc negligentes fuerint, ſeſſ. 5. de ref. cap. 1.

2. Prouidere vt Plebani, Parochi, & alij curam animarum habentes, per ſe, vel per alios, plebes ſibi commiſſas, proſua, & earum capacitate paſcant ſalutaribus verbis diebus ſaltem Dominicis, & feſtis ſolemnibus, & ſi ipſæ Eccleſiæ eſſent nullius Diœceſis, Archiepiſcopi id præſtare debent, vt delegati, d. ſeſſ. 5. cap. 2. poſt princip.

3. Procedere cõtra prædicatores etiam ſpeciali priuilegio exemptos, qui hæreſes prædicarent. d. c. 2. circa finem.

4. Deputare Vicarios, & prouidere, ne animarum cura negligatur in Eccleſijs etiam exemptis eorum, qui priuilegia, indulta, aut diſpenſationes habent de non reſidendo, ſeſſ. 6. c. 2.

5. Viſitare, punire, & corrigere clericos ſeculares priuilegiatos, vel Regulares extra monaſteria degentes, ſi deliquerint. ſeſſ. 6. c. 3.

6. Viſitare, corrigere, & emendare toties, quoties opus fuerit, Capitula exempta. ead. ſeſſ. 6. c. 4. etiam quando extra viſitationem procedit iuxta præſcriptũ cap. 6. ſeſſ. 25. de refor.

7. Examinare vniones à 40. annis citrà factas. ſeſſ. 7. c. 6.

8. Viſitare quaſcumque Eccleſias, quomodolibet exemptas, & prouidere, vt reparentur d. ſeſſ. 7. cap. 8.

9. Cognoſcere cauſas mercedum, & miſerabilium perſonarũ, ead. ſeſſ. 6. c. 4.

10. Vi-

Digitized by Google

10. Viſitare Hoſpitalia iuxta formam Clem. Quia contingit, de relig. dom. ead. ſeſ. cap. 15.

11. Cognoſcere de ſurreptione, & obreptione abſolutionũ conceſſarum alicuius publici criminis, vel delicti, de quo ipſe inquirere cęperat, aut remiſſione pœnæ, ad quam criminoſus per eum condemnatus fuerat. ſeſſ. 13. c. 5.

12. Cognoſcere, & punire exceſſus Clericorum ſecularium exemptorum, qui aliàs ſuæ iuriſdictioni ſubeſſent, tam in viſitatione, quam extra viſitationem, dummodo in ſuis eccleſijs reſident. ſeſſ. 14. cap. 4.

13. Conuertere in diſtributiones quotidianas tertiam partem fructuum, etiã dignitatum, canonicatuum, perſonatuum, portionum, & officiorum Cathedralium & Collegiatarum eccleſiarum, in quibus nullæ ſunt diſtributiones, vel ita tenues vt veriſimiliter negligantur. ſeſſ. 21. & 22. c. 3.

14. Præſcribere Dignitatibus, perſonatibus, & of. Cathedraliũ, & Collegiatarum Eccleſiarum competens ſeruitiũ ab eis perſonaliter adimplendum pro diſtributionibus lucrandis. d. c. 3. ſeſſ. 21.

15. Nouas parochias erigere, & in erectis miniſtrorum numerũ, prout opus fuerit, augere, ſeſſ. 21. c. 4. & vniones facere, ead. ſeſſ. c. 5. illaſq. quæ a 30. annis citrà factę ſunt, reuidere, & examinare. ſeſſ. 7. cap. 6.

16. Coadiutores dare Parochis minus idoneis. ſeſſ. 21. c. 6.

17. Transferre beneficia, & Eccleſiarum refectionem procurare. d. ſeſſ. 22. cap. 7.

18. Commendata monaſteria, in quibus non viget Regularis obſeruantia, & beneficia quæcumque qualitercumque commendata, viſitare, & curare vt reficiantur, quę reſtauratione indigent, vt animarum cura, & alia debita obſequia rectè exerceantur. ſeſſ. 21. c. 8.

19 Viſitare, & corrigere Regulares in commendatis monaſterijs, in quibus regularis obſeruantia viget, reſidentes, qui ſecundum eorum inſtituta non viuunt, cum ſuperiores admoniti intra ſex menſes non fecerint, & correxerint. d. cap. 8. ſeſſ. 21.

20. Cognoſcere in diſpenſationibus quæ à Sede Apoſtolica conceduntur, & in commutationibus vltimarum voluntatum, an preces veritati nitantur. ſeſſ. 22. c. 5. & 6.

21. Exequi omnes pias voluntates. ſeſſ. 22. c. 8.

22. Viſitare Hoſpitalia, Collegia, Confraternitates laicorum, etiã quas Scholas vocant, non tamen, quæ ſub Regum immediata protectione ſunt, ſine eorum licentia, Montes Pietatis, ac omnia loca pia. d. c. 8. ſeſſ. 22.

23. Notarios examinare, & ſuſpendere. ſeſſ. 22. c. 10.

24. Viſitare Eccleſias exemptas, & quæ in nullius Diœceſi eſſe dicuntur. ſeſſ. 24. cap. 9.

25 In omnibus, quæ ad viſitationem, & morum correctionẽ ſpectant, procedere, ſeſſ. 24. c. 10.

26. Procedere contra Cappellanos Regios, & habentes titulum Protonotariatus, & cõtra oblatos Militiarum, & Hoſpitalium, pręterquam eos, qui actu inſeruiunt, ſeſſ. 24. cap. 11.

27. Prohibere ne in conſequutione poſſeſſionis beneficiorum, canonicatuum, & c. interueniant ſolutiones, promiſſiones, & alia ſapientia ſimoniam, & turnorum lucra, quæ in vſus pios non conuertuntur. ſeſſ. 24. c. 14.

28. Redigere in Cõgregationes Monaſteria Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiecta,

biecta, ſi ipſi Religioſi negligentes fuerint, & hoc faciant Archiepiſcopi in prouincia, & ſi nec ad Metropolitani inſtantiã ſe redegerint, Epiſcopis ſubiaceant, in quorum diœceſi ſunt. ſeſſ. 25. de regular. cap. 8.

29. Monaſterijs monialium Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectis præeſſe. d. ſeſſ. 25. cap. 9.

30. Procurare in Monaſterijs ſibi non ſubiectis, vt Monialium clauſura, vbi violata eſt reſtituatur, & conſeruetur, iuxta c. periculoſo, de ſtatu regular. in 6. renouatum. ſeſſ. 15. de regular. cap. 5.

31. Reſcindere conceſſiones iuris patronatus ex augmento dotis, vel alia ſimili cauſa a 40. annis citrà acquiſitas, & in poſterum acquirendas. ſeſſ. 25. de reform. cap. 9.

32. Procedere & punire Concubinarios, poſtquam admoniti nõ reſipuerint, iuxta formam traditam ſeſſ. 25. de reform. cap. 14.

Quibus ſic in vnum recollectis ſciendum eſt præterea, exſtare Conſtitutionẽ S.D.N.D. Clementis VIII. ſuper executione Decreti Concil. Trident. ſeſſ. 25. cap. 14. contra regulares non ſubditos Epiſcopo, intra Clauſtra degentes, & extra ea ita notoriè delinquentes, vt populo ſcandalo ſint, ac contra eorum ſuperiores illos punire negligentes, aut impunitos ad alia ſuorum ordinum loca tranſmittentes, vel tranſmiſſos ad locum, in quo deliquerunt, non reuocantes, Romæ publicatam die 18. Martij 1596. tenoris ſequentis. *Clem. VIII.*

Suſcepti muneris ratio poſtulat, vt ea, quæ in Sac. Trid. Conc. prouidè cõſtituta ſunt, ab ijs ad quos ſpectet, inuiolatè obſeruari curemus. Maturo ſanè cõſilio ipſius Concilij Decreto prouiſum eſt, vt quicumque regularis nõ ſubditus epiſcopo, intra clauſtra degens, extra ea ita notorie deliquerit, vt populo ſcandalo ſit, Epiſcopo inſtante, à ſuo ſuperiore intra tempus ab Epo pręfigendum, ſeuerè puniatur, & ſuperior de punitione Epiſcopum certiorem faciat, ſin minus, ipſe à ſuo itẽ ſuperiore officio priuetur, & delinquens ab Epiſc. puniri poſſit. Verum quia experientia compertum eſt, interdum in hmõi Decreti executione nimis remiſsè procedi, cum enim Eps inſtat, aliquem regularem, eo, quo ſupradictum eſt, modo, delinquentem, à ſuo ſuperiore puniri, ſæpè fit, vt ſuperior regularem delinquentem ad alia ſuorum ordinum loca, extra Epiſcopi Diœceſim, ex induſtria impunitum tranſmittat, atque etiã ipſe aliquando ad alias prouincias ſe conferat, nec vlterius ſuper delinquẽtis exceſſibus inquirat, & de eius punitione Epiſc. certiorẽ reddat. Vnde nec Regularis delinquẽs tũc ab Epiſcopo puniri pôt, cum extrà ipſius Diœceſim exiſtens, nec ſuperior, qui delinquentẽ corrigere negligit, officio priuatur. Nos pro Paſtorali noſtra ſolicitudine, præfati Decreti executioni, quãtum cũ Dño poſſumus, ſatisfacere, & præmiſſis malis, (vt par eſt) opportuno aliquo remedio occurrere volentes, de Venerabiliũ Filiorum noſtrorũ S. R. E. Cardinalium prædicti Concilij interpretum ſententia, Motu proprio, & ex certa ſcientia, noſtris ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuo valitura Conſtitutione, oĩbus, & ſingulis cuiuſcumque ordinis, & inſtituti regularium, etiam mẽdicantium ſuperioribus, in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub indignationis noſtræ, ac priuationis dignitatum, & officiorum per eos obtentorum, eo ipſo incurrendis pœnis præcipimus, & mandamus, vt iuxta prædictũ Decretum, quilibet ipſorum, regularem non ſubditum Epiſcopo, intra clauſtra degentẽ, & extra ea ita notorie delinquentẽ, vt populo ſcandalo ſit, Epiſcopo inſtante, intra tẽpus ab Epiſcopo pręfigendũ, ſeuerè puniat, ac de punitione Epiſcopum certiorem faciat, *Cõgruit tit. de reg.*

& alias

& aliàs decretum ipſum in oĩbus, & per oĩa exequatur. Ceterum, ſi ſuperior in Regularem deliquentem non aĩaduerterit, quinimò ſi illum impunitum ad alia ſuorum Ordinum loca, extra Epiſcopi Diœceſim, vt præfertur, tranſmiſerit, volumus, & ſimili motu, atque authoritate decernimus, vt ſuperior inſtante Epo intra terminum, ab Epiſcopo præfigendum, & ſub eiſdem indignationis noſtræ, ac priuationis dignitatum, & officiorum obtẽtorum, necnon & ſub inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda, ac vlterius priuationis actiuæ & paſſiuæ vocis, ad quas à nemine præterquam à nobis, & a Romano Pontifice pro tempore exiſtente reſtitui poſſit, ipſo facto ſimiliter incurrendis pœnis, ipſum regularem delinquentem a loco, ad quem tranſmiſſus fuit reuocare, & in quo deliquit, conſtituere ſeu ſiſtere teneatur. Quod ſi hoc etiã facere prætermiſerit, per præſentes ſimiliter ſtatuimus, vt Ordinarius loci ad quem regularis deliquens trãſmiſſus fuerit, ſuper præmiſſis ab ipſo Ordinario loci, ad quẽ regularis delinquens tranſmiſſus fuerit, ſuper præmiſſis ab ipſo Ordinario loci, in quo deliquit, ſimiliter requiſitus, vel aliàs de illius delicto informatus, vt pręfertur, tamquã Sedis Apoſtolicæ Delegatus prædictũ Concilij decretum oĩno exequi, & in regularem delinquentem ſeuerè animaduertere poſſit, & debeat. Decernentes ſic, & non aliter per quoſcumque Iudices, & Comiſſarios quauis authoritate fungentes, etiam eiuſdem Rom. Eccleſiæ Cardinales, & Cauſarũ Palatij Apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretãdi facultate, & authoritate, vbique iudicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane, quidquid ſecùs ſuper his à quoquã, quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus, &c.

Iuriſdictio ordinariorum eſt fundata in Iure Communi, cap. Omnes Baſilicæ, 16. q. 7. cap. cum perſonæ, de priuileg. in 6. c. ſuper omnes, de diœceſi, exceptis exemptis, cap. ſane, & ibi gl. de exceſ. pręlat. & propriè Sedis Apoſtolicæ eſt eximere, gl. in c. 1. ver. exemptionis, de priuileg. in 6. qui exempti in multis caſibus iuriſdictioni Epiſcoporum ſubijciuntur, gl. in d. c. 1. in verſ. inſtituta, & in Clem. 2. §. fin. in verſ. puniri, de pęnit. & remiſſ. & quãdo priuilegium non extendatur contra Ordinarium, eſt text. in c. Ne aliqui, de priuileg. in 6. & quando ex verbis priuilegiorum diſcerni poſſit, ſi ordinariorum iuriſdictioni ſit derogatum, vide text. in c. ex parte, de priuileg. & in c. Si Papa, eod. tit. lib. 6. Maſcard. de probat. Concluſ. 713. An autem pendente lite inter Epiſcopum, & aliquem ex ſuis Clericis, exemptus exiſtat Clericus ab ipſius Epiſcopi iuriſdictione, notabiliter declaratur per Guliel. Caſſad. deciſ. 5. ſub tit. de priuileg.

FABRICA SANCTI PETRI DE VRBE.

Cõgruit t. tul. de teſtam.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, quod licet Epiſcopi de iure ſint executores piarum voluntatum, cap. 3. & cap. tua nobis, & ibi Doct. præſertim Couar. plures explicans aſſertiones de teſtam. etiam tamquam Sedis Apoſtolicæ delegati, Conc. Trid. ſeſſ. 22. de refor. c. 8. in princ. id etiam agere valet Officium Reuerendæ Fabricæ S. Petri, & exſtat Pij V. Bulla applicationis Fabricę medietatis relictorum piorum non exactorum per triennium, ſub Dat. Romæ XI. Kal. Ianuarij 1569. folio 1605. in Bullario, incip. Exigit, & infra.

Pij V.

Hinc eſt, q̃d nos, qui nuper accepimus, quod tã in alma Vrbe noſtra, & alijs Ciuitatibus, Terris, Dominijs, Locis, & Regnis, reperiuntur multa legata à pijs teſtatoribus facta ad effectum celebrationis Miſſarũ, & recitationis Diuinorũ

officio-

officiorum, necnon erogationis eleemoſynam diuerſis Eccleſijs, Monaſterijs, Hoſpitalibus, & alijs pijs locis, ipſaq. legata hæredẽ auaritia, ſeu aliàs per triẽnium retroactum executioni debitæ demandata nõ fuerint, volenteſq. &c. De Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine Deputatis, & Collegio huiuſmodi ſi, & poſtquam iuxta tenorem priuilegiorum, & facultatum ſibi conceſſarum legata huiuſmodi executioni debitæ demãdari fecerint, vnam illorum medietatem, reliquam verò loco cui legata fuerint, applicamus, & appropriamus. Decernentes, &c. Sicq. per quoſcumque iudices &c. Super qua Bulla, & alijs dubijs editæ fuerunt declarationes ſequentes.

Declarationes facultatum Reuerendæ fabricę Sancti Petri de Vrbe, factæ ab Illuſtriſſimis Deputatis dictæ Fabricæ in Vrbe reſidentibus, ſuper interpretatione eis conceſſa dubiorum occurentium circa priuilegia dictæ Fabricæ, ad tollendas difficultates, quæ ſæpè in cõtrouerſi; s iudiciorum coram eius Commiſſarijs, & iudicibus oriũtur, ac pro faciliori litium expeditione, infraſcripta declaranda, & interpretanda duxerunt, videlicet.

Quoniam iuxta priuilegia eidem Reuerendæ Fabricæ conceſſa, de legatis, hereditatibus, & pijs diſpoſitionibus certis, ad fauorem piorum locorum, Eccleſiarũ, & Eccleſiaſticarum perſonarum, pro vna vice, & ſine onere, aut cum eo relictis, & factis, quæ intra annum ab hæredibus, ſeu aliàs grauatis realiter adimpleta non fuerunt, vſque ad triennium cõputandum à die mortis, quinta pars, tantum ad ipſam fabricam ſpectat, lapſo vero triennio, ſi adhuc adimpleta non ſint, eidem Fabricę medietas debetur. Declaramus medietatẽ huiuſmodi pariter die mortis dictorum teſtatorum, & diſponentium ipſi Fabricæ debitam eſſe, ſeruandamq. fore in his Bullam fel. rec. Pij Papæ V. ſub Datum 11. Cal. Ianuarij 1569. quam generaliter de omnibus pijs relictis intelligendã eſſe ſignificamus, & interpretamur; & prædicta etiam locum habere in relictis ſimilibus, quæ intra ſtatutum a teſtatore, & diſponente tempus ſatisfacta non ſunt, vt eo lapſo triennium intelligatur cucurriſſe à die mortis.

Annua vero pia legata, & diſpoſita pijs locis, Eccleſiis, & Eccleſiaſticis perſonis certis, & nominatis cum onere celebrationis Miſſarum, Diuinorũ Officiorum, erogatione eleemoſynarum, aut ſimilium in perpetuum, aut ad certum tempus, ſeu ſtatutis quibuſdam diebus in anno, vel hebdomada, pro quorum adimplemẽto bona, ſeu etiam redditus perpetui, aut ad tempus relinquuntur: & hæredum, ſeu aliorum, qui ad id quomodolibet obligati erant, aut tenebãtur, auaritia, pro præterito adimpleta cum effectu non ſunt tunc redditus, & relicta huiuſmodi hucuſque decurſa, & realiter non ſoluta, fabricæ debeantur. In futurum verò decurrenda, ipſis legatariis cum onere iniuncto applicẽtur, vt hactenus obſeruatum eſt.

Quando verò bona, ſeu annui redditus, & introitus a Monaſteriis, Capitulis, Cappellanis, ſeu aliis legatariis pcepti, & exacti ſunt, ac percipiũtur, & exigũtur pro dicta celebratione Miſſarum, & diuinorũ Off. in perpetuum, aut ad tempus, vt ſupra; & Miſſæ huiuſmodi, aut diuina off. in toto, vel in parte ab ipſis legatariis celebratę nõ fuerũt, vel celebrari deſierũt, aut etiã minimè celebrãtur propter ipſorũ legatariorũ negligentiã, ſeu impotentiã, nempè quod maior ſit numerus Miſſarum, quam Sacerdotum, huiuſmodi relicta pro rata Miſſarum, & diuinorum officiorũ, ſic per negligentiam, ſeu impotentiã omiſſarum, ad Fabricam ipſam deuoluta eſſe declar mus. Dantes facultatem miniſtris a nobis deputatis, ſeu ab aliis ad hæc ſpecialiter ſubſtitutis, vt cum legatariis, aut

aliàs

aliàs obligatis, ad quos ſpectat, ſi eis melius expedire videbitur, pro præterito tantum deſuper componere valeant.

Si autem ipſi legatarij, quibus à principio redditus, & bona huiuſmodi relicta ſunt ex inſtituto, & obſeruantia regulæ, talium relictorum incapaces erant, aut a principio quidem capaces exiſtebant, ſed propter regulę mutationem incapaces effecti ſunt, inhærendo dictæ Fabricæ priuilegiis, aut declarationibus aliàs factis, præſertim ſub die 18. Martij 1589. Declaramus huiuſmodi, quæ à principio perſonis incapacibus facta ſunt, ſiue ex poſt facto incapaces ſunt redditi, non ad hæredes grauatos, ſeu aliàs obligatos ſpectare, ſeu vti caduca ab eis vindicari poſſe, ſed Fabricā ipſam nedum in vim inſtitutionis, ſed etiam ſubſtitutionis, & fideicommiſſi, tamquam incerta effecta ſpectauiſſe, & ſpectare, & ſub priuilegijs ipſius Fabricę comprehendi, prout etiam quæ forte ex quacumque cauſa a legatarijs ipſis etiam capacibus recuſata, & non acceptata fuerunt, ac recuſantur, & non acceptantur.

Similiter annua pia legata pro pauperib. puellis nuptui tradendis, quę amore Dei, ſeu aliàs ratione animæ, non autem affectu ſanguinis, aut remunerationis ſeruitiorum facta erunt, ſi per aliquot annos ab hęredibus, aut alijs grauatis neglecta fuerint, nec effectualiter perſoluta, ſeu depoſita, etiam ſi forte per dictos hæredes, aut grauatos huiuſmodi puellarum electio facta foret pro annis, & temporibus decurſis, ad Fabricam ipſam pertinere declaramus. Decurrenda verò in futurum pro pauperibus huiuſmodi puellis maritandis etiam antea electis, vt præfertur, integra concedantur, niſi in totum incerta eſſent, ita ad Fabricam, iuxta priuilegia, omninò ſpectarent, prout etiam eidem Fabricæ competunt omnia alia pia legata incerta, & maximè pro male ablatis relicta, ita vt etiam ab Ordinarijs locorum ſi fortè ad eos peruenerint, vindicari valeant, iuxta priuilegia prædicta.

Inſuper, quia, vt accepimus, ſępè huiuſmodi legata, & piæ diſpoſitiones pro conſtructione Monaſteriorum, Hoſpitalium, Cappellarum, aut pro ſuſtentatione Eccleſiaſticarum perſonarum ſecularium, ſeu regularium, tam virorum, quam mulierum, & ſimilium, nec intra, vel poſt triennium, hæredes ea adimplere curant: ex quibus ſi quinta, aut medietas reſpectiuè pro Fabrica detrahatur, opera ipſa aut in totum negliguntur, aut ſine debita perfectione inchoata remanent, nec defunctorum voluntas, vt par eſt, obſeruatur. Quod vt huic incommodo, quantum fieri poteſt, occurramus, & hæredibus, ac alijs obligatis omnis fraudis occaſio auferatur, dum huiuſmodi legatorum ſolutionem, & executionem procraſtinare ſolēt, vt interim dictorum piorum relictorum fructus percipiant, ad quorum reſtitutionem non teneri prætendunt, & per capitalis ſolutionem ſatisfeciſſe teſtatorum voluntati contendunt. Idcirco declaramus dictos hæredes, ſeu alios grauatos exiſtere ad fructus huiuſmodi legatorū perſoluendos, a die mortis, quos realiter ex re legata, ſeu aliàs relicta percepertunt, aut percipere potuerunt, ſi res huiuſmodi ſui natura aut aliàs fructifera ſit, ita tamen, vt in poſterum fabricæ non quinta, aut medietas relicti, ſed fructus ipſi talis relicti perſoluantur, legatum verò ipſum integrum pro perfectione dicti pij relicti conſignetur, & reſeruetur.

Præterea, quia ſæpè contingit pia huiuſmodi legata, & diſpoſitiones pro conſtitutione Monaſteriorum, Hoſpitalium, ſeu Eccleſiarum, & ſimilium relictorum, debitæ executioni demandari nō poſſe propter aliquod facti, ſeu iuris impedimentū: quia nempè pecunia relicta ad conſtruendum Monaſteriū nō

ſufficit,

ſufficit, aut in loco à teſtatore deſignato ædificari non poteſt, ſeu etiam licentia ab Epiſcopo, aut alio Superiore obtineri nequit: cũ æquum non ſit, vt pium opus huiuſmodi propterea deſeratur, ſed potius in aliud de iure commutandũ veniat, declaramus, vt grauatis certus compeſtẽs terminus præfigatur, arbitrio Iudicum pro impedimentis huiuſmodi realiter, & cum effectu remouendis, aut pro obtinenda a Sede Apoſtolica commutatione talis pij relicti, & diſpoſitionis. Quod ſi terminus elapſus, & impedimenta remota non fuerint, aut commutatio obtenta non ſit, tunc legatum ipſum integraliter a Fabrica exigatur, perinde ac ſi ad Fabricæ vtilitatem deuolutio facta fuiſſet.

Cum verò interdum eo vſque habendi cupiditas accreſcat, vt nõ vereantur multi hæredes, & legatarij ſcripturas falſas fabricare, priores datas confringere, aut aliàs Fabricam ipſam defraudere: Declaramus contra huiuſmodi falſarios, complices, aut quouis modo culpabiles, omnibus iuris, & facti remedijs procedi debere, etiam declarando eos in cenſuras Eccleſiaſticas, & pęnas incidiſſe, multas, & pœnas ad fabricæ vtilitatem conuertendas fore, iuxta eiuſdem fabricæ priuilegia.

Tãdem teneri hæredes, qui intra ſtatuta à iure tempora, bonorum hæreditariorum legitima inuentaria non confecerunt, ad integram ſolutionem faciendam legatorum, & priorum relictorum, quoties iuxta eiuſdem fabricæ priuilegia, in foro iudiciali conuenti fuerint, neque ſub prætextu, quod hæreditas ſoluendo non ſit, excuſari poſſe, quo minus etiam vltrà vires hæreditarias teneantur. Cum enim ſine inuentarij confectione hæreditates adeundo, aut in eis ſeipſos immiſcendo, cum legatarijs quaſi contraxiſſe videantur, non debẽt beneficio legis perfrui, quam contemnẽdam eſſe cenſuerunt, niſi a S.D.N. reſtitutionem in integrum aduerſus lapſum temporis ad inuentarij confectionem conceſſi forſan obtinuerint.

Ne autem de prædictis vllo vnquam tempore dubitari cõtingat, & vt iuſtitiam indifferenter omnibus cuiuſcumque gradus, & conditionis exiſtunt, miniſtretur, iuſſimus, & mandauimus hanc noſtram declarationem etiam per Secretarium noſtrũ in membranas redigi ſolitoq. ſigillo ſubſignari. Datum Romę die vigeſima ſeptima menſis Martij, Milleſimo quingenteſimo nonageſimo octauo, Pontificatus S.D.N. Clementis Papæ VIII. Anno eius ſeptimo.

Ad fauorem etiam prædicti Officij Fabricæ adeſt Motus proprius Pij Papæ IV. per quem datur facultas Collegio, & Deputatis Fabricæ S. Petri de Vrbe, cogendi quoſcumque Notarios ad aperiendum, & oſtendendum teſtamenta, poſt annum a die obitus teſtatoris, fol. 728. in Bullar. incip. Etſi per diuerſos, & infra.

De Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, prædictis Collegio, & eius Commiſſarijs, vt ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, ac aliàs iuxta formam facultatum, priuilegiorum, & indultorum prædictorum, omnes, & ſingulos Notarios, penes quos huiuſmodi teſtamẽta clauſa, vt præfertur, vel aliàs reperiuntur, vel in futurum reperientur, poſt annum à die obitus teſtatorum ad illa aperienda, & ipſis Commiſſarijs oſtendenda ſolutaq. ipſis Notarijs debita mercede, iuxta formam priuilegiorum prædictorum ad tradendum ſibi exemplar ipſorum Teſtamentorum in forma probanti, & authentica, etiam cum inuocatione brachij ſecularis, ſi opus fuerit, quacumque appellatione remota, cogere poſſint tenore præſentium concedimus, & indulgemus. Sicq. in præmiſſis, &c. Non obſtantibus, &c.

Item

Item ad fauorem prædicti Officij Fabricæ per Pium V. fuit prouiſum, quod duæ ſententiæ definitiuæ in cauſis Fabricæ Sancti Petri, faciant rem iudicatam in ea parte, in qua ſunt conformes; & commiſſiones appellationum, quæ concederentur, intelligantur cum Clauſula, Sine præiudicio executionis duarum conformium, vt in eius Bulla incip. Et ſi omnium litium, &c. fol. 1066. in Bullario.

De erectione Collegij Fabricæ Baſilicæ S. Petri de Vrbe, eiuſq. Officialibus, facultatibus, iuriſdictione, indultis, exemptionibus, vide Cõſtitutionem Clem. VII. incip. Admonet nos &c. fol. 291. in Bullario.

FIDEI PROFESSIO.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, quod publicam fidei profeſſionem facere tenentur prouiſi de Cathedralibus, Canonicatibus, dignitatibus, & alijs quibuſcumque beneficijs Eccleſiaſticis, curam animarum habentibus, ex Concil. Trident. Decreto, ſeſſ. 24. c. 1. & 12. de refor. gener.

In Concilio Prouinciali & Synodo Diœceſana emittitur etiam ab his qui de iure, vel conſuetudine intereſſe debent ob Decretum Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 2. de refor. gener. Quicumque Monaſterijs, Conuentibus, Domibus, & alijs quibuſcũque locis Regulariũ quorumcumque ordinum, etiam militiarum quocumque nomine vel titulo prouidentur, ex Pij IV. Conſtitutione, de Anno 1564. Idibus Nouembris, incip. Iniunctum. Videlicet.

Iniunctum nobis Apoſtolicæ ſeruitutis officium requirit, vt ea quæ Dominus Omnipotens, ad prouidã Eccleſiæ ſuę directionem, Sanctis Patribus, in nomine ſuo congregatis diuinitus inſpirare dignatus eſt, ad eius laudem, & gloriam incunctãter exequi properemus. Cum itaque iuxta Concilij Trid. diſpoſitionem, omnes, quos deinceps Cathedralibus, & Superioribus Eccleſijs pręfici vel quibus de illarum Dignitatibus, Canonicatibus, & alijs quibuſcumque beneficijs Eccleſiaſticis curam animarũ habentibus, prouideri continget, publicam Orthodoxæ fidei profeſſionem facere, ſeq. in Romanæ Eccleſiæ obedientia permãſuros, ſpondere, & iurare teneantur: Nos volentes etiam per quoſcũque quibus de Monaſterijs, Conuentibus, Domibus, & aliis quibuſcumque locis, Regularium quorumcumque Ordinum, etiam Militiarum, quocũque nomine, vel titulo prouidebitur, idem ſeruari, & ad hoc, vnius eiuſdem fidei profeſſio vniformiter, ab omnibus exhibeatur, vnicaq. & certa illius forma cũctis innoteſcat, noſtræ ſolicitudinis partes in hoc alicui minimè deſiderari, formã ipſam præſentibus annotatam, publicari, & vbique gentium per eos, ad quos ex decretis ipſius Concili, & alios prędictos ſpectant, recipi, & obſeruari, ac ſub pœnis per Concilium ipſum in contrauenientes latis, iuxta hanc, & non aliam formam, profeſſionem prædictam ſolemniter fieri authoritate Apoſtolica tenore præſentium diſtrictè percipiendo mandamus, huiuſmodi ſub tenore.

Qui Summus Pont. de ea emittenda in ordinatione, & promotione Doctorum, & per alios cuiuſuis artis, & facultatis profeſſores altera eius Conſtit. prouidit eodem die, & anno, incip. In ſacroſancta, fol. 829. in Bullario. Videlicet.

In ſacroſancta Beati Petri Principis Apoſtolorũ Cathedra, meritis licet imparibus, hiſce procelloſis militantis Eccleſiæ tempeſtatibus conſtitutos, plurimum nos oportet eſſe ſolicitos, vt Domini gregem curæ noſtræ cõmiſſum, non

ſolum ab apertis rapacium luporũ vndecumque caulis obſtrepentium inſultibus,ſed etiam à magis formidoloſis peſtiferum vulpecularum domi latitanti ũ inſidijs,per prouidum paſtoralis officij miniſterium,ipſo Domino cooperan te præſeruemus,ac illis omnes nocendi occaſiones,quãtum cum Deo poſſumus, vbilibet auferamus. Cum itaque iuxta notum Sanctiſſimi vatis oraculum, timor Dñi, ſine quo vera Religio, & Catholicæ fidei puritas nullibi reperitur, ſapientiæ ſit initium,& qui, vel in ſcientijs proficere, vel eas alios docere parãt, ſupremũ illum ſapientiæ parentem,benignumq. largitorem deuoto ſanæ fidei obſequio demereri, vtraque ſynceræ Religionis pietate ſibi conciliare debeãt. Idcirco hanc fidei puritatem ſcientijs, doctrinisq. quibuſlibet tum tradendis, tũ addiſcendis,tamquã neceſſariã baſim, cõſtituere, & ne ſimplicia nonnullorũ adoleſcentiũ res nouas audiẽdi cupidorũ ingenia, in naufragos blãdientiũ hęresũ ſcopulos imprudẽter impingãt,occurrere cupiẽtes; Motu proprio,& ex certa ſciẽtia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis pſenitudine; qđ deinceps nullus Doctor,Magiſter,Regens,vel alius cuiuſcũque artis,& facultatis profeſſor, ſiue Clericus,ſiue Laicus,ac Secularis,vel cuiuſuis Ordinis Regularis ſit,in quibuſuis ſtudiorũ generaliũ Vniuerſitatibus,aut Gymnaſijs publicis,aut alibi ordinariam, vel extraordinariam Lectoris Cathedram aſſequi, vel iam obtẽtam retinere,ſeu aliàs Theologiã, Canonicam,vel Ciuilem cenſuram,Medicinam, Philoſophiã,Grammaticã, vel alias liberales artes, in quibuſcumque Ciuitatibus,Terris,Opidis,ac locis,etiã in Eccleſijs,Monaſterijs,aut Conuentibus Regulariũ quorũcumque,publicè,vel priuatim quoquo modo profiteri, ſeu lectiones reliquas in facultatibus hmõi habere,vel exercere,neque Doctores ipſi,aut Vniuerſitatum, ſeu Gymnaſiorum eorundem Rectores, Cancellarij, vel alij Superiores,ſed nec etiã Palatini Comites,aut alij particulares facultatẽ eruditos viros ad eoſdẽ gradus promouendi, etiam à Nobis,& Apoſtolica Sede,vel aliàs vndecumque habentes Sholares,tã Laicos,quã Clericos,& cuiuſuis ordinis regulares,vel alios quoſcũque quantalibet eruditione prœditos ad vllũ gradum in eiſdem facultatibus ſuſcipiendũ recipere, & admittere neque Doctores, Magiſtri, & Scholares ad electionem alicuius in Rectorẽ, vel Cancellariũ Vniuerſitatis,aut Gymnaſij procedere,nec ipſi Scholares,vel alii quantũlibet, docti,& alioqui habiles,gradus hmõi,vel eorum aliquem,palam,vel priuatim recipere valeant,niſi Doctores videlicet,ac Regentes, Magiſtri, & alii profeſſores iam ad Cathedras,& lecturas recepti,in Italia infra tres,extra verò illam infra ſex menſes a die publicationis pręſentiũ cõputandos, reliqui verò ad Cathedras,& alias lecturas ibidem in poſterũ aſſumendi ante illorum receptionẽ in Rectoris,vel aliorũ Superiorum, Eligendi autẽ in Rectores, vel Canc.ante illorũ electionem,vel ſaltẽ admiſſionem Ordinarii loci,vel eius in ſpiritualib⁹ Vicarii,ac promouendi Scholares,& alii præfati, ante illorũ promotionem in eiuſdẽ Ordinarii,ſeu eius Vicarii,aut Doctorũ aliorumue promouentium manibus,prœuio etiã proceſſu, vel debita informatione,quãtum eis ſufficere videbitur ſuper Religione fideq. Catholica,Rectorũ,Cancellariorum,Doctorum, Lectorum,& promouendorũ eorũdem per ipſos locorum Ordinarios, vel eorum Vicarios ritè facta pręcedente eãdem Catholicã fidem, verbis, iuxta formæ infraſcriptæ tenorem conceptis palam, & ſolẽniter profiteri teneantur. Et deſuper inſtrumentũ publium cõfici ac de proceſſu ſeu informatione, & fidei profeſſione in Priuilegio Doctoratus,vel alterius gradus, hmõi ſpecialis ac de verbo ad verbum mẽtio, & relatio fidei debeat authoritate Apoſtolica tenore

Y præſen-

Digitized by Google

præſentium perpetuo ſtatuimus, & ordinamus. Ac omnibus, & ſingulis earundem Vniuerſitatum, & Gymnaſiorum Rectoribus, Doctoribus, & alijs Superioribus, ac aliàs facultatem Doctorandi habentibus, cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & pręeminentiæ fuerint, ſi Epiſcopali, Archiepiſcopali, Patriarchali, vel maiori dignitate, etiã Cardinalatus honore, ac Ducali, vel alia etiam Regia, & Imperiali authoritate præfulgeant, ne quam in Vniuerſitatibus, Ciuitatibus, Opidis, vel alijs locis ſibi in ſpiritualibus, vel temporalibus ſubiectis, aliter Cathedras, aut alias lectiones retinere, conſequi, vel ad gradus promoueri reſpectiue patiantur, in virtute Sanctę Obedientiæ, & ſub interdicto ab ingreſſu Eccleſiæ, quo ad Antiſtites, quo vero ad inferiores ſub excommunicationis lata ſententia, necnon priuatione omnium, & ſingulorum dignitatum, beneficiorum, officiorum, & feudorum Eccleſiaſticorum per eos quomodolibet obtentorum, & inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda, eo ipſo per contrafacientes incurrendis pęnis, diſtrictius inhibemus, Ac quaſcumque receptiones, promotiones, electiones, & admiſſiones, abſque proceſſu, certaq. de Religione, & fide Catholica notitia, ac dicta fidei profeſſione ſic (vt præfertur) præcedente, pro tempore factas, nullas, inualidas, nulliuſq. roboris, vel momenti eſſe neque cuiquam in iudicio, vel extra ſuffragari poſſe, ſicq. per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios, quauis authoritate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, iudicari, & definiri debere, ac quidquid ſecùs à quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus. Non obſtantibus &c.

Forma autem dictæ profeſſionis Fidei hæc eſt.

Ego N. firma fide credo, & profiteor omnia, & ſingula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo Sancta Romana Eccleſia vtitur, videlicet; Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem factorem cæli, & terræ, viſibilium omnium, & inuiſibilium, & in vnum Dominum Ieſum Chriſtum filium Dei vnigenitum, & ex Patre natum ante omnia ſecula, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum, de Deo vero, genitum non factum, conſubſtantialem Patri, per quem omnia facta ſunt. Qui propter nos homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit de cælis, & incarnatus eſt de Spiritu Sancto, ex Maria Virgine, & Homo factus eſt. Crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato, paſſus, & ſepultus eſt, & reſurrexit tertia die ſecundum ſcripturas, & aſcendit in Cælum, ſedet ad dexteram Patris, & iterum venturus eſt cum gloria iudicare viuos, & mortuos, cuius regni non erit finis, & in Spiritum Sanctum Dominum, & viuificantem qui ex Patre Filioq. procedit, qui cum Patre, & Filio ſimul adoratur, & conglorificatur, qui loquutus eſt per Prophetas, & vnam ſanctam Catholicam, & Apoſtolicã eccleſiam, confiteor vnum baptiſma in remiſſionem peccatorum, & expecto reſurrectionem mortuorum, & vitam venturi ſeculi. Amen.

Apoſtolicas, & Eccleſiaſticas traditiones, reliquaſq. eiuſdem Eccleſiæ obſeruationes, & Conſtitutiones firmiſſime admitto, & amplector.

Item ſacram ſcripturam, iuxta eum ſenſum, quem tenuit, & tenet Sancta Mater Eccleſia, cuius eſt iudicare de vero ſenſu, & interpretatione Sacrarum Scripturarum admitto; nec eam vnquam, niſi iuxta vnanimem conſenſum accipiam, & interpretabor.

Profiteor quoque ſeptem eſſe verè, & propriè Sacramenta nouæ legis, à Ieſu

Digitized by Google

ſu Chriſto Domino noſtro inſtituta, atque ad ſalutem humani generis, licet non omnia ſingulis neceſſaria, ſcilicet Baptiſmum, Cõfirmationem, Euchariſtiam, Pęnitētiam, Extremam Vnctionem, Ordinem, & Matrimonium, illaq. gratiam conferre, & ex his Baptiſmum, Cõfirmationem, & Ordinem, ſine ſacrilegio reiterari non poſſe.

Receptos quoque & approbatos Eccleſię Catholicę ritus in ſupradictorum omnium ſacramentorum ſolemni adminiſtratione recipio, & admitto.

Omnia, & ſingula, quę de peccato originali, & de iuſtificatione in Sacroſancta Tridentina Synodo definita, & declarata fuerunt amplector, & recipio.

Profiteor pariter in Miſſa offerri Deo verum proprium, & propiciatorium ſacrificium pro viuis & defunctis, atque in ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramēto eſſe verè, realiter, & ſubſtantialiter corpus, & ſanguinem, vna cum anima, & diuinitate Domini noſtri Ieſu Chriſti, fieriq. conuerſionem totius ſubſtantiæ panis in corpus, & totius ſubſtantiæ vini in ſanguinem, quam cōuerſionem catholica eccleſia tranſubſtantiationem appellat.

Fateor etiam ſub altera tātum ſpecie totum, atque integrum Chriſtum, verumq. Sacramentum ſumi.

Conſtanter teneo Purgatorium eſſe, animaſq. ibi detentas fidelium ſuffragiis iuuari.

Similiter, & Sanctos, vna cum Chriſto regnantes, venerandos, atque inuocandos eſſe, eoſq. orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias eſſe venerandas.

Firmiter aſſero imagines Chriſti, ac Deiparæ ſemper Virginis, necnon aliorum Sanctorum habendas, & retinendas eſſe, atque eis debitum honorum, ac venerationem impartiendam.

Indulgentiarum etiam poteſtatem à Chriſto in Eccleſia relictam fuiſſe, illarumq. vſum Chriſtiano populo maximè ſalutarem eſſe, affirmo.

Sanctam Catholicam, & Apoſtolicam Romanam Eccleſiam, omnium eccleſiarum matrem, & magiſtram agnoſco.

Romanoq. Pontifici Beati Petri Apoſtolorum Principis ſucceſſori, ac Ieſu Chriſti Vicario, veram obedientiam ſpondeo, ac iuro.

Cetera item omnia è Sacris Canonibus, & Oecumenicis Conciliis, ac præcipue a Sacroſancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata, indubitanter recipio, atque profiteor, ſimulq. contraria omnia, atque hæreſes quaſcumque ab Eccleſia damnatas, & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reijcio, & anathematizo.

Hanc veram Catholicam fidem, extra quam nemo ſaluus eſſe poteſt, quam in præſenti ſpontè profiteor, & veraciter teneo, eandem integram, & inuiolatam, vſque ad extremum vitæ ſpiritum conſtantiſſimè, Deo adiuuante retinere, & confiteri, atque à meis ſubditis, ſeu illis, quorum cura ad me in munere meo ſpectabit, teneri, doceri, & pdicari quantum in me erit curaturum. Ego idem N. ſpondeo, voueo, ac iuro: ſic me Deus adiuet, & hæc Sācta Dei Euangelia.

Digitized by Google

PROFESSIO ORTHODOXAE FIDEI A GRAECIS FAcienda, iuſſu fœlicis recordationis Greg. Papæ XIII. edita.

EGgo firma fide credo,& profiteor omnia,& ſingula,quę continentur in Symbolo fidei, quo Sancta Romana Eccleſia vtitur,videlicet.

Credo in vnum Deũ, Patrem omnipotentem,factorem cœli,& terræ,viſibilium omnium, & inuiſibilium. Et in vnum Dominum Ieſum Chriſtum, Filiũ Dei vnigenitum.Et ex patre natum ante omnia ſæcula.Deum de Deo lumen, de lumine,Deum verum de Deo vero.Genitum non factum,cõſubſtantialem Patri,per quem omnia facta ſunt.Qui propter nos homines,& propter noſtrã ſalutẽ deſcẽdit de Cęlis.Et incarnatus eſt de Spiritu Sancto,ex Maria Virgine, & homo factus eſt.Crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato,paſſus,& ſepultus eſt. Et reſurrexit tertia die ſecundum ſcripturas. Et aſcendit in Cælum: ſedet ad dexteram Patris.Et iterum venturus eſt cum gloria iudicare viuos,& mortuos.Cuius regni non erit finis.Et in Spiritum Sanctum Dominum,& viuificantem.Qui ex Patre,Filioq. procedit Qui cum Patre,& Filio ſimul adoratur, & conglorificatur: qui loqnutus eſt per Prophetas. Et vnam Sanctam Catholicam,& Apoſtolicam Eccleſiam.Confiteor vnum Baptiſma, in remiſſionem peccatorum.Et expecto reſurrectionem mortuorum. Et vitam vẽturi ſeculi.Amen.

Credo etiam,ſuſpicio,atque profiteor ea omnia, quę ſacra Oecumenica Synodus Florentina ſuper vnione Occidentalis,& Orientalis Eccleſię definiuit, & declarauit,videlicet:quod Spiritus Sanctus a Patre,& Filio æternaliter eſt; eſſentiam ſuam, ſuumq; eſſe ſubſiſtẽs habet ex Patre ſimul,& Filio;& ex vtroque æternaliter,tãquam ab vno principio,& vnica Spiratione procedit. Cum id quod Sancti Doctores,& Patres dicunt,ex Patre per Filium procedere Spiritum Sanctum,ad hanc intelligentiam tendat; vt per hoc ſinificetur Filium, quoque eſſe ſecundum Gręcos quidem cauſam,ſecundum Latinos verò,principium ſubſiſtentiæ Spiritus Sancti, ſicut & Patrem.Cumq. omnia quæ Patris ſunt,ipſe Pater vnigenito Filio ſuo gignendo dederit, præter eſſe Patrem; hoc ipſum quod Spiritus Sanctus procedit ex Filio, ipſe Filius a Patre æternaliter habet,à quo ęternaliter etiam genitus eſt. Illamq. verborum illorum, Filioq; explicationem,veritatis declarandæ gratia, & imminente tunc neceſſitate, licitè,ac rationabiliter Symbolo fuiſſe appoſitam.

Itẽ in azymo,ſiue fermẽtato pane triticeo corpus Chriſti veraciter cõfici: Sacerdoteſq. in altero ipſum Domini corpus conficere debere, vnumquemque ſcilicet iuxta ſuæ Eccleſiæ,ſiue Occidentalis, ſiue Orientalis conſuetudinem.

Item ſi vere pœnitentes in Dei caritate deceſſerint,antequam dignis pœnitentiæ fructibus de commiſſis ſatisfecerint, & omiſſis, eorum animas pœnis Purgatorij poſt mortem purgari:& vt a pœnis huiuſmodi releuentur, prodeſſe eis fidelium viuorum ſuffragia,Miſſarum ſcilicet ſacrificia;orationes,& eleemoſynas & alia pietatis officia, quæ a fidelib. pro alijs fidelib. fieri conſueuerunt ſecundum Eccleſiæ inſtituta.Illorumq. animas, qui poſt Baptiſma ſuſceptum,nullam omninò peccati maculam incurrent,illas etiam quæ poſt cõtra-

Digitized by Google

ctam peccati maculam, vel in ſuis corporibus, vel eiſdem exutæ corporibus, prout ſuperius dictum eſt, ſunt purgatæ, in cælum mox recipi, & intueri clarè ipſum Deum trinum, & vnum ſicuti eſt, meritorum tamen diuerſitate alium alio perfectius. Illorum autem animas, qui actuali mortali peccato, vel ſolo originali decedunt, mox in infernum deſcendere, pœnis tamen diſparibus puniendas.

Item ſanctam Apoſtolicam Sedem, & Romanum Pontificem in vniuerſum orbem tenere primatum, & ipſum Pontificem Romanum ſucceſſorem eſſe Beati Petri Principis Apoſtolorum, & verum Chriſti Vicarium, totiuſq. Eccleſiæ caput, & omnium Chriſtianorum patrem ac Doctorem exiſtere & ipſi in Beato Petro paſcendi, regendi, & gubernandi vniuerſalem Eccleſiam a Domino noſtro Ieſu Chriſto plenam poteſtatem traditam eſſe, quemadmodum etiam in actis Oecumenicorum Cõciliorum, & in Sacris Canonibus cõtinetur.

Inſuper profiteor ac recipio alia omnia, quæ ex Decretis Sacræ Oecumenicæ Generalis Synodi Tridentinæ, Sacroſancta Romana, & Apoſtolica Eccleſia etiam vltrà cõtenta in ſupradicto fidei Symbolo, profitenda, ac recipienda propoſuit atque præſcripſit, vt ſequitur.

Apoſtolicas, & Eccleſiaſticas traditiones, reliquaſq. eiuſdem Eccleſiæ obſeruationes, & Conſtitutiones firmiſſimè admitto, & amplector.

Item Sacra Scripturam iuxta eum ſenſum, quem tenuit, & tenet Sancta Mater Eccleſia, cuius eſt iudicare de vero ſenſu, & interpretatione Sacrarum Scripturarum, admitto; nec eam vnquam niſi iuxta vnanimem cõſenſum patrum accipiam, & interpretabor.

Profiteor quoque ſeptem eſſe verè, & propriè Sacramenta nouæ legis à Ieſu Chriſto Domino noſtro inſtituta, atque ad ſalutem humani generis, licet non omnia ſingulis neceſſaria, ſcilicet Baptiſmum, Cõfirmationem, Euchariſtiam, Pœnitentiam, Extremam vnctionem, Ordinem, & Matrimonium; illaq. gratiam conferre: & ex his Baptiſmum, Confirmationem, & Ordinem, ſine Sacrilegio reiterari non poſſe.

Receptos quoque & approbatos Eccleſiæ Catholicæ Ritus, in ſupradictorum omnium Sacramentorum ſolemni adminiſtratione recipio, & admitto.

Omnia, & ſingula, quæ de peccato Originali, & de Iuſtificatione in Sacroſancta Tridentina Synodo definita, & declarata fuerunt, amplector, & recipio.

Profiteor pariter in Miſſa offerri Deo, verum, proprium & propitiatorium Sacrificium pro viuis, & defunctis, atque in Sanctiſſimo Euchariſtię Sacramẽto eſſe verè, realiter, & ſubſtantialiter Corpus, & Sãguinem, vna cum Anima, & Diuinitate Domini noſtri Ieſu Chriſti; fieriq. conuerſionem totius ſubſtantiæ panis in Corpus, & totius ſubſtantiæ vini in Sanguinem, quam conuerſionem Catholica Eccleſia Tranſubſtantiationem appellat.

Fateor etiam ſub altera tantum ſpecie, totum, atque integrum Chriſtum, verumq. Sacramentum ſumi.

Conſtanter teneo Purgatorium eſſe, animaſq. ibi detentas fidelium ſuffragijs iuuari. Similiter, & Sanctos vna cum Chriſto regnantes, venerandos atque inuocandos eſſe, eoſq. orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias eſſe venerandas.

Firmiſſimè aſſero imagines Chriſti, ac Deiparæ ſemper Virginis, necnon

aliorum Sanctorum habendas,& retinēdas eſſe,atque eis debitum honorem, ac venerationem impartiendam.

Indulgentiarum etiam poteſtatem,a Chriſto in Eccleſia relictam fuiſſe,illarumq. vſum Chriſtiano populo maximè ſalutarem eſſe affirmo.

Sanctam Catholicam,& Apoſtolicam Romanam Eccleſiam,omnium Eccleſiarum Matrem, & magiſtram agnoſco, Romanoq. Pontifici, Beati Petri Apoſtolorum Principis ſucceſſori,ac Ieſu Chriſti Vicario,veram obedientiam ſpondeo,ac iuro.

Cætera item omnia à Sacris Canonibus,& Oecumenicis Concilijs,ac præcipue à Sacroſancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata, indubitanter recipio,atque profiteor,ſimulq. cōtraria omnia,& ſchiſmata atque hæreſes quaſcumque ab Eccleſia damnatas & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno,reijcio,anathematizo,& abiuro.

Hanc veram Catholicam Fidem,extra quam nemo ſaluus eſſe poteſt,quam in præſenti ſponte profiteor,& veraciter teneo,eandem integram, & inuiolatam vſque ad extremum vitę ſpiritum conſtantiſſime,Deo adiuuante, retinere, & confiteri, atque à meis ſubditis, vel illis, quorum cura ad me in munere meo ſpectabit,teneri,doceri,& prædicari,quantum in me erit, curaturum.

Ego idem Spondeo, Voueo,ac iuro: Sic me Deus adiuuet,& hæc Sancta Dei Euang.

FORVM COMPETENS.

PRÆTER Summiſtas,ſciendum eſt qualiter contra perſonas Eccleſiaſticas foro ſuo renunciantes,vel alias perſonas Eccleſiaſticas ad forum laicale trahentes exſtat Decretalis Innocentij III.relata in c.ſi diligenti,de foro compet. quæ fuit innouata, & ampliata per Martinum V. fol. 62. in Bullario tenoris ſequentis.Martinus Epiſcopus,ſeruus ſeruorum Dei.

Ad reprimendas inſolentias tranſgreſſorum,eorumue præſumptionē refrenandam, ſi neruus Eccleſiaſticæ diſciplinę lenteſcat, eorū voluntas procliuior fit ad peccandum,& exemplū impunitatis periculoſius in alios deriuatur. Propter quod ad præſidentis officium pertinet, ſic debitā executionē adhibere iuſtitiæ,quod commiſſa iā puniat, & committendorum in poſterum audaciam interdicat.Sane ſicut diſplicenter accepimus,nonnulli diuerſorū regnorum,& terrarum iudices,alijq.officiales laici,& laicales perſonę,iuriſdictionem in tēporalibus exercentes,exerceriq. facientes,non attēdentes,quod laicis in clericos,& eccleſiaſticas pſonas, & illorū bona, nulla ſit attributa poteſtas, prætextu huiuſmodi(qđ aſſerant in ſuis dominiis ad ſe pertinere)coercere via facti,q̄ verè,& fictè attentata aſſeruntur, etiam in quocūque loco ſacro, vel religioſo, quantumcumque Deo dicato, ex quacumque cauſa, etiam ſi ratione delationis corporis Chriſti, collationis Sacramentorum, & beneficiorum eccleſiaſticorum venditionis factarum,aut aliarum rerum & bonorum ad Eccleſias,& Eccleſiaſticas perſonas pertinentium quomodocumque, etiam ſi ſola negatione, vel affirmatione facti interueniat, & ad eos recurratur, cognitionem ad ſe ſpectare pro eo quod factum, & nouitas, quæ prætenduntur etiam ſine

ali:a

alia violentia, quãuis in loco ſpirituali, & in loco ſacro, ſiue religioſo, eo quod immediatè, vt prætendunt, ſpiritualia non exigant) propterea miniſtros Eccleſiæ, & pſonas Eccleſiaſticas, quarũcumque res, cauſa, vel occaſio vnde pendẽt, & deriuantur, pia, ſacra, vel eccleſiaſtica ſit, aut ſpiritualis, ad forum ſuũ, & ipſarum cognitionem trahunt, & reſpondere cogunt. Necnon procuratores fiſcales in Curijs tẽporalibus multoties agere procurant, ad quos (quod deterius eſt) nõnulli prçlati, & perſonæ eccleſiaſticæ in ſuperbiã, & elationẽ dati, ad ſuperãdũ, ſibiq. ſubijciendum per tales inuentiones, & cautelas alias perſonas Eccleſiaſticas, & religioſas, hñt plerũque recurſum, & propterea in eiſdem regnis, & terris, ciuitatibus, caſtris, & locis authoritas, & iuriſdictio eccleſiaſtica penitus abſorbentur, & nihilominus ipſi laici iudices, alijs laicis reſpõdent in foro eccleſiaſtico ſuper rebus quantucũque eccleſiaſticis, vel ſpiritualibus, & concernentibus immediate eccleſiaſticas perſonas, ne reſpondeant, & iudicibus eccleſiaſticis ne cognoſcant, inhibitiones fieri ſub grauibus pçnis temporalibus faciunt & procurant, & ſi ſecus fecerunt, emendã pecuniariã exceſſiuã exigere, ac vaſtatores in domib. & pijs alijs locis eccleſiaſticis, & religioſis inducere, ac loca ipſa perſonaſq. Eccleſiaſticas iocalib. & paramentis Eccleſiaſticis & bonis mobilib. ac alijs ſpoliare, illaq. vendere, & alienare, fructus quoque, & prouentus ad temporalitatẽ ad manus ſuas ponere, necnõ diuerſas iniurias, & moleſtias reales, & perſonales eiſdẽ perſonis eccleſiaſticis inferre non verentur, in Dei offenſam, animarũ ſuarũ periculum, Eccleſiaſticæ libertatis vilipendiũ, & plurimorum grauamẽ, præiudicium, & iacturam. Nos igitur aduerſus talia prçſumentiũ temeritatẽ remedia apponere, & ſuper his ſalubriter prouidere cupientes, ac Concilij Mileuitan. ac fel. rec. Innocẽtij Papç III. prçdeceſſoris noſtri Conſtitutionib. ſup hoc editis, authoritate Apoſtolica, ex certa ſcientia, hac noſtra irrefragabili Conſtitutione perpetuo duratura tenore prçſentiũ ſtatuimus, decernimus, ac ẽt ordinamus, quo oẽs, & ſingulç perſonç Eccleſiaſticç Seculares, & Regulares ordinum quorumlibet, quacũque exceptione ſuffultç ẽt ſi Patriarchali, Archiepiſcopali, Epiſcopali, Abbatiali, vel alia quauis prçfulgeãt dignitate, quç aliam perſonã Eccleſiaſticam, Collegium vel Conuẽtum in actione reali, mixta, vel perſonali, ciuili, vel criminali, etiam occaſione cuiuſcumque ſubmiſſionis, etiam iuramento vallatæ, vel aliàs ad finem ſiue iudicium laicale directè vel indirectè (de qua in foro eccleſiaſtico ordinari conſueuerit, poſſit, vel debeat, de iure, vel de conſuetudine, aut aliàs cognoſci, trahere præſũpſerit cauſam ipſam, & omne ius ei, ſiue eis, in poſſeſſorio, vel petitorio iure, vel ad rem, cauſa vel occaſione huiuſmodi quomodolibet cõpetens, eo ipſo perdant penitus, & amittant, & ſingulares perſonç excommunicationis Capitula vero, & Conuentus, ſuſpenſionis & interdicti ſententias incurrant ipſo facto, & ſi perſonæ ipſæ, & eis in præmiſſis adhærentes, & ſeruientes in aliquo rebelles fuerint, & incontinenti non obedierint, omnes illas per priuationem ſuorum beneficiorum eccleſiaſticorum, quorumcumque, quæ obtinebant, & in quibus, & ad quæ ius quomodolibet competit, & inhabilitationem ad alia in poſterum obtinenda, coerceri, & compelli volumus antedictas, & nihilominus omnes, & ſingulos iudices, & executores, communitates, dominia, laicos, & laicales perſonas, poſtquam exceptum fuerit de non iuriſdictione eorum, aut euidenter appareat eiuſmodi cognitionem ad eos de iure non ſpectare, talia pſumentes, & ea fieri mandantes, ſeu eorũ nomine, & mandato facta, rata habentes, vel eis faciendis dantes auxilium, conſilium, vel fauorem, cuiuſcumque præeminẽtiæ,

 digni-

dignitatis, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtat, ſeculares perſonas; eorum videlicet ſingulos officiales, quocumque nomine cenſeantur, & conſiliarios, & priuatas perſonas, quæ præmiſſorum principales perpetratores exiſterent excõmunicationis ſententiam incurrere volumus ipſo facto, nulluſq. ab eiſdem ſententijs, per alium, quam per Romanum Pontificem præterquã in mortis articulo conſtitutus abſolui valeat, ſiue poſſit; & præmiſſa omnia non tantum ad futura, ſed etiam ad præſentia, & pendentia extendimus authoritate memorata; quodque etiã procurator fiſcalis cauſarũ, Curiæ Cameræ Apoſtolicæ contra culpabiles in præmiſſis deſuper ſummaria informatione præhabita, per ſe, vel aliũ, ſeu alios, agere, & procedere poſſit, & valeat nihilominus concedẽtes. Non obſtãte ſi aliquibus cõmuniter vel diuiſim à Sede Apoſtolica ſit indultum quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari nõ poſſint per literas Apoſtolicas non faciẽtes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de eorum proprijs nominibus ac indulto huiuſmodi mentionem, & quibuslibet Cõſtitutionibus, Priuilegijs, Indultis, & literis Apoſtolicis, de quibus etiam plena, & expreſſa ac de verbo ad verbũ in noſtris literis habenda eſt mẽtio ſpecialis, ceteriſq. contrarijs quibuſcumque. Nulli ergo, &c. noſtrorum ſtatuti, decreti, ordinationis, & voluntatis infringere, &c. Datum Romæ apud Sanctos Apoſtolos, Cal. Februarij Pontificatus noſtri anno vndecimo.

Pro militibus Regularibus S. Ioannis extat Clem. VIII. Conſtitutio tenoris ſequentis.

Clemens Papa VIII. Ad perpetuam rei memoriam.

Æqua, & circumſpecta Romani Pontificis prouidentia inter cetera, quæ ei diuinitus incumbunt onera, illud etiam ſollicitè proſpicere, & cauere debet, ne ſeculares iudices in perſonas eccleſiaſticas, & præſertim Hoſpitalis, S. Ioannis Hieroſolymitani, ꝓ fidei Catholicę aduerſus Chriſtiani nominis hoſtes defenſione aſſiduè laborantes, ſub prætextu criminis aſſaſſinii vltrà q̃ deceat manus extendant. Propterea nos pro paſtoralis officii noſtri munere his malis atque incommodis, quæ de cetero euenire poſſent opportuna ratione obuiare volẽtes, & vt Milites Religioſi, ac perſonæ Hoſpitalis prædicti, in ſuis immunitatibus, & priuilegijs vt par eſt conſeruentur illæſi. Motu proprio non ad ipſius Religionis, aut alicuius pro ea nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtãtiam, ſed ex certa ſcientia, & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ac noſtra perpetuis futuris tẽporib. valitura Conſtitutione, Decernimus, declarationẽ criminis aſſaſſinij ad iudicẽ Eccleſiaſticũ omnino pertinere; Ideoq. omnib. & ſingulis quarumcumque Ciuitatũ, Prouinciarum, Terrarum, Regnorum, & Dominiorum, Curijs, Tribunalibus, Magiſtratus, necnon Gubernatoribus, Poteſtatibus, Officialib. & Miniſtris, ceteriſq. perſonis quacumque ẽt Regali, Imperiali, & alia authoritate, & poteſtatibus fungentibus, & functuris, authoritate Apoſtolica tenore præſentium diſtrictè prohibemus, atque interdicimus, ne ſub excommunicationis maioris lata ſententia, à qua non niſi à Romano Pontifice præter quam in mortis articulo conſtituti abſolui nequeant, alijſq. pœnis noſtro, & ſucceſſorum noſtrorum pro tempore exiſtentium abitrio infligendis, & per quemcumque eorum ipſo facto, & ipſo iure ſiue aliqua declaratione incurrendis, audeant, vel quoquomodo præſumant, ex nunc, de cetero in perpetuum contra, aliquos dicti Hoſpitalis Fratres, Milites ac Religioſos, Donatos, Familiares, Seruitores, necnon Presbyteros ſeculares eorum Eccleſijs inſeruientes, dum eis inſeruiunt, & alias quaſuis perſonas dicti Hoſpitalis declaratoriam, aliquam

quam ſententiam ferre, quod aſſaſſinij crimen cõmiſerint, neque ad pœnarum exequutionem deuenire, niſi prius per ſuperiores eorum adiuncto ſibi loci Epiſcopo, declaratum fuerit eos tale aſſaſſinium cõmiſiſſe, nõ obſtãte quauis etiam antiquiſſima, & immemorabili conſuetudine incontrarium forſan quomodolibet vrgente. Decernentes quoque ſic in præmiſſis omnibus per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios Eccleſiaſticos & Seculares, quauis etiam Imperiali, Regia, Ducali, aut alia authoritate, & poteſtate fungentes, & functuros, ſublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, iudicari & definiri debere, ac irritum, & inane quidquid ſecùs ſuper his a quocumque quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſuis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, etiam in Corpore Iuris clauſis, necnõ Statutis, Legibus, & Conſuetudinib. Priuilegijs quoque, Indultis Apoſtolicis quibuſuis huiuſmodi Curiis Tribunalib. Magiſtratib. & aliis ſupradictis eorumq. Iudicibus, ac aliis Superioribus, & perſonis ſub quibuſcumque tenorib. & formis, ac cum quibuſcumque Clauſulis; & Decretis in contrarium forſan quõlibet conceſſis, confirmatis, & innuatis, quibus omnibus ẽt ſi de illis eorumq. totis tenorib. ſpecialis, ſpecifica, & indiuidua mẽtio facienda eſſet, illarum huiuſmodi tenores præſentibus, pro plenè, & ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris latiſſimè hac vice ſpecialiter, & expreſſè derogamus, ceteriſq. contrarijs quibuſcumque. Volumus autem quod præſentiũ tranſumptis ẽt impreſſis, manu Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadẽ prorſus fides adhibeatur, quę præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ apud Sãctum Petrum, Sub Annulo Piſcatoris die 18. Decembris 1595. Pontificatus noſtri anno quarto.

M. Veſtrius Barbianus.

Romæ apud Impreſſores Camerales 1595.

De pœnis contra aſſaſſinos eſt tex. in cap. 2. de homic. in 6. Diaz. in pract. Crimin. Canon. in verbo, per aſſaſſinos alios interfici mandãtes. vbi Ignat. Lopez, in addition. & nota Declarationem criminis aſſaſſinij cõtra perſonas Eccleſiaſticas ad Iudicem Eccleſiaſticum de iure ſpectare, vide Iulium Clar. in Pract. Crim. q. 36. ſub nu. 31. Capic. deciſ. 112. & 155. ſub nu. 25. Grammat. Voto 8. & 11. poſt Doc. in d. c. 1. de homic. & dicuntur aſſaſſini, etiam ſi promiſſio ſit incerta. Vinc. de Franc. deciſ. 176. quib. adde Menoch. de arbitrar. iud. lib. 2. Centur. 4. Caſu 360. ſub nu. 41. vbi multa ad intelligentiam, & declarationem d. c. primi, de homic. & quando puniatur affectus, effectu non ſequuto.

GRAECORVM RITVS.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, quod Græci de Iure Cõmuni ſunt ſubiecti Epiſcopo Latino loci ordinario, in quo degunt, c. quod trãslationem, de tempor. ordin. facit tex. in c. quon ã, de Offic. ord. & Sacerdotes Græci vtũtur legitimo matrimonio contracto in laicali habitu, vel dum erãt in minorib.

c.cum

Digitized by Google

c.cum olim, de cler.coniug.c.quæſitum, de pœn.& remiſ.& ibi gl. mores tamen ac ritus Græcorum tolerandi non ſunt, in his quæ periculum generant animarum, & Eccleſiaſticæ derogant honeſtati, c.fin.de Baptiſmo. Et de reformatione Græcorum, eorumq. erroribus tollendis, fuerunt nuper Romæ editæ Conſtitutiones tenoris ſeq.

Perbreuis inſtructio ſuper aliquibus Ritibus Græcorum ad Reuerēdiſſimos Patres DD.Epiſcopos Latinos, in quorum Ciuitatibus, vel Diœceſibus Græci, vel Albaneſes Græco ritu viuentes, degunt; ac literæ quædam Apoſtolicæ ad ipſos Græcos, & eorum Ritus pertinentes, necnon firma profeſſionis Fidei orthodoxæ a Græcis ad vnitatem S.R.E.venientibus faciendæ, Mandato Sāctiſs. D.N.D. Clementis Papæ VIII. ſimul excuſæ Romæ apud Impreſſores Camerales Anno Domini 1597.

Circa Sacramentum Baptiſmi.

Presbyteri Græci baptizatos chriſmate in fonte non conſignent, & ideo ab ipſis in ordine baptiſmi apud eorum euchologium prætermittantur, quæ ſequuntur poſt illa verba καὶ μετὰ τὴν εὐχήν, &c. vſque ibi εἶτα ποιεῖ ὁ ἱερεὺς χῆμα κύκλου hoc eſt & poſt orationem &c. (vbi habetur forma huius conſignationis) vſque ad verba: poſtea facit ſacerdos figuram circuli, &c.

Circa Sacramentum Confirmationis.

Epiſcopi Latini infantes, ſeu alios baptizatos à presbyteris Græcis de facto chriſmate in fronte conſignatos confirment, & tutius videtur, vt cum cautela & ſub conditione id faciant (videlicet ſi es confirmatus, ego te non confirmo, ſed ſi non es confirmatus ego conſigno te ſigno crucis † & confirmo te chriſmate ſalutis, † in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti) præſertim vero cum veriſimiliter dubitari poteſt, quod ab Epiſcopis Græcis fuerint baptizati.

Circa Sacramentum Euchariſtiæ.

Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum quod pro infirmis aſſeruatur, ſingulis octo diebus, aut ſaltem quindecim renouetur.

Non aſſeruetur idem ſacramentum toto anno, ſi tamen aſſeruatum fuerit, ſaltem in fine anni ſumatur.

Tollatur abuſus tundendi, vel etiam miſcendi ſacro oleo, ac iterum coquendi, vel aliàs exſiccandi ſpecies Sacramenti ſacræ Euchariſtiæ feria quinta Cœnæ Domini, vt deinde illud aſſeruent.

Si Græci velint accipere altaria portatilia ab Epiſcopis Latinis conſecrata, bene erit, ſin minus, tolerentur eorum thioni, ſiue throni ſuper altaria lapidea ponendi cum celebrant.

Corporalia vti Latini habeant niſi thionis etiam pro corporalibus vtantur.

Circa Sacramentum Pœnitentiæ.

In caſu neceſſitatis presbyteri Græci Catholici, poſſint Latinos abſoluere.

Vtantur forma abſolutionis in generali Concilio Florentino præſcripta, & poſtea

poſtea ſi voluerint, dicant orationem illam deprecatiuam, quam pro forma huiuſmodi abſolutionis dicere tantum conſueuerunt.

Tollendus abuſus, vbi eſt, vt vir atque vxor ſimul, & eodem tempore eidem presbytero confiteantur.

Aqua ex ritu Græco in die Epiphaniæ, vel primo die menſis benedicta, conſeruetur in eccleſia, vt illa fideles aſpergantur. Circa oleum Sanctum Catechumenorum, & Infirmorum.

Non ſunt cogēdi presbyteri Græci olea ſancta, præter Chriſma ab Epiſcopis Latinis Diœceſanis accipere, cum huiuſmod olea ab eis in ipſa oleorum, & Sacramētorum exhibitione ex veteri ritu conficiantur, ſeu benedicantur. Chriſma autem, quod non niſi ab Epiſcopo etiam iuxta eorum ritum benedici poteſt cogantur accipere. Prohibeantur vero ab Epiſcopis Græcis externis ſchiſmaticis, ſeu Sanctæ Romanæ Eccleſiæ communionem non habentibus, illud accipere, vel eo vti.

Circa Sacramentum Ordinis.

Ordinati ab epiſcopis ſchiſmaticis, aliàs ritè ordinatis ſeruata debita forma, recipiunt quidem ordinem ſed non executionem.

Proinde ordinati ab Epiſcopis ſchiſmaticis, correcti vel emēdati reconciliandi ſunt, & abſoluendi cum pœnitentijs Salutaribus, dummodo errores, vel ſaltem ſchiſma ordinatoris abiuret in iudicio, vel publicè, vel ſecretò pro qualitate facti. In ordinibus autem per eos aliàs ritè ſuſceptis miniſtrare non permittantur, niſi cum ipſis ſuper irregularitate huiuſmodi occaſione correcta, authoritate Sanctæ Sedis Apoſtolicæ fuerit diſpenſatum.

Non ſunt admittendi Epiſcopi ſchiſmatici ſiue pro ordinibus, ſiue pro aliis Sacramentis conferendis, ſed detinendi quo ad Sancta Sedes Apoſtolica deſuper conſulatur, & reſponſum habeatur.

Græci ſine literis dimiſſorijs epiſcopi Latini Diœceſani ad ſacros ordines promoti, ſuſpenſi ſunt, & ſi ſuſpenſi in ſuis ordinibus miniſtrauerint, efficiuntur irregulares, ſicut & Latini.

Super huiuſmodi autem & ſimilibus irregularitatibus diſpenſandi facultatem à Sancta Sede Apoſtolica obtinere opportet.

Si epiſcopus Latinus Græcum aliquem ordinare voluerit, qui a presbytero Græco in Baptiſmo Chriſmate in fronte de facto fuerit conſignatus, debet illum antea confirmare, ſaltem ſub conditione, videlicet Niſi es confirmatus, &c. vt ſupra. Presbyteri vidui, ſeu vxoribus orbati, habitum deferant diuerſum ab alijs.

Circa Sacramentum Matrimonij.

Curent Ordinarij locorum, vt Decretum Sacri Generalis Concil. Tridentini de reformatione matrimonij, vertatur in linguam Grecam vulgarem, & in locis & parochijs Grecorum, Albanenſium euulgetur, & publicetur.

Matrimonia inter coniuges Græcos dirimi, ſeu diuortia quo ad vinculum fieri nullo modo permittant, aut patiantur, & ſi qua de facto proceſſerint, nulla & irrita declarent.

Maritus Latinus, vxoris Græcæ ritum non ſequatur.

Latina vxor non ſequatur ritum mariti Græci.

Græca

Græca vero vxor ſequatur ritum mariti Latini.

Quod ſi id fieri non poſſit, quiſque coniugum in ſuo ritu Catholico, tamen; manere permittatur.

Proles ſequatur patris ritum, niſi præualuerit mater Latina. Presbyter Græcus coniugatus ante Sacrum Sacrificium, ſeu Sanctam Miſſam celebrandam, vel per hebdomadam, vel per triduum abſtineat ab vxore.

Circa alia dogmata.

Græci credere tenentur, etiam à filio Spiritum Sanctum procedere, ſed non tenentur pronunciare, niſi ſubeſſet ſcandalum, præſertim ſi degant inter Latinos, aut neceſſitas poſtularet confitendi fidem Catholicam, quia tunc oporteret etiam pronunciare.

Nunquam monachis Græcis, ſeu Calogeris animarum cura committatur, niſi ex neceſſitate, vel alia iuſta de cauſa.

Presbyteri ſeculares Græci abiuratis ſchiſmate, & erroribus, atque in fide Catholica bene inſtructi, in parochialibus ſeu curatis eccleſijs Græcorum inſtitui poſſunt.

Tolerandus eſt apud Græcos vſus carnium die Sabbati, vbi ſine ſcandalo fieri poteſt, in locis tamen ipſorum, & inter eos tantum.

Item tolerandum eſt, vt ad ieiunium eodem di Sabbati in Quadrageſima excepto vno Sabbato Sancto, ex antiqua traditione non teneantur, ſed dumtaxat abſtinentiam.

In ieiunijs biduanis, vel triduanis, vel aliàs à Diœceſanis, vel in Iubilæis à Summo Romano Pontifice indictis, dies Sabbati in eis comprehenſus, vel præſcriptus in alium diem pro plebibus Græcis ab ipſius Diœceſani, Apoſtolica authoritate Sanctiſſimi D.N.D. Clementis, diuina prouidentia Papæ VIII. permittitur commutari.

Si ipſi Græci ad obſeruationem ieiuniorum, & vigiliarum Latinæ eccleſiæ induci poſſent, optimum eſſet, ſed non cogantur, cum ipſi qualibet hebdomada, & feria quarta & ſexta ieiunent.

Græci exiſtentes inter Latinos, dies, feſtos de præcepto eiuſdem Latinæ Eccleſiæ ſeruare teneantur.

Inſuper idem Sāctiſſimus Dominus noſter conſtituit Romæ habendum eſſe Epiſcopum Græcum Catholicum, qui Græcos Epiſcopis Latinis Italiæ, & Inſularum adiacentium ſubiectos, ab Epiſcopo Græco ordinari volentes, cum illorum dimiſſorijs, ad id tantum concedendis, ritu Græco ordinet.

Item mandauit, vt ad maiorem inſtructionem Dominorum Epiſcoporum Latinorum, imprimantur cum hac ipſa Decretales, ſeu literæ quædam Apoſtolicæ ad Græcorum ritus pertinentes: ac etiam profeſſio Orthodoxæ fidei, à Græcis, qui ad vnitatem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ veniunt, facienda.

Ita Sanctitas Sua ex ſententia Congregationis ſuper reformatione Græcorum decreuit, & declarauit, ac fieri mandauit Romæ in Palatio Montis Quirinalis, apud Sanctum Marcum die 31. Menſis Auguſti, Anno Domini 1595. Pontificatus ſui Anno Quarto. Iul. Ant. Sanctorius Card. S. Seuerinæ.

INNO-

INNOCENTII PAPÆ VIII. Bulla, ſeu Literæ ad Epiſcopum Tuſculan. Apoſtolicæ Sedis Legatum in Regno Cypri, quæ exſtat in eius Regeſto Bullarum Pontificatus ſui anno 11. apud Bibliothecam Vaticanam. Super Ritu Græcorum, qui tolerari, vel non tolerari poſſint.

Innocentius &c. Epiſcopo Tuſculano Apoſtolicæ Sedis Legato.

SVB Catholicę profeſſione fidei, atque cultu conſiſtere, ac proficere vniuerſos ceteris noſtrę mentis deſiderabilibus pręferentes, illud tamquam acceptabilius pleniori deſiderio cupimus, & ad hoc velut operatiuum ſalutis pręcipuum intimis affectibus anxius aſpiramus. Hæc inquam vnio, ſiue connexio cordi noſtro inæſtimabilis gaudii rorē infunderet, ſi varias gentium nationes eiuſdem obſeruantia fidei in vnum acceptabilem in Chriſto populum adunaret. Id vtiq; anxiæ noſtræ mentis ardorem affluentis lætitiæ refrigeraret irriguo, ſi omnes, quos olim in vnum catholicam gregem ouile collegit, Domini, cum multi ab eo diſceſſerint, in idem indiuiduum Collegium vnius paſtoris ſolidaret magiſterium, & cuſtodia communiret. O ſi Orientalibus Oriens ex alto luceret, & luminis illuſtratione ipſos ad Catholicā reduceret vnitatē, vt cum reliquis Orthodoxis in vnius aulæ collecti gremio, de matris Eccleſiæ vbere fluenta doctrinæ ſalutaris haurirent, tunc ipſi Eccleſiæ proueniret magnum, & deſiderabile ſalutare: tunc eius vterus ſobole geminata concreſceret, tunc Orientalibus orietur ſupernæ illuminationis aurora, tunc eis clareſceret lucifer veritatis; tunc per vniuerſam eccleſiam inundantis gaudii erumperet plenitudo; tunc exultatione nimia clareſceret totus orbis, quia valde bonum, & iucundum exiſteret fratres ſimul in domo Domini habitare, tunc eadem eccleſia multiplicata lętitia nouę iucunditatis canticum perſonaret. Verum quia nōnulli Gręcorum iamdudum ad deuotionem Sedis Apoſtolicę redeuntes, ei reuerenter obediunt, & intendunt, expedit, vt mores ac ritus eorum quantum cum Deo poſſumus tolerantes, ipſos in Eccleſiæ Romanæ obedientia præſeruemus: quamquam in his, quæ animarum periculum parerent, vel honeſtati Eccleſiaſticæ derogarent, nec debeamus illis deferre aliquatenus, nec velimus. Sanè inter Ven. Fratrem noſtrum Archiepiſcopum Nicoſien. & eius ſuffraganeos Latinos ex parte vna, & Epiſcopos Græcos Regni Cypri ex altera, de quibuſdam certis articulis, diſcordiam, & turbationem fore ſubortam, & eorundem tenorem articulorum, ac reſponſiones ipſorum Græcorum ad illos, nobis, vt melius poſſemus inſtrui ſuper eis, plene, ac prouide per tuas literas intimaſti, ſolicite requirendo, vt prouidere ſuper hoc Apoſtolica diligentia curaremus. Nos autem literis ipſis affectuoſe receptis, earum ſeriem, & ipſos articulos, ac reſponſiones eaſdem, & cetera, quæ continebantur in illis, vna cum Fratrib. noſtris perlegimus, intelleximus diligenter, prudentiam tuam multipliciter in Domino commendantes, & meditantes, ac deliberantes ſuper his,
1 prout rei qualitates exigebat. Circa hæc itaque ſic deliberatio noſtra reſedit, vt Gręci eiuſdē Regni in vnctionib. quæ circa baptiſma fiunt, morē Eccleſiæ Ro-
2 manę teneant & obſeruent. Ritus verò ſeu cōſuetudo, quam habere dicuntur vngendi per totum baptizādorum corpora, ſi tolli ſine ſcandalo, vel remoueri non pōt, cum ſiue fiat, ſiue non, quantū ad baptiſmi efficaciam, vel effectū non
3 multū referat tolleretur. Nec refert ēt vtrū in frigida, vel calida aqua baptizēt,
4 cū parē vim, & effectū in vtraq; baptiſmū habere aſſeuerare dicantur. Soli autem

tem Epiſcopi conſignent chriſmate in frontibus baptizatos, quia huius vnctio
nō debet, niſi per Epiſcopos exhiberi; quoniam ſoli Apoſtoli, quorum vices ge-
runt Epiſcopi per manus impoſitionem quā Confirmatio, vel frontis chriſma-
tio repræſentat, Spiritum Sanctum tribuiſſe leguntur. Singuli quoque Epiſcopi
5 in ſuis eccleſiis in die Cœnę Domini poſſunt ſecūdum formam Eccleſiæ Chriſ-
ma conficere ex balſamo quidem & oleo oliuarum. Nam Spiritus Sancti donū
in Chriſmatis vnctione confertur. Et columba vtique, quæ ipſum deſignat Spi
ritum oliuæ ramum ad archam legitur retuliſſe: ſed ſi ſuum antiquum ritū in
hoc Græci potius ſeruare voluerint, videlicet quod Patriarcha vna cum Archie
piſcopis & Epiſcopis eius Suffraganeis, & Archiepiſcopi cū Suffraganeis ſuis ſi-
6 mul Chriſma conficiant in tali eorum conſuetudine tolerentur. Nullis autem
per Sacerdotes, vel Confeſſores pro ſatisfactione pęnitentiæ vnctio aliqua ſo-
7 lummodo iniūgatur. Infirmis verò iuxta verbum Iacobi Apoſtoli, vnctio exhi-
8 beatur extrema. Porro in appoſitione aquę, ſiue frigidę, ſiue calidæ, vel tepidę
in altaris ſacrificio, ſuā ſi velint conſuetudinem Gręci ſequantur, dūmodo cre-
9 dant, & aſſerant, quod ſeruata Canonis forma conficiatur pariter de vtraque.
Sed Euchariſtiam in die Cęnæ Domini conſecratam vſque ad annū prætextu
infirmorum, vt de illa videlicet ipſos communicent, non reſeruent, licet tamē
eis pro infirmis ipſis corpus Chriſti conficere, ac per quindecim dies, & nō lon
giori temporis ſpacio conſeruare, ne per diutinam ipſius reſeruationem altera
tis forſitan ſpeciebus, reddatur minus habile ad ſumendum, licet veritas & effi
cacia ſemper eadē omnino remaneat, nec vlla vnquā a diuturnitate, ſeu volu-
10 bilitate tēporis euaneſcat. In celebratione vero ſolēnium & aliarum Miſſarū,
& de hora celebrandi eas, dummodo in confectione, vel conſecratione formā
verborum a Domino expreſſam & traditam obſeruēt & celebrādo non tranſ-
11 grediantur horam nonam, ſuam ſequi conſuetudinē permittantur. Sacerdo-
tes autem dicant horas canonicas more ſuo, ſed Miſſam celebrare, prius quam
12 officium matutinale compleuerint, non præſumant. Promouendi vero ad Sa-
cerdotium & presbyteri qui pręficiendi fuerint Eccleſiarū regimini, examinē-
tur antea diligenter, præcipue de horis Canonicis, & Miſſarū officijs, ſecundū
diſtinctionem temporum exequendis, ſint ſufficienter inſtructi, vt ad hæc non
13 niſi digni & idonei admittantur. Ceterum vnuſquiſque ſacerdos in aureo, vel
argenteo ſolū, aut ſaltem ſtāneo calice ſacrificet, habens corporale de lino can-
didum, & nitidum, & altare mundis veſtimentis opertum, vel decētibus para-
14 mentis. Mulieres autem ſeruire ad altare non audeant, ſed ab illius miniſterio
15 repellantur omnino. De ieiunio vero diei Sabbati Quadrageſimali tempore,
quamquam honeſtius, & ſobrius, Græci agerent, ſi ſic toto illo tpe abſtinerent
vt nec vnico die inſtitutum ieiunium violarent, teneant, & ſeruent pro libito
16 morē ſuum. Sacerdotes quoque cōiugati, & alij quib. parochiarū cura, vel ec-
cleſiarū parochialiū regimē per Epiſcopos ſuos cōmittitur, licitè, ac liberè poſ-
ſint parochianorum ſuorum cōfeſſiones audire, ipſiſq. pęnitentiam iniungere
pro peccatis: quia cui licet, vel cōceditur quod eſt maius, cōpetit & minus, nec
negari conuenit quod eſt minus; liberū tamen ſit ipſis Epiſcopis viros alios ido-
neos coadiutores, & cooperatores habere in audiendis confeſſionibus, & pœ-
17 nitentijs iniungendis, ac ceteris quæ ad ſalutem pertinent animarum. Ipſiſq.
in his per eorū Dięceſes abſque Sacerdotū ipſorū pręiudicio, & grauamine cō-
mittere vices ſuas, cum propter occcupationes multiplices, & occaſiones varias
poſſit contingere, quod nequeant per eaſdē Dięceſes officium ſuum exequi per
ſe-

18 ſeipſos. De fornicatione autem quam ſolutus cum ſoluta committit, quin ſit
mortale peccatum, non eſt aliquatenus ambigendum, cum tam fornicarios,
quam adulteros a regno Dei Apoſtolus aſſerat alienos. Ad hæc volumus, & ex-
19 preſſe præcipimus, quod Epiſcopi Græci ſeptem ordines ſecundum morem
Eccleſiæ Romanæ de cetero conferant, cum huc vſque tres de minoribus circa
ordinandos neglexiſſe vel prætermiſiſſe dicantur. Illi tamen qui iam ſunt tali-
ter ordinati per eos, propter nimiam ipſorum multitudinem, in ſic ſuſceptis
20 ordinibus tolerentur. Quia vero, ſecundum Apoſtolum, mulier mortuo viro
ab ipſius eſt lege ſoluta, vt nubendi cui vult in Domino liberam habeat facul-
tatem, ſecundas & tertias, ac vlteriores etiam nuptias Græci non reprehen-
dant aliquatenus, nec condemnent, ſed potius illas approbent inter perſonas,
quæ aliàs licite ad inuicem matrimonio iungi poſſunt.
21 Secundo tñ nubentes presbyteri nullatenus benedicant. Et quoniã apud eos
22 conſueuerunt contrahi matrimonia inter perſonas contingentes ſe iuxta eo-
rum computationem octauo gradu, qui ſecundum computationem, & diſtin-
ctionem graduum, quam nos facimus, apud nos quartus habetur, ne id præſu-
matur deinceps firmiter prohibemus: diſtrictè præcipientes, vt cum in vlterio-
ribus gradibus licitè matrimonia cõtrahantur, in prędicto quarto cõſanguini-
tatis vel affinitatis gradu coputari vlterius non præſumãt, ſtatutũ in hoc gene-
ralis Concilij obſeruantes. Illos tamen qui iam in gradu hmõi contraxerunt,
23 diſpenſatiue permittimus in ſic contracto matrimonio remanere. Denique
cum veritas in Euangelio aſſerat, quod ſi quis in Spiritum Sanctum blaſphe-
miam dixerit, neque in hoc ſeculo, neque in futuro dimittetur ei: per quod da-
tur intelligi quaſdam culpas in præſenti, quaſdam verò in futuro poſſe ſeculo
relaxari, & Apoſtolus dicat, quod vniuſcuiuſque opus, quale ſit, ignis probabit,
& cuius opus arſerit, detrimentum patietur, ipſe autẽ ſaluus erit, ſic tamen qua-
ſi per ignem, & ipſi Græci verè ac indubitanter credere, ac affirmare dicantur,
aĩas illorum, qui ſuſcepta pęnitentia, ea nõ peracta, vel qui ſine mortali pecca-
to, cum venialibus tñ, & minutis decedunt, purgari poſt mortem, & poſſe ſuf-
fragijs Eccleſię adiuuari. Nos, (quia locum purgationis hmõi dicunt non fuiſ-
ſe ſibi ab eorum Doctoribus certo, & proprio nomine indicatum) quidem iux-
ta traditiones, & authoritates Sanctorum patrum Purgatorium nominantes,
volumus quod de cetero apud ipſos iſto nomine appelletur, illo enim tranſito-
rio igne peccata vtique, non tamen criminalia, ſeu capitalia, quæ prius per
pęnitentiam non fuere remiſſa, ſed parua, & minuta purgantur, quę poſt mor-
24 tem etiam grauant, ſi in vita nõ fuerint relaxata. Si quis autẽ abſque pęniten-
tia in peccato mortali decedit, hic procul dubio ęternæ gehẽnę ardoribus per-
25 petuo cruciatur. Animæ vero paruulorum, poſt baptiſmi lauacrum, & adulto-
rum etiam in caritate decedentium, qui nec peccato, nec ad ſatisfactionẽ ali-
26 quam pro ipſo tenẽtur, ad patriam protinus tranſuolant ſempiternam. Ordi-
nationes demum, & inſtituta regularia Sanctorũ patrum de vita, & ſtatu Mo-
nachorũ præcipimus ab Abbatibus, & Monachis Græcis inuiolabiliter obſer-
uari. Fraternitatem itaque tuam hortamur attente, per Apoſtolica tibi ſcripta
mandantes, quatenus præmiſſa oĩa Epiſcopis Græcis præfati Regni ſeriatim,
& diligẽter exponi facias, diſtrictè ipſis iniungens, vt ea ſolicitè attendere, ſtu-
dioſè tenere, ac efficaciter procurẽt, & a ſuis faciant ſubditis obſeruari. Memo-
ratis autem Archiepiſcopo Nicoſien. & eius Suffraganeis Latinis firmiter au-
thoritate noſtra præcipias, vt eoſdẽ Græcos ſuper præmiſſis contra huiuſmodi

proui-

Digitized by Google

prouiſionem, & deliberationem noſtram nõ inquietent aliquatenus, nec moleſtent. Contradictores eadem authoritate, appellatione poſtpoſita, compeſcendo. Non obſtantibus ſi prædictis Archiepiſcopo,& Suffraganeis,vel quibuſcumque alijs à Sede Apoſtolica ſit indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, non poſſint per literas Apoſtolicas, plenam, & expreſſam ac de verbo ad verbum non facientes de indulto huiuſmodi mentionem,Datum Lateran.2 Non.Martij. Anno 11.

LITERÆ PII PAPÆ IV. In forma Breuis, per quas Eccleſiæ Græcorum earumq. Prælati, & adminiſtratores viſitationi,ac ſuperioritati Ordinariorum ſubijciuntur.

Pius Papa Quartus, Ad futuram rei memoriam.

ROMANVS Pontifex præcipuus æquitatis,& religionis aſſertor, facultates,& gratias ab Apoſtolica Sede conceſſas,ex quibus tẽpore procedente animarum pericula, & inter Catholicos ſcandala prouenire animaduertit, pro ſui paſtoralis officij debito, mature reuocare conſueuit. Sane nonnulli locorum Ordinarij nuper ad audientiam noſtram referri curarunt, quod in quampluribus Regni Siciliæ citrà & vltrà Pharum, & alijs Chriſtiani nominis Ciuitatibus, & locis, magna Græcorum, tam Religioſorum & ſecularium clericorum, quam laicorum multitudo reperitur, qui Eccleſiæ Græcæ mores, & ritus obſeruantes, ſeque ſuos proprios eiuſdem nationis Prælatos habere; ac illis, non autem locorum Ordinarijs ſubeſſe, ſed immunitatum,aliorumq. priuilegiorum ſibi per felic.record.Leonem X.Paulum III. Iulium etiam III. & forſan alios Rom.Pont. prædeceſſores noſtros,& dictam Sedem antiquitus conceſſorum prætextu, ſe ab eorumdem Ordinariorum iuriſdictione, & ſuperioritate exemptos eſſe prætendentes, impunitate ſibi propoſita, in diuerſas hæreſes, nefariaſq. opiniones, & abſurda deliramenta paſſim prolabuntur, aſſerentes inter alias eorum blaſphemias nullum eſſe defunctorum Purgatorium, Rom. Pontif. aliquam in eos iuriſdictionem, vel authoritatem habere negantes, Indulgentias ab illo conceſſas damnantes, Eccleſiaſticas ſententias & cenſuras ab eo latas ſpernentes, Sanctiſſimæ Dei Genetricis Virginis Mariæ, Beatorum Apoſtolorum,& aliorum Dei Sanctorum feſtiuitates ab Eccleſia Romana, ſanctiſq. Patribus ordinatas non obſeruantes, Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum ſuis infantibus in baptiſmo exhibentes, inhumata defunctorum cadauera ſuperſtitione quadam impia,& pluſquam barbarica e ſepulchris eruentes, igneq. comburentes, Ordinariorum locorum, quos habitant, viſitationem, iuriſdictionemq. contemnentes, & Eccleſiaſticam diſciplinam perturbantes, ac demum huiuſmodi aliiſq. ſuis opinionibus erroneis atque ſacrilegis, populos Latinos inficientes,correctionem legitimam ſuę prætenſæ exemptionis clypeo repellentes,in ſuis impietatibus abuſibuſq. conſeneſcunt, & immoriuntur,& in ſuarum vicinorumq. populorum, præſertim ſimplicium, animarum perniciem, & ſcandalum plurimorum. Nos igitur prouide conſiderantes, eiuſdem Sedis intentionem nunquã fuiſſe, exemptionem aliudue priuilegium à ſe cõceſſum iri,vt inde ſcelerum impunitas,& animarum periculum emergat,abuſibus,& periculis huiuſmodi, quantum cum Deo poſſumus, tempeſtiuè obuiare volentes, ac quarumcumque exemptionum, alio-

rumq.

aliorumq. priuilegiorum dictis Gręcis,eorumq. Pręlatis,Rectoribus,Abbatibus,& aliis,tam Sācti Baſilii,& alterius Ordinis Regularibus quā ſecularibus, ac ēt laicis perſonis quocūque noīe nuncupatis,per pręfatos,& alios quoſcumque Romanos Pontifices prędeceſſores noſtros, ac Nos, & Sedem præfatā in ſpecie hactenus conceſſorum, ac ēt iteratis vicibus approbatorum, & innouatorum,literarumq. deſuper confectarum,& inde ſecutorum tenores præſentibus pro ſufficiēter expreſſis habentes,Motu proprio,& ex certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine,oēs, & ſingulas exemptiones,ac prout illas cōcernunt,deſuper cōfectas literas pręfatas,ad hoc videlicet, vt ipſi locorum Ordinàrij quaſcūque Gręcorū Eccleſias,Monaſteria,Prioratus,& alia pia loca,tam ſecularia,quam cuiuſuis ordinis regularia,eorumq. Pręlatos,etiam ſi Epiſcopali,Archiepiſcopali,ac maiori dignitate pręfulgeant necnon Abbates, Rectores,Miniſtros,& quaſuis alias eiuſdē nationis perſonas, in ſuis Ciuitatibus,& Diœc.conſiſtentia, quoties opus fuerit, viſitare, ac in illis ſuā ordinariā iuriſdictionem,plenamq. & oīmodam ſuperioritatem in ijs,quæ Dei cultum, Sacramentorum adminiſtrationem, & aīarum ſalutem, hæreſumq. extirpationem concernunt,exercere,& exequi liberè, & licitè valeant, reliquis ipſorū Græcorum in diuinis celebrandis aliiſq. ritibus à Sede Apoſtolica approbatis, necnon priuilegijs, & gratiis Apoſtolicis intactis remanentibus, authoritate Apoſtolica tenore pręſentium perpetuò reuocamus,caſſamus,& annullamus, ac reuocatas,caſſatas,& annullatas eſſe,nec ipſis Gręcis clericis,vel laicis,eorūue Pręlatis,Eccleſiis Cœnobiis,aut aliis piis locis, in aliquo ſuffragari,ſed illos oēs,& ſingulos locorum,in quibus moram traxerint,Ordinariorum viſitationi, correctioni, punitioni, iuriſdictioni, & oīmodæ ſuperioritati in præmiſſis ſubeſſe, illiſq. tamquam ſuperioribus ſuis ſuarumq. animarum paſtoribus humiliter obedire,& per quoſcumque Iudices,& Commiſſarios quauis authoritate fungentes,ēt S.R.E.Cardinales, ſublata eis quauis aliter iudicādi facultate,iudicari,& definiri debere, ac quiquid ſecùs à quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritū, & inane decernimus. Non obſtantibus pręmiſſis, ac Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis ceteriſq. contrariis quibuſcumque. Per hoc tñ non intendimus,quod ipſi Græci, ab eorum Gręcanico ritu abſtrahantur,vel aliàs deſuper quoquomodo per locorum Ordinarios, aut alios impediantur. Et quia difficile foret præſentes ad diuerſa loca, in quibus illarū exhibitio forſan erit neceſſaria, circumferri, volumus, & eadem authoritate ſimiliter decernimus, quod earumdem pręſentium tranſumptis etiam impreſſis,Notarij publici manu ſubſcriptis, & perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ ſigillo ſignatis, plenaria, & indubia, eaq. prorſus adhibeatur fides in iudicio,& extra,quæ præſentibus adhiberi deberet, ſi forent exhibitæ,vel oſtenſæ. Dat. Romæ apud S.Petrum,ſub Annulo Piſcatoris,die 16.Febr.1564.Pontificatus noſtri Anno Quinto.

Cęſar Glorierius.

Anno à Natiuitate Domini, Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſexto, Indictione nona,die verò tertia Octobr.Pontificatus Sanctiſs.D.N.D Pij,Diuina prouidentia Papę V.anno primo, Retroſcriptę literæ affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt in valuis Principis Apoſtolorum de Vrbe,& Cancellariæ Apoſtolicæ,& Acie Cāpi Floræ, per me Io.Freile, pręlibati S.D.N. Papę Curſorem.

Nicolaus de Matthęis Mag.Curſ.

BVLLA SANCTÆ REGORDATIONIS PII PAPÆ V. Reuocationis licentiarum Græcis Latino more, & Latinis Græco ritu Miſſas, ac alia Diuina Officia celebrandi hactenus conceſſarum.

Pius Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

PROVIDENTIA Romani Pontificis plurimum circumſpecta, nonnunquam ea quæ ſuadentib. cauſis per eius prædeceſſores geſta ſunt, ex alijs non minus rationalibus cauſis alterat, & ad priſtinum ſtatum reducit, prout æquitas ſuadet, & in Domino conſpicit expedire. Sanè cum ad notitiam noſtrã peruenerit, quod nonnulli presbyteri tam Græci, quam Latini, antiquum S. R. E. ritum tam in celebratione Miſſarum, quã aliorũ diuinorũ Officiorum peruertere ſatagentes, diuerſas licentias & facultates, Miſſas, & alia Diuina Officia Græci Latino more, ac Latini Græco ritu celebrandi, ab Apoſtolica Sede, vel eius Legatis, ac ẽt maiore Pœnitentiario, pro tempore exiſtente; varijs prætextibus impetrarunt, illiſq; iã pridem vtuntur, hoc ab antiquo Catholicæ Eccleſię inſtituto, Sanctorumq; Patrum decretis deuiare conſiderantes, propterea hunc abuſum ab Eccleſia Dei extirpare, & ſubmouere volentes, omnes, & ſingulas licentias, & facultates huiuſmodi, hactenus, etiã Motu proprio, vel quorumuis etiam Imperatorum, Regum, & aliorum Principum contemplatione, & quibuſuis cauſis quomodolibet conceſſas, ac Apoſtolicas, & alias literas deſuper confectas, illarũ oĩum tenores pro ſufficienter expreſſis habentes, Apoſtolica authoritate ex certa ſcientia, hac præſenti noſtra perpetuo valitura Cõſtitutione reuocamus, caſſamus annullamus, & irritamus, quibuſuis presbyteris tam Græcis, quã Latinis, in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub indignationis noſtræ, ac perpetuæ ſuſpenſionis à Diuinis, pœnis diſtrictius inhibentes, ne deinceps presbyteri Gręci præcipuè vxorati, Latino more, & Latini Græco ritu huiuſmodi licentiarũ, & facultatũ, aut alio quouis prætextu Miſſas, & alia Diuina Officia celebrare, vel celebrari facere præſumant. Mandantes in virtute ſanctæ obedientiæ, omnib. & ſingulis venerabilib. fratribus noſtris, Patriarchis, Primatib. Archiepiſcopis, & Epiſcopis, quatenus in Ciuitatib. & Diœceſib. proprijs, pręſentes noſtras literas publicari, & ſub prædictis, & alijs ſibi bene uiſis pęnis per quoſcumque Prælatos, Capitula, Clericos, Fratres, Superiores, & perſonas quas libet inuiolabiliter obſeruari faciant, cõtradictores quoslibet authoritate Apoſtolica compeſcendo; non obſtantib. præmiſſis, ac quibuſuis Conſtitutionib. & Ordinationib. Apoſtolicis, necnon Eccleſiarũ, Monaſteriorũ, Conuentuum, Domorũ & aliorũ locorum quocumque ẽt iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, Statutis, Conſuetudinib. Priuilegijs quoque, Indultis, & Literis Apoſtolicis, eiſdẽ Eccleſijs, Monaſterijs, Domib. & Locis, illorũq. Capitulis, Conuentib. Superiorib. & perſonis, ac ordinibus ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijſq. efficacioribus, & inſolitis Clauſulis, necnon irritantibus, & alijs decretis etiam ad Imperatorum, Regum, Reginarum, Ducum, et aliorum Principum inſtantiam, aut eorũ contemplatione, ẽt Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac aliàs quomodolibet conceſſis, approbatis, & innouatis, quibus omnibus,

nibus, illorum tenores pro expreſſis habẽtes, ſpecialiter & expreſſè derogamus, illaq. quo ad pmiſſa, caſſamus penitus, & annullamus, nõ obſt. ceteris cõtrarijs quibuſcũque. Volumus aũt quod præſentes literæ ad Valuas Beati Petri Apoſtolorum Principis, & Cancellariæ noſtræ, ac in Acie Campi Florę publicentur, & inter Conſtitutiones Extrauagantes perpetuo valituras conſcribantur. Et quia difficile foret præſentes ad ſingula quæque loca deferri, volumus, & etiã declaramus, quod earum tranſumptis etiã impreſſis, manu alicuius Notarij ſubſcriptis, ac ſigillo alicuius Prælati munitis, eadem prorſus fides vbicũque adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtẽſæ. Nulli ergo oĩno hominum liceat hanc paginam noſtræ reuocationis, caſſationis, annullationis irritationis, mandati, inhibitionis, derogationis, & voluntatis, infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctũ Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo, quingenteſimo ſexageſimo ſexto, tertiodecimo Calen. Septembr. Pontificatus noſtri Anno Primo.

Cæſar Glorierius.

H. Cumyn.

Anno à Natiuitate Domini, Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſexto, indictione nona, die verò Veneris, vigeſima menſis Septembr. Pontificatus autem Sãctiſſimi in Chriſto Patris, & D. N. D. Pij, Diuina prouidentia Papæ V. Anno eius primo, præſentes infraſcriptæ literæ affixæ & publicatæ fuerunt ad Valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, ac Cancellariæ Apoſtolicę, & in Acie Campani Florę per nos Bartholomæũ Sottocaſa, & Io. Andream Regerium, præfati Sancti. D. N. Papæ Curſores.

Nicolaus de Matthæis Mag. Curſorum.

DECRETA S. INNOCENT. PAPÆ I. ET INNOC. PAPÆ IV. Vt Sacramentum Confirmationis Baptizatis, non niſi à ſolis Pontificibus adminiſtretur. Et licet in eis de Græcis nominatim non dicatur, de ipſis tamen expreſsè traditur ſuprà in literis Innocentij Papæ IV. §. Soli autẽ Epiſcopi, ac quę illis ſuffragantur.

Decreta generalia Concil. Florentini, & Tridentini.

DECRETVM S. INNOCENTII PAPÆ I. In Epiſtola prima ſeu regulari ad Decentium Epiſcopum Eugubinum, cap. 3. Tomo I. Conciliorum, vt baptizati non debeant niſi à ſolis Epiſcopis Chriſmate conſignari, vbi ita reſcripſit.

INNOCENTIVS, &c. De conſignandis verò infantibus, manifeſtum eſt, non ab alio, quam ab Epiſcopo fieri licere. Nam presbyteri licet ſint Sacerdotes, Pontificatus tamen apicẽ non habent. Hæc autem Pontificibus ſolis deberi, vt vel conſignent, vel paracletum ſpiritum tradant, non ſolũ cõſuetudo

. Eccleſiaſtica demonſtrat, verum & illa lectio Actuum Apoſtolorum, quæ aſſerit Petrum, & Ioannē eſſe directos, qui iam baptizatis traderent Spiritum Sanctum. Nam presbyteris, ſeu extra Epiſcopū, ſeu præſente Epiſcopo baptizare, et Chriſmate baptizatos vngere licet, ſed quod ab Epiſcopo fuerit conſecratum; non tamen frontem ex eodem oleo ſignare, quod ſolis debetur Epiſcopis, cum tradunt Spiritum paracletum. Verba verò dicere non poſſunt, ne magis prodere videar, quam ad conſultationem reſpondere.

Et hoc quidem decretum refertur à S. Iſidoro de Eccleſiaſticis officijs, c. 26. & vltimo, & Albino Alcuino in libro de Diuinis Officijs, c. de Sabbato Sancto Paſchæ, & Beda in Acta Apoſtolorum, cap. 8. Tomo 5. & ab alijs Scriptoribus Eccleſiaſticis. Cuius etiam pars habetur apud Gratianum. de conſecr. diſtinct. 4. cap. Presbyteris; ac etiam apud Sacrum Concilium Florētinum, in Bulla inſtructionis Armenorum, §. ſecundum Sacramentum eſt, proximè citando.

INNOCENTII PAPÆ III. Literæ ad L. Vicarium ſuum apud Conſtantinopolim, quæ habentur libro 2. primi Tomi eius regeſti impreſſi, fol. 398. & poſitæ ſunt in compilatione Decretalium lib. 1. titulo 4. De Conſuetudine, c. Quanto.

L. Vicario noſtro apud Conſtantinopolim.

INNOCENTIVS, &c. Quanto de benignitate Sedis Apoſtolicæ locum obtines celſiorem, tanto tibi eſt ſolicitius procurādum, vt te talem exhibeas in agendis, non declinans ad dexteram, vel ad ſiniſtrā, quod non minus re quam nomine vices Apoſtolicas gerere videaris. Peruenit ſane ad audientiā noſtram, quod quidam ſimplices Sacerdotes apud Conſtantinopolim ea Sacramenta præſumunt fidelibus exhibere, quæ ab Apoſtolorum tempore ritè fuerunt ſolis Pontificibus reſeruata: vt eſt Sacramentum Confirmationis, quod Chriſmando renatos, ſoli debent Epiſcopi per manus impoſitionem conferre, ad excuſandas excuſationes in peccatis, & ſui erroris fomentum ſolam cōſuetudinem prætendentes, cum diuturnitas temporis peccata non minuat, ſed augmentet, quæ tanto grauiora exiſtunt, quanto infelicem animam diutius detinent alligatam. Volentes igitur hæc, & alia, quæ oculos Diuinæ Maieſtatis offendūt, de agro Dominico exſtirpari, diſcretioni tuæ per Apoſtolica ſcripta præcipiendo, mandamus, quatenus omnibus Latinis Presbyteris, apud Conſtantinopolim conſtitutis, diſtrictè prohibeas, ne talia de cetero ſua temeritate præſumant: quæ licet non ſint a fidelibus contemnenda; tutius tamen eſt ea ſine periculo, ex neceſſitate, quæ legem non habet, omittere, quam vt ab his, quibus ea conferre non licet, ex temeritate, quæ lege damnatur, non ſine graui periculo inaniter conferantur: cum vmbra quædam oſtendatur in opere, veritas autem non ſubeat in effectu. Alios quoque ſubiectos tuos, & ab illicitis reuocare ſatagas, & ad facienda bona, verbo, & exemplo pariter inuitare, quibus quales pro te literas deſtinemus, ex reſcripti noſtri ſerie perpēdere poteris euidenter.

Datum Laterani 16. Cal. Decembr.

Digitized by Google

DECRETVM EVGENII PAPÆ IV. In generali Concilio Florentino, in Bulla inſtructionis Armenorum, §. ſecundum Sacramentum eſt, in quo ſic traditur.

SECVNDVM Sacramentum eſt Confirmatio, cuius materia eſt Chriſma confectum ex oleo, quod nitorem ſignificat conſcientiæ, & balſamo, quod odorem ſignificat bonę famæ, per Epiſcopum benedicto. Forma autem eſt: Signo te ſigno Crucis, & confirmo te Chriſmate ſalutis, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Ordinarius miniſter eſt Epiſcopus. Et cum ceteras vnctiones ſimplex Sacerdos valeat exhibere, hanc non niſi Epiſcopus debet conferre: quia de ſolis Apoſtolis legitur, quorum vicem tenent Epiſcopi, quod per manus impoſitionem Spiritum Sanctum dabant, quemadmodum Actuũ Apoſtolorum lectio manifeſtat. *Cum enim audiſſent* (inquit) *Apoſtoli qui erant Hieroſolymis, quia recepiſſet Samaria Verbum Dei, miſerunt ad eos Petrũ, & Ioannem: qui cum veniſſent, orauerunt pro eis, vt acciperent Spiritum Sanctum. Nõdum enim in quemquam illorum venerat, ſed Baptizati tantum erant in nomine Domini Ieſu. Tunc imponebant manus ſuper illos, & accipiebant Spiritum Sanctum.* Loco autem illius manus impoſitionis, datur in Eccleſia Cõfirmatio. Legitur tamen aliquãdo, per Apoſtolicæ Sedis diſpenſationem, ex rationabili, & vrgente admodum cauſa, ſimplicem Sacerdotem, Chriſmate per Epiſcopum confecto, hoc adminiſtraſſe Confirmationis Sacramentum, &c.

Decretum Sacri generalis Oecumenici Concil. Trid. ſeſſ. 7. de Sacramentis, vbi de Confirmatione Canone 3. ita definiuit.

Si quis dixerit Sacramenti Confirmationis ordinarium miniſtrum non eſſe ſolum Epiſc. ſed quemuis ſimplicem Sacerdotem, anathema ſit.

Profeſſio orthodoxæ fidei à Græcis facienda iuſſu felic. record. Greg. Papæ XIII. edita fol. 253. ſupra.

HABITVS CLERICALIS.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, quod clerici beneficiati, & in ſacris conſtituti, tenentur incedere in habitu, & tonſura, ex decreto Conc. Trid. Seſſ. 14. de refor. c. 6. alij verò in minoribus conſtituti, non beneficiati, cogi nequeunt. Abb. in cap. fin. de cler. cõiug. ſed ſi volũt gaudere priuilegio fori, oportet quod deferant habitũ, & tonſuram, & ſeruiant in diuinis *a* etiam ſi ſint cõiugati, ex Conc. Trid. ſeſſ. 23. de refor. c. 6. & cap. 17. in fine; exſtat inſuper hodie Conſtitutio Sixti V. de habitu, & tonſura per clericos ſeu milites beneficia vel penſiones obtinentes, deferendis, & pęnis cõtra inobedientes inflictis, publicata Romæ, die 18. Ianuar. 1589. incip. Cum Sacroſancta, & infrà. Hac noſtra perpetuo valitura Conſtitutione præcipimus, & mãdamus, oĩbus, & quibuſcũque clericis, non ſolũ in ſacris, ſed et in alijs minorib. ordinibus cõſtitutis, & clericali tantum tonſura inſignitis, & nedum beneficia eccleſiaſtica qualiacumque et ſimplicia, nunc, & pro tempore obtinentibus, & in illis, vel ad ea ius habentibus, verum et penſiones ſuper quibuſuis fructibus, redditibus, aut prouentibus quarumuis Patriarchalium, Primatialium, Metropolitanarũ, Cathedralium,

& aliarum quarumcũque Eccleſiarum, ſeu Abbatialium, Capitulariũ, & Conuentualium Menſarum, necnon Monaſteriorum, Prępoſiturarum, Præpoſitatuum, Prioratuũ, Præceptoriatuum, Hoſpitalium, Canonicatuũ, Præbendarũ, Dignitatum, Perſonatuũ, Adminiſtrationum, Officiorũ, & Beneficiorũ quorumcumque Eccleſiaſticorũ, ſecularium, & quorumuis Ordinum regularium, ſeu illorũ diſtributionibus quotidianis, ac iuribus, emolumentis, & obuentionibus vniuerſis ſibi reſeruata, aut fructus ipſos, prædiaue, aut bona Eccleſiaſtica loco penſionũ ſibi aſſignatos, vel aſſignata, ex quacumque conceſſione, ſeu diſpenſatione Apoſtolica, percipientibus, ẽt coniugatis, præſertim ſi ijdem clerici cõiugati iuxta conſtitutionẽ piæ mem. Bonifacij VIII. pędeceſſoris noſtri in Concil. Trid. innouatã, priuilegijs clericalibus vti velint, tam in Rom. Curia degentibus, quam extra eam vbilibet gentium, & locorum conſtitutis, vt ipſi, & eorũ quilibet quantumuis exempti exiſtant, & quouis priuilegio, vel immunitate gaudeant, quacũque dilatione, aut tergiuerſatione poſtpoſita, debeant oĩnò qui in Vrbe præſentes fuerint, intra quindecim dies, qui vero citra montes intra quattuor menſes, qui denique vltra montes conſtituti ſunt, intra octo menſes à die publicationis præſentium literarũ, in Rom. Curia facienda, tonſuram & habitum clericalem, veſtes, ſcilicet talares, aut Milites infra dicendi, quibus penſiones, aut fructus, aliaue bona eccleſiaſtica reſeruata ſunt, ſuæ Militiæ conuenientẽ quacũque remota excuſatione aſſumere, & iugiter deferre; in futurum autem nõ niſi actu clericis in habitu clericali, & tonſura, & Militibus infra dicendis in militari incedentibus ſuæ Militiæ propria, aut alia quęcũque Eccleſiaſtica ẽt ſimplicia beneficia reſpectiuè cõferantur, aut cõmendentur, aut penſiones fructuſue, aut bona Eccleſiaſtica reſeruẽtur. Alioquin ipſos & ipſorũ quẽlibet, qui quo ad geſtandum habitum clericalem, & militarem ſupradictũ, lapſo hmôi tempore eorum vnicuique vt ſupra dictum eſt, præfixo, noſtris huiuſmodi præcepto, & mandato, nunc, & in poſtremum perpetuis futuris temporibus cum effectu non obediuerint, præter alias pœnas contra eos inflictas, ẽt quibuſcumque dignitatibus, adminiſtrationibus, officijs, canonicatibus, & prębendis, ac beneficijs etiã ſimplicibus, & præſtimonijs, per eorũ quemlibet in titulum, commendam, vel aliàs pro tempore obtentis, necnon penſionibus, & fructibus ac prædiis boniſq. Eccleſiaſticis hmôi: quocumque modo eis reſeruatis, vel reſeruandis, omniq. iure ſibi in eis, vel ad ea quõlibet competenti, harum ſerie ex certa noſtra ſciẽtia, deq. Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine priuamus, ac ſine vlla alia monitione, citatione, iudicis decreto, aut miniſterio, ipſo facto priuatos declaramus, ac tam beneficia ipſa, per priuationem hmôi vacare, liberè alijs conferri poſſe, quam etiam penſiones caſſatas, extinctas eſſe, & fore, ac fructuum, vel aliarum rerum reſeruationes ceſſare, & quemquam vlterius ad illorũ ſolutionem minime teneri, & ob non ſolutionem cenſuras & pęnas aliquas incurrere non poſſe, nec debere decernimus: ipſaſq. dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, officia, necnon canonicatus, & prębẽdas, & beneficia, ſic pro tempore vacantia, collationi, prouiſioni, & diſpoſitioni noſtræ, & Rom. Pont. pro tempore exiſtentis, perpetuò reſeruamus. Statuentes ſic in præmiſſis vniuerſis, & ſingulis, per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios etiã cauſarũ Palatij Apoſtolici Auditores, & S.R.E. Cardinales, ſublata eis, & eorũ cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, in quauis cauſa, & inſtantia iudicari, & definiri debere, necnon irritum, & inane quidquid ſecùs ſuper his à quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contige-

rit

rit attentari. Ceterũ Milites, quarumuis Militiarum, ſub regula aliqua approbata Canonicè inſtitutarum, vel alios Rom. Cur. Officiales, qui nõ vti Clerici, ſed potius tamquã Milites iuxta priuilegia, & diſpenſationes Apoſtolicas eis in genere, vel in ſpecie per Nos aut prędeceſſores noſtros noïatim conceſſa, & ſub fel. rec. Pij Papæ V. prædeceſſoris noſtri Conſtitutione, quæ incipit, Sacroſanctum, &c. hmôi priuilegiorum forſan reuocatoria minimè cõprehenſa, beneficia Militiæ, quam profeſſi ſunt regularia obtinent, ſeu penſiones ſuper quibuſuis fructibus, redditibus, & prouentibus Eccleſiaſticis etiam prædictarum Eccleſiarum, & beneficiorũ ſecularium, aut fructus ipſos ſibi reſeruatos percipiunt, aut obtinebunt, vel percipient in futurũ, ſiue clericali charactere inſigniti ſint, ſiue non ſint; qui verò clerici ſunt, etiamſi ab initio tẽpore reſeruationis penſionum ſeu fructuum huiuſmodi, regularem habitum nondum ſuſceperint, nec militiis officiorum Rom. Cur. aſcripti fuerint, ſed poſt factas eorum cuique reſeruationes, ante, vel poſt publicationem præſentis Conſtitutionis Milites effecti extiterint, ſub præcepto & mandato præfatis, de habitu, & tonſura Clericali deferendis nolumus comprehendi: ſed ijs permittimus, vt regulari habitu Militiæ, quam profeſſi ſunt conuenienti, vel ſi ipſi Milites Rom. Cur. Officiales fuerint, qui penſiones, aut fructus, aliaue prædia aut bona Eccleſiaſtica ex diſpenſatione, ſeu priuilegio Apoſtolico percipiant, habitu militari ſupraſcripto abſque alicuius cenſuræ, vel pœnæ Eccleſiaſticæ incurſu, licitè vti valeant, & nihilominus tam beneficia ſuæ Militiæ regularia retineant, quam etiam penſiones ſuper Eccleſiarum, & beneficiorum prædictorum etiam ſecularium fructibus, ſeu bona, vel fructus præfatos ſibi pro tempore reſeruatos percipiant. Non obſtantibus, &c.

Hanc Cõſtitutionem declarauit, & moderauit idem Sixtus V. eodem anno, pridie Cal. Febr. faciendo indultũ deferendi habitum non clericalem pro aliquibus S. D. N. familiaribus, & pro oibus penſiones, &c. non vltra 60. duc. percipientibus, ac prorogatio termini ad alios 15. dies pro perſonis in vrbe degentibus, vt patet ex eius Cõſtitutione fol. 167. in Bullario, incip. Paſtoralis, & inf.

Oibus, & quibuſcumque clericis, tam in Rom. Cur. quam extra eam vbi libet gentium, & locorũ conſtitutis, qui penſiones, fructus, aut prædia, vel bona Eccleſiaſtica, ſibi in vna, vel pluribus vicibus reſeruata, & cõceſſa, ſummam ſeu valorem annuũ ſexaginta ducatorum auri de Camera inſimul non excedẽtes, ſeu excedentia, percipiũt, aut percipient in futurũ; Ac prętereà noſtris familiaribus, nobis in quibuſdã inferioribus miniſterijs, quales ſunt qui à pedibus, ſeu parafrenarij menſæ diſpoſitores, aut credentiarij, aut diſpenſatores, vulgo dicuntur, & aliis his ſimilibus ſeruitiis actu miniſtrantibus, quiue in futurum inſeruient: necnon quibuſuis noſtrorũ intimorum familiariũ actu nobis in Palatio noſtro Apoſtolico inſeruientiũ familiaribus cõtinuis cõmenſalib. pręſentib. & futuris, qui penſiones, aut fructus, bonaue Eccleſiaſtica loco penſonũ, vſque ad quamcũque ſummã, & valorem nunc percipiunt, aut in poſterum pro tempore percipiẽt, vt ipſi & eorum quilibet in habitu, & tonſura clericali incedere minimè teneãtur: ſed laicali habitu impunè, & licitè vti poſſint, quo ſua munia promptius, expeditiuſq. obire valeant, nec pęnis in eadem Conſtitutione inflictis ſubiaceant, authoritate Apoſtolica tenore præſentiũ, de ſpeciali gratia cõcedimus, & indulgemus. Reliquis autem noſtris, aut perſonarum nobis inſeruientium familiaribus continuis commenſalibus, oibuſq. & ſingulis aliis tam clericis, quam militibus, beneficia fructuum, vel bonorum Eccleſiaſticorũ re-

Digitized by Google

ſeruationes,ac penſiones obtinentibus, aut in ipſis beneficijs, vel ad ea ius habentibus,in Vrbe præſentibus,tempus quindecim dierũ in dicta Conſtitutione præfixum,necdum elapſum, ad alios quindecim dies à fine primo dicti termini computandos,extendimus,& prorogamus.Ac demum Militibus,tam Militiarum Canonicè inſtitutarum,quam Rom. Cur. Officialibus,qui iuxta præfatam noſtram Conſtitutionem Militari habitu incedere tenentur, vt veſtibus communibus,cum inſignibus tamen Crucis,aut Numiſmatis ſuæ Militiæ proprijs vti valeãt, atque hac ratione ipſius Conſtitutionis pręcepto plenè ſatisfacere cenſeãtur,pariter indulgemus.Eos vero Clericos,aut Milites,quibus penſiones, aut fructus, bonane aut prædia Eccleſiaſtica ad quamcumque ſummã reſeruata,aut reſeruari conceſſa ſunt,vel poſt hac reſeruabuntur, non aliter ad gerendum huiuſmodi habitum teneri volumus, niſi poſtquam penſiones, fructus, aut alia præfata cum effectu exigere, aut percipere cœperint, vel per eos ſteterit quo minus exigant, vel percipiant. Decernentes, &c.

ADDITIO. Et ita concurrentibus his, de quibus in præfato Decreto Concil. Trid.ſeſſ.14. capit. 6. conſuluit Illuſtriſſimus Dominus Ioannes Franciſcus de Ponte, Marchio Morconi, Regens Decanus Regiam Cancellariã, & de conſilio ſuæ Maieſtatis Catholicæ, reſponſo 24. ſuorum conſiliorum, clericum primæ tonſuræ remittendum eſſe ad iudicem Eccleſiaſticum & in eo quod præd. Concilium requirit, ſcilicet, ſeruitium in diuinis, intellige procedere, etiam in clerico, qui deſeruiret alteri Eccleſiæ, quam illi, cui fuit adſcriptus, vel deſeruiret Cappellæ exiſtenti in Eccleſia, quæ ab Epiſcopo Confraternitati laicorum pro Oratorio eſſet aſſignata, ex declaratione Sacræ Congreg. Secundò intellige, procedere etiam in ſeruitio diuino, quod clericus non continuatum ſed aliquo impedimento neceſſario interpellatum præſtiterit, vt hoc non obſtante, gaudeat priuilegio fori, quia verba ſunt intelligenda ciuili modo, l. ſi cui, ff. de ſeruitut. & Doctores tam in procem. Decretal. quam Sexti. notent, id continuo fieri, quod pro maiori parte temporis fit. Tertiò intellige non procedere in clerico, qui etſi miniſterio Eccleſiaſtico vacaret, non tamen incederet in habitu, & tonſura, & ſic vt fori priuilegio non gaudeat, idq. amplia, etiam ſi nulla præcedat ſui Epiſcopi monitio ad habitum reaſſumendum, de mente Concilij fuiſſe cenſuit Sacra Congregatio ſuper d. c. 6. ſeſſ. 23.

Prænarrata Conſtitutio poſſet limitari in caſibus infraſcriptis; & primò in clerico qui ex iuſta cauſa timoris habitum clericalem poſtponere, & transformari exegerit, ex tex. in c. clerici, de vita & honeſt. cleric. Secundò, ſi ratione paupertatis illum geſtare non valeret, ex Imola, in Clem. 2. num. 9. eod. tit. Tertiò, vt non priuetur clericus priuilegio clericali propter vnicam habitus omiſſionem, ſed neceſſaria eſſet tanta perſeuerantia, vt publicè exiſtimetur laicus. Proſper Farinac. in Pract. Crimin. tit. de inquiſit. q. 8. num. 68. ex Conſil. Chriſtoph. de Caſtellio. ab eo citato. Quartò, in clerico qui nequiret tonſuram deferre propter infirmitatem, Cappel. Toloſ. deciſ. 104.

Dubium tamen eſt, ad effectum, vt præſenti Conſtitutioni ſatisfactum videatur, & vt clerici iudicentur incedere in habitu clericali, quæ veſtes ſint eis congruentes, ſeu decentes & verè clericales; ſi quidem præd. Conſtitutio quo ad hoc, nil aliud prouidet, niſi circa longitudinem, & breuitatem, diſponendo, vt veſtes ſint talares, de cetero circa ipſarum quantitatẽ, hoc neque per illam, neque per alia iura Canonica præfinitum, ſeu cautum reperitur, præterquam quod clericis certarum veſtium vſus interdicatur, de quibus in præallegatis cap. clerici. & Clem. 2. & ibi Doctores, Diaz in Praxi Crim. Can. c. 75. Menoch. de arbitr. iudic. lib. 2. Cẽtur. 4. Caſu 393. & quod

clerici

clerici ſeculares non habebant certum & determinatum habitum, teſtatur gloſ. not. in Clem. 1. in fine, de elect. Reſp. quod in huiuſmodi caſu illa cenſentur clericis veſtes honeſtæ quæ vſu, & conſuetudine illius regionis ſeu prouinciæ, vbi commorantur, admiſſæ fuerint; ita poſt gl. in c. ſi quis virorum, 30. diſt. & in d. c. clerici, verſ. deauratis, alios quam plures allegando concluſiuè tenet Couar. lib. pract. qq. c. 32. ſub nu. 7. Iul. Clar. in Pract. crim. q. 36. n. 11. Foller. in Pract. crim. in verbò, audiantur excuſatores, nu. 42. Ignat. Lopez, ad Diaz, loco cit. dicentes in hoc attendendam eſſe prouinciæ conſuetudinem, intellige, id eſt ſimilium perſonarum, & clericorum eiuſdem conditionis. Proſp. Farinac. loco præallegat. num. 69.

HAERETICI.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo, ſciendũ eſt, quod per S. D. N. Clementem VIII. fuit facta innouatio Conſtitutionis fel. rec. Pauli Papæ IV. contra negantes Trinitatem, aut Diuinitatem Ieſu Chriſti, aut eius Conceptionem de Spiritu Sancto, aut eius mortẽ, vt nos redimeret aut Virginitatem Beatiſſ. ſemper Virg. Dei genitricis Mariæ. Adiecta forma in publicatione eiuſdem Cõſtitutionis ſeruanda, ne de cetero illius ignorantia à quoquam quouis prætextu poſſit allegari, publicata Romæ die 14. Februarij, 1603. tenoris ſequentis.

Clemens Papa VIII. ad perpetuam rei memoriam.

DOminici gregis Diuina prouidentia nobis, licet meritis imparib. commiſſi, ſolicitudo poſtulat, vt Romanorum Põtificum prædeceſſorum noſtrorum Conſtitutiones, quas præſertim ad fidei Catholicæ integritatem conſeruãdam, & impios homines, ac prauarum hæreſum aſſertores debitis pœnis plectendos pertinẽt, innouemus, ne qui eiuſmodi errorum labe infecti ſunt, earundẽ Conſtitutionum, & pœnarum eis inflictarum ignorationem vllo modo prætendere, aut quauis ratione excuſare poſſe præſumant. Cum itaque foc. rec. Paulus Papa IV. Prædeceſſor noſter, ad quorundam hominum iniquitatem coercendam, qui non ſolum diuerſas hæreſes profiteri, ſed etiam ipſius fidei fundamẽta negare præſumebant, ſuoq. exemplo multos in interitum animæ trahebant, quadam ſua perpetuò valitura Conſtitutione, quæ incipit. Cum quorundã hominum prauitas: vt huiuſmodi homines à ſuis erroribus intra certum eis tunc præfixum tempus reſipiſcerent paterna monitione, & requiſitione, necnõ cum ipſorum reſipiſcentium a quibuſcũque cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, & temporalibus pleniſſima abſolutione ſanciuerit, vt quicumque tã eatenus lapſi fuiſſent, & inter tẽpus præfixum non reſipuiſſent, quam qui in poſterum prolaberentur in hos errores, aut eorum aliquem, qui nimirum aſſeruiſſent, dogmatizaſſent, vel credidiſſent Deum Omnipotentem non eſſe trinum in perſonis, & incompoſita omnino, indiuiſaq. vnitate ſubſtantiæ, & vnum vnamet ſimplici Diuinitatis eſſentia, aut Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum non eſſe verum Deum, eiuſdem ſubſtantię per omnia cum Patre, & Spiritu Sancto, aut eũdem ſecundum carnem non eſſe conceptum in vtero Beatiſſimę, ſemperq. Virginis Marię, de Spiritu Sancto, ſed ſicut ceteros homines ex ſemine Ioſephi, aut eundem Dominum, & Deum noſtrum Ieſum Chriſtum non ſubiſſe acerbiſſi-

mam crucis mortem, vt nos à peccatis, & ab æterna morte redimeret, & Patri ad vitam æternam reconciliaret; aut eandẽ Beatiſs. Virg. Mariam non eſſe veram Dei matrẽ, nec perſtitiſſe ſemper in Virginitatis integritate, ante partum ſcilicet, in partu, & perpetuò poſt partum, pro ſubuerſis, & relapſis in hæreſim haberi, & vt relapſis Curiæ ſeculari tradi, & per ipſam Curiã debitis pœnis in relapſos ſtatutis puniri poſſe, in omnibus, & per omnia perinde, ac ſi verè, & realiter in hereſim relapſi eſſent, & eos relapſos eſſe conſtaret, prout in prædicta Conſtitutione, ſub Datum Romæ apud Sanctum Marcum, ſeptimo Idus Auguſti Pontificatus ſui anno primo edita, plenius continetur; Eo tñ huiuſmodi impiorũ hominũ prorupit temeritas, vt prætextu ignorationis huiuſmodi Cõſtitutionis, ac pęnarum in eadem Cõſtitutione inflictarũ, ſe illis minimè ſubiacere, nec obnoxios eſſe putent, ac propterea ſe ab eiſdem pęnis liberari, & abſolui poſſe prætendant. Nos igitur animaduertentes (vt idem quoque Paulus prædeceſſor bene animaduertit) huiuſmodi errores tam graues, ac nefandos exiſtere, vt illi qui in eos incidũt, nullam prorſus excuſationem habeant, ſed ſubuerſi potius & immanes, quam hæretici merito dici poſſint, propterea vt illi debita animaduerſione omninò puniantur, nec à præfatis erroribus vlla excuſatione de cetero ſe tueri valeant. Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtra, denique Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuo valitura Conſtitutione, dicti Pauli Prædeceſſoris veſtigijs inhærentes, ac eius Conſtitutionem prædictam quo ad pœnas in ea contentas innouantes, ac perpetuò confirmantes, & approbantes, ſupradictos omnes, & ſingulos qui hactenus in ſimiles errores, aut eorum aliquem lapſi ſunt, aut in poſterum prolabentur, attenta dictorum errorum grauitate, & enormitate, cuiuſcumque dignitatis, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtent, nulla illis etiam ignorãtiæ ſupradictæ Conſtitutionis executione ſuffragante, pro ſubuerſis, & relapſis in hæreſim haberi, & tanq̃ relapſos Curiæ ſeculari tradi, ac per eandem Curiã debitis pœnis in relapſos ſtatutis puniri poſſe, authoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuo ſtatuimus, Non obſtãtibus oĩbus illis quæ prędictus Paulus prædeceſſor voluit non obſtare, ceteriſq. contrarijs quibuſcumque. Vt aũt huiuſmodi Conſtitutionis ignorantia de cetero allegari, aut prætendi numq̃ poſſit, atque vt præſentes oĩb. innoteſcant, volumus illas ad valuas Eccleſiæ Lateranenſis, & Baſilicæ Principis Apoſtolorũ, & in Acie Campi Floræ, more ſolito publicari, & affigi, atque ijs inde amotis earũdem exempla, etiam impreſſa, ibi affixa relinqui, factaq. publicatione huiuſmodi, oẽs qui in Vrbe, poſt mẽſem, qui verò extra eam, & citra montes, poſt quattuor mẽſes, & qui demũ vltra montes fuerint, poſt decem menſes à die publicationis huiuſmodi computandos, perinde afficere & arctare, ac ſi eorum cuilibet perſonaliter intimatæ fuiſſent; Et nihilo minus vt ipſæ præſentes literæ eo notiores fiant, & omnibus magis innoteſcãt, necnon pro potiori cautela, volumus, vt Inquiſitores contra hæreticã prauitatẽ, in ijs Ciuitatib. terris, & locis, in quib. conſtituti ſunt, vbi verò hmòi Inquiſitores non ſunt, locorũ Ordinarij publicationẽ præſentiũ, vt infra dicetur, fieri curẽt, ac propterea vniuerſis, & ſingulis Venerabilib. fratribus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorũ Ordinarijs, necnõ dilectis filijs Inquiſitorib. præfatis cõtra hæreticã prauitatẽ vbilibet conſtitutis, per eaſdẽ præſentes cõmittimus, & in virtute ſanctæ obedientiæ diſtricte pcipiẽdo mandamus, vt per ſe, vel aliũ, ſeu alios, has ſe noſtras literas, poſtq̃ earũ exẽplum receperint, ſeu earum notitiam habuerint, ſemel, aut pluries prout eis magis expedire

pedire viſum fuerit, ipſi quidem Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi, Epiſcopi & alij locorũ Ordinarij in eorum Cathedralibus, & maioribus reſpectiuè Eccleſijs, Ciuitatum, Opidorum, & locorum quorumcumque eorum Diœceſum, vbi Inquiſitores non fuerint, vbi verò Inquiſitores fuerint, ipſimet Inquiſitores in eiſdem Eccleſijs, dum in eis maior populi multitudo ad diuina conuenerit, ſolemniter publicent, & publicare authoritate noſtra mandent, & faciãt. Ceterorum, quia difficile foret eaſdem præſentes ad ſingula loca, vbi opus erit deferri, volumus, & ſimili authoritate decernimus, vt earum tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Inquiſitoris contra hæreticam prauitatem, vel cuiuſcumque perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, munitis, eadem vbique in iudicio, & extra, fides habeatur, quę ipſiſmet literis haberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datũ Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, Die 3. Februarij, 1603. Pontificatus noſtri Anno vndecimo.

M. Veſtrius Barbianus.

Conſtitutio Pij V. de impedientibus, & offendentibus perſonas, ac diripientibus bona, & frangentibus carceres Officij Inquiſitionis, eorumq. & filiorum, & complicum pœnis, publicata Romæ die 2. Maij. 1569. fol. 1046. in Bullario, tenoris ſequentis.

Si de protegendis ceteris omnibus Eccleſiæ miniſtris, quos in fidẽ & clientelam noſtram à Domino recepimus, cura nobis quotidiana inſidet, quanto maiore ſtudio eam nos ſollicitudinem capere neceſſe eſt, vt qui in Sacro Inquiſitionis hæreticæ prauitatis Officio verſantur, ſub tutela inuiolatæ authoritatis huius Sedis periculorum omnium expertes, quæque munera exaltationẽ fidei promouentia Catholicæ exequantur? Cũ itaquę eius generis impiorũ vis quotidie magis inualeſcat, qui omnib. malis artibus p̃dictum officium ſubuertere, miniſtroſq. a functionib. diſturbare moliuntur, eo iã nos detruſit neceſſitas, vt nefariã, & ſceleſtã illorũ audaciã acerbiore caſtigationis verbere reprimamus. Hac igitur generali Cõſtitutione de filiorũ noſtrorũ conſilio ſancimus, vt quicumque ſiue priuatus, ſiue cuncta Ciuitas, ſiue populus, ſiue Dominus, Comes, Marchio, Dux vel potiore titulo Illuſtris, quẽuis ex Inquiſitoribus, Aduocatis, Procuratorib. Notarijs, alijſue Miniſtris prædicti Officij, vel Epiſcoporum id munus in ſuæ Diœceſi, aut prouincia obeuntiũ, ſeu accuſatorẽ, denunciatorẽ, aut teſtem in cauſa fidei, quomodocũque productũ, vel euocatũ, occiderit verberauerit, deiecerit, ſeu perterrefecerit, quiue Eccleſias, ędes, aliaſue res ſiue publicas, ſiue priuatas Officij, aut miniſtrorum expugnauerit, inuaſerit, incenderit, expilauerit, aut libros, literas, authoritates, exemplaria, regeſta, protocolla, exempla, ſcripturas, alia inſtrumenta, ſiue publica, ſiue priuata, vbicũque poſita, combuſſerit, diripuerit, ſeu interuerterit, ſeu ex incendio, aut direptione, aut alio quocũque modo illa exportauerit, ſeu qui in conflagratione, expugnatione, aut direptione ẽt inermis ſiue rapiendi, ſiue comburendi, ſiue ſupprimendi cauſa fuerit, ſiue res, aut perſonas ſeruari, defendiue prohibuerit, quiue carcerẽ, aut aliã cuſtodiã, ſeu publicã, ſeu priuatã effregerit, vinctũ extraxerit, ſeu emiſerit, capiendum prohibuerit, captumq. eripuerit, receperit, occultauerit, ſeu facultatem effugiendi dederit, ſeu iuſſerit id fieri, qui cętum, cõcurſumue fecerit, ſiue vt aliquid prædictorũ fieret, homines accõmodauerit, ſiue aliàs auxilium, cõſilium, aut fauorẽ publicę, vel occultè in quolibet prædictorum ſcienter præſtiterit,

ſtiterit, licet nemo occiſus, nemo verberatus, nemo extractus, emiſſus, vel ere-
ptus, nihil expugnatū, nihil effractum, ſuccēſum, direptumue, nullum denique
damnum re ipſa ſit ſecutum: nihilominus is ſit anathemate præſentis Canonis
authoritate ligatus, idem quoque læſæ maieſtatis reus, dominio, dignitate, ho-
nore, feudo, ac quocumque alio beneficio temporali, & perpetuò eo ipſo priua
tus, ſecularis Iudicis arbitrio relinquatur, qui de eo illas ipſas pœnas exigat, quę
damnatis primo capite dictæ legis per Conſtitutiones legitimas irrogantur, bo
nis, rebuſq. oībus fiſci iurib. applicatis, vti ē͂t eſt de damnatis hæreticis per ſan-
ctiones Canonicas cōſtitutum eius filij paterna infamia ſubiecti, omnis, & cu-
iuſcumque hęreditatis, ſucceſſionis, donationis, & legati, ſiue propinquorum,
ſiue extraneorum, omnino ſint expertes; eiſdem pręterea portę numquam pa-
reant dignitatum. Nemo autem expurgationem habere, aut cauſam vllā propo
nere, vel prætendere poſſit, qui tantum nefas in cōtemptum, & odiū huius Of-
ficij admiſerit, niſi contrarium per claras probationes docuerit ſe feciſſe. Quod
porrò de prædictis, eorumq. filijs ſtatuimus, illud idem de omnibus clericis, &
presbyteris ſecularibus, & quorumuis Ordinū etiam exemptorum regularibus,
& quacumque etiam Epiſcopali & maiori dignitate præditis ac etiā priuilegio
quomodocumque ſuffultis, decernimus exequendū, ita vt ipſi beneficijs, & of-
ficijs oībus Eccleſiaſticis, præſentium authoritate priuati, per Iudicem Eccleſia
ſticum, hæreticorum more degradentur, demum poteſtati ſeculari traditi, pœ-
nis prædictis laicorum inſtar ſubijciantur: Pontificum tñ cauſis nobis, & ſucceſ
ſoribus noſtris reſeruatis, vt re quæſita, & nobis renunciata contra eos ad depo
ſitionē, & alias pęnas prædictas procedamus, vti criminis atrocitas videbitur
poſtulare. Quicumque aūt pro talibus veniam petere, aut aliàs intercedere ten
tauerint, in eaſdem illas pęnas, quæ in hæreticorum fautores, à Sacris Cōſtitu-
tionibus inferuntur, ipſo facto ſe nouerint incidiſſe. Verum ſi quis etiā huiuſ-
modi criminum conſcius, vel affinis, ſiue religionis ſtudio, ſiue pœnitentia du-
ctus rem adhuc incognitam retexerit, ſupplicio liberetur. Ceterū eā omnium,
& quarumcumque ab ſolutionum rationē à prædictis criminibus, necnon habi
litationum, & reſtitutionum etiam ad famam, & honores, ita deinceps haben
dam optamus, vt ſucceſſores noſtri nullas niſi ſaltem ſemeſtri poſt cuiuſque aſ-
ſumptionē ad huius dignitatis faſtigium excurſo, ac precibus apud ſupremum
officium inquiſitionis hic inſtitutum verificatis, concedant. Decernentes oēs,
& quaſcumque huiuſmodi abſolutiones, habilitationes, & reſtitutiones, quæ
precibus ſic nō verificatis de cetero fient, nemini prorſus prodeſſe, ſed nec præ-
ſentibus, niſi toto ipſarū tenore adverbū inſerto, & gratia ex certa Romani Pō-
tificis ſciētia facta, & propria manu ſubſignata, vlla in parte derogari, vel dero-
gatum cenſeri debere; & ſi illis ex quacūque cauſa aliter derogare cōtigerit, de
rogationes huiuſmodi nullius prorſus fore roboris, & momenti. Iubemus igi-
tur vniuerſos, & ſingulos Patriarchas, Primates, Archiepiſcopos, & Epiſcopos,
& ceteros Eccleſiarum Prælatos per vniuerſum Orbem cōſtitutos, vt per ſe, vel
alium, ſeu alios, pręſentes literas, aut earum exempla in ſuis quiſque Prouincijs,
Ciuitatib. & Dioeceſib. & Locis ſolēniter publicare, & quantū in ſe eſt, firmitèr ob
ſeruari procurent, contradictores quoſcumque per cenſuras, & pœnas ē͂r ite-
ratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit, auxilio brachii
ſecularis. Non obſtantibus & c. Ceterū omnes Orbis terrarum Principes, quib.
gladii ſecularis poteſtas ad malorum vindictā in eſt permiſſa, per eam, quam ſe
tueri promiſerunt fidem, obteſtamur, ita ſuas quiſque partes, ſiue in præſtando

mini

miniſtris prædictis auxilio,ſiue in criminum poſt Eccleſiæ ſententiam animad uerſione,interponere; vt eorum quoque Pręſidijs, miniſtri ipſi tāti Officij munus pro Dei æterni gloria, & religionis incremento feliciter exequantur, ampliſſimum à Domino præmium recepturi, quod fidei prædictæ aſſertoribus in æternæ beatitudinis conſortio præparauit. Nulli ergo,&c.

De præeminentia Inquiſitorum generalium hęreticę prauitatis, ac obedientia eiſdem ab omnibus pręſtanda.

Sanctiſſimus D.N.D.Pius diuina prouidentia Papa V.ſtatuit,decreuit,ordinauit,ac mandauit, vt negocia Fidei omnibus, & ſingulis alijs pręferantur, cum Fides ſit ſubſtantia,& fundamentum Chriſtianę rligionis. Idcirco omnibus,& ſingulis almę Vrbis,eiuſq. diſtrictus Gubernatori, Senatori, Vicario Cameræ Apoſtolicæ Auditori,& quibuſcumque alijs Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus prouinciarum,& terrarū ſuæ Sanctitati & S.R.E.mediatè,& immediatè ſubiectarum, ac eorum Locatenen. Officialibus, Bariſellis, & alijs miniſtris, necnon alijs locorum Ordinarijs,ceteriſq. Magiſtratib⁹, & Officialibus, ac cuiuſuis cōditionis, & ſtatus hominibus,in omnibus,& ſingulis Terris,Opidis,& Ciuitatibus, ac in tota Republica Chriſtiana exiſteutibus, ſub excōmunicationis latæ ſententiæ,ac indignationis ſuæ Sanctitatis,& alijs, arbitrio ſuæ Sanctitatis,& Illuſtriſſimorum, & Reuerendiſſimorum Dominorū Cardinalium Inquiſitorum Generalium imponendis, & exequendis pœnis, vt eiſdem Cardinalibus Inquiſitorib. ac eorum præceptis,& mandatis in quibuſcumque Officium ſanctæ Inquiſitionis huiuſmodi concernentibus pareant,& obediāt.

Reges verò,Duces,Comites,Barones, & quoſuis alios Principes ſeculares in Dei nomine rogauit,vt eiſdem Cardinalibus Inquiſitoribus,eorumq. Officialibus faueant, auxiliumq. præbeant, & à ſuis Magiſtratibus ſubditis, auxilium præberi faciāt in negotijs ad dictum Officium ſpectantib. Necnon carceratos quoſcumque pro quibuſuis debitis,& delictis etiam atrocibus, apud dictū Inquiſitionis Officium quomodolibet delatos,vel denuntiatos,ſuſpenſa aliorum criminium inferiorum cognitione,ad eoſdem Cardinales, & Inquiſitionis carceres,ibidemq. ad criminis hæreſis totaliter cognitionem,& expeditionem retinendo, & poſtea ad eoſdem Officiales pro aliorum criminum expeditione remittendos, ſine mora tranſmittant.

CONSTITVTIO S.D.N.D.Clementis Diuina prouidentia Papæ VIII. vt Itali extra Italiam agentes, non habitent niſi in locis vbi liber, & publicus cultus, ſiue vſus Catholicæ religionis exiſtat, & quid in eis tunc facere, vel euitare debebeant,ſub Dat.Romæ,die 26.Iulij 1596.

Cum ſicut non ſine magno animi noſtri dolore accepimus,quāplures Chriſti fideles ex diuerſis Italiæ partibus,eorum patrijs,vbi vera,& Sancta Catholica, & Apoſtolica Religio viget, & publicè prædicatur, diſcedentes, abeaut in longinqua loca,vbi non ſolum hæreſes impugnè graſſantur,ſed,quod peius eſt Catholicæ Religionis vſus publicè interdicitur,& prohibetur: quo fit vt perſonæ ibi permanentes,etiam ſi Catholicę ſint, cogantur tamen,contra eorum pia deſideria, ſacroſanctæ Miſſæ ſacrificio, alijſq. Diuinis Officijs, ac Sanctorum

Sacra-

Sacramentorum perceptione, in ſuarum animarum diſcrimen, diutius carere. Quare nos his, & alijs malis, & periculis inde prouenientibus, quantũ cũ Domino poſſumus, obuiare cupientes, hac noſtra in perpetuum valitura Conſtitutione ſtatuimus, & ordinamus, vt de cetero nullus Italus, ſiue mercator, ſiue cuiuſuis alterius conditionis, vel ſtatus exiſtat, quouis quæſito colore, prætextu, vel ingenio audeat habitare, vel domicilium tenere in Ciuitate, Opido, ſeu loco, vbi aliqua Eccleſia cum Parocho, vel Paſtore, ſeu Sacerdote Catholico nõ exiſtat, in qua liberè, ſine omni periculo palàm, & publicè celebrari, & audiri poſſint Sacroſanctæ Miſſæ, & alia Diuina Officia, & Cõciones, ac Sacramẽta Eccleſiaſtica miniſtrari, mortuorum corpora ſepeliri, & cetera fieri iuxta ritum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ: vtq. ijdem Itali abſtineant Matrimonijs cum hęreticis mulieribus, & ab hęreticorum ſepulturis, filios ſuos de ſacro fonte leuari per hęreticos non permittant, nec ipſi viciſſim hæreticorũ filios niſi per Catholicum Sacerdotem Catholico more baptizentur, leuare præſumant. Medicorũ quoque hæreticorum opera, neceſſitate ceſſante, & vbi adſit copia Catholici Medici idonei, non vtantur. Cum verò Itali prædicti ex Italia recedunt ad morandum, ſeu inhabitandum in partib. prędictis, id ſignificent ſuis Ordinarijs, vel Inquiſitoribus locorum, a quibus ſeriò admoneantur, vt in eis perpetuo Catholicã, & Orthodoxam Fidem conſtanter retinentes, & profitentes, piam, & Catholicam vitam ducant, Dominicos, & feſtos dies, abſtinentias, & ſacra ieiunia ab Eccleſia pręcepta religioſè colant, atque omnem hęreſim, & errorem, & hęreticos, ſchiſmaticos, & ab Orthodoxa Fide aberrantes fugiãt, & euitent, ac vt ſaltem ſingulis annis de eorum Sacramentali peccatorum confeſſione, & Sanctiſſimę Euchariſtię perceptione per eos facta fidem ſeu teſtimonium ipſis Ordinarijs, vel Inquiſitoribus in Italiam tranſmittant: ad quod, & nos dictos Italos tenore pręſentis teneri, & obligatos eſſe decernimus, & mandamus. Quod ſi quis proprię ſalutis immemor contra præmiſſa facere præſumpſerit, poſſit aduerſus eum per locorum Ordinarios, & Inquiſitores hæreticæ prauitatis, vt de hæreſi ſuſpectum procedi. Non obſtant. &c.

Declaratio, & Conſtitutio, quod ſententiæ in reorum inquiſitorum fauorem, per quoſcumque iudices contra iuriſdictionis diſpoſitionem, vel ſtylum Officij Sanctiſſimæ inquiſitionis latæ, & ferendæ, numquam tranſierint nec in futurum in rem iudicatam tranſire poſſint.

Pius Papa V.

MOtu proprio, &c. Inter multiplices curas, quæ animum noſtrum aſſiduè pulſant, illa in primis eſt, prout eſſe debet, vt Eccleſia Dei nobis ex alto commiſſa, purgatis, immò quantum fieri poteſt procul exterminatis, omnibus hæreſibus, & prauis erroneorũ opinionem dogmatibus, tuto militare, & tamquam nauis in tranquillo mari, ſedatis omnibus tempeſtatum fluctibus, & procellis, ſecure nauigare, & ad optatum ſalutis portũ peruenire poſſit. Cũ itaque Nos, dum in minoribus cõſtituti, Sãctiſſimi Officij Romanæ & Vniuerſalis contra hæreticam prauitatem inquiſitionis negotia pertractaremus, tandem ex longo

vſu,

vſu, atque experientia rerũ magiſtra cognouerimus, quod multi rei delati, & in prædicto Sanctiſſimo Officio, ſeu alibi, corã locorum Ordinariis, & hæreticæ prauitatis Inquiſitoribus proceſſati, ac de hæretica prauitate inquiſiti, falſos teſtes ad eorũ defenſam examinari faciendo, ac cõpurgatorũ de eorum vita, & doctrina minimè informatorũ opera, & teſtimonio ſe iuuantibus, ac diuerſis aliis illicitis modis, excogitatiſq. doloſis excuſationibus, & malitiis prædictum Sacrum Officium Sanctiſſimæ Inquiſitionis, ceteroſq. Iudices, & ẽt Romanos Pontifices deludendo, & decipiendo, plures ẽt veluti innocentes definitiuas à prædictis proceſſibus, & Inquiſitoribus abſolutorias, & præcedente Canonica purgatione eorum aſſertæ, bonæ, & Catholicæ fidei, vitæ, & doctrinæ declaratorias ſententias, ſeu decreta ab eodem Sanctiſſimo Officio, aliiſq. locorũ Ordinariis ſiue Delegatis, & Inquiſitoribus, ac ẽt Rom. Pont. prędeceſſoribus noſtris obtinuerunt, ſeu extorſerunt; quas ſententias, & decreta præfati Romani Pont. ẽt cum perpetui Silentii impoſitione, ac inhibitione, ne dictum ſanctiſſimum Officium, aut alli inquiſitores ad vlteriora procedere poſſent ſeu deberent, necnon ẽt cum cauſarum auocatione, ad ſolum Romanum Pontificem, ſub cuius protectione ſubmittebatur, aliiſq. derogatoriarum derogatoriis, & efficaciſſimis Clauſulis, ac etiam irritantibus, & aliis decretis, ẽt in forma gratioſa ampliando, per varios, & varias eorum Motus proprios, ac ẽt ſub plumbo, vel annulo piſcatoris expeditas literas; ẽt in Conſiſtorio, ſeu conſiſtorialiter emanatas, confirmarunt: vnde eueniebat, quod prædicti rei inquiſiti ſub velamine, & tutamine prædictarum ſententiarum declaratoriarum, & literarum Apoſtolicarũ, & pręſertim vigore Clauſulę inhibitoriæ contra inquiſitores factæ, confidentes, clàm, & etiam aliqñ palàm in antiquis eorum erroribus contra fidem Catholicam perſeuerando, numquam ad gremium Eccleſiæ verè redibant; immò cũ aliis ſecurè, & tamquam Catholici conuerſando, eorumdem & aliorũ aĩos corrumpere, & inficere, ac in ſuas hęreticas opiniones trahere de facili potuerunt, in totius Reipublicæ Chriſtianæ non modicum ſcandalum, & præiudicium, prædictorumq. delatorum aĩarum perniciem, & iacturã; Nos huic ſcandalo adeo perículoſo, & contagioſo obuiare, dictarumq. aĩarum ſaluti conſulere, & prouidere, oẽmq. iuris peritorum dubietatem, & altercationem, ac quæcumque impedimenta, & obſtacula, propter quę Sancta inquiſitio hæreticæ prauitatis quõcumque, & qualitercũque impediretur, vel retardaretur, tollere volentes, Motu ſimili, & ex certa noſtra ſciẽtia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, in primis oẽs, & ſingulas, ac quaſcumq. literas Apoſtolicas ſub quacumque verborum forma, etiam in prædictis, ac quibuſuis aliis cauſis hæreſis, ẽt motu proprio, &c. ac ẽt conſiſtorialiter, &c. & aliàs quõlibet emanatas, necnon etiam deſuper ſignatas, Motuum propriorum, & alias ſchedulas quaſlibet ad ius, & Iuſtitiam, ac iuris terminos reducentes, necnon fiſco prædicti Sancti Officii inquiſitionis, & aliorum Ordinariorum, & Delegatorũ iudicum aduerſus pręedictas literas inhibitiones, ac etiam derogatoriarum derogatatias, aliaſq. Clauſulas quaſlibet os aperientes, & quatenus iuriſdictionis diſpoſitioni, vel ſtylo dicti Officij ſint cõtraria, illas penitus, & perpetuo reuocantes, hac noſtra perpetua, perpetuoq. valitura vniuerſali Conſtitutione, omnes, & ſingulas, & quaſcũque etiã ex capite aſſertæ innocentiæ abſolutiones, vel etiã præcedente Canonica purgatione, ſub quacũque verborum forma declaratorias ſententias, etiã definitiuas, & decreta, in eorundem reorum inquiſitorum, & delatorum fauorem per prædictum Sanctiſſimũ Officium, alioſq.

Iudices

iudices ordinarios, & delegatos,ac etiam Rom.Pontifices latas,& lata,aut in
futurum per nos etiã, & ſucceſſores noſtros Rom. Pontifices pro tempore exi-
ſtentes ferendas,& ferenda, numquã feciſſe, nec in futurũ poſſe facere tranſi-
tũ in rẽ iudicatã, Apoſtolica authoritate declaramus, decernimus, ſtatuimus,
& ordinamus.pręfatiſq. ſententijs,& decretis, & quantumcumque per literas
Apoſtolicas, etiam in forma gratioſa, etiam iteratis vicibus, ac etiam à pluri-
bus Romanis Pontificibus emanatis,confirmatis,vel confirmandis,cum prę-
dictis, vel alijs quibuſcumque, etiam derogatoriarum derogatoriis, ac etiam
irritantibus, alijſq. Clauſulis, & Decretis, necnon inhibitionibus, ac etiam
Canonicis Sanctionibus,quorum omnium,& ſingulorum,aliorumq. pręmiſ-
ſorum,& inde ſequutorum tenores,ac ſi de verbo ad verbum inſererẽtur,præ-
ſentibus haberi volumus pro expreſſis, ac totaliter inſertis, ceteriſq. in contra-
rium facientibus quibuſcumque n n obſtantibus,per prædictum Sanctũ Offi-
cium Sanctę inquiſitionis,ac dilectos filios modernos,& pro tempore exiſten-
tes S. R. E. Cardinales, hęreticę prauitatis inquiſitores, & ſuper dicto officio
nunc,& pro tempore deputatos,contra eoſdem reos delatos,& inquiſitos,etiã
ſi fuerint,& ſint Epiſcopi,Archiepiſcopi, Patriarchæ Primates, eiuſdẽ S.R.E.
Cardinales Legati,ẽt de latere,Comites,Barones,Marchiones, Duces,Reges,
& Imperatores, tã de antiquis, quam nouiter ẽt ſuper eiſdem articulis receptis
vel recipiendis teſtibus,alijſq. argumentis,probationibus,& indiciis,iuxta fa-
cultates,eiſdẽ Cardinalibus inquiſitoribus,per Nos,& quoſcũque prædeceſſo-
res,& ſucceſſores noſtros Rom.Pontifices pro tẽpore exiſtentes, ac Sedẽ Apo-
ſtolicam quõlibet conceſſas,& datas,ac in futurum reſpectiuè dandas,& con-
cedendas,denuo inquiri,& procedi poſſe,& debere,etiam in oĩbus,& per oĩa
perinde,ac ſi prædictæ ſententiæ,decreta, & literæ Apoſtolicæ,ac etiam Cano-
nicæ purgationes,in prædictorum reorum delatorum, & inquiſitorum, etiam
Epiſcoporum, Archiepiſcoporum, Patriarcharum, Primatuũ, Cardinaliũ, Le-
gatorum,Comitũ,Baronum, Marchionum, Ducum, Regum,& Imperatorũ
fauorem non emanaſſent,nouis pręſertim ſuperuenientibus indiciis,eiuſdem,
vel alterius ſpeciei hæreſis tẽpus præteritum, etiam reſpicien. vel vbi appareret
per aliqua indicia,quod illicitis modis prius ipſe delatus, vel inquiſitus, fuiſſet
abſolutus,eadẽ Apoſtolica authoritate volumus pariter, & mãdamus. Conce-
dentes eiſdẽ Cardinalibus inquiſitoribus, & ſuper dicto Sacroſancto inquiſi-
tionis Officio,nunc,& pro tempore deputatis,plenã,liberã,amplam, & omni-
modam facultatem,poteſtatem,& authoritatem,cauſas hmõi etiam authori-
tate Oecumenici vniuerſalis Concilij Tridẽtini deciſas,reuidendi,ac in ſtatu,
& terminis,in quibus ante prædictas ſententias, & decreta, ac etiã Canonicas
purgationes quõlibet reperiebantur, reaſſumendi, fineq. debito terminandi,
prout in alijs cauſis pendentibus indeciſis, per eoſdem Cardinals inquiſitores
iuxta eorum facultates fit,fieriq. poteſt,& conſueuit.Et inſuper,veſtigiis felic.
recor.Pauli Papæ IV.prędeceſſoris noſtri inhærendo,Conſtitutionẽ aliàs con-
tra Hæreticos,& Schiſmaticos, per eũdem Paulũ prædeceſſorẽ, ſub data vide-
licet Romæ,apud Sanctum Petrũ,anno incarnationis Dominicæ 1558.quinto
decimo Cal.Martij,Pontificatus ſui anno quarto editã,tenore præſentiũ reuo-
camus,& etiam confirmamus, illamq. Inuiolabiliter,& ad vnguem obſeruari
volumus,& mandamus, iuxta illius ſeriem, atque tenorem, & ſic in oĩbus,&
ſingulis ſupradictis cenſeri,ac ita per prædictos, & quoſcumque iudices,& cet.
ſublata & cet.iudicari & cet.debere.Irritum & cet.perpetuo decernimus,& de-
claramus.

Digitized by Google

nimus,& declaramus,non obſtantibus præmiſſis, ac Regula noſtra de nō tollendo iure quæſito, & quibuſuis alijs Apoſtolicis, Vniuerſalibus, Prouincialibus,& Synodalibus Conſtitutionibus,Ordinationibus,necnon etiā iuramento,&cet.roboratis Statutis,&cet.Priuilegijs quoque,Indultis, & prædictis, ac alijs Literis, & etiam Motibus proprijs quibuslibet, etiam præfatis reis, & inquiſitis, etiam Epiſcopis, &c. ac Imperatoribus etiam abſolutis, & quibuſuis alijs perſonis in genere,vel in ſpecie ſub quibuſcumque tenoribus,&c. ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs,aliiſq. Clauſulis, ac etiam Irritantibus,& aliis Decretis,ac etiam pęnalibus inhibitionibus,etiam Motu proprio,&cet.ac Conſiſtorialiter,&c. & aliàs in contrarium quomodolibet conceſſis,&cet.in poſterumq. concedendis &cet. Quibus omnibus,etiam ſi de illis,&cet.eorum tenores,&cet.latiſſimè hac vice derogamus,ceteriſq. cōtrariis quibuſcumque cum Clauſulis opportunis.

Fiat motu proprio.M.

Et cum abſolutione a cenſuras ad effectum,&cet.& de reductione,&cet. reuocatione ſingulis declaratione, decretis, ſtatuto, ordinatione voluntatibus, mandatis,cōceſſione,renouatione,cōfirmatione,derogatione,aliiſq. præmiſſis,vt ſuprà, in forma gratioſa perpetuò, & ad perpetuā rei memoriā, & quod poſtquā præſentes,ſeu deſuper forſan conficiendæ literæ per aliquem, vel aliquos ex curſoribus noſtris in Baſilica Principis Apoſtolorum de Vrbe, & Cācellariæ Apoſtolicæ valuis, ac Acie Campi Floræ affixæ, & publicatæ fuerint, omnes prædictos etiam epiſcopos &c. ac Imperatores, & alios quorum intereſt afficiāt, & arctent, perinde ac ſi eis perſonaliter intimatę,& inſinuatæ fuiſſent,ac vim & efficaciam ſolemnis,perſonalis,validæ,& peremptoriæ monitionis habere, omneſq. ligare habeant; & quod præſentis noſtri Motus proprii ſola ſignatura ſufficiat,& vbique fidem faciat in iudicio,& extra Regula contraria non obſtante, & nihilominus ſi videbitur literæ deſuper, etiā per Breue noſtrum,aut officium contradictarum ſimul, vel ad partē expediri poſſint, & quod præſentium, ſeu deſuper conficiendarum literarum tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicuius Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ indignitate Eccleſiaſtica cōſtitutæ,aut Curiæ Eccleſiaſticæ munitis,eadem prorſus fides adhibeatur,quæ ipſis Originalibus adhiberetur,ſi exhibitę forēt, vel oſtenſæ.

Fiat.M.

Datum Romę apud Sanctum Petrum Duodecimo Cal.Ianuarii. Anno primo.

Anno a Natiuitate Domini 1567. Indictione decima, die verò lunę trigeſima menſis Decembris, Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & D.N.D. Pii Diuina prouidentia Papę V. anno primo, ſupraſcriptus Motus proprius affixus,& publicatus fuit ad valuas principis Apoſtolorum Beati Petri de Vrbe, Cancellarię Apoſtolicę, ac in Acie Campi Florę, dimiſſis ibidem eiuſdem copiis affixis,vt moris eſt,per nos Ioannem Gerardi, & Chriſtianum de mōte, Prælibati Sanctiſ. D.N. Papæ Curſores, Stephanus de Olea magiſter Curſorum. Regiſtrata in lib.pri.ſecretorum. fol.51.

G.S.Sarde.

Aa S.D.N.

S.D.N. Pauli Papæ V. Conſtitutio, qua reuocantur facultates Superioribus quorumcumque Ordinum conceſſæ, cognoſcendi cauſas ſuorum ſubditorum, ad Officium Sanctæ Inquiſitionis pertinentes.

Paulus Epiſcopus, Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

ROmanus Pontifex ea interdum, quæ a prædeceſſoribus ſuis temporum, & rerum qualitate id tunc expoſcente, prouide pro hæreſum exſtirpatione ſancita ſunt, nouis emergentibus rationibus reuocat, & immutat, aliaq. deſuper diſponit, & ordinat, prout in Domino ſalubriter conſpicit expedire; Dudum ſiquidem fel. rec. Pius Papa IV. prędeceſſor noſter, ſua perpetuò valitura Conſtitutione, ſtatuit, ordinauit, & declarauit, quod ex tunc deinceps in omnibus Chriſtiani Orbis partibus, Inquiſitores hęreticæ prauitatis, tā generales, quam in quibuſuis Prouincijs, Ciuitatibus, Opidis, Terris, & Locis pro tempore deputati particulares, contra omnes quorumcumque ordinum, etiam exemptorum, etiam mendicantium profeſſores, & Religioſos, ac etiam alios quoſcūque quouis modo priuilegiatos, & exemptos de hæreſis crimine quomodolibet ſuſpectos, aut culpabiles, dummodo ab eorundem profeſſorum, & Religioſorum Superioribus vel Prælatis in cauſis huiuſmodi præuenti non fuiſſent, iuxta facultates Officij inquiſitionis ipſius prauitatis inquirere, & procedere, ac culpabiles, & delinquentes repertos, ſecundum Canonicas Sanctiones caſtigare, atque punire poſſent, & valerent, ac aliàs prout in literis ipſius Pij prædeceſſoris latius continetur. Cum autem rerum vſu compertum ſit, occaſione præuentionum huiuſmodi nonnulla interdum impedimenta orta eſſe, quo minus cauſæ huiuſmodi, ea qua decet diligentia cognoſcantur. Nos de conſilio Venerabilium filiorum noſtrorū S.R.E. Cardinalium contra hæreticam prauitatem generalium Inquiſitorum, illa de medio tollere volentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac matura deliberatione, hac noſtra etiā perpetuò valitura Conſtitutione, omnia, & quæcumque Priuilegia, Indulta, Facultates, & Cōceſſiones Generalibus, Superioribus, & Prælatis, quorūcumque Ordinum, ſiue Mendicantium, ſiue Clericorum Regularium cuiuſuis Ordinis, & Inſtituti, etiā in dicta Conſtitutione non expreſſorum, & quantumuis exemptorum, & quocumque nomine nuncupentur per dictum Pium, ac quoſcumque Rom. Pont. Prædeceſſores noſtros, & Sedem Apoſtolicam conceſſa, approbata, & innouata, & quantumuis etiam lōgiſſimo tempore obſeruata, cauſas ad dictum Officium quouis modo ſpectantes, cognoſcēdi, & terminandi, ſeu in illis quoquomodo ſe intromittendi, quorū omniū, & ſingulorum tenores, etiā ſi de illis ſpecialis, & expreſſa mentio habenda eſſet, pręſentibus ꝓ plenè, & ſufficiēter expreſſis, & inſertis habentes, Apoſtolica authoritate tenore præſentiū perpetuò caſſamus, reuocamus, & abolemus, ipſiſq. Generalibus, Superioribus, & Pręlatis, vt de cetero quouis quæſito colore, vel prætextu præuētionis, vel cōſuetudinis, & pręſcriptionis immemorabilis, ſeu cognoſcēdi, an delationes huiuſmodi calumnioſę ſint, nec ne, in eiſdē cauſis, tā motis, quā mouēdis, quoquomodo ſe intromittere, ſeu immiſcere, denūciationes recipere.

cipere,teſtes examinare, proceſſus conficere, cãs ipſas cognoſcere,definire, vel
terminare minime audeant,ſeu præſumant,ſimili authoritate diſtrictius inhi-
bemus volentes,& expreſsè mãdantes,vt ipſi Religioſi poſſint,& debeant oẽs,
etiam Ordinum hmõi profeſſores de hæreſi ſuſpectos Inquiſitoribus,vel Or-
dinarijs locorum vicinioribus liberè denunciare, abſque eo, quod Superiores
prædicti perſonas denunciãdas,& cauſas perquirere, vel quoquomodo id im-
pedire,vel retardare audeant,ſeu pręſumant.Inſuper oẽs,& quaſcumque cau-
ſas ad dictum Officium qũolibet ſpectantes, & pertinentes, corã Generalibus,
Superioribus, & Pręlatis hmõi, in quibuſcumque locis exiſtentibus, ac contra
quoſcumque Religioſos,vt pręfertur,exemptos motas, & pendentes, ad Nos
harum ſerie auocamus,eaſq. oẽs in ſtatu,& terminis,in quibus de præſenti re-
periuntur ipſius prauitatis Inquiſitoribus, vel Ordinariis locorũ vicinioribus,
terminandas cõmittimus.Prętereà,ipſis Generalibus,Superioribus,& Pręlatis
pari authoritate pręcipimus,atque mandamus,vt oẽs proceſſus,& acta cauſa-
rum hmõi Inquiſitoribus,ſeu Ordinariis prędictis reſpectiuè remittãt,& con-
ſignent; necnon profeſſores, fratres, & Religioſos ſupradictos, quos hæreſis
labe infectos,vel ſuſpectos,etiam in viſitatione eſſe nouerint,abſque alia con-
ſultatione cũ propriis Superioribus facienda,eiſdẽ Inquiſitoribus,vel Ordina-
riis locorũ viciniorib. reſpectiuè denuncient;quod ſi Generales,aliiq. prędicti
præſentib. literis non paruerint, eos oẽs priuationis quarumcũq. dignitatum,
ſeu prælaturarum,vel officiorũ ſuorum ordinũ,ac vocis actiuę, & paſſiuę,per-
petuæq. inhabilitatis ad eaſdem,necnon contra fautores hæreticorum,& im-
peditores officii ſtatutas,& inflictas pęnas aliaſq. cènſuras eccleſiaſticas,etiam
excõicationis maioris latæ ſentẽtię,à qua non,niſi à Nobis,vel à Romano Pon
tifice pro tempore exiſtente,pręterquam in mortis articulo abſolutionis bene-
ficium valeãt obtinere,eo ipſo incurriſſe,necnon præſentes literas, licet Gene-
rales,Superiores,& Pręlati prędicti,aut quicũq. alii,quauis authoritate,digni-
tate,vel officio,ſeu honore fulgentes in præmiſſis qũolibet intereſſe habentes,
vel habere prætendẽtes,ad hoc vocati nõ fuerint,ſemper, & perpetuò validas,
& efficaces exiſtere,ſuoſq. plenarios,& integros effectus ſortiri,& obtinere,ac
ab oĩbus inuiolabiliter obſeruari,ſicq. per quoſcũque Iudices, & Cõmiſſarios,
quauis authoritate fungentes, etiã Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſub-
lata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate,
& authoritate,iudicari & definiri debere,irritum quoque & inane,ſi ſecus ſu-
per his à quoquã quauis authoritate ſciẽter, vel ignoranter cõtigerit attentari,
decernimus,& declaramus.Non obſtant. prædictis, ac quibuſuis aliis Conſti-
tutionibus,& Ordinationibus Apoſtolicis, necnon Ordinum,& Inſtitutorum
quorumcumq. iuramento,confirmatione Apoſtolica,vel quauis firmitate alia
roboratis Statutis, & conſuetudinibus, Priuilegiis quoque, Indultis, & literis
Apoſtolicis, etiam Mare magnum,vel aliàs qũolibet nuncupatis,eiſdem ordi-
nibus, eorumq. Generalibus, Superioribus,& Prælatis, ac perſonis, etiam per
quoſcũque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac Sedem prædictam,
& per nos quouis modo conceſſis,cõfirmatis,& iteratis vicibus approbatis, &
innouatis,quibus,ac aliis oĩbus quæ pręſentibus qũolibet obſtare poſſent etiãſi
de illis,eorumq. totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica,& expreſſa,ac indiuidua,&
de verbo ad verbũ, nõ aũt per Clauſulas generales idẽ importãtes mentio ſeu
quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruãda
foret,eorũ tenores, pro plenè,& ſufficiẽter pręſentibus expreſſis, & totaliter in

ſertis habentes,illis aliàs in ſuo robore permanſuris,hac vice dumtaxat,ſpeciali
ter,& expreſsè derogamus,ceteriſq. contrarijs quibuſcumque. Vt autẽ pręſen-
tes literę ad omnium notitiam deducantur,neue aliqnis ignorantiam earũ prę
tendere,aut contra eas ſe excuſare valeat,illas in valuis S.Ioann.Lateranen.&
principis Apoſtolorum Baſilicarũ de Vrbe,necnon Cancellariæ Apoſtolicæ,ac
Acie Campi Floræ de more affigi, & publicari, earumq. exempla inibi affixa
dimitti,ac poſt publicationem huiuſmodi,omnes,& ſingulos quos concernũt,
& concernent in futurum perinde arctent,& afficiant,ac eorũ cuilibet perſo
naliter intimatę fuiſſent;quodq. earum tranſumptis etiã impreſſis,Notarij pu-
blici manu ſubſcriptis,& ſigillo alicuius Prælati,ſeu perſonæ in dignitate Eccle
ſiaſtica conſtitutæ munitis,eandẽ proſſus fidem in iudicio,& extra,vbique gen
tium,& locorũ adhiberi volumus & mandamus,quæ eiſdem originalibus lite
ris adhiberetur,ſi eſſent exhibitę,vel oſtenſę;& nihilominus,vt ad maiorẽ noti
tiam ſingulorum & quorumcumque Religioſorum prædictorũ præſentes de-
ueniant,etiã volumus,& in virtute Sanctæ obedientiæ præcipimus,& manda-
mus,Generalibus,Superioribus,& Pręlatis p̃dictis,vt in primis proximis futu-
ris Capitulis,ſeu Cõgregationibus Prouincialibus, vel generalibus cuiuſcũque
Prouinciæ,tam in Italia,quam extra,præſentes noſtras literas legi,& publicari
faciant,& procurent. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam no-
ſtræ Caſſationis,Reuocationis,Abolitionis,Inhibitionis,Mãdatorũ,Auocatio
nis Cõmiſſionis,Præceptorũ,Decreti,Declarationis,Derogationis,& Volunta
tis infringere,vel ei auſu temerario contraire.Si quis aũt hoc attentare præſum
pſerit,indignationem Omnipotẽtis Dei,ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolo
rum eius,ſe nouerit incurſurum.Datum Romæ Apud S.Marcum Anno Incar
nationis Dominicæ,1606.Cal.Septẽbris,Pont.noſtri anno ſecundo. P.Prodat.
Regiſtrata apud Scipionem Secretarium.Scipio Cobellutius.S.De Vrſinis.An
no à Natiuitate D.N.Ieſu Chriſti 1606.Indictione 4. Pont.autẽ Sanctiſſimi in
Chriſto Patris & D.N.D.Pauli Diuina Prouidentia PP.V.anno ſecũdo,die ve
rò tertia menſis Octobris,ſupradictæ literæ Apoſtolicæ affixæ,& publicatę fue
runt ad valuas Baſilicarum Sancti Ioannis Lateranenſis,Principis Apoſtolorũ
de Vrbe,& Cãcellariæ Apoſtolicæ,ac in Acie Campi Floræ,vt moris eſt,per me
Io.Baptiſtã monachium eiuſdẽ Sanctiſs.D.N.Papæ, & Sanctiſſime inquiſitio
nis Curſorẽ. Romæ ex Typographia Rerum Cameræ Apoſtolicæ M.D.C.VI.

Regulares recurrentes ad Sanctum Officium, vt in eo teſtimonium perhi-
beant non grauentur à ſuis Superioribus. Die 17.Auguſti 1567.

Sanctiſſimus D. N. Pius Papa V. in generali Congregatione Sancti officij,
conſulens libertati ipſius Sancti Officij,& indemnitati recurrentiũ ad illud,vel
in eo teſtimonium perhibentium,ſtatuit,& decreuit, vt regulares quorumuis,
etiam mendicantium ordinum perſonæ,quæ pro tempore ad Officiũ Sãctæ in-
quiſitionis pro quocumque fidei negotio recurrerint,ſeu confugerint,vel in eo
teſtimonium perhibuerint veritatis,aut alia quomodolibet depoſuerint, nequa-
quã a ſuis ſuperioribus per quinquenniũ cõtinuũ a die recurſus, ſeu depoſitio-
nis huiuſmodi moleſtari,vel ex quacũque cauſa,vel exceſſibus prætẽſis perſona
rũ iſtarum & debitis propterea pœnis,ſeu pęnitentijs eiſdem imponendis,niſi
ipſi Illuſtriſſimi Cardinales inquiſitores generales, certiores facti fuerint, vel
eis aliter clarè notificatum,& ab ipſis Cardinalibus,deſuper reſponſum fuerit.

Ita habetur inter Decreta Sancti Officij in fine iudicia.Inquiſit.Romæ Im-
preſ.anno 1570.fol.476.

H O

HORAE CANONICAE.

PRÆTER Summiſtas, in hoc verbo ſciendum eſt, contra beneficiatos non recitantes horas Canonicas exſtare Decretum Cōcilij Lateranenſ. vltimi, ſub Leone X. fol. 194. in Bullario tenoris ſequentis.

Statuimus quoque & ordinamus, vt quilibet habens beneficium cum cura, vel ſine cura, ſi poſt ſex menſes ab obtento beneficio, diuinum officium nō dixerit legitimo impedimento ceſſante beneficiorum ſuorū fructus ſuos non faciat pro rata omiſſionis recitationis officij, & tpis, ſed eos tamquam iniuſtè perceptos in frabricas huiuſmodi beneficiorū, vel pauperū eleemoſynas erogare teneatur. Si vero vltra dictum tempus in ſimili negligentia contumaciter permanſerit, legitima monitione præcedente, beneficio ipſo priuetur, cum pp officium detur beneficium. Intelligatur aūt officium omittere, quo ad hoc vt beneficio priuari poſſit, qui per quindecim dies illud bis ſaltē nō dixerit, Deo tamen vltra præmiſſa de dicta omiſſione reddituri rationē; quæ pęna in habentibus plura beneficia reiterabilis toties ſit, quoties contrafacere conuincantur.

Quod Decretum fuit innouatum, declaratum, & auctum per Pium V. qui edidit Statutum de fructibus, quos amittunt, qui horas Canonicas non recitant, Romæ datum ſub die 12. Cal. Octobr. 1571. fol. 1134. prout ſequitur.

Ex proximo Lateran. Concilio pia & ſalubris Sanctio emanauit, vt quicūque habens beneficium Eccleſiaſticū, cum cura, & ſine cura, ſi poſt ſex menſes, quā illud obtinuerit, diuinū officium legitimo ceſſante impedimento non dixerit, beneficiorū ſuorum fructus, pro rata omiſſionis officij, & tēporis, ſuos non faciat, ſed eos tamquam iniuſte perceptos, in fabricas ipſorum beneficiorū, vel pauperum eleemoſynas erogare teneatur. Verūtamen multorū animi ſuſpenſione tenentur, cuiuſmodi ratæ prædictę ratio ſit habenda. Nos huic rei euidētius atque expreſſius prouidere volētes, ſtatuimus, vt qui horas omnes Canonicas, vno vel pluribus diebus intermiſerit, omnes beneficij ſeu beneficiorum ſuorum fructus, qui illi, vel illis diebus reſponderent, ſi quotidie diuiderentur, qui verò matutinum tantum, dimidiam: qui ceteras omnes horas, aliam dimidiam, qui harum ſingulas, ſextam partem fructuum eiuſdem diei, amittat; tametſi aliquis choro addictus non recitans omnib. horis Canonicis cum alijs præſens, adſit, fructuſq. & diſtributiones forte aliter aſſignatas, ſola præſentia iuxta ſtatuta, conſuetudinem, fundationem, vel aliàs ſibi lucrifeciſſe prætēdat. Is enim præter fructuum, & diſtributionum amiſſionem, item ille, qui primis ſex menſib. officium non dixerit, niſi legitimum impedimentum ipſum excuſauerit, graue peccatum intelligat ad miſiſſe. Declarantes præſtimonia, præſtimoniales, portioniales, portiones, & qualiacumque alia beneficia, etiam nullū omninò ſeruitium habentia, obtinentes, cum prædictis pariter conueniri. Acquicumque penſionem, fructus, aut alias res Eccleſiaſticas, vt clericus percipit, eum modo prædicto ad dicendum officium paruum Beatæ Mariæ Virginis decernimus obligatum, & penſionum, fructuum, rerumq. ipſarum amiſſioni obnoxium. Nulli ergo, &c.

ADDITIO. Ad quorum Statutorum ornatum, & declarationem, videndi ſunt Dominic. à Soto lib. 10. de iuſt. & iure, q. 5. art. 6. Nau. in Man. cap. 25. nu. 122. & ſeq.

Digitized by Google

& ſeq & de Orat. & Horis Canon. cap. 7. num. 31. & infrà, & in conſ. 22. & 14. de celebr. miſſ. in antiq. Simanc. de Cathol. inſtitut. titulo 9. num. 208. Ignat. Lopez ad Diaz. in Pract. Crim. Can. cap. 54. author Cathecheſ. Neap. lib. 4. à cap. 1. vſque ad 7. Menoch. de arbitr. iudic. lib. 2. Cent. 2. caſu 429. iunctis his, quæ dicit in addit. nouiſſimè impreſſis ad præd. Caſum 429. quo in loco non admittit, nec recipit opinionem Nauar. (in quam fere omnes conueniant) aſſerentis clericum omittentem recitare Horas Canonicas intra primos ſex menſes à die habiti beneficij non teneri ad fructuum reſtitutionem licet mortaliter peccet; Ipſe tamen concluſiuè tenet, quod cum primum quis habet beneficium quæcumque Horarum omiſſio illum ad fructuum reſtitutionem obligat; & mouetur ratione: quia tales fructus dantur loco mercedis operæ & laboris, vt habetur Numer. c. 18. ibi: Filijs Leui dedi omnes decimas Iſrael in poſſeſſionem, pro miniſterio quo ſeruiunt mihi in tabernaculo fœderis, & qui non laborat, non manducat. 2. Theſſalonic. cap. 3. & tunc, an ipſe clericus poſſit ſe componere cum ſuo Epiſcopo & Superiore pro hac pœna ad eius arbitrium, & voluntatem, adde Sor. loco ſuperius citato. Qualiter verò illa rata fructuum de qua in Conſtitutione Pij V. ſit reſtituenda, ſcilicet, an pro aliqua parte, vel in totum, vide Card. Tolet. in Sum. lib. 2. ſub cap. 12. & Henriquez in Sum. lib. 13. de excommunic. cap. 13. ſub num. 2. & vt ceſſent pœnæ de quibus in prænar. Statutis, quæ ſint iuſtæ cauſæ excuſantes recitationẽ Horarum poſt Nauar. in Man. c. cap. 25. nu. 100. & ſeq. & latius illas diſcutientem de Orat. & Canon. Horis cap. 11. per totum breuiter, & ſub compendio illas recenſent Menoch. in præalleg. addit. ad Caſum 429. & Tolet. in præd. lib. 2. cap. 14. ſub rubr. de cauſis excuſantibus ab Officio perſoluendo. & de tempore Horarum Canonicarum, adeſt inſignis tractatus Marcelli Francolini presbyt. & Doct. Bodiani.

Præterea, ſciendum eſt, quod Sacra Congregatio cenſuit, Canonicos Collegiatæ, omninò eſſe ad reſidẽdum, atque ad Horas Canonicas ſtatutis horis recitandas compellendos, niſi Collegiata eſſet ruralis ac deſtituta, in qua antea nunquam ſupra memoriam ſolitum ſit reſideri, & Canonicos non habentes aliundè vnde viuant, alere non poſſet, & niſi huiuſmodi qualitates in ea Collegiata ſimul concurrant, Canonicos ad eas incunctanter compelli debere, & tangunt Reſcriptum Dño Epiſcopo Sarnenſis.

Quando verò Canonicus non reſidens ex iuſta cauſa poſſit percipere fructus, & quas diſtributiones vide infrà in verbo, Reſidentia.

ILLEGITIMI.

PRÆTER Summiſtas, in hoc verbo, ſciendum eſt, quod illegitimi ſunt inhabiles ad Ordines, & Beneficia, ad ſucceſſionem bonorum, & ad ingreſſum Religionis.

De Ordinibus, & Beneficiis habetur in titulo de filiis presbyt. in Decret. et in Sexto; et quantum ad Ordines, remanet ius antiquum intactum, vt dicam infrà in verbo, Ordo. Sed in Beneficiis de iure antiquo per Conſtitutionem Alex. III. poterant ſuccedere mediatè tamen per Clem. VII. fuit reuocata in anno 1533. incip. Ad Canonum conditorem, fol. 339. in Bullario tenoris ſequentis.

Digitized by Google

Clemens Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

AD Canonum conditorem non eſt dubium pertinere, cum Statuta à ſe, vel prędeceſſoribus ſuis ad animarum Chriſti fidelium ſalutem edita propter eorum auſum qui ſucceſſu temporis malitia hominum ſuccreſcente magis indies dignoſcitur, obeſſe, quam prodeſſe, animaduertit, ne vlterius obeſſe valeat, prouidere. Sanè poſtquam felic. rec. Alexander Papa III. prędeceſſor noſter, filios præſertim ſacerdotum in eccleſijs paternis ſuccedere prohibuerat, eoſq. nihilominus, media intercedēte perſona filios ipſos habere diſpoſuerat, cum paſſim ſacerdotes in eccleſijs ſuis eorum filij potirentur, ſatagentes in Alexandri prędeceſſoris huiuſmodi diſpoſitione confiſi, eccleſias ſuas, quas, ad eorū peruenire filios geſtiebant, in fauorem perſonarum, quæ eccleſias ipſas, etiam illarum poſſeſſione non habita, in ipſorum reſignantium filios ex fornicatione genitos, illico mox reſignare ipſiq. filij eccleſias ipſas diſpenſatione ſuper defectu natalium, quem ex dictis ſacerdotibus reſignantibus geniti, patiebātur, etiam patris nomine expreſſo, obtenta, conſequi hactenus cōſueuerint, profecto perniciosſam ſemper, & abominabile, ac in grauem Diuinæ Maieſtatis offenſam tendere, videlicet, quod ipſi presbyteri eorum crimen quod erat occultum, nō ſine turpitudine ob inordinatum ſpuriorum filiorum amorem detegere erubeſcerent. Iudicauimus propterea, quod vbi tempus quod omnia palam facit, & prȩſentium ratio, quid in futurum cauendum ſit, admonet, merito admonemur, & tollendū huiuſmodi abuſum neceſſario arbitrati ſumus & eiuſdem Alexandri prędeceſſoris Canonem corrigere, potius quam talia cum tanto hominum ſcandalo tolerare. Habita igitur ſuper his cum venerabilibus filijs noſtris Sanctæ Romanę Eccleſiæ Cardinalib. matura deliberatione, de eorū conſilio, & vnanimi conſenſu, authoritate Apoſtolica tenore præſentiū ſtatuimus, & ordinamus, qđ de cetero filij presbyterorum ex fornicatione nati, Eccleſias Cathedrales etiam Metropolitanas ac Monaſteria, quibus eorum patres præfuerūt, ſeu illa, & illas dignitates, etiam maiores, & principales perſonatus, adminiſtrationes, & officia etiam curata, & electiua, & quęcumque beneficia Eccleſiaſtica cū cura, & ſine cura, & ſecularia, & quorumuis ordinum regularia, quæ presbyteri, & clerici ac religioſi eorum patres in titulum, vel commēdam aut adminiſtrationem ad tempus ſeu in perpetuum aliquando obtinuerunt, nullo vnquam tempore quoquo mō obtinere poſſint, nec cum eis ſuper hoc diſpenſare intendimus, & ſi quas diſpenſationes per Nos cōcedi contigerit, tamquam per præoccupationem, & contra mentem noſtram conceſſas, eis nullatenus ſuffragari, taleſq. diſpenſationes noſtris volumus exſulare temporibus, & quod nobis licere non patimur, noſtris ſucceſſoribus indicamus, non obſtantibus præfati Alexandri prædeceſſoris, & alijs Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis ceteriſq. contrarijs quibuſcumque, &c. Datū Romę apud Sanctum Petrū, Anno Incarnationis Dominicæ 1533. nonis Iunii, Pontificatus noſtri anno ſeptimo.

Filii illegitimi excluduntur à ſucceſſione in beneficiis parentum tam mediatè, quam immediatè, de qua meminit Rebuff. in Praxi benef. par. 2. ſub titulo, de diſpen. ſuper defectu natalium n. 24. eamq. refert Nauar. in cap. ſi quando except. 21. de Reſcript. & ampliatur per Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 15. de refor. per

quod redduntur prorſus inhabiles ad obtinendum aliquod beneficium in Ec-
cleſia,in qua parentes eorum habent vel habuerunt illud, vel aliud ſimile, aut
diſſimile;quod Decretum refert,& declarat Nauar.in fine d.c.filius vero legiti
mus poteſt ſuccedere mediatè,non autem immediatè,cap.ad exſtirpandas, de
fil.presbyt. Quãtum vero attinet ad ſucceſſionem bonorum, illegitimos inha-
biles prorſus, & incapaces reddit Pius V. per eius Conſtitutionem Romæ pu-
blicatam die 2. Martij, 1571.in Bullario fol. 11.9. tenoris ſequentis.

Quę Ordini Eccleſiaſtico noxia eſſe,& ſcandalũ obijcere perhibẽtur,neceſ-
ſe eſt è medio ſubmouere. Quod nos pro noſtri muneris officio inter alia incõ-
moda,quæ in oculos noſtros incurrũt de Chriſti peculio, ne ab indignis,& re-
iectis ignominioſè conſumatur, neue illorũ cauſa eccleſijs, & pauperibus præ-
ripiantur,curã præcipuã habere volentes,de nobis attributæ poteſtatis plènitu-
dine,reuocamus,& abolemus,oĩa,& quæcũque Priuilegia, Licentias, Diſpen-
ſationes,& Indulta faciendi teſtamenta, donationes,ſiue inter viuos,ſiue cau-
ſa mortis,legata,& quaſcũque alias diſpoſitiones,de Dominijs,Terris,Caſtris,
Domibus,& quibuſlibet alijs bonis,& rebus immobilibus,mobilibus,& ſe mo
uentib. necnon pecunijs,iuribus,& actionibus ex beneficijs,fructibus,penſio-
nibus,& alijs rebus Eccleſiaſticis qualibuſcumque confectis,acquiſitis,& aliàs
quomodocũque prouenientibus, necnon de peculio, & alijs etiam ſola indu-
ſtria, labore, muneribus, aut quocũque alio modo partis, cuiuſcũque qualita-
tis,ſpeciei,naturę,& valoris exiſtentibus,in quoſcũque illegitimos ſiue ſuos, ſi-
ne extraneos, etiã legitimatos,eoſdemq. ex toto vel in parte hęredes inſtituen-
di, & ſubſtituendi, ſeu quod ipſi in prædictis ab inteſtato ſuccedant, ceteraſq.
hmõi facultates,& permiſſiones,ac etiam habilitationes, & capacitates ſucce-
dendi in bonis,& rebus feudalibus,& emphyteuticis ab Eccleſijs,Monaſterijs,
& pijs locis profectis, quibuſcumque perſonis ſecularibus, & quorumcumque
Ordinum, necnon Militiarum, & Hoſpitalium, Regularibus,ac Rom. Curiæ
Officialib⁹ & aliis Curialib. Curiãq. ipsã ſequẽtib. & ẽt Vrbis Romæ ciuib. ac
Palatij ędes,cẽſus,aliaq. bona in ea,eiuſq. diſtrictu habentib. noſtris quoque,
& aliorũ Romanorũ Pontificũ familiarib⁹,eccleſiarũ Prælatis, ẽt S.R.E. Car-
dinalibus,& aliis cuiuſcũque dignitatis, ordinis,& cõditionis exiſtẽtibus,illo-
rumq. & aliis Eccleſiis,Capitulis,Cõuẽtibus,Ordinibus,Militiis, Hoſpitalib⁹,
Collegiis,Officiis,& Locis,ac p̃dictæ Vrbi,aliiſq. Ciuitatib. Prouinciis,& Do-
miniis,e rũq. dominis,populis,ciuib. & incolis,tã per fec.recor.Sixtũ IV. In-
nocentiũ VIII.Alexandrũ VI.Iuliũ II.Leonẽ X.Clementẽ VII. Paulũ III.Iu-
liũ III.Paulũ IV.Piũ IV.& qui ante illos fuerũt alios quoſcũq.Romanos Põti-
fices,ac Nos,& Sedẽ Apoſtolicã,eiuſq. Legatos ẽt de latere. Nũcios,Notarios,
Cõitates,Collegia,Officia,& Loca,ẽt per modũ Statuti perpetui,generalis Le-
gis, initi & ſtipulati cõtractus, ſeu quaſi, & aliàs ſub quibuſcũque tenoribus &
formis,ac cũ quibuſuis reſtitutiuis,p̃ſeruatiuis,mẽtis atteſtatiuis, derogatoria-
rũ derogatoriis, aliiſq. fortiorib⁹,efficacioribus, & inſolitis Clauſulis, necnon
irritantib. & aliis Decretis,ẽt Motu proprio,& ex certa ſcientia,deq.ſimili po-
teſtatis plenitudine,ac prędictorũ Cardinaliũ cõſilio, & matura deliberatione
in Cõſiſtorio habita,necnõ cõſideratione,intuitu,cõtemplatione,vel ad inſtã-
tiã Imperatoris,Regum,& aliorũ Principum,ẽt ob remunerationem laborum
& obſequiorum nobis, & dictæ Sedi impenſorum, refectionem damnorum,
compenſationem iurium ceſſorum, vel ablatorum, nauatæ militiæ contra hæ-
reticos,& infideles,ſeu pro prædictæ Vrbis ornatu,& frequentatione, ac quib.

cumque

Digitized by Google

cumque alijs vſibus,ac etiam neceſſarijs & pijs cauſis conceſſa,& multiplicatis vi ibus confirmata,innouata,extenſa,& moderata,& quantocumque tempore pacifice obſeruata,quo ad eã partem,quę illegitimos prædictos tangit dumtaxat,etiam ſi illa contineant,quod omnes Curiales,Curiã ſequentes, & alij,ſiue Eccleſiaſtici,ẽt Cardinales,ſiue mundani,qui palatia, domus, & prædia vrbana vel ruſtica ædificauerint,aut cenſus,aliaue bona acquiſierint,aut aliàs acquiſita habuerint in dicta Vrbe,& circum eam ad milliaria decẽ, ex bonis, ſeu fructibus Eccleſiaſticis,hi tales de illis necnon iuribus, & iuriſdictionibus omnibus in fauorẽ illegitimorũ,aut quomodolibet inhabilium,& incapaciũ, ſiue inter viuos,ſiue cauſa mortis diſponere,eoſq. hæredes,& ſucceſſores vniuerſales,vel particulares inſtituere,& ſubſtituere,& ſi inteſtati deceſſerint, ipſi illegitimi, & incapaces in illis ſuccedere poſſint, quodque per quaſcumque reuocationes, derogationes, aut alias contrarias diſpoſitiones , illis quorum intereſt, præiudicari nequeat,& ſi vllo vnquam tempore præiudicatũ, aut derogatum, quoquo modo apparuerit,ius quæſitum,ablatum,& literæ reuocationũ,& derogationum huiuſmodi,iuris quæſiti ablatæ cenſeantur.Sicq. per quoſcumque iudices iudicari debeat , & etiam definiri ; Ac pariter tollimus , & abrogamus omnes,& quaſcũque facultates ſimilia concedendi,Legatis,Nuntijs,Notarijs, Cõmunitatibus,Collegijs,Officiis, & aliis ſupradictis, quorum oĩum tenores , ac ſi ad verbum infererentur habemus, præſentibus pro expreſſis,ita vt priuilegiorũ,diſpenſationũ,facultatũ, habilitationũ, capacitatũ, indultorũ, & aliorũ ſupradictorũ ſic reuocatorũ,ac ẽt literarũ legitimationis prætextu, nullus omnino de huiuſmodi bonis,reb pecuniis,iuribus,iuriſdictionibus,& actionibus in cõmodum,& fauorẽ illegitimorum vtriuſque ſexus,ſiue etiam filiorum, ſiue conſanguineorum, affiniumue, ſiue extraneorum, etiam in ſtatu ſeculari procreatorum , ac legitimati quacumque authoritate donatorũ , & ad huiuſmodi res,& bona, eiuſq. ſucceſſionem teſtato vel inteſtato idoneorum, & capacium effectorum ſiue teſtamento,ſiue donatione, ſiue legato, ſiue eleemoſyna, ſiue alio quocumque titulo , & pro opere (exceptis in communi, ac omni fraude , conuentione,ſeu compoſitione ceſſante,Hoſpitalib. expoſitorum,& orphanorum) diſponere nec illegitimi ipſi in eis ab inteſtato,ſiue protinus,ſiue per interpoſitas perſonas ac quomodocumque ſuccedere,aut illa ali s ad eos etiam per quemcumque circuitum multiplicatarum in alios capaces ſucceſſionũ,vllo tpe deuenire poſſint. Ad hæc nulla eſſe, & pro infectis haberi volumus, omnia, & quæcumque facta hucuſque teſtamẽta,legata,donationes,& alia diſpoſita huiuſmodi, quæ viuentibus adhuc teſtatoribus, aut aliàs locũ non habuerunt , ac pariter ab inteſtato ſucceſſiones,non tamen litigioſas,quæ plenariũ nõ ſunt effectũ ſortitæ. De hinc vero diſtrictius prohibemus, ne talia ſiue in prædictos illegitimos vtriuſque ſexus, ſiue in illorum coniuges ſiue ipſorũ parentes, filios, deſcendentes,aſcendentes,vel alios cognatos,ſiue viuentibus,ſiue defunctis viſis illegitimis, etiã paupertatis, dotis, aut alterius cuiuſcũque pij operis intuitu fiant,neue ipſi vnquam in reb. bonis,pecuniis,iuribus, iuriſdictionib. & actionibus prędictis, ſiue totius, ſiue in parte ſuccedant, aut illa ad ipſos, quauis diſpenſatione ſuffultos , ẽt per prędictũ circuitum deueniant , neue de eis vlla in alium,ſeu alios conceſſio,donatio, trãslatio,aliaue diſpoſitio fiat,aut alia bona ſimilia,vel diſſimilia,illegitimis,aut aliis ſupradictis concedantur. Quod ſi pdictorum quiſquam fuerit pręſentium violator,teſtamentum,donatio,legatum, & diſpoſitio omninò non teneat, nec etiã quo ad alios capaces, & res alias valeat,

leat, ſicq. diſponens priuilegio, diſpenſatione, facultate, & indulto prædicto, eiuſq. vſu, & commodo etiam in ceteris omnibus ipſo ſit iure priuatus. Nemo quantumuis capax illius prętextu fructus, res, pecunias, aut prorſus alia bona ſua faciat, nec illa detinens vlla præſcriptione, aut vllo alio iuris præſidio adiuuetur, ſed ad integram illorum reſtitutionem quocumque temporis lapſu non obſtante, debeat coerceri. Ita vt omnes in Eccleſijs, Monaſterijs, & beneficijs ſucceſſores, tam coniunctim, quam diuiſim, quiſque videlicet pro rata ſua, illa omni tempore recuperare poſſint, & qui primus ceteris ab eo monitis, & negligentibus iudicium intenderit, ei ſoli res tota merito vendicetur. Nullis verò huiuſmodi ſucceſſoribus pro prædictis inſiſtẽtibus, ac etiam de peculio aliàs quam ex rebus Eccleſiaſticis confecto, locorum ordinarij, tam conceſſorum, & relictorum illegitimis, eorumq. cauſa quam quorumcumque aliorum bonorum immobilium & ſe mouentium, necnon pecuniarum, fructuum, rerum, & iurium, aliàs ſub dictis Teſtamentis, Donationibus, Legatis, & Diſpoſitionibus comprehenſorum, corporalem poſſeſſionem, amotis inde & expulſis quibuſcumque detentoribus, ſiue incapacibus, ſiue capacibus, per ſe, vel alium, ſeu alios, liberè apprehendant, & apprehenſam huius Sedis nomine cuſtodiãt, donec ipſa Sedes de illis, vti tum tulerit piorum operum neceſſitas, duxerit prouidendum. Bona verò, res, & iura feudalia, vel emphyteutica, (aliis legitimis ad ea forte vocatis non exiſtentibus) eo ipſo deuoluta, & iuri ac proprietati ſuarũ Eccleſiarum, & locorum reſtituta, & cum reliquis eorum bonis conſolidara eſſe declaramus, decernentes irritum, & inane, quidquid ſecus per quoſcumque ſcienter vel ignorante contigerit attentari. Non obſtantibus, &c.

Quam Conſtitutionem idem Pius V. die 5. Martii 1572. per aliam Conſtitutionem fol. 1159. incip. Ad Romanum, &c. declarauit lo, qui, & intelligi debere etiam de quibuſcũque bonis patrimonialibus, tam mobilibus, quam immobilibus, & ſe mouentibus, iuribus, & actionibus quibuſcumque.

ADDITIO. Pro quarum Conſtitutionum maiori declaratione adeſt notabilis deciſ. Rotæ Romanæ 214. par. 2. diuerſorum Aldobrandini, tunc Auditoris nunc Summi Pontificis, die 29. Octobr. 1584. fol. 122. vbi refert ex d. Bullæ diſpoſitione fuiſſe concluſum & iudicatum, non prohiberi laicum vigore priuilegiorum diſponere in illegitimos de bonis merè patrimonialibus, & laicalibus, nullam habentibus mixturam cum bonis ab Eccleſia profectis, ſed Bullam comprehendere ſolum clericos diſponentes de bonis nedum quæſitis ex fructibus beneficiorum ſed etiam de bonis patrimonialibus; item & laicos quando diſponerent de bonis ab Eccleſia profectis, vt ſunt emphyteuſis et feuda Eccleſiaſtica, & bona quæſita ex penſionibus quas laici ex priuilegio aliquando obtinent.

Quamuis illa Pii V. Conſtitutio reuocatoria facultatũ teſtandi, & diſponendi in illegitimos edita nimis dura lex habeatur, ſeruanda tamẽ eſt, ad text. in l. proſpexit ff. qui & a quibus, &c. Sed eſt rurſus cum hac moderatione interpretanda, vna cum eiuſdem conditoris declaratoria, quæ retentis eiſdem terminis Conſtitutionis declaratæ, intelligi debet, cum omnibus illius Clauſulis, vt ſcilicet ſonent, & reſtringantur quo ad licentias, priuilegia, & indulta a iure ſpeciali prouenientia, non autẽ a iure Communi cõceſſa in fauorem illegitimorum: tum quia ſublato iure ſpeciali, regulariter non tollitur ius Commune, quod vt potentius, difficilius reuocatur, quã ius ſpeciale, ad text. in l. eius militis, §. militia miſſus,

miſſus,ff.de milit.teſtam. tum, quia à iure antiquo non cenſetur receſſum,niſi quatenus in nouo exprimitur,argum.text.in l.præcipimus,§.fin.vbi gloſſa, C. de appellat.& per hanc Extrauag. nulla mentio,neque receſſio fit à iure Cõmu ni,& ideo quando fieret diſpoſitio in illegitimos de bonis cuiuſcumque qualitatis, vigore alicuius facultatis, ſeu gratiæ particulariter competentis, & Sedis Apoſtolicę authoritate impetratę,contra,vel pręter ius Commune,hoc pręciſe intelligitur prohibitum,& reuocatur per hanc Extrauag.Non autem quando Clerici ſeculares in Sacris conſtituti vel obtinentes beneficia Eccleſiaſtica, oĩ dolo,& fraude ceſſante) in ſuos,vel alienos ſpurios pauperes,& bonæ conditionis,ac famæ diſponerent ex cauſa alimentorum vel dotis,quæ loco alimentorum ſuccedit, vt hac Conſtitutione non obſtante licite poſſint iuxta ęquitatem Canonicam,& iuris Communis diſpoſitionem contentam in cap.cum haberet,& ibi Panor. & Card.Alex.de eo qui duxit in matrim.quã poll.per adulter.Latè Anton.Gabriel.lib.6.Com.Concluſ. tit. de Alimentis,Concluſ. 1. cum aliàs reſultaret iniquitas contraria naturali pietati;quę declaratio clarè colligitur ex Nauar.in Comment.de Spoliis,§.18.num.9.& ſeq. quo loci hanc Pii V. Extrauag. ad verbum plures ad illam adiiciendo annotationes refert, & repetit ac confirmat cum eorundem argumentorum formatione in conſ.4.& 5. de teſtament. in nou. & fuit deciſum per Rotam Rom.in deciſ.485.diuerſ.vol.1. quæ Rota, ſub num.12.ſubdit, vt in tali caſu diſponi poſſit,in primis tamen de bonis patrimonialibus, aut aliàs,quam ex beneficijs acquiſitis,& in ſubſidium ex fructibus beneficiorum, ſeu penſionum, &c. An verò filius Sacerdotis, ſiue Clerici Sacris Ordinibus inſigniti valeat ſuccedere, vide Didac. Couar.in epitom. de Sponſal.& matrim. par.2.c.8.§.5.num.17.Vrſillum in annot.ad deciſ. Afflicti 96.& Molinam de iuſtitia diſput.167.ſub 4.Concluſ.

Item declaratur, vt reuocatio, quę per hanc Pij V. Conſtitutionem fit, non extẽdatur ad Priuilegia,ſeu indulta conceſſa ab Imperatore,Regibus,& regalia iura habentibus,filijs Clericorum,quo ad facultatem capacitatis ſuccedendi circa temporalia,extra tamen dominium temporale Papæ, ex Nau. in proprijs huius Bullæ terminis in præalleg.conſ.5 num.6.&7.

Denique declara,vt pręfata Extrauag. quatenus annullat legitimationes,& vt ipſis non obſtãtibus excludantur etiam ipſi legitimi à iure ſuccedendi, tamquam exorbitans reſtringatur,iuxta limites,ſeu terminos,de quibus loquitur, & ſic ad effectum tãtum, ne legitimationum prætextu poſſint mediatè,vel immediatè ſuccedere aut aliàs acquirere,non aũt vt cenſeantur inhabilitati ſimpliciter, ſcilicet,vt illarũ vigore non poſſint effugere turpitudinẽ,& maculam, ac fieri honeſti,& digni, cum iſta reſpiciant perſonam, & Cõſtitutio loquitur, quo ad bona, vt præfertur, vnde tamquam penitus diuerſa,inductum in vno, nõ porrigitur ad aliud,prout illam in hac parte ſic declarat Rota Rom. in deciſ.505.diuerſ.vol.1.

Quo ad illegitimos volentes ingredi Religionem, & de eis etiam ingreſſis, vide infra,in verbo Monaſteria,ſeu conuentus Regularium.

INVEN-

INVENTARIVM ACTORVM.

SCIENDVM eſt, quod ne Sede vacante Acta cauſarum criminalium occupentur, fuiſſe Pij V. Conſtitutione præceptum omnibus Epiſcopis vtriuſque Siciliæ, vt conficiant quotannis inuentarium actorum criminalium ſuæ Curię, fol. 111. in Bullario publicata Romę die vltima Martij, 1571. incip. Muneris noſtri, eſt aditum prohibere per quem ſalubris delictorum animaduerſio perperam diſturbatur. Nefarium etenim facinus in pleriſque Epiſcopatibus Regni Siciliæ citrà, & vltrà Pharum, audiuimus exoriri, quod Cathedralibus Eccleſijs Præſule viduatis, Vicarij a Capitulis conſtituti, gratia, timore, odio, vel ſordibus, quas volunt inquiſitiones, & teſtimonia rerum, & cauſarum criminalium violant, ſurripiunt, & lacerant, ne dictorum cognitio, vel vindicta vſpiam conſequatur. Nos ad hoc malum, qua poteſt induſtria coercendum, pro noſtro officio intenti, præcipimus omnibus Archiepiſcopis, & Epiſcopis dicti Regni, præſentibus, & futuris, vt deinceps inuentarium authenticum omnium, & quarumcumque ſuę Curię querelarum, accuſationum, inquiſitionū, denunciationum, teſtificationum, inſtrumentorum, proceſſuum, ceterorumq. Actorum, cauſarum, & negotiorum criminalium, etiam mixtorum, quæ apud Curiæ ſuæ Notarium fuerint, quotannis in perpetuum conficiant, confectum, & dicti Notarij manu ſubſcriptum penes ſe cuſtodiant, donec ſuperijs fuerit iudicatum. Et ſi eos de vita decedere interim conſtiterit, illud vniuerſum ſigillo ſuo obſignatū, fidei Sacerdotis cui peccata confitentur, morte impendente cōmittant, qui ea ſecuto protinus ipſum Prelato, ac domui, ſeu conuentui digniori Regulariū illius Ciuitatis debeat reſignare, vt ab eis tutè, & fideliter aſſeruetur, donec futurus aduenerit Præſul, cui illud itidem clauſum, & integrum tribuatur. Quod ipſimet per ſe faciant, ſi quando neceſſe habuerint peregrè proficiſci, illa vt illud ipſum ſtatim cum præſentes redierint, recidiant ab eiſdē. Quicumque autem teſtimonia, proceſſus, ſcripturas, & inſtrumenta huiuſmodi quocumque modo violauerit, corruperit, ſubtraxerit, ſuppreſſerit, aut iuſſerit fieri, ſeu auxilium, cōſilium, vel fauorem præſtiterit, omni ſit dignitate, officio, & beneficio, præſentium authoritate priuatus & ad futura inhabilis eo ipſo. Idem quoque, & pariter Notarius cui quid prædictorum defuerit, aut alia deliquerit in prædictis, tā falſi reus declaretur, pœnaſq. omnes ſubeat, quæ ſunt in huiuſmodi rerum falſarios per ſanctiones Canonicas, & Conſtitutiones legitimas irrogatæ. Nulli ergo, &c.

IVDAEI.

PRæter Summiſtas, ſciendum eſt, qualiter vltrà diſpoſita in c. Iudæi, el 2. de Iudæis & in Extrauag. Com. Ioan. XXII. incip. Dignum, eod. titulo, ad maiorem declarationem extat Pauli III. Conſtitutio, quod Iudæi, ceteriq. infideles ad agnitionem Catholicæ fidei venientes, bona patrimonialia, maternaliaq. & omnia eorum conſuetudine acquiſita, ſeu quæ verum domi-

dominium habere non reminiſcuntur, etiam viuis, & inuitis parentibus habere, tenere, & poſſidere valeant, tenoris ſequentis.

Paulus Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

CVpientes Iudæos, & alios infideles quoslibet ad fidem Catholicam conuerti, & prætextu bonorum per eos antea poſſeſſorum ab eadem fide non diſtrahi, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, authoritate Apoſtolica, tenore præſentiam, hac in poſterum valitura Conſtitutione ſancimus, quod cuicumque eorundem Iudæorum, & infidelium, ad dictam fidem conuerti volenti, etiam ſi in patria poteſtate conſtitutus fuerit, bona ſua quæcumque tam mobilia, quam immobilia, intacta, & illæſa permaneant. Ita vt etiam filijfamilias, & in patria poteſtate, vt præfertur conſtituti, legitima, & quacumque alia portione bonorum patrimonialium, aut maternorum eis de iure, ſeu ſucceſſione bonorum eis aliàs debitorum, per eorum parentes fraudari, aut priuari non poſſint, neque debeant, ſed eis integrè, etiam ſi contra voluntatem parentum ſuorum ad fidem ipſam conuerſi fuerint; etiam eorum parentibus viuentibus, debeantur. Et ſi bona ipſa ex vſura, aut illicito quæſtu fuerint acquiſita, & notæ ſint perſonæ, quibus eorum fuerit de iure facienda reſtitutio, (quia non remittitur peccatum, niſi reſtituatur malè ablatum) illa eiſdem perſonis omnino reſtituantur: perſonis verò non exſtantibus prædictis, quæ bona ipſa eſſent per manus Eccleſiæ in pios vſus conuertenda, bona huiuſmodi eiſdem Iudęis, & alijs infidelibus, in fauorem ſuſcepti Baptiſmatis, tamquam in pium vſum liberè concedimus: eaq. apud ipſos ſic conuerſos Iudæos, & alios infideles remanere decernimus. Interdicentes ſub Diuini anathematis pœna, quibuſuis, tam Eccleſiaſticis, quam ſecularibus perſonis, ne vllam ſuper bonis huiuſmodi, quouis quæſito colore moleſtiam inferant, aut inferri patiantur, ſed magnum ſe feciſſe lucrum exiſtiment, dum tales Chriſto lucrati fuerint, ac quoniam (vt ſcriptum eſt) qui habuerit ſubſtantiam mundi huius, & viderit fratrem ſuum neceſſitatem habere, & clauſerit viſcera ſua ab eo, quomodo caritas Dei manet in ipſo? ſi ipſis conuerſionis tempore inopes, aut indigentes fuerint, omnes tam Eccleſiaſticos, quam ſeculares per viſcera miſericordiæ Dei noſtri exhortamur, vt ipſi conuerſis manus porrigant adiutrices, ipſi quoque Diœceſani, non ſolum Chriſtianos ad ſubueniendum ipſos exhortentur, ſed etiam, tam de redditibus eccleſiarum, prout poterunt, quam de his, quæ ad pauperum vſus per ipſos conuertendos deuoluantur, huiuſmodi Neophytos ſuſtentare non negligant: ipſoſq. à detractionibus, & contumelijs paterna affectione defendant. Et quoniam per gratiam Baptiſmi ciues Sanctorum, & domeſtici Dei efficiuntur, longeq. dignius exiſtit, regnare ſpiritu, quam naſci carne, eadem Conſtitutione ſtatuimus, vt Ciuitatum, & locorum, in quibus Sancto Baptiſmate pro tempore regenerabuntur, verè ciues ſint, & priuilegijs ac libertatibus, & immunitatibus quæ alij ratione natiui-

natiuitatis, & originis dumtaxat cōſequuntur, gaudeāt. Curent inſuper Sacerdotes baptizantes, & alij de ſacro fonte eos ſuſcipientes, tam ante baptiſmum, quam poſt, illos in articulis fidei, ac legis nouæ præceptis, Catholicæq. Eccleſię ritibus diligenter inſtruere, & tam ipſi, quam Diœceſani operam dent, ne cum alijs Iudæis, ſeu infidelibus, ſaltem per longum tempus conuerſentur, ne, ſicut quandoque cōtigit ab infirmitate curatis, modica occaſio ad priſtinam damnationem recidiuam efficiat. Et quoniam experiētia teſte, compertum eſt, mutuam ipſorum Neophytorum, inter ſe conuerſationē, ipſos in fide noſtra fragiliores reddere, ac ſaluti ipſorum plurimum officere, hortamur locorum Ordinarios, vt quantum pro incremento fidei viderint expedire, curent, & ſtudeant, Neophytos ipſos cum originarijs Chriſtianis matrimonio copulare. Et prohibeant eiſdem ſub grauibus pœnis, ne mortuos more Iudæorum ſepeliāt, aut Sabbata, aliaſq. ſolemnitates, & antiquæ ſectæ ritus, quoquo modo obſeruent, ſed & Eccleſias, & prædicationes, prout alij Catholici, frequentent, & in omnibus Chriſtianorum moribus ſe conformes reddant. Contemptores autem prædictorum, per Sacerdotes, in quorum parochiis degent, aut alios ad quos de iure, vel antiqua conſuetudine, de talibus inquirere ſpectat, aut etiam per alios quoſcumque Diœceſanis, ſeu Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis deferant, & inuocato, ſi opus fuerit auxilio brachij ſecularis, per eos taliter puniantur, quod aliis tranſeāt in exemplum. Et inſuper de his omnibus, in Prouincialibus, & Synodalibus Conciliis, diligens fiat inquiſitio, & tam circa Epiſcopos, & Sacerdotes, in præmiſſis negligentes, quam ipſos Neophytos, & infideles prædictos contemptores, opportunum adhibeatur remedium.

Si quis autem cuiuſcumque gradus, vel pręeminentię fuerit, hmōi Neophytos, ne obſeruationem ritus Chriſtiani, & aliorum præmiſſorum complectantur, fouerit, aut defenderit, pœnas contra fautores hęreticorum promulgatas, ipſo facto incurrant, Neophyti vero, ſi ſe corrigere poſt monitionem Canonicam neglexerint, & ad vomitum Iudaizantes redire comperti ſint, contra eos, tamquam perfidos hæreticos, per Ordinarios locorum ſecundum Sacrorum Canonū inſtituta procedatur. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac quibuſuis Priuilegijs, Indultis, & Literis, etiam Apoſtolicis, ſeu ēt Regijs, vel Imperialibus eiſdem Iudæis, vel infidelibus, qūolibet conceſſis: quę quatenus in detrimentū Catholicæ fidei, aut nominis Chriſtiani ſeu aliquorum ex pręmiſſis, qūolibet vergent, & ad effectum pręſentium, caſſamus, & irritamus, ac caſſa, & irrita eſſe decernimus, aliis Decretis, & Cōſtitutionibus Apoſtolicis, quæ ſuper pręmiſſis ſunt cōdita, in ſuo robore duraturis; & vt hmōi Sanctæ Conſtitutionis iugis memoria habeatur, & ne quiſqnā ipſius ignorantiā prætendere poſſit, illā per ſingulas Cathedrales, & Collegiatas Eccleſias, aliaq. pia loca in quibus vberior erit fidelium concurſus, ſemel in anno ad minus infrà Diuina publicari volumus, & decernimus. Et quia difficile foret pręſentes ad ſingula quęquę loca deferri, volumus, & etiā declaramus, quod earundem pręſentiū tranſumptis, ſeu copijs, etiā impreſſis, & manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, ac ſigillo alicuius pręlati munitis, eadē prorſus fides adhibeatur, quę pręſentibus adhiberetur, vbicumque forēt exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo piſcatoris, die vigeſimo primo Martij, Milleſimo, quingenteſimo, quadrageſimo ſecundo, Pontificatus noſtri anno octauo. Ad hanc Conſtitutionē Pauli III. vide Nauar. conſ. 2. de Iudæis.

Bulla

Bulla S.D.N.D. Pij Diuina prouidētia Papæ V. ſuper confirmatione, ac reualidatione Bullæ olim à Sanctæ mem. Paulo PP. IV. contra Iudæos editæ.

Pius Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

ROmanus Pontifex Chriſti Vicarius in terris, nonnunquam ea, quæ pro zelo Religionis à ceteris Romanis Pontificibus prędeceſſoribus ſuis conceſſa dicuntur, vt illibata perſiſtant approbat, & confirmat prout in Domino conſpicit ſalubriter ęxpedire. Dudum felicis recordationis Paulus Papa IV. prædeceſſor noſter, zelo fidei Chriſtianæ motus, certum modum viuendi, & habitādi Iudæis præſcripſerit, prout in quadam eius Conſtitutione, cuius tenor ſequitur, & eſt talis, videlicet. Paulus Epiſcopus, ſeruus ſeruorū Dei, ad perpetuā rei memoriam. Cum nimis abſurdum, & inconueniens exiſtat, vt Iudæi quos propria culpa perpetuæ ſeruituti ſubmiſit, ſub prætextu quod pietas Chriſtiana illos receptet, & eorum cohabitationem ſuſtineat, Chriſtianis adeo ſint ingrati, vt eis pro gratia contumeliam reddant, & in eos pro ſeruitute quam illis debent, dominatum vendicare procurent; Nos ad quorum notiam nuper deuenit, eoſdem Iudæos in Alma Vrbe noſtra, & nonnullis S.R.E. Ciuitatibus, Terris, & Locis, in id inſolentiæ prorupiſſe, vt non ſolum mixtim cum Chriſtianis, & prope eorum Eccleſias nulla intercedente habitus diſtinctione cohabitare, verum etiam domos in nobilioribus Ciuitatum, Terrarum, & Locorum in quibus degunt, vicis, & plateis concedere, & bona ſtabilia comparare & poſſidere, ac nutrices, & ancillas, alioſq. ſeruientes Chriſtianos, mercenarios habere, & diuerſa alia in ignominiam, & contēptum Chriſtiani nominis perpetrare præſumant, conſiderantes Eccleſiam Roman. eoſdem Iudæos tolerare in teſtimonium verę fidei Chriſtianæ, & ad hoc, vt ipſi Sedis Apoſtolicæ pietate, & benignitate allecti, errores ſuos tandem recognoſcant, & ad verum Catholicæ fidei lumen peruenire ſatagant, & propterea cōuenire, vt quamdiu in eorum erroribus perſiſtunt, effectu operis recognoſcāt ſe ſeruos, Chriſtianos verè liberos per Ieſum Chriſtum Deum, & Dominum noſtrum effectos fuiſſe, iniquumq. exiſtere, vt filij liberę, filijs famulentur ancillæ. Volentes in pręmiſſis quantum cum Deo poſſumus ſalubriter prouidere, hac noſtra perpetuò valitura Conſtitutione ſancimus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus, tam in dicta Vrbe, quam in quibuſuis alijs ipſius Romanę Eccleſiæ Ciuitatibus, Terris, & Locis, Iudæi omnes in vno & eodem, ac ſi ille capax non fuerit in duobus, aut tribus, vel tot quot ſati ſint contiguis, & ab habitationibus Chriſtianorum penitus ſeiunctis per nos in Vrbe, & per Magiſtratus noſtros in alijs Ciuitatibus, Terris, & Locis prædictis deſignandis vicis, ad quos vnicus tantum ingreſſus pateat, & quibus ſolum vnicus exitus detur omnino habitent. Et in ſingulis Ciuitatibus, Terris, & Locis in quibus habitauerint, vnicam tantum Synagogam in loco ſolito habeant, nec aliam de nouo conſtruere, aut bona immobilia poſſidere poſſint. Quinimò omnes eorum Synagogas pręter vnam tantum demoliri, & deuaſtare ac bona immobilia, quæ ad præſens poſſident infra tempus eis per ipſos Magiſtratus pręfigendum Chriſtianis vendere, & ad hoc vt pro Iudæis vbique dignoſcantur, Maſculi bretū, Feminæ vero

aliud

aliud ſignũ patens ita vt nullo modo celari, aut abſcõdi poſſit glauci coloris palam deferre teneãtur, & aſtricti ſint, nec ſuper nõ delatione Bireti, aut alterius ſigni huiuſmodi prætextu cuiuſuis, eorũ gradus, vel præeminentiæ, ſeu tolerãtiæ excuſari, aut per eiuſdẽ Eccleſiæ Camerariũ, vel Cameræ Apoſtolicæ Clericos, ſeu alias illi præſidẽtes perſonas, aut Sedis Apoſtolicæ Legatos, vel eorũ Vicelegatos quouis modo diſpenſari, aut abſolui poſſint. Nutrices quoque ſeu Ancillæ, aut alios vtriuſque ſexus ſeruientes Chriſtianos habere eorum infantes p mulieres Chriſtianas lactari, aut nutriri facere, ſeu Dominicis, vel alijs de præcepto Eccleſiæ Feſtis diebus in publico laborare, aut laborari facere, ſeu Chriſtianos quoquomõ grauare, aut cõtractus fictos, vel ſimulatos celebrare, ſeu cũ ipſis Chriſtianis ludere, aut comedere, vel familiaritatẽ, ſeu cõuerſationem habere nullatenus præſumant. Nec in libris rationũ, & cõputorum, quæ cũ Chriſtianis pro tempore habebunt alijs, quam Latinis literis, & alio q̃ vulgari Italico ſermone vti poſſint, & ſi vtantur libri huiuſmodi contra Chriſtianos nullã fidem faciunt. Iudæi quoque præfati ſola arte Strazzariæ, ſeu cenciariæ, vt vulgo dicitur contenti, aliquam Mercaturam frumenti, vel hordei, aut aliarum rerum vſui humano neceſſariarũ facere; Et qui ex eis Medici fuerint, etiã vocati, & rogati ad curã Chriſtianorũ accedere, aut illi intereſſe nequeant, nec ſe a pauperibus Chriſtianis dominos vocari patiantur. Et menſes in eorum rationibus, & computis ex triginta diebus completis omnino cõficiant, & dies qui ad numerum triginta non aſcenderint non pro Menſibus integris, ſed ſolũ pro tot diebus quot in effectu fuerint computentur, & iuxta ipſorũ dierũ numerum, & non ad rationẽ integri menſis eorum credita exigant, ac pignora eis pro cautione pecuniarum ſuarum pro tẽpore conſignata niſi tranſactis prius a die quo illa eis data fuerint, Decẽ, & Octo integris menſibus vẽdere nequeãt, & poſtquã mẽſes prædicti effluxerint, ſi ipſi Iudæi pignora huiuſmodi vendiderint omnẽ pecuniam, quæ eorũ credito ſuperfuerit domino pignorum conſignare. Et ſtatuta Ciuitatũ, Terrarum, & locorum in quibus pro tẽpore habitauerint, fauorẽ Chriſtianorum concernentia inuiolabiliter obſeruare etiã teneantur, & ſi circa præmiſſa in aliquo quomodolibet defecerint, iuxta qualitatẽ delicti in Vrbe per nos, ſeu Vicariũ noſtrũ, aut alios a nobis deputandos, ac in Ciuitatibus, Terris, & locis prædictis per eoſdẽ Magiſtratus, etiãtamquã rebelles, & criminis læſæ Maieſtatis rei, ac a toto populo Chriſtiano defidati noſtri, & ipſorũ Vicarij, ac deputãdorum, & Magiſtratuũ arbitrio puniri poſſint. Non obſtãtibus Cõſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac quibuſuis tolerantiis, ſeu priuilegijs, & indultis Apoſtolicis eiſdem Iudęis per quoſcũque Romanos Põtifices prędeceſſores noſtros, ac Sedem prędictam, aut illius Legatos, vel ipſius Romanę Eccleſiæ Camerarios, & Camerę Apoſtolicę Clericos, ſeu alios illi Pręſidentes, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarũ derogatorijs, alijſq. efficacioribus, & inſolitis Clauſulis, necnon irritantibus, & alijs decretis, etiã Motu Proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicę poteſtatis plenitudine conceſſis, ac etiã iteratis vicibus approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de eis eorũq. totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbũ, non autem per Clauſulas generales idẽ importantes mẽtio, ſeu quæuis alia expreſſio habẽda, aut aliqua exquiſita forma ſeruãda eſſet, tenores huiuſmodi ac ſi de verbo ad verbũ nihil penit⁹ omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habentes, illis

aliàs

aliàs in ſuo robore permãſuris, hac vice dũtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, ceteriſq. cõtrarijs quibuſcumque. Nulli ergo omnino hominũ liceat hanc paginã noſtrę ſãctionis, & derogationis infringere, vel ei auſu temerario cõtraire. Si quis aũt hoc attentare præſumpſerit, indignationẽ Omnipotentis Dei, ac Beatorũ, Petri, & Pauli Apoſtolorũ eius, ſe nouerit incurſurũ. Dat. Romæ apud Sãctũ Marcũ Anno Incarnationis Dominicę Milleſimo Quingẽteſimo Quinquageſimo Quinto, Pridie Idus Iulij, Põtificatus noſtri Anno Primo. Nos igitur cupientes, vt Conſtitutio, Statuta, & Ordinationes hmõi perpetuis futuris tẽpribus obſeruẽtur, Motu proprio, & ex certa noſtra ſciẽtia, & nõ ad alicuius alterius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtãtiã, ſed ex mera noſtra deliberatione, Conſtitutionẽ, Statuta, & Ordinationes hmõi, & prout illa cũcernunt oĩa, & ſingula in dicti prędeceſſoris literis cõtẽta, & inde ſecuta quæcũque authoritate Apoſtolica prętẽtiũ tenore approbamus, innouamus, & cõfirmamus, & robur ꝑpetuæ firmitatis obtinere decernimus, ac volumus & ſub interminatione diuini iudicij ꝑcipimus, & mãdamus, eá oĩa in poſterũ obſeruari firmiter, nõ ſolũ in Terris, & Dominijs nobis ſubiectis, ſed ẽt vbique locorũ. Et ad oẽm circa colorem Bireti per maſculos, & ſigni per feminas deferẽdorũ hmõi ſubmouendam hęſitationẽ, declaramus dictum colorẽ eſſe, qui vulgo gialdo dicitur. Mandantes in virtute ſanctæ obedientiæ omnibus & ſingulis venerabilibus Fratribus Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, quatenus in Ciuitatibus, & Diœc. proprijs pręſentes noſtras literas publicari, & obſeruari faciãt. Et omnes Principes ſeculares, & alios Dominos, & Magiſtratus temporales rogamus, & obſecramus per viſcera miſericordię Ieſu Chriſti, eiſdem in remiſſionẽ peccatorũ nihilominus iniungentes, quod in pręmiſſis omnibus eiſdẽ Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis aſſiſtant, ſuum fauorem, & auxilium præſtent, ac contrafacientes pœnis, etiam temporalibus afficiant. Nõ obſtantibus omnibus quæ idẽ Paulus prædeceſſor in ſupradictis literis voluit non obſtare, priuilegijs quoque indultis, & literis Apoſtolicis ꝓ recolẽdæ memoriæ Pium IV. Roman. Pontificem, prædeceſſorem noſtrum, & Sedem Apoſtolicã, etiã forſan conſiſtorialiter, ac per viam generalis Legis, & Statuti, ac in vim ſtipulati contractus, ex quauis etiam vrgentiſſima, & onerosa cauſa, ac Motu proprio, & ex certa ſcientia, & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, etiam cũ quibuſuis etiam derogatoriarũ derogatorijs, alijſq. efficacioribus, & inſolitis clauſulis irritantibuſq. & alijs Decretis quomodolibet cõceſſis, confirmatis, & innouatis, etiam ſi in eis diſponeretur, & caueretur expreſsè quod ad delationẽ Bireti glauci coloris hmõi in itinere, ac quod nõ vt præmittitur, in loco clauſo habitare tenerentur, & quod bona ſtabilia vſque ad certam ſummam acquirere ac ſocietatem cum Chriſtianis ſuper rebus ad annonã ſpectãtibus inire, ac cõuerſationem cum eiſdẽ Chriſti fidelibus habere, ac pignora aliàs quam præſcripto modo diſtrahere, ac plures Synagogas retinere poſſent indulſerit, aut alias quomodolibet eis dictas literas Pauli prædeceſſoris in fauorem Hebræorũ prædictorum limitauerit. Quibus omnibus, etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis eorũq. totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per Clauſulas generales idẽ importantes, mẽtio, ſeu quæuis alia expreſſio habẽda, aut alia exquiſita forma ſeruãda foret, & in eis caueatur, quod nullatenus derogari poſſit, illorũ omnium tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habẽtes, necnõ modos, & formas ad id ſeruãdas, pro indiuiduo ſeruatis habẽtes, harũ ſerie ſpe

Digitized by Google

ciuiliter,& expreſsè derogamus. Et literas eiuſdem Pauli prædeceſſoris, & omnia in eis contenta obſeruari in omnibus,& per omnia mandamus perinde,ac ſi literæ Pij ſimiliter prædeceſſoris noſtri nō emanaſſent, aut ſi aliquibus communiter,vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam,ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Volumus autem quod præſentes literæ in Cancellaria, & Acie Campi Floræ publicentur, & inter Conſtitutiones Extrauagantes perpetuò valituras conſcribantur. Et quia difficile foret præſentes ad ſingula quæque loca deferri, volumus, & etiam declaramus,quod earum Tranſumptis etiam impreſſis,manu alicuius Notarij ſubſcriptis,ac ſigillo alicuius Prælati munitis,eadem prorſus fides vbicumque adhibeatur,quæ pręſentibus adhiberetur ſi forent exhibitæ,vel oſtenſę. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis, innouationis,confirmationis,decreti,præcepti,mandati,requiſitionis,obſecrationis,iniunctionis,derogationis, declarationis,& voluntatis, infringere, vel ei auſu temerario contraire.Si quis autem hoc attentare præſumpſerit,indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius,ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo,Quingenteſimo,Sexageſimo Sexto.Tertio decimo Cal. Maij Pontificatus Noſtri Anno Primo.

Viſa de Curia Io. Riuetius.

H. Cumyn.

Cæſar Glorierius.

ANNO a Natiuitate Domini Noſtri Ieſu Chriſti Milleſimo, Quingenteſimo,Sexageſimo Sexto,Indictione nona,die verò prima Menſis Maij,Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto Patris,& Domini Noſtri,Domini Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno Primo. Retroſcriptæ literę affixę, & publicatę fuerunt in locis retroſcriptis per nos Scipionem de Octauianis,& Io. Andream Panizzam Apoſtolicos Curſores.

Camillus Cherubinus Mag. Curſ.

Romę apud Antonium Bladium,Impreſſorem Cameralem. Anno M.D.LXVI

Gregor. XIII. Quod Medici Hebręi,vel infideles ad Chriſtianorum curam non admittantur,vide infra in verbo Medicus,fol.302.

Eiuſdē. De prędicatione facienda Iudęis ſemel in hebdomada,vide infrà,in verbo, Prędicator. fol. 400.

Clemēt. VIII. Cōtra impia ſcripta, & libros Hębreorum incip. Cum Hebręorum malitia, vide indicem librorum prohibitorum in obſeruatione circa nonam Regulam

Gregor. XIII. Statutum de Blaſphemijs & flagitijs Iudęorum, in quę hæreticę prauitatis Inquiſitores animaduertunt.

Publicatum Romę die 10. Iunij 1585. incip.

Gregorius

Gregorius Epiſcopus, Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

ANtiqua Iudæorum improbitas, quæ Diuinæ bonitati ſemper reſtiterunt, tanto execratior conſiſtit in filijs, quanto ipſi ad cumulandam patrum ſuorum menſuram in Dei filio repudiando, eiuſq. in mortem nefarie conſpirando, grauius deliquerunt: qui propterea ſuis effecti maioribus nequiores, proprijs ſedibus expulſi, atque in omnes diſperſi Orbis terrarum regiones, ſeruituriq. perpetuæ mancipati, non maiorem cuiuſquam in dirione clementiam, quam in Chriſtianorum Prouincijs, maximè verò in Apoſtolicæ pietatis gremiò inuenerunt, quæ pro eorum conuerſione laborans, eos miſericorditer excepit, atque in cohabitatione vna cum filijs ſuis ſuſtinuit, ad veritatiſq. lumen allicere pio ſemper ſtudio conata eſt, rebuſq. ad vitam neceſſarijs iuuit, ab iniurijs, & contumelijs prohibuit, multis denique beneficentiæ ſuæ priuilegijs communiuit; illi verò nullis beneficijs manſuefacti, nihilq. de ſuo priſtino ſcelere remittentes, Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum in cælo triumphantem adhuc in Synagogis ſuis, & vbique perſequuntur; Chriſti quoque membris infenſiſſimi non deſinunt in Religionem Chriſtianam horrenda facinora quotidie magis audere; quibus nos ne pietatis noſtræ puritas polluatur, aut a fœdis mancipijs Chriſto, Chriſtianorumue nomini impunè illudatur, obuiare volentes, ſtatuimus ac etiam declaramus, Inquiſitores hæreticæ prauitatis liberè procedere poſſe in omnibus cauſis, & caſibus, qui ſequuntur.

Si quis Iudæus, aut infidelis in ijs, quæ circa fidem cum illis nobis ſunt communia, veluti Deum vnum, & æternum Omnipotentem, Creatorem omnium viſibilium, & inuiſibilium & ſimilia, non eſſe aſſeruerit, prædicauerit, vel priuatim alicui inſinuauerit.

Si dæmones inuocauerit, conſuluerit ue, aut eorum reſponſa acceperit, ad illoſue ſacrificia, aut preces ob diuinationem, aliamue cauſam direxerit, aut quid eis immolauerit, vel thuris alteriuſue rei fumigationes obtulerit, aut alia quæuis impietatis obſequia præſtiterit.

Si Chriſtianos, verbo, facto, vel exẽplo aut alio quouis modo nefaria huiuſmodi docuerit, vel ad ea perpetranda perduxerit, aut perducere attentauerit.

Si Saluatorem, & Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum purum hominem vel etiã peccatorem fuiſſe, Matremue Dei non eſſe Virginem, & alias huiuſmodi blaſphemias, quæ per ſe hæreticæ dici ſolent, in Chriſtianæ fidei ignominiam, contemptum, aut corruptionem impiè protulerit.

Si cuiuſuis eorum opera, auxilio, conſilio, vel fauore aliquis Chriſtianus à fide deſciuerit, quamque ſemel ſuſceperat, abnegauerit, vel ad Iudæorum, ſeu aliorum infidelium ritus, cæremonias, ſuperſtitiones, vel impias ſectas tranſierit, vel redierit, ſeu in hæreſim aliquam inciderit, aut qui, vt Chriſti fidem abneget, ſeu in hæreſim incidat, opem, conſilium, auxilium, vel fauorem quomodocumque præſtiterit.

Si quis Catechumenum, vel quemcumque ex Iudæis aut infidelibus Deo inſpirante ad fidem Chriſtianam venire volentem, poſt declaratam nutu, verbo, facto, aut quocumque alio modo eius voluntatem à fide, vel fidei inſtructione, aut à Sacri Baptiſmi ſuſceptione retrahere, auertere, vel dehortari, aut ne ad fidem veniat, neue regenerationis lauacro abluatur, quouis modo impediuerit.

Digitized by Google

Si quis apoſtatas, hæreticoſue ſcienter domi ſuæ receptauerit, aluerit, commeatu iuuerit, ſeu quouis modo eis cibaria vbicumque præbuerit, aut dona, vel munera dederit, vel miſerit, aut de loco ad locum deduxerit, ſeu aſſociauerit, vel deducendos ſeu aſſociandos curauerit, aut ſumptus miniſtrauerit, duces, comiteſue illis adiunxerit, vel ne ab eis perpetrata deprehendi, aut inueſtigari nequeant fecerit. Quique dictos apoſtatas, aut hæreticos ſcienter aliquo modo receptauerit, occultauerit, defenderit, aut eis opem, conſilium, auxilium, vel fauorem, quomodolibet præſtiterit.

Si libros hæreticos, vel Thalmudicos, aut alios Iudaicos quomodolibet damnatos, aut aliàs prohibitos tenuerit, cuſtodierit, vel diuulgauerit, vel in quæcumque loca detulerit, aut ad eam rem operam ſuam accommodauerit.

Si Christianos deriſerit, redemptioniſq. noſtræ hoſtiam ſalutarem in aræ crucis immolatam Chriſtum dominum ludibro, & deſpectui habens, quandocumque maximè vero in Sacro Paraſceues die agnum, ſiue ouem, aut quid aliud cruci affixerit, aut appenderit, in eamue conſpuerit, ſeu quodcumque contra ipſum fecerit.

Si nutrices Chriſtianas contra Sacrorum Canonum ſtatuta, diuerſorumq. Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum Sanctiones adhuc retinuerit, aut eas retinens die, qua S. nctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentorum ſumpſerint, lac vno, vel pluribus diebus in latrinas, cloacas, vel loca effundere coegerit.

In quibus caſibus vniuerſis, & ſingulis omnes prædictæ prauitatis Inquiſitores omnium Regnorum, Prouinciarum, Ciuitatum, Dominiorum, & locorum Vniuerſi Orbis Chriſtiani Iudices in ſuis quemque locis perpetuo delegamus, vt ſuper his contra Iudæos, aut Infideles quoſcumque ſimul, vel ſeparatim; prout in cauſis fidei iuxta Sacrorum Canonum formam, necnon Officij Inquiſitionis huiuſmodi Conſtitutiones diligenter inquirant, & procedant, & quos in aliquo, vel aliquibus horum flagitiorum exceſſibus culpabiles repererint, in eos pro culpæ modo, ac etiam pro criminum numero, vel multiplicatione, aut conſuetudine delinquendi, flagra, remigia, etiam perpetua, rerum quoque publicationes, exſilia, aliaq. atrociora decernant, & aliàs de eis exempla edant quæ ſceleratos illos deterreant ab huiuſmodi flagitijs in poſterum admittendis. Nos enim venerabilibus filijs noſtris Sanctæ Roman. Eccleſ. Cardinalibus Inquiſitoribus Generalibus, necnon Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum Prælatis, ac etiam alijs prædictis Inquiſitoribus, in virtute Sanctæ obedientiæ diſtrictè præcipimus, & mandamus, vt præſentes noſtras literas in Ciuitatibus, & locis cuique ſubiectis publicare, & iuxta illarum tenorem procedere, ipſaſq. debita executioni mandari procurent. Decernentes irritum, &c. Non obſtantibus, &c.

IV-

IVDEX.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod Iudices, & Conſeruatores à Sede Apoſtolica deputati, ſi in altero iurium graduati non fuerint, aſſeſſorem partibus nō ſuſpectum ab ipſis partibus, vel earum altera requiſiti aſſumere, & ſecundum eius relationem iudicare teneantur. Leo Decimus in Concil. Gener. Lateranen. decreuit, fol. 188. in Bullario.

IVRAMENTVM.

PRÆTER Summiſtas, in hoc verbo, ſciendum eſt, quod vltrà Conſtitutionem Nicolai III. relatam in c. 1. de iureiur. in 6. extat Gregorij XIII. illius innouatio, & aliarum ſanctionum, contra iurantes, & iurare facientes illicita, impoſſibilia, damnoſa, & Eccleſiaſticæ libertati, ac Decretis Concilij Trident. aduerſantia, publicata Romæ die 14. Septembris 1684 fol. 1354. in Bullar. incip. Inter Apoſtolicas, & eſt ſequentis tenoris.

Gregorius Epiſcopus, Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

INter Apoſtolicas, & alias Canonicas Sāctiones, quæ de iuriſiurandi religione varijs temporibus prodierunt, fel. record. Nicolaus Papa III. intelligens in nōnullis Eccleſijs de earum conſuetudine obſeruari, vt cum earum prælati ad Eccleſias ipſas primo accedunt, vel cum de recipiendis ibidem nouis canonicis agitur, nec præfatos admitti, nec canonicos aliter recipi in dictis eccleſijs, niſi iurato ab eis, ſtatuta, & conſuetudines ipſarum Eccleſiarū ſcripta, & non ſcripta inuiolabiliter obſeruare, inter laicos etiam multarum Ciuitatum, caſtrorū, & terrarū eum conſuetudinis morbum in aſſumendis Poteſtatibus, Rectorib. vel Officialibus ſuis irrepſiſſe, vt ipſi Poteſtates, & Rectores, & Officiales, ad huiuſmodi Poteſtarias, Rectores, & Officia, nullo modo admittātur, niſi prius ſe, Statuta ipſorū locorū clauſula iurauerint ſeruaturos, & quia in Statutis, Cōſuetudinibusq. ſupradictis, interdum aliqua reperiebantur illicita, ſeu impoſſibilia, vel obuiantia Eccleſiaſticæ libertati: idcirco ne ſub tali generalitate iurandi, ſic iurantibus peccandi occaſio præberetur, cum iuramētum non fuerit inſtitutum, vt vinculum eſſet iniquitatis, prædictus Nicolaus Papa animarum periculis obſiſtere cupiens, frugifera, & ſalubri Cōſtitutione præcepit, quibuſcumque ſcientibus, contineri in prædictis conſuetudinibus, & ſtatutis, illicita, impoſſibilia, vel libertati Eccleſiaſticæ obuiantia, huiuſmodi iuramenta, ab eis nullo modo præſtari, & iuramenta ea intentione facienda, vel facta, vt etiam illicita, vel impoſſibilia, ſeu libertati Eccleſiaſticæ obuiantia obſeruentur, cum etiam ſub tali intentione prēſtari non poſſent, abſque diuinæ maieſtatis offenſa, decreuit in huiuſmodi illicitis, impoſſibilibus, ſeu libertati Eccleſiaſticæ obuiantib. non ſeruanda, quin potius pro animarū ſalute, ſi ſub forma prædicta, vel ſimili aliquos ignorantes prædicta illicita, ſeu impoſſibilia, vel libertati Eccleſiſticæ obuiantia iurare contingeret, ad obſeruanda dumtaxat licita, poſſibilia, & libertati Eccleſiaſticæ non obuiantia, iuramentorum intentio referri deberet, declarans iuramenta ſub huiuſmodi generalitate, qualitercumque, & ſub quacumque verborum forma præſtita, vel præſtanda, ad

Bb 3 licita,

licita,poſſibilia,ac Eccleſiaſticæ libertati non obuiantia,dumtaxat extendi,ipſoſq. iurantes ad alia per præſtationem huiuſmodi iuramenti non teneri. Verumtamen multi infirmi,cupidiq. ſenſus,ſeſe in huiuſmodi iuramenta cũ animarum ſuarum periculo præcipitant.Nos,quoniam hæc Sanctorum quoque Patrum inſtitutis,&ſalubri rerum Eccleſiaſticarum directioni aduerſantur,& tamquam de radice ambitionis omne bonũ in Eccleſijs, rebuſq; publicis peruertunt, ea nouę prouiſionis ſubſidio prohibere volentes, præſentium authoritate, innouamus prædictam Conſtitutionem Nicolai Papæ, itidemq. alias omnes Canonicas Sanctiones de abuſu, & reprobatione huiuſmodi iuramẽtorum promulgatas, volumuſq; eas vbique ab omnibus, etiam quo ad præterita inuiolabiliter obſeruari, ac etiam præcipimus, & interdicimus Prælatis, Canonicis,& alijs ſupradictis, necnon eccleſiarum Capitulis, & Monaſteriorum,ceteriſq.Conuentibus. Ciuitatum quoque Caſtrorum,& Terrarum, Cõmunitatibus,& perſonis quacumque dignitate præditis, ne vlla omninò iuramenta illicita, impoſſibilia, damnoſa, vel libertati Eccleſiaſticę, aut Decretis Concilij Tridentini obuiantia,ſiue poſt Electiones,Confirmationes,prouiſiones receptiones,admiſſiones,aut alios actus,vbicumque,ac quocumque tempore, etiam prætentu cuiuſuis conſuetudinis,quantumque tempore obſeruatæ, quæ potius corruptela eſt cenſenda, ſiue in genere, ſiue in ſpecie præſtare, reddere,vel exigere,neue ſuper præſtitis, redditis, vel exactis hucuſque quemquam in iudicio vel extrà inquietare audeant quoquo modo, vel turbare, illos enim qui iuramenta illicita,impoſſibilia,damnoſa,vel Eccleſiaſticæ libertati,aut Decretis dicti Concilij obuiantia,exigere contenderint,Epiſcopos,videlicet,& alios quoſcumque Pontificali dignitate præditos,ſuſpendimus à diuinis,Capitula verò, & Conuentus eorumq. Eccleſias,& loca omnia interdicto eccleſiaſtico ſupponimus, ac ſingulares perſonas excommunicationis ſententia innodamus,inhabileſq. facimus ad obtenta,& alia obtinenda eo ipſo, nobiſq. & Rom. Pontifici pro tempore exiſtenti relaxationem ſuſpenſionis, & interdicti, necnon abſolutionem ab excommunicationis ſententia huiuſmodi perpetuò reſeruamus, Decernentes eos, qui talia iuramenta ſciẽter præſtiterint,vſu, & comodo rei, & gratiæ cuius cauſa iurauerint, eo ipſo priuatos eſſe, alios verò ignorantes, ad præſtitorum iuramentorum huiuſmodi obſeruationem minime teneri,necnon irritum, & inane quidquid ſecus, per quoſcumque ſcienter,vel ignoranter attentatum eſt hactenus, & deinceps cõtigerit attentari,non obſtantibus pręmiſſis,ſeu quibuſuis Prçlatis, Capitulis,Conuentibus,& perſonis prædictis, vel quibuſuis alijs, communiter, vel diuiſim, ab eadem ſit Sede indultum,vel in poſterum indulgeri contingat,quod interdici,ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam,& expreſſam,& ad verbum de indulto huiuſmodi mentionẽ, ceteriſq. contrarijs quibuſcumque. Et quoniam difficile nimis eſſet,pręſentes ad omnia loca quibus illis opus erit,perferri; volumus, vt earum exemplis etiam impreſſis,manu Notarij publici ſubſcriptis,& ſigillo Prçlati,aut perſonę in dignitate Eccleſiaſtica cõſtitutę munitis, eadem prorſus fides vbique adhibeatur,quę adhiberetur eiſdem pręſentibus,ſi forent exhibitę,vel oſtenſę. Datum Romę Apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicę milleſimo quingẽteſimo octuageſimo quarto, Nonis Septembris, Pontificatus noſtri anno tertiodecimo. M.Car.S. Stephani.Cę.Glorierius.A.de Alexijs.

LIBRI PROHIBITI.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, quod extat Index Librorum prohibitorum cum Regulis confectis per Patres à Tridentina Synodo delectos, authoritate Pij IV. primum editus, poſtea vero a Sixto V. auctus, & nunc demum S. D. N. Clementis Papæ VIII. iuſſu recognitus, & publicatus, inſtructione adiecta de exequendæ prohibitionis, deq. ſyncerè emẽdandi, & imprimendi libros ratione.

Si quis autem aduerſus eas Regulas, prohitionemq. fecerit, is quidem qui hę reticorum libros, vel cuiuſuis authoris ſcripta propter hæreſim, vel falſi dogmatis ſuſcipionem damnata, atque prohibita legerit, habueritue, ipſo iure in excommunicationis pœnam incidat, eamq. ob cauſam in eum, tamquam de hæreſi ſuſpectum inquiri, & procedi liceat præter alias pœnas ſuper hoc ab Apoſtolica ſede, Sacriſq. Canonibus conſtitutas. Qui autem libros alia de cauſa prohibitos legerit, habueritue, præter peccati mortalis reatum, Epiſcoporum arbitrio, ſeuere ſe nouerit puniendum, vt patet Conſtitutione Pij IV. die 24. Martij. 1564. incip. Dominici, fol. 803. in Bullario & eſt impreſſa etiam in d. Indice.

Qui hæreticorum libros hæreſim continentes, vel de religione tractantes ſine authoritate Summi Pont. & Sedis Apoſtolicæ ſcienter legentes, aut retinentes, imprimentes, aut quomodolibet defendentes, ex quauis cauſa publicè vel occultè, quouis ingenio, vel colore, ſunt etiam excommunicati in Bulla Cœnæ Domini, capite primo, & eſt reſeruata Summo Pontifici.

Sciendum eſt etiam qualiter poſt editionẽ dicti Indicis extat Clementis Papæ VIII. prohibitio operum Damnatæ memoriæ Caroli Molinæi, cum reuocatione licentiarum illa legendi, & retinendi quibuſcumque perſonis hactenus conceſſarum, & inhibitione, ne eædem licentiæ cuiquam de cetero concedantur, publicata Romę die 26. Auguſti 1602. Incipien. Apoſtolicæ Sedis, & infra.

Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione, hac noſtra perpetuò valitura Conſtitutione, omnia, & quæcumque prædicti Caroli Molinæi Hæretici Scripta, Opera, & Commentaria, Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, ac noſtra authoritate de nouo perpetuo damnamus, reprobamus, interdicimus, & anathematizamus, eorumque lectionem, & retentionẽ vniuerſis & ſingulis Chriſti fidelibus cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, cõditionis, dignitatis, honoris præeminentię, licet de illis ſpecialis, & indiuidua mentio habenda foret, exiſtant, etiam ſub excommunicationis latæ ſententię, alijſq. cenſuris, & pœnis in Indice librorum prohibitorum contentis, ac etiam ſuſcipionis ipſius hæreſis, quantumuis ſcripta, opera, & Commentaria ipſa, tam quouis modo fuiſſe expurgata prætendãt, diſtrictè perpetuo interdicimus, & prohibemus. Et propterea omnes, & quaſcumque licentias quibuſuis perſonis, tam ab Ordinarijs locorũ, quam etiam ab ipſis Cardinalibus, ſuper dicto Indice deputatis, ac ſupremis Sanctę vniuerſalis Inquiſitionis contra hæreticam prauitatem Inquiſitoribus, ac a Nobis, & Apoſtolica Sede quomodolibet conceſſas legendi, & retinendi libros eiuſdem Caroli Molinæi, etiam ſub alio nomine inſcriptos, vel expurgatos, cum non aliter quam igne expurgari poſſint, reuocamus, caſſamus, & annullamus, inhibẽtes oĩbus & ſingulis ſupradictis, ne de cetero huiuſ-

Digitized by Google

modi licentias cuiquam concedant, vel impartiantur. Quinimo omnem facultatem concedendi huiuſmodi licentias, retinendi, vel legendi opera huius impij authoris, ex quacumque cauſa, & ſub quouis prætextu, colore, quibuſcumque perſonis, quauis authoritate etiam Apoſtolica ſuffultis, & quacumque dignitate prędıtis, etiam ipſiſmet Cardinalibus ſuper Indice librorum prohibitorum deputatis, ac ſupremis Inquiſitoribus prędictis adimimus, eamq. nobis, & ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus tantum reſeruamus Caſſantes inſuper, & nunc irritantes quaſcumque licentias, etiam à nobis conceſſas, & à ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, reſpectiuè concedendas, quæ manu noſtra, aut ſucceſſorum prædictorum ſubſcriptæ non fuerint. Per has tamē noſtras literas non intendimus prohibere retentionem librorum Iuris Canonici, & aliorum Catholicorum authorum habētium additiones, ſeu apoſtillas, vt vocant, huius impij hominis ipſis tamen additionibus, ſeu Apoſtillis deletis, & emendatis iuxta cenſuram de mandato noſtro nuper editam, & in Typographia Cameræ Apoſtolicæ impreſſam Romæ hoc anno M DCII. Chartis ſeu folijs xxiiij. diſtinctam, cuius initium eſt. Cenſura in omnes additiones, ſeu adnotationes marginales damnatæ mem. impij Caroli Molinęi, ad textum Iuris Canonici. Commentaria Decij in Decretales, & ius ciuile, ad conſilia Decij, & Alexandri, & ad Dynum de reg. iur. & Decij in titulum, ff. de reg. iur. finis vero eſt, Aliqua fortaſſe in præmiſſis, & conſimilibus additionibus ab oculis noſtris effugerunt, notatu, & cenſura digna, quæ diligens lector aduertens delere prorſus teneatur. Poſtremo ſub cenſuris, & pœnis ſupradictis, omnibus, & ſingulis Chriſti fidelibus per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus intra menſem a publicatione præſentium in locis per quæ eædem ad eorum notitiam peruenire poſſint, facienda computandum, omnia, & ſingula ſcripta, opera, & commentaria prædicta Caroli Molinęi, realiter, & cum effectu locorum Ordinarijs, vel Inquiſitoribus exhibeant, & conſignēt, ipſis vero locorum Ordinarijs vel Inquiſitoribus, vt illa ſtatim nulla interpoſita mora aut expectata licentia, igne comburant, & comburi faciant, vt autem, &c.

LITANIAE.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, exſtare Decretum S.D.N. Clementis Papæ VIII. circa Litanias obſeruandum.

Quoniam multi hoc tempore, priuati etiam homines, pretextu alienæ deuotionis, nouas quotidie Litanias euulgant, vt iam prope innumerabiles formæ Litaniarū circumferātur, & in nōnullis ineptę ſententię, in alijs (quod grauius eſt) periculoſæ, & errorem ſapiētes inueniantur, Sanctiſſ. Dominus Noſter Clemens Papa VIII. pro ſolicitudine ſua prouidere volēs, vt animarum deuotione, Deique ac Sanctorū inuocatio, ſine vllius detrimenti ſpiritualis periculo, foueatur, pręcipit, ac mandat, vt retentis antiquiſſimis, & communibus litanijs, quę in Breuiarijs, Miſſalibus, Pontificalibus, ac Ritualibus continentur, necnō litanijs de Beata Virgine, quę in Sacra Aede Lauretana decantari ſolent: quicumque alias litanias edere, vel iam editis, in Eccleſijs, ſiue Oratorijs, ſiue Proceſſionibus, vti voluerint, eas ad Cōgregationē Sacrorū Rituū recognoſcendas, & ſi opus fuerit corrigēdas mittere teneātur, neque ſine licētia prędictę Congregationis, eas in publicū edere, aut publicè recitare pręſumant, ſub pęnis (vltra peccatum)

tum) arbitrio Ordinarij, & Inquiſitoris ſeuere infligendis. Præſens Decretum factum fuit in generali Congregatione Sanctæ Romanę, & vniuerſalis Inquiſitionis, habita in Palatio Apoſtolico in Monte Quirinali coram prędicto Sanctiſſimo Domino Noſtro, ac Illuſtriſſimis, & Reuerendiſſimis Dominis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, aduerſus hæreticam prauitatem generalibus Inquiſitoribus, octauo Idus Septembris, Anno a Natiuitate Domini Ieſu Chriſti. MDCI.

Quintilianus Adrianus, Notarius.

MAGISTER.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, qualiter Leo X. in Concilio generali Lateranen. decreuit fol. 171. in Bul. incip. Apoſtolici, & infra.

Omnibus, & ſingulis Philoſophis in Vniuerſitatibus ſtudiorum Generaliũ, & alibi publicè legentibus, diſtrictè præcipiendo mandamus, vt cum Philoſophorum principia, aut Concluſiones, in quibus à recta fide deuiare noſcuntur auditoribus ſuis legerint, ſeu explanauerint, quale hoc eſt de animæ mortalitate, aut vnitate, & mundi æternitate, ac alia huiuſmodi, teneantur eiſdem veritatem religionis Chriſtianæ omni conatu manifeſtam facere & perſuadendo poſſe docere ac omni ſtudio huiuſmodi Philoſophorum argumenta, cum omnia ſolubilia exiſtant, pro viribus excludere, atque reſoluere, & cum non ſufficiat aliquando tribulorum radices præſcindere, niſi & ne iterum pullulent, funditus euellere, ac eorum ſemina originaleſq. cauſas, vnde facilè oriũtur remouere præcipue humanæ Philoſophiæ ſtudia diuturniora, quam Deus ſecundum verbum Apoſtoli euacuauit, & ſtultam fecit, abſque diuinæ ſapientiæ condimento & quæ ſine reuelatæ veritatis lumine in errorem quandoque magis inducunt, quam in veritatis elucidationem: Ad tollendam omnem in præmiſſis errandi occaſionem hac ſalutari Conſtitutione ordinamus, & ſtatuimus ne quiſquam de cetero in Sacris Ordinibus conſtitutus, ſecularis, vel regularis, aut aliàs ad illos a iure arctatus in ſtudiis generalibus alibi publicè audiendo, Philoſophiæ, aut poeſis ſtudiis vltra quinquenium poſt grammaticam, & dialecticam, ſine aliquo ſtudio Theologiæ, aut iuris Pontificii incumbat. Verùm dicto exacto quinquennio, ſi illis ſtudiis, inſudare voluerit, liberum ſit ei, dum tamen ſimul aut ſeorſum, aut Theologiæ; aut Sacris Canonibus operam nauauerit, vt in his Sanctis, & vtilibus profeſſionibus Sacerdotes Domini inueniant, vnde infectas Philoſophiæ, & poeſis radices purgare, & ſanare valeant. Et hos Canones per Ordinarios locorum vbi generalia ſtudia vigent, & Rectores Vniuerſitatis eorundem ſtudiorum ſingulis annis in principio ſtudii, in virtute Sanctæ obedientiæ publicari mandamus. Nulli ergo, &c.

Leo X.

Congruit. tit. ne cleric. vel monac.

Extat item eiuſdem Leonis X. in eodem Conſilio Lateranẽſi Decretum obſeruandum a Magiſtris, & Præceptoribus Scholarium, fol. 163. in Bullat. incip. Supernæ, & infra.

Cum omnis ætas ab adoleſcentia prona ſit ad malum, & à teneris aſſueſieri ad bonũ magni ſit operis, & affectus, ſtatuimus, & ordinamus vt Magiſtri ſcholariũ, & pręceptores, pueros ſuos, ſiue adoleſcentes nedum in grãmatica, & rhetorica, ac ceteris huiuſmodi erudire, & inſtruere debeant, verum etiam docere teneantur ea, quæ ad religionem pertinent, vt ſunt præcepta diuina, articuli fidei,

Congr. titul. de magis.

Digitized by Google

fidei, Sacri Hymni, & Pſalmi, ac Sanctorum vitæ, diebuſq. feſtiuis nihil aliud eos docere poſſint, quam in rebus ad religionem, & bonos mores pertinentib. eoſq. in illis inſtruere, & hortari, & cogere in quantum poſſunt teneantur, vt nedum ad Miſſas, ſed etiam ad Veſperas, Diuinaq. Officia audienda, ad Eccleſias accedant, & ſimiliter ad prædicationes, & ſermones audiendos impellant, nihilq. contra bonos mores, aut quod ad impietatẽ inducat eis legere poſſint.

Sciendum eſt inſuper qualiter, Pij V. Conſtitutione cauetur quod Ordinarii conſtituant loca in quibus pueri in Doctrina Chriſtiana erudiantur, cũ facultate erigendi Confraternitates, & indulgentias pro confratribus pueros docentibus, fol. 1163. incip. Ex debito, & per Gregor. XIII. facta etiam fuit ampliatio indulgentiarum à Pio V. Societatibus ad pueros, & rudes in bonis operibus, & doctrina Chriſtiana erudiendos deputatis conceſſarum, vt in eius Conſtitutione incipiente Vniuerſis, fol. 1203. in Bullar. & faciunt diſpoſita per Concil. *Tri*dentinum Seſſione 24. de ref. cap. 4. & Seſſ. 23. de ref. cap. 18.

MATRIMONII IMPEDIMENTA.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, quod duodecim illa impedimẽta matrimonii per eos adnotata in verbo, Marrimonium, remanent incorrecta præter tria ſequentia, quæ per Conc. Trid. reſtringuntur, & circa impedimentum ex cognatione ſpirituali proueniẽs vltra diſpoſita in titulo, de cognat. ſpirit. in 6. & per Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. matrim. cap. 2. adeſt Pii V. declaratio præfati Decreti Cõc. Trid. de cognatione ſpirituali in maritum, vel vxorem ſuſcipientis, & Baptizatum, Baptizatiq. patrem, & matrem, & quaſcumque alias perſonas tam ex parte ſuſcipiẽtis, quam Baptizãtis, & Baptizari, publicata *Ro*mæ die *19*. Decem. 1566. fol. 913. in Bullar. incip. Cum illius vicem, & *infra*. Sanè licet ex eo, quod in Conc. Trid. decretum fuerit, cognationẽ ſpiritualem inter eos tantum contrahi qui ſuſcipiunt, Baptizatum de Baptiſmo, ac Baptizatum ipſum, & illius patrem, & matrem, necnon Baptizantem, & Baptizatum, Baptizatiq. patrem, & matrẽ, in reliquis perſonis, quæ per antiquos Canones occaſione cognationis huiuſmodi contrahere prohibebantur, omne impedimentum ſublatum eſſe videatur; adhuc tamen ab aliquibus dubitari accepimus, an ſaltem impedimentum cognationis ſpiritualis huiuſmodi inter maritum, vel vxorem ſuſcipientis, & Baptizatum, necnon inter maritum, vel vxorem ſuſcipientis, & patrem, ac matrem Baptizati vigeat, propterea quod prohibitum de vno coniuge, de altero etiam prohibitum eſſe videatur. Nos piarum mentium quieti, & Matrimoniorum fauori (quantum ex alto nobis permittitur) conſulere volentes à præciſis verbis Cõcilii minimè diſcendendum in præmiſſis eſſe cenſuimus. Et propterea nullum amplius impedimentum ratione cognationis huiuſmodi ſubeſſe decernimus, & declaramus, quo minus inter dictos maritum, vel vxorem ſuſcipientis, & Baptizatum, Baptizatiq. patrem, & matrem, & quaſcumque alias perſonas tam ex parte ſuſcipientis, quam Baptizantis, & Baptizati, in dicto Concilio nominatim nõ expreſſas, Matrimonium licitè & liberè contrahi poſſit, & ita ab omnibus iudicari &c.

Cõgruit titul. de cognat. ſpir.

Quantum ad impedimẽtum publicæ honeſtatis attinet, vltrà diſpoſita in c. ſponſam, de ſponſal. & in c. vnico, eod. titulo, lib. 6. cũ alijs concord. attenditur hodie

Digitized by Google

hodie Decretum Sacri Concil. Trid. ſeſſ. 24. de refor. matrim. capit. 3. quod fuit declaratum per Bullam Pij V. Romæ publicatam die 21. Iulij 1568. fol. 1018. in Bullario, incip. Ad Romanum ſpectat Pontificem, & infra. Sane ad aures noſtras peruenit, multos eſſe, qui dubitant, an Decretum Occumenici Concil. Trid. ſeſſ. 24. de reform. matrim. c. 3. quo cauetur impedimentum publicæ honeſtatis vbi ſponſalia valida non fuerint, prorſus tolli, vbi verò valida fuerint, non excedere primum gradum, cum in vlterioribus gradibus non poſſit hmôi prohibitio ſeruari, de ſponſalibus per verba (vt aiunt) de futuro tantum conceptis, intelligatur, vel etiam matrimonia per verba de præſenti contracta, non tamen conſummata, quæ interdum ſponſalia appellantur, comprehendat, ita vt etiam eo caſu impedimentum inde proueniens ſublatum fuerit. Nos itaque vt omnis difficultas, dubitatio q. tollatur, attendentes quod ſponſaliorum appellatione, qua dictum Concilium vtitur, non niſi impropriè matrimonium verbis de pręſenti conceptis contractum cõtinetur, quoq. agitur de correctione iuris veteris, quo caſu ſecundum proprietatem verborum dumtaxat procedendum eſt, pręſertim cum longe maiorem rationem prohibitionis in matrimonio per verba de pręſenti contracta, quam in ſponſalibus de futuro vigere à nemine dubitetur; Idcirco Motu proprio, authoritate Apoſtolica, tenore pręſentium declaramus, & definimus decretum Concilij huiuſmodi omnino intelligendum eſſe, & procedere in ſponſalibus de futuro dumtaxat, non autem in matrimonio ſic (vt pręfertur) cõtracto, ſed in eo durare adhuc impedimentum in omnibus illis caſibus & gradibus quibus de iure veteri ante prædictum decretum Concilij introductum erat. Et ita ab omnibus iudicari debere, mandamus, atque ſtatuimus. Non obſtantibus, &c.

Circa impedimentum affinitatis ex fornicatione proueniens, erat antea vſque ad quartum gradum. c. quædam, cum pluribus ſeq. 32. q. 7. & tot. tit. de eo qui cogn. conſang. vxor ſuæ, ſed per Concil. Trid. fuit reſtricta vſque ad ſecundum gradum, & per eundem Summum Pontificem facta fuit altera declaratio decreti Concil. Trid. ſeſſ. 24. c 4. de refor. matrim. de impedimento affinitatis ex fornicatione proueniente, publicata Romæ, die 19. Decembris 1566. fol. 954. in Bullario, incip. Ad Romanum Pontificem, & infrà.

Sanè poſtquam ex eo, quod Trid. Synodus impedimentũ affinitatis ex fornicatione proueniens, per quod non solũ Matrimonium contrahi prohibetur, ſed ẽt poſtea factum dirimitur, ad eos tantum reſtrinxit, qui primo vel ſecundo gradu coniunguntur, in vlterioribus vero gradibus ſtatuit Matrimonium poſtea factum non dirimi, a pluribus Chriſti fidelibus, vt accepimus, eſt dubitatum, an licet in vlterioribus gradibus huiuſmodi matrimonium cõtractum non dirimatur, adhuc tamen iuxta antiquos Canones contrahi prohibeatur. Et propterea nos omnes ambiguitatem tollere, & animarum tranquillitati, ac Matrimonii liberati, quantum cum Deo poſſumus, nullum hodie impedimentum remanere, quo minus in vlterioribus gradibus huiuſmodi liberè, & licitè Matrimonium contrahi poſſit, & ita ab omnibus iudicari. &c.

Quæſtio illa, quæ præteritis temporibus diſputabatur, An ſcilicet ſpadones, quibus ambo teſticuli abſ. iſſi ſunt, ad matrimonium contrahendum habiles reputandi ſint, vel ne, definita iam reperitur per quaſdam literas felic. record. Sixti V. in forma Breuis tranſmiſſas, vt infra.

Venerabili fratri Epiſcopo Nouarien. noſtro, & Sedis Apoſtolicæ in Regnis Hiſpaniarum Nuncio, Sixtus Papa V.

Venera-

Cõgruit titul. de frig. & & maleficiat. impotēt

Venerabilis frater ſalutem,& Apoſtolicam benedictionem. Cum frequenter in iſtis regionibus eunuchi quidam,& ſpadones, qui vtroque teſte carent, & ideo certum, & manifeſtum eſt eos verum ſemen emittere non poſſe, quia impura carnis tentigine,atque immundis complexibus cum mulieribus ſe cõmiſcent,& humorem forſan quendam ſimilem ſemini, licet ad generationē, & ad matrimonij cauſam minimè aptum effundunt,matrimonia cum mulieribus,præſertim hunc ipſum eorū defectum ſcientibus contrahere præſumant, idq. ſibi licere pertinaciter contendant,& ſuper hoc diuerſæ lites,& cõtrouerſiæ ad tuum,& Eccleſiaſticum forum deducantur,requiſiuit a nobis fraternitas tua, quid de huiuſmodi connubiis ſit ſtatuendum. Nos igitur attendentes, quod ſecundum Canonicas ſanctiones, & naturæ rationem qui frigidæ naturę ſunt,& impotentes, iidē minime apti ad contrahenda matrimonia reputātur, quodque prædicti eunuchi, aut ſpadones quas tamquam vxores habere non poſſunt, eaſdem habere vt ſorores nolunt,quia experientia docet tam ipſos,dum ſe potentes ad coeundem iactitant, quam mulieres, quæ eis nubunt, non vt caſtè viuant, ſed vt carnaliter inuicem coniungantur, praua, & libidinoſa intentione, ſub prætextu, & in figura matrimonii, turpes huiuſmodi cõmixtiones affectare quæ cum peccati,& ſcandali occaſionem præbeant, & in animarum damnationem tendant ſunt ab Eccleſia Dei prorſus exterminandæ. Et inſuper conſiderantes,quod ex ſpadonum huiuſmodi, & eunuchorum coniugiis nulla vtilitas prouenit, ſed potius tentationum illecebræ, incentiua libidinis oriuntur; Eidem fraternitati tuæ per præſentes committimus, & mādamus, vt coniugia per dictos, & alios quoſcumque eunuchos, & ſpadones, vtroque teſte carentes,cum quibuſuis mulierib. defectum prædictū,ſiue ignorantibus, ſiue etiam ſcientibus contrahi prohibeas, eoſq. ad matrimonia quomodocumque contrahenda inhabiles authoritate noſtra declares, & tam locorum Ordinariis,ne huiuſmodi coniunctiones de cetero fieri quoquomodo permittant,interdicas, quam eos etiam qui ſic de facto matrimonium cõtraxerint, ſeparari cures, & matrimonia ipſa ſic de facto contracta nulla, irrita, & inualida eſſe decernas. Eos etiam,qui ſic iam contraxerunt,ſi appareat illos, non vt caſtè ſimul viuant cõtraxiſſe,ſed actibus carnalibus,& libidinoſis operam dare,ſimul in vno, & eodem lecto cum prædictis mulierib. dormire continuantur, omnino ſimiliter ſeparari cures: Nos enim ita in præmiſſis, & non aliter per quoſcumq. Iudices & Cõmiſſarios, quacumque authoritate, & dignitate fungentes,ſublata eis & eorum cuilibet quauis alter iudicandi, & interpretandi facultate, in quacumque cauſa & inſtantia iudicari,& definiri debere, & ſi ſecus ſuper his à quocumque quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter attentatum forſan eſt hactenus, vel attentari in poſterium contigerit, irritum, & inane decernimus. Non obſtantibus cuiuſuis Ciuitatibus, Prouinciæ,aut Regni ſtatutis,legimus municipalibus,aut conſuetudinibus,quę abuſus potius, & corruptelæ cenſende ſunt, etiam ſi immemorabili tēpore obſeruatæ dicantur,ceteriſq. contrariis quibuſcumque. Dat. Romę apud S. Marcū, ſub annulo Piſcatoris, die 27. Iunii 1587. Pontificatus noſtri anno tertio.

Harum literarum tenorem, prout iacet, refert. Ioan. Guttier lib. 1. Can. qq. c. 16. ſub num. 18.

MATRI-

MATRIMONIALES DISPENSATIONES.

IN contrahendis matrimonijs,vel nulla omninò detur diſpenſatio,vel raro, idq. ex cauſa , & gratis concedatur . In ſecundo gradu nunquam diſpenſetur, niſi inter magnos Princeps, & ob publicā cauſam. Verba ſunt Conc.Tridentini ſeſſ.24.de reform.matrim.c.5.in fine.

Hinc ſciendum,quod cauſæ,quæ hodie in praxi verſantur in Romana Curia , pro quibus diſpenſationes ad contrahenda matrimonia conceduntur , ſunt infraſcriptę,videlicet.

Propter dotem .

1 Quod cum oratrix dotem habeat minus competētem iuxta ſtatus ſui conditionem,cum qua virum ſibi non conſanguineum, vel affinem paris conditionis , cui nubere poſſit inuenire queat , & dictus orator intendat illam cum dicta minus competente dote in vxorem ducere.

Pro muliere indotata.

2 Quod cum dicta oratrix indotata exiſtat,& dictus orator illam ſic indotatam in vxorem ducere , ac vſque ad quantitatem ſecundum oratricis qualitatem competentem ex integro dotare intendat.

Propter anguſtiam loci.

3 Quod cum dicta oratrix in dicto loco propter illius anguſtiam virum ſibi non conſanguineum,vel affinem paris conditionis,cui nubere poſſit,inuenire nequeat.

Propter anguſtiam locorum, quando Oratores ſunt ex duobus locis orti.

4 Quod cum dicta oratrix in Dictis locis , etiam de vno ad alium ſe transferen.propter illorum anguſtiam virum ſibi,&c.nequeat.

Clauſula etſi extra.

5 Ex ſi extra dictum locum , vel dicta loca nubere cogeretur , dos quam ipſa habet,non eſſet competens neque ſufficiens,vt cum ea virum, cui iuxta ſtatus ſui conditionem nubere poſſet,inuenire valeret.

Propter inimicitias.

6 Quod cum inter dictorum Oratorum parētes,cōſanguineos, vel affines graues inimicitiæ ortę iam ſint,& ad præſens vigeant,aliundè tamē quam ex cauſa matrimonij inter Oratores contrahendi prouenientes, & ante illius tractatum exortæ,& certum ſit,quod ſi Oratores prædicti inuicem matrimonialiter copularentur , inimicitiæ huiuſmodi omninò componerentur. Pro illis igitur componendis,ac pro bono pacis Oratores prædicti cupiunt, &c.

Propter

Propter lites.

7 Quod cum inter dictos Oratores, ſeu eorum parentes lites ſuper rebus magni momenti ortæ iam ſint, & ad præſens vigent, lites huiuſmodi omnino cōponerentur, pro illis igitur, &c.

Pro confirmatione pacis.

8 Quod cum aliàs interdictorum Oratorum parentes, conſanguineos, vel affines graues inimicitiæ viguerint, aliundè tamen, quam ex cauſa matrimonij inter Oratores contrahendi, prouenientes, & ante illius tractatum exortæ, & licet inter ipſos pax de recenti inita fuerit, nihilominus pro illus firmiori confirmatione Oratores prædicti cupiunt, &c.

Pro Belgis.

9 Quod cum Oratores prædicti nouerint ſe Fidei orthodoxæ cultores, ac Deo dante, ſub obedientia S.R.E. viuere intendāt, & in illis partibus, in quibus multi hæretici exiſtunt, ne contingat eos cum hæreticis contrahere, cupiunt, &c.

Pro habitatricibus locorum ſitis ad litus maris.

10 Quod cum dictus locus ad litus maris ſitus, continuis inuaſionibus pyratarum, & Fidei orthodoxæ hoſtiū, expoſitus ſit, propterea externi homines non ita libenter, vt cum dicti loci habitatricibus contrahant, eo accedere velint, cupiunt, &c.

Pro Oratrice excedente 24. annum.

11 Quod dicta Oratrix vigeſimum quartum annum excedēs, hactenus virum paris conditionis, cui nubere poſſet, non inuenit.

Cauſa infamiæ, quando adeſt carnalis.

12 Cum autem, Pater Sancte, niſi matrimonium inter Oratores contrahatur dicta Oratrix innupta, & diffamata remaneret, grauiaq. exinde ſcandala poſſent veriſimiliter exoriri.

Quando Oratores contraxerunt ſeruata forma Concilij, & conſummarunt, detectoq. impedimento, abſtinuerunt.

13 Quod ipſi aliàs ignorantes aliquod impedimentū inter eos exiſtere, quominus poſſent inuicem matrimonialiter copulari, matrimoniū inter ſe per verba de præſenti publicè factis proclamationibus in eorū parochiali Eccleſia, iuxta formam Conc. Trid. nulloq; detecto, neque denunciato impedimento cōtraxerunt, illudq; in facie Eccleſiæ ſolēnizarunt, & carnali copula cōſummarūt, poſtmodū vero cū ad eorum peruenit notitiam, eos quarto conſanguinitatis, gradu

gradu inuicem eſſe coniunctos, propter quod à carnali copula huiuſmodi abſtinuerunt; Cum autem, Pater Sancte, Oratores prædicti in huiuſmodi matrimonio remanere non poſſint, abſque Sedis Apoſtolicæ diſpenſatione, & ſi diuortium inter eos fieret, grauia exinde ſcandala poſſent veriſimiliter exoriri, ſupplicant, &c.

Quibus expletis, rurſus ſciendum eſt, quod Praxis Romanæ Curiæ, paritérq. Sacra Concilij Congregatio cenſuit, quod diſpenſationes factæ non expreſſa copula habita inter conſanguineos, vel affines, etiam poſt commiſſionē Rom. Pontificis factam Ordinario de diſpenſando, ante tamen quod ab ipſo diſpenſetur ſubreptitiæ ſunt, & nullę, prout de vtroque teſtatur Io. Gutier. lib. 1. Can. qq. c. 15. ſub nu. 14. & Apoſtillat. ad conſ. 9. Nauar. de conſang. & affin. in nouis, ac declarationem ad literam etiā refert Petrus de Ledeſma de magno matrim. Sacram. q. . 6. art. 5. Concluſ. 4.

Item non erit vulgariter notandum, quod diſpenſationis gratia ad validandum matrimonium nulliter inter coniūctos intra quartū conſanguinitatis, vel affinitatis gradum contractum, & ad prolem legitimandā conceſſa quoniam continet duo æquè principaliter, videlicet mādatum de diſpenſando, vt illi qui nulliter & de facto contraxerunt, manerent in matrimonio contracto, poteſtatem legitimandi prolem, licet quo ad matrimonium non potuiſſet effectum habere, propter ſuperuenientem mortem alicuius ex parentibus, valebit tamen ipſa gratia, & debet executioni mandari quo ad legitimationem prolis, pout in vna Siracuſana illegitimatis, die 19. Octobis, 1573. reſolutū fuit in Rota Rom. coram Hippolyto Aldobrandino, tunc Rotæ Auditore, poſtea Summo Pontifice Clemente VIII. deciſ. 207. diuerſ. p. 1. per conſ. Ancharani 409. & aliam eiuſdem Rotę deciſionem, teſte Puteo deciſ. 483. inc. Matthęus Gabella, lib. 2. quod nota propter præiudicium venientium ab inteſtato.

MEDICVS.

PRÆTER Summiſtas, in hoc verbo, ſciendum eſt, quod vltra Decretū Cōcilij Lateranenſis relati in cap. cum infirmitas, de pęnit. & remiſſ. adeſt Conſtitutio Pij V. Romæ publicata die 11. Mart. 1566. fol.... in Bullar. tenoris ſequentis.

Supra gregem Dominicum noſtræ vigilātiæ Diuinitus creditū vigilis ſpeculatoris, prout nobis deſuper conceditur, exercentes officium, ad ea per quę animarum ſaluti cum diuini nominis gloria conſuli valeat, libēter intendimus, vt Chriſti fideles poſt Baptiſmum in peccata lapſi, per Sacramentum pœnitentiæ Deo reconcilientur. Sanè cum infirmitas corporalis nonnunquam ex peccato proueniat, dicēte dn̄o languido quem ſanauerat: Vade, & noli amplius peccare, ne quid deterius tibi contingat, ac propterea prouide fel. recor. Innoc. III. prædeceſſor noſter, Medicis pręceperit, vt cū eos ad ægrotos vocari cōtigerit, ipſos ante omnia moneant, vt animarum Medicos vocent, ne cū eis hoc in extrema ægritudine conſtitutis ſuadetur, in deſperationis articulum incidāt. Nos igitur volentes hoc tam ſalutare pręceptum nulla temporis præſcriptione aboleri, ſed ſemper obſeruari Conſtitutionē præfatam authoritate Apoſtolica tenore præſentium innouamus, & hac noſtra in perpetuum valitura Conſtitutione ſtatuimus, & decernimus, quod omnes Medici, cum ad infirmos in lecto iacētes vocati fuerint, ipſos ante omnia moneāt, vt idoneo confeſſori omnia peccata

Digitized by Google

mus, ne poſthac Iudæos, vel alios infideles ad ipſorum Chriſtianorum ægrotantium, & infirmorum curam vocent, ſeu admittant, aut vocari, admittiuè faciant, concedant, vel permittant. Mandantes propterea omnibus, & ſingulis Venerabilibus noſtris Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, necnon dilectis filijs alijs locorũ Ordinarijs, & quibuſuis Parochis, alijſue animarum curam habentibus, & exercentibus, ſub indignationis noſtræ, ac alijs arbitrio noſtro infligendis pœnis, vt præſentes noſtras literas in ſuis Eccleſijs, quæ in illis Ciuitatibus, vel Diœceſibus conſtitutæ ſunt, in quibus Hebræi, vel alij infideles moram trahunt, quam primũ ad eos perlatæ fuerint, & deinde ſingulis annis initio quadrageſimalis ieiunij publicent, aut publicari faciãt, & quod ſi quis poſt earum publicationem etiam quomodolibet exemptus, ac cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ exiſtens aduerſus illas facere auſus fuerit, Sacramenta ei Eccleſiaſtica nullatenus miniſtrentur, nec etiam à Regularibus exemptis, & ſic decedẽs, Eccleſiaſtica careat ſepultura; Quæ quidem omnia parochi ægrotantibus ſignificare apto tempore non omittant, præſertim cum Iudæum, vel infidelem Medicum ab eis admiſſum eſſe cognouerint, & aliàs ipſi locorum Ordinarij contra huius mandati tranſgreſſores debita animaduerſione procedant; Iudæoſq. ipſos nihilominus iuxta Pauli, & Pij Pontificum prædictorum literas, contra illos editas pro earum tranſgreſſione puniant. Non obſtantibus, &c.

MISSA.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, quod vltrà Decretum Concil. Trid. ſeſſ. 22. de obſeruandis, & euitandis in celebratione Miſſæ, ibi: debitis horis celebrent; exſtat Pij V. Reuocatio licentiarum, ac facultatum celebrandi Miſſas veſpertino tempore, publicata Romæ die 19. Martij, 1566. fol. 914. in Bullario, tenoris ſequentis.

Sanctiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus noſter Pius, Diuina prouidentia Papa V. ad cuius notitiam peruenit, quod nonnulli Cathedralium, etiã forſan Metropolitanarum, Collegiatarum, & aliarum Eccleſiarum, necnon Monaſteriorum, Conuentuum, Domorum, & aliorum Piorum locorum ſecularium, & diuerſorũ Ordinum, ac Militariũ Regulariũ, Prçlati, Capitula, Clerici, Fratres, alijq. Superiores, & perſonæ, antiquũ Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ritum in ſtatutis Miſſarũ celebrãdarum temporibus peruertere ſatagentes, diuerſas licentias, & facultates, Miſſas, quæ media nocte, ſeu in aurora Natiuitatis, ac de mane Reſurrectionis Domini Noſtri Ieſu Chriſti, & forſan aliarum feſtiuitatum, iuxta prædictũ Ritum celebrari conſueuerat, de ſero ẽt forſan circa ſolis occaſum vigiliæ feſtiuitatũ earundem in ſuis Eccleſiis, & Cappellis celebrandi, ſeu celebrari faciendi ab Apoſtolica Sede, vel eius Legatis, ac ẽt maiori Pœnitentiario pro tẽpore exiſtente variis prçtextibus impetrauerunt, illiſq. iam pridem vtuntur, hoc ab antiquo Catholicæ Eccleſiæ inſtituto, ſanctorumq. Patrũ Decretis deuiare conſiderans, ac propterea hunc abuſum ab Eccleſia Dei ſubmouere volens, oẽs, ac ſingulas licentias, & facultates huiuſmodi, hactenus etiam Motu proprio, vel quorumuis, etiam Imperatorum, Regum, & aliorum Principum contemplatione, & ex quibuſuis cauſis, & quomodolibet conceſſas, ac Apoſtolicas; & alias literas deſuper confectas, illarum omnium tenores pro ſufficienter expreſſis habens, Apoſtalica authoritate, ex certa ſcientia reuocauit, *Cõgruit tit. de celeb. miſſar.*

uit, ac omnò caſſauit, & annullauit, hac præſenti perpetuò valitura Conſtitutione, quibuſuis Prelatis, Capitulis, Clericis, Fratribus, alijſq. Superioribus, & perſonis earundem Eccleſiarum, Monaſteriorum, Conuentuum, Domorum, & aliorum locorũ, in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub indignationis ſuæ, ac perpetuæ ſuſpenſionis à Diuinis pœna, diſtrictius inhibens, ne deinceps Miſſas veſpertino tempore huiuſmodi licentiarum, & facultatum huiuſmodi, aut alio quouis prætextu celebrare, vel celebrari facere præſumant, ac mandans Locorum Ordinarijs, vt eandem præſentem Conſtitutionem ſub prædictis, & alijs ſibi benè viſis pœnis, per quoſcumque Prælatos, Capitula, Clericos, Fratres, Superiores, & perſonas huiuſmodi, inuiolabiliter obſeruari faciant, contradictores quoſlibet authoritate Apoſtolica compeſcendo. Non obſtantibus, &c.

Bullam Pij V. reuocationis licentiarũ Græcis Latino more, & Latinis Græco ritu Miſſas, ac alia Diuina Officia celebrandi hactenus conceſſarum, vide ſuprà, in verbo, Græcorum ritus, fol. 68.

Vide Nauar in Manuali cap. 25. num. 82.

Quanta circumſpectione vti debeant Epi in concedendis licentijs, vt ſacroſanctũ Miſſæ ſacrificiũ in priuatis alicuius domus Oratorijs celebretur, attendendum eſt, tum ex Conc. Trid. ſeſſ. 22. in Decreto De Obſeruand. & euitand. in celebratione Miſſæ ibi; Neue patiãtur priuatis in domibus, &c. & Illuſtriſſimi Cardinales declarauerunt id non debere permitti, niſi pp neceſſitatem, & tunc fieri dẽt Oratorio, aut altari ad Diuinũ cultum tm̃ dedicato, vt refert Io. Guttierez, lib. 1. Canon. q. c 30. num. 25. tum, quia qñ Summus Pontifex hanc licentiã per Breuia Apoſtolica indulget, ſolet in illis apponere ſequentia moderamina, ſeu Clauſulas, videlicet, Vt Oratorium ad hoc decenter exſtructum, & ornatum exiſtat, ac ab omnibus domeſticis actibus liberum, ab Ordinario loci etiam viſitãdum, & approbandũ. Item vt Miſſa celebrari poſſit per quemcumque Sacerdotem Secularem, ſeu de Superiorum ſuorum licentia Regularem. Item, vt dicta conceſſio intelligatur, ſine tamen iurium parochialium præiudicio, ac exceptis diebus Paſchatis Reſurrectionis, Pentecoſtes, & Natiuitatis Domini noſtri Ieſu Chriſti. Item adijci ſolet, vt alij, præter familias illius perſonæ, cuius contemplatione dicta licentia impartitur, ſeruitio neceſſarios, ibidem Miſſæ intereſſentes diebus feſtis de præcepto ab obligatione audiendi Miſſam in Eccleſia minimè liberi cenſeantur.

Poſſe Epiſcopum in Synodo refrænare, ſeu reducere numerum Miſſarum, à Fidelibus relictarum, vbi tenues ſunt eleemoſynæ, & Miſſæ non dicuntur, deducitur ex Conc. Trid. ſeſſ. 25. de reform. c. 4. Qua de re, cum Capitulo Cathedralis Eccleſ. Neapol. pro tenui eleemoſyna incumberet onus celebrationis tot anniuerſariorum, vt ad ſalutare remedium præfati Concilij ſibi recurrendum foret, hæſitabatur tamen, eo quod in d. c. 4. de Miſſis tantum mentio fiebat, & non de Anniuerſarijs, & conſulti Illuſtriſſimi Cardinales, eis ſuper hoc ipſius Capituli nomine ſupplicatione porrecta, reſcripſerunt, vt ſequitur.

Perilluſtri, ac Reuerendiſſimo Domino vti fratri, D. Archiepiſcopo Neapolitano.

Perilluſtris, ac Reuerendiſs. Domine. Cum ex libello hoc, Capituli iſtius Cathedralis nomine oblato cognitum eſſet Illuſtriſſimis Cardinalibus, qui ſacra Trid. Concilij Decreta interpretantur, dubitari abs te: An eiuſdẽ Concilij Decretum ſeſſ. 25. c. 4. intelligatur ẽt de Anniuerſarijs, ij Amplitudini tuæ ſignificandum cenſuerunt, Decretum prędictum in Sacrorum etiam Anniuerſariorũ reductione locum habere, vt in margine ipſius libelli adſcriptum eſt. Quamobrem

brem Amplitudo tua præfati Canonis facultate in caſu propoſito, vti non dubitabit,& Bene in Domino valebit. Romæ die 26. Nouembris 1583.

Amplitudinis tuæ vti frater, Philippus Boncompagnus Card. S. Sixti.

Item, vt refert Gonzalez in præcit. Commen. Gl. 5. nu. 29. declarauit eadem Sacra Concilij Congregatio, vt ſequitur. Fuit ēt dubitatum, quid iuris de illis, qui nullum certum habent beneficium, ſed ſolum iure legati relictum fuit à quibuſdam, vt certæ in hebdomada Miſſæ celebrentur, & eorum hæredes faciant electionem Sacerdotum, qui huiuſmodi legato ſatisfaciant? Reſponſum fuit à Congregatione, ſatis eſſe, ſi prędicti hęredes eligerent Sacerdotem aliquem ex approbatis ab Ordinario.

In Eccleſijs Parochialibus, & quæ ſub Magiſtrorum laicorum gubernio, & directione eſſe ſolent ex ſtauritis nuncupatis, Sacerdotalia munera, ac presbyterales functiones, quæ populi, & animarum curam quoquomodo concernere videntur, quales ſunt.

Candelarum, Cinerum, Palmarum, fontis Baptiſmatis benedictiones, Sanctiſſimi Sacramenti delationes, celebrationes Miſſarum feriæ 5. in Cęna Domini, & Sabbati Sancti, aſperſiones domorum, & quæ in Dominicis diebus in Eccleſia fiunt, quæque circa cultum Sanctiſſimi Sacramenti Corporis Chriſti in 40. horarum oratione, & ſimiles, non ad Cappellanos, ſeu Sacriſtam Eccleſiarum huiuſmodi ab eiſdem laicis deputatos, ſed ad Parochum, ſeu Rectorē animarum curam habentem in Eccleſijs huiuſmodi inſtitutum præcedente examine, & alijs requiſitis ab Ordinario loci prouiſum ſpectare debere cenſuit Sacrorum Rituum Congregatio, die 18. Maij, 1602. *Decretū ſac. Congr. tit. de celebr. Miſſar.*

Ptolomæus Cardinalis Nouocomenſis.

Alex. Gratianus pro Secretario.

MONASTERIA ET CONVENTVS REGVLarium virorum.

PRÆTER Summiſtas, quantum ad clauſuram attinet, ſciendum eſt, Pium V. per eius Conſtitutionem reuocaſſe omnes licentias ingrediendi Monaſteria, & domos Cartuſienſ. & aliquorum quorumcūque Regularium ordinū, ēt Mendicantium, quibuſuis mulieribus, conceſſas, ſub die 14. Octobris, & publicatam Romæ die 28. eiuſdem menſis, 1566. fol. 95. in Bullario tenoris ſequētis. *Pij V.*

Regularium perſonarum, quæ relicto ſeculo Dei ſe obſequio dedicarūt, pro commiſſo nobis officio, quieti conſulere cupientes, ad ea remouenda, quæ religioſum earum propoſitum impedire poſſunt, curam noſtram libenter intendimus, vt nulla res, quæ eas à diuino cultu auocet, præpeditæ, ſecundum Ordinum ſuorum regularia inſtituta, & Decretum Sacri Trid. Concilij tranquillis mentibus gratum altiſſimo impendere poſſint famulatum. Quia igitur, & Cartuſiēſium Ordinis, & aliorum Regularem vitam profeſſorum, quies non parum ſolet, ſicut accepimus, perturbari, propterea quod mulieres modeſtiæ matronalis oblitæ, Domos, ac Monaſteria eorum, contra ipſorum inſtituta prætextu conf.ſſionalium, aut aliarum literarum Apoſtolicarum ingredi audeant, ipſis *Congr. tit. de regular. ſeu de ſtatu regul.*

etiam Abbatibus, Præpoſitis, Prioribus, & alijs Præſidentibus aliquando recuſantibus, & renitentibus non ſine magna eorum moleſtia, nec ſine graui laicorum etiam offenſione, ac ſcandalo, ſi quando admitti nimis facilè videantur: huic rei prouidere volentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicę poteſtatis plenitudine, omnes, & ſingulas facultates, ac licentias ingrediēdi Monaſteria, ac Domos Cartuſienſium, & aliorum quorumcūque Regulariū ordinum, etiam mendicantium, mulieri cuiuſcumque ſtatus gradus, ordinis, conditionis, & quacumque dignitate, ac præeminentia pręditis, etiam Comitiſſis, Marchioniſſis, Duciſſis, & quibuſcumque verborū tenoribus, & formis, & cum quibuſcumque ēt derogatoriarum derogatorijs, alijſq. fortioribus efficacioribus, & inſolitis Clauſulis, necnon irritantibus Decretis ab Apoſt. Sede quomocumque conceſſas, quarum tenores perinde ac ſi de verbo ad verbum præſentibus, inſerrētur, haberi volumus pro expreſſis, tenore præſentium reuocamus, & caſſas, irritas, & inanes eſſe decernimus; Diſtricte prohibentes mulieribus quidem prædictas facultates, & licentias prætendentibus, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, poſtquam harum literarum notitiam habuerint, à qua non poſſint niſi à Nobis, aut à Rom. Pontifice, qui pro tempore fuerit, abſolui, præterquam in mortis articulo, ne dictas Domos, & Monaſteria ingredi audeant. Ipſis verò Monaſteriorum, & Conuentuum Abbatibus, Præpoſitis, Prioribus, & alijs Præſidentib. quocūque nomine vocētur, eorum Monachis, Canonicis, & Fratrib. ſiue Mendicantib. ſiue non Mendicantib. ſub priuationis officiorū, quæ in præſentia obtinent, & inhabilitatis in poſterum ad illa, & alia oīa, & ſuſpenſionis à Diuinis ipſo facto ſine alia declaratione, incurrendis pęnis, nec eas introducere, admittereue præſumant. Non obſtantibus, &c.

Quam reuocationem confirmauit Greg. XIII. extendens ēt ad monaſteria Monialium per eius Conſtitutionem incip. *Vbi gratiæ, fol. 1239. in Bullario de* qua infra, in verbo, Monaſteria Monialium, ſuper qua reuocatione, *ab eodem* Pio V. edita fuit Declaratio in eum, qui ſequitur modum.

Nos Alexander miſeratione Diuina tituli Sancti Ioannis ante portam Latinam Presbyter Cardinalis Cribellus, nuncupatus, omnibus, & ſingulis præſentes noſtras literas inſpecturis, lecturis, & audituris, fidem facimus indubiam, & in verbo veritatis atteſtamur, qualiter Sanctiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus noſter, D. Pius, Diuina prouidentia Papa V. viuę vocis oraculo nobis facto, dixerit, & declarauerit, fuiſſe, & eſſe mentem, & intentionem ſuam, quod eius literæ in forma Breuis, ſub die 24. Octobris 1566. Pontificatus ſui Anno primo, editæ, in quibus, Mulieribus, quibuſcūque Monaſteriorū Regulariū ingreſſus cum derogatoriis Clauſulis, & irritantib. Decretis prohibebatur, nō ſolū comprehenderent, & comprehendant mulieres habentes, & habere prætendentes facultatē, & indulta ingrediendi huiuſmodi Monaſteria, ſed ēt oēs, & quaſcumque mulieres alias, tam in genere, quā in ſpecie. ſignificans nihilominus idem Sanctiſſimus D. N. eodem viuæ vocis oraculo nobis facto, quod propter hoc, & per dictas ſuas literas, non intellexit, nec intelligit, quod mulieribus præcludatur aditus accedendi ad Monaſteria, & loca Regularia, ac eorū Clauſtra, qū in eis Miſſæ, & alia Diuina officia celebrentur, ac quando proceſſiones fiunt, & quando Chriſti fideliū cadauera ibi ſepeliuntur, ac etiam pro eis ſuffragia fiunt, ſed liberè conceſſit, & concedit eiſdem omnibus mulieribus facultatem, vt ad illa loca, in quib. dicta pia opera exercentur cū alijs Catholicis pſonis accedere liberè, & licitè poſſint, & valeant, & ſimiliter quod qn̄ diuinum verbum

in

in Eccleſia Monaſteriorũ, & Regularium huiuſmodi proponitur, vel propter aliam quãcumque cauſam eſt tantus concurſus populi, quod commodè ingredi non poſſint, & egredi per principalem portam Eccleſiæ, conceſſit, & concedit eodem viuę vocis oraculo, vt dictę mulieres vna cum alijs ſecularibus perſonis poſſint ingredi, & egredi per portam clauſtri Monaſteriorum, & regulariũ locorum huiuſmodi, dummodo recto tramite accedant ad portam, qua exitur a Monaſterio, non obſtantibus priuilegijs, & literis Apoſtolicis, ac quibuſcumque in contrarium facientibus. In quorum omnium, & ſingulorum fidem, & teſtimonium præmiſſorũ, præſentes noſtras literas exinde fieri fecimus illaſq. manu propria ſubſcripſimus, ſigilliq. noſtri, quo in talibus vtimur, impreſſione communiuimus. Datum Romæ in Palatio Apoſtolico, in ædibus noſtræ ſolitæ reſidentiæ, ſub Anno a Natiuitate Domini 1568. Indictione 11. Die verò 28. menſis Ianuarii, Pontificatus prælibati Sanctiſs. D.N. Pij V. anno tertio.

Alex. Card. Cribellus.

Robertus Fontanus loco † ſigilli.

Adde Nauar. in Man. c. 27. ſub n. 250. & in cap. ſtatuimus, num. 62. in 3. notab. 19. q. 3. affirmantem fuiſſe etiam de mente, & ſententia Greg. XIII. includere etiam mulieres intrantes ſine vlla tali facultate, & licentia, & ſubdit ita ſeruare Prætorium Pœnitentiariæ; Idem teſtatur author Catecheſ. Neap. lib. 3. c. 12. f. 208. Qualiter verò ad hunc finem intelligatur Clauſura Regularium virorum, & ſic, quando ſub iſta prohibitione ingreſſus Monaſterij cõprehendantur horti, & Sacriſtię; item in quibus caſibus mulieres, illaſq. admittentes propter huiuſmodi ingreſſum non incurrerent in pœnas, & pleraque alia ad reſolutionem dubiorum, & difficultatum, quæ occurrere poſſent circa intelligentiam prædictarum Conſtitutionum, & Declarationis Pij V. ſuprà relatæ, reperies annotata, & accuratè elucidata, per bonæ mem. R. P. F. Hieronymũ a Sorbo, Ordinis Capuccinorum, in Compẽdio Priuileg. Fratrum Minorũ, & aliorum, in verbo, Ingredi Monaſteria, quo loco inter cetera recenſet duas Illuſtriſſimorum Cardinalium declarationes ad propoſitum huius materiæ, quarum altera eſt, quod Illuſtriſſ. Card. Alexãdrinus, nomine aliorum Cardinaliũ Cõgregationis Prælatis d. Ordinis Capuc. anno 1584. reſpondit, in Monaſterijs ſeu locis eorum, quæ ſunt in fieri, vel in quæ dum fabricantur adhuc Conuentus ad ibi morandum non fuerit introductus, ſed ſolum ibi aliqui habitauerint Fratres pro Fabricæ potius ſeruitio; quam aliter Clauſuram nullam eſſe talem vt ſi mulieres intrarent, pœnas propterea in ſuprad. Motu proprio contentas incurrerent. Idemq. debere dici de Domibus, ſeu Infirmariis in Ciuitate poſitis, cum nec Eccleſiam, nec Conuentum habeant.

Altera Declaratio, eſt quod per Greg. XIII. ex ſententia Congregationis Concil. Trid. Religioſo fratri Ordinis Minimorum S. Franciſci de Paula quærenti, An per ſupra dictum Pij V. Statutum cenſeretur derogatum ſuæ Regulæ Conceſſioni huic, vt ſingulæ Dominæ de ſtirpe Regia procreatæ, ac etiam omnes huius Ordinis fundatrices, quæ locorum eiuſdem Ordinis ſepta communiora videre poſtulauerint, eędem honeſtè cum ſua comitiua intrare, ac deuotè viſitare ſolerent. Fuit declaratum non cenſeri derogatum quo ad Reginas, vel Fundatrices dumtaxat.

Quantum verò attinet circa qualitatem recipiendorum ad Religionem, & ſtatum Regularium, exſtat Sixti V. Conſtitutio contra illegitimos, illegitimatos, criminoſos, & reddendis rationibus obnoxios, ad aliquam Religionem tranſire volentes, & contra Regulares abſque Superiorum licentia de prouincia in prouinciam euntes, ſeu tranſmigrantes, publicata Romæ die 27. Nouembris 1587. tenoris ſequentis.

Sixtus Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

CVM de omnibus Eccleſiaſticis Ordinibus in ea, qua conuenit puritate, & dignitate conſeruandis, præcipuam geramus ſolicitudinem, tum verò illud præter cetera nobis cordi eſt, vt a Regularium perſonarum Congregationibus, quas tamquam Deo dicatas, maximè cãdor, ſanctitaſq. decet, cuiuſcumque criminis aut turpitudinis labes, & ſcandali occaſio quã longiſſime arceantur. Siquidem res ipſa nos admonet, quam indecorum ſit, & ab ea quæ Diuinæ Maieſtati, eiq. conſecratis, perſonis debetur, reuerentia, alienum, ſi eiuſmodi homines, qui propter ſua ſcelera, pęnas graues ſibi in ſeculo propoſitas timent, quiue propter immunditiam, & peccata, ex quibus orti ſunt, notati perpetua ignominia ab omni mundano honore, & à paterna hæreditate repelluntur, iidem Omnipotenti Deo tamquam hoſtiæ offerantur, atque ad habitandum in domo, quam decet honor, & sanctitudo, inter miniſtros Domini, cui ſeruire regnare eſt, ad ſacras functiones quacumque profana præeminentia multo nobiliores, ſine vllo delectu admittantur. Cum etiam ſecundum legem Moyſi, immundi, ab ingreſſu Sanctuarij excluderentur, ac ſacerdos habens maculam panes Deo ſuo offerre non poſſet, nec accedere ad miniſterium eius, & quod in holocauſtum Domini, aut victimam pacificorum offerebatur, id *immaculatum* eſſe deberet, vt acceptabile foret, nec vlla macula eſſet in eo, *quod ſi* maculam habuiſſet, neque offerendum, neque acceptabile futurum eſſet.

Ne igitur contingat illegitimè genitos, qui vt plurimum parentum vitia, & incontinentiam imitari ſolent, nec pietatis ſtudio, ſed temporalium commodorum intuitu (quia hęreditates maiorum aut dignitates aliquas conſequi non poſſunt) ad Religionem confugiunt, vitam quam animo à Religione alieno ſuſceperunt, ab inſtitutis Religioſis alienam plerumque cum dedecore, & propriæ ſalutis diſpendio, ducere ſuiſq. corruptis moribus, & malis exemplis, quietem, & ſtatum ceterorum Deo famulantium perturbare, aut hac quaſi fece, & colluuie ipſarum Religionum honorem, & exiſtimationem lędi, vt denique homines qui hac ſpe ad filios ſpurios in peccato gignẽdos eſſent propenſiores, eo magis abſtineant ab huiuſmodi carnis flagitijs, quo ſuæ proli hoc quoque refugium præcluſum viderint. Hac noſtra in perpetuum valitura Conſtitutione diſtrictè interdicimus, & prohibemus, ne illegitimi, procreati ex inceſtu, aut ex ſacrilegio (quorum ſcilicet Parentes conſanguinitate, vel affinitate intra tertium gradum inuicem coniuncti fuerint, vel quorum alteruter parens caſtitatem Deo vouerit) etiam Apoſtolica, Imperiali, vel Regia, aut quauis alia authoritate, legitimati, aut natalibus reſtituti, ad aliquam quorumcumque Ordinum, etiam Mendicantium, & non Mendicantium, Fratrum, Monachorum, Eremitarum, vel Canonicorum, aut Clericorum regularium, Congregationum, aut Hoſpitalium Religionẽ, neque ad habitum, nec profeſ-

ſionem

ſionem Regulares recipi, vel admitti quoquo modo poſſint. Quod ſi eorum quiſpiam habitum poſt publicationem præſentis Conſtitutionis in futurum receperit, vel profeſſionem poſthac emiſerit, decernimus habitus ſuſceptionem, & profeſſionem ex nunc, prout ex tunc, irritam, nullam, inualidam, nulliuſq. roboris vel momenti fore, ac nullum exinde, aut ex huiuſmodi voto penitus annullato, obligationis vinculũ oriri poſſe, quinimmo illos habitu regulari, ad quem reaſſumendum perpetuo inhabiles ſint, quam primum exui, & ab ipſa Religione eijci, exterminariq. debere. Et nihilominus quicũque Superiores, tã Monaſteriorum, Prioratuum, Prępoſiturarum, Domorum, Collegiorum, & Locorum regulariũ; quam etiam præfatorum Ordinum, Congregationũ, Hoſpitalium, & quarumcumque Religionum Prouinciales, vel Generales quouis nomine nũcupati, qui ex prędictis inceſtu, vel ſacrilegio genitos, poſt dictã publicationem ad habitũ receperint, vel ad profeſſionem admiſerint, excommunicationis ſententiã eo ipſo incurrãt, à qua eorũ nemo, niſi in mortis articulo cõſtitutus, ab alio quã Romano Pontifice abſolutionis beneficiũ valeat obtinere.

Sed ne ijs, qui in humilitatis Spiritu, Deo, & Religioni ſeruire, & pœnitentiam agere intra Monaſteria, vel Domos regulares, cupiunt, ad ſanctum huiuſmodi propoſitum via penitus præcludatur, permittimus, vt præfati illegitimi, ex dictis inceſtu, aut ſacrilegio geniti, ad habitum Conuerſorum, ſeu famulorum in Monaſterijs, vel domibus regularibus ſeruientium recipiant, & in ipſis Monaſterijs, ſeu Domibus ad ſeruilia miniſteria, viliora obſequia, humiles functiones, atque abiecta ſeruitia admitti poſſint, ea tamen cõditione, vt ad habitum religioſorum, vel ad profeſſionem, quam Religioſi emittere ſolent emittendam, necnon ad omnes nõ modo ſacros, ſed etiam minores ordines, vel ad Clericalẽ characterẽ, denique ad cuncta Eccleſiaſtica officia, & functiones, & ad aſcendendum ad altiores gradus ſint eis portę perpetuo clauſę, & obſeratæ.

Quod ad reliquos verò non ex inceſtu pręfato, nec ſacrilegio, ſed ex quouis alio minus legitimo toro natos, ſpurios, vel naturales ẽt, vt præfertur, vel aliàs legitimatos, qui ob meliorem vitæ frugem, Religionem ingredi cupiunt, ſtatuimus, & ordinamus, eos ad Religionem admitti non poſſe, aut debere, niſi prius illorum vita, & moribus diligenter cognitis, & circumſtantiis vniuerſis, quæ circa idoneitatem perſonæ attendendæ erunt, conſideratis, ac de Religionis zelo, pietate, integritate, & doctrina, fide dignis teſtimoniis adeo commendati fuerint, adeo bonam indolem & ſpecimen virtutis præ ſe ferant, ac tot merita eis ſuffragẽtur, vt defectum natalium ſuppleant, eorumq. receptio vniuerſæ Religioni commodo, & vtilitati profutura videatur. Et ſuper hoc ipſo in Generali vel Prouinciali Capitulo, matura deliberatione habita, Generalis, vel Prouincialis Superiorum, ac Definitorum vnanimi conſenſu approbati, & ad habitum regularem admiſſi extiterint: & tamen hi ſic recepti ad gradus, honores, & dignitates ſui ordinis obtinen. perpetuo inhabiles, & illorum incapaces remaneant, niſi ſuper hoc cum eis fuerit authoritate Apoſtolica ſpecialiter diſpenſatum. Si quis autem eorum aliàs quam vt præfertur, recipietur, profeſſio ſimiliter nulla ſit, atque ipſi habitu priuari, & à Religione eijci debeant, eorumq. receptores excommunicatione, vt ſupra, innodati ipſo facto exiſtant.

Ceterum, quia ſæpè ſe vitia ingerunt, & ſe eſſe virtutes mentiuntur, ac multi decoctores poſt dilapidatam rem familiarem, & contractã ingentem vim ęris alieni, aut interuerſam alienam pecuniam eorum fidei creditam, vt ratiocinia effugant, alij poſt furta, latrocinia, rapinas, homicidia, aliaue facinora patrata,

Digitized by Google

etiam banniti, aut damnati, ſeu qui meritas pro ſuis delictis pœnas metuũt, nõ pia intentione, ſed ad euitandam legum, & iudiciorum ſeueritatẽ, quia tuto in ſeculo viuere non poſſunt, tunc demum quęrunt à Religione auxilium, quãdo aliundè non ſperant, vnde ſub habitu, & nomine Religioſorum, animum Religioni inimicum, inueterata vitia retinent, neque alios, qui ſancta vocatione vocati ſunt, patiuntur tranquillè Diuinis obſequijs inſiſtere, in grauem Dei offenſam, Religionis opprobrium, & ſcandalum plurimorum, vt his quoque ſubterfugij, & impunitati ſpes omnis tollatur, authoritate Apoſtolica, & tenore pręſentium, ēt perpetuò ſtatuimus, & ordinamus, iuuenes, aut viros adultos, maiores ſexdecim annis, nõ aliter in aliquam Religionẽ recipi poſſe, nec debere, niſi prius de corũ parẽtibus, patria, deque ante acta vita, & moribus diligenter inquiratur, & ex accurata informatione, & fide digna relatione compertũ, & exploratum ſit, eos neque aliquorum criminũ qualia ſunt homicidia, furta, latrocinia, vel alia ſimilia, aut grauiora, reos vel ſuſpectos exiſtere, vt propterea damnati ſint, aut ne damnentur, formidẽt, neque ingẽti ære alieno ſupra vires facultatum ſuarum grauatos, vel reddendi rõcinijs ita obnoxios, vt ex huiuſmodi cauſa, lis, vel moleſtia eis iam illata, vel timendũ ſit ne inferatur; Niſi denique conſtet, ipſos non humana aliqua ratione, ſed tantũ deuotionis, & pietatis feruore, vitam Religioſam ſponte, & animo elegiſſe. Deque his omnibus in Generali, vel Prouinciali Capitulo plena, & indubitata fide facta, tam Superioris Generalis, ſeu Prouincialis, quam Definitorum cõſenſu approbati, & ad habitum regularem admiſſi fuerint. Omnes autem, & quoſcũque, vt dictũ, eſt criminoſos, vel ſuſpectos, aut æri alieno, vt etiã diximus, vel rationibus reddendis obligatos, ad Religionem perpetuò inhabiles declaramus; Et qui eorum contra præſentem *a* noſtram Cõſtitutionẽ temerè admittentur, tam ſuſceptionem habitus, quam profeſſionem, & inde ſecuta, ex nunc, prout ex tunc, pari modo irritamus, & annullamus, viribuſq. & effectu carere decernimus: ac iubemus, eos qui ſic de facto recepti erũt, habitu ſpoliari, & a Religione expelli: & nihilominus ſi expulſi non fuerint, volumus, & pariter declaramus habitus ſuſceptionem, & profeſſionem penitus nullum eſſe cenſeri, ac propterea attenta nullitate habitus, & profeſſionis, licere quibuſcumque Iudicibus, Curijs etiam ſecularibus, ad quos, ſeu quas ſpectat contra eos, vt prius iuris, & facti remedijs opportunis, ex officio, vel ad cuiuſcumque inſtantiam vel querelam ciuiliter, criminaliter, aut mixtim procedere. Quare volumus, vt cuiuſq; iuuenis, aut viri maioris 16. annis à ſeculo ad Religionem *b* trãſeuntis, approbatio, admiſſio, & receptio in Generali vel Prouinciali Capitulo, vt ſupra ordinatum eſt, pro tempore fiant, necnõ Religioſi ſic recepti nomen, & cognomen, quibus in ſeculo vtebatur, & patria in Actis ipſius Capituli deſcribantur, & notentur. Et inſuper quoſcumque Religioſos, eorumq. Superiores, qui aliquas perſonas, vt dictum eſt, inhabiles poſt hãc Conſtitutionem publicatã receperint, voce actiua, & paſſiua, necnon Officijs, Gradibus, honoribus, & Dignitatibus quibuſcumque per eos obtentis, eo ipſo in perpetuum priuamus, & tam illis priuatos, quam de illa, & alia quæcumque in poſterum obtinenda perpetuò inhabiles, eorumq. incapaces decernimus, & declaramus.

Sed, & quia interdum Satanas in Angelũ lucis ſe callidè transfigurat, ac perditi quidam, & facinoroſi homines, quod ſæpè vidimus, & experti ſumus, inſtigante antiquo Pacis, & Religionis hoſte, nõ veriti ſunt temerario auſu habitũ Religioſorũ aſſumere, ea mente, vt veluti ſub ouina pelle lupi rapaces, per do-

lum,

lum,ac inſidias Chriſti fideles incautos & nihil mali a Religioſis ſuſcipicantes opprimerẽt, ſiue vt poſt ſcelera perpetrata viam faciliorẽ ad fugam haberent, ſiue vt banniti Curiæ ſecularis, quæ eos propemodum interceptos perſequebatur, manus effugerent, & cõtingit aliquando ipſos Sicarios, Religioſis veſtib. indutos, a veris Religioſis hac fraude deceptis, intra domos Regulares hoſpitio receptos fuiſſe; prohibemus eodem modo atque interdicimus, ne quis Regularis ex vna Prouincia ad aliam Prouinciam ſui ordinis tranſeundo, etiam in itinere, intra aliquod Monaſterium, Domum vel locum alterius Prouinciæ ad habitandum, vel tamquam hoſpes recipi, aut ad modicum tempus diuertere poſſit; niſi à Superiore eius loci vbi reſidet, expreſſam licentiã diſcedendi in ſcriptis obtentam, ſeu literas obedientiæ, vel cõmendatitias ſecum deferat, atque exhibeat, vel niſi ita cognitus ſit ijs, ad quos diuerterit, vt de eius perſona, nullus omninò dubitationi, aut ſuſpicioni locus relinquatur. Ideoq. præcipimus vniuerſis, & ſingulis locorum Ordinarijs, eorumq. Vicarijs in ſpiritualibus generalibus, vt per ſuos officiales, Miniſtros, vel executores curent ab omnibus perſonis Regulari habitu indutis, quas per ſuas Ciuitates vel Diœceſes iter facere, vel tranſire, & ad quæcumque Hoſpitia, vel diuerſoria recipete contigerit, diligenter perquiri, num huiuſmodi literas obedientiæ, ſeu commendatitias ſecum deferant, quod ſi eos dictas literas non habere, vel ignotos eſſe deprehenderint, poſſint cõtra ipſos etiam, tamquam dictorum criminum ſuſpectos procedere, & tamdiu illos ſub cuſtodia detinere, donec certa de eiſdem notitia habeatur. Et tamen volumus, vt ij qui etiam pietatis vel hoſpitalitatis prætextu, regulares alterius Prouinciæ ignotos, aut ſine licentia, vel literis vt ſupra receperint, dictas pęnas priuationis vocis actiuę, & paſſiuę, necnõ officiorum, graduũ, honorum, & dignitatum obtentorum, atque inhabilitatis perpetuæ pariter incurrant. Decernentes ſic in præmiſſis omnibus per quoſcũque iudicari debere, necnon irritum & inane, ſi ſecùs à quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Quocirca Venerabilibus filijs noſtris S.R.E. Cardinalibus, dictorum Ordinum, Congregationum, Hoſpitalium, & locorum Regularium apud Nos, & Sedem Apoſtolicam protectoribus, nunc, & pro tẽpore exiſtentibus, ac locorũ Ordinarijs præfatis, per Apoſtolica ſcripta mãdamus, vel eorum vnuſquiſque, per ſe, vel alium, ſeu alios, Cardinales quidem in ſuæ protectionis, Ordinarij vero in ſuarum Ciuitatum, Diœceſum, & diſtrictuum Regularibus locis, curẽt præſentes literas publicari, eaſq. perpetuo, firmiter, & inuiolatè obſeruari; Inobedientes, cenſuras & pœnas prædictas incurriſſe declarando, illaſq. etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis. Non obſtantib. &c. Dat. Rom. 6. Cal. Decembr. 1578.

Sequitur altera Sixti V. Conſtitutio, ſuper dubijs in priori Conſtitutione emergentibus, de admittendis ad habitum & profeſſionem Regularibus declaratio in forma perpetuò valituræ Conſtitutionis, Datum Romæ 12. Calen. Nouembr. 1588. & publicata die 7. Nouembr. 1588. tenoris ſequentis.

Six-

Sixtus Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

Congr. titul. de regu. & trãſeũt. ad relig.

AD Romanum ſpectat Pontificem Sacrorum Canonum conditorem, quæ per eum ſancita ſunt, ita ſuæ declarationis arbitrio dilucida reddere, vt inde nemini poſſit dubitationis ſcrupulus exoriri; præſertim verò ſalubriter cõſulere, vt cum de Regularibus agitur, qui ſe omninò Dei Omnipotenti obſequio manciparunt, tollantur ea omnia, quæ eorum Sanctum Chriſto piè inſeruiẽdi inſtitutum quoquomodo valeant perturbare. Sanè poſt editam noſtrã Conſtitutionem, quę incipit: Cum de omnibus Eccleſiaſticis, &c. Super modo, & forma recipiendi, & admittendi eos qui ſub Religionis iugo Altiſſimo famulari deſiderant, cum variæ ſint exortę dubitationes, & quæſtiones eæque poſtea ad audientiam noſtram perlatæ, Nos ad tollendã omnem ambiguitatis occaſionem, habita cum Venerabilibus filijs noſtris S. R. E. Cardinalibus Congregationis ſuper Regularium negotijs & conſultationibus per nos inſtitutæ matura deliberatione, de illorum conſilio & aſſenſu, præſentem noſtram perpetuò valituram declarationis Conſtitutionem duximus promulgandum. Cum itaque inter alia dubitetur, num primo dicta noſtra Conſtitutio vbi de illegitimè genitis loquitur, comprehendat etiã eos qui poſtea per ſubſequens matrimonium fuerunt legitimati: Nos inhærentes Sacrorum Canonum diſpoſitioni, authoritate Apoſtolica tenore præſentium

Declaramus, illegitimè natos ex ijs parentibus, inter quos tempore quo ipſi geniti ſunt, matrimonium ritè cõſiſtere poterat, ſecuto poſtea matrimonio legitimos effectos ſub dicta Cõſtitutione minimè comprehendi, ſed eos quo ad emittendam profeſſionem quam quo ad conſequendos gradus, honores, & dignitates ſui Ordinis, æquo iure cum illis qui ex matrimonio legitimo, & conſtanti nati ſunt, cenſendos eſſe.

Illegitimos verò etiam ex ſoluto & ſoluta, qui antequam noſtra Conſtitutio emanaret profeſſi, vigore ſeu prætextu Priuilegiorũ, aut Indultorum Apoſtolicorum cuiuis Ordini, Religioni, Monaſterio, aut Congregationi, eorumue ſuperioribus in genere, vel in ſpecie cõceſſorum eo ipſo per ingreſſum religionis, vel per eoſdem ſuperiores, ſiue alios quoslibet etiã Sedis Apoſtolicæ de latere Legatos, aut alios Officiales, vel Miniſtros, quauis præeminentia, vel authoritate etiã Apoſtolica fungentes, aut facultate ſuffultos legitimati, aut ad gradus, honores, & dignitates habilitate, ſeu redintegrati, & illis aliàs pſũcti sũt: Volumus poſthac non obſtantibus quibuſcũque tã antiquis Priuilegijs, aut literis Apoſtolicis, quã alijs Indultis, ſeu Declarationibus, etiam ſi illa per Nos poſt dictam Cõſtitutionem nouiſſimè edita fuiſſe aſſerantur, honores gradus, aut dignitates huiuſmodi obtinere nõ poſſe, ac diſpenſationes, & legitimationes quaſcumque eis nullatenus ſuffragari, niſi ſpecialiter & nominatim cũ eorum ſingulis fuerit ſuper nataliũ defectu ad honores, gradus, & dignitates obtinẽdas ante vel poſt ingreſſum Religionis per Rom. Pontificem immediate, vel de eius ſpeciali mandato diſpenſatum, deq. diſpenſatione ſeu mãdato per literas Apoſtolicas, ſeu in forma Breuis, vel ſaltẽ per patẽtes literas Cardinalis Protectoris, de ipſius Rom. Pont. voluntate fidẽ facientes legitimè conſtiterit.

Eos pariter qui tempore publicationis noſtræ Conſtitutionis in ſuis Religionibus,

Digitized by Google

gionibus,ſine hmôi ſpeciali Rom. Pont.diſpẽſatione Officia, Honores, & Dignitates habeãt ad vitam, eo ipſo ab illis amotos, & abſolutos harum ſerie declaramus. Ad tempus antè illa obtinentes permittimus in ſua adminiſtratione vſque ad finem ſui temporis conſeruari : ita tamen , vt in poſterũ nec tẽpus ordinarium eis prorogari aut extendi, neque ipſi ad alias non modo ſimiles, verum etiam neque ad inferiores, aut altiores, & maiores dignitates, honores, gradus aſcendere poſſint, perinde ac ſi id ipſum præfata noſtra Conſtitutione ab initio expreſſum fuiſſet.

Ne tamen huiuſmodi Religioſi in liberalium artium, ac præſertim ſacræ Theologiæ ſtudijs, & religioſis profectibus ſegniores fiant, atque eorũdem pia ſtudia refrigeſcant, eos noſſe volumus, quod ſi ipſorum quiſpiam eximia doctrina, vitæq. & morum ſanctitate excellere reperietur, deq. eorum probitate, & præclaris meritis Ordinum Protectores eam apud nos fidem fecerint, vt nõ immerito ſperari queat, eorum doctrinam & operam ipſi Ordini, & Sanctæ Dei Eccleſiæ vſui & commodo futuram, tunc demum indulgentiam & benignitatem noſtram facilè experientur.

Quoniam verò à multis quæſitum eſt ſub nomine honorum, graduum & dignitatem à quibus illegitimi penitus excluduntur, quid potiſſimum ſit intelligendum: Declaramus hac in re de qua nunc agitur, appellatione dignitatum honorum, graduum debere intelligi Præpoſitatus, Abbatiatus, Prioratus, Guardianatus, Cuſtodiatus, Prouincialium, ac Generalium Superiorum officia, & alia his ſimilia cum honore, & ſuperioritate coniuncta.

Ab officijs autem oneris veluti lectoris, cõfeſſarii, ſtudiorum, & ſacræ Theologię Magiſtris, Regentis, Prędicatoris verbi Dei, & ceteris huiuſmodi, immò etiam à voce actiua, à ſacris ordinibus ſuſcipiendis, ipſorumq. miniſterio ipſos illegitimos, dummodo ex ſacrilegio vel inceſtu geniti non ſint, nequaquam arcemus.

Cum vero in quibuſdam Religionibus Capitula Prouincialia, aut nũquam, aut non quotannis, ſed rarius celebrentur: quædam etiam Monaſteria, aut Domus huiuſmodi in Remotiſſimis regionibus Hæreticorum, aut Infideliũ Tyrannidi finitimis ſita ſint: ne ij, quo extra Capitula ad habitum, vel profeſſionem regulares admitti prohibuimus, tempus celebrandis capitulis præfixũ nimis diu expectare, aut ad ea cum maximo incommodo accedere cogãtur, concedimus, & indulgemus.

Vt in qualibet Prouincia ſaltem duo, vel ſi commodè fieri poterit, tria aut plura monaſteria ſeu domus regulares deputentur, quarum, ſeu quorum Superiore infrà annum ſaltem ad inquiſitionem ſuper Nouitijs faciendam, & ad ipſos Religioſos iuxta formam præfatæ Cõſtitutionis recipiendos, & ad alia quæ in ipſa Conſtitutione continentur peragenda inſimul congregentur.

Quod ſi paucitas, aut nimia diſtãtia Monaſteriorum ne id quidem patiatur, ſaltem tribus ex antiquiorib. Patribus vnius Monaſterij, aut Domus eius Prouinciæ huiuſmodi facultas & authoritas per Capitulum Generale ſcilicet Monachorum, vel Prouinciale Mendicantium, & reliquorum Regularium eius ordinis demandetur.

Verum ijs Monaſterijs, Domib. & Locis Regularib. quæ aut nondũ in Cõgregationẽ redacta, aut aliàs nulli Prouinciæ ſubiecta ſunt, ſtatuimus, vt trina Capitula Conuentualia tribus diſtinctis cum interuallo ſaltem decem dierum vicibus celebrata, eandẽ in recipiẽdis Nouitijs per trinas huiuſmodi diſtinctas

vices

vices approbatis habeant authoritatem, quæ per noſtram Conſtitutionem Capitulis Prouincialibus eſt attributa.

Neque vero ſi in Generalibus vel Prouincialibus Capitulis aliqui vocales deſint, nec ſi a Definitorũ cõſenſu aliquis diſcrepauerit, idcirco receptio religioſorum retardari, impediri, aut impugnari debebit, ſed ſatis eſſe volumus ſi vocalium & ſuffragiorum numerus legitimus à iure, vel per cuiuſcumque ordinis ſtatuta præfinitus interuenerit. Et quod de Capitulo Prouinciali aut Generalis dictum eſt, idem iuris ſtatuimus, ſi quæ Religiones non Capitulorum, ſed Congregationum, aut Dietarum, vel alio quouis nomine vti reperiantur.

Quod autem pertinet ad profeſſionem tam illegitimorum, quam eorum qui poſt 16. ætatis annum expletum regularem habitum ſuſceperũt; quia tunc demum verè & propriè religioſi effici dicuntur cum profeſſionem emittunt; Declaramus eos qui ante prædictam noſtram editam Conſtitutionem habitum ſuſceperint, & poſt ipſius promulgationẽ eueniunt profiteri, non aliàs ad profeſſionem admittendos eſſe, quam facta inquiſitione, & ſeruata forma in ipſa Conſtitutione præſcripta, & eorum, qui poſt dictam promulgationem etiam ignoranter non habita dicta inquiſitione, & non ſeruata forma ad profeſſionem admiſſi fuerint profeſſionem nullius eſſe roboris, & momenti; In Oblatis autem & Conuerſis profeſſionem emittentibus ſatis erit ſi quo ad mores, & ſtatum perſonarum ipſa inquiſitio fiat.

Sed cum eadem ratio vigeat in tacita profeſſione emittenda, quæ militat in expreſſa, ſtatuimus, Ordinib. quod in quibuſuis & Religionibus, neque etiam tacita profeſſio quorumcumque Religioſorum induci poſſit, nec dicta intelligatur, niſi in receptione Conſtitutionis forma ſeruata fuerit.

Si quis verò ante editam noſtram Conſtitutionem iam tacitè profeſſus, expreſsè cupiat profiteri; vel ſi quis Apoſtata ad ſuam Religionem redire voluerit, inquiſitio & forma præſcripta nõ erit neceſſaria, niſi vel de moribus, ſtatu, & qualitate perſonæ, vel de validitate ipſius tacitæ profeſſionis dubitatio aliqua oriatur.

In ijs autem qui in locis à ſua patria longiſſimè remotis degentes, vel quorũ patria ab Hæreticis, vel Infidelibus miſere oppreſſa detinetur, voluerint ſe Diuinis obſequijs ſub Regulari habitu dicare, vt in hoc quoque Sedis Apoſtolicæ benignitas eluceſcat, quæ cunctos mortales, præſertim vero exteros ex longinquis regionibus ad eãdem aſſiduè confluentes materno ſinu libenter amplectitur, ſtatuimus exteros huiuſmodi aduenas, quamuis nõ liquidò conſtet de ijs omnibus quæ in Conſtitutione noſtra requiruntur, tamen ſi diligentia adhibita nihil appareat quod eos impediat, habiles reputandos eſſe.

Quod ſi quis ante vel poſt Conſtitutionem ipſam profeſſus ad Sacros Ordines vel ad honores, gradus, & dignitates promotus exiſtat, & poſtmodum in eo natalium defectum, aut criminum in dicta Conſtitutione noſtra expreſſorum nota, quæ prius ignorabantur, detegi contigerit. Decernimus eum ſtatim poſt huiuſmodi defectus notitiam habitam, non aliàs quam iuxta formam ipſius Conſtitutionis ad honores, gradus, & dignitates, aut ad executionem Sacrorum Ordinum admitti debere.

Contra criminoſos verò, quorum profeſſio eadem Cõſtitutione noſtra irrita declaratur, ac propterea Iudicibus, & Curijs ſecularibus procedendi facultas cõceditur; tũc demũ id locũ habere volumus, & non aliter, cũ ex Actis publicis conſtiterit ipſos Iudices, & Curiã ſecularem ante ſuſceptionem habitus de ipſo

crimine aduerſus eos accuſationem ſuſcepiſſe, vel inquiſitionem inſtituiſſe.

Ceterum, quæ à nobis circa Religioſos viros in præfata Conſtitutione ſancita ſunt, ea nequaquam volumus ad Moniales nunc extendi.

Poſtremò, dum interdicimus ne quis regularis alterius Prouinciæ intra aliquod Monaſterium, Domum, vel Locum alienæ prouinciæ, etiam tamquam hoſpes, & ad modicum tempus recipi poſſit, niſi à Superiore loci vbi reſidebat, & à quo diſceſſit, licentiam expreſſam in ſcriptis exhibuerit, vel niſi ſatis cognitus ſit; id obſeruari volumus non ſolum in Religioſis itinerantibus de vna in aliam Prouinciam, ſed in ijs quoque qui proficiſcuntur de vno in aliud eiuſdē Prouinciæ Monaſterium, tam ſui, quam alterius Ordinis. Quod ſi dicerent, ſe ad Apoſtolicam Sedem confugere ob grauamina, à ſuis Superioribus licentiam, & literas obtinere non potuiſſe, non propterea vllo modo recipi valeant, niſi fide dignorum teſtimonio de petita ab eis licentia, & per ſuos Superiores denegata conſtiterit.

In Alma vero Vrbe noſtra Religioſi aduenæ, & peregrini de grauaminibus ſibi illatis conquerentes, nullibi ſine huiuſmodi literis, aut licentia recipiendi erunt, niſi prius ad Congregationem dictorum Cardinalium ſuper negotiis Regularium a nobis deputatorum, vel ad ſuos Protectores remittantur, vt ipſis auditis pro rerum & perſonarum qualitate quid agendum ſit, ſtatuetur.

Reliqua autem in priori noſtra Conſtitutione contenta, quæ in præſentibus literis non declarantur, Volumus perpetuo firma & valida, & in ſuo robore permanere; ac ab omnibus ad quos ſpectat inuiolabiliter obſeruari.

Et ſi quid à nobis alicui Ordini aut Religioni præter, aut cōtra pręfatæ Conſtitutionis formam poſt illius editionem circa recipiendos extra Capitula Nouitios, aut aliàs indultum aut conceſſum fuit, id omne ac deſuper confectas literas prorſus reuocamus, & annullamus, ac ad terminos pręſentis Conſtitutionis reducimus, & aliàs nemini volumus ſuffragari. Decernentes ſic in præmiſſis vniuerſis & ſingulis per quoſcumque iudices, &c. Non obſtantibus, &c.

Moderatio prędictarum Conſtitutionum Sixti V. contra illegitimos Regularium fuit facta à Gregorio XIV. Idibus Martij, 1590. tenoris ſequentis.

Gregorius Epiſcopus, Seruus Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

CIrcumſpecta Romani Pontificis prouidentia, ea, quæ rōnabilibus cauſis, authoritate Apoſtolica ſancita fuerunt, ipſa rerū experientia ſuadente, ex alijs interdū non minus iuſtis cauſis moderatur & immutatur, prout in Domino cōſpicit ſalubriter expedire. Sanè licet aliàs felicis recordationis Sixtus Papa V. prædeceſſor noſter, nonnulla circa qualitates, modū, & formā admittendi Religioſos ad quoſcūq. Ordines ſalubriter ſtatuerit, prout in duabus deſuper, prima videlicet ſub datū ſexto Calendis Decembr. Anno 5. & altera ſub datū Duodecimo Calendis Nouembris, Anno 4. ſui Pontificatus editis Conſtitutionibus latius cōtinetur. Quia tñ vſu comprobatū eſt, multa inuenta fuiſſe impedimenta, propter quę ea quę in pręmiſſis ſtatuta fuerūt, executioni mādari minime potuerunt. Vnde quā plures literis, & pietate inſignes viri a ſancto propoſito Regularē ducendi vitā abducti, ac impediti, atque ē alii diu cū maxima eorū laude in Religione verſati, ab illius Dignitatibus, Honoribus, Pręlaturis cū

non

non modico Religionis,& Ordinum hmõi detrimẽto repulſi, & inhabiles pe-
nitus redditi fuerint.Nos igitur ea qua docuit experientia ſalubriter fuiſſe con-
ſtituta confirmare,quę vero moderatione aliqua indigere,moderari volentes,
ac dictarum Conſtitutionum, & inde ſequutorum quorumcumque tenores ẽt
veriores præſentibus , pro expreſſis habentes , habita cum Venerabilibus Filijs
noſtris, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus , ſuper negotiis, & conſulta-
tionibus Regularium deputatis, matura deliberatione, de eorundem conſilio
prædictas Cõſtitutiones in ea parte qua cauetur, ne illegitimi ex certo inibi ex-
preſſo damnato toro, vel complexu ad quamcũque Religionẽ neque ad habi-
tum,aut profeſſionẽ Regulares,ſed tantum ad habitum Conuerſorum,aut fa-
mulorum in Monaſterijs, alijſq. locis Regularibus ſeruientium admittantur,
& ſi poſt dictã Cõſtitutionem profeſſionem emitterent , voluit illã nullius eſſe
momenti.Et in altera parte,in qua illegitimè genitos,ẽt ante ipſas Conſtitutio-
nes profeſſos,vigore Priuilegiorum,aut Indultorum cuiuis Ordini,Religioni,
Monaſterio,aut Cõgregationi, eorumue Superioribus in genere, vel in ſpecie
cõceſſorum,ẽt ipſi per ingreſſum Religionis,vel eoſdem Superiores legitima-
tos,ſeu ad gradus,honores,&dignitates habilitatos,ſeu integratos,ab honori-
bus,gradibus, & dignitatibus quibuſcumque tã antiquis ,quã alijs priuilegiis,
literis Apoſtolicis,indultis,aut declarationibus,non obſtantibus excludi,ac di-
ſpẽſationes quaſcumque aut legitimationes non ſuffragari , neque in futurum
cum his niſi a Sede Apoſtolica, Priuilegijs,quibuſcumque nõ obſtãtibus diſpẽ-
ſari poſſe voluit , authoritate Apoſtolica tenore præſentium ad terminos iuris
reducimus,& moderamur,ac oẽs diſpenſationes,& habilitationes vigore Pri-
uilegiorum,aut Indultorum Apoſtolicorum cuiuis Ordini,Religioni,Mona-
ſterio,aut Congregationi,eorumq. Superiorib⁹ in genere,vel in ſpecie,vt præ-
fertur conceſſorum,quæ tpe Conſtitutionum hmõi vſu recepta,& non ſub vl-
lis aliis reuocationibus cõprehenſa erunt , per quoſcumque eorum Superiores
factas, in priſtinum ſtatum , & validitatẽ in quibus ante ipſas Conſtitutiones
exiſtebant,reſtituimus,& reintegramus. Volentes iiſdem Conſtitutionibus nõ
obſtantibus,eos qui quoquis modo illegitimi procreati fuerint,ad habitum ,&
profeſſionẽ regulares admitti poſſe, quẽadmodũ admitti poterãt ſi ſupradictæ
Conſtitutiones editæ non fuiſſent.Ita tñ ,vt cum de recipiendis quõcumque il-
legitimè natis, ad habitum , & profeſſionẽ Ordinum quorumcumque agetur,
ſi ad quos hmõi receptio ſpectat,præter alia, de quibus ex dictarum Conſtitu-
tionum præcepto circa quoſcumque ẽt legitimos diſquirere debent, diligenter
eorum vitã,& mores inquirant,& ita demum recipiant,ſi tñ bonam indolem,
& virtutis ſpecimen præ ſe ferant,ac tot eis merita ſuffragẽtur,vt natalium ſup-
pleant defectum , eorumq. receptio, Religioni cõmodo, & vtilitati profutura
videatur. Et ſuper hoc ipſo ij ad quos , vt dictum eſt , pertinet hmõi receptio,
matura deliberatione habita, ita cenſuerint, & iudicauerint, dummodo tñ fi-
lius illegitimus in Religione,in qua pater,ſiue ante,ſiue poſt natiuitatẽ dicti fi-
lij profeſſus fuerit,ipſo patre viuente non admittatur, quod expreſsè prohibe-
mus. Volumus quoque ac ſtatuimus, licere Generali, aut Prouinciali ſingulo-
rum Ordinum,aut Congregationũ, aut Hoſpitalium, ad quos dicta diſpenſa-
tio ſpectat,iuxta tenorẽ Priuilegiorũ,& Indultorum Apoſtolicorum eis cõceſ-
ſorum, quæ dũmodo vſu recepta, nec aliàs ſub vllis reuocationibus cõprehen-
ſa ſint,vt pręfertur,in hac parte reualidamus cum illegitimis, quos aliàs dictus
Generalis,aut Prouincialis cum Generali, Prouinciali,ſeu intermedio Capitu
lo, &

Digitized by Google

lo, & non aliàs,ſuffragantib. meritis dignos indicauerint,ad honores, gradus, & dignitates obtinendas diſpenſare, ac diſpenſationes huiuſmodi pro tēpore ita factas,& inde ſequuta quæcūque vt antea valere,tenere, perinde ac ſi ſupra dictæ Conſtitutiones non emanaſſent. Ceterum cum acceperimus, nonnullarum Religionum,& Ordinum præſertim Monachalium Monaſteria ita inſtituta eſſe,vt in eis perpetua quędam filiatio conſtituatur; Ideoq. receptio Nouitiorum in vnoquoque Monaſterio ad ſuperiorē Prælatum, & Capitulum eiuſdem Monaſterij tantum pertineat,quæ ēt Monaſteria,vt plurimum inter ſe lōge diſtant, nec Generalia, Prouincialia, aut intermedia Capitula niſi raro celebrare ſolent. Ideo ſtatuimus,vt Superiores illorum Monaſteriorum de conſenſu ſui Capituli præhabita ſimul cum his, de quibus in vnaquaque Religione, aut Monaſterio iuxta eius Conſtitutiones recipiendus interrogari ſolet, aliqua informatione ſuper his,quæ in dictis Cōſtitutionibus continentur,ad receptionem huiuſmodi procedere valeant, dum tamen antequā ad profeſſionem admittatur,plenaria,& eo modo,prout in dictis Conſtitutionibus habetur,inquiſito fiat,quæ poſtea ab his, a quibus in prædictis Monaſterijs examinari ſolent, diligenter examinetur,& approbetur. & demum omnia in dicto Capitulo coram Superiore referantur. Volentes,quod Superiores prędicti cum eorum Capitulo,aut vbi conſuetudo nō fuerit celebrandi Capitula cum tribus, aut quattuor,ad id in generali Cōgregatione per vota ſecreta deputatis,ſeruatis eorum Regularibus Inſtitutis,ac ſupradictis omnibus,eandem in recipiendis nouitijs habeant authoritatem, quæ per dictas Conſtitutiones Prouincialibus Capitulis eſt attributa. Decernentes ſic,& nō aliter per quoſcumque Iudices,& Commiſſarios quauis authoritate fungentes,etiam eiuſdem Romanæ Curiæ Cardinales,& cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores,ſublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi,& interpretandi facultate & authoritate vbique iudicari,& definiri debere,irritum quoque & inane, quidquid ſecùs ſuper his à quoquam quauis authoritate ſcienter,vel ignoranter contigerit attentari,Non obſtantib. præmiſſis,ac quibuſuis aliis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis,ceteriſq. contrariis quibuſcumque. Volumus autem,quod præſentium tranſumptis, etiam impreſſis manu alicuius Notarii publici ſubſcriptis,& ſigillo alicuius Pręlati, vel perſonę in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutę obſignatis, eadem prorſus fides in iudicio,& extra illud adhibeatur, quę eiſdem pręſentib. adhiberetur,ſi forent exhibitę,vel oſtenſę. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtrę reductionis, moderationis, reſtitutionis, redintegrationis,prohibitionis,reualidationis,ſtatutorum,voluntatum,& decreti,infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare pręſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo quingēteſimo nonageſimo, Idibus Martij, Pontificatus noſtri anno primo,

L. Dat.

M. Veſtrius Barbianus.

A. de Alexijs.

DECRE-

Digitized by Google

DECRETA GENERALIA AD REGVLARIVM reformationem, ac Nouitiorum receptionem, profeſſionem, & inſtitutionem, ac Nouitiorum receptionem, profeſſionem, & inſtitutionem ſpectantia, aliàs facta, & publicata, S.D.N.D. Pauli Diuina prouidentia Papæ V. iuſſu nuper edita.

Decreta fel. rec. Clementis PP. VIII. De Nouitijs ad habitum Regularem, & profeſſionem non admittendis, niſi in Conuentibus deſignandis.

CLEMENS PAPA VIII.

Regularis diſciplinæ reſtitutioni, pro qua potiſſimum iuxta noſtri muneris debitum laborare non deſiſtimus, illud in primis magnum impedimẽtum afferre quotidiano vſu compertum eſt, quod in omnibus Conuentibus, iis præſertim, qui maiori reformatione indigent, ſinguli ad Religionẽ venientes paſſim recipiuntur. Vnde fit, vt quo magis nos variis Conſtitutionibus malè affectas radices amputare ſtudemus, eo magis indies deprauatæ, infructuoſæq. eiuſmodi nouiter profitentium ſuccreſcant. Cui quidem malo occurrere volentes, præſenti Decreto ſtatuimus, diſtricteq. præcipimus, omnibus *Generalibus*, Prouincialibus, Commiſſariis, Miniſtris, ceteriſq. Superioribus Conuentuum intra Italiæ, & inſularum adiacentium fines exiſtentium quibuſcumque, & quorumcumque Ordinum Mendicantium, vt de cetero neminẽ ſub quouis prætextu, aut colore ad habitum Regularem admittant, niſi in conuentib. authoritate noſtra propediem in vnaquaque Prouincia deſignandis. Inſuper ſancimus, vt quo ad eiuſmodi Conuentus, vt pfertur, per Nos deputati nõ fuerint, oẽs præfatorum Ordinum Superiores à receptione quorumcumque Nouitiorum, ſiue ad habitum, ſiue ad profeſſionem omninò abſtineant. Superior, qui huius Decreti tranſgreſſor exſtiterit, ipſo facto pœnam priuationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebit, vociſq. actiuæ, & paſſiuæ, & perpetuæ inhabilitatis ad alia in poſterum obtinenda, ſe nouerit incurriſſe, ac aliis etiam pœnis arbitrio noſtro ſubiaceat. Receptiones verò, & profeſſiones quaslibet eorum, qui contra huiuſmodi Decretum noſtrum admiſſi fuerint, nullas, & irritas eſſe, ex nunc decernimus. Priuilegiis, Statutis, & Conſuetudinibus quibuſcumque in contrarium minimè obſtantibus. Dat. Romæ die 12. Martii 1596.

Reno-

Renouatio, & ampliatio eiuſdem Decreti.

De Nouitijs ad habitum Regularem non recipiendis, niſi in Monaſterijs, & locis deſignandis.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & D.N.D. Clemens, Diuina prouidentia Papa VIII. cum iamdudum animaduerteret collapſæ Regularis diſciplinæ reſtitutioni, pro qua potiſſimum, iuxta ſui muneris debitum, vigilare, ac laborare nõ deſiſtit, illud in primis magnum impedimentũ afferre, quod in omnibus Monaſterijs, & Conuentibus, ijſq. præſertim, qui maiori indigent reformatione, ſinguli ad Religionem profitendam accedentes, paſſim, ac ſine delectu recipiuntur; ac inde fieri, vt quo magis varijs Conſtitutionibus malè affectas radices euellere ſtudet, eo magis infructuoſa nouiter profitentium germina quotidie ſuccreſcant; cumq. ob zelum, ac deſiderium, quo tenetur Sanctitas Sua, omnes Regulares ad vetus ſuæ cuiuſque Religionis inſtitutum redigendi, diſtrictè prohibuerit, ne quis in ceteris Monachorum, & Mendicãtium Ordinibus ad ſuſcipiendũ habitũ Religionis admitteretur, profiteretur ue, quouſque Monaſteria, & Conuentus aliquot deſtinarentur, in quibus poſſet commodius Regularis obſeruantia, ſecundum reformationem à Sanctitate Sua inſtitutam, introduci: quia tamen, non obſtante tali prohibitione, cognouit nonnullos fuiſſe, vel ſub colore facultatis, & licentiæ a Sanctitate Sua obtentæ, vel quia talis prohibitio ad illorum notitiam non peruenerit, receptos, & admiſſos, præter mentis ſuæ ſenſum. Idcirco huic malo proſpicere volens, ne licẽtiarum, ac facultatum huiuſmodi ſubreptione, ac prætextu, Decretum Sanctitatis Suæ irritum reddatur; Nunc denuò diſtrictè præcipit, ac mandat, omnibus Generalibus, Prouincialibus, Commiſſarijs, Miniſtris, Præſidentibus, Abbatibus, Prioribus, & Guardianis quibuſcumque, ceteriſq. Superioribus Conuentuum, Monaſteriorum, ac Domorum quocumque nomine appellentur, intra Italiam, & Inſularum adiacentium fines exiſtentium, quorumcumque Ordinum Mendicantium, & non Mendicantium exceptis tamen Cartuſianorum, Fratrum Minorum de ſtrictiori obſeruantia, necnon Capuccinorum Sancti Franciſci, Reformatorum Sancti Dominici, Diſcalciatorum Ordinis Carmelitarum, necnon Fratrum Congregationis Folienſis, Ciſtercienſis Ordinis, ac Eremitarum Eremi Camaldulenſis, & Montis Coronæ, Clericorum Regularium Theatinorum, Societatis Ieſu, Sancti Pauli Decollati, & aliorum de Somaſcha, Miniſtrorum infirmorum, reſpectiue Ordinibus, Societatibus, ſeu Congregationibus nuncupatis, quę etiam antea exceperat, & nunc iterum excipiendo, voluit prohibitionem hanc ad illa nullo modo extendi; (Ne ſub cuiuſuis licentiæ, & facultatis impetratæ, vel impetrandæ obtentu, niſi per literas in forma Breuis dumtaxat, & non aliàs quemquam ad habitum Regularem ſuſcipiendum, nec etiam Conuerſos, niſi in Conuentibus, Monaſterijs, & Domibus, Authoritate eiuſdem S.D.N. propediem in vnaquaque Prouincia deſignandis; recipere, aut receptos ad profeſſionem admittere vllo modo audeant. Quinimò, contra primam prohibitionem Sanctitatis Suæ receptos, etiamſi imperfectum habitum, aut ſine caputio gerant, poſt præſentis Decreti in Romana Curia publicationem, omnino eijcere debeant.

Superiorem autem, qui huius Decreti tráſgreſſor extiterit, ipſo facto pœnam priuationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebit, vocis actiuæ, & paſſiuæ, & perpetuæ inhabilitatis ad alia in poſterum obtinenda, eo ipſo incurrere voluit, ac decreuit, & alijs etiam pœnis arbitrio Sanctitatis Suæ imponendis ſubiacere.

Receptiones verò, & profeſſiones quaslibèt eorum, qui contra huiuſmodi Decretum admiſſi fuerint, nullas, & irritas eſſe ad quemcumque effectum, ex nunc decernit, & declarat.

Hoc autem Decretum noluit Sanctitas Sua eos Ordines comprehendere, qui Cõuentus, Domos, & Monaſteria à ſe probata pro Nouitiorum receptione, & educatione, hactenus permiſſione ſua conſtituerint.

Ceteras verò licentias, ſiue particulares, quæ in hanc diem effectum non ſunt ſortitæ, reuocat, & annullat.

Vult autem Decretum hoc ſuum in ſolitis locis Vrbis publicatũ ita prædicto rũ ſingulos afficere, ac ſi cuilibet perſonaliter fuiſſet intimatũ. Priuilegijs, Statutis, & Conſtitutionibus quibuſcumque in contrarium minimè obſtantibus.

Datum Romæ apud S. Marcum, Die xx. Menſis Iunij. M.D.XCIX. Et fuit publicatum Romæ die tertia Iulij 1599.

Decretum pro Reformatione Regularium, tam Monachorum, quam Mendicantium cuiuſcumque Ordinis, & Inſtituti.

CLEMENS PAPA VIII.

3 NVllus omninò prætextu cuiuſcumque priuilegij, vel ſuperioritatis, etiam Generalatus, à ſeruitio chori cenſeatur immunis, niſi pro tempore, quo quis in proprij officij munere actu fuerit occupatus. Cum Lectoribus autem, & Prædicatoribus Superiores ijs tantum diebus, quibus eos legere, aut prædicare contigerit, diſpenſare poſſint; Idem quoque præſtare valeant cum ægrotis, & ſtudiorum cauſa legitimè impeditis. In eos verò, qui negligentes, aut inobedientes fuerint, ſalutari pœnitentia Superiores animaduertant ad præſcriptum Regulæ, & Conſtitutionum, alimenti etiam, ſi opus fuerit, ſubtractione.

Lectio Sacræ Scripturæ, vel Caſuum Conſcientiæ bis in hebdomada præſcriptis diebus in ſingulis Monaſterijs, & Conuentibus habeatur, ad quam fratres omnes conueniant, eaq. abſoluta, mutua collatione circa explicatam doctrinam ſeſe vtiliter exerceant.

Quo Tridentini Concilij Decreta de Paupertatis voto cuſtodiendo fidelius obſeruentur; Præcipitur, vt nullus ex Fratribus, etiam ſi Superior ſit, bona immobilia, vel mobilia, aut pecuniam, prouentus, cenſus, eleemoſynas, ſiue ex concionibus, ſiue ex lectionibus, aut pro Miſſis, tam in propria Eccleſia, quam vbicumque celebrandis, aliove ipſorum iuſto labore, & cauſa, & quocumque nomine acquiſita, etiam ſi ſubſidia conſanguineorum, aut piorum largitiones, legata, aut donationes fuerint, tamquam propria, aut etiam nomine Conuentus poſſidere poſſit, ſed ea omnia ſtatim ſuperiori tradan-

tradatur, & Conuentui incorporentur, atque cum ceteris illius bonis, redditibus, pecuniis, ac prouentibus confundantur, quo communis inde victus, & veſtitus omnibus ſuppeditari poſſit.

4 Neque Superioribus, quicumque illi ſint, vllo pacto liceat eiſdem fratribus, aut eorum alicui bona ſtabilia, etiam ad vſumfructum, vel vſum, adminiſtrationem, aut commendam, etiam depoſiti, aut cuſtodiæ nomine concedere.

5 Eorum verò, quæ ad neceſſitatem conceſſa erunt, nullus quidquam poſſideat, vt proprium, neque vt proprio vtatur.

6 Qui in præmiſſorum aliquo deliquerit, pœnas, nedum a Concilio Tridentino præſcriptas, ſed alias quoque multo grauiores, ſuperiorum arbitrio imponendas, incurrat.

7 Nulla quorumcumque ſuperiorum diſpenſatio, nulla licentia, quantum ad bona immobilia, vel mobilia fratres excuſare poſſit, quo minus culpæ, & pœnæ ab eiuſdem Concilii Decretis impoſitæ, & ipſo facto incurrendæ, obnoxii ſint, etiamſi Superiores aſſeuerent huiuſmodi diſpenſationes, aut licentias concedere poſſe, quibus in ea re fidem minimè adhiberi volumus.

8 Fratrum veſtitus, & ſupellex cellarum ex communi pecunia comparetur, & omninò vniformis ſit Fratrum, & quorumcumque Superiorum, ſtatuiq. paupertatis, quam profeſſi ſunt, conueniat: ita vt nihil ſuperflui admittatur; nihil etiam, quod ſit neceſſarium, alicui denegetur.

9 Quæcumque fratrum veſtes, ſiue lineæ, ſiue laneæ omniſq. alia ſupellex in aliquem commodum Conuentus locum deferantur, ibiq. ab vno, vel duobus Fratribus huic muneri deputatis, diligenter cuſtodiantur, vt inde Superioris arbitrio, prout vnicuique opus fuerit, ſubminiſtrari opportunè poſſint.

10 Omnes etiam ſuperiores, quicumque illi ſint, eodem pane, eodem vino, eodemq. obſonio, ſiue eadem (vt aiunt) pirantia, in communi menſa prima, vel ſecunda, niſi infirmitatis cauſa impediti fuerint, veſcantur; neque ſingulare aliquid, quo priuatim quiſque in cibum vtatur, vllo modo afferri poſſit; ſi quis in ea re peccauerit, nihil ea die alimenti percipiat, niſi panem, & aquam.

11 Superiores omnes, etiam Generalis, qui redditus, aut præſtationes peculiares ratione officiorum habent, eorũ accepta, & expenſa in libro diſtincto fideliter & diligenter adnotari curent, neque in alios vſus, quam ratione officii ſui neceſſarios, quidquam expendant. Cum verò contigerit ipſos in aliquo Conuentu commorari, eam pecuniæ quantitatem in communi conferant, ex qua ſibi, & iis, qui ſecum erunt, victus ad præſcriptum Regulæ, & Conſtitutionum ſuppeditetur.

12 Nullus ex Superioribus locorum, adminiſtrationem bonorum, aut aliarum rerum, diſpenſationemq. pecuniarum, & redditũm ſui Conuentus, etiam nomine Conuentus, per ſe ipſum habere, ſiue exercere poſſit; ſed vniuerſum id onus tribus fratribus eiuſdem Conuentus a Generali ita demandetur, vt vnus rerum, & bonorum, redditumq. colligendorum, ac exigendorum curam habeat; alter tamquam Depoſitarius, pecunias, ac cetera ab illo collecta, & exacta fideliter aſſeruet; alius de pecuniis, & rebus a Depoſitario acceptis Priori, & fratribus, ac Conuentui vniuerſo de neceſſariis, mandante ta-

Digitized by Google

men ipſo Priore, non ſecundum, proprium affectum, ſed iuxta caritatis regulam, veluti bonus diſpenſator prouideat, officiorum huiuſmodi confuſione penitus interdicta.

13 Ceterum hi tres tam impenſi, quam accepti ſingulis menſibus Superiori locali adhibitis etiam duobus, vel tribus fratribus eiuſdem Conuentus probatioribus, rerumq. vſu peritis, rationem reddant. Deinde, ipſimet rurſus, præſentibus Priore, & peritis prædictis, Generali, cum aduenerit: denique ipſe Generalis, in quolibet proximo Capitulo Generali ſaltem coram tribus iudicibus, ab ipſo Capitulo ad hoc conſtitutis illorum omnium, vniuerſamq. ſuæ adminiſtrationis tam publicæ, quam priuatæ rationem reddere teneatur, cuius etiam exemplum authenticum ex Actis Capituli deſcribatur, ad hoc, vt ad omne mandatum noſtrum, vel Sedi Apoſtolicæ, Romam tranſmitti poſſit.

14 In vnoquoque Conuentu fratrum, is tantum deinceps conſtituatur, & in poſterum retineatur numerus, qui ex redditibus illius proprijs, vel ex communibus conſuetis, vel etiam ſingulorum eleemoſynis, alijsve quibuſcumque obuentionibus in commune (vt præfertur) conferendis, commodè poſſit ſuſtentari: redditus verò & ſupradicta omnia, in communi loco, ac tuto, diligenter aſſeruentur.

15 Superioribus autem, ne Concilij Tridentini, aut hæc noſtra Decreta declarare, interpretari, aut relaxare vllo modo poſſint, omninò interdicimus, & prohibemus, decernentes irritum, &c. ſi quis autem contra præſumpſerit attentare, is eo ipſo omni gradu, officioq. priuatus, & ad ea perpetuò inhabilis exiſtat.

16 Nullus niſi actu legat, vel prædicet, aliquo ſui gradus priuilegio gaudeat.

17 Si alicui ex neceſſaria cauſa, Generalis iudicio probanda, ſocius ex eodem ordine, qui illi miniſtret, concedēdus erit, is niſi vigeſimum quintum agat annum, & qui Communi ſeruitio ſit deputatus, non concedatur, & ſi commodè fieri poteſt, ſit Laicus Conuerſus.

18 Vt omnis ſcandalorum, & vagationis occaſio tollatur, Conuentus clauſura perpetuò, ac diligenter ſeruetur, ac propterea à Superiore Ianitor conſtituatur, qui diligentia, ac morum integritate maximè commendetur: is ianuæ cuſtodiendæ ſemper aſſiſtat, eamq. nemini fratrum aperiat, niſi ſocium, & exeundi licentiam obtinuerit.

19 Nullus à Conuentu egredi audeat, niſi ex cauſa, & cum ſocio, licentiaq. ſingulis vicibus impetrata, ac benedictione accepta à Superiore, qui non aliter eam concedat, niſi cauſa probata, ſociumq. exituro adiungat, non petentis rogatu, ſed arbitrio ſuo, neque eundem ſæpius. Licentiæ verò generales exeundi, nulli omninò concedantur.

20 Contrauenientes autem pęna graui, etiam carceris ad Superioris arbitrium plectantur; eandem etiam ianitor ſubeat, ſi ſciens exeundi facultatem fecerit.

21 Cum autem quis in Conuentum reuertitur, Superiorem iterum adibit, benedictionem recepturus, qui a ſocio itineris rationem, & quid rei actum ſit, diligenter perquirat.

22 Nullos fratres Romam venire ſuperiores permittant, niſi prius a Generali, vel Protectore dumtaxat licentiam ſcriptis impetrauerint.

Digitized by Google

23 Si quis autem ſine huiuſmodi facultate Romam venire præſumpſerit, voce actiua, & paſſiua biennio priuatus exiſtat, ſubiturus etiam alias arbitratu Superiorum infligendas pœnas. Quæ item omnia aduerſus eos, qui ſupradictos admiſerint, & receperint, ſine vlla exceptione locum habeant.

24 Habeat Superior clauem ita fabrefactam, vt cum ſibi videbitur, cellas omnes reſerare poſſit, & propterea nullus cellam, etiam noctu ita claudat, quin ſemper a Superiore poſſit aperiri.

25 In medio Dormitorij totam noctem lampas colluceat.

26 Nullus etiam Superior cellas ſiue in clauſtro, ſiue alibi, ſeparatas à communi Dormitorio habeat, ſed vnuſquiſque vnica cella, eadem cum ceteris aliorũ fratrum coniuncta, nudis omnino parietibus, ac lecto, & menſa humilibus, vniformique ſupellectili (vt præfertur) quemadmodum Religioſos decet, contentus ſit; poſſit tamen Generalis alicui ex Superioribus Conuentuum, ſi eorum muneris, & officij neceſſitatem id exigere cognouerit, alteram etiam cellam concedere.

27 Cellæ, ſiue ædiculæ, quæ extra Dormitorium ſeparatim ſunt, ad officinas, aut alias ad communem vſum, & commoditatem Conuentus redigantur.

28 Sigillatim ſuo quiſque lecto cubet, neque vllibi duo eodem lecto dormire poſſint, qui omnes ad certam formam redigendi erunt.

29 In priuatis cellis nulli camini permittentur, ſed omnes obſtruantur ſtatim, cardinibus etiam e parietibus conuulſis, vt res illa non ad tempus facta, ſed perpetuo duratura videatur, cellis tamen Generalis, aut alterius Superioris, ac Prædicatoris exceptis.

30 Conuentus feneſtræ omnes, quæ in vias publicas, aut in vicinas laicorum ædes proſpiciunt, muro ita obſtruantur, vt omnino is proſpectus impediatur.

31 Valetudinarium in ſingulis Conuentibus certo, ac ſalubriori loco conſtituatur, quod pro loci ſitu, ac fratrum numero, quo ad fieri poterit, commodiſſimum eſſe poſſit, in quo fratres omnes, cum ægrotabunt, curentur, nec inde niſi recuperata ſanitate abire permittantur. Qui vero infirmorum curæ præpoſiti ſunt, omni ſe dulitate, ac caritate operam ſuam præſtabunt, ac curabunt, ne quid ægrotis omnino deſit, quod ad ſanitatem recuperandam pertineat.

32 Ineatur ratio, qua, ſublatis licentijs ac facultatibus hactenus quibuſcumque conceſſis, degentes extra Conuentus clauſtra, ad ea quam primum reuocentur, nec de cetero, niſi ex grauiſſima cauſa a Sede Apoſtolica probanda, huiuſmodi facultates concedi poſſint.

33 Nulli in poſterum ad habitum, aut profeſſionem admittantur, niſi in Conuentibus per Sedem Apoſtolicam in qualibet Prouincia deputandis.

34 Curent ſuperiores, vt Conſtitutio interdicens largitiones munerum, & preſcribens hoſpitalitatis formam, ab omnibus in quolibet Conuentu inuiolabiliter obſeruetur.

35 Vt omnis officiorum ambitus occaſio præcludatur, caueant omnes a directa, vel indirecta vocum, ſeu ſuffragiorum procuratione, tam pro ſeipſis, quam pro alijs, tum in Capitulis locorum, tum in ceteris præſertim Generalibus Capitulis, aut Congregationibus, ſeu alibi. Quicumque ſecus fecerit, preter alias pœnas, & cenſuras, hactenus contra huiuſ-

modi ambientes inflictas, quas in ſuo robore permanere volumus, in pœnam priuationis officiorum, quæ obtinent, eo ipſo incidant, & ad futura quæcumque pariter inhabiles habeantur, ſuper quo cum eis diſpenſari à nemine poſſit, niſi a Nobis, vel Succeſſoribus noſtris, & pro qualitate culparum grauius etiam plectantur. Porrò, ſupradictas omnes pęnas ad complices, ac ſimpliciter ſcientes, & non reuelantes extendimus.

36 In Superiorum, & Officialium omnium electionibus forma pręſcripta à Sacro Concilio Tridentino, & Ordinis Conſtitutionibus inuiolabiliter ſeruetur, iurentq. electores ſecũdum veritatem cuiuſque conſcientiæ, probiores, ac magis idoneos ſe electuros, ac propterea priuſquam ad electionem deueniatur, imprimis, & ante omnia prælegantur Cõſtitutiones de qualitate, & requiſitis eligendorum. Ad officia gradus, & Prælaturas illi pręcipuè eligantur, qui poſſint, & conſueuerint Regulas Ordinis, & Conſtitutiones obſeruare, præſertim quæ pertinent ad ſeruitium Chori, ac veſtitum, & victum communem.

37 Eligantur in Capitulo Generali, vel Prouinciali aliquot graues, & periti ex Fratribus cuiuslibet Prouinciæ, ſaltem tres, qui admittẽdos ad prędicationem verbi Dei, vel ad audiendas Confeſſiones etiam ipſorum Fratrum, ac Lectores publicos, diligenter ſimul examinent, priuſquam probentur, & ad huiuſmodi miniſteria admittantur. Horum etiam curę ſit examinare, & probare tam quo ad doctrinam, quam quo ad mores, promouendos ad quoſcumque Ordines, in quo ſeruetur Decretum Congregationis interpretũ Sacri Concilij Tridentini, hac de cauſa nuper editum, & promulgatum.

38 Illud porro Superiores omnes in Domino admonemus, vt memores ſint rationis, quam in Nouiſſimo die reddituri ſunt pro Grege ſibi commiſſo, ac propterea omni ſtudio inuigilent, vt quæ in eorundem Ordinis, Regulis, & Conſtitutionibus de oratione mentali, ſilentio, ieiuniis, Capitulo culparum, aliiſq. ſpiritualibus exercitiis prudenter, ac piè ſancita ſunt, ea omnia, & ſingula ad vnguem obſeruentur; intelligantq. ſuper his veluti fundamentis omnium Religionum ædificia conſtruenda, & amplianda eſſe, quæ vt faciliorem exitum ſortiantur, & fructus vberiores in animis Fratrum producant, valde opportunum erit, ſi in quolibet Conuentu, ſingulis hebdomadis habeatur ſermo de religioſa diſciplina, regulariq. obſeruantia.

39 Quo verò omnia ordinatè peragantur, appendatur tabella in loco cõſpicuo vniuſcuiuſque Conuentus, in qua diſtinctè adnotetur quid ſingulis horis cuiuſque diei quilibet Frater præſtare debeat, vt certo quoque ſigno pręmonitus, maiore animi præparatione ſuo muneri ſatisfacere poſſit. Quæ Ordinis Conſtitutiones, his Decretis non aduerſantur, inuiolatè cuſtodiendæ erunt.

40 Quibus horum Decretorum capitibus certa pœna præſcripta non eſt, arbitrio Generalis, vel alterius immediati Superioris infligatur. Vt autem hæc Decreta (donec alia, quæ ad pleniorem reformationem facient, edantur) ab omnibus obſeruari poſſint, diſtrictè præcipimus Generalibus, ac oĩbus aliis quibuſcumque Superioribus, ad quos hoc ſpectat, vt curent, ac efficiant, ea omnia inter alias eorundem Ordinum Conſtitutiones perpetuo valituras redigi, interdicta omnino eorum ſingulis facultate illas declarandi, & aduerſus eas vnquam diſpenſandi. Alioquin ſciant ſe in pœnam Generalatus, & officiorum priuationis, ac inhabilitatis perpetuæ, ad alia quoque munera ipſo facto, & ſine vlla exceptione reſpectiue incidiſſe.

41 Ne verò prætextu dilatæ publicationis eorum obſeruatio, quoquo modo differri

Digitized by Google

diferri poſſit, aut impediri, volumus, vt poſt illorũ publicationem in Conuentu, vel Monaſterio cuiuslibet Ordinis de Vrbe factam, Generalem, alioſq. Ordinum Superiores, ceteroſq. quoſcumque Fratres præſentes, ſtatim; reliquos verò abſentes citrà Montes, vnius menſis, vltra montes, trium menſium ſpatio ita arctent, ac ſi eorum ſingulis perſonaliter intimata fuiſſent.

42 Inſuper mandamus, quod Generales in ſingulis Conuentibus citra montes, vnius menſis, vltra vero montes, trium menſium curſu decreta ſupradicta publicari faciant, ſub pęna priuationis Generalatus, alijſq. arbitrio noſtro imponendis. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, die 25. Menſis Iulij M. D. XCIX.

Decretum illud quo Fratres Romam petere cum Generalis, & Protectoris licentia dumtaxat permiſſum eſt, Sanctitas Sua extendi ad Prouincialem decreuit, ita vt prouincialis ipſe ex cauſa communi totius Prouinciæ dumtaxat facultatem huiuſmodi facere valeat; Declarauitq. pœnam priuationis vocis actiuæ, & paſſiuæ contrafacientibus inflictam, Sanctitati Suæ reſeruatam eſſe, interdicta omnino eorum Superioribus ſingulis, etiã Generali, ac Protectori facultate illam moderandi, ac relaxandi. Dat. Romæ die 20. Martij 1601.

Decretum felicis record. Clementis PP. VIII. Super Caſuum reſeruatione ab omnibus Regularium Superioribus obſeruandum.

Sanctiſſimus Dominus Noſter, qui iam pridem accuratè perpendit, ac re ipſa comperit, quod reſeruatio facultatis abſoluendi Religioſos pœnitentes à peccatis quibuſdam grauioribus, niſi Superiores admodum prudenter, ac moderatè illa vtantur, nonnullos infirmiores, interdum ſuperiori ſuo conſcientię maculas detegere formidant, adducere poſſet in æternæ damnationis periculũ, & ſpiritualis remedij deſperationem; Ideo, vt huic malo Sanctitas Sua opportunè proſpiceret, decreuit, vt nemo ex Regularium Superioribus peccatorum abſolutiones ſibi reſeruet, exceptis iis, quæ ſequuntur, aut omnibus, aut eorum aliquot, prout ſubditorum vtilitati expedire prudenter in Domino iudicauerint.

Veneficia, Incantationes, Sortilegia.

Apoſtaſia à Religione, ſiue habitu dimiſſo, ſiue retento, quando eo peruenerit, vt extra ſepta Monaſterii ſeu Conuentus fiat egreſſio. Nocturna, ac furtiua e Monaſterio, ſeu Conuentu egreſſio, etiam non animo apoſtatandi facta.

Proprietas contra votum paupertatis, quæ ſit peccatum mortale, Iuramentum falſum in iudicio regulari, ſeu legitimo.

Procuratio, auxilium, ſeu conſilium ad abortum faciendum poſt animatum fœtum, etiam effectu non ſequuto.

Falſificatio manus aut ſigilli officialium Monaſterij, aut Conuentus, Furtum de rebus Monaſterij, ſeu Conuentus, in ea quantitate, quæ ſit peccatum mortale.

Lapſus carnis voluntarius, opere conſummatus.

Occiſio, aut vulneratio, ſeu grauis percuſſio cuiuſque perſonæ.

Digitized by Google

Malitioſum impedimentum, aut retardatio, aut apertio literarum a Superioribus ad Inferiores, & ab Inferioribus ad Superiores.

Si quod aliud præterea peccatum graue pro Religionis conſeruatione, aut pro conſcientiæ puritate reſeruandam videbitur, id non aliter fiat, quam Generalis Capituli in toto Ordine, aut Prouincialis in prouincia, matura diſcuſſione, & conſenſu.

Non liceat Superioribus Regularium Confeſſiones ſubditorum audire, niſi quando peccatum aliquod reſeruatum admiſerint, aut ipſimet ſubditi ſponte, ac proprio motu ab ijs petierint.

Superiores in ſingulis domibus deputent duos, tres, aut plures confeſſarios, ſubditorum numero maiori, vel minori, ijq. ſint docti, prudētes, ac caritate prę diti, qui a non reſeruatis eos abſoluant, quibus etiam reſeruatorum abſolutio committatur, quando caſus occurrerit, in quo eam debere committi ipſe in primis confeſſarius iudicauerit.

Tam Superiores pro tempore exiſtente, quam Confeſſarij, qui ad Superioritatis gradum fuerint, promoti, caueant diligentiſſimè ne ea notitia, quam de aliorum peccatis in confeſſione habuerant, ad exteriorem gubernationem vtantur.

Licebit tamen Superioribus determinare pœnitentias graues quibuſdam peccatis, etiam non reſeruatis a confeſſarijs imponendas, quæ ſubditos ab huiuſmodi perpetrandis cohibere poſſint.

Atque ita per quoſcumque Regularium Superiores, quicumque illi ſint, obſeruari mandauit. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac cuiuſuis Concilij, etiam Generalis Decretis, necnon Conſuetudinibus etiā ab immemorabili tempore obſeruatis; aut Regularibus, ſeu prouincialibus Capitulis editis, Statutis, & Conſtitutionibus etiam Apoſtolica anthoritate confirmatis, Priuilegijs, Indultis, & Conceſſionibus quibuſcumque, quorum tenores hic pro expreſſis haberi voluit, ceteriſq. in cōtrarium facientibus quibuſcumque. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, die 29. Menſis Maij, Anno Domini 1593.

Sanctitas Sua deinceps declarauit, & declarat, vt ſi huiuſmodi Regularium Confeſſarijs caſus alicuius reſeruati facultatem petentibus Superior dare noluerit, poſſint nihilominus Confeſſarij illa vice pœnitentes Regulares, etiam non obtenta à Superiore facultate, abſoluere.

Formula concedendi facultatem pro Nouitijs ad Regularem habitum recipiendis in Monaſterijs, & locis deſignatis.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus N.D. Clemens diuina prouidentia Papa VIII. cū regularem diſciplinam reſtituere, atque in priſtinum ſtatum reuocare, maximè cuperet, regulareſq. omnes, vitam, moreſq. ſuos ad rationem eius inſtituti, quod quiſque profeſſus eſſet, ita componere, vt quæ ad votorum vim, habitum, victumq. communem pertinent, ea potiſſimū ſinguli

ſinguli religioſiſſime obſeruarent, generali decreto, quod de menſe Iunij editum, tertia Iulij anni 1599. promulgatum fuit, Ordinum Religioſorum Superioribus, (nonnullis exceptis) prohibuit, ne aut Nouitios reciperent, aut quemquam ad profeſſionem ante admitterent, quam à Sanctitate Sua Monaſteria aliquot ad eam rem præſcripta eſſent, in quibus obſeruantia Regularis vigeret. Nunc verò eadem Sanctitas Sua à locorum etiam Ordinariis, quibus id muneris demandauerat, certior facta, in infraſcriptis Monaſteriis, & Conuentibus Ordinis N. præfinitum eſſe numerum dumtaxat eorum, qui vel ipſius Monaſterii cenſibus, vel conſuetis eleemoſynis ſuſtentari ibi commodè poſſunt, atque in iis omnia fideliter obſeruari, quæ ſunt cum illorum profeſſionis perfectione coniuncta, nempè caſtitatis, paupertatis, & obedientiæ vota, vna cum ceteris decretis particularibus, vel inſtituti ipſius, vel Pontificiis, etiam ad victum, veſtitumq. communem ſpectantibus (ipſo Decreto, vt ſuprà, edito, & promulgato, nequaquam obſtante) poteſtatem facit Superiori eiuſdem Ordinis, Nouitiatus in infraſcriptis Monaſteriis, & Conuentibus erigendi, Nouitios recipiendi, educandi, atque ad profeſſionem admittendi; modo tamen id ad præſcriptum inſtructionis iuſſu Suæ Sanctitati editum, neque alio modo fiat. Quoniam verò ea eſt Suæ Sanctitatis mens, & voluntas, vt in Monaſteriis, & Conuentibus, ad alendos Nouitios præfinitis, regularis obſeruantia perpetuò retineatur, mandat, & præcipit, vt in ipſis præſcriptus iam perſonarum numerus in poſterum ſeruetur, nulluſq. omnino Superior cuiuſuis conditionis, perſonarum, & Nouitiorum numerum augere præſumat, ea pœna propoſita vt in omnibus priuatus officiis, vocis actiuæ, & paſſiuæ ius omne amittat. Vult denique Sanctitas Sua huiuſmodi facultatem per Congregationem Reformationis Apoſtolicæ hoc decreto Secretarii manu ſubſcripto, concedi, non obſtante decreto, vt ſupra, promulgato, Dat. Romæ die, &c.

Præſcribitur verò numerus Sacerdotum.., Clericorum.., Nouitiorum.., Conuerſorum autem...

N. Viſitationis, & reformationis Apoſtolicæ Secretarius.

Decretum ſuper forma recipiendi Nouitios Regularium ad habitum, & profeſſionem.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & D.N.D. Clemens Diuina prouidentia Papa VIII. Qui aliàs pro Regularis diſciplinæ reſtitutione, ſingulis Regularium Ordinibus (quibuſdam exceptis) prohibuit, ne ad Regularem habitum Nouitios in poſterũ reciperent, receptoſue ad profeſſionẽ admitterent, quouſque in aliquibus cuiuſuis Ordinis Monaſteriis, ſeu Conuentibus, (in quib. Nouitiatus pro recipiendis, & educandis Nouitiis deſigarẽtur, & approbarentur) ad eius

ad eius,quam profeſſi ſunt, Regulæ præſcriptum, vitam moresq. reſtituerent, & componerent, certior deinde factus quoſdam omnium fere Ordinum Conuentus,ſeu Monaſteria ad priſtinam illam Regularem viuendi formam,& diſciplinam,quam diutius deſiderauerat, fuiſſe redacta; in eiſdem Monaſterijs, & Conuentibus,vt Nouitiatus erigi,Nouitijq. recipi poſſent, (ſub certis tamen legibus,ac ea præſertim,vt licentia a Congregatione Reformationis Apoſtolicæ prius obtenta eſſet,) conceſſit, & ad id illa deſignauit, & approbauit. Nunc volens, vt ea, quæ pro Nouitiorum receptione, & inſtitutione, de mandato Sanctitatis Suæ præſcripta fuerunt, in poſterum accuratius, & exactius obſeruentur, vltra formam traditam in Conſtitutionibus fel. record. Sixti Papæ V. & etiam Sanctitatis Suæ ſuper receptione Nouitiorum, decreuit, ac præſentis Decreti virtute mandauit, ne in Conuentibus, ſeu Monaſterijs ad Nouitios recipiendos, de Sanctitatis Suæ, ſeu dictæ Congregationis Reformationis licentia hactenus deſignatis, & approbatis, ſeu in poſterum deſignandis, & approbandis, Nouitij ad habitum recipi vllatenus poſſint, vel admitti, niſi prius ab ipſa Congregatione, vel à proprijs locorum Ordinarijs, aut ab illis, in quorum Diœceſi nouitiatus exiſtunt, in quibus Nouitij recipiendi fuerint expreſsè, & nominatim Nouitij ipſi recipiendi approbati fuerint, & vt recipi,& admitti poſſint,licentiam, in ſcriptis(gratis tamen in omnibus,etiam quo ad ſcripturam, concedendam) obtinuerint. Monet autem Sanctitas Sua eoſdem Ordinarios, omnem curam, & diligentiam adhibere, vt circa ætatem,cõditionem, educationem, ſcientiam, vitam, & mores, ceteraſq. qualitates in ipſis Nouitijs requiſitas, obſeruentur Inſtitutiones pro illis recipiendis ab eadem Congregatione Reformationis factæ, & publicatæ, neque aliter, nec alio modo aliquem ad habitum recipi permittant: Ordinariorum ipſorum conſcientiam onerando,ſi quempiam approbauerint,vel admitti præmiſerint,qui non ſit idoneus, & iuxta Conſtitutiones, & Inſtitutiones prædictas, approbandus, & admittendus. Firmis nihilominus remanentibus pœnis omnibus contra Superiores quorumcumque Ordinum, qui in admittendis ad habitum, & profeſſionem Nouitijs, formam Conſtitutionum, & Inſtitutionum prædictarum non ſeruauerint, aut Nouitium aliquem, quantumuis idoneum, & approbatum, in quouis alio conuentu, & loco, ſeu Monaſterio, præterquam in hactenus à Sua Sanctitate, vel à dicta Congregatione deſignatis, & approbatis, ſeu in poſterum deſignandis, & approbandis, vel vltrà numerum in eorum ſingulis præſcriptum, ſeu præſcribendum receperint,vel admiſerint,ſeu aliàs premiſſis quouis modo contrafecerint. Irritum ex nunc,& inane decernens quidquid ſecus, vel aliàs, quauis authoritate à quouis geſtum,vel attentatum fuerit. Non obſtantibus quibuſcumque, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, die 19. Maij 1602. Pontificatus eiuſdem Sanctiſſimi Domini noſtri, Anno vndecimo.

Inſti-

Inſtitutiones ſuper receptione, & educatione Nouitiorum Religioſorum in Monaſterijs, & Conuentibus deſignatis, vel deſignandis, Clementis eiuſdem VIII. iuſſu editæ.

CVm ad Regularem diſciplinā in ſingulis Religioſorum Monaſterijs propagandam, Nouitiorum inſtitutio maximè vtilis ſit, ac neceſſaria, & nihil ad grauem illam, ac laudatiſſimam piſcorum Patrum viuendi rōnem relaxandam maiorem vim habuiſſe compertum ſit, quam, vel nimiā in recipiendis Nouitijs facilitatem ſupra numerum, quam capere, atque alere Monaſteria ipſa poſſent, vel negligentiam improbando, & examinando eorum ſpiritu, an verè eſſet ex Deo, atque ex præcipuo deſiderio illi inſeruiendi, vel denique incuriam in eis educandis, atque inſtituēdis. Idcirco, vt huiuſmodi incommodo deinceps occurratur, præcipitur omnibus, & ſingulis ad quos ſpectat, vt in recipiendis Nouitijs, & in eorū inſtitutione, atque educatione, necnon in magiſtri, & aliorum miniſtrorum electione, præter alia, quæ in Sacris Canonibus, ac Decretis preſertim Concilij Tridentini, Pontificijs, & cuiuſcūque Ordinis, aut Inſtituti Conſtitutionibus cōtinentur, tam in aliàs deſignatis, quam nunc, & in poſterum ad hoc deſignandis Monaſterijs, & Conuentibus, hæc quæ ſequuntur, inuiolatè obſeruari, & exequi perpetuò curent.

Primum, quod attinet ad Nouitiorum recipiendorum formam, vltrà diligentem perquiſitionem, quæ habenda erit de vniuſcuiuſque natalibus, corporis habitudine, moribus, & vita anteacta, ac præcipuè eorum, qui ſextum decimum ætatis ſuæ annum excedēt, an crimినoſi, an ære alieno grauati, vel reddendæ alicuius adminiſtrationis rationi obnoxii ſint, iuxta formam Conſtitutionis felicis record. Sixti V. & moderationum ſubſecutarum; Illud etiam Superiores, ad quos ſpectabit, ſedulò perquirant, vt, quibus in Monaſteriis, & Conuentibus ex Apoſtolica facultate Nouitiatus fuerint inſtituti, in ijs ad Religionem nullus in poſterum admittatur, qui, & ex honeſtis parentibus natus non ſit, & conditiones Sacris Canonibus, Summorumq. Pontificum Conſtitutionibus præſcriptas, nō habet, iuxta Decretum ſuper forma recipiendi Nouitios, die 19. Maij 1602. editum.

Quiſque recipiendus in aliquo Ordine Regulari, etiam Mendicantium, in ea ſit ætate conſtitutus, quam eius Ordinis, in quē recipietur, regularia inſtituta, & ordinationes requirunt, eam verò literarum ſcientiam calleat, aut illius addiſcendæ ſpem indubiam præſeferat, vt minores, & ſuis temporibus, maiores Ordines, iuxta Decreta Sacri Concilij Tridentini ſuſcipere valeat. Sed ſi quis annum vigeſimum quintum excedens ad habitum Regularem admitti poſtulauerit, & talis eruditionis expers inuentus fuerit, in Conuerſorum tantum, quibus literarum ſcientia non eſt neceſſaria, numerum referatur; Ipſi autem Conuerſi non recipiantur ante vigeſimum ætatis ſuæ annum, & niſi ſaltem præcipua Doctrinæ Chriſtianæ capita nouerint.

Demum Superiores diligenter exquirant, quo ſpiritu, qua mente, ac voluntate id regularis vitæ genus elegerint, quem ſibi finem propoſuerint, num zelo melioris frugis, ac perfectioris vitæ, & vt Deo liberius famulari poſſint, an potius leuitate, vel humano aliquo affectu, aut inordinato animi motu ducantur, & an eorum parentes ope, & ſubſidio ipſorum indigentes, deſtituantur.

Proui-

Prouideant quoque vt omnes, etiam Cõuerſi recipiendi, priuſquam ad habitum regularem admittantur, ab ijs quibus munus hoc incumbit, de Regula, quam profeſſuri ſunt, tribus votis eſſentialibus, ſtatuq. Regulari, & aliis cuiuſque Ordinis peculiaribus inſtitutis, & Conſtitutionibus diligẽter inſtruantur. Et quia quarundam Religionum moris eſt, nedum Cõuerſos ad profeſſionem admittendos, verum, & Oblatos, vt vocant, recipere, circa ipſorum Oblatorum receptionem vnaquæq. religio ſuas peculiares Conſtitutiones, ſpecialiaq. inſtituta obſeruare teneatur.

Statim atque Nouitii ad habitum recepti, & in locum Nouitiatus introducti fuerint, per generalem omnium peccatorum confeſſionem totius anteactæ vitæ conſcientiam diſcutiant, & expurgent.

Quod verò ad loci qualitatem vniuſcuiuſque Nouitiatus ſpectat, locus huiuſmodi propria clauſura ab ea parte Conuentus, & Monaſterij, in qua degunt profeſſi, ſegregatus, quot erunt numero Nouitij, vel dormitorium ita capax, vt pro ſingulis ſinguli lectuli commode ſterni poſſint, in quo etiam cellula, vel certus, ac determinatus locus pro Magiſtro, eiuſque ſocio reperiatur.

In eo etiam, præter alias communes commoditates, aptus locus adſit ad ſpirituales collationes, ſeu conferentias faciendas; ac lectiones, inſtructioneſq. Magiſtri audiendas, & in quem hiemis tempore ad calefaciẽdum ſe igne communi recipiant.

Oratorium inſuper, ſeu Cappella, ſi commode fieri poterit, ad Nouitios in ſpiritualibus, præſertim in cæremonijs, Eccleſiaſticiſq. functionibus exercendos.

Hortus quoque peculiaris ad honeſtam recreationem bene concluſus, atque munitus adſit, ſin minus, hortum ceteris Fratribus communem recreationis tempore ingrediantur. Ipſis vero Nouitijs ibi commorantibus, curabit Magiſter cum loci Superioris authoritate (ſi opus fuerit) ne in eundem quiſquam alius ingrediatur.

Ad huiuſmodi locum Nouitiatus nemini eiuſdem, vel alterius Ordinis regulari, etiam Conuentus, & Monaſterij Officiali, vllo vnquam tempore ſub quouis prætextu aditus pateat, præterquam Magiſtro, eiuſq. ſocio, ac etiam Monaſterij, aut Conuentus Superiori; ſi quandocumque ingrediendum ſibi neceſſario exiſtimauerit, quo tamen caſu aliquem ſemper ex ſenioribus Conuentus, vel Monaſterij Patribus ſocium aſſumat.

Huius loci clauſuræ clauis apud Magiſtrum ſemper aſſeruetur, illiq. ſoli liceat ex graui tantum cauſa ingreſſum illuc alicui permittere: ſi quis autem Nouitiorum quempiam alloqui voluerit, Magiſtro præſente, & non aliter alloquatur.

Nouitiorum Magiſtro ſocius, ſi per Nouitiorum inſtruendorum multitudinem neceſſarius fuerit, vita, & moribus (quo ad fieri poterit) cõſimilis deputetur, qui in his, quę ad Nouitiatur regimen ſpectãt, dicto Magiſtro immediatè ſubiectus exiſtat, eliganturq. tam Magiſter, quã ſocius, per Prouinciale Capitulum, per trienniũ ad minus onus huiuſmodi ſubituri. Quod, ſi aliquo caſu extra tempus Capitulare noua loca Nouitiatus concedi contingat, tunc electionem Magiſtri Nouitiorum, & ſocij huiuſmodi in his nouis locis per Generalem, vel Prouincialem, ſeu Miniſtrum, aut eorum Viſitatores, ſeu Vicarios, de Definitorum tamen vel grauiorũ aliorum Patrum conſenſu, fieri permittitur; Idemq. ſeruetur, ſi intra triennium, alterum, vel vtrumque vrgenti aliqua de

cauſa

cauſa ex illis locis amoueri, vel mori contigerit, in cuius, vel quorum locum conſimiles ſubrogari debeant.

Tam Nouitiorum Magiſter quam ſocius, ab iis omnibus officiis, oneribuſq. vacationem habeant, quæ Nouitiorum curam, & regimen impedire valeant. Ipſe Magiſter ſacerdotali ordine ſit initiatus, ac in quinto ſaltem ſupra trigeſimum ætatis ſuæ anno conſtitutus, & per decennium à profeſſione emiſſa in Religione perſtiterit: Socius vero trigeſimum annum excedat, ſintq. ambo doctrina, & quantum per Superiorum diligentiam, & vires fieri poterit, vitæ etiã anteactæ exemplo præſtantes, orationis propterea, & mortificationis operibus addicti, prudentia, caritateq. referti, non ſine affabilitate graues, zelum Dei cũ manſuetudine prę ſe ferentes, ab omni cordis, ac animi perturbatione, ira prę-ſertim, & indignatione. quæ in ſe, & erga alios caritatem impedire conſueuerunt, quam longiſſimè alieni, & tales demum, qui omnibus ſeipſos bonorum operum exemplum præbeant, vt ii, qui eorum curæ ſubſunt, illos non tam metuant, quàm reuereantur, nec illis vnquam detrahere quidquam poſſint.

Habeat etiam Magiſter plenam, & abſolutam poteſtatem circa Nouitiorum inſtitutionem, ac Nouitiatus regimen, ita vt in illis nemini (Viſitatoribus, ac Superioribus maioribus, vel etiam localibus exceptis) quouis colore ſe ingerere liceat.

Curam adhibeat diligentem, vt Nouitii omnes in Regulari diſciplina ſedulò exerceantur, agnoſcantq. præcipuè Diuinæ, qua digni facti ſunt, vocationis pręſtantiam, & excellentiam, quæ vera ſit atque perfecta votorum ſolemnium & quam neceſſaria cuiuſque Ordinis Conſtitutionum obſeruãtia, modum in oratione, tum vocali, tum mentali fructuoſe perſiſtendi, illicitas paſſiones, & vitia (ad quę natura per peccatum labefactata omni tempore prona eſt, atque procliuis) per ſenſuum cuſtodiam, & mortificationem cohibendi, auſteritatem, ieiunia, cilicia, diſciplinas, conſcientiæ puritatem, crebram illius diſcuſſionem, Sacramentorum frequentiam, confeſſionis præſertim, quæ bis ſaltem ſingulis menſibus fiat, per aperitionem quotidianam motuum internorum cordis, & tentationum manifeſtationem, per exercitium humilitatis circa viliora miniſteria, per modeſtiam in omnibus affectionibus, diuturnumq. ſilentium.

Quilibet Nouitius bis quotidie orationi mentali, & vocali incumbat, vnuſquiſque ſecundum propriam capacitatem, & ordinem ſibi a Magiſtro præſcriptum, ac pluries in die propriam conſcientiam vnuſquiſque examinare contendat. Ipſi autem Magiſtro ſoli Nouitiorum confeſſiones audiẽda cura committatur. Liceat tamen Superiori, etiam locali, ſi ita expedire iudicauerit, vel per ſeipſum vel per alium ab eo deputandum, ſemel, aut bis in anno eorundem Nouitiorum confeſſiones audire.

Quotidie Miſſæ ſacrificio interſint, & ſtatutis horis in Choro, nocturnis, diurniſq. Diuinis Officijs aſſiſtant

Exercitationibus etiam corporalibus vacent, legant, vel ſcribant res ſpirituales, modeſtam animi recreationem interponant, quæ in ſolitario loco, & commodo extra Nouitiatum ſemel in hebdomada, vel in alternis ſaltem hebdomadibus longior ſtatuatur, fiatq. ſemper Magiſtro præſente, vel ſocio, qui multum inuigilent, ne duo ab alijs commorentur diſiuncti, atque eo tempore, cuiuſque, in quam natura feratur, propenſionem, ſcrutentur.

Non

Non liceat eis, durante Nouitiatus, & probationis tempore, vna cum Profeſſis,niſi in Choro,Eccleſia,tempore Officiorum,in proceſſionibus,aut in cœnaculo cauſa refectionis commorari, nec permittatur eis profeſſos domo exeuntes comitari.

Pro communibus, & proprijs cuiſque neceſſitatibus, quæ accidere poſſunt, vnus ex Nouitijs ipſi ætate, moribusq. prouectior deputetur, qui abſente ſocio, Magiſtro permittente, omnia, prout opus fuerit, agat, cui etiam ianuç cuſtodiæ, & rerum leuioris momenti prouiſio intra notitiatum committi poterit.

Cum autem, licet Clericorum benè inſtituendorũ cura debeat eſſe pręcipua, Conuerſorum tamen religioſa inſtructio non ſit prætermittenda, quin potius æquanimiter amplexanda, quandoquidem ſatis exploratum eſt, iſtorum etiam cum regulam profiteantur eandem, perfectam educationem, tum Religioni decorem, & ornamentum, tum alijs Chriſti fidelibus ędificationem, exemplum, atque vtilitatem afferre; Conuerſis ipſis a Clericorum Nouitiatu ſeparatus ad dormiendum lo. us(quantum commodè fieri poterint) aſſignari præcipitur. Illi tamen hac ſeparatione non obſtante, Magiſtro Nouitiorum, ſeu Superioribus Monaſteriorum, & Conuentuum iuxta cuiuſque Ordinis Statuta, & Conſtitutiones ſubditi eſſe, & obedientiam præſtare debebunt, à quo non tantum circa corporalia obſequia probãdi, & exercendi, verum etiam, pro eorum capacitate, & commoditate, de ſpiritualibus præſertim de modo mentaliter orandi, diligenter inſtruendi erunt, quod vt commodius fiat, ad Capitula, & ſpirituales Conciones, quæ per Magiſtros Nouitiis fieri ſolent, accerſiri debeant, & in Eccleſiis ſtatutis horis conueniant, niſi tunc in ſuis officis actualiter occupati fuerint.

Tempore verò probationis elapſo, in tantum, qui non ſolum religioſæ perfectionis capaces, ſed ad laborem corporalem apti, nouo, ac diligenti examine reperti fuerint (dummodo ætatis ſuæ annũ, quo ad Clericos decimum ſextum, quo vero ad Conuerſos, vigeſimum primum exceſſerint) ad profeſſionem admittantur. Sed qui ad Conuerſorum habitum recepti fuerint, ad Clericorum ſtatum tranſire, etiam durante tempore probationis, non poſſint.

Superior cuiuslibet Conuētus, in quo Nouitiatus fuerit conſtitutus, particularem librum habeat, in quo vniuſcuiuſque Nouitij profeſſio regiſtretur illamq. Nouitius profeſſus propria manu, & duo teſtes, qui præſentes fuerint, ſubſcribant.

Conuerſus verò literarum ignarus, profeſſus, eorundem teſtium, qui ſe ſubſcripſerint, pręſentia propria manu ſignum Crucis apponat, aſſeruetur q. liber, & cuſtodiatur in Archiuio, vbi ſcripturæ ad Monaſterium, ſeu Conuentum pertinentes reponi conſueuerunt.

Quia verò in quibuſdam Ordinibus filiationis vſus eſt receptus, declaratur, quod licet decretum ſit, vt Nouitijs educandi circa Monaſteria, aut Conuentus deſignatta quilibet Ordo habere debeat, licitum tamen ſit Superioribus Monaſteriorum, & Conuentuum huiuſmodi Ordinum, in quibus filiationis vſus receptus eſt, eos, quos prænarratis qualitatibus ſuffultos repererint, in ſuorum locorum filios iuxta cuiuſque Ordinis Conſtitutiones adſcribere, ſicq. adſcriptos, cum iuxta præſentes Inſtitutiones, & alias, ſeruatis ſeruandis, ad Ordinem recepti fuerint, ad loca Nouitiatuum cum teſtimonialibus literis tranſmittere, vbi tamquam dictorum Conuentuum, ſeu Mo-

naſteriorum

naſteriorum, filii eorundem nomine, & inſtantia recipi, ac in Nouitiatu proba ri, & deinde antequam ad eadem Monaſteria, ſeu Conuentus filiationis huiuſmodi remittantur, in profeſſorio ad perfectionem, vt præmiſſum eſt, exerceri debebunt.

Porro, ne loca vnius Monaſterii, ſeu Conuentus ab alio præoccupentur, Capituli Generalis, aut Prouincialis partes erunt, numerum præſcribere pro omnibus & eam ſimiliter rationem circa alimentorum contributionem (ſi opus fuerit) inire, ac ſingulis Conuentibus, & Monaſteriis præſcribere, quæ magis expedire videbitur.

Vt autem Nouitii iam in Profeſſorum numerum (ſicut præmittitur) recepti, melius in bono ſpiritu, regularisq. diſciplinæ obſeruantia ſtabiliantur, & confirmentur, mandatur, vt ſtatim poſt profeſſionem emiſſam, ſi in Conuentibus, aut Monaſteriis pro Nouitiatibus aſſignatis locus aderit ſecundi Nouitiatus, ſiue Profeſſorii, ab ea, quæ Nouitiorum eſt, atque antiquiorum Profeſſorum habitatione diſtinctus, & ſegregatus, collocentur, ſi Monaſterium, aut Conuentus eos alere queat, ſin minus, in alium commodiorem Conuentum, aut Monaſterium transferantur, in quo is locus cum requiſitis ad Nouitiatum ſupranarratis reperiatur, vel accommodetur, aut de nouo conſtruatur.

Ab hoc tamen illę Religiones excipiuntur, quæ ſuarum Conſtitutionum, ſeu Inſtitutorum vigore maioris temporis curſus nouos Profeſſos intra Nouitiatum detinere conſueſcunt, quibus in hac parte non derogatur, illis tamen permittitur, vt, prædictis earum Conſtitutionibus non obſtantibus id ipſum facere poſſint, ſi id rationi ac Religioni magis expedire diiudicauerint, quib. in locis degant ſub Regulis, & modo viuendi adhuc arctiori, quam ſeruent antiquiores Profeſſi, ita quod in negotiis Monaſteriorum, aut Conuentuum non ſe intromittere, nec communibus tractatibus intereſſe, neque alicuius exterioris obedientiæ officium exercere debeant, ibiq. permaneant, quouſque ad ætatem ſacris Ordinibus ſuſcipiendis ſufficientem deuenerint, vel ſaltem per triennium poſt profeſſionem, quo etiam tempore poterunt, quinimo, & debebunt literarũ ſtudiis operam nauare ſub directione ac regimine Superioris, qui eas qualitates habeat, quibus Nouitiorum Magiſtrum præditum eſſe opportere dictum eſt.

Declaratur tamen, quod proter pręmiſſa non cenſeatur conceſſa licentia recipiendi Nouitios, niſi in locis pro Nouitiatu deſignatis, aut in poſterum deſignandis, & pro numero dumtaxat in eorum ſingulis præſcripto, vel præſcribendo.

Denique ſi illi, qui inter Religioſos gradu, & ordine Superiores ſunt, & alii ad quos ſpectat, in prædictis omnibus, vel eorum aliquo deliquerint, ſeu quouis modo contrafecerint, officiorum omnium, quæ tunc obtinebunt, priuationem, grauioresq. pro modo admiſſæ culpæ pœnas, ſe ſubituros certo ſciat. Dat. Romæ apud S. Petrum, die 19. Martii 1603.

Decre-

Digitized by Google

Decretum S. D. N. D. Pauli Papæ V.

De certo Religioſorum numero cuicumque Monaſterio, Conuentui, ac Domui Regulari præfigendo.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus Noſter, Dominus Paulus Diuina prouidentia Papa V. Cum ex plurimis, ijſq. grauiſſimis Decretis, quæ felic. record. Clemens VIII. ad regularem diſciplinam reſtituendam, & augendam condidit, illud maximi momenti eſſe animaduerterit, quod à Sacro Concilio Tridentino multo ante cautum etiam fuerat, vt is tantum Religioſorum hominum numerus in ſingulis Monaſterijs, Conuentibus, & Domibus Regularibus conſtitueretur, qui, vel proprijs redditibus, & obuentionibus, vel conſuetis emolumentis, ac eleemoſynis ali commodè poſſent; magnamq. fortaſſe obſeruantiæ regularis iacturam inde factam eſſe, quod Ordinum Superiores illud exequi nimium diſtulerunt: vt hoc etiam adhibito remedio, huiuſmodi incommodo proſpiceret, aditumq. iis Prælatis Regularibus præcluderet, qui plures ad ſuam Religionem admittentes, quam Monaſteriorum & Conuentuum cenſus, eleemoſynę, & qualitates ferant, non leuem ſubditis vitæ clauſtralis relaxandæ occaſionem præbere videntur, Decreuit, & præcepit, ac præſentis Decreti virtute præcipit, mandat, omnibus, & ſingulis Generalibus, Prouincialibus Commiſſariis, Miniſtris, Præſidentibus, Abbatibus, Prioribus, Præpoſitis, Guardianis, Vicariis, & quibuſcũque aliis Superioribus Monaſteriorum, Conuentuum, & Domorum, quouis nomine nuncupentur, Ordinum, Congregationum, & Inſtitutorum, tam Monachorum, quam Mendicantium, & non Mendicantium, Regularium quorumcumque exiſtentium intra fines Italiæ, & Inſularum adiacentium, vt ſinguli, ad quos pertinet, in qualibet Prouincia, adhibitis duobus, aut tribus Monachis, Fratribuſue ſui Ordinis, vel Congregationis probatioribus, & rerum vſu peritioribus, bona immobilia, cenſus, redditus, & prouentus omnes, conſuetas item eleemoſynas, & obuentiones, tam communes Monaſteriorum, Conuentuum, & Domorum eiuſdem Prouintiæ, quam etiam ſingularibus perſonis religioſis aſſignatas, ſeu permiſſas, in communem vſum deinceps conferendas, decem annorum diuerſorum habita ratione, diligenter, mature recognoſcant, ijs omnibus detractis, quæ reparationes, præſtationes, grandines, ſterilitates, aliaue cuiuslibet generis onera conſueuerunt abſorbere, eaq. omnia ſcripto fideliter exarata, idem Superior, cuius intereſt, in primo Capitulo ſeu Congregatione Prouinciali coram tribus Iudicibus ab ipſomet Capitulo, vel Congregatione deligendis proponat, qui computatis huiuſmodi redditibus, eleemoſynis, & obuentionibus vniuerſis, ac oneribus, vt ſuper ius detractis, ſedulo examinent, quot religioſi homines in vnoquoque Monaſterio, Conuentu, Domo regulari, iuxta regionis & proprijs Inſtituti more, victum, & veſtitum in communi habentes competenter valeant ſuſtentari; Tum eorundem bonorum, redditium, eleemoſynarum, & onerum præciſam notam ipſimet Congregationi, Capitulóue Prouinciali exhibeant, vt in illo diligenter omnibus diſcuſſis, cuicumque familiæ Conuentus, Monaſterii, & Domus regularis quouis nomine nuncupatæ in ſingula quaque Prouincia certus earum tantum perſonarum

numerus

numerus communi Patrum Capitularium voto præfigatur, quæ redditibus, eleemoſynis,& obuentionibus; vt ſuperius, ſufficienter ali poſſint. Ne verò Superioris, qui id præſtare debent, ſerius, aut remiſſius, quam par eſt, muneri ſuo ſatisfaciant; Mandauit, ac mandat Sanctitas Sua, vt infra annum a die dati præſentis Decreti computandum, omnia hoc de genere Capitulariter geſta in authenticam formã redacta ad Congregationem Reformationis Apoſtolicæ ſinguli mittant, numerumq. familiæ ſingulorum Conuentuum, Monaſteriorum,& Domorũ huiuſmodi Regularium, Capituli vel Cõgregationis Prouincialis ſententia & authoritate præfinitum iidem Superiores Ordinum, Cõgregationum, & Inſtitutorum quorumcumque tam Generales,& Prouinciales, quam locales omnes perpetuo ſeruare omninò teneantur; eos autem Superiores cuiuſcumque ſtatus, gradus,& cõditionis exiſtant, qui prędicta omnia pręfixo termino non præſtiterint, vel numerum huiuſmodi præſcriptum quouis modo augere præſumpſerint, priuationis omnium officiorum, quę tunc temporis obtinebunt, vociſq. actiuę, & paſſiuę, ac ad omnia ſuę Religionis Officia, & Gradus inhabilitatis perpetuã pęnam eo ipſo incurrere, atque aliis etiã grauioribus ad Sanctitatis Suę, & ſucceſſorum ſuorum arbitrium infligendis pęnis ſubiacere voluit,& declarauit. Vult pręterea Sanctitas Sua, per hoc Decretum eiuſdem Cõgregationis Reformationis Apoſtolicę Secretarii manu ſubſcriptum, conſuetiſq. Almę Vrbis locis affixum,& publicatum, omnes, & ſingulos Ordinum Regulariũ Superiores, ad quos ſpectat, perinde affici, ac ſi fuiſſet cuilibet perſonaliter intimatum. Non obſtantibus Conſtitutionibus Apoſtolicis, Priuilegiis, Statutis, Indultis, nec aliis contrariis quibuſcumque. Datum Romę apud Sanctum Petrum, die 4. Decembris, M.DCV. Pontificatus eiuſdem S.D.N. Anno primo.

Ant. Seneca Refer. Apoſt. Secr.

Sciendum quod ad declarationem Concil. Trident. ſeſſ. 25. de Regular. c. 26. Relationẽ per Sacram Congregationem Concilii Pio V. factam Sanctitas Sua dixit Decretum dicti Concilii procedere tantum in illis Nouitiis, quos Superiores lapſo tempore Nouitiatus habiles inuenerint, nõ in his, quos inhabiles inuenerint, vt ſunt illi, qui non bene adhuc didicerunt,& ideo quod attinet ad iſtos, Sanctitas Sua cõceſſit, quod Superiores poſſint prolongare illorum profeſſionem, dummodo habeant ſpem probabilem, quod efficiantur habiles intra ſex menſes, ita teſtatur Paſſarel. in priuileg. Minim. fol. 464. quod conſulẽti ſibi a Neapoli 8. die Nouembris anno Dom. 1569. reſponderunt Illuſtriſſimi Cardinales Concilii interpretes.

Decretum Sacrę Regularium Congregationis contra Regulares ad Vrbem temerè, leuiue ex cauſa accedentes abſque eorum Superiorum licentia.

QVoniam nonnulli Regulares vagandi ſtudio ſiue dum imminentẽ admiſſorum criminum pœnam, ex ſuis Conſtitutionibus, aut alias debitam ſibi metuũt, falſa & cõmentitia grauamina cauſati, nõ ad immeditatè ſui Ordinis Superiores, ſcilicet à grauamine Prioris ad Prouincialẽ; à Prouinciali ad Generalem à Generali ad protectorẽ, prout cuiuſque Religionis conſtitutionib. diſponitur; ſed ad hanc Romanã Curiam abſque licentia ſæpius fugiunt, potius quã recurrant, ex quo ordinũ diſciplina relaxatur, Prelati cõtemnuntur,

E e &c ipſi

& ipſi indies audaciores euadunt. Placuit Sacræ Regularium Congregationi, ex ordine Sanctiſſimi ſtatuere, vt ſi quis Regularium in poſterum temere, leuiue ex cauſa hanc almam Vrbem, ſeu Curiam abſque ſui Superioris licentia, & ſupradicta forma prætermiſſa, adire præſumpſerit, ad ſuos eoſdem Superiores, ſeueriori pœna plectendus remittatur.

F. Michael Bonellus Card. Alexandrinus.

Gregorius Paleatius V.I.D. Secretarius.

Romæ apud Hæredes Antonij Bladij Impreſſ. Cameral. 1587.

Nos Hieronymus Miſeratione diuina tit. S. Pancratij S.R.E. presbyter Cardin. Matthæius totius Ordinis Fratrum Minorum S. Franc. de obſeruantia protector, Corrector, & Gubernator.

VT fratres Minores de obſeruantia purius, ac ſyncerius in feruore ſpiritus, & altiſſima humilitate Domino inſeruire valeant, ac quæcumque occaſiones tranſgreſſionum tollantur; ordinamus, ac decernimus, vt quando a Generali, ac Miniſtris Prouincialibus, Cuſtodibus, Guardianis, alijſq. Superioribus Regularibus Sancti Franciſci de Minori obſeruantia, pro culpis leuibus diſciplina, vel alia pœnitentia in Refectorio, vel alibi facienda, ſubditis mortificationis gratia imponitur, nullus, eorum, quibus talis pęnitētia iniungitur, ad Nos, ſiue ad Alios Superiores Regulares nobis ſubiectos, appellare poſſit. Si quis autem contrafecerit, triduo carceri mancipetur, & in pane & aqua ieiunet. Itemq; ſi quis pęnitentias impoſitas à prædictis Superioribus reuelauerit alijs, quam ſuis Superioribus pœnæ inobedientiæ ſubiaceat. In quorum fidem, &c.

Dat. Romæ in Palatio noſtro, die 2. menſis Decembris 1602.

Hier. Card. Matthæius Protector.

Locus Sigilli.

Angelus Planus Secret.

Romæ, apud Impreſſores Camerales. 1603.

REVOCATIO Indultorum, præter iuris Communis diſpoſitionem conceſſorum, recipiendi vel retinendi Religioſos alterius Ordinis etiam laxioris, publicata Romæ die 1. Decembris 1569. fol. fol. 1059. in Bullar. incip. Quæcumque ſacrarum Religionum, & infra. De nobis attributæ poteſtatis plenitudine reuocamus, & abolemus omnia, quæcumque priuilegia, facultates, diſpenſationes, & indulta præter iuris Communis diſpoſitionem emanata, recipiendi, vel retinendi Fratres, Monachos, Canonicos & alios etiam laxiorum Ordinum profeſſores, quibuſcumque Ordinibus Monaſteriis, Hoſpitalibus, Militiis, piis locis, etiam Sancti Antonii Viennen. Sancti Spiritus in Saxia de Vrbe, Sancti Ioannis Hieroſolymitani Ieſu.

Digitized by Google

Ieſu Chriſti, Sancti Iacobi de Spada, Sancti Lazari Hieroſolymitani, eorũq. Eccleſijs,membris,ſuperioribus, & perſonis, per quoſcũque Rom. Pontifices prędeceſſores noſtros,ac nos,& Sedẽ Apoſtolicam,tam in ipſorum Monaſteriorũ,Hoſpitalium,& locorum inſtitutione, quam deinceps quomodocũque ac quotiſcumque etiam per modũ ſtatuti perpetui,ac initi,& ſtipulati contractus, & aliàs ſub quibuſcũque tenorib. & formis, ac cũ quibuſuis reſtitutionibus,præſeruationib.mentis atteſtationib.derogatoriarum derogatorijs alijſq. fortioribus,efficacioribus,efficaciſſimis,& ĩſolitis Clauſulis,necnõ irritãtibus, & alijs decretis,etiam Motu proprio & ex certa ſcientia,deq. ſimili poteſtatis plenitudine,etiam pauperum infirmorũ miſerabiliũ, & cuiuſcumque alterius pij operis intuitu, ac etiam ex quibuſcũque alijs cauſis, quantumis grauibus, caritatiuis,& neceſſariis,etiam cõſideratione, vel ad ſupplicationem Imperatorum, Regum, aliorumq. Principum,necnon S.R.E.Cardinalium,deque illorũ conſilio,& matura deliberatione prius habita,conceſſa,cõfirmata,ac etiã multiplicatis vicibus innouata,extẽſa,vel etiam moderata. Caſſamus,quoque, & annullamus quo ad illa, oẽs Apoſtolicas, & alias literas ſuper iis confectas, ac proceſſus,& alia inde ſecuta quæcũque. Ac volumus ea omnia vires,& effectum de cetero non habere,ita, vt poſthac illorũ ſic reuocatorũ prætextu,Prælati,& Superiores prędicti,aut alii quicumque,nullum prorſus alterius,etiã laxioris Ordinis,vel obſeruantiæ regularem, etiã ſpecialẽ tranſeundi ad ipſos licentiam(iuxta huiuſmodi priuilegia dumtaxat) ferentem,ad habitum,& profeſſionẽ regularẽ in ſuis quiſque Monaſteriis,Domibus, Locis,vel Ordinibus, etiam,vt in clauſtro perpetuo maneat,admittant, nec omnino quemquã recipiant, vel retineant. Eos vero, quos in aliquo ex caſibus prædictis (vigore huiuſmodi priuilegiorum tantum,ac præter iuris Communis diſpoſitionem)iam habent translatos ad eorũ ſuperiores,& loca eius Ordinibus, vnde erãt profecti,quam primũ remittant. Decernentes admiſſiones,receptiones,& retentiones huiuſmodi,nulla firmitate ſubſiſtere, neminẽq. prorſus vlli voto,vlliq. regulæ,vel obſeruantiæ,etiã iuramento,aliaue ſolẽnitate promiſſæ obligare, nec nõ irritũ,& inane quidquid ſecus per prædictos, aut quoſcumque alios quauis authoritate,ſcienter, vel ignorãter contigerit attentari. Quicũque verò aliquẽ contra huius noſtrę reuocationis tenorem admiſerint,aut receperint,aut quos iã habent (modo prædicto) trãslatos, aut receptos retinuerint, ipſos omnibus, & ſingulis dignitatibus, adminiſtrationib⁹,beneficiis,officiis,fructibus,& pẽſionibus Eccleſiaſticis præſentiũ authoritate priuamus, & ad futura inhabiles eſſe volumus eo ipſo. Quocirca omnib⁹ locorum Ordinariis, in quorum Diçceſib.loca prædicta conſiſtunt per Apoſtolica ſcripta mandamus,vt per ſe,vel alium,ſeu alios,de tranſlatis prædictis authoritate noſtra cognoſcentes in eos, quos contra hoc pręſcriptum noſtrum degere inuenerint, ac etiam recipiẽtes, vel retinentes, reiecto quocũque exemptionis priuilegio,animaduertant,ipſoſq. præterea translatos,vel retentos,ad priores Ordines, & diſciplinã remittere procurent. Contradictores quoſcumque per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas ceteraq. iuris,& facti remedia opportuna,quacũque appellatione poſtpoſita,compeſcendo,inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit,auxilio brachii ſecularis. Non obſtantibus,&c. Nulli ergo,&c.

Concil. Tridẽt. 23. de ref. cap. 11.

Quod ad trãſitum Religioſorum de vna Religione ad aliam, in quodam libro priuilegiorum S. Benedicti Congregationis, Romæ impreſſo anno Dñi 1589. referẽte Emanuele Roderico tomo 3, quæſt regular. q. 52. art. 20. in fine,

Ee 2 contine-

continetur quædã declaratio Illuſtriſſimorum Cardinalium, quæ ita ſe habet:
Illuſtriſſimi Cardinales definierunt q transſitus ad parem, vel arctiorẽ Religio
nem non fiat, niſi cauſa cognita tranſeuntis, & vitæ, ac morum ratione, idq. ex
approbatione Capituli Generalis. Item à Sacra Congregatione ſuper negotijs
Regularium reſolutum refertur, quod per licentias, quæ cõceduntur clauſtra-
libus ingrediendi quamlibet Religionem, non licere eis tranſire ad Clauſtra-
les, vt ſunt Militares, & Hoſpitalariæ, prout admonet Apoſtillator ad conſ. 58.
Nauar. de Regular. in nouiſ.

Reducto ad terminos Iuris, & Sacrorum Canonũ, vnius, ſuper qualitatibus,
ac modo, & forma recipiendorum Religioſorum, & alterius illius Declarato-
riæ Conſtitutionum, fel. rec. Sixti Papæ V. quod nullitates profeſſionum ſaluis
pœnis contra Superiores Ordinum Super receptione Religioſorum peccãtes
inflictis. Sub Dat. Romæ die 2. Aprilis MDCII.

In ſuprema Eccleſiæ Catholicæ ſpecula meritis licet imparibus, Diuina proui
dentia diſponente conſtituti, omnibus incommodis, quæ in eadẽ Eccleſia, nõ
ſine Fideliũ animarum periculo, & detrimento oriri poſſunt, ob variã, & ſini-
ſtram Conſtitutionum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum,
quas iuſtis de cauſis ediderunt, interpretationẽ, ꝑ noſtri Paſtoralis officij mu-
nere conamur prouidere, ꝓut in Domino ſalubriter cõſpicimus expedire. Cũ
igitur fel. rec. Sixtus Papa V. prædeceſſor noſter ad integritatẽ, & candorem in
Regularibus, & Religioſis Ordinibus in Eccleſia Sãcta inſtitutis retinendã, &
conſeruandã, quadã ſua Cõſtitutione q incipit, Cum de oib. Eccleſiaſticis Or-
dinib. ſub Dat. ſexto Cal. Decẽbris, Pontificatus ſui anno tertio, nõnulla circa
modũ, formã, & qualitates admittendi Religioſos ad quoſuis Regulares Or-
dines decreuerit, & deinde alia ſimili, quę incip. Ad Romanũ ſpectat Potificẽ,
ſub Dat. xij. Calen. Nouembris Pontificatus ſui anno tertio, quædam dubia ſu-
p dicta priori Cõſtitutione exorta, declarauerit. Et præterea piæ memoriæ Gre
gorius Papa XIV. etiam prædeceſſor noſter alia ſua perpetuo valitura Cõſtitu-
tione, quæ incip. Circũſpecta Romani Pontificis prouidentia ſub Dat. Idibus
Martij, Põtificatus ſui anno primo reſpectiuè edita, Cõſtitutiones Sixti præde
ceſſoris ſupradictas, quo ad illegitimos moderatus fuerit, prout in eiuſdẽ Con-
ſtitutionibus plenitus continetur: Tamen quia longo vſu, & experientia com-
pertũ eſt, ex nimia facilitate, & multitudine caſuũ, in quibus profeſſio a ſuſci-
pientibus habitũ alicuius Regularis Ordinis à dicto Sixto prædeceſſore nulla
declaratur, multos hac occaſione arrepta fraudulenter petijſſe, & in dies pete-
re, vt profeſſio quã in aliquo Regulari Ordine emiſerunt, nulla declaretur, ex
quo nõnulli eorum Regulares Ordines, & inſtituta ſub hoc prætextu deſerue-
runt, & idcirco pleriſque in locis maxima incommoda, & ſcãdala exorta fue-
runt. Nos ea ſcandala, & incommoda, quantum in Domino poſſumus, remo-
uere, & ne in poſterum alia eiuſmodi hac de cauſa oriãtur, opportuna ratione
prouidere cupientes, ſingularum Conſtitutionum prædictarũ tenores præſen-
tibus pro expreſſis habentes, matura ſuper his cum Venerabilibus filiis noſtriis
S.R.E. Cardinalibus ſuper negotiis Epiſcoporum, & Regularium deputatis
conſultatione præhabita, ex illorum ſententia, & voto Conſtitutiones præ-
dictas Sixti prædeceſſoris, quo ad eam partem, per quam eorum, qui for-
mam in eiuſdem Conſtitutionibus præſcriptam de cetero non ſeruauerint, &
quo ad alios etiam caſus ibidem expreſſos, in quibus receptorum in quibuſcũ-
que etiã Mendicantium Ordinibus profeſſio nulla declaratur, ad terminos iu

ris, &

Digitized by Google

ris,& Sacrorum Canonum, perinde ac ſi prædictæ Conſtitutiones in illa parte editæ non fuiſſent,authoritate Apoſtolica tenore præſentium reducimus.Ceterum pęnas contra Superiores quorumcumque Ordinum etiã Mendicantium huiuſmodi,qui in admittendis Regularibus ad habitum,& profeſſionē,earundem Conſtitutionum formam non ſeruauerint, aut aliter quouis modo contrafecerint,in ipſis Cõſtitutionibus inflictas ſaluas eſſe volumus, & ſtatuimus; ſicq. & non aliter in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcumque Iudices Ordinarios,& Delegatos, ēt Cauſarũ Palatij Apoſtolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales,etiã de latere Legatos, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi,& interpretandi facultate,& authoritate iudicari,& definiri debere,ac irritũ,& inane quidq̃d ſecus ſuper his a quoquã quauis authoritate ſcienter, vel ignorãter contigerit attentari,pariter decernimus. Non obſtantib. &c.

Dubium illud, An ſcilicet renunciatio, ſeu donatio bonorum facta ab exiſtēte adhuc in ſeculo,prætextu & intuitu ingreſſus Religionis, ſtãte diſpoſitione Conc.Trid.ſeſſ.25.de regular.c.16.valida ſit,vel nè.Illuſtriſſimi Cardinales Concilij interpretes definierunt in hunc modum,videlicet. Cõgregatio Concilij cenſuit decretũConc.Trid.c.16.ſeſſ.25. de regul.& mon.non habere locũ in renũciatione facta ante ſuſceptionem habitus,Hieronymus, Card.Matth. Quam declarationem refert, ac profitetur editã fuiſſe ſuper precib. Monaſterij Sãctæ Agnetis Ciuitatis Mediolani,Menoch.in addit.ad lib.2.de arbit.iud. Caſu 436.ſub nu.3.qua attēta,non eſt habenda ratio eorũ,quę in contrarium, ſcripſerunt Nau. in conſ.vlt.de donation.in antiq. & Molina de iuſtit. diſput. 139.in verſ.Ambigit rurſus,&c. de qua declaratione admonet etiam Apoſtillator ad conſ.81.Nauar.ſub tit.de Regul.in nouiſs.

Sequitur eiuſdem S.D.N. Clem. PP. VIII præſcriptio normæ dandi licentiam ab Ordinarijs ad ædificanda in poſterum Regularia Monaſteria.

Clem. VIII. Congr. tit.de eccleſ. ædific.

Quoniam ad inſtitutam Regularium locorum,& perſonarum reformationem promouendam,& conſeruandam maximè pertinet,vt in quibuſcumque Domibus,& Monaſterijs is tantum numerus Religioſorũ qui cõmodè ibidem ali poſſit,contineatur,ac eo pariter ſpectat,vt in quibuſque Ciuitatibus, & locis nouę Domus,& Monaſteria,pręſertim Mendicantiũ,non erigantur,niſi in eiſdem Ciuitatibus,& locis,aliorum Domorum,& Monaſteriorum in eis exiſtentium,habita ratiõne,cõmodè ſuſtentari poſſe dignoſcatur. Hac igitur nos conſideratione ducti,& in præmiſſis pro noſtro Paſtorali munere opportunè prouidere volentes,Motu proprio,ex certa noſtra ſcientia,ac matura deliberatione,deq. Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine;ex voto etiam venerabilium Filiorũ noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium ſuper conſultationibus,negotijs Epiſcoporum,& Regularium præpoſitorum, harum ſerie decernimus, locorum Ordinarios,non poſſe licentiam ad nouos Conuentus cuiuſque, etiam Mendicantium Ordinis in Ciuitatibus, & locis eorum ordinariæ iuriſdictioni ſubiectis, & erigendos impertiri, niſi vocatis, & auditis aliorum in eiſdem Ciuitatibus,& locis exiſtentium Conuentuũ Priorib.ſeu Procuratoribus,& alijs intereſſe habentibus,& cauſa,ſeruatis ſeruandis cognita conſtiterit,in eiſdem Ciuitatibus,& locis nouos huiuſmodi erigendos Conuentus ſine aliorum detrimento commodè ſuſtentari poſſe; Si verò ab eorum in huiuſmodi cauſis, & ſententijs ad nos, & Apoſtolicam Sedem prouocari, & appellari contigerit, ipſos Ordinarios tamdiu erectionem nouorum Conuentuum ſuſpēdere debere, quouſque à nobis,& Apoſtolica Sede in eadē cã pronunciatũ

extiterit, irritũ nihilominus, & inane decernentes quod ſecus ſuper his à quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca vniuerſis venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum Ordinarijs in virtute Sanctæ obedientiæ diſtrictè percipiendo mandamus, vt preſentes noſtras literas obſeruent, & obſeruari curent, & faciant. Non obſtantibus &c. Dat. Romæ apud S. Marcum, ſub annulo Piſcatoris die 23. Iulij, M.D.C.III. Pontif. noſtri anno 12.

Sciendum eſt quod ad reformationem Ordinis Minorum Conuentualium Sancti Franciſci editæ fuerunt infraſcriptę Conſtitutiones contentę in Bulla Pii V. incip. Illa nos cura, &c. publicata Romæ die 2. Auguſti 1568. fol. 1023. in Bullario, & ſunt, videlicet.

Nouitii etiam oblati, ante decimum octauum ætatis ſuæ annum completũ, ne recipiantur, neque ante decimum nonum item completum ad profeſſionẽ admittantur. Qui hactenus recepti etiam oblati quintum decimum annum non expleuerint, detracto habitu religionis, domum ad parentes, vel neceſſarios, etiam inuiti remittantur, vel aliàs omnino emittãtur, nec poſtea in ædibus vnde exierint, aut in aliis eiuſdẽ Ordinis Domibus verſari vllo modo poſſint.

Laici, qui vigeſimum quintum annum nõ attigerunt, ad ſeruiendum ne recipiantur, & qui recepti etiam nunc ea ætate minores ſunt, eiiciantur.

Nouitii ne recipiantur, aut educentur, niſi in conuentibus inſignioribus, in quibus dormitorium, & capitulum habeant ſeorſum ab aliis fratribus.

Nullus deinceps Prouinciæ prẹficiatur, qui eiuſdem Prouinciæ ſit, ſed Prouinciales ex aliena Prouincia ſemper aſſumantur, qui tamen idonei ſint ad id officium, & cultores regularis obſeruantiæ.

Guardianatus inſigniores, & priuilegiati, vt Roman. Aſſiſien. & huiuſmodi, triennio, non priuilegiati biennio diuturniores ne ſint, in quo tamen habenda eſt ratio prouinciarum externarum, in illis enim locis hæc officia iuſta de cauſa in longius tempus arbitrio ſuperioris protrahi poterunt.

In paternitatibus hactenus conceſſis, & poſthac concedendis, ea moderatio adhibeatur, vt nemo paternitatis titulo, vel priuilegio fruatur, niſi qui Prouincialatus officium obtineat, vel obtinuerit, vel quadrageſimum annum agat, & aliàs etiam eo titulo, & priuilegio dignus exiſtat.

Nulli in eodem Conuentu plus biennio manere liceat, exceptis ſexagenario maioribus, quibus aliquid ex cauſa ſuperioris arbitrio honeſtè condonari poterit.

In Conuentu, vel domo pauciores ne ſint duodecim fratribus, ſi qua autem Domus hunc familiæ numerũ alere non poſſit, vel tota prouincia victũ, & quæ præterea neceſſaria ſunt ſuppeditet, vel fratres cum bonis ex ea domo in aliam transferantur, prouiſione tamen adhibita, ne eccleſiæ deſtruantur, ſed ad eius populi cõmoditatem conſeruentur. Permittimus tamen, vt in conuentibus, qui fratrib⁹ iter facietibus cõmodi ſint, ſaltẽ quatuor fratres, nõ minores quinquaginta annis, cõſtãti, & probata vita maneãt, ſi plures ea domus alere nõ poſſit.

In maioribus ſtudiis regẽtes duas lectiones Theologicas interpretẽtur, alteram practiam, veluti de Sacramentis, vel de vita rectè, ſancteq. inſtituenda, ex Magiſtro Sententiarũ, ac Sancto Bonauẽtura: alteram ſpeculatiuam ex Scoto: in minoribus verò ſtudiis, vna lectione ex Theologia practica cõtenti ſint. Curent autem Superiores, vt in ſingulis Conuentibus Fratres maximè in conſcientiæ caſibus, & reliquis, quæ ad audiendas confeſſiones pertinent, ob rei grauita-

grauitatem, & neceſſitatem, ſummo ſtudio, ac diligentia exerceantur.

Fratres etiam ſi ſuperiores ſint, nihil proprium habere poſſint, ſed omninò in commune conferant, diſtribuenda ſingulis, vt vnicuique opus fuerit, ita vt ex communibus cuiuſque conuentus facultatibus, & eleemoſynis pro viribus domus, vnicuique fratri quæ ſunt neceſſaria, præbeantur.

Fratres omnes, & Superiores, & quomodocumque priuilegiati, & ægrotis tantum exceptis, in Refectorio cibum capiant, & communi menſa vtentes communibus epulis veſcantur. In primis autem ęgrotorum, & ſenum cura habeatur. Quod ſi propriæ facultates Domui non ſuppetant, ad ſubueniendum neceſſitatibus ægrotantium vicini Conuentus ditiores ſuppleant, aut etiam tota Prouincia contribuat.

In omnibus Conuentibus vel Domibus locus cōis Theſauri, vel capſa ſit tribus clauibus clauſa, quorum vnam habeat Guardianus, alteram Procurator, tertiam Depoſitarius, quo in loco, vel capſa aurea, argentea, iocalia, & quęque pretioſa, pecunia item Conuentus, cum inuentario earundem rerum, condita cuſtodiantur, ſeruata tamen diſtinctione ſacrarum, & profanarum rerum.

Nullus ex fratribus, quamuis Magiſtratus, & ſuperioris titulo fungatur priuatas ædes aut in clauſtro, aut alibi vſquam habeat, ſed ſinguli vnica Cella in communi Dormitorio nullo ornatu, nudis omnino parietibus, ac lectulo, & menſa humilibus contenti ſint, quemadmodum pauperes religioſos decet. Cameræ, ſiue ædiculæ, quæ extra Dormitorium ſeparatim ſunt, ad officinas vel alios vſus, toto Conuentui communes redigantur, vel ſi Cellæ communis Dormitorii pro fratrum numero non ſufficiant, & illæ Cameræ, vel ædiculæ, quas diximus, ad formam communis Dormitorii redigi poſſint, in dormitorium commune redigantur, ſin minus deſtruantur, ac materia, & cęmenta ad reparandam fabricam Conuentus, ſi opus fuerit, conuertantur, vel vendantur, & pretium ad communem vſum Conuentus conferatur.

Nullus ex Fratribus priuatum hortum habeat, ſed horti ſint totius Conuentus cōes, Verum tamen Nouitii, & infirmaria, hortum ſeu viridarium a cōmuni Viridario ſeiunctū habere poterunt, quo ceteris ingredi nullo modo liceat.

Veſtes, libri, & relicta à Superioribus cuiquam fratri ad vſum, & neceſſitatem conceſſa quæcumque apud eos mortis tempore reperta fuerint nulli fratri priuatim aſſignentur, ſed ita diſtribuantur, vt dimidia pars ſit natiui Conuentus, altera eius vbi mortuus fuerit.

Generalis a prouincialibus, Cuſtodibus, & aliis Religionis Miniſtris quouis illi nomine appelletur, Prouinciales item a Guardianis, aliiſue officialibus, ob eorum deputationem, vel cōfirmationem, nihil omnino, neque magnum, neque paruum exigant, ac ne ſponte quidem oblatum accipiāt, neque Cancellario, aut ſcribæ pro ſigillo, ſiue ſcriptura quidquam detur, ſed omnia gratis fiant, ac dentur. Neque Generalis, neque Prouincialis miniſter, neque Cuſtos, neque Guardianus a quouis fratre ſui ordinis, aliquid etiam ſponte oblatum, ſiue dono datum acceptet, vel recipiat. Pro cōmunibus autem impenſis, quas neceſſario ad commodum totius Ordinis, vel alicuius priuatæ domus fieri cōtigerit Generali, Prouinciali, & aliis eo modo conſulatur, quo in literis Sanctiſſimi D.N. Pij V. proximè editis cautum eſſe conſtat.

Quod verò ad promotiones, & gradus attinet id oīno ſeruetur, quod Alexandrinis Cōſtitutionibus ſancitū eſt, vt nihil à promouēdo exigatur, aut quouis modo ſponte oblatū accipiat. Quod ſi promotione facta cōuentus promo-

Digitized by Google

torum aliquid Religioni donare voluerit, quidquid id ſit, Procuratori detur, vt ad leuationem onerum, & communium ſumptuum Religionis conferatur, ac Procurator omnium acceptorum, & expenſarum rationem reddat.

Fratres omnes quocumque gradu, & honore ſint, camiſijs laneis, & reliquo veſtitu honeſto, ac Religioſo, omniq. ſupellectile, & inſtrumento paupere atque humili, quemadmodum alijs etiam Cõſtitutionibus cautum eſt, vtantur.

Reliquum eſt, vt Conſtitutiones omnes, ad diſciplinã regularem reſtituendam, conſeruandam, & augendam, (quæ tamen ijs contrariæ non ſint) præcipuè verò, ea quæ a quæ a S.D.N. Pio Papa V. ad reformationem huius ordinis proximè ſunt editæ, ab omnibus ſanctè, inuiolateq. ſeruentur.

Cetera de Regularibus vide in Concil. Trident. præſertim ſeſſ. 25. aliquaſq. declarationes Sacræ Congregationis circa vſum bonorum in particulari per regulares vtriuſque ſexus, habes ſupra in verſic. caſus reſeruati, ſub num. 6.

MONASTERIA MONIALIVM.

PRÆTER Summiſtas ſciẽdum eſt, quod quantum attinet ad clauſuram vltra Conſtitutionem Bonifacij VIII. in c. vnico, de ſtatu Regular. in 6. & Concil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 5. de Regular. extat etiam Conſtitutio Pij V. ſuper clauſura, & reformatione quarumcumque Monialium Romæ publicata die 19. Iunij 1566. fol. 930. in Bullario, tenoris ſequentis.

Pius Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

Congr. titul. de ſtatu regul. in 6

CIrca Paſtoralis officij nobis, meritis licet imparibus, deſuper cõmiſſi curã (quantũ nobis ex alto permittitur) inuigilantes, aſſiduè ad ea per quæ ſingulis erroribus, & exceſſibus obuiatur, ac perſonis quibuslibet pręſertim feminei ſexus, virginitatem ſuam altiſſimo vouentibus, ſub religionis iugo Chriſto Saluatori in caſtitatis holocauſto famulari affectantibus, ſemita iuſtitiæ, & honeſtatis declinantibus, ne quidquã in eis reperiatur incongruũ, quod in regularis ponat honeſtatis gloria maculã, & Diuinã merito poſſit offendere Maieſtatẽ, opportunè ſuccurritur, libenter intendimus, ac in his noſtræ vigilantiæ partes propenſiùs impartimur, prout id in Dño ſalubriter expedire conſpicimus. Hac igitur perpetuò valitura Conſtitutione, inhęrentes etiã Conſtitutioni fel. recor. Bonifacij Papæ VIII. prędeceſſoris noſtri, quę incipit, periculoſo, & Decretis Conc. Trid. ſuper clauſura Monialium editis, authoritate Apoſtolica tenore prȩſentiũ ſtatuimus, atque perpetuò decernimus, vniuerſas, & ſingulas Moniales, prȩſentes, atque futuras, cuiuſcũque Religionis, ordinis, vel militiarum ẽt Hieroſolymit. ſint, quæ vel iam receptæ ſint, vel in poſterum in quibuſuis Monaſteriis ſiue Domibus recipientur, & tacitè, vel expreſsè, Religionẽ profeſſæ, ẽt ſi conuerſæ, aut quocumque alio noĩe appellentur, ẽt ſi ex inſtitutis, vel fundationibus earum Regulæ ad clauſuram non teneantur, nec vnquã in earum Monaſteriis ſeu Domibus etiam ab immemorabili tempore, ea ſeruata nõ fuerit, ſub perpetua in ſuis Monaſteriis, ſeu Domib. de cetero debere permanere clauſura, iuxta formã dictę Cõſtit. fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prędeceſſoris noſtri, quæ incipit, Periculoſo, in ſacro Cõcilio Tridentino approbatã, & inno-

innouatam, quam nos authoritate præfata ẽt approbamus, & innouamus in
oĩbus,& per oĩa, ac illam diſtrictè obſeruari mandamus. Quod ſi aliquæ Mo-
niales forſan reperiantur,quæ cõſuetudine ẽt immemorabili, aut inſtituto vel
fundatione regulæ ſuæ fretæ aĩo obſtinato huic clauſuræ reſiſtãt, aut quoquo-
modo reluctentur, Ordinarij vna cum Superioribus earum,oĩbus iuris & fa-
cti remediis compellant eaſdem tamquã rebelles, & incorrigibiles, ad præcisè
ſubeundam dictã clauſuram, & perpetuo obſeruandã. Mulieres quoque, quæ
tertiariæ,ſeu de pęnitentia dicuntur; cuiuſcũque fuerint Ordinis in congrega-
tione viuentes,ſi & ipſæ profeſſæ fuerint,ita,vt ſolẽne votũ emiſerint, ad clau-
ſuram præcisè,vt præmittitur, & ipſæ teneantur. Quod ſi votum ſolemne non
emiſerint, Ordinarij vna cum ſuperioribus earũ,hortentur, & perſuadere ſtu-
deant,vt illud emittant,& profiteantur, ac poſt emiſſionẽ, & profeſſionem ei-
dẽ clauſuræ ſe ſubijciant, quod ſi recuſauerint, & aliquæ ex eis inuentæ fuerit
ſcandaloſe viuere,ſeueriſſimè puniantur.Ceteris autem oĩbus,ſic abſque emiſ-
ſione profeſſionis, & clauſura viuere oĩno volentibus, interdicimus,& perpe-
tuò prohibemus, ne in futurum vllam aliã prorſus in ſuum ordinem, Religio-
nem, Congregationemue recipiant. Quod ſi contra hmõi hanc noſtram pro-
hibitionem, & Decretum aliquas receperint, eas ad ſic viuendum omninò in-
habiles reddimus, ac illarũ quaslibet profeſſiones,& receptiones irritas decer-
nimus, & nullas, prout etiã præſenti decreto irritas ſancimus, & annullamus.
Porrò,ne Moniales, vel Tertiariæ prędictæ,propter hãc clauſurã,detrimẽtum,
aut incõmodum aliquod in earum neceſſitatibus maximè in pertinentibus ad
illarũ victum patiantur,ſed vt eis opportunè cõſulatur,authoritate Apoſtolica
præfata ſtatuimus, decernimus, pręcipimus, atque madamus, Ordinariis, &
Superiorib. earũ,vt curẽt colligi fideliũ eleemoſynas per Cõuerſas,quę nõ ſint
profeſſæ, vel ſi profeſſę fuerint, ſint tñ ætatis annorum quadraginta, & in do-
mib. contiguis, extrà tñ Monaſterium degant,& non ingrediantur clauſuram
aliarũ Monialium,niſi in caſib. ex earum Cõſtitutionib.permiſſis,& de earum
domibus exire non poſſint pro hmõi eleemoſynis colligendis, Niſi de licentia
Ordinarii vel earum Superiorum, & de cetero nullæ aliæ Cõuerſæ profeſſę re-
cipi amplius ẽt de cõſenſu ſuorum Superiorum,vel Prę latorum poſſint. Quod
ſi aduerſus hãc noſtram prohibitionem receptæ fuerint, illarum receptio, nul-
la, irrita, & inanis ſit, prout ex nunc nullam, irritam facimus, & annullamus.
Quod ſi prædicto modo neceſſitatib. Moniali ũ, & Mulierum Tertiarum præ-
dictarum ſuccurri ſufficiẽter nõ poterit,mãdamus ipſis Ordinariis, & Superio-
ribus earũ,vt ipſi prouideãt de aliis perſonis piis, & Deo deuotis, quę fidelium
eleemoſynas colligãt, vel alias eo meliori, & cõmodiori modo, quo fieri pote-
rit,etiã ex opere manuum ipſarum Monialium,& mulierum prædictarum ar-
bitrio Ordinariorũ,& Superiorum earundẽ,& prout eis cõgruentius expedire
videbitur prouideatur,& ſuccurratur. Et ne propter Mpnialium numerum ex-
ceſſiuum clauſuræ obſeruatio violetur,inhęrentes etiã ſimiliter diſpoſitioni di-
ctę Conſtitutionis Bonifacij, & Concilij Tridentini Decreto,Monialibus prę- *Seſ. 26.*
dictis,& illarũ Superioribus, & Ordinariis diſtrictè inhibendo pręcipimus. & *de reg.*
mandamus,ne plures in earum monaſteriis recipiãt, admittant, ſiue recipi,& *cap. 3.*
admitti permittant quam ex propriis redditibus ipſorum Monaſteriorum,vel
conſuetis eleemoſynis commodè ſuſtentari poſſint. Mandantes propterea in
virtute ſanct obedientiæ ſub obteſtatione diuini iudicij, & interminatione ma
ledictionis ęternæ, vniuerſis venerabilibus Fratribus, Patriarchis.Primatibus,
Archie-

Digitized by Google

Archiepiſcopis,& Epiſcopis,quatenus in Ciuitatib. & Diœceſ.proprijs pſentes noſtras literas publicari faciant, ac in Monaſterijs Monialium ſibi ordinario iure ſubiectis;in his verò quæ ad Romanam mediatè, vel immediatè ſpectant Eccleſiam,Sedis Apoſtolicæ authoritate,vna cum ſuperiorib. eorundẽ Monaſteriorum clauſuram, (vt præmittitur,) quamprimum poterint ſeruari procurent. Contradictores,atque rebelles per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſecularis. Ac vt hoc tam ſalutare Decretum facilius obſeruetur,omnes Principes ſeculares,& alios Dominos,& Magiſtratus temporales rogamus,requirimus,& obſecramus,per viſcera miſericordię Domini noſtri Ieſu Chriſti,eiſdem in remiſſionem peccatorum iniungentes,quod in præmiſſis omnibus eiſdẽ Patriarchis Primatibus,Archiepiſcopis,& Epiſcopis, & aliis Monialiũ Superiorib. aſſiſtãt, ac ſuum fauorem & auxilium præſtent,ac impedientes pœnis,ẽt temporalibus afficiant. Præmiſſis Conſtitutionibus & Ordinationibus Apoſtolicis, Statutis, & Conſuetudinibus etiã immemorabilibus, etiam per Sedem Apoſtolicam approbatis,& confirmatis,Priuilegiis quoque, Indultis,& Literis Apoſtolicis,etiã in fundatione, & inſtitutione eiſdem Monaſterijs, vel domibus, & Monialibus ſub quibuſcumque verborum formis,& Clauſulis irritantibus, & aliis Decretis quibuslibet conceſſis, cõfirmatis,ac etiam iteratis vicib. approbatis,& innouatis; quibus omnibus, ẽt ſi pro ſufficienti illorũ derogatione de illis eorũq. totis tenoribus ſpecialis,ſpecifica,expreſſa, & indiuidua, non autem per Clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quæuis expreſſio habenda, aut aliqua exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi,ac ſi de verbo ad verbũ infererentur, pro ſufficienter expreſſis habentes, quo ad effectum validitatis noſtræ Conſtitutionis tm̃ derogamus, non obſtantibus contrarijs quibuſcũque. Aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum,quod interdici, aut ſuſpendi non poſſint per literas Apoſtolicas nõ facientes plenam & expreſſam ac de verbo ad verbum de indulto hmõi mentionem. Per hoc autem in Monaſterijs exemptis Ordinarij locorum quo ad alia nullam ſibi credant iuriſdictionem, vel poteſtatem aliquatenus attributam. Volumus autem, quòd præſentes literæ ad valuas Baſilicæ Beati Petri Apoſtolorum Principis,& in Cancellaria noſtra,in Acie Campi Floræ publicentur,& inter Conſtitutiones Extrauagantes perpetuò valituras conſcribantur;& quia difficile foret præſentes ad ſingula quęcumque loca deferri,volumus, ẽt declaramus quod earum tranſumptis, etiam impreſſis,manu alicuius Notarij ſubſcriptis,& ſigillo alicuius Prçlati munitis,eadem prorſus fides vbicumque adhibeatur,quæ præſentibus adhiberetur,ſi forent exhibitę,vel oſtenſæ.Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ Approbationis,Innouationis,Statuti,Decreti,Mandati,Interdicti,Prohibitionis,Annullationis, Præcepti,Inhibitionis, Requiſitionis,Obſecrationis, Iniunctionis,Derogationis,Declarationis,& Voluntatis,infringere,vel ei auſu temerario cõtraire.Si quis autem hoc attentare præſumpſerit,indignationem Omnipotentis Dei ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sãctum Petrum,anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo ſexageſimo ſexto,quarto Calen.Iunij,Pontificatus noſtri Anno Primo.

Ad prædictæ Conſtitutionis maiorem declarationem aliam Cõſtitutionem edidit Gregorius XIII.de Clauſura Monialium,& de eleemoſynis eis pſtãdis. Romæ publicatã die 21.Ianuarij,1573.fol.1205.in Bullario,tenoris ſequentis.

Grego-

Gregorius Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

DEO ſacris virginibus, quæ contemptis illecebris ſeculi Diuinis ſe obſequijs manciparunt, æquiſſimum eſt præcipua quadam à nobis, ac ſingulari ſolicitudine prouideri, tum vt ab eis omnia quæ ſanctum ipſarum propoſitum impedire poſſent, remoueantur, tum etiam, vt eis in cultu Dei caſtè, ac religioſè permanentibus, quæ ad victum neceſſaria ſunt, ſubminiſtrentur.

Et quidem poſt Sacri Concilij Tridentini Decretum, quo Conſtitutio fel. record. Bonifacij Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri, quæ incipit, Periculoſo, renouatur, prohibens ne aut ipſis Monialibus ex Monaſterijs ſuis egredi, aut vlli cuiuſcumque ſexus, aut ordinis perſonæ ad eas ingredi liceat; & præterea vniuerſis Epiſcopis præcipitur, vt in oib. Monaſterijs ſibi ſubiectis, in alijs vero Sedis Apoſtolicæ authoritate clauſuram ſanctimonialium, vbi violata, diligenter reſtitui, vbi vero inuiolata cõſeruari maximè procurent: piç mem. Pius Papa V. ẽt prædeceſſor noſter, victui quoque & neceſſitatibus ipſarum proſpicere cupiẽs, cum ſuperiora illa approbaſſet, atque innouaſſet, eademq. omnia ẽt in Monialib. quarumcumque militiarum, ẽt Hieroſolymitanæ, omnibuſq. alijs tacitè, vel expreſsè Religionem profeſſis, quocumque nomine cenſerentur, locum habere decreuiſſet: ne illæ quidquã detrimenti in neceſſitatib. ſuis hac occaſione paterentur, ẽt præcipit locorum Ordinarijs, & Superiorib. earum, vt fidelium eleemoſynas per Conuerſas, non profeſſas, vel profeſſas quidẽ, ſed çtatis ſaltem quadraginta annorũ, & iampridem cõuerſas, quç in domibus contiguis extra tamen Monaſterium degerent, colligendas curarent, ita tñ, vt prædictæ Conuerſæ neque clauſulam aliarum Monialium, niſi in caſibus permiſſis ingrederentur, nec ex illis ipſis habitationibus ſuis ad tales eleemoſynas, colligendas, ſine permiſſu Ordinariorum aut Superiorũ ſuorũ exire poſſent. Quod ſi ne hoc quidẽ ſufficere videretur, idem Pius prædeceſſor mandauit ipſis ordinarijs, & ſuperiorib. vt negotium darent aliquibus perſonis piis tales eleemoſynas colligendi aliaq. arbitratu ſuo proſpicerent, quæ ad ſubleuandam Monialium inopiam expedire iudicarent.

Cum autem, ſicut accepimus, multæ Moniales, eriã quæ Tertiariæ vocantur, ſub ſolenni religionis voto, perpetuaq. clauſura degentes, aliçq. talibus literis comprehenſæ, & in ipſa clauſura permanentes, multis præterea ad ſe ſuſtẽtandas neceſſariis egeant, neque vſquead hoc tempus vllo ſufficienti remedio earum neceſſitatibus ſubuentum ſit. Quin etiam aliæ tertiariæ citra vllum ſolemne hucuſque votum viuant, quç ad ſuas, ſuorumue domos neutiquam rediturç eſſent, ſed ſub ſolemni religionis voto, & clauſura prçdictis permanerent, ſi earum congruç ſuſtentationi prouideretur. Nos qui illas neceſſariis rebus deſtitui nolumus, certioreſq. facti in multis Ciuitatibus, Opidis, Villis, aut aliis locis, tam in Eccleſiis, & Monaſteriis, quam Hoſpitalibus, Collegiis, Confraternitatib. & aliis locis piis ẽt quç à priuatis hominibus tũ Eccleſiaſticis, tũ laicis multas, ac diuerſas eleemoſynas Chriſti pauperib. erogari, Conſiderantes in eiuſmodi perſonas, vel in primis exercendam eſſe Charitatem, quç voluntaria paupertate ſuſcepta, ab omini hominũ cõmercio ſegregatç, Deo ſeruiũt, & aſſiduis pcibus irã ipſius, ob peccata conceptã, à Chriſtiano populo deprecãtur. Illud quoque cogitantes, ſi eis ad tales eleemoſynas petẽdas ad loca prçdicta cõ-

ferre

,ntur, & quam dimidiam partem nos illi applicamus.

Vt autem præmiſſa omnia, cum caritate, & pietate procedant, & efficaciter ſuum effectum ſortiantur, Vniuerſis, & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum Ordinarijs, per Apoſtolica ſcripta mandamus, vt quiſque per ſe, vel alium, ſeu alios, ad præſentium executionem in ſuis Ciuitatibus & Diœceſibus procedens, ab Eccleſijs, Monaſterijs, Hoſpitalibus, Confraternitatibus, Scholis, Collegijs, locis, & eccleſiaſticis, ac laicis perſonis prędictis, etiam quomodolibet exemptis, dimidium eleemoſynarum huiuſmodi exigant, ac pro portione, vt ordinarijs ipſis locorum æquum eſſe videbitur, ſingulis Pauperum Monialium, etiam Tertiariarum monaſteriis huiuſmodi ſuarũ Ciuitatum, & Diœceſum, etiam ſi aliis ſuperioribus ſubiectæ ſint, cum effectu diſtribuant. Nos enim eiſdem locorum Ordinariis, tamquam Apoſtolicæ Sedis Delegatis, ac cuilibet illorum tam per ſe, quam alium, vel alios, præmiſſa faciendi, ac etiam contradictores quoslibet, & rebelles, per pœnas pecuniarias eorundem Ordinariorum, & cuiuslibet illorum arbitrio infligendas, & applicandas, ac in ſubſidium ſententias, cenſuras & pœnas Eccleſiaſticas, aliaq. opportuna iuris, & facti remedia, quacumque appellatione poſtpoſita, reſpectiuè compeſcendi, auxiliumq. brachii ſecularis inuocandi, aliaq. in pręmiſſis, & circa ea neceſſaria, & opportuna faciendi, gerendi, mandandi, & exequendi, plenam, & liberam facultatem, & authoritatem concedimus, & impartimur.

Inſuper quia valde rationi conſonum eſt, vt etiam ii, qui ipſis Monialibus etiam Tertiariis indigentibus præfatis conſanguinitate aliqua ſunt coniuncti, aliquod in præmiſſis ſubſidium conferant, cum ratio ſanguinis, & debitum caritatis, & honeſtatis id expoſtulet, ſingulis locorum Ordinariis committimus, vt omni eos officio, & diligentia mouere, eiſq. perſuadere ſtudeant: parentes verò, & fratres, ac filios, ad quos illas ſi in ſeculo permaſiſtent, dotare pertinebat, vel ad quos bona, & ſucceſſiones deuenerunt, & qui ſi eas nuptui tradidiſſent, multo amplius quam ingredientibus Monaſterium dediſſent, vel qui ſi eas nunc domi retinerẽt, vel ſi ad illorum domos redirẽt, eas alere tenerentur, quibuſcumque viis ipſis bene viſis inducant, vt Monialibus, etiam Tertiariis prædictis iuxta eorum facultates charitatiuè ſubueniant, ſcituri id ſibi etiam ad animarum ſalutem plurimum profuturum.

Ceterum, quod attinet Conuerſas profeſſas, quas prædictus Pius prædeceſſor per prędictas literas ſub certis cõditionibus ibi contentis permiſit poſſe manere extra Monaſteria, pro colligendis eleemoſynis, eiſdem locorũ Ordinariis iniungimus, vt quibus Monaſteriis, prædictarũ Monialiũ quotidianis laboribus cõputatis, ſupradicta, vel alia qualibet ratione de ſufficiẽti ſubuẽtione, & ſuſtentatione prouiſũ eſſe cognouerint, eaſdẽ cõuerſas ſub eadẽ clauſura cũ aliis Monialib. reducãt, neque à ſuis monaſteriis amplius exire permittãt. Cõuerſas verò non profeſſas & profiteri volentes, dimiſſo habitũ domũ remittãt, neque aliàs in futurum, niſi profeſſionem ſuo tempore emiſſuras, atque ſub perpetua clauſura manſuras, in Monaſteria huiuſmodi recipi permittant. Quod aũt idẽ Pius prædeceſſor ſtatuit de cetero nullas alias Conuerſas recipi amplius ẽt de conſenſu ſuorum ſuperiorum poſſe, ita eſſe intelligendum declaramus, præter illas Conuerſas, quæ extra Monaſterium in domibus contiguis degerent, eleemoſynarum verò prædictarum contributionem, & applicationem durare, & valere decernimus, ac ſuos effectus ad plenum ſortiri debere, donec numerus Monialium, etiam Tertiariarum huiuſmodi (quem per ipſos locorum Ordinarios,

rios, etiam Monaſterijs ab eorum cura, & regimine quomodocumque exemptis, cum illarum ſuperiorum interuentu ſtabiliri, & ordinari, neque ſupra illum numerum alias recipi poſſe, etiam de conceſſu ſuorum Superiorum, volumus, & mandamus) ita imminutus fuerit, vt reliquæ Moniales, & Tertiariæ ex proprijs redditibus Monaſteriorum ipſorum, vel cõſuetis eleemoſynis ſe commodè ſuſtentare queant, ſuper quo eorundem Ordinariorum conſcientiã oneramus, ita tamen, vt decedentibus ſingulis ex tribus earundem Monialium partibus, tertiæ quoque earundem eleemoſynarum partis diſtributio, & ſic ſucceſſiue in totum exſtinguantur, atque in priſtinum ſtatum ſub debitis, aut ſolitis oneribus reuertantur, & remaneant.

Quænã loca Monaſterij monialium extra clauſurã eſſe declarentur.

Declaramus præterea nullis Monialibus, & Tertiarijs licere habere oſtium, per quod ex Monaſterio introiri poſſit in ipſarum Monialium eccleſiam exteriorem, in quam ſecularibus ad Miſſas, & Diuina officia patere ſolet acceſſus, ſed omnino muro obſtruendum, neque itidem licere Monialib. etiam Tertiarijs, egredi ianua Monaſterii, quæ eſt ꝑ clauſura ipſius Monaſterii, etiã ad claudendum aliam vlteriorem ianuam, per quam patere ſolet aditus ſecularibus venietibus, vel ad Rotam, vel ad Crates, ſeu loca colloquijs deſtinata, quæ vulgo parlatoria vocantur, vel ad pulſandum ipſam ianuam clauſuræ, quæ loca cum ſaltem pro cauſis prædictis patere ſoleant ſecularibus, extra clauſuram cenſeri debent, etiam quo tempore clauſa ſunt. Inſuper quoſcumque Dominos, & Magiſtratus temporales in Domino hortamur, monemus, & requirimus, vt ad omnem ipſorum Ordinariorum aut alicuius ipſorum petitionem, vel ſimplicem requiſitionem, illis in præmiſſis aſſiſtentes omnem opportunum fauorẽ, & oẽ auxilium præſtent, & exhibeant. Ipſis denique Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum Ordinarijs præcipimus, & mandamus, vt has præſentes noſtras literas (quarum tranſumptis etiam impreſſis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eandem vbique fidem, in iudicio, & extra adhiberi debere volumus, quæ ipſis originalibus literis adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtẽſæ) ſinguli in ſua Ciuitate, & Diœceſi publicẽt ac publicari faciant eaſq. iuxta earũ continentiã, & tenorẽ vna cũ prędictis, ac alijs prędicti Pij V. & aliorum prædeceſſorũ noſtrorũ literis Cõſtitutionib. & Iuſſionib. ꝑ integra clauſurę inſtauratione, cuſtodia, & firmitate editis inuiolabiliter obſeruẽt, & obſeruari faciant. Nõ obſtantib. &c.

Declarantur præd. Conſtitutiones cum aliquorum dubiorum diſcuſſione, & reſolutione poſt Nauar. in d. c. ſtatuimus, n. 54. per Emanuel. Roderic. tomo 1. Regular. quæſt. q. 44. Art. 3. & 4.

Decreto inſuper Conc. Trid. ſeſſ. 25. de Regular. c. 5. prouiſum eſt his verbis. Ingredi intra ſepta Monaſterij nemini liceat, cuiuſcumque generis aut conditionis, ſexus, vel ætatis fuerint, ſine Epi, vel Superioris licẽtia in ſcriptis obtẽta, ſub excommunicationis pęna ipſo facto incurrenda. Dare autem tantum Epiſcopus, vel Superior licentiam debet in caſibus neceſſariis, neque alius vllo modo poſſit etiam vigore cuiuſcumque facultatis, vel indulti hactenus conceſſi, vel in poſterum concedendi. Hactenus verba Concilij.

Amplia vt nec etiam ipſi Superiores poſſint ingredi extra caſus neceſſarios per Conſtitutionem Greg. XIII. publicatam Romæ die 30. Decembr. 1581. fol. 1308. in Bullario, tenoris ſequentis.

Grego-

Gregorius Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

DVbiis quæ emergunt declarationis remedium expedit adhibere, cum igitur ſuper eo quod optima primum ratione Concilium ſanxit Tridẽtinum deinde in Conſtitutione fel.recor. Pii Papæ V. prædeceſſoris noſtri, Nonis Iunii Põtificatus ſui anno tertio, atque item noſtro, Idibus Iunii, Pontificatus noſtri anno quarto editis, fuit prouiſum, ne cui in poſterũ niſi in caſibus neceſſariis ſepta Mõnaſteriorum Monialium ingrediendi cõcederetur licentia, à nõnullis dubitatum fuiſſe ſciamus circa perſonas, quæ alterius ad id licentia non indigent, ſui authoritate officii nituntur, an liceat eis pro libito ſuæ voluntatis, huiuſmodi ſepta ingredi, vel potius ſeruare debeant ipſi quoque Regulam à Concilio pręſcriptam, nos omnem hæſitationis materiam tollere, & viam ſcandalis præcidere, ac Sanctimonialium quieti conſulere volentes, harum tenore authoritate Apoſtolica declaramus, prælatos omnes tam ſeculares, quam regulares quibus cura, & regimen Monaſteriorum Monialium quouis modo incumbit, facultate ſibi ex officio attributa ingrediẽdi monaſteria prædicta, ita demum vti poſſe, ſi id faciant in caſibus neceſſariis, & à paucis iiſq; ſenioribus ac religioſis perſonis comitati. Quocirca, vniuerſos, & ſingulos Epiſcopali ſeu maiori, ac etiam Cardinalatus dignitate pręditos, necnõ quorumuis ordinum Abbates, Priores, Miniſtros, & alios quoſcũque Superiores regulares ſerio monemus, vt facultate huiuſmodi qui eam habent, præterquam in caſibus, vt præfertur neceſſariis, neutiquam vtantur; quod ſi contrafecerint, eadem Authoritate Apoſtolica ſtatuimus, atque decernimus, qui pontificalis dignitatis fuerint eos pro prima vice, qua contrafecerint, ingreſſu eccleſiæ interdictos, pro ſecunda a munere pontificali, & a diuinis ſuſpenſos ac deinceps ipſo facto, abſque alia declaratione communicatos exiſtere. Regulares vero omni officio, ac miniſterio priuatos excommunicationi ſimiliter ſubiacere. Non obſtantibus, &c.

Cõgruit titul. de ſtat. regul. in 6

Qui tamen habent licentiam à Superioribus ingrediendi monaſteria Monialium in caſibus neceſſariis, & vtuntur ea extra caſus neceſſarios ingrediendo: incurrunt excommunicationem latę Sententię Summo Põtifici reſeruatam, cum priuatione, & inhabilitatione; & extenditur etiam ad moniales admittentes per alterã Cõſtitutionem. Greg. XIII. Romæ publicatam die 24. Iunii. 1557. fol. 1229. in Bullario, vbi etiam reuocauit omnes licentias tenoris ſequentis.

Gregorius Epiſcopus, Seruus Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

VBi gratiæ, & indulta ab hac Sede cõceſſa ſucceſſu temporis incõmodum afferre noſcuntur, expedit illa ſalubri Præſidentis cõſilio ſubmoueri. Proinde Sanctimonialium quieti, & tranquillati conſulere, ac omnia quæ illas à ſpiritualiũ rerũ cogitatione, & exercitio auocãt, impedimẽta tollere, periculaq; & ſcandala ab eis remouere cupientes, authoritate præſentium reuocamus; & abolemus, omnes, & quaſcũque licentias, ac facultates ingrediendi Monaſteria, domos, & loca Monialium, ac etiam virorum quorumuis ordinũ, quibuſuis

uis etiam Comitiſſis, Marchioniſſis, Duciſſis, & alijs cuiuſcumque ſtatus & cõditionis mulieribus, ac etiam omnes, & quaſcumque licentias ingrediendi Monaſteria, Domos, & loca ipſarum ſanctimonialiũ, quibuſcumque viris, etiam eiuſdem ſtatus, & dignitatis tam à prædeceſſoribus noſtris, quam etiam à Nobis, & Sedis Apoſtolicæ Legatis, aut alijs ex quibuſuis quantumcumque vrgentibus cauſis, ſub quibuſcũque tenoribus, etiam derogatoriarum derogatorijs, reuocatorum reſtitutorijs, alijſq. efficacioribus Clauſulis, irritantibusq. & alijs Decretis, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, deq. Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, atque ad Imperatoris, Regum, Reginarum, aliorumue Principũ contemplationem, vel ſupplicationem conceſſas, confirmatas, ac etiam iteratis vicib. renouata; Caſſamuſq. & annullamus literas deſuper confectas, & proceſſus habitos per eaſdem. Inhibẽtes eiſdem, qui illas obtinuerunt, ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrẽda, ſuper qua a nemine niſi à Romano Pontifice (præterquam in mortis articulo) abſolutionis beneficium poſſit impertiri, ne ipſarum licentiarum prætextu Monaſteria huiuſmodi quouis modo ingredi audeant. Abbatiſſis verò, necnon Abbatibus, Conuentibus, & alijs Monaſteriorum, vtriuſque ſexus ſuperioribus, & perſonis quocumque nomine vocentur, diſtrictè præcipimus, ſub eadem excommunicationis pęna, necnõ priuationis dignitatum, beneficiorum, & officiorum ſuorum, ac inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda, ne in Monaſteria, Domos, & loca quemquam prætextu huiuſmodi licentiarum, & facultatum ingredi faciant, vel permittant. Quin etiam ſub eiſdem pœnis ipſo facto incurrendis prohibemus, atque interdicimus omnibus, & quibuſcumque perſonis Eccleſiaſticis, & ſecularibus, ac etiam Ordinum quorumcumque etiam Mendicãtium Regularibus, ne prętextu licentiarum ab Epiſcopis, vel Superioribus, quibus illas concedendi caſibus neceſſarijs tantum ex Decreto Concilii Tridentini tribuitur, ne Monaſteria ipſa Monialium prohibito, ſed neceſſitatibus vrgentibus dumtaxat ingredi, neue Moniales ſub eiſdem pœnis illos aliter admittere præſumant. Non obſtantibus præmiſſis, &c.

Amplia dictam Conſtitutionem includere ẽt intrante ſepta Monaſterij non habentes licentias ex declaratione, & mente Pij V. Greg. XIII. relata per Nau. in c. ſtatuimus, ſub n. 62. in 7. notab. 19. quæſt. 3. Commentar. 4. de Regular. & in Manuali Confeſſ. c. 37. ſub nu. 150. in impreſſo ab anno 1544. poſt quartam recognitionem ipſius authoris, vt dictum fuit ſuprà, in verbo, Monaſteria Regularium, virorum, fol. 306. qui verò intrauerit ad malũ finem, non poterit abſolui à Confeſſarijs habentibus facultatem abſoluendi à caſibus Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, vt patet ex declaratione Decreti, quo prohibetur abſolutio a caſibus reſeruatis relata ſupra in verſic. Caſus reſeruati, fol. 163. ante tñ dictas Cõſtitutiões Pij V. Greg. XIII. cõtra intrantes abſque licentia per Decretũ Cõc. Trid. ſeſſ. 5. c. de Regular. excommunicatio non erat reſeruata, & conſequenter poterat abſolui ab Epiſcopo c. nuper, de ſent. exc. Alias explicationes vide per Eman. Roder. in d. tomo 1. Regular. q 47. in plures Articulos diuiſa.

Extẽſionem, quam hic ex Nauarri teſtimonio poſuimus, videlicet ex vi Bullarum Pii V. & Gregorii XIII. vetari illum ingreſſum cum cenſura Sũmo Pontifici reſeruata, non ſolum ex prętextu licentiarum, & facultatum, ſed ẽt ingreſſum abſque tali facultate negat Frãc. Suarez, de Cenſur. Diſput. 22. Sect. 6. exc. 6. affirmans, vt præf. Bullæ ſub ea limitatione, & conditione ſint intelligẽdæ, nẽpè, quo ad ingredientes ſolum ex præſumptione, & prætextu facultatum ad id conceſ-

conceſſarum,non autem quo ad ingredientes ex alio titulo,& capite. Negat iti dem Roderic.tomo 1.quæſt.regul.quæſt.48.artic.2.reſpondens ad Nauarrum, quia cum declarationis Gregorii XIII. ab ipſo Nauarro inſinuatæ non extent literæ authenticæ virtute quarum fieri valeat præd.extenſio,debet illa pœna excommunicationis reſtringi ad actionem prohibitam, ſcilicet ad ingreſſum ex prætextu facultatum tãtum,prout verba ſonant; ſed ſalua pace tantorum virorum, præfatæ Bullæ ſatis videntur illam declarationem, & extenſionem recepiſſe,& aſſumpſiſſe,ex communi obſeruantia Prętorii Sacrę Pœnitentiarię,cuius ibi meminimus,& quæ ſufficere debet ad illarum Conſtitutionum interpretationem,cum ſtylus. Rom. Curiæ faciat ius, ad text. in c. ex literis,vbi notat Panor.num.6.de Conſtituit.& in c.quam graui,de crim.falſi.

De puellis cauſa educationis fuit reſcriptũ à Sacra Congregatione D.Epiſcopo Hieracenſi,tenoris ſequentis. Reuerendiſſime Domine,ex Sacra Congregatione Cardinalium Trid.Cõcilii Interpretum Amplitudinis tuæ nomine quæſitum eſt, An Puellæ in Monaſteriis Monialium educationis cauſa permanere poſſint, ij vero ſic cenſuerũt ad te ſcribendum,iamdudũ ab eadem Congregatione ſtatutũ eſſe,nullo Concilii decreto prohiberi,quo minus Puellæ in Monaſteriis monialium educentur; ſi tamen eadem Monaſteria ante Conciliũ conſueuerint huiuſmodi Puellas recipere, ſicq. a ſuperioribus Monaſteriorum ſcriptam licentiam impetrarint;atque Abbatiſſæ, & reliquarum monialium conſenſus acceſſerit,tũ vero hæ ipſæ Puellæ eo veſtitu in Monaſteria intromittãtur, qui virginali pudori,ac modeſtiæ conueniat,nullamq. ſecum famulam adducant,nec manere in eis poſſint,niſi vſque ad ætatis ſuæ annum vigeſimũ quintum,atque in eis dum erunt eandem ſeruent clauſuræ legem,quã moniales ipſæ, & ſi ſemel exierint, nullam habeant ad ea reuertendi facultatem. Proinde Congregatio his literis impertiendam tibi hanc facultatẽ duxit, vt quotieſcũque in iſta tua Ciuitate,& diœceſi Hieracẽſi id expedire amplitudo tua iudicauerit; poſſit permittere Puellas in monialium Monaſteria,in quibus piè,& honeſte inſtituantur introduci, adhibitis tamen conditionibus ſupraſcriptis, & bene in domino valebit. Romæ die vltima Auguſti, 1575. Amplitudinis tuæ vti Frater.

Philippus Boncompagnus,Card.Sancti Sixti.

Decem,& ſeptem declarationes Sacræ Congregationis Cardinalium circa receptionem Puellarum, & aliarum mulierum quo ad educationem,& manſionem in Monaſteriis recenſet Emanuel Roderic. tomo 1.quæſtion. regular. q.46.artic.10.

Mulieri nuptę permanere volenti in monaſterio ex cauſa rationabili an repugnet c.vnicum de ſtatu reg. in 6. Conc. Trid. ſeſſ.25.c.5. & Conſtitutio Pii V.vide Nauar.in conſ.5.de diuor.in nouis,cum apoſtilla.

Quantum verò attinet ad egreſſum ipſarum monialium vltra dictam Conſtitutionem Bonifacii VIII.in c.vnico, de ſtatu regul.in 6. & Conc. Trid.ſeſſ. 25.c.5.de regular.per hęc verba.

Nemini autem ſanctimonialiũ liceat poſt profeſſionem exire à monaſterio, etiam ad breue tempus,quocumque prętextu,niſi ex aliqua legitima cauſa ab epiſcopo approbanda:indultis quibuſcumque,& priuilegiis non obſtantibus.

Hactenus verba Concilii,extat etiam Conſtitutio Pii V.Romę publicata die 27.Febr.1570.fol.1069.in Bullario,tenoris ſequentis.

Digitized by Google

Pius Epiſcopus, Seruus Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

Cõgruit titul. de ſtatu regul. in 9

DEcori, & honeſtati omnium Sanctimonialium, quarum Ieſus Chriſtus Dominus noſter ſponſus eſt, vt in puritate, & caſtitate ſuperædificantes, in ipſo feliciter inhabitare valeant, cõſulentes, ea, quæ illarũ exiſtimationi detrahere poſſent, decet nos conſultò ſubmouere. Sanè periculo, & ſcandalo plena res eſt, ac regulari obſeruantiæ vehementer aduerſatur, ſanctimoniales aliquando parẽtes, fratres, ſorores, aut alios agnatos, vel cognatos, necnon Monaſteria, & alia filiationes noncupata, etiam eis ſubiecta viſitãdi, aut infirmitatis cauſa, alioue prætextu à Monaſterijs exire, & per ſecularium perſonarũ domos diſcurrere, & vagari, quo veluti colore eximium quoque honeſtatis, & pudicitiæ decus in diſcrimen cõmittunt. Vnde nos malo huic pro noſtro paſtoralis officij debito ſalubriter occurrere volentes, inhęrentes etiam Decreto Sacri Cõcilij Tridẽtini, de clauſura Monialium diſponenti, ac alijs noſtris literis ſuper huiuſmodi clauſura editis adijcientes, volumus, ſancimus, & ordinamus, nulli Abbatiſſarum, Prioriſſarũ, aliarumue monialium etiam Cartuſien. Ciſtercien. Sancti Benedicti, & mendicantium, & quorumcumque aliorũ ordinum etiam militarium, ac ſtatuum, graduum, conditionum, dignitatum, ac præeminẽtiarũ exiſtentiam, etiã a Regia, vel Illuſtri proſapia ortarum, de cetero etiam infirmitatis, ſeu aliorum monaſteriorum, ẽt eis ſubiectorum, aut domorum parentum, aliorumue conſanguineorum viſitandorum, aliaue occaſione, & prętextu, niſi ex cauſa magni incẽdii, vel infirmitatis lepræ, aut epidimię, quæ tamen infirmitas præter alios ordinum ſuperiores, quibus cura monaſteriorum incumberet etiam per epiſcopum, ſeu alium loci ordinarium, etiam ſi prædicta monaſteria ab Epiſcoporum, & Ordinariorũ iuriſdictione exẽpta eſſe reperiantur, cognita, & expreſsè in ſcriptis approbata ſit, à Monaſteriis præfatis exire: ſed nec in prędictis caſibus extra illa niſi ad neceſſarium tempus ſtare licere. Aliter autem quam vt præfertur egredientes, ſeu licentiam exeundi quomodocumque concedentes necnon comitantes, ac illarum receptatrices perſonas, ſiue laicas, aut ſeculares, vel Eccleſiaſticas, cõſanguineas, vel non; excõmunicationis maioris latæ ſententiæ vinculo ſtatim eo ipſo abſque alia declaratione ſubiacere, a quo præterquam à Romano Pontifice, niſi in mortis articulo abſolui nequeant. Et inſuper tam egreſſas, quam Præſidentes & alios ſuperiores prædictos eis licentiam huiuſmodi concedentes, dignitatibus, officiis, & adminiſtrationibus, per eas, & eos tunc obtentis, priuamus, & illas, & illos ad obtenta, & alia in poſterũ obtinẽda inhabiles, necnõ licentias, & facultates, ſeu indulta, & priuilegia exeundi à Monaſteriis, & extra illa ſtãdi, à Nobis, ſeu alio Romano Põtifice prædeceſſore noſtro, ac Sedis Apoſtolicæ Nunciis, & Legatis, ẽt de latere, ac maiore Pœnitentiario, aut ordinum prædictorum ſuperioribus aliiſq. perſonis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac quibuſuis reſtitutiuis, præſeruatiuis, mẽtis atteſtatiuis, etiam nouam gratiam, & datam concedentibus, aliiſq. efficacioribus, & efficaciſſimis, ac inſolitis Clauſulis, irritantibuſq. & aliis Decretis in genere, vel in ſpecie, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, deq. Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, etiam Imperatoris, Regum, Ducum, & aliorũ Principũ, necnon Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium intuitu, & contẽplatione, ac inſtantia, vel aliàs quomodolibet conceſſa (quæ prorſus abolemus) ac literas

deſuper

deſuper confectas, & in poſterũ concedendas, & conficiendas, nullas, & inualidas, nulliuſq. roboris, & momenti fore, nec illas habentibus, & habituris, ſuffragari poſſe, & ita per quoſcũque Iudices, & Cõmiſſarios quauis authoritate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet aliter iudicandi, & interpretãdi facultate & authoritate, iudicari, & definiri debere, irritũ quoque, & inane quidqd ſecus ſuper his à quoquam quauis authoritate ſciẽter, vel ignoranter cõtigerit attentari, decernimus. Mandãtes vniuerſis, & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Primatibus; Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorũ Ordinarijs, in virtute ſanctæ obediẽtiæ, & ſub obteſtatione diuini Iudicij, & interminatione maledictionis æternę, quatenus per ſe, vel alium, ſeu alios pręſentes literas in Ciuitatibus, & Diœceſibus proprijs, quolibet anno publicẽt, omniaq. in illis contenta, necnon præfatum Decretum ipſius Cõcilij, quod incipit Boni facij VIII. diligenter, & inuiolabiliter ſub cẽſuris Eccleſiaſticis, aliiſq. pręfatis pœnis, & in eodem Decreto contentis, obſeruent, & obſeruari faciant, & ,pcurent, contradictores quoslibet, & rebelles, ac præmiſſis non parentes, etiã aliis pęnis, authoritate noſtra, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, necnõ legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus, pœnas ipſas, etiam iteratis vicibus aggrauando, interdictum Eccleſiaſticum apponendo, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis. Non obſtantibus præmiſſis.

De monialibus an ex aliis cauſis iuſtis præter tres contentas in prædicta Conſtitut. Pii V. poſſint à Monaſteriis exire, poſt Nauar. in c. ſtatuimus, 19. q. 3. Cõmentario quarto, de Regularibus, ſub nu. 47. vbi hanc Extrauag. declarat, late differit Ioan. Guttierez, lib. 1. Canon. quæſt. c. 14. & Emanuel Roderic. in libro quæſt. regul tomo 1. quæſt. 49. art. 3. & 5.

Aduertendum tamen eſt, quod contra loquentes cũ monialibus nulla adeſt cenſura, & pœna impoſita à Iure Communi, ſed tantum per edicta Ordinariorum locorum, & Epiſcopi per eorum ſtatuta ſolent fulminare excommunicationem, inquit Abb. in cap. Monaſteria, de vita & hon. cleric. vbi text. contra frequentantes Monaſteria monialium, & quantum ad regulares attinet, non poſſunt hodie loqui cum monialibus per Decretum Sacrę Congregationis tenoris ſequentis.

DECRETVM, QVO RELIGIOSI AD MONIALIVM Monaſteria, cuiuſcumque Ordinis accedere prohibentur. nouiſſimè reformatum.

ILluſtriſſimi, & Reuerendiſſimi Domini Cardinales Sacrę Regularium Congregationi præfecti, ad occurrendum ſcandalis, quę contingere poſſunt, aliiſq. iuſtis, & rationabilibus cauſis animum piè mouentibus, de ſpeciali, & expreſſo mandato S.D.N.D. Sixti, diuina prouidentia Papæ V. viuæ vocis oraculo eis facto, decreuerunt, & mandauerunt, nulli poſt hac Religioſo cuiuſcumque ordinis, gradus, qualitatis, & dignitatis exiſtat (ſuperiore, cui Monaſterii, ſeu Domus cura incumbit, viſitatore, vel viſitatoribus, confeſſarioq. ordinario, & extraordinario, cum ad tempus deputabitur dumtaxat exceptis) licere abſque licentia expreſſa eiuſdem Sacrę Cõgregationis accedere ad Monaſteria, ſeu Domos quarumcumque Monialium, vel ſeruorum, ſiue ſui, ſiue alterius cuiuſuis Ordinis, ad colloquendum, ſiue tractandum cum eis. Quod ſi aliquando mandato ſui ſuperioris aliquos religioſos ad prædicandum Ver-

Digitized by Google

bum Dei, vel ad celebrandas Miſſas in ipſarũ monialium, ſeu ſororũ Eccleſijs ſiue Oratorijs exterioribus, ſiue extra clauſtra exiſtentibus mitti cõtigerit, prohibuerunt ne dicti Religioſi vllo quæſito colore, moniales, ſorores, aut quamlibet aliam perſonam, intra clauſuram degentes alloqui poſſint. Confeſſarijs autem ſimiliter interdixerunt, ne in ædibus Monaſterij, ſeu domus, vel monaſterio, ſeu domui monialium, aut ſororum cõtiguis pernoctent, aut alios pernoctare faciant, vel alias ſecum retineant, neue extra tempora generalium cõfeſſionum quibus ſoli tantum confeſſario, refectionem diuinam accipere vix permittitur, & tunc demum videlicet cum ſua habitatio, aut virorum Domus, vel Monaſterium in quo degit, à monialium, ſeu ſororum Monaſterio, vel Domo nimium diſtat (niſi tamen, & eo caſu contrarium ſpecialiter conſtitutum ſit) ibi nullo modo comedant, reficiantur, aut cibum ſumant. Quæ omnia, & ſingula ſub pęnis priuationis officiorum, ac vocis actiuæ, & paſſiuæ ipſo facto incurrendis, alijſq. eiuſdem Congregationis arbitrio, præceperunt inuiolabiliter obſeruari, iniungentes cunctis R R. Patribus, Generalibus, Prouincialibus; & alijs quorumuis Monaſticorum, & mendicantium ac non mendicantium ordinum, & congregationum ſuperioribus, ad quos ſpectat, quatenus infra terminum vnius menſis, à die quo præſens Decretum ipſis notificatum fuerit, cõputandi, debeant eiuſdem Decreti copiam cum huiuſmodi pręcepto omnibus ſuorum Ordinum, & Religionum Monaſterijs, Domibus, & Cõuentibus intimare, & notificare, & intimaſſe, & notificaſſe, ne vllam aliquando deſuper ignorantiam in futurum allegare, aut prætendere quoquomodo poſſint. Romæ Nonis Maij. 1550.

F. Michael Bonellus, Card. Alexandrinus.

Georgius Palearius Secretar.

Romæ, apud Paulum Bladium Impreſſorem Cameralem. 1590.

Decretum hoc fuit extenſum etiam ad Regulares S. Ioannis Hieroſolymitani, vt Sacra Congregatio ſcripſit Vicario Neap. ſunt enim verè Religioſi, vouentes tria ſubſtãtialia vota, Caſtitatis, Paupertatis, & Obedientię, iuxta tradita per Nauar. in conſ. 2. nu. 2. & 3. de conuerſ. coniugat. & in conſ. 12. de Regular. in nouis; ac gaudent priuilegio clericali, nempe Canonis, Fori immunitatis, vt Emanuel. Rodric. tomo 1. quæſt. Regularium, q. 1. art. 7. dum tractat vtrum profeſſi in Ordinibus Militaribus ſint religioſi. vbi refert: quod prædicti habent ex priuilegio Pontificio vt non comprehendantur ſub iure aliquo religioſorum, quantum ad odia, & rigores, ex Pet. de Aragon. 2. 2. q. 88. artic. 11. ad vlt. & faciunt dicta per Abb. in rubr. de Regularib. & quo ad eos poteſt dici fauorabile hoc Decretum, quia quando agitur de euitando animorum periculo, etiam in pœnalibus, & odioſis admittitur extenſio, Panor. in c. ex tenore, num. 6. qui filij ſint legit. Crauet. de antiquit. tempor. par. 4. ſect. Videamus, num. 10. Rota Rom. in deciſ. diuerſ. vol. 2. deciſ. 29. num. 10. & dixi ſupra in verſic. caſus reſeruati, nu. 2. fol. 154.

Dubitari poſſet, An regulares adeuntes Monaſteria monialium abſque Epiſcopi licentia incidant in pœnam excommunicationis, quam Epiſcopus

ſuo

ſuo edicto propoſuit. Reſpondetur, quod non; ſi Regulares habent ex priuilegio non poſſe ab Epiſcopis excommunicari, & aliàs ſic excõmunicati, non poſſint abſolui a ſuis Superioribus, ſed ab Epiſcopo, qui ſibi hanc abſolutionem reſeruauit, & ita Sacram Congregationem reſpondiſſe die 9. Aprilis 1587. ex Capuccino in Compend. Mendic. refert Roderic. tomo 1. q. regul. quæſt. 45. art. 2. in fine.

Hinc tangenda veniunt duo quæſita, ſed remiſſiuè, quorum alterum eſt: An Epiſcopi poſſint declarare excõmunicatos a iure, vel Apoſtolicis Cõſtitutionibus regulares exemptos habentes priuilegiũ, vt excõmunicari, & ſuſpendi non poſſint. Pro cuius reſolutione adde text. in Clem. 1. & ibi Cardin. Zabar. nu. 24. & Panor. nu. 22. de priuileg. Felin. in c. non poteſt, ſub nu. 3. de ſent. & re iud. & Henriq. in Sum. lib. 7. de Indulgent. c. 25. ſub §. 7. Et quid ſi per edictum ſub excommunicationis pœna prohibiti eſſent certum peccatum committere, quod publicè perpetraſſent, an Epiſcopus poſſit eos excommunicatos denunciare? videndus eſt Nau. in conſ. 2. de ſentent. excomm. in nou. Alterum eſt quęſitum, An Statutum Epiſcopi excommunicans, ad Monaſteria monialiũ intra Diœceſim exiſtentia, ſed exempta, & ſubdita regularibus, valeant, ligentq. tam ſubditos, quã non ſubditos ad illa accedentes. Ad quod videndi ſunt Gem. Ancharã. & Franc. in c. vnico, de ſtatu regul. in 6. Henric. Bott. in tract. de Synodo Epiſ. p. 3. art. 1. Concluſ. 13. nu. 40. examinat Iaſon, in conſ. 83. nu. 6. vol. 1. & declarat Roland. à Valle in conſ. 33. ſub nu. 46. vol. 3. ac faciunt dicta per Silu. in verbo, Excom. 4. nu. 12. & ſeq. Quo verò ad licentiam petendam pro acceſſu ad huiuſmodi Monaſteria exempta, refertur Sacram Congregationem cenſuiſſe, facultatem concedendi licentiam adeundi ad colloquium habendum cum monialibus Regularibus ſubiectis, ſpectare ad ipſos Superiores Regulares, niſi eſſet conſuetudo legitimè pręſcripta, vt huiuſmodi licentiæ, etiam quo ad Monaſteria, quæ regularibus ſubſunt, ab Epiſcopo tantum, vel ab Epiſcopo, & Superiore regulari coniunctiuè obtinerentur, tunc enim Cõſuetudinem eſſe obſeruandam, & Neapoli obſeruatur, vt accedentes ad Monaſteria etiam exempta, petant licentiam a Vicario monialium.

Sed an liceat Epiſcopo licentiã dare matri, ſororib. & conſanguineis Monaſterium ingrediendi cauſa viſitandi filiam, vel ſorores, quę graui aliqua infirmitate detinerentur. Reſpondetur negatiuè etiam ſi eſſent in mortis periculo; & minus quando filię, aut alię profeſſionem emitterent, vel habitum ſuſciperent religionis, ex declaratione *Sacræ* Cõgregationis, quam recenſet Roderic. tomo 1. q. regul. q. 46. art. 11.

Quantum verò attinet ad reformationem monialium exſtant infraſcriptæ Ordinationes, tenoris ſequentis.

ORDINATIONES QVÆDAM PER ILLVSTRISSIMOS & Reuerendiſſimos DD. Cardinales, ſuper Congregatione Regularium deputatos datæ Reuer. Dominis Viſitatoribus Apoſtolicis Monaſteriorum Sanctimonialium Ciuitatũ Neap. & *Salerni*, ſub die 2. Iunii, 1589. Et per eoſdem Illuſtriſſimos DD. Cardinales reformatæ, & modificatæ, ſub die 12. Iulii, 1592. vt eas perpetuo obſeruari, & cuſtodiri mandent, & operentur.

1 IN quolibet Monaſterio non habeantur, nec permittantur plures crates ferreæ, ſeu feneſtræ collocutoriæ, quam vna, aut ad ſummum duæ.

2 Hæ nullo modo in Eccleſijs ſint,ſed extra eas tantum.

3 In Monaſterijs verò, in quibus hactenus laminarum uſus non eſt introductus,in feneſtris collocutorijs ponuntur binæ crates ferreæ introrſus altera,altera extrorſus, & diſtãtes ab inuicem ſaltem per ſpacium duorum palmorum, vel totius craſſitudinis muri, nec non ſpiſsè ſeu ſtrictè adeo, vt nec puellæ manus per foramina tranſmitti poſſit:inq. exteriori crate figãtur claui ferrei eminentes,& acuti,ita vt locuturi facies illi nequeant adhęrere, & colloquentium verba exaudiri valeant.

4 In feneſtellis Confeſſionalibus configantur,etiã laminæ ferreæ, ſcilicet cum minutis foraminibus,e quib. nec ipſę moniales cernere,vel ſpectare quępiam, nec à quopiam vllo modo cerni,aut ſpectari poſſint.

5 Feneſtella vnde Sanctiſſimæ Euchariſtiæ Sacramentum percipiunt,alta ſit dimidiato palmo,lata verò integro quæ binis foriculis totidemq. ſeris, & clauibus alteris intrinſecus,alteris forinſecus occludantur.

6 Tam in ingreſſu,ſeu in habitu regulari ſuſcipiẽdo,q̃ in profeſſione emittenda,velo ſuſcipiendo,vel conſecratione monialium, in quibus Monaſterijs,Ordinis,vel Regulæ S.Benedicti mos eſt,vt conſecrentur,fas ne ſit eis munera,xenia,dona,vel aliud quidlibet ſingularibus, vel particularib. monialibus dare, vel erogare,ſed quidquid à cognatis,vel affinibus donatur,vel offertur,id vniuerſum tribuatur & referatur in commune,nec lauta, aut ſumptuoſa, ſiue luculenta conuiuia fiant,aut permittantur: ſed ſobria tantum, quæ ſacras virgines deceat ſpiritus corporiſq. recreatio concedatur.

7 In quouis Monaſterio eligatur quotanis Magiſtra Nouitiarũ, cui vni curæ ſit illas inſtituere,nec eidem curę ſiue illis inſtituẽdis Materteræ,ſeu Amitę,vel quęuis aliæ etiam qualibet cognatione coniunctæ, ſe immiſceant vllo pacto.

8 Ad ianuã Monaſterij,veſtibulũ ſit binis foribus munitum, in quod moniales nunquam intrent,dum fores exteriores,vel apertæ ſint,vel mox aperiendę, ne inde vnquam moniales ſpectare,aut ſpectari poſſint.

9 Collocutorium interius locus ſit ſeris occluſus,in quem nulla monialium ingrediatur, niſi vocata, & à ſua ſuperiore venia ei data, ibiq. auſculatrices huic muneri deſignatę ſemper interſint,& aſſiſtant: Quæ quidquid dicatur audire debeant,niſi futurus ſermo ſecretum expoſtularet, quo caſu,de Abbatiſſæ,ſiue Prioriſſę licentia propinquiorib. cõſanguineis,remotis arbitris,permiti poſſet.

10 Non ſcribant literas iniuſſu Superioris,ſcilicet,Abbatiſſæ,ſiue Prioriſſæ,nec dent,neue ad eas miſſas,recipiant,niſi ante ab eiſdem fuerint perlectæ.

11 Presbyteris Confeſſariis ab Abbatiſſis,Prioriſſis,vel aliis Præfectis Monaſteriorum ſtatuatur,æqua,& idonea eleemoſynæ ſiue prouiſio,quę ęre communi monaſterii perſoluatur, his autem viciſſitudo munerum quantumuis exigui valoris, quæ ſibi cum monialibus poſſint intercedere, omnino interdicta ſit, ſub pœna perpetuæ ſuſpenſionis ab audiendis,tam illarum, quam quorumuis aliorum confeſſionibus,in quam ipſo facto incurrant.

12 Nulla monialis vel Conuerſa,dona, munera, & pecuniam, aut aliud quippiam,ẽt caritatis,aut pietatis, vel eleemoſynæ nomine,ſiue intuitu,cuicumque perſonæ tribuat, donet, aut largiatur: ſed ſi ex aliqua iuſta,vel rationabili cauſa aliquid dandum, vel tribuendum viſum fuerit, id a præfecta, ſeu Superiori Monaſterii,& ex re communi fiat.

13 Præſertim verò caueatur, ne qua Monialis, vel Conuerſa quidquã ex bonis monaſterii det,aut donet, nec ex eis quidem, quæ in vſum ſuum aſſignantur, niſi

niſi de licentia Abbatiſſæ.

14\. Neque vllius generis bellaria, edulia, eſculenta, ientacula, offellas, confectiones, & ſirupata, vel alia ſimilia quæcumque conficiant, aut coquant, vt illa vendant donent, aut largiantur, niſi de licentia Abbatiſſæ, & de rebus modicæ impenſæ, & in conſanguineos tantum.

15\. Moniales, officiales monaſterij, in ſuis muneribus obeundis nihil niſi de re, & pecunia monaſterii expendant.

16 Denuncietur cunctis Sanctimonialibus cuiuſcumque Ordinis, Religioſas profeſſas, quæ teſtamentum faciunt, vel de rebus ſibi in vſum aſſignatis diſponunt, mori, & decedere proprietarias, illaſq. cenſuris, & pœnis à Sacris Canonibus, Regulis, ac Ordinum, & Monaſteriorum Conſtitutionibus, atque aliis Ordinationibus contra proprietarios editis, & promulgatis, ſubiacere, ac obſtrictas eſſe; Itemq. contractus, & inſtrumenta, in quibus moniales ab eorum Monaſterio emunt annuos redditus, quo ad ipſæ vixerint, vel etiam vt poſt ipſarum obitum alia ſuccedat, & ſimilia, nullius ſint roboris, vel momenti, ſed irrita, & inania, ac proinde iis defunctis cuncta omnino monaſterio incorporentur, cui ſunt redditus huiuſmodi acquiſiti.

17\. In quouis Monaſterio ſit infirmaria cōis, & vbi non fuerit, à Superioribus extrui, vel fieri quam primum curetur, etiā ſi res poſtulat, ſub cenſuris, & pœnis eis bene viſis; in eam autem recipere teneantur, In virtute ſanctæ obediētiæ, oēs moniales, & Conuerſas, tam Profeſſas, quā Nouitias ægrotæ, quibus opus ſit Medico; nec Medicus quampiam ſecundo inuiſat, nec inuiſere permittatur à Præfecta Monaſterij, neque medicinam preſcribat extra infirmariā ſub pœna excōicationis. Neque etiam extra illam confeſſarij monialium deputati cuiuſuis audiant confeſſionem, ſub pœna ſuſpenſionis ab illarum, & aliorū quorumuis confeſſionibus audiendis, in quam ipſo facto incurrant: Si tñ aliqua monaſteria ob anguſtiam loci, aut ob nimiam paupertatem, non poſſent ita ſtatim extruere infirmariā, Ordinarius, ſiue Superior viſitet monaſteriū, & illis præſcribat certum locum, & aſſignet ſpacium tpis intra quod oīnò debeat exequi, & quo ad impenſam neceſſariam pro fabrica videat idem Ordinarius, vt per eleemoſynas, aut per alios ſibi bene uiſos modos ei prouideatur, & quā primum de his, quæ egerint, Congregationem certiorem faciant.

18 Ægrotantibus autem, & Infirmis, in Infirmaria decumbentibus, ex ea pecunia, quæ in eam cauſam, vt infra, aſſignabitur, ſuppeditentur omnes ſumptus, & expenſæ pro victu, alimentis, lectulis, & medicinis, & aliis rebus neceſſarijs ad illarum morbos curandos, ac valetudinem conſequendam.

19 In ea verò nulla audeat aliundè particulares ſumptus ſibi facere, quocirca Viſitatores, & exinde Superiores in Monaſterijs, in quibus huiuſmodi ſubuentiones non ponuntur in communi depoſito, aſſignabunt huiuſmodi Infirmariæ communi redditus ſufficientes tam ex communi menſa Monaſterij, quam ex aſſignatis rebus, cenſibus, & bonis ad ſingularum, ſeu particularium monialium vſum, ſiue ſuſtentationem pro ea rata tamen, quæ eis videbitur huic negotio ſatis eſſe.

20 Eligatur autem monialis, ſolicitudine, ſedulitate, & caritate præſtans, quæ ægrotantium ſororum cum omni ſtudio, & pietate curam gerat, fideliterq. pecuniam ſibi commiſſam adminiſtret, cuius rationem reddere teneatur.

21 Ei autem conſtituantur tot Moniales Conuerſę auxiliatrices, quot videbuntur ei muneri ſatis eſſe.

22 Nulla audeat accedere ad Infirmariam tamquam ęgrotans, vel infirma, niſi febri, vel alio morbo laboret, quem ibi curare oporteat de conſilio Medici, qui ad reſtitutionem expenſarum in foro conſcientiæ teneatur, ſi cui huiuſmodi conſilium dederit, vbi opus non erit.

23 Omnes feneſtræ, vel foramina, quæ fuerint in clauſtrorum parietibus, è quibus moniales foras ſpectari poſſint, omnino occludantur, permiſſis ſolis feneſtris aliquibus ad lumen excipiendum neceſſarijs, quæ tamen talia ſint, ne inde vllo modo proſpici, aut proſpicere queant.

24 Monialibus, & earum Eccleſiis, non permittatur cantus figuratus, ſed tantũ firmus, ac prætereà, etiam ex omnibus monaſteriis omnia inſtrumenta muſica (exceptis organis, quæ in exteriore eccleſia permittuntur, tollentur.

25 Solæ moniales officium diuinũ in ſuis eccleſiis celebrent, ita vt nulla regularis, vel ſecularis, aut alia quælibet laica perſona, ad id quolibet ſe ingerat, ſed tantum Sacerdotes, & Clerici deputati, vel deputandi ab Ordinario, ſiue Superiore, pro celebrãdis Miſſis, in die ſolemnitatis Monaſterii, ad ea ſua munera obeunda, quæ ſint ex vſu neceſſario Eccleſię, cuiuſmodi ſunt miſſæ celebratio, benedictiones, & his ſimilia, quæ per moniales expediri non poſſunt, accedãt.

26 Nulla monialis, vel Conuerſa, vel quęuis alia perſona, etiam quę non ſit de Monaſterio, audeat alias priuatas ſibi Miſſas celebrari facere in Eccleſiis Monaſteriorum monialium, pręter eas quę à Cappellanis deputatis communibus impenſis monaſterii celebrandę ſunt.

27 Quia verò in quibuſdam Monaſteriis quamplurimę Miſſæ, quæ magnum Sacerdotum numerum requirunt, celebrari debent ex teſtamentis, vel relictis, & aliis diſpoſitionibus, & nihilominus ob defectum Cappellanorum, aut Monaſteriorum paupertatem, vel alia de cauſa omittuntur, vel omitti oportet, mandatur Dominis Viſitatoribus, & ſucceſſiuè Ordinarijs, & Superioribus, vt ei rei opportunè prouideant, iuxta Decreta Sacroſancti Generalis Concil. Trident. & Prouincialis Synodi Neapol. aut alia meliori ratione conſulentes, ac referant huic Sanctæ Sedi.

28 Nulla Monialis, vel Conuerſa cum aliquo Aduocato, Procuratore, Sollicitatore, Exactore, alioq. negotiorum Geſtore quodcumque negotium, cauſam, vel litem pertractet, niſi cum ſolis ijs, qui pro communibus negotijs, cauſis, & litibus Monaſterij procurandis, & defendendis deputati ſunt, & de licentia Præfectæ eiuſdem Monaſterij.

29 Vectores, qui vinum pro vſu Monaſterij, vel etiam aquam Balneorum pro Infirmis conuehunt, Monaſterium ingredi niſi interdiu nullatenus permittantur.

30 Ad conficiendum Panem, vel etiam ad cernendam farinam, nemo in Monaſterium intret, quod ſi alia de cauſa neceſſaria, & vrgenti intrauerit, iſtiuſmodi operam ne præſtet.

31 Abijciantur è Monaſterijs omnes Catelli.

32 Collocutoria exteriora fores ne habeant, quæ poſſint occludi, ſed omnia pateant.

33 Ianitrices, & quæ Sacriſtiæ curam habent, & Comitatrices, quæ ingreſſos comitantur, quadraginta annos non pauciores natæ ſint.

34 Comitatrices, Confeſſarios, Medicos, Chirurgos, & alios, quos ex neceſſitate intra clauſtra pro tempore admitti oportet, vbi ingreſſi fuerint, ſemper comitentur.

35 Omni-

35 Omninò aſſignetur Cōfeſſarius extraordinarius iuxta Decretum Sacri Generalis Concilij Tridentini, quem quęuis monialis adire teneatur, cui tamen liberum ſit illi ſua peccata confiteri, vel non confiteri.

36 Nec quidquam commodato accipiant pro ipſarum Eccleſiis, vel Oratorijs ornandis, ſed proprio ſint ornatu contentę, quem nec aliis commodent.

37 Omnes Cōuerſę rei communi Monaſterii inſeruiant. Conuerſę autem particulares nulli monialium concedantur, & quæ iam conceſſæ ſunt in communitatem redigantur, ſed ſi aliqua, vel propter infirmitatem, morbum, aut ſenectutem, particulari miniſterio indigeat, Abbatiſſa, vel Præfecta Monaſterii, ex eiſdem Conuerſis communibus vnam, pluresue aſſignet, prout opus fuerit, ad nutum tamen ipſius reuocabiles, & ex induſtria, aliam, vel alias viciſſim ad tempus ſubſtituat, vt neceſſitati vniuſcuiuſque ſit conſultum, & priuato ſeruitio nequaquam illarum quæpiam addicta, ſeu aſſignata ſit, aut dici poſſit.

38 In Conuerſas non recipiātur in quoquo Monaſterio plures tertia parte aliarum monialium, vel ad ſummum, non niſi duæ ad rationem quinque monialium, vbi vero conſuetudo eſt, vt ea proportio non expleatur, ſed minor ſit numerus Conuerſarum, ea, vtpote laudabilior, obſeruetur.

39 Famulæ ſeculares, quæ in Monaſteriis pro illorum ſeruitio, & miniſterio degunt, omnino dimittantur, nec habitum ſuſcipiant, niſi prius extra Monaſteriū dimiſſæ ab Ordinaris illarum voluntas fuerit explorata, iuxta prędicti Sacri Concilii Tridentini Decretum, quod tamen fiat omninò gratis, neque ſint ſupra numerum proximè definitum.

40 Tam Moniales, quam Conuerſę, ſuam quęque cellam habeat, nec in vna plures commorentur, neque vna cum alia, ſed ſeorſum quælibet in ſuo lectulo dormiat, ſeu quieſcat.

41 Non recipiatur monialis, vel Conuerſa in quoduis monaſterium, niſi in eo ſingulæ, ſingulis monialibus, & Conuerſis propriæ Cellæ, quæ ſiue ex muro, vel cemento, ſiue ex tabulis, ſiue ex tela in communi Dormitorio diſtinguantur, aſſignatæ ſint; & actu eas inhabitent, & vacua ſuperſit propria cella pro recipienda in monialem, vel Conuerſam.

42 Viſitatores numerum monialium, ac etiam Conuerſarum iuxta ſupradictā rationem in quolibet Monaſterio, certum definiant, ex facultatibus, & redditibus quæ à Monaſterio in communi poſſidentur, & ex conſuetis eleemoſynis ſtatuentes, in Monaſterijs Ciuitatis Neapolitanæ pro ſingulis monialibus annuatim quinquagenos ducatos, quadragenos autem pro ſingulis Conuerſis, quæ tamen præſcriptam portionem non excedant.

43 Verum vbi Monaſterium aliquas in moniales ſupra numerum definitum recipere voluerit, id quidem conceditur, ſi fuerint Cellæ pro eis; Vel aliud ex prædictis non obſtiterit, & in dotem præterea, vel eleemoſynam à ſingulis aſſignetur, pręſens pecunia, ex qua ſaltem poſſit emi annuus redditus ducatorum ſexaginta ſex, illius monetę in abſolutum monaſterij commodum, & vtilitatem conuertendus, & inalienabilis, ac perpetuo retinendus; In Monaſterijs verò Salernitanæ Ciuitatis (obſeruatis conditionibus ceteris iam dictis) Domini Viſitatores taxent annuam quantitatem redditium pro loci, & perſonarum qualitate.

44 Nulla vnquam recipiatur in Monialem, niſi prius parentes, fratres, vel ij ad quos eius cura ſpectat promptam habuerint vniuerſam pecuniam pro dote, vel eleemoſyna conſuetam, ex qua puellæ nomine annuus redditus ematur,

acce-

accedente Monaſterij conſenſu, cui huiuſmodi redditus alimentorum cauſa vſque ad profeſſionis diem cedat, ea verò ſequuta, ſucceſſionis iure integer acquiretur.

45 Cum verò regularis viuendi ratio & optimi inſtituti, & tuta via qua ad omnem perfectionis gradum aſcenditur, ſit vita communis, nihilq. proprij poſſidere, nec pecuniam tractare, ne eam quidem, quæ in vſum cuiuſque conceditur, diſtrictè præcipitur, & mandatur, vt ſi quæ moniales huiuſmodi Sanctam, & regularem viuendi rationem elegerint, & omnia bona, redditusue quouis modo ad vſum conceſſa, vel reſeruata à ſe abdicauerint, & Monaſterio ceſſerint, Abbatiſſa, Prioriſſa, vel aliæ Præfectæ Monaſteriorum renunciationem huiuſmodi recipere omninò teneantur, & ex Monaſterij bonis, & redditibus, ſeu introitibus in his, quæ ad victum, & veſtitum, & reliquam vitæ ſuſtentationem pertinēt, illis præcipuè prouidere, & ita opportunè omnia ſubminiſtrare, vt nulla re indigere permittatur. Si quis autē, vel ſi qua, intrà, vel extrà Monaſterium talem pium viuendi vſum dicto, vel facto, nutu, vel ſigno exturbare, reprehendere, aut quouis modo impedire, maligno ſpiritu inſtigante, prǽſumpſerit, Superiores in eum, eamue maledictionem æternā, & excommunicationis ſententiam, etiam ipſo facto incurrēdam comminari, & infligere poſſint. Quinimmò omnibus dictorum Monaſteriorum Superioribus, & Præfectis in Domino iniungatur, vt prædictarum monialium piè, & religiosè viuentium ſingularem curam gerant, vtpote, quæ ſub ſpeciali protectione Sanctæ Sedis Apoſtolicæ, Noſtræ, & Congregationis exiſtunt, & vt hæc tuta viuendi ratio, dante Domino, amplificetur, de cetero, in prędictis monaſterijs, nulla ingreſſura Monaſterium, recipiatur, aut admittatur aliquo modo in monialem, vel Conuerſam, niſi promiſerit communis vitæ inſtitutum prędictum amplecti, & iuxta illud perpetuò viuere; vbi verò ingreſſa fuerit, vna cum alijs monialibus eiuſdem inſtituti, & obſeruantiæ adiungatur, & cum eis viuat: Confeſſarij etiam ſedulo hortentur, ac moneant moniales, vt prędictum communis vitæ inſtitutum, & tutam Deo ſeruiendi viam ſequantur.

46 In Monaſterijs, in quibus ſimiliter retinentur hactenus prouiſiones, & ſubuentiones, & non omnia in communi conferuntur, concedatur licentia accipiendi aliquā ſubuentionem, de manibus tamen Abbatiſſæ, ſeu Præfectæ Monaſterij, ſiue depoſitariæ ad nutum tamen Abbatiſſæ, ſiue Pręfectæ prædictæ, pro ſuis religioſis neceſſitatibus; quæ verò ſuperſunt, Abbatiſſa, erogare teneatur in communes vſus Monaſterij. Ac Ordinarij, ſiue Superiores monaſterij, quotannis exigant rationem a Depoſitaria, & Abbatiſſa, ſeu Pręfecta prędictis de huiuſmodi prouiſionibus, ſubuentionibus, & depoſitis, & in eas tranſgredientes, grauiter animaduertant.

47 Vt autem ad Dei gloriam, & Monialium in Domino profectum, & animarum ſalutē ſupradictę ordinationes debita deuotione, & reuerentia ſuſcipiantur, Vniuerſis & ſingulis Reuerendis Abbatiſſis, Prioriſſis, ac alijs Pręfectis, & Superioribus Monaſteriorū, ac Monialibus, & Cōuerſis, in virtute ſanctæ obedientię, ac ſub priuationis officiorum, & perpetuę inhabilitatis, ac vocis actiuę & paſſiuæ, atque alijs cenſuris Eccleſiaſticis, & pœnis, etiā ipſo facto incurrendis, reſpectiuè (in caſibus tantum à Congregatione pręſcribendis, quo ad cenſuras, ſcilicet) ac aliàs iuxta facultates dictis Dominis Viſitatoribus conceſſ. diſtrictè prępipitur, & mandatur, vt omnia, & ſingula in eiſdem ordinationibus contenta, obſeruent, & exequantur, ac obſeruari, & exequi faciant.

48 Prętę-

48 Præterea Dominus Ordinarius Neapolitanus, eiuſq. Vicarius, & Officiales in ſpiritualibus Generales,& prædicti Domini Viſitatores Apoſtolici, necnon alij Superiores Regulares, ad quos Monaſteriorum cura quomodolibet ſpectat,ſtudeant,vt hæc omnia inuiolabiliter obſeruentur. Traſgredientes verò prædictis cenſuris Eccleſiaſticis,& pœnis,etiã inuocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſecularis,ac alijs, prout eis videbitur, iuris & facti remedijs opportunis exerceant,& caſtigent,cum facultate declarandi Abbatiſſas, Prioriſſas, & alias præfectas culpabiles, repertas incurriſſe in pęnas et priuationis officiorum,& inhabilitatis ad ea, atque illas ſic declaratas deponendi,& puniendi,ac alias idoneas illarum locum ſubrogandi,& ſufficiendi, quæ regularis diſciplinæ zelo accenſæ huic reformationi inuigilare poſſint,& velint.

49 E Monaſterijs Sanctæ Mariæ Angelorũ,Sanctæ Mariæ Conſolationis,Sancti Antonij de Padua,& Sanctæ Mariæ Magdalenæ Neapolitanæ Ciuitatis, emittantur oẽs,& quæcumque puellæ,atquæ ſeculares mulieres, quæ educationis,vel alia quauis cauſa in eis morantur, Non obſtantibus quibuſcumque.

50 In monaſterio Sanctæ Mariæ Angelorum, Sanctæ Marię Conſolationis, & Sancti Antonij de Padua,nulla de cetero admittatur in Monialẽ,vel Conuerſam,nec Religionis habitũ ſuſcipiat, ſub pœna priuationis,ipſo facto, officiórum, & vocis actiuæ & paſſiuę, tam per Abbatiſſam, quam per Diſcretas, quę huic rei authoritatem,vel aſſenſum prębent,incurrenda. Ac inſuper illiusręceptio,& profeſſio inde ſequuta,irrita ſit,& inanis: ac nullius ſit roboris,vel momenti:ſed & quę de facto in poſterũ iã recepta fuerit,de Monaſteriis eiiciatur.

51 Idem quoque obſeruetur in Monaſterio Sanctę Mariæ Magdalenæ, cũ propter loci inſalubritatem & alias iuſtas,ac rationabiles cauſas, Dominis Viſitatoribus datum fuerit in mandatis,vt ipſi habita ratione redditaum,tam communium, quam particularium, ſeu in proprios vſus aſſignatorum, tantum ex redditibus Conuentui, ſeu Menſæ monialium tribuatur,quantum videatur ſatis eſſe ad illarum congruam ſuſtentationem; quod autem ſupereſt futuro monaſterio extruendo referuetur; Datum Romæ in Sacra Congregatione ſuper Regularibus inſtitutis, habita in domo Illuſtriſſimi & Reuerendiſſimi Domiñi Cardinalis Sanctæ Seuerinæ,die 2. Menſis Iulii, 1589.

F. Michael Bonellus,Card. Alex. Epiſc. Albanenſ.

Gregorius Palearius Secr.

Romæ, apud Paulum Bladium Impreſs. Cameralem, 1592.

Sequuntur declarationes quædam quorundam prædictorum capitum, tenoris ſequẽtis.

M.DC. Die 6. Maii. Facta relatione Sãctiſſimo D.N. decreuit. Ad primum, & ſecundũ,vt curet Illuſtriſſimus D.Cardinalis Archiepiſcopus,decreta reformationis Apoſtolicæ inuiolabiliter ſeruari, & executioni mandari, præſertim quæ de duplicibus cratis ferreis in cap. 2.& quæ de vita communi, in 45.& 46, diſponuntur,hoc addito, vt Moniales teneantur præſtationes omnes ipſis aſſignatas,ſuperioribus fideliter notificare,& conſignare in certo libro notãdas,& per cõmunes officiales Monaſterii exigendas,ad hoc,vt in vſum ipſarum Monialium, pro ſingularũ religioſarũ neceſſitatibus de mãdato Abbatiſſæ, ſeu alterius

Digitized by Google

terius ſuperioris, per miniſtros publicos, & communes Monaſterii, in totum, vel pro parte, vt opus erit quotanis, erogentur.

Ad Tertium prouiſum.

Ad Quartum vnicuique Monaſterio vnicus tantum Confeſſarius ordinarius aſſignetur, ſed per annum ter, aut quater alius extra ordinem ad præſcriptum Sacri Concilii Tridentini offeratur.

Alex. Cardinalis Florent.

Locus Sigilli.

Bernardinus Epiſcopus Auerſanus Secret.

ILLVSTRISSIMO ET REVERENDISSIMO Signor mio oſſeruandiſſimo.

NOſtro Signore iſteſſo ha voluto vedere, & eſſaminare le ſcritture mādate da V.S. Illuſtriſs. e date a nome delle Monache ſopra l'oſſeruāza de' Decreti della riforma de' Monaſterij di coteſta Città; Et eſſendo aſſai chiari Capitoli 45. & 46. dell'Ordinationi generali; Sua Sātità vuole, che l'oſſeruino, come cantano, ne ſi aggiunga obligo, doue non è. E circa la difficoltà, che coſiſte intorno l'vltimo Decreto, fatto alli 6. di Maggio 1600. come s'habbia da pratticare, Sua Beatitudine ha ordinato ſi dichiari a V.S. Illuſtriſſima, che ſia lecito all'Abbadeſſa, è ſuperiora ciaſcuno monaſterio di permettere alle Monache, che poſſa ciaſcuna di eſſe ſpendere qualche coſa delle ſouuentioni, che li vengono date ſenza paſſare per le miniſtri communi de Monaſterij, e ſenz'obligo d'hauerne a rendere altro conto, come ſaria a ragione di vn ſcudo il meſe, per ſeruitij minuti, pur che s'oſſerui nel reſto il Decreto come ſtà. E benche quanto alla vita commune, non intende Sua Santità, che le Monache profeſſe prima della riforma, lequali non eleggono volontariamente, ſiano aſtrette ad accettarla, come non le obliga meno il ſudetto Capitolo 45. coſi commāda, che non ſi riceuano nell'auuenire in modo alcuno Monache all'habito, ne alla profeſſione, ſe non ſotto la intiera riforma, & oſſeruanza della vita commune; e coſi in ciaſcuno de' ſudetti caſi V.S. Illuſtriſs. ſi cōpiacerà ordinare che ſia eſſeguita la mente di Sua Beatitudine, e le bacio humilmente la mano. Di Roma il dì 8. di Marzo 1602.

Di V.S. Illuſtriſſima e Reuerendiſſima.

Il Cardinale di Firenze.

Humiliſs. Seruitore.

SAnctiſſimus Dominus noſter Clemens Papa VIII ad tollēda dubia, & difficultates ortas ſuper executione, & obſeruatione Capitulorū 45. & 46. Cōſtitutionum ſuper regimine Monialium Ciuitatis Neapolitanæ, declarauit, ac decreuit, Capitulum 45. obſeruandū fore totum, vt iacet in Monaſterijs in quibus iam fuit introducta, & acceptata à maiori parte monialium vita cōmunis; in

in aliis verò, in quibus retinentur hactenus prouiſiones, & ſubuentiones in illa parte tantū, in qua mandatur, vt ſi quæ moniales huiuſmodi ſanctam, & regularem viuendi rationem elegerint, & eorum bona à ſe abdicauerint, & Monaſterio ceſſerint, ſuperior monaſterii renunciationem huiuſmodi recipere, & ex monaſterii bonis in his, quæ ad victum, & veſtitum, ac reliquam vitæ ſuſtētationem pertinent, illis prouidere teneatur; moniales verò, quæ poſt eaſdem Conſtitutiones receptę fuerint, vel in poſterum admittentur in eiſdem Monaſteriis, in quibus ſubuentiones retinentur, nullatenus inuitæ cogātur ad vitam communem, ſed teneantur obſeruare Capitulum 46. cū declarationibus inde ſecutis, ſub die 6. Maii 1600. & 5. Martii præſentis anni 1602. illæ autē moniales, quæ in eiſdē Monaſteriis reperiebantur profeſſæ ante Conſtitutiones, quibus idem Capitulum 46. obſeruare non placuit, priuatæ ſint omninò voce paſſiua, donec reſipiſcentes tam ſanctum inſtitutum acceptauerint. Eaſdem porro Conſtitutiones omnes innouans ſua Sanctitas, mandauit in ceteris omnibus obſeruari, & executioni demandari. Romæ 1602.

Alex. Card. Florentiæ.

Locus Sigilli.

Hieronymus Agucchius Secret.

Declaratio quomodo ſint ſoluendæ eleemoſynæ pro monialibus ſupra numerum recipiendis, & quando poſſint concedi, vel promitti loca in Monaſterijs, puellis habitum regularem ſuſcipere volentibus.

Decretū ſacræ Cōgregationis.

QVemadmodum Sacri olim Canones, & nouiſſimè Sacrum generale Concilium Tridentinum, ſumma ratione decreuit, vt in Monaſterijs, & Domibus tam virorum, quam mulierū, bona immobilia poſſidentibus, vel non poſſidentibus, is tantū numerus conſtituatur, ac in poſterum conſeruetur, qui vel ex redditibus propriis Monaſteriorum, vel cōſuetis eleemoſynis cōmodè poſſit ſuſtentari: ita quoque Sacra Congregatio S.R.E. Cardinaliū, quæ negotijs, ac conſultationibus Epiſcoporū, & Regularium præeſt, cui antiquius nihil eſt quā ſalutaria huiuſmodi Decreta debitæ executioni demādari curare, ſæpius locorū Ordinariis reſcripſit, vt certum numerum in ſingulis Monaſteriis monialium, etiam curæ Regulariū, ſeu militiarū ſubiectis, iuxta cuiuſque Monaſterii facultates præſcriberent, & ſi quæ ſupra ſtatutum numerū reciperentur, duplicem eleemoſynam adferre, & ſupranumerarium locum tenere deberēt. Verum quia in dubium plerumque venit, num ſupranumerariæ prædictæ, aliquibus ex numero in quolibet monaſterio definito decedentibus, in earū locū ſubrogari poſſent, aut deberent, eadē Sacra Congregatio, quæ peculiariter ſuper ea re ſæpenumero reſcripſit, prouidere volens, ne quis deinceps dubitationi locus relinquatur, huius generalis Decreti tenore ſtatuit, & declarat, moniales, quæ ſuprà numerum in quolibet Monaſterio conſtitutum, recipiuntur, in locum monialium decedentium intra numerum nequaquam ſubrogari, neque impedimento eſſe, quin aliæ in locum earundem ex numero demortuarum recipi eo modo valeant, quo in ſingulis Monaſteriis moniales intra numerum

Cōgruit titul. de ſtatu regul. in 6.

rum

rum poſſunt admitti; quinimo eaſdem ſic ſupra numerum receptas, ſupranumerarias ſemper quo ad hoc remanere, etiam ſi in ceteris ab aliis nihil differant ſed illis in omnibus pares, & æquales iuxta cuiuſque Monaſterii inſtitutum eſſe debent.

Declarat inſuper eadem Sacra Congregatio, duplici eleemoſynæ nomine intelligi ſemper debere duplicatam ſummam eius, quæ in receptione cuiuſque monialis intra numerum in quolibet Monaſterio conſtitutum erogari pro tẽpore conſueuerit: ita tamen, vt vbi ſumma, quæ confertur, minor eſt ſcutis ducentis, ibi ſaltem ratione duplicatæ eleemoſynæ, ſoluenda ſint ſcuta quadringenta, & non minus.

Eadem quoque Sacra Congregatio diſtrictè perhibet, ne loca per obitũ monialium intra numerum decedentium, pro tempore vacatura, cuiquam puellæ ad habitũ regularem recipiendæ cõcedantur, neque promittantur, niſi ſequuta vera, & reali illorum vacatione, atque ita demum, & nõ antea de eis diſponi, ac in monialis demortuę locum, promiſſionem, aut receptionẽ in Capitulo ſeu quouis alio modo fieri iubet, dummodo tunc temporis puella ipſa recipiẽda & ætatẽ habeat idoneam, & ceteras qualitates requiſitas: quibus etiam pręditas eſſe debere vult eas puellas, quæ ſupra numerũ recipiendæ ſunt iam tunc, cum eis loca vel promittuntur, vel dantur: ſi quid vero contra à quoquam fieri contigerit, irritum, & inane, ac nullius roboris, & momẽti fore, & eſſe decernit. Ac nihilominus Abbatiſſas, Prioriſſas, & alios quoſcumque Monaſteriorũ ſuperiores, qui cuiuſuis puellæ receptioni, vel admiſſioni, aut locorũ vacaturorũ promiſſioni, ſeu conceſſioni aduerſus præſentis Decreti diſpoſitionẽ conſenſerint, priuationi vocis actiuæ, & paſſiuæ, aliiſq. arbitrio eiuſdem Congregationis infligendis pęnis obſtrictas, & obnoxias fore declarat, ſaluis etiam ſemper, & in ſuo robore permanentibus aliis quibuſcũque ipſius Congregationis Decretis aliàs latis, præſenti Decreto non contrariis, præſertim circa monialiũ admiſſionem, & receptionem ad habitũ, & profeſſionem, & circa eleemoſynarũ depoſitionem, ſolutionem, & erogationem in bona ſtabilia, quibus nullatenus derogare vult, & intendit, Romæ die 6. Menſis Septembris MDCIIII.

Alex. Card. Florentinus.

Berlingerius Gypſius Secret.

Romæ ex Typographia Camerę Apoſtolicæ. MDCIIII.

MONTES PIETATIS.

Cognit titul. de vſuris. Leo. X.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, Montes Pietatis licitos eſſe, & contrarium prędicantes excommunicationis latæ ſententię pœnam incurrere Leonis X. Conſtitutione caueri in Bullario fol. 189. incip. Inter multiplices, & infrà.

Sacro approbante Concilio declaramus, & definimus, Mõtes Pietatis antedictos per Reſpublicas inſtitutos, & authoritate Sedis Apoſtolicę hactenus ꝓbatos, & cõfirmatos, in quibus pro eorum impenſis, & indemnitate aliquid moderatum, ad ſolas miniſtrorum impenſas, & aliorum rerum ad illorũ cõſeruationem (vt pręfertur) pertinentium, pro eorum indemnitate dumtaxat vltrà fortem

partem abſque lucro eorundem Montium, recipitur, neque ſpeciem mali præferre, nec peccandi incentiuum præſtare, neque vllo pacto improbari, quinimmo meritorium eſſe, ac laudari, & probari debere, tale mutuum minimè vſurarium putari, licereq. illorum pietatem, & miſericordiam populis prædicare, ẽt cum indulgentiis a Sancta Sede Apoſtolica eam ob cauſam conceſſis; Ac deinceps alios etiam ſimiles Montes tum Apoſtolicæ Sedis approbatione erigi poſſe. Multo tamen perfectius, multoq. ſanctius fore, ſi omnino tales Montes gratuiti conſtituerentur, hoc eſt, ſi illos erigentes, aliquos cenſus aſſignarent, quibus ſi non omni, ſaltem vel media ex parte huiuſmodi Montium miniſtrorum ſoluerentur impenſæ, vt ad leuiorem æris ſoluendi proportionem medio hoc, pauperes grauari contingat, ad quos cum huiuſmodi cenſus aſſignatione, pro impenſarum ſupportatione erigendos, Chriſti fideles maioribus indulgentiis inuitandos eſſe decernimus, Omnes autem religioſos, & Eccleſiaſticas, ac ſeculares perſonas, qui contra præſentis declarationis, & ſanctionis formam de cetero prædicare, ſeu diſputare, verbo, vel ſcriptis auſi fuerint, excommunicationis latæ ſententiæ pœnam priuilegio quocumque non obſtante incurrere volumus. Non obſtantibus, &c. Datum Romæ in publica ſeſſione in Lateranen. Sacroſancta Baſilica ſolemniter celebrata, anno Incarnationis Dominicæ 1515. quarto Nonas Maii, Pont. noſtri anno tertio.

Nauar. in Manuali Confeſſ. cap. 17. n. 213. & Ioan. Lud. in repe tit. c nauigãti, Commentario 3. §. 3. de vſuris, fol. 117. & alii hanc Conſtitutionem declarant, & exſtat tractatus Card. Caiet. de Monte Pietatis.

MVNERVM LARGITIO REGVLARIBVS VTRIVSQVE ſexus interdicta.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt quod exſtat Conſtitutio S.D.N.D. Clementis VIII. de largitione munerum vtriuſque ſexus regularibus interdicta, publicata Romæ die 2. Iulii, 1594. tenoris ſequentis.

Religioſæ Congregationes, ab inſigni ſanctitate viris Spiritus Sancti afflatu inſtitutæ, tantas Eccleſiæ Dei vtilitates omni tempore attulerunt, vt ad eas conſeruandas, & inſtaurãdas Romani Pontifices prædeceſſores noſtri, magnã iure optimo diligentiam ſemper adhibuerint. Nam cum ea ſit rerum humanarum conditio, & natura, vt etiã quæ optimè fundata, & conſtituta ſunt, partim hominum imbecillitate, & ad malum procliuitate, & partim Dęmonis aſtutia, paulatim deficiant, ac niſi cura peruigili ſuſtententur, in deterius prolabantur; Idcirco Summorum Pontificum vigilantia, magnoperè laborauit vt Regulariũ Ordinũ diſciplina, aut labefactata in priſtinũ ſtatũ reſtitueretur, aut ſalutaribus Conſtitutionibus cõmunita, integra atque incolumis permaneret. Quorum nos veſtigiis pro eodem officii munere inſiſtere, & Paſtoralem illorũ ſollicitudinem (quantum) diuina adiutrice gratia, cupimus imitari. Quare ne ex muneribus, quæ à plurib. Religioſæ vitæ profeſſoribus, ex Chriſti patrimonio, quibuſuis hominibus quauis ex cauſa ſæpè tribuuntur, grauia incommoda, & mala, etiam boni ſpecie exiſtãt, præcauere ſtudentes, hac noſtra perpetuò valitura Conſtitutione vniuerſis, & ſingulis cuiuſcũque Ordinis Mendicantium,

vel

vel non Mendicantium bona immobililia, & redditus certos ex indulto Apoſtolico poſſidentium, vel non poſſidentium, ſeu cuiuſuis Congregationis, Societatis, & inſtituti (non tamen Militiæ) Regularibus perſonis vtriuslibet ſexus, omnem, & quamcumque largitionem, & miſſionem munerum penitus interdicimus. Sub qua prohibitione cōprehendi volumus omnia, & ſingula Capitula, Conuentus, & Congregationes, tam ſingulorum Conuentuum, Monaſteriorum, Prioratuum, Præpoſiturarū, Præceptoriarum Domorum, & Locorū, quā Prouincialia, aut Generalia cuiuslibet Prouinciæ, ſiue vniuerſi Ordinis, Societatis, aut Inſtituti: eorumq. vel earum Camerarios, Commiſſarios, & quoſcumque Officiales, & ſingulares perſonas: Ipſos etiam Ordinum, Cōgregationum, & Societatum huiuſmodi Superiores, quaſcumque dignitates obtinentes, etiā Generales, & Prouinciales, Magiſtros, Miniſtros, & quocumque nomine Præfectos, necnon Conuentuum, Monaſteriorum, Prioratuum, Præpoſiturarum, Præceptoriarum Domorum, & Locorum quotumcumque Abbates, Priores, Præpoſitos, Præceptores, etiam maiores Guardianos, Miniſtros, Rectores, atque Abbatiſſas, & alio quouis titulo Præſidentes, tam ipſis Regularibus, quam Locorum Ordinarijs, ſeu quibuſuis Superiorib. ſubiectas vtriuslibet ſexus ad vitam, vel ad tempus deputatos adeo, vt nemo vnquam eorum, vel earum, directè, vel indirectè, palam, vel occultè, tam communi, quam particulari, & proprio nomine, etiam ſub quouis Statuti, vel Conſuetudinis, ſeu verius corruptelæ, aut alio prætextu, vel quacumque cauſa niſi in Generali Capitulo, aut alia Generali Congregatione re mature diſcuſſa, vnanimi conſenſu omnium, Superiorumq. permiſſa cauſa approbata fuerit, quidquam tale attentare valeat.

Id autem ita abſolutè, & generatim vetitum intelligatur, vt neque omninò fas ſit, quidquā donare, tam ex fructibus, redditibus, & prouentibus collectis, vel cōtributionibus, aut oblationibus, ſiue eleemoſynis, aut ſubſidijs certis, vel incertis, ordinarijs, ſeu extraordinarijs, menſæ, ſeu maſſę communis vel cuiuſuis Fabricæ, & Sacriſtiæ, quorum bona communiter, vt prefertur, adminiſtrantur, ſeu quæ rationibus reddendis ſunt obnoxia, quam ex pecunijs, etiam quæ à ſingulis quouis modo acquiſitæ in commune conferendæ omnino ſunt. Nec ſi per viam voluntarię contributionis in commune congregantur. Nec ſi forſan priuatim, & nominatim cuilibet Religioſo ſuis Superioribus, vel à propriis affinibus, propinquis, familiaribus, amicis, aut beneuolis, vel à piis Chriſti fidelibus, etiam eleemoſynæ, aut caritatis, & illius propriæ perſonæ intuitu attributæ, ſeu quoquomodo per quēlibet religioſum ſuo Monaſterio, Domui, aut Loco acquiſitę, eiq. vt ad libitum de eis diſponat per Superiores conceſſæ fuerint: præterquam leuiora eſculenta, aut poculenta ſeu ad deuotionem, vel Religionem pertinentia muniuſcula, communi tantum, nunquam verò particulari nomine, (vbi Superiori de conſenſu Conuentus videbitur) tradenda.

Sed, & huiuſmodi miſſiones numerum ipſis Religioſis vtriuslibet ſexus non ſolum per ſe, verum etiam per alios, tam directè, quam indirectè prohibitas, declaramus.

Neque verò quiſpiam ab hac generali prohibitione ſe excuſare valeat, etiā ſi munera miſerit, cuius perſonæ laicali, vel Eccleſiaſticæ, cuiuſcumque ſtatus, gradus, dignitatis, ordinis, vel conditionis, & quauis non ſolum mundana, & Ducali, Regia, Imperiali, verum etiam Eccleſiaſtica & Pontificali, aut alia maiori, etiam S.R.E. Cardinalatus dignitate fulgenti, ēt proprio loci Ordinario, etiam ex cauſa, & occaſione benedictionis, vel ſuſceptionis habitus Regularis,

tonſuræ,aut Profeſſionis monialium, tam ſibi ſubditarum, quam nõ ſubditarum,aut ipſi etiam proprio Ordinis,vel Cõgregationis Protectori,Viceprotectori,Generali,vel Prouinciali,aut cuiuſuis Monaſterij,Prioratus,Domus,aut cuiuſlibet alterius loci Regularis Superiori, aut alio quocumque officio, munere,aut dignitate fulgẽti, vel cuicumque etiã ſimplici, & particulari Religioſo,ita vt inter ipſos quoque Religioſos (ne praua ambitione impulſi pro conſequendis in ſua Religione gradibus, & dignitatibus alter alterius gratiã, aut beneuolentiam aucupetur) quæcumque largitio,aut donatio munerum (niſi rerum minimarum,de licentia expreſſa, & in ſcriptis Superiorum) ſit penitus interdicta.

Inſuper prohibemus, ne vnquam eiſdem Regularibus liceat vllas pecunias quoquomodo erogare in alicuius ẽt benefactoris,aut Protectoris,vel ordinarij honorem,etiã occaſione tranſitus,vel primi ingreſſus,aut ad beneficiorum acceptorum memoriam, gratiq. animi teſtificationẽ, ſeu pro prædictis perſonis quauis authoritate,vel dignitate fungẽtibus honorifice,lautè,& opipare excipiendis,ſeu pro quibuſuis conuiuiis eiſdẽ,aut cuiuis alteri quacumque occaſione,vel cauſa exhibendis,vel pro cõmeſſationibus,aut compotationibus quibuſuis perſonis,tam eiuſdem Ordinis Cõgregationis,Monaſterij,Domus aut loci,quã extraneis largiendis aut pro exhibendis ſpectaculis etiã pijs intra Eccleſias,Monaſteria,& Domos ſacras,ſeu pias,vel extra eas,in quibuſuis publicis aut priuatis ſacris,aut profanis locis,etiã vbi Sanctorũ,& Sanctarum vita, aut res pie geſtæ, etiã in memoriã Paſſionis Dominicæ populis ſpectandæ proponuntur, aut aliàs in prædictis, ſiue in quibuſuis rebus ſuperuacaneis ad põpam,& oſtẽtationem,aut ad oblectationem,vel paucorum lucrum,& priuata commoda quomodolibet pertinentibus,niſi re ipſa pro diuino cultu, & veris Chriſti pauperum indigẽtijs,ſeruitio in hoc caritatis Ordine, & habita neceſſitatis ratione,de conſilio,& conſenſu Superiorũ ſubleuandis, aut aliàs in reb. licitis,& per Capitulum Generale, aut Prouinciale non prohibitis, vel taxam ibi forſan præſcriptam non excedentibus,ſumptus huiuſmodi fiant.

Declarantes tamen per hæc laudabilem,& Apoſtolica doctrina ſacriſq. Canonibus cõmendatam hoſpitalitatem, præſertim erga pauperes,& peregrinos nequaquã imminui,aut prohiberi. Quinimmo ſi qui redditus ad id.vel ex fũdatione,vel ex inſtitutis,ſtatutis,aut conſuetudinibus aliquorũ Monaſteriorũ, Ordinum,aut Regulariũ huiuſmodi locorum,aut ex teſtatorum,vel donantiũ voluntatibus ſiue aliàs applicati aut donati ſunt,eos omnino (vt decet) integre in vſus pios hoſpitalitatis huiuſmodi erogandos eſſe,& præſertim in monaſterijs,ſeu locis deſertis, & laicorum ædibus longius remotis; vbi tamen pauperum & verè egenorum ratio in primis habeatur.

Si quos verò ditiores, occaſione tranſitus, ſiue aliàs ex deuotionis, aut neceſſitatis cauſa eo diuertere contigerit,eos ſane deceret, Refectorio communi cum Religioſis,menſaq.& ferculis communibus,nequaquam a ceteris diſtinctis cõtentos eſſe. Verum omninò ipſi Regulares in hoſpitibus huiuſmodi potentioribus excipiendis ita ſe gerant, vt eis frugalitas, & paupertas religioſa prorſus eluceat.

Pari etiam ratione diſtrictè inhibemus,ne quiſpiam ex prædictis laicus,aliàs quam vt ſuperius dictum eſt,vel Clericus ſecularis, vel regularis quocũque honore,præeminentia,nobilitate,aut excellẽtia, etiã S.R.E Cardinalatus dignitate præditus, ẽt Protector, Vice ꝓtector,loci Ordinarius, Prælatus Generalis,

Prouincialis aut Monaſterij, Domus, vel loci cuiuslibet ſuperior, eorumue affines, propinqui, familiares, aut miniſtri vtriuslibet ſexus, quicquam cõtra hanc ſuperius expreſſam prohibitionem recipiant.

Quod ſi vel ab aliquo particulari Religioſo, vel ſuperiore quopiam Generali, Prouinciali, aut alio quocumque officio fungente, aut a Conuentu, Capitulo vel Congregatione, ſiue ab vniuerſo ordine, & Religione quidquam receperint; id quod acceperint ſuum non faciant. Verum ipſo facto abſque aliqua monitione, Iudicis decreto, ſententia, aut declaratione ad illius reſtitutionem omnino in vtroque foro teneantur adeo vt reſtitutione ipſa realiter non facta, neque etiam in foro conſcientiæ abſolui poſſint.

Hanc autem reſtitutionem fieri volumus non priuatim ei religioſo, qui donauit ſed ei Monaſterio, Domui, vel alteri loco, de cuius bonis facta eſt largitio, vel ſi non de eius bonis datum eſt in quo idem Religioſus donãs profeſſionem emiſit, vel ſi nomine totius Capituli, Conuentus, aut Congregationis, vel vniuerſi Ordinis, ſeu Religionis donatio facta extiterit, pariter communi menſæ, aut maſſæ cuius nomine donatum fuerit, accepta munera reſtituantur: ita vt nec qui donauit, nec Conuentus, Capitulum, Cõgregatio, Ordo, aut Religio cui reſtitutio facienda eſt, illam remittere, & iterum condonare, aut recipientem ab obligatione reſtituendi eximere, vel vt in pauperes eroget, concedere quoquo modo poſſit.

Quod ſi quis ex ſupradictis Regularibus vtriuslibet ſexus cuiuſcumque gradus, ordinis, dignitatis, ac vbilibet locorum exiſtentibus coniunctim, cum ceteris, ſeu diuiſim noſtrarum huiuſmodi prohibitionum, ſtatutorum, ordinationum, iuſſionum, decretorum, mandatorum tranſgreſſor fuerit: ſtatuimus, vt omnibus, & ſingulis per eum obtentis dignitatibus, gradibus, muneribus, & officijs eo ipſo priuatus, ac ad illa & alia ſimilia, vel diſſimilia in futurum obtinenda inhabilis perpetuo, & incapax, ac perpetua infamia & ignominia notatus exiſtat. Et præterea priuationem vocis actiuæ, & paſſiuæ abſque vllo Superioris decreto, aut miniſterio ipſo facto incurrat, necnon vltra huiuſmodi pœnas, etiam tamquam contra furti, & ſimoniæ criminum reum, tam per viam denunciationis, accuſationis, aut querelę, quam etiam ex officio procedi, & inquiri, condigniſq; ſupplicijs, affici debeat.

Pœnis alijs a iure ſtatutis, ac per alias Conſtitutiones Apoſtolicas, aut propria cuiuſuis Ordinis Congregationis, Monaſterij, Domus, aut loci, ſtatuta, vel conſuetudines contra perſonas aliquid præmiſſorum committentes forſan decretis, & inflictis, nihilominus in ſuo robore permanſuris.

Quocirca vniuerſis, & ſingulis modernis, & pro tempore exiſtentibus locorum ordinarijs, eorumque Vicarijs, & Officialibus, nec non quorumcumque Ordinum, Prioratuum, Monaſteriorum, & Domorum Superioribus etiã Generalibus, ſeu Prouincialibus, ceteriſq. ad quos ſpectat, per Apoſtolica ſcripta mandamus; quatenus ipſi, & eorum ſinguli quantum ad eos pertinet, curent omni ſtudio, diligentia, authoritate, & vigilantia præſentem Conſtitutionem firmiter, & inuiolate obſeruari, & contra inobedientes, vel tranſgreſſores condignis pœnis animaduerti. Eoſdem inobedientes, necnõ contradictores quoslibet, & rebelles per opportuna iuris, & facti remedia appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato etiam ad hoc (ſi opus fuerit) auxilio brachij ſecularis.

Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis dictorumq. Monaſteriorum, Prioratuum, Domorum, Locorum, necnõ Ordinum,

Congre-

Congregationum, Collegiorum, iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & cõſuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apoſtolicis quorumcumque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, vel ad verbum non inſerta effectus præſentis noſtræ Cõſtitutionis impediri quomodolibet valeat, vel differri, & de quib. quorumque totis tenoribus habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis. Quæ omnia quatenus præmiſſis in aliquo auerſentur, prorſus tollimus, & abrogamus, ceteriſq. contrarijs quibuſcumque.

Volumus autem, vt præſentes literæ in valuis S. Ioan. Lateranen. & Principis Apoſtolorum de Vrbe Baſilicarum, & Acie Campi Floræ publicentur, affixis ibi earum exemplis, & dimiſſis. Quodque earum exempla, ſeu illorum copia in libris quorumcũque Statutorum prædictorum Monaſteriorum, Prioratuum, Collegiorum, Domorum, Ordinum, & Congregationum (quo ad Moniales, in vernaculum, & vulgarem cuiuſque Religionis ſermonem verſa) & a loci Ordinario, qui id quam primum fieri curet, ſubſcripta inſerantur, & ſaltam quotannis in Capitulis, ſiue Cõgregationibus cuiuſque earum alta, & intelligibili voce legantur. Et nihilominus poſt ſexaginta dies a die publicationis (vt præfertur) in Romana Curia facienda vnumquemque citra Montes, vltra Montes vero poſt quattuor menſes, perinde arctent, & afficiant, ac ſi cuique perſonaliter intimatæ, & per eos iuratæ fuiſſent.

Quoque earum tranſumptis etiã impreſſis manu Notarii publici ſubſcriptis & ſigillo perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ obſignatis, eadem prorſus in iudicio, & extra illud vbique adhibeatur, quæ adhiberetur eiſdem præſentibus, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorũ interdicti, prohibitionis, declarationis, inhibitionis, ſtatuti, mãdati, ſublationis, abrogationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ in Monte Quirinali. Anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo, quingenteſimo nonageſimo quarto, Tertiodecimo Cal. Iulii, Pontificatus Noſtri Anno Tertio, pro declaratione eius Conſtitutionis vide Sorbum in Compendio priuilegiorum Mendicantium, in verbo, Dare.

INDVLGENTIAE.

PRÆTER *Summiſtas* ſciendum eſt quod vltra diſpoſitas per ſacros Canones & decreta Concilii Trid. ſeſſ. 2 . in fine in decreto de Indulgentiis, & ſeſſ. 21. c. finali, exſtat Conſtitutio Pii V. Reuocatoria iudulgentiarum pro quibus conſequendis manus adiutrices ſunt porrigendæ tenoris ſequentis.

Bulla S. D. N. D. Pii Diuina prouidentia Papæ V. Reuocatoria omnium Indulgentiarum, etiam perpetuarum, pro quibus conſequendis manus adiutrices ſunt porrigendę, & quæ quæſtuandi faculta em quomodolibet continent.

Pius Epiſcopus Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam Rei memoriam.

ETSI Dominici gregis ſaluti ſemper intẽti, ſingulis cum humilitate poſcentibus ea benigne cõcedere Nos, & Prędeceſſores noſtri ſtuduerint, per quæ

peccatorum mole depoſita ſalus ipſis ſuccedat,& hoſtis humani generis ſeruitu te ereptas animas lucrifaciant Altiſſimo, qui eas nobis ſua bonitate cõmiſit,id tamen propenſiori ſtudio nos præcauendũ eſſe cenſemus,ne cuiuſuis Indulgen tię,remiſſionis,vel facultatis obtẽtu,Chriſti fideles procliuiores ad illicita in poſterum cõmitenda reddantur, aut facilitas veniæ eis peccandi tribuat incentiuum,& exinde Clauium authoritas reducatur in contemptum, & Chriſti fideles quam plurimum ſcandalizetur. Sane cum ad auditum noſtrum ex diuerſis Mundi partibus quam plurimę querelę perlatę fuerint,quo vigore diuerſarum indulgentiarum,& facultatum per prædeceſſores noſtros,ac etiã nos,vel authoritate noſtra tam fabricæ noſtræ Baſilicæ Principis Apoſtolorum,& Eccleſię S. Ioannis Lateranen.de Vrbe,ipſiuſq. Eccleſiæ, Necnon S.Ioannis, & S. Lazari Hieroſolymitani ac S. Spiritus in Saxia,& S. Ioannis Lateranen. ac S. Iacobi, incurabiliũ de eadẽ Vrbe,Nec non S.Elmi,& S.Bouis,ac S.Gotardi,& S.Leuguzoni,nec non S.Nicolai,& Bernardi Montis Iouij, necnon S. Leonardi,ac S.Marthæ,nec non Sanctiſs. Crucifixi Syracuſanen.ac S. Mariæ de Monteferrato, hoſpitalibus, ac etiã S.Sebaſtiani prope,& extra muros dictæ Vrbis, Necnon S.Antonij de S.Antonio Vienen.diœc. & redẽptionis captiuorum Nuper Neapoli inſtituto Monaſterijs, illorũq. ac diuerſis alijs Eccleſijs, Monaſterijs, Hoſpitalibus,Militijs,confraternitatibus,ſocietatibus,& pijs locis,cõceſſarum multi quæſtores ex eiſdem indulgentijs; lucrum tempore tantũ quærentes nominibus fabricæ,Eccleſiarum,Hoſpitaliũ,Monaſteriorum,militarum,confraternitatum,ſocietatũ, & piorum locorum prædictorum in diuerſis Ciuitatibus & diœc. quæſtus facere,confratres deſcribere,cappellas,& oratoria erigere,illiſq.erectis Indulgẽtias huiuſmodi communicare,& in diuerſis gradibus a iure prohibitis diſpenſare,ac plura etiam concedere,quam eis vigore facultatũ prędictarum licitum ſit,ipſiq. lucro intenti, pecuniaſq. potius, quam Chriſti fidelium ſalutẽ quærentes,ac eiſdẽ indulgentijs ſic abutentes, quæſtum ex illis particularem facere conantur,varioſq. & diuerſos quæſtores commiſſarios,procuratores,receptores,theſaurarios,factores,nũcios, & alios miniſtros, cõſtituere qui non ſolum ſupradicta,ſed etiam plura alia eis numquam cõceſſa facere, & cõcedere; Necnon locorum ordinarios, illorumq. in ſpiritualibus Vicarios generales,& Officiales,ac miniſtros,eccleſiarumq.& ordinum Prælatos,Superiores, & perſonas quæſtus huiuſmodi impediẽtes cenſuris eccleſiaſticis innodare & alias in pluribus grauiter excedẽtes in diuinæ maieſtatis offenſam, ac ſuarũ, & Chriſti fidelium animarum perniciem, ac ordinariorum perturbationẽ, & piarum mentium ſcandalum,præſumunt; Nos qui Deo propitio Gregis Dominici,meritis licet inſufficientibus, Curam gerimus,& illum ſpiritualis Theſauri elargitione cupimus ipſi Deo reddere acceptabilẽ,ex pręmiſſis,& alijs rationabilibus cauſis animum noſtrum mouentibus, felicis recordationis Calixti I V. Clemẽtis VII. Pauli III.Iulij ſimiliter III. & diuerſorum aliorũ Romanorum Pontificũ prędeceſſorum noſtrũ veſtigijs inhærentes,motu proprio non alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam,ſed de mera nr̃a voluntate, & deliberatione omnes,& ſingulas. Indulgentias,etiam perpetuas,& peccatorũ remiſſiones,fabricæ,& eccleſię huiuſmodi,necnon S.Ioannis Hieroſolymit.et pro conſtructione,& ædificatione illius nouæ Ciuitatis, prædictis in quibuſuis alijs Hoſpitalibus,Monaſterijs,Eccleſijs, Domibus,Militijs,Ordinibus,et Mẽdicantium Congregationib.Confraternitatibus, & Vniuerſitatibus,& pijs locis, illorumq. Ordinibus, Capitulis,Conuentibus, Magiſtris, Superioribus, &

tam

tam ſecularibus, quã quorumuis etiam mendicantium ordinum Regularibus perſonis tam ſingulariter, quã vniuerſaliter per quoſcumque Romanos Põtifices prędeceſſores noſtros, ac etiã nos ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſuis clauſulis, & decretis, etiã motu proprio, & ex certa ſcientia, ac ex quibuſuis etiam vrgentiſſimis cauſis, etiam cauſa redemptionis captiuorum, & aliàs quõlibet conceſſis, pro quibus cõſequendis manus ſunt porrigendæ, adiutrices, & quæ quæſtuandi facultatem quõlibet continẽt, illarum oĩum tenores, formas, derogationes, & decreta pręſentibus pro expreſſis habẽtes authoritate Apoſtolica tenore pręſentium perpetuo reuocamus, caſſamus, irritamus, & annullamus, ac viribus vacamus. Et inſuper perpetuo hac noſtra valitura Conſtitutione decernimus, quod ex nunc de cetero ſub indignationis noſtræ pœna prætextu indulgentiarum, & facultatum per quoſcũque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos & Sedem Apoſtolicam, etiam motu, ſimili, ac Sedis Apoſtolicę legatos, & alias quõlibet conceſſarũ, & quas a nobis & ſede predicta in poſterũ verbo, literis, aut quauis alia ſcriptura, ẽt manu noſtra ſignata; etiam cum clauſula quod ſola ſignatura ſufficiat, etiam in fauorẽ fidei, aut cruciatæ ſanctæ, vel cuiuſcumque alterius piæ cauſæ, etiam priuilegiatæ concedi quõlibet contigerit, nullus quauis etiam Epiſcopali, Archiepiſcopali, & Patriarchali, aut maiori dignitate, etiam Cardinalatus honore, ſeu etiam Regali, vel temporali excellẽtia pręfulgeat, audeat, vel pręſumat quęſtus facere, aut nuncios, quæſtores, commiſſarios, theſaurarios, receptores pro illis recipiendis in dictis hoſpitalibus, Eccleſijs, domibus, monaſterijs, militijs, & alijs ſupra nominatis, vel pro eis aut illorũ nominibus alibi conſtituere, & deputare, niſi ex ſpeciali licentia, & ex certa ſciẽtia noſtris, & Romani Pontificis pro tempore exiſtẽtis de qua per literas noſtras, & eiuſdem Romani Pontificis pro tempore exiſtentis, locorum ordinarijs, vel eorum in ſpiritualibus, vicarijs, ſeu officialibus derogationẽ pręſentis noſtræ Conſtitutionis illius tenore de verbo ad verbum inſerto expreſſe continentes, nos enim ex nunc irritũ decernimus, & inane quidquid ſecus ſuper his a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, conſtare debeat. Mandantes in virtute ſanctæ obedientiæ omnibus, & ſingulis veneralibus fratribus noſtris Patriarchis Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, quatenus, in ciuitatib. & diœc. ſuis præſentes noſtras literas publicare, & obſeruare debeant, roganteſq; oẽs, & ſingulos principes ſeculares, & alios dominos, magiſtratus temporales, eiſque per viſcera miſericordia Domini noſtri Ieſu Chriſti in remiſſionẽ peccatorũ ſuorum iniungentes, quatenus in pręmiſſis eiſdẽ Patriarchis, Primatibus, Archiepiſ. & Epis aſſiſtant, & ſuũ auxiliũ, & fauorẽ pręſtent cũ auxilio brachij ſecularis. Non obſtantibus pręmiſſis, ac quibuſuis Apoſtolicis, necnon in Prouincialibus & Synodalib. concilijs editis Generalibus, vel ſpecialibus, Cõſtitutionibus, & Ordinationibus, nec non fabricæ Eccleſiæ Hoſpitaliũ, Monaſteriorum, Militiarũ confraternitatum. ordinum, Capitulorum, conuentuũ, aliorumque locorum pręd ictorum, & quorumuis illorum mẽbrorum, eccleſiarum, etiã Cathedraliũ, & Metropolitan. etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, ſtabilimentis, vſibus & natis, priuilegijs quoque indultis, & literis Apoſtolicis illis & præſertim Sancti Ioannis, & Sancti Lazari, ac Sancti Spiritus in Saxia Hoſpitalibus. Nec non Sãcti Antonij, de Sãcto Antonio, & Sãctorũ Nicolai, & Bernardi mõtis Iouij monaſterijs, ipſorumque monaſteriorum Hoſpitalibus ſingulorumq. eorum

conuentibus ſuperioribus,& perſonis præfatis per quoſcumque Roman.Pontifices prædeceſſores, ac Nos, & Sedē Apoſtolicam ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis ēt derogatoriarum derogatorijs, aliiſq. efficacioribus,& inſolitis clauſulis,necnon irritantibus, & alijs decretis etiā motu ſimili,& ex certa ſcientia,ac quaui: etiam Imperiali,vel Regali Conſideratione,vel inſtantia,& aliàs quomodolibet cōceſſi, approbatis,& innouatis,quibus omnibus etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illius, eorūq. totis tenoribus ſpecialis,ſpecifica,indiuidua,& expreſſa,non autem per clauſulas generales idē importantes mentio, ſeu quęuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruāda foret,tenores huiuſmodi,ac ſi de verbo ad verbum nihil penitus omiſſo, & forma illis tradita obſeruata inſerti forent,præſentibus pro ſufficienter expreſſis,habentes,motu,ſciētia,& poteſtatis plenitudine,ſimilibus ſpecialiter,& expreſſe derogamus,& ſufficiēter derogatum eſſe volumus,contrarijs quibuſcūque. Aut ſi aliquibus communiter vel diuiſim ab Apoſtolica ſit Sede indultum,quod interdici,ſuſpendi,vel excōmunicari non poſſint per literas Apoſtolicas nō facientes plenā,& expreſſam, ac de verbo ad verbū, de indulto huiuſmodi mentionem. Volumus autē quod pręſentes literæ in Cancellaria noſtra Apoſtolica & Acie Cāpi Floræ de more publicentur & in Conſtitutione perpetuo valitura deſcribantur. Et quia difficile foret,eaſdem præſentes ad ſingula quęque loca deferri,volumus,& etiam declaramus,quod earū trāſumptis, etiam impreſſis,manu alicuius Notarij ſubſcriptis, ac alicuius ſigillo Prælati munitis, eadem prorſus fides adhibetur, quæ adhiberetur ſi originaliter forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginā noſtrę reuocationis,caſſationis,irritationis,annullationis,decreti,mādati,iniunctionis,derogationis, voluntatis, & declarationis infringere,vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attētare pręſumpſerit,indignationē Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius,ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicę Milleſimo quingenteſimo,ſexageſimo ſexto. Sexto Idus Februarij,Pontificatus Noſtri Anno ſecundo.

Cæſ. Glorierius.

H.Cumyn.

Regiſtrata apud Cæſarem Secretarium.

Anno a Natiuitate Domini Milleſimo quingēteſimo ſexageſimo ſeptimo,indictione decima. Die vero Decimaſeptima menſis Februarij, Pontificatus Sāctiſſimi in Chriſto Patris,& D.N.D. Pii Papæ V. Anno ſecundo,retroſcriptę literæ Apoſtolicę affixę,& publicatę fuerunt ad valuas Cancellarię Apoſtolicę, & Acie Campi Florę. Per nos Antonium Clerici, & Ioannem Andream Rogerium pręfati S.D.N. Papę curſores.

Scipio de Octauianis Magiſter curſorum.

De reuocatione indulgentiarum confraternitatum,& illarum agregationis forma vide Clem. VIII.& Pauli V. ſupra in verbo Confraternitates. De reuocatione & noua conceſſione indulgentiarum extat ſequens Conſtitutio Pauli Papę V. ad perpetuam rei memoriam Clem. VIII. Romanus Pontifex,&c.

Paulus

Paulus Papa V. ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex in Beati Petri Sede conſtitutus, cui inter alia cęleſtis Indulgentiarum theſauri diſpenſandi cura incumbit, ſolicite proſpicere debet ac ſolerter, vt huiuſmodi Indulgentiarum diſpenſatio, & vſus ad Dei gloriam, & animarum ſalutem præcipuè dirigatur, & ne ex illarum multiplicitate confuſio, aut inanis interpretatio exoriatur. Proinde cum fel. rec. Clemens Papa VIII. Prædeceſſor noſter magna cum diligentia, & ſolicitudine procurauerit abuſus, & corruptelas, tum in communicando Indulgentiarum theſauros, tum in modo illo recipiendi irreptos tollere, & propterea ſua quadam Conſtitutione formam aggregandi, inſtituendi, & rectè adminiſtrandi Societates, & Confraternitates præſcripſerit, licet morte præuentus hanc piam eius voluntatem ad finalem executionem deducere, neque, vt cogitauerat, circa Indulgentias a pleriſq. Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus, Religionibus, & Ordinibus Monaſticis, & Mendicantibus diuerſis temporibus conceſſas aliquid deliberare potuerit. Nos, qui nullis noſtris meritis, ſed ſola Dei benignitate ad ſummi Apoſtolatus officium vocati ſumus, ſuſceptum a tanto Pontifice pium hoc opus ad optimum finem perducere cupientes, vbi primum Catholicæ Eccleſiæ regimen ſuſcepimus, Venerabilibus Filijs noſtris S. R. E. Cardinalibus ab hoc opus a dicto Clemente Prædeceſſore deputatis, de quorum numero tempore ipſius Clementis Prædeceſſoris eramus, iniunximus, vt in illo opere ad vlteriora progrederentur, & Indulgentias Regularibus conceſſas recognoſcerent, iiſq. recognitis rem nobiſcum communicarent. Cum itaque pręfati Cardinales priuilegia, conceſſiones, & gratias prædictis Religionibus, & Ordinibus conceſſa diligenter inſpexerint, & examinauerint, ac eorundem Ordinum Superiores, & Officiales pluries audiuerint, ac circa eaſdem Indulgentias varia dubia, & incertitudines, & confuſiones adeſſe compererint, & ex iudicio eorũdem etiam Regularium, vel aliquorũ ex illis nobis propoſuerint valde expedire, pro eorum maiori ſecuritate, & beneficio, vt indulgentias ipſis Religionibus, & Ordinibus ad inſtar, vel per communicationem, aut alio modo hactenus cõceſſas annullaremus, & reuocaremus, ac alias particulares illis cõcederemus. Nos matura ſuper hoc conſultatione pręhabita, cupientes perſonis Regularibus quibuſcũque quorũuis Ordinũ, tam Monaſticorũ, q̃ Mendicantium ſpirituale ſolatiũ, & iuuamẽ afferre, infraſcriptas Indulgentias, quas perſonis Regularibus intra clauſtra, aut extra, cum licentia tamen ſuorũ Superiorum legitima de cauſa illis conceſſa degentibus tantũmodo ſuffragari debere declaramus, cõcedendas duximus. Omnibus igitur Chriſti fidelibus, qui canonice, & iuxta ordines cuiuslibet Religionis, & Cõſtitutiones Apoſtolicas habitum regularem a legitimis Superioribus cauſa profitẽdi in illo ſuſceperint, die primo eorum ingreſſus in ipſam Religionem, ſi vere pęnitentes, & cõfeſſi Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum ſumpſerint, Plenariam; Ac cuilibet Nouitio, qui pęnitẽs, & confeſſus, ac Sacra Cõmunione refectus poſt completum probationis annum profeſſionem emiſerit, etiam Plenariam; Necnõ cuilibet Religioſo intra clauſtra ſui Monaſterii viuẽti, q̃ in feſto principali ſeu Ordinis cõfeſſus, & ſacra Cõmunione refectus fuerit, aut Miſsã recitãs pro Chriſtianorũ Principũ cõcordia, hæreſum extirpatione, Romani Pontificis ſalute, ac Sãctæ Matris Eccleſiæ exaltatione, pias ad Deum preces effuderint, et Plenariam,

In cuiuslibet vero mortis articulo, ſi pariter verè pœnitens, & confeſſus, ac ſacra Communione refectus, vel quatenus id facere nequiuerit, ſaltē contrarius nomen Ieſu ore, ſi potuerit, ſin autem corde, deuote inuocauerit, etiam Plenariam. Qui vero ad presbyteratus ordinem canonice promotus, & confeſſus primam Miſſam celebrabit; nec non etiam ijs Religioſis qui pariter confeſſi, ac ſacra Communione refecti eidem Miſſę interfuerint, aut ipſo die Miſſam ſimiliter celebrabunt etiam Plenariam; Ijs vero qui de ſuorum Superiorum licentia a negotijs per decem dies alieni in Cella commorabuntur, aut ab aliorum conuerſatione ſeparati in piorum librorum, & aliarum rerum ſpiritualium animos ad deuotionem, & ſpiritum inducentium lectionibus operam ſuam dederint, addendo ſępe conſiderationes, & meditationes myſteriorum fidei Catholicę, diuinorum beneficiorum, quattuor Nouiſſimorum, Paſſionis Domini noſtri Ieſu Chriſti, & aliorum exercitiorum, orationum iaculatoriarum, aut vocalium ſaltem per duas horas in diem, & noctem orationibus mentalibus ſeſe exercendo, faciendo eodem tempore confeſſionem generalem, aut annualem, vel ordinariam, Sanctiſſimum Euchariſtię Sacramentum ſumpſerint, aut Miſſam celebrauerint, quoties pro quolibet prædictorum exercitiorum Plenariam ſimiliter omnium peccatorum ſuorum Indulgentiam, & remiſſionem miſericorditer in Domino concedimus. Pręterea iidem Religioſi intra clauſtra viuentes; qui ſuam Eccleſiam deuote viſitauerint, & vt pręfertur orauerint, conſequantur eaſdem Indulgentias, quas viſitantes Eccleſias Vrbis, & extra eam diebus Stationum conſequuntur, in omnibus diebus, perinde ac ſi ipſas Vrbis Eccleſias perſonaliter viſitarent. Omnibus item Religioſis intra clauſtra vt ſupra viuentibus, qui quinquies Orationem Dominicam, & toties ſalutationem Angelicam ante Altare eorū Eccleſię in quolibet die quinque Annos, & totidem quadragenas; ijs vero qui de ſuorum Superiorum licentia in itinere exiſtentes, aut extra clauſtra degentes, tāquam Prędicatores, & Lectores quinquies eandem orationem Dominicam, & toties ſalutationem Angelicam ante quodlibet Altare ſimiliter dixerint etiam quinque annos, & totidem quadragenas: Nec non etiam eiſdem Religioſis, qui per menſem integrum ſingulis diebus ſpacio medię horę orationem mentalem fecerint, ac cōfeſſi, & ſacra communione vltima Dominica menſis huiuſmodi refecti fuerint, ſexaginta annos, & totidem quadragenas: Qui vero contrito corde, & pęnitentes eorum culpas, & peccata, ac imperfectiones in Capitulis Culparum accuſabunt, & ſpiritualiter communicabunt, & exercitium virtutum facient, tres annos, & totidem quadragenas. Quotieſcumque autem de licentia Summi Pontificis, aut ſuorum Superiorum in Ditiones, & Terras infidelium, aut hęreticorum ad concionandum, aut Catholicos docendum, vel infideles, & hæreticos ipſos ad fidem Catholicam conuertendum, & Eccleſiæ gremio reducendum miſſę fuerint, ſi pœnitentes, & confeſſi, ac Sanctiſſima Communione refecti fuerint, vel Miſſam celebrauerint, vt melius ad huiuſmodi opus ſeſe parare valeant, pro duabus vicibus, videlicet quando itineri ſe accingent, & quando in prouinciam, vbi prædicta opera eis exercenda erunt, ingreſſi fuerint, plenariam omnium peccatorum ſuorum Indulgentiam, & remiſſionē miſericorditer in Domino pariter concedimus, & elargimur. Et inſuper cum Superior in viſitationibus generalibus orationes quadraginta horarum pro bono viſitationis progreſſus, collocare voluerit, ijs Religioſis, qui dictis orationibus ſaltem ſpacio duarum horarum in diuerſo tēpore interfue-

rint,

rint, & ibi pro Chriſtianorum Principum concordia, hæreſum exſtirpatione, Romani Pontificis, ac Sanctæ Matris Eccleſiæ exaltationē, nec nō diſciplinæ, & obſeruantię regularis augmento pias ad Deum preces, vt ſupra dictū eſt, effuderint, ſi cōfeſſi, & Sacra Communione refecti fuerint, aut Miſſam celebrauerint, Plenariam ſimiliter omnium peccatorum Indulgentiam, & remiſſionē vt præfertur, concedimus. Volumus autem, vt omnes ſupradictæ Indulgētiæ, & gratiæ Religioſis regularibus cuiuſuis Ordinis, tam Monaſtici, quā Mendicantis dumtaxat, vt præfertur conceſſæ, etiā omnibus Monialibus cuiuſuis regulę approbatę & intra clauſtra cū tribus votis ſolemnibus viuentibus & perpetuā clauſuram ſeruantibus tam Ordinarijs Locorum, quam etiam regularibus cuiuſcūque Ordinis, Regulę, & inſtituti ſubiectis ſuffragentur. Pręſentibus perpetuis futuris temporibus duraturis. Ceterum omnes, & ſingulas Indulgentias quibuſcumque Ordinibus, & Inſtitutis regularibus huiuſmodi, etiam Mendicantibus, & quibuslibet perſonis regularibus, tam vigore priuilegiorū, & literarum Apoſtolicarum, quam viuę vocis oraculo, aut aliàs quouis modo per quoſcūque Romanos Pontifices prędeceſſores noſtros, ac Nos, & Apoſtolicam Sedem hactenus conceſſas, & cōfirmatas, approbatas, & innouatas, authoritate, & tenore prædictis ꝑpetuo reuocamus, caſſamus, annullamus, & abrogamus, & ad præſentium noſtrarum literarum pręſcriptum reducimus, & moderamur. Nō obſtan. quibuſuis Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac eorundem Ordinum, & Inſtitutorum Regularium, etiam iuramēto, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & cōſuetudinibus priuilegijs quoq; indultis, & literis Apoſtolicis, etiam Mare magnum, & Bulla aurea nuncupata eiſdem Ordinibus, & Inſtitutis, eorumq. Monaſterijs, Conuētibus, Collegiis, Domibus, Superioribus, & perſonis in cōtrarium pręmiſſorum quomodolibet conceſſis, cōfirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, & ſingulis, etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumq. totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quęuis alia expreſſio habenda foret, tenores huiuſmodi præſentibus pro expreſſis, & ad verbum, inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, ceteriſq. contrariis quibuſcumque. Volumus autem, vt præſentium tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicuius Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicui perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem fides habeatur vbique, quæ præſentibus ipſis originalibus literis haberetur. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, ſub Annulo Piſcatoris, die xxiii. Maii, M.DCVI. Pontificatus Noſtri Anno Primo.

M. Veſtrius Barbianus.

Romæ, ex Typographia Reu. Cameræ Apoſtolicæ. M DC. VI.

S. D. N. D. SIXTI PAPAE. V.

Bulla Elargitionis Indulgentiarum, & applicationum, ijs qui Chriſtianorum, qui inſeruntur, Imperatorum numiſmata deuoto animi affectu penes ſe tenuerint, aut alijs fidelibus accomodauerint, vel tandem Eccleſias, in quibus ea fuerint aſſeruata, viſitauerint.

Sixtus Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

LAVDEMVS viros glorioſos, Chriſtianos præſertim Imperatores, in ijs quæ pro Chriſtiana religione tuenda, & propaganda, pie, ac præclare geſſerunt, dum pietatis zelo, virtutis magnitudine, & Imperij maieſtate vere Auguſti, eiuſdem religionis, quam omnibus gentibus, omnibuſq. nationibus, Deus voluit Apoſtolicis vocibus prædicari, cultum totis in Chriſto viſceribus amplexi, vſque adeo ſuis quiſque temporibus hac Sacroſancta Sede, cui, authore Domino, licet immeriti præſidemus, egregie promereri ſtuduerunt, vt vera, & orthodoxa fides, ex Apoſtolico hoc fonte dimanans, tunc eorum ope, & patrocinio munita propulſatis hoſtium oppugnationibus, toto terrarum orbe diffuſa floreret, omniſq. lingua confiteretur, quoniam Dominus Ieſus Chriſtus in gloria eſt Dei patris; eorum ſane ipſorum, quos conſtituit Dominus propugnatores, & defenſores Eccleſiæ ſuæ, illuſtria pie recteq. factorum exempla, ad omnem gloriam inſignia, imitationiſq. ſtudio digniſſima, ac merita præclara, cum ſemper pro grati in eos animi teſtatione, & officio commemorare debemus; tum hoc potiſſimum tempore quo nobis eorum memoriam renouandi mirifica diuinitus oblata eſt occaſio, id impenſius faciendum arbitramur. Nam cum ab ipſo noſtri Pontificatus initio, ad exornandam nouis ædificijs Lateranēſem præcipue Baſilicam, nullius parcentes impenſis, animum adieciſſemus, effectum eſt, non obſcura diuinæ voluntatis ſignificatione, vt demoliendis quibuſdam Aulæ Lateranenſis peruetuſtis, ac pene collabentibus parietibus, complura antiqua diuerſis in locis recondita numiſmata, ex auro puriſſimo obryzo confecta inuenirentur, in quibus ex vna parte ſalutiferæ Crucis ſignum, aut imago aliqua, eadem Cruce inſignita cernitur; ex altera vero vultus effigieſq. expreſſæ ſunt diuerſorum veterum, qui ante annos circiter mille floruerunt, Auguſtorum Imperatorum, nimirum Theodoſi ſenioris, duorum filiorum eius Arcadij, & Honorij, necnon Theodoſij Iunioris, Valentiniani Tertij, Marciani, Leonis, Iuſtini, Iuſtiniani, Tyberij, Mauritij, Phocæ, & Heraclij: qui etſi longo locorū interuallo diſiuncti, Vrbem Romam, ne fortaſſe quidem omnes vnquā viderint, Magni tamē Conſtantini piiſſimi Imperatoris exēplo, & munificentia excitati, ad declarādum pietatis ſuæ ſtudium erga glorioſos Apoſtolorū Principes, & fortiſſimos Chriſti Martyres, quorū innumerabilis multitudo in hac Sancta Ciuitate requieſcit, & quorū præſenti ope, & auxilio, domi foriſq. votis ſuſceptis, ſæpe-

numero

numero Rempublicam fortiter, & feliciter adminiſtrauerãt, & clariſſimas de hoſtibus victorias reportauerant, huius Almæ Vrbis ſacras Baſilicas; atque hãc in primis Sacroſanctam Lateranenſem donarijs, & oblationibus quamplurimis, Auguſtali pietate, & magnificentia dignis, cumularunt, diuerſiſq. aut nouorum ędificiorum exſtructionibus, aut veterum inſtaurationibus, pro temporum varietate, ornarunt. Quod cum alia multa antiquitatis monumenta, tum vel hęc ipſa nuper reperta aurea tot inclytorum Imperatorum numiſmata teſtantur; religioſo plane conſilio, & occulto quodam Dei inſtinctu in his ædificijs repoſita, vt poſt multa ſecula, aliquando tandem patefacta, in lucemq. prolata, eorundem Imperatorum ſingularem religionem, & perpetuam erga Sanctam Romanam Eccleſiam deuotionem, inſigni apud poſteros teſtimonia comprobarent. Qua in re diuinam prouidentiam agnoſcimus, ſuſcipimus, atque admiramur, quod calamitoſo hoc tempore, cum tam multi Crucis Chriſti Domini hoſtes Catholicæ fidei veritatem impijſſime oppugnant, prædictorum Imperatorum effigies in ipſa Lateranenſi Baſilica, vbi primus idem Magnus Conſtantinus Auguſtus ſacri Baptiſmi lauacro emundatus eſt, ſimul reperiri voluerit, quæ ſummam eorum erga inuictiſſima Crucem, pietatem, & eximiam religionem aperte palamq. profiterentur.

Theodoſij igitur ſenioris Imperatoris religioſiſſimi memoria in Benedictione ſit, qui ſe Nicænæ fidei defenſorem acerrimũ præſtitit, qui lege edita, eam ſe tm̃ fidem ſequi, quam a Beatiſſimo Apoſtolo Petro Romanis traditam Damaſus Pontifex docebat, apud cunctos populos publicè teſtificatus eſt; qui in Eccleſiæ cultu ac veneratione, diſciplinam imitatione dignam, non ſolũ legib. edictiſq. profeſſus eſt, ſed ẽt mirifice coluit: qui denique ob grauem Theſſalonicẽſium cędem a Sancto Ambroſio Epiſcopo publice correptus, & ab ingreſſu Eccleſiæ repulſus, inſigni Chriſtianæ humilitatis exẽplo, reuerẽter abſtinuit, & impoſitam ab eodem Ambroſio pœnitentiam humiliter ſuſcepit, libentiq. animo adimpleuit: quo obedientiæ & pęnitentiæ exemplo, is qui clauſtra Imperij Chriſti Domini ſic validis præſidijs ante munierat, non ſolũ Reipublicæ hoſtes ſummouit, verum etiam Chriſtiani nominis gloriam feliciter adauxit.

Sed, & duorum filiorũ eius Arcadii, & Honorij nomen cum benedictione meminiſſe libet, qui pietatis ac diſciplinæ præceptis, inſtitutiſq. a Sancto Arſenio Romanæ Eccleſiæ Diacono inſtructi, vt Chriſtianã religionem propagarent, vbiq. terrarum ſimulacra idolorum confringi, earumq. templa dirui, legibus ſanxerunt. Catholicæ porro fidei integritatem conſtantiſſime retinentes, hæreticos omnes Imperij viribus coercuerunt: quod communes ab eis promulgatæ leges adhuc oſtendunt.

Illud autem proprium Honorij Occidentale Imperium regentis, quod Baſilicam Sancti Pauli a Valentiniano iuniore amplificari cœptam, omnib. partibus abſolui, atque exornari curauit, quodq. Beato Auguſtino firmiſſime Eccleſiæ columnæ, in comprimendis, & propulſandis Africanis hęreticis, magno adiumento fuit.

Id quoque laudi potiſſimũ Arcadio tribuitur, quod cum eius militibus contra Perſas bene pugnantibus, Cruces aereę in veſtibus apparuiſſent; vt victorię diuinitus partæ monumentum vbique exſtaret, is auream monetam cum eodem Crucis ſigno fieri voluit.

Atque Theodoſio quidem iuniore, Arcadij filio, in Oriente, & Valẽtiniano III. eorundem Arcadij, & Honorij ſororis filio, in Occidente Imperij gubernacula

nacula tenentibus, ſancta tertia vniuerſalis Epheſina Synodus contra impium Neſtorium, ex Beatiſſimi Cæleſtini Romani Pontificis authoritate, indicta, & celebrata eſt: quo tempore amborum Imperatorum pietas, in fouenda, tuendaq. eadem Synodo, & Eccleſiæ pace per Sanctorum Petrum definitionem procuranda magnopere eluxit.

Valentinianus autem beatę memorię Sixti III. Pontificis hortatu, ipſius Baſilicę Lateranenſis faſtigium argēteum a Barbaris ereptū, magna in id opus erogata pecunia, refecit, ac Sancti Leonis Pōtificis cultor eximius, vberrimum ſuæ pietatis fructum tulit; cum eius etiam precibus, idem beatiſſimus Pōtifex, immaniſſimum Attilam, Flagellum Dei vocatum, diuina ſua eloquentia atque authoritate placauit, ac deterruit, horribilemq. tempeſtatem iam immunentem, ab ipſa Roma, atque a tota Italia auertit.

Marcianus vero, ſimulatq. ad Imperium euectus eſt, ad eundē Sāctiſſimum Pontificem Leonem literas dedit, pietatis, & erga Apoſtolicam Sedem obſeruantiæ plenas quare Apoſtolica authoritate, & Catholici Imperatoris adiumento, magnum illud ſexcentorum triginta Epiſcoporum Calcedonēſe Concilium aduerſus Eutychem, & Dioſcorum, coactum eſt, in quo Marcianus ipſe inſigni elogio nouus Conſtantinus eſt appellatus.

At Leo Cæſar, Dei ſpiritu, & crebris Sācti Leonis Papæ epiſtolis roboratus, nullis ſe hæreticorum machinis paſſus eſt a Catholicę fidei conſtantia, & Chalcedonenſis Synodi propugnatione dimoueri.

Nec verbo prætereundus nobis eſt vere pius, & Catholicus Imperator ſenior Iuſtinus, qui Sanctum Germanum Capuanum Epiſcopum, Sanctiſſimi Hormiſdæ, Papæ Legatum, tamq̄ Angelum Domini, ſummo cum honore excepti; cuius Imperatoris pietas hoc quoque promeruit, vt beatū Ioannē ſummum Pontificem, Conſtantinopolim ad ſe venientem videret, admirabili ſanctitate virum, & poſtea martyrij gloriā illuſtrem, ad cuius ille pedes, Chriſtum in eo agnoſcens, procubuit, Deo clariſſimum illum congreſſum inſigni miraculo comprobante, cum in ipſo aditu portæ aureæ, cæco ſupplicanti ab eodem Summo Pontifice lumen eſt reſtitutum.

Magnis ēt laudibus efferendus eſt Iuſtinianus ille; qui tot rebus fortiter, ſapienterq. geſtis, Magnus merito eſt appellatus, ſed profecto ſui ipſius victoria & erga Apoſtolicam Sedem obedientia multo maior: nē cum zelo Catholicæ Religionis, confeſſionem veræ ac orthodoxæ fidei, quæ in Sancta Dei Eccleſia prædicatur, & ſimul hæreſum dānationem, de Catholicorū Epiſcoporū cōſenſu, propoſito edicto, feciſſet omnib. manifeſtam; ac deinde per ſuas litteras, & Legatos, reddens Apoſtolicæ Sedi, & Sancto Ioanni Papę II. debitum honorem & reuerentiā, pro ſingulari ſtudio quod gerebat de vnitate omnium, præſertim Orientalis tractus Eccleſiarum, illarumq. Sacerdotum, cum ipſo ac eius Sede, tāquam earum capite, ſeruanda atque cuſtodienda, ēt ſuæ fidei confeſſiones, ac illud ipſum edictum tranſmiſiſſet, humiliterq. poſtulaſſet ſuis illa literis, & Apoſtolicę Sedis iudicio comprobari; atque ipſis quoque dieb. B. Petro Principi Apoſtolorum pretioſa munera obtuliſſet: idem Sāctus Pontifex, & dignis eum laudū præconijs extulit, & quæ in ipſo edicto cōtinebantur, veluti Apoſtolicæ doctrinæ conſentanea ſuo iudicio atque authoritate confirmauit. Cumq. poſtmodū ipſe Iuſtinianus Imper. a Theodora coniuge deprauatus, a Beato Agapito Pōtifice vehemētius cōtenderet, vt Anthymū hæreticū Patriarcham ad communionem admitteret, eiuſq. electionem confirmaret, eoq. con-

ſtantiſſi-

ſtantiſſime recuſare, minas precibus admiſceret; Sãctus Pontifex zelo fidei incenſus, exclamauit: Ego ad Iuſtinianum Imperatorem Chriſtianiſſimum venire deſideraui, ſed Diocletianum inueni: qua inuicti animi conſtantia permotus Imperator, actãdem erroris caligine deterſa, ad veritatis lucem emergens, ſeipſum totum ad parentis in Chriſto optimi voluntatem conformauit, hominemq. hæreticum loco deijci, & Catholicum Epiſcopum Mennam ab eodem Sancto Pontifice conſecrari, non ſolum patienter, ſed etiam libenter tulit; pręclaro Chriſtianis Principib. exemplo relicto, vt paternas Chriſti Vicarij admonitiones, & obiurgationes æquiſſimo animo ferrent, memores verbi Domini: Qui vos audit, me audit; qui vos ſpernit, me ſpernit.

Iam vero Tyberij Conſtantini nomẽ cum laude cõmemorandum eſt, quem Vrbis Romæ conſeruatorẽ appellare licet, quod eam a Longobardis grauiſſima obſidione oppreſſam, magnaq. rei frumentariæ anguſtia laborantem, larga frumenti copia ex Ægypto tranſmiſſa, a famis ſimul, & obſidionis calamitate paternis ſanctæ memoriæ Benedicti Primi Summi Pontificis cohortationibus liberauerit. Hic cum ſanctum Gregorium Magnum adhuc Diaconũ diſputantem audiſſet, Eutychij Patriarchæ, veram tractabilemq. corporum reſurrectionem negantis, librum ſtatim comburendum in ignem iniecit. Idem Sanctæ Crucis ſignum ita coluit, vt aliquando, cum humi eam in lapide ſculptam vidiſſet, ſtatim tolli, & decenti loco collocari iuſſerit; vt iam minus mirandum ſit, quod Magnus Crucis cultor, Crucis imaginem in aureis nummis, eleganter, vt videmus, curauerit exprimendam.

Commemorandus eſt ẽt iure optimo Mauritius vir fortiſſimus, cuius filium idem Gregorius, cum adhuc Diaconus Conſtantinopoli Apoſtolicum Legatum ageret, ex Sacro Baptiſmi fonte leuauit; poſtea vero Pontifex factus, eidem Mauritio locupletiſſimum pietatis teſtimonium præbet, dũ illum in ſuis epiſtolis hominem multarum lachrymarum, orationũ, ieiuniorum, & eleemoſynarum fuiſſe commemorat. certe de Apoſtolica Sede, & vniuerſa Italia egregie eſt meritus, quod exercitu comparato, Ducibus in Italiam miſſis, Francorum auxilijs aduocatis, omni denique diligentia adhibita, Lõgobardorum furorem non mediocriter repreſſerit.

Nec minori dignus eſt præconio Phocas Imperator, qui cum de more ſe Catholicæ religionis defenſorem perpetuum futurum, Sanctiſſimo iureiurando obſtrinxit, & ſummã ab ipſo Chriſto Domino Romanæ Eccleſiæ traditam authoritatem, & poteſtatem præclarẽ intelligens, publice edixit, vt eandẽ Sanctam Romanam Eccleſiam, tamquam omnium Eccleſiarum primam, atque caput, omnes, & agnoſcerent, & profiterentur.

Hunc autem clariſſimum cœtũ merito claudi Heraclius Auguſtus, nouiſſimus eorum, quos ſupra enumerauimus, qui Sacroſanctam Crucem illã ipſam, in qua vitę author pependerat, & mortẽ moriendo ſuperauerat, decimo quarto anno poſtquã venerat in poteſtatem Perſarum, feliciſſime recepit; eãq; ſuis humeris, abiecto Imperatorio amictu, calceiſq. detractis, in ipſum Caluariæ Montem, in Paſſionis Chriſti memoriam, magna cum humilitate reportauit.

Nos igitur aliquam auguſtiſſimæ eorundem Imperatorũ memorię gratiam non immerito referre cupientes, chariſſimis in Chriſto filijs noſtris Romanorũ Imperatori electo, ac Regibus, & dilectis filijs, nobilibus viris Principibus, quos in viſcerib. Chriſti gerimus, quædã ex ſupradictis aureis numiſmatib. ſingulare paterni noſtri amoris erga ipſos pignus miſimus, vt ad ſimilẽ virtutis, & Religio-

Religionis laudem excitentur, & ſe Eccleſię Romanę filios, Catholicorũ Principum ſucceſſores, & Crucis Chriſti defenſores eſſe crebrius reminiſcantur; veteres in hoc quidem Sanctos Pontifices prædeceſſores noſtros, præſertim eundem Beatum Gregorium Papam imitati, qui Regibus, & Principibus, ac primarijs viris, aureas Cruces, & claues paruulas, quæ claues Beati Petri dicebantur, mittere conſueuerant, quæque collo appenſæ, & Religioſe geſtatę miraculis coruſcabant; quædam vero alia ex eiſdem numiſmatibus dedimus Venerabilibus Filijs noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſię Cardinalibus, reliqua vero eodem modo pijs, & præſtantibus viris iam diſtribuimus.

Vt autẽ ab omnibus & ſingulis Chriſti fidelibus, quibus a nobis tradita iam ſunt, deuotius, ac religioſius, & cũ ſpirituali animarum fructu geſtẽtur, decreuimus, ad Sanctiſſimæ Crucis honorem, & glorioſam memoriam Imperatorum, eadem numiſmata, præcipuis gratijs, & Indulgentijs Ampliſſimis, ex noſtra Apoſtolica benignitate inſignire.

Quamobrem de Omnipotentis Dei miſericordia, ac Beatorum Apoſtolorum eius Petri & Pauli authoritate confiſi, vniuerſis, & ſingulis Chriſti fidelib. vtriuſque ſexus, quodcumque ex his numiſmatibus penes ſe geſtantibus, quoties eorum aliquis ante ſalutiferæ Crucis ſignum, aut ſacram aliquam imaginem pertranſiens, aperio capite venerationem tribuerit, aut genu flexerit, orationem Dominicam vel Salutationem Angelicam pronunciãdo, toties ei centum annos, & totidem quadragenas.

Singulis autem diebus, ſi ter orationem Dominicam, Salutationemq. Angelicam, aut ſemel Pſalmum Miſerere mei Deus, ſeu, De profundis clamaui, denote recitauerit, annos ducentos, ac etiam totidem quadragenas.

Item quoties ad Deum mentem eleuauerit, illiuſq. diuinam opem implorauerit, etiam ducentos annos, & quadragenas.

Si vero quocumque Dominico, aut feſto die, coronam Beatiſſimæ ſemper Virginis Dei genetricis Mariæ, etiam pia deuotione recitauerit, annos trecentos, & totidem quadragenas.

Ac ſi conſcientiam ſuam mane aut Veſperi, cũ emendationis propoſito examinauerit, ac de male ante acta vita, veniam ſupplex a Deo miſericordiarum Patre poſtulauerit, ſimiliter trecẽtos annos, & totidem quadragenas de ſibi iniunctis, vel aliàs quomodolibet per eum debitis pęnitentiis, miſericorditer in Domino relaxamus.

Atque, vt eoſdem fideles ad pietatis opera exercenda, eo etiã magis inuitemus, eorum cuilibet, quoties pro hęreticorum reductione, infidelium conuerſione, Chriſtianæ atque Ortodoxæ fidei propagatione, & Sanctæ matris Eccleſię tranquillitate, & exaltatione, ac inter Principes Chriſtianos pace, & concordia, Deum precando, orationem Dominicam, & Salutationem Angelicam quinquies deuote dixerint, eaſdem illas indulgẽtias ac peccatorũ remiſſiones, quæ vnam ex ſeptem præcipuis Vrbis Baſilicis viſitantibus conceſſæ ſunt, concedimus, & impartimur.

Quod ſi quis peccatorem a via perditionis, veluti ab hæreſi, blaſphemia, aliiſue eiuſmodi ſceleribus, & peccatis, ad viam ſalutis cõuerterit, aut ſi certe in eo laborauerit, aut ſi inter diſcordantes pacem conciliauerit, aut quantũ in ſe eſt, procurauerit, concedimus, vt Sanctorũ ſacrificiorum, ieiuniorum, orationum, ac quorumuis aliorum piorum operum, quæ in omnibus ordinibus, & Congregationibus regularibus Sanctæ Catholicæ Eccleſiæ fiunt, non ſecus ac ſi vniuſ-

vniuſcuiſque earum proprium membrum foret, eo ipſo particeps efficiatur.

Præterea vnicuique vere pœnitenti, qui peccata ſua alicui ex Sacerdotibus idoneis, & ad id approbatis confeſſus fuerit, & ſacram ſumpſerit Euchariſtiã, aut Miſsã, ſi Sacerdos fuerit, celebrauerit, quoties id fecerit, toties ei plenariã.

Aut ſi in mortis articulo conſtitutus, numiſma collo appenſum, aut quouis modo ſecum habuerit, pronunciato nomine Ieſu, corde ſaltem, ſi ore nequiuerit, etiam plenariam.

Atque itidem militibus, aut alijs, qui aliquod huiuſmodi numiſma ſecum habentes contra infideles vel hæreticos, aut alios S.R.E. hoſtes pugnauerint, præſertimq; ſi ibi eos mori contigerit, Ieſu nomine, vt ſupra, inuocato, pariter plenariã omniũ peccatorũ ſuorũ indulgentiã, & remiſſionẽ, authoritate prædicta, tenore præſentiũ, etiã miſericorditer in Domino cõcedimus, & elargimur.

Vtque defectus, & negligentiæ, animiq. diſtractiones, quæ ex humana fragilitate in diuini Officii recitatione, Miſſarumq. celebratione, vel auditione. Sacerdotibus, aut Clericis, vel laicis contingere ſolent, aut horum etiam ob iuſtum impedimentum prætermiſſio, ex deuota huius numiſmatis geſtatione, Corona tamen Beatæ Mariæ Virginis pie recitata, aut ſaltẽ pronunciato Pſalmo, Miſerere mei Deus: ſuppleri, & compenſari poſſint, eadem authoritate concedimus, & indulgemus.

Quicumque autẽ aliquod huiuſmodi numiſma habuerit, ipſum pro ſuo arbitrio in teſtamento, aut alia vltima voluntate, cui voluerit Eccleſiæ, nũc vero cuiquam alii, abſque ſpeciali noſtra, aut noſtrorum ſucceſſorum conceſſione, relinquere, aut donare poſſit.

Quam quidem Eccleſiã, in qua fuerit dictum numiſma repoſitum, feſtis diebus Inuentionis & Exaltationis Sãctæ Crucis, vniuerſis, & ſingulis Chriſti fidelibus vtriuſque ſexus, vere pœnitentibus, & peccata ſua confeſſis, deuote viſitãtibus, ſimiliter plenariam omnium peccatorum ſuorum indulgentiam, & remiſſionem damus, concedimus, & elargimur.

Quod ſi quis numiſma habens ab inteſtato deceſſerit, volumus, vt illud ad propinquiorem eius domicilio Eccleſiam, cum iiſdem gratiis, facultatibus, & indulgentiis pertineat.

Cuicumque nihilominus in articulo mortis conſtituto, de conſilio eius Confeſſarii, ipſum numiſma liceat commodare, qui itidem omnes ſupradictas indulgentias & peccatorum remiſſiones valeat obtinere.

Poſtremo, vt animabus quoque Chriſti fidelium in Purgatorio exiſtentibus, quæ per caritatem Domino Noſtro Ieſu Chriſto vnitæ, ex hac vita migrauerint, quæque antea quam decederent aliorum Chriſti fideliũ ſuffragijs iuuari meruerunt, de cæleſtibus Eccleſiæ theſauris, quorum diſpenſatores a Domino ad animarum ſalutẽ conſtituti ſumus, paternè ſubueniamus; diuina miſeratione confiſi, concedimus, vt quoties quilibet aliquod ex huiuſmodi numiſmatibus ſecum habens, pro dictarum animarum ſalute, præmiſſa, eorumve aliqua adimpleuerit, vel quicumque alius Eccleſias, in quibus eadem numiſmata reponi cõtigerit, dictis feſtis Inuentionis, & Exaltationis Sanctę Crucis viſitauerit, ipſæ animę, pro quibus id fecerit, efficaciſſimis Ieſu Chriſti Domini Noſtri meritis, ac eiuſdem Beatę Mariæ ſemper Virginis, Sanctorum Angelorum, Apoſtolorum, Martyrum, Confeſſorum, Virginum, omniumq. Sanctorum, & Sanctarum precibus & interceſſionibus ſuffragantibus eaſdem indulgẽtias & peccatorum remiſſiones conſequantur.

Præſen-

Præſentes vero literas, ſub quibuſuis ſimilium vel diſſimilium Indulgentiarum,& gratiarũ reuocationibus,ſuſpenſionibus abrogationibus, aut alijs cõtrarijs diſpoſitionibus, per nos vel ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices, & Motu proprio & ex certa ſcientia,ac in fauorẽ Cruciatæ Sanctæ,vel alias quomodolibet faciendis,minimè comprehendi, ſed quoties illæ emanabũt,toties eaſdem præſentes ab illis exceptas, & niſi de eis expreſſa & indiuidua mentio fiat, aduerſus illas in priſtinum & validiſſimum ſtatum reſtitutas, ac de nouo conceſſas eſſe,& cenſeri,& ꝑpetuo validas & efficaces fore ac ſupradictis perſonis & Eccleſijs,perpetuis futuris temporibus ſuffragari debere decernimus & declaramus. Non obſtantibus noſtra de non concedendis indulgentijs ad inſtar, ac alijs Conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſq. contrarijs quibuſcumque.

Volumus autem, vt præſentium literarum exemplis etiam impreſſis, manu alicuius Notarii publici ſubſcriptis, & perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ ſigillo obſignatis,eadem prorſus fides vbique gentium,& locorum adhibeatur,quæ ipſis originalibus adhiberetur,ſi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ.Dat. Romæ apud Sanctum Petrũ,Anno Incarnationis Dominicæ,Milleſimo quingenteſimo octuageſimo ſeptimo,Calendis Decembris,Pontificatus noſtri Anno Tertio.

Tho.Thom. Gualterutius.

Regiſtrata apud eundem Thomam Secretarium.

A.de Alexiis.

NVLLITAS.

Congr. titul. de iudicijs. PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt,extare Conſtitutionem S.D.N.D.Clementis Papæ VIII. de Nullitatibus alias quam ex defectu iuriſdictionis, citationis,aut mandati quocumque Tribunali ſtatus eccleſiaſtici non attendendis, Romæ publicatam die 22.Martij 1593.tenoris ſequentis.

Litium diſpendijs,& ambagibus,præſertim inter perſonas curæ, & iuriſdictioni noſtræ,etiam in temporalibus ſubiectas occurrere, quantũ in nobis eſt, cupientes,ſtatutum fel.rec.Pij Papæ IV.prædeceſſoris noſtris,ne iudices Almę Vrbis nullitates attendant,niſi ex defectu citationis, iuriſdictionis, aut mãdati,ſed illis nõ obſtantibus ad expeditionem cauſarum procedant,ad omnes,& quoſcũque iudices,ordinarios,& delegatos, magiſtratus,& officiales,in quib. ditionis noſtræ tẽporalis eccleſiaſticæ, Prouincijs, & Ciuitatibus, Terris, Opidis,& locis quãcumque iuriſdictionem exercẽtes,& quauis authoritate,& dignitate fungentes, hac noſtra perpetua valitura conſtitutione extendimus, & ampliamus,atque in quocũque Tribunali aut Curia ſeculari, vel eccleſiaſtica firmiter,& inuiolate ſeruari,ſicq.& non aliter per quoſcumque ex ipſis iudicibus etiã cauſarũ Palatij Apoſtolici Auditores,etiã S.R.E.Cardinales, ac legatos & de latere,ſublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi facultate, in quacumque cauſa,& inſtantia etiam non pendente, aut in futurũ mouenda, eccleſiaſtica, profana, ciuili, & criminali, aut mixta iudicari, & definiri, & qui-

& quibuſcumque nullitatibus præter ſuperius expreſſas, nequaquam attentis, ad expeditionem cauſarum earundem procedi debere pręcipimus,& mandamus, Decernentes irritum,&c.Non obſtantibus,&c.

ORDO.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo, ſciendum eſt, quod in materia Ordinationum, vltrà diſpoſita per anteriores Canones, ac per Conc.Trid. præſertim ſeſſ.23 a c.1.vſque 18.& ad ſeſſ.21.c.2.& ſeſſ.7.c.10.& 11.(cuius Concil.Trid. Decreta referuntur per extenſum in Pontif. nouiſſimè edito iuſſu S.D.N. D. Clem.VIII.In prin.in tit. de Ordinibus conferendis) exſtant etiam quattuor Summorũ Pontificũ Conſtitutiones,nempe Pij II.Pij V.Sixti V.& Clemẽtis. VIII.& eiuſdem declarationes editę per Sacram Cõgregationem, quas referam.Prima eſt Pij II.cõtra promotos ante legitimam ætatem,aut extra tempora,aut ſine dimiſſoriis,in Bullario fol.79.tenoris ſequentis.

Cum ex Sacrorũ Ordinum collatione,character inuiſibilis animæ imprimatur,ſacra myſteria diſpenſentur,& ipſarum cura tribuatur animarum:in eorũ ſuſceptione exceſſus graues tãto magis plectendi ſunt, quãto ex illis maiora in mentibus fidelium ſcãdala generantur.Cum itaque (ſicut dignorum relatione non niſi moleſtè accepimus)nõnulli clerici extra tempora à iure ſtatuta,quidã ante ætatẽ legitimam, alicui verò ſine dimiſſoriis literis, contra Sãctiones Canonicas,ſe faciunt ad Sacros Ordines promoueri:nos eorundẽ temeritatẽ tali caſtigatione reprimentes, vt aliis in poſterum cõmittendi ſimilia aditus præcludatur,authoritate Apoſtolica,hac Conſtitutione perpetuò valitura ſtatuimus,& ordinamus,qđ omnes,& ſinguli, qui abſque diſpenſatione Canonica, aut legitima licentia,ſiue extra tẽpora à iure ſtatuta,ſiue ante ętatẽ legitimam, vel abſque dimiſſorijs literis,ẽt citramontanis,præterquã ſi in hoc vltimo caſu per Cameram Apoſtolicam,iuxta illius ſtylum ordinati fuerint,& ad aliquem ex ſacris ordinibus ſe fecerint promoueri)a ſuorum ordinũ executione,ipſo iure ſuſpenſi ſint, & huiuſmodi ſuſpenſione durante,in eiſdẽ ordinibus miniſtrare præſumpſerint,eo ipſo irregularitatem incurrant. Præterea, vltra alias pœnas in tales generaliter à iure inflictas, beneficiis eccleſiaſticis poſſint iure priuari. Volumus autẽ, quod præſens noſtra Conſtitutio, in Romana Curia exiſtentes,poſt quindecim dies;abſentes verò Italicos poſt duos menſes;alios vero Vltramontanos, poſt ſex menſes,ab ipſius in audientia contradictarum,& Cancellaria Apoſtolica, publicatione, & affixione, ligare incipiat. Nulli ergo,&c. Dat.Romæ 1461.

Colliguntur ex d.Pii V. Conſtitutione tria requiſita in promouendo ad Sacros Ordines circa quæ plura cõſideratione digna,& vix frequentia ex diuerſorum Doctorũ dictis ad communem vtilitatem breuiter,& diſtinctè annotare, & in vnum redigere curaui.Primum ergo requiſitũ eſt,vt ſit in ætate legitima, in qua hodie attendi debet Decretum Sacroſ.Concil.Trident.ſeſſ.23.de ref.c. 12.per quod diſponitur vt nullus ad Subdiaconatum ante 22.annum,ad Diaconatum ante 23.& ad Presbyteratũ ante 25. promoueatur, & corrigitur text. in Clem.Generalem,de ætat. & qualit. & ſufficit annum eſſe inceptũ. Nau.in Manuali,c.25.ſub nu.116.& in conſil.6 de ætate,& qualit.in antiq.& hoc fauoris cauſa,l.ad rempublicã,§.annus,ff.de mun.& honor. Imol.in d.Clem.Generalem,nu.14.in fine.Silueſt.in verbo, Aetas,ſub nu.4.qui igitur ante dictam

ætatem ad aliquem ex prædictis ordinibus ſacris promouetur, eſt ipſo iure ſuſpenſus ab ordinum executione, & ſi in eo præſumpſerit miniſtrare, efficitur irregularis, prout ſancitur in hac Extrauag. Quam amplia primò, vt non tantum ſit ſuſpenſus vſque ad legitimam ætatem ſuperuenientem, ita vt ipſa accedente ceſſet impedimentum, vt iuris eſt, iux. text. in cap. vel non eſt compos, de temp. ordinan. & Communem eſſe opinionem fatetur Couar. in Clem. Si furioſus, par. 1. §. 1. nu. 4. de homicid. ſed per hanc Extrauag. eſt perpetuo ſuſpenſus, donec abſolutionis beneficium conſequatur, prout animaduertit Rebuff. in praxi benef. par. 2. tit. de cler. ad ſacr. ord. malè promot. gl. 4. n. 3. Tolet. in Sum. lib. 1. c. 61. Secundò amplia in accipiente presbyteratum ante ætatem legitimam, vt huius Extrauag. ex vno, eodemq. actu ſuſpenſionem ſimul, & irregularitatem incurrat, antequam ipſe ſolus alias celebret, nam cum in eodem actu ordinationis vtatur ordine presbyteratus, poſtquam illum aſſumpſit, concelebrando, & & conſecrando cum Epiſcopo, irregularis iudicandus eſt, Nauar. in conſ. 4. de cler. excom. miniſt. in antiq. ita teſtatur Lopez ad Diaz, in pract. cri. can. c. 26. te nuiſſe quoſdam grauiſſimos viros Societatis Ieſu, cum inter eos de hac diſpenſatione ſermo haberetur, quam Nauarri doctrinam aduertendam eſſe inquit F. Hier. à Sorbo in Compen. Priuileg. Mendic. in verbo, ordines ſacri, verſ. Item notando ſecundo ſubdens hoc non occurrere in ſuſceptione aliorum.

Ampliatio illa innixa, & fundata in Nauarri authoritate, ſcilicet Sacerdotem ordinatum ante legitimam ætatem, qui cum Epiſcopo Ordinante concelebrat incurrere, & ſuſpenſionẽ ſimul, & irregularitatem, coadiuuantur etiam ex dictis per Didac. Couar. in relect. c. Alma mater, par. 1. §. 3. ſub nu. 5. Verum oppoſitum tenet Medinam ſequens Henriq. in Summa, lib. 14. de irregular. c. 3. ſub §. 6. vt ſcilicet fiat ſuſpenſus ab Ordinis officio, ſed non fiat irregularis, ratione, de qua ibi per eum; qua ratione motus Rodriquez in Sum. par. 1. c. 168. Concluſ. 2. a Nauarri opinione recedit, & huic contrariæ hæres. Accedit etiam huic ſententiæ Sair. lib. 4. theſ. caſ. conſ. 16. num 23. & lib. 6. c. 12. nu. 11. & longe altius probabiliorem demonſtrat, & confirmat Suarez, de Cenſur. Diſputat. 31. ſect. 1. pag. 561. quam, & nos vti benigiorem, & maiori Doctorũ calculo ful citam, ac validioribus rationibus munitam libentius recipimus, eoq. maximè, cum Praxis Cãcellariæ hos non reputet irregulares, vt latius ſignificatur per Apoſtillam ad conſ. Nauarri ibi citatum, quod in poſtrema editione eſt octauum in ordine, ſub eod. titulo de cler. excomm. &c. Illud autem frequentiſſimo omnium calculo receptum eſt, vt Regularis, qui ante legitimam ætatem presbyteratum ſuſcipit, non contrahat irregularitatem exercendo actus ſolum in ſacerdotio conſtitutis conuenientes, veluti ſi vſus fuiſſet ſtatione, & ſeſſione inter Sacerdotes, vel electione tam actiua, quam paſſiua ad ſolos Sacerdotes pertinente, ex dictis per Innoc. Panor. & alios, in cap. fin. de exceſſ. prælat. Idq. amplia procedere, etiam ſi pręfati actus eſſent deputati Ordini Sacerdotali per aliquod Ordinis ſtatutum, ſeu iure particulari cõſtitutionum alicuius Religionis, eo quia non ſunt diuina officia, vt in terminis conſuluit Nauar. conſ. 6. de cler. excom. miniſtr. in nou. & habetur per Roderic. tomo 3. quæſt. regul. q. 23. art. 12. & in Sum. par. 1. cap. 166. Concluſ. 1. peccat tamen ſecundum præfatos Doctores talis Religioſus exercẽdo pręadictos actus honoris, ei ratione Sacerdotalis Ordinis conuenientes.

[illegible]n autem durante ſuſpenſione reſpectu Epiſcopi ante legitimam ætatem [illegible]dinantis a collatione ordinum per text. in d. capit. vel non eſt compos, & gl.

& Doct

& Doct.in d. Clem.Generalem,ſi interim celebraret,fieret irregularis,vide Philip.Franc.in capit.1.§.ſcituris,ſub num.4.de ſent.& re iud.in 6.Rebuff.loco cit. gl.2.num.7. & Maiol. de irregular. lib.1. cap.30. numero 9. Hæc ætatis probatio quot modis fieri poſſit,de hac re latiſſime inter alios ſcripſerunt Mandoſ.in Comment.ad regul.Cancell.Regul.18. quæſtione 5.vſque ad 10.Maſcard. tomo 2.de probat.Concl.667.& pluribus ſeq.& Menoch.lib.2.de præſumpt.præſumpt.51.

Deuenio ad ſecundum requiſitum, quod eſt, vt dicti ordines ſacri recipiantur temporibus à iure ſtatutis,& concordat Concil.Trid.ſeſſ.23. c.8. quæ qualia ſint, habes in can.fin.75.diſtin.& in c. de eo, de tempor. ord. & de ratione quare potius in temporibus ibi præſcriptis, quam aliis ordines ſacri conferantur,& quare potius in die Sabbati quam aliis dieb.vide per Rebuf.loco præalleg gl.1.n.8.& infra, & Lopez loco etiam citato, & in Catechiſmo ad Paroch. in titulo de Ordinis Sacram.folio 206.in magnis.Amplia vt nõ ſuffragetur,neque vllam obtineat firmitatem cõſuetudo, qua contrarium eſſet introductum, c.ſane,de tempor.ordin. Limita, vbi ex ſpeciali Summi Pontificis indulgentia per Breue fuerit facultas Epiſcopo conceſſa in fauorem alicuius ordinandi de eum promouendo extra tempora in diebus Dominicis,ſeu feſtiuis,Rebuf.ibidem n.12.& ſtylum Curiæ Romanæ hoc obſeruare teſtatur Maiol. de irregul. lib.3.cap.14. num. 9.

Quo ad tertium requiſitum, ſcilicet circa literas dimiſſorias, quæ in terminis præſentis Conſtitutionis ſunt quoddam medium, per quod quis ab alieno Epiſcopo promoueri poſſit, dicimus triplicem eſſe poſſe epiſcopum ordinum, qui illa concedere valeat,iux.text.notab.in c cum nullus,de tempor. ord. in 6. originis, beneficii, & domicilii & quo ad primum non ſufficere originem paternam,de qua plura tradit Cæſar de Graſ.deciſ.15.ſub tit de probat. ſed intelligi de propria,& ſic vbi natus ipſe ordinandus.Doct.in d.c.cum nullus,qui ante factum conſulunt ita tenendum, & poſt factum cenſent haberi pro excuſatis tam ordinantem,quam ordinatum.

Circa ſecundum ratione beneficii intellige primo etiam ſi beneficium non eſſet tale,propter quod quis eximeretur a iuriſdictione primi Epiſcopi, vt quia beneficium non requirat reſidentiã,ita Scribentes in d.tex.& præter eos Henriquez Sum.lib.10.de Ordinis Sacram.cap.22.ſub §.1 in gloſ.& nos,d. text.in hac parte locum habere intelligimus,dummodo beneficium,quod poſſideret, ſit ſufficiens ad victum, iux.decretum Conc.Trid.ſeſſ.21.de ref.c.2.nam lex noua declarat veterem, l.non eſt nouum, ff. de legit. & quæ quantitas ſufficiat ad honeſtè ſuſtentandum, eſt arbitrarium, vt dictum fuit ſupra in verbo beneficiorum reſignatio in octaua cauſa. *Quando Epiſc. poſſit conferre ordines ratione beneficij.*

Secundo intelligi etiam ſi beneficium eſſet in vna diœceſi, ſed eſſet ſubiectũ alteri Epiſcopo,niſi eſſet ſubiectum etiam quo ad iura epiſcopalia, vt ex mente Imolæ ibi,ſub n.5.aduertit Gemin.ita vt in hoc caſu ad illum ſpectet dare hanc licentiam ad ordines, & non ad illum in cuius diœceſi ſitum eſt beneficium. Tertio intellige niſi beneficium conferatur in fraudem.Franc.ibidem,ſub n.3. gl.in c.eos qui,in verbo,figmento,de tempor.ord.in 6.

Circa tertiũ ratione domicilii afferunt iidem Doct. quod poteſt quis in momento abſque tẽporis expectatione acquirere domiciliũ, quando ſcilicet tráſferret ſed ad habitandum in aliquo loco,expreſsè declarando ſe habere animũ ibi perpetuo manẽdi,& domiciliũ contrahẽdi,ſed Rota Rom.in deciſ. diuerſ.

Hh 2 deciſ.

deciſ.150.nu.8.par.2. dicit, non ſufficere illam animi declarationem, quia requiritur etiam aliquis actus ſignificatiuus domicilij, puta quod emerit domũ, Socin.optimè in cap.fin. nu.25. de foro compet. ad cuius rei plenam cognitionem habendam, quando ſcilicet ex coniecturis probetur domicilium mutatum,& alibi conſtitutum, videndi ſunt Abb.in cap.fi.de Paroch.Felin.in c.dilectus,el 2.de reſcript.Petr.de Vbald.in tract.de Canon.Epiſcop.& Paroch. c. 7. Maſcard.de probat.Concluſ.534.Meno h.de arbitr.iud.lib.2. Centur. 1. Caſu 86.& aliqua tradit Afflict.dec.384.& Henriquez,in ſuprad.c.22.§.2.Sed quantum ad hunc effectũ ordinandi admodum R. P. Marius in publica lectura de Sacramentis,in titulo de Ordine, Neap.habita in templo Societatis I E S V tenuit,quod Epiſcopus poſſit ordinare aliquem ratione domicilij,quãdo in eum locum commigrauerit ibi habendo, vel traſferendo maiorem partem bonorum animo ibi perpetuo manendi, qui animus iuramento declarari poteſt, in eo loco domum emerit,& aliquos annos habitauerit: ſi verò non habeat bona, requiritur habitatio per decennium cum animo perpetuo manendi, l. 2. C. de incolis lib.10.Hoc tamen intellige,quando quis ratione domicilij habens alia requiſita à iure,vellet initiari prima tonſura,vel Ordines minores ſuſcipere, vel ad Subdiaconatum promoueri: nam ſi eſſet primo ad Subdiaconatum ordinatus ab Epiſcopo originis ad tit. beneficij requirentis reſidentiam, ad tit. patrimonij pro neceſſitate,& vtilitate Eccleſię,& alibi domicilium transferret, non poſſet ab Epiſcopo ratione domicilij contracti, vt ſup. ordinari ad Diaconatum,& Presbyteratum ad eundem tit. niſi audito primo Epiſcopo, in cauſa ob quam fuit ordinatus num adhuc duret, quia tunc ad eundem remitti debet, vt inſeruiat Eccleſiæ,cui fuit aſcriptus.

Vertitur tamen dubium, an ſi quis promoueatur ad ſacros ordines cum literis dimiſſoriis Vicarii generalis,ſatisfactum ſit huic Conſtitutioni. Reſpondeo negatiuè;& omiſſis citationibus quamplurium Doctorum, quos pro hac tuenda q. congerere poſſem, quod, inquã, ad officium Vicarii huiuſmodi facultas non extẽdatur, tenet in ſpecie Rebuff.in praxi benef.par.1.tit.de forma Vicar. nu.47. Sbroz.de Vicar.Epiſc.lib.2.q.41.& latè comprobat Mandoſ. contraria diluendo in Comment.in Regul.Cãcell.Apoſtol.tom.2.reg.24.q.2. quæ Concluſio primo limitatur, quando Vicarius haberet ſpeciale mandatũ ab Epiſcopo, vt huiuſmodi literas dimiſſoriales ad ordines etiam ſacroſ cõcedere poſſet. gloſ.in d.capit.cum nullus, §.inferiores, in ver.non extendat,& fatentur Præd. Doct.quibus adde quod tale mandatum præſumitur procedere quando Vicarius publice pro habente hanc authoritatem reputaretur, veluti, quia talem licentiam ad ordines recipiendos tribueret præſente, & ſciente Epiſcopo. Creſcent.deciſ.1.nu.4.ſub tit.de offic.Vicar.immò cum per curantes huiuſmodi licentias impetrare, non ſoleat deueniri ad illam inquiſitionem, an Vicarius habeat ad id ſufficiens mandatum, vel ne, iſta bona fides, vniuerſalis credulitas, ac reputatio, debet ſufficere ſaltem ab excuſando à pęnis huius Cõſtitutionis,& in aliis iuribus contentis. Ita Mandoſ.d.q.6.n.7.qui etiam inferius nu.15.arbitratur ꝙ ad hãc excuſationẽ non ſufficiat ſimplex credulitas, ſed tũc demũ, quando veniret iuſtificãda ex eo quod talis promotus vidiſſet innumeros antea ſimiliter ordinari cum literis aliorum Vicariorum generalium, quibus eam facultatem habere, haſq. licentias concedere ſolitis ſucceſſiſſet præſens Vicarius, qui ei hanc tribuit licentiam. Secundò limitatur, quãdo Epiſcopus ageret in remotis, vt clarè liquet ex d.c.cum nullus, §.Epiſcopo, vbi gl.in ver. remotis, Creſcent. d.de-

3.deciſ.1.num.5.licet Sbroz.vna cum Rebuff.tutius exiſtimet,vt etiam in caſu abſentiæ Epiſcopi ſpecialiter in literis Vicariatus hæc poteſtas exprimatur, & intellige,vt in hoc caſu validæ,ſint dimiſſoriæ Vicario conceſſæ,etiam mortuo ipſo Epiſcopo in remotis agente, ſi de eius morte non cōſtabat. Henriq.d.cap. 22.ſub.n.3.in gl.An verò hoc poſſit Vicarius Capitularis Sede vacante, tractatum fuit ſupra in verbo Capitulum Sede vac.q.10.fol.138.

Amplia hanc Extrauag. vt nihilominus literę dimiſſorię requirantur in promouendo ad ſacros ordines ab Epiſcopo alieno,etiam ſi eſſet perſona cognita, & eius qualitates ſupponātur, cum nō ſit facienda differentia inter cognitum, & alios,ex eo quod hęc Conſtitutio literas dimiſſorias requirat pro forma,quæ inducta videtur,cum non ſolum diſponat ſuper illo actu faciendo,ſed vltra procedat, ibi. ſ. a ſuorum ordinum executione. Dec.conſ.455.nu.7.& quando eſt data forma ſemper,& omninò eſt ſeruanda,cap.cum dilecta,de reſcript.& ita concludit Mand.in d.reg.24.q.3.Secundo amplia, vt pœnæ huius Conſtitutionis non tollantur per ſuperuenientem ratihabitionem proprii Prælati, quam partem ex pluribus ad contraria reſpondendo firmat Mandoſ.loco cit.q.4. & Rebuff.in Praxi Benef.par.1.tit.de formula dimiſ.liter.n.11.& 29.& veriorem arbitratur Ignat. Lopez, loco ſuperius alleg. dicens,quod opinio contraria anſam præſtaret Epiſcopis, vt hoc quæſito colore alienos ad ordines promouerent,& inde innumerabilia damna orirentur,ideoq. dicēdum per hanc Conſt. non procedere iura antiqua,item,& dicta gloſſarum, & Doctorum de ratihabitione conualidante ordinationem. Neque per hoc inferimus ipſam ratificationem omnino ſuperuacaneam eſſe,operabitur enim aliqua,de quib. per Nauar.con.25.& 43.de tempor.ordin.in antiq.Maiol.de irreg.lib.1.c.20.nu.1. & Pariſ.de reſignat.benef.lib.4.q.2.num.87.

Limita in eo,qui per triennium fuerit commoratus cum aliquo Epiſcopo,vt ab eo ordinibus inſigniri poſſit abſque dimiſſorijs ꝓprii Epiſcopi dūmodo ſtatim,& ſine fraude ei beneficium conferatur,ex Decreto Cōcilij Trid.ſeſſ.23.de ref.c.7.quod primo intellige procedere, & locum obtinere in illis familiaribus qui cū Epiſcopo cōmorantur, id eſt præſentes ſuis obſequiis aſſiſtunt, alioquin ſecus,ſi abſentes fuerint in regione remota,etiā ſi ipſius ſumptibus viuant. Maiol.lib.4.de irregul.c.2.n.5.Lopez ad Diaz,d.c.26.qui Doctores rationem afferunt,cum propter hanc abſentiam minimè poſſet Epiſcopus illius mores noſſe, & triennium ad hoc eſſe pręfixum a Concilio. Secundò intellige,vt ipſa collatio beneficii, ſuper qua fundatur validitas collationis ordinis, eodem tempore cōcurrere debeat,vt in d.c.9.Conc.Trid.& ratio quare Conciliū requirat beneficii collationem eſt,vt ordinatus ab Epiſcopo non ſuo ratione beneficii efficiatur de ei⁹ foro,ſitq.ei ſubditus. Rota Romana in deciſ.diuerſ.731.n.15.vol. 1.quæ colligitur ex Gemin.& Franc.in c.cum nullus,de tem.ord.in 6. illamq. prædicti Domini de Rota aſſerunt militare etiam in prima tonſura, & Sacram Congreg.Cardinalium Cōcilii Trid. interpretum,cenſuiſſe d.decretum habere locum tam in minoribus,quam in maioribus ordinibus, & vtroque caſu opus eſſe beneficii collatione, habetur in eadem deciſ. numero 3. & illud idem innuere videtur Nauar.in conſ.24.num.1. de temp. ord. in antiq. Et per eandem Congreg. definitum fuiſſe refert Pariſ. libro 4. de reſignat. benefic. quæſt.2.num.92.non ſatisfeciſſe prædicto decreto eum, qui ordinauit, & poſt elapſos vndecim menſes contulit beneficium. Tertio intellige, vt quamuis Epiſcopus poſſit ordinare familiarem ſuum triennalem aliàs ſibi non ſubditū, ne-

queat tamen diſpenſare ſuper interſtitiis temporum, neque ſi eſſet illegitimus ad minores ordines illum habilitare, vt per plura in vtroque negatiuam partem ſuſtentando deducit Nauar.in conſ.27.& 28.de temp ord.in antiq. Quartò denique intellige non habere locum in familiaribus Epiſcoporum titulariũ, a quibus nec ad primam tonſuram promoueri poſſunt, etiam prætextu familiaritatis continuæ, & commenſalitatis ſuæ, abſque proprij prælati expreſſo cõſenſu,& literis dimiſſorijs, ex eod. Cõc. Trid. ſeſſ.14.de ref.c.2.& ratio eſſe poteſt: cum iſti titulares non habeant Diœceſim, in qua ordinatus fiat domiciliarius. Henriq. loco in gloſ. citato.

Pœna Epiſcopi ordinantis non ſubditũ, vide Suarez de Cenſuris fol. 501. col. 1.

De pęna Epiſcopi ordinantis eum, qui ſibi ſubditus non eſt, ſed alterius Diœceſis, non habita eius Ordinarii licentia, habetur in c.2.& fin. de tem.ord.in 6. & in Conc. Trid. ſeſſ.22. de ref. c.8. in quibus iuribus diſponitur, vt per annum ſit ſuſpenſus ab ordinum collatione. Hinc oritur dubium, an iſta ſuſpenſio extendatur ad omnes ordines, an vero reſtringatur tantum quoad eos, quos ſic male contulit, de quo vide Io. Monach. in d.c.2. n.6.& Gemin. ſub n.5. vbi Io. Andreas, nu.2. inquit, Epiſcopum hac pœna in duobus caſibus non teneri. Primus eſt quando ipſo probabiliter ignorante alienus clericus furtiuè, vel ex ſimplicitate ſe in multitudine ordinandorum ingeſſerit. Secundus caſus ſi deceptus eſſet iuſta ignorantia facti, potuit enim eſſe, quod ordinatus detulerit literas furtim impetratas a Cancellario ſui Epiſcopi, & ita reſidet, Ordinatus verò cũ dimiſſoriis falſis, eſt ſuſpẽſus, qa habetur ac ſi ſine dimiſſoriis eſſet ordinatus.

Quibus ſic ſpecialiter examinatis, amplia rurſus extendendo totã huius Extrauag. diſpoſitionem, vt non ſolum comprehẽdat clericos ſeculares, ſed etiam regulares, & monachos, ſuper quo tamquam indubitato nõ inſiſto, idq. ex pluribus comprobat Mandoſ in d.reg.24.quæſt. . Limita, vt non ſit irregularis is,

Quinã excuſentur à pęnis huius Extrauag.

qui contra huius Cõſtitutionis diſpoſitionem ordine ſacro inſignitus, in eo miniſtrauerit bona fide, ſine dolo, ſibi licere putans, alioquin non facturus. Nau. in cap. accepta, oppoſit.8. ſub num.34. de reſtit. ſpoliat. & hoc propter verbum, præſumpſerit, in ea appoſitum, cum diſpoſitio puniens aliquid præſumentem, non comprehendat eum, qui id bona fide, ignorãter, aut imprudens, ſeu inaduertẽs facit, iux doctrinam ſingularem Cardin. in Clem.1.q. 9. de priuileg. relatam ſupra, in verbo, Alienatio, ſub nu.9. ideoq. ſi quis bona fide parentum teſtimonio credendo ſe legitimam ætatem habere, cum non habeat, ordinatus fuerit, non incurrit vllam pęnam, neque eſt cur ſcrupulis ob id angi debeat, inquit idem Nauar. conſ.50. de temp. ord. in antiq. qui tam in d.c. accepta, quam etiam in Manuali, c.27. n.156. idem dicẽdum affirmat de eo qui temerariè quidem ordinatus eſt, poſtea tamen bona fide, & candida ſimplicitate, per pœnitẽtiam purgato peccato, illius malę ſuſceptionis ordinem exercuerit, exiſtimãs id ſibi licitum eſſe. Prædictam Nauarri mitigationem ſequi videtur Couar. in Clem. Si furioſus, par.1.§.1.n.4. in fine, de homicid & Ignat. Lopez d.c.26. Fuſcus verò in tract. de viſitat. lib.2.cap.18. ſub nu.3 . illam non ita ſimpliciter recipit, eo quod non deceat ignorare, quod cõmuniter omnes ſui ordinis ſciunt, ſed vt prodeſſe poſſit attenta qualitate perſonæ, vt facilius diſpenſetur, & ſic vt liberetur a tanto, non à toto, & Tolet. in Sum. lib.1. cap.46. verſ. Quarta habetur, illam intelligit, quando ſcilicet taliter ordinatus putabat ſibi licuiſſe ex probabili ignorantia facti, ſecùs ſi craſſa facti ignorantia, aut iuris ignorantia fuit, vt tunc ſuſpenſionem incurrat, cum præſumere dicatur, & atteſtatur hoc ſequi Tribunal Supremi Pœnitentiarii.

Notan-

Digitized by Google

Notandum, quod in ordinato ante legitimã ætatem dupliciter poteſt præd. iuris ignorãtia contingere, & primo ignorando ætatẽ a iure præſcriptam ad Sacros Ordines ſuſcipiendos, & tunc (niſi eſſet inuincibilis) quia accedẽs ad ipſos ordines ſuſcipiendos, illud ius tamquam vulgare, & Cõmune ſcire tenetur, vix ſine culpa illud ignorare poteſt; Secundo modo accidere poteſt ignorando hoc ius ſpeciale Extrau. Pii II. imponentis ſuſpenſionis pœnã ipſo iure, quo caſu ẽt illius pœnæ ignorantia non impedit, neque excuſat, quo minus illa incurratur; conferret tñ dum ignoraret ſe ſuſpenſum ipſo facto ad excuſandam irregularitatem, ſi in ordine ſic ſuſcepto miniſtraret; ita concludit Suarez de Cẽſuris Diſp. 31. ſect. 1. ſuſpenſione 5. Quo verò ad ignorantiam facti, non erit inutile dubitare, An ſtante, quod Ordinatus presbyter ante legitimam ætatẽ propter bonam fidem a principio a ſuſpẽſione ipſo facto liberatus fuerit, ſicuti ex Nauarro ibi poſuimus, ſi poſtea adueniente mala fide, & ſciens ſe non habere legitimam ætatem, antequam illam ingreſſus fuerit, celebrauerit, contrahat irregularitatem. Huic dubitationi negatiuè reſpondetur per Roder. tomo 3. qq. regular. q 23. art. 14. licet toties, quoties ſacra fecerit, mortaliter peccaſſet, ſed ſibimetipſi contradicit, cum cõtrarium cum Medina ſentiat in Sum. par. 1. cap. 165. ſub n. 3. & de ætate ſingulis Ordinibus eccleſiaſticis requiſita late agit Ioã. Guttier. lib. 1. Can. qq. c. 26.

Secundo limita ex com. Doctorũ ſentẽtia, hanc Conſtitutionem nõ habere locum in minorib. ordinibus, cum id ex eius præfatione, & verbis clarè colligatur. Rebuff. in Praxi benef. p. 2. tit. de cler. ad ſacr. ord. malè promot. gl. 3. Mandoſ. in ead. reg. 24. q. 1. Lopez, & Tolet. locis citatis ita, vt ſi quis contraueniendo diſpoſitioni huius Extrau. ad minores tantum ordines initiatus fuerit minime ſuſpenſionis pęnam incurrat, voluit etiam Nau. Man. c. 26. nu. 70. & in plurib. aliis locis Verum vigore decretorum Conc. Trid. ſeſſ. 6. de ref. c. 5. & ſeſſ. 14. c. 2. ſecus eſt in ordinato ad minores ordines abſque literis dimiſſoriis proprii Prælati, ſi quidem ipſo iure eſt ſuſpenſus ab executione ordinum ſic ſuſceptorum, nec gaudet priuilegio clericali præſertim in criminalibus, ex decreto Cõcilii Trid. ſeſs. 7. c. 10. de reformatione; ex quo ſequitur, quod iſte talis exercendo ſolemniter actum ordini minori deputatum, propriam, & peculiarem incurreret irregularitatem, in qua ſolus Papa diſpenſat. Nau. in Man. cap. 25. ſub nu. 76. & capit. 27. ſub nu. 163. vbi declarat illa dici deputata alicui ordini, quorum faciendorum ſpecialis poteſtas traditur in ordinatione, exemplificando, vt ibi per eum: ſecus ſi exercerer non ſolemniter tamquam laicus, cum laici ex conſuetudine interdum exerceant officium minorum ordinum. Idem Nauar. in d. capit. 27. ſub num. 42. & 44. idq. ex D. Thoma, & D. Antonino. Tertio limita, vt in irregularitate contracta in caſibus huius Extrauag. poſſit Epiſcõpus diſpenſare in foro conſcientiæ, ſi delictum eſt occultum, vigore facultatis conceſſæ à Conc. Trid. ſeſs. 24. de ref. cap. 6. & quando dicatur occultum iuxta terminos Concilii, declarant Nauar. in Man. capit. 27. numero 255. Maiol. libro 4. de irregular. capit. 51. num. 4 Henriq. in Sum. libro 14. de irregular. capit. 20. § 4. Tolet. in Sum. lib. 1. cap. 89. quibus adde Farinac. in pract. crim. titulo de delict. & pœn. quæſt. 21. nu. 7. quod intellige, & primo, vt reſpectu eius, qui eam contraxit propter ætatis defectum, non poſſit niſi impleta ætate: ſiquidem receptiſſima eſt fere omnium ſententia, accedente etiam Burgaſ. de irregular. part 6. cap. 2. nu. 5. non poſſe Epiſcopum etiam ante promotionem diſpenſare circa ætatem ordinãdorum, nam cum ipſe alter ordinans puniatur,

in ſua poteſtate eſſet illudere dictæ pœna, ſi diſpenſare poſſet, inquit Vitalin. in Clem. fin. nu. 32. de ætate & qualit. Secundò, intellige niſi ipſe Epiſcopus ſcienter fuerit in cauſa peccati inducentis diſpenſationem, cum ſic ordinauerit in eo participando, arg. text. notab. in cap. diuerſis fallacijs, de cler. coniug. Panor in cap. pen. ſub n. 14. de temp. ordin. Burgaſ. d. cap. 2. par. 6. num. 27. & 32. vbi intelligit de factis ab alijs, & nõ a ſeipſo. Tertio intellige vt in iſtis caſibus in quibus Epiſcopus diſpenſat, & abſoluit ſibi ſubditos, non poſſit cũ ſeipſo diſpenſare, ſi forte in aliquam irregularitatem incidiſſet, ſed licitum erit eligere confeſſarium inferiorẽ, qui ſecum ab ea diſpenſet, & eũ abſoluat, nam talis confeſſor ab Epiſcopo electus in hoc caſu habet vicem ſuperioris, ſcilicet Archiepiſcopi. Maiol. notab. lib. 2. de irregul. c. 2. ſub num. 12. Henriquez. lib. 14. de irregul. c. 18. ſub §. 3. & alij ab ipſis citati; idq. ex ſententia Sacræ Congregat. vt atteſtatur Tolet. loco prox. alleg quæ facultas Epiſcoporum ad eligendum confeſſorẽ nouiſſime explicatur per Franciſc. Suarez, in 3. p. D. Thomæ, tomo 4. diſput. 27. ſect. 2. quæ adde ad dicta a me ſupra, in prima addit. ad verb. Archiepiſcopi authoritas. fol. 43.

Quarta limitatio aſſignanda, ſcilicet, quod per illa verba pręd. Extrauag. videlicet (a ſuorum ordinum executione ipſo iure ſuſpenſi ſint,) ſit nihilominus illa ſuſpenſio intelligenda de ordinibus ſic malè ſuſceptis, & in quibus tantum delinquitur, vt ipſa pęna ſit culpæ proportionata, & conſequenter vt taliter ordinatus ſit impeditus, ne vlterius aſcendat, non autem ne inferiori ordine vtatur, ſi illum legitime ſuſcepit, & ita reſolutiuè præfatus Doctor Suarez, cenſet de Cenſur. Diſp. 31. Sect 1. Suſpenſ. 6.

SEcunda Conſtitutio eſt Pij V. extendentis decretum Concilij Trid. ſeſſ. 21. de reg. c. 2. ad regulares non profeſſos, Romę publicata die 12. Nouembr. 1568. tenoris ſeq.

Romanus Pontifex Sacrorum Conciliorum author, & interpres, illa quæ in huiuſmodi Concilijs à prudentibus patribus in Spiritu Sancto legitimè cõgregatis ſalubriter ſancita ſunt, pro ſui paſtoralis officij debito, dũ æquitas, honeſtas, & decus ſuadet, ſicuti declarare, & moderari, ita etiã alios caſus extendere conſueuit. Sanè cum non deceat diuino miniſterio aſcriptos cum ordinis dedecore mendicare, aut ſordidum aliquẽ quæſtũ exercere, Sacro Trid. Concilio inter alia decretũ fuit, ne quis deinceps clericus ſecularis quãuis aliàs morib. ſciẽtia, & ætate eſſet idoneus, ad ſacros ordines promoueretur, niſi prius legitime conſtaret, eum beneficium eccleſiaſticum, quod ſibi ad victum honeſtè ſufficeret pacificè poſſideret, vel aliàs ordinarij non poſſet, niſi iuxta Decreti ab ipſo Concilio deſuper editi formam, & tenorem. Cũ autem nulla in huiuſmodi decreto religioſorum clericorum mentio facta fuerit, ac propterea nonnulli (vti moleſtè accepimus) ceterorum ordinũ Religioſi, ſeu Canonici, vel Clerici, intra clauſtra Monaſteriorum, ſeu Domorum more Regularium in cõmuni viuentes, qui nunquam ſeu non niſi ad certum tempus profeſſionem emittunt, & ex clauſtro exire, vel dimitti, ad ſeculum redire liberè & licitè poſſunt, Religionis prætextu abſque titulo ſufficientis beneficij, nec iuxta dicti decreti tenorem ad ſacros ordines ſe promoueri prætendũt, & a nõnullis Epiſcopis paſſim promoueantur, atque inde plerumque illud inconueniens eueniat, vt ſic promoti, & a clauſtro exeuntes, & per ſeculum vagentes, vel mendicare, vel ſordidum quæſtum exercere, non ſine ipſorum dedecore, ac Ordinis vilipendio,

&

& quam plurimorū Chriſti fidelium ſcandalo cogantur. Nos igitur qui ſingulorum Dei miniſtrorum honorem, & decus (quantum in nobes eſt) ſynceris exoptamus affectibus: Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, deq. Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac perpetuo valitura ſanctione, decretū prędictū de Clericis ſecularibus loquens, ad omnes, & ſingulos etiā cuiuſcumque ordinis Clericos religioſos ſiue ſeculares more religioſorum viuentes in communi, non profeſſos, harum ſerie extēdimus, & ampliamus, ac religioſis, & alijs prędictis non profeſſis, vt ad ſacros ordines promoueri, necnon omnibus, & ſingulis venerabilibus Fratribus noſtris Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, gratiam, & communionem Sedis Apoſtolicæ habentibus, vt ordines ipſos huiuſmodi Religioſis perſonis impēdere, niſi obſeruata forma dicti Decreti nos virtute Sanctæ obedientiæ, & ſub indignationis noſtræ pęna interdicimus, & prohibemus, ac contrafacientes per annū a pręſtatione taliū Ordinum ipſo iure ſuſpendimus. Statuētes, & decernentes, promotiones quarūlibet religioſarū perſonarum prædictarum ad ordines huiuſmodi, contra ipſius Decreti Cōcilij Trid. formam, etiā cuiuſuis licentiæ illis ab Apoſtolica Sede, vel illorum Superioribus cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, & præeminentiæ exiſtant, etiā ſi Pontificali dignitate fungantur, vel Cardinalatus honore pſulgeant, conceſſæ, prætextu factas, executione prædictorum ordinum omnino carere, nullaſq. prorſus, & irritas exiſtere, ſicq. promotas perſonas in altaris miniſterio miniſtrare non poſſe. Quinimo miniſtrantes, priuilegijs, exemptionibus, immunitatibus, & alijs gratijs clericis conceſſis omnino priuari, & irregularitatis, aliaſq. in dicto Decreto contentas pęnas eo ipſo incurrere, à quibus niſi à Romano Pontifice, vel in mortis articulo minimè abſolui poſſint. Non obſtantibus, &c.

Quia hęc Conſtitutio loquitur tantum de Regularibus non profeſſis, diſcrimen eſt inter Doctores an clericus ſecularis ordinatus in ſacris abſque titulo, ſit ipſo iure ſuſpenſus? Hanc quæſtionem difficilem, & aliquando controuerſam fuiſſe in ſacro Pœnitentiariæ prætorio, teſtatur Nau. in conſ. 1. q. 16. de Conſt. & negatiuā ſententiā tenent Tolet. in Sum. lib. 1. c. 48. verſ. Decima octaua habetur, & latius Henriquez in Sum. 13. de excom. Pariſ. lib. 2. de reſignat. benef. quæſt. 6. nu. 18. referendo Sacræ Congregationis declarationem. Cuius opinioni inter alios contradictores ſunt Nauar. in præd. quæſt. 16. Maiol. lib. 4. de irregul. cap. 15. in princ. quem ſequi videtur Lopez ad Diaz, Pract. crimin. cap. 48. nu. 1. ideo has opiniones conciliando, iuxta com. præceptoris ſententiam P. Martij de Andria, diſtinguo tres caſus. Quorum primus eſt, quando quis titulo carens; proprio Epiſcopo expoſuit ſe nullum habere titulum, & Epiſcopus ſciens, vel ſcire debens, abſolutè illū abſque titulo ad ſacros ordines promouit, tunc ordinatus non incurrit ſuſpenſionem, & habet actionem contra Epiſcopum vel ſucceſſorem, vt eum ſuo ſumptu alere cogatur, vel prouidere de beneficio, c. accepimus, de ætate & qualit. cap. Epiſcopus, & c. cum ſecundū Apoſtolum, de præb. c. ſi Epiſcopus, eod. tit. in 6. Quod autem diximus ad dicta alimēta pręſtanda teneri etiam ſucceſſorem, intellige niſi Epiſcopus, qui ordinauit, viuat, vel promotus ſit ad pinguiorē eccleſiā, quia tunc ipſe potius quā ſucceſſor tenebitur. Henriq. in Sum. lib. 10. de Ordinis Sacram. c. 17. ſub §. 4. qui ibidem in gl. extendit hanc obligationem prouidendi de alimentis etiam ad Capitulum Sede vacante, ſi nō reſtitit tali ordinationi pauperis; ex quo ſequitur, quod ſi habet vnde de ſuo viuere poſſit, vel patrem haberet diuitem, ei non deben-

debentur alimenta, d.c. Epiſcopus, vbi Decius, de præb. Pariſ. loco cit. n. 23. & infra. Quid ſi quis ordinari ſe fecit ad verum titulum ſibi donatum, ſed ipſe tantundem creditoribus debeat, an ſit ſuſpenſus, adde Nau. in conſ. 13. de tẽp. ord, in antiq. & conſ. 18. in nouis.

Secundus caſus eſt, quando quis habens titulum, ſed non ſufficiẽtem ad honeſtam ſui ſuſtentationem, iux. Conc. Trid. diſpoſitionem, ſyncere veritatẽ ſuo Epiſcopo narrauit, quia patrimonium, vel beneficium erat tenue, quo nõ obſtante Epiſcopo ſciens vel ſcire debens eum ordinauerit, & tunc etiã ipſe ordinatus nõ incurrit ſuſpenſionem, & agere poteſt contra Epiſcopum ad ſupplementum, gloſ. in capit. tuis, de præb. Franc. in d. cap. ſi Epiſcopus, ſub nu. 3. quo ſupplemento non habito, non debet aſcendere ſeu promoueri ad Diaconatũ, & Presbyteratũ, & in his duobus caſibus procedat opinio negatiua. In quo notanda ſunt duo. Primũ, quod hæc inueſtigatio, ſeu diſcuſſio tituli diligenter eſt facienda an ſit ſufficiens, vel ne, vt ſatisfiat decreto Conc. Trid. cum non poſſit dari certa regula ſeu taxa, erit hoc arbitrio ꝓprij Epiſcopi, cõſiderata qualitate ſeu dignitate perſonæ, loci, & tẽporis. Alterũ eſt, qđ non ſit iudicandus ſuſpenſus clericus ille, qui dixerit ſe habere ſufficiens patrimonium, cũ non haberet, qñ ad ſufficiẽtiã deficeret parũ, ſiue quantitas, quæ non eſſet notabilis arbitrio boni viri, ex Naur. in conſ. 18. de temp. ordin. in antiq. & conſ. 12. in nouis.

Tertius caſus eſt qñ ordinatus fuit in culpa exponendo patrimonium ſiue in totum, ſiue in partem falſum, & ſic per fraudem, & mendacia deceperit Epiſcopum, affirmando ſe habere beneficium, vel titulũ patrimonialem ſufficientẽ, aliqua demõſtrando, per quæ ordinator probabiliter ei creddit, & credere debuit, vt tunc non ſolum incurrat ſuſpenſionem a iure impoſitam in c. neminem, & c. ſanctorum, d. 70. ſed neque ordinator eum alere teneatur, ex rationibus per Nau. adductis in conſ. 14. & conſ. 47. de tem. ordin. in antiq. & conſ. 46. in nouis. quem in vtroque ſequitur Pariſ. in d. lib. 2. quęſtio. 6. licet. Tolet. in hoc vltimo diſſentiat, & in hoc caſu procedat opinio affirmatiua, quæ ẽt comprobatur ex verbis Concil. Trident. in princ. d. c. 2. ſeſſ. 21. ibi (q varijs artibus, ac fallacijs confingunt ſe beneficium eccleſiaſticum, aut ẽt idoneas facultates obtinere.) Vnde ſequitur, quod ſi tali ſuſpenſione durante in ordine ſuſcepto miniſtrauerit, incurrit irregularitatem a ſolo Papa delebilem, ca. 1. de ſent. excom. eod. lib. declarando vt per Nau. in Man. c. 27. num. 244. & ſeq. poterit verò in ea Epiſcopus diſpẽſare, ſi delictum eſt occultum, vt ſupra tractatum fuit, cum hodie nõ obſtet Conſtitutio Sixti V. ſtante eius moderatione habita per S.D.N.D. Clementem Papam VIII. de qua infra.

Retroceſſio tituli an faciat ordinatũ ſuſpenſum, & ſimoniacum.

Quotidianus caſus eſt de quo quæritur, de eo inquam, qui poſt ordinationẽ ad Subdiaconatum ad titulũ patrimonij ſibi donati, illud renunciauerit, & retroceſſerit in fauorẽ parentũ, vel alterius, fecitq. poſtea ſe ordinari ad ſuperiores ordines, an incurrat aliquã cenſuram, & irregularitatem. Reſpondeo quod nõ, cuius potiſſima ratio eſt quia pręſata renunciatio ſeu remiſſio eſt inualida, & prorſus nulla per Decretum Concilii Trid. d. ſeſſ. 21. de ref. c. 2. prohibẽtis in fauorem ordinati titulum huiuſmodi ſine licentia epiſcopi nullatenus remitti, & extingui poſſe, & verbum (nullatenus) inducit actus nullitatem ipſo iure, & ſic habetur ac ſi d. renunciatio facta non fuiſſet, cũ non præſtet impedimẽtum, quod iure non ſortitur effectum, ex regula non præſtat, de regul. iur. in 6. & ita concludit Nauar. in conſ. 16. & conſ. 42. de temp. ordin. in antiq. & conſ. 17. in nouis, & Tolet. loco ſuperius citato.

Quod

Quod intellige, niſi ante ordinationem ad Subdiaconatum præceſſiſſet, ſeu interueniſſet pactum, ſiue conuentio occultè facta de non petendo, vel reſtituendo, poſtquam ordinatus fuerit, id quod ſibi pro titulo donatum fuerat, quia a paritate rationis incideret in pœnam ſuſpenſionis ab ordine, contentam in c. per tuas, el 3. & c. pen. de ſimon. iuxta ſententiam Nauarri in Man. cap. 27. nu. 158. & poſt eum ſentit etiam Lopez, Diaz, in Pract. crim. Can. cap. 18. nu. 12. quam valde probabilem ſibi videri inquit Sair. lib. 4. theſ. caſ. Conſ. cap. 25. nu. 23. eamq. & alij ſequuntur; nam quando donatio, ſeu aſſignatio patrimonij non ſimpliciter, ſed ad finē ſuſcipiendi ordines illo titulo fit, tunc donator habet vicē præſentatoris ad ordines. Suarez de Cenſur. Diſput. 31. ſect. 1. ſuſpenſ. 7. ſub num. 35. quæ opinio quamuis ſit ſuſtentabilis, pluresq. vt præfertur, in eam cōueniant; attamen re altius perpenſa preſens caſus ſub diſpoſitione prædictorum iurium non videtur comprehendi poſſe, quia; cū caſus ſit diſſimilis, pœnæ extenſio de vno ad alium fieri non debet, etiam ſi eadē ratio id ſuadeat, vt cōſiderat, & tenet Nauar. ſibi contrarius, in conſ. 42. nu. 3. de tempor. ordin. in antiq. & 17. in nou. & quod ad caſum ſpecialē inibi dūtaxat expreſſum, ſcilicet in paciſcente cum ordinante, vel præſentāte reſtricto fieri debeat, cōplures Theologos, & V. I. peritos conſultos approbaſſe fatetur Henriq. in Sū. lib. 10. de Ordinis Sacram. c. 17. §. 3. in gloſ. lit. O, & non induci ſuſpenſionem in paciſcente cū alijs, decreuiſſe, ſeu declaraſſe ſignaturam Pœnitentiariæ, itaque ſeruari teſtatur Tolet. in Sum. lib. 1. c. 48. verſ. Quinta habetur, in fine, & hanc poſteriorem ſententiam firmauit admodū Reuer. P. Marius Andria, qui Doctor etiam pro conſtanti aſſeuerauit, (eiſdem retentis) præd. promiſſionem, ſeu renunciationem etiam iuratam, ante ordinationem factam, inualidā eſſe, & firmitatem non obtinere, tum per Concilij Trident. decretum, prout ex dictis per Nau. in eodem Conſ. elicitur, & ex Toleto vbi ſupra, tum quia repugnat, ſeu præiudicat bono publico, & decori Eccleſiæ, qui verſatur in hoc ordinādorum titulo, ex Felino, & alijs in d. c. pen. ideoq. remitti nequit ad text. in c. ſi diligenti, de foro compet. quidquid per ambages verborum in hoc ſentiat Suarez vbi ſupra, nu. 37. & proinde taliter ordinato ſequuta ordinatione eſt acquiſitum ius ad res ſibi donatas, qui etiā, ſtante præd. renunciationis inualiditate, euitabit ſuſpen onem comminatam in can. neminem, & c. Sanctorū, 70. diſt. quia videtur cum titulo ordinari, cum illo non careat, & nō ſine titulo, vt aſſerit Lopez. Cui cōcluſioni, illā ſubtiliter more ſuo ſuſtinendo, ſubſcribit ſe Dominus Io. Hieronymus Campanilis in ſuo Diuerſorio iuris Canonici, rubr. de non ordinand. abſque titulo, c. pen. grauiter tamen peccat, & nō debet impunitus remanere, quam tamen incurreret Clericus, cui nō ad effectū vt promoueatur ad Ordines ſed ſimpliciter facta eſſet donatio, illamq. ante ordinationem retroceſſiſſet, & poſtmodum eius prætextu ad illius titulū (nulla retroceſſionis mentione facta) ad Subdiaconatū promotus eſſet. Vel & ſecundo, quādo a patre, ſeu fratribus ei vti Clerico facta eſſet alicuius poſſeſſionis donatio ficte, & in publicā fraudem, veluti ad euitandam ſolutionē gabellarū, ſeu collectarum, vtque ipſe Clericus nudum tantum nomen retineat, qua donatione abſque donatoris conſenſu poſtea vſus fuiſſet pro titulo ad effectū ſuſcipiendi ordines: nam cum in primo caſu valida ſit retroceſſio, & in ſecundo palā eſt cum ſub ficto titulo promotum eſſe, vtique ex vi præd. antiquorum canonū ſuſpenſus remaneret, iuxta tradita per nos ſupra verſ. Tertius eſt caſus, quib. cōcinunt, & adſtipulantur, ſcripta nouiſſime per Suarez loco indicato quæ quādo per

do per nos typis mandata fuerunt, nondũ quintum eius volumen prodierat, a qua ſuſpenſione, quia id ſupponitur ſecrete cõmiſſum, poterit propterea Epiſcopus diſpenſare. Ad euitandas fraudes Neapoli obſeruatur, quod quãdo cõtingeret donationẽ, ſeu aſſignationẽ patrimonij ab alijs fieri, producatur publicũ inſtrumentum ab vtraque parte iuramento vallatum, præd. aſſignationẽ eſſe realem, & oĩ dolo, & fictione carere, & quod neque in præteritum cõfectus fuerit, neque in futurũ conficietur actus, ſeu cõtractus aliquis in præiudicium d. aſſignationis cum annullatione, &c. Præcipitur ẽt ſub excommunicationis pęna donatori, vt nõ præſumat talẽ aſſignationẽ efficere ſuper cenſib. ſeu redditib. alteri forſan obligatis, quorũ ipſe nõ eſſet verus, & legitimus dominus, vt in edicto Sacræ Cõgregationis continetur. Ex quib. infertur ſecũdum præfatum Suarez, ibid. num. 36. & nos libenter amplectimur. (quamuis Henriq. in Sum. lib. 14 de excommun. c. 37. ſub 2. §. contrarium innuere videatur,) quod ſi Clericus cũ literis dimiſſorijs cum ficto titulo a proprio Epiſcopo impetratis, ſe promoueri faceret, duplicem incurret ſuſpenſionẽ, vnam quia ſine vero titulo ordinatus, & alterã, quia cũ dimiſſorijs ſubreptitijs, & ſuper eiuſmodi ficto titulo fundatis, & ſic inualidis cum paria ſint nõ habere literas dimiſſorias, & habere ſubreptitias, & ratio ſubreptionis eſt: quia ſi Epiſcopo de talis tituli conditione plena notificatio facta fuiſſet, ipſe minimè talem conceſſiſſet facultatem, ideoq. ad abſolutionem obtinendam vtraque ſuſpenſio aperienda, & explicanda eſt.

Suſpenſionis pęnam extendimus etiam ad Clericum, qui diſpẽſatione à Summo Pontifice obtenta, Sede vacante, vel ſuo Epiſcopo abſente, vt ab alio Antiſtite ordinari poſſit, promoueretur ad ordines abſque literis teſtimonialibus ſui Ordinarij, quia talis licentia, ſiue diſpẽſatio intelligitur cũ iſta ſubordinatione approbationis ſui Ordinarij, ad quod optimè facit Concilium Trident. Seſſ. 23. de ref. c. 8. verſ. Quod ſi quis ab alio, &c. & aliàs ſine eis diceretur furtiuè promotus, ex gl. in cap. 1. verſ. furtiuè, de eo qui furt. ord. ſuſcepit, taleſq. ſuſpẽſos exiſtimauit P. Marius Andria, & quod dictas literas teſtimoniales nõ prohibeatur Capitulum Sede vac. etiam infra annum dare. Nauar. in conſ. 19. de tempor. ordin. in antiquis.

An verò ſacris initiato abſque vero, & ſic cum ficto titulo, & a ſuſpẽſione abſolutio ſit pręcluſa via, vt nõ poſſit ad Superiores Ordines abſque noui tituli exiſtentia aſcendere. Reſpondeo, quod Henriq. loco præcit. inquit qd Epiſcopus poteſt cũ tali occultè diſpẽſare, ne homo iam matrimonio inhabilis, viliter viuat; verum Suarez in eodem etiam loco, n. 39. firmat, nec talem poſſe ſine vero titulo nouo ad altiorem ordinẽ promoueri, aliàs incideret in eandẽ ſuſpenſionem ea ratione, quia ſimpliciter iura prohibent ſine vero titulo ſuſcipere quemlibet ordinem ſacrum, & non Subdiaconatum tantum, præſertim ex Concil. Trid. quod diſtributiuè, & in plurali loquitur: Ne quis Clericus ſecularis ad Sacros Ordines promoueatur, &c. Et accepi à quodam grauiſſimo Doctore ita fuiſſe obſeruatũ etiam in eo, qui abſque dolo, & fallacijs ad titulum aliquem ordinatus fuit, quem poſtea a creditoribus euinci contigit, nulla eius culpa conſiderata. At quid ſi quis Sacerdos effectus appareat illum veri tituli exiſtentiam non habere, ſed ſub ficto, & ſuppoſito titulo promotum, an Epiſcopus poſſit cum eo diſpenſare, ipſumq. ad Sacerdotalis Ordinis executionem habilitare, & videtur dicendum, quod ſic, præuia abſolutione ac diſpenſatione, ſi fuerit occultum vigore Concilij Trid. ſeſſ. 24. de ref. c. 6.

Erit

Digitized by Google

Erit igitur huius occaſione perſcrutandum, An in caſibus propoſitis in prædictis textibus, ſcilicet c.per tuas, el 3.& c.pen.de ſimon.in quibus ſuſpenſionis pœna infligitur, propter pactum illud, ſimoniæ labes conſideretur. Et quidem pro ratione dubitandi prima fronte videtur affirmatiuè reſpondendum, tum quia dicti textus ſunt ſituati, & collocati ſub rub. de ſimonia, tũ quia adeptum videtur ius ſpirituale, ſcilicet Ordo, dato aliquo temporali, ſtante remiſſione non petendæ portionis, ſed fructuum ipſi Ordinando debendorũ vigore obligationis ſibi oriendæ ſequuta Ordinatione, ergo pactũ illud redolet ſimoniã, cum remittere in hac materia idem ſit quod dare, c.veniens, el 1.de teſtib. & facit text.in l.quin etiam, in princ.ff.de calumniat. & tradunt Panorm. Zabarel.& Felin.in d.c.per tuas, ac dare & remittere æquantur non ſolum vbi remittitur ius acquiſitum, & de præſenti competens, ſed etiam quærendum, ex Hoſt. & Henr.Boic in eodem capite.

At facilis eſt reſponſio, confirmando obiecta, ſed illa reſtringendo, videlicet vt in memoratis caſibus videatur interceſſiſſe ſimonia, non quidem ſtrictè, & propriè ſed largè, & impropriè, vt concludunt Anan. & Butr. in d.c.pen.nã re uera nihil lucri, ſeu commodi pecuniarij ob talem remiſſionem accedit Ordinatori, & Præſentatori, cum prius ad nihil ordinato tenebantur. Quod enim verè, & ſtrictè loquendo non ſit inibi ſimonia commiſſa, arguit communiter a leuitate pœnæ ibi expreſſæ, cum Ordinatus ibi ſuſpenſus pronuncietur ab Ordine tantum ſic ſuſcepto, Ordinator verò a collatione ordinum per triennium, ac præſentator ac executione ordinum per idem tempus, ſed ſi vera ibi in Ordine ſimonia patrata eſſet, Ordinator eſſet perpetuo ſuſpenſus ab Ordinũ collatione, & Ordinatus eſſet ſuſpenſus nedum ab ordine ſimoniacè ſuſcepto, ſed ab omnib. alijs Ordinibus iuxta pœnas aduerſus ſimoniacos in Ordine, a iure ſtatutas ex Communi Doctorum ſentẽtia, quã refert, & defendit Vgo, in tract. de ſimonia, tabula 4.c.4.nu.3.

Vnde reſolutiuè dicendum quod neque in illis caſibus ſubintrẽt pęnæ comminatę contra ſimoniacos in Ordine, per Extrau.Cum deteſtabile, ſub tit.de ſimon.inter Communes, & ratio eſt: quia ibi non dicitur committi ſimonia directè in Ordine, ſed in conſequutione ad ipſum Ordinem, cũ rei veritate inſpecta Ordinator volebat ordinare, & Ordinatus ordinari nullo dato; Innoc.Io. Andr.Panor.& Zabarel.in d.c.pen.loco prox.cit.Nauar.in ſpecie, in conſil.67. verſ.Tertio, quod qui ordinat. & c.de ſimon.in noniſ. Suppetit & alia ratio relata a Doctore Ioanne Hieronymo Campanili loco ſuperius indicato, cũ enim Papa certam inibi infligat pęnam, qua plectendi ſunt, quamq. merentur Ordinans, ſeu præſentans, & Ordinatus, implicitè negat ipſos alijs pęnis afficiẽdos, ex vulg.iuris regula, quod qui vnum includit, alterum excludit, & excipit, ergo affirmandum præſ.Extrauag. non complecti illos caſus.

Sed res dubia eſt, an in caſu præd.c.per tuas, propter interpoſitam fidem ab Ordinato de non petenda portione a rectore illius Eccleſiæ, ad quam fuit aggregatus, vt ſub illius titulo ordinari poſſit, inducta ſit ſaltem ſimonia cõfidentialis, ſeu beneficialis confidentia, vt locum habeant pœnæ, & cenſuræ Extrau. Pij V.relatæ in verbo, ſimonia. Reſpondeo, quod quãuis Pariſ.in trac. de confid.benef.prohib.q.1.nu.93.& infra, ex plurib. per eũ cõgeſtis affirmatiuã partẽ firmare conetur, contrariũ tamen ſuaderi videtur ea ratione: quia pactũ retrocedendi beneficium, vel eius fructus ipſimet reſignanti, non arguit confidentiam, ſed ſimoniam, & vendicaret ſibi locum Extrauag. Pauli II. & non

Pij

Digitized by Google

Pij V. ſecus verò quando cum reſignante beneficium conuentum fuerit, vt fructus dentur alicui cognato, vel amico ipſius cedẽtis, & ſic tertię perſonę, & non eidem cedenti, quia tunc indicatur confidentia iuxta præd. Pij V. extrauag. ita Nau. in cõſ. 76. nu. 6. de ſimon. in nou. ac tenuit P. Marius Andria, & ad caſum d. c. per tuas, neutrum applicari poteſt, quia in illo textu per præſentatorem intelligitur Rector alicuius Eccleſiæ collegiatæ, vbi adeſt maſſa communis, quæ diuiditur inter inſeruientes, qui totum Collegium repręſentando, Clericũ Epiſcopo præſentauit, aſſerendo illum eſſe aſcriptum ſeruitio d. Eccleſiæ collegiatæ, vt ad illius titulum ordinetur Subdiaconus, facto prius ab eo pacto de non petendo portionem in d. Eccleſia.

Subſequenter (vt errandi materia ſubtrahatur) ſe offert indagandũ, nec paſſim a Doctoribus tactum, videlicet. In terminis d. capit. pen. de ſimon. per Præſentatorem quis intelligatur. Reſpondeo, quod debet intelligi altero de duobus modis. Et primo, quod præſentator ad Ordines de iure Communi eſt Archidiaconus, qui Epi oculus appellatur, vel alia perſona in ſimili dignitate conſtituta, cuius officium eſt ordinandos examinare, & inquirere an habeat titulum ſufficientem, & poſtea illos pręſentare Epiſcopo Ordinatori ad text. in c. vt noſtrum, & c. Ad hęc, vbi gl. de off. Archid. & ita exponit Hoſtienſ. quem etiam refert Alex. de Neuo, in vltima apoſtilla ad Abbatem in d. c. pen. Secundo modo poteſt ſumi huiuſmodi præſentator pro Epiſcopo Ordinario faciẽte literas dimiſſorias ſuo ſubdito, vt promoueri poſſit ab alio Antiſtite, per quas illum approbatum, & examinatum, (ex mandato Concilij Trid. ſeſſ. 23. de refor. cap. 3. dimittere debens,) præſentare videtur; vel ſi hanc licentiam daret certis perſonis iuxt. text. in cap. ſi Epiſcopus, de præb. lib. 6. ex interpretatione P. Marij de Andria in publica lectura de ſimonia, & ſic excipitur ex diſpoſitione illius text. laicus præſentans ad aliquem titulum beneficij, vt ibidem Card. Zabarel. innuit in finalibus verbis: quia pœna ſuſpenſionis ab Ordinum executione ibi lata non cadit in laicum.

Exiſtentia tituli debet conſtare in quolibet ordine ſacro. Nota cõtra examinatores.

Prędicta intellige non habere locum in initiato prima tonſura, vel ordinato ad ordines minores, in quibus non requiritur titulus gl. in c. 2. de præb.

Obligationem epiſcopi ad prouidendũ de alimentis, ſeu beneficio ordinato ſine titulo, ſicuti in primo, & ſecundo caſu dictum eſt, extende ẽt ſi ordinauerit aliquem, qui prius erat in ſacris conſtitutus, ex text. in d. c. Epiſcopus, vbi Decius in 1. notab. de præbend. Secundò intellige niſi Epiſcopus tituli inueſtigationem, ſeu ſcrutinium, Archidiacono, vel examinatoribus commiſerit, quia ſi in hoc negligenter ſe geſſerint, vel ad eorum falſam relationem aliquis ſine vero titulo fuerit ordinatus, tunc actio petendi alimenta dabitur contra ipſos, & in ſubſidium contra epiſcopum, gl. notab. in c. Ad hæc, in ver. examinentur, de off. Archid. & in d. c. cum ſecundum Apoſtolũ, in ver. ſucceſſores, Silueſt. in verbo Archidiaconus, q. 8. Henriq. in Sum. lib. 10. de Ordinis Sacram. c 17. ſub §. 4. Tertio intellige, quod epiſcopus cui ex cauſa committitur ordinatio certæ perſonæ iam approbatæ, & examinatæ a proprio Epiſcopo (prout ita ex decreto Concil. Trid. ſeſſ. 23. de refor. c. 3. dimitti debet) ipſe non tenetur inueſtigare titulum, text. in c. ſi epiſcopus, de præb. in 6. Maiol. lib 4. de irregul. c. 13. ſub numero 8. neque examinare perſonam, ſi verò ſciret eum indignum, peccaret ordinando, Innoc. & Panor. in d. cap. cum ſecundum Apoſtolum. Vnde timore Epiſcopi pro ſecuritate examinant tales ſic dimiſſos, & benefaciunt, & ita ſeruatur Neapoli.

Secun-

Digitized by Google

Secundo extende ad Capitulum Sede vac.ſeu eius Vicarium,vt teneatur ſub dito ſine titulo cũ eius licentia,& dimiſſorijs ordinato alimẽta ſubminiſtrare, per ea,quæ diximus erga initium a fortiori, ideo cauti ſint canonici, vt in cõmiſſione Vicario facienda apponant clauſuram quod nequeat licentiã ad ordines concedere abſque expreſſo conſenſu totius Capituli ad id cõſulto cõgregati, cum agatur de eorũ præiudicio, & intereſſe; Nec enim deſunt Doct. qui aſſerunt Vicarium, ſeu Officialem generalem Capituli,Sede vac.nõ poſſe literas cõmendatitias ad ordines dare, niſi ei ſpecialiter concederetur, ſicuti poſt Pauin.in tract.de off.& pot.Cap. Sede vac. par.2.q.10.ſub nu. 17. & Mendoſ. in Commen.ad reg.24.Canc.q.6.ſub nu.20.adnotauit etiam Io. Guttier.lib.2. Can.q.c.17.ſub nu.20. Inſuper in hac materia ordinationis aduertendum eſt, quod beneficiũ obtinens tenue,& adiuncto patrimonio ſi vtrumque ſimul eſſet ſufficiens ad victũ, poteſt ordinari ab Epiſcopo propriæ patriæ ad dictũ titulum ſeruatis de iure ſeruandis: quod ſi beneficium tenue eſſet extra propriã patriã, & ibi adiuncto patrimonio vellet ordinari ab Epiſcopo illius beneficij abſque dimiſſorijs Epiſcopi propriæ patriæ,hoc non conſulerem ob ſuſpicionẽ fraudis,declinandi iuriſdictionẽ Epiſcopi propriæ patriæ, I oc.in d.c.nullus,& gloſ.in c.eos,in verbo figmento, de temp. ordin.in 6. quæſt.fraus detegeretur beneficium fuiſſet de proximo collatum, præſumeretur etiã ſi reuerteretur ad habitandum in propria patria, ſic ordinatus cum dimiſſorijs dicti Epiſcopi ordinatoris de proximo poſt ordinationem.

Accepi à quibuſdam ſciſcitari, An loco beneficij ordinari quis poſſit ad titulũ ſeruitij in aliqua Eccleſia,cui aſcribitur, & deſeruire tenetur ĩ ordine ſuſcepto, iuxta Decretum ſacroſ.Conc.Trid.ſeſſ.23.de refor.c.16.& ex cuius communis maſſæ fructibus participat.Et reſpondendũ videtur,qđ ſic: quia titulus deuinctum ſibi reddit eum,qui ordinatur.Maiol.lib.4.de irreg.c.16.ſub nu.2. & taliter aſcriptus certæ Eccleſiæ à nullo Epiſcopo recipiendus eſt, ex declaratione Sacræ Congregationis,teſte Pariſio lib.2.de reſign. benef.q.6.nu.34. Ad cuius maiorem comprobationem adducitur Breue quoddam fel.rec. Sixti V. quod impreſſum reperitur in Synodo Veneta, celebrata ab Illuſtr.& Reueren. D. Laurentio Priolo Cardin. poſtea creato Venetiarum Patriarcha,annno 1592. tenoris ſequentis,

Venerabili fratri Patriarchæ Venetiarum,Sixtus Papa V.

Venerbilis frater,ſalutem,& Apoſtolicam benedictionem.Romanum Pontificem,quem Dominus Eccleſiæ ſuæ ſanctæ preeſſe,& prodeſſe voluit,aſſiduc inuigilare decet, vt in eccleſijs magnarum præcipuè Ciuitatum, non deſint qui miniſterio Diuino aſcripti ad Dei gloriam,& hominum religionẽ augendam deſignentur.Relatum ſi quidẽ nobis nuper fuit,in iſta Ciuitate Venetiarũ nobilium,& populi frequẽtia celeberrima,perpauca eſſe beneficia,ſub quorũ titulo multi pauperes Clerici patrimonij ſufficiẽtis titulo carentes,iuxta Cõſtitutionẽ noſtram poſſint promoueri. Nos igitur ſingularum Eccleſiarũ particulariter id exponentium neceſſitatibus, vtilitatibuſq. prouidere deſiderantes,fraternitati tuæ,vt omnes & ſingulos dictæ Ciuitatis Clericos,qui vita,moribus,ætate,nataliũ legitimitate,& aliis qualitatibus à iure requiſitis,per te idonei reperti fuerint,etiã ſi titulo beneficii Eccleſiaſtici,vel penſionis annuæ non ſint prouiſi,aut patrimonialia,aliaq. bona non poſſideant,dũmodo alicui Eccleſiæ dictæ Ciuitatis de conſenſu euiſdẽ Eccleſiæ Rectoris fuerint aſcripti pro Sixt. V.

ecle-

bratione Miſſarũ,& Diuinorum Officiorum,ex quarum ſeruitio,& eleemoſynis a pijs Chriſti fidelibus elargiendis aliquid ad ſuſtentationẽ victus capere poſſint,& ab eadem Eccleſia, cui aſcripti fuerunt,nullo vnquam tẽpore amoueri,vel ipſi ab ea recedere poſſint,& debeant, niſi illis de cõpetenti beneficio, aut penſione ſuper fructibus eccleſiaſticis aſſignanda ꝓuiſum fuerit,vel ita eorũ exigentibus demeritis, ab ipſa Eccleſia amouendi veniant ; ad quattor minores,necnõ ſacros etiã Presbyteratus Ordines debitis temporibus, ſeruatiſq; Cõcilij Trid.decretis promouere liberè,& licitè valeas,licentiã Apoſtolica authoritate tenore præſentium concedimus,& facultatem prædictã,ac quibuſuis alijs Conſtitutionibus,& Ordinationibus Apoſtolicis,ceteriſq. contrarijs non obſtantibus quibuſcumque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris,die 30.Decembris 1590.Pontificatus noſtri anno quinto.

M.Veſtrius Barbianus.

Quæritur, An Superiores Regularium poſſint quemadmodum Epiſcopi, vt in ſeſſ.23.c.11.& 13.diſpenſare ſuper temporũ interſtitijs cum ſubditis ſuis? Congregatio Concilij cenſuit Superiores Regulares non poſſe diſpenſare ſuper interſtitijs Regularium ordinandorum: ſed id pertinere ad Epiſcopum ordinantem, qui tamen quo ad cauſam diſpenſationis iudicium ſuum formare debet ex atteſtatione Superiorum Regularium.

P.Aemilius Cardinalis Sancti Marcelli.

Tertia,& quarta Conſtitutio eſt Sixti V.inſerta in Conſtitutione Sanctiſſimi D.N.D.Clementis VIII.Moderatoria Bullę fel.rec.Sixti Papa V.contra clericos malè promotos,ac in Epiſcopos in Ordinum collatione peccantes.

Clemens Epiſcopus, Seruus Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

ROmanum Pontificem decet ea, quæ ob iuſtas cauſas interdum ſtatuta ſunt, cum ipſa rerum experientia ſuadet,moderari,& immutare,prout in Domino ſalubriter cõſpicit expedire. Aliàs ſane emanarunt literæ fel. rec. Sixti Papæ V.prædeceſſoris noſtri cõtra Clericos male ꝓmotos, ac in Epiſcopos in Ordinũ collatione peccãtes, tenoris infraſcripti, videlicet Sixtus Epiſcopus,Seruus Seruorũ Dei,ad ꝑpetuã rei memoriã, Sãctũ,ſalutare Sacri ordinis Sacramentũ ab ipſo Domino,& Saluatore noſtro Ieſu Chriſto inſtitutũ,beatiſq. Apoſtolis,& eorũ legitimis ſucceſſorib. ſingulari diuinæ bonitatis munere traditũ, ita ad Dei Omnipotentis gloriã,ſalutemq.animarum ſanctè,ac religioſè adminiſtrari decet,vt quæ vel ex typo,& figura veteris legis,vel aliàs ex multa Sanctorum Patrum prouidentia circa ordinandorum natales,ætatem,vitæ,ac morũ probitatem,ſanctitatem,ſcientiã,& alias qualitates in ſacris ordinationibus requiſitas per Sacros Canones,vel Apoſtolicas Cõſtitutiones,aut generaliũ Cõciliorum decreta ſalubriter ſtatuta fuerunt, ea inuiolatè obſeruentur. Nã ſi in veteri teſtamẽto tam multa de integritate,& munditia Sacerdotũ,& miniſtro-

rum

rum Altaris, deq. eorũ preſtantia, & dignitate legimus, de quibus dixit Dominus per Malachiam Prophetam, Labia Sacerdotis cuſtodient ſcientiã, & legẽ requirẽt ex ore eius: quia Angelus Domini exercituum eſt. Certe multo maior ratio, & diligentia adhibenda erit in promouendis tã inferiorũ graduum Clericis, quam etiam presbyteris, qui ad conſummationẽ Sanctorum in opus miniſterij, in ędificationẽ Corporis Chriſti cõſtituuntur; prout de his ipſis, & diuino verbo, & Beatorum Apoſtolorum præceptis, ac ſimul Sanctorũ Patrum ſtatutis ſæpiſſimè traditũ eſt. Quare nos pro ea, quæ nobis à Domino iniuncta eſt cunctarum Eccleſiarum cura, & ſolicitudine, ipſos Paſtores, & Præſules Eccleſiarum, quorum proprium munus eſt perſonas idoneas Clericali militiæ aſcribere, & ad minores, maioreſq. ordines ritè promouere, authoritate noſtra duximus admouẽdos, vt in exequendo hac in parte ſuo Paſtorali officio, attẽtius poſthac inuigilent, Canonicas ſanctiones, vt par eſt, obſeruent, ac vt nemini detur offenſionis occaſio, neue eorum miniſterium vituperetur, ſtudeant vitare ea omnia ſcãdala, & abſurda, quæ ex vitioſa, & minus canonica Clericorum ordinatione cernimus cum magno animi noſtri dolore frequentius exoriri.

Cum enim multi, etiam interdum inhabiles, & indigni, non vocati ſancta Dei vocatione, ſed potius Satanæ dolis decepti, prætextu deuotionis, & pietatis, rem quidem ſacram, & diuinum munus, intempeſtiuè tamen, & inordinatè, affectantes, ſeu temporale aliquod commodum, aut lucrum ſibi proponentes. vel nimia ſimplicitate, & imperitia, malitiaue, aut fraude ad ſuſcipiendum Clericalem characterem, alioſq. ordines, ante ætatem legitimam, vel a non ſuo Epiſcopo, aut non præuio debito examine, & approbatione, ſiue aliàs minus ritè, vel etiam temerè ſe ingerant: debent ſanè Epiſcopi paterna caritate, & prudentia eorũ ſaluti, qui ſæpè neſciunt quid petant, melius etiam quam ipſimet poſtulant, & ſalubrius conſulere, nec tam quid flagitent, quã quid expediat conſiderare: ſumma verò diligentia prouidere, tũ in alienæ Diœceſis ſubditis ordinandis, ne quemquam promoueant ſine eorum Ordinarij literis dimiſſoriis, tum in recognoſcẽdis ipſis literis, ne falſo, aut ab aliquo, qui authoritatem illas concedendi non habeat, confectæ ſint, tum denique in examinandis natalibus, ætate, vita, moribus, ſcientia, idoneitate, titulo, & reliquis qualitatibus, ne quid in ſuæ vel alienæ Diœceſ. perſonis ad Clericalem honorem, & eccleſiaſticos ordines promouendis deſideretur eorum, quæ ex præſcripto ſacrorum Canonum requiruntur.

Vt igitur Præſules Eccleſiarum intelligant, ſi in re tam graui, & tanti momenti, culpa, aut negligentia peccauerint, ſe non modo in tremendo Dei iudicio, verum in hoc quoque ſeculo Rom. Põtifici ſuæ villicationis rationem fore reddituros; Præſenti Cõſtitutione perpetuò ſtatuimus, & ordinamus, vt ſi in poſterũ Antiſtes aliquis, Epiſcopali, Archiepiſcopali, Primitiali, vel ẽt Patriarchali dignitate præfulgens, aut Abbas ad primam tõſuram minoreſq. ordines ſuis ſubditis conferendos a Sede Apoſtolica authoritatem habens, quemcumque ſecularem, vel cuiuſuis ordinis, aut militiæ regularem, ex aliquo crimine, vitio aut defectu, ſeu aliàs inhabilem, vel irregularem, exiſtentem, vel extra tẽpora à iure ſtatuta, vel abſque veris dimiſſorijs ſui Ordinarii literis, aut per ſaltum, vel furtiuè, aut quod ſeculares ſine titulo ſufficientis beneficii, vel patrimonii, aut ante ætatem per Sacri Generalis Tridentini Cõcilii decreta primæ tonſurę, aut cuique ordini præſcriptã, aut non ſeruatis tẽporũ interſtitiis, ita vt

aliquis vnico die, ſeu continuatis diebus, ad plures Ordines Sacros, vel poſt vnum ordinē ſuſceptū ſine cauſa rationabili antequā tempus ab eodem Conc. Tridentino præfixum elabitur, ad alium ordinem promoueatur, ſine diſpēſatione, aut indulto Apoſtolico, Clericali charactere nō legitimè inſigniuerit, aut ad ordinēs Minores, vel Sacros, vt præfertur, vel aliàs male promouerit, ſiue id ſcienter, ſiue ignoranter fecerit niſi debita diligentia adhibita iuſtus error, & probabilis facti ignorantia eū excuſet, vt in quo deliquit, in eo puniatur, a collatione quorumcumque ordinum, atque adeo ipſius tonſurę, & ab executione omnium munerum Pontificaliū eo ipſo ſuſpenſus, & ab ingreſſu Eccleſiæ interdictus exiſtat, alijſq. grauioribus pœnis noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Pont. arbitrio puniatur.

Quò ſi ſpreta huiuſmodi ſuſpenſione, & interdicto in præmiſſis ſe temerè ingeſſerit, etiā à regimine, & adminiſtratione ſuæ Eccleſiæ, ſeu Monaſterii, & a perceptione fructuum menſæ eiuſdē, ac quorumcumque beneficiorū per eum in titulum, vel cōmendam, ſeu aliàs obtentorum, ſuſpenſionem, eo ipſo incurrat, eiuſq. interdicti, aut ſuſpenſionis relaxationem, aut pœnarum remiſſionē ab alio, quam à Rom. Pontific. pro tempore exiſtente, nequeat obtinere.

Et nihilominus fel. rec. Pij II. & aliorū Rom. Pont. noſtrorum prædeceſſorū, qui p ſuas Cōſtitutiones, aut in Cācellaria Apoſtolica publicatas Regulas cōtra huiuſmodi Clericos malè ꝓmotos, diuerſas pęnas inflixerunt, veſtigijs inhęrentes, eoſdē Clericos poſthac malè promotos, ab executione, miniſterio, & exercitio ordinū ſuſceptorū, & ab omni ſpe & facultate aſcendēdi ad alios ſuperiores, perpetuò ſuſpēſos declaramus: & ſi in eis miniſtrare prēſūpſerint, illos ſic irregulares effectos, omnib. & quibuſcūque per eos in titulū, cōmendā, aut aliàs obtentis dignitatib. officijs, & beneficijs Eccleſiaſticis, cū cura, & ſine cura, quomodocūque qualificatis, ſecularibus, vel cuiuſuis ordinis aut militiæ regularibus, ac etiam ipſi Clerici regulares fuerint, actiua & paſſiua voce, ipſo facto priuantes, & ijs priuatos, atque, ad illa, & alia ſimilia, vel diſſimilia, in poſterum obtinēda, in perpetuum inhabiles, & incapaces eſſe decernimus, & declaramus; dignitatū, officiorum & beneficiorum huiuſmodi, ſic pro tēpore vacantium diſpoſitionem nobis, & Apoſtolicæ Sedi perpetuò reſeruantes.

Vt autem homines, qui nimia indulgētia, & ſpe impunitatis, ac veniæ facilitate, hactenus fuerunt ad huiuſmodi facinora ꝓcliuiores, ea ſublata, & pręcluſa ab his abſtineant, & caueant in futurum, tam abſoluendi, quam diſpēſandi facultatē in caſibus ſuperius expreſſis, ēt in foro conſcientię Nobis, & ſucceſſoribus noſtris dūtaxat, authoritate, & tenore pręmiſſis, perpetuò reſeruamus, inhibentes, ne à quoquā ſeculari, vel cuiuſuis ordinis regulari Presbytero, vel Prælato quauis authoritate fungente, nec per quęcūque Iubilęa, & indulgentias, ēt pleniſſimas, & extraordinarias, per noſtros prædeceſſores, aut noſmetipſos, vel ſucceſſores noſtros, anno Iubilęi, aut alio quouis tempore, & Cruciatę Sanctæ, vel quocūque alio titulo, modo, & forma, Motu ꝓprio, & Cōſiſtorialiter, ſeu ad quorūcumque Principū, Regū, aut Imperatoris inſtantiā, eorūq. contemplatione, & intuitu, cum quibuſuis ampliſſimis in genere, vel in ſpecie derogatorijs Clauſulis cōceſſa, vel in poſterū concedenda nec vigore aut prætextu facultatū, aut Priuilegiorū Mare magnū, aut aliàs quomodolibet nūcupatorū, quibuſuis Cōgregationibus, aut perſonis Regularibus, aut Epiſcopis, per decreta Concilij Tridentini, aut officio Sacrę Pęnitentiarię Apoſtolicę, vt minoribus, aut ēt Maioris Pęnitentiarij noſtris, & Roman. Pont. pro tempore

exiſtentis,

exiſtentis, vel aliàs quomodolibet pro tempore conceſſorũ, Perſonæ, ſic vt præfertur, delinquentes; tam ſcilicet Antiſtites, ſeu Abbates promouentes, quã Clerici male inſigniti ſeu ordinati à reatib⁹. & exceſſib. p̃fatis abſolui preterquã in mortis articulo poſſint, aut debeant, nec cũ ijs ſuper irregularitate pp. præmiſſa contracta, ẽt ſi crimen penitus occultum fuerit, quouis modo valeat diſpẽſari.

Verum enim vero quia grauioribus morbis fortiora ſunt adhibenda remedia, & iuxta perſonarum, locorum, ac temporum qualitates, leges ſunt immutandæ, pœneq. aggrauandæ, & emolliendæ, cum huiuſmodi peccatum Satana ſuggerente, hominumq. fragilitate aſſentiente, videatur iam culmen vitiorum aſcendiſſe, & in præcipiti eſſe; Ideo, vt homines ſaltem pœnæ timore, & proprij honoris confuſione, a peccato deterreantur, nouum huic veneno antidotum cogimur præparare. Ac propterea volumus, vt qui abſolutionem, & diſpenſationem huiuſmodi petent, ſemper quamuis delictum adhuc occultum extiterit, non per officium Sacræ Pœnitentiariæ, ſed à nobis, & pro tempore exiſtente Rom. Pontifice in vtroque foro abſolutionem petere teneantur, alioquin ipſæ Conceſſiones, & Abſolutiones, etiam cum Clauſula, quod præſentis Conſtitutionis tenor, & alia prædicta habeantur pro expreſſis, prorſus nullæ, irritæ, & inualidæ exiſtant, ac hemini penitus ſuffragentur.

Ceterum ſi quis Antiſtes, vel Abbas, ſeruatis quidem cunctis præmiſſis, & ceteris omnibus, quæ in ipſius tonſuræ, & ordinum collatione obſeruari debent, perſonas habiles, & idoneas, ſed tamen recepta ab ijs, quibus tonſuram, aut ordines confert, pecunia, pretio, vel præmio ſimoniacè in futurum inſigniuerit, vel promouerit: volumus, vt præter alias cenſuras, & pœnas contra ſimoniacè ordinantes, & ordinatos, à ſacris Canonibus, & Conſtitutionibus Apoſtolicis aliàs inflictàs, & irrogatas, quibus nequaquam derogare intendimus, etiam omnia, & ſingula ſupradicta in ſic promouentibus, & promotis locum habeant. Decernentes, præſentes literas ſub quibuſuis conceſſionibus, facultatibus, & gratijs, etiam in caſibus quibuſcumque Sedi Apoſtolicæ quomodolibet, etiam in Bullæ Cenæ Domini reſeruatis, etiam ſub nomine Iubilęi plenarij, vel Cruciatæ Sanctæ abſoluendi facultatem quibuſuis perſonis generaliter, vel ſpecialiter tribuentibus, minime comprehendi, ſed ſemper ab illis exceptas eſſe, & cenſeri: ſicq; in præmiſſis vniuerſis, & ſingulis per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores; & S. R. E. Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate in quauis cauſa, & inſtantia iudicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quidquid ſecus ſuper his à quoquam, quauis authoritate, ſcienter, vel ignoranter, contigerit attentari. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac in Concilijs etiam Generalibus editis, ceteriſq. contrarijs quibuſcumque. Vt autem præſentes literæ omnibus innoteſcant, mandamus illas ad valuas S. Ioan. Lateran. & Principis Apoſtolorum de Vrbe, Baſilicarũ in Acie Campi Florę, affigi, & publicari, & poſt quindecim dies qui in Vrbe ſunt, qui verò extra eam, & citra Montes intra quattuor menſes, qui demum vltra Montes erunt, & intra octo menſes à die publicationis huiuſmodi computan. perinde afficere, & arctare, ac ſi eorum cuique perſonaliter intimatę fuiſſent, ac earundẽ præſentium literarũ exemplis etiam impreſſis, Notarij publici manu ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ obſignatis, eandẽ fidem in iudicio, & extra illud adhiberi, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo

Cõgruit tit. de ſimon.

omnino hominum liceat hanc paginam noſtri ſtatuti, ordinationis, declarationum, priuationis, reſeruationum, inhibitionis, voluntatum, decretorum, & mandati infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Dat. Romę apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ; Milleſimo quingenteſimo octuageſimo octauo, Nonis Ianuar. Pontificatus noſtri Anno Quarto. Nos animaduertentes in dictis literis nihil fere, quo ad ea, quæ in ordinū collatione ſeruanda, ſunt diſponi vltra id, quod in Sacris Canonib. & in Concilij Trid. decretis, ac aliorum Romanorum Pontificum prędeceſſorum noſtrorum Conſtitutionibus diſpoſitū, fuit ſed diuerſas pęnas & cenſuras Eccleſiaſticas contra Epiſcopos & alios Prælatos in ordinum collatione peccantes, & ſimiliter contra Clericos tam ſeculares, quā cuiuſuis ordinis, inſtituti, & militiæ regulares, malè promotos cōſtitui, abſolutionemq; & diſpenſationem Sedi Apoſtolicæ reſeruari, & aliàs ſicut in præfatis literis continetur, conſiderantesq; tam promouentes, quam eos qui ad dictos ordines promouentur, ſæpè cenſuris, & pęnis huiuſmodi, ob illarum multiplicitatem in eorum perniciem animarum, varijs modis illaqueari; nonnullos ex Prelatis, & Epiſcopis in conferendis huiuſmodi ordinibus nimis

[illegible] ſcrupuloſe procedere, multoſq; metu pęnarum, & cenſurarum præfatarum ab ordinum collatione prorſus deterreri, adeo vt Clericorum, & Sacerdotum numerus propterea aliquibus in locis valde imminutus ſit, omnium in præmiſſis ſecuritati, ac animarum ſaluti paterna caritate proſpicere volentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia, noſtris, ac de Apoſtolicę poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuò valitura Cōſtitutione ſupradictas literas ad terminos Sacrorum Canonum, ac Conſtitutionis recol. memor. Pij Papæ II. etiam prædeceſſoris noſtri, quæ incipit, Cum ex ſacrorum ordinum, ſub dat. videlicet Quintodecimo Calendas Decembris, Pōtificatus ſui Anno Quarto, cuius tenorem præſentibus pro expreſſo haberi volumus, & ad diſpoſitionem Decretorū Sacri Concilij Trid. reſtringimus, & reducimus, necnon cenſuras pœnas in eiſdem Sixti

Hanc Bullam Clem. VIII. recitatā duabus annotationibus Sair. lib. 4 Theſ. caſu cōſ. cap. 17. in fine.

literis contra quoſcumque, præterquam contra Simoniacè ordinantes, & ordinatos, inflictas, quas volumus in ſuo robore permanere (alijs quam pœnis & cenſuris per eoſdem Canones ac Conſtitutionem Pij II. Conciliumq; Tridentinum iniunctis, ſaluis & firmis remanentibus) moderamus & abolemus. Decernentes ſic, & non aliter per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios quauis authoritate fungētes etiam eiuſdem Romanę Curię Cardinales, & cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, & authoritate, vbique iudicari, & definiri debere, irritum quoque & inane quidquid ſecus ſuper his a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus, &c. Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, 1595. Pridie Cal. Martij, Pontificatus noſtri Anno Quinto.

Quantum verò ad regulares attinet, vltra prædictas Cōſtitutiones, & decreta Concil. Trid. præſertim in d. ſeſſ. 23. c. 12. & 13. & ſeſſ. 7. c. 11. de refor. extat ſequens Decretum.

De mandato S. D. N. Clementis Diuina prouidentia Papæ VIII. Tenore præſentium mandatur omnibus, & ſingulis quorumcumque Regularium Superioribus, vt de cetero obſeruent, & obſeruari faciant ea, quæ in Decreto Sacræ Congregationis Concilij Tridentini continentur, cuius tenor eſt talis.

Con-

Congreg. Concilij cenſuit, ſuperiores Regulares poſſe ſuo ſubdito itidem Regulari, qui prœditus qualitatibus requiſitis Ordines ſuſcipere voluerit, literas dimiſſorias concedere, ad Epiſcopum tamen Diœceſanum, nempè illius Monaſterij, in cuius familia, ab ijs, ad quos pertinet, is regularis poſitus fuerit, & ſi Diœceſanus abfuerit, vel nō eſſet habiturus Ordinationes, quemcūque alium Epiſcopum dum tamen ab eo Epiſcopo, qui Ordines contulerit, examinetur quo ad doctrinam; & dum ipſi Regulares non diſtulerint de induſtria, cōceſſionem dimiſſoriarū in id tempus, quo Epiſcopus Diœceſanus vel abfuturus, vel nullas habiturus eſſet Ordinationes. Verum cum à Superioribus regularibus, Epiſcopo Diœceſano abſente, vel ordinationes non habente, literæ dimiſſoriæ dabuntur, in eis vtique huiuſmodi cauſam abſentię Diœceſani Epiſcopi, vel ordinationum ab eo non habendarum, exprimendam eſſe. Quod qui non fecerint, officij, & dignitatis, ſeu adminiſtrationis, ac vocis actiuæ, & paſſiuæ priuationis, ac aliàs arbitrio eiuſdem Sanctiſſimi D.N. Papæ reſeruatas pœnas incurrent. In quorum fidem, &c. Datum Romæ die 15. menſis Martii 1596.

Notandum quod eadem Sacra Congr. Card. declarans id, quod in Concil. Trid. ſeſſ. 23. c. 10. de refor. ſtatuitur, videlicet.

Abbatibus, & aliis quibuſcumque quantumuis exemptis, non liceat in poſterum intra fines alicuius Dięceſis conſiſtentibus, etiam ſi nullius Diœceſis, vel exempti eſſe dicantur, cuiquam, qui Regularis ſubditus ſibi non ſit, tonſuram, vel minores ordines conferre; nec literas dimiſſorias clericis ſecularibus, vt ab aliis ordinentur concedant. Ait ipſa Congregatio, quod Abbates Regulares, habētes ius baculum deferendi, & Mitram, poſtquam ſacerdotalem ordinem, & munus benedictionis ſuſceperint, poſſunt tonſuras, & ordines minores ſecularibus, Epiſcopi iuriſdictioni ſubiectis, conferre: ſi modo ipſius Epiſcopi conſenſus accedat: & à dicto Epiſcopo quiſque literas dimiſſorias impetrauerit, ita vt ſatis non ſit, id generatim ab Epiſcopo conceſſum eſſe, ſed hac conceſſione ſemper opus ſit ſingulis, &c.

Poſſunt etiam ipſi Abbates eoſdem ordines conferre alijs Regularibus, qui dimiſſorias ſpeciales Superiorum ſuorum, & ſpecialem conſenſum Epiſcopi loci habuerint, ac præpterea aliis ſecularibus, qui aliorum Epiſcoporum iuriſdictioni ſubiecti ſint, dummodo Superiorum dimiſſorias attulerint, & ſpecialem conſenſum Epiſcopi loci, in quo ordines huiuſmodi cupiunt ſuſcipere.

Poſſunt etiam ex priuilegio Apoſtolico (de conſenſu tamen Ordinarii vt ſuprà) Confirmationis Sacramentum conferre; prout declarauit ſacra Congregatio prædicta in ſeſſ. 7. Can. 3. de Confirmatione.

Præſcriptæ declarationes reperiuntur etiam impreſſæ in Compendio Priuilegiorum Fratrum Minorum, & aliorum Mendicantium, & non Mendicantium, nouiſſimè impreſſo Brixiæ anno 1590. in verſic. Ordines Sacri, fol. 457. & 458.

Ita declarauit Sacram Cōgreg. Cōc. die 7. Septemb. 1593. vt

ADDITIO. In ordinatione Regularium diſpenſatio ſuper interſtitijs pertinet ad Epiſcopū ordinantem; dēt tamen fieri mētio in literis dimiſſorialibus ſuorū Superiorum petentium ab Epiſcopo, vt ſuper illis diſpenſare dignetur, attenta neceſſitate, vel vtilitate Eccleſiæ ſeu Religionis, prout refert Sorb. in Compen. Priuil. Mend. in verſic. Ordines Sacri. Quomodo intelligatur arbitrium Epiſcopo conceſſum authoritate Concil. Trid. ſeſſ. 23. de ref. cap. 11. in diſpenſando ſuper interſtitijs, & an Epi-

ſcopus ordinãs tacitè aliquem, diſpenſare cenſeatur: Pro horum dubiorum deciſionẽ remittimus lectorem ad Maiol.lib.3.de irregul.c.24 n.13. Addit. Lopez ad Diaz,c.25.in verſ.vna eadem die Menoch.de arbit.iud.lib.2.Cent.5.Caſu 564. qui Doctores vno ore illa determinant quod ſic:ampliando,etiam ſi ab alio Epiſcopo ordinetur de licentia tamen ſui Epiſcopi,& Nauar.de primo agit in conſil.27.nu.2.de tempor.ord.in antiq. Item,qua dicatur Eccleſia neceſſitas,& vtilitas, vt ſuffitiens cauſa ad diſpenſandum reputetur,poſt gl.in Sum.diſt.74. Abb.& Zabar.in c.quęris,de ætate,& qualit.hoc & alia egregiè reſoluit Sorbus,loco prealleg. Notandum inſuper circa annum interponendum ab vno ad alterum ordinem ſacrum, attendendum eſſe annum Eccleſiaſticum non autem ſolarem. Hinc ſacra Congregatio declarauit eos,qui ad Subdiaconatus ordinem quattuor temporibus in Quadrageſima promoti fuerint, poſſe anno ſequenti eiſdem quattuor temporibus Quadrageſima ad Diaconatum promoueri, licet annus naturalis integer tunc lapſus non fuerit, cum futuro anno Paſcha feſtum celerius,quam ſuperiori celebretur.

Sciendum eſt etiam, qualiter exſtet Sanctiſſ. D.N.D.Clementis diuina prouidentia Papæ VIII.Conſtitutio contra eos qui cum ad ſacrum Presbyteratus Ordinẽ minimè promoti ſint,Sacerdotis tamen authoritatem temerè ſibi aſſumẽtes,Miſſarũ celebrationes vſurpare,& Sacramentũ Pęnitẽtiæ Chriſti fidelibus miniſtrare pręſumũt.Romę publicata die 4.Decẽbr.1601.tenoris ſequent.

ETſi aliàs fel. rec. Paulus Papa IV. prædeceſſor noſter,ad nefariã,& ſacrilegam quorundam hominum temeritatem coercendam,qui cũ ad ſacrum Presbyteratus Ordinem minimè promoti ſint, Sacerdotis tamen authoritatẽ ſibi temerè aſſumentes,Miſſarum celebrationẽ vſurpare,& Sacramentum Pęnitentię miniſtrare pręſumunt,decreuit huiuſmodi delinquentes à Sanctę Inquiſitionis Iudicibus tradi debere Curiæ ſeculari debita animaduerſione puniendos;& poſtea recolẽdæ mem.Sixtus Papa V.ẽt prædeceſſor noſter,prædictum Pauli Papæ IV. decretum innouari, ac ſerio obſeruari mandauerit, eo tamen dictorum hominum prorupit audacia,vt prætextu ignorationis huiuſmodi Decretorum ac pęnarum contra ipſos, vt præfertur, inflictarum, illis ſe minimè ſubiacere,& obnoxios eſſe putent,ac propterea ſe ab eiſdem liberari,& abſolui poſſe prætẽdant. Nos igitur animaduertẽtes huiuſmodi perditos, & nęfarios homines,ad Sacrum Presbyteratus ordinem non promotos Miſſarum celebrationem vſurpare præſumentes, non ſolum actus idolotriæ ſaltem extrinſecè,ſeu per externa,& viſibilia Religionis,& pietatis ſigna exercere,ſed etiam quantum in ipſis eſt efficere, vt Chriſti fideles, qui credunt eos ordinatos eſſe,& ritè conficere Sacramentũ Euchariſtiæ,idololatriæ crimen ignoranter incurrant,purum videlicet Panem,& Vinum tamquam verum Chriſti Domini noſtri Corpus,& Sanguinem eiſdem adorandũ proponentes.Confeſſiones autem audientes non ſolum Sacramenti Pœnitentiæ dignitatẽ contemnere,verum etiam Chriſti fideles decipere,dum ſcilicet iniquè ſibi aſſumunt gradum Sacerdotalẽ,authoritatem abſoluendi à peccatis magno cum periculo,& ſcandalo plurimorum; Propterea,vt grauiſſima hæc ſcelera cõmitientes,poſthac debito ſupplicio puniantur; Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac matura deliberatione, deq. Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine S. Inquiſitionis iudicum conſcientiæ conſulere,& ne in futurum de pœna hiſce delinquentibus

tibus

tibus imponenda dubitari poſſit, prouidere volentes ſupradictorũ prædeceſſorum noſtrorum veſtigijs inhærentes, hac perpetuò valitura Conſtitutione decernimus, atque ſtatuimus, vt quicumque nõ promotus ad ſacrum Presbyteratus Ordinẽ repertus fuerit Miſſarum celebrationem vſurpaſſe, vel Sacramentalem Confeſſionem audiuiſſe, à Iudicibus Sanctæ Inquiſitionis vel locorum Ordinarijs, tamquam Eccleſiæ miſericordia indignus, à foro Eccleſiaſtico abijciatur, & ab ordinibus eccleſiaſticis, ſi quos habuerit, ritè degradatus, ſtatim Curiæ ſeculari tradatur, per Iudices ſeculares debitis pęnis plectendus. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac in Cõcilijs, etiã Generalibus editis, etiam in corpore iuris clauſis: Quibus omnibus, & ſingulis illarum tenores pro ſufficienter expreſſis, & ad verbum inſertis habentes, ſpecialiter, & expreſſe derogamus, ceteriſq. contrarijs quibuſcumque. Vt autem huiuſmodi Conſtitutioni ignorantia de cetero allegari, aut pręcendi nunquam poſſit, atque vt præſentes literæ omnibus innoteſcant, volumus illas ad Valuas Sancti Ioannis Lateranenſ. & Principis Apoſtolorum de Vrbe Baſilicarum, & in Acie Campi Floræ more ſolito publicari, & affigi, atque ijs inde amotis earundem exempla, etiam impreſſa, ibi affixa relinqui, factaq. huiuſmodi publicatione, omnes qui in Vrbe poſt menſem, qui verò extra eam, & citra Mõtes, poſt quattuor menſes, qui demum vltra Montes fuerint, poſt decem menſes à die publicationis præſentium computandos afficere, & arctare, ac ſi eorum cuilibet perſonaliter intimatæ fuiſſent, Ac præterea mãdamus earundem præſentium literarũ exemplis, etiam impreſſis, & manu Notarij publici ſcriptis, & ſigillo Officij Sanctę Romanæ Inquiſitionis, vel alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eandem prorſus fidem haberi, quæ hiſce præſentibus haberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, ſub Annulo Piſcatoris, Die prima Decembris 1601. Pontificatus noſtri Anno Decimo.

POENAE PECVNIARIAE.

COMMVNIS eſt Scribentium Concluſio in c. vt clericorum, de vita, & hon. cler. addendo etiam Felin. in c. irrefragabili, §. ceterum, de off. ord. & Petr. Foller. in Pract. Crim. Can. c. 33. n. 126. poſſe aliquando Epiſcopum correctionis zelo Clericos pro dilecto pœna pecuniaria punire, potiſſime vbi ea magis timeretur, iuxta gloſ. in cap. licet, & ibi Panor. de pœnis, videretq. alias pœnas negligi, & paruipendi, & ad emendationem nihil proficere, adhibita tamen cautela, ne in illa imponenda modũ excedat, ſed peccati qualitatem, & perſonarum conditionẽ attendere debet, & quod ipſis Doctoribus vti honeſtius (ſequendo Hoſtienſ. in Sum. de off. ord. §. quid pertinet.) viſum eſt, nempe vt illã pœnam Epiſcopus ad effugiendam auaritiæ ſuſpicionem, ſibi non retineat, in propriã conuertendo vtilitatem, ſed in pios vſus eroget, & deputet, id expreſſe Decreto Conc. Trid. ſeſſ. 25. de ref. c. 3. præcipitur, vt mulctæ pecuniarię, eo ipſo, quod exactæ fuerint, pijs locis aſſignentur, adeo quod refertur Sacrã eiuſdem Concilij Congregationem cenſuiſſe, nec poſſe Epiſcopum ex multis, & pęnis, quas exigi cõtigerit in eius Curia, aliquam portionẽ Vicario ſuo aſſignare pro eius mercede. Super quo etiam Conciliũ Tolet. celebratũ anno 1565 actio. 2. c. 14. relatũ ab Ignatio Lopez in addit. ad Diaz. in pract. crim. Can. c. 145. diſpo-

ſuit, vt ſequitur Pœnæ pecuniariæ, ſi quādo à Iudicibus Ordinarijs, iuxta rationem delicti, vel delinquentis qualitatem, eas imponi contigerit, in pios tātum vſus, & pro executione iuſtitiæ, nō pro priuata Epiſcoporum vtilitate expendātur arbitrio Epiſcopi, vel Vicarii. Deputeturq. ab eodem Epiſcopo, qui eaſdem pœnas recipere debeat, earumq. rationem reddere teneatur. Hactenus verba Concili Tolet. Pluraq. imitatione digna circa dictarū pęnarum iniunctionem, depoſitionem, adnotationem, ac diſtributionem faciēdam, Gabriel. Paleot. S. R. E. Cardinalis dictauit, & ordinauit in ſuo Archiepiſcopali Bononien. par. 4. tit. de cauſis in foro Epiſcop. fol. 270. & latius par. 6. tit. de adminiſtratione fori Archiep. fol. 435. & ſeq. illud ſanè concordi omnium cōſenſu, (Felino atteſtante loco indicato, ſub nu. 6.) admittitur, vt in caſu quo Epiſcopus euidenter indigeret, ac pauper eſſet, licitè poſſit dictas pęnas ſibi vendicare, & in proprium vſum expendere; In quam ſententiam deſcenderunt etiam Henric. Bott. in tract. de Synodo Epiſcop. par. 3. ſub n. 25. ibi, Puto tamen, &c. Couar. lib. 2. Var. reſolut. c. 9. ſub nu. 9. ac Fuſc. de Viſitat. lib 1. cap. 32. num. 3. Ego tamen adhuc tutius exiſtimarē conſulendam eſſe Sacram Congregationem notificando, & redditus, & onera Epiſcopatus.

PRAECEDENTIA.

Cōgruit tit. de maior, & obedientia.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, quod per Gregor. XIII. edita fuit declaratio circa Præcedentiam Fratrum Mendicantium, & Confraternitatum Laicorum in proceſſionibus, vt patet ex eius Conſtitutione Romæ publicata die 17. Iunii 1583. folio 1323. in Bullario incipien. Expoſcit paſtoralis officii, & infrà.

De nobis attributę poteſtatis plenitudine volumus, & Apoſtolica authoritate decernimus, quod quicūque ex dictis Fratribus Mēdicantibus inter ſe de pręcedentia huiuſmodi contendentibus, aut Confratribus Cōfraternitatū pręd ictarum, inter quos lites, & cauſæ præmiſſorū occaſione ortæ iam ſint, ſeu oriri contigerit in futurū, qui in quaſi poſſeſſione præcedentiæ, ac iuris præcedendi ſunt ii, (quibuſcūque reclamationibus, proteſtationibus, appellationibus, & aliis ſubterfugiis prorſus remotis, & ceſſantibus, & poſtpoſitis) in proceſſionib. tam publicis, quam priuatis, pręcedere debeant; quando verò nō probetur, aut non cōſtet de quaſi poſſeſſione præcedētiæ huiuſmodi, inter fratres quidē Mēdicantes ii, qui antiquiores in loco cōtrouerſiæ, inter Cōfratres verò inter ſe litigantes ii, qui prius Saccis vſi ſunt, in proceſſionibus tam publicis, quā priuatis præcedere debeant, ita vt ſi contigerit noua monaſteria, aut domos alicuius Ordinis Mendicantium in loco, in quo alterius ordinis ex dictis Mendicantibus Monaſteria, aut Domus prius erecta, & inſtituta ſint, ille ordo, qui prius Monaſteriū, ſeu Domum in loco habuerit, præcedat. Præterea, quia inter prædictos plerūque alia in proceſſionibus, & alia in Conciliis generalibus, & aliis actib. publicis, ſiue priuatis, ratio circa modum præcedendi ſeruatur, nolumus per præſentes prærogatiuis dictorum Ordinum quo ad præcedentias huiuſmodi, quæ propriis Ordinibus, præterquam in proceſſionibus prædictis debētur, aut fratribus Capuccinis nuncupatis, qui in proceſſionibus publicis ſub Conuentualium Sancti Franciſci, aut Minorum de obſeruantia fratrum nuncupatorum Cruce, vt ſolent, incedere poſſint, aliquod præiudicium generari. Sicq. per quoſcumque Iudices, &c. Non obſtantibus, &c.

Digitized by Google

Et quoniam poſt dictam Conſtitutionem ortę fuerunt multæ lites, ideo die 26. Auguſti 1593. Sacra Cógregatio Illuſtriſſimorum, & Reuerendiſſimorum D.D. Cardinalium negotijs, & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præfecta, ad tollendas omnes lites, & controuerſias quæ inter Regulares plerumque ſolent oriri, ſuper eorum pręcedétia in proceſſionibus, ceteriſq; actib. tum publicis, tum priuatis, illud in futurum obſeruãdum cenſuit, quod in hac Alma Vrbe omnium Magiſtra ſeruatur.

Die 30. Auguſti 1593. Illuſtriſ. & Reuerendiſſ. D. Card. Alexandrinus, retulit ſupraſcriptam Congregationis ſentētiam Sanctiſſimo, placuiſſe, & iuxta eam in caſibus occurrentibus ſemper reſcribi, & ſi opportunum fore videbitur generalem Conſtitutionem deſuper fieri mandaſſe illam Gre. XIII. quæ incipit. Expoſcit, aliiſq. contrariis, quibuſcumque non obſtantibus.

Habentur iſtæ declarationes impreſſæ in Priuilegiis Ordin. Camaldulenſ. fol. 2.8. & in Collectione Priuilegiorum Sacrorum Ordinum Mēdicantium, & non Mendicantium per Io. Bapt. Confectium, fol. 188. impreſſ. Florentiæ.

De pręcedentia in proceſſionibus inter Regulares, & Clericos ſeculares plura tradit Prępoſ. in c. Concilia, §. Epiſcopos, 17. diſt. ad quem ſpectet definire controuerſias, quæ oriri ſolent circa præcedentiam in proceſſionibus, vide Conc. Trid. ſeſſ. 24. de regul. c. 13. & nouiſſime Roderic. tomo 3. de regul. art. 1. Item an omnes Clerici de iure teneantur accedere ad ꝓceſſionem, vide Archid. Gemin. & Præpoſ. in c. quando, 38. diſt. & Felin. in c. dilectus, nu. 7. de off. ordin. & quid in Religioſis, vide Panor. in c. nimis praua, el 2. de exceſſ. prelat. Hodie tamen per Conc. Trident. d. c. 13. ſancitū eſt, vt exēpti omnes, tam Clerici Seculares, quam Regulares, ēt Monachi, ad publicas proceſſiones vocati, accedere cõpellantur, iis tantum exceptis, qui in ſtrictiori clauſura ꝑpetuò viuunt. Et publicę proceſſiones dicerētur veluti ſi ꝓ bono publico indictę eſſent, aut aliàs eſſent conſuetę, & publicę, vt declarauit Sacra Congregatio, vel etiã vt inquit Abb. loco cit. nu. 2. quando proceſſio fieret ex magna cauſa, vt in nouo introitu Epiſcopi, vel imminente peſte, ſeu alio flagello, vel ad generales Litanias, quæ fiũt poſt Paſcha ante feſtum Aſcenſionis, vt ibi per eum. Verum non obſtante d. Decreto Conc. Trid. c. 13. cenſuit Sacra Congregatio, ſi monachi, ſeu Regulares vere vltra dimidiam milliare à ciuitate diſtarent, non eſſe vtique compellendos ab Epiſcopo accedere ad proceſſiones. Quam declarationem vide infra in verbo priuilegia Regularium.

An in caſu, quo Regulares exempti tenentur accedere ac proceſſiones, ſi citati, ſeu vocati vnire tenuerent, poſſit cõtra eos Epiſcopus per cenſuras procedere, & videtur dicendũ, quod non, ſed per alias pęnas eccleſiaſticas, ex Gambar. in tract. de poteſt. Legati à latere lib. 8. c. fin. nu. 77. & Henriq. in Sum. lib. 7. de Indulgent. c. 25. ſub §. Et quid in Religioſis, qui ex priuilegio eis conceſſo habent, vt non teneantur ire ad proceſſiones, ſi ab Epiſcopo vocati plures acceſſiſſent, an debeant iteratò eodem modo accedere. Reſpondeo quod non, tum quia priuilegium eſt facultatis, & poſſunt ire ſi volunt, & ſi nolunt abſtinere, tum quia pcario videntur iuiſſe, & ſic nullum ius eſt Epiſcopo acquiſitum, vt in ſpecie determinat Calderin. in conſ. 8. ſub tit. de regular. quem refert, & ſequitur Felin. in c. dilectus, ſub nu. 7. de off. ordin.

Circa Confraternitates laicorũ, quæ laicorum Confratriæ nuncupantur, an ſint loca religioſa, deque aliis in propoſito, latè tract. Io. Guttierez lib. 1. Canon. quæſt. cap. 35. Item, in quibus Epiſcopus, & in quibus Iudex laicus ſe intromittere

Digitized by Google

tromittere poſſint circa has Cōfraternitates, & laicorum Collegia, vide Pariſ. notabiliter in conſ. 34. vol. 4. & Nau. in conſ. 3. de foro compet. in nouis, Borgnin. Caualc. deciſ. 17. nu. 16. p. 2. quibus adde Conc. Trid. ſeſſ. 22. de ref. c. 8. & 9. Item an poſſint compelli ab epiſcopo, & cenſuris diſtringi, vt accedant ad publicas proceſſiones? Reſpondeo pluries per Sacram Congregationem fuiſſe decretum, non poſſe cōpelli, vt fuit etiam reſcriptum Epiſcopo Scalenſi tenoris ſequentis. Reuerendiſſime Domine vti frater. Quamuis Theſaurij Magiſtri, & Confratres Sanctæ Mariæ Annunciatæ, magis cōſcientiæ ſuæ, ac pietati ſatisfeciſſent, ſi amplitudini tuæ, eos ad publicas proceſſiones vocanti morē geſſiſſent, cum tamen ad eas accedere detrectauerint, neque ab Amplitudine tua compelli, neque vllis propterea cenſuris diſtringi, atque innodari debuerunt, quod ſępius aliàs conſulti reſponderunt Illuſtriſſimi Patres Sacri Concil. Trid. Interpretes; itaque interdictum hac de cauſa latum, protinus tollas oportet, ac de cetero à ſimilibus compulſionibus omnino abſtineas, Deus amplitudinem tuam incolumem ſeruet.

Romæ die 6. Maij. 1597.

Amplitudinis Tuæ vti frater. Cardinalis Matthæius.

PRAEDICATOR.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, quod de Prædicatorum officio, eorumque examine, & approbatione exſtat Leonis X. Conſtitutio in Concilio Lateranenſ. fol. 105. in Bullar. incip. Supernæ, & infrà.

Congr. titulus, de offic. ord. vel de offic. deleg ac titul. de priuil.

Sacro approbante Concilio ſtatuimus, & ordinamus, vt nullus, tam clericus ſecularis, quam cuiuſcumque etiam Mendicātium Ordinis Regularis, aut quiuis alius, ad quem facultas prædicandi, tam de iure, quam de conſuetudine, vel priuilegio, aut aliàs pertinet, ad huiuſmodi officium exercendum admittatur, niſi prius per Superiorem ſuum reſpectiuè diligēter examinatus, (in qua re conſcientiam ipſius Superioris oneramus) ac morum honeſtate, ætate, doctrina, probitate, prudentia, & vitæ exemplaritate ad illud aptus, & idoneus reperiatur, & hic quocumque poſtea prędicaturus acceſſerit, de huiuſmodi examine, & idoneitate ſua per literas authenticas, ſeu aliàs ſui examinatoris, approbatoriſq. Epiſcopis, & alijs locorū Ordinarijs fidem legitimè faciat. Mādantes omnibus, qui hoc onus ſuſtinēt, quique in futurū ſuſtinebunt, vt Euangelicam veritatē, & Sanctā Scripturā iuxta declarationē, interpretationem, & ampliationē Doctorū, quos Eccleſia, vel vſus diuturnus approbauit, legēdoſq. hactenus recepit, & in poſterū recipiet, prædicent, & explanent; nec quidquā eius proprio ſenſui contrarium, aut diſſonū adijciant, ſed illis ſemper inſiſtant, quę ab ipſius Sacræ Scripturæ verbis, & præfatorum Doctorum interpretationibus, ritè & ſanè intellectis non diſcordant. Tempus quoque præfixum futurorum malorum, vel Antichriſti aduētum, aut certū diem iudicij prædicare, vel aſſerere, nequaq̄ præſumant, cum veritas dicat: *Non eſt veſtrum noſce tempora, vel momēta, quæ pater poſuit in ſua poteſtate.* ipſoſq. qui hactenus ſimilia aſſerere auſi ſunt, mentitos, ac eorum cauſa reliquorum etiam rectè prædicantium authoritati non modicum detractum fuiſſe conſtet: inhibentes omnibus, & ſingulis Clericis Secularibus, vel Regularibus præfatis, ceteriſq. cuiuſq. ſtatus,

gradus,

gradus,& ordinis exiſtant,qui hoc onus aſſument,ne de cetero, in Sermonib. ſuis publicis, alia quæque futura ex literis Sacris conſtanter prædicere, nec illa a Spiritu Sãcto,vel diuina reuelatione ſe habuiſſe affirmare,& alienas inaneſq. diuinationes aſſeuerando,aut alio quocumque modo tractanda aſſumãt, ſed ex diuinæ vocis præcepto Euangelium omni creaturæ cum vitiorũ deteſtatione, & virtutũ cõmendatione enucleent,& declarent,& pacem ac dilectionem mutuam a Redemptore noſtro tantopere cõmendatam, vbique fouentes, nõ ſcindant veſtem inconſutilem Chriſti, ſed ab Epiſcoporum,& Prælatorum, ac aliorũ Superiorum, eorumq. ſtatus ſcandaloſa detractione, quos corã vulgo, & laicis non modo incautè,ſed etiam intemperãter reprehendunt,& mordẽt, & ab eis malè geſtorum expreſſis quandoque nominibus apertà, & manifeſta redargutione abſtineant. Denique Conſtitutionẽ felicis recor.Clementis Papæ V.quæ incipit: Religioſi,q̃ tenore præſentium innouamus,& approbamus,inuiolabiliter ab eis obſeruari debere decernimus, vt hac ratione ad vtilitatẽ populi prædicantes,& eum Domino lucrifacientes,talentum,quod ab illo acceperant,ſuperlucrati,& eiuſdem gratiã,& gloriam conſequi mereantur.Ceterum ſi quibuſdam eorum,Dominus futura quædã in Dei eccleſia inſpiratione quadam reuelauerit, vt per Amos Prophetam ipſe promittit, & Paulus Apoſtolus prædicatorum princeps, ſpiritum inquit,nolite extinguere, prophetias nolite ſpernere,hos aliorum fabuloſorum,& mendacium gregi cõnumerari, vel aliter impediri minimè volumus. Extinguitur nãque ipſius gratia Spũs Ambroſio teſte,ſi incipientib. loqui feruor cõtradictione ſopitur: tunc Spiritui Sãcto iniuria certè fieri dicitur.Et quoniam res magni momenti eſt, eo quod non de facili credendum ſit omni ſpiritui,ſed ſint probandi ſpiritus,teſte Apoſtolo,an ex Deo proueniant: volumus,vt lege Ordinaria tales aſſertæ inſpirationes,antequã publicẽtur aut populo prædicentur,ex nũc Apoſtolicæ Sedis examini reſeruatæ intelligantur.Quod ſi ſine moræ periculo id fieri non valeret,aut vrgẽs neceſſitas aliud ſuaderet,tunc eodẽ ordine ſeruato,Ordinario loci notificẽtur; vt illi adhibitis ſecũ tribus,aut quattuor doctis, & grauib. viris, & huiuſmodi negotio cum eis diligenter examinato,quando id expedire videbũt(ſuper quo eorum conſcientias oneramus)licentiam concedere poſſint.Si qui autẽ contra præmiſſorum aliquod committere quidquam auſi fuerint, vltrà pœnas contra tales a iure ſtatutas,excommunicationis ẽt ſententiam, à qua non niſi à Rom. Pontifice,præterquam in mortis articulo conſtituti,abſolui poſſint, eos incurrere volumus.Et vt eorum exemplo alij attentare ſimilia minimè audeant,eis prædicationis etiam officium interdictum eſſe perpetuò,decernimus.Non obſtantibus,&c. Nulli ergo,&c. *Cle. V. de priuil.*

Adſunt etiam aliqua Concilii Trid. Decreta, in quibus plura ad concionatores pertinentia ſtatuuntur,nempe,Seſſ.5.de ref.c.2 ſeſſ.24.cap.4.& ſeſſ.25.in Decreto de purgatorio,& inſtructiones Prędicationis Verbi Dei reperies apud Acta Eccleſiæ Mediolanenſ.p.4.pag.473. & declarationem Sacræ Congregationis de punitione Regularis prædicantis abſque Epiſcopi licentia, habes infrà in verſic.priuilegia Regularium. Quando verò poſſit Parochus hanc facultatem in ſua parochia dare,poſt Nau.in Man.c.24.n.141.exprimit Henriq.in Sum.lib.7.de Indulgent.c.28.ſub.§.8. An autem prædicare ſit actus Sacri Ordinis,ita vt non poſſit per Epiſcopũ alicui, qui non ſit in ſacris conſtitutus demandari,vide eundem Nau.in conſ.2.de tempor.ordin.in antiq. & conſ.7.de off.iud.deleg.in nouiſ.

Gregorius Epiſcopus, Seruus Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

Sancta Mater Eccleſia, cuius Chriſtus caput eſt, ingenitam ſuam caritatem ad omnes latè diffundens, antiquæ Iſraeliticę gentis, populiq. Dei peculiares reliquias, pio nunquam deſinit affectu miſerari, grauiterq. contriſtatur Iudæorum quondā nationem præcipuis auctam muneribus, & gratiis, cuius erat adoptio filiorum, gloria teſtamentum, legiſlatio, obſequium, & promiſſa, vnde ēt Chriſtus Saluator noſter ſecundùm carnem naſci dignatus eſt, per diuerſas orbis partes tot iam ſęcula diſperſam, ac contagioſi gregis more per inuia, & inaquoſa miſerè vagantem, verbi Dei fame, & aquæ refectionis ſiti perire, lōgeq. non à terrena tantum ſuper quam dominus fleuit, ſed quod grauius eſt à cæleſti quoque Hieruſalem, niſi Chriſtum quē negauit, confiteatur, exturbari, qua miſeratione, & mœrore nos quoque non leniter cōmoti, indies ſemper aliquid excogitamus, vnde eorum conuerſioni, & saluti opportunius prouideatur, ipſiſq. ad intelligentiæ viam, quā ſibi præcluſerunt, valeant Deo propitio peruenire. Quare ſolicito hęc animo meditantes, ac felici recordationis Nicolai Papæ V. nonnullorumq. Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorū veſtigiis inhęrentes, præſenti Cōſtitutione generali præcipimus omnib. Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & aliis Eccleſiarū Pręlatis, ēt Cardinalatus honore prędititis, vt in ſuis quiſq. Ciuitatib. terris, & locis, in quibus cōpetens aliquis numerus Iudęorū qui Synagogam cōſtituat, cōmoratur, curent Sabbati, vel alio cuiuſcumque hebdomadę ſtatuto die, ad Iudęos ipſos in locum præſtitutū non tñ ſacrum, nec vbi ſacra confici ſolent, conuocatos, per aliquē Magiſtrum in Theologia, aliumue idoneum virum ab eis eligendum, cū mercede congrua illi ex ipſorū Hebręorū collatione, aut aliàs prout commodius eis videbitur Hebraicę ſi fieri poterit linguæ peritū, ſermones, vel lectiones haberi, in quibus illis exponātur Scripturę Veteris teſtamēti, Moyſis ſcilicet, & Prophetarum, pręſertim verò, quę eo Sabbato legūtur ſeu lectę in eorum ſunt Synagogis, iuxta Sanctorum tñ Patrum interpretationes, & verum Catholicę Eccleſię ſenſum, ac in eis diſſeratur de veritate Chriſtianę fidei, de certo aduentu, & incarnatione filii Dei, illiuſq. Natiuitate, Vita, Miraculis Paſſione, Morte, Sepultura, Deſcenſu ad inferos, Reſurrectione, in Cœlum aſcenſione, de eius Euangelio in toto terrarum orbe per Apoſtolos eius, & alio Sanctos prędicato, innumeris, atque clariſſimis virtutibus, & illuſtrium miraculorum gloria confirmato, ac de eius ſpirituali, & vero Regno, & de impio idolorum cultu ſublato, & gentium vocatione, de perpetua Hieruſalem, & terrę eorundem Iudęorum deſolatione, tum ipſorum vbique terrarum diſperſione, & captiuitate, & de aliis ſimilis argumēti dogmatibus, & articulis, ex Lege, & Prophetis, de diutina præterea, & irrita Iudęorum aduentus Meſſię & carnalis illius regni expectatione, de vana eorū quę ſępè quinimo quotidie eos fruſtrata eſt ſpe reditus in terram promiſſionis, & reſtaurationis tertii templi; & demum de multiplicibus, & variis erroribus, & hereſibus eorum, in quas miſerrimè ſe demerſerunt, poſtquā Chriſtum Dominum in carne venientem agnoſcere noluerunt, & de falſa per eorum Rabbinos tradita Sacrarū Scripturarū interpretatione, quarū literarū ſenſum fabulis, mendaciis, & variis dolis, & modis detorquentes, corruperunt, & deprauarunt, & hactenus corrumpere, & deprauare nō de-

ſinunt,

Digitized by Google

ſinunt, deq. omnibus alijſq. eos poſſint ad agnitionem fidei ad errorum ſuorum correctionem, ad ortodoxamq. fidem conuertere: pro loci, temporis, ſui m ptiq. argumentiratione prudentor agant, veris, & ex Sacra Scriptura deprom ptis demonſtrationibus, nulla cum obtrectatione, aut iracundia, ſed magna cum caritate, & modeſtia veritatis lumen illis aperire conentur, ad quos ſermones, & lectiones volumus, vniuerſos & ſingulos vtriuſque ſexus Iudęos à duodecim annis ſupra, infirmitate, aut alia legitima cauſa, de qua ordinarios docere debeant nō impeditos, in Ciuitate, & locis vt præfertur habitantes, vel aliunde obuenientes, etiam ſi inibi domicilium non habeant, ita per circuitum conuenire vt tertia ſaltem eorum pars, nec vnquam minor ſemper adſit. Quod ſi facere neglexerint interdicti cum fidelibus commercij, & alijs pœnis arbitrio Ordinarij pro contumacię modo imponendis, donec ſatisfecerint competenter ad ipſos ſermones audiendos compellantur. Si quis vero de numero fidelium ita fuerit ſalutis, aut ſui, aut proximi ſui, de quo vnicuique mandatum eſt, immemor, qui eos à ſalutaribus huiuſmodi ſermonibus, ſeu lectionibus directè vel indirectè abduxerit, aut impediuerit, ſeu contenderit quoquo modo, excōmunicationis ſententia ſit eo ipſo ligatus, & contra eū ad alias pęnas ordinarij arbitrio omnino procedatur. Ceterum Imperatorem, Regeſq. & Principes omnes, necnon Reſpublicas, Magiſtratus, & Dominos temporales ſeculares rogamus, & obteſtamur in Domino, vt Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs Ordinarijs prędictis, eorumq. Vicarijs, & miniſtris, ſuū in pręmiſſis auxilium præſtent, ampliſſimum ab Omnipotenti Deo præmium in ſupremis gloriæ ęternæ tabernaculis, habituri, &c. Datum Romæ apud Sanctum Marcum. Anno Incarnationis Dominicæ, 1584. Cal. Septembris, Pontificatus noſtri Anno Tertio decimo. Sequitur deinde publicatio facta Romę die 14. Septembris 1584.

PRIVILEGIA REGVLARIVM.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, priuilegia Regularium fuiſſe moderata per Concilium Lateranenſe, ſub Leone X. Deinde per Conc. Trid. & per eius Sacram Cōgregationem fuiſſe factas aliquas declarationes; ac poſtremò per Conſtitutiones præſertim Pij IV. Greg. XIII. quas referam. Moderatio priuilegiorum per Sedem Apoſtolicam Fratribus Mendicantibus, & alijs Religioſis conceſſorum per Leonem Decimum facta in Concilio Lateranenſi habetur in Bullario, fol. 217. incip. Dum intra mentis arcana, & infrà. *Leo. X. cap. per exemptionē, de priui leg in 6. Concil. Triden. ſeſſ. 25. de regul. c. 11.*

1 Sacro approbante Concilio ſtatuimus, & ordinamus, quod Epiſcopi, & eorum Superiores, & alij Prelati prefati, & Parochiales ad eoſdem Fratres ratione locorum ſuorum legitime ſpectantes, quo ad ea, quæ ad Parochianorū curā, & Sacramentorum conſeruationē, adminiſtrationemq. pertinent, ſine tamen viſitatorum inſolito grauamine, vel impenſa, viſitare, & illarum curam gerentes, & circa illā delinquentes, ſi Religioſi fuerint, iuxta ipſius ordinis regularia inſtituta, intra ſepta regularis loci; Seculares verò presbyteros, & Fratres huiuſmodi beneficia obtinentes, libere tamq̄ ſuæ iuriſdictioni ſubiectos punire.

2 Ac tam prælati quam presbyteri ſeculares, qui vinculo excommunicationis ligati non fuerint. Miſſas in eccleſijs domorum eorundem, deuotionis cauſa, celebrare volentes, libenter recipere debeant.

Ac

3 Ac ab eiſdem Prælatis ad Proceſſiones ſolemnes pro tempore faciendas requiſiti (dummodo corũ loca ſuburbana vltra vnum milliare à Ciuitatibus reſpectiuè non ſint remota) accedere. Videbis Concil. Trid. ſeſſ. 25. de refor. c. 14. & exſtat Declar. Congreg. Concil. vt infra.

Clem. dudum, § ſepul. & vide Cõc. Tr. ſeſſ. 23. de ref. c. 15. ac § clarationẽ Concil. ſuprà relatã in verſ. cõfeſſor, et aliã vt infrà. Vid. Cl. 1. de priuil. & Nau. in Manuali cõfeſſ. cap. 27. ſub nu. 101.

4 Nec non Superiores eorundem Fratrum, Fratres, quos ad audiendas cõfeſſiones ſubditorum eorundem Prælatorum pro tempore elegerint, eiſdem Prælatis perſonaliter exhibere, ac præſentare, ſi eos ſibi exhiberi, & pſentari petierint, alioquin eorum Vicarijs (dummodo ad Prælatos vltra duas dietas accedere non cogantur) omninò teneantur. Poſſintq. illi per eoſdem Epiſcopos, & Prælatos ſuper ſufficienti literatura, & aliqua ſaltem huiuſmodi ſacramenti peritia dumtaxat examinari; Talibuſq. præſentatis admiſſis, vel etiã indebitè recuſatis, confitentes, Conſtitutioni, quæ incipit, Omnis vtriuſque ſexus, quo ad confeſſionem dumtaxat ſatisfeciſſe cenſeantur. Ipſiq. Fratres, etiam forenſium confeſſiones audire valeant, laicos tamen, & clericos ſeculares à ſententijs ab homine latis, nullatenus abſoluere poſſint.

5 Euchariſtiæ vero, & Extremæ vnctionis, aliaq. Eccleſiaſtica Sacramenta illis, quorum ẽt infirmorum, ac decedentium confeſſiones audierint, dicentibus proprium ſacerdotem illa ſibi dare denegaſſe, dare nequeant, niſi denegatio ſine legitima cauſa facta, viciniorum teſtimonio probata, aut requiſitio coram Notario publico facta doceretur. Eorundem vero Fratrum obſequio inſiſtentibus, Sacramenta huiuſmodi nullatenus miniſtrare valeant, niſi illorum durante obſequio.

6 Pacta autem, & conuentiones inter eoſdem Fratres, & Prælatos, atque Curatos pro tempore inita, valeãt, niſi per ſubſequutum Capitulum proximum Generale, vel Prouinciale, refutata per eos, refutatio huiuſmodi intimata debito tempore fuerit.

7 Parochias autem cum Cruce ad leuanda funera eorum, qui apud Eccleſias Domorum, & locorum eorundem ſuam elegerint ſepulturam intrare nõ poſſint, niſi prius præmonito, & requiſito ac recuſante parochiano presbytero, & tunc ſine eius, ac Ordinarij præiudicio, niſi eiſdem Fratrib. ſuper hoc antiqua conſuetudo, quæ ſit in viridi obſeruantia, & cum pacifica poſſeſſione ſuffragetur. De hac re vide Decretum Sacræ Congregationis, vt infrà.

8 Volentes quoque ſepeliri habitu eorundem Fratrũ in clauſtro non degentes, ſed in proprijs domibus habitantes, in eorum vltima volũtate ſepulturam ſibi eligere poſſint.

Cõc. Tr. ſeſſ. 23. de ref. c. 12.

9 Quodque Fratres ipſi ad ordines promouendi, per Ordinarios de grammatica, & ſufficientia examinari, & dũmodò competenter reſpondeant, per eoſdem Ordinarios liberè admitti, ac nullatenus in eorum Eccleſijs, ſeu Domib. aut alijs eorum locis ab aliquo quam à Diœceſano Epiſcopo, vel eius vicario, ſuper hoc cum debita reuerentia requiſito, & abſque rationabili cauſa contradicente, vel eo a Diœceſi abſente, ad dictos ordines promoueri debeant. Vide declarationem Concilij ſupra relatam, in ver. Ordo, fol. 391.

10 Nec ab alieno Epiſcopo conſecrationem Eccleſiæ, vel altaris, aut cœmiterij benedictionem petere, ſeu in Eccleſijs per eos pro tempore ædificãdi primum lapidem per alienum Epiſcopum poni facere poſſint, niſi vbi Ordinarius bis aut ter cum debitis reuerentia, & inſtantia requiſitus, ſine legitima cauſa id recuſauerit.

Cle. 1. § 11 Et abſque curatorum conſenſu ſponſum, & ſponſam benedicere nequeant.

12 Et

12 Et vt debitus honor Matrici Eccleſiæ reddatur, tam ipſi Fratres, quã alij clerici ſeculares, etiam ſuper hoc Apoſtolicæ Sedis priuilegio muniti, die Sabbati maioris hebdomadæ, antequam campana Cathedralis, vel Matricis Eccleſiæ pulſauerit, campanas in Eccleſijs ſuis pulſare minimè poſſint, contrafacientes pęnam centum ducatorum incurrant. Vide ſuprà, in verbo, Campana.

pr. Côc. Tri ſeſſ. 24. de ref. c. 1.

13 Cenſuras autem per eoſdem Ordinarios latas, & promulgatas, ac in Matrici Eccleſia Ciuitatum, necnon in Collegiatis, & Parochialibus Eccleſijs Caſtrorum, & Opidorum reſpectiuè ſolemniter publicata, quãdo ſuper hoc ab eiſdẽ Ordinarijs requiſiti fuerint, in eccleſijs, domorum ſuarũ publicare ac ſeruare. De qua re vide plura in Clem. 1. de ſent. excom. Côc. Trid. ſeſſ. 25. de Reg. c. 12.

14 Et vt animarum vtriuſque ſexus Chriſti fidelium ſaluti vberius conſulatur, illos quorum confeſſiones pro tempore audierint, cuiuſcumque ſtatus, & conditionis fuerint, ad ſoluẽdum decimas, ſiue aliam bonorum, ſeu fructuũ quotam, in locis in quibus decimæ ipſæ, aut ſimilia ſolui conſueuerunt, etiam ſub onere conſcientiarum ſuarum monere, & hortari, ipſiſq. ẽt illas ſoluere recuſantibus abſolutionem denegare, & ſuper hoc requiſiti, id populo etiam publicè prædicare, & perſuadere teneantur.

15 Conſeruatores autem eiſdem Fratribus pro tempore à Sede Apoſtolica deputandi doctrina, & probitate pręſtantes, & in eccleſiaſtica dignitate conſtituti eſſe debeant, & coram eis per eoſdẽ Fratres, quibus dati fuerint, vltra duas dietas a loco ſuæ ſolitæ habitationis nullus trahi poſſit, priuilegijs ſuper hoc aliàs eis conceſſis nullatenus ſuffragantibus.

16 Excommunicati quoque ordinem Mendicantium profiteri volentes, vbi de intereſſe tertij ageretur, abſolui non poſſint, niſi præuia ſatisfactione.

c. 1. de dec. in 6. Clem. Cupientes, de pœnis. Côc. Tr. ſeſſ. 25. de refor. c. 12. Vide declarationẽ Conſilij vt infrà.

17 Procuratores quoque, & negotiorũ geſtores, ac operarij eorundẽ Fratrum ſeruitijs inſiſtentes ſentẽtijs excommunicationis promulgatis, illaqueati ſint, & eſſe cenſeantur, ſi illis cauſam dederint, aut dantib. conſilium, auxilium, vel fauorem præſtiterint.

18 Fratres autem, & Sorores Tertij Ordinis, necnon Mantellati, Corrigiati, Pizocharæ, Cordellati, & alij, quocumque nomine nũcupati, in proprijs domib. habitantes, ſepulturam, vbi voluerint eligere valeant. Sed die Paſchatis tãtum Euchariſtiam, necnon Extremã vnctionem, ceteraq. Eccleſiaſtica Sacramenta (Pœnitentiæ Sacramento dũtaxat excepto) à proprio Sacerdote recipere, & ad onera, quæ laicis incũbant, perferenda teneantur, ac in foro ſeculari coram iudicibus conueniri poſſint. Et ne cenſura vileſcat Eccleſiaſtica, & minoris authoritatis interdicti ſententia reputetur, ijdẽ dicti Tertij ordinis ad diuina audienda in Eccleſijs ſuorum ordinum tempore interdicti nullatenus admittantur, ſi cauſam dederint interdicto, vel cauſam ipſam nutriant, ſeu foueant, aut dantib. auxilium, conſiliũ, vel fauorem quoquo modo pręſtiterint. Collegialiter autem viuentes, ſeu cum Clauſtralib. habitantes, ac mulieres virginalẽ, ſeu cælibem, aut caſtam, vidualem, expreſſo voto, & ſub dicto habitu vitã ducentes, priuilegijs, quibus fratres ordin. huius tertiæ regulę habitum geſtant, gaudere debeãt. De hac materia videre poteris Card. Zabar. in Clem. Cum ex eo, de ſent. excom. vbi gl. Clem 1. de rel. domib. Capic. deciſ. 115. c. cum plantare, §. fin. & ibi gl. in ver. nullatenus, c. vt priuilegia, & c. quidam, de priuil. & Clem. 1. §. fin. eod. tit. Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. c. 11. vbi de Oblatis.

19 Omnia etiam ſingula ſupradicta ad reliquos Religioſos ordinũ quorũcumque extẽdi, & per eos etiam ſeruari debere volumus, atque decernimus. Saluis

tamen

tamen in reliquis deſuper non expreſſis,tam Epiſcoporum,quam Fratrum, & aliorum Religioſorum prædictorũ iuribus quibus per præmiſſa in aliquo præiudicare,ſeu quidquam innouare non intendimus. Non obſtantib. Conſtitutionib. & Ordinationib. Apoſtolicis,ac Statutis,& Conſuetudinib. dictorum Ordinũ,iuramẽto,confirmatione Apoſtolica,vel quauis firmitate alia roboratis,priuilegijs quoque,& indultis,ac literis Apoſtolicis,&c. Dat. Romæ in publica ſeſſione in Lateranenſi ſacroſancta Baſilica ſolẽniter celebrata, anno Incarnationis Dominicæ 1516. 19. Decẽbris,Pontificatus noſtri Anno Quarto.

Prædicta verba (expreſſo voto) declarata fuerũt,deinde per eundẽ Leonem X. vt per eius Cõſtitutionem incip. Nuper in ſacro Lateranenſi Cõcilio,& infrà; Cũ autem ſicut accepimus à quibuſdam nimium curioſis, vertatur in dubium,an votum prędictum,de voto ſolemni Religionis intelligatur,cum illud tria ſubſtantialia comprehendat,obedientiam ſcilicet,paupertatem,& caſtitatem,& circa dictas mulieres virginalem,ſeu caſtam vidualem vitam ducẽtes, de virginitate,& caſtitate tantummodo mentio fiat. Nos ad tollendum omne dubium,Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine harum ſerie decernimus,& declaramus, quod in præmiſſis de voto ſolemni Religionis minimè intelligi debeat,ita vt mulieres virginalem,aut cælibem vitam ſimpliciter vouentes, etiam in conſanguineorum, & affinium ſuorum,aut proprijs domibus,vel ſeorſum habitantes, priuilegijs & immunitatib. prædictis in omnib. & per omnia frui,& gaudere debeant:non obſtantibus omnib. illis,quę in dicta Conſtitutione noſtra voluimus non obſtare,ceteriſq. contrarijs quibuſcumque. Datum Romæ ſub annulo Piſcatoris,die prima Martij 1518. Pontificatus noſtri anno Quinto.

Reperitur hæc declaratio impreſſa in Collectione priuilegiorũ per Io. Bapt. Confec. fol. 110. & in priuileg. Minimorũ,f.78 De Tertiarijs mulierib. in Cõgregatione viuentibus,videnda erit Conſtitutio Pij V. inc. Circa, in verſ. mulieres quoque;& Cõſtit. Greg. XIII. incip Deo ſacris,quæ fuerunt relatę ſupra in verſic. Monaſteria Monialiũ,fol. 339. & iſte Tertius Ordo fuit reformatus per eundem Pium V. vt in eius Conſtitut. incip. Ea eſt officij noſtri ratio, fol. 1019. in Bullario.

Ne liceat Regularibus leuare defunctorum funera, ſine proprio defuncti Parocho.

Decretũ ſacræ Cõgregationis.

Licet in Sacro generali Lateranenſi Cõcilio ſtatutum, & ordinatum fuerit, vt fratres Ordinum Mendicantium, ceteriq. Religioſi Regulares non poſſint intrare Parochias cum Cruce ad leuanda funera eorũ,qui apud Eccleſias Domorum,& locorum eorũdem ſuam elegerint ſepulturam,niſi prius præmonito,& requiſito,ac recuſante parochiano presbytero, & tunc ſine eius,& Ordinarij præiudicio; Significatum tamen eſt Sacrę Congregationi S.R.E. Cardinalium negotijs Epiſcoporũ,& Regularium propoſitæ, nõnullos Fratres præſertim Ordinis Minorum de Obſeruantia,cuiuſdam conſuetudinis prætextu, quã neque antiquitate vallari, neque obſeruantia viridi inniti,neque pacifica, & non interrupta poſſeſſione firmatam eſſe conſtat,contendere ſibi licere,defunctorũ funera proprio eorum parocho abſente,eoq. irrequiſito,efferre & leuare;idq. haud leues cõtrouerſias & altercationes aliquib. in locis,nõ ſine populi ſcãdalo,& Dei offenſione excitaſſe; ideo volẽs eadẽ Sacra Cõgregatio omnem eiuſmodi diſſenſionum & ſcãdalorum materiã,& occaſionem præſcindere,atque in futurum prouidere,vt tam parochi,quã Fratres ipſi,vnanimi inter ſe vo-

ſe voluntate,& ea,qua par eſt caritate,vltima hęc Chriſtianę pietatis officia de functis præſtēt,declarat,& huius Decreti tenore ſtatuit,prædictis Fratrib. Ordinis minorum de Obſeruantia, alijſq. quibuſuis Regularibus quorumcumque Ordinum,& Congregationum,tam Mendicantiū,quam non Mendicantium exiſtant,nullo modo licere,etiam ſpecialis alicuius conſuetudinis prętextu,parochias cum Cruce proceſſionaliter,aut aliàs ad efferēda, & leuanda defunctorū funera intrare,vel illa leuare,& efferre,niſi vocato,& expectato proprio defuncti Parocho,eoq.ibidem pręſente,ſi tamen ipſe aliter fieri non conſentiat,& permittat,vel niſi requiſitus, venire expreſsè omninò recuſet. Atque ita obſeruari mādat,& diſtrictè pręcipit,firmis ceteroqui,& in ſuo robore permanentib. ijs omnib. quæ ſuper Quarta funerū,& Canonicā portione, alijſq. iuribus, ad ſepulturas pertinentibus a Sacris Canonibus,& Conciliorū Decretis,Summorumq. Pontificum Conſtitutionibus hactenus ſancita, & ordinata ſunt,vel aliàs ex particulari Conſuetudine,vel alio iure obſeruantur. Romę die xij.Ianuarij. M.DCIIII.

Alex.Card.Florent.

Hieronymus Augucchius Secret.

Romæ,apud Impreſſores Camerales,M.DCIIII.

Poſt Concilium Lateranenſe ſequitur Conc.Tr.vbi etiam fuerunt moderata,& correcta in aliquibus Regularium Priuilegia,& ideo ſtandum eſt eius diſpoſitioni,& ex d.Concil.aliqua recollecta habes ſuprà,in verbo exemptio,reliqua patent ex d.Conc. lectura, & non abs re inſerendas eſſe cenſui quaſdam declarationes ad Regulares pertinentes.

DECRETVM SACRÆ CONGREGATIONIS Illuſtriſs.ac Reuerendiſſ. DD. S. R. E. Cardinalium Sacroſancti Trident.Concilij Interpretum,ſuper intelligentia, & obſeruatione c.12.verſ. Dies etiam feſti, ſeſſ.25. de Regular. & quædam aliæ Deciſiones eiuſdem Congregationis ad Regulares ſpectantes.

Congregatio Concilij cenſuit, Decretum c.12. verſ. Dies etiam feſti, ſeſſ. 25. de Regul. ita eſſe intelligendum,vt Regularium Ritus illi feſtis ſemper permaneat, quo ad Miſſas celebrādas,& cetera diuina officia,tam publicè quam priuatim ab ipſis Regularibus in eorum Eccleſiis perſoluenda. Nec circa hæc ab Epiſcopis quoquomodo,quidquam in contrarium eiſdem Regularib. pręcipi poſſe. Quod ſi de facto præceperint, Regulares neutiquam ipſis Epiſcopis obedire teneri. Verum quo ad Conciones,& Lectiones, quas iidem Regulares ad populum habuerint,debere ſe conformare Euangeliis, & Epiſtolis, quibus clerus ſecularis vtitur illis diebus feſtis.

Congregatio item Concilii cenſuit, Regulares, qui abſque licentia Epiſcopi prædicauerint in Eccleſiis, quæ ſuorum Ordinum non ſunt, tametſi Decreto eiuſdem Concilii,c.12.ſeſſ.5.contrafecerint,non poſſe tamen puniri ab Epiſcopo,ſed tantum à ſuis Superioribus.

Congregatio Concilij etiam cenſuit, Regulares Monaſterii vltra medium milliare à Ciuitate diſtantis, non poſſe ab Epiſcopo compelli accedere ad proceſſiones.

Congregatio itidem Concilij cenſuit, Epiſcopos, aut alios locorum Ordinarios vigore cuiuſuis Decreti eiuſdem Concilij nullam habere facultatem, quouis tempore in Monaſterijs, Domibus, & Eccleſijs Regularium exemptorum, quibus non imminet cura animarum perſonarum ſecularium, viſitanti Sacriſtias, paramenta, vaſa ſacra, altaria, & cetera huiuſmodi, aut etiam tabernaculum, ſeu pyxidem, in qua Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum aſſeruatur.

Hier. Card. Matthæius.

Locus † ſigilli. Io. Franc. Fagnanus Sac. Congreg. Conc. Secretarius.

Romæ, Ex Typographia Cameræ Apoſtolicæ, 1602. Superiorum permiſſu.

Decretũ Sac. & Congr. Declarauit etiam Sacra Congregatio die 2. Iulij 1587.

Regulares, qui quo ad confeſſiones audiendas idonei generaliter ab Ordinarijs eorumue examinatorib. reperti, & probati fuerint, generaliter quoque, & indiſtinctè abſque aliqua limitatione temporis, certorumue locorum aut generis perſonarum admittantur in Diœceſi propria. De ceteris verò, qui non adeo idonei reperientur, ſi petierint ſe admitti, arbitrio Ordinariorum relinquitur ipſos cum limitata facultate, prout eiſdem ordinariis magis expedire videbitur, probare, & admittere. Qui autem in domibus laicorum cõfeſſiones ex cauſa audierint, ſtatim Parochum admonere teneantur, & fidem auditæ confeſſionis pro Medico aduenienti relinquere.

F. Michael Bonel. Card. Alexandrinus.

Georgius Palearius Secret.

Decretũ eiuſd. Inſuper ſciendũ eſt, quod per Sacras Congregationes ſuper interpretatione Sacri Conc. Tr. & Regularium iuſſu Greg. XIII. declaratum fuit; nẽpe, quod Regulares omnes in Ciuitatibus Italiæ exiſtentes, ſibi Conſeruatores eligerent coram quibus conuenirentur, ac ſemel electos non niſi in capitulis prouincialib. mutarent, eorumq. nomina intra menſem à die electionis Epiſcopis locorum Ordinarijs indicent, alioquin coram ipſis Ordinariis conueniri poſſent.

Has declarationes refert Io. Bap. Confect. in Sũmario Priuileg. Ord. Medic. tit. 17. c. 4. fol. 154. & tit. 4. c. 9. fol. 63. & notandum quod quidam ſunt Conſeruatores ſecundum iura, & priuatarum perſonarum, de quibus habetur in c. 1. & c. fin. vbi Io. Andr. alijq. Doctores, de off. deleg. in 6. & in Conc. Trid. ſeſſ. 14. de ref. c. 5. quidam vero ſunt Conſeruatores, Priuilegiorum Regularium, de quibus poſt Guid. Papam, in deciſ. 1. & deciſ. 18. & deciſ. 547. Mandoſ. de ſign. gratiæ, tit. Conſeruatoriæ, Nau. in Man. c. 26. nu. 125. & in conſ. 1. de off. deleg. in antiq. & 5. in non. Latiſſimè de eis agitur per Sorb. in Compen. Priuil. Mendic. in verſic. Conſeruatores Ordinis, Emanuel Roderic. tomo 1. Quæſt. Regul. q. 65. & Confect. loco proximè citato; quam declarationem de Conſeruatoribus eligendis per Regulares habes etiam in Conc. Prouinc. Mediolan. quinto ſub tit. de Epiſcopo, epiſcopali iuriſdictione, & foro fol. 126. in volumine Actorum Eccleſiæ Mediolan.

Decretum

Decretum, quo declaratur, Epiſcopis, in Eccleſia Regularium Pontificalia exercentibus, licere Baldachinum erigere.

DEcet, Epiſcopis, pro eo, quo in Eccleſia Dei excellūt dignitatis gradu, in quocumque ſuarū Diœceſium loco, quoties eos ibi Pontificalia exercere, aut in Pontificalibus adeſſe, & aſſiſtere contingit, eam, quā par eſt, reuerentiā & honorē, decoro cultu, & ornatu exhiberi. Quare nō ſine graui animi dolore, auditum eſt, nonnullos Regulares, vano quorundā immunitatum & priuilegiorum prætextu, Epiſcopis in eorū Eccleſijs in Pontificalibus intereſſentibus, nō modo renuiſſe in eis, ſupra locū Epiſcopalis ſolij, Baldachinum erigere, vtrum id ēt iuſſu ipſorummet Epiſcoporū curantes, prohibere & arcere auſos fuiſſe. Atque ideo Sacra Cōgregatio S.R.E. Cardinaliū, negotijs, & cōſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſita, facto verbo cū Sanctiſſimo Domino noſtro Clemente Papa VIII. ac de Sāctitatis Suæ ſpeciali, & expreſſo mādato, hoc præſenti Decreto, ꝑpetuis futuris tēporib. valituro, declarat, ſtatuit, decernit, & mandat, vt de cetero Epiſcopi, vbi tā ex Cōſuetudine, & Priuilegio, quā ex Sacrorū Canonum Conſtitutionibus, & Pōtificalis Romani præſcripto, aut alio iure, Pontificalia exercere, aut Pontificalibus paramentis cū mitra, vel etiā ſola cappa induti, in quibuſuis Regularium Mendicantium, quā non Mendicantium, Monachorū, etiam Caſinenſium, Clericorū, Presbyterorum, & cuiuſuis alterius Ordinis, & Religionis, Militiæ, Societatis, aut Cōgregationis Eccleſijs, intereſſe poſſunt, ipſi Regulares, quoties opus fuerit, teneātur ibi, & debeant, in loco ad ſolium Epiſcopi cōſtituendum opportuno & cōgruo, Baldachinū attollere; Eis autem id facere negligentibus, aut nolentibus, liceat eiſdē Epiſcopis illud aſportari, & in quacumque eorundē [illegible]riū, aut alia quātumuis exempta Eccleſia, ſupra Epiſcopale ſolium, ſeu [illegible]ficale Faldiſtoriū, erigi facere atque ſub eo ſedere & ſtare, quemadmodū in propriis & Cathedralibus eorū Eccleſiis ſtare & ſedere ſolent, eo tamē dumtaxat tempore, quo Pōtificalib. aderunt peragetur. Si qui vero Regulariū huic Declarationi, Statuto, Decreto, & Mandato, inobediētes, & cōtumaces fuerint, ſciā ſe ab eiſdem Epiſcopis ad id, per cēſuras, & pœnas eccleſiaſticas, huius Decreti virtute cogi, & compelli poſſe. aliiſq. pœnis tā ſpiritualib. quā tēporalib. arbitrio Sūmi Romani Pōtificis ſubiacere, & obnoxios fore. Non obſtantibus quibuſuis Cōſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac dictorum Ordinum, Religionum Militiarum Societatum, & Congregationum quocumque nomine cenſeantur, ſtatutis, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis ſub quibuſcūque tenoribus, & formis, & cū quibuslibet ēt derogatoriarū derogatoriis, aliiſq. efficacioribus & inſolitis Clauſulis, ac irritantibus & alijs Decretis in contrarium præmiſſorum hactenus quomodolibet conceſſis, confirmatis, & approbatis: quibus omnib. & ſingulis, etiā ſi talia eſſent, quæ ſub generali expreſſione & derogatione non venirent, ſed de illis, eorumq. totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, & indiuidua mentio habenda foret, eorum tenores, præſentibus pro expreſſis, & ad verbum inſertis habens eadem Sanctitas ſua, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſè derogauit, ceteriſq. in contrarium facientib. quibuſcumque. Romæ, die 10. Iunii 1603.

Alex. Card. Flor. Epiſc. Præneſtin.

Hier. Agucchius Secret.

KK 2 Nota

Digitized by Google

Nota hanc declarationem pro ampliatione Clem. Archiepiſcopo, de priuileg. quia antea nō poterant prohiberi ab exemptis, Card. Zabar. in d. Clem. §. ſimili, immo etiā eis inuitis poterant exercere ea, quæ in d. Clem. continentur, & per eoſdem Epiſcopos iuxta terminos huius decreti poſſunt hodie compelli cēſuris, & pœnis Eccleſiaſticis vigore huius Decreti, nam antea oportebat agere coram ſuperiore exemptorum; idem Card. in d. Clem. §. fi. in fine, & dictum fuit ſuprà in verſ. Archiepiſcopi authoritas, in 30. authoritate, fol. 81.

Quarta funeralium. Quaſdam alias declarationes habes ſuprà in verbo, Confeſſor, & quantum ad Quartam funeralium attinet, apud Conuentum Sancti Aloyſii, ſeu Sancti Ludouici de Neap. ordinis Minimorum, conſeruatur ſequens declaratio authenticata ab Auditore Cameræ Apoſtolicæ tenoris ſequentis.

Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſ. DD. Fratrum Minimorum Sancti Franciſci de Paula Sacra Religio, a ſuis primordiis gaudet quodam Apoſtolico priuilegio per fel. mem. Iulii II. Pont: Max. Anno Domini MDVI. ſui vero Pont. 3. Beato Frāciſco de Paula, Patri, & Fundatori prædicti Ordinis tunc in humanis agēti, & ſuæ Religioni benigne conceſſo, in quo Indultum extitit Monaſteria, Domus, & Conuentus dicti Ordinis tam conſtructa olim, quā in futurū conſtruenda, nedum decimas ex Noualibus, Predijs, Hortis, verum etiam nullam Parochis eccleſiarum Quartā funeralium teneri debere perſoluere, vt in dicto Priuilegio latius eſt videre, ad huius effectū, huic Sacræ Cōgregationi præſentatum. Et quia licet hoc non obſtante aliquibus in locis prædicti eccleſiarum Parochi, & Rectores perperam forſan intelligentes Sacri Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 1.. ſenſum, ſeu illum in eorum fauorem retorquentes, nituntur a prędictis Fratribus huiuſmodi funeralium portionem ſeu Quartā extorquere, quoties cadauer aliquod apud ipſorum Fratrum Monaſteria ſepeliri contingit, magnas pro ea Fratribus moleſtias inferentes aſſiduè. Ideo Frater Petrus à Mera, Prouincialis minimorum dictæ Religionis Minimorum Sancti Franciſci de Paula, in Caſtellæ Prouincia Illuſtriſſimis & Reuerendiſſimis DD. V V. humiliter ſupplicat, vt ad ſedanda ſcandala, & euitandas lites, dignentur declarare, an per d. Sacrum Concil. Trid. huiuſmodi priuilegio derogatum veniat, quo ad ſolutionem prædictam, vel Decreto ipſius Concilij non obſtante, debeat obſeruari, & Fratres d. Ordinis ab ea ſolutione immunes & liberos cenſeri. Quas D. Opt. Max. &c. Congregatio Concili cēſuit, huiuſmodi priuilegio ante quadraginta annos ante Concilium, vt proponitur conceſſo, minimè derogatum eſſe eiuſdem Concilii Decretis.

Hier. Card. Matthæius.

Locus † Sigilli.

Aliam declarationem habes impreſſam in 1. Tomo Regular. quæſt. Emanuel. Roderici, art. 39. q. 2. fol. 365. videlicet.

Congregatio Concilii cenſuit, non cōprehendi Monaſteria ædificata à quadraginta annis citra, aut quæ in dies ædificātur, vel in futurum ædificabuntur, preſuppoſito, quod huiuſmodi Monaſteria ſint eius religionis, cui a Sede Apoſtolica indultum ſit, vt Quartam funeralem non debeant ſoluere Epiſcopo.

Antonius Card. Carafa.

Publica-

Publicato Conc. Trident. pro eius obſeruatione fuerunt editæ à Pio IV. duæ Conſtitutiones derogando etiam Priuilegijs Regularium in his, in quib. Statu tis, & Decretis dicti Concilij contrariantur; quæ relatæ fuerunt ſuprà, in verſic. Conc. Trid. fol. 183. De quorum Priuilegiorum abrogatione, habetur per Ema nuel. Roderic. tomo 1. q. reg. q. 8. Et cum per Pium V. fuiſſent editæ tres Conſtitutiones pro Regularibus, prima incip. Et ſi Mendicantium, fol. 982. in Bulla. ſecunda incip. Ad hoc nos Deus fol. 1135. Tertia incip. Ad exequendum, fol. 999. in Bullario, & vide infrà in verſic. Vicarius perpetuus, & præallegatæ Pij V. Conſtitutiones ſunt tenoris ſequentis.

Bulla confirmationis, & nouæ conceſſionis Priuilegiorum omnium Ordinum Mendicantium, cum certis Declarationibus, Decretis, & Inſtitutionibus S. D. N. D. Pij V. Motu proprio.

Pius Epiſcopus, Seruus Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

ETSI Mendicãtiũ Ordines, qui ſedulo in vinea Domini quotidie exhibete non ceſſant famulatum, ſummo ſẽper ſtudio (etiam dum in minorib. eſſemus) amplexi ſumus, ad ſummi tñ Apoſtulatus apicem (meritis licet imparibus) Diuina fauente clementia aſſumpti, dum id mente recolimus, facere non poſſumus quin eos propenſiori caritate, & paterno affectu amplectamur: ac ex inde pro ſuis ſanctis ſtudijs, honeſtiſq. laboribus, proq. ſalute animarum, ab Apoſtolica Sede (cuius continuè pacem, & dignitatem, ordines ipſi fortiter tutati ſunt) tam ſpiritualia, quàm temporalia ſubſidia ornamentaq. acceperint, & accipiant, quibus, & ſancta ſua officia, ac vitam ſuam Regularem facilius, atque expeditius exequi, & tranſigere poſſint, & ceteræ religioſæ perſonæ, ordineſq. alij, exemplo ipſorum, promptiores, alacrioreſq. ad ſua officia perſoluenda reddantur. Hinc eſt, quod nos attendentes pleroſque ex venerabilibus fratribus noſtris Archiepiſcopis, & Epiſcopis, qui eoſdem Ordines præcipuè tamquam fructiferos in agro Domini Palmites, & colere, & adiuuare deberent, non ſolum id exequi negligere, verum etiam Concilij Trid. Decretis in prauum ſenſum retortis, eos, & eorum quemlibet, varijs afficere incommodis, & perturbationibus, eorumq. priuilegijs non modicum afferre grauamen, conantur.

Quidam enim Epiſcopi, (vt accepimus) nolunt admittere quoſdam Regulares ad prædicationem, etiam in ſuis Eccleſijs faciendam, quamuis de eorum habilitate ad huiuſmodi opus exercendum habeãt bonum teſtimonium à ſuis ſuperioribus.

Alij verò volunt, vt nedum ſemel, ſed etiam pluries in anno coram ipſis, vel eorum Vicarijs, prædicatores præſententur, ac pro licentia prædicandi, (quam non niſi in ſcriptis dare volunt) aliquid quandoque exigunt.

Alij etiam Epiſcopi, maximam Regularibus iniuriã irrogare videntur, dum præter ordinem, & veterem conſuetudinem, abſque vlla ratione quoſdã reij-

Digitized by Google

cinnt,& quoſdam(pro eorum libito)admittunt ad prædicationem huiuſmodi habendam in locis ſuæ Diœceſis.

Quorundam etiam locorum Ordinarij, quoſdam Religioſos probos viros, & idoneos, (etiam à ſuis Superioribus approbatos) ad confeſſiones audiendas admittere nullo modo volunt.

Quidam ex eis volunt, non ſolum ſingulis annis, ſed etiam pluries in anno in aliquibus partibus eoſdem confeſſores ſibi præſentari.

In aliquibus verò Oppidis, tam Epiſcopi, ſeu eorum Vicarij, quã Presbyteri Curati nolunt, vt fratres Mendicantes vocati ad audiendas confeſſiones infirmorum,(maximè ſi infirmitas eſt grauis) aut ẽt ſanorum in priuatis illorum domibus, vel alibi, præterquam in ſuis eccleſijs, aut Monaſterijs poſſint accedere.

Nonnulli etiam audent Confeſſores Monialiũ, (qui pleno iure ſubſunt Regularibus) examinare, cum tamen id minimè per Concilium decernatur; ſicut & de Fratribus, qui ſunt audituri confeſſiones aliorum fratrum.

Qui etiam in aliquibus partibus nituntur aſſerere, ſeu facere, ne quiſquam infra annum poſſit Sacram Euchariſtiam in eccleſijs Mendicantium recipere, neque etiam Moniales tertiarias nũcupatas, ſuorum Ordinum, (vt aliqui aiſerunt,) in aliquibus partibus fieri, cum tamen ſolum in Paſchate, (quo ad ſeculares dumtaxat) iuxta priuilegia Summorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, eiſdem Ordinibus conceſſa id obſeruari debeat.

Alij verò Epiſcopi, ſeu eorum Vicarij, audent ad eorum libitum dare licentiam quibuſcumque, Monaſteria Monialium etiam Sanctæ Claræ ingrediendi, etiam ſi Regularium curæ ſubdita ſint.

Quidam verò ſub prætextu exquirendi voluntates puellarum, ante profeſſionem earum, volunt eas extrahere à Monaſterijs, & per lõgum tempus alibi detinere, ipſaſq. puellas, ſeu nouitias de pleriſque rebus interrogare, neque neceſſarijs, neque in Decreto Conc. Trid. deſuper contentis, ex quibus non modica poteſt oriri occaſio ſcandali.

Alij verò plerique noluerunt quoſdam Regulares aliarum Diœceſum Sacris Ordinib. initiare, ac etiam à ſui Ordinis Prælatis approbatos admittere nolũt.

Aliqui verò ſingulis Dominicis diebus in ſuos Parrochianos ad ſonum cãpanæ excommunicationem promulgant, vt non poſſint intereſſe Miſſis, Concionibus, & Diuinis Officijs, niſi in propria parochia.

Alij verò ipſis prohibent vt omninò in Eccleſijs, (etiam requiſiti) non celebrent.

Alij verò in aliquib. partibus, in eorũ Eccleſijs Conciones Sacræ Scripturæ, & ſermones pro mortuis haberi nolunt; & ſi aliquid ipſis relictum fuerit, vt ab ipſis Miſſæ dicantur, vel alia officia pro mortuis celebrentur, ipſis ſibi ea vſurpant, dicentes, quod ipſi ea exequi non poſſunt, quia ipſi ſunt Paſtores.

Alij verò ſub excommunicationis latæ ſententiæ, & exſilij per decennium à diœceſi pœna inhibuerunt, ne Miſſæ in eorum Eccleſijs celebrentur, in dieb. feſtiuis, antequam Rector Parochialis eccleſiæ celebrauerit.

Alij etiam nolunt, vt dum prædicatio in Eccleſia Cathedrali habetur, alibi prædicetur.

Ac inſuper in quibuſdam locis omnẽ ordinem, & quietem perturbant, dum cõtrouerſias iam diu ſopitas, & exſtinctas ſuper præcedentia excitarunt, & vbi nullæ erant pepererunt, dum pro arbitrio, & voluntate eorum hos illis præferre voluerunt.

Qui-

Quidam etiam Epiſcopi volunt Regulares à cura animarum excludi, & illam ſolis presbyteris ſecularibus committi.

Quidam verò Quartam funeralium extendere volunt, etiam ad Miſſas, legata, & alia quæcumque, quæ domibus Regularium relinquuntur.

Alii autem volunt quartam partem omnium eorum, quæ etiam pro ornamento eccleſiæ, palliorum, planetarum, cortinarum, pannorum, & eorũ etiam quæ pro victu fratrum relinquuntur.

Aliqui etiam in quibuſdam partibus volunt, vt non ſolum ius ſepulturæ ſolui conſuetũ, quod ſemper ſoluitur, neque denegatur, ſed etiam omne illud, quod eccleſijs ordinum, ad eorum libitum partes dant, quãdo ſepeliuntur ibidem defunctorum corpora, id totum curatis ẽt de nouo ſoluatur inſtanter conantur, impediẽtes ne aliter corpora defunctorũ ad monaſteria fratrum deferantur, vnde in hoc maximè tam partes, quam ipſos fratres grauari contigit.

Aliqui verò, etiam ex locis mẽdicantium, qui curam habent animarum, volunt pro ſeminario decimas exigere, ac in caſu reſiſtentiæ etiã pignus exigunt.

Alij autem præfatos Fratres, ac Moniales ſub eorum cura degentes, ſubſidiũ regium perſoluere cogunt, cum multę earundem Monialium vix habeant pro earum victu, & veſtitu, neceſſaria vitę.

Alij etiam in quibuſdam partibus pauperes Mendicantes, eleemoſynas petere prohibent, pro eorum dumtaxat ſuſtentatione, & ſi inuenerint eos panẽ, vel aliquid aliud ſimile amore Dei ſibi collatum portantes, quandoque ab eis auferre minantur, afficientes eos graui iniuria, & contumelia.

Nonnulli verò Epiſcopi, vel Capitula Canonicorum pauperes Mendicantes, tam Fratres, quam Moniales ſuorum Ordinum, tam de redditibus bonorum ſi quæ habent, quam de poſſeſſionibus, vineis, agris, & alijs ſuis bonis, quibuſcumque, non ſolum largitione fidelium ſibi conceſſis, ſed etiam aliàs iuſtis de cauſis ab eis acquiſitis, ac pecunijs emptis, ſibi decimas, ac primitias alijs reſpectiue ſoluere cogunt.

Alij autem auſi ſunt inquirere, & proceſſus facere contra aliquos Regulares intra clauſtra delinquentes, vel de quorum delictis aliqua erat ſuſpicio, non expectata aliorum ſuperiorum cenſura.

Alij verò Epiſcopi Monialium Monaſteria ingredi, & illa ingrediendi licentias ſuis concedere, & aduerſus illas proceſſus formare, ipſorum ordinum ſuperioribus irrequiſitis præſumunt.

Aliqui etiam dominium temporale ſuper Moniales habere prætendunt.

Nonnulli vero frequentiſſimè Regulares citant, & iuriſdictioni ſuę ſubijcere tentant, ac eorum Conuentum occupant, ipſos expellendo, ac in ipſos iuriſdictionem, vel poteſtatem exercent.

Aliqui verò ipſos carceribus, (abſque cauſæ cognitione) mancipant, ac manibus, pedibusq. laborant, vt Regulares Mendicantes ſuæ ditioni ſubijciant, & vſque adeo ſe intromiſerunt in gubernatione Conuentuum, & in correctionibus Fratrum, vt Prouincialibus, & Generalibus nullus amplius videatur relictus locus, aut vlla iuriſdictio.

Aliqui autem Conuentuum Priores, & Guardianos rationes, & computa facere cum Syndicis Conuentuum huiuſmodi prohibent.

Fratres quoque qui ad Epiſcopos huiuſmodi recurſum habent, à Prioribus, & Guardianis præfatis caſtigari, & puniri interdicuntur.

Inhibent quoque Superioribus Ordinũ, ne faciãt proceſſus cõtra Fratres, ac

in ipſos imperium, & brachium ſeculare exercent.

Alij verò ipſos extra clauſtra degẽtes, ſub eorum protectione recipiunt, eoſq. ſic permanere permittunt, eoſq. etiam inuitis ſuis Superioribus detinent.

Aliqui verò bonorum ipſorum Fratrum tamquam ad eos (ſi extra clauſtra defuncti fuerint) ſpectantium poſſeſſionem occupare præſumunt, & ad habitum Religionis reuerſis, ſua bona conſignare nolunt.

Ac etiam vniones à Sede prędicta, aut alias ritè factas de beneficijs Eccleſiaſticis impediunt, & ſibi relaxari debere volunt, & contradictores excommunicationis gladio feriunt.

Alij verò Regulares campanas diebus feſtiuis pulſare, vel eodem tempore, quo ipſi celebrant, Miſſas celebrare nolunt.

Aliqui etiam pro licentia danda ędificandi quamdam domum Regularem, triginta, vel quadraginta ducatos exigere non erubuerunt.

Alij verò eos mortuorum cadauera aſſociare, alij autem illos cum Parocho ſimilia munera ſubire non permittunt, niſi maior Canonicorum pars interuenerit.

Alij vero mortuorum officia in Regularium Eccleſijs peragi nolũt, niſi cum ipſorum præſentia, & ipſorum Moniales vel alias perſonas, etiam ſi in earum funere Parochus interuenire non deberet, ſepelire prohibent, niſi ipſi parocho prius certum quid ſolutum fuerit; & ſi aliquem, ipſi ſciuerint, in Regularium Eccleſijs ſepulturã elegiſſe, eũ (vt dicitur) non ante ad illas deferre ſinunt, quam ad Parochi eccleſiam delatum, inibiq. officium peractum fuerit.

Poſtremò verò, teſtamenta ſine presbyterorum præſentia fieri prohibent, & ſi quid ipſis Regularibus relictum fuerit, id aſſerentes contra Concilij Tridentini Canones eſſe, reuocare omninò procurant.

Ac propterea, volentes præmiſſis, ac alijs ſimilibus exceſſibus, & grauaminibus ex noſtri paſtoralis officii debitę prouidere attẽdẽtes ẽt illos, qui onus diei, & æſtus, tam in prędicationibus, quam in ceteris ſpiritualibus muneribus quotidiè ſuſtinent, niſi etiam aliquantu ſperſubleuentur, facilè fore, vt oppreſſi à ſuis officijs omnino deſiſtant, ne in poſterum eis aliquod inferatur grauamen. Cõcilii Trident. huiuſmodi decreta, ex quorum falſa, ſeu minus vera intelligentia præmiſſa irrepſerunt, quorumque declaratio, nõ niſi ad Nos ſpectar, modo, & forma infraſcriptis declarandum cenſuimus. Nos igitur Motu proprio, nõ ad alicuius inſtantiam, ſed de mera deliberatione, & ex certa ſcientia noſtri, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, declaramus, Canonem ſeſſionis 24. c. 4. per quem omnibus Regularibus, ẽt in ſuorum Ordinum Eccleſiis contradicente Epiſcopo, prædicationis officium interdicitur; Mendicãtiũ Ordinũ fratres huiuſmodi, quando à ſuis Generalibus, vel eorum Miniſtris Prouincialibus, ad id deputati fuerint, non cõprehendere, neque eos afficere poſſe, Immò volumus quod in ſuis Eccleſiis quando eis placuerit, licitè, & abſque vllo impedimento, vel contradictione, etiam epiſcopi; (niſi ipſe prædicauerit) prædicare poſſint.

Quod verò in ſeſſ. 23. c. 15. circa confeſſiones à Regularibus non audiendas ſtatuitur, hoc etiam dictorum Ordinum fratres à præfatis ſuis Generalibus, vel Miniſtris Prouincialib. ad audiẽdas cõfeſſiones vtriuſque ſexus Chriſti fideliũ approbatos (vt præmittitur) minime comprehẽdat, ita vt a confeſſionibus, audiendis, tam intra eorum Eccleſias, & Domos, quam extra, minime prohibeantur, ſuper hoc literas felicis recordationis Pauli Papæ IV. etiã prędeceſſoris noſtri, concedentes eiſdem Fratribus Mendicantibus regularis obſeruantię, poſſe

con-

confeſſiones ſecularium perſonarum etiam infirmarum, etiam extra domos, & Monaſteria ſua, & vbilibet audire, approbando, & de nouo concedendo.

Statuimus etiam, quod ille qui ſemel in vna Diœceſi admiſſus per Epiſcopum fuerit, ſemper in eadem Diœceſi habeatur pro admiſſo, nec amplius examinari, vel præſentari in dicta Diœceſi debeat, tam quo ad prædicationes quam quo ad confeſſiones audiendas, nec aliquid pro prędictis exigi, vel recipi debeat.

Confeſſores verò Monialium, quę degunt ſub cura Regularium, ab Ordinario examinari nolumus, quemadmodum neque etiam fratres, ſi debeant audire confeſſiones aliorum Fratrum, examinari debent.

Lectores inſuper ex eiſdem Fratribus, & in Theologia graduati, qui cum licentia ſuorum ſuperiorum ad gradum admiſſi fuerint, cum de ipſorum doctrina ambigendum non ſit, tam confeſſiones audituri, quam prædicationis munus ſubituri, ab epiſcopis minimè examinentur.

Cumq. inhoneſtum, ſit, quęlibet in alienam meſſem falcem inijcere, cũq. Moniali ũ Monaſteria non, niſi de epiſcopi, vel ſuperioris licentia & in caſibus neceſſariis aliquis ingredi præſumat, in ſeſſione 25. can. 5. prohibetur, hoc tãtũ, in illis Monaſteriis locum habere volumus, quę Ordinariis ipſis pleno iure ſubſunt, in quibus, in caſibus neceſſariis ipſi dare licentiam poſſint, & non in aliis Monaſteriis, ita, vt in præfatis monaſteriis, quę Ordinariis ipſis pleno iure non ſubſunt, ipſi Ordinarii illa ingredi non poſſint, prout in Regulis earum, ſeu de iure ſtatuitur, & eis aliquos proceſſus aduerſus Moniales ipſas, ſeu fratres huiuſmodi, propterea, ſeu aliàs ipſorum ordinum ſuperioribus irrequiſitis, quoquo modo formare, aut facere poſſe omnino prohibemus; ita, vt aliquam iuriſdictionem, ſeu aliud quodcumque dominium, in Moniales, & fratres huiuſmodi reſpectiuè habere exercere, aut exequi nullatenus poſſint, aut debeant, immò illas, & illos oẽs, ab eorũ ſuperioritate, dominio, & iuriſdictione, & poteſtate eximimus, & liberamus, prout eis conceſsũ eſt per ſua priuilegia, à Sede, præfata obtenta, & ita præfatæ Moniales, ac fratres ſint excluſi à ſuperioritate, & iuriſdictione Ordinariorum reſpectiuè huiuſmodi, vt etiam in illarum, vel illorum Syndicis, aut procuratoribus deputandis, vel in diſponendis illorum facultatibus, vel alia ſibi non cõpetentia facienda, vllatenus nõ ſe intromittãt, nec ẽt Ordinarii ipſi regulares pręfatos citare, & iuriſdictioni ſuę ſubiicere, ac eorũ Conuentus occupare, ipſos ab eis expellendo, ac in ipſos iuriſdictionẽ aliquã, & poteſtatem exercere, (vt præmittitur,) aut ipſos carceribus mancipare, & contra eos aliquid aliud facere poſſint, vt ſuæ Ditione ſubiiciantur, neque ẽt ſe intromittãt vllo pacto, aut aliqua ratione in gubernatione Conuentuũ, tã fratrum, quã Monialium huiuſmodi, & illorũ correctionibus, ſed omnia iſta, & alia neceſſaria ad correctionẽ, & gubernationẽ Fratrũ, aut Monialiũ huiuſmodi, & eorũ Generalibus, ac Miniſtris, ſeu Prouincialibus, vel aliis eorũ, aut earũ reſpectiuè ſuperioribus, ẽt ratione cõputa faciendi cũ Syndicis Conuentuũ huiuſmodi oĩno relinquantur, nec vllo modo in pręmiſſis & aliis Fratres, & Moniales huiuſmodi tangẽtibus, Ordinarii prædicti, per ſe vel alios, ſe intromittãt.

Fratres quoque, ſi cõtigerit eos ad huiuſmodi Ordinarios recurſũ habere, a præfatis Generalibus miniſtris, ſeu Prouincialibus, Prioribus, Guardianis, & aliis ſuperiorib. caſtigari, & puniri poſſe, & debere; neque ipſos Ordinarios pręfatis ſuperioribus Ordinum hmõi, vllatenus inhibere, quinimò præfatos ſuperiores proceſſus cõtra Fratres ſuos, & Moniales hmõi, quãdo opus fuerit circa delicto-

delictorum inquiſitionem, vel caſtigationem facere poſſe decernimus, inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſecularis.

Inhibemus etiam ipſis Ordinariis, ne fratres extra clauſtra degentes ſub eorum protectione recipiant, eoſq. inuitis ſuis Superioribus detineant.

Prohibemus quoque eiſdem Ordinariis, ne aliquo modo ſe intromittant in bonis dictorum fratrum, extra clauſtra ſuorum Monaſteriorum pro tempore degentium, ſiue decedentium; & quamuis in habitu, ſiue abſque habitu moriantur, volumus, quod eorum bona mobilia, & immobilia, ad Ordinem, quẽ profeſſi ſunt pertineant diſponenda, iuxta Conſtitutiones, ſeu Ordinationes præfatorum Ordinum, neque illa Ordinarii pręfati occupare præſumant, immò huiuſmodi, & ad habitum religionis reuertentium, bona omnia Monaſteriis ipſis, cum ea quæ acquirit monachus, de iure Monaſterio acquirantur, pertinere etiam decernimus.

Ac ipſis Ordinariis, ne quaſcumque vniones etiam perpetuas à Sede prædicta, vel aliàs, vt præfertur hactenus factas, & pro tempore faciendas, de beneficiis Eccleſiaſticis, ſeu illorum fructibus, quin ſuum ſortiantur effectum impediant omninò etiam prohibemus, & cenſuras eccleſiaſticas, & alias pœnas, per eos in contradictores pro tempore latas, nullius eſſe roboris, vel momenti ſimiliter decernimus, & declaramus.

Inſuper volumus quod pręfati regulares, quibus cura animarum ineſt, poſſint per ſeipſos iuxta ſuorum ſuperiorum ordinationem, aut alios Vicarios, ſeu cappellanos ſeculares, ipſorum Regularium nutu amouibiles, ab eis deputatos, & ab ordinario pro idoneis nominatos, & approbatos pręfatam curã exercere; neque in eorum deputatione, vel amotione, neque alicuius partis fructuũ conſignatione, pro præfatis Cappellanis, ſeu Vicariis ſecularibus, ſi per tales curam exerceri contigerit, Epiſcopi vllo pacto ſe intromittant.

Prohibemus inſuper eiſdem Ordinariis, ac aliis quibuſcũque perſonis, ne impediant ipſos fratres, quando eis placuerit, tam in diebus Dominicis, ſeu feſtiuis, aut aliis totius anni temporibus campanas pulſare, & etiam tempore quo ipſi celebrauerint, Miſſas celebrare, necnon mortuorũ corpora aſſociare, & illa per fratres ipſos, quando in Eccleſiis ſuis pręfatis delata fuerint, etiam abſque præſentia Rectorum Eccleſiarum hmõi ſepeliri facere, ac officia mortuorum huiuſmodi peragi poſſe, neceſſariamq. præſentiam Rectorum, aut aliorum clericorum, quin infirmi liberè ſua poſſint condere teſtamenta minimè eſſet, ac ipſos regulares legata aut quæuis alia ſibi in teſtamẽtis relicta, exigere, & obtinere poſſe, neque aliquod ius in contrarium eſſe, decernimus, & declaramus.

Volumus etiam quod puellarum Deo dicandarũ, an ſcilicet coactæ vel ſeductæ fuerint, examen faciendum, non niſi infra quindecim dies, poſtquã iuxta Concilium Tridentinũ Epiſcopi, vel Vicarii requiſiti fuerint fieri poſſit; quibus elapſis, amplius in hoc illis ſe intromittere non liceat, cuius occaſione, nec Epiſcopus, nec eius Vicarius intra ſepta monaſteriorũ ingrediantur, ſed ſtent ante cratem ferream, & interrogationes alias, quam eas quæ præfatum Concilium Tridentinum iubet, eis fieri omnino prohibemus, ac ſimiliter volumus, quod puellæ ſeu nouitiæ ipſæ, ad alias interrogationes reſpondere minimè teneãtur.

Seſſionis verò 23. cap. 8. neminem niſi à proprio Epiſcopo ordinari poſſe ſtatuens; in regularibus locum non habere omnino declaramus, ita, quod fratres huiuſmodi præfatos, etiam ſacros ordines, à quolibet antiſtite, gratiã, & cõmunionẽ Apoſtolicę Sedis habẽte, Ordinarii loci minimè requiſita licentia, in lo

cis

cis ſeu domibus fratrum huiuſmodi, aut alibi recipere poſſint.

Et inſuper ſeſſionis 22. Decretum, per quod populum ſępè ad ſuas Eccleſias, ſaltem dominicis, & maioribus feſtiuis diebus conuenire debere monet inſequendo: volumus quod fratribus huiuſmodi, non ſolum prohiberi non poſſit, ne Miſſas, & alia diuina officia faciāt, in eorum eccleſijs, verum etiam in quibuſcumque alijs, vbi celebrari Miſſas ſolitum eſt, etiam ipſis non vocatis, ſeu ad id requiſitis, celebrare valeant.

Ac ēt quod Conciones, & Lectiones Sacrę Scripturæ, & Sermones pro mortuis, ēt in Eccleſijs ſuis facere, ac eleemoſynas pro celebrandis huiuſmodi Miſſis, & alijs Diuinis Officijs peragendis, ſi eis illas donari, ſeu relinqui cōtingit, recipere, necnō Miſſas, & diuina officia huiuſmodi, etiā in diebus Dominicis, vel feſtiuis, etiā antequā rector Parochialis Eccleſię celebrauerit, celebrare, & facere, & quando eis videbitur, etiā ſi tunc in Eccleſia Cathedrali prædicetur, prædicare, ac etiā quicūque vtriuſque ſexus Chriſti fidelis, totius anni tempore illas, & illa in eccleſijs fratrum huiuſmodi audire poſſint, ipſiq. Chriſti fideles vllatenus deſuper moleſtari, aut impediri per locorum Ordinarios ſeu Rectores parochialium Eccleſiarum, aut alios quoſcumque vllo pacto, cauſa, vel occaſione non valeant ſeu debeant, ſed præfati Chriſti fideles, audiendo Miſſas, & alia diuina officia in eccleſijs fratrum huiuſmodi dieb. Dominicis, aut feſtiuis, præcepto Eccleſiæ de illis audiendis, ſatisfeciſſe cenſeantur.

Ipſiq. Chriſtis fideles Sacramētum Euchariſtiæ (Reſurrectionis Dominicę feſtiuitate dumtaxat excepta) ſumere, eiſq. illud per fratres huiuſmodi adminiſtrari valeat, nec ad aliud faciendum, per locorum Ordinarios, aut Eccleſiarū Rectores præfatos, ſeu alios quoſcumque (illorum licentia minimè requiſita) etiam ſub cenſuris Eccleſiaſticis, & alijs pœnis, cogi, vel compelli poſſint, ſeu debeant, etiam decernimus, & declaramus.

Et licet in Seſſione 25. c. 7. caueatur, quod Cenſuræ, & Interdicta Eccleſiaſtica, etiam à laicorum Ordinarijs promulgata, mandante Epiſcopo, à Regularibus in eorum Eccleſijs publicari debeant: tamen ſi tempore celebrationis alicuius ex feſtis Sanctorum Ordinum eorundem, ac aliàs in alijs feſtiuitatibus, iuxta eorundē Ordinum Priuilegia Apoſtolica, interdictum huiuſmodi emanauerit, illud in præfatis feſtiuitatibus, & earum octauis ſuſpendimus.

Controuerſias autem omnes de præcedentia, quæ eadem ſeſſione 25. c. vero 13. per Epiſcopum terminari mandantur, non niſi durantes, per illum dirimi, finitas autem, nullo pacto innouari poſſe ſtatuimus.

Cumq. licet c. 12. ſeſſionis 25. ſtatuat, quod in domibus virorum, ſeu mulierum, quibus animarum perſonarum ſecularium cura imminet, nulli etiam ad nutum amouibiles, inibi deputētur, niſi de Ordinarij conſenſu, ac præuio examine huiuſmodi pręcedente ad Curam huiuſmodi, admitti poſſe omninò volumus præfatos Regulares.

Quartam autem funeralium, de qua ſeſſione 24. c. 13. nequaquam ſoluere teneātur Monaſteria, quæ à quadraginta annis citra, fundata exiſtunt, poſtquā Conciliū ipſum loquitur tantū de Monaſteriis ante annos quadraginta fundatis quæ ipſam Quartam ſoluere conſueuerunt, & vbi ſolui conſueuit, id tantum cerę, & aliorum, quę in aliquibus partibus ferri contigerit, tēpore quo defunctorū corpora ad ſepulturam deferuntur, non autem de Miſſis, ſeu legatis, vel aliis fratribus ipſis, ſeu Monialibus huiuſmodi relictis, aut aliàs quomodolibet donatis ſolui debet, ſicq. intelligi Concilii Decretū, quo ad Quartā huiuſmodi

modi ſoluendam debere decernimus. Vbi verò non eſt conſuetudo ſoluendi Quartam huiuſmodi, de nullo ſupraſcriptorum ſolui debere declaramus. Nec ad Quartam, ſeu aliam partem omnium eorum, quæ etiam pro ornamento Eccleſiæ, palliorum, planetarum, cortinarum, pannorum, & aliorum, quæ dictis Eccleſiis relinqui, vel dari contigerit, etiam ſi pro victu Fratrum, aut aliàs relinquantur, aliquid contribuere teneantur.

At etiam ius ſepulturæ ſolui tantum conſuetum Curatis, & nõ aliquid aliud eis ſolui debeat, quamuis partes ad earum libitum Eccleſiis Ordinũ huiuſmodi, ſeu eorum Fratribus alia quęcumque tribuãt, ſeu eleemoſynas elargiantur, quando ſepelluntur ibidem corpora mortuorum huiuſmodi, nec propterea impediri debeãt quin poſſint defunctorum corpora pręfata ad eorum Eccleſias tumulanda deferri facere.

Inhoneſtũ quoque eſſe cenſentes, Mendicantium Ordines ad aliquorũ onerum contributionem teneri, illos, illorumq. loca, etiam ſi curam animarũ habeant, ac quæcumque beneficia illis vnita ad contributionem pro ſeminario, aut decimarũ aliquarum ſolutionem, immò illos, & eorũ domos, Monaſteria beneficia, & loca quęcumque, & ab illis quomodolibet dependentia, eorumq. poſſeſſiones, vineas, agros, & prata, ac alia bona quęcumque tam ad ipſos, quã ad moniales pfatas, ẽt largitione fideliũ, ſeu aliàs iuſtis de cauſis ab eis acquiſita, ac pecuniis empta, vel aliàs quomodolibet pertinẽtia, minimè teneri, illoſq. & illas a quibuſcumque Decimis, Primitiis, Quartis, mediis, & aliis fructuum partibus, necnõ ſubſidiis caritatiuis, etiam per nos conceſſis, ad quorũcumque etiam Regum, Principum, & Dominorum temporalium inſtantiam quacũque etiam vrgentiſſima, & de neceſſitate exprimenda cauſa, ac ẽt aliis quibuſcumque oneribus, tam ordinariis, quã extraordinariis, etiam ratione fructuũ, olerum, virgultorum, lignorum, beneficiorum, & aliorum quarũcumque rerum, tam pro victu, quam veſtitu, aut aliàs ſibi neceſſarium quomodolibet etiam authoritate Apoſtolica, nunc, & pro tempore impoſitis, ita vt penitus, & omninò ad alicuius rei contributionem minimè teneãtur, omninò eximimus & liberamus, illoſq. & illas, ad illos, & illa etiam ſi ſeculares, & aliæ perſonæ quæcumque in eas exigendi poſſeſſione fuerint, minime teneri debere volumus, nec ſub c. 12. ſeſſ. 25. comprehendi poſſe, vel debere, decernimus.

Quod verò de vſu quæſtarum Eleemoſynarum auferendo loquitur ſeſſ. 21. c. 9. id ad Mendicantium Ordines nullo modo referri poſſe, vel debere, etiam decernimus, quin potius, cum ex eleemoſynis huiuſmodi viuere cogantur, eis id facere liberum omninò eſſe declaramus.

Quoniã verò ex nimia Epiſcoporum ſibi arrogata authoritate, ipſi perſonas regulares ſuę iuriſdictioni ſubiicere omninò ſtudẽt, ac Decreto Cõcilij pręfati ſeſſ. 25. c. 9. edito, quo cauetur quod ſi regularis intra clauſtra exiſtens, & extra ea, ita notorie deliquerit, vt populo ſcandaloſus ſit, termino ab Epiſcopo præfigendo, à ſuo ſuperiore omninò puniatur, ſin minus ab Ordinario delinquentes puniri poſſint, confiſi variis indebitiſq. grauaminibus Regulares afficiant, ordinarios præfatos aliquid contra regulares, in clauſtris degẽtes huiuſmodi, quouis prætextu occaſione, vel cauſa, innouare non poſſe, vel debere: nec aliquos proceſſus contra ipſas perſonas regulares formare, aut facere poſſe volumus, niſi propter manifeſtum ſcandalum, & ſuorum ordinum ſuperioribus prius conſultis, & negligentibus, alioquin omnia & ſingula contra præmiſſa facta, & geſta, ac facienda in futurum pro nullis, & infectis habeantur.

Licen-

Licentia vero pro conſtruendis domibus Regularibus,quæ 3.cap.25.ſeſſionis niſi de Ordinarij licentia conſtrui prohibetur: gratis omninò dari,& non niſi legitima ſubſiſtente cauſa (ſuperioribus explicanda) illas recuſari poſſe.

Necnon fratres præfatos(etiam ſolos)mortuorum corpora aſſociare.

Ac mandatum in die Cœnæ domini fieri ſolitum in Eccleſijs ſeu domibus Fratrum cuiuslibet Ordinis prædictorum, ſolēniter facere, & prędicta die prędicare,hora qua eis videbitur,nec per locorum Ordinarios, aut Rectores Eccleſiarum, ſeu alios quoſcumque prohiberi poſſe etiam decernimus,& declaramus.

Mandantes etiam vniuerſis locorū Ordinariis ne mortuorum officia agere Rectores parochialiū,in Eccleſijs ipſorū Fratrū (cōtra illorū volūtatē) pmittāt.

Ac Moniales dictis Fratribus ſubditas,vel perſonas,ſepulturam in eorum eccleſijs eligentes (nulla ſoluta parocho portione) ſepelire, vel ſi Fratres ad mortuorum corpora aſſociāda vocati fuerint,illa abſque Fratrum huiuſmodi pręſentia,ſepeliri facere audeant,vel præſumant.

Cumq. maximè deceat liberam eſſe cuiuſuis teſtantis voluntatē,prauum illū vſum paruo adhuc tempore (vt præfertur) introductum,per quem teſtamenta abſque presbyterorum præſentia fieri interdicuntur,omninò abrogamus.

Poſtremò,quod cap.13.ſeſſ.25. cautum fuit, quod omnes ſcilicet tam clerici quam regulares,quicumque ad publicas proceſſiones vocati,accedere compellantur,id quo ad fratres præfatos de illis tantum proceſſionibus intelligi volumus, ad quas ſecundum conſuetudinem antiquam locorum,ſoliti ſunt accedere,vel quæ pro bono pacis Eccleſiæ,vel pro victoria contra infideles indicūtur, quod etiam de illis Conuentibus,(qui Collegia nuncupantur)minimè intelligi volumus, in quibus fratres ſub arctiori clauſura degunt, ita, vt nec in Choro cantent,nec ad mortuos accedant,ſed tantum ſtudijs,& lectionibus vacent.

Pręterea,ſi forte inter Epiſcopos vel Collegia,aut Capitula,vel alias quaſuis pſonas,& pręfatos fratres,ſeu Moniales,aut eorū aliquos, ſup pręmiſſis,vel aliquo eorum,corā quocūque ſeu quibuſcumque iudicibus,etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditoribus,ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus,tam in Romana Curia, quam extra eam, vbilibet lis ſeu lites reſpectiuè pendeant, nos litem, ſeu lites, & cauſam, vel cauſas huiuſmodi ad nos aduocamus, ac illam, & illas, quarum ſtatum, ac nomina, & cognomina iudicum, & collitigantium præſentibus haberi volumus pro ſufficienter expreſſis, caſſamus, & exſtinguimus,ac partibus ipſis perpetuum ſilentium deſuper imponimus.

Ac inſuper vt facilius præmiſſa omnia illibata perſiſtāt, omnia & ſingula priuilegia,immunitates,indulgentias,facultas,libertates,indulta,diſpenſationes, fauores,& gratias,quæ Decretis Concilij Trid. aliàs,quā vt ſuperius eſt dictū, conceſſum,& declaratum,nō contrariantur expreſſè eiſdem Fratribus, necnō Monialibus quibuſcūque,& ſororibus Tertii Ordinis prędictorū Ordinū reſpectiuè Ordinibus,ac illorum Eccleſiis,Domibus,perſonis, & viuæ vocis oraculo in genere,vel in ſpecie,tam per Recol.memor.Eugenium IV.Siſtum IV. Leonem X.Paulū III.ac dictum Paulum IV.& Pium etiam IV. quam alios quoſcumque Romanos Pontifices,& prędeceſſores Noſtros,ac Nos,& Sedē eandē quomodolibet conceſſa,cōfirmata,& innouata,necnō Noſtras,& prędeceſſorum noſtrorū,ac alias quaſcūque deſuper confectas literas,quarū omniū tenores, ac eorundem prædeceſſorum noſtrorū nomina,& alia de neceſſitate exprimenda,

menda, ac ſi de verbo ad verbum (nil penitus omiſſo,) & forma in illis tradita obſeruata inſerti forent, etiam præſentibus pro ſufficienter expreſſis haberi volumus, Authoritate Apoſtolica, tenore præſentium perpetuò approbamus, & confirmamus, illiſq. perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur adiicimus eaq. perpetuis futuris temporibus inuiolabiliter obſeruari debere, ac fratribus ſuperioribus, & perſonis Ordinum huiuſmodi, necnon aliis quibuſcumque, quos concernunt, ſuffragari debere, ſeu poſſe, volumus.

Necnon priuilegia, immunitates, facultates libertates, indulta, diſpenſationes, exemptiones, fauores, gratias, tam ſpirituales, quam temporales, modo, & forma quibus conceſſa ſunt, etiam per viam communicationis, & extenſionis, actiuè, & paſſiue, Inter ſe, & alios quoſcumque ordines reſpectiue de nouo cócedimus, illaq. omnia, & ſingula ad Domos, & loca quæcumque dictorum Mendicantium Ordinum & Monialium quarumcumque, ac ſororum de tertio Ordine nuncupatarum, in congregatione viuentium dictorum Ordinum (vt præfertur) hactenus recepta, & in poſterũ recipienda, necnõ eorũ perſonas & bona etiam ſi priuilegiorum, & aliarum gratiarum præfatorum authentica originalia, propter temporis antiquitatem, vel varias vrbis ruinas deperdita exiſtent, (dummodo de eis aliàs legitime conſtet) extendimus, & ampliamus.

Et ſic in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcumque iudices, & perſonas quauis authoritate fungentes, etiam Cardinales, & auditores præfatos ſublata eis, & eorũ cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretãdi facultate, & authoritate iudicari, & definiri debere, necnon quidquid ſecus ſuper his, à quoquã, quauis authoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari irritũ, & inane decernimus. Quocirca dilectis filiis noſtris prædicatorũ Cardinali protectori, & Sancti Hieronymi, Generali Ordinũ Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ etiã generali Auditori, nunc, & pro tempore exiſtẽtibus per Apoſtolica ſcripta motu ſimili mãdamus, quatenus ipſi, vel duo, aut vnus eorũ, per ſe, vel aliũ, ſeu alios, præſentes literas, & in eis contenta quæcumque, vbi, quando opus fuerit, ac quoties pro parte eorũdẽ Fratrum, aut Monialiũ, vel alicuius eorũ, fuerint deſuper requiſiti, ſolemniter publicãtes, eiſq. in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant, (authoritate noſtra) præſentes, & in eis cõtenta huiuſmodi firmiter obſeruari, ac ſingulos, quos literæ ipſæ concernunt pacifice frui, gaudere, non permittentes, eos, vel aliquem eorum deſuper contra præſentium tenorem per quoſcumque (etiam locorum Ordinarios) quomodolibet indebitè, moleſtari, contradictores quoſlibet, rebelles, per cenſuras, & pęnas Eccleſiaſticas, aliaq. opportuna iuris remedia, (appellatione poſtpoſita) compeſcendo, legitimiſq. ſuper his habendis, ſeruatis proceſſibus, cenſuras, & pœnas ipſas, (et iteratis vicibus) aggrauando, & Interdictum Eccleſiaſticum apponendo, inuocato etiam ad hoc, (ſi opus fuerit) auxilio brachii ſecularis, non obſtantibus præmiſſis, & aliis Apoſtolicis, necnon in prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac etiam iuramẽto, cõfirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, Statutis, & Cõſuetudinibus Priuilegiis quoque Indultis, & Literis Apoſtolicis eiſdem Epiſcopis, vel quibuſuis aliis perſonis, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſq. efficacioribus, & inſolitis Clauſulis, irritantibuſq. & aliis Decretis in genere, vel in ſpecie, et Motu ſimili, ac aliàs quomodolibet conceſſis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiam ſi pro illorum ſufficienti

ficienti derogatione, de illis, eorumq. totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſa, & indiuidua, non autem per Clauſulas generales, idem importantes mens- ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma, ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum (nihil penitus omiſſo) & forma in illis tradita, obſeruata, inſerti forent: præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes; illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter, & expreſsè derogamus. Necnon omnibus illis, quæ in literis confirmationis, & innouationis, priuilegiorum eorundem, aliàs per eoſdem Paulum IV. & Pium etiam IV. prædeceſſores noſtros prædictos, Ordini Fratrũ Minorum huiuſmodi conceſſorum, conceſſum eſt, non obſtantib. contrariis quibuſcumque; aut ſi loco cũ ordinariis, vel quibuſuis aliis cõmuniter, vel diuiſim, ab Apoſtolica ſit Sede indultũ, quod interdici, ſuſpendi, vel excõmunicari nõ poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenã, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionẽ; Et quia difficile foret earundẽ pręſentium literarũ notitiã, ad quaſcumque perſonas peruenire, & vbique illas præſentare, ẽt motu, & ſcientia ſimilibus, volumus, & decernimus, quod tranſumpti earundem præſentium literarum, etiam per impreſſionem factis) manu alicuius Notarii publici ſubſcriptis, aut ſigillo alicuius perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ ſigillatis, quemadmodum adhiberetur præſentibus literis originalib. (ſi præſentatẽtur vbique) adhibeatur, tã in iudic. quã extra illud, plena & indubitata fides. Nulli ergo omninò hominum liceat hãc paginam noſtræ declarationis, prohibitionis, exemptionis, liberationis, ſuſpenſionis, ſtatuti, decreti, mandati, abrogationis, auocationis, caſſationis, extinctionis, impoſitionis, approbationis, confirmationis, adiectionis, conceſſionis, extenſionis, Ampliationis, voluntatis, & derogationis infringere, vel ei auſu temerario contraire, ſi quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotẽtis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ Apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo, quingenteſimo ſexageſimo ſeptimo, decimoſeptimo, Calend. Iulii Pontificatus noſtri anno ſecundo.

Cæſ. Glorierius.

H. Cumin.

Regiſtrata apud Cæſarem Secretarium.

Per eundem Pium V. fuit facta extenſio dictorum Priuilegiorum ad alios Ordines non Mendicantes, decimoſeptimo Calend. Septembr. 1567. incip. ex ſupernæ.

Declaratio Priuilegiorum Fratrum Ordinis Prædicatorum.

PIVS PP. V. vniuerſis, & ſingulis Venerabilibus Fratribus, Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, & aliis perſonis in dignitate eccleſiaſtica conſtitutis, necnon Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Eccleſiarum Canonicis, ac eorum Patriarcharum, Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum Officialibus, ſeu Vicariis in ſpiritualibus, generalibus, vbilibet conſtitutis, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

AD HOC NOS DEVS prætulit in familiam domus ſuæ, vt ſingulis oppor-

opportuna prouiſionis auxilia fidelis ſeruitutis,iuncta prouidentia, pro tẽpore diſpenſantes,Religioſorum,quorumlibet, præſertim Fratrũ Ordinis Prædicatorum in humilitatis ſpiritu ſub Religionis iugo,Deo ſeruiẽtium, neceſſitatib. intendamus,& diſpendiis,& oppreſſionibus,diuina cooperante clementia ſalubriter occurramus.Sane licet,Nos,& quamplures Romani Põtifices prędeceſſores noſtri, propter vberes fructus, quos dictus Ordo Fratrum Prædicatorum,multa præfulgens gloria meritorum,& gratia ſanctitatis,in agro militãtis Eccleſiæ in propagationem fidei Orthodoxæ, eatenus produxerat, ac in futurum producturum fore,firma ſpe ſperabatur, & vt Fratres ipſi quietius eorum ſanctis officiis,vitæq. Regulari,ac verbi Dei prædicationibus libentius, & alacrius ad ipſius fidei Chriſtianę propagationem incumbere valerent,& incumberẽt,cum effectu, quamplura priuilegia,indulta,gratias,exemptiones,& immunitates eis conceſſerint.

Et inter cetera,per quaſdam alias noſtras literas declarauerimus,Canonem ſeſſione 24.c.4.Tridentini Concilii,per quem omnibus Regularibus, etiam in ſuorum Ordinum Eccleſiis, contradicente Epiſcopo,prædicationis officiũ interdicitur, Fratres huiuſmodi quando à ſuis Generalibus,vel eorum Miniſtris, Prouincialibus,ad id deputati fuerint,non cõprehendere, neque eos afficere; immo voluerimus quod in eorum Eccleſiis,quãdo eis placeret,licitẽ,ẽt abſque vllo impedimento,vel cõtradictione, etiam Epiſcopi, niſi ipſe prędicaret,licet in Cathedrali Eccleſia tunc prædicaretur,prædicare poſſint.

Circa autem Quartam funeralium,de qua in ſeſſione 25.c.13. eiuſdem Cõcilii, Nequaquam domos, ſeu Conuentus, & Monaſteria,quæ a quadraginta annis citra,tunc fundata exiſtebant,poſtquam Concilium ipſum loquitur tantum de Monaſteriis,ſeu domibus ante quadraginta annos fundatis,& quæ ipſam Quartam ſoluere conſueuerunt, & tñ ceræ, & aliorum, quæ tẽpore, quo defunctorum corpora ad ſepulturam deferuntur, non autem de Miſſis,ſeu Legatis,vel alijs Fratrib⁹ ipſis, ſeu Monialibus relictis,aut aliàs quomodolibet donatis, ſolui debere, ſicq. decretum Cõcilij huiuſmodi, quo ad dictã Quartam funeralium ſoluendam intelligendum eſſe decreuerimus. Vbi verò nõ eſt conſuetudo Quartam funeralium huiuſmodi, de nullo ſu praſcriptorum ſolui debere declarauerimus. Nec ad Quartam, ſeu aliam partem eorum, quæ ẽt pro ornamento Eccleſiæ,palliorum,planetarum,cortinarum,pãnorum, & aliorum, quæ dictis Eccleſijs,ſeu Fratribus,etiam pro eorum victu,aut aliàs relinqui,vel dari contingeret,aliud contribuere tenerentur, ac curatis, ſeu parochialiũ Eccleſiarum Rectoribus iuſtantum ſepulturæ eis ſolui conſuetum,& nec aliquid aliud,quamuis partes ad earum libitum Eccleſijs ipſorum Fratrum,ſeu eiſdemmet Fratribus alia quęcũque tribuiſſent,ſeu elargiti fuiſſent,quando in eorum Eccleſijs corpora mortuorum ſepeliuntur eis ſoluere, ſeu ad aliquorũ onerum contributionem eiſdem curatis faciendam teneri,nec propterea impediri poſſe Fratres ipſos, quin poſſent defunctorum corpora præfata, ad eorum Eccleſias tumulanda deferri facere.

Neque dictos Fratres, illorumq. loca, etiam ſi curam animarum haberent aut quæcumque beneficia eis vnita ad aliquam contributionẽ pro Seminario, aut decimarum aliquarum ſolutionẽ pariter teneri,nec cogi poſſe,immò illos, & eorũ domos,Monaſteria,beneficia, & loca,ab illis quomodolibet depẽdentia,eorumq. bona quæcumque, tam ad eos, quam ad Moniales pręfatas quomodolibet pertinẽtia,à quibuſcũque decimis,primitijs,quartis,medijs,& alijs

fructuum partibus, necnõ ſubſidijs caritatiuis,etiam per Nos,ex quacumque
cauſa conceſſis,ac alijs quibuſcumque oneribus, tam ordinarijs, quam extra-
ordinarijs necnon ab omni iuriſdictione,& ſuperioritate Ordinariorum loco
rum,ita vt Ordinarij ipſi,aliquam iuriſdictionem,ſiue poteſtatem in eos exer
cere, ſiue eos eorum iuriſdictioni ſubijcere, vel aliquid contra eos facere mi-
nimè poſſent,exemerimus,& liberauerimus.

Nihilominus, ſicut accepimus,nõnulli Epiſcopi,ſiue alij locorum Ordinarii,
aliiq. Eccleſiarum prçlati, necnon Canonici,ſiue Capitulares perſonç,ac paro
chialium Eccleſiarum Rectores,& aliç tam Eccleſiaſticæ,quam ſeculares per-
ſonæ,quç non ceſſant dictos Fratres,& Moniales,eorumq. perſonas,ſiue œco
nomos,& procuratores,ſuper præmiſſis diuerſimodè moleſtare,& ipſos in eo
rundem quiete,& ſpiritualibus turbare.

Alii enim prætendentes quod cum Canon Concilii huiuſmodi,ſuper quo,vt
præfertur,noſtra emanauit declaratio,loquatur niſi de vna Quarta Cathedra-
li,ſeu parochiali Eccleſiæ ſolui conſueta,nec dictum Concilium,nec Nos cogi
tauerimus de duabus Quartis,ſcilicet vbi conſueuit ſolui,& Cathedrali,ac Pa-
rochiali Eccleſiis.& ideo dictis in locis ceſſare diſpoſitionem dictç declaratio-
nis noſtræ,& Canonis Concilii.

Alii verò ẽt prçtendentes(quod dictis Noſtris declarationib.non obſtantib.)
Fratres prædictos quantumcũque ab eorundem Superioribus approbatos in
eorum Eccleſiis, & locis prædicare non poſſe, niſi primo ſe coram Ordinariis
ipſis,ſiue eorum Vicariis, & licentiam ſuorum Superiorũ muneris dictæ præ-
dicationis præſentauerint, & ab eiſdem Ordinariis, ſeu dictis eorum Vica-
riis benedictionem obtinuerint.

Alii etiam locorum Ordinarii, necnon Canonici, & Capitulares perſonæ,
tam Metropolitanarum,& Cathedralium,quam Collegiatarum, necnon pa-
rochialium Eccleſiarum Rectores, ſiue aliæ perſonæ Eccleſiaſticæ etiam præ-
tendentes dictos Fratres alienas parochias, cũ eorum Cruce eleuata ad leuan-
da cadauera eorũ, qui in Eccleſiis domorũ,& locorũ eorundẽ Fratrum elege-
rint ſepulturam, intrare, & dicta cadauera ad ipſorum Fratrum Eccleſias pro
eis inibi tumulandis, recuſante ipſo loci Ordinario, ſiue Capitulo, vel Recto-
re,deferre, ſeu deferri facere non poſſe.

Alii autem ex Conſuetudine prætendentes, quod Fratres ipſi cum eorũ Cru-
ce non poſſint leuare cadauerta defunctorũ ex eorundem domibus,& eorum
funus exequi, ſed Capitulis, ſiue Capitularib. perſonis, ſeu Rectoribus ipſis id
tm̃ licere, & primo ad ipſorum Capitulorum,ſiue Presbyterorum Eccleſias di
cta corpora deferri debere,& in eiſdem Eccleſiis funus,ſiue funeris officiũ per
agi, poſtea vero per ipſos presbyteros retentis funeralibus vniuerſis,ſiue ſolu-
tis ſibi certis pecuniis per hæredes defuncti pro funere, & exequijs, ſiue miſſis
in eorundem Eccleſiis celebrandis, tunc,& non àliàs licere Fratribus corpus,
ſiue cadauer defuncti ad eorum Eccleſiam deferre.

Alii etiam prætextu diuerſarum Conſuetudinum,& Concordatorum,etiam
cũ dictis Fratribus initorum pretendẽtes a dictis Fratribu, & Monialibus vel-
le habere,& ſibi exigere licere Quartam,ſeu aliam portionem,etiam quorum
cumque legatorum, & ſeu aliarum piarum largitionũ,ipſis Fratribus, & Mo-
nialibus,ſiue eorundem Domibus,Eccleſiis, & locis quoquomodo factarum.

Alii etiam prçtendentes Iuriſdictionem, & ſuperioritatem in dictos Fratres,
& Moniales,eorumdemq. Domos,Conuentus,Monaſteria, & loca, exercere

poſſe,& propterea ipſos Fratres, & Moniales ad ſolutionem diuerſorum onerum,& impoſitionum,dictorumq. ſubſidij,& decimarum cogunt,& compellunt.

Alijq. in erectione,ſiue inſtitutione,& acquiſitione nouorum locorum, ſiue Domorum,Conuentuum,& Eccleſiarum dicti Ordinis,& aliàs præmiſſorum occaſione,eoſdem Fratres,& Moniales moleſtant,& perturbant,cōtra noſtrarum,& dictorum prædeceſſorum noſtrorum literarum formam,& tenorem.

Nos præmiſſis, & alijs ſimilibus grauaminibus, perturbationibus, & moleſtijs Fratribus,& Monialibus præfatis illatis,eorundemq. Fratrum,& Monialium quieti,& tranquillitati conſulere, & vt Fratres ipſi facilius & prōptius eorundem officia, & vitam Regularem,ac munus prædicationis eis iniunctum, ad ſummi Dei laudem,& fidei Catholicæ propagationem,exequi,& adimplere,illiſq. incumbere poſſint,& ad illa promptiores reddantur,opportunè prouidere,ac omnem ambiguitatem,etiā noſtræ amplioris declarationis miniſterio remouere volentes,ipſoſq. Fratres,& Moniales,& eorum ſingulos,à quibuſuis Excommunicationis,Suſpenſionis, & Interdicti, alijſq. Eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris,& pœnis à iure,vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis,ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt,& ad effectū præſentiū dumtaxat conſequendū,harū ſerie abſoluētes, & abſolutos fore cenſentes, necnon literarum præfatarū,ac cuiuſuis litis,& cauſæ,deſuper inter quoſcumque,& in quauis inſtantia penden. ſtatus, & merita, nominaq. & cognomina Iudicum,& collitigantium,eorumq. iura, & titulos, ac ſententiarum deſuper forſan latarum, necnon tranſactionum,ſiue cōuentionum inter eos initarū,ac inſtrumentorū, aliarumq. ſcripturarū deſuper quomodolibet confectorū, & inde ſecutorum quorumcumque tenores,præſentibus pro expreſſis habētes, Motu proprio,non ad alicuius pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiā, ſed de mera deliberatione,& ex certa ſcientia noſtris,omnes lites,cauſas,cōtrouerſias,& quæſtionum materias, ſuper præmiſſis, & eorum occaſione, inter Fratres, & ſeu ēt Moniales præfatos ex vna,necnon Epiſcopos,& locorum Ordinarios, ac Canonicos,ſiue Capitulares perſonas,parochialium Eccleſiarū,Rectores,& alias quaſcumque perſonas Eccleſiaſticas,ſeculares præfatas, partibus ex altera,coram quocumque Iudice,ſeu quibuſuis Iudicibus Eccleſiaſticis, & ſecularibus, etiam Sedis Apoſtolicę de latere Legatis, ac Vicelegatis, ac ēt ab eadem Sede Delegatis,& Subdelegatis,ac alijs quibuſuis,ēt S. R. E. Cardinalibus,& Sacri Palatij Apoſtolici cauſarum Auditorib. quomodolibet in prima,ſeu alia quacumque etiā forſan vlteriori inſtantia introductas, & adhuc forſan pendentes, etiam forſan ſi ſuper illis,etiam contra dictos Fratres,& Moniales, per vnam, vel plures ſententias iudicatum,& inter ipſas partes concordatum,ſiue tranſactum deſuper fuerit,Apoſtolica authoritate,tenore præſentium ad nos auocamus,eaq. omnia,& ſingula caſſamus,& extinguimus,ac pro caſſis, & penitus extinctis habere volumus,& declaramus,eiſdemq. Epiſcopis,locorum Ordinarijs,Vicarijs,Canonicis, Capitularibus perſonis, necnon Parochialium Eccleſiarum Rectoribus,& ceteris,perſonis Eccleſiaſticis,& ſecularibus, deſuper perpetuum ſilentium imponimus.

Idio hic Pont. adſe aduocat omnes controuerſias ipſis Fratribus ac ſuper illatas.

Necnon omnia,& ſingula Priuilegia,Indulta,Conceſſiones,Suppreſſiones, Extinctiones,Vniones,Incorporationes,Applicationes,Immunitates,Exemptiones,Libertates, Prærogatiuas,Fauores, Cōicationes,Indulgentias, & alias quaſcūque Gratias dicto Ordini Fratrū Prædicatorum, & eiuſdē pro tempore

Confirmatq. omnia priuile-

re exiſtentibus Magiſtro Generali, Prouincialibus, Superioribus, Fratribus, & Monialibus præfatis, eorundem Domibus Conuentibus, Monaſterijs, Eccleſijs, & Locis, ac Mēbris, Colonis Seruitorib. Procuratorib. Oconomis, ac alijs perſonis quibuſcumque dicti Ordinis Regulam profitētibus, etiam Oblatis, & Tertij habitus Monialibus nuncupatis, per quoſcumque Romanos Pontifices prędeceſſores noſtros, ac Nos, & Sedem pręfatam ac dictæ Sedis Legatos, Vicelegatos, Epiſcopos, locorum Ordinarios, & quaſcumque alias perſonas ſub quibuſcūque tenoribus, & formis, ac cū quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſq. quibuſuis Clauſulis, Statutis, etiā Irritantibus Decretis hactenus quomodolibet conceſſa, approbata, & innouata, literaſq. deſuper, tam ſub plūbo, quam in forma Breuis, & aliàs quomodolibet confectas, & expeditas, ac prout ea omnia, & ſingula per eoſdem prædeceſſores, ac Nos, & Sedem pręfatam, alioſq. prædictos conceſſa, approbata, & innouata fuerunt. Quorū omnium, & ſingulorum tenores, formas, & datas, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus haberi volumus pro expreſſis, eiſdem authoritate, & tenore approbamus, confirmamus, & innouamus, illaq. omnia, & ſingula efficacia exiſtere, & perpetuam roboris firmitatem obtinere, ac ſuos plenarios, & integros effectus ſortiri: necnon ab omnibus, & ſingulis, quauis etiam de Latere legati, Vicelegati, necnon Cardinalatus, Patriarchali, Archiepiſcopali, Epiſcopali, & quauis alia Eccleſiaſtica, ſiue ſeculari, & temporali præfulgeant dignitate, & præeminentia, etiam ſub ſententiis, cenſuris, & pęnis in eiſdem contentis, perpetuo inuiolabiter obſeruari debere decernimus.

gia eiſ dē Fratribus conceſſa.

Et inſuper quod Fratres dicti Ordinis (ab eorum Superioribus tamen approbati) in eorum Eccleſiis, quando eis placuerit, etiam quod in Cathedrali Eccleſia non tamen ad Epiſcopomet) prædicetur, liberè, & licitè abſque aliquo impedimēto, ſiue ēt ipſius Epiſcopi contradictione, & abſque eo, quod coram dicto Epiſcopo, ſe non præſentauerint, nec eiſdem licentiam muneris prædicationis huiuſmodi exhibuerint, ab eodem Epiſcopo benedictionem, vt præſertur, non obtinuerint, prædicare, & munus prædicationis huiuſmodi exequi.

Declarat etiā eorundē priuilegia circa prædicationes Mortuoſq. ſepeliendos.

Necnon fratres ipſi quæcumque corpora defunctorum, qui ſe in eorum Eccleſijs ſepeliri ordinauerint, vel ſi à defunctorum hęredibus, ſiue curam funeris habentibus, vocati fuerint, ipſorum fratrum Cruce eleuata, etiam ſine dictorū Canonicorum, ac Capitularium perſonarum, necnon Curatorū, vel aliorum presbyterorum interuentu, ex ipſorum defunctorum domibus leuare, eaq. accipere, & aſſociare, ac ad ipſorum Fratrum Eccleſias directè deferri, & in eorum Eccleſijs (non tamen tempore interdicti) ſepeliri facere, ſaluo dumtaxat iure parochiali, Nec Fratres ipſi ad alterius cuiuſuis Contrariæ conſuetudinis, vſus, ſiue moris, obſeruationem teneri, vel ſuper præmiſſis a quoquam authoritate, moleſtati, ſeu perturbari poſſint, vel debeant.

Et Quartā funeralium.

Quartam funeralium, quo ad Domos, ſiue Conuentus, & Monaſteria ipſius Ordinis, tēpore dicti Concilij Tridētini, ante quadraginta annos fundata, & erecta ratione illorum vbi Conſuetudo illā ſoluendi tātum extitit, ac de ceris, & alijs, quæ deferuntur iuxta cadauer, dum ad ſepulturam defertur, non autē de alijs quibuſuis eiſdem Fratribus, ſeu Monialibus, aut eorum Domibus, Cōuentibus, Monaſteriis, Eccleſiis, & Locis, etiam pro funeris, ſiue anniuerſarii, aut Miſſarum celebratione donatis legatis, ſiue aliàs quomodolibet largitis, & vbi duę Quartę forsā ſolui cōſueuerint, vna ſcilicet parochiali Eccleſię, alia vero Epiſcopo, ſiue Cathedrali, aut Collegiatæ Eccleſiæ, ſiue Canonicis, & Capi-

tulo eiuſdem, vna tantum, ſcilicet Epō, vbi vero Conſuetudo illā ſoluendi non fuit, ſiue Domus, Cōuentus, & Monaſteria dictorum fratrum, & Monialium, poſt quadraginta annos erecta, ſiue fundata fuerint, nequaquam nec vllo modo ſoluere, ſeu tradere, qinnem aliam præmiſſis contrariam Conſuetudinem, ſiue morē, harum ſerie ceſſantes, & extinguentes, ac omnibus, & ſingulis quorum intereſt deſuper perpetuum ſilentium imponentes.

Et circa exemptionem a decimis & conſtitutionibus

Minuſq. Fratres, & Moniales ipſi, ad aliquorum onerum realium, vel perſonalium, etiam ratione eorundem Domorum, ſeu Conuentuum, Monaſteriorum, Eccleſiarum, & Locorum, ac quorumcumque beneficiorum, eiſdem vnitorum, etiam ſi, vt præfertur curam animarum habeant, contributionem, ſiue ſolutionem etiam pro Seminario, & Decimarum, quorumcumque, aut cuiuſcumque ſubſidij, etiam caritatiui, & Triennalis nuncupati, nunc, & pro tempore, per Nos, & quoſcumque Romanos Pontifices, aut Sedem præfatam impoſitorū, & imponendorum ex quauis cauſa, quantumcumque vrgentiſſima teneantur, vel deſuper aliter moleſtari poſſint, ſeu debeant.

Et adificationē nouorū locorum

Quodq. Fratres, & Moniales præfati, vbique locorum nouas Domos, ſiue Conuentus, & Monaſteria, ac Eccleſias, dictorum ordinis, cū clauſtris, cellulis, refectuariis, dormitoriis, aliiſq. officiis neceſſariis, Ordinarii loci ſiue cuiuſuis alterius licentia, deſuper minimè requiſita, conſtruere, ædificare, erigere & inſtituere, nec pariter ſuper his moleſtare poſſint, ſiue debeant, eiſdem authoritate, & tenore, etiam perpetuò ſtatuimus, ordinamus & declaramus eiſq. Fratribus, & Monialibus ſuper præmiſſis omnibus, & ſingulis licentiam, & facultatem concedimus & impartimur.

Exēptionemq; à iuriſdictione Ordinariorum.

Ac etiam ipſos fratres, & Moniales, eorumq. Domos, Monaſteria, Beneficia, & ab illi, quomodolibet dependentia loca, ac bona quęcumque cuiuſcumque qualitatis, & quantitatis exiſtant, dictorumq. bonorum colonos, laboratores, & cōductores, ac Oblatos, & Tertii habitus Moniales, aliaſq. perſonas pręfatas, à quibuſuis decimis ēt prædialibus, & primitiis, quartis, mediis, & aliis partibus fructum, ac ſubſidiis, etiam caritatiuis præfatis, ac ab omni iuriſdictione, & Superioritate quorumcumque locorū Ordinariorum, etiā de nouo, quatēnus opus ſit authoritate, & tenore ſimilibus extēdimus, & liberamus, ac exemptos, liberos, & immunes penitus eſſe volumus; Necnon, quatenus opus ſit, illos eorumq. ſingulos, in ius, & proprietatem Beati Petri, & Sedis Apoſtolicæ, ac ſub eorum ſpeciali, & immediata protectione ſuſcipimus, ac eos ſolū, & dūtaxat immediate Sedi præfatæ, & Nobis, ac pro tempore exiſtenti Romano Pontifici, ſubiacere decernimus, & declaramus.

Et vt Fratres, & Moniales à præmiſſis, moleſtiis, & perturbationibus ſubleuati, quietius Altiſſimo famulari, & vberiores fructus quotidie in agro Domini, pro Chriſtianæ Religionis defēſione, & ampliatione perferre poſſint, tam vos omnes & ſingulos ſupradictos, quam quaſcumque alias perſonas in dignitate Eccleſiaſtica vbilibet, & in quibuſuis Mundi partibus conſtitutas, & quoſcumque locorum Ordinarios, ac eorum Vicarios, & Officiales necnon Canonicos Metropolitanarum, & aliorum Cathedralium Eccleſiarū, per eoſdē Fratres, & ſeu Moniales, ac dicti ordinis fratrū Prædicatorū Superiores, & Domorū Priores, ac eorundē ſingulos pro tpe eligendos, in eorum, & dictorum eorūdem priuilegiorum, indultorum, conceſſionū, & gratiarum, & ſingulorum aliorū præmiſſorum, Conſeruatores, & Iudices vnicos, qui, quādiu dictū officiū exercueritis, & ipſi exercuerint, à nemine, quo minus illud exerceatis, & exerceant, ſub

aliquo

aliquo prætextu ac ſub excommunicationis,ſiue ſuſpenſionis à diuinis latæ ſententiæ,quam eo ipſo incurrere volumus,& declaramus,reſpectiue pęna impediri,vel moleſtari poſſitis,& poſſint, dicta authoritate deputamus. Ita qđ eos, ſeu alii quicumque ſic electis,ſub excommunicationis,& ſub ſuſpenſionis latæ ſententiæ pęna huiuſmodi,quam ſtatim,quod munus,ſiue officium Conſeruatoris huiuſmodi acceptare,& debitè ac plenariè exequi neglexeritis,& neglexerint, abſque alterius declarationis miniſterio incurrere volumus; Nec ab aliquo q̃ a nobis,& pro tpe exiſtente Romano Pontifice (præterq̃ in mortis articulo) abſolui poſſe,eoſdem Priores,Superiores,& Fratres,ac Moniales,ẽt tertii habitus Oblatos,& alios præfatos,ac eorum ſingulos, aduerſus inferentes eis, aut eorum Procuratoribus,Agentibus,Seruitoribus,& Familiarib. in præmiſſis, & eorundem aliquo, moleſtias, ſiue perturbationes aliquas, ſeu iniurias, grauamina,vel damna,in perſonis,rebus,& bonis,ſeu exigendo ab eis vectigalia,datia,pedagia,gabellas,collectas,aut alia onera, defendere perſeuerare,ac omnem eorum iuriſdictionem exercere,necnon ſententias, cenſuras,& pęnas Eccleſiaſticas,contra rebelles,& inobedientes cum effectu promulgare,ac omnibus facultatib. Conſeruatoribus dicti Ordinis Fratrum Prædicatorum,illiuſque Fratribus, & perſonis per quaſcumque literas Apoſtolicas quomodolibet conceſſis vti,ac priuilegia Superioribus,Prioribus,& Fratribus ac Monialibus præfatis pro tempore conceſſa,eis obſeruari facere debeatis,& debeant.

Neque Superiores, Priores,Moniales,Oblati,& ceteræ pſonę Ordinis huiuſmodi,& ab eis dependent. præfatæ corã aliis quam vobis,& dictis Conſeruatoribus, ẽt vigore ſeu pretextu quarũcumque Cõſtitutionum & Ordinationum, aliquorum Regnorum,ẽt quod non habentes Superiorẽ in illis Regnis,coram ſecularibus Iudicibus reſpondere debeant , ac teneantur in iudicium vocari , vel aliàs moleſtari,quauis occaſione,vel cauſa,poſſint,vel debeant Quodq. ipſi Fratres,& Moniales,Oblati,& aliæ perſonæ præfatæ,ſiue actores,ſiue rei exiſtant coram aliquo alio Iudice Ordinario,vel Delegato, q̃ prædicto ſuo Conſeruatore (coram quo primò vnam ſniam definitiuam , antequã ipſi ad aliud iudicium euocẽtur, ſeu cauſa cõmittatur,vel transferatur,obtinere debeant,& teneãtur) vt præfertur,ẽt quauis occaſione,vel cauſa moleſtari,vel in iudicium trahi,ſiue ad iudicium euocari,vel agere minimè poſſint,ſiue debeant,eiſdem authoritate,& tenore,etiam ſtatuimus,ordinamus,& decernimus.

Declar. etiã eoſdẽ Fratr. & alias perſonas eiuſdem ord. alibi quam corã eorũ Conſeruatorib. conuenire nec conueniri poſſe.

Et inſuper aduerſus moleſtatores,inquietatores & alios iniuriatores huiuſmodi,volẽtes eiuſdẽ ordinis,Magiſtro Generali,Prioribus,Superiorib. Fratribus,Monialibus,oblatis,ſeruitorib. œconomis.Procuratoribus,& aliis eorum perſonis p̄fatis illo remedio prouidere, p q̃ ipſorũ cõpeſcatur temeritas & aliis aditus.& voluntas committendi ſimilia pręcludatur. Diſcretioni veſtrę p præſentes mãdamus,Quatenus vos,vel duo,aut vnus veſtrum, per vos, vel alium, ſeu alios,etiam ſi ſint extra loca,in quibus eſtis deputati Cõſeruatores,& Iudices Ordini Fratrum Prædicatorum,ac illius pro tempore exiſtẽtibus Magiſtro Generali,Prioribus,Superioribus,Fratrib. Monialibus,oblatis,præſentibus,& futuris,quibuſuis aliis perſonis præfatis,efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes,non permittatis eos ſuper iis,ac eorum priuilegiis,immunitatibus, gratiis, conceſſionibus,facultatibus,exemptionibus,indultis,ac aliis quibuſuis eiſdem conceſſis per quoſcumque Patriarchas,Archiepiſcopos,alioſq. Eccleſiarũ Prælatos,nec non eorũ Vicarios,Officiales,Capitula,Collegia,& Clericos,ac Eccleſiaſticas perſonas,tam ſeculares,quam Sancti Benedicti,Sancti Auguſtini,

Conſeruatorũ iuriſdictio, & facul.

Ciſtercien.Cartuſien.Cluniacen. Præmonſtraten.& aliorum quorumcumque
Ordinum,& Congregationum, ac Hoſpitalis S. Ioannis Hieroſolymitani, &
S.Iacobi de Spata,ac Ieſu Chriſti,& quarumcũque aliarum Militiarum Reli-
gioſos,& Milites,exẽptos,& non exẽptos,necnon Duces, Marchiones, Comi-
tes,Barones,Milites,& Laicos,Cõmunitates Ciuitatum,Vniuerſitates Opido-
rum,Caſtrorum, Villarum, & aliorum locorum, ac alias ſingulares perſonas,
Ciuitatũ, & Diœceſum, ac quarumcũque aliarum partium,ſuper præmiſſis, &
eorũ aliquo,quouis prætextu,& quæſito colore, & contra præmiſſorum ſingu-
lorum tenore,& formã indebitè moleſtari,aut eis,vel eorum alicui, moleſtias,
grauamina,damna,ſeu iniurias,& iacturas,irrogari,facturi dictis Priorib. Su-
periorib. Fratribus,Monialibus,Oblatis,alijſq. perſonis prædictis,cum ab eis,
aut eorum aliquo fueritis requiſiti,ſuper dictorũ priuilegiorũ, indultorũ,exem
ptionũ,libertatũ,facultatũ,& aliarũ gratiarum pręfatarum obſeruatione,nec-
non ſuper quibuſuis moleſtijs,damnis,iniurijs,atque iacturis ſibi pro tempore
illatis,ſeu inferri cõminatis,in illis videlicet,quæ iudicialẽ requirunt indaginẽ,
ſummariè,ſimpliciter,& de plano, ſine ſtrepitu & figura iudicij, ſola facti ve-
ritate inſpectã,in alijs verò,prout qualitas eorũ exegerit iuſtitię cõplementum,
Moleſtatores, & iniuriatores huiuſmodi, Necnon cõtradictores,quoslibet;&
rebelles,cuiuſcumque dignitatis,ſtatus,gradus,ordinis, & conditionis extite-
rint,quãdocumque,& quotieſcũque expedierit,authoritate noſtra,per cẽſuram
Eccleſiaſticã,appellatione poſtpoſita compeſcendo,inuocato ẽt ad hoc,ſi opus
fuerit,auxilio Brachij ſecularis:& nihilominus legitimis ſuper his, per vos ha-
bendis ſeruatis proceſſib. illos,quos cenſuras,& pęnas pręfatas,ac alias per vos
pro tpe latas incurriſſe vobis conſtiterit,eas incurriſſe declaretis,ac cenſuris, &
pęnis prædictis,quoties opus fuerit,ẽt iteratis vicibus aggrauare curetis. Cete-
rũ ſi per ſummariã informationẽ,per vos ſuper iis habendã, ẽt vobis cõſtiterit,
quod ad loca,in quibus moleſtatores,& iniuriatores huiuſmodi,necnon cete-
ros,quos præſentes literæ concernunt,pro tempore morari contigerit,pro mo-
nitionibus requiſitionibus & inhibitionibus ipſis,ac citationib. de eis faciẽdis,
tutus nõ pateat acceſſus,Nos vobis,monitiones,requiſitiones, & citationes, ac
inhibitiones quaslibet,tã contra in iudicio præſentes , quã alios quoſcũque ſua
quomodolibet intereſſe putãtes,& quacũque authoritate,ſiue dignitate pręful
gentes,in decreto, ſiue executione dictæ citationis ſiue inhibitionis nominan-
dos,ẽt ſub eiſdẽ cẽſuris,ac aliis arbitrio veſtro imponẽdis, & applicãdis pęnis ,
ẽt pecuniariis,ẽt p edicta publica locis affigenda publicis,& partib. illis vicinis
de quibus ſit veriſimilis cõiectura,quo ad ipſorũ monitorũ,requiſitorũ,& cita-
torũ notitiã puenire valeant,faciẽdi,& decernẽdi,eoſq. citãdi,ac eiſdẽ moleſta
torib. iniuriatorib. contradictorib. & rebellib. ac alijs quib. opus fuerit, ẽt ſub
cenſuris Eccleſiaſticis,ac aliis pęnis,ẽt pecuniariis,ſuo arbitrio moderandis,in-
hibendi,eaſq. incurriſſe modo præmiſſo declarandi,aggrauãdi,& auxiliũ bra-
chii ſecularis inuocandi,necnon cauſas,& controuerſias quaſcũque dictorum
Fratrũ Monialiũ,& dicti Ordinis Superiorũ Oblatorũ , ac aliarũ perſonarum
præfatarum,ſuper quibuſuis rebus,& negotiis,motas, & mouendas, actiuè, &
paſſiuè,cũ omnib. & ſingulis earũ incidentibus, dependentib. & emergentib.
annexis,& cõnexis,modo præmiſſo,& tã coniunctim,quã diuiſim,arbitrio ve
ſtro,audiendi,cognoſcẽdi,decidẽdi,& in ſuis ſtatu,& terminis reaſſumẽdi, &
fine debito finiendi,& terminandi,& eorundẽ,necnõ ſentẽtias per vos ferẽdas,
poſtq̃ trãſiuerint in rẽ iudicatã, vel aliàs de iure executioni locus fuerit, debitè

exequen-

exequendi,& executioni demandandi,plenam,& liberam, earundem tenore præſentium cõcedimus facultatẽ,& poteſtatem. Ac volumus,& eadẽ Apoſtolica authoritate decernimus. Quod monitiones, requiſitiones, citationes, & inhibitiones,ſic factæ huiuſmodi,ipſos monitos,requiſitos,citatos,& ĩhibitos arctent,perinde,ac ſi eis factæ,inſinuatę,& intimatæ perſonaliter extitiſſent. *Clauſu*

Sicq. in præmiſſis omnibus,& ſingulis,per quoſcumque Iudices,& Cõmiſſarios,quauis authoritate fungentes,etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores,ac S.R.E.Cardinales; ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi,& interpretandi facultate,& authoritate,iudicari,& diffiniri debere; Ac irritum,& inane,quidquid ſecus ſuper his,à quoquam quauis authoritate,ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. *la derogatoria.*

Non obſtantibus tã fel.rec.Bonifacii Papę VIII.prædeceſſoris noſtri,qua cauetur,ne quis extra ſuam Ciuitatẽ,vel Diœceſim,niſi in certis exceptis caſibus, & in illis vltra vnam dietam,a fine ſuæ Diœceſis ad iudicium euocetur,ſeu ne Iudices a Sede prædicta deputati extra Ciuitatẽ, & Diœceſim in quibus deputati fuerint,cõtra quoſcumque procedere,aut alii,vel aliis vices ſuas cõmittere præſumãt,& de duabus dietis in Cõcilio generali edita,dũmodo vltrà tres dietas aliquis vigore pręſentiũ ad iudiciũ non trahatur.Seu q̃d de aliis quã manifeſtis iniuriis,& violẽtiis,ac aliis, quæ iudicialẽ nõ requirũt indaginẽ, pęnis in eos,qui ſecus egerint,& in id ꝓcurantes adiectis,Conſeruatores,ſe nullatenus intromittant, quã aliis quibuſcumque Conſtitutionibus à Romanis Põtificibus prædeceſſoribus noſtris, tã de iudicibus delegatis, quã perſonis vltra certũ numerũ ad iudicium nõ vocandis,aut aliàs editis,quę veſtrę in hac parte poſſent iuriſdictioni,aut poteſtati,eiuſq. libero exercitio quomodolibet obuiare. Quodq. vos filii Canonici,Officiales,& Vicarii nõ ſitis de pſonis quæ deputari poſſunt in Conſeruatores.Priuilegiis quoque,indultis,& literis Apoſtolicis,ac exẽptionibus,facultatibus,& aliis cõſeruatoriis per nos, ante eoſdẽ prædeceſſores noſtros Rom.Pont.quibuſuis Eccleſiis,Monaſteriis,Hoſpitalibus,& aliis piis locis,necnõ Ordinibus, Cõgregationibus,Militiis,Cõmunitatibus,& aliis Collegiis,ac Vniuerſitatibus ẽt ſtudiorũ generaliũ,Ciuitatibus,Caſtris Terris, & locis,ac perſonis tã Eccleſiaſticis,quã ſecularibus cuiuſcumque dignitatis,ẽt Patriarchali,Epiſcopali,Archiepiſcopali,& alia maiori dignitate,ſeu authoritate fungẽtibus,ac Capitulis,Cõuentibus,Ducibus, & aliis Dominis tẽporalibus etiã per modũ ſtatuti perpetui,etiam Motu,& ſciẽtia ſimilibus, ac quibuſuis aliis perſonis,cuiuſcũque qualitatis,cõditionis, gradus, præeminentiæ, ſeu dignitatis,ac Vniuerſitatibus,etiam ſtudiorum generalium,ſeu Collegiis, etiã exẽptis ſub quibuſcumque tenoribus,& formis,ac cum quibuſuis etiã derogatoriarum derogatoriis,aliiſq.efficacioribus,& inſolitis Clauſulis,etiam de non trahendis,irritantibuſq. & aliis Decretis,etiam Mare magnũ, ſeu Bulla aurea nuncupatis,aut aliàs quomodolibet cõceſſis,cõfirmatis,& innouatis. Quibus omnibus,& ſingulis, etiam ſi pro illorũ ſufficienti derogatione, de illis,eorũq. totis tenoribus,ſpecialis,ſpecifica,expreſſa & indiuidua, ac de verbo, ad verbũ,non autẽ per Clauſulas generales idẽ importantes,mentio, ſeu quæuis alia expreſſa habẽda,aut aliqua alia exquiſita forma,ad hoc ſeruãda foret,tenores huiuſmodi,ac ſi de verbo ad verbum nihil penitus omiſſa,& forma in illis tradita obſeruata inſerti forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habẽtes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe pari Motu derogamus,contrarijs quibuſcumque.Aut ſi aliquibus cõmuniter, *Decreta irritans.*

vel diuiſim ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excõmunicari, ſeu extra, vel vltra certa loca ad iudiciũ euocari non poſſint, per literas Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbũ de indulto huiuſmodi, & eorum perſonis, locis, ordinibus, & nominibus proprijs mentionẽ, & qualibet alia dictæ Sedis Indulgentia generali, vel ſpeciali, cuiuſcumque tenoris exiſtant, per quã præſentibus non expreſſam, vel totaliter non inſertam effectus huiuſmodi gratię impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de qua eiuſq. toto tenore habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis.

Ceterum etiam volumus, & dicta Apoſtolica authoritate decernimus, quod quilibet veſtrum proſequi valeat articulum, etiam per alium inchoatum, quauis idem inchoans nullo fuerit impedimento Canonico impeditus.

Declaratio facultatum, & iuriſdictionis dictorũ Conſeruatorũ.

Quodq. à data præſentium ſit vobis, & vnicuique veſtrum in præmiſſis, & eorum ſingulis cœptis, & non cœptis præſentibus, & futuris perpetuara poteſtas & iuriſdictio attributa, vt eo vigore, eaq. firmitate poſſit in præmiſſis omnibus cœptis, & non cœptis, præſentibus, & futuris, & pro prædictis procedere, ac ſi prædicta omnia, & ſingula coram vobis cœpta fuiſſent, & iuriſdictio veſtra, & cuiuslibet veſtrum in prædictis omnibus, & ſingulis per citationem, vel modum alium legitimum perpetua extitiſſet, conſtitutione prędicta ſuper Cõſeruatoribus, & alia qualibet in contrarium edita non obſtante.

Et quia difficile foret præſentes literas ad ſingula, in quibus de eis fides forſan facienda fuerit, loca deferre, etiam volumus, & eadem authoritate Apoſtolica decernimus,

Quod præſentium tranſumptis manu alicuius Notari publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Prælati, vel perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtituræ, aut Curiæ Eccleſiaſticæ munitis, in iudicio, & alibi, vbi opus fuerit, eadem prorſus fides adhibeatur, quę ipſis originalibus adhiberetur, ſi forent exhibitę, vel oſtẽſæ, pręſentibus perpetuis futuris temporibus duraturis. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, ſub Annulo Piſcatoris, die 22. Septembris. 1571. Pontificatus noſtri Anno ſexto.

Bulla S. D. N. D. Pij Diuina prouidentia Papæ V. ſuper declaratione aſſignationum portionum Vicarijs in vnione Beneficiorum facien.

Pius Epiſcopus, Seruus Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

AD Exequendum Paſtoralis officij debitum, vigilantibus ſtudiis intendentes, ad ea, per quæ Cathedraliũ & Collegiatarum, aliarumue Eccleſiarum, necnon Monaſteriorum, Beneficiorum, ſeu Collegiorum, ac aliorum piorum locorũ proſpero profectui, diuiniq. cultus augmento, & opportunæ congruæq. ſuſtentationi parochialium eccleſiarum eiſdem vnitarum ſtatui feliciter dirigendo, & perſonarum in illis curã animarum exercentium vtilitati recta ratione & prouida moderatione cõſuli, & ſalubriter prouideri valeat, libẽter

ter interponimus noſtrę ſolicitudinis partes. Hinc eſt, quod Nos, ad quorũ aures (quod non ſine animi noſtri moleſtia referimus) peruenit, nonnullos ex venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis deputandis Vicariis, ac in aſſignatione portionæ Vicariis perpetuis parochialiæ dictis Eccleſiis, Monaſteriis, Beneficiis, Collegiis, vel locis piis perpetuo vnitarum ex Concilio Tridẽtino faciẽda, ita modum excęſſiſſe, vt parum, aut nihil ex fructibus, redditibus parochialiæ Eccleſiarum ſic vnitarum eccleſiis, Monaſteriis, Bęneficiis, Colegiis, aliiſue locis piis remanſerit ob idq. multæ ortæ ſint ſuper hoc cõtrouerſię circa interpretationes Decreti dicti Cõcilii. Nos ad eas tollẽdas animum intendentes, cõſiderãteſq. vniones ipſas ideo à prædeceſſoribus noſtris factas eſſe, vt ex redditibus, & emolumentis beneficiorum vnitorum Eccleſiis, Monaſteriis, Collegiis, Beneficiis, & locis piis, quibus illa vniuntur, facilius onera eiſdem incumbentia ſupportẽtur, & promptius à Miniſtris Eccleſiaſticis in eiſdem Diuina officia celebrentur, Hoſpitalitas ſeruetur, aliaq. caritatis opera exerceantur, ac etiam vt nihilominus cura animarum dictarum parochialium laudabiliter exerceretur: Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, authoritate Apoſtolica hac noſtra ꝑpetuo valitura Cõſtitutione ſtatuimus, & ordinamus, ac declaramus, quemadmodum etiã de ipſius Concilii mẽte fuiſſe colligimus, Patriarchas, Archiepiſcopos, & Epiſcopos p̃fatos in aſſignatione portionis ipſis Vicariis perpetuis ex prædicto Concilio ipſorum Prælatorum arbitrio faciẽda ita ſe continere & arbitrari debere, vt non maior Centum, nec minor Quinquaginta ſcutorum annuorum ſumma computatis omnibus etiam incertis emolumentis, & aliis obuentionibus communiter percipi ſolitis, eis omnino aſſignetur: niſi Vicariis temporariis ſolitum fuiſſet plus aſſignari ſiue in quãtitate, aut quota fructuũ pecuniaq. numerata, fundo, ſeu alia re ſtabili portio huiuſmodi cõſtituatur, cuiuſcũque valoris Parochialis Eccleſia vnita fuerit, & habita etiam ratione redditũ, & onerum loci, cui parochialis ipſa vnita fuerit, ita quod portiones vltra, vel infra dictas ſummas ſcutorum Centũm, & ſcutorum Quinquaginta hactenus aſſignatę, vel in poſterum forſan aſſignãdę quo ad exceſſum, & defectum huiuſmodi nullius roboris, & momẽti exiſtant, & ad ſummas prædictas reductæ, & auctæ reſpectiuè cenſeantur, niſi tamẽ valor annuus ipſius parochialis vnitæ habita ratione (vt præfertur) minor ſit Quinquaginta ſcutis, quo caſu portio aſſignata, vel aſſignãda Vicario perpetuo nõ debeat excedere ſummam annuam valoris dictæ parochialis, ſed ſufficiat quod omnes fructus eis dumtaxat attribuantur ipſi Vicario perpetuo. Et quoniam iniquum eſſet, eos qui commodis priuantur, eadẽ onera quæ pius ſuſtinebãt debere ſufferre. Volumus, & ſtatuimus quod Eccleſię, Monaſteria, Collegia, Beneficia, & pia loca huiuſmodi, in quorum Parochialibus Eccleſiis vnitis continget Vicarias prædictas erigi pro quãtitatibus fructuum ipſis Vicariis perpetuis aſſignãtorum, ad ſolutionem Quindenniorum, quã nobis, & Cameræ Apoſtolicę ſoluunt, vlterius non teneantur; ſed eis detractio fiat ad ratam certorum quæ de fructibus dictarum parochialium percipiuntur. Ita tamen, quod Vicarii perpetui, qui pro tempore deputabuntur, teneantur accipere à Sede Apoſtolica nouam prouiſionem ſuę deputationis, & ſoluere Annatam pro portione fructuũ, redditũum, & prouẽtuum certorum ſibi aſſignata, & expedire literas Apoſtolicas, nec aliàs ad poſſeſſionem dictarum Vicariarum, perpetuarum, & ſeruitium earundem parochialiũ admitti poſſint, niſi ſoluta Annata, & expeditis literis Apoſtolicis nouæ prouiſionis, vt præfertur. Alioquin integrũ Quindenniũ

ſolui

ſolui debere, nec Vicarij prędicti antea tuta cõſcientia fructus pcipere poſſint. Volumus inſuper & ita mandamus, quod dicti Vicarij perpetui non ad liberã Ordinariorum electionem, ſed ad nominationem illorum, in quorũ Eccleſijs vnitis ponẽtur, cum ipſorum Ordinariorũ, ſeu eorũ Vicariorũ præuio examine & approbatione deputentur. Et ſi dictę parochiales vnitæ erũt Monaſterijs Regularium Mendicantium, poſſint a Superioribus dictorum Monaſteriorũ nominari ex ipſis Mendicantibus, quos ſi ordinarij pręuio examine per ſe, aut eorũ Vicarios faciendo idoneos ad curã animarum exercendam inuenerint, & ita pro idoneis approbauerint, teneantur in Vicarios, ad nutũ tamen ſuperiorum ſuorum amouibiles deputare. Idẽque etiam ſeruetur in Regularibus Monachis tantum, dummodo in ea parochiali, in qua vnus ex eis Monachis fuerit, ſeruata forma prædicta, Vicarius deputatus, habitent cum eo ſaltẽ quatuor alij ex dictis Monachis. Sicq. per quoſcũque iudices quauis authoritate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretãdi poteſtate, iudicari, dictari, & interpretari debere; Necnon irritum, & inane decernimus, quidquid ſecus a quoquam quauis authoritate attẽtatum forſan eſt hactenus, vel in poſterum contigerit attentari. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſq. contrarijs quibuſcumque. Volumus autem quod pręſentes literæ in Cancellaria noſtra Apoſtolica, & ad valuas Principis Apoſtolorum de Vrbe de more publicentur, & inter Conſtitutiones perpetuò valituras deſcribantur. Et quia difficile foret eas ad ſingula queque loca deferri, quod earum Tranſumptis etiam impreſſis, manu alicuius Notarij ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Prælati munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ ordinationis, declarationis, ſtatuti, mandati, decreti, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario cõtraire. Si quis autem hoc attentare pręſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſeptimo, Cal. Nouembris. Pontificatus Noſtri Anno Secundo.

Cæſ. Glorierius.

H. Cumyn.

Anno a Natiuitate Domini noſtri Ieſu Chriſti Milleſimo, Quingenteſimo ſexageſimo ſeptimo, Indictione decima, die vero decimaquinta Menſis Nouembris, Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto Patris & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno eius ſecundo; Retroſcriptæ literæ Apoſtolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apoſtolicæ, ibidem dimiſſis copijs affixis per nos Io. Andream Rogerium, & Antonium Clerici, Curſores Apoſtolicos.

Ioannes Guerardi Magiſter Curſ.

Regiſtrata apud Cæſarem Secretarium.

Tan

Tandem per Greg. XIII. fuit facta reductio dictarum Conſtitutionum pro Mendicantibus,& alijs Regularibus cõtra locorum Ordinarios, ad terminos iuris,& Conc. Trid. Romæ public. die 23. Martij 1573. fol. 1208. incip.

In tanta rerum,& negotiorũ mole,qua Rom. Pont. ex omnibus mundi partibus aſſidue premitur,vix vitari poteſt,ne aliqua interdum exiliãt, quibus poſtea recognitis neceſſe eſt moderationis remediũ adhibere. Cũ itaque aliàs fel. rec. Pius Papa V. prædeceſſor noſter,auditis grauaminibus, quæ Fratrib. ordinum Mẽdicantium ab Ordinarijs locorum,& Parochialium Eccleſiarum Rectoribus multis inferri dicebãtur,ſuper ſacris cõcionibus,& lectionibus habendis,confeſſionibus audiendis, pœnitẽtiis iniungendis,fratribus ad Ordines ꝓmouendis,celebratione Miſſarum,Cura animarum,Sacramẽtorũ adminiſtratione,Sepulturis,Quarta funeralium,legatis,donationibus,eleemoſynis,collectionibus,aliiſq. huiuſmodi iuribus, necnon decimis, & diuerſis oneribus, ac etiam ſuper ſtatu,& regimine Sanctimonialium ipſis fratribus ſubiectarũ,formatione proceſſuum,cenſurarum publicatione, proceſſionibus,præcedentia, locorum acquiſitione,ceteriſq. aliis rebus tunc expreſſis,multa per quaſdã ſuas literas pro dictis fratribus non modo ſtatuerit,ſed & quæ tam in Cõc. Trid. decreta fuerant ad hæc pertinentia declarauerit,multaq. præterea priuilegia eiſdem decimo ſeptimo Cal. Iunii,Põtificatus ſui anno ſecũdo,& deinde ea omnia diuerſis aliis Ordinibus,& Congregationibus Regulariũ non Mendicantium,etiam per modum communicationis conceſſerit. Poſtea per quandã ſuã Cõſtitutionẽ de Vicariis perpetuis in parochialibus Eccleſiis vnitis per Ordinarios locorũ inſtituendis,& portione illarũ Vicariis aſſignanda,editã,alia ſuper Conſtitutione Fratrũ eorundẽ ad exercitium curæ animarum in eius parochialibus Eccleſiis,quæ domibus,& locis ſuis vnita ſunt decreuerit: Demũ animaduerſo quod ea omnia multis dubitationib. inuoluta, magniſq. difficultatibus obſtricta multas magnaſq. diſſenſiones,altercationes, & lites inter prædictos locorum Ordinarios, & Fratrũ ipſorum Ordines, nõ ſine graui Diuini cultus,& animarum detrimento,ac populorum ſcandalo concitauerant,cõtra ac ipſe ſperabat,& præter ſuam expectationem,vt qui interdum cõquererẽtur multa aliter, alioq. ſenſu à ſe prolata fuiſſe, quã literis expreſſa eſſent. Cupiens his mederi incõmodis, primum illa omnia quæ Regularibus aliorũ Ordinum quam Mendicãtium cõmunicauerat,& ſecundum præmiſſa conceſſerat, Motu ꝓprio reſtrinxerit: Deinde plenius prouidere volẽs, prioribus literis à ſe quo ad ipſos Mendicãtes magna in parte moderatis,& omnes,& quaſcumque alias literas,quæ de aliis Ordinibus,& Congregationibus extra Mẽdicãtium Ordines de Obſeruantia nuncupatos,emanauerant,omninò aboleuerit, cauſas oẽs iam de his etiam in Romana Curia pendentes ad ſe aduocãdo,lites extinguẽdo, ac formatos ſuper illis proceſſus, lataſq. ſententias annullando, quemadmodum aliis ſuis literis in regiſtro proximè cõpertis, nunquam tamen publicatis,plenius continetur. Poſtremo circa Confeſſariorum Regularium etiã Mendicantium approbationem,iuxta Concilii prædicti Decretum,faciendã etiam Lectores in Theologia graduatos, & certos alios tunc expreſſos cõprehẽdi debere declarauerit. Nos hac tãta varietate cognita,quæ etiam ex multiplici literarum,& conſtitutionum editione procedi,præſentibus, & futuris diſcriminibus occurrere volentes,de nobis attributæ poteſtatis plenitudine ſtatuimus, & ordinamus prædictis,& aliis omnibus literis,& Conſtitutionibus,quæ ab eodẽ prædeceſſore eiſdem de rebus pro quorumcumque Regularium etiam Mẽdi-

cantium

cantium Ordinibus, & Cōgregationibus quomodolibet emanarunt, ac oībus quibuſcumque in eis contentis, eam deinceps diſpoſitionem atque deciſionem pro ſubiecta materia futurā eſſe, quæ ſiue ex iure veteri, ſiue ex Sacris d. Concilij Decretis, ſiue aliàs legitimè ante dictarū literarum, & Conſtitutionū editionem erat, & ſi ipſæ non emanaſſent futura fuiſſet, ad quam diſpoſitionē, & deciſionem, ſuumq. priſtinum, & integrum ſtatum, ac terminum illa omnia reducimus. Quin etiam tollimus, & abrogamus omnia irritātia, & alia Decreta necnon prohibitiones, declarationes, mandata, & quęcūque alia ipſis literis, & Cōſtitutionibus appoſita, & aliàs eorum occaſione, vel cauſa factis, his noſtris Statuto, Ordinationi, & Reductioni aduerſantia, quibuſcūque illa ſint cōcepta formulis, ac præſentationib. declarationib. modificationib. reſtitutionib. mētis atteſtationib. derogatoriarum derogatorij, alijſq. efficaciſſimis, & inuiolabilibus Clauſulis, etiam motu, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, & ex certa ſcientia, etiam pro conſeruatione Status Regularis, & ex quibuſcūque alijs vrgētiſſimis cauſis quotieſcūque roborata. Decernētes illa omnia pro nullis, & infectis haberi, omneſq. ſupradictos illarum vſu, commodo, effectu carere, ac omnes lites, & cōtrouerſias, quæ corā quibuſuis iudicibus ſiue Ordinarijs, ſiue Cōmiſſarijs, etiam cauſarū Palatij Apoſtolici Auditoribus, & S.R.E. Cardinalibus, etiā de Latere Legatis, prædictarum literarum, & Cōſtitutionum occaſione ſuper præmiſſis iam motæ ſunt, necdum deciſæ, aut finitæ, vel etiā quæ iam deciſę ſunt, ſi modo tractum habeant ſucceſſiuum, eaſq. rurſus, & inter quoſcumque excitari in poſterum contingat, ſecundum prędictam diſpoſitionem, nec aliter decidendas: futura verò dubia, & difficultates quādocūque, & vbicūque orientur, ad Nos, & Sedē Apoſtolicā, vbi & cetera, quæ ad Decreta dicti Cōcilij pertinent quotidiè declarantur, omninò referenda eſſe; necnon irritum, & inane quidquid ſecus ſuper his per quoſcumque ſcienter vel ignorante contigerit attentari. Mandamus, &c. Non obſtantibus, &c. Datum Romæ &c. Anno Incarnationis Dominicę 1572. Cal. Martij, Pontificatus noſtri Anno Primo.

Quibus ſic ſtantibus, dèinde per Sixtum V. fuit facta confirmatio Priuilegiorum, indultorum, & exemptionum Fratrum Minorum, & Monialium Sancti Franciſci de obſeruantia, ac Sanctæ Claræ, & Tertij ordinis de pęnitentia, die 3. Octobris 1587. cum Clauſula in his omnibus, in quibus decretis Conc. Trid. non aduerſentur, vt per eius Conſtitutionem incip. Etſi Mendicantium Ordines fol. 244. in Bullario Cetera, ergo priuilegia non aduerſantia remanent, vt clarè etiam patet ex diſpoſitione d. Conc. ſeſſione 25. de Regular. cap. 20. fin. ibi (in ceteris omnibus præfatorū Ordinum priuilegia, & facultates, quæ ipſorum perſonas, loca, & iura concernunt, firma ſint, & illæſa) vt per Emanuel. Roder. in tomo 1. quæſt. Regul. q. 8. art. 8. & per Io. Bapt. Confect. in d. Summario priuileg. tit. 3. cap. 4. vbi de Regularium priuilegiorum confirmatione, & validitate fol. 56. qui etiam tractant, An regularium priuilegia per non vſum, ſeu contrarium vſum, aut per præſcriptionem tollantur, quæ clauſula eſt clarior illa Gregor. XIII. confirmantis d. priuilegia, quatenus ſint in vſu, & ſacris Canonibus, & Decretis Sacri Conc. Trid. non aduerſentur, ſub di 21. Aprilis 1575. fol. 1234. incip. Benigna.

Per Sāctiſſimū D.N.D. Paulū V. ſub die 29. Aprilis 1606. fuit facta cōfirmatio priuilegiorū monachorum ordinis Cœleſtinorū cū hac Clauſula, quatenus Sacri Conc. Trid. Decretis, necnon Regularibus dictę Cōgregationis inſtitutis à Sede Apoſtolica approbatis, non aduerſentur, ac reuocata nō ſint, nec ſub ali

quibus

quibus reuocationibus comprehenſa, Apoſtolica authoritate tenore pręſentiũ perpetuò confirmamus, & approbamus, illiſq. perpetuæ, & inuiolabilis Apoſtolicę firmitatis robur adijcimus, ac omnes, & ſingulos tam iuris, quam facti, & ſolemnitatum etiam de iure neceſſariarum, aut aliàs quomodolibet requiſitarum, forſan omiſſarum, & alios defectus qui interueniunt in eiſdem, ſupplemus.

Inſuper Greg. XIII. non ſolũ reuocauit tres Conſtitutiones prædictas Pij V. ſed etiam per eũdem fuit facta reductio quarundam literarum Pij V. ſub die 26. Nouẽbris 1568. pro Militibus Sãcti Ioannis Hieroſolymitani ad terminos decretorum Concil. Trid. qui Milites, cum etiã Regulares ſint, vt dixi ſuprà, in verſ. Monaſteria Monialium, fol. 394. dictã Cõſtitutionem inferendã eſſe cenſui, quæ habetur in Bullar. fol. 1295. incip. Circũſpecta, & infrà. Motu proprio, & non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiã, ſed ex mera voluntate, ac deliberatione, & certa ſcientia, deq. Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnia & ſingula priuilegia, exẽptiones, gratias, & indulta Magiſtro, Conuentui, Militibus, & Militiæ dicti hoſpitalis per quoſcũque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, & Sedẽ prædictã in genere, vel in ſpecie quomodolibet conceſſa, & confirmata, necnon dicti Pij V. literas ſuper eorundẽ confirmatione emanatas, ſub datum Romæ apud Sanctũ Petrũ, ſub Annulo Piſcatoris die 29. Nouemb. 1568. Pontificatus ſui anno tertio, ad prædicti Concilij Decretorũ terminos, tenore præſentium reducimus, ac reducta eſſe, nihilq. ex ipſis priuilegijs, exẽptionibus, gratijs, & indultis Ordinarijs locorũ detractum eſſe, quo minus ipſorum Militũ Vicarij, Cappellani, Miniſtri, Seruiẽtes, Aſcripti Coloni, Procuratores, & familiares Militum huiuſmodi, quibus ea iã conceſſa ſunt, & in poſterum cõcedi contigerit, ab ipſis Ordinarijs tamquã Sedis Apoſtolicę Delegatis, de eorum exceſſibus, criminib. & delictis, et extra viſitationẽ, quando, & quoties opus fuerit, inquiri, viſitari puniri, & corrigi poſſint, ipſorũq. Ordinariorũ iuriſdictioni plenè in prædictis ſubiecti exiſtant (Exceptis tamen ijs, qui Eccleſijs, alijſq. locis dictorum Militum actu ſeruiũt, & intra eorũ ſepta, & domos reſidẽt, ac ſub eorum obediẽtia viuunt, quæ oĩa debere ſimul cõcurrere intelligãtur, ſiue ijs, q legitimè, & ſecundũ Regulã prædictæ Religionis profeſſionẽ fecerint, de qua loci Ordinario conſtare debeat: & ita in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcumque Iudices, &c. Non obſtãtibus, &c. *Seſſ. 24. de refor. gen. cap. 11.*

Eiuſdem Pii Papæ V. literis memoratis quo ad alia, & in eo maximè quod voluit prædictorum Militum priuilegia, illorumq. confirmationem non comprehendere neque eccleſias, neque perſonas in his, quæ ad curam animarum pertinent, ſed in his dicti Conc. Trid. decreta omnino ſeruari debere, in ſuo robore permanentibus. Volumus autem, quod præſentium tranſumptis, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub Annulo Piſcatoris, die 25. Nouembris. 1580. Pont. noſtri anno nono. *Seſſ. 25. de reg. cap. 11.*

Per eundem Greg. XIII. die 7. Ianuarii 1584. fuit facta declaratio facultatis, Ordinariorum viſitandi, & corrigendi loca, & perſonis Militiæ, & Hoſpitalis Sancti Ioannis Hieroſolymitani, in his dumtaxat, quæ concernunt curã animarum, aut Sacramentorum adminiſtrationem, in quibus Conc. Trid. Decreta, & Conſtitutionem fel. rec. Pii V. ſub die 22. Septembris 1571 editam, ſeruari omninò voluit, fol. 1326. in Bullario incip. Conſueuit, & vide cap. per exemptionem, de priuileg. in 6. et Conc. Trid. ſeſſ. 25. de regular. c. 11. et dicta Pii V. Conſtitutio ſequens eſt hæc. *Gregor. XIII.*

Breue

Breue per quod datur forma Epiſcopis, & alijs locorum ſuperioribus, vt tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegati tãtum viſitare poſſint Parochiales Eccleſias Ordinis S.Io.Hieroſolymitani, in his dumtaxat, quæ curam animarum, & Sacramentorum adminiſtrationem reſpiciunt, & hoc gratis abſque vlla impenſa, & onere fol. 1134. in Bullario incip. Expoſcit, & infrà.

29 V. Decernimus, declaramus, ſtatuimus, omnes, & ſingulos locorum Epiſcopos, & alios Superiores, tãquam Apoſtolicæ Sedis Delegatos, omnes, & quaſcũque parochiales Eccleſias, ceteraq. beneficia Eccleſiaſtica ſuarũ Ciuitatũ, & Diœceſ. quibus animarũ cura imminet, ad dictam Religionem, eiuſq. Milites, Cappellanos, Miniſtros, Rectores, quomodolibet ptinent, ẽt quod in eis Epiſcopalem, & temporalẽ iuriſdictionẽ Religio, & Milites prædicti haberent, eorũq. Eccleſias, Rectores, Vicarios, & Miniſtros quoſcumque (in his tamen dumtaxat, quę animarum curam, illiuſq. exercitium, & Sacramentorum adminiſtrationem reſpiciunt) viſitare, omneſq. actus viſitationem concernentes, exercere poſſe, & debere, ac Rectores, ceteroſq. huiuſmodi miniſtros curam animarum exercentes, minus idoneos repertos, ſiquidẽ ad nutum amouibiles ſint, ſtatim amouere: ſi verò titulares ſint, illico ſuſpendere, ac ſuperiores eorũ monere, vt intra aliquẽ breuem terminum in locum amotorum ſubrogẽt alios idoneos, prius tamen per ipſos Epiſcopos, & alios Superiores examinatos, & approbatos, Titularibus verò ſuſpẽſis, deputent alios idoneos pariter examinatos, & approbatos, vt ſupra in Coadiutores, ſeu Vicarios iuxta Decretũ Concilij, ſeſſ. 21. c. 6. Interea verò dũ hæc ſubrogatio, ſeu deputatio fiat, ipſi Epiſcopi, & alij Superiores ꝓ neceſſitate curæ animarũ prouideant arbitrio ſuo; quod ſi Superiores dictorum Rectorum, & Miniſtrorum intra tempus præfixum nõ ſubrogauerint, aut deputauerint, vt ſuprà, tũc dicto termino elapſo ipſi Epiſcopi, & alij Superiores alios præuio examine iuxta eiuſdem Cõcilij formã idoneos repertos in locũ amotorũ ſubrogent. Titularibus vero ſuſpenſis coadiutores deputẽt iuxta dictũ capitulũ ſextũ, ſeſſ. 21. qui tamen in dictis parochialib. perinde inſeruiant, ac ſi ſubrogati, aut deputati ab ipſis Superioribus Religionis, & militiũ prædictorũ fuiſſent. Volumus aũt, quod Epiſcopi, & alij Superiores prædicti viſitationẽ huiuſmodi, & prædicta omnia ſolum tamquam Delegati Apoſtolicæ Sedis, & gratis, & abſque vllis dictæ Religionis Rectorũ, & Miniſtrorũ impenſis, & onerib. faciant. In collatione itẽ ordinum, necnon conſecratione Eccleſiarũ, & ſacrorũ vaſorum, ac benedictionibus, & alijs actibus ſpiritualitatem cõcernentibus, ac inſtitutione præſentatorum ab eiſdẽ Militibus ad beneficia, aut approbatione, ſeu cõfirmatione, quas ab eiſdẽ fieri harũ præſentiũ vigore cõtigerit, gratis omnia faciant, & diligenter attendant, vt nullos admittãt, qui qualitates à Cõſilio requiſitas nõ habeãt, ac præuio examine iuxta eiuſdẽ Concilij Decreta idonei nõ exiſtant; Nolumus autẽ Epiſcopos, & alios Superiores locorum ſupraſcripta facultate viſitãdi vti, qui cum eadẽ Religione, & Militib. ſuper iuriſdictione Epiſcopali in locis viſitan. corã quibuſcumque iudicib. litigẽt, niſi ipſi Epiſcopi, & alij Superiores ĩ quaſi poſſeſſione antiquæ exercitij iuriſdictionis huiuſmodi exiſterẽt, ſaluo tũc iure vtrique illæſo in petitorio, ſed qd Epiſcopi, & alij Superiores viciniores ius aliquod in iuriſdictione huiuſmodi non habẽtes, nullumq. intereſſe prorſus prætendentes, facultate prædicta vtãtur. Nolumus itẽ per præſentes vllum afferri præiudicium iuri viſitandi dictas parochiales Eccleſias & alia beneficia curã animarum habentia, quod antea Religioni, & Militibus prædictis cõpetebat, inhibemuſq. expreſsè

preſsè dictis Epiſcopis,& alijs Superiorib. ne hac facultate viſitan.eis per præſentes conceſſa,alio vtantur modo, quam præſcripto, ſicq. quoſcumque Iudices, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum,ſub annulo Piſcatoris, die 22. Septemb.1571.Pontificatus noſtri Anno ſexto.

In confirmatione Priuilegiorum Religionis Sancti Ioannis Hieroſolymitani facta à Sanctiſ.Cle.VIII.die 27.Iunij 1592.in fine, addita eſt hæc Clauſula: Volumus autem quod fel.rec.Pij V.22. Semptemb.anno ſexto,ac Greg.XIII. prædeceſſorum noſtrum literis,ſub annulo piſcatoris 25. Nouembris anno nono Pontificatuum ſuorum expeditis, ſuo robore, & efficacia permanentibus, præſentes literæ non comprehendant, neque Eccleſias neque perſonas in his, quæ ad curam animarum pertinent,in quibus Decreta Conc.Trid. huiuſmodi omninò ſeruari debeant.

Reuocatio Priuilegiorum Hoſpitalis Sancti Lazari Hieroſolymitan. de Hoſpitalibus, & pijs locis leproſorum.

PIVS PAPA V.

GRaues ad nos quotidie querelæ deferuntur de Magiſtro,Cõuentu,& Fratribus Hoſpitalis Sancti Lazari Hieroſolymitani, qui obtentu priuilegiorum ſuorum, multa ſecus quantũ par eſſet fidentius conati, præ ſtudio dũ habeant quod ambiunt, neque modũ pietatis vllius, neque benignitatis erga ſe noſtræ ponderantes, varijs artibus moliuntur quemadmodum diſturbent, atque deijciant oẽs alios à regimine,cura & poſſeſſione illorum Hoſpitalium,& religioſorum locorum,quæ ſub inuocatione S.Lazari leproſorum aliq̃n fundata,cõſtructa,& inſtituta,deinde aut Eccleſijs,Monaſterijs,Xenodochijs,Collegijs,Vniuerſitatib.ẽt ſtudiorum generalium,diuerſiſq. alijs ſacris,& religioſis locis vnita,aut in eorum commodum ſuppreſſa fuerunt,ſeu quorum curam,ſeu bonorum adminiſtrationem,ſeu fructuum diſpenſationem,vel ipſæ Eccleſiæ,vel Conuentus,vel Venerabiliũ locorum Sodalitates, vel honeſti Ciues,vel etiam priuatim alij ſpectatę probitatis viri habent,& aut in illis, aut ex illis prædictis Eccleſiis, Monaſteriis,Xenodochiis,Collegiis,Vniuerſitatib.Piis locis,& pauperibus ſuarum quiſque Ciuitatum,& locorum,vti diuerſæ, & multiformes caritatis,& miſericordiæ ſpecies ſuadere videntur,variæ item egeſtates, neceſſitateſq. expetunt,piè ſanctéq. ſuppeditant. Quin etiam Magiſter,& Conuentus in vniuerſum,ſingulatim vero quidam fratres,iã aliquot huiuſmodi adminiſtratores,& poſſeſſores, immò verò primarias quaſdam Italiæ Vrbes litib. & controuerſiis multifarias concitatis,grauiter infeſtarunt. Quocirca nos indignũ rati,tot tantaſq. piorum operum rationes,iampridẽ accõmodas,dictorũ priuilegiorũ cauſa impediri,volenteſq. ſicut officii noſtri munus, pietatiſq. cauſa poſtulat,ſedulo prouidere,vt Hoſpitalium, & locorũ huiuſmodi optimus ſtatus, rerũq. diſpoſitio cõmoda,& vtilis perpetuò cõſtet,hoc quoque Sacroſanctum Ieſu Chriſti patrimonium piis,honeſtiſq.vſibus perpetuò illibatũ conſeruetur, ac ſimul Magiſtro,Conuentui,& Fratrib. prædictis, omnis omninò moleſtãdi via præcidatur,Motu proprio,& ex certa ſcientia noſtra,deq. Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine,oẽs,& ſingulas cauſas,in Romana Curia & extra ea, coram

quibu-

quibuſcumque Iudicibus ordinarijs,& delegatis, ẽt cauſarũ Palatij Apoſtolici Auditorib. ac S.R.E. Cardinalibus, inter Magiſtrum,Conuentum,& Fratres prædictos,ẽt collationem commendam,aut aliam cõceſſionem à dictis Magiſtro, & Conuentu habentes,ac quoſcũque alios curã,regimen,& adminiſtrationem,ac poſſeſſionem Hoſpitalium,locorum,& bonorum prædictorum,per viam vnionis,ſuppreſſionis,cõmiſſionis prouiſionis,Commendæ, adminiſtrationis,alteriuſue conceſſionis,aut etiam priuilegio,fundatione, conſuetudine, permiſſione,vel alio quocumque modo habentes;ſuper eiſdẽ Hoſpitalibus,locis, & bonis, eorumq. regimine, adminiſtratione, poſſeſſorio, ſpolio, rebuſq. alijs latius deductis,& illorum occaſione,tã coniunctim,quam diuiſim,in quacumque inſtantia pendentes,quarum ſingularum merita,necnon iudicum, & aliorũ collitigantium nomina cognomina,gradus,& nobilitates,litiſq & litiũ huiuſmodi ſtatum,præſentibus haberi volumus pro expreſſis,in ſtatu,& terminis in quibus reperiuntur,harum ſerie ad nos aduocamus,ac litem,& lites huiuſmodi penitus extinguimus,dictiſq. Magiſtro,Conuentui,& Fratrib.ac quibuſcumque alijs ẽtiã quorum fauorẽ de dictis Hoſpitalibus,& locis S. Lazari leproſorum, prætextu huiuſmodi priuilegiorum diſpoſitum eſt, vt præfertur, perpetuum ſilentiũ imponimus.Prҽterea,oẽs,& quaſcumque collationes,prouiſiones,Commendans,conceſſiones,commiſſiones,& alias diſpoſitiones, de ipſis Hoſpitalibus,& locis,ab eiſdem Magiſtro,& Conuentu quibuſcumque factas,iiſdeq. ſecutas à Nobis,& Apoſtolica Sede ẽt Motu ſimili confirmationes, vel nouas prouiſiones,ac etiam conceſſiones,facultates,& licentias, quod Hoſpitalia leproſariæ,& alia loca quæcumque tam in Vrbe,quam quibuſcumque terris,dominijs,& locis,ſub inuocatione S. Lazari leproſorum huiuſmodi fundata,conſtructa,erecta,& inſtituta, & quæ fundari, conſtrui, erigi, & inſtitui contiget,etiã ſi per Magiſtrum,Cõuentum,& Fratres huiuſmodi recepta,aut poſſeſſa non ſint,vbi vllo vnquam tempore fuit,eſt, vel erit Hoſpitalitas leproſorum,ſeu infirmorum S.Lazari nũcupatorũ, de qua legitimè coram locorum Ordinariis conſtet,etiã ſi iuris patronatus laicorum eſſent,cum omnibus vnionibus,annexionibus,incorporationibus, & applicationibus, illis pro tempore factis, Hoſpitali S.Lazari prædicto ſubiecta,& incorporata,& ad ius,proprietatemq. & omnimodam diſpoſitionem,inſtitutionem, & collationem Magiſtri pro tempore exiſtentis,& Conuentus prædictorum,iuxta ipſius Hoſpitalis ſtabilimenta pertinere cẽſeantur, prout alia eius Hoſpitalia,Capellҽ,Oratoria, beneficia,& loca ſpectabant,illaq. per Fratres prҽdictos,non autẽ per alias Eccleſiaſticas,aut ſeculares perſonas,etiam Ciuitatum,& Terrarum,Opidorum, & Villarum,Communitates,vel Vniuerſitates regi,& gubernari,& in ſignum recognitionis ſuperioritatis dicti Hoſpitalis,aliquo rationabili Canone,ſeu cẽſu,per Magiſtrum,& Conuentũ,ac Definitores generalis Capituli dicti Hoſpitalis imponendo,ſingulis annis reſpondere; Præterea Hoſpitalia,& loca huiuſmodi obtinentes,cuiuſcumque dignitatis,Ordinis,& Conditionis fuerint, reſponſiones, & iura Annatarum,vacantium,mortuariorũ,arreragiorũ,& paſſagiorum Hoſpitali S.Lazari,& illius Aerario communi ſoluere teneantur,& ad id etiam per Magiſtrum, & Conuentum prҽdictos compelli, & non ſoluentes cenſuris,& pœnis Eccleſiaſticis innodari Hoſpitalibusq. priuari poſſint, Necnõ quҽcumque alia priuilegia,conceſſiones,facultates,& indulta,dictis Magiſtro Conuentui,fratribus,& perſonis,ſuper reuocatione huiuſmodi Hoſpitalium ad priſtinam Hoſpitalis S.Lazari Hieroſolymitani naturam,ac regimen,& admi

niſtrationem,

Digitized by Google

niſtrationem,etiam per modificationes, & reformationes noſtras illi cõceſſa, & confirmata,quibuſcumque concepta formulis,ac etiam reſtitutiuis,præſeruatiuis,derogatoriarum derogatorijs,alijſq. efficacioribus,efficaciſſimis,& in ſolitis Clauſulis, necnon vim contractus inducentibus, & alijs decretis ſuffulta (quorum omniũ tenores ẽt præſentibus haberi volumus pro expreſſis) authoritate Apoſtolica,tenore præſentium ſpecialiter,& expreſſe reuocamus,& Apoſtolicas ac alias literas,necnon proceſſus,& inde ſecuta,quęcũque caſſamus,& annullamus,volumuſq. illa omnia vires,& effectum de cetero non habere,ipſaq. Hoſpitalia,& loca,eorumq. res,& bona,deinceps vt antea regi, & gubernari ac de illis diſponi,nec vllo annuo cenſu, canone, ſubſidio, vel alio onere, per Magiſtrum,Conuentũ,& Definitores prædictos grauari,nec ad aliã reſpõſionẽ aut iura aliqua, eis præſtãda vllo vnquam tempore teneri,nec ſub aliquo alio iure Magiſtri,Conuentus,& Hoſpitalis S.Lazari huiuſmodi conſiſtere debere,Diſtrictius inhibentes eiſdem Magiſtro, & Cõuentui, ac quibuſcumque alijs ẽt in quorũ fauorẽ de dictis Hoſpitalib. ſeu locis prætextu huiuſmodi priuilegiorum diſpoſitum eſt,vt præfertur, ne illorum occaſione ſeu prætextu vel aliàs quocumque modo ſeſe præmiſſis interponere,aut quempiã vlterius ſuper illis vexare,impedire,vel turbare quoquo modo præſumant.Quod ſi ſecus fecerint,eos,& eorũ ſingulos excõmunicationis ſententia innodamus, ac Magiſtratu,Dignitatibus,Officijs.Beneficijs,Iuribus,Priuilegijs,& Indultis quibuſcumque, eorumq. vſu & cõmodo priuamus, Inhabileſq. ad oĩa eſſe volumus, eo ipſo. Ac decernentes ſic per quoſcumque Iudices Ordinarios, & Delegatos etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores,ac S.R.E.Cardinales, in quauis cauſa,& inſtãtia,ſublata,&c. iudicari,&c. debere.Ac irritum &c. attentari,Et nihilominus vniuerſis, & ſingulis locorum Ordinarijs tenore præſentiũ mandamus,vt ipſi per ſe,vel alium, ſeu alios, Eccleſiis, Monaſteriis, Xenodochiis, Hoſpitalibus, Collegiis, Vniuerſitatib. Sodalitatibus, Rectoribus, Cõmendatariis,Adminiſtratoribus,& perſonis prędictis,eorũq.ſingulis qñcumq.requiſiti fuerint,aut moleſtiam aliq̃ ab ipſis Magiſtro,Conuentu,& Fratrib. coniunctim,vel diuiſim irrogari intellexerint,in præmiſſis efficacis defenſionis prę ſidio aſſiſtentes,procurent authoritate noſtra,illos oẽs in ſuis poſſeſſiones,& iuribus pacificè conſeruare, non permittẽtes eorũ quempiã per ipſos Magiſtrum Conuentum,& Fratres,aut alios quoſcumque ſuper iis quomodolibet moleſtari,contradictores quoslibet,& rebelles,per prædictas aliaſq.grauiores cẽſuras, & pœnas ceteraq. iuris, & facti remedia appellatione poſtpoſita cõpeſcendo, cenſuraſq. & pęnas ipſas ẽt iteratis vicibus aggrauãdo , inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit,auxilio brachii ſecularis.Non obſtantib. præmiſſis,& Noſtra de non tollendo iure quęſito,ac aliis Cõſtitutionibus,& Ordinationibus.Apoſtolicis,necnõ Hoſpitalis S. Lazari Hieroſolymitani & Conuentus prædictorum iuramento,cõfirmatione Apoſtolica,vel quauis firmitate alia roboratis Statutis Conſuetudinibus,Stabilimentis, Vſibus,aliiſq. Priuilegiis, & Indultis Apoſtolicis illis,ac eiſdem Magiſtro,Cõuentui, & Fratrib. à quibuſcũque Ro. Põt. & nouiſſime tam à re.me.Pio Papa IV. prædeceſſore noſtro in ipſius Hoſpitalis S.Lazari Hieroſolimitani,& Regulæ reſtitutione, & ampliatione, quam ẽt a Nobis in illius modificatione ẽt motu,ſcientia,& poteſtatis plenitudine ſimilibus conceſſis,cõfirmatis,& extenſis quibus inter cetera cauetur expreſsè, qđ vniones,annexiones,& incorporationes ſimiles,vel diſſimiles,ac quęcũque aliæ diſtractiones hmõi Hoſpitaliũ, & locorũ quacumque ratione, vel cauſa, ẽt

Mm Motu

Motu, ſcientia; & poteſtatis plenitudine ſimilibus, & etiam cũ expreſſa huiuſmodi priuilegiorum, & ſtabilimentorũ derogatione, nullius penitus ſint roboris, vel momenti, & habeantur prorſus pro infectis; nec cenſeatur in hac parte vnquam derogatum per quaſcumque Clauſulas, & etiam derogatoriarũ derogatorias, fortiores, & efficaciores, niſi dum, & quoties de illorum, ac ẽt certarum in ſpecie deſuper cõfectarum literarum, de verbo ad verbum verè, & non per Clauſulas idẽ importantes inſerto tenore de ipſorum S.R.E. Cardinalium conſilio derogetur, nec etiam tunc, niſi ad id Magiſtri, & Conuentus prędictorum expreſſus accedat aſſenſus, & ſemper in huiuſmodi quæ ſic fient de cõſilio prædicto, derogationibus cenſeatur appoſita Clauſula, quod tunc demum effectum ſortiantur, cum conſenſus Magiſtri, & Conuentus prædictorum acceſſerit, & nõ aliter, nec alio modo; quodq. priuilegijs, ſtatutis, ſtabilimẽtis, alijſq. præmiſſis, etiam per quaſcumque literas Apoſtolicas ẽt quaſuis Clauſulas generales, vel ſpeciales, etiam derogatoriarum derogatorias, efficacioreſq. & inſolitas, ac etiam irritantia decreta, ſub quacumque verborũ expreſſione in ſe continentes, nullatenus derogari poſſit, nec quo ad illa derogatum cenſeatur, niſi tenor illarum de verbo ad verbum nihil penitus omiſſo inſertus, & huiuſmodi derogationes conſiſtorialiter factæ, & per trinas diſtinctas literas eundem tenorem continentes, tribus diſtinctis ſimilibus vicibus, Magiſtro, & Conuentui prædictis intimatæ, & inſinuatæ fuerint, ac ipſorum Magiſtri, & Conuentus ad id expreſſus accedat aſſenſus, & aliter factæ derogationes nemini ſuffragentur, ac Magiſter, & Conuentus prædicti ad parendum literis derogatorijs huiuſmodi & decretis ſuper illis proceſſibus, ac illorum executoribus, & ſubexecutorib. eorumq. mandatis, & monitionibus minimè teneantur: ſed literarũ huiuſmodi executionem omnino impedire, nec ratione reſiſtentię cenſuris eccleſiaſticis per eoſdem executores, vel ſubexecutores factis innodari poſſint. Quibus omnib. ẽt ſi de eis, &c. tenore, &c. in genere, & in ſpecie ad effectum ſufficientis derogationis eorum pro plene, & ſufficienter expreſſis habentes, harum ſerie ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſq. contrarijs quibuſcumque. Ceterum iubemus præſentes conſuetis. Vrbis locis publicari, & exempla de more applicari, eaſq. ſic publicatas Magiſtrum, Conuentum, & fratres prædictos, ceteroſq. omnes, & ſingulos quorũ intereſt, æquè obligare volumus, ac ipſæ præſentes (quibus ſola noſtra ſignatura ſufficiat, & vbique tam in iudicio quam extra illud fidem faciat) eſſent omnibus ſingulatim, ac perſonaliter intimatæ.

Placet Motu proprio. M.

Anno a Natiuitate D. milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſeptimo, Indictione decima, die verò vndecima menſis Auguſti, Pont. Sanctiſſimi D.N. Pij Diuina prouidentia Papæ V. anno eius Secundo Retroſcriptæ literæ affixæ & publicatæ fuerunt Romæ in Acie Campi Floræ & Valuis Cancellariæ Apoſtolicæ, vt moris eſt, per nos Io. Andream Rogeriũ, & Scipionem de Octauianis, S.D.N. Papæ Curſ.

Ioannes Andreas Panizza Magiſter Curſ.

De priuilegijs huius Militię vide Pij IV. Conſtitutionem, nu.126. incip. Inter aſſiduas, fol.852. cum ibidem adnotatis per Dominũ Laertium Cherubinum.

Po ſtremo

Poſtremo animaduertendũ eſt, qualiter vtriuſque ſexus Religioſis perſonis ordinũ mẽdicantium Pius V. conceſſit exemptiones ab Exactionib. Gabellis, Pedagijs, & Vectigalibus, vt per eius Conſtitutionem ſub die 29. Iulij 1566. fol. 944. in Bullario incip.

Pij V.

Dum ad vberes, quos Sacri Mẽdicãtiũ Ordines in agro Dominico quotidie faciũt fructus, attente reſpicimus, & attentæ cõſiderationis indagine perſcrutamur, ipſorum religionis ſynceritatem, & voluntariæ paupertatis habitum, in quibus ſub humilitatis ſpiritu, deuotũ Altiſſimo præſtant famulatum; Dignũ, quin potius debitũ reputamus, vt illis ea libenter concedamus, per quæ ſemotis quibuslibet grauaminibus, promptiores eiuſdẽ Altiſſimi inhęreant ſeruitijs. Hinc eſt, quod Nos volentes eoſdẽ Mendicantiũ Ordines, ad dilectos filios eorum Fratres, & Monachos, ceteraſq. perſonas, ac etiã Moniales quaslibet eiuſdem Ordinis ſub illorum cura degentes ſpecialibus fauoribus, & gratijs proſequi; Motu proprio, nõ ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiã, ſed ex certa noſtra ſciẽtia, ac de Sedis Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, qd' ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus, oẽs, & ſinguli Mendicãtium Ordinum hmõi Fratres, Monachi, & dilectæ filiæ in Chriſto Moniales, ſeu Sorores, ac aliæ vtriuſque ſexus perſonæ Regulares, vbilibet p totũ Chriſtianũ Orbem diffuſi, & conſtituti, illorumq. Monaſteria, Cœnobia, Domos, Conuentus, Eccleſiæ, Cappellæ, Oratoria, & alia loca ẽt vnita, ac mẽbra, & dependentia, necnon terræ cultæ, & incultæ, poſſeſſiones, prædia, agri, & alia oĩa, & ſingula mobilia, & immobilia, ac ſe mouentia, & vbilibet, ac quibuſcũque rebus conſiſtentia bona, necnon eorum in dictis bonis laboratores, coloni, arrendatarij, locatarij, & affictuarij negotiorumq. ſuorum geſtores vniuerſi, quõlibet nuncupati, nunc, & pro tempore exiſtentes, in perpetuum ab omnibus, & ſingulis exactionibus, tam vrbanis, quam ruſticis, necnon Datijs, Gabellis, Pedagijs, Vectigalibus, Collectis, Impoſitionibus, & oneribus ordinarijs, & extraordinarijs, ac tam realibus, quam perſonalibus, meris & mixtis, etiam ſubſidio triennali, & augmẽto ac facultatibus, equorum taxis, militumq. hoſpitijs, ac aliàs quibuſcumque nominibus nuncupatis, quauis authoritate, quõlibet imponi conſueuerunt, & in futurum imponentur, ac ratione quarumcumque mercium, & rerum cuiuſcumque generis, vel qualitatis exiſtentiũ, tam per mare, & aquam dulcem, quam per terram, vndecumque, & quocumque pro tempore delatarum, necnon animalium quorumcumque mortuorum, & viuorũ, & quæ aliàs quomodolibet, & ex quauis cauſa, ac ſuper quibuſcumque rebus tam in alma Vrbe noſtra, quam extra eam, vbilibet locorum exiguntur, & in futurum exigentur, necnon a contributionibus, & ſolutionibus in illis faciendis, ac tam pro victu & veſtitu, quam quocumque alio vſu ſuo tantum, ac tam emendo quam vendendo, & aliàs quõlibet negotiando, necnon etiam a ſolutione quadrantis pro ſingulis libris carnium, de animalibus quæ nunc, & pro tempore ex armentis occidi contigerit, necnon ẽt, quę in ſuis ædibus, prædijs, & poſſeſſionibus priuatim detinent, & nutriunt, ac à cõtributione ſumptuum, & expenſarum, quæ aliquãdo pro pontibus, & vijs, aquæductibus, muris, mœnibus, aliiſq. machinis ſtruendis, & reparandis ſeu reficiendis, ac ciuitatum, terrarum, & locorũ quorũcũque fortificationibus, necnon ẽt aliàs in oĩbus, & p oĩa, ac tã in dicta Vrbe, q̃ extra eã, vbilibet penitus, & oĩno liberi, immunes, & exẽpti, ac liberę, & exẽptę, liberaq. immunia, & exẽpta ſint, & eſſe cenſeãtur, ac

In fauorem omniũ clericorũ vide ſ c. quã quã, de cenſi & Clemen. Preſentĩ eod. tit. & Conc. Tri ſeſſ. 25. c. 20.

Hæ immunitates etiã oẽs alij regulares per ſua priuileg. dicuntur hab. re, vt ſunt Benedictioni & ẽt p extenſionẽ factã a Pio V.

Exẽptio a quadrante carnis p ſingulis libris carniũ.

Hic corrigitur L. ad inſtruct. cum gl. Doct. C. de ſacroſanct. Eccl. & olim correcta fuit per Author. Itē nulla Cōitas, C. d. Epiſc. & cler. & pro eadē faciunt. c. nō minus, & c. aduerſus, de im. Eccl. et c. quā quam de cenſib. in 6. & ca. ſi. de vita & ho. & alia ſuperius dicta.

pro talibus teneantur, & reputētur, quodque terræ, agri, & poſſeſſiones, & loca aratiua, (vt præfertur) in illis, quæ aliquādo pro paſcuis animalium ad certum tempus reſeruantur, nullatenus vnquam comprehendātur, nec comprehendi cenſeantur, ac etiam Monaſteria, Cœnobia, aliaq. omnia Regularia loca prædicta, pro quorumcūque militum, tam equitum, q̃ peditum hoſpitijs quemadmodum magno cū noſtro dolore hucuſque in pleriſque locis factum comperimus, nequaquam aſſignentur, nec aſſignari debeant. Et inſuper quod fructus, redditus, prouentus, & alia quæcumque bona Monaſteriorum, Cœnobiorū, & aliorum locorum regularium præfatorum, ab alijs, quā a Syndicis Procuratoribus, & Religioſis Fratribus Monachis, & Monialibus alijſq. perſonis præfatis exigi, illaq. dumtaxat in beneficium loci, vel ſuſtentationē ipſorū religioſorum Fratrum, & Monialium expēdi, nec per alios quoſcumque, quouis nomine cenſeantur, nec in alium, q̃ premiſſum vſum conuerti, ſeu expēdi poſſint, neque debeant, niſi de conſenſu Superiorū illius loci, cui data, vel conſignata aut donata fuerint, ſeu ad quem aliàs ſpectabūt, nec ēt ſoli tutores, aut Curatores, ſeu protectores, & alio nomine Sanctesij, aut aliàs nuncupati, de eiſdem bonis vllo modo diſponere poſſint. Quodque id ipſum ēt de eleemoſynis, oblationibus, quibuſcumque alijs donatiuis intelligi, & obſeruari debeat, Apoſtolica autoritate, tenore præſentium perpetuo ſtatuimus, ordinamus, volumus, & declaramus. Necnon Fratres Monachos, Moniales ac alias Regulares perſonas eorūque Monaſteria, Cœnobia, Cōuentus, Eccleſias, Cappellas, Oratoria, & alia loca, & terras, poſſeſſiones, prædia, agros, & bona, necnon Laboratores, Colonos Arrendatarios, ac geſtores, prædicta, vt p̃fertur, libera, immunia, & exempta, eiuſdē authoritate, & tenore facimus, ac fore, & eſſe decernimus Mādantes propterea dilectis filijs modernis, & pro tempore exiſtentib. Cameræ Apoſtolicæ Camerario, præſidentibus, & clericis, ac Comiſſarijs, agentibus, & officialib. quibuſcumque, vt omnibus, & ſingulis, tam virorum quam mulierum Monaſterijs Mēdicantium Ordinum hmōi exiſtentib. ſub ditione noſtra temporali, mediatè vel immediatè conſtitutis, tātum ſal, quantum pro eorum vſu ſuffecerit ſingulis annis omni dilatione ceſſante, & cōtradictione romota contribuere, & aſſignare, ac contribui, & aſſignari facere debeant realiter, & cum effectu. Diſtrictius etiam in virtute Sanctæ obedientiæ, & ſub indignationis noſtræ, ac excommunicationis maioris latæ ſententiæ, ac duorum millium Ducatorum auri de Camera pro vna, Baſilicæ Sancti Petri de Vrbe, & pro altera, mediatatibus, ſingulis Monaſterijs, & locis præfatis, quæ moleſtari ſeu perturbari contigerit, irremiſibiliter applicandorum pœnis, eo ipſo, & quoties contrafactum fuerit, incurrendis. Inhibentes, &c.

Nota quod ſub reuocatione ſupra relata facta per Greg. XIII. incip. in tāra, fol. 410. non comprehenditur iſta Conſtitutio Pij V. vt animaduertunt author Catecheſis Neap. fol. 302. & Sorbus in d. Compen. fol. 541.

S.D.N.D. Pauli V. exſtat Conſtitutio qua reuocauit facultates Superioribus quorumcumque Ordinum conceſſas cognoſcendi cauſas ſuorum ſubditorum ad officium Sanctæ Inquiſitionis pertinentes, quam habes ſupra in verbo hæretici. Idem reuocauit, ac de nouo conceſſit Indulgentias Regularium, quam habes in verbo, Indulgentiæ, ſuper declaratione Ordinum Mendicantium.

Pius

Pius Papa V. Ad perpetuam rei memoriam.

ROmanus Pōtifex tam vniuerſalis Chriſtianæ,quam ſingularium eius Religionum præcipuus defenſor. & infra.

Motu proprio non ad ipſorum Fratrum vel alicuius eorum nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam,ſed ex certa noſtra ſcientia,ac de Apoſtolicę poteſtatis plenitudine,omnes,& ſingulos quattuor mendicantium Ordinum,videlicet Sancti Dominici, & Sancti Franciſci, ac Eremitarum Sancti Auguſtini, necnon Carmelitarum,ad quos etiam recenſeri volumus ſeruos Beatæ Mariæ nominibus comprehenſos fratres, eorumq. Domus, Monaſteria, & loca etiā ſi in Communi propria bona tam mobilia,quam immobilia & ſtabilia,ac alia quæcumque poſſederint Mendicātium vocabulo,& omnibus,& ſingulis Mendicantium priuilegiis eis quomodolibet conceſſis, vti poſſe, & debere, nec ſuper pręmiſſis vllo vnquam tempore moleſtari poſſe authoritate Apoſtolica per pręſentes ſtatuimus,& declaramus.Ac tam Concilii Tridentini,quā omnia,& ſingula alia decreta, ſtatuta, ordinationes, priuilegia, & iura de mendicantibus loquentia ad omnes,& ſingulos ordines præfatos,eorumq. Domos, & loca,etiam propria bona in Communi tamen retinentes extendimus,& ampliamus,illaq. de illis loqui etim authoritate præfata per eaſdem præſentes declaramus.Ac inſuper eiſdem Ordinariis, & quibuſuis aliis tam Eccleſiaſticis, quam ſecularibus quauis authoritate fungentibus in virtute Sanctæ obedientiæ, & aliis arbitrio noſtro moderandis pœnis ſimiliter per præſentes mandamus,vt ſi qui per eos tam noſtro,quam prædeceſſoris noſtri temporibus, tam ratione ſeminarii, ſubſidii, & decimarum, quam aliorum onerum huiuſmodi exactum fuit,id totum eiſdem Fratribus omni mora,& dilatione poſtpoſitis,reſtituant, diſtrictius inhibēte, eiſdem locorū ordinariis,ceteriſq. per tā eccleſiaſticis,q̄ ſecularibus,quauis authoritate fungētibus,& cuiuſuis dignitatis,gradus,& conditionis exiſtentibus,ne eoſdem mendicantium ordinum fratres præfatos,bona huiuſmodi retinentes,quouis prætextu ſuper ſeminarii,ſubſidii, & decimarū contributione moleſtari, inquietare,vel perturbare audeant,vel præſumāt. Decernentes,&c.Datum Romæ apud Sanctum Petrum,ſub annulo piſcatoris die 1.Septembris 1569.Pontificatus noſtri anno ſecundo.

Publicata die 29. Septembris 1569.

Adde hanc Conſtitutionem ad c.vnic.§.ſane,de relig. dom.in 6. fuerunt etiam connumeratę alię Religiones inter mendicantes ordines,vt notaui in tit. de verb.ſign.huius libri.

Hęc breuiter de priuileg. Regularium dixiſſe ſufficiāt,cetera particularia ſatis abunde habentur in d.Compēdio priuilegiorū cū additionibus Sorbi,ac in Compendio priuilegiorum Minimorū,pręſertim in verbo Notāda priuilegiorum per Paſſatellū.D.Io.Bap.Confectius duos libros edidit vno volumine cōtentos,ſic inſcriptos,Collectio priuilegiorum Sacrorū Ordinū Mendicantium & non Mendicantiū iuxta Sacri Conc.Trid.reformationē,& Summorū Pōtificum nouiſſimas cōfirmationes & innouationes, alter vero ſic. Summarium materiarum notabiliū ex ſupradictis priuilegiis,et literis Apoſt.necnō iure Cōmuni,ac Decretis Sac.Conc.Trid.deſumptū,et ſub ſuis titulis,et ordine in vnū cōgeſtū atque redactū,impreſ.Florentię anno 1597.Nouiſ.vero Eman.Roderic.magnū volumē edidit Regulariū, et Canonicarū q̄ſt. Salamanticę impreſ.

QVARTA EPISCOPALIS.

QVONIAM ſequens Rotę Rom.deciſio ad quartam Epiſcopalem pertinens, inter volumina nouiſſimarum deciſionum diuerſorum eiuſdem Rotæ Auditorum minimè excuſſa reperitur, & perſpiciens ad ſedandas lites, quæ excitari poſſent, plurimum prodeſſe, vt aliis innoteſcat, ideo communitati conſulendo, illam fideliter, ſicuti impreſſa ad manus peruenit meas, ſic typis mandari curaui.

Fuit dubitatum per Ill. & Reuerendiſſimum D. Seraphinum Oliuarium Razaliū Rotæ Auditorē in cauſa Siracuſana. Quartæ, An opera pia, in quibus conſumenda ſunt bona hæreditaria, ſint priuilegiata à iure, ita vt non debeatur Quarta Epiſcopo Syracuſano. & die Marcurij 5. Martij 1586. fuit facta reſolutio infraſcripta, videlicet.

Circa propoſitum dubium plures conſideratæ fuerunt difficultates. Prima fuit, an Reuerendiſſimo D. Epiſcopo Siracuſano debeatur Quarta ex relictis pro maritandis, ſeu monachandis puellis pauperibus, & pro pane præſtando qualibet hebdomada pauperibus, & circa hunc Articulum Domini dixerunt Regulam eſſe, quod de relictis pauperibus, in genere, nulla debetur Quarta, gl. in c.2.ver.decreuit, & ibi Inn.n.1. Abb.n.8. de ſepult. Bal. in l. id quod pauperibus, nu. 10. verſ. addo tertiam rationem, C. de Epiſc. & cler. Rom. conſ. 233. nu. 2. verſ. tertio fallit. Petr. de Vbald. de Canonica Epiſcopali. c. 5. n. 10. & 11. & c. 7. nu. 15. & 50. & ratio eſt: quia quando relinquitur pauperibus in genere, relinquitur perſonis, non autem pijs locis, de relictis autem perſonis, nō detrahitur Quarta Epiſcopalis, iuxta tex. in c. ex parte, il terzo, de ver. ſing. Inn. Abb. Petr. Vbal. vbi ſupra. Fallit autem hęc Regula in relicto facto pauperibus certi loci, quia tunc legatum videtur factum intuitu illius loci, & ſic factum loco pio, vt poſt Io. And. limitat Abb. in d.c.2.n.3. & Pet. de Vbal. vbi ſupra.

Secunda difficultas eſt, An de relictis pro reſtauratione Eccleſię matricis, ędificatione, & reparatione Eccleſiarum, Monaſteriorum, Hoſpitalium, & aliorum locorum piorū, debeatur Quarta? & Domini cenſuerunt non deberi, iuxta text. in c. vlt. ibi: ſeu fabrica, de teſtam. & in d. cap. ex parte, ibi: vel ob fabricā Rom. d. conſ. 233. in princ. Capic. deciſ. 23. n. 4. Sed circa hunc articulum inſurgit alia difficultas: An hoc caſu debeatur Quarta, quando de præſenti non indigent reſtauratione. Nam affirmatiuam tenuerunt Hoſt. Io. Andr. Anch. in d. c. vlt. de teſtam. vbi Couar. exiſtimat eſſe magis Cōmunem opinionē; Contrarium verò tenuerunt Goffred. Card. Barb. & ipſe Couar. per text. in c. nobis 2. q. 2. quia legatum Eccleſia non indigente ſeruandum eſt in futuram Eccleſię refectionem, & reſtaurationē. Ideo in hoc conflictu attēdenda eſt forma legati. Si enim teſtator vult ſtatim, vel in ſingulos annos ſolui aliquid pro reſtauratione Eccleſiæ, quæ reparatione non indigeat, tunc ſeruari poterit Communis ſententia; Si verò legat ꝓ reſtauratione Eccleſię, quoties ea indigebit, tunc contraria ſententia erit ſequenda, & ſub hoc articulo cadunt etiam relicta pro ſubuentione Eccleſię reſpectu luminarium, ornamentorum, & aliorum ad cultum diuinum pertinentium, ex his namque non debetur quarta, d.c. fin. Si verò vſus eſt indeterminatus, & non deſtinatus perpetuo cultui diuino, tunc debetur Quarta, d. cap. ex parte, &c. requiſiti, de teſtament.

Tertia

Tertia difficultas eſt, An de relictis pro alijs operibus pijs in genere detrahatur Quarta, & hæc pēdet à futuro euentu; ſi enim executores diſtribuerint legatum in fabricam, luminaria, & ornamenta Eccleſiæ, vel in concernentia diuinum cultum, tunc Quarta non deducitur, d.c.fin. & c. ex parte, & Couar. in d.c.fin nu.7. quia diſtributio quam facit executor, cenſetur facta ab ipſo teſtatore, l. vnum ex familia, §.1. vbi Diuus, Bart. & Doct. de leg.1. ſecùs ſi executores diſtribuerent legatum in vſum non priuilegiatum locorum piorum.

Quarta difficultates verſatur circa legatum factum pro maritandis duabus puellis ſingulis annis, & pro vna puella conſanguinea: & concluſum fuit, neque etiam hoc caſu deberi Quartam, quia aut ſunt pauperes, & non debetur Quarta, vt ſuprà dictum eſt, cum legatum ſit factum perſonis, & non locis, aut non ſunt pauperes, & vltrà præfatam rationem, militat alia ratio, quod tale legatum non dicitur pium, & ideo ex eo Quarta debetur, Tiraq. de priuil. piæ cauſæ, in princ. Quare concluſum ſecundum legatorum differentias, & diſtinctiones ſupra deductas eſſe hac in cauſa pronunciandum.

Seraphinus Oliuarius Auditor.

De hac Quarta Epiſcopo debita vide Molinā de iuſtit. & iure, diſp.215. hanc Quartam Epiſcopo non deberi de relictis Confraternitatibus laicorum, & eſſe magis, Communem ſententiā elicitur ex Doctoribus relatis per Pariſium conſ. 34. nu.29. lib.4. Menoch. de recuperan. poſſeſ. remed.2. nu.31. Anton. Gabr. lib. 6. Com. Opin. de cauſa pia, Concluſ.9. num.13. latè Abb. conſil.31. parte 2. pro contraria parte vero vide Barbat. conſil.1. nu.4. & Alex. conſil.102. nu.5. lib.7. legatum factū pauperibus de quibus præſumatur teſtatorem ſenſiſſe Menoch. lib.4. de præſumpt.115. legatum factum ſimpliciter eccleſię cuius eccleſiæ cauſam relictum præſumatur: idem præſump.114. eo. lib.4. legatum ad pias cauſas quando factum præſumatur, idem lib.4. præſump.115.

REGVLAE, ORDINATIONES, ET CONSTITVTIONES, Cancellariæ Apoſtolicæ Sanctiſs. D.N.D. Pauli diuina prouidentia Papæ V.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & D.N.D. Paulus diuina prouidētia Papa V. ſuorum prædeceſſorum veſtigiis inhærendo, normam, & ordinem rebus gerendis dare volens, in craſtinum aſſumptionis ſuæ ad ſummi Apoſtolatus apicem, videlicet, die XVII. menſis Maii, Anno ab Incarnatione Domini Milleſimo ſexcenteſimo quinto, Reſeruationes, Conſtitutiones, & Regulas infraſcriptas fecit, quas, etiam ex tunc ſuo tempore duraturas, obſeruari voluit, & quas, Nos Alexander Sancti Laurentii in Damaſo Diaconus Cardin. Montaltus, S.R.E. Vicecancellarius, die 21. Menſis Maii dicti Anni in Cancellaria Apoſtolica publicari fecimus.

Reſeruatione generales, & ſpeciales.

1 In primis fecit eaſdem reſeruationes, quæ in Conſtitutione fel. rec. Benedicti Papæ XII. quæ incipit, Ad regimen, continentur, & illa innouauit, ac locum habere voluit, etiam ſi officiales in eadem Conſtitutione expreſſi, Apoſtolicæ Sedis officiales ante obitum eorum eſſe deſierint, quo ad beneficia, quæ tempore quo officiales erãt, obtinebant. Declarãs nihilominus beneficia, quæ dictæ Sedis officiales, qui ratione officiorum ſuorum huiuſmodi, eiuſdem Sedis Notarii erant etiam dimiſſis ipſis officiis, & quandocumque aſſequuti fuerint, ſub huiuſmodi reſeruationibus comprehendi. Ac reſeruauit beneficia, quæ per Conſtitutionem Ioãnis XXII. quæ incipit, Execrabilis, vacant, vel vacare contigerit. Quam Cõſtitutionem & reſeruationem S.S. tam ad beneficia obtenta, quam alia quęcumque de quibus Ordinarii, & alii collatores contra Concilii Tridentini decreta diſpoſuerunt, & diſponent in futurum, extendi & ampliauit, & ea etiam beneficia diſpoſitioni ſuę reſeruare voluit, de quibus per dictos Ordinarios aut alios collatores contra eiuſdem Concilii Decretorum formam diſpoſitum fuerit.

Reſeruatio Cathedralium Eccleſiarum, & Monaſteriorum, ac tempore vacation. Epiſcopatuum, vacaturorum beneficiorum.

2 Item reſeruauit generaliter omnes Eccleſias Patriarchales, Primatiales, Archiepiſcopales, Epiſcopales, necnon omnia Monaſteria virorum, valorem annuum ducentorum florenorum auri communi æſtimatione excedentia, nunc quomodocumque vacantia, & in poſterum vacatura. Et voluit quod exceſſus huiuſmodi in literis exprimatur; Ac etiam reſeruauit dignitates, & beneficia omnia, ad collationem, præſentationem, electionem, & quamcumque aliam diſpoſitionem Patriarcharum, Primatum, Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum, necnon Abbatum, & aliorum quorumcumque Collatorum, & Collatricum Secularium, & Regularium, quomodolibet, non tamen ad collationem cum alio, vel aliis, aut etiam ad alterius præſentationem, vel electionem, pertinentia, quæ poſt illorum obitum, aut Eccleſiarum, ſeu Monaſteriorum, vel aliarum dignitatum ſuarum dimiſſionem, ſeu amiſſionem, vel priuationem, vſque ad promotionem ſucceſſorum, ad eaſdem Eccleſias, aut Monaſteria, vel dignitates, Apoſtolica authoritate faciendam, & adeptam ab eiſdem ſucceſſoribus pacificam illorum poſſeſſionem, quomodocumque vacante, & vacabunt in futurum.

Reſeruatio Dignitatum, necnon ſuorum & S.R.E. Cardinalium familiarum beneficiorum.

3 Item reſeruauit generaliter diſpoſitioni ſuæ omnes dignitates maiores, poſt Pontificales in Cathedralibus, etiam Metropolitanis, & Patriarchalibus, nec non valorem decem florenorum auri communi æſtimatione exceden. principales in Collegiatis Eccleſiis, Reſeruauit etiam Prioratus, Præpoſituras, Præpoſitatus, ac alias dignitates Conuentuales, & Præceptorias generales Ordinum quorumcumque, ſed non Militiarum; Ac quæcumque beneficia, quæ ſui, etiam, dum Cardinalatus fungebatur honore, exiſtentes, ac S.R.E. viuentium

nunc,

nunc, & qui erunt ſuo tempore Cardinalium familiares, continui cōmenſales obtinent,& in poſterum obtinebunt,eorum familiaritate durante, ac in quib. ſeu ad quæ ius eis competit,aut competierit, ēt ſi ab ipſa familiaritate per obitum Cardinalium eorundem,vel aliàs receſſerint. Declarans dignitates,quę in Cathedralibus,etiā Metropolitanis poſt Pontificales non maiores exiſtunt, & quæ ex Apoſt. Sedis Indulgentia, vel ordinaria authoritate, aut conſuetudine præſcripta,vel aliàs quouis modo in Collegiatis Eccleſijs principalem præeminentiam habere noſcuntur, ſub reſeruatione prædicta comprehendi debere.

Reſeruatio Beneficiorum Collectorum,& Subcollectorum.

3 Item reſeruauit generaliter omnia beneficia Eccleſiaſtica quorumcumque Collectorum,& vnctorum in quacumque ciuitate,vel Diœceſi, qui ſuo tēpore officia exercuerint.Subcollectorum fructuum, & prouentuum Cameræ Apoſtolicæ debitorum,illa videlicet beneficia dumtaxat, quæ durante loco officij obtinebant,& in quibus,ſeu ad quæ ius,tunc eis competebat.

Reſeruatio beneficiorum Curialium, dum Curia transfertur.

5 Item reſeruauit omnia, & ſingula beneficia Eccleſiaſtica, quorumcumque Curialium, quos dum Curia Romana de loco ad locum transfertur, eam ſequendo, decedere contigerit in quouis loco, quantumcumque etiam à dicta Curia remoto.

Reſeruatio beneficiorum Cubiculariorum, & Curſorum.

6 Item reſeruauit generaliter idem D.N.Papa diſpoſitioni ſuæ omnia beneficia Cubiculariorum,& Curſorum ſuorum.

Reſeruatio beneficiorum Eccleſiarum S. Ioan. Lateranenſ. & S. Petri, ac B. Mariæ Maioris,de Vrbe,& beneficiorum titulorum Cardin.à Curia abſentium.

7 Item reſeruauit diſpoſitioni ſuæ generaliter quoſcumque Canonicatus, & præbendas,ac dignitates,perſonatus,& officia,in S. Ioānis Lateranen.& Principis Apoſtolorum,ac Beatæ Marię Maioris de Vrbe Eccleſijs;necnon ad collationem,prouiſionem,& præſentationem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem S.R.E.Cardinalium à Rom.Cur.abſentium, ratione ſuorum Epiſcopatuum, Cardinalatus,ac ipſorum Cardinalium titulorum, & Diaconiarum,ſpectātia, quamdiu abſentia ſua durauerit, Canonicatus, & prębendas, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, & officia,ceteraq. Eccleſiaſtica, cum cura, vel ſine cura vacantia,& in antea vacatura,tam in eadem Vrbe,quam in Eccleſiis,Ciuitatibus, & Diœceſibus dictorum Epiſcopatuum conſiſtentia, ac decreuit irritum, &c.

Reſer-

Reſeruatio Menſium Apoſtolicorum, & de Alternatiua pro Epiſcopis reſidentibus.

8 Item cupiens idem D.N.Papa pauperibus clericis,& alijs benemeritis perſonis,prouidere, omnia beneficia Eccleſiaſtica cum cura, & ſine cura, ſecularia, & quorumuis Ordinum Regularium,qualitercumque qualificata,& vbicũq. exiſtẽtia & ſingulis,Ianuarij,Februarij,Aprilis,Maij,Iulij,Auguſti,Octobris, & Nouembris,menſibus, vſque ad ſuę voluntatis beneplacitum extra Romanam Curiam,aliàs q̃ per reſignationem,quocumque modo vacatura,ad collationem,prouiſionem,præſentationem,electionem,& quamuis aliã diſpoſitionem quorumcũque collatorum, & collatricum ſecularium,& quorũuis Ordinum Regularium (non tñ S.R.E. Cardinalium) aut aliorum ſub concordatis inter Sedem Apoſtolicam,& quoſcumque alios initis,& per eos,qui illa acceptare,& obſeruare debuerant,acceptatis,& obſeruatis; quæ lædere non intendit,cõprehenſorum,quomodolibet pertinentia,diſpoſitioni ſuę generaliter reſeruauit.Volens in ſupplicationibus,ſeu conceſſionibus gratiarum, quæ de dictis beneficijs tunc vacantibus,ẽt Motu proprio, fient de menſe, in quo vacauerint, diſpoſitiuè mentionem fieri : alioquin gratias nullas eſſe. Ac conſuetudines,ẽt immemorabiles optandi maiores, & pinguiores præbendas,necnon priuilegia,& indulta Apoſtolica circa ea,ac ẽt diſponẽdi de huiuſmodi beneficijs, aut ꝙ illa ſub huiuſmodi reſeruationibus nunquã cõprehendantur, etiam cum quibuſuis derogatoriarum derogatorijs,& fortioribus, efficacioribus, & inſolitis Clauſulis,necnon irritantibus, & alijs decretis, quibuſuis perſonis, & Collegijs cuiuſcumque dignitatis,& ſtatus,gradus,ordinis,& conditionis exiſtentibus,quomodolibet cõceſſa, aduerſus reſeruationem huiuſmodi minimè ſuffragari.Inſuper Sanctitas ſua ad gratificandum Patriarchis,Archiepiſcopis, & Epiſcopis intenta,ipſis quãdiu apud Eccleſias,aut Diœceſes ſuas verè,ac perſonaliter reſederint dũtaxat,de omnibus, & quibuſcumque beneficijs Eccleſiaſticis cum cura,& ſine cura, Secularibus,& Regularibus,ad liberã ipſorũ dumtaxat(non aũt aliorũ cum eis diſpoſitionẽ,ſeu præſentationẽ, vel electionẽ, nec etiam cum cõſilio,vel conſenſu, ſeu interuentu Capitulorũ,vel aliorũ,aut aliàs) pertinentibus,quæ in antea in mẽſibus Februarii,Aprilis,Iunii,Auguſti,Octobri,,& Decẽbris,extra Curiã ipſam vacare cõtigerit.(Dummodo aliàs diſpoſitioni Apoſtolicæ reſeruata,vel affecta non fuerint)libere diſponẽdi facultatem conceſſit;ac ẽt voluit,vt,ſi ipſi in collatione,aut alia diſpoſitione beneficiorum in aliis ſex menſibus,videlicet, Ianuarii,Martii,Maii,Iunii,Septembris,& Nouembris,vacaturorum(quæ ẽt diſpoſitioni ſuæ,vt præfertur,reſeruauit)ſeu ẽt aliorũ diſpoſitioni ſuæ, & dictæ Sedi quomodolibet reſeruatorum, vel affectorum,ſeſe intromiſerint,aut quo minus prouiſiones,& gratiæ Sanctitatis ſuę de illis debitum effectũ conſequantur, impedimẽtum quoquomodo præſtiterint, vſu,& beneficio prędictę facultatis,eo ipſo priuati exiſtãt ac collationes,& alię diſpoſitiones de beneficiis,illius prętextu deinceps faciẽdę,nullius ſint roboris, vel momẽti. Illi verò,qui gratiã alternatiuæ prędictę acceptare voluerint,acceptationẽ huiuſmodi per patẽtes literas manu propria ſubſignatas,ſuoq. ſigillo munitas,& in ſua quiſque Ciuitate,vel Diœceſi datas,declarare, & literas ipſas huc ad Datariũ Sanctitatis ſuæ traſmittere teneantur,quibus ab eo receptis,& recognitis,tunc demum,& non antea,vt incipiat gratia ſupradicta.Decernentes ſic in dictis omnibus per quoſcumque,&c.iudicicari debere,ac irritum,&c.

De

De literis in forma Rationi congruit, expediendis.

Item voluit idem D.N.Papa, quod conceſſa per fel. rec. Gregorium Papam XIV. & Innoc. IX. prędeceſſores ſuos, et de eorum mandato, expediantur in forma Rationi congruit, ſub die coronationis ſuæ, vt moris eſt, et idem quo ad conceſſa per piæ mem Greg. XIII. Sixtum V. et Vrbanũ VII. etiam prædeceſſores ſuos, ad ſex menſes dumtaxat, ab ipſo die Coronationis incipiendos, obſeruari voluit.

Declaratio reſeruationis Eccleſiarum & beneficiorum per prædeceſſores reſeruatorum.

10 Item declarauit, omnium, et ſingularum Eccleſiarum Cathedralium, et Monaſteriorum prouiſiones, quas prædicti prædeceſſores ſui, ordinationi, et diſpoſitioni eorum, necnon omnia, et ſingula beneficia Eccleſiaſtica, quæ dicti prędeceſſores etiam prædictæ diſpoſitioni cum interpoſitione decreti, reſeruauerant (quæ quidem Eccleſiæ, et Monaſteria, necnon ſic reſeruata beneficia tempore obitus eorũdem prædeceſſorum vacabant, aut Eccleſiæ ipſæ, vel Monaſteria huiuſmodi, commendata, vel eis adminiſtratores deputati non fuiſſent, etiam tunc vacaſſent) remanſiſſe, & remanere per huiuſmodi reſeruationem, & decretum affecta, nullumq. de illis, præter Romanum Pontificem, ea vice ſe intromittere, vel diſponere potuiſſe, ſiue poſſe quoquomodo. Decernens irritum, & inane, ſi ſecùs ſuper illis attentatum forſan erat tunc, vel in poſterum contingeret attentari.

Reualidatio literarum prædeceſſoris, gratiæ, & iuſtitiæ, infra annum conceſſarum.

11 Item prædictus D.N. omnes, & ſingulas ab ipſis Clem. VIII. Leone XI. prædeceſſoribus ſuis infra annum, ante diem obitus eorum conceſſas, gratię, vel iuſtitiæ literas, temporibus debitis eorum exequutoribus ſeu Iudicibus non pręſentatas, omninò reualidauit, in ſtatum priſtinum, in quo videlicet ante fuerant, vel pro quibus erant obtentæ, quo hoc plenariè reſtituit, ac decreuit, per exequutores ſeu Iudices prædictos, vel ab eis ſubdelegandos, ad expeditionem negotiorum in eis cõtentorum procedi poſſe, & debere iuxta illarum formam.

Reuocatio vnionum.

12 Item rationabilib. ſuadentibus cauſis, ipſe D.N. oẽs vniones annexiones, incorporationes, ſuppreſſiones, extinctiones, applicationes, & diſmẽbrationes, etiã perpetuas, de quibuſuis Cathedralibus, necnon alijs Eccleſiis, Monaſteriis, Dignitatibus, Perſonatibus, Officiis, & Beneficiis Eccleſiaſticis, eorũue domib. prędiis, & locis, per ceſſum, vel deceſſum, aut quãuis aliã dimiſſionẽ, vel amiſſionẽ, qualiacũque fuerint, inuicẽ, vel aliis Eccleſiis, Monaſteriis, & Mẽſis, et Capitularibus, dignitatibus, perſonatibus, officiis, beneficiis, ac piis, & aliis locis, Vniuerſitatibus et ſtudiorum generaliũ, et Collegiis, etiã in fauorem S.R.E. Cardinaliũ, ſeu Eccleſiis, Monaſteriis, et beneficiis per eos obtẽtis, quomodolibet,

Apo-

Apoſtolica,vel alia quauis (non tamen Concilij Tridentini) authoritate,necnon pro fundatione, ſeu donatione, augmento, vel conſeruatione Collegiorum,& aliorum piorum,& religioſorum locorum,ad fidei Catholicę defenſionem,& propagationem,bonarumq. artium cultum inſtitutorum, factas, quæ ſuum non ſunt ſortitæ effectum; Ac quęcumque conceſſiones, & mandata ſuper vnionibus, annexionibus, incorporationibus, & aliis præmiſſis taliter faciendis,reuocauit,caſſauit,& irritauit,nulliuſq. decreuit exiſtere firmitatis,nec alicui quaſcumque Clauſulas, vel adiectiones, aut decreta, quæ Sanctitas ſua pro expreſſis haberi voluit,in quibuſuis Apoſtolicis,etiam quæ Motu proprio aut ex certa ſcientia,& Conſiſtorialiter proceſſerunt,& emanauerunt literis,etiam ſi in eis decretum eſſet,illas ex tunc effectum ſortitas eſſe,aut ius quęſitum fore,quomodolibet contenta aduerſus reuocationem,& irritationē huiuſmodi,voluit aliquatenus ſuffragari.

Reuocatio facultatum quibuſuis conceſſarum.

13 Item reuocauit quaſcumque facultates conceſſas quibuſuis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & aliis Prælatis, & perſonis, necnon Apoſtolicæ Sedis Nuntiis,ac fructuum,& prouentuum Cameræ Apoſtolicæ debitorum collectoribus, de diſpēſando cum quibuſuis perſonis ſuper matrimonio contracto, vel contrahendo in gradu prohibito,ac natalium, & ætatis defectibus,& incompatibilibus beneficiis Eccleſiaſticis in ſimul retinendis, necnon de Notariis publicis creandis,ac diſponendo quomodolibet de quibuſuis beneficiis Eccleſiaſticis,& alias pręmiſſis,officia ipſorum Nunciorum,& Collectorum directè nō concernentes, etiam ſi in literis deſuper confectis ſint Clauſulæ reſtitutoriæ, & derogatoriæ,& aliæ efficaciores,quas pro expreſſis haberi voluit, quo ad omnia,in quibus facultates ipſę non ſunt ſortitę effectum,etiam ſi Nunciis eiſdem dictæ Sedis Legatis de laterè, competens ſit conceſſa poteſtas Decernens irritum, &c.

Reuocatio facultatum conferendi beneficia reſeruata.

14 Item reuocauit quaſcumque facultates,& literas deſuper cōfectas, per quas quicumque ſui prædeceſſores Romani Pontifices quibuſuis perſonis ordinariam collationem, ſeu aliam diſpoſitionem beneficiorum eccleſiaſticorum de iure,vel conſuetudine habētibus, & quauis etiam Patriarchali, Archiepiſcopali,Epiſcopali,vel alia dignitate,vel alio,non tamen Cardinalatus honore fungentibus, quauis conſideratione, vel intuitu, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia,ac de Apoſtolicæ Poteſtatis plenitudine conceſſerant,aut quamdiu viuerent,vel ſuis Eccleſiis,ſeu Monaſteriis præeſſent,aut ad aliud tempus,de beneficiis Eccleſiaſticis generaliter reſeruatis,ſeu affectis,ad eorum collationem, prouiſionem,præſentationem, electionem, & quamuis aliam diſpoſitionem, communiter, vel diuiſim ſpectantib. diſponere liberè, & licitè valerent, aut etiam ad id per eoſdem prædeceſſores Vicarii perpetui,vel ad tempus conſtituti forent.

De

De Dictionibus Numeralibus.

15 Item vt in Apoſtolicis literis committendi crimen falſi per amplius tollatur occaſio, voluit, ſtatuit, & ordinauit quod dictiones numerales, quæ in dictis literis ante Nonas, Idus, & Calend. immediatè poni conſueuerunt per literas, & ſyllabas extensè deſcribantur, & illę ex prædictis literis in quibus huiuſmodi dictiones aliter ſcriptæ fuerint, ad Bullarium nullatenus mittantur.

De concurrentibus in Data.

16 Item voluit, quod de concurrentibus in data eiuſdem diei, ſuper vacantibus, ſeu certo modo vacaturis beneficijs, illi, quibus gratiæ Motu proprio conceduntur, ceteris ſimili modo gratias non habentibus, aliàs graduati, non graduatis, aut inter graduatos magis graduati ac inter æqualiter graduatos prius graduati, necnon colorato titulo poſſeſſores non poſſeſſoribus, ac inter perſonas alias in Curia præſentes abſentibus ab ea, ac inter præſentes non beneficiati beneficiatis & ſimiliter inter abſentes, ceteris paribus, oriundus non oriundo & Diœceſanus non Diœceſano. In reliquis vero ſinguli, qui prius Apoſtolicas deſuper literas eorum exequutoribus præſentauerint, alijs, in ipſorum, de quibus agi contigerit, beneficiorum aſſecutione præferantur.

De non tollendo ius quæſitum.

17 Item, ne per varias, quæ pro cōmiſſionibus, ſeu mandatis & declarationibus habēdis in cauſis, plerumque fiunt ſuggeſtiones, iuſtitia poſtponatur, idem D. N. decreuit, & declarauit, ſuæ intentionis fore, quod deinceps per quamcūque ſignaturam, ſeu conceſſionem, aut gratiam, vel literas Apoſtolicas, pro cōmiſſionibus ſeu mādatis, aut declarationibus huiuſmodi, etiam ſi Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac etiam ante motam litem, a Sanctitate ſua emanuerint, vel de eius mandato, faciendas, nullius ſibi quæſitum quomodolibet tollatur.

Regula de viginti.

18 Item voluit, quod ſi quis in infirmitate conſtitutus reſignarit aliquod beneficiū, ſiue ſimpliciter ſiue ex cauſa permutationis, vel aliàs dimiſerit, aut illius commendæ ceſſerit, ſeu ipſius beneficij vnionis diſſolutioni conſenſerit, etiam vigore ſupplicationis dum eſſe ſanus ſignatæ & poſtea infra viginti dies a die per ipſum reſignantem præſtandi cōſenſus, computandos, de ipſa infirmitate deceſſerint, & ipſum beneficium quauis authoritate conferatur, per reſignationem ſic factam, collatio huiuſmodi ſit nulla, ipſumq. beneficium nihilominus per obitum cenſeatur vacare.

De idiomate.

19 Item voluit, quod ſi contingat ipſum, alicui perſonæ de parochiali Eccleſia vel quouis alio beneficio exercitium curę animarum Parochianorū quomodolibet habēte prouidere, niſi ipſa perſona intelligat, & intelligibiliter loqui ſciat

idio-

idioma loci, vbi Eccleſia, vel beneficium huiuſmodi conſiſtit, prouiſio, ſeu mandatum, & gratia deſuper, quo ad Parochialem Eccleſiam, vel beneficium huiuſmodi, nullius ſint roboris vel momenti.

De non impetrando beneficium per obitum viuentium.

20 Item, ſi quis ſupplicauerit ſibi de beneficio quocumque, tamquam per obitum alicuius, licet tunc viuentis, vacante prouideri, & poſtea per obitum eius vacet, prouiſio, & quæuis diſpoſitio, dicto ſupplicanti per obitum huiuſmodi, denuo facienda, nullius ſint roboris, vel momenti.

De vnionibus, & vnionum confirmatione.

21 Item voluit, quod petẽtes beneficia Eccleſiaſtica alijs vniri, teneantur exprimere verum annuum valorem ſecundum communem æſtimationem, tam beneficij vniendi, quam illius, cui vniri petitur, alioquin vnio non valeat, & ſemper in vnionibus commiſſio fiat ad partes, vocatis quorum intereſt, & idẽ voluit obſeruari in quibuſuis ſuppreſſionibus, perpetuis conceſſionibus, diſmẽbrationibus, & applicationibus, etiam de quibuſcumque fructibus, & bonis Eccleſiaſticis, ac etiam in confirmationibus vnionum, ſingularumq; diſpoſitionum huiuſmodi.

De Mendicantibus transferendis.

22 Item de Mendicantibus transferendis, qui ad alios Ordines tranſierint pro tempore, voluit Conſtitutionem fel. recor. Martini Papę V. prædeceſſoris ſui deſuper factam, & in libro Cancellariæ Apoſtolicæ deſcriptam, quæ incip. Viã ambitioſæ cupiditatis, &c. firmiter obſeruari.

De male promotis.

23 Item de Clericis extra tempora à iure ſtatuta, ſiue ante ætatem legitimã, aut abſque dimiſſorijs literis ad Sacros Ordines ſe promoueri facientibus pro tempore, etiam voluit Conſtitutionem piæ mem. Pij II. ſimiliter prædeceſſoris ſui deſuper editam, & in dicto Cancellariæ Apoſtolicæ libro deſcriptam, quæ incipit, Cum ex Sacrorum Ordinum, &c. pari modo obſeruari.

De moneta.

24 Item declarauit idem D. N. quod libra Turonen. paruorum, & florenus auri de Camera, pro æquali valore in concernentibus literas, & Cameram Apoſtolicam computari, & æſtimari debeant.

De beneficijs vacaturis per promotionem ad Eccleſias, & Monaſteria.

25 Item prædictus D. N. Papa voluit, decreuit, & ordinauit, quod quæcumque conceſſiones, gratiæ, & mandata, etiã Motu proprio, & cũ derogatione huius Conſtitutionis, quę ab eo, pro quibuſuis perſonis emanauerint, de prouidendo eis

eis de quibuſuis beneficijs vacaturis per promotionem quorumcũque ad Eccleſiarum,& Monaſteriorum regimina,ſi huiuſmodi conceſſiones & mandata diẽ promotionis promouendorum ipſorum præceſſerint,necnon quæcumque collationes, prouiſiones, & diſpoſitiones pro tẽpore faciendæ de præmiſſis,ac quibuſuis alijs beneficijs eccleſiaſticis ſecularibus,& regularibus,quę per promouendos,vel aſſumendos ad quaſcumque Pręlaturas inter illarum vocationis,& huiuſmodi promotionis,vel aſſumptionis tempora ſimpliciter,vel ex cauſa permutationis vbicumque reſignari,vel aliàs dimitti contigerit,cum inde ſecutis pro tempore, ſint caſſæ, & irritæ, nulliuſq. roboris, vel momenti.

De non iudicando iuxta formam ſupplicationum,ſed literarum expeditarum.

26 Item cum ante confectionem literarũ gratia Apoſtolica ſit informis,voluit, ſtatuit,& ordinauit idem D.N.quod Iudices in Romana Curia,& extra eam pro tempore exiſtentes,ĕt ſi ſint S.R.E.Cardinales,cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, vel quicumque alij, non iuxta ſupplicationum ſignatarum ſuper quibuſuis impetrationibus, (niſi in dicta Curia dumtaxat ſint cõmiſſiones iuſtitiam cõcernentes,per placet,vel per S.R.E.Vicecancellarium,iuxta facultatem ſuper hoc ſibi conceſſam ſignatæ)ſed iuxta literarum ſuper eiſdem impetrationibus,& conceſſionibus cõfectarum tenore, & formas iudicare debeat. Decernens irritum, &c. & ſi literæ ipſæ per præoccupationem,vel aliàs minus bene expeditæ reperiantur,ad illorum,quorum intereſt,inſtantiam ad Apoſtolicam Cancellariam remitti poterunt,per eius Officiales, quibus huiuſmodi tenores,& formas reſtringere conuenit, ad formas debitas reducendæ.

De regulis Cancellariæ producendis.

27 Item attendens D.N.Papa,quod ſuper habendis de Cancellaria Apoſtolica Regulis,& Conſtitutionibus inibi deſcriptis,faciliter per eos, qui in Romana Curia indiguerint, ad ipſam Cancellariam recurſus dirigi poteſt, nec conſultũ foret,quod ſuper earundem Regularum,& Conſtitutionum,quæ iuxta varietatem occurrentium cauſarum,& negotiorum aliquoties immutari conuenit, probando tenorem,vel effectum teſtium,plerumque tenacem deſuper memoriam non habentium,depoſitionibus ſtari deberet,voluit,ſtatuit,& ordinauit, quod deinceps quilibet ex Auditoribus cauſarum Palatij Apoſtolici, & alijs, (etiam ſi S.R.E.ſint Cardinales)in ipſa Curia pro tempore deputatis,authoritate Apoſtolica,Iudicibus,etiam in cauſis actu pendentibus, ſuper huiuſmodi tenore vel effectu probando dumtaxat , ſtet, fidemq. adhibeat ſchedulæ, ſeu ſcripturæ deſuper à duobus de maiori parte,quod danda ſit, a tergo ſignatæ, & etiam a duobus alijs literarum Apoſtolicarum Abbreuiatoribus in ipſa Cãcellaria auſcultatæ, & D. Vicecancellarij, ſeu dictam Cancellariam Regentis manu ſubſcriptæ, vt moris eſt. Quidquid autem ſecus fieri contigerit, nullius ſit roboris,vel momenti.

De

Digitized by Google

De ſubrogandi collitigantibus.

28 Item D.N. cupiens litium ſuccidere anfractus, & ne noui collitigãtibus aduerſarij dentur, prouidere, voluit ſtatuit, & ordinauit, quod quoties deinceps aliquem ſuper quouis Eccleſiaſtico beneficio collitigantem in iure, vel ad ius, ſi quod forſan eius aduerſario in dicto beneficio competierit, ſurrogari conceſſerit (dummodo prædictus collitigans in dicto beneficio intruſus non fuerit, nec ſuper eo contra dictum aduerſarium, poſtquam illud per trienniũ pacifice poſſederit, lis tunc mota fuerit) aliorum quorumlibet de præmiſſo iure ſiue tunc vacet, vel cum vacauerit, impetrationes, vel conceſſiones, etiam Motu proprio, infra menſem ante conceſſionem huiuſmodi factæ, nullius ſint roboris, vel momenti. Et nihilominus cupiẽs eorum fraudibus obuiare, qui viuentium beneficia, illorum præſertim, quibus, aut propter ſenium, aut propter infirmitatem imminere vitæ periculum, impetrans, vt illis decedentibus, tamquam collitigantes in eorum iuribus facilius ſubrogentur, voluit, vt deinceps nullus in iure, vel ad ius beneficio defuncti, quod illo viuente in caſibus præmiſſis, vel ſimilibus impetrauerit, aliquo modo ſubrogetur, ac ſubrogatio, vel gratia, ſi neutri, ſeu nouę prouiſionis, aut perinde valere, taliter impetranti nullatenus ſuffragetur, quod etiam ſtrictiſſimè obſeruari mandauit in impetrationibus beneficiorum per priuationem, & amotionem ex quibuſuis criminibus, & exceſſibus forſan perpetratis, etiam ſi vſque ad definitiuam ſentẽtiam, quæ tamen in rem non tranſiuerit iudicatam proceſſum foret.

De veriſimili notitia.

29 Item voluit, & ordinauit, quod omnes gratiæ, quas de quibuſuis beneficiis Eccleſiaſticis cum cura, vel ſine cura, Secularibus, vel Regularibus, per obitũ quarumcũque perſonarũ vacantibus, in antea fecerit, nullius roboris, vel momenti ſint, niſi poſt obitum, & ante datam gratiarum huiuſmodi tantum tempus affluxerit, quod interim vacationes ipſæ de locis, in quibus perſonæ prædictæ deceſſerint, ad notitiam eiſdem D.N. veriſimiliter potuerint perueniſſe.

Non valeant commiſſiones cauſarum, niſi literis expeditis.

30 Item quod omnes, & ſingulæ commiſſiones cauſarum, quas in antea fieri contigerit, obtentæ, vel occaſione conceſſionum dumtaxat Apoſtolicarum de beneficiis Eccleſiaſticis gratiarum, ſuper quibus literę Apoſtolicę confectę non fuerint, ac proceſſus deſuper habendi, nullius ſint roboris, vel momenti.

De impetrantibus beneficia per obitum familiarium Cardinalium.

31 Item voluit, quod impetrans beneficium vacans per obitum familiaris alicuius Cardinalis, teneatur exprimere nomen, & titulũ ipſius Cardinalis, & ſi ille in Curia fuerit, eius ad id accedat aſſẽſus, aliàs deſuper gratia ſit nulla, & idẽ ſeruari voluit, ſi dicti familiares eorundem Cardinalium familiares eſſe deſierint, ſeu ad aliorum Cardinalium familiaritatem ſimilem tranſierint, quo ad bene-

beneficia, quæ familiaritate priori durante obtinuerint, & in quibus, vel ad quæ, priori ipſa familiaritate durante, ius eis competierit, ita quod quo ad illa, & Cardinales quorum prius familiares fuerint, ſuum habeant adhibere conſenſum. Declarans præſentem Conſtitutionem locum non habere in illis beneficiis, quæ familiares ipſi tempore obitus eorum in dicta Curia, vel extra eam obtinerent, aut antea obtinuiſſent, & ratione officiorum per eos obtentorum dictæ diſpoſitioni generaliter reſeruata, vel affecta fuiſſe appareterent. Necnon illos, quo ad effectum dictę Conſtitutionis, familiares eorundem Cardinalium cenſeri, qui ipſorum Cardinalium familiares continui commenſales ad minus per quattuor menſes, etiam ante Cardinalatum, fuiſſe probarentur. Decernens irritum, &c.

Super eadem familiaritate.

32 Item idem D.N. ad euitandas lites, & contentiones, quæ ex præcedenti ſua Conſtitutione exoriri poſſent, veſtigijs prædeceſſorum ſuorum inhærendo, voluit, ſtatuit, & ordinauit, quod ſi beneficia, quæ per obitum familiarium cōtinuorum commenſalium eorundem Cardinalium in futurum vacabunt (ceſſantibus Apoſtolicis reſeruationibus) ad alterius Cardinalis collationem, vel aliam diſpoſitionem pertinere deberent, in dicta præcedenti Cōſtitutione non comprehendantur, quo ad hoc, vt in prouiſionibus talium beneficiorum ſuper expeditione literarum illius Cardinalis, cuius familiaris defunctus ille extitit, conſenſus requiri debeat, ſed beneficia huiuſmodi ad collationem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem Cardinalis Ordinarij collatoris, vt præfertur, libere ſpectare cenſeantur, & ſi apud Sedem Apoſtolicam beneficia huiuſmodi, per obitum dictarum familiarium vacauerint, tūc in prouiſione talium beneficiorum ſuper expeditione literarum illius Cardinalis exigatur conſenſus, ſi in Romana Curia præſens fuerit, ad quem eorundem collatio, vel diſpoſitio, vt præfertur, pertinere deberet.

Signatura per Fiat, præfertur alteri per Conceſſum.

33 Item voluit idem D. N. quod concurrentibus eadem die ſuper quocumque beneficio, per Fiat, & Conceſſum, ſignaturis, ex eis, per Fiat, etiam vt petitur, habens, alteri per conceſſum, etiam Motu proprio habent, præferatur, etiam ſi in illa per Conceſſum prægnantiores, & quantumlibet priuilegiatiuę eſſent Clauſulæ.

De Annali poſſeſſore.

34 Item Sanctiſſimus D.N. vt improbi lites exquirentium motus reprimantur, voluit, ſtatuit, & ordinauit, quod quicūque beneficium eccleſiaſticum tunc per annum immediatè præcedentē pacificè poſſeſſum, & quod certo modo vacare prætenditur, deinceps impetrauerit, nomen, gradum, & nobilitatem poſſeſſoris eiuſdem, & quotannis illud ipſe poſſederit, ac ſpecificam, & determinatam, ex qua clarè poterit conſtare, quod nullum ipſi poſſeſſori in dicto beneficio ius competat, cauſam in huiuſmodi impetratione exprimere, intra ſex menſes, ipſum poſſeſſorem, ad iudicium euocari facere, cauſamq. ex tunc deſuper infra

Nn annum

annum vſque ad ſententiam definitiuam incluſiuè proſequi debeat, & teneatur. Alioquin impetratio prædicta, & quæcumque inde ſequuta nullius exiſtat firmitatis, & idem impetrans de damnis, & intereſſe poſſeſſorem præfatum propterea contingentibus, ei ſatisfacere, & ſi poſſeſſorem ipſum iniuſtè, friuolè, & indebitè moleſtaſſe repertus exſtiterit, quinquaginta florenos auri perſoluere Cameræ Apoſtolicæ, ſit adſtrictus, nec alius quam præmiſſæ vocationis modus, etiam per literas ſi neutri, aut ſurrogationis, aut aliàs ſibi, quo ad hoc, vt beneficium huiuſmodi ea vice conſequi, aut obtinere valeat, quomodolibet ſuffragetur? illudq. nullatenus in antea litigioſum propterea cenſeatur, quod etiam extendi voluit ad impetrantes beneficia eccleſiaſtica cuiuſcumque qualitatis, per priuationem, & amotionem, vel aliàs propter commiſſa, exceſſus, & crimina vacantia vel vacatura, & ſimiliter ad impetrantes beneficia tamquam vacantia per deuolutionem.

De Triennali.

35 Item ſtatuit, & ordinauit idem D.N. quod ſi quis, quæcumque beneficia Eccleſiaſtica qualiacũque ſint, abſque ſimoniaco ingreſſu, ex quouis titulo, Apoſtolica, vel ordinaria collatione, aut electione, & electionis huiuſmodi confirmatione, ſeu præſentatione, & inſtitutione illorum, ad quos beneficiorum huiuſmodi collatio, prouiſio, electio, & præſentatio, ſeu quæuis alia diſpoſitio pertinet, per triennium pacificè poſſederit (dummodo in beneficijs huiuſmodi, ſi diſpoſitioni Apoſtolicę ex reſeruatione generali in corpore iuris clauſa reſeruata fuerint, ſe non intruſerit) ſuper eiſdem beneficiis taliter poſſeſſis moleſtari nequeat, necnon impetrationes quaſlibet de beneficiis ipſis ſic poſſeſſis factas, irritas, & inanes cenſeri debere decreuit, antiquas lites ſuper illis motas penitus extinguendo.

De non appellando ante definitiuam ſententiam.

36 Item idem D.N. vt finis litibus celerius imponatur, & litigantium parcatur ſumptibus, & expenſis ſuorum prędeceſſorum Conſtitutionibus, & ſtatutis inhærendo, ſtatuit, & & ordinauit, quod in cauſis pendentibus, & quas in poſterum contigerit agitari, nulli ante definitiuam ſententia liceat appellare, nec appelatio, ſi fuerit omiſſa, debeat admitti, niſi ab interloquutoria, quæ vim habeat definitiuæ, vel a grauamine minimè concernente negotium principale, quod non poſſit per appellationem à definitiua ſententia reparari, nullęq. cauſæ appellationum committantur, niſi in commiſſione exprimatur quod interloquutoria vim definitiuæ habeat, vel grauamẽ ſit tale, quod in appellatione à definitiua valeat reparari. Alioquin appellationes, & commiſſiones in poſterum, & quidquid inde ſequutum fuerit, nullius ſit roboris, vel momenti, commiſſiones appellationum iam iudicibus pręſentatis, & exhibitis, in ſuo robore permanſuris, in quibus, latis ſuper eiſdem ſententiis, ſecundo, vel vlterius ab eis non liceat appellare; Appellantes verò, & appellationes, etiam ab interloquutoriis, & grauaminibus huiuſmodi, ſuo, vel alterius nomine proſequentes, ſi ſuccubuerint, vltra expenſas, & damna, ad quæ reſarcienda de iure condemnatus compellitur, viginti florenorum auri pœna multentur.

Non

Non ſtetur commiſſioni poſt Concluſionem.

38 Item ſtatuit, & ordinauit, & quod in Commiſſionibus de iuſtitia, ſeu mandatis etiam Conſiſtorialibus, per eum ſeu de eius mandato, vel authoritate, in cauſis, in quibus concluſum exiſtat, in poſterum concedendis, etiam ſi in eis de concluſione huiuſmodi implicitè, vel explicitè mentio facta fuerit, nihil cenſeatur eſſe conceſſum, niſi per conceſſionem Commiſſionis huiuſmodi derogetur expreſsè.

De literis Religioſorum expediendis.

38 Item voluit, & ordinauit, quod ſi aliqui Religioſi petunt aliquod beneficiũ ad nutum amouibile, cum Clauſula, quod exinde pro ſolo nutu Abbatis, vel Superioris amoueri non poſſint, literæ, quo ad ipſam clauſulam, nullatenus expediantur, niſi idem D.N. ponat in ſignatura, quod non poſſit amoueri, vel ad partem Clauſulam ipſam concedat.

De Clauſula ponenda in literis permutationum beneficiorum.

39 Item committatur alicui beneficij reſignationis receptio, ponatur Clauſula, Attente quoque prouideas, &c. & ſi ex cauſa permutationis reſignationes fiãt, ponatur Clauſula. Quod neuter permutantium ius acquirat, niſi quilibet ipſorum ius habuerit in beneficio per ipſum reſignato.

De ſupplendis defectibus.

40 Voluit, quod ſi petatur ſuppleri defectus in genere, nullatenus literæ deſuper concedantur, niſi in petitione deſuper huiuſmodi defectus exprimantur, vel, per, fiat vt petitur, ſupplicatio ſignata fuerit.

De derogatione Iuris patronatus.

41 Item voluit, quod ſuper quouiſ beneficio Eccleſiaſtico de iure patronatus laicorum, non expediantur literæ, niſi ponatur expreſsè, quod tale beneficium tanto tempore vacauit, quod eius collatio ad Sedem Apoſtolicam legitimè eſt deuoluta, vel quia tempus patronis laicis ad præſentãdum à iure præfixum lapſum exiſtat, aut ad id patronorum ipſorum accedat aſſenſus, & ſi per ipſum iuri patronatus huiuſmodi derogari contigerit, iuris patronatus huiuſmodi mentio diſpoſitiuè, ac ſpecificè, & determinatè, non autem cõditionaliter fiet; & ſi illud ad aliquẽ Regem, Ducem, Marchionem, vel alium Principem pertineat, & de hoc in literis prouiſionis, vel mandati de prouidendo de dicto beneficio ſimilis mentio facta non fuerit, non cenſeatur quomodolibet derogatum.

Digitized by Google

De Commendis.

42 Item voluit, quod nulli Seculari de Regulari, nec Religioſo de Seculari, beneficijs, commenda detur niſi in ſignatura, per clauſulam ad partem ſuper petitione commendæ huiuſmodi, de commenda ipſa mentio fiat.

De Reformationibus.

43 Item voluit, ſtatuit, & ordinauit, quod ſuper quibuſcumque reformationibus ſignatis ſuper impetrationibus quorumcumque beneficiorum vacātium, vel certo modo vacaturorū in quibus petitur, quod literę ſuper prima data expediri poſſint ſi ex huiuſmodi expeditione ſub tali data cuiquā videatur poſſe fieri prȩiudicium, literę huiuſmodi ſub ipſa prima data nullatenus expediantur, niſi reformationes huiuſmodi per fiat ſub prima data ſignatæ fuerint.

De conſenſu in reſignationibus, & penſionibus.

44 Item voluit, & ordinauit, quod ſuper reſignatione cuiuſcumque beneficij Eccleſiaſtici ſeu ceſſione iuris in eo, quam in manibus ſuis, vel in Cancellaria Apoſtolica fieri contigerit, Apoſtolicæ literæ nullatenus expediantur, niſi reſignans vel cedens, ſi prȩſens in Romana Curia fuerit, perſonaliter, alioquin per procuratorem ſuum ad hoc ab eo ſpecialiter conſtitutum, expeditioni huiuſmodi in eadē Cancellaria expreſsè conſenſerit, & iurauerit, vt moris eſt, & vt ipſum reſignantem, ſeu cedentem pluries ſuper vno, & eodem beneficio in fauorem diuerſarū perſonarum ſucceſſiuè conſentire contigerit, voluit Sanctitas ſua, quod primus conſenſus tenere debeat, & alij poſteriores conſenſus, ac literæ illorum prætextu, etiam ſub priori data, expeditæ tempore, nullius ſint roboris, vel momenti, nec literæ reſeruationis, vel aſſignationis, etiam Motu proprio cuiuſuis penſionis annuæ ſuper alicuius beneficij fructibus expediri poſſint, niſi de conſenſu illius, qui penſionem perſoluere tunc habebit.

De ingreſſu Religionis.

45 Item non dentur literæ ſuper beneficijs vacaturis per ingreſſum Religionis niſi ille præceſſerit datam deſuper petitionis.

Non valeat impeditio facta per modum in Cancellaria exprimendum.

46 Item voluit, quod ſi petatur aliquod beneficium vacans per modum in Cancellaria Apoſtolica exprimendum, talis impetratio non valeat, nec literæ deſuper expediantur.

De executione facienda.

47 Item voluit, ſtatuit & ordinauit, quod quotieſcumque per ſignaturam ſuam vel de eius mandato factam, ſuper exequendis aliquibus cum adiectione proprij nominis, vel dignitatis cuiuſuis, iudex datur, literę deſuper expediantur cū expreſſione, quod idem iudex executionem faciat per ſeipſum.

De

De diſpenſationibus in gradibus conſanguinitatis.

48 Voluit, quod in literis diſpenſationum ſuper aliquo gradu conſanguinitatis, vel affinitatis, aut aliàs prohibito, ponatur Clauſula, Si mulier rapta nõ fuerit: Et ſi ſcienter, ponatur Clauſula addita in quaterno.

Super defectum natalium.

49 Voluit, quod in diſpenſationibus ſuper defectu natalium, quod poſſint ſuccedere in bonis temporalibus, ponatur Clauſula, Quod non præiudicetur illis, ad quos ſucceſſio bonorum ab inteſtato pertinere debeat.

Super diſpenſationibus.

50 Item, quod per quamcumque ſignaturã in quauis gratia nullatenus diſpenſatio veniat, niſi dicta gratia totaliter effectum huiuſmodi diſpenſationis concernat, vel aliàs nihil conferat aut operetur.

Nulli ſuffragetur diſpenſatio, niſi literis confectis.

51 Item, cum conceſſiones ſuper gratijs diſpenſationum quarumcumque quibuſuis per ipſum Dominum Noſtrum conceſſarum, vel concedendarum, per Regulas Cancellariæ Apoſtolicæ ſint prouide limitatæ, licet aliquando in petitionibus ſuper huiuſmodi conceſſionibus oblatis multa ſint petita, ne quibus talium conceſſionum prætextu, id diſpenſatiuè tenere, aut facere præſumat, ad quod conceſſiones huiuſmodi ſe non extendant, voluit idem D.N. quod nulla diſpenſatio cuiquam in iudicio, vel extra, ſuffragetur, antequam ſuper ea literę Apoſtolicæ ſint confectæ.

De Clauſulis ponendis in literis Indulgentiarum.

52 Item voluit, quod in literis Indulgentiarũ ponatur, quod, ſi Eccleſiæ, vel cappelæ, vel aliàs, aliqua Indulgentia fuerit per ipſum conceſſa, de qua inibi ſpecialis mentio facta non ſit; huiuſmodi literæ ſint nullæ.

De Indulgentijs conceſſis ad inſtar.

53 Item voluit idem D. N. quod literæ ſuper Indulgentijs non expediantur ad inſtar, niſi ſpecificentur.

De exprimendo valore Beneficiorum in impetrationibus.

54 Item voluit, quod in gratijs, quas quibuſuis perſonis, de beneficijs vacantib. ſeu certo modo vacaturis, fieri contigerit illorum, & aliorum quorumcumque beneficiorum quæ dictæ perſonę tunc obtinuerint, ſeu de quibus ei fuerit prouiſum, vel conceſſum, aut mandatum prouideri, verus annuus valor per marchas argenti, aut Sterlingorum, vel libras Turonen. paruorum, ſeu florenos

auri,aut ducatos,vel vncias auri, ſeu aliam monetam ſecundũ communem æſtimationem exprimantur,niſi perſonæ prædictæ beneficia,quæ tunc obtinuerint,aut in quibus,vel ad quę ius eis competit,iuxta ipſarũ oblationes,aut alias dimittere teneantur : alioquin gratiæ prædictæ ſint nullæ, & idem ſeruetur in gratijs,quas a Sãctitate ſua Motu proprio emanare cõtigerit, quo ad beneficia tamen de quibus per Sanctitatem ſuam pro tempore prouidetur,ſeu prouideri mandatur,aut aliàs diſponitur,ac literis per quas pro tempore ad Eccleſiarum Parochialium, & Cathedralium, ac Monaſteriorum regimina promotis conceditur, vt Monaſteria, & alia beneficia Eccleſiaſtica Secularia, & Regularia per eos obtenta,& in quibus,& ad quæ ius eis competit, retinere poſſint.

De Clauſulis in beneficijs vacantibus ponendis.

55 Voluit,& ordinauit,quod quando prouidet,ſeu mandat prouideri alicui de beneficio eccleſiaſtico vacante tunc dari poterunt Clauſulæ, ſi petantur, etiam ſi illud quouis modo,&c. ſeu per Cõſtitutionem Execrabilis vacet, ac ſpecialiter reſeruatum,inter aliquos litigioſum ſit,& eius collatio deuoluta fuerit, & ſi pro colligigãte,vel ſubrogationem,aut ſi neutri vel ſi nulli,&c. petente, ſi tunc lis ſpecificè exprimatur. Nec detur aliqua generalis reſeruatio diſpoſitiuè, niſi deſuper in conceſſione ſpecialis,& expreſſa,ac purè,& nõ ſub conditione,mẽtio fiat,& tunc reliquę reſeruationes ibi contentæ veniant.Si verò nempe expeditionis inde literarum,generalis reſeruatio huiuſmodi probari non poſſit,aut in nouis prouiſionibus, ſeu pro colligantibus, ſi neutri,vel ſi nulli, &c. ſit expreſſum,quod ab aliquibus aſſeritur,illum cuius beneficium conceditur,collectorem,vel vnicum ſubcollectorem,abbreuiatorem,vel familiarem,Notariũ, aut dictæ Sedis officialem fuiſſe,clauſula ponatur,etiam ſi dictum beneficium ex eo,quod talis collector,vel vnicus ſubcollector, abbreuiator, vel familiaris, Notarius,aut dictæ Sedis officialis fuit,diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter reſeruatum exiſtat,dummodo non ſit in eo alicui ſpecialiter ius quæſitum:in reliquis verò nulla clauſula detur, vnde reſeruatio generalis elici poſſit,niſi deſuper ſignatura per duplex Fiat ſignata ſit,aut reſeruatio, vel aliàs ſpecialiter habeatur.

De expreſſione qualitatum Beneficiorum in impetrationibus.

56 Item voluit,quod ſuper beneficijs Eccleſiaſticis,de qualitatibus illorum,videlicet, an dignitates, perſonatus, vel officia ſint,eiſq. immineat cura animarum & ad illa conſueuerint,qui per electionem aſſumi,mentio fiat,aliàs gratię deſuper factę ſint nullæ;& ſi qualitates huiuſmodi affirmatiuè,vel conditionaliter non exprimantur, negatiua expreſsè deſuper fiat in beneficijs, quæ tales qualitates,vel ex eis aliquas conſueuerint habere.

De beneficijs vacantibus per contractum matrimonij.

57 Item, ſi reſeruetur beneficium per contractum matrimonij,non dentur alij modi vacationum de futuro, nec cenſeatur beneficium reſeruatum ſpecialiter, vel affectum,niſi ſequatur matrimonium,ſed in beneficijs per promotionem,

aut

aut ingreſſum Religionis, vel aſſecutionem, vacaturis, ponatur Clauſula, etiam ſi non petatur. Cum beneficia huiuſmodi præmiſſo, vel aliàs quouis modo, &c. præterquam per obitum obtinentis, vacare contigerit, etiam ſi vacent.

De Clauſulis ponendis in literis Religioſorum.

58 Item voluit, quod ſi petatur aliquem in Religioſum recipi, & ſibi de quouis beneficio eccleſiaſtico prouideri per ſimplicem ſignaturā Fiat, receptio huiuſmodi dūtaxat detur adiecto, ſi petens idoneus ſit, aut aliud Canonicum nō obſiſtat, & exprimatur, ſi certus numerus Regularium ſit ibidem, cui etiam non derogetur niſi expreſsè cōcedatur; & ſi numerus iſte nō exiſtat, ponatur. Dummodò receptionis locus huiuſmodi nimium propterea non grauetur, poſſintq. executores prouiſionis huiuſmodi, ad receptionē emiſſionis profeſſionis, non expectato probationis anno, procedere.

De translatione Religioſorum.

59 Item ſi Regularis petat ſibi de beneficio ab aliquo Monaſterio, vel alio Regulari loco dependente, prouideri, & appareat ex petitione huiuſmodi, quod alterius Monaſterij, vel loci religioſus ſit, licet ibi translatio non petatur, nihilominus illa veniat.

De Clauſula ſi eſt ita.

60 Item; quod in literis ſuper beneficijs, per conſtitutionem Execrabilis vacantibus, ponatur Clauſula, ſi eſt ita, ſimiliter de quibuſcumque narratis informationem facti requirentibus.

Petenti prouideri de vacaturo, dentur literæ de vacanti.

61 Item petenti ſibi prouideri de vacaturo, dentur literæ de vacanti, prout expedierit impetranti.

Reuocatio decimarum, & aliarum impoſitionum.

62 Item reuocauit quaſcumque decimarum, ſubſidiorum vigeſimæ, & aliorum onerum impoſitiones, quæ a prędictis Clemente VIII. Leone XI. prędeceſſoribus ſuis, ex quauis cauſa, etiam in ſubſidium expeditionis contra Turcas, & Orthodoxæ fidei hoſtes, emanarunt, & quaſcumque facultates ſuper decimarum, vigeſimæ, & onerum huiuſmodi exactione, quibuſuis fructuum, prouentuum Cameræ Apoſtolicæ debitorum collectorib. Apoſtolicæ Sedis Nuncijs, ab eiſdē prædeceſſoribus conceſſas. Suſpendit quoque ad ſuæ Sanctitatis, & Sedis Apoſtolicæ beneplacitum, quaſcumque plenarias Indulgentias, ab eiſdem prædeceſſoribus ex quauis cauſa, etiam expeditionis huiuſmodi, conceſſas, ſi quæ per Nuncios, vel Queſtores deferebantur. Necnon deputandi, & eligendi confeſſores, qui plenariè abſoluant, & alia faciant earundem Indulgentiarum ſuſpenſarum effectum, reliquaſq. facultates ipſas Indulgentias quomodolibet concernentes, præterquam quo ad ea, in quibus Indulgentiæ, & facultates in aliqua ſui parte ſint ſortitæ effectum, ita vt illis, qui implentes iniunctæ

eis in literis Indulgentiarum huiuſmodi, iam conſequuti ſunt facultatem eligendi confeſſores, qui abſoluant eos plenariè in mortis articulo per huiuſmodi ſuſpenſionem non præiudicetur, quin facultate ipſa vti poſſint in futurum, decreuit quoque irritum, & inane, quidquid facultatem reuocatarum earundem prætextu, in poſterum contigerit attentari.

Reuocatio facultatum percipiendi pretium officiorum.

63 Item reuocauit, caſſauit, & annullauit, ac irritas declarauit, quaſcumque facultates percipiendi pretium Officiorum Romanæ Curiæ pro tempore vacantium, in toto, vel in parte, ac quaſuis cõceſſiones, & collationes, aliaſq. diſpoſitiones, per fel. rec. Innocentium Papam Nonũ, prædeceſſorem ſuum, de dictis officijs, etiam ex die collationum, conceſſionum, & diſpoſitionum earundẽ in antea vacaturis, in fauorem quarumcumque perſonarũ, Eccleſiarum, Monaſteriorũ, Piorum locorum, Collegiorum ſeu eorũ menſarum, etiam perpetuò, etiam in vim contractus, & ex titulo oneroſo, & ſub alia quauis verborum forma, quam, & premiſſorum tenores pro expreſſis haberi voluit, conceſſas, & factas quo ad officia, quę poſt obitum ipſius prædeceſſoris vacarunt, & in poſterum quomodolibet vacabunt.

Item reuocauit, caſſauit, & annullauit, ac irritas declarauit quaſcũque Infeudationes, Inueſtituras, Gratias, & Conceſſiones quoquomodo, etiã in emphyteuſim ad tempus, ſeu in perpetuum, etiã Motu proprio, & de plenitudine poteſtatis, ac cum quibuſuis derogatoriarum derogatorijs, (extra tamen Cõſiſtorium, & ſine S.R.E. Cardinalium conſilio, & conſenſu) à die Cõſtitutionis fel. rec. Pij Papæ V. prædeceſſoris ſui, ſuper prohibitiones alienandi, & infeudandi, Ciuitates, & loca S.R.E. ſed data Romæ apud Sanctũ Petrum. Anno Incarnationis Dominicę, milleſimo, quingenteſimo, ſexageſimo ſexto, Quarto Cal. Aprilis, Pontificatus ſui Anno ſecundo, vſque in præſentem diem, per quoſcũque Romanos Pontifices ſuos prædeceſſores, aut mandato, vel authoritate eorum, quomodocumque, ac qualitercumque, & quouis colore factas, & cõceſſas, de Ciuitatibus, Terris, Opidis, Caſtris, Arcibus, & Locis S.R.E. & Sanctæ Sedi Apoſtolicæ tam mediatè, quam immediatè ſubiectis, tunc videlicet, de tempore dictarum Infeudationum, Inueſtiturarum, Gratiarum, & Cõceſſionum, nondum deuolutis; Necnon quaſcumque prorogationes, & extenſiones quarumcumque Infeudationum, Inueſtiturarum, Gratiarum, Conceſſionum de dictis Ciuitatibus, Terris, Opidis, Caſtris, Arcibus, & Locis, tũc videlicet, de tempore dictarum prorogationum, & extenſionum, nondum finitarum, quibuſuis perſonis cuiuſcumque gradus, ſtatus, & conditionis, ac preeminentiæ, et ſi Imperiali, Regali, Ducali, aut alia quauis præfulgeant dignitate, etiã in vim contractus, & ex quocumque titulo, etiam oneroſo, & per quaſcumque, tam ſub plumbo, quam in forma Breuis ſub Annulo Piſcatoris, aut etiam quomodocumque, & qualitercumque expeditas literas, ac ſub quauis verborum forma, quam, & pręmiſſorum omnium tenores Sanctitas ſua pro expreſſis haberi voluit lattiſſime extenden.

Qui

Quod fructus in tertia parte augeri poſſint vigore Clauſulæ.

64 Item, cum nonnulli in impetrationibus beneficiorum Eccleſiaſticorum pro tépore vacantium,& certo modo vacaturorum, aſſerẽdo illorum fructus, &c. certum per eos expreſſum annuum valorem non excedere, & nonnunquam obtineant à Sanctitate ſua, vt huiuſmodi valorem annuum augere poſſint vt veritas poſſit in confectione literarum ſuper huiuſmodi impetrationibus ſumma, ac valor ipſe annuus exprimi, aliter deſuper non ſpecificato, ne de virtute huiuſmodo conceſſionis in poſterum hæſitari contingat, declarauit prætextu conceſſionis huiuſmodi, valorem ipſum vſque ad tertiam partem valoris expreſſi,& in prima, quæ deſuper fiat literarum expeditione, dumtaxat, augeri poſſe,& eas, quas literis iam expeditis cum expreſſione valoris ſpecificati, aut non integro augmento prædicto,denuo deſuper expediri contigerit,literas cũ aliquo augmento valoris huiuſmodi, nullius eſſe roboris,vel momenti, etiam ſi Motu proprio beneficiales gratiæ,diſpoſitiones quęcumque à Sanctitate ſua emanarent.

De inſordeſcentibus.

65 Itẽ,ne perſonis,pro quibus literæ ſuæ Sanctitatis emanabunt,ob generalem abſolutionem à cenſuris Eccleſiaſticis,quibus ligati forent ad eorum effectum indifferenter concedi, & in literis Apoſtolicis apponi ſolita. præſtetur occaſio cenſuras ipſas vilipendẽdi,& inſordeſcendi in illis,ſtatuit, & ordinauit huiuſmodi abſolutionem & Clauſulam in literis,quas in futurum cum illa concedi continget,non ſuffragari non parentibus rei iudicatæ, incendiarijs,violatoribus Eccleſiarum,falſificatoribus,& falſificari procurantibus literas,& ſupplicationes Apoſtolicas,& illis vtentibus,receptatoribus,& fautoribus eorum,ac res veritas ad infideles deferentibus, violatoribus Eccleſiaſticæ libertatis, via facti,auſu temerario,Apoſtolicis mandatis nõ obtemperantibus, & Nuncios, vel executores,Apoſtolicę Sedis,& eius Officialium,eis commiſſa exequentes, impedientibus,qui propter pręmiſſa vel aliquod eorum excommunicati à iure,vel ab homine,per quattuor menſes,ſcienter excõmunicationis ſententiam huiuſmodi ſuſtinuerint, & generaliter quibuſcumque alijs, qui cenſuris aliquibus, etiam aliàs quã vt præfertur,quomodolibet ligati,in illis per annum continuum inſorduerint.

Officiales nihil exigant vltrà debitum.

66 Item,idem Dominus Noſter exactionibus quas Sanctitas ſua,nõ ſine diſplicentia,plerũque fieri intellexit per officiales Romanæ Curiæ,qui conſtitutis ſibi emolumentis pro exercitio Officiorũ,quæ obtinẽt,non cõtenti, vltrà à proſequentibus negotiorum quorundã expeditionem in eadem,exigere nõ verẽtur,obuiare volens,diſtrictè præcipiẽdo inhibuit omnibus,& ſingulis, quæuis officia in eadẽ Curia obtinentibus, ne de cetero quidquã,prætextu Officiorũ, quæ obtinent,quouis colore,etiã celerioris expeditionis,vltra emolumẽta huiuſmodi,exigere,ſeu ad hunc effectum expeditionem eorum, quæ eis incumbunt,malitioſè differre,ſub excommunicationis,& præter illam, ſuſpenſionis

a perceptione emolumentorum huiuſmodi pro prima ad ſemeſtres, & pro ſecunda ad annū, & pro tertia vicibus, quibus ſic exceſſerint, priuationis Officiorum, per eos obtentorum, in quib. ſic exceſſerint, pęnis. Ac voluit, quod Sanctę Romanæ Eccleſiæ Vicecancellarius, & Camerarius, excedentes ipſos, reſpectiuè prout eis ſubſunt, per ſubtractionem emolumentorum eorundem, ac aliàs, vt pręmittitur, compellant ab huiuſmodi illicitis exactionib. abſtinere, & contra eos, per prędictas pęnas, & alias, prout melius expedire viderint, procedant.

Quod Cardinales non comprehendantur ſub Regulis faciendis.

67 Item cum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales ipſi Sanctiſſimo Domino Noſtro aſſiſtant, ac propterea debeant ſpecialibus prærogatiuis, & priuilegijs gaudere, idem D. Noſter ſtatuit, & ordinauit, decreuit, & declarauit, quod in quibuſcumque Conſtitutionibus, & Regulis per Sanctitatē ſuam in poſterum, poſt hanc primam editionem, & ſuarum Conſtitutionum, & regularum publicationem, faciendis, non includantur ipſi Cardinales, niſi illæ eorundem Cardinalium fauorem concernant, vel ipſę Conſtitutiones, edendę, de eorundem Cardinalium, vel maioris partis eorum conſilio, editæ fuerint.

De poteſtate Illuſtriſſimi Domini Vicecancellarij, & Cancellariam. Regentis.

68 Primo, quod poſſit committere abſolutionem illorum, qui ignorāter in ſupplicationibus, vel in literis Apoſtolicis, aliquid ſcriberent, corrigerent, vel delerent.

Item, quod poſſit corrigere nomina, & cognomina perſonarum, nō tamen eorum, quibus gratię, & conceſſiones fiunt, ac beneficiorum, dum tamen de corpore conſtet.

Item, quod poſſit omnes cauſas beneficiales, etiam non deuolutas, committere in Curia, cum poteſtate citandi ad partes.

Item, quod proceſſus Apoſtolica authoritate decretos aggrauare poſſit cum inuocatione brachii ſecularis; & ſententias executioni demandari facere contra intruſos, & intrudendos, per literas Apoſtolicas deſuper conficiendas, & non aliàs.

Super regulis Cācellariæ vltra gl. ſcripſerunt Rebuff. Gomeſius & Mandoſius.

Item, quod poſſit ſignare ſupplicationes, manibus duorum Referendariorū, ſignatas, de beneficiis Eccleſiaſticis, Secularibus, & Regularibus, diſpoſitioni Apoſtolicę generaliter non reſeruatis, quorum cuiuslibet valor centum florenorum auri de Camera, vel totidem librarum Turonen. paruorum ſeu totidem in alia moneta ſecundum communem æſtimationem, valorem annuum non excedat.

Item, quod poſſit ſignare ſupplicationes etiam duorum Referendariorum manibus ſignatas, de nouis prouiſionibus, Si neutri, & ſubrogationibus pro collitigantibus, in quibus non detur Clauſula generalem reſeruationem importans.

Item, quod poſſit ad ordines ſuſcipiendos arctatis, prorogare terminos de dictis ſuſcipiendis ordinibus, vſque ad proxima tunc à iure ſtatuta tempora, in quibus ſic arctati, ſucceſſiue ad ipſos ordines promoueantur.

Placet publicentur, & deſcribantur.

Lectę,

Digitized by Google

Lectæ, & publicatæ fuerunt ſupradictæ Regulæ, Ordinationes, & Conſtitutiones, Romæ in Cancellaria Apoſtolica, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo ſexcenteſimo quinto, die vigeſima prima menſis Maij, Pontificatus prælibati Sanctiſſimi D. N. Anno Primo.

Claudius Ciecolinus Apoſtolicæ Cancellariæ Cuſtos.

RESIDENTIA.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, quod contra obligatos reſidere, & non reſidentes, attenditur diſpoſitio Sacrorum Canonum, vt in tit. de cler. nō reſiden. & Conc. Trid. ſeſſ. 6. de refor. c. 1. & 2. & ſeſſ. 23. de refor. c. 1. ac ſeſſ. 24. de refor. generali. c. 12. Pius V. ſuper reſidētia facienda in Parochialibus per obtinentes eas, Canonicatus, aut dignitates, ſeu aliud beneficium Conſtitutionem edidit Rom. publicatam die 15. Iunij, 1568. fol. 1021. in Bull. incip.

Cupientes pro noſtri paſtoralis officij munere Chriſti fidelium animarū ſaluti, quātum cū Deo poſſumus ſalubriter conſulere, & Parochialibus Eccleſijs ab earum Parochis, prout tenentur, in diuinis debitè, & laudabiliter deſeruiri, inhærendo etiam decretis Sacri Cōcilij Tridentini, Motu proprio, & ex mera deliberatione certaq. ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine hac noſtra perpetuò valitura Cōſtitutione, omnes & ſingulos Rectores parochialium Eccleſiarum cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, cōditionis, & præeminētiæ fuerint, in quibuſcumque Regnis Prouinciis, Ciuitatibus, Diœceſibus, ac aliis Chriſtiani Orbis partibus conſiſtentes, qui Parochialē Eccleſiam, ac Canonicatum, aut dignitatum, etiā poſt Pontificalem maiorem, ſeu Collegiatis Eccleſijs, ſeu aliud quodcumque beneficium Eccleſiaſticū, ēt quarumcūque diſpenſationū à Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris, ſeu principalē in quibuſuis Patriarchalibus, aut Metropolitanis, vel Cathedr. ſeu etiam à nobis hactenus quomodolibet impetratarū, ac literarum Apoſtolicarum deſuper expeditarum titulo, quas omnes hac præſenti Cōſtitutione abolemus & reuocamus, ſeu quocūque alio prætextu obtinent, cū prima, & præcipua debeat eſſe cura animarum, eos ad reſidendū in Eccleſia Parochiali, & ibi in diuinis deſeruiendum debitoq. eorum officio fungendum omninò teneri, & obligatos eſſe, ac ad id per Epiſcopos, & aliorum locorū ordinarios ēt tanquā Apoſtolicæ Sedis Delegatos, ſub ſententijs, & cenſuris Eccleſiaſticis, ac pecuniariis, arbitrio eorum declarandis, ac etiam priuationis dictarū Parochialium, & aliorū quorumcumque beneficiorum pœnis quacumque appellatione remota, cogi, & cōpelli poſſe, & debere authoritate Apoſtolica tenore præſentium ſtatuimus, præcipimus, & ordinamus. Eos tamen ſi reſidentes in Eccleſiis parochialibus omnes, & ſingulos fructus, redditus, & prouentus, etiā canonicatus ſui, vel dignitatis, ſeu alterius cuiuſcūque beneficii, exceptis dūtaxat quotidianis diſtributionibus, & aliis quæ ex iuſta cauſa abſentes percipere nō ſolēt lucrari volumus. Sicque per quoſcumque iudices, &c. Non obſtantibus, &c. *Pij V.*

Hæc conſtitutio loquitur de habentibus Parochialem, & Canonicatum ex diſpenſatione, aliter tamen eſſet, ſi dignitati vel præbendæ parochialis ſit annexa, c. exſtirpandæ, §. qui verò, de præb. & c. ſuper eo, eod. tit. lib. 6. & quid ſi tunc animarum curæ incumbere voluerit, vide Conc. Trid. ſeſſ. 22. de refor. c. 3. verſ. quod ſi alicui.

Quod

Quod aũt Communis opinio aſſerit Clericis abſentibus ex quauis cauſa iuſta deberi quidem fructus eccleſiaſticos, quia cenſentur vt præſentes, c. de cetero, & c. ad audientiam, de cler. non reſid. c. 1. eod. tit. lib. 6. non aũt diſtributiones quotidianas, quæ non dantur niſi intereſſentibus horis Canonicis, & diuinis officijs, vt d. c. 1. & c. cum non deceat, de elect. in 6. & c. licet, de preb. Hoc quidem ſanè intelligendum eſt, vt locum habeat in diſtributionib. proprijs, & veris, quæ actu diſtribuuntur intereſſentibus; Aliæ enim quæ non actu diſtribuuntur, ſed in fine anni, non dicuntur propriè diſtributiones; & in his nõ procedunt iura diſponentia priuilegiatis non deberi diſtributiones, gl. verbo, perceperint, d. c. 1 de cler. non reſid. lib. 6. & ibi Domin. Gemin. in §. qui verò, & in c. licet, de præbend. verſ. diſtributiones enim propriè, Extrau. Ioan. XXII. Cum nonnullæ Eccleſiaſticæ, Calder. conſ. 21. de præb. & in conſ. 1. de cler. non reſid. Abb. in d. c. licet, & in c. olim, de verb. ſignif. optimè declarat Card. Pariſ. in cõſ. 32. vol. 4. Itaque clericus abſens ab Eccleſia ſua, vt literis operam nauaret in aliquo publico ſtudio, vel Academia bonarum Artium, Iuris Diuini, & humani, ad maiorem Eccleſiæ vtilitatem, poteſt tuta conſcientia percipere illas diſtributiones impropriè dictas, quæ menſa communis, ſeu groſſa dicitur, nẽpè cenſus, & fructus ſeu decimas, vel alios redditus decimarum loco aſſignatos Eccleſiæ, qui in fine anni diſtribuuntur clericis & ei de iure debentur ex iuſta cauſa abſenti, non autem mortuaria, ceteraue emolumenta indies obuenientia, quæ intereſſentibus tantum pro labore diſtribuuntur dietim.

ADDITIO. Iuxta præfatam doctrinam conſuluerunt etiam Felin. in conſil. 18. loquens in Canonico abſente ex cauſa ſtudij, & Rebuff. in conſ. 134. num. 3. loquens in Canonico abſente commorante in ſeruitio Epiſcopi, ſcilicet, quod fructus, qui computantur inter groſſos, & ſingulis annis percipiuntur nomine Capituli per eius miniſtrum, & in communi ponuntur, ac poſtea in fine anni ſecundum numerum Canonicorum diuiduntur in portiones, prædictis ex iuſta cauſa abſentibus debeantur, idq́; comprobatur tum authoritate gloſſæ notab. in Extrauag. vnica, in verſ. in totum, ſub tit. Ne ſede vac. inter Com. quam ſequitur Rota diuerſ. deciſ. 33. ſub nu. 5. par. 1. & Hieron. Gonzalez in Comm. ad 8. regulam Cancel. §. 7. proœm. nu. 205. dicentis diſtributiones quotidianas propriè eſſe, quæ actu diſtribuuntur, & non alias, tũ ratione, nam in pluribus eccleſijs Cathedralibus, & Collegiatis, ſunt Canonicatus nõ habentes præbendas diſtinctas, alioſue fructus præter memoratas diſtributiones, in quibus dumtaxat Canonicatuum redditus conſiſtunt, & tunc huiuſmodi diſtributiones dicuntur efficere præbendam, eiuſq. loco ſuccedunt, ac fructuum nomine veniunt; optimè Philip. Prob. alios citans, in addit. ad Ioan. Monach. in c. vnico nu. 60. de cler. non reſid. in 6. & Tiber. Decian. in proprijs terminis, in conſ. 43. nu. 14. vol. 1 quas ſi non poſſent abſentes ex cauſa ſtudij conſequi, eorum priuilegium redderetur inutile, & ſine effectu, nihilq. eis prodeſſet, quod eſt inconueniens, arg. text. in c. in his, de priuil. & in capitulo ſi Papa, eod. titulo lib. 6. Rebuf. in Praxi, titulo de differ. inter priuileg. & reſcript. num. 11 & in ſpecie tradunt Horat. Lucius, in tract. de priuil. ſcholar. priuil. 98. limit. 1. ac Gregor. Toloſ. Inſtit. nou. rei benef. c. 7. ſub nu. 12. Et quamuis Alexander Mineta in tract. de diſtribut. quot. par. 2. q. 10. num. 24. & infra in hoc quodammodo aliter ſentire videatur, ego tamen id habeo pro abſoluto, fertur etiam Sac. Conc. Trid. Congregationem illud declarare, in eum qui ſequitur modum, videlicet. Congregatio cenſuit, Canonicum, abſentem ſtudiorum cauſa, percipere quidem fructus præbendæ, non autem diſtributiones quotidianas; quod ſi in huiuſmodi diſtributioni-

bus

bus omnes Capituli redditus conſiſtant, percipere etiam diſtributiones dempta tertia parte, quæ inſeruiẽtibus accreſcit, nullo autem caſu debere ipſum Canonicum percipere diſtributiones, Miſſis, aut defunctorum anniuerſarijs applicatas Eadem Sacra Cõgreg. declarans, c. 3. Conc. Trid. ſeſſ. 21. de ref. (referente Gõzalez in præcit. §. 7. nu. 79. cenſuit dicens ſic, Abſentia cauſa ſtudiorum etiam obtenta à Sede Apoſtolica, non excuſat ab amiſſione iſtius tertiæ partis detractæ, ſicut nec excuſat ab amiſſione cæterarum diſtributionum quotidianarum: quæ ne præcedenti declarationi aduerſetur, in hunc ſenſum accipienda eſt. Et de Canonico Sacræ Scripturæ Lectore in qualibet eccleſia iuxta formam c. 1. Conc. Trid. ſeſſ. 5. de ref. habendo, idem Doctor nu. 180. ſubnectit eiuſdem Sac. Congregationis declarationem ſub his verbis: Idem cenſendũ eſt de docentibus in Eccleſiis qui quamuis à ſeruitio chori abſentes eſſent, poſſunt percipere fructus ſuorum Canonicatuum exceptis quotidianis diſtributionibus, ſed ex gratia, diebus, quibus legũt habẽdi ſunt ſicut præſentes in choro & inſeruientes non modo illis horis; vt ſi mane legunt pro horis matutinis, & Miſſa ſolemni, ſed etiam pro toto die, vt declarauit S. D. N. Greg. XIII. Et licet D. de Graſſ. in deciſ. 12. ſub tit. de præb. & deciſ. vn. num. 8. ſub tit. de cler. non reſid. voluerit, quod diſtributiones quotidianæ etiam dicantur, quamuis ſolutio ſemel tantum certo tempore fiat, non autem in dies ſingulos, vel horas, quando tamen in ſolutione habetur reſpectus ad ſeruitium ſingularum horarum Canonicarum; Cui dicto annuit etiam Mandoſ. de Signat. grat. tit. Penſiones verſ. Diſtributiones quotidianæ, & in conſ. 13. num. 2. illud intelligendum eſt, vt ſint tales impropriè ſumptæ ſecundum diſtinctionem a D. Authore præhabitam. Accedit præterea iuxta eoſdem terminos fuiſſe per Dominos de Rota in vna Salamantina Canonicatus & præben. concluſum teſte Caputaqueſ. deciſ. 29. par. 2. nempe quod in condemnatione fructuum perceptorum per iudicẽ facta, licet non comprehendantur diſtributiones quotidianæ, quæ dantur intereſſentibus, qualibet hora pro ſeruitio perſonali illæ vero, quæ fiunt in fine anni pro ſeruitio facto etiam vnius diei debeantur, & in ſententiam veniant: quod vltimum ſcilicet An Canonicus in lite quam ſuper Canonicatu patiebatur, ſuccumbens, cõdemnatus ad relaxandos fructus collitigenti à die mota litis, dicta condemnatio ſe extendat ad diſtributiones quotidianas, tangit etiam Alex. Mon. in prææalleg. tract. par. 1. q. 6. nu. 16. & diſertè explicat Gonzalez loco ſuperius indicato nu. 155. & infra.

Verum reuocatur in dubium, an vt Canonicus ex cauſa ſtudij abſens poſſit legitimè fructus percipere ſit neceſſaria licentia ſui Epiſcopi. Reſpondeo, quod receptior ſententia ſe habet in negatiuam partem, quam etiam tenet Nauar. in Man. cap. 25. num. 121. immò quod de conſuetudine fere vniuerſali huiuſmodi licentia non petatur, nec requiratur, poſt Pan. in cap. tua, ſub num. 5. de cler. non reſid. affirmant Rebuff. in Praxi, titulo de diſpenſ. de non reſid. num. 25. Mandoſ. de ſignat. grat. verbo, Indultum percipiendi fructus, &c. & Greg. Toloſ. loco prææalleg. ſub numero 10. & ratio eſt: quia ius eam concedit, in cap. fin. de magiſtr. Conc. Trid. ſeſſ. 5. de ref. cap. 1. finali, & fruſtra precib. impetratur, quod iure Communi conceditur, in l. 1. C. de theſaur. lib. 10. Limitatur vt Epiſcopi licentia requiratur, quando conferret ſe ad profitendum alias ſcientias, præter illas Sacræ Theologiæ, vel iuris Pontificij, niſi in contrarium vigeret conſuetudo Nau. loco cit. Lopez. ad Diaz. in pract. Canon. crim. cap. 52.

Prædictam Concluſionem, videlicet, non requiri Epiſcopi licentiam, & cenſenſum propter abſentiã cauſa ſtudij, intellige ad effectum lucriſaciendi fructus, ſecus tamen quo ad diſceſſum, ſeu ſe abſentandum ab eccleſia, tum ne proprius Prælatus contemni videatur, tum etiam, quia ipſe Epiſcopus cognoſcere, & dijudicare habet, an ab-

ſentia,

ſentia, ſit pro cauſa ſtudij, quanto tēpore duratura, & ad quam ſcientiam adiſpiſcendam, qui etiam tamquam ſuperior licentiandi arbitrari debet, an ſit habilis ſiue aptus ad diſcendum, ne illi ingenium, & natura repugnent, ac reſiſtant, aut in loco ad quem ſe transferre deſtinauerit, legatur, & vigeat generale ſtudium, ad text. in c. 2. vbi Doct. de priuil. in 6. an minus cōpetens ſtudiorum exercitium c. tuæ, de cler. non reſid. Item Epiſcopus attendere debet qualitatem ſtatus ipſius Eccleſiæ ne propter talem diſceſſum graue detrimentum patiatur in cultu diuino ex miniſtrorum defectu, arg. tex. in cap. pen. de cler. non reſid. Pan. in d. cap. tuæ, ſub num. 5. & Alex. Mon. in præcit. tract. par. 2. q. 14. ſub num. 27. quam licentiam ſi ſine cauſa proprius Prælatus concedere denegaret, tunc poteſt haberi recurſus ad Superiorem, vt eum compellat ad illam d ndam. idem Pan. in c. relatum, num. 6. & in eod. c. tuæ, num. 3. vbi etiam Card. Zab. q 4 de cler. non reſid.

Et quoniam hæc conceſſio eſt limitata ad certum tempus, ſcilicet ad quinquēnium, & non vltra. d. c fin. non otioſè dubitatur, quid ſi dictum tempus ab Epiſcopo prorogetur. Reſpondeo, quod hæc Epiſcopi licentia nihil operatur, ita ſanè Sacra cenſuit Congregatio his verbis, videlicet: Licentia, vt quis abeſſe poſſit cauſa ſtudij, a ſeruitio ſuæ Eccleſiæ, vel ſui Canonicatus non ſuffragatur vltra quinquennium impetrata à die, quo cœpit ſtudere, quam declarationem refert Lopez vbi ſuprà, & Rodriq. in Sum. par. 2. cap. 38. Num autem Canonici, vt prædicto indulto percipiendi fructus in abſentia gaudeant, poſſint eodem tempore in ſtudio eſſe vltra duos ex eodem collegio videndi ſunt Hoſt. Panor. & alij in cap. ad audientiam, de cler. non reſid. quib. adde Horat. Luc. num d. priuil. 93. limit. 2.

Prædicta amplia, vt in tātum ſit priuilegiata, ac prærogatiua digna abſentia ratione ſtudiorum ſuſcepta, quod in hoc caſu non tenetur Canonicus loco ſui Vicarium, ſeu ſubſtitutum relinquere, tum quia defectus ipſius abſentis poteſt suppleri per alios de Capitulo: tum quia contingere poſſet, quod detracta portione ſubſtituti, nihil ſibi remaneret. Panor. in cap. licet num. 9. de præb. Nec omninò Eccleſiæ dicitur non ſeruire, (inquit Oldr. conſ. 220. num. 3.) qui proficiendo in ſtudio literarum parat ſe vt ipſi, immò & Vniuerſali Eccleſiæ poſſit exiſtere fructuoſus, arg. text. in cap. cum ex eo, de elect. in 6.

Limita, vt non ſufficiat Canonico ad hoc vt huius priuilegij commodo potiri poſſit in ſtudio morari, & ſcholas ingredi, qui re ipſa non proficeret, operamq. daret, vt addiſceret ſed otioſe viueret; ita ſentire videtur Abbas, in d. cap. fin. nu. 6. & Felin. ſub nu. 3. & in ſpecie Alber. de Roſate, loquē e contra eos qui vadunt ad ſtudium non cauſa ſtudendi, ſed vt habeant fructus beneficiorum, ſine labore reſidentiæ, in l. & qui data opera, ſub nu. 1 ff. ex quib. cauſ. maior. & c. Sfortia Oddo, in tract. de reſtit. in integr. par. 1 q 7. art. 14. num. 131.

Item limita in Parochis, qui hodie poſt Conc. Trid. Seſſ. 23. de ref. cap. 1. §. eadem omninò, non poſſunt ſtudiorum cauſa abſentiam facere, nec Ordinarij talem licentiam eis concedere, vt declarauit Sacra eiuſdem Conc. Congregatio relata per Hieron. Gonzalez, in Comment. ad 8. reg. Canc. gl. 6. num. 351. ſic dicens Obtinentibus Parochiales Eccleſias poſt Conc. Trid. ſtudendi licentia, ac in abſentia ſtudiorum cauſa fructus percipiendi, non datur. Et poteſt eſſe ratio ſecundum præf. Doct. nam cum hodie parochiales Eccleſiæ prouideantur per cōcurſus, præſupponitur quod ille, qui tamquam idoneior Parochialem eccleſiam per concurſum alios ſuperando, aſſecutus fuerit, iam prius ita ſtuduerit, quod ſtudiorum cauſa abeſſe neceſſe non ſit, & ideo ceſſat occaſio abſentiæ ne ſub hoc prætextu ſeruitium defraudetur. Hinc Pius IV. quadam ſua Conſtitut. Romæ in Cancellaria Apoſt. publicata, die 24. Nouembr. 1564.

Digitized by Google

1564.fol.831.in Bullario declarauit, quod diſpenſationes de non reſidendo, & beneficiorum fructibus percipiendo, ratione ſtudij non valeant ſine conſenſu Ordinariorum, vt ſequitur.

Sanctiſſimus in Chriſto Pater,& Dominus noſter D.Pius diuina prouidentia Papa I V. ad cuius aures nuper peruenit, nõnullos curata vel alios ſacros ordines,aut perſonalem reſidentiam requirentia beneficia obtinentes,ſub prętextu,quod literis operam dare cupiebant,poſt confirmationem Conc. Trid. per ſanctitatẽ ſuam factam,& publicatam ſecum,vt literarum ſtudio in loco,vbi illud vrgeat generale,actu inſiſtendo ratione beneficiorum,per eos obtentorum huiuſmodi vſque ad quinquennium,vel aliud tempus tũc expreſſum,dummodo infra primum illius annũ ſubdiaconi fierent,ad reliquos ordine promoueri minime tenerentur,& tã ijdem interim,quam alij,etiam ad eoſdem ordines, vel eorum aliquem,ſeu aliquos promoti,quod ſimiliter ſtudẽtes beneficijs per eos obtentis,vel Vicarios idoneos, per locorum Ordinarios etiam cõgrua fructuum beneficiorum huiuſmodi portione illis aſſignata , vel aliàs deputandos in diuinis deſeruiendo,animarum curam illis imminentem exercendo,& alia incumbentia onera ſupportando, vſque ad ſimile tempus perſonaliter in eiſdẽ beneficijs reſidere non tenerentur;nihilominus inter ea omnes eorundem beneficiorum fructus percipere poſſent, per ordinariam Sanctitatis ſuæ ſignaturam ſeu Pœnitentiariæ ſuæ officium diſpenſari, vbique pariter indulgeri obtinuerunt, nullum in his, vel fraudi, vel circumuentioni locum , præſertim quo ad abſentes à Romana Curia , de quorũ qualitatibus facilis notitia haberi nõ poteſt,quãtum humana ratione prouideri poteſt, relinquere volens,Conc.etiã Trid. Decretis inhærendo huiuſmodi diſpenſationes,& indulta hactenus conceſſa,ac tam ipſius Pœnitentiariæ,quam Apoſtolicas,& alias deſuper cõfectas, conficiendas literas,proceſſuſq. habitos,& habendos,per eaſdem dictis abſentibus nullatenus ſuffragari,niſi ſingulorum Ordinariorum locorum,in quibus ſingula beneficia huiuſmodi conſiſtunt,conſenſus gratis prçſtandus ad id accedat, Apoſtolica autharitate declarauit,decernens irritum,&c. *Seſſ. 23. cap. 1. de reſ.*

In quæſtione illa, An ſcilicet priuilegium , quo gaudent duo Canonici exiſtentes in Epiſcopi obſequio , vt lucrari poſſint fructus in abſentia, extendatur ad alios clericos inferiores non Canonicos, dicimus,quod licet quidam Doctores affirmatiuè ſentiant, dummodo interueniat ipſius Epiſcopi diſpẽſatio, hoc tamen non indiſtinctè à Dominis de Rota admittitur , ſcilicet quando ſolum occuparentur in ſeruitio perſonali ipſius Epiſcopi , ſed ita demum ſi alterum duorum concurrat,vel ſcilicet vtilitas in ſpecie illius eccleſię,de cuius fructibus lucrandis quæritur ex Io.And.in cap.1.ſub nu.4.de cler.non reſid.in 6. Puteus deciſio.194.in fine,lib.3.vel vrgẽs neceſſitas ipſius Epiſcopi,ex Panor.in d.cap. ad audientiam,ſub num.8.Nau. etiam addit,& Eccleſia non indigeat ſeruitio differentiæ ratio aſſignatur,cum non ſit tanta communio inter Epiſcopum, & clericos inferiores, ſicut eſt inter Epiſcopum, & Canonicos, qui ſunt membra corporis eius ad text.in capit.requiſiſti,de teſtam.accedit etiam,quia cum hæc ſit materia damnoſa Eccleſiis , cum per talem ſubtractionem diminuatur cultus diuinus,potius eſt reſtringenda,quam relaxanda, Abb. in c.cum dilectus, num.7. de cler. non reſid. *Cap. de cetero. &c. ad audientiam. de cler. non reſid.* *De.221. diuerſic. par. 2.* *Cap. 1. de cler. non reſ. in 6.*

Item propoſitionem illã,quæ ſe habet, nõ debere Canonicos abſentes diſtributiones quotidianas percipere, niſi diuinis officis interſint, amplia, & primo proce-

procedere etiam per illud ſpacium trium menſium,quo(iuxta decretum Conc. Trid.ſeſſione 24.de ref.c.12. §.præterea) abeſſe licet, etiam ſi conſuetudo eſſet in contrarium,ſicuti cenſuit Sacra Congreg.referente Pariſ.lib.1.de reſign.benef.q.10.num.65.Secundo amplia vt nec liceat Capitulo aliquo prætextu prædictas diſtributiones quotidianas donare,aut remittere ei,qui ab Eccleſiæ ſeruitio abfuerit,quinimmo eũ, qui illas receperit teneri ad reſtitutionem, nec illas ſuas facere poſſe prout fertur eandem Sacram Congregationem declaraſſe,& colligitur ex eodem textu Concilij ibi.ſ. (quauis colluſione aut remiſſione excluſa,) ſequit Menoch.in addit.ad Caſum 429.n.6.de arbit.iud.ad quod vide Nauar.notab. examinantem ac limitantem in Miſcellan.56.de orat.Ceterum in quibus caſibus principalis aſſertio limitāda foret,deque aliis ad hanc materiām pertinentibus poſt Doctores,& præſertim Philip. Prob.in d.cap.1. Adde Petr.Duen.in tract.regul.& fallent.regula 206.Couar.lib.3.var.reſol.c.13.Nauar.in conſ.9.& ſeq.de cler.non reſid.in antiq.& Hoied.in tract. de benef. incompatib. par.1.c.17.

Quæ verò ſint iuſtæ cauſæ excuſantes à perſonali reſidentia,& ex quibus licitum ſit per ſubſtitutum deſeruire,plures enumerantur per Io.de Silua,in tract. de benef.par.4.q.6.& poſt eum de illis agũt Rebuf.Lopez,& Hoied in locis citát. Inter quas pôtiſſima, & rationabilis reputatur, quando graues ſuperuenirent inimicitiæ, ita vt nõ poſſit parochus ſine vitæ diſcrimine in beneficio reſidere, gl.in cap.fin.ver.excuſationem,de cler.nõ reſid.qua inimicitiarum cauſa durante poterit per annum ab eccleſia parochiali abeſſe de licentia Epiſcopi, qui idoneum Vicarium cõſtituere debet, vt dictæ Eccleſiæ inſeruiat, aſſignata ei de illius fructibus congruenti mercede ex decleratione Sacræ Congregationis relata a Lopez vbi ſupra, & interim debet ipſe Epiſcopus partes ſuas interponere, vt inimicitiæ extinguantur, ac animaduertere, an culpa ipſius Parochi factum ſit,quo minus inter annum reconciliatio proceſſerit,quia nulli debet ſuus dolus patrocinari,capit.audiuimus,de colluſ.deteg. De ſignis vero ſeu coniecturis, ex quibus inter aliquos inimicitia,& odium præſumatur, nouiſſimè ſcripſit Menoch.in tract.de præſump.lib.5.præſ.43.Cauſas autem, ob quas Conc.Trid.ſeſſ.23.de refor.c.1.permittit Epiſcopis in propria Eccleſia,& Diœceſi non reſidere,& ad tempus abeſſe in gratiam eorundem Epiſcoporum declarat Tolet.in Sum.lib.5.cap.4.

Prȩter Summiſtas,in hoc verbo,rurſus ſciendum eſt, extare infraſcriptas Sacrȩ Congreg.Concilij declarationes,relatas per Hiron.Gonzalez,in Commentar.ad Reg.8.Cancel.Romæ impreſ.gl.6.254.& infrà,& ſunt,videlicet: An deficiente Magiſtro Grammaticæ in Ciuitate, poſſit in ea curatus habitare, relicto idoneo Vicario,& approbato congrua mercede in parochiali, dummodo ſolemnibus diebus interſit? congregatio cenſuit non poſſe.

Item an Epiſcopo liceat pro Cathedralis Eccleſiæ ſeruitio, & item ſuo, aliquem ex curatis ſuæ Diœceſis ex ipſorum Eccleſijs, conſtituto in illis idoneo Vicario, ad certa negotia adhibere, qui quando in huiuſmodi ſunt ſeruitio, a ſuis eccleſijs minimè abeſſe cenſeantur; Congregatio cenſuit non licere. Et iterum:

An ſi Epiſcopus iudicauerit expedire, vti opera alicuius Curati pro Secretario, vel pro Vicario foraneo, poſſit abeſſe, vel excuſetur à reſidentia, dummodò Cura ſuæ eccleſiæ diligenter exerceatur. Congregatio cenſuit non poſſe.

Item Epiſcopus nõ poteſt vti opera parochi in viſitatione, vel alia opera ſuæ Diœ-

Diœceſis, niſi pro tempore duorum menſium a Concilio permiſſo, & idoneus Vicarius deputetur.

Item Inquiſitoris, vel Subcollectoris Apoſtolici officium exercens, a reſidentia parochiali non excuſatur.

Item obtinens parochialem Eccleſiam per prouiſionem Sedis Apoſtolicæ & habens liberum curæ exercitium, & omnium bonorum, fructuum, & prouentuum ad dictam eccleſiam parochialem pertinentium, poſſeſſionem, licet in limine adeptæ poſſeſſionis prædictæ mota lis fuerit per aliquem in petitorio, tamen tenetur ad reſidentiam in dicta Eccleſia.

Item, An Capellani coadiutores Rectorum parochialium inſtituti authoritate Apoſtolica teneantur ad perſonalem reſidentiam, vt Rectores ipſi? Congregatio cenſuit teneri. Quā declarationē narrat idem Doctor in præcit. Commen. gl. 4. §. 9. nu. 16. qui et inferius, nu. 30. atteſtatur eandem Sacram Concil. Tr. Congregationem cenſuiſſe, quod, propter deputationem coadiutoris, parochus cui datus eſt coadiutor, non poterit abeſſe à reſidētia. Nam parocho illiterato, qui ſuo muneri minus habilis eſt, poteſt epiſcopus coadiutorem dare, iuxta formam decreti Conc. Tr. ſeſſ. 21. de ref. c. 6. qui ſi tunc abeſſe poterit, ſequeretur, quod melioris conditionis eſſet ignarus, quam peritus, contra text. in c. eum, qui, de præben. lib. 6. & vide etiam ſupra in verbo, diſtributiones quotidianæ.

Ante publicationem Conc. Trid. Pius IV. edidit Conſtitutionem ſuper Reſidentia Epiſcopali Romæ publicatam die 13. Septembris, 1560. fol. 678. in Bullario, incip.

De ſalute gregis Dominici nobis ex alto commiſſi, attentius cogitātes, ad ea libenter intendimus, per quę grex ipſe continua ſuorum cum eo reſidentia Paſtorum præſeruetur a noxijs, & in deuium prolabens ad rectitudinis tramitem reducatur, vt paſtores ipſi reſidentiam ipſam, prout tenentur, commodius facere, ac circa ipſius gregis curam libentius, ac feruentius inuigilare, & illum ab errorum præcipitijs pręſeruare, ac in fide orthodoxa, & deuotione noſtra continere valeant, opem, & operam efficaces impendimus prout rerum, & temporum qualitate penſata conſpicimus in Domino ſalubriter expedire. Hinc eſt, quod nos Motu proprio, non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, Vniuerſos, & ſingulos venerabiles fratres noſtros Epiſcopos, Archiepiſcopos, Primates, & Patriarchas, ab Eccleſijs, & Diœceſibus ſuis abſentes, in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub interdicti ingreſſus Eccleſiæ pęna, eo ipſo, abſque alia declaratione incurrenda diſtrictè præcipiendo monemus, vt omnibus poſtpoſitis, quanto citius, in Romana Curia videlicet moram trahētes, intra vnum, extra eam verò in Italia intra duos, extra verò Italiā exiſtētes, intra quattuor mēſes à die publicationis præſentium in locis infraſcriptis faciendā computandos, ſe itineri cōmittere, & legitimis itinerib. ad eccleſias, ſeu dięc. ſuas proficiſci, & ſeſe perſonaliter cōferre, ac ibidē, vt tenentur, reſidere, & paſtorale officium exercere debeant. Si quis aūt a Patriarchali, Primatiali, Metropolitana, ſeu Cathedrali Eccleſia ſibi quocumque titulo, nomine, ſeu iure commiſſa, quacumque illa dignitate, gradu, & præeminentia præfulgeant, legitimo impedimento, ſeu iuſtis, & rationabilibus cauſis ceſſantibus ſex menſibus continuis extra ſuam Dięc. morando abſuerit, quartæ partis fructuum vnius anni fabricæ Eccleſiæ, & pauperibus loci per ſuperiorem eccleſiaſticum applicandorum pœnam ipſo iure incurrat. Quod ſi per alios

Pius IV.

Concil. Tr. ſeſ. 6 de ref. c. 1. & ſeſ. 23. de ref. c. 1.

Oo ſex

ſex mẽſes in huiuſmodi abſentia perſeuerauerit; aliam quartã partẽ fructuũ ſimiliter applicandam, eo ipſo amittat; creſcente verò contumacia, vt ſecuriori Sacrorum Canonum cenſuræ ſubijciatur, Metropolitan. Suffraganeos Epiſcopos abſentes, Metropolitan. vero abſentem, Suffraganeus Epiſcopus antiquior reſidens ſub pœna interdicti ingreſſus Eccleſiæ ipſo iure incurrenda, infra tres menſes per literas, vel nuncium Romano Pontifici denũciare teneatur, qui in ipſos abſentes, prout cuiuſcũque maior, aut minor contumacia exegerit ſupremæ Sedis authoritate animaduertere, & Eccleſijs ipſis de Paſtoribus vtiliorib. prouidere poterit, ſicut in Domino nouerit ſalubriter expedire. Eoſdem aũt Patriarchas, Primates, Archiepiſcopos, & Epiſcopos mandatis noſtris parẽtes, & apud ſuas Eccleſias, ſeu in earũ Diœc. perſonaliter reſidentes, ſpecialib. fauorib. & gratijs proſequi volentes, vt liberius, & cõmodius eorũ officio fungi valeãt, eis, & eorum cuilibet, vt qñ reſederint ẽt prætextu quorumcũque delictorum & exceſſuum ẽt atrociorum, etiã hæreſis, & læſæ Maieſtatis criminum per eos quomodolibet commiſſorum, ad comparendum perſonaliter in Rom. Curia per quoſcumque Iudices Ordinarios, vel Delegatos etiam S.R.E. Cardinales, niſi vigore ſpecialis cõmiſſionis manu noſtra, vel Romani Pontificis pro tempore exiſtentis ſignatæ, trahi aut citari non poſſint, nec debeant, atque aliter factas citationes, & cenſuras in eis appoſitas, ac inde ſecuta quæcumque nulla, & irrita, ac nullius roboris & momẽti fore, ac eos minimè afficere, aut arctare ſtatuimus & ordinamus. Necnon eos, & quemlibet ab omnibus & ſingulis decimis, ſubſidijs, & alijs oneribus ordinarijs, & extraordinarijs, quomodolibet nuncupatis, per Nos & ſucceſſores noſtros Romanos Põtifices pro tpe exiſtentes, ac Sedem Apoſtolicam ẽt Motu proprio & ex certa ſcientia, ẽt ad inſtãtiam Regum & Principum quomodolibet, & ex quauis etiam quantumuis vrgentiſſima, iuſtiſſima, ac pia, & neceſſaria cauſa etiam pro defenſione fidei Catholicæ ratione dictarum Eccleſiarum, nunc, & pro tempore impoſitis, illorumq. ſolutione, authoritate Apoſtolica, tenore præſentium, ex ſimili ſcientia penitus, & omninò eximimus, & liberamus, nec ad id a Dilectis filijs modernis, & pro tempore exiſtentibus S.R.E. Camerario, necnon Cameræ Apoſtolicæ Theſaurario, Præſidentibus, & Clericis, ac decimarum, ſubſidiorum, & aliorũ onerum huiuſmodi collectoribus, & ſubcollectoribus, ſeu exactoribus, & commiſſaris ad id pro tempore deputatis, ẽt vigore quorumcumque priuilegiorum, indultorum, & literarum, ẽt præſentibus derogãtium, ac illarum totum tenorem de verbo ad verbum exprimentium eis quomodolibet conceſſorum, & concedendorum cogi, ſeu compelli, & ob non ſolutionem huiuſmodi aliquas ſententias, cenſuras, & pęnas incurrere poſſe decernimus, illiſq. & quibuſuis alijs in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub noſtrę indignationis, necnon excommunicationis aut ſuſpenſionis, ac priuationis ſuorum officiorũ, & beneficiorũ, quę obtinent, & pro tempore obtinebunt, eo ipſo incurrendis pęnis, ne eoſdem Epiſcopos, Archiepiſcopos, Primates, & Patriarchas ſic in dictis Eccleſijs, vel earum Diœc. reſidentes, quamdiu in illis reſederint, vt pręfertur, ad ſolutionẽ decimarum ſubſidiorum, & onerum pręfatorum cogere, ac propter illorum non ſolutionem excommunicationis, aut alias ſententias, cenſuras, & pęnas promulgare quoquo modo audeant, ſeu præſumant, diſtrictius inhibemus. Et inſuper eiſdem Epiſcopis, Archiepiſcopis, Primatibus, & Patriarchis, ſic, vt præmittitur, reſidentib. vltra priuilegia, & indulta eis per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac Sedẽ Apoſtolicam, & Generalia Concilia, & Cãcellariæ

Cõc. Tr. ſeſſ 6. de reſ. c. 3. & ſeſ. 7. de reſ. r. c 14. & ſeſſ 25. de regul.

riæ Apoſtolicæ Regulas conceſſa, quæ in ſuo robore permanere volumus, tanquam a dicta Sede delegati, in quibuſcũque Ciuilib. Criminalibus, vel mixtis cauſis contra quoſcũque clericos ſeculares particulares, ẽt extra eorum monaſteria, ſeu regularia loca degentes regulares quomodolibet exemptos, authoritate noſtra procedere, & cauſas ipſas cognoſcere, fineq. debito terminare, ac quidquid terminauerint exequi, & obſeruari facere, ipſoſq. exemptos pro tempore delinquentes iuxta eorum exceſſus & delicta punire, corrigere, & omnem iuriſdictionem in eos exercere, omniaq. alia, & ſingula in præmiſſis, & circa ea quomodolibet neceſſaria, & opportuna, quę noſmet facere, exercere, & exequi poſſemus, in omnibus, & per omnia facere exercere, & exequi liberè & licitè valeant, plenam, & liberam licentiam, ac facultatem, authoritate, & tenore prædictis concedimus, & indulgemus. Decernentes ab eorum ordinationibus, interlocutionib. & decretis ante definitiuam ſententiam, vel vim definitiuæ habentem, & vbi agetur de morum correctione, nullatenus, etiam ad Nos, & Sedem Apoſtolicã appellari poſſe, & nihilominus per appellationes quaſcumque contra præſentium tenorẽ quomodolibet interpoſitas minimè cauſas deuolui, aut etiam per quaſuis inhibitiones, etiam cũ quibuſuis cenſuris, & pœnis eis a quibuſuis Ordinarijs Iudicibus, vel delegatis forſan faciendas illarum vlteriorem cognitionem, & expeditionem, & vbi de morum correctione agetur ẽt legitimam executionem minime impediri, aut cenſuris, & pęnis huiuſmodi ligari, aut irretiri cenſere. Sicq. in præmiſſis, &c. Non obſtantibus, &c.

cap 3. §. Nec liceat. & ſeſ 24. de ref gen. c. 11.

Cõc Tr. ſeſ. 23. de ref. c. 1. & ſeſſ. 24 de refor. gen. c. 10 & 20. ſeſſ. 22 de refor. c. 1.

Diſpoſitio huius Conſtitutionis eſt cõformis d. Concilij, citatis in margine. Quo publicato in anno 1563. Idem Pius IV. pro exequutione decretorũ d. Cõcilij contra non reſidentes alteram edidit Conſtitutionem Romæ publicatam die 14. Decembr. 1564. fol. 833. Incip.

In ſuprema militantis Eccleſiæ ſpecula, meritis licet inſufficientibus Diuinæ diſpoſitione conſtituti, cunctos non ſolum vigilantiæ noſtræ commiſſos Dominicos greges, ſed ẽt ſingulorum paſtorum ſuorum actus intenſa noſtræ mentis acie colluſtrantes, ſtudium efficax, operamq. ſedulam ad hoc omninò ſtatuimus adhibere, vt quemadmodum operoſum Sac. Conc. Trid. progreſſum feliceṁq. exitum, Domino cooperante, præſtitimus; Ita ſanctiſſima huius Decreta, ipſorum præſertim, qui in Apoſtolicæ ſolicitudinis partem vocati ſunt, Paſtorum officium concernentia, non tepidè, neque diſſimulanter exequamur. Sanè licet in Concilio pręfato ſaluberrima fuerit ordinatione decretũ, quod omnes, & ſinguli Venerabiles fratres noſtri Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi, & Epiſcopi, & alij beneficiales apud Eccleſias ſponſas ſuas reſidere teneantur, nõnulli tamen (qđ non ſine animi noſtri mœrore referimus) adeo ſui, gregumq. quos deperditos, Saluator noſter proprio ſanguine redimere dignatus eſt, ſibi creditorum obliti ſunt, vt ẽt nunc in Alma Vrbe, vel alibi commorantes, & ſacroſancta ſpiritualis matrimonij inter eos, ſuaſq. Eccleſias ſolemniter contracti iura confundentes, ſponſas ſuas in longa quaſi viduitate relictas, ac prædictas Eccleſias quomodocumque ſibi conceſſas inuiſere, & apud illas vt probos, & prouidos patresfamilias decet, reſidere non curent, in perditionem animarum ſuarum, & ſubditorum ſuorum, ac pernicioſum exemplum, & ſcandalum plurimorum. Nos hanc illorum contumaciam alicuius etiam temporalis pęnæ metu frangendam, & ſeu conuincendam eſſe cenſentes: Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnibus, & ſingulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis præfatis, ac alijs quibuſ-

cumque, etiam quauis authoritate, dignitate, gradu, vel præeminentia præfulgentibus, prædictas Eccleſias in commendam, vel adminiſtrationem, aut alio quouis nomine obtinentibus, & alijs quibuſcumque beneficiatis curã animarum habentibus, qui iuxta decreti ſuper reſidentia in Concilio prædicto promulgati tenorem, perſonalem in ſuis Eccleſiis reſidẽtiam facere tenerentur, in virtute ſanctæ obedientiæ, & vltra pęnas in dicto Decreto Concilij contentas, etiã ſub priuationis eorum à regimine, & adminiſtratione Eccleſiarum ſuarũ, ac aliis Noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis ſucceſſoris noſtri arbitrio imponendis pęnis, diſtrictè pręcipiendo per Apoſtolica ſcripta mãdamus, quatenus oĩ mora ceſſante, in eiſdem ſuis Eccleſiis iuxta formã, & tenorẽ dicti Concilii perſonaliter reſideãt; Et nihilominus ſi quos mãdato noſtro huiuſmodi, quod abſit, non parere contigerit, ne ẽt tales abſentes melioris in hac parte cõditionis ſint quã ceteri in ſuis Eccleſiis reſidentes exiſtãt; hac noſtra perpetuo valitura ſanctione præſenti ſtatuimus, & ordinamus, quod deinceps oĩa, & ſingula mobilia, & immobilia, etiã in Vrbe, vel eius diſtrictu exiſtentia, & ſe mouentia, res, & bona, iura, & actiones cuiuſcumque qualitatis, & quantitatis & valoris, ac vbicũque locorũ conſiſtãt, ad Patriarchas, Primates, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & alios quoſcumque, etiã quauis authoritate, dignitate, gradu, præeminentia præfulgẽtes, Eccleſias prædictas in titulum, vel commendã, ſiue adminiſtrationẽ, aut alio quouis nomine obtinẽtes, & alios quoſcũque beneficiatos curã animarũ habentes, qui extra prædictas Eccleſias, ac Diœceſes, ẽt in Romana Curia, aut alibi degentes, & iuxta decretũ, & formã Cõcilii huiuſmodi non reſidentes, deceſſerint, pertinẽtia, & per illos ſuarũ Eccleſiarũ, ac quorũcũque Monaſteriorũ, Prioratuũ, Prępoſiturarũ, & aliorũ beneficiorũ Eccleſiaſticorum, cũ cura, & ſine cura, Secularium, & Regulariũ, quæ illi quomodolibet obtinuerint, ac fructuũ, reddituũ, & prouentuũ Eccleſiaſticorũ, necnõ penſionũ annuarũ ſibi ſuper ſimilibus fructibu, redditibus, & prouentibus reſeruatarum, & aſſignatarũ occaſione quæſita, ẽt ſi facultatem ſpecialẽ de illis, aut eorũ parte teſtãdi & aliàs liberè diſponendi à Nobis, & quibuſcumque aliis Romanis Pontificibus, prædeceſſoribus, & ſucceſſoribus noſtris ẽt cũ Clauſulis, q facultates huiuſmodi reuocari non queant, aliiſq. irritantib. Decretis obtinuerint, & in vim illarũ literarũ deſuper confectarum de rebus, & bonis huiuſmodi iam dipoſuerint, tamquam ſpolia ad Cameram Apoſtolicam legitimè pertineant. Liceatq. dilectis filiis moderno, & pro tempore exiſtenti Commiſſario noſtro generali, & ſuis, dictæq. Cameræ deputatis in euentum deceſſus huiuſmodi, ſolitum inuentarium ſuper rebus, & bonis pręfatis conficere, illaq. prout de reliquis Clericorũ Spoliis fieri ſolet, ad dilecti filii noſtri moderni, & pro tẽpore exiſtentis Generalis Theſaurarii manus redigere, dictæq. Cameræ applicare, cuiuſuis licẽtia deſuper minimè requiſita. Ac facultates, & deſuper cõfectas literas prædictas, etiã motu, & ſcientia ſimilibus, etiam in recompenſam laborum, & obſequiorum, etiam nobis, & Eccleſiæ Romanę dictæq. Sedi impenſorium, quomodolibet conceſſas, & etiã iteratis vicibus approbatas, illarum omnium tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & ad verbũ inſertis habentes, in euẽtum obitus huiuſmodi etiam ſi in Vrbe, aut eius diſtrictu, vel alibi extra ſuas Eccleſias, vt præfertur, contigerit ex nunc, prout ex tunc, & cõtra in dictæ cõtumaciæ pœnam eiuſdem poteſtatis plenitudine, & tenore, reuocamus, caſſamus & annullamus; Ac tam eas, quã earum prætextu quomodolibet pro tempore condita, factaq. teſtamenta, codicillos, legata, donationes, & alias diſpo-

diſpoſitiones quaslibet, etiã ad pias cauſas, vel in remunerationem ſeruitiorũ nulla, inualida, nulliuſq. roboris, vel momenti fore, neque cuiquam cõtra præſentium tenorem ſuffragari. Et ſic per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios quauis authoritate fungentes, etiam S.R.E. Cardinales, in quauis inſtãtia ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliàs iudicandi, & interpretãdi facultate, iudicari, & definiri debere, ac quidquid ſecus à quoquã quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus. Per hoc autem noſtris, & Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum ordinationibus, reſeruationibus, & decretis, quo ad Prælatorum, & aliorum beneficiatorum, etiam in ſuis Eccleſiis aut Diœc. reſidentium, & ibi decedentium, quæ etiam ampliamus, & extendimus ad habentes Eccleſias in Vrbis diſtrictu, ibiq. reſidentes, & decedentes ſpolia Cameræ Apoſtolicæ applicata hactenus emanatis, nullatenus præiudicare, neque quidquã in eis alterare intendimus, ſed ea in ſuo robore, vt antea manere volumus præterquam quo ad eos qui in ſuis Eccleſiis iuxta formam prædicti Concilii reſederint, & ſpecialem licẽtiam teſtandi habuerint: hanc enim tantum ſaluam eis eſſe volumus, ita vt generalis licentia teſtandi eis quidem reſidentibus minime ſuffragetur, ſed ſola ſpeciali ſi quam habuerint, tueri ſe poſſint. Ceterum &c. Non obſtant. &c.

REVERENTIA DIVINORVM OFFICIORVM, & Eccleſiarum.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod vltrà diſpoſita in c. decet, de immunit. eccleſ. in 6. & in Decreto Concil. Triden. de obſeruandis, & euitãdis in celebratione Miſſæ, incip. Quanta cura, verſ. Ab Eccleſiis verò, &c. adeſt Conſtitutio Pii V. fol. 924. in Bullario incipien. Cum primum. §. Vt igitur.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod contra illicita in Eccleſiis facientes, vltra pœnas per ſacros Canones, & Leges Ciuiles comminatas; ſunt aliæ pœnę ſtatutæ per Conſtitutionem Pii V. ſub dat. Romæ Cal. Aprilis 1566. incip. Cum primum, §.

Vt igitur Deo Optimo Maximo, glorioſæ Virgini, & Sanctis omnibus debitus honor deferatur, Gregorii X. prædeceſſoris noſtris Conſtitutionem innouantes, ac ſtatuta Trid. Cõcilio obſeruari volentes, ſtatuimus, & ordinamus, vt ad Eccleſias ſit humilis, & deuotus ingreſſus, quieta cõuerſatio, deuotis orationibus inſiſtant, & omnes genibus flexis Sanctiſſimũ Sacramentum adorẽt, ad nomẽ Ieſu Chriſti Domini noſtri cũ exhibitione reuerẽtiæ caput inclinẽt, nullus in dictis Eccleſiis ſeditionẽ faciat, tumultum excitet, clamores moueat, impetumq. committat, ceſſent vana, fęda, & profana colloquia, riſus immoderati, & ſtrepitus oẽs iudiciorũ, & alia quęcũque quę diuinũ officiũ pturbare poſſunt. Nullus intra Eccleſias deambulare audeat; ſiue præſumat dũ celebrantur Sacra Miſſarum myſteria, & alia diuinà officia. Qui vero prędicta petulãti aĩo contẽpſerint, præter diuinę vltionis acrimoniam, noſtri quoque arbitrii pęnas incurrent, quę omnia locorũ quoque Ordinarii in ſuis Eccleſiis facient obſeruari. Quicũque verò in Eccleſiis, dũ ibi Sacrificiũ Miſſę, & diuina celebrantur officia, ac verbũ Dei prędicatur, deambulare, vociferari, aut verſo tergo ad Sãctiſſimũ Sacramentum irreuerenter ſedere, aut aliquid, quod ſcandalum generet, aut Diuina perturbet officia, facere pręſumpſerit, pœnã viginti quinque

ducatorũ incurret, prẹter alias arbitrio noſtro imponẽdas, & moderandas pẹ-
nas, & qui non habebit in ære, luet in corpore, aut exſilio multabitur. Qui ve-
ro in Eccleſiis cum mulieribus impudicis, ſiue etiã honeſtis colloquiũ ſcurrile
habuerit, aut alios inhoneſtos actus fecerit, vigintiquinque ducatorum pœnã
incurrat, & carceris per menſem. Qui in Eccleſijs, vt ſupra, obſcœnis & inho-
neſtis verbis, aut ſignis vſus fuerit, aut alia fẹda colloquia cũ perſonis quibuſ-
cumque habuerit, decẽ aureorum pœna multetur, aut aliàs corporaliter pu-
niatur. Mandamus præterea omnibus, & ſingulis Cathedralium, Collegiata-
rum, & Parochialium Eccleſiarum Capitulis, Rectoribus, Vicarijs, Sacriſtis,
Oſtiarijs, & alijs ipſarum Cuſtodibus, quatenus præfatos omnes in Eccleſijs
delinquentes admoneant, & vt in eis vetita fieri non permittant, vel ſaltem ip-
ſis Ordinarijs, vel Officialibus noſtris puniẽdos deferant, quod ſi facere ne-
glexerint, pœnam duorum aureorum vice qualibet incurrent.

Pauperes quoque Mendicantes, ſeu eleemoſynas petentes per Eccleſias tem-
pore Miſſarum; prædicationum, aliorumq. diuinorum officiorum non fiant,
ſed eos ad valuas Eccleſiarum ſtare faciant, ſub pœna duorum aureorum Ca-
pitulis infligẽda pro qualibet vice niſi eos eijci curauerint, & Parochi dimidij
aurei. Religioſis etiam clauſtralibus, ſiue Regularibus præcipimus in virtute
ſanctæ obedientiæ, vt in Eccleſiis ſuis deputent aliquem, qui tales eiiciat, & ſi
negligẽtes fuerint, grauiſſimè ab Ordinario corripiãtur, quod ſi illi parere re-
cuſauerint, grauiſſimas pœnas incurrent, & prò qualitate perſonarum etiam
corporaliter punientur arbitrio Noſtro, ſiue Superiorum, & vt in eccleſiis nihil
indecens relinquatur iidem prouideãt vt capſæ omnes, & depoſita ſeu alia ca-
dauerum conditoria ſuper terram exiſtentia omninò amoueantur prout aliàs
ſtatutum fuit, & defunctorum corpora in tumbis profundis infra terram col-
locentur.

Sequitur Edictum de non fabricando in Eccleſiis, neque in earum portici-
bus, de non ſepeliendis mortuis, niſi in cœmeteriis, ac tumbis, necnon de fene-
ſtris Eccleſias introſpicientibus remouendis, ac remurandis.

Iacobus miſeratione Diuina tituli S. Mariæ in Coſmedin S.R.E. Presbyter
Cardin Sabellus S.D.N PP. in alma Vrbe, eiuſq. diſtrictu, ac Suburbiis Vic.
Generalis.

Vniuerſis, & ſingulis Patriarchalium, & Collegiatarum Parochialiũ, & alia-
rum dictæ Vrbis, & Suburbiorũ Eccleſiarũ Archipresbyteris, Canonicis, Præ-
poſitis, Rectoribus, & quorumuis Monaſteriorum, & Conuentuũ cuiuſcumq.
Ordinis in eadẽ Vrbe, & Suburbiis exiſtentibus Abbatibus, Prioribus, & Guar
dianis, Capitulis, & Præpoſitis, Hoſpitaliumq. & Confraternitatũ, aliorũq. Pio-
rũ locorũ Cuſtodibus, Gubernatoribus, & Adminiſtratoribus, ſeu quouis alio
nomine nuncupatis, ne de cetero ſub ducentorũ ducatorum auri, toties quo-
ties contrauentum fuerit perſoluendorũ mandati executiui, & in iuris ſubſi-
dium excõicationis, alijſq. cenſuris Eccleſiaſticis arbitrio Noſtro imponendis,
& irrogãdis pœnis audeant, ſiue præſumant, aut aliquis eorũ audeat, ſiue prẹſu
mat per ſe, vel aliũ, ſeu alios, in dictis eorũ Eccleſiis, & porticib. fabricare, nec
fabricari facere ẽt ex cauſa cappellarũ, altarium, & ſepulchrorum conſtruẽdo
rũ, ſeu aliquid innouare, aut innouari facere, vel pmittere, minuſq. quibuſuis
perſonis cuiuſcumque ſtatus, gradus, & conditionis exiſtentiũ, licentiam in di-
ctis eorũ Eccleſiis, & porticib. frabricãdi, vel fabricari faciendi, aut aliquid in-
nouandi, vt ſupra concedere, ſine noſtra expreſſa licentia in ſcriptis obtẽta, ne

que

Digitized by Google

que ſupra dictas Eccleſias,& porticus,cœmeteria,aliquas ſtantias,manſiones, vel habitationes cōſtruere,& cōſtrui facere,aut id permittere,vel illa ad vſum priuatum concedere. Minuſque mortuos,niſi tantum de cœmeterijs, tumbis, ſiue ſepulchris ad huiuſmodi officium fabricatis ſepelire,vel ſepeliri facere,vel id permittere;eoſdéq. prænominatos omnes requirimus, & monemus, quod infra quindecim dierum ſpacium a publicatione præſentium die computandum,ſub ſimilibus pęnis debeant,& quilibet eorum debeat quaſcumque feneſtras domorum vicinarum, & contignarum Eccleſijs ſupradictis etiam ipſorum introſpicientes dictas Eccleſias remouiſſe, obturaſſe, remoueriq. obturari,& remurari feciſſe,necnon infra terminum prędictum, vbi cœmeteria de ſunt,tumbas, ſiue ſepulturas communes in dictis eorum Eccleſijs ad ſepeliendum capaces,& ſufficientes,locis tamen prius per Nos,ſeu noſtrū Vicegerentē, aſſignandis,conſtruxiſſe,& cōſtrui feciſſe. Alioquin ad prænominatas, & alias arbitrio noſtro reſeruatas pœnas contrà inobedientes, & præmiſſa non obſeruātes,procedere curabimus; volumus aūt, & decernimus quod pręſentibus in locis ſolitis affixis, & publicatis, ita eorum quemlibet arctet executio perinde, ac,ſi perſonaliter intimati fuiſſent. In quorum fidem &c. Datum Romæ,in ędibus noſtris ſub anno a Natiuitate D.N.Ieſu Chriſti milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſexto. Indictione nona, die vero vigeſima octaua menſis Nouembris, Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto P. & D.N.D. Pii Diuina prouidentia Papæ V. Anno 1.

A. Binarinus Vicegerens.

Triphon Victorellus Notarius.

Quamuis præfatum edictum ſit locale, ſub hoc verbo aptè locandum cenſuimus, cum ſit valde decens, vt quæ in Alma Vrbe Romana omnium Magiſtra obſeruantur, ab alijs in occurrentibus caſibus imitentur.

Sciendum eſt etiam,quod quę ſanctiſſime ob honorē Dei,& vt Eccleſijs,ſacriſq. templis debita habeatur reuerentia, per antiquos Canones introducta, & ſtatuta eſt immunitas quod ad tutelam perſonarum ad eas confugientium, vt inde per vim extrahi non poſſint,neque debeant,pro d. immunitatis renouatione, ac obſeruantia,nouiſſima emanauit Pontificia Conſtitutio ſel.mem. Gregorij XIIII. publicata Romæ die 28. Maij. 1591 tenoris ſequentis.

c. minor cum duo bus ſequ. 17. q 4. c. inter alia, c Eccleſiæ, & c. ſi de imm. eccleſ. Greg. XIV.

Cum aliàs nonnulli prędeceſſores noſtri,& pręſertim felic.record. Sixtus Papa V. necnon Pius etiam V. ſancto zelo ducti, diuerſas facultates, & indulta, extrahendi,etiam caſibus quibuſdam à iure non permiſſis ex Eccleſijs criminoſos,& delinquētes,compluribus ſecularibus principib. eorumq. Curijs,& Magiſtratibus ſub varijs modis,& formis conceſſerint, prout in illis plenius cōtinetur. Experientia poſtmodum docuit,tum ob diuerſitatem,& differentiam huiuſmodi indultorum,tum quia plerique eorūdem Principum Miniſtri,ex hoc ipſo illa diuerſimode,etiam latius quam par erat,& ad ſuum libitum interpretandi occaſionē arripuerunt,illiſq. abuti cœperunt,ſubortam eſſe non mediocrem in aliquibus locis libertatis, & immunitatis Eccleſiaſticę perturbationē, & confuſionem aliàs verò ne ipſos quidē laicos indultis huiuſmodi vti voluiſſe aut potuiſſe,quod populis inueterata erga Eccleſias reuerētia deuotis,& aſſuetis,ſcandali potius,quam quietis occaſionem pręberet,illud ēt abſurdum ſepe-

numero ſecutum eſt, vt infimæ interdum cõditionis laici non modo iuris, ſed
etiam literarum penitus ignari, & imperiti, dum quaſi poteſtates, aut miniſtri
Curię ſecularis in aliquo Caſtro, aut Opidulo iuriſdictionẽ exercebant, faculta
tem, & indultorum huiuſmodi limites longe exceſſerint, eaq. ſuo arbitratu in
ſenſus minus rectos, & ab intentione concedentis omnino alienos detorſe-
rint, & illorum prætextu, quidquid ſibi in mentẽ venit attẽtare præſumpſerint,
in graue iuriſdictionis, & immunitatis Eccleſiaſticæ præiudicium, locorum, &
perſonarum diuino cultui dicatarum contemptũ, ipſius Diuinæ Maieſtatis of-
fenſam, & ſcandalum plurimorũ. Quare pro cõmiſſo nobis a Domino Paſtora
lis officij munere, prædictis abſurdis, & ſcãdalis obuiare, ac differentia huiuſ-
modi ad vniformem regulam reducere, omnemq. dubitandi ac perperã in-
terpretãdi occaſionem dilucida declaratione ſubmouere, abuſus tollere, & ne
Eccleſiaſtica iura planè conculcẽtur, & negligantur, opportunè prouidere de-
creuimus prout etiã dictus Sixtus Prædeceſſor noſter eiſdem de cauſis motus
ſtatuere decreuerat, licet morte præuentus hoc adimplere nequiuerit; ita tñ
vt quando præſens temporũ calamitas, & nimia, quæ iam inualuit peruerſorũ
hominum malitia id expoſcit, aliquid, etiam ad terrorẽ delinquentium, & ad
coercenda illorum facinora vltra id, quod priſca illa maiorum noſtrorũ diſci-
plina, & vetus ſacrorum Canonum norma præſcripſerat, in quibuſdã caſibus
cõgrua moderatione adhibita, permittamus. Hac itaque noſtra perpetuò vali-
tura Conſtitutione, omnia, & quæcumque priuilegia, indulta, & gratias, tã per
prædictum Sixtum, ac Pium V. quam alios quoſcumque noſtros prædeceſſo-
res, aut Noſmetipſos, Sedemq. Apoſtolicam, eiuſue Legatos, ſuper abducen-
dis, vel extrahẽdis ab Eccleſijs, Monaſterijs, Sacellis, domibus Regularibus, &
Secularibus lociſue ſacris, aut Religioſis, alijſq. in caſibus à iure permiſſis homi
nibus certorum tunc expreſſorum, vel non expreſſorum criminũ reis, aut frau-
dulentis decoctorib. etiam in odium certorum delictorũ, & pro bono, pace, &
quiete publica, & cauſis vrgẽtiſſimis, ac neceſſarijs, & ęquipollentib. caſib. in iu
re expreſſis, atque ex paritate, indẽtitate, aut maioritate rationis extẽſis, perpe-
tuo, vel ad certũ nondum elapſum tẽpus, ſeu ad vitã alicuius Principis, aut be-
neplacitum, ſeu aliàs quomodolibet conceſſa, etiã iteratis, aut multiplicatis, vi
cibus, approbata, & innouata ac vſu recepta, literaſq. Apoſtolicas ſub plũbo,
aut in forma Breuis, ſeu aliàs quomodocũque deſuper confectas, quarũ teno-
res hic habere volumus pro expreſſis, ac ad verbũ inſertis, ſublata penitus om-
ni differẽtia, ita ad vnam tantum formam reducimus, & moderamur, vt laicis
ad Eccleſias, locaque Sacra, & Religioſa prædicta cõfugientibus, ſi fuerint pu-
blici latrones, viarumq. graſſatos, qui itinera frequentata, vel publicas ſtra-
tas obſident, ac viatores ex inſidijs aggrediuntur, aut depopulatores agrorum
quiue homicidia, & mutilationes mẽbrorum in ipſis Eccleſiis, earũue cœme-
teriis committere non verentur, aut qui proditoriè proximũ ſuum occiderint,
aut aſſaſſinij, vel hęreſis, aut læſæ Maieſtatis in perſonã ipſiuſmet Principis rei,
immunitas Eccleſiaſtica non ſuffragetur; Sed vniuerſis, & ſingulis Venerabili-
bus fratribus noſtris Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, cete-
riſq; Eccleſiarũ & Monaſteriorum Prælatis tã Secularibus, quã cuiuſuis Ordi-
nis Regularibus diſtrictè percipiendo mãdamus, & pręcipimus, vt laicos in ca
ſibus pędictis delinquentes ad eorũ Eccleſias, Monaſteria, Domos, & alia lo-
ca ſupradicta Sacra ſeu Religioſa reſpectiue cõfugiẽtes, & in eis ſe recipien. at-
que morantes qui prædicta delicta, eorumue aliquod, iudicio ſuo cõmiſiſſe vi-
debuntur,

debuntur,quando a Curia Seculari fuerint requiſiti,& quilibet eorũ fuerit requiſitus,miniſtris,& officalib. Curiæ ſecularis,abſque irregularitatis nota, aut alicuius cenſuræ Eccleſiaſticæ incurſu, tradi, & conſignari curent, & faciant, & quilibet eorum curet,& faciat. Ne autem Curię ſecularis,prædictę Miniſtri facultate illos per ſe,& propria authoritate extrahendi, & abducẽdi ſibi olim, vt præfertur attributa,& per pręſentes reuocata, abutantur, volumus, dictaq. authoritate decernimus & declaramus,vt Curia ſecularis,eiuſq.Iudices,& Officiales,ab Eccleſiis,Monaſteriis,locíſq. ſacris prædictis laicum aliquem vt pręfertur,delinquentem in nullo,ex caſibus ſupradictis ſine expreſſa licentia Epiſcopi,vel eius Officialis,& cum interuentu perſonæ Eccleſiaſticę ab eo authoritatem habẽtes, ad quos ſolos, & non alios Epiſcopis inferiores,etiam ſi alias Ordinarii ſint, aut nullius Diœceſis,aut Conſeruatores ab hac Sede ſpecialiter vel generaliter deputati prædictam licentiam dandi facultas pertineat; Occurrente aũt caſu in loco exempto, & nullius Dięceſis,tunc ad Epiſcopum viciniorem deuoluatur hęc cognitio,& non ad alios,capere,extrahere,aut incarcerare non poſſint, niſi eo caſu quo ipſe Epiſcopus, & dictæ perſonæ Eccleſiaſticæ illos in delictis ſuperius expreſſis culpabiles tradere, aut capturæ, carcerationi interuenire & aſſiſtere recuſauerint; tuncq. reuerentiæ Eccleſię, & locis ſacris debitę memores prædictos delinquentes minori quod id fieri poterit cum ſcãdalo,& tumultu extrahere curent. Quodque delinquentes laici prædicti,poſtquam vt præfertur ab Ecceſiis,locíſq. ſacris extracti,& capti fuerint,ad carceres Curiæ Eccleſiaſticæ reponi, & inibi ſub tuto, & firmo carcere,ac opportuna cuſtodia data illis, ſi opus fuerit, per Curiam ſecularem, detineri debeãt, nec inde extrahi,Curiæque ſeculari prædictę conſignari,nec tradi poſſint, niſi cognito prius per Epiſcopum, ſeu ab eo deputatũ, an ipſi vere crimina ſuperius expreſſa commiſerint, tuncq. demum de mandato Epiſcopi per Iudicem Eccleſiaſticum Curiæ ſeculari, quacumque appellatione poſtpoſita,conſignẽtur. De crimine vero hæreſis cognitio ad forum Eccleſiaſticum tota pertineat, neque in ea Curia Secularis ſe quoquomodo intromittant: ſicuti etiam prohibemus, ne contra Eccleſiaſticas perſonas ſeculares,aut cuiuſuis Ordinis, vel Militię,ẽt Sancti Ioannis Hieroſolymitani Regulares, quoquomodo,etiam vigore prędictorum priuilegiorum,indultorum, aut conceſſionum, quę omnia ad terminos Iuris per pręſentes reducimus, procedant, aut ſe intromittãt; illaſue ab Eccleſiis,Monaſteriis,Domibus,locíſq. ſacris aut religioſis,etiam in caſibus in hac Conſtitutione expreſſis, extrahere, abducere, capere, carcerare,aut cognoſcere de criminibus ad forum Eccleſiaſticum pertinentibus, aliàs, quã de iure,& per priuilegia eiſdem Ordinibus, aut Militiis cõceſſa permittitur, quõlibet pręſumant. Quod ſi quis quacumque dignitate, & authoritate pręditus,pręmiſſorum,aut alio quouis prętextu,quidquam præter, aut huius noſtrę Conſtitutionis tenorem attentare pręſumpſerit,declaramus eum ipſo facto,cẽſuras, & pœnas eaſdem incurrere,quæ contra libertatis, iuris, & immunitatis Eccleſiaſticę violatores, per ſacros Canones, & Conſiliorum generalium noſtrorumq. prædeceſſorum Conſtitutiones ſunt promulgatæ,ſicq. per quoſcumque Iudices,&c. Non obſtantibus,&c.

De hac materia præter Doctores tam Ciuiliſtas,quam Canoniſtas,varijs in locis tractãtes, Summiſtas, in verbo Immunitas,Boer.deciſ.109.& ſeq.alioſq. quamplures, amplum, & aureum de ea elucubrauit tractatum Regemius de Gonni,

Gonni,& poſt eum ſcripſerunt Didac.Couar. doctiſſimè,lib.2.var.reſol.c.20. Iulius Clar.in Pract.Crim.§.fin.quæſt.30. Nauar.in Man.c.23.n.17.& infra, aliqua Menoch.in tract.de pręſumpt.lib.5.pręſum.10.Anaſtaſius Germonius lib.3.de ſacrorum immunitatibus.c.16.Roderic.in Sum.par.1.c.155.& tomo 2.qq.Regul.q.50.art.3.præfatam inibi Cōſtitutionem recitans Salamant. impreſſ.& noſtris temporibus diffusè Proſper Farinac.in ſua Praxi Crimin.par.1. tit.de carceribus.q.28.per totum.

De ſeruo confugiente ad Eccleſiam eſt text.in c.inter alia,in fine,de immunit.eccleſiæ, quam amplia, vt ſi cōfugerit ad Vrbem poſſit libertate donari per Conſtitutionem Pij V.tenoris ſequentis,fol.848.in Bullario.

PIus Papa V.Motu proprio,&c. Dignum,& rationi congruum eſſe videtur vt ea,quæ ex veteri inſtituto officiū Senatus Cameræ Vrbis,& ipſius Conſeruatores conſueuerunt,vel aliàs illis conceſſa exiſtunt,muniminè Apoſtolicę ſuperioritatis in poſterum roborentur,& in vſum,ſi ad hoc non exiſtant, reducantur. Nos ſi quidem,qui etiam in minoribus conſtituti ſemper, & continue Romanum populū paterno dilectionis amore proſequuti ſumus,& ipſius priuilegia,ea maximè,quæ Chriſtiano populo neceſſaria,& vtilia eſſe videtur cōfirmare deſideramus, fel.Recor.Pauli Papæ III. prædeceſſoris, noſtri qui per ſuas in forma Breuis literas ipſos Conſeruatores,& populū in facultate,& priuilegio mancipia quæque Sclauos vulgariter nūcupata,qui baptizati,& Chriſtiani prius facti fuerint, ad Senatus Cameræ ipſius Vrbis officiū,ac illius Cōſeruatores pro eorum libertate confugientia,prout ex veteri conſuetudine hactenus,vt ipſe prædeceſſor narrauerat, Conſeruatores præfati tū ex ſpeciali priuilegio Pontificali,tū Imperiali poteſtate ab aſpero ſeruitutis iugo liberandi facultatem habuerant etiam ſi lapſu tēporis deperdita fuiſſent,redintegrauit,veſtigijs inhærēdo,Motu ſimili,& ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicę poteſtatis plenitudine eoſdem Conſeruatores pro tempore exiſtentes ſpeciali fauore proſequentes ac literas Apoſtolicas Pauli prędeceſſoris,ac ſi de verbo ad verbum infererentur pro expreſſis habentes, illaſq. in totum iuxta illarum tenorē confirmantes,ipſos Conſeruatores ac officium Senatus Cameræ Vrbis in iuriſdictionem,facultatem,& poteſtatem mancipia quæcumque ſub iugo ſeruitutis quomodolibet alligata ad huiuſmodi Senatus Cameræ Vrbis officiū pro tempore exiſten.ac ipſius Vrbis Conſeruatores confugientia,ac libertatem acclamantia,per eoſdem Conſeruatores libertate donare,& Romani Ciues,liberiq. homines effici poſſint, prout ipſe Paulus prædeceſſor redintegrauerat, redintegramus ac pro potiori cautela de nouo damus, concedimus,& gratioſe impertimur. Itaque mancipia, ſeu Sclauos eadem, quæ ab eiſdem in poſterum liberabuntur,pro liberis hominibus, & Romanis ciuibus in omnibus, & per omnia vbique haberi,teneri, & reputari debere; Dantes, & Concedentes eiſdem mancipijs,ſic vt præfertur ab eiſdem Conſeruatoribus libertatis facultatem in iudiciis contra quaſcumque perſonas ſtandi, contrahendi, teſtandi, & alia faciendi, quæ ceteri ciues Romani liberi homines facere conſueuerunt, & faciunt, & ea in omnibus, & per omnia habere, & libera eſſe decernimus, volumus, & mandamus, ac ex nunc, prout ex tunc, & e contra omni iuri cuiuslibet ſtatutorum, conſuetudinum, & aliorum contrariorum rigore penitus reiectis liberamus, & ſic in præmiſſis omnibus per

quoſcum-

Digitized by Google

quoſcumque tam Ordinarios, quam Delegatos & quacūque iuriſdictione fungentes iudices, & perſonas, ſublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicādi, ſententiandi, & definiendi facultate, poteſtate, & authoritate, iudicari, ſententiari, & definiri debere, ac quidquid ſecus ſcienter, vel ignoranter contra præſentium tenorem fieri, & attentari contigerit irritum, & inane decernentes: non obſtantibus Motu proprio, & ſeu literis forſan deſuper per viam decreti, vel aliàs per dictum Paulum prædeceſſorem ſub Dat. Romæ apud Sanctū Petrum Quinto Idus Nouembris anno Pōtificatus ſui Quintodecimo ſupradictarum ſuarum literarum in forma Breuis etiā forſan ad inſtantiam dicti Populi Romani, decretis, derogatorijs, ac quibuſuis Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis necnon dictæ vrbis etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis & conſuetudinibus, reformationibus, & Decretis ac quibuſuis priuilegijs, indultis, & literis Apoſtolicis in genere vel in ſpecie per quoſcumque alios Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros tam ſub plumbo, quam in forma Breuis, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis Clauſulis, & Decretis etiam irritantibus, & alijs in contrarium quomodolibet conceſſis, approbatis, & innouatis Quibus omnibus, tenores illorum, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitus omiſſo inſererent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, ac omnibus illis, quæ dictus prædeceſſor voluit non obſtare, ceteriſq. contrarijs quibuſcumque. Volumus autem, quod ſola ſignatura præſentium ſufficiat, & vbique in iudicio, & extra fidem faciat, regula contraria non obſtante, ſeu ſi videbitur, literæ deſuper per Breue noſtrum, ſeu ſub plumbo, aut aliàs, prout melius videbitur expediri poſſint, & quia ad illos ſeruos dumtaxat, qui antea vt præfertur ſacro baptiſmatis lauacro mediante Chriſtiani facti fuerint, & non de alijs. Datum Romę apud Sanctum Marcum. Quinto Idus Septembris Anno primo.

SEQVESTRVM.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod Pius IV. tradidit facultatem iudicibus lite pendente, decernendi ſequeſtra, ſuper fructibus beneficiorum Sedi Apoſtolicę reſeruatorum ſiue affectorum, & ordinaria, vel alia authoritate nulliter collatorum, adijciendo pęnas deſuper litigantium, vt per ius Conſtitutionem Romæ in Cancellaria Apoſtolica publicatam die 26. Octobris 1560. fol. 896. in Bul. incip. Sanctiſſimus, & infra.

Hac ſua perpetuò valitura Conſtitutione ſtatuit, & ordinauit, quod quoties in antea aliquem ſuper quouis beneficio Eccleſiaſtico, vt præfertur, reſeruato, ſeu effecto, & dicta authoritate, vel aliàs nulliter collato, tam in dicta curia, quam extra eam litigare contigerit, & iudici ordinario, ſeu cui cauſa deſuper commiſſa fuerit, etiam ſummariè, & extraiudicialiter, quantū ſibi pro rei qualitate ſufficere parte legitime citata videbitur, cōſtiterit beneficiū ipſum in dictis menſib. vacauiſſe, aut aliàs, vt præfertur, reſeruatū, ſeu affectum, & nihilominus ordinaria, ſeu alia authoritate nulliter collatum, & indebite detentū exiſtere, idem Iudex reproducta citatione, fructus, redditus, & prouētus beneficiorū

ſic

ſic nulliter collatorum,& indebite detentorum ſequeſtrari mãdet,& faciat, ac alia exequatur in præmiſſis neceſſaria,& opportuna. Super quo eidẽ iudici omnem poteſtatem,& authoritatem,impartitus eſt. Idemq. Sãctitas ſua in cauſis nunc in quauis inſtãtia coram eiſdem iudicibus pendentib. ſimiliter obſeruari mandauit. Præterea decreuit,& declarauit ſic reſignantes,ſeu cedẽtes,& nihilominus lites huiuſmodi proſequentes,ne eorũ malitia illis prodeſſe,& fouentib. bonũ ius nocere valeat, ad fructuum, reddituũ, & prouentuum dictorum beneficiorum per eos receptorum reſtitutionem,ac expenſarum in litib. huiuſmodi factarum refectionem,omniaque,& ſingula damna,& intereſſe,in quibus cõdemnati fuerint,ſi non ceſſiſſent, vel reſignaſſent, per iudices tã ordinaria,q̃ delegata,vel alia authoritate fungentes, coram quibus lites ipſas pro tempore pendere ſeu moueri contigerit,condẽnandos fore,& cõdemnari debere, ac ad id teneri,& obligatos eſſe. Ipſoſq. ac etiam in dictis beneficijs ſucceſſores quoſcumque ad paritionem ſententiæ,ſeu ſententiarũ,ac literarum executorialium pro tempore latæ,ſeu latarum, & decretarum, a quib. appellare nõ liceat ad reſtitutionem, ſeu relaxationem poſſeſſionis, ac fructuũ, reddituũ, & prouentuum,necnon refectionem expenſarum,ac damnorum,& intereſſe huiuſmodi, perinde ac ſi contra eoſdem ſucceſſores ſententia, ſeu ſententiæ latæ, & literæ executoriales huiuſmodi decretæ fuiſſent, cogi, & compelli. Sic tamen, quod poſtquam alter ipſorum ſententiæ ſeu ſententijs, ac reſtitutioni, vel relaxationi poſſeſſionis,& fructuum,reddituum,prouentuum, necnon dãnorum, & intereſſe huiuſmodi refectioni, alijſq. præmiſſis realiter, & cum effectu paruerit, alter deſuper moleſtari non poſſit. Et ita in pręmiſſis,&c.

Hãc Cõſtitutionem explicat Gonzalez, in prœmio octaua regula Cancel. c. 7. nu. 1. & 2.

Exſtat etiam Pij V. Conſtitutio,quod fructus beneficiorum lite pẽdente deponi debeant apud perſonam à iudice eligendam,non obſtantib. quibuſcũque ſtatutis diſponẽtibus, quod Capitula, & Canonici percipiant,publicata Romę die 2. Iunij,1568 fol. 1013. in Bullar. tenoris ſeq.

Pij V.

Cordi nobis eſt lites minuere,& a laboribus ſubditos,maxime pſonas Eccleſiaſticas diuino cultui deditas, releuare. Sane cum ſicut accepimus in pleriſque Cathedralibus, & Collegiatis Eccleſijs earũ Cõſtitutionibus, & Statutis etiam a Sede Apoſtolica approbatis,& cõfirmatis,cautum ſit,quod occurrentib. litibus,& controuerſijs inter prouiſos de dignitatibus, officijs, canonicatibus, & Præbendis,portionibus,& pręſtimonijs, ceteriſq. beneficijs Eccleſiaſticis qualitercumq. qualificatis,tam ordinaria, quã Apoſtolica authoritate, tã ſuper illorum prouiſione,ſeu inſtitutione,aut poſſeſſione,quam illorum idoneitate,& habilitate,aut aliàs ex quauis cauſa,& eorundem ad Dignitates,Canonicatus, & Præbendas, ceteraq. beneficia Eccleſiaſtica prædicta admiſſione, & receptione,& Capitulũ,& Canonicos ceteroſq. Capitulares perſonas, ad quos admiſſio, & receptio tam de iure, quam ex conſuetudine ſpectat, & pertinet, aut etiam alias perſonas Eccleſiaſticas aſſerẽtes beneficia prędicta ad ſe de iure ſpectare, ipſi ſic prouiſi interim beneficiorũ huiuſmodi fructus, ac diſtributiones non percipiant,ſed Capitulũ,& Canonici illas,vel in ſuos vſus,& vtilitatẽ conuertendas,ſeu reſtituendas ei,cui de iure reſtituẽdæ erũt,recipiãt, ꝓut in dictis Conſtitutionib. & ſtatutis, ſeu conſuetudinib. continetur, quo factũ eſt vt lites huiuſmodi immortales efficiantur, nec earum optatus finis videri poſſit. Hinc eſt, qđ hac noſtra perpetuò valitura Conſtitutione authoritate Apoſtolica ſtatuimus atque decernimus,qđ fructus,redditus,& ꝓuẽtus,& diſtributiones,ceteraq. emolumenta,quæ vigore Conſtitutionũ,Conſuetudinũ, & Statutorũ ꝓdicto-

dictorum a Capitulo,& Canonicis recipienda (vt præmittitur) erant,amplius nō ab eiſdem Capitulo, & Canonicis recipiantur,ſed penes perſonam fide,& facultatibus idoneam, per iudicem, coram quo cauſæ huiuſmodi pendere repertæ fuerint,eligendam,& nominandam deponantur, reſtituenda ei, cui de iure poſtea reſtituenda fuerint.Sicq;per quoſcumque,&c.Non obſtantib.&c.

SERVITIVM CAPPELLANIAE.

QVONIAM inter noſtrates Iuriſconſultos concertatum eſt, varie ſentientes in dubitatione illa,videlicet,Quando teſtator, prævia. Ordinarij licentia,ex proprijs bonis Cappellaniam fundauit,diſponendo quod quotieſcumque vacaret, prouideretur Capellanus qui celebret, vt dicat tot Miſſas in qualibet hebdomada,ſeu mēſe, An in hoc caſu Cappellanus pręſentandus debeat neceſſariò eſſe Sacerdos, ſeu ſaltem in tali ætate quod poſſit infra annum presbyteratus Ordinem ſuſciperes;an verò teſtatoris volūtati ſatisfieret, etiam ſi præſentaretur nō Sacerdos, qui per alium Miſſas celebrari curaret; Sciendū eſt,quod poſteriorem partem, nempe quod talis Cappellania non ſit ſacerdotalis,recipit,ac pluries decidendo amplexa fuit Rota Rom.teſte Hieron.Gonzalez in Comment.ad reg.8.Cancell.gl.5.ſub n.77.& infrà, eo quod prædicta verba (qui celebret tot Miſſas)non reſpiciunt factū ipſum celebrationis ab ipſomet Cappellano nec obligationem Sacerdotij,ſed potius ſunt poſita ad denotādum onus,quod ipſe fundator Cappellæ imponebat, & ſufficit vt expreſſe non ſit ita impoſitum Cappellano,quod per alium expleri non poſſit; Accedebat ad tollendam omnem hæſitationem declaratio Congregationis Sacroſ. Conc.Trid.in vna Piſtorien.ſub illis verbis.Item Epiſcopus non poteſt cōpellere obtinētem Cappellaniam vt ipſemet celebret,licet in eius fundatione diſponatur,quod Cappellani celebrent,nam iſtis oneribus Miſſarum rectè per ſubſtitutum ſatisfit. Et ſimiliter eadem Sacra Congregatio declarauit vt ſequitur, Si fundatio Cappellę eſſet ſub verbis teſtatoris,quod Cappellanus debeat celebrare diuina officia die,noctuq. ſicut ceteri Cappellani faciūt,an Cappellanus hic debeat eſſe presbyter? Congregatio cenſuit ex his verbis poſitis in fundatione huius Cappellæ, non inferri neceſſariò, vt Cappellanus debeat eſſe presbyter.

Prædicta ſunt intelligenda niſi expreſsè Contrarium in fundatione cautum eſſet,ſcilicet,quod Cappellania ſit ſacerdotalis,& ad eam præſententur Sacerdotes,& non alij,qui per ſeipſos, & non per ſubſtitutum celebrare poſſint, vel quod Cappellanus præſentandus debeat eſſe actualiter Sacerdos , Cum enim hæc verba exploratam diſponentis voluntatem oſtendant, interpretandi ratio ceſſat : verum in primo caſu adhuc ſufficeret , quod præſentandus in ea ſit ætate, vt ſaltem intra annum ad presbyteratus Ordinem promoueri valeat, in vltimo autem ſecus , adeo quod niſi tempore præſentationis cum effectu ſit Sacerdos,cum ei deficeret qualitas illa a fundatore requiſita , nec verba conueniant, cenſetur ab ipſo fundatore (cuius voluntas ſeruanda eſt) excluſus, quæ cum ipſi ſenſui expoſita ſint, nullius probationis ope indigent. Dicunt tamen Doctores, & præſertim Felin. in capit. cum acceſſiſſent, ſub num. 19. & 20. de Conſtit. poſſe Epiſcopum ex cauſa pro vna vice diſpenſare. Sed an hodie huic poteſtati ſit derogatum per Concil.Trid. ſeſſ.24.cap.5. de refor.eſſet conſulenda Sacra Cogregatio. An autem Sacerdos obtinens Cappellaniam

cum

lcum onere celebrandi certas Miſſas, teneatur illas tempore infirmitatis per alios celebrari facere, adeo quod ſi id negligeret Capellaniç redditus ſuos facere nequiret, latè tradit Petr. Nauar. lib. de reſtit. nu. 210.

SIMONIA.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, quod vltra committentes Simoniã realem in ordine, & beneficio, ac mediatores, vt in Extrauag. Com. Pauli II. de Simon. declarata per Nau. in Man. Confeſſ. c. 27. ſub nu. 106. per Card. Pariſ. in conſ. 29. n. 12. & infrà vol. 4. per Addentes ad Diaz. in Pract. crimin. Can. c. 91. & late per Io. Guttier. lib. 1. Canon qq. c. 9. eius pœnæ fuerunt innouatæ, & ampliatæ per Pium V. vt patet ex Conſtit. edita Cal. Aprilis 1566. fol. 924. in Bullario incip. Cum primum, & infrà.

Pij V. Vt ſimoniacç prauitatis labes prorſus aboleatur, Conſtitutiones anteceſſorũ noſtrorum cõtra Simoniacos editas, & pręſertim Pauli II. inuiolabiliter obſeruari mandamus, & delinquentes tam in ſacrorum ordinum receptione, quã in beneficiorum aſſecutione, ſtatutis etiam inferius pœnis noſtra authoritate affici volumus. Quicumque igitur deteſtabile crimen Simoniacæ prauitatis commiſiſſe conuictus fuerit, in conſequendis ordinibus, eo ipſo ſit ab illorum executione per decennium ſine ſpe diſpenſationis ſuſpenſus & per annum carceribus mancipetur. Qui dignitates Eccleſiaſticas ſimoniacè acquiſierit, illis ſit ipſo iure priuatus, in futurum inhabilis ad eas, & quaſcũque alias obtinendas. Qui beneficium, aut officium Eccleſiaſticum ſimoniacè adeptus fuerit, illis ſimiliter ſic ipſo iure priuatus, & ad fructuum omnium, quos perceperit reſtitutionẽ teneatur, & perpetuò ſit inhabilis ad ea, & quęcũque alia beneficia Eccleſiaſtica obtinẽda. Si quis aũt tale crimen pluries cõmiſiſſe conuictus fuerit, pręter ſupradictas pœnas, ẽt corporaliter puniatur, & ab ordinibus Eccleſiaſticis degradatus, à fideliũ cõſortio eijciatur. Qui vero ordines, & beneficia ſimoniacè contulerint, pęnis à iure ſtatutis puniantur, cuiuſcũque gradus, conditionis, & dignitatis, ẽt ſi Epiſcopi, Archiepiſcopi, vel maioris fuerint. Caueant pręterea quicumque, ne in Sacramentorũ exhitione Simoniacum aliquid faciãt, alioquin grauiſſimè puniantur per locorum Ordinarios, qui huiuſmodi criminis reos cum maxima ſeueritate coercere procurent, iuxta Conc. Trid. ſtatuta.

Sixti V. Sixtus V. alias pęnas addidit contra promouentes, & promotos ad ordines ſimoniacè, etiam in prima tonſura, vt in eius Cõſtitutione contra Clericos male promotos, quæ in hoc non fuit moderata per S. D. N. Clement. VIII. quam habes ſuprà, in verbo, Ordo. fol. 390.

Vide & Tolet. in Sum. lib. 1. c. 46. & lib. 5. c. 93.

ADDITIO. Præd. Extrauagantem Pauli II. nouiſſimè explicat Rodriquez in Sum. par. 2. cap. 58. Concluſ. 6. & Barthol. Vgolin. in tract. de Simonia, tab. 4. c. 3. & ſequentibus, vbi etiam aliqua ad intellectum Cõſtitutionis Sixti V. quam ad verbum recitat, reperies. & id quod paſſim præalleg. Doctores, aliiq. ab eis citati affirmant. Sed extrauag. Pauli II. haberet tantum locum in Simonia reali, quando aliquid datur vel recipiatur, deciſum fuit per Dominos de Rota, prout continetur in deciſ. 408. diuerſ. vol. 1. An autem qui dat pecunias mediatori, vt ſibi impetret dimiſſorias ſeu reuerendas ad ordines ſuſcipiendos, quas per pecunias mediator impetrauit comprehendatur in diſpoſitione d. Extrauag. Pauli II. diſputat & reſoluit Nau. in conſ. 58. de ſimonia in antiq. & 67. in nouis.

Contra

Contra prauas Conſuetudines recipiendi à prouiſis de beneficijs. Vide Côc. Trid. ſeſſ. 24. c. 14. de refor. generali. Reuocatio priuilegiorum, & conſuetudinum Eccleſiarum aliquid recipiendi in collatione, aut alia prouiſione ſeu admiſſione ad poſſeſſionem beneficiorum, fuit facta à Pio V. Romæ publicata die 13. Iulij, 1570. fol. 1080. in Bullario incipiente.

Durum nimis, & incommodũ arbitramur, quod Eccleſiarum miniſtri in ijs quæ ad ipſorũ ſuſtentationẽ ſuppeditantur, diſpendia patiãtur. Quocirca cum hanc ad rem, ſimulq. prohibẽdam ab Eccleſia Dei auaritię prauitatem, editas ante hac ſanctiones minimè ſatis eſſe intelligimus, nouę Cõſtitutionis ſubſidio cogimur prouidere. Cum itaque aliàs ex plurium Eccleſiarum Cathedraliũ, & Collegiatarũ Conſtitutionibus, aut ex praua conſuetudine obſeruari intelligeretur, vt in electione, præſentatione, nominatione, inſtitutione, cõfirmatione, collatione, vel alia prouiſione, ſiue admiſſione ad poſſeſſionẽ alicuius Cathedralis eccleſiæ, vel beneficij, Canonicatuum, aut præbendarũ, vel partem prouentuũ, ſeu ad diſtributiones quotidianas certæ conditiones, ſeu deductiones ex fructibus, ſolutiones, promiſſiones, compenſatione ſue illicitæ, aut etiã quæ in aliquibus eccleſijs dicuntur turnorũ lucra, interponeretur, licet ſancta Synodus Tridẽtina hæc deteſtata, mãdauerit Epiſcopis, vt quæcumque huiuſmodi, quæ in vſus pios nõ cõuerterentur, atque ingreſſus eos, qui ſimoniacæ labis aut ſordidæ auaritiæ ſuſpicionem haberent, fieri non permitterent. Ipſiq. diligenter de eorũ Conſtitutionibus, ſiue Cõſuetudinibus ſuper prædictis cognoſceret, & illis tantũ quas probarent exceptis, reliquas vt prauas, & ſcandaloſas reijcerent. Eos verò, qui aduerſus prædicta quauis ratione cõmiſiſſent, pœnis contra ſimoniacos editis teneri decreuerit. Multorũ tamen indomita cupiditate tam prædicta, quã alia ad beneficium, & commodum ipſorum miniſtrorum, edita, aut omninò contemnuntur, aut in varios ſenſus traducta perperam eluduntur. Quare nos pro Diuini cultus exercitio, ſimulq. euocatorum ad illum auxilio plenius, euidentiuſq. conſulendum fore, rati, reuocamus, & abolemus omnia, & quæcũque Priuilegia, Cõſuetudines, & Statuta quarumcumque eccleſiarum Cathedraliũ, Metropolitanarum, ac maiorum, necnõ Collegiatarum, etiã iuramento, confirmatione Apoſtolica, aut alio quouis præſidio munita, ac etiam ſupra hominum memoriam, & longiſſimo, ac quantocũque tempore etiam cõtinuò obſeruata, ſiue pro ſoluẽdis Eccleſiarum, vel Prælatorum debitis, ſiue pro ſupportãdis illorum oneribus, ſiue alijs etiam maioribus, maximis, & vrgentiſſimis cauſis conceſſa, & approbata, ac etiam multiplicatis vicibus innouata, extenſa, & moderata, quod vacantibus ipſarum Eccleſiarũ dignitatibus, Canonicatibus, præbendis, portionibus, beneficijs, & officijs fructus, ac etiã quotidianæ diſtributiones ex eis primo ab ipſa vacatione Anno, aut longiore, vel etiã breuiore tempore prouenturi, Menſæ Epiſcopali, ſeu Capitulari, alioue loco integrè, vel partim remaneant, ſeu applicentur, aut in cõmunes vſus cedant, ſeu inter alios Canonicos, & pſonas Eccleſiæ, ſeu Capituli diuidãtur. Quodque nullus ẽt Apoſtolica authoritate prouiſus in Canonicum recipi, aut ad dignitatem, ſeu portionem, beneficium, vel officium admitti, vel aliàs in eius poſſeſſionẽ induci poſſit, niſi prius de obſeruãdi huiuſmod s Priuilegijs, Conſuetudinibus, & Statutis iuramentum præſtiterit, & obtentæ illorum derogationis, ac fructuum, diſtributionum perceptioni renunciauerit, ſeu Capitulo, & perſonis prædictis ceſſerit, ſed (vt appellant) dulciaria, aut

aut quid aliud præſtiterit. Quorum omnium tenores, cauſas, & effectus habe-
mus præſentibus pro expreſſis, quibuſcũque illa concepta ſint formulis, necnõ
irritantibus, & alijs decretis roborata. Volentes ea omnia vires, & effectum de
cetero nõ habere. Pręcipimus igitur, & interdicimus omnibus Epiſcopis, Capi
tulis, Collegiis, & perſonis ad quos id pertinet, ne poſt hac fructus aut diſtribu
tiones huiuſmodi, nec prorſus vllam eorum partem retineant, neue ipſorum
ceſſionem, vel renunciationem, aut dulciaria, vel alia quomodcũque petant,
vel exigant, aut quemquam ſiue ordinaria, ſiue Apoſtolica authoritate proui-
ſum, ad pręſtandum huiuſmodi iuramentum inducant, aut illi prędicta nõ fa-
cienti poſſeſſionẽ impediant, vel remorentur. Quicũque contra fecerint, ſi Ec-
cleſiaru ſint Antiſtites tã diu à Põtificialis officij exercitio ſint ſuſpẽſi, donec ſa-
tisfactione præuia illis per Sedem Apoſtolicã ſuſpenſio relaxetur: Capitula ve-
ro, & Collegia quæcũque Eccleſiaſtico ſubiaceãt interdicto, ac ſingulares per-
ſonæ in excõmunicationis ſententiam incurrant, à qua, niſi in mortis articulo
conſtituti, ab alio quã à Rom. Pont. abſolutionis beneficium nequeant obtine
re. Decernentes huiuſmodi præſtita iuramẽta non tenere nec quemquam illis
obligari, quinimò iurantes in huiuſmodi cenſuram incidere, necnon irritũ, &
inane quidquid ſecus ſuper his per quoſcũque ſcienter, vel ignoranter cõtige-
rit attẽtari. Et nihilominus ſtatuimus, vt vbicumque huiuſmodi fructus, & di-
ſtributiones fabricæ, vel Sacriſtiæ, aut alterius pii loci vſibus vltra ſemeſtre tẽ-
pus reperiuntur conceſſi horũ dumtaxat dimidia pars ipſi Sacriſtiæ vel Fabri-
cæ, aut Pio loco deinceps tribuatur, alteram verò beneficiati prædicti integre
percipiant. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis
contrarijs quibuſcumque. Aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim, ab Apo-
ſtolica ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excõmunicari non poſ-
ſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad
verbum de indulto huiuſmodi mẽtionem, Decreto prædictæ Synodi, ac etiam
Conſtitutione fel. rec. Ioãnis Papæ XXII. quæ incipit, Suſcepti, & alijs iuribus
hac de re diſponentibus, nihilominus aliàs in ſuo robore duraturis. Ceterum,
per prædicta non intendimus illis præiudicare Capitulis, Collegiis, Mẽſis, aut
perſonis, fructus, & diſtributiones inter vacationem beneficiorum, & eorum
collationem, ſiue poſſeſſionis apprehenſionem prouenientes, ex Statuto, Con-
ſuetudine, vel Priuilegio huiuſmodi percipientibus, vel retinentibus, quo mi-
nus ipſi illos interim vt antea, exigere valeant, & habere Poſtremò volumus,
vt præſentium exempla etiam impreſſa, Notarij publici manu, & Prælati Ec-
cleſiaſtici, eiuſue Curiæ ſigillo obſignata, eandem illam prorſus fidem vbique
locorum in iudicio, & extra illud faciant, quam facerent ipſæmet præſentes ſi
eſſent exhibitæ, vel oſtenſę. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginã
noſtræ reuocationis, abſolutionis, pręcepti, interdicti, decreti, ſtatuti, intentio-
nis, & voluntatis inſtringere, vel ei auſu temerario cõtraire. Si quis autem hoc
attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Pe-
tri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romę apud Sã-
ctum Petrũ, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo, ſeptua
geſimo, pridie Cal. Iulii, Pontificatus noſtri Anno Quinto.

Et vide c. veniens, & c. Iacobus, & Extrauag. Com. Vrbani IV. d. tit. de Si-
mon. & Conc. Trid. d. ſeſſ. 24. de refor. generali, c. 14. & adde ad Extrau. Com.
vnicã ne ſede vacan. quæ eſt eadem cum Extrauag. Ioan. XXII. de electione.

ADDI-

Digitized by Google

ADDITIO. Huius decreti Concilij Trid. vigore præter alia argumenta ab eo adducta conſuluit Nauar. conſ. 15. de Simon. in antiq. non licere Epiſcopo pro expeditione literarum collationis beneficij tertiam partem fructuum illius accipere, & proinde ad reſtitutionem teneri. Eiuſdem decreti virtute conſuluit idem conſ. 7. eod. tit. non potuiſſe tuta conſcientia, Secretarium Cardinalis, conſuetudine non obſtante percipere ſcuta duo, vnũ ſ. pro ſubſcriptione, & regiſtratura Bullæ prouiſionis beneficij Eccleſiaſtici, & alterum pro impreſſione, ſeu appenſione ſigilli, nullũ alium laborem in ea ſuſtinendo. Fertur tamen quo ad hoc S. Congregationem declaraſſe, non poſſe Cancellarios pro expeditione literarum collationis, vel inſtitutionis quorumcumque beneficiorum; vel pro deputatione Vicariorum in illis, accipere ſuam mercedem, niſi ſuo labori conuenientem: qui tamen ſcriptura, ſigillo, & ceris computatis, vnum aureum non excedat, dummodo ipſis Cancellarijs ſalarium vllum pro officio exercendo conſtitutum non ſit, & ex pecunia quam acceperint nihil prorſus emolumenti Collatores aliquo modo directè, vel indirectè accipiant. Poteſt verò in ademptione poſſeſſionis alicuius beneficij ſeu Canonicatus, vbi talis adeſt conſuetudo, aliquid ſolui, conuertendum tamen in aliquem pium vſum ex Panor. in c. Iacobus, de ſimon. quem Cõmuniter receptum, idq; per prælleg. Conc. decretum cõfirmari fatetur Nauar. in Man. Confeſ. c. 23. ſub nu. 102. vt ibi latius per eum.

Contra dantes & recipientes etiam Epiſcopi miniſtros pro collatione ordinum vide Conc. Trid. ſeſſ. 21. c. 1. de refor. ex quo tex. notat inter alia Tolet. in Sum. lib. 5. c. 88. ex eo, quod Concilium generaliſſimè loquatur, periculum eſſe etiam Candelas accipere, vide S. Thom. 2. 2. & q. 100. ar. 2. ad 4. Soto lib. 9. deciſ. & in q. 6. art. 1. Nauar. in Man. Conf. 23. n. 102. & conſ. 88. de Simon. in nouis, Vgolin. de Simon. tab. 4. c. 3. nu. 2.

Cõtra examinatores deputatos pro eligendis ad gubernandas Eccleſias parochiales aliquid accipientes, decernit Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. c. 18. §...

Caueantq. ne quidquã prorſus occaſione huius examinis, nec ante, nec poſt accipiant, alioqui ſimoniæ vitium tam ipſi, quam alij dantes incurrant, à qua abſolui nequeant, niſi dimiſſis beneficijs, quæ quomodocumque etiam antea obtinebant, & ad alia in poſterum inhabiles reddantur, &c.

ADDITIO. Huius ratio videtur, quia per approbationem factam in concurſu, acquiritur approbato iuris ad beneficium, & ſic pro illo iure ſpirituali datum videretur temporale examinatoribus. Nauar. conſ. 58. verſ. Ad quartum, de Sim. in antiq. etiam in Miſcell. 41. de oratione, inſinuat, in quibus huiuſmodi examinatores peccare ſoleant, de quibus quatenus ad Simoniæ labem pertinet, agit Vgolin. in tract. de Simon. tab. 1. cap. 48. §. 3. Et ex parte competitorum committi poteſt Simonia ex ſequentibus, & Primo, ſi duo concurrentes ad beneficium, alter ad impedimentum tollendum alteri pretium det, à concurſu deſiſtat, vt ſic ſolus exiſtens ipſe obtineat. Maiol. lib. 5. de irregul. c. 45. num. 3. Secundo, ſi fieret pactio, quod alter alteri in concurſu defectus, & exceptiones non opponat, cum realiter poſſint obijcere, ſed ſe examini ſubmitterent, & qui per ſuperiorem dignior iudicaretur, beneficium haberet & ſolueret alteri penſionem annuam, cum beneplacito Sedis Apoſtolicæ, Nauar. conſ. 3. nu. 1. de Simon. in antiq. & conſ. 39. 41. & 42. de ſimon. in nouis. Flamin. Pariſ. in tract. de confid. benef. prohib. quæſt. 47. n. 9. Tertiò, ſi quis per virum potentem, cui pecuniam traderet, ſeu prommitteret, metum alij inferret, vt à concurſu ceſſent. Vgolin. in d. §. 3. ſub num. 5.

Pp Eſt,

Eſt,& alia certa Simoniacę prauitatis ſpecies,quam beneficiorum confidentiam vocant, de qua exſtat Pij IV. Conſtitutio contra quaſcumque Eccleſias, & beneficia Eccleſiaſtica quæcumque in confidentiam retinentes,ſeu recipiẽtes. Romæ publicata die 4. Decembr. 1564. fol. 820. in Bullario, incip.

Pij IV. Romanum Pontificem in excelſa militantis Eccleſiæ ſpecula conſtitutum, vigiles mentis oculos,non ſolum in abſentium extendere,ſed potiſſimum in prę ſentium domeſticorumq. fratrum,& filiorum ſuorũ mores diligenter perſcrutandos,aliquãdo reflectere, ac eos præſertim, quos in Apoſtolicæ ſolicitudinis partem euocauit Altiſſimus,ne dum ab omni pactionis illicitę contagione,verum etiam ab eius omnimoda ſuſpicione,vacuos,& immunes conſeruare decet, vt qui ceteros illuſtris officij ſublimitate antecellũt, eoſdem priſca etiã illa morum integritate præſtare dignoſcantur. Sanè licet dudum, cum certam ſimoniacæ prauitatis ſpeciem,quam beneficiorum confidentiam vocant,etiam Rom.Cur.atque in factum venerabilium filiorum noſtrorum,Sanctę Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Collegium,quaſi per cuniculos irrepſiſſe,ac nonnullos ex ipſis filijs, nimia quadam facilitate, ſeu potius importunis amicorum, familiariumq. precibus adductos,beneficia Eccleſiaſtica in confidentiam huiuſmodi recepiſſe,& frequenter recipere, intelleximus,hanc illicitã beneficentiæ exercendæ,ſeu amicitiæ colendæ viam,à tanto ſaltem Collegio prorſus eliminare cupientes,eoſdẽ filios in Conſiſtorio noſtro ſecreto, non ſemel admonuerimus,huic aliena beneficia cuſtodiẽdi modo ne aſſueſcerent,neue illa hoc pacto reciperent, vtque ſic recepta admitterent. Nihilominus nuper ad aures noſtras peruenit,eorum aliquos,monitionis noſtræ,immò potius ſuimet oblitos,ea,quæ cuſtodienda receperant beneficia nondum tamen dimiſiſſe. Et ſuper illos, & nonnullos alios, etiam Patriarchas, Archiepiſcopos, & alios Epiſcopos,ac etiam Cameræ Apoſtolicę Clericos,Eccleſias,Monaſteria,Dignitates,& alia beneficia huiuſmodi,in ſui fauorem reſignata,ceſſa,vel aliàs dimiſſa,acceptaſſe,aut de illis, prohibitũ, & aliàs vacãtib. Nobis, & prædeceſſorib. noſtris,ſeu etiam ab Ordinarijs,& alijs inferiorib. collatorib. ẽt ad patronorũ præſentationẽ, ad alterius cõmodũ ſibi prouideri obtinuiſſe, illaq. ac etiã alia aliter vacantia,ſibi in titulũ,commendam,vel adminiſtrationem, aut aliàs dicta authoritate conceſſa quandoque in reſignantium, vel cedentium, ſeu etiã aliorum fauorẽ ceſſiſſe,vel aliàs dimiſiſſe,ac ſibi propterea penſiones annuas, ac fructus,redditus, & prouentus Eccleſiarũ,Monaſteriorum,Dignitatum,& aliorum beneficiorum huiuſmodi, in toto, vel in parte, etiam aliquando cum facultate illas,& illos tranſferendi,ac etiã collationem,prouiſionem, præſentationem,& aliam diſpoſitionem beneficiorum Eccleſiaſticorum ad earundem Eccleſiarum,Monaſteriorum,& Dignitatum Prelatos pro tempore exſtientes, ac alios huiuſmodi beneficia pro tempore obtinentes, pertinentium, necnon regreſſus,ſiue acceſſus,& ingreſſus,& ad Eccleſias, etiam Cathedrales Monaſteria,ac alia diuerſa beneficia Eccleſiaſtica, ſibi reſeruari procuraſſe, & obtinuiſſe,ad hoc videlicet,vt confidentes ſic decimarũ Apoſtolicarum,vel cõmunis dicti Collegij,& annatæ aliorumq. iurium dictæ Cameræ debitorum,ſolutionem eludant,integriſq. beneficiorum,etiam in menſibus Apoſtolicis vacãtium, aut aliàs diſpoſitioni Sedis Apoſtolicæ generaliter reſeruatorum, collationibus,ac interdum vt beneficia ipſa,tempore procedente,in aliquorũ tunc forſan de iure inhabilium, & incapacium,vel nondum adhuc natorum,fauorem cedantur, ſeu reſignentur, vel vt perſonæ inhabiles, & incapaces huiuſmodi,

Digitized by Google

modi,etiã laici,penſionibus,ac fructibus, redditibus,& prouentibus Eccleſiaſticis fruãtur,& gaudeãt,ſeu potius illis,& facultate trãsferendi prædicta abutantur in animarum ſuarum periculũ, & pernicioſum exemplum. Quare Vos hanc Cardinalium eorundẽ, in monitionibus noſtris parendo, in curiã, & tã illorum,quam ceterorum Prælatorum, ẽt clericorum, ac aliorum quorumcũque indignã fallaciam,conniuentibus oculis diutius minimè diſſimulandam, ſed huic errori,ne radices altius agat,occurendũ tandẽ eſſe cenſentes. Et quoniã hanc ipſorum,qui monitioni noſtræ non parentes beneficia huiuſmodi in confidentiã,vt præfertur,retinuerunt,& fructus ex eis indebite,vel percipiendo,vel per alios nomine ſuo, etiã per ſimulatas illorum locationes, & fictas de receptis quietantias,ac donationes,& remiſſiones percipi ſinendo,grauiter exceſſerunt Cardinaliũ metã,potius ex immoderata erga ſuos indulgentia, qualiq. præceptorum noſtrorum ſpretu proceſſiſſe facile reputamus, idcirco omnes,& ſingulas Eccleſias,ẽt Metropolitanas,& aliàs Cathedrales,& Monaſteria,ẽt Conſiſtorialia, Prioratus,Præpoſituras,Præpoſitatus,Dignitates, etiam maiores,& principales,ẽt Cõuentuales, Perſonatus,Adminiſtrationes,& Officia ceteraq. Beneficia Eccleſiaſtica,cũ cura,& ſine cura,ſecularia,& quorumuis Ordinũ Regularia,ẽt de iure patronatus,etiã laicorũ,etiã nobilium,& illuſtrium,etiã ex fundatione, & dotatione exiſtentia, per eiuſdem Romanæ Eccleſiæ,etiã Epiſcopos,Cardinales,& quoſcũque alios etiã Patriarchas,Archiepiſcopos,& alios Epiſcopos, ac etiã eiuſdem Cameræ Clericos,in titulum, cõmendam,vel adminiſtrationem,aut aliàs, in huiuſmodi confidentiã iure prohibitam,cuiuſuis perſonæ,vt præfertur,contẽplatione, vel intuitu,quouis modo recepta,illorũ liberã collationem,& diſpoſitionem Vobis, & Sedi Apoſtolicę,harũ ſerie reſeruantes,ipſo iure à die receptionis eorundẽ,vacauiſſe, & vacare:ac fructuũ & penſionum reſeruationes,ac facultates trãsferendi & collationis beneficiorũ conceſſiones,eis,vt præmittitur,factas,ac regreſſus,ſiue acceſſus,& ingreſſus conceſſos huiuſmodi,ceſſaſſe,& ceſſare,ac extinctos eſſe,& eoſdem Cardinales,ſeu quoſuis alios a prima die receptionis beneficiorum huiuſmodi circa,fructus,redditus,& prouentus earundem Eccleſiarũ, Monaſteriorum,Dignitatũ,& aliorum Beneficiorum,ac Penſiones,prædictas,indebitè percipere,ſuoſq. facere non potuiſſe,neque debuiſſe,ſed illos omnes & ſingulos,ad Cameram eandem deuolutos fuiſſe,& eſſe,illiq. deberi,ac ipſos Cardinales,& alios,ad quorum manus quomodolibet peruenerunt,& eorum hæredes ad integrã illorum reſtitutionem in vtroque foro teneri,& ad id opportunis iuris remedijs cõpelli debere authoritate Apoſtolica tenore pręſentium,decernimus & declaramus.Et inſuper vniuerſis,& ſingulis,tam eiuſdẽ Rom.Eccleſiæ Cardinalibus ẽt Epiſcopis,quã Prælatis,& Clericis,& alijs prædictis pręſentibus,& futuris,ne deinceps vllo vnquã tempore,aliquas Eccleſias, Monaſteria, Dignitates, vel alia Beneficia,ẽt,de dicto iure patronatus, vti pręfertur, exiſtentia aut fructus,vel penſiones,aut regreſſus,ſeu acceſſus in cõfidentiam prædictã,aut ad effectum reſeruationum huiuſmodi,ſibi poſtmodum cedentibus procurandarũ.recipere pręſumant,Cardinalibus videlicet,& alijs Pręlatis huiuſmodi in virtute Sãctæ obediẽtiæ,& ſub interdicti ingreſſus Eccleſiæ, reliquis verò ſub maioris excommunicationis latæ ſentẽtię pęna,per contrafaciẽtes eo ipſo incurrẽda,à qua,niſi a Nobis,aut Rom.Põtifice pro tẽpore exiſtẽte, præterquã in mortis articulo cõſtitui, abſolui nequeãt, diſtrictius inhibentes. Ac quaſcumque collationes, prouiſiones,præfectiones,cõmendas,reſeruationes,

nes,facultates etiam transferendi,ac regrediendi,ſiue accedendi,& ingrediẽdi,ac aliàs diſpoſitiones,de Eccleſijs, Monaſterijs,Dignitatibus,& alijs Beneficiis,eorumq. fructibus, & Beneficiorum collationibus per Vos,& alios Romanos Pontifices ſucceſſores noſtros, etiam Motu proprio, ſeu Conſiſtorialiter, aut etiam per Ordinarios, & alios inferiores collatores, etiã ad patronorũ eorundem præſentationem,& aliàs quomodolibet cum interuentu confidentiæ huiuſmodi,expreſsè ſiue occultè,ac de iure præſumpto,& aliàs contra præmiſſa pro tempore factas, nullas, & inualidas, nulliuſq. roboris, vel momenti fore, neque cuiquam ſuffragari, ſed Eccleſias, Monaſteria, Dignitates, ac alia beneficia huiuſmodi,ipſo iure vacare,ac Noſtræ, & Sedis Apoſtolicæ diſpoſitioni reſeruata, fructuſq. & penſiones Cameræ Apoſtolicæ applicatos, vt præfertur eſſe,& cenſeri: Sicq. in præmiſſis omnibus,& ſingulis, per quoſcumque Iudices & Commiſſarios, etiam ipſius Eccleſiæ Romanæ Cardinales, ſublata eis quauis aliter interpretandi, & iudicandi facultate, etiam per præſumptiones, & coniecturas legitimas,& eorum arbitrio(cum alias confidentias huiuſmodi in lucem etui,& probari non poſſe conſtet)procedendo,iudicari,& definiri debere.Ac quidquid ſecùs ſuper his à quoquam,quauis authoritate ſcienter,vel ignoranter attentari contigerit,irritum, & inane ſimiliter decernimus. Non obſtantibus.

De confidentijs beneficialibus,earumq caſibus,præſumptionibus,& probationibus,& pœnis retinentium Beneficia in confidentiam, exſtat etiam Pij V. Conſtitutio Romæ publicata die 6. Auguſti,1569.fol.1051. in Bullario incip.

Intolerabilis multorum peruerſitas, qui Sacroſanctas Conſtitutiones nouis quotidie fraudibus eludere nituntur,ſæpè illarum authores in neceſſitatem adduxit cautius prouidendi,quo pertinacium animi ab improbis conatibus grauiore ſanctione propoſitare reprimãtur.Bene quidem,& prouidenter,felicis recordationis Pius Papa IV. prædeceſſor noſter, ad tollendam fiduciariæ mancipationis Benefici rum Eccleſiaſticorum corruptelam,ſtatuit,& decreuit, vt ipſo iure vacarent Eccleſiæ, Monaſteria,ceteraq.Beneficia Eccleſiaſtica in cõfidentiam à quibuſcumque,etiam S.R.E.Cardinalibus,cuiuſuis perſonę contemplatione, vel intuitu recepta,liberam illorum diſpoſitionem, ſibi, & Apoſtolicæ Sedi reſeruando; Nec valerent ipſorum collationes, ſeu conceſſiones, nec fructuum,nec penſionum reſeruationes, nec facultates illas transferendi, nec regrediẽdi ſeu accedẽdi ad Eccleſias,Monaſteria,& beneficia ſupradicta, illaq. recipientes, fructus, penſiones, & alias res eorundem indebitè percipere. Prohibens quibuſcumque etiam ſub cenſuris Eccleſiaſticis, ne quis huiuſmodi amplius auderet. Ac etiam decreuit omnes, & quaſcumque prouiſiones, præfectiones, collationes, commendas, & alias diſpoſitiones de Eccleſijs Monaſterijs, & Beneficijs, necnon reſeruationes fructuum, penſionum, rerum, & iurium ac etiam transferendi, regrediendi,accedendi, & ingrediendi, aliaſq. facultates,ſiue per ſe,ſiue futuros Rom. Pont. etiam Motu proprio, ac Conſiſtorialiter, ſiue etiam per Ordinarios collatores, etiam patronorum præſentationem, cum interuentu confidentiæ huiuſmodi, ſiue expreſsè, ſiue occultè ac iure præſumpto & aliàs contra prædicta pro tempore factas, nullius momenti fore,nec cuiquam ſuffragari,ſed Eccleſias, Monaſteria,& Beneficia huiuſmodi ipſo iure vacare, ac prædictæ diſpoſitioni reſeruata eſſe, ſicq, per quoſcumque etiam per præſumptiones, & coniecturas legitimas, & alias

eorum

eorum arbitrio procedendo (cum alioqui confidentias huiuſmodi in lucē erui & probari non poſſe conſtaret) iudicari, & definiri debere. Necnon irritum, & inane, quidquid ſecus contigerit attētari, quemadmodum cōfectis ſuper his literis ſuis plenius continetur. Verum tamē propter improbas multorum cupiditates, prędicta quæ ad purgandam hac pernicie Eccleſiam, & animarum ſalutē ab ipſo prædeceſſore edita ſunt, in multis deprehendimus viā aperuiſſe grauius delinquendi. Si quidem cum frequentibus plurium querelis iā pridē concitati, quod iudices in cauſis huiuſmodi confidētiarū expediendis remiſſiores eſſent, omnes, & ſingulas cauſas ipſas vbicūque, & inter quoſcūque motas, ad nos ad vocauiſſemus, ac oīmodam huiuſmodi cauſarum præſentium, & futurarū, rerumq. omniū ex ipſis reſultātium cognitionem, Nobis, & ſucceſſoribus noſtris reſeruauiſſemus, & ſuper quibuſdam corā nobis proceſſum fuiſſet, varijs inde, nec leuibus coniecturis intelleximus, vitium quidē cōfidentiæ occultè irrepſiſſe, ſed in pleriſque cauſis præsūptiones, & coniecturas, quæ ad illud probandū deducuntur, minimè ſufficere, eiuſq. rei cauſa plurimos, qui ante literarū prædictarū editionē huiuſmodi confidentias exercebant, vbi cognouerunt obſtructā veritatem propter difficultates probādi in iudicijs confidentias ipſas contēpta Conſtitutione prędicta, Eccleſias, Monaſteria, & Beneficia ſic recepta, vt prius retinere, alios fructus, pēſiones, & alias res percipere: alios eorū exēplo ad ſimilia, & grauiora fidētius cōmoueri Multi.n. ipſa beneficia iure retinere nequeuntes: alij ne cogantur ad ſacros ordines, ad reſidentiā, ad incedendum in habitu clericali, vt ad bellū proficiſcātur, vt inimicos occidant: alij vt alieno nomine lites agant, aut defendāt, alij propter crimina incapaces: quidā vt purgato delicto, vel abſolutione conſecuta illa repetāt, eadē in alios deponunt, & in pleriſq. fructus ipſorum, aut eis miniſtrantur, aut quibus ipſi ſtatuūt, ſæpe laicis, & inhabilibus. Plerique vel ſenes, vel infirmi, vt beneficia in domibus ſuis perpetuent, illa renunciarunt, & renunciā in alios, qui vel profanā familiā cedentium de fructibus, eccleſiaſticis alant, vel illa etiānum infantibus, aut naſcituris aſſeruent, facto interdū circuitu retroceſſionis, cū reſeruatione fructuū, & aliarū rerum, aut acceſſu præſertim ab illis, qui præſtādorum iurium Camerę Apoſtolicę ſunt immunes; alij aut incapaces, aut alijs beneficij Eccleſiaſticis onuſti, aut Eccleſiaſtico Ordini ſeſe mācipare refugiētes, aut merè laici beneficia Eccleſiaſtica alijs conferēda procurāt, vt de illis poſtmodū ad libitū ſuum diſponant, fructus etiā percipientes illorum. Ad hæc plerique Ordinarij, & alii collatores, ac ēt patroni laici, curāt deponenda beneficia, vt fructus, ſeu penſiones capiāt eorundē, aliiſue faciāt miniſtrari. Alia itē permulta eiuſcemodi admittūtur, quibus immaculata rerū diuinarū puritas impiè violatur, diſciplinæ eccleſiaſticæ neruus dirūpitur, & imminens patratur exitium animarū. Quare nos volētes periculosā talium audaciā noui iuris ſubſidio cohibere, pręsētium authoritate ſtatuimus, vt ſi quis quacūque authoritate Eccleſiā, vel Monaſteriū aut aliud beneficiū Eccleſiaſticū, qualecūque ex reſignatione, vel ceſſione cuiuſcumque perſonæ ſimpliciter, aut cū circuitu retroceſſionis cum regreſſu, vel acceſſu, etiā ſola dimittentis intentione receperit, vt illa, vel illud etiā in euentum regreſſus, vel acceſſus, eiſdem dimittendi, vel alteri poſtea conferatur, aut illius fructus, vel eorum pars alii, vel aliis concedantur, vel penſiones ſoluātur, ex eiſdem, hæc cōfidentia cenſeatur. Itidē ſi Ordinarius, vel alius collator contulerit ante hac, aut conferat in futurum beneficium eccleſiaſticum quouis modo vacans, ea conditione tacita, vel expreſſa, aut poſtea in alterum pro ar-

Digitized by Google

bitrio collatoris, ſeu alterius cuiuſcumque contra iuris Cōis ordinationem diſponatur, ſiue vt de eo prouiſus, fructus illius, vel partem ad vtilitatem, vel l bitum cōferentis, vel cedentis, aut alterius relinquat, & remittat, ſeu penſionem illi, vel illis, quem, vel quos idē collator, aut cedens, vel alius per ſe, vel aliū ſcripto, aut verbo iuſſerit, ſeu ſignificauerit, perſoluat, & pariter ſi a patrono ēt laico, vel alteri præſentatori, ſeu electori contigerit, aut cōtingat id fieri Ad hęc ſi clericus prædictæ Cameræ, aut Cardinalis, aut alius à ſolutione iuriū ipſius Cameræ, vel etiā Cancellariæ Apoſtolicæ exemptus, poſt reſignationē, vel ceſſionē alicuius extranei, de Eccleſia, Monaſterio, vel alio beneficio Eccleſiaſtico in Sede Apoſtolica, vel alia authoritate factā, & admiſsā, illā, vel illud, etiā confectis literis Apoſtolicis, & poſſeſſione apprehenſa in eundē reſignantem vel cedentem, modico ſpacio interdicto, veluti duorum, aut triū menſiū retroceſſerit, aut retrocedat in futurū, & ex illa retroceſſione fructus Eccleſiæ, ſeu Monaſterij, aut Beneficij, vel eorū pars, ſeu penſio, ſeu quid aliud ſuper illis reſeruatum, aut regreſſus, ſeu acceſſus, & ingreſſus ad illā, vel aliud, ipſi clerico, vel Cardinali aut alij exēpto ſit, fueritue cōceſſus Poſtremo ſi quis à crimine aliquo abſolutus, aut cū quo ſuper irregularitate diſpenſatū eſt, denuo receperit quacūque authoritate Eccleſiā, Monaſterium vel aliud beneficium Eccleſiaſticū, qd ante, vel poſt commiſſum delictum, aut cōtractam irregularitatē dimiſerit, in quouis horum caſuum confidentiæ prauitas ſit contracta, caſuſq. huiuſmodi literis prædictis comprehendantur, ac ſi illi ſpeciatim expreſſi fuiſſent, licet ipſū confidentiæ crimen alterius tantū partis conſcientia ſit admiſſum. Ad probādum verò plenè confidentiarum abuſum, inter alias etiā hæ præſumptiones, & coniecturæ habeantur legitimæ, videlicet, ſi quis poſt ceſſam ab ſe Eccleſiā, vel Monaſterium, aut Beneficium, & publicatā reſignationē, ſeu ceſſionē, captāq. à ſucceſſore poſſeſſionem, ſeſe in illa, vel illo, ſeu rebus illius, per ſe, vel alium, ſeu alios, de facto ingeſſerit, aut fructus perceperit, aut quicūque ſucceſſor illi, vel eius propinquus ipſos, aut partem aliquā remiſerit eorūdē. Si recipiēs beneficiū conſtituerit dimittentē, vel eius parentes, aut propinquos, pcuratores ad percipiendū, vel l cidū fructus beneficij dimiſſi, & illi vel illis, de fructibus pceptis, aut percipiēdis, donationē fecerit. Si vel ſola procuratoris depoſitione, vel libris rationalibus mēſariorum ex parte dimittentis, expeditio, quę perſonā recipiētis cōcernit, proſecuta ſit, ſimulq. expenſæ pro ea neceſſarię ab illo factæ fuerint. Denique ſi qs pro cōceſſione alicui facta quacūque authoritate, de Bñficio Eccleſiaſtico p ſe, vel aliū, ſeu alios īterceſſerit, vel aliàs in negotio conceſſionis ſeſe immiſcuerit quoquomodo, deinde aliqd de fructib. talis bñficij de facto ēt per manus poſſeſſoris, ac ēt ſimplicis donationis titulo pceperit ſeu de illa poſtmodū ad voluntatē interceſſoris fuerit diſpoſitū quandocūque Teſtes aūt de quaque re ſingulares, ſingulas probare valeāt præſumptiones, & cōiecturas, pluresq. huiuſmodi præſumptiones, & coniecturæ plenā probationē faciant in prędictis. Ceterum criminoſi, & ceteri omnes, qui ad perhibendū in caſibus ſimoniæ teſtimonium recipi poſſunt, ad prędicta oīa admittantur. Sed ne quiſquam ēt vana fiducia fretus, nō intendendi contra ſe iudicij, in crimine perſeueret, vtque hoc malum grauioris cenſuræ ſtimulo vſquequaque prohibeatur, omnes, & ſingulos, qui hucuſque Eccleſias, Monaſteria, beneficia, fructus, penſiones, aliaſue res, intercedente hoc confidentiæ vitio receperunt, retinent, niſi ſtatim ad ſe reuerſi, & reſipiſcentes celeri dimiſſione ſibi pſpexerint, & quidquid tale admiſerint in futurum, etiam omnibus, & ſingulis alijs

Eccle-

Eccleſijs, Monaſterijs, Dignitatibus, Adminiſtrationibꝰ, Officijs, & beneficijs obtentis, quæ pariter ſub dicta reſeruatione cõprehendi volumus, necnon fructibus, penſionibus, & alijs rebus Eccleſiaſticis, ac ẽt Romanæ Curiæ, & alijs officijs temporalibus præſentium authoritate priuamus, & ad futuras inhabiles decernimus, & in iuris ſubſidiũ excõmunicationis ſententia innodamus, à qua nullus, niſi in mortis articulo conſtitutus, ab alio, quã à Rom. Pont. abſolutionis beneficium valeat obtinere. Nos enim aduocatione cauſarũ huiuſmodi, & reſeruatione cognitionis illarum, rerumq. omnium inde emergentium, Nobis, & prædictis ſucceſſoribus, vt prædictum eſt, facta (cauſis illis dumtaxat exceptis, quæ iam coram nobis pendere noſcuntur, ac etiã res quas ratione Eccleſiarum, & Monaſteriorum, quorum diſpoſitio in Conſiſtorio fieri conſueuit, aut debeat, itemq. cõtra ordinarios collatores Epõs, & alios ſuperiores prælatos, ẽt Cardinales, haberi cõtigerit, vti iã alijs nr̃is literis ſtatutum eſt, audiendis, & terminandis) harum ſerie prorſus relaxata, decernimus, ita deinceps quoſcũque Iudices Ordinarios, & Delegatos, ẽt cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac prædictæ Rom. Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis, & ipſorum cuicumque quauis aliter iudicandi, & interpretãdi facultate, & authoritate, vbique iudicare, interpretari, & definire debere, necnon irritum, & inane, quidquid ſecus in prædictis per quoſcumque, quauis authoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca omnibus locorum Ordinariis diſtrictius iniungimus, vt in ſuis quiſque Eccleſiis, Ciuitatibus, Diœceſibus, & locis etiam exemptis, ad prędicta ſtudioſe attendant, & quatenus illis relaxauimus, in delinquentes ſeuerè animaduertant, ſi Diuinæ Maieſtatis iudicium, dictæq. Sedis cenſuram voluerint euitare. In ceteris verò cauſis, negotiis (nobis, & prædictis ſucceſſoribus exceptis) eoſdem locorum Ordinarios præſentium authoritate delegamus, vt gratia, & fauore poſtpoſitis, pro ſe quiſque, cũ venerit vſus, cõtra prædictos oẽs ſub ipſa exceptione comprehenſos, diligẽter inquirant, ſuaſq. inquiſitiones omnes ſigillo obſignatas ad prædictam Sedẽ quã primum transferant, vt Nos, & prędicti ſucceſſores, in cauſis huiuſmodi procedẽtes, qđ iuſtũ fuerit, decernamus. Nos .n. ſingulis Ordinariis ipſis prędictos omnes, & quoſcumque alios, ẽt exemptos, etiam per edictum publicum, conſtito prius ſummariè, & extraiudicialiter de nõ tuto ad illos acceſſu, citandi, monẽdi, eiſq. ac Iudicibus Ordinariis, & Delegatis, aliiſq. pſonis quibuſcumque ne prędictorũ executionem quoquomodo impediant, vel aliàs in illis ſeſe interponant, etiam per ſimile edictum inhibendi, eoſdemq. alios contradictores, & rebelles quoſcumque per cenſuras, & pęnas Eccleſiaſticas, ac oĩa alia iuris, & facti remedia opportuna cõpellendi, auxilium brachii ſecularis quandocumque opus erit, inuocandi, ceteraq. in prędictis omnibus, & ſingulis neceſſaria faciendi, & exequendi, plenã, & liberã tenore pręſentiũ concedimus facultatẽ. Nõ obſtãtibus, &c. literis prędeceſſoris huiuſmodi in ſuo robore duraturis. Volumus autẽ &c.

Ad hãc Conſtitutionem vide Suarez de Cenſuris, diſp. 22. ſect. 6. fol. 437. & ad materiam confidentię per hanc Extrauag. prohibitę exſtant conſil Nau. in tit. de ſimon. in nouis, videlicet conſ. 70. vſque 84. & vide Guttier. lib. 2. Can. qq. c. 24. a num. 78. Ludouic. Lopez in Inſtructorio conſcient. par. 2. c. 9.

ADDITIO. Præfatæ Conſtitutionis Pij V. quatuor ſunt partes principales, quæ tota die practicantur. ſi quidem poſt relationem tenoris Conſtitutionis Pij V. quam fortiori vinculo innouat, confirmat, & ampliat, & poſt ſpecificationem cauſarum ex quibus moueri poſſunt homines ad confidentiæ crimen committendum, vt in verſic-

Multi .n.&c. In prima parte, exprimit ſeu ponit quattuor caſus quos ipſe confidentiales iudicat, qui continentur in §. Quare nos valentes. &c. In ſecunda parte, inducit modos probandi confidentiam per quattuor coniecturas, ſeu legitimas præſumptiones, ex quibus in foro exteriori commiſiſſe conuincitur, in §. Ad probandum, & cap. In tertia parte diſponit circa perſonas teſtium, ſ. vt ad probandum hoc confidentiæ crimen, teſtes ſingulares ſufficiãt, & vnius teſtis dicto ſtetur, in §. Teſtes autem, &c. Et quoniã prædict. Caſus, & cõiectura quib. hæc Simoniæ ſpecies. ſ. cõfidentia detegitur poſt Nauar. in Man. c. 23. nu. 109. & ſeq. reaſſumuntur per Maiol. lib. 5. de irregul. c. 45. Maſc. in tract. de prob. Concl. 1307. Menoch. in tract. de præſumpt. l. 5. præſ. 9. Barthom. Voglin. in tract. de Simonia, tabula prima, cap. 22. latiſſime explicantur per Flamin. Pariſ in tract. de confident. beneſic. probib. præſertim quæſt. 27. & ſeptẽ alijs ſequentibus nõ erit propterea inſiſtendũ; Addimus tamẽ duas alias confidentiæ ſpecies per Rotã Romanam tales iudicatas, quarum Prima eſt, quando reſignãs cum eſſet infirmus conuenit cum reſignatario cui beneficia reſignauerat, vt ſi ex illa infirmitate conualeſceret, ipſa beneficia ſibi reſtituerent, & ſi moreretur, eſſent ſua ita habetur in deciſ. 357. diuerſ. p. 3. lib. 3. Altera eſt, quando conſtaret ex literis miſſiuis reſignanti directis, in quibus reſignatarius fateretur ſibi factam fuiſſe beneficij reſignationem ob id, quod ipſe tamquam fideiuſſor reſignantis ſoluerat debitum eius creditori. & quia ſumus in his, quæ difficilem habent probationem, ſicuti in confidentia, quæ ſecretè tractatur, fuit concluſum hanc coniecturam ſeu circumſtantiã ſufficere ad probandam confidentiam; ita Caputaq. deciſ. 200. parte 1. aſſertio illa quod quando ſumus in his quæ ſunt difficilis probationis, ſufficit probatio per coniecturas, declaratur per Gratum in conſ. 45. num. 4. lib. 2.

Quartam igitur, & poſtremam huius Conſtitutionis principalem partem aſſumẽdo, ſcilicet circa pœnas inobediẽtibus, & contrafacientibus inflictas, de quibus agitur in §. ſed ne quiſquã, & c. breuiter, & ſuccincte aliqua diſſeremus. Et Primo qđ ſtante priuatione ſeu vacatione beneficiorum ipſo iure per prænarratas Extrauagãtes illata, quorum collatio ipſi Sedi Apoſtolicæ reſeruatur, nota caſum ſpecialem, cuius meminimus nos ſuprà in verſic. beneficiorum reſignatio, fol. 106. verſ. Huius occaſione, &c. in quo quis in foro conſcientiæ tenetur beneficia dimittere, etiam quod non præcedat ſententia declaratoria, & ratio eſt: quia in illis non videtur niſi è intitulatus. Pariſ. in prælleg. tract. q. 58. num. 6. & ab initio nihil iuris in eis acquiſiuit. Nauar. in Man. c. 23. ſub nu. 111. optimè Rodriquez in Sum. c. 58. Concluſ. 6. notab. 8. p. 2. Et Vgolin. in tract. de Simon. tab. 4. c. 6. §. 1. nu. 2. Amplia, vt poſtquam illa dimiſerit, non poſſit de nouo impetrare, & illa ex nouo titulo obtinere. Caputaq. deciſ. 201. nu. 2. par. 1. & expreſſe ſtatuitur in quadam Conſtit. Pij IV. edita ad reformandum officium Pœnitentiariæ, fol. 744. in Bullario incip. In ſublimi §.

Caueat autem Pęnitentiarius, ne in abſolutionibus a Simonia reali, vel conuẽtionali, etiam occulta, vnquam concedat, vt ipſi Simoniaci, beneficia, ſuper quibus Simoniam cõmiſerunt, ſeu pecunias, vel alia pro illis accepta, aut fructus inde poſt commiſſam Simoniam perceptos in toto, vel in parte retinere poſſint; Quinimò, & in abſolutionibus huiuſmodi apponatur Clauſula, quod vterque ad beneficium, ſuper quo fuit commiſſa Simonia perpetuo inhabilis exiſtat. Hactenus verba Pij IV. per quæ verba, vt aſſerit Tolet. in Sum. lib. 5. c. 93. d. Sumus Pontifex reſeruauit ſibi diſpenſationem in retinendo beneficio, & fructibus per ſimoniam conuentionalem, & occultam perceptis.

Secundò

Secundo amplia vt d priuatio cenſeatur ipſo iure facta, non ſolum de beneficijs,ſuper quibus eſt commiſſa confidentia,ſed etiam de alijs ante ritè,& licitè obtentis;ita ex vi verborum Conſtitutionis Pij V.colligi,per plura docet Pariſ. in eadem quæſt.58. nu.31. & infrà, quod nota,quo ad multos effectus,qui reſultant ex amiſſione beneficiorum ipſo iure, de quibus per Hoied. in tract. de incompatib.benef.cap.13. num.59. & ſequ. par.1. Declara ſecundum Henriquez lib.3.de Excomm.c.37.ſub §.5.prope finem,hoc procedere in foro exteriori, verum vt in foro conſcientiæ Simoniacus dimiſſo beneficio Simoniacè habito, & abſoluturus ab excõicatione, poſſit frui primis beneficijs ritè ſuſceptis,& ita in gl.lit.C.inquit tẽperandum eſſe rigorem Extrauag.Pauli II. & Pij V.de cõfidẽtia, vbi rationẽ affert,qa bonis proprijs & iure quęſito,ac poſſeſſione nemo in pœnã priuandus eſt ante ſentẽtiam ſaltẽ criminis declaratoriam.

Tertio amplia, vt ad euitandam hanc priuationis pœnam, non ſuffragetur allegari ignorantiam præd.Conſtitutionum,ac confidentiæ per eas prohibitę quam opinionem veriorem in iure eſſe, eam ſuſtinẽdo,voluit Decius in c.2.n. 35.de Cõſtit. & ratio eſt: quia hæc ignorantia non videtur probabilis ex attentatione facti aliàs de ſe damnati,& illiciti Panor.in c.a nobis,el 1 nu.9. de ſent. excom quam opinionem ſectando Pariſ.q.11.nu.30.alia ratione comprobat, quia aliàs daretur cauſa cõmittendi confidentias, & deludendi præfatas Conſtitutiones,ideoq. hanc viam non eſſe aperiendam.

Limita,& Primo,quando confidentia eſſet commiſſa ab alio,accipientibus tamen beneficia illam ignorantibus,veluti cum conſanguineos procurat,vt alicui ex ſuis coniunctis conferatur,ſeu renuncietur beneficium,promittens beneficij,eiuſq fructuum diſpoſitionem ad libitum ipſius conferentis,ſeu reſignãtis; vel & Secundò cum beneficia aſſeruãtur pro quibuſdam incapacibus, quibus effectis habilib. fuerunt poſtea dicta beneficia reſignata ab his,qui illa habuerunt in confidentia,quæ limitatio ſanè eſt intelligenda,& Primo,non quidẽ ad effectum,vt in foro exteriori priuari nõ poſſint ipſis beneficiis,ſuper quibus commiſſa eſt confidẽtia,quamuis inſcii illius facti,& ratio eſt?quia in odiũ criminis ad quoſcũque tranſit res,trãſit cũ vitio.Panor.in c.ex inſinuatione n. 6.de Simon.ſed dũtaxat quo ad pęnas priuationis aliorũ beneficiorũ iuſtè obtentorum,& declarationis inhabilitatis ad alia quæ per has Cõſtit.inducũtur, eſſet enim contra omnem Legem,vt quis ex delicto ab alio cõmiſſo puniatur, & ita cum hic caſus eueniſſet, fatetur Pariſ.in d.q.21.ſub n.47.ſe vidiſſe conſultum per plures excellentiſſimos V.I.DD.Italiæ, & Hiſpaniæ. Secundo d.limitatio intelligenda eſt,quod iſti tales,ne incipiãt ligari his,& alijs pœnis in pręd. Extrau. adiectis,ſuperueniente ſcientia,& certificati de hoc,ſ.de confidẽtia ab alio cõmiſſa,debent ſtatim illa beneficia dimittere;Quam Concluſionẽ approbaſſe Rotã Romanã,aſſerit Gomeſ.in Regula de Trien.poſſeſſ.quæſt.12.verſ. Et iſta quæ dicta fuerunt,&c.Nau.in conſ.15.n.6.& conſ.65.de Simon. in antiq.Vgolin.in cit.tract.tab.4.§.2.nu.1.& eſt Comm.opinio,vt per Pariſ.in ead. queſt.21.num.52.Secundo limita has Extrauag.in eo,quod reddunt ipſarum tranſgreſſores incapaces,& inhabiles ad alia beneficia in futurũ obtinenda,niſi habuerint diſpenſationem, qua mediante ſit licitum, quod aliàs erat illicitum,Doct.in cap.at ſi clerici,§.de adulteriis,de iudic. Caputaqueſ.in prætalleg. decis.201.nu.1.par.1. & decis.238.par.3.Tertio limita vt per has Conſtitutiones non puniatur tractatus illicitus de renunciando beneficium ſub confidentia,ipſa reſignatione non ſequuta,vel etiam ſi fuiſſet ſequuta,ſed non eo modo

vt

vt fuit tractatum, ac etiam ſi facta fuiſſet traditio chirographi continẽtis promiſſionem illicitorum, à quibus poſtea receſſum fuerit ex Nauar.in conſ.48.n.3.de Simon.in antiq.& ex lectura ac contextu præd. Conſtitutionum apparet illas loqui in caſibus, in quibus realiter fuerit confectus actus ſub titulo confidentiæ, prout conſiderat Pariſ.in d.tract.q.3.

Altera pęna quæ ex his Extrauag. & præſertim, Pij IV.in verſ. eoſdẽ Cardinales,&c.colligitur, eſt Confidentiarios eorumq.hæredes in vtroque foro teneri ad integram fructuũ perceptorum reſtitutionem ex beneficiis, quos habuerunt in confidentiam à prima die receptionis illorum Cameræ Apoſtolicæ faciendam; & ratio eſt: quia illos ſuos facere non potuerunt ex cauſa iniuſtæ acceptionis, tamq̃ à Lege prohibitæ, arg.text.in c.qui contra iura, de regul.iur.in 6.vnde cum cauſa confidentię commiſſę reddidit eorum titulum inutilẽ,& ipſo iure nullum, non habuerunt facultatem ad illos capiendos,& ſic, vt quidam fures rem alienam detinere videntur. Rodoan.in tract. de ſimon. par.4. c.14. ſub n.19.& diceretur integrè fieri reſtitutio quãdo plenariè, & vſque ad vnum quadrantem fieret, arg.text.in c.cõmiſſum,& c.tua nobis, de decim.Bald. in c.conquerente, n.1.de reſtit.ſpoliat. Vide Purpurat.conſ.466.n.27.vol.2.Amplia vt tamquã iniuſti alienę rei poſſeſſores, tam in iudicio animę, quam in foro exteriori teneantur reſtituere non ſolũ fructus qui potuiſſent à quolibet diligenti percipi, ſed etiam fructus perceptos propter eorum induſtriam, & ſolicitudinem, deducta tamen huius ſolicitudinis iuſta mercede, prout explicat Didacus Couar.in relect.regulæ peccatum.par.2.§.2.nu.4.de reg.iur.in 6. Declara hoc eſſe intelligendum deductis etiam expenſis in colligendo ipſos fructus,& illis qui expenſi ſunt in vtilitatem Eccleſiæ.D.Thom.2.2.q.100.art.6.in ſolut.ad 3. Burgaſ.in tract.de irregular.par.6.tit.de Simonia, num.85.& Vgolin.in præal.leg.tract.tab.4.cap.6.§.2.nu.4.& cap.7.§.1.num.3.Ioan.Guttier.lib.2.Canon.q.c.24.nu.14 Secundò amplia, vt etiam habita prius abſolutione ab excommunicatione reſeruata, nequeāt Confeſſarii hos Confidẽtiarios abſoluere, niſi facta præd.fructuũ reſtitutione, alioquin ſi per ignorantiam craſſam, ſeu affectatam abſoluerent ante reſtitutionem, vel antequã pręciperent eam confitenti ad id parato, peccarent,& remanent obligati ad reſtituendum: quia fuiſſent in cauſa ne alienũ reſtituatur, Roſel.in verbo, Reſtitutio, 2.§.9. Angel. in eod. verbo, vlt.§.5.declarando, vt per Nauar.in Man.cap.17.nu.22. Limita, vt non debeat fieri reſtitutio de fructibus perceptis ab iis qui d.beneficia aſſequuti sũt per confidentiam à tertio commiſſam, ipſis tamen ignorantibus, ex dictis per Nauar. in conſ.30.nu.3.& 4.& conſil.60.de Simon.in antiq. quod intellige,& primo de perceptis ante habitam notitiã de confidentia: ſecùs vero de perceptis poſt eius notitiam, ex rationibus per eundem Nauar. adductis in conſ.61.n.7.eod.tit. Secundo intellige de perceptis, qui bona fide conſumpti reperiuntur ante d.ſcientiã vitii confidentiæ, ſecùs vero de fructibus exſtãtibus tpe ſcientiæ & dimiſſionis faciẽdæ ipſorum beneficiorum ex D. Thoma loco pręcit. quẽ ſequi videtur Couar.in regul.peccatum, par.2.§.8.ſub n.8.de reg.iur.in 6. & Rodriq.in Sum.par.1.cap.68.Concluſ.3.Vgolin.in d.c.7.§.2.Pariſ.vero in præalleg.tract.q.21 num.50.nulla habita diſtinctione in hoc caſu, in terminis huius Extrauag. Pii V.tenet fructus perceptos eſſe reſtituendos: mihi verò æquius,& probabilius videtur, eius opinionem eſſe moderandam, ac intelligendã ſecundum præſentem,& prænarratam declarationem, tu autem cogita. Secundò limita quo ad fructus ſic male,& indebitè perceptos cõdonatos ſeu remiſſos ipſi

bene-

beneficiario,ſiue in totum ex gratia,ſiue in partem vltra ſummam ſolutam ratione compoſitionis factæ cum Camera Apoſtolica, cum de ſtylo Datariæ ſit vt ſoleat partem fructuum male perceptorum exigere,& reliquos condonare, vt colligitur ex Nau.in Comment. de Spol.cler.§.12.ſub n.4.& Mandoſ.de ſignat.grat.tit.de Abſolutione a mala fruct. percept. quæ cõpoſitio dicitur quædam gratuita cõuentio.Rebuf.in tract.de decim.q.13.nu.14.qui beneficiarius vt ſit tutus in foro conſcientiæ, debet exprimere verũ valorẽ fructuũ exactorũ. Nau.cõſ.73. de Simon.in antiq. ẽt ſi huiuſmodi fructus fuiſſent modicæ quantitatis,cum eius taciturnitas gratiam ſurreptitiam redderet.Puteus dec.131.lib. 1.Mandoſ.loco cit.Pariſ.in eod.tract.q.60.nu.35.& infrà,quo loco etiam inſinuat formã,& praxim hodiernã circa hãc fructuũ reſtitutionẽ,ſeu cõpoſitionẽ.

Eſt & alia pęna quæ per has Extrau.infligitur,ſcilicet, excommunicatio ipſo facto incurrenda,cuius abſolutio Summo Pontifici reſeruatur. Amplia, & Primò,vt de eius ſubſtantia non requiratur, ſeu expectetur Iudicis declaratio, ſed ſtatim ipſi confidentiarij in eam incidãt,eaq. ligentur;& ratio eſt:quia immediatè trahit ſecum executionem, c. paſtoralis,§.vetum, de appellat. Felin. in c. Rodulphus, ſub nu.38.de Reſcript. Decius conſ.45.nu.4. Sot.lib 1.de iuſtit.& iure,q.6.art.6.Roderic. Tomo 1.qq.reg.q.8.art 4.Cęſar de Graſ.deciſ.2.num. 13.ſub tit.de ſent.excom.Secundò hanc excommunicationis pœnam extende, vt illa afficiatur etiam mediator ſeu interceſſor,qui ipſam confidentiam procurauerit; tum, quia mediator criminis dicitur ipſum delictum cõmittere, vt an notant Gemin.& Franc.in c.mediatores, de teſtib. in 6. tum quia qua ratione mediator Simoniæ incidit in excomm. vt expreſsè cauetur in Extrau. 2. §. ſtatuentes,ſub tit.de Simon.inter Com.eadem etiam mediator Confidentię,arg. text.in l.illud,ff.ad legem Aquil.& in l.ſi Titio,de verb.oblig. & ad hoc vt quis dicatur mediator Simoniæ,ſeu confidentiæ , non requiritur quod ipſe ob eam aliquid percipiat,ſibiq. quærat,ſed ſatis eſt, vt mediator fuerit,vt illa fiat,ſicuti probatur in d.Extrau.2.& tradit Nau.in conſ.59.de Simon. in antiq. Vgolin. in eod.tract.tab.4.c.8.vbi de iſtis proxenetis,& mediatoribus,poſt Redoan.in tract.de Simon.p.4.c.10.agit, & ad pœnas ad quas teneantur; Vbi verò huiuſmodi mediator aliquid de beneficij fructibus perceperit, tunc quia non ſolum eſt mediator, ſed etiam dicitur principaliter facere, & confidentiæ delictum committere,alijs vtique pœnis afficietur præter illam excommunicationis.Pariſ.in eo tract.quæſt.22.ſub nu.14.dicens id apertè liquere ex verbis d. Extrau. Pij V.in verſ. Denique ſi quis, &c. Limita , vt in hãc excommunicationis pœnam non incidant tàm ignorantes prædictas Conſtitutiones,iuxta ea,quæ ſcribit Nau.in pluribus conſilijs,ſub tit.de ſent. excom. & præſertim in Man. c.27. nu. 274. vbi neruoſius quam alibi huius Concluſionis rationes tangit, etiam ſi per legem Papæ excommunicatio eſſet impoſita pro facto,de ſe illicito, & tradit.qui alios citat in Sum.lib.1.c.8.verſ.Aduerte rurſus,prope finem,quã etiam ignorantes confidentiam ab aliquo commiſſam,in quo omnes Doctores concordare aſſerit Pariſ.in d.tract.quæſt.21.nu.45. quod declara ex dictis ſuprà in ſecundo intellectu primæ limitationis ad primam pœnam. Secundo limita,vt neque irregularitatem incurrant ſi ante abſolutionem ab excommunicatione à Summo Pontifice obtentam ignoranter celebrarent, quia ignorãtia ac bona fide attenta, ab irregularitate excuſarentur,cum ſine dolo non contrahatur,ex allegat. in proprijs terminis per Nau. in conſ. 18. numero 5. de Simon. in antiq. Sed extra caſum violatæ cenſuræ, dubium verſatur in eo,an reſpectu ipſius

criminis,

criminis,ſcilicet confidentiæ in beneficio commiſſæ, efficiatur quis irregularis, & quidem quod Simoniacus in beneficio ſit irregularis probat Lambert.de iure patron.par.1.lib.2.quæſt.9.art.10.Maiol.de irregular.lib.5.c.45.ſub nu.1.& firmat Achil.de Graſ.deciſ.2. ſub titulo de Simon. Veruntamen Nau.in conſ. 34.& ſeq.eod.tit.in antiq.ſentire videtur quod non ſolum iure antiquo attento, ſed etiam nouo Extrau. Pij V.incip. Cum primum,ob crimen Simoniæ in beneficio commiſſum,ipſo iure in foro conſcientiæ quis irregularitatis,& inhabilitatis pœnas non contrahat ante ſententiam condemnatoriam , & Henriquez loco ſuperius cit.aſſerit,Simoniacum etiã publicum in beneficio,non fieri irregularem:quia nullo iure exprimitur,nec ſit crimen depoſitione dignum;in terminis verò huius Conſtitutionis Pij V. Pariſ.in præalleg. tract.q.61.num.9. affirmatiuam opinionem veriſſimam, ac in iudicando, & conſulendo tenandam exiſtimat,ponderando inter alia ipſam in eo,quod cõfidentiarios beneficijs obtentis priuet,& ad futura inhabiles reddat,ex quo,inquit,ſatis videri cõſtare de irregularitate, quæ inter præcipuos effectus hunc inducit, vt irregulari non poſſint beneficia conferri. Doct.in c.cum noſtris,de conceſ.præb. Cardin. Pariſ.in conſ.136.num.10.vol.4.alijq. citati per Didac. Couar.in præd.§.8.ſub num.6.

Pauli IV.Conſtitutio publicata Romæ die 27.Nouembris,1557.contra eos, qui pro obtinẽdis beneficijs ſeipſos pro alijs in examine ſupponunt,vel annuas penſiones offerunt , aut beneficia impetrant pro alijs , vt ab eis aliquid conſequantur,vel pro ſe ipſis,vt alijs poſtea cum penſione reſignent f. 6014. in Bullar.incip.Inter ceteras curas,& infra.

Nos præmiſſis fraudibus, & dolis, ac hæreſi Simoniacæ quantum cum Deo poſſumus efficaciter occurrere volẽtes,Apoſtolica authoritate, tenore præſentium ſtatuimus,& ordinamus,atque decernimus,quod de cetero omnes,& ſinguli,qui poſt publicationem præſentium, in locis infra ſcriptis faciendam, occaſione beneficiorum obtinendorum,ſe alios eſſe ſimulauerint,& tamquam tales ſe in examine ſuppoſuerint , aut beneficia pro perſonis id ignorantibus , ſeu pro ſe, vel pro alijs cum oblatione alicuius penſionis annuæ , aut pro alijs cum ſpe penſionem annuam,aut aliud quantumuis modicum temporale commodum ab eis conſequendi,vel pro ſe ipſis principaliter, animo, & intentione ea poſtmodum in fauorem aliorum, et quantumuis idoneorũ, & benemeritorũ, cum ſimili penſione,aut commodo,aut etiam ſine eo reſignandi obtinere procurauerint,cuiuſcũque ſtatus,gradus, ordinis, & conditionis exiſtant, etiam ſi Epiſcopali,aut alia maiori dignitate Eccleſiaſtica,vel Cardinalatus honore ſeu mundana,etiam Regia, Ducali,aut Marchionali præeminentia præfulgeant, excommunicationis,& anathematis,ac maledictionis æternæ ſententiã, à qua niſi à Nobis, aut Romano Pontifice pro tempore exiſtente , præterq̃ in mortis articulo conſtituti,abſolui nequeant,necnõ priuationis, omniũ,& ſingulorum beneficiorũ Eccleſiaſticorum cum cura,& ſine cura,ſecularium,& quorumuis ordinum regularium per eos in titulum,vel commendam,aut aliàs quomodolibet obtentorum,& inhabilitatis ad illa & alia in poſterum obtinẽda pęnam, eo ipſo abſque alia deſuper facienda declaratione incurrant, ita vt conſtito ſolum ſummariè,& extraiudicialiter,quod ipſi cõtra tenorẽ præſentiũ aliquid fecerint, per Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generalẽ Auditorem , ſeu Viceauditorẽ,vel eius Locumtenentẽ,pro talibus, & vt tales publicari poſſint, & nihilominus ſic,vt præfertur,obtentæ prouiſiones,& commendę,aliq. diſpoſitiones

tiones nullę ſint, irritæ & inanes, nullumq. alicui ius in ipſis Beneficiis, vel ad illa tribuant, nec aliquis earum vigore fructus ſuos faciat, ſed ad eorum reſtitutionem teneantur, poſſintq. Beneficia, tam ſic impetrata, quàm per eos antea obtenta, tamquam modo premiſſo vacãtia, à Nobis, & Rom. Pontifice pro tẽpore exiſtẽte, dumtaxat liberè impetrari, volumuſq. ſtatutum, ordinationem, & decretum noſtrum huiuſmodi, etiam quo ad Monaſteria Monialium, & alia Beneficia per Moniales, aut alias mulieres obtineri ſolita, locũ habere. Non obſtantibus.

SODOMIA.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, qualiter contra Clericos nefandi criminis reos, vltra diſpoſita in Concil. Lateranẽſi ſub Alex. III. relato in cap. clericiſ de exceſſib. prelat. pęnę fuerunt aggrauatæ per duas Conſtitutiones Pij V. quarum prima eſt ſub Datum Romæ Cal. Aprilis 1566. in Bullario, fol. 924. incip. Cum primum.

§. Si quis crimen nefandum contra naturam, propter quod ira Dei venit in filios diffidentiæ, perpetrauerit, Curiæ ſeculari puniendus tradatur, & ſi clericus fuerit, omnibus ordinibus degradatus, ſimili pœnæ ſubiiciatur.

Altera verò Conſtitutio de priuatione Clericorum propter incontinentiam, & eorum traditione brachio ſeculari, eſt eiuſdem Pii V. publicata Romæ die tertio Septembris 1568. fol. 1028. in Bullario, incipit.

Horrendum illud ſcelus, quo pollutę fœdatęq. ciuitates, tremendo Dei iudicio conflagrarunt acerbiſſimum nobis dolorem intulit, grauiterq. animum noſtrum commouet, ad illud quantum poteſt comprimendũ, ſtudia noſtra conferamus. Sanè Lateranenſi Concilio dignoſcitur conſtitutum, vt quicumque Clerici, illa incontinentia, quæ contra naturam eſt, propter quam ira Dei venit in filios diffidẽtiæ, deprehenſi fuerint laborare, à Clero deijciãtur, vel ad agendam in Monaſteriis pœnitentiam detrudantur. Verum ne tanti flagitii contagium, impunitatis ſpe, quę maxima peccandi illecebra eſt, fidentius inualeſcat, Clericos huius nefarii criminis reos, grauius vlciſcendos deliberauimus, vt qui animæ interitum nõ horreſcunt, hos certe detereat Ciuiliũ Legum vindex gladius ſecularis. Itaque quod Nos iã in ipſo Pontificatus noſtri principio, hac de re decreuimus, plenius nunc, fortiuſq. perſequi intẽdentes, omnes, quoſcũque Presbyteros, & alios Clericos Seculares, & Regulares, cuiuſcumque gradus, & dignitatis, tam dirum nefas exercentes, omni priuilegio clericali, omniq. officio, dignitate, & beneficio Eccleſiaſtico pręſẽti Canonis authoritate priuamus, ita quod per Iudicẽ Eccleſiaſticum degradati, poteſtati ſtatim ſeculari tradantur, qui de eis illud idem capiat ſupplicium, quod in laicos hoc exitium deuolutos, legitimis reperitur ſanctionibus conſtitutum. Nulli ergo, &c. *c. clerici, de exceſ. prælat. & ſubditor.*

ADDITIO. Præſentis Conſtitutionis diſpoſitionem, & pœnas ampliamus non ſolum in clerico Sodomita, maſculorum concubitore, ſed & in eo qui feminam præpoſterè venere cognouerit, cum in hoc caſu Sodomia propriè committi dicatur, ſicuti præ aliis voluerunt Afflict. in Conſtitut. Regni, Legum aſperitate, lib. 3. rubr. 42. num. 13. Iul. Clar. qui de Comm. opinione atteſtatur libro 3. recept. ſent. §. Sodomia, num. 2. eamq. ſequutus eſt Menoch. de arb. Iud. lib. 2. Caſu 286. num. 5. & in addit. ad eundem Caſum, nu 40. Couar. in Epitome de ſponſal. & matrim. par. 2. §. 5. num. 7. Sairum lib. 7. theſaur. conſcient. c. 12. ſub num. 21. Secundò, ampliamus *Ampl. 1*

in

in Clerico, qui vitium beſtialitatis commiſerit, cum brutis luxuriæ cauſa turpiter ſe commiſcendo, vt in ſpecie notat. Rodriq. in Sum. par. 1. c. 209. ſub num. 2. ratione de qua ibi per eum, vide Rolan. con. 7. vol. 1.

Illam verò in pluribus limitamus, & primo in Clerico Sodomita occulto, quo ad ſuſpenſionem ipſo iure in foro conſcientiæ ab ordinum executione, & per conſequens quo ad irregularitatem ſi in illis miniſtraret, & quamuis in contrarium ſe habeant quamplurimorum Doctorum authoritates, etiam poſt peractam pœnitentiam ante diſpenſationem, prout eſt videre apud Lambert. de iure patron. par. 1. lib. 2. quæſt. 9. art. 18. Couar. in Clem. Si furioſus, par. 1. §. 1. num. 6. de homicid. & huic opinioni adſtipulatur Lopez ad Diaz, cap. 86. & ita propter criminis grauitatem practicandum eſſe inquit. Foller. in Pract. Crim. Can. in Miſcellan. cap. 37. n. 11. Oppoſitum tamen ex pluribus defendit, ac demonſtrat Nauar. in Man. cap. 27. num. 249. & latius in Comment. de neceſ. defend. prox. nu. 27. Vgolin. in tract. de irregular. cap. 43. §. 3. num. 4. idq. etiam ſtante præfato Pij V. motu. Henriq. in Sum. libro 13. de excomm. cap. 56. in fine, in gloſ. lit. .. & clarius, lib. 14. de irregul. c. 5. ſub §. 1. concurrit Rodriq. in præalleg. c. 209. Concluſ. 1. ſecus verò in notorio, & publico ex præd. doctrina, quo caſu, vt aduertit Tolet. in Sum lib. 1. cap. 74. huiuſmodi irregularitas non dicitur prouenire ex delicto, ſed ex infamia, & ſcandalo, quæ ex delicti notorietate oriuntur; minuſque dicendum eſt irregularitatem per laicos contrahi, de quibus hæc Extrauag. non loquitur, ex eiſdem Nauar. Toleto, & Vgolino. Secundo limita procedere tantum in clerico habente copulam Sodomiticam, quæ non aliàs conſummari dicitur, niſi intra vas contra naturam ſemen effunderetur, arg. tex. in c. fin. de Sponſ. & ita declarat Nau. vbi ſuprà, quem ſequuntur Lopez, & Roderiq. tam in Sum. quã in tomo 2. regul. q. 30. art. 18. & tomo 2. q. 27. art. 2. Vgolin. loco prox. cit. ſecus autem ſi extraordinariam pollutionem cum puero haberet, quamuis inter actus Sodomiticos computetur. Tertiò conſequenter limita in Clerico, qui attentauerit hoc ſcelus perpetrare, ex allegatis per Menoch. lib. 3. de arb. iud. in addit. ad Caſ. 286. num. 37. etiam ſi ad actum proximum deueniſſet, non tamen delictum perfeciſſet. Vnde ſciendum, quod dicitur attentari pueri pudicitia cum id agitur vt ex pudico impudicus fiat, c. ſi quis tam feminam, de pænit. diſt. 1. idq. verificari, & exiſtere poteſt duob. modis & primo quando proceſſum eſſet ad aliquem actum de per ſe ordinatum, de præſenti ad ipſum factum ſceleſtiſſimum, veluti ad leuandum veſtes, & alia præparatoria, de quibus per Cardin. Pariſ. in conſ. 163. vol. 4. Secũdo modo, quãdo peruentum eſſet ad actum magis proximum, & immediatum, qui tunc talis diceretur, quod ſuppoſito de facili ipſius facti continuatio ſequeretur, ex dictis per Boer. deciſ. 316. & ſicut neutro modo clericus pœnis per hanc Conſtitutionem pro hoc crimine impoſitis puniendus veniret, niſi tale delictum perfeciſſet, & omnino conſummaſſet, idq. probatur ex eo, quia hodie de generali conſuetudine totius Italiæ, immo totius mundi, (per quam iuri communi abrogatum eſſe cenſetur) introductum eſt, vt etiam in atrociſſimis, & grauiſſimis attentatum pro conſummato non puniatur, nec conatus ſeu affectus non ſequuto effectu, etiam ſi ad actum proximum deuentum eſſet, ita, vt licet puniatur eadem lege, non tamen eadem pœna ab ipſa lege determinata, ſed minus, ſeu mitius, & extraordinariè; De qua conſuetudine præter alios, quos recenſere poſſem, atteſtantur Afflict. in Conſt. Regni, Aſperitatem. par. 2. rubr. 11. num. 2. Gram. deciſ. 2. num. 8. & infra, deciſ. 74. num. 9. & 30. idem Gram. in Voto 19. num. 4. & Voto 20. num. 8. Iul. Clar. in Pract. Crim. quæſt. 92. ſub num. 2. tutius hoc eſſe exiſtimans, & nouiſſimè Proſper Farinac. qui alios Doctores plena manu congerit, in ſua Pract. Crim. tit. de delict. & pœn. quæſt. 7.

num.

num.49. Ego autem perpenſa huius criminis deteſtatione, & grauitate, & cum ſit res pernicioſi exempli, arbitrarer (meliori iudicio ſemper ſaluo) quod vbi clericus conatus fuerit hoc ſcelus committere, & ad aliquem actum admodum proximum ſeu directum in ſceleris cõſumationem perueniſſet, deinde propria pœnitentia ductus ſua ſponte, & à nemine impeditus, à crimine ceſſauerit incœpto, ex doctrina Couar. loco infrà citando, debere prædictas pœnas in alias mitiores commutari, arg. text. in l. qui falſam ff. de falſ. & gloſſa in l. qui ea mente, ff. de furt. vbi vero per ipſum minimè ſtetiſſet omnem conatum adhibendo ad actus perfectionem, ſed aliquo exteriori impedimento fuerit impeditus, quo minus crimen perageret, exequeretur, & in totum conſumaſſet, veluti quia detectus fuiſſet ob aliorum ſuperuenientiam, vt in hoc caſu veniant puniendus pœnis in d. Conſtitutione cõtentis, & expreſſis. Et ad it... decidendum mouent me ſcripta per Felin. in tract. quando conatus puniatur, & in c. 2. de præſumpt. & praciſè tradita per Couar. in Clem. Si furioſus, par. 2. in initio, nu. 6. & infrà; ita in ſpecie admonet me Menoch. lib. 2. de arbitr. iud. Caſu 360 num. 60. & Rodriq. in d. c. 109. aſſerens in Regnis Hiſpaniæ comburi eos, qui hoc peccatum committere conantur, & procurant, quamuis impediti copulã non conſumaſſent. Quartò limito, vt huius Extrauag. pœna ſaltem quo ad forum conſcientiæ procedant in clerico, qui ex iteratis actibus vitium hoc frequentaret, adeo vt ex vſu quaſi continua to id exerceat, ac boni viri arbitrio illius exercitor dici poſſit ex alleg. per Nauar. d. c. 27. num. 250. non autem in eo, qui aliquoties cadit & cecidiſſet, pœnitet, ideoq. minus rectè ſenſiſſe exiſtimo Ignat. Lopez, loco præallegato qui vnicum lapſum ſufficere prætendit. Nauarri opinionem impugnando, & reprobando; de quo etiam miratur Rodriq. in locis citatis, eo quod ob quoddam leue & fragile argumentum, cui ipſe reſpondet, & ego ne inutiliter membranas occupem referre omitto, à tam pia, & tanti viri opinione recedat. Gregor. XIII. authoritate confirmata. Sed quoniam prædictarum difficilis eſt probatio, niſi per confeſſionem ipſorum delinquentium, cum huius delicti natura ſit, vt ex communiter accidentibus ſecretè, & occultè committi ſoleat, dubitari poſſet, An, & quando dictum ſolum pueri ſtuprari, & Sodomiam paſſi faciat indicium ad torturam contra ſtuprantem, ſeu agentem; Ad cuius dubij reſolutionem præ alijs videndi ſunt Ægid. Boſ. in tit. de ind. & conſid. ante tort. Plot. in conſ. 133. quod eſt inter conſilia criminalia diuerſorum, Gram. deciſ. 40. num. 16. Card. Pariſ. conſ. 163. volum. 4. & nouiſſimè ac notab. Proſper Farinac. qui Communem Doctorum opinionẽ, & praxim inſinuat, in Pract. Crim. tit. de indic. & tort. q. 43. num. 89. & infrà. Quintò, & denique limito præſentem Conſtitutionem quo ad pœnas in ea contentas ipſo facto incurrendas, quantum ad forum interius, quia clericus talis vitio irretitus, nõ tenetur ſtatim commiſſa culpa dimittere beneficia, officia, & dignitates Eccleſiaſticas, abſque eo quod præcedat iudicis ſententia: non enim tenetur eſſe executor dictarum pœnarum contra ſeipſum, ex Com. & frequentiori ſententia, vt per Symanc. de Cathol. inſtit. cap. 9. num. 209. Nauar. in Comment. de dat. & promiſ. notab. 31. num. 42. in fine, Molina, in tract. de iuſt. diſput. 96. latè Guttier. lib. 1. Can. qq. c. 1. ſub nu. 12. concludens, quod ſententia tenentium contrarium eſt à cõmuni Scuola Theolog. & Canoniſtarum exploſa, quod ſ. vtrum legum pœnalium tranſgreſſores ante latam ſententiam pœnas ipſas ſubire teneantur, examinat etiam Rodericus tomo 1. q. regular. q. 6. art. 16. & latiſſimè Alex. Moneta, in tract. de diſtribution. quotidian. p. 3. q. 7. quinimo quod d. Extrauagans tantũ reſpiciat forũ exterius, & quo ad forũ conſcientiæ in praxi recepta nõ ſit, innuunt Henriq. & Tolet. locis ſuperius cit. & ex pluribus demonſtrare nititur Graſ. par. 1. lib. 2. deciſ. aurear. c. 90. nu. 5. & infrà; & ita refert Vgolin. in tract. de irregular. cap. 43. §. 2.

§.2.ſub nu.4.in fine, teſtatum fuiſſe quendam ex Societate Ieſu, Illuſtr. Card. Sabellum, Rom. Pont. Vicariũ, cum de hac re Romæ contentio eſſet, conſultum, reſpondiſſe; hancq. ſententiam probaſſe vnum ex pœnitentiarijs S. Petri de Vrbe, quam, & ipſe ſequitur.

Hinc deducitur, & Primo, quod cum pœna priuationis beneficiorum, & c. ſit ipſo iure ab hac Extrauag. impoſita, propter illa verba. ſ. (præſentis Canonis authoritate priuamus) quæ cum ſint præſentis temporis, inducunt pœnã ipſo iure, ex allegatis per Nauar. in Man. c. 279. ſub nu. 24. non erit neceſſaria ſententia priuatoria, & ſic vt feratur ſuper pœnam quæ longè diſtat à declaratoria, in qua per ſimplicẽ criminis declaratione venit ipſo iure priuatio. Soto, lib. 1. de iuſt. & iure. q. 6. art. 6. Concl. 3. Rota diuerſ. deciſ. 728. par. 3. ſub num. 2. ſed requiritur declaratoria tantum ad factum, non autem ad ius. Achilles de Graſ. deciſ. vnica, num. 5. ſub tit. de pœnis, & alibi diximus, alios citantes. Deducitur Secũdo, quod quis poſſet facere ſibi prouidere de beneficijs, illaq. acceptare etiam ante d. ſententiam ex Com. opinione, vt inquit Mandoſ. qui quamplurimos Scribentes in hoc conuenientes cumulat, in addit. ad Lap. allegat. 16. lit.... Ad idem Achil. de Graſ. in eadẽ deciſ. num. 2. ipſe verò clericus de hoc crimine infamatus, remanet in poſſeſſione, à qua inauditus amoueri non poteſt, ex veriori, & Cõi ſententia vt teſtatur Hoied. de beneſ. incompat. par. 2. c. 4. ſub num. 9. vel antequã ſententia declaratoria promulgetur; immò neque poſt datam ſententiã, niſi ipſe reus dicta poſſeſſione exſpolietur. Henriq. optimè lib. 13. de excom. c. 56. in fine, §. 3. vide ſupra in verbo alienatio, num. 49. & in verbo, beneficiorum reſignatio.

SPOLIA CLERICORVM.

Cõgruit ſit. de peculio Clericorum

PRAETER Sũmiſtas ſciendũ eſt, quod in hac materia ſunt aliquæ Summorum Pontificũ Conſtitutiones, quarum prima eſt Pauli III. Declaratio, & Conſtitutio ſuper Spolijs ad Camerã Apoſtolicam ſpectantibus, ab antiquiſſimo tempore citra, fol. 240. in Bullario, incip. Romani.

Iul. III. Declaratio quod fructus beneficiorum, tempore obitus beneficiatorum inexacti, debeantur ſucceſſoribus in beneficiis, & non hæredibus dictorum beneficiatorum, &c. Incip. cum ſicut nobis nuper, folio 505.

Eiuſdẽ. Declaratio regulæ, ſiue Conſtitutionis perpetuæ nuper publicatæ ſuper fructibus beneficiorum tempore obitus beneficiatorum inexactis, fol. 505.

Quod Conſtitutio perpetua ſuper fructibus beneficiatorum inexactis, edita, locum non habeat in locis in quibus collectores Cameræ Apoſtolicæ eſſe conſueuerunt fol. 506. & ſic limitatur diſpoſitio cap. fin. de off. ord. in 6. & c. quia ſæpè, de election. in 6. & Clem. ſtatutum eo. tit. & c. cum vos, de offic. ord. quia non reſeruantur vacantibus Eccleſijs eorum ſucceſſoribus. Aduerte tamen, quod exſtat Breue ſuper fructibus pendentibus, & maturatis, & à ſolo minimè ſeparatis, ſeu nondum exactis, vſque ad diem apprehenſionis poſſeſſionis per beneficiatum, ſpectantibus ad Cameram Apoſtolicam; Sixtus Papa V. ad perpetuam rei memoriam.

Sixti V. Cum ſicut accepimus, variæ dubitationes, ac etiã contentiones inter modernũ, & pro tempore exiſtentem Noſtrum, & Sedis Apoſtolicæ Nunciũ in Regno Neapolitano ex vna, & clerum ſingularum Ciuitatum, & Diœceſum eiuſdem Regni, qui ſuper Spolijs clericorũ, & presbyterorum beneficiatorum, ac aliorum dicti Regni ab humanis pro tempore decedentium, cũ Nobis, & Camera noſtra Apoſtolica tranſegerunt, & concordarunt, eorumq. hæredes

præ-

prætendentes fructus beneficiorum Eccleſiaſticorum,clericorum,& presbyterorum dicti Regni ab humanis pro tempore eorum obitus pendentes,& maturatos,ac etiam à ſolo minimè ſeparatos,ſeu à quibus id contingit nõdum exactos,ad Clerum,ſeu Capitulum,vel hæredes beneficiatorũ huiuſmodi,non autem Cameram prædictam ſpectare, quamuis ſchedulis tranſactionum ſuper ſpoliis huiuſmodi mentis,intentioniſq. noſtræ fuerit eoſdem fructus pendẽtes quorumcumque benef. Eccleſiaſt.in quouis menſe,pro tempore vacantium,ẽt iuxta felicis recordationis Iulii Papæ III. prædeceſſoris noſtri Conſtitutionem deſuper editam, eidem Cameræ noſtræ reſeruare,eoſq. a die obitus beneficiatorum vſque ad diem captę poſſeſſionis per illorum ſucceſſores in dictis benefi ciis decurrendos eidem Cameræ applicare, indies oriri ſoleant.Nos igitur noſtri Paſtoralis Officii munere dubitationes,& contentiones,ſeu controuerſias, huiuſmodi e medio tollere volentes,motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, omnes,& ſingulos fructus,redditus,& prouentus quorumcumque beneficiorum Eccleſiaſt. cum cura,& ſine cura,Secularium, & ẽt quorumuis Ordinum Regularium in dicto Regno conſiſtentium, etiam in quocumque menſe pro tpe vacantiũ,tam ante obitum illorum poſſeſſorum pendẽtes, & maturatos,ac etiam à ſolo minimè ſeparatos,ſeu nondum exactos, quam etiam poſt eorum obitum,vſque ad diem adeptę poſſeſſionis dictorum beneficiorum per ſucceſſores in eis maturandos,& ſeu decurrendos,pro rata tpis a die adeptę poſſeſſionis eorundem beneficiorum ad ipſam Cameram noſtram ſpectare,illoſq. eidẽ Cameræ applicãdos eſſe, & illos per venerabilem fatrem Marcum Antonium Epiſcopum Fulginatenſem modernum, & pro tempore exiſtentem Nuncium Apoſtolicum in Regno prædicto,pro eadem Camera,& eius nomine percipi, exigi,& leuari, ac etiam pro faciliori illorum exactione ſi videbitur in fine anni cum ſucceſſoribus in dictis beneficiis computandi, diuidi, & illorum ſic diuerſorum,quemlibet eorundem Nuncii ſeu ab eo deputatorum Commiſſariorum in dictis beneficiis ſucceſſorũ ratas partes modo,& forma pręmiſſis in dictis beneficiis reſpectiuè tangentes,etiam percipere,exigere,& leuare poſſe, & debere,declaramus,ac de cetero perpetuis futuris temporibus ita, & nõ aliter in præmiſſis obſeruari volumus, ac ẽt perpetuò ſtatuimus, & ordinamus, omneſq. & ſingulas lites,cauſas,quæſtiones, & controuerſias ſuper præmiſſis fructibus, & illorum perceptione inter ipſum Nuncium ex vna, & quoſuis Clericos hęredes,& ſucceſſores dictorum beneficiatorum defunctorum coram quibuſuis Iudicibus,etiam Ordinariis,& Delegatis hactenus quomodolibet intro ductas,& adhuc indeciſas pendentes partibus,ex altera,in eiſdem ſtatu,& terminis in quibus reperiuntur, ab eiſdem Iudicimus ad nos aduocamus, illaſq. penitus exſtinguimus,& annullamus,ſicq. per quoſcumque Iudices,&c. Non obſtantibus litis pendentia,& aliis pręmiſſis, ac quatenus opus ſit noſtra de nõ tollendo iure quæſito, & quibuſuis aliis Cõſtitutionibus & ordinationib.Apoſtolicis, ceteriſq. contrariis quibuſcumque; Volumus autem, &c. Dat. Romæ apud S. Petrum ſub Annulo Piſcatoris, die 1. Ian. 1489. Pont. noſtri anno 4.

Applicatio R.Cam.Apoſtolicæ fructuum beneficiorum in Regno Neap.Se di Apoſtolicæ reſeruatorũ à die vacationis vſque ad diem quo prouiſi a Rom. Pontifice poſſeſſionem capient de manu Nuncii Apoſtolici in eodem Regno, fol. 991. incip. Cupientes, &c. *Pij IV.*

Reſeruatio,& applicatio ad R.Cameram Apoſtolicam fructuum omnium beneficiorum Sedi Apoſtolicæ reſeruatorum,ſeu affectorum pro tẽpore vacan *Einſdẽ.*

 tium.

Eiuſdē. tium, fol. 700. incip. Cupientes malitijs, &c.

Quod clericorum bona ex illicita negotiatione acquiſita, ſub ſpoliorum nomine veniant, fol. 685. incip. Decens, &c.

Eiuſdē. Declaratio literarum ſuper bonis ex illicita negotiatione acquiſitis, editarum, fol. 695. incip. Romanos, &c.

Et ad maiorem declarationem. *Per procedere ſopra l'illecita negotiatione nel Regno di Napoli, non obſtante le compoſitioni fatte, etiam, che non ſia cominciata la*

Sixti V. *lite, in vita del negotiante*, exſtant literæ Sixti V. tenoris ſequentis.

MONSIGNOR Gloriero, Chierico della noſtra Camera Apoſtolica, & noſtro Nuncio nel Regno di Napoli. eſſendoſi di noſtro ordine fatte molte compoſitioni di Spogli con diuerſi Capitoli, & Cleri, & altri particolari di detto Regno, come per inſtrumēti ſopra ciò in piena Camera Apoſtolica ſtipulati appare, & in eſſi ſi ſia conuenuto, che per cauſa della illecita negotiatione fatta da Preti, ò Clerici non ſi poſſa procedere dopò la morte di eſſi, non eſſendoſi cominciato il giuditio in vita loro? Et intendendo, che da queſto, loco ſi fanno più arditi à contrauenire alli Sacri Canoni, Conſtitutioni Apoſtoliche, quali con tanto rigore probibiſcono tali illecite negotiationi, & che di qua loro pigliano occaſione di peccare licentioſamente; Perciò volendo noi in queſto prouedere alla ſalute dell'anime loro, che è il noſtro principale intento. Per la preſente Apoſtolica authoritate, *& di certa* noſtra ſcientia, & Motu proprio, *dechiaramo, che quando coſtor à ò in vita, ò dopoi morte loro, trouandoſi in eſſer la mercantia, ò prouandoſi di voce, & fama publica, ò per proue euidenti, & preſenti, & non mendicate, e che loro habbiano negotia'o illecitamente, detto patto, ò conuentione poſto in detti inſtromenti di compoſitioni non obſti, anzi ordiniamo, & comandiamo tanto à voi, quanto all'altri Nuntij Apoſtolici, che pro tempore ſaranno in detto Regno, che conforme queſta noſtra intentione, debbiano nelli caſi predetti procedere, & giudicare, leuando, & à voi, & ad eſſi, & à qualunque altra perſona qual ſi voglia autorità, & facoltà di giudicare altrimente. Et tanto eſſeguirete, che tale è la mente, & intentione noſtra, non obſtante le dette compoſitioni, & inſtrumenti ſopra eſſe, etiam di ordine noſtro ſtipulate, e le regole di Cancellaria de* non tollendo iure, quæſito, *& qual ſi voglia altra coſa, che faceſſe in contrario, alle quali, ancorche, di eſſe biſognaſſe farne quì eſpreſſa mentione, hauendole noi, per inſerte, &* ſufficienter *eſpreſſe, per queſta volta ſola, in quanto alle coſe predette deroghiamo. Dal noſtro Palazzo Apoſtolico il dì 16. d'Aprile M. D. XC.*

Sixtus Papa Quintus.

ADDITIO. Quæ huc pertineret examinare, Clericos negotiatores, & alienæ rei conductores tangentia, pro Spolijs Cameræ Apoſtolicæ faciendis, ne bis idem repetam, deſeruient dicenda infrà in addit. ad Verbum, Vectigal, & vide Nauar. conſil. 10. *de teſtamen. in antiquis.*

Declaratio applicationis fructuum omnium beneficiorum reſeruatorum in Regno Neap. pro tempore vacantium à die vacationis vſque ad diem, quo prouiſi poſſeſſionem cæperint de Manu Nuntij folio 1008. in Bullario incip. Cupientes, &c. & vide ſupra in verbo beneficiorum poſſeſſio.

Decla-

Declaratio circa bona, quę non veniunt ſub nomine Spoliorũ Romę publicata die 28. Septembris 1567. fol. 995. in Bullario incip. Romani Pōtificis prouidentia circumſpecta, ad ea ſolicitudinis ſuæ partes potiſſimum conuertit, per quæ ſingulis Eccleſijs debita obſequia, & oppotuna ſubuentionis auxilia minimè ſubtrahantur. Cũ itaque ſicut accepimus, nonnulli Patriarchę, Archiepiſcopi, Epiſcopi, & Abbates, ſeu Cōmendatarij, ac alij beneficia Eccleſiaſtica obtinentes, proprij honoris, & ſalutis immemores, ẽt prętextu facultatum teſtandi eis per Sedem Apoſtolicam conceſſarũ, in eorum vltimis voluntatibus, res Sacras, ac vaſa, ornamenta, & paramēta Eccleſiaſtica, aliaq. cultui Diuino dicata, qñque ex fructibus Eccleſiaſticis per eos acquiſita, nō Eccleſijs, & Monaſterijs, ac beneficijs, quibus præfuerunt, ſeu à quibus prouentus Eccleſiaſticos, & ſtipendia acceperunt, prout rationi, & honeſtati conſentaneum foret, ſed alijs locis ẽt aliqñ nō pijs ac interdum eorum conſanguineis, & affinibus relinquere, ac Cameræ Apoſtolicæ Collectores prætextu quod illa ſub appellatione Spoliorum veniant, tamquam eiuſdem Camerę Spolia exigere, & percipere non erubeſcant in maximũ Religionis dedecus, ac Eccleſiarũ, Monaſteriorum, & beneficiorum eorundem detrimentum, ac relinquentium animarum periculum ſcandalumq. plurimorum. Nos abuſibus, ſcandaliſq. huiuſmodi prouidere, ac ſingularũ Eccleſiarum, & Monaſteriorum, ac beneficiorũ indemnitati, animarumq. quorũlibet ſaluti conſulere volentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicę poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuò valitura Conſtitutione, ſtatuimus, ordinamus, decernimus, & declaramus, quod de cetero, omnia, & ſingula ornamenta, & paramenta, ac vaſa, necnon Miſſalia, & Gradualia, ac cantus firmi, & muſicæ alijq. quomodolibet nuncupati libri & aliæ res Sacræ, etiam auri, & argenti, ac quæcumque alia bona per quoſcumque Patriarchas, Archiep. Epiſcopos, Abbates, ſeu Commendatarios, & alioſcumque quęcumque, qualiacumque beneficia Eccleſiaſtica, cum cura, & ſine cura, Secularia, & quorũuis Ordinũ Regularia in titulũ, vel Cōmendam, aut aliàs quomodolibet obtinentes, quocumque nomine, vel titulo cenſeantur, ẽt ſi de illis, eorum qualitatib. ſpecialis, & expreſſa mentio habenda foret, ad vſum, & cultum Diuinum, ẽt in eorum priuatis ædibus, & Cappellis, vel Oratori s deſtinata tēpore eorũ obitus, ex teſtamēto ab vel inteſtato relicta, ſub quibuſuis facultatibus teſtandi, & aliàs diſponendi, de bonis per eos altari, vel aliàs quomodolibet acquiſitis, per quoſcumque Rom. Pont. prædeceſſores, & ſucceſſores noſtros, ac Nos, ſub quibuſuis tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis Clauſulis, & Decretis, ẽt Motu proprio aut aliàs quomodolibet conceſſis, & concedēdis minimè cōprehendantur. Nec ſub appellatione Spol. veniant, ſed ad ſingulas Eccleſias, Monaſt. ẽt Conuentu carentia, & beneficia huiuſmodi in quibus reſederint, aut quib. præfuerint, ſeu quæ aliàs obtinuerint, omninò ſpectent, & pertineant, ac ſpectare, & pertinere, illaq. poſt eorum obitum eiſdem Eccleſijs, Monaſterijs, & beneficijs, ẽt ſi in Romana Curia & procul ab illis deceſſerint, vel ad illa nunquã acceſſerint, etiam ſi antea Eccleſiarum, & Monaſteriorum regimini ceſſerint, vel beneficia huiuſmodi renunciauerint, eo ipſo applicata, & incorporata ſint, & eſſe cenſeantur. Ita quod liceat illis defunctis, in eiſdē Eccleſijs, Monaſterijs, & beneficijs ſucceſſoribus, ac Eccleſiarũ, & Monaſteriorum, huiuſmodi Capitulis, & Cōuentibus, reſpectiuè illa propria authoritate, liberè apprehendere, ac eorum Eccleſijs, & Sacriſtijs applicare, & incorporare, ac quæcumque donationes, ac relicta, & legata, teſtamenta, & codicilli, & aliæ

vltimæ volũtates, ſeu ſpolia deſuper contra præſentis Cõſtitutionis noſtræ te-nore quomodolibet pro tempore factę, quo ad præmiſſa nulla, & inualida nulliuſq. roboris, & momenti exiſtant, & perſonis, etiam Eccleſiaſticis, ſeu locis etiam pijs, aut Eccleſiaſticis alijs quibuſcumque, in quarum, ſeu quorũ fauorem pro tempore facta fuerint, minimè ſuffragentur, nec per ea eiſdẽ perſonis, ſeu locis, vel alijs Eccleſijs huiuſmodi aliqd ius in rebus prædictis, vel ad illas acquiri poſſit. Quinimmò res ſacras, ac alia bona prędicta, quocũque nomine, vel titulo pro tẽpore detinentes ad illa Eccleſijs, & Monaſterijs, ac beneficijs per defunctos quomodolibet acquiſitis, vt præfertur iuxta præſentium tenorẽ realiter, & cũ effectu reſtituendum, & cõſignandum, quibuſuis diſpoſitionib. de illis in contrariũ quomodolibet factis minimè attentis, omninò teneantur, & ad id per cenſuras, & pœnas, ẽt furti, & ſacrilegij, ac alia iuris, & facti remedia opportuna cogi, & cõpelli poſſint, & debeant. Inſuper nè deinceps contingat inſolentia Spoliorum Cameræ Apoſtolicæ Collectorũ, vel Subcollectorũ, aliquas Eccleſias, nec hominum quemquã, dãno, & iniuria affici, nec cuiquã de cetero vertatur in dubium quæ res habẽdę ſint nomine ſpolij, ſimili modo. ſtatuimus decernimus, & declaramus, quod quęcũque ſcamna, Cathedræ, arcæ, & ẽt ligneæ, vel lapideæ etiam marmoreæ Menſæ, & Tabulæ ac quæcumque dolia, ſeu vaſa vinaria, & alia ſimilia ſupellectilia domeſtica p quoſuis preſbyteros, ſeu clericos ab humanis pro tẽpore decedentes, tempore eorũ obitus in Eccleſijs, ſeu eorum domibus Eccleſiarum earundẽ, vel alibi vbiuis locorũ relicta, etiam ſi ex fructibus & prouentibus beneficiorũ, quædum viuerent obtinebant, acquiſita fuerint, ſub ſpoliorũ appellatione minimè veniant, nec pro ſpolijs vllo modo reputari poſſint; Præterea qd nullũ ſpoliorum Cameræ præfatæ, fieri, nec quidquam à quibuſuis ſpoliorũ Cameræ huiuſmodi Collectoribus, vel Subcollectoribus exigi poſſit per obitũ illius qui dum viueret; vnũ vel plura beneficia Eccleſiaſtica obtinuerit, cuius, vel quorũ inſimul fructus, redditus, & prouentus, triginta ducatorum auri de Camera ſecundum communem æſtimationem valorem annuum non excesſerint, aut qui penſiones annuas ſuper quibuſuis fructibus Eccleſiaſticis vſque ad dictum valorẽ annuatim perceperit, dummodo tamẽ is ſe ab omni illicita negotiatione, & à ſacris Canonib. prohibita abſtinuerit. Ita quod ſi quis dictorum Collectorum aliquid ex bonis quorumuis defunctorũ, qui ſimilia beneficia obtinuerint, ſeu ſimiles pẽſiones perceperint, prætextu ſpoliorũ eiuſdem Cameræ percipere, aut aliàs cõtra præſentes noſtras literas, attentare præſumpſerit, ad totalẽ bonorum per eum perceptorum reſtitutionem teneatur, ac ad id via iuris, etiã per ſimiles cenſuras, & pęnas cogi, & cõpelli poſſit & debeat. Diſtrictius inhibentes quibuſuis Cameręę præfatæ ſpoliorũ Collectoribus nunc, & pro tempore exiſtentibus, ne ſub indignationis noſtræ, & priuationis eorũ officiorum pęna in ornamentis, & paramẽtis àc vaſis, & libris præfato cultui diuino dicatis, ac alijs rebus ſacris, necnon ſupellectilib. præfatis quomodolibet ſe intromittant, nec in eorũ inuentarijs tamquã ſpolia redigant, ſeu deſcribãt, ſed ornamẽta, & paramenta, necnõ vaſa, & libros aliaq. diuino cultui dicata huiuſmodi Eccleſijs, Monaſterijs, Cappellis, & alijs beneficijs huiuſmodi, eorũq. Rectorib. & alijs præfatis liberè dimittãt, & cõſignent, ac conſignari faciant, cũ effectu. Ac ſupellectilia prædicta in locis vbi cõtiterint relinquãt. Ac decernentes, ſic in pręmiſſis omnib. & ſingulis p quoſcũq. Iudices, & Cõmiſſarios, quauis authoritate fũgẽtes ſublata eis, & eorũ cuilibet quauis aliter iudicãdi, et ĩterpretãdi facultate, et authoritate iudicari,

cari,& definiri debere,ac irritum,& inane,quidquid ſecus ſuper iis a quoquã, quauis authoritate ſcienter,vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca dilectis filijs Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, & ſingulis locorum Ordinarijs, ac maiorem dignitatem poſt Pontificalem in vniuerſis Eccleſijs Cathedralibus, & Metropolitanis pro tẽpore obtinentibus,per Apoſtolica ſcripta,motu ſimili mandamus,quatenus ipſi,vel duo,aut vnus eorum, præſentes literas, & in eis contenta quæcumque,vbi & quando opus fuerit,ac quoties pro parte quorumcumque in præmiſſis intereſſe habentium,vt præfertur fuerint requiſiti,ſolemniter publicantes,eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes faciant authoritate noſtra præſentes literas,& in eis contenta quæcumque firmiter obſeruari. Ac ſingulos, quos Literæ ipſæ cõcernunt illis pacifice gaudere,non permittentes eos deſuper quomodolibet indebitè moleſtari. Contradictores noſtra appellatione poſtpoſita compeſcando. Non obſtantibus Apoſtolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis Generalibus,vel ſpecialibus,Cõſtitutionibus,& Ordinationibus, necnõ Eccleſiarum,& Monaſteriorum huiuſmodi iuramento, confirmatione Apoſtolica,vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis,& conſuetudinibus,facultatibus teſtandi,alijſq. Priuilegiis,Indultis,& literis Apoſtolicis, quibuſuis conceſſis, approbatis, & innouatis,etiam ſi de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis,& expreſſa mentio facienda eſſet illorum tenores pro ſufficienter expreſſis habentes,illis in reliquis in ſuo robore permanẽtibus,ceteriſq.cõtrariis quibuſcumque. Volumus autem,quod ſi aliquis ex Patriarchis,Epiſcopis, Abbatibus, ſeu Commendatariis & aliis beneficiatis præfatis pluribus Eccleſiis, ſeu Monaſteriis, pro tempore ſimul, vel ſucceſſiuè præfuerit, ſeu plura beneficia obtinuerit ornamenta, & paramenta ac res, & bona prædicta ad illa omnia habita ratione fructuum,& temporis, quo eadem beneficia poſſedit, omninò pertineant,& proportionabiliter inter ea diuidantur,quodque præſentes literæ in Cancellaria noſtra Apoſtolica, & Acie Campi Floræ, de more publicentur, & inter Conſtitutiones perpetuò valituras deſcribantur, &c. Nulli ergo, &c. Item quæ ad Cameram Apoſtolicam pertineant,vide in commiſſionibus generalis Theſaurarii præſertim Sixti V.fol.1367.in Bullario.

ADDITIO.Hanc Pij V.Extrauag.ad verbum recitat cum annotationib. Nau. in Commentar.de Spol. Cleric.§.8. & ad eius intelligentiam aliqua etiam ſcribit in conſil.4. de donation. in antiq. Cuius dictis adde, quod hæc Conſtitutio eſt iuridice intelligenda,ſ.deducto prius ære alieno,& debitis, quibus aliàs minimè ſatisfieri poſſet.Roderic.in Sum.par.2.cap.34. Concluſ.1. & tomo 1.quæſt.regular.q.30.art 11. ex Ioan.Guttierez.lib.2.pract.quæſt.cap.94.in fine. Et in dubio Bona,quæ Prælatus habet,an cenſeãtur acquiſita ex redditibus Eccleſiæ & poſt obtentam dignitatem & an ex propria induſtria,& intuitu perſonæ præter Doct.in c.3.de pecul.cler.& alios videndi ſunt Andreas Barbat.in tract.de præſt. Card.par.1. quæſt.4.Bertacchin.in tract.de Epiſcop.lib.4.par.4.nu.9.Didac. Couar.in c.1.num.6.& infrà, de teſtam. Iul.Clar.lib.3.receptar.ſentent.quæſt.27.num.1.Maſcard. in tract.de probat.Concluſ.202.Menoch.in tract.de præſumpt.lib.3.præſ.53.& Molina in tract. de iuſt. & iure diſp.141.in fine;Vbi enim conſtaret de paupertate Eccleſiæ,& de bonis ac diuitijs proprijs Epiſcopi prædefuncti, ſemper bona quæ reperta fuerunt, non habentia ſignum Eccleſiæ præſumuntur potius quæſita ex bonis Epiſcopi,quam Eccleſiæ Rota Rom.quæ alios allegat deciſ.582.diuerſ.par.3.lib.3.

Declaratio, quod Bona Regularium extra clauſtra degentium ad Cameram Apoſtolicam ſpectent, & quod in omnibus ſpolijs eadē Camera eſt verè, & propriè hęres, fol. 1254. in Bullario tenoris ſeq.

Officij noſtri partes ſedulo præſtare tenemur, vt dubia, quę ab aliquibus ſub falſo ꝑtextu, vel nimis ſubtiliter excitata, in Cameræ noſtræ Apoſtolicæ præiudiciū tendūt, declaratione noſtra dilucidētur. Nuper accepimus, quod etſi fel. rec. Pius Papa IV. prædeceſſor noſter cōſtitutionē, & quæcūque in illa cōtinerētur per piæ memoriæ Paulū Papā IV. ēt prædeceſſorē noſtrū cōtra Apoſtatas editā, per quā inter cetera decreuit, bona quæcumque mobilia, & immobilia, ac cēſus, redditus, & prouentus, iura, & actiones, per regularem ordinem profeſſos extra clauſtra ſuorum regularium locorum, etiā de licentia ſuorum Superiorum degētes, tēpore quo extra clauſtra huiuſmodi fuiſſent acquiſita, ēt ſi acquiſitiones huiuſmodi ab ipſis profeſſis ex redditibus beneficiorū Eccleſiaſticorū cum cura, vel ſine cura per eos obtentorū, ſeu detentorum, aut ex propria induſtria, ſeu artificio, mercatura, vel ex teſtamēto, ſiue ſucceſſione ab inteſtato quorumuis conſanguineorū affinium, vel amicorum ſuorum, aut quorumcūque aliorū factæ eſſent, nō fiſco, aut Camerę Apoſtolicæ ſed Religioni, aut Monaſterijs, in quo, ſeu quibus primo ꝓfeſſi fuiſſent, eo ipſo applicata eſſe, & cenſeri debere, ad iuris, & ſacrarū Conſtitutionum formā reduxerit: Necnon pręfata bona Regulariū extra clauſtra, vt præfertur, degentiū, ſiue mendicantiū, ſiue nō mendicantium, aut militiarum profeſſorum, ēt, ſi loca, & Canonicales portiones, aut dignitates ī Cathedralibus, vel Collegiatis Eccleſijs cuiuſuis Ordinis Regularib. obtinuerint, ac Epiſcopali, Archiepiſcopali, Patriachali, Primitiali, vel quauis alia prefulſerint dignitate poſt eorū obitū ad eandem Camerā Apoſtolicā, & iuxtā Conſtitutionē fel. rec. Pauli Papę III. ſuper ſpolijs, ſub Dat. videlicet. Tertio nonas Ianuarij, Pōtificatus ſui anno 3. ꝓmulgatā legitime ſpectent, & pertineāt, idq; p Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac Nos, dū collector generalis ad recuperanda ſpolia regularium ſpecificè deputatus fuit, apertè deim̄ontratū extiterit, ac in poſſeſſione illa exigēdi, ac recuperādi eadē Camera merito ſępe fuerit: nihilominus nonnulli vano ſub dictæ Conſtitutionis Pauli IV. prædeceſſoris præfati prætextu contrarium aliquando aſſerere non dubitarint: Nos omnē circa prędictam dubitandi occaſionem dimouere, ſimulque æquitate, & iuſtitia ſuadentibus, eiuſdē Cameræ indemnitati, ne in dies moleſtijs, & incōmodis afficiatur, cōſulere volentes, pręſentium authoritate declaramus res, & bona quęcūque p dictos Regulares extra clauſtra Eccleſiarū, Monaſteriorum, Domorum, & quorumcūque regularium locorū degētes, quocūque iure, & actione, ſiue ex cauſa teſtati, ſiue inteſtati acquiſita, & in poſterū acquirēda, vel ad eos delata in quibuſuis prouincijs, dominijs, regnis, & locis cōſiſtant, niſi idem, ad quos illi ſpectauerint, ſufficienti fuerint teſtādi, aut de illis diſponēdi facultate ſuffulti eaque legitime vſi fuerint, ad eādē Camerā pleno iure pertinuiſſe, & ſpectare, ac bona quæcumque eorundē ſub ſpoliorum nomine comprehenſa per ipſam Camerā, eiuſq. nomine a quibuſcumque occupātibus, & detinētib. recuperari, ac vindicari potuiſſe, & poſſe, ac iuxta Pauli III. & aliorum prędeceſſorū noſtrorum literas eadē Cam. Apoſt. ī huiuſmodi bonis ſpolia nuncupatis vere vniuerſaliter ſuccedente, qd ipſa Camera, quę ceteris hęredibus, & ſucceſſoribus ampliori eſt priuilegio munita, cuiq. merito magis fauendum eſt, data in eā rerum, & bonorum dominium, ac poſſeſſio nulla traditione pręcedente tranſeat, in quacumque bonorum, & ſpoliorum

liorum ſiue ad Seculares, ſiue ad Regulares dum viuerent ſpectantium ſucceſſione, quibuſcumque in rebus, ſiue pecunijs illa conſiſtant, etiã ſi nominatim aut alia ſpeciali nota illa deſignanda eſſent, quę ad eandẽ Camerã iure ſpoliorum pertinuerunt, & pertinebunt, in poſterum, omn: prorſus fictione penitus ceſſante; ius & nomen veri hæredis in eiſdem ſpolijs habere, illiuſq. naturam ſortiri, ac veri hæredis priuilegijs, & iuribus in quibuſcumque bonis, pecunijs, iuribus, & actionibus, vti ante hac potuiſſe, & nunc poſſe, idq. eorundem prædeceſſorum, ac noſtræ etiam intentionis ſemper fuiſſe, & eſſe, authoritate præſentium declaramus; ſicq. per quoſcumque iudices in quibuſuis cauſis etiã per appellationem aut alias pendẽtibus, & futuris, ac in quacumque cauſa, vel inſtantia, ſublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & definiri debere; necnon quidquid ſecus ſuper his à quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter attentatum forſan eſt hactenus, vel in poſterum contigerit attentari, irritum, & inane decernimus. Mandantes, &c. Non obſtantibus, &c.

ADDITIO. Huius Extrauag. ac intentionis d. Pontificis in ipſa edenda meminit Nau. in conſ. 25. nu. 14. de Regular. in antiq. & iuxta eiuſdem definitionem, quam declarando proſequitur in Commentarijs ſuper c. non liceat Papæ, 12. q. 2. §. 1. nu. 2. ſpolia ſunt bona Eccleſ. perſonæ quæſita immediatè, vel immediatè ex bonis Eccleſiaſticis, vel redditibus eorum debitis quæ non fuerunt ante mortem eius iure impenſa, nec facta iure patrimonialia, nec quæſita alij irreuocabiliter vel quæ ſunt ex illicita negotiatione comparata, de quibus ante eum copioſè ſcripſit Redoan. in tract. de ſpolijs Eccleſiaſt. & ad materiam vide etiam Mandoſ. de ſignat. grat. tit. licentia teſtandi. & ſpoliorum conceſſio, & eundẽ Nau. in conſ. 5. de donat. & conſ. 4. de regul. in antiquis, & conſ. 5. & ſeq. eo tit. in nouis. ac Molinam in præal. Diſput. 147.

S. D. N. Pauli Diuina prouidentia Papæ V. Declaratio quod Curiales, & incolæ Vrbis, ac Ciues Romani originarij in Vrbe, & eius Diſtrictu intra decem millaria decedentes, non faciant ſpolia de bonis in dicta Vrbe, & eius Diſtrictu prædicto exiſtentibus.

Paulus Papa V. Ad perpetuam rei memoriam.

IN eminenti Apoſtolicæ dignitatis ſpecula, meritis licet imparibus, ſuperna diſpoſitione cõſtituti, inter ceteras curas, quæ ex iniũctõ Apoſtolicę ſeruitutis officio nobis incũbunt, illa præcipua eſt, vt almæ Vrbis noſtræ Beatorũ Petri, & Pauli Apoſtolorũ martyrio conſecratę, ad quã oẽs Chriſti fideles ex vniuerſis Mundi partibus tãquam ad communem Patriam, & Portũ cunctarum gentium, & nationum, atque adeo ad Magiſtram Veritatis, & Religionis confluunt, iis demum gratijs, & priuilegijs exornetur, per quæ omnes qui ad eam vndique veniunt, illamq. incolunt, nunc, ac perpetuis futuris temporibus ſine vlla animi moleſtia in illa ſtare, & permanere, & Romanæ Eccleſiæ, Sediq.

Apoſtolicæ adiumento eſſe poſſint, ac animaduertentes alias fel. record. Sixtum IV. Iulium III. pium IV. & nonnullos alios Prædeceſſores noſtros Romanos Põtifices, vt eiuſdem Vrbis decori, illamq. incolentium, & Curiam præfatam ſequentium indemnitati conſulerent, Curialibus, & Incolis prædictis diuerſa prę ſertim de eorum bonis teſtandi, ſeu aliàs diſponendi priuilegia, facultates, & indulta cõceſſiſſe, prout in eorundẽ Prædeceſſorum literis deſuper expeditis latius continetur. Quæ tẽporum fortaſſe iniuria, diuerſas ob cauſas imminuta, aut aliàs abrogata dicuntur. Volẽteſque Nos, qui in eadẽ Vrbe nati ſumus, Curialium & Incolarum prędictorum indemnitati, & tranquillitati conſulere, ac tam eos, quam Romanos Ciues originarios pari fauoris, & gratię prętogatiua proſequi, eorundẽ Prędeceſſorum veſtigiis inhęrendo, Motu ꝓprio, & ex certa ſciẽtia, matura deliberatione, & mera liberalitate noſtris, deque Apoſtolicæ nobis attributæ poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuo valitura Conſtitutione ſtatuimus, decernimus, & declaramus, quod poſthac perpetuis futuris temporib. omnes, & ſinguli Romanam Curiã ſequentes, ſeu ipſam Vrbem incolentes, necnon ipſi Romani Ciues originarij nunc, & pro tempore exiſtentes, ẽt Clerici, & in Sacris, etiam Presbyteratus ordinib. conſtitutis, ceteræq. omnes, & quæcumque aliæ perſonæ Eccleſiaſticæ cuiſcumque ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis ẽt Abbatiali, Epiſcopali, Archiepiſcopali, & etiam maiori, & quauis alia Eccleſiaſtica, vel Mundana dignitate fulgentes, & quæcumque beneficia Eccleſiaſtica ſecularia & quorumuis ordinum regularia, aut aliàs quomodolibet qualificata, & ſpeciali nota digna obtinẽtes, necnon quaſcumque penſiones annuas ſuper quarumuis Menſarum Patriarchalium, Archiepiſcopalium, Epiſcopalium, Abbatialium, ac Dignitatũ, Canonicatuum, & aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, vt præfertur, vel aliàs quomodolibet qualificatorum fructibus, redditibus, & prouentibus, aut ipſos fructus, redditus, & prouentus loco penſionum, annuarũ ſibi Apoſtolica authoritate quomodolibet reſeruatas, & aſſignatas, ac reſeruatos, & aſſignatos habẽtes, & obtinentes, qui in dicta Vrbe, vel eius Diſtrictu intra decem milliaria ab ipſa Vrbe non tñ extra debitam reſidentiã deceſſerint, de omnib. ſuis bonis mobilibus, & immobilibus, ac ſe mouentibus, iuribus, & actionibus quibuſcumque, nec iocalibus, & pecuniis ac reb. aliis in dicta Vrbe, & eius diſtrictu, intra decem milliaria huiuſmodi conſiſtentibus, & ſeu exiſtentibus, ac ẽt prouenientib. ex quibuſcũque fructibus, redditibus, & prouentibus ac iuribus, obuentionib. & emolumentis, ẽt decimalibus dictarum Eccleſiarum, & beneficiorum, vt pręfertur, quomodolibet qualificatorum, quę in titulum, vel Commendã, aut adminiſtrationẽ, vel aliàs quomodolibet, ẽt ex quibus conceſſionibus, & diſpenſationibus Apoſtolicis obtinent, & ſeu antea obtinuerant, vel in poſterum obtinebũt: necnon ẽt ex quibuſuis fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus, obuentionib. & emolumentis Eccleſiaſticis, atque penſionibus annuis ſuper ſimilib. fructibus, redditibus, & prouentibus, ac ẽt diſtributionib. quotidianis ſibi reſeruatis cõſtitutis, & aſſignatis, necnon ex emolumentis quorũcumque Rom. Curię officiorum, etiam adminiſtrationem habentiũ, & locorum Montiũ, vel cenſuum, ac alias prouenientes, quę ipſi pro tempore habuerunt, & obtinuerunt, ac habent, & obtinent, habebuntq. & obtinebunt in futurum, cuiuſcumque qualitatis, quantitatis, & ſummę, ac pretii, & valoris exiſtãt, per eos, & eorum quemlibet acquiſitis, & acquirẽdis, & in eadem Vrbe, & illius Diſtrictu infra decem milliaria vt ſupra cõſiſtẽtibus, diſponere, & tã donatione inter viuos, vel cauſa

mortis,

Digitized by Google

mortis,ſeu teſtamento,legato,& fideicommiſſo,quam alia quauis diſpoſitione inter viuos,ſeu vltima voluntate in fauorem conſanguineorum,& affiniũ ſuorum,Collegiorumq. Vniuerſitatum, & locorum piorum, ac quarũuis aliarum perſonarum, etiam penitus extranearum diſponere, & ordinare, ac in eiſdem rebus,& bonis conſanguineos,& affines,Collegia, & Vniuerſitates, ac loca,& perſonas prefatas,heredes vniuerſales, vel particulares pro eorũ libito voluntatis facere,de illiſq. libere,& licite ꝓ libito volũtatis diſponere poſſint, & valeãt plenam,& liberam eis,& cuilibet eorum licẽtiam, & facultatem omnimodam concedimus,& impartimur. Declarantes quod ſi contingat,dictos Clericos, & alias Eccleſiaſticas perſonas prefatas diſponere de ipſorum bonis in fauore illegitimorum,(non tamen ex eorum proprio corpore procreatorum) nunc,& eo caſu quo ad bona,& iura,& alias res ipſorum diſponentium mere patrimonialia,& laicalia in dicta Vrbe,& illius Diſtrictu,vt ſuprà conſiſtentia, nec Camera, nec ipſi illegitimi in illis vllo modo ſuccedant, ſed ad venientes ab inteſtato iuxta iuris diſpoſitionẽ ſpectẽt,& pertineant,quauis alia Cõſtitutione forſan contrarium diſponente non obſtante. Preterea Motu,ſcientia,& poteſtate ſimilibus,decernimus,& ordinamus,quod ſi dicti Curiales, ſeu Incole Vrbis, Romaniq. Ciues originarii,aliiq. predicti in Vrbe, & Diſtrictu predictis, non tamen extra eorum debitam reſidentiam, ab inteſtato deceſſerint, eorum bona, pecunie,iocalia,iura,actiones,& res huiuſmodi,ẽt ex bonis,& redditib. Eccleſiaſticis ſupradictis prouenientia p eos,vt ſupra acquiſita in dicta Vrbe,& eius Diſtrictu intra decem milliaria,vt prefertur, cõſiſtentia, ad eorum heredes ab inteſtato venientes liberè deueniant,nec illa ad Romanum Pontificem,aut Sedem,& Camerã Apoſtolicã ſpectare,& pertinere dici,vel pretendi poſſint,minuſq. Miniſtri,vel Agentes dicte Camere, etiam ſub pretextu quod dicti heredes in Vrbe non reperiantur dictorum bonorum poſſeſſionem apprehendere, vel ſequeſtrare,aut de illis inuentaria cõficere,aut in illis quouis modo ſe intromittere valeant. Diſtrictius inhibentes modernis, & pro tempore exiſtentibus Sanctę Romanæ Eccleſiæ Camerario,& dictę Camerę generalibus Theſaurario,Commiſſario,necnon Præſidentibus Clericis nunc, & pro tempre exiſtentibus omnibuſq & ſingulis Spoliorũ,& Iurium Cameræ Apoſtolicæ Collectoribus,vel Subcollectoribus,ac aliis Miniſtris quocumque nomine nuncupatis, ne heredes, & ſucceſſores quoſcumque etiã ab inteſtato dictorum Curialium, ac Incolarum,& Ciuium Romanorum in Vrbe, ac illius Diſtrictu prefato pro tempore decedentium ſuper prædictis bonis,pecuniis,iocalibus,iuribus,actionibus, & rebus quibuſcumque per dictos Curiales, Incolas, Romanoſq. ciues originarios,pro tempore in Vrbe prædicta,& infra illius Diſtrictum huiuſmodi decen. vt præfertur,acquiſitis,contra præſentium noſtrarum literarum formam, etiã ſub prætextu, ſeu cauſa illicitę negotiationis moleſtare, perturbare, inquietare, & ſe in hæreditatibus, & bonis p̃fatis quouis modo immiſcere aut illa petere ſeu ſibi,aut Camerę prefatę vendicare ſeu de illis Inuentarium conficere audeant, ſeu præſumant. Decernentes ſic noſtræ mentis,& immutabilis, voluntatis exiſtere,ac ita,& non aliter per Camerarium,Theſaurarium,Commiſſarium,Preſidentes,& Clericos prefatos,ac alios quoſcũque Iudices Ordinarios, & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores,ac S.R.E. Cardinales quauis authoritate fungentes,ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicãdi,& interpretãdi facultate,& authoritate iudicari, & definiri debere, ac irritum prorſus,nullum,& inane quidquid ſecùs ſuper his a quoquam

quauis

quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis necnon Cameræ præfatæ, & eccleſiarum, in quibus dicta beneficia forſan fuerint, aut Monaſteriorum, & Ordinum, quorum illa exſtiterint, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis Statutis, & Conſuetudinibus, necnon Priuilegijs, Conceſſionibus, Indultis, & Literis Apoſtolicis, illis, necnon Camerario, Theſaurario, Commiſſario, Cameræ Præſidentibus & Clericis, alijsq. prædictis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus, & inſolitis Clauſulis, ac irritantibus, & alijs Decretis per quoſcumque Romanos Pontifices, etiam Prædeceſſores noſtros in genere, vel in ſpecie, etiam Motu, ſcientia, & Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine ſimilibus, aut aliàs quomodolibet, etiam Conſiſtorialiter conceſſis, & approbatis, ac innouatis; Quibus omnibus & ſingulis, etiam ſi de illis, eorumq. totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & ad verbum expreſſa mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbũ insererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, ad effectum præſentium illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, ac ſuos effectus aduerſus declarationem, voluntatem, ſtatutum, & ordinem noſtras huiuſmodi ſortiri, aut vendicare non poſſe, neque debere volumus, & decernimus, ceteriſq. contrarijs quibuſcumque. Ceterum, quia difficile foret, pręſentes noſtras literas ad ſingula quæque loca deferri, volumus, & declaramus, quod illarum tranſumptis, etiam impreſſis, manu Notarij publici ſubſcriptis, & alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica Conſtitutæ ſigillo munitis, eadem prorſus fides in iudicio, & extra vbique adhibeatur, quæ eiſdem præſentibus ahiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, ſub Annulo Piſcatoris, die 8. Aprilis 1606. Pontificatus Noſtri Anno Primo.

M. Veſtrius Barbianus.

Anno a Natiuitate D. N. Ieſu Chriſti 1609. Indictione quarta, die vero octaua menſis Aprilis, Pontificatus autem Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & D. N. D. Pauli diuina prouidentia Papæ V. Anno eius Primo; Retroſcriptę literæ affixè, & publicatæ fuerunt in valuis Baſilicæ Principis Apoſtolorum, & Baſilicæ Sancti Ioannis Lateranenſ. ac Cancellarię Apoſtolicæ, & in Acie Campi Floræ, vt moris eſt, per me Chriſtophorum Fundatum Apoſtolicum Curſ.

Io Baptiſta Bagni, Magiſter Curſorum.

INSTRVT-

INSTRVTTIONI A SOTTOLLETTORI, & Commiſſarij nelle eſſecutioni di ſpogli, nel procedere ſopra li negotij illeciti fatti da Clerici, & Preti in vita, o dopò morte loro, & nel pigliare poſſeſſo de' beneficij generalmente, & ſpecialmente affetti alla Santità di Noſtro Signore, & alla Sede Apoſtolica, fatte dall'Illuſtriſsimo, & Reuerrendiſsimo Monſignor Giacomo Aldobrandino Veſcouo di Troia, Nuncio Apoſtolico, Collettor Generale, e General Commiſſario a pigliar il poſſeſſo de' ſimili beneficij, deputato da ſua Beatitudine in queſto Regno di Napoli.

DEVENO primà ſapere, che la maggior parte delle Dioceſi del Regno ſono compoſte con la Reuerenda Camera Apoſtolica, & quali ſiano queſte, & le non compoſte, deputando Noi ordinariamente vn Sottocollettore per ciaſcuna Dioceſi ogn'uno in particolare ſaperà. ſe l'aſſegnatagli paga la compoſitione, ò nò, è però chi hauerà in cura vna Dioceſi, ò più compoſte, procurerà, che al tempo, che maturano le paghe, & li Capitoli mandino quà a ſodisfare l'intiero, & trouando renitenza, traſcuragine, ò impoſſibilità, deueno auiſarlo a Noi, per aſpettarne l'ordine, che ci parerà di dare: Auertendo, che ſe li Capitoli voleſſero dare a loro il danaro, che deueno, di non pigliarlo in alcun modo, perche ſono obligati a loro riſico farlo pagar a Napoli.

Quando more alcun Prete in Dioceſe, che non ſia compoſta, deue il Commiſſario prima ſapere ſe poſſedeua beneficio ò beneficij, con cura ò ſinza, che renda ò rendeſſero ol re trẽta ſcudi d'oro di Camera d'entrata, che ſaranno circa ducati quarãta due di Regno; & ſe troua che ne poſſedeſſe deue fare l'inuentario ſubito di tutta la facoltà laſciata dal morto, conſiſta, ò in ſtabili, ò in mobili, ò per immobili. ò in qual ſi voglia altra coſa, ponẽdo gli Editti publici per trouare quello, che foſſe ſtato occupato da qual ſi voglia congionto, ò eſtranio del morto et per hauer reuelatione de' crediti, fra un certo termine d'aſſignarſi, ſecondo che parerà al Commiſſario, e quelli, che non reueleranno, deue publicarli per eſcommunicati, e affigerli li cartoni nella Chieſa principale, ò altri luoghi publici, pur che non ſiano Vniuerſità contra lequali non ſi vuole, che ſi eſſeguiſcano le cenſure, ſenza licenza Noſtra. auertendo di non eſſeguire, ne anco le cenſure contra debitori: ſe non in ſuſſidio & ſe la ſomma non paſſa venti ducati, ſenza Noſtro eſpreſſo ordine, & poi deue eſſaminare teſtimonij, & formar proceſſo interrogando del Nome, Cognome, Patria, & parenti del morto del titolo ò titoli del beneficio, ò beneficij. del luogo doue è poſto, ò ſon poſti, della Dioceſe della rendita e valore eſprimendo in che conſiſti in particolare; ſopra la facoltà, & ſopra l'eſſigenze, & crediti, come più amplamente ſi dirà nelle interrogationi, & finito il proceſſo ſequeſtrare in mano di terza perſona ſicura ogni coſa, non pigliando per ſequeſtrato in poter loro coſa alcuna mandando a Noi l'originale per la prima commodità buona, ſubito con diligenza etiam per huomo a poſta; ſecondo l'importanza dello ſpoglio e ritenendone appreſſo di ſe copia autentica per ogni caſo che poteſſe ſuccedere.

Morendo,

Morendo nelle medeſime Dioceſi, che non ſono compoſte Preti beneficiati di meno di trenta ſcudi d'oro di Camera d'entrata, il Commiſſario non deue fare inuentario, ne ponere Editti, ne formar proceſſo, non facendo ſpoglio (come vuole la Bolla di Pio V. di ſanta memoria) ma ſolamente deue informarſi in voce da più perſone di titoli de beneficij del luogo doue ſono poſti, della Dioceſe, & del valore, & rendita loro, ſcriuendo a Noi ogni coſa diſtintamente, & con chiarezza per lettera particolare.

Nelle Dioceſi compoſte, morendo alcun Prete beneficiato di oltre trenta ſcudi d'oro di Camera d'entrata, ò di meno, baſta, che il Commiſſario faccia quel che ſi è detto di ſopra di quelli, che muoiono in Dioceſe non compoſta beneficiati di meno entrata di trenta ſcudi d'oro ſimili.

E perche il negotiare è prohibito da' ſacri Canoni, & Conſtitutioni Apoſtoliche, a' Clerici, & Preti beneficiati ò non beneficiati, di più delli trenta ſcudi d'oro ò di meno in Dioceſi compoſta ò non compoſta, douerà il Commiſſario morendone alcuno, che in vita ſua habbia negotiato illecitamente, & queſto ſia notorio; pigliar informatione con la dipoſitione de teſtimonij della facultà laſciata in mobili, ſtabili, ò animali. di quella, che quando preſe l'habito clericale haueua della qualità dell'induſtrie & negotij, che faceua della quantità di eſſi del tempo. & del lucro che può hauer fatto, come ſi dirà più amplamente di ſotto, & trouando la concludente inuentariare tutta la facultà, & ſequeſtrare tutto quello che ſi può giudicar e acquiſtato da ſimili negotij illeciti in mano di terza perſona ſicura, non intereſſata in alcun modo, & poi citare li pretenſi heredi auanti a Noi fra certo termine breue da aſſignarſegli dal Commiſſario, hauendo riſguardo alla diſtanza del luogo, & qualità del tempo, a dir la cauſa perche non ſi debbia incamerar li beni acquiſtati con negotij illeciti, & che non comparendo in detto termine ſi procederà in loro contumacia ſino alla promulgatione della ſentenza ſenza altra citatione, ma ſolamente ſi citarano per affixionem ad valuas, & poi ſi procederà alla eſſecutione di detta ſentenza. procurando fatte tutte queſte coſe, che l'informatione venghi ſicuramente quanto prima.

Sapendo vn Commiſſario, che alcun Prete negotia illecitamente non vogliamo, che ſenza eſpreſſa Noſtra licenza ne pigli informatione, ma commettendogliela Noi, ò ſopra l'auiſo, ch'egli ci douerà dare di queſto, ò perche per altro verſo n'habbiamo hauuto notitia, deue eſſaminare li teſtimonij ſopra li ſequenti capi.

Che facultà ſi troua, in che conſiſte, come la poſſiede, quanto gli fu laſciato dal Padre, ò altri congionti, del tempo, che preſe l'habito Clericale, quel che ſi trouaua all'hora, il reſto de che l'ha fatto; in che negotij ſi e eſſercitato ò ſi eſſercita, ſe nel ſeminar territorij alieni, della quantità della ſementa, dell'affitto, che riſponde, & paga, ſi è ſolo in eſſo, le ſi ſtima, ch'habbia guadagnato, e quanto, ò nel comprar, e vendere, la qualità delle merce, la ſorte de' beſtiami, ò il numero delli tumoli di grani, & altre biade, la quantità di eſſe, & del lucro, che può hauer fatto, interrogando in oltre. ſe sà, che ſopra alcuno capo di mercantia vi ſia ſcrittura publica, & cercando di ſapere il nome del Notaro, che ſe n'è rogato, procurandone da quello la copia per ponerla in proceſſo, & trouando l'informatione concludente, & che proui a baſtanza vno di ſopradetti capi di negotiationi illecita, ò altri, ſopra quali parerà alla diligenza del Commiſſario eſſaminarli, cauati dalli prohibitioni de' ſacri Canoni, & Conſtitutioni Apoſtoliche, ſequeſtri in mano di terza perſona ſicura, la mercantia che gli trouaſſe in eſſere, in che deue premere quanto

più

Digitized by Google

più potrà, & quella parte della ſua facoltà, che giudicherà hauer acquiſtata con li detti negotij illeciti, citandolo nella forma di ſopra narrata, & poi mandando l'informatione per via ſicura.

Oltra il detto, ſopra la vacanza de' beneficij, deuono li Commiſſarij vacandone vno, ò più di maggior ò minor rendita delli detti trenta ſcudi, con cura ò ſenza, in Dioceſe compoſta ò non compoſta, nelli meſi della Collatione Apoſtolica, ò riſeruati, & affetti ad eſſa andare à pigliare di ciaſcuno il poſſeſſo in nome della Reuerenda Camera, & Noſtro facendone fare inſtrumento publico, & ſequeſtrare li frutti che foſſero reſtati eſſatti dal già poſſeſſore di eſſi, & che per la rata del tempo, che ſtaranno vacanti matureranno, & ſe ſaranno in luoghi diſtanti dalla ſua habitatione, potrà deputare vno economo fedele à ſuo riſico, & pericolo, che habbia cura delle eſſigenze di eſſi al tempo che maturano, dando auiſo à Noi ſubito di quanto hauerà fatto, per attendere quel che ci parerà di commandare.

Le Chieſe Capelle, & Altari, mentre, che ſtanno vacanti, & non hanno Rettore, Capellano, ò Beneficiato, che li frutti di eſſi ſono della Reuerenda Camera deuono, eſſer ſeruite, & officiate con tutti li peſi che ordinariamente portano li poſſeſſori di eſſi, & perciò (non deputando il Prelato ordinario, del luogo l'economo in diuinis) lo faccia il Commiſſario, cercando perſona atta à quel ſeruitio, con promeſſa di ſodisfattione, ſecondo che ci parerà honeſto, ſaputa la entrata, & qualità di carichi.

Vacando beneficij nel meſe, che tocca al Prelato ordinario di quella Dioceſe, la collatione di eſſi, & ſimilmente Iuſpatronati non deue il Commiſſario pigliarne il poſſeſſo, ma ſopra li frutti far le diligenze eſpreſſe di ſopra, deputando l'economo alla eſſattione, & ſequeſtrando quelli, che reſtaſſero intereſſati, & che matureranno nel tempo che ſtaranno vacanti.

Il poſseſso, che pigliano de' beneficij riſeruati alla Sede Apoſtolica che ſono le Prime dignità nella Cathedrale poſt Pontificalem, li Monaſterij Conciſtoriali, li beneficij che vacano nel meſe del Papa, beneficij, che vacano in Curia Romana beneficij, de' famigliari del Papa, beneficij de' Sottocollettori, & altri beneficij affetti, e per diſpoſition di Canoni, & Regole di Cancellaria reſeruati à ſua Santità, non lo deuono relaſciare à' nuoui prouiſti, ſenza eſpreſso Noſtro ordine, & lettera, ancorche alcuno li preſentaſſe le Bolle Apoſtoliche, perche così vien diſpoſto da' Sommi Pontefici.

Et ſe nella relaſsatione di eſso poſseſso, vi trouaſſe intruſo qualche Cherico Prete, ò Laico di qual ſi voglia dignità, grado, ſtato, & preminenza, hauendolo conferito Noſtro Signore, oſserui con lui la forma della Bolla.

In ogni tempo, che muoiono Preti beneficiati, il conto della rata per la Reuerenda Camera de' frutti pendenti per la vacanza de' beneficij, ſi deue fare, & calculare nel ſeguente modo; cioè. Dal primo di Settembre tutto il grano, & ogni ſorte di biade. Dal primo di Nouembre il vino. Et dal primo di Decembre l'oglio, ghiande, & altri frutti vernali, perche il guadagnato dal prete fin al tempo della morte appartiene alla medeſima Camera, & oltre a queſto deuono ſapere li Commiſsarij, che tutti li frutti non eſsati dal morto beneficiato per qual ſi voglia tempo, ſi deuono ricuperare per eſsa Camera, & così ſi deue oſseruare, ſecondo il Motu proprio di Siſto V. ſopra queſta materia.

Nell'inuentario che faranno di qual ſi voglia coſa, vogliamo, che ſempre v'interuenghi la prima dignità di quella Città, ò Luogo, e non vi eſſendo chi è ſecondo, terzo, ò quarto, ò chi ſegue, & potrà, facendo, che ſempre appariſca in eſſi queſto interuento,

teruento, & trouando libri di qual ſi voglia ſorte, tāto ſtampati, quanto manoſcritti, o altre ſcritture, deuono diſtintamente notar li nomi delli Auttori, & la materia, che trattano.

Non deuono li Commiſſarij vendere coſa alcuna ſenza eſpreſſo Noſtro ordine, & quando ſe li commetterà la vendita, non deuono venire a queſt'atto, ſe prima, cio che s'hà da vendere non ſarà ſtimato da perſona eſperta, e da bene, & poi ſi ſubaſti ogni coſa a lume di candela in luogo publico, doue ogni perſona vi poſſa interuenire, & offerire in beneficio di detta Camera auertendo i Sotto colletori, ne loro, ne loro parenti, ne per loro ſteſſi, ne per interpoſte perſone di non offerire, ne comprare coſa alcuna di ſpogli, ò frutti pendenti ſotto la pena contenuta nella piegeria, & ſicurtà de fideliter adminiſtrando.

Li Calici, Croci, Libri di canto, Meſſali & altre coſe ſimili dedicate al culto diuino, deuono reſtare alla Chieſa, & ſi deuono conſignare a quelli, che verranno prouiſti del beneficio, che vaca.

Hauendo il beneficiato morto la caſa della ſua habitatione nell'iſteſſo luogo, doue è la Chieſa li ſuppellettili di caſa, come ſono caſſe di legname ſemplice, ſegge (non però di drappo) botte vacue, tauole, lettiere, & altre coſe ſimili. ſi deuono conſeruare alla Chieſa, & al ſucceſſore nel beneficio, come vuole la Bolla di Pio V. di Felice memoria.

Quando muoiono Veſcoui ò Abbati di Abbatie Conciſtoriali, il primo Commiſſario che pone le mani nello ſpoglio deue eſſere preferito à gl'altri, che concorſero poi, & diligentemente far inuentario di ciò, che trouerà, poner gl'Editti, & poi ſubito per huomo a poſta mandarlo a Noi auiſandoci inſieme del nome, & cognome del Veſcouo ò Abbate, della vera rendita del Veſcouato ò Abbatia, & di quanto appreſſo poco potrà importare lo ſpoglio, & in tāto, che Noi ci riſoluiamo, ò di laſciarui quel Commiſſario, ò di deſtinarui altro, formerà il proceſſo con quelle diligenze, che potrà maggiori, & ſucceſſiuamente ci ſignificherà quanto da lui ſi farà ſino a Noſtro altro ordine.

Non ſolo ne' Veſcouati, ò Abbatie Conciſtoriali deue tra più Commiſſarij concorrenti in vno luogo, valere la preuentione, ma in tutti gli altri negotij d'intereſſe della Reuerenda Camera, non oſtante, che a ciaſcheduno ſi aſſegni vna, ò più Dioceſi in particolare nella Commiſſione & coſi dichiariamo. & queſto perche ſi vuole, che li più diligenti ſiano più adoprati & con queſta emulatione, & concorrenza non ſi traſcuri coſa alcuna, amonendo, & comandando a tutti in generale, che debbano procedere con quella modeſtia, & carità che conuiene per non dar ſcandalo, & per ſeruitio della medeſima Camera con intera ſodisfattione d'ogn'vno.

Non ardiſca neſſun Commiſſario di tratar compoſitione, ò tranſattione ſopra qual ſi voglia coſa, ne per qual ſi voglia ſomma, ſotto le pene, che parerà al rigoroſo Noſtro arbitrio, riſeruando queſta facoltà ſolamente al Noſtro Tribunale, ma in tutti li Negotij potranno eſſortare l'intereſſati a venire ò mandar quà a trattar di compoſitione, promettendo loro quella gratitudine, che chi tratta con Noi ſuole ſempre riportare.

Habbiamo ſaputo che alcuni Commiſſarij alcuna volta hanno poſto gli Editti in luoghi publici auanti che ſia morto il prete, che ſi pretenda faccia ſpoglio, & che con quelli habbiano anco fatti ſequeſtri, & però prohibiamo queſto eſpreſamente, auertendoli, che non ſi ſeruano di eſſi, ſe non nelli caſi nominati di ſopra, & che ſe per l'auenire ci verrano più querele di queſto, ſaranno li traſgreſſori puniti come diſobedienti.

Ciaſcuno

Ciaſcuno Commiſſario douerà tener conto chiaro diſtinto, & ordinato di tutto quello, che occorrerà nella Dioceſe, ò luogo doue egli ſarà deputato, nel qual conto douerà farſi introito di quel che gli peruenirà nelle mani per qual ſi voglia coſa di tempo in tempo, & eſito di ciò, che rimetterà a Noi, ò pagherà per conto di ſpeſe ò altro, notando li beneficij, che vacheranno, nominando la perſona per cui vacano, il tempo della morte, & li frutti di eſſi beneficij, che ſpetteranno alla Camera per rata, calculata ne' tempi, come diſporà, & facendoſi da Noi tranſattione, ò compoſitione di eſſi, ò d'altra coſa ſimilmente ne faranno mentione in detti conti, con notarci li decreti, & ordini, che li ſaranno dati ſopra detta tranſattione, & così di tutto quello reſtaſſe pendente di detti frutti, o altri, tanto, che s'habbia piena notitia di ciò che paſſa, ò reſta in beneficio di detta Camera.

S'ordina a detti Commiſſarij, ch'ogn'Anno nell'infraſcritti tempi mandino, ò vengano di perſona a dar detti conti ſottoſcritti di lor propria mano, con dichiaratione delli tempi, nelli quali ſono occorſi li negotij in Noſtra mano; cioè la prima volta nel meſe d'Aprile, & la ſeconda nel meſe di Settembre di ciaſcuno Anno, con le cautele, & giuſtificatione, che ſaranno neceſſarie per ſaldare detti conti aggiongendoui ſemper in fine di eſſi quel che reſtarà da maturarſi, ò eſigerſi per l'auenire. Et quando non foſſe occorſo coſa alcuna in detta Dioceſe, non manchino per qualſiuoglia coſa in detti tempi ſcriuere quel che ſarà fatto, ò non fatto.

Per ſalario, & fatica del Commiſſario ſi conſtituiſce ragione d'un ducato il giorno, & cinque carlini il dì al Notaro, che meneranno, con le ſpeſe di loro ſeruitori, e caualli di detti Commiſſarij, & Notari, & vettura d'eſſi caualli non eſſendo proprij, morendo alcun prete nella lor propria patria, li Cõmiſſarij non poſſono pigliar di più cinque carlini il giorno, purche non paſſino otto, ò dieci dì, & vinticinque grana per il Notaro ſenza altro.

Et perche alcuni Commiſſarij ſono ſtati ſoliti alle volte conſumare molte giornate, aggrauando le parti di molte ſpeſe, & pigliando più per li loro viatici, & giornate, che non è quello che peruiene poi alla Camera, per tanto ordiniamo, che ſi debbano ſpedire con ogni celerità più ò meno ſecondo la qualità delli ſpogli, & biſogno delli negotij, & che in fine di ciaſcuno proceſſo che manderanno a Noi, ci mandino anco, ſenza preterire, liſta, & notamento di tutto quello, che haueranno pigliato per loro viatici giornate, caualli, & altre ſpeſe, ponendoui il numero delli giorni, che haueranno vacato in quello ſpoglio, ò altro negotio.

INTERROGATORII SOPRA QVALI SI haueranno eſſaminare li teſtimonij in qual ſi volglia ſpoglio, che accaderà, rimettendoci alla diligenza del Commiſſario, nella qualità, & diuerſità de' caſi.

INnterrogatur primum, ſe il Prete morto poſſedeua beneficio, ò beneficij, con cura, ò ſenza, del titulo, o tituli, del luogo doue è poſto, ò ſono poſti della Dioceſe, della rendita, & valore: & in che conſiſtono l'entrate che facoltà poſſedeua, ſe haueua fratelli, o nepoti, come viueano, tanto il beneficiato, quanto li fratelli ò nepoti che arte faceuano, ſe viueuano inſieme, & in commune, ò ſeparati, ſe haueuano diuiſa l'heredità paterna, & ſe ha fatto teſtamento, chi Notaro ſe nè rogato per procurarne la copia

da

Digitized by Google

da ponerla in proceſſo.

Che compre fece il morto in vita, ſe le compre, che ſi trouaſſero in faccia de' fratelli, ò altri congionti erano di ſuoi proprij denari, ſe il morto, o parenti ſi laſciorno mai intendere, & vſcir parola di queſto, come coſtan o potria coſtare al preſente, chi altri lo sà, chi ſi pigliaua li frutti, e l'entrate di dette coſe comprate in faccia di parenti, & chi diſponeua d'eſſi.

Che robbe mobili, ſtabili, animali, & eſigenze ſono rimaſte alla morte del Prete, & ſempre s'interroghi, chi altri potrà ſapere quel che depone ogni teſtimonio per hauere più teſtimonij conteſti.

Del valore, & prezzo delle robbe tanto ſtabili, quanto mobili, & animali, & non potendolo ſapere per il detto de' teſtimoni le faccia apprezzare, & ſtimare da perſona eſperta, mandandoci poi con il proceſſo anco l'apprezzo.

MODO DA INTERROGARE SOPRA le negotiatione illecite dopò la morte de' Preti.

CHe facoltà reſta, & ſi troua, diſtinguendo li ſtabili da' mobili, gl'animali, & crediti, del tempo che preſe l'habito Clericale, quanto poſſedeua all'hora, della qualità de' negotij eſſercitati da lui, ò ſe altri l'hanno fatti de' ſuoi denari.

Se ha fatto il campo, ò maſſaria in territorij alieni, & tenuti affitti, la quantità delli grani, che ſeminaua, quanto riſpondeua a' padroni de' territorij & quanto tempo ha tenuto quaſti, & c'ha atteſo.

Se compraua ò vendeua grani, biade, olij, animali, vini, ò altra ſorte di merce comeſtibile, ò di vſo commune, ò di qual ſi voglia altra ſorte, la qualità, quantità, ò genere, ſe andaua a fiere, ò mercati, da chi compraua, à chi vendeua, che coſa, & à quanto prezzo, ſe naſceuan tra cõtrahenti ſcritture publiche, ſotto rogito di chi notaro, per poterne far cauar copia, & ſopra ogni capo di lucro, & guadagno fatto, & quel che parerà da vantaggio alla ſofficienza del Commiſſario, eſſendo fatto il proceſſo il detto di ſopra.

SYNODVS DIOECESANA.

Cõgruit titul. de offic. iudic.

DECRETO Concilij Trid. ſeſſ. 24. de ref. gen. cap. 2. præcipitur, vt Synodi Diœceſanæ quotannis celebrẽtur, ad quas exempti etiam omnes, qui aliàs, ceſſante exemptione intereſſe deberent, nec Capitulis generalibus ſubduntur, accedere teneantur, ratione tamen parochialium, aut aliarum ſecularium Eccleſiarum, etiam annexarum, debeât ij, qui illarum curam gerunt, quicumque illi ſint, Synodo intereſſe. Ordo ad celebrandam Synodum habetur in Pontificali Romano par. 3.

Acta verò, quę neceſſariò in Synodo fieri debent, ſunt, videlicet. P. ſi emanatum edictum de Synodo ad certam diem inchoanda, & ſucceſſiue proſequẽda, debet in primis fieri electio Conſultorum Theologorum, & in vtroque iure Doctorum, Promotoris, & Notarij ſiue Secretarij ipſius Synodi.

Secundò monendi, & requirẽdi ſunt omnes, qui Synodo adeſſe, & intereſſe debent,

debent,& contemnentes per pœnas Eccleſiaſticas ad illam venire compellendi ſunt,ac comparentes obedientiam,& reuerentiam exhibere debent iux.tex. in c.quod ſuper his,de maior.& obed.contra abſentes,nec legitimas excuſatio nes adducere curantes,veluti contumaces procedi,vt debita pœna multentur.

Tertiò debet fieri, & promulgari Decretum, quod ſi contigerit quem in ſedendo,loco ſibi debito non ſtetiſſe,ſeu vocatum fuiſſe,aliudue egiſſe quod nul lum circa præcedentiam patiatur præiudicium,ſed cuiuſcumque ius ſemper ſal uum conſiſtat, vocationis tamen ea ſit ratio, vt primo Ciuitatis, deinde Diœceſis Clerus vocetur.

Quartò debet apponi pœna, ne quis, niſi tota Synodalis ſeſſionis actione completa,ac benedictione obtenta,diſcedere præſumat.

Quintò moueri debent omnes, qui in ipſa Synodo querelas proponere velint,& ſi quæ ſint, audiantur, legantur, & prouideantur. Solent inſuper eligi Punctatores, & teſtes Synodales, aliaq. agi, quæ Epiſcopo expedire videbuntur.

His peractis,alta,& intelligibili voce legi debet profeſſio Fidei,iuxta formu lam præſcriptam in Bulla fel.rec.Pii IV.incip.Iniunctum,&c.qua lecta,accedere debent, qui ad id tenentur, vocati iuxta eorum gradum, & dignitatem ad iurandum Fidei profeſſionem ſecundum formulam recitatam præſtitoq. iuramento,decet etiam quemque oſculari manus Reuendiſſimi Prælati in ſignũ reuerentialis obſequii,ac debitæ reuerentiæ.

Legatur etiam Decretum Concilii Tridentini de deſignandis perſonis ad id *Seſ. 25.*
aptis,quibus cauſæ delegandæ committantur, illiq. qui Synodales iudices de- *de ref.c.*
putati fuerint,pronuncientur,& publicentur. *10. Seſſ.*

Legatur etiam Decretum eiuſdem Concilii de proponẽdis examinatoribus *14. de*
promouendorũ ad Eccleſias Parochiales,pro quibus probãdis ſuffragia feran- *ref ge. c.*
tur,& electi nominatim promulgentur,de quibus examinatoribus in Synodo *18.*
approbandis,extant literæ nomine Sacræ Congregationis Concilii ſcriptæ tenoris ſeq.

Illuſtr.& reuerendiſſ.Domino vti fratri D.Patriarchæ Venetiarum.

Illuſtr. & Reuerendiſſime Domine, vti frater. Conſultationi Amplitudinis tuæ ſuper examinatoribus in Synodo approbandis, ſic reſpondit Congregatio Sacri Trid.Cõcilii interpret.nẽpe,Examinatores,qui ab Amplitudine tua propoſiti fuerint,a Synodo tam per vota ſecreta,quam aperta poſſe probari. Itaque amplitudo tua eum modum in probatione ſeruari faciat,quem magis expedire iudicauerit.Quod reliquum eſt,Deum illi quam beneficentiſſimum precamur.Romæ die 11. Iulij M.D.XCII.

Amplitudinis tuæ Illuſtr.& Reuendiſſ.

Vti frater Hieron. Card. Matthæius.

Legatur etiam diſpoſitio decretorum Concilii Trid.ſuper perſonali reſidentia facienda,c.1.ſeſſ.6.de ref.& ſeſſ.23.de ref.c.1. in cuius fine id expreſſe cauetur, vt in Epiſcopalibus Conciliis publicentur. Publicatio autem Statutorum Concilii Prouincialis fit in Epiſcopalibus Synodis ex diſpoſitis in c.ſicut olim, de accuſat.

Rr In

In priuatis Congregationibus tractentur, Decreta, & Conſtitutiones Synodales faciendæ, quæ poſtea publicè in Eccleſiæ promulgentur; illæ aũt fieri poſſunt ſine Synodi approbatione, ſuper, quo exſtant literæ nomine Sacræ Cõgregationis Concilij ſcriptæ tenoris ſequentis.

Illuſtr. & Reuerendiſs. Domino vti fratri D. Patriarchæ Venetiarum.

Illuſtr. & Reuerendiſſime Domine vti frater. Sacra Congregatio Illuſtr. Patrum, qui Trid. Conc. interpretando a S. D. N. præfecti ſunt, per libellum Amp. tuæ nomine porrectum conſulta, reſpondit; eandem Amp. tuã in Synodo Diœceſana facere poſſe Cõſtitutiones abſque conſenſu, & approbatione Cleri, debere tamen requirere conſilium Capituli, licet illud non teneatur ſequi, niſi in caſibus a iure expreſſis: non obſtante, quod ex forma Rom. Pontificalis in celebranda Diœceſana, & Prouinciali Synodo expreſsè habeatur, vt Conſtitutiones in Synodo publicandæ, à Patribus per verbum, Placet, confirmentur cui Congregationis ſententiæ Amp. tua inhęrens in ſuam Synodum peragendam gnauiter incũbat, & bene valeat in Domino, quem vt illi in huiuſmodi paſtoralibus ac ſalutaribus munijs ſua gratia ſemper adſit, ex animo rogamus.

Romæ die 27. Aprlis 1592.

Amp tuæ Illuſtr. & Reuerendiſſimæ,

Vti frater ſtudioſiſſimus, Hieron. Card. Matthæius.

Quas, & præcedẽtes relatas literas habes impreſſas in Synodo Veneta celebráta in menſe Semptembris 1592. fol. 49. & ſeq.

His explicitis, priuſquam Synodus dimittatur, fiant acclamationes ſanctæ cum gratiarum actionibus, iuxta modum, & formulam à prælato præſcriptam, quib. terminatis, omnes Sacerdotes, & Clerici ſurgentes, cum reuerentia oſculum pacis ab Epiſcopo accipiant, & ſibi inuicem dent cum timore, & amore Dei, quod vero ſancti oſculi ſignificatione oſtendunt, id re ipſa præſtent, vt coniũctiſſimis animis concordiq. volũtate, & pacis, atque caritatis ſtudio quęcumque lecta, ſancitaue ſunt, ſollicitè exequantur, ac æquè in omnibus cuſtodiantur; In Synodis Diœceſanis magis deceret vt omitterẽtur acclamationes, & pacis oſcula, vt habetur in Cæremoniali Epiſcoporum lib. 1. c. 21. in fine.

Demum Epiſcopus ſolemniter benedicat, & Archidiaconus verbis in Pontificali libro contentis Synodi concluſionem, abſolutionem, & dimiſſionem ſignificet.

Verum an ſicuti Synodus Prouincialis, ita etiam & Dięceſana antequam publicetur, ſit ad Vrbem traſmittenda, vt eius ſtatuta prius recognoſcantur, & approbentur per Sacram Concilij Tridentini Congregationem? Et reſpondeo, quod non, prout ex ſequentibus literis manifeſtè deducitur.

Illuſtri, atque Reuerendiſſ. Domino vti fratri Domino Epiſcopo Hoſtien.

Illuſtris, & Reuerendiſſime Domine vti frater. Non eſt in more poſitum apud Patres Illuſtriſſimos, qui Triden. Concilij Decretis interpretandis præfecti ſunt Diœceſanas Synodos recognoſcere, ſed Prouinciales tantum emendare. Quare vt volũtati Paſtorali amplitudinis tuę, & zelo in tuę Sinodi correctione quoquomodo ſatis per me fieret, illud pro mea in te & in eccleſiã tuam

cari-

Digitized by Google

caritate mihi ſumpſi, vt Synodum ipſam percurrerem, ſimulq; ea adnotarem, quæ notatu digna viſa ſunt, quemadmodum licebit in extremis ipſius Synodi pagellis, vbi noſtras animaduerſiones adſcripſimus, inſpicere. Quod ſupereſt tu, Clerusq. tuus in tot ſalutarium Conſtitutionum Obſeruatione gnauiter incumbite, memores vnam, optimamq. legem eſſe, legum obſeruantiam. Valete in Domino. Romę pridie Cal. Decembris 1586.

Amplitudinis tuæ Perilluſtris, atque Reuerendiſſimæ

Vti frater ſtudioſus, Antonius Card. Carafa.

De Synodo Epiſcopi, & de ſtatutis Epiſcopi Synodalibus copioſe ſcripſit Hẽricus de Bottis omnino videndus.

TORNEAMENTA.

PRÆTER Summiſtas, in hoc verbo ſciendum eſt, ſuper prohibitione taurorum, & ferarum, & annullatione votorum, & iuramentorum ſuper eiſdem pro tempore interpoſitorum, exſtare Bullam Pij V. Romæ publicatam die 15. Nouembris 1567. tenoris ſequentis.

De ſalute gregis Dominici noſtrę curę diuina diſpenſatione crediti, prout ex debito Paſtoralis officij aſtringimur, ſolicite cogitãtes, fideles cũcto gregis eiuſdem ab imminentibus corporum periculis, ẽt animarum pernicie perpetuo arcere ſtudemus. Sane licet deteſtabilis Duellorũ vſus, a Diabolo introductus, vt cruenta corporum morte animarum ẽt perniciem lucretur, ex decreto Cõcilij Tridẽtini ꝓhibitus fuerit, nihilominus adhuc in pleriſque Ciuitatibus, & aliis locis, quamplurimi ad oſtentationem virium ſuarum, & audaciæ, in publicis, priuatiſque ſpectaculis cũ tauris, & aliis feris beſtijs congredi nõ ceſſant. Vnde ẽt hominũ mortes, membrorum mutilationes, animarumq; pericula frequenter oriuntur. Nos igitur cõſiderantes hæc ſpectaculi, vbi tauri, & feræ in Circo, vel foro agitãtur, a pietate, & caritate Chriſtiana aliena eſſe, ac volẽtes hęc cruẽta, turpiaq. dęmonum, & nõ hominum ſpectacula aboleri, & animarum ſaluti quantum cũ Deo poſſumus prouidere, omnibus, & ſingulis principib. Chriſtianis, quacumque tam Eccleſiaſtica, quã Mundana ẽt Imperiali, Regia, vel quauis alia dignitate fulgẽtibus, quouis nomine nũcupentur, vel quibuſuis Communitatibus, & Rebuſpublicis hac perpetuo noſtra valitura Cõſtitutione, ſub excõicationis, & anathematis pœnis ipſo facto incurrẽdis, prohibemus, & interdicimus, ne in ſuis Prouinciis, Ciuitatibus, Terris, Opidis, & Locis, huiuſmodi ſpectacula, vbi Taurorũ, aliarumq; ferarũ beſtiarũ agitationes exercentur, fieri permittãt. Militibus quoque, ceteriſq. aliis perſonis, ne cum Tauris, & aliis beſtiis p̃fatis, ſpectaculis ipſi tã pedeſtres, quã equeſtres cõgredi audeant interdicimus. Quod ſi quis eorũ ibi mortuus fuerit, eccleſiaſtica careat ſepultura. Clericis quoque tã Regularibus, q̃ Secularib. beneficia Eccleſiaſtica obtinẽtibus, vel in Sacris Ordinib. conſtitutis, ſub excõmunicationis pęna, ne eiſdẽ ſpectaculis interſint, ſimiliter prohibemus, omneſq. obligationes, iuramenta, & vota à quibuſuis perſonis, Vniuerſitatẽ, vel Collegio de huiuſmodi Taurorũ agitatione, etiam vt ipſi falſo arbitrantur, in honorem Sanctorum, ſeu quarumuis Eccleſiaſticarum ſolemnitatũ, & feſtiuitatum, quæ diuinis laudibus ſpiritua-

libus gaudis pijſq. operibus, non huiuſmodi ludis celebrari, & honorari debent) hactenus factas, & facta, ſeu in futurũ fienda (quæ & quas omnino prohibemus) caſſamus, & annullamus, ac pro caſſis, nullis, & irritis haberi perpetuo decernimus, atque declaramus; mandamus autem omnibus Principibus, Comitibus, & Baronibus S. R. E. feudatarijs, ſub pœna priuationis feudorum, quæ ab ipſa Eccleſia Romana obtinẽt, reliquos vero Principes Chriſtianos, & terrarum Dominos prædictos hortamur in Domino, & in virtute ſanctæ obedientiæ mandamus, vt pro diuini nominis reuerentia, & honore, præmiſſa oĩa in ſuis dominijs, ac terris huiuſmodi, exactiſſimè ſeruari faciant, vberrimam, ab ipſo Deo mercedem tam boni operis recepturi; ac vniuerſis venerabilibus fratribus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, alijſque locorum Ordinarijs in virtute ſanctæ obedientiæ, ſub obteſtatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ, quatenus in Ciuitatibus & Diœceſibus proprijs præſentes noſtras literas ſufficienter publicari faciant, & præmiſſa etiam ſub pœnis, & cenſuris eccleſiaſticis obſeruari procurent. Non obſtantibus, &c.

ADDITIO. Ad huius Conſtitutionis intellectum vide tradita per Nauarr. qui eam ad verbum refert in Man. c. 15. num. 18. & tribus ſeqq. Ioan Guttier lib. 1. Canon. quæſt. cap. 7. Petr. Nauar. in tract. de reſtitut. lib. 2. cap. 3. num. 300. & ſeq. & Rodriq. in Sum. par. 2. cap. 73. Neque ignorandum, quod præfatæ Conſtitutionis pœnæ, & cenſuræ in Regnis Hiſpaniarum, quo ad laicos, & fratres Milites tantum quarumcumque Militiarum, (dummodo ſacris Ordinibus initiati non fuerint,) reuocatæ fuerunt per Greg. XIII. duabus adhibitis conditionibus, ſ. vt agitationes taurorum feſtis diebus non fiant, necnon prouiſo per eos, ad quos ſpectabit, quod exinde alicuius mors, quo ad fieri poterit, ſequi non poſſit, per quem in reliquis à Pio V. ſancitis nihil immutatur, vt latius in quibuſdam literis ab eo editis anno Domini milleſimo quingenteſimo ſeptuageſimo quinto, die 25. Auguſti continetur, quarum literarum ſeriem & tenorem recenſet Ignat. Lopez ad Diaz, in pract. Crimin. Can. c. 73. Et inſuper in eiſdem Hiſpaniarum Regnis dumtaxat, ac cum eiſdem conditionibus Sanctiſſimus D. N. Clemens VIII. abundantius prædictas pœnas, & cenſuras in Pij V. Conſtitutione contentas, ſuſtulit, & amouit, ſcilicet, quo ad omnes in ea expreſſos (exceptis Monachis, & Fratribus mendicantibus, cœteriſq. Regularibus cuiuſcumque Ordinis, & Inſtituti,) illam ad terminos iuris Communis reducendo, non tamen illi derogando. Monet tamen ſua Sanctitas, ac in Domino hortatur Clericos ſeculares, beneficia Eccleſiaſtica obtinentes, vel in ſacris Ordinibus, ſeu in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutos ibi exiſtentes, ne paterna hac eius benignitate abutantur, prout plenius in ſuis literis ſub Dat. Romæ Anno milleſimo quingenteſimoſexto, die 13. Ianuarij habetur, quarum literarum contextum refert cum annotationibus Roderic. Tomo 3. quæſt. regular. quæſt. 68. art. 2.

Greg. XIII. Ad futuram rei memoriam.

EXponi nobis nuper fecit cariſſimus in Chriſto filius noſter Philippus Hiſpaniarum Rex Catholicus, quod felicis recordationis Pius Papa prædeceſſor noſter, periculis fidelium occurrere volens, per ſuam Conſtitutionem, omnibus Principibus Chriſtianis, ceteriſq. perſonis in ea expreſſis, ſub excommunicationis, & anathematis, & alijs cenſuris, & pœnis prohibuerit, ne in eorum locis, ſpectacula, vti taurorum, aliorumq. ferarum beſtiarum agitationes exercerentur, fieri permitterent: aut illis, quomodolibet intereſſe, prout in eadem Conſtitutione latius continetur. Nihilominus idem Philippus Rex Regnorum ſuorum Hiſpanorum vtilitate motus, quæ ex agitationibus huiuſmodi taurorum peruenire ſolita erant, nobis humiliter ſupplicari fecit, vt in præmiſſis opportune prouidere de benignitate Apoſtolica, dignaremur. Nos ipſius Philippi Regis, nobis in hac parte humiliter porrectis ſupplicationibus inclinati, excommunicationis, anathematis, & interdicti, aliarumq. Eccleſiaſticarum ſententiarum, & cenſurarum in ipſius Pij prædeceſſoris Conſtitutione contentas pœnas, eiſdem Hiſpaniarum Regnis, quo ad laicos, ac fratres milites tantum quarumcumque militiarum, etiam præceptorias, & beneficia ipſarum militiarum pro tempore obtinentes, dummodo dicti fratres milites Sacris ordinibus initiati non fuerint, & agitationes taurorum feſtis diebus non fiant, authoritate Apoſtolica tenore præſentium tollimus, & amouemus, præmiſſis, alijſq. in contrarium facientibus non obſtantibus quibuſcumque. Prouiſo tamen per eos ad quos ſpectauit, quod exinde alicuius mors quo ad fieri poterit, ſequi non poſſit, Datum Romæ Apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die 25. Auguſti 1575. Pontificatus noſtri anno quarto.

Sequitur moderatio Clem. VIII. ralata per Emanuelem Rodericum in loco præallegato.

NOs conſiderantes pœnas omnes excommunicationis præſertim, & anathematis ſalutares eſſe debere, quod eo conſilio adhibendæ ſint, vt omnes illarum timore perterriti eas res, quæ prohibentur omninò euitent, & animaduertentes commemoratas cenſuras, & pœnas parum in dictis Hiſpaniarum Regnis hactenus profeciſſe, atque hoc tempore non ſolum animabus non mederi, ſed plurimum obeſſe, quinimo materiam ſcandali pleriſque afferre; His ſane malis, atque periculis pro debito paſtoralis officii quantum cum Domino poſſumus occurrere cupientes, authoritate Apoſtolica tenore præſentium excommunicationis, atque anathematis, ceteraſq. pœnas in dictis literis

Rr 3 con-

contentas, quo ad omnes in illis expreſſos in Regnis Hiſpaniarum dumtaxat (Monachis & Fratribus Mendicantibus, ceteriſq. cuiuſcumque Ordinis & Inſtituti Regularibus exceptis) tollimus, remouemus, & amouemus, eaſdemq. Pij prædeceſſoris literas ad terminos iuris Communis, cui per præſentes non intendimus derogare, perpetuò reducimus, ac reſtituimus, reductaſq. & reſtitutas eſſe decernimus, & declaramus, non obſtantibus præmiſſis, necnon ceteris Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, aliiſq. contrarijs quibuſcumque. Volumus autem vt huiuſmodi taurorum agitationes, in eiſdem Hiſpaniarum regnis feſtis diebus non fiant, & per eos ad quos ſpectat prouideatur, ne inde alicuius mors, quod fieri poterit, ſequatur, clericos vero ſeculares beneficia Eccleſiaſtica obtinentes, & in Sacris ordinibus, ſeu in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutos in dictis Hiſpaniarum regnis exiſtentes per præſentes monemus, & hortamur in Domino, ne paterna hac noſtra ex Sedis Apoſtolicæ benignitate abutantur; ſed memores muneris, & vocationis ſuæ, eamq. vtriuſque rationem habeant, vt nihil quod à propria dignitate & à ſua, ceterorumq. ſalute alienum [illegible] vllo vnquam loco admiſiſſe arguantur. Datum Romæ apud Diuum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die decimotertio Ianuarij, Anno 1596. Pontificatus noſtri anno quarto.

VECTIGAL.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, qualiter illi qui collectas decimas, taleas, præſtantias, & alia onera Clericis, Prælatis, & alijs perſonis Eccleſiaſticis, ac eorum & Eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum [illegible], illorumq. fructibus, redditibus & prouentibus huiuſmodi, abſque ſignis Romani Pontificis ſpeciali, & expreſſa licentia imponunt, & diuerſis etiam exquiſitis modis exigunt, aut ſic impoſita etiam a ſponte dantibus, & concedentibus recipiunt. Non, qui per ſe, vel alios directè, vel indirectè prædicta facere, exequi, vel procurare, ac in eiſdem auxilium, conſilium, vel fauorem præſtare non verentur, cuiuſcumque ſint præeminentiæ, dignitatis, ordinis, &c. Sunt excommunicati, & abſolutio eſt reſeruata Papæ, vt in Bulla Cœnæ, cap. 18. vbi etiam cap. 5. ſunt excommunicati, qui in terris ſuis noua pedagia, ſeu gabellas, præterquam in caſibus ſibi a iure, ſeu ex ſpeciali Sedis Apoſtolicæ licentia permiſſis imponunt, vel augent, aut imponi, ſeu augeri prohibita exigunt.

Regula quod perſona eccleſiaſtica & eorum bona gaudēt immunitate.

ADDITIO. Firmiſſima, & Generalis ſtatuenda eſt Regula quod Clerici, & quælibet perſona Eccleſiaſtica gaudent immunitate gabellarum, collectarum & huiuſmodi, eorumq. bona à ſimilibus oneribus, & exactionibus eſſe exempta; Eſt etiam priuilegium eis a iure conceſſum, ita vt à laicis compelli non poſſint ad ſoluendas gabellas, vectigalia, datia, &c. cap. non minus, vbi Abbas, numero tertio, & 17 & c. aduerſus, de immunit. Eccleſ. idem Abbas, in conſil. 15. parte 2 cap. quamquam, de Cenſ. in 6. Clem. Præſenti eodem [illegible] cum alijs concord. Concil. Trid ſeſſ. 25. de ref. c. 20. vbi immunitates & priuilegia Eccleſiarum, ac Eccleſiaſticarum perſonarum innouantur, & confirmantur, Soto in 4. Sent. diſt. 25. quæſt. 2. art. 2. Alfonſ. de Caſtro, lib.

1 de

*1. de lege pen. capit. 12. latè Medina in Cod. de reſtit. quæſt. 15. Menar. deciſionem
hanc amplificans in Man. capit. 17. num. 202. Quam amplia, & Primò, vt non ſo-* 1. amp.
*lum ſint immunes ab omnibus oneribus, & gabellis Clerici in ſacris Ordinibus con-
ſtituti, verum etiam Clerici prima tonſura, dummodo incedant in habitu, & tonſu-
ra Clericali, & inſeruiant in diuinis. Conar. notab. cap. 31. Practicar. quæſt. ſub num.
9. prout de Clericis prima tonſura adeſt in hoc Regno Capitulum, incip. Item ſtatui-
mus, quod Clerici, qui Clericaliter viuunt, non cogantur communicare cum alijs in
Collectis, & exactionibus alijs quibuſcunque, nec pro bonis Eccleſiaſticis, nec pro pa-
trimonialibus eos legitimè contingentibus, quo loco per Addentes declaratur, qui di-
cantur clericaliter viuere. Secundò amplia, vt Clerici Græci quamuis coniugati
gabellarum immunitate gaudeant, quia ſunt verè, & quo ad omnia perſonæ Eccle-* 2. amp.
*ſiaſticæ. Doct. addentes ad præd. Regni capitulo Clerici autem Latini coniugati il-
las ſubire, & præſtare tenentur, gloſſ. celebris in capit. vnico, in verſ. in cæteris, de
cler. coniug. in 6. Bertachin. in tract. de gabel. parte 7. numero 12. Guido Papæ dec. ſ.
383. & eſt Communis Doctorum opinio, in capit. ex parte, eod. titulo; de qua teſtatur
Conar. loco præcit. Tertiò amplia, vt etiam poſſint Clerici donare, & vendere ſiue* 3. & 4.
totum, ſiue id, quod eis ſupereſſet de immunitate taxata ſiculi, communis vſus com- amplia-
probat. Quarto amplia vt nec teneantur Clerici ſoluere datia vini, carnium, pa- tio.
*nis, & huiuſmodi, declarando, vt per Silueſt. in verbo, Immunitas, 1 ſub num. 22.
quem refert, & ſequitur Ludou. Lopez in inſtructor. conſcient. parte 2. cap. 40. quæſt.
9. & Rodriq. in Sum. par. 2. cap. 75. Concl. 14. Quintò amplia, vt abſque gabellæ ſolu-
tione vendere ſeu vendi facere poſſint bladum, vinum oleum, & ſimilia habita tam* 5. amp.
*ex fundis, & vineis patrimonialibus quam beneficialibus, non ſolum in vendere in a-
gro, ſeu ad groſſum, ſed etiam ad minutas menſuras, Bertachin in tract. de gabel.
par. 7. col. 4. verſ. An autem, &c. Compen. in reſpet. Extrauag. Clem VII contra Cler.
non incedentes in habitu & tonſ. ſub n. u. 128. Rolend. à Valle, in conſ. 71. n. 19. lib. 4.
quia cum talia ſint ex rebus ſuis recollecta, non dicuntur negotiari, Paroim. in conſ.
6. prope finem, par. 1 Crauet. conſ. 163. n. 3. Rolend. ibidem, n. 11 Tolet. in Sum. lib. 1.
cap. 38. verſ. vndecima habetur &c. Extende vt id eis liceat non obſtante prohibitio-
ne de hoc publicè facta Ignat. Lopez ad Diaz, in Pract. crimin. Can. cap. 55. quem ſe-
quitur Matthæus Bois in Addit. ad Stephan. Aufrer. in tract. de poteſt. ſæcular. in
Eccleſiaſt. regula 2. fallent. 32. Neque ex hoc inferatur poſſe Clericum tenere taber-
nam, & vinum quod ex poſſeſſione ſua vel Eccleſiæ colligit perſonaliter, & per ſeip-
ſum vendere, licet poſſit illum etiam in domibus Eccleſiæ tenere, & vinum per alium
vendere Gem. & Fran. in c. vn. de vita & hon eſt. Cler. n 6 & alij quos congerit Lam-
ber. de iure patron. lib. 2. par. 1. q. 6. art. 26. num. 4. Sextò & denique amplia, vt neque* 6. amp
*poſſint Clerici cogi ad hoſpitandum milites lib. 1. & ibi Bald. notab. 3 C. de Epiſc. &
Cler. & in hoc Regno adeſt Capitulum incip. Item ſtatuimus quod domos Prælato-
rum, &c. & quo ad Monaſteria exſtat etiam Bulla Pij V. incip. Dum ad vberes, re-
lata ſuprà in verſic. priuilegia Regularium, fol. 50 . & de exemptione Religioſorum
quo ad tributa & exactiones latè loquitur Roder. tomo 2. qq. reg. q. 65. quo loco etiam
de Fratribus Hieroſolymitanis quos vulgus appellat de Malta, & de Fratribus ter-
tij Ordinis B. Franciſci agit.*

Eandem limita, & Primo, vt hac immunitate non gaudeant Clerici in fraudem 1 limit.
*collectarum aſſumentes habitum Clericalem, ſine vlla intentione clericandi, argum.
text. in l. qui ſub prætextu, C. de ſacroſ. Eccleſ. Secundo limita, vt neque illa gaudeant* 2. limit.
*Clerici in rebus eis fraudulenter donatis a patre, fratre, &c. Bart. in conſil. 180. num.
3. l. bar. Luc. de Penn. in l. vlt. in fine. C. de annon. & tribut. libro 10. Petrus Duen. Re-*

gula 100.num.5.qualiter autem probetur fraus in donatione facta Clerico, videndi ſunt Speculat.in tit.de Cler.coniug.num.17.lib.4.& Silueſter.in verbo, Excommunicatio, quaſt.... ſub num.13.quæ fraus præſertim detegitur, vbi pater feciſſet ſibi fieri albaranum de illis detinendis nomine ſuo, & tunc tenetur integrè reſtituere omnia damna illata Vniuerſitati, cum ſit facta donatio; ſecus verò ſi quis donaret filio animo transferendi dominium & donatio non eſſet immoderata, & vltra virilē quamuis cauſa impulſiua fuerit, vt non teneatur ſoluere collectas; cum enim in hoc caſu ſit vera donatio, excuſatur filius Clericus a collectis: quia cauſa motiua, ſiue cauſa ſine qua non, vitiat actum, probatur hoc in ſimili de iure congrui, quod non habet locum quotieſcumque ſit donatio iuxta Conſtitutionem Regni, Sancimus, quæ donatio ſufficit, quod ſit vera. licet cauſa impulſiua, ad illam faciendam fuerit pro euitando

3. limit.

retractu, ſeu iure congrui: quia eſt cautela à Lege conceſſa. Tertio limita, quod quamuis Clerici de iure Regni hac immunitate in bonis eis donatis non gaudeant, hoc non procedit quando eis eſſent data, ſeu conceſſa pro titulo ſacrorū Ordinum loco beneficij iuxta decretum Conc.Trid. Cum non deceat, ſeſſ.21.de ref. quia cenſetur Eccleſiaſtica, Felin.in c.Eccleſia S.Mariæ, nu.10.de Conſtitut. Decius in c.Epiſcopus, num.

4. limit.

20.de præben. Nau.in conſ.5.ſub nu.1.de immunit.Eccl.in nou. Quarto limita, quādo ad ipſos Clericos transferit res aliquo onere affecta, eo, quod haberet annexam annuam præſtationem tributi, ſeu cenſus, qui ſoluebatur antequam illius rei poſſeſſio ad eos peruenerit, l. Imperatores, ff.de publican. & vectigal.cap.tributum, 23.q.8.& arg. text. in c. ex literis, de pignor. cum concord. idq. intellige, dummodo illud onus

Vide Menoc. lib.4 de præſum. præſum. 82 n.4.

eſſet ordinarium, perpetuum & inuariabile. ſecus ſi eſſet extraordinarium, temporale & incertum ex allegatis per Campan.loco ſuperius cit.nu.101.& ſeq. veluti in collecta, quæ ſecundum varietatem negotiorum imminentiū, & prout neceſſitas expoſcit interdum in maiori, & interdum minori quantitate imponitur, quia tale onus cū non ſit perpetuum, neque certum, non dicitur durare poſtquam res peruenit ad perſonam priuilegiatam Panorm. & Imola, in cap.fin.num.12.de vita & honeſt.Cleric. Silueſt. in verbo, Immunitas, primo, ſub num. 19. optimè Addentes ad Capitulum

5. limit.

Regni primo citatum, & notab. declarat Campan. vbi ſupra, nu.102.in fine, & ſub num.109. Quinto limita, vt teneantur Clerici ſoluere onera, & gabellas (etiam non expectato aſſenſu Apoſtolico) quando ſoluerentur pro communi damno. ſeu periculo euitando, iuxta caſum poſitum per Panorm.in c.non minus, ſub num.20.de immun. Eccleſ. Bertachinus, in præd.tract.par.7.colum.5.verſ. Sed limita verum, &c. Silueſt.& Ludou.Lopez locis cit. Campan.in eadem reper. ſub numero 113. Roderiq.in Sum.par.2 cap.73. Concluſ.13.& per Anaſtaſ.Germonium, lib.3.de Sacr. immunit.cap.17.num.28. Sexto limita niſi S.Pontifex, immunitates Clericis debitas in aliquem locum pium transtuliſſet, eiq. applicaſſet.

Hāc Panor. doctrinā ſequitur et Nat. in conſ. 63. Sexta et Septima limitatio.

Limitatur denique in Clerico negotiatore; Ad cuius materiæ dilucidationem, tria animaduertenda proponimus.

Primum eſt, quod Clericus non eſt iudicandus negotiator, ſeu mercator per vnius rei emptionem, & venditionem: ſed qui plures negotiationes feciſſet, ex gloſſ.& ibi Bart.in l.1.§.licet, in verbo omnes, ff.de tribut. act. Panorm.& Ripa in c.1.de iud.c. dicentes in hoc conſiderandam eſſe vulgi opinionem. Anchar.Gem.& Franc.cap. vnico, de vita & honeſt.Cler.in 6.Philip.Prob.in cap.vnico, num.1.de Cler.coniugat. in 6. Ignatius Lopez qui alios memorat in eodem cap.55.

Quibus Clericis ſit interdicta negotiatio.

Secundò animaduertimus, quod in propoſito noſtro ſub prohibitione ſacrorum Canonum, ne Clerici exerceant negotiationem, comprehenduntur duo genera Clericorum: nempe, conſtituti in ordine ſacrò, & Clerici beneficiati, ceteri verò in minoribus

minoribus ordinibus conſtituti, vel prima tonſura, quo ad habentur vt laici, vt non ſit eis interdicta negotiatio, Panorm. in cap. 1. num. 12. ne Cler. vel monachi ſecul. negot. ſe immiſc. Nauar. in conſ. 3. num. 2. de ſucceſſ. ab inteſt. in antiq. & conſ. 5. in nou. Ignat. Lopez vbi ſupra, Rodriq. in Sum. par. 2. cap. 1. Concluſ. 1. Cuius rationem aſſert Redoan. in tract. de ſpolijs Eccleſ. quæſt. 2. num. 61. quia poſſunt impunè ſeculariter viuere, & ad ſeculum redire, ac ordini Clericali in totum renunciare, & ſi non verbo, ſaltem facto, exercendo actum omninò contrarium.

Negotiatio q̃ dicatur, et quando licita.

Tertiò, (quatenus ad id de quo agitur attinet) emptionem, & venditionem in duo tantum genera diuidimus, quorum alterum eſt, quando emitur res aliqua, & in ſua forma integra, qua empta eſt, lucrando reuenditur, & hæc propriſſimè dicitur negotiatio. Alterum eſt, quando emitur res, ſeu rudis materia, vt inde ſit occaſio operandi, & mutata forma vendatur carius, & tunc potius dicitur artificium ſeu induſtria, quam propriè negotiatio, quia illud lucrum non prouenit ex re illa vendita forma adhuc integra, & intacta, ſed ex artificio, quo mediante, ſecundum regulam alicuius artis ad aliam formam res illa eſt redacta. Feder. de Senis, in conſil. 207. num. 2. Panorm. in cap. fin. num. 10. de vita & honeſt. Cler. Archid. Ioan. Andr. Gemin. & Franc. in cap. quamquam, de cenſ. in 6. Imola, & Vitalin. in Clem. Præſenti, eod. tit. Silueſt. in verbo, Excommunicatio, nono, ſub quæſt. 21. Capic. in inueſt. feud. fol. 116. in prin. Redoan. in præd. quæſt. 2. num. 36. & infrà & Molina, de Contract. Diſputatione 339. num. 3. Quibus ſic prælibatis, veriſſima eſt propoſitio, quod cum negotiatio mera lucratiua ſtrictiſſimo modo ſumpta, quæ ad primum genus pertinet, ſit Clericis prohibita, prout Canones 88. diſt. perlegenti manifeſtum apparebit, cuiuſq. exercitium ipſis ſub pœna anathematis interdicitur, iux. text. in cap. ſecundum inſtituta, ne Cler. & Monachi, huiuſq. prohibitionis ratio eſt: indecentia maxima ratione perſonæ, & dignitatis Eccleſiaſticæ, ideoq. cum de peccato ſuo, ac facto indecenti, & contra Canones, non debeant commodum reportare, neque eis ſit fauendum in eo in quo iura violant, vt per Cardinal. Zabar. in conſil. 12. numero tertio, huiuſmodi Clerici negotiatores, tenentur in concernentibus negotiationem gabellas ſoluere, cap. fin. de vita & honeſt. Cleric. d. cap. quamquam, & d. Clemen. Præſenti de cenſ. à contrario ſenſu, Duen. in d. regul. 100. n. 11. Quam amplio, & Primò, vt in conſcientia ad dd. gabellas ſoluendas ſtatim ſint aſtricti, antequam ter ſint admoniti abſtinere à talibus commercijs, Gemin. & Franc. in d. cap. quamquam Campan. loco ſuperius cit. ſub num. 112. optimè Molina. de Contract. diſp. 34. num. 4. & ſeq. cui opinioni etiam adhæſit communis præceptor admodum Reuer. P. Marius Andria, quidquid in contrarium dicat Lud. Lopez in Inſtructor. conſcient. par. 2. cap. 41. cuius doctrinam ſectatur etiam Rodriq. in Sum. p. 2. c. 75. Concl. 9. in fine, moti per text. in d. c. fin. cuius intellectum ad defenſionem huius Ampliationis rectè indicant præalleg. Doctores, quem ipſi non ſatis animaduerterunt.

Idem Panor. conſil. 6. ſub n. 2. p. 1.

Quando clericus teneatur ſoluere gabellam.

Secũdo amplia, ẽt ſi per manus alienas d. negotiationẽ exercerẽt, tũ, quia & in ea interuenire videtur aliquid ſœditatis, & indecẽtiæ rõne ſtatus Clericalis, vt inquit Molina: tùm quia maximã bonorũ tẽporaliũ cupiditatẽ præſeferat, vt ait Ignat. Lopez, in præd. c. 55. fallit, ſi adeſſet circũſtãtia paupertatis ſuæ, ſiue familiæ quę eũ excuſaret, quę quãdo eſt vera, mutat naturã rei, & operatur, vt licitè illa per alios fieri poſſit; Medina in C. de reſt. q. 30. immò ẽt per ſe ipſũ, quãdo nõ fit ad locupletãdũ, ſed ad propriã, ſeu ſuorũ inopiã ſubleuãdã ex Imola in c. fi. ſub nu. 13. de vita & honeſt. Cleric. & Nauar. in Man. cap. 25. ſub n. 110. & in conſ. 3. nu. 3. de ſucceſ. ab inteſt. in antiq. & conſ. 5. in nou. Itẽ principalis propoſitio limitationẽ recipit, vt per ipſum Clericum emerentur res aliquæ ad propriam ſuſtentationem, vel ſuæ familiæ pro victu

totius

Digitized by Google

totius anni, & præter propoſitum de eis ſupereſſent, vt tunc illæ res ſuperfluæ poſſint licitè vendi iuſto pretio tunc currenti, licet maiori, quam emerit abſque periculo negotiationis, quia illa venditio eſt per accidens, & id quod fit per accidens, non eſt in conſideratione, D.Thom. 22 quæſt.77.art.4. Nauar. in præd.c.25. ſub eodem num. 1. eritq. immunis à gabellæ ſolutione, quod in practica eſſe notatu dignum aſſerit Ignat. Lopez, loco præcit. idq. extende, vt in præfato caſu, quando ſcilicet emerit neceſſaria ad proprium, ſuorumq. vſum abſque animo reuendendi, accreſcente poſtea pretio, ex cuius magnitudine ad vendendum ipſe Clericus, attrahatur (intelligens ſe deinde vilius emere poſſe res ſimiles) liceat ei illa vendere carius, quam emerit, & lucrari ſine vlla tributi obligatione, ex com. omnium ſententia, de qua teſtatur Molina, loco prox. citato numero primo, eoq. maximè ſi dicta venditio fieret propter occurrentem neceſſitatis articulum, attenditur enim prima deſtinatio, prout etiam in alijs ſimilibus concludit Roderic. tomo 3. quæſt. regul. quæſtione 75. artic. 8. ſub 3. Concluſ.

Difficultas verſatur in his, quæ de ſecundo genere emptionis, & venditionis ſunt, videlicet, quando Clericus emeret lanam, vt per miniſtros, ſeu operarios ſua impenſa conductos, illiq. rei aptos ex illa pannos conficiat, quos vendat quæſtus faciendi cauſa, aliaq. ſimilia exempla ad hoc ſecundum genus ſpectantia, quæ recenſet Molina, ibid. num. 6. & infra, & quidem præfatus Doctor affirmat, quod cum huiuſmodi negotiationes multum accedant ad primum genus ex identitate rationis in his Clericus immunitatis priuilegio nō gaudeat, idem fatetur Roderic. in præd. quæſt. 74. art. 8. concluſ. 2. quod & ante ipſos pronunciauit Bonif. de Vital. in præd. Clem. præſenti, numero 59. & ſeq ſcilicet, vt non ſit facienda differentia inter primum, & ſecundum genus, quando id Clericus faceret cauſa lucri, & cupiditatis: ſecus vero ſi illud lucrum ordinatum eſſet ad finem prouidendi ſuis neceſſitatibus, & ſic vt in primo caſu debeatur gabella, in ſecundo verò non; idq. vt prædixi, intellige, quando per manus perſonarum mercenariarum faceret, vt in ſimili habetur per Ancharan. in d. cap. quanquam, num 5 quem ſequitur Silueſt. in ver. Excom. 9. ſub num. 4. & Nauar in Man. cap. 27. ſub num. 128. quia tunc nulla verſatur induſtria Clerici, aliàs ſecus; & ideo excipitur ab hac Concluſione negotiatio improprijſſima, veluti, quoties Clericus aliquam rem emendo, & poſtea ſua opera, & induſtria mutatam vendendo, vellet aliquo artificio vti, vt aliqua lucretur, præſertim ad neceſſaria vitæ comparanda, iuxta textum in can. clericus ab inſtantia, 21. quæſtion. 1. gloſ. in Sum. 14. quæſt. 7. in fine, Albert. Trotius, lib. 2. de vero, & perfecto Clerico, c. 52. nu. 5. tuncq. ei licitum erit dictis concurrentibus ſcilicet, modo ea de cauſa non ſe ſubtrahat ab his, quibus incumbere ex Clericali officio tenetur, c. Clericus. 91. diſt. Silueſter, in verbo, Clericus, 3. num. 2. & dummodò artificium inhoneſtum ſeu illicitum non reddatur ratione rerum quas conficeret, vt ſi eſſent chartæ luſoriæ taxilli arma bellica, & ſimilia, vel ſi eſſet artificium ſordidum, & immundum veluti pelles, & coria aptare, & huiuſmodi.

An exactor teneatur ſtare dicto clerici.

Et quia poſſet oriri controuerſia inter Publicanum & Clericum viatorem de rebus quæ inuehuntur, an ſcilicet deferantur cauſa negotiandi, vel ne, & an ſint ſuæ, vel alterius; quid igitur erit in caſu iſto agendum? Reſpondeo ex mente gloſſæ notabiliter, in d. Clem. Præſenti, in verſ. non negotiandi, & ibi Doctores, quod cum graue eſſet ſemper iudicem adire pro fide huius rei recipienda, teneatur gabellæ exactor ſtare nedū ipſius Clerici iuramento, ſed & ſuorū nunciorū, niſi de contrario fides haberetur in promptu, vel perſonarū qualitas diſſuaderet iuramentum, vt quia malæ conditionis eſſent, ſeu de mendacio conuincerentur, vt per Roland. in præalleg. conſ. 71. num.

num.34.quam gloſſam ſequitur etiam Campan.vbi ſupra,ſub num.10.& Cõmuniter receptam fatetur Nauar.in conſ.1.nu.4. de immunit.Eccleſ. in antiqu. & conſ. 5.in nouis.

Quæritur, an inter negotiationes Clericis prohibitas, computetur aliena prædia conducere. Reſpondeo affirmatiuè, quoties propter cupiditatem, & lucri cauſa, vel vt per operarios illa colerent, id ab eis ageretur,c.1. & 3.21.q.3. & proinde ex venditione fructuũ inde collectorũ gabellã ſoluere tenerẽtur. Molina in præallег.diſput. 342.ſub nu.7.Limitatur duob. modis,& Primo, quãdo conductori ſuccederent,quia tunc licitè in illa conductione permanere vſque ad præfinitum locationis tempus poſſent.gloſ.& Panor.in c.1.ne Cler. vel monachi,firmat Silueſt. in verbo, Clericus,3. ſub nu.2.Redoan.in præf.q.2.nu.12.Secundo limitatur, inſtante neceſſitate,eo quod propria eis, ſuiſq. non ſufficerent, aliterq.commodè viuere nequirent,tunc eu m id eis permittitur,vt ipſimet excolant,ſoluendo certam fructuum,ſeu pecuniæ portionẽ, gloſ.in cap.peruenit,in verbo,conductiones,86.diſt.& in cap.dilecti,in ver.conduxiſtis,de decimis,& eſt de mente omnium Doctorum. Conductio an ſit negotiatio illicita.

Similiter ad illicitæ negotiationis genus pertineret quando Clericus emeret equos, boues,iuuencos,oues,&c.& agros alienos conduceret, vt in illis ſeminet ad animalia paſcenda, & poſtea vendenda, vel ſi emere, vt illa ad incrementum traderet, ſecus vbi animalia empta in proprio territorio nutriret,vt poſtea illarum fœtus & fructus,vel cum creuerint,vel ſuo labore,& induſtria meliorata fuerint, carius vẽdat. Item non eſſet negotiationis genus,ſi proprium iumentum,quod ſibi inſeruit, alijs locaret ſecus autem ſi iumenta emeret ſolum,vt ea locet.Molina loco præallegato,ſub num.14.

Et quoniam ſuprà in verſic.Spolia Clericorum,oſtenſum eſt, ex varijs Summorũ Pontificum Conſtitutionibus conſtare, quod bona quæ à Clericis ex illicita negotiatione acquiruntur, ſub nomine ſpoliorum veniunt, non immeritò dubitare contingit: An ſuccedentes Clericis in prædictis bonis, ſiue ex teſtamento, ſiue ab inteſtato, tuta conſcientia ea retinere valeant, illarumq. titulum acquirant. Reſpondeo quod hanc quæſtionem decidunt Nauar. in conſ.10.de teſtam. in antiq.& conſ. 3.in nouis. Molina de iuſtitia, diſput.147.ſub Concl.5.& Rodriq.in Sum. par.2.c. 1.Concl.4.

Vt autem exigentes gabellas, collectas, & huiuſmodi a Clericis, incidant in cenſuram reſeruatam in Bulla Cœnæ Domini ſupra relata,requiritur illarum impoſitio expreſſè facta quo ad Clericos, & perſonas Eccleſiaſticas ita recentiores illam exponentes ex ea Communiter annotat Gregor.Sair.in Theſauro caſ conſ cap.22.num. 10.Barthol.Vgolin.in tract.de Cenſuris Rom.Pont.reſeru. par.2.poſt §.5.n.8.& 9. vbi verò in impoſitione gabellarum nulla facta eſſet mentio Clericorum, & exactores indiſtinctè exigerent tam à laicis,quam à Clericis,tunc tantum inciderent in excommunicationem contentam in c. quamquam,de cenſ. in 6. quę cũ vt per Doctores ibi,& per Caiet. in Sum.in verbo, Excommunicatio, cap.36.& Nauar.in Man.c. 27.num.62.in fine,& in conſ.6.nu.8.de Cenſib.in nou.habetur, Summo Põtifici non ſit reſeruata,poterit ab ea Epiſcopus prȩuia,ſatisfactione abſoluere,ca.nuper,de ſent. excomm. Intereſt etiam inter primum, & ſecundum caſum, ſi quidem in primo recipientes gabellas a Clericis, etſi ſua ſponte perſoluentibus, adhuc in cenſuram incurrere, prout ex lectura eiuſdem Bullę clariſſimè patet; in ſecundo verò ſecùs eſt, Silueſt.in verbo,Excom.9.n.43.in fine,& eſt Cõmunis opinio,teſte Nau.in Manuali,c.26.ſub nu.228.in quo aduerte,quatenus in hac Bulla ſit extenſio,etiã ad accipientes ſponte oblata, quod tunc diceretur Clericus ſponte ſoluere, quando nulla præcedente Quando exactores à clericis incur in Bullam Cœna.

dente

Digitized by Google

dente petitione, & coactione illas ſolueret, non autem ſi ſolueret rogatus ſoluere tamquam debitum eſto vis non adhibeatur, vt docet Caietano, loco prox. cit. quem ſequitur Nauar. in d. cap. 27. ſub num. 61. dicuntur ſponte dari, non quia ex abſoluta, & omninò libera voluntate donandi dentur, cum hoc non ſit prohibitum: ſed quia ſine aliqua ſpeciali vi, & coactione præter exactionum impoſitionem dantur adeo quod hæc ſit ſufficiens vis, & coactio, ita vt ſi hoc titulo dentur, quocumque modo accipiantur, hæc cenſura incurratur; ita nouiſſimè explicat Suarez de Cenſuris in Communi diſput. 21. de Cenſuris S. Pontifici reſeruatis in Bulla Cœnæ Domini, ſect. 2. cēſura 18. & ideo ſi Clericus ad iurgia, & contentiones euitandas, & ne publicani intermorentur propter bonorum arreſtationem, non valens alio modo ſe iuuare aliquid eis vltrò offerre, & præſtare eligeret, tunc enim diceretur inuitus, & non ſpontè ſoluere.

Contra viũ ampliationes aſſerta re videtur Suarez loco præcit. & diſp. 23 ſect. 4. pag. 452.

Item ex eiuſdem Bullæ verbis colligunt præfati Doctores, in illius cenſuram incurrere non ſolum imponentes, & exigentes gabellam, & ſimilia onera ſuper bonis, quæ Clerici ab Eccleſiis, ſeu beneficijs habent, verum etiam ſuper bonis patrimonialibus proprijs ipſorum. Tolet. in Sum. lib. 1. c. 29. Sair. in eod. c. 22. num. 9. Vogolin. in præd. c. 18. §. 3. num. 1.

Item huius Bullæ cenſura vendicat ſibi locum, nedum quando prædicta onera directè ipſis Clericis & eorum bonis, ſed etiam ſi alijs, quorum damna ad ipſos redundarent, imponerentur, veluti ſi fieret Statutum, quod coloni clericorum, vel eorum conſanguinei grauioribus oneribus afficiantur, quia dictum ſtatutum Clericos per indirectum, ſeu obliquũ afficeret, & grauaret, arg. text. in cap. quãto, de priuileg. & c. fin. de immunit. Eccleſ. in 6. & ita Vgolin. exemplificat in eod. c. 18. ſuper verſ. directè, vel indirectè, &c. alia exempla vide per Purpurat. conſ. 594. vol. 2. Rim. conſ. 489. & 499. vol. 3. Menoch. de Arbit. iud. Centur. 6. Caſu 562. num. 46. & 54.

Item ab huius Bullæ cenſura excuſantur miniſtri, ſeu famuli conductorum, & rendatorum ipſarum gabellarum, qui ad partem Ciuitatis, vel in alio loco deſignato ad illas exigendas præponuntur & per probabilem ignorantiam etiam à Clericis exigerent, arg. tex. in c. 2. de conſtit. in 6. Nauar. loco prox. cit. Vgol. in eod. c. ſuper verſ. diuerſis etiam, & c. num. 4. in fine.

Item Bulla hæc non procedit, quando eſſet facienda contributio pro aliquo extra ordinario, quod immediatè ſpectaret etiam ad bona ipſorum Clericorum, & quadam ratione naturali illis incumberet, veluti ſi ageretur de reficienda via penitus deſtructa, quæ extenderetur etiam per domos, & prædia ipſorum Clericorum propter quod eis ad ſuas poſſeſſiones difficilis eſſet acceſſus, nec per illa eorum plauſtra duci poſſent, & alibi ſimilia, in quibus ipſorum vtilitas principaliter verteretur, vt tũc teneantur ad expenſas contribuere, ex dictis per Panor. in cap. non minus, ſub num. 16. item dico, & c. de immun. Eccleſ. & Silueſt. in verbo, Immunitas, 1. ſub num. 19. verſ. Sunt tamen aliqua onera, &c. ac per Campan. in ſuprad. repet. ſub num. 118. & Nauar. in Man. c. 27. ſub num. 115. & in terminis huius Bullæ affirmat Vgolin. in eod. c. 18. §. 3. in fine.

Clauſulam verò Bullę Cœnæ Domini, ſupra narratam, nouiſſimè poſt Nauar. in Man. c. 27. num. 41. & in conſ. 6. ac duobus ſequent. de Cenſibus in nou. declarant. Tolet. in Sum. lib. 1. cap. 21. Gregor. Sair. in Theſauro Caſ. conſ. lib. 3. cap. 9. latè Bartholom. Vgolin. præd. tract. de Cenſuris S. Pontifici reſeru. c. 9. Franc. Suarez loco præcit. Cenſura 5.

VICARIVS PERPETVVS.

SCIENDVM eſt,quod poſt Conc. Trid.ſeſſ.7.de refor.c.7.& ſeſſ.25.cap. ad declarationem portionum aſſignandarum Vicarijs perpetuis parochialium pijs locis perpetuo vnitarum,emanauit Conſtitutio fel.rec.Pij V.Romæ publicata die 15.Nouemb.1567.fol.999. in Bull.incip.

Ad exequēdū paſtoralis officij,& infra,Motu ꝓprio,& ex certa noſtra ſciētia,authoritate Apoſtolica hac noſtra ꝑpetuo valitura cōſtitutione ſtatuimus, & ordinamus ac declaramus, quemadmodum etiam de ipſius Concilii mēte fuiſſe colligimus,Patriachas,Archiepiſcopos,& Epiſcopos pręfatos aſſignatione portionis ipſis Vicariis perpetuis ex prædicto Cōcilio ipſorum prælatorum arbitrio facienda ita ſe continere,& arbitrari debere,vt non maior cētum,nec minor quinquaginta ſcutorum annuorum ſumma, computatis omnibus etiā incertis emolumētis,& alijs obuentionibus communiter percipi ſolitis eis omnino aſſignetur niſi Vicariis rēporariis ſolitū fuiſſet plus aſſignari,ſiue in quantitate,aut quota fructuum,pecuniaq. numerata,fundo,ſeu alia re ſtabili portio huiuſmodi cōſtituatur,cuiuſcūque valoris parochialis eccleſia vnita fuerit, & habita ēt ratione redditum,& onerum loci,cui parochialis ipſa vnita fuerit,ita quod portiones vltrà,vel infrà dictas ſummas ſcutorum cētum & ſcutorum quinquaginta hactenus aſſignatæ, vel in poſterū forſan aſſignādę quo ad exceſſum,& defectū huiuſmodi,nullius roboris,& momenti exiſtāt,& ad ſummas prædictas reductæ,& auctæ reſpectiue cenſeātur,niſi tamen valor annuus ipſius parochiali vnitę,habita ratione(vt pręfertur)minor ſit quinquaginta ſcutis, quo caſu portio aſſignata,vel aſſignanda Vicario perpetuo,nō debeat excedere ſummā annuam valoris dictæ parochialis,ſed ſufficiat, quod omnes fructus eius dumtaxat attribuuntur ipſi Vicario perpetuo. Et quoniā inquum eſſet,eos,qui cōmodis priuantur,eadem onera,quæ prius ſuſtinebāt debere ſufferre,volumus,& ſtatuimus ꝙ Eccleſiæ Monaſteria,Collegia,Beneficia & pia loca huiuſmodi in quorū parochialibus Eccleſiis vnitis cōtinget Vicarias prædictas erigi,pro quātitatibus fructuū ipſis Vicariis perpetuis aſſignatorum,ad ſolutionem quindenniorum,quam Nobis,& Camerę Apoſtolicę ſoluunt,vlterius non teneantur,ſed eis detractio fiat ad ratā certorum, quę de fructibus dictarum parochialium percipiuntur.Ita tñ,quod Vicarii perpetui,qui pro tempore deputabuntur, teneantur accipere à Sede Apoſtolica nouam prouiſionē ſuæ deputationis,& ſoluere annatā pro portione fructuū,& redituum,& prouētuum certorū ſibi aſſignata,& expedire literas Apoſtolicas nec aliàs ad poſſeſſionem dictarum Vicariarum perpetuarum,& ſeruitium earundē parochialiū admitti poſſint,niſi ſoluta annata,& expeditis literis Apoſtolicis nouæ prouiſionis,vt pręfertur,alioquin integrum quidennium ſolui debere,nec Vicarii prædicti antea tuta cōſciētia fructus percipere poſſint. Volumus inſuper,& ita mandamus,quod dicti Vicarii perpetui nō ad liberam Ordinariorum electionem,ſed ad nominationē illorum,in quorum eccleſiis vnitis ponentur,cum ipſorum ordinariorū, ſeu eorum Vicariorum præuio examine & approbatione deputentur. Et ſi dictæ parochiales vnitæ erūt Monaſteriis Regularium Mendicantium, poſſint a ſuperioribus dictorum Monaſteriorum nominari ex ipſis mendicantibus, quos ſi Ordinarii præuio examine per ſe, aut eorum Vicarios faciendo idoneos ad curam animarum exercendam inuenerint,& ita pro idoneis

neis approbauerint, teneantur Vicarios, ad nutum tamen ſuperiorum ſuorum amouibiles, deputare. Idemq. etiam ſeruetur in Regularibus Monachis tantũ, dummodo in ea parochiali, in qua vnus ex eis Monachis fuerit, ſeruata forma prędicta, Vicarius deputatus, habitent cum eo ſaltẽ quattuor alij ex dictis Monachis. Sicq. per quoſcumque, &c. Non obſtantibus, &c.

Aduertendum ne quis decipiatur, putans præfatam Pij V. Conſtitutionem reuocatã fuiſſe per Conſtitutionẽ bonę memorię Gregogij XIII. incip. In tanta rerum, & negotiorum mole, &c. folio 2208. in Bullar. quam habes ſupra, in verſic. priuilegia Regularium, fol. 410. Nam vltra quod dicta Gregorij Conſtitutio dũtaxat procedit quo ad Vicarios parochialium vnitatũ monaſterijs poſtea idẽ Gregorius XIII. oretenus reualidauit eandẽ Pij V. Conſtitutionẽ, dummodò cum fratre, ſeu Religioſo Vicario ad nutũ amouibili per Monaſterium pro ſubeunda animarum cura aſſignando, vnus dumtaxat alius religioſus extra clauſtrum maneat, & non plures, prout Sacra Concilii Tridentini Congregatio declarauit pro inpretatione d. c. 7. ſeſſione 7. de reformat. Adeo quod memorata Pii V. Conſtitutio eſt hodie ſeruãda, de quibus omnibus teſtimonium perhibet inſignis Doctor Hieronymus Gonzalez in Romana Curia Aduocatus, in comment. ad regulam 8. Cancel. gl. 5. §. 3. nu. 79. Romæ impreſſ.

De perpetuis Vicariis habetur in Clem. 1. de iure patron. in c. exſtirpandę, §. qui vero, c. auaritię, & c. de Monachis de præben. & eod. tit. in 6. & Extrauag. Io. 22. de præben. & ibi gl. in Verbo Vicarios, c. ad hæc, de offi. Vicar. Clem. vnica, eod. tit. c. 1. de cappel. Monach. in antiquis, & in 6. ac exſtat Petri Rebuff. tractatus Congreg. portionis beneficiorum Vicariis.

VSVRA.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, qualiter de vſura circa cambia exſtat Pii V. Conſtitutio Romę publicata die 7. Feb. 1571. fol. 1154. in Bullario incip. In eam, & infrà.

Primum igitur damnamus ea omnia cambia, quæ ſicca nominantur, & ita confinguntur, vt contrahentes ad certas nundinas, ſed ad alia loca cãbia celebrare ſimulant, ad quæ loca ij, qui pecuniam recipiunt, literas quidem ſuas cãbii tradunt, ſed non mittuntur, vt tranſacto tempore vnde proceſſerant, inanes referãtur, aut etiam nullis huiuſmodi literis traditis pecunia ibi denique cum intereſſe repoſcitur, vbi contractus fuerat celebratus, nam inter dantes, & recipientes vſque a principio ita cõuenerat: vel certe talis intẽtio erat, neque quiſquam eſt, qui in nũdinis, aut locis ſupradictis huiuſmodi literis receptis ſolutionem faciat. Cui malo ſimile etiã illud eſt, cum pecuniæ, ſiue depoſiti, ſiue alio nomine ficti cãbii traduntur, vt poſtea eodem in loco, vel alibi cum lucro reſtituantur. Sed, & in ipſis cambiis quæ realia appellãtur, interdum (vt ad nos perfertur) campſores prętitutum ſolutionis terminum lucro ex tacita, vel expreſſa conuentione recepto, ſeu etiam tantummodo promiſſo differunt. Quæ omniã Nos vſuraria declaramus, & ne fiãt, diſtrictius prohibemus. Porro ad tollẽdas quoque in cambiis, quãtum cum Deo poſſumus, occaſiones peccãdi fraudeſq. feneratorum, ſtatuimus, ne deinceps quiſquam audeat ſiue a principio, ſiue alias certum, & determinatum intereſſe, etiam in caſu nõ ſolutionis paciſci, ne-

que.

que realia cambia aliter quam pro primis nundinis, vbi illę celebrantur: vbi vero non celebrantur, pro primis terminis iuxta receptum locorum vſum exercere abuſu illo prorſus reiecto, cambia pro ſecūdis, & deinceps nundini ſiue terminis exercendi. Curandum autem erit in terminis, vt ratio habeatur longiquitatis, & vicinitatis locorum in quibus ſolutio deſtinatur, nedum longiores præfiguntur, quam loca deſtinatæ ſolutionis deſiderant, fœnerandi detur occaſio. Quicumque contra hanc noſtram Conſtitutionem commiſerit, pęnis à Sacris Canonibus contra vſurarios inflictis, ſe nouerit ſubiacere. Eos verò, qui conſpirationes fecerint, vel congeſtam vndique pecuniam ita ad ſe redierint, vt quaſi monopolium pecuniæ facere videantur, pęnis, quæ iure contra exercentes monopolia, conſtitutæ ſunt, teneri ſancimus. Volumus &c. Hanc Bullam refert, & declarat Nauar. in Man. c. 17. ſub nu. 299. in fine, & in Commentario de Vſuris.

Doct. Huppertus Faber, Vbius, Agrippinas, limam adhibuit correctoriam, publica rei literariæ Triumuirum authoritate, vltima manu adhibita Anno puerperij Virginis Deiparæ 1621. pridie Calend. Septembr.

F I N I S.

Digitized by Google

Digitized by Google